I/87.

ŁADOWSKI Maciej Marcyan

Constitucye koronne, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego od roku Pańskiego 1550 do roku 1683. Przez... krótko zebrane.
Warszawa 1685 [Druk.] Drukarnia Collegium Scholarum Piarum 4°
s. 924.

EST-1985

87

CONSTITVCYE KORONNE, Y WIELKIEGO XIĘSTWA LITEWSKIEGO

OD

Roku Pánskiego 1550.

DO

Roku 1683.

Przez

Vrodz. MACIEIA MARCYANA ŁADOWSKIEGO,
Sekretarzá I. K. M.
Metrykántá Káncellárÿey Koronney,

Krotko zebráne.

Roku od Národzenia Chrystusa

Ex libris Stan. Hosii Episcopi Varmiensis 1722

1685.

W WARSZAWIE
w Drukárni Collegium Scholarum Piarum.

SVMMA PRIIVILEGII.

IOANNES III. Dei gratiâ REX Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kiioviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolenſciæ, Severiæ, Czerniechoviæque, ſuo Privilegio Regio cavit, ne quis Librariam negotiationem exercens, Conſtitutiones Regni Poloniæ & Magni Ducatûs Lithuaniæ, literarum elementariarum ordine, per Generoſum Matthiam Martianum Ladowſki Metrices Regni Præfectum, Secretarium ſuum Regium collectas & concinnatas, intra eiusdem Regni & Magni Ducatûs Lithuaniæ, atque Provinciarum eisdem annexarum fines, hocce, vel alio charactere recudere, ſeu alibi Terrarum impreſſas in Regnum & Dominia eadem importare, vendere, vel quovis modo diſtrahere, citra conſenſum prædicti Auctoris, palàm vel occultè auſit, ſub confiſcatione omnium Exemplarium, & pœna mille aureorum Hungaricalium Fiſco ſuo Regio & Auctori ex æquo coram Iudicio ſuo Aſſeſſoriali irremiſſibiliter exſolvenda. Vti latiùs patet in Literis Privilegij datis Varſaviæ 27. Menſis Februarij, Anno Domini 1681.

ILLVSTRISSIMO DOMINO

D. IOANNI

Comiti in Pieskowa Skáłá & in Zywiec

WIELOPOLSKI,

SVPREMO REGNI CANCELLARIO,

MINORIS POLONIÆ GENERALI,

Cracouienſi, Neoforeń, Dolineń, Bochneń, &c.

CAPITANEO:

TVM

ILLVSTRISSIMO DOMINO,

D. MARTIANO ALEXANDRO

à Koźielsko

OGINSKI,

Comiti in Dombrownâ

SVPREMO M. D. L. CANCELLARIO,

Mśćibouienſi, Rádoſzkou, Dorſun: &c.

CAPITANEO.

Dominis Patronis & Benefactoribus ſuis ampliſsimis

MATHIAS LADOWSKI Regius Secretarius,
Actorum Metrices Regni Cancellariæ Præfectus
Salutem dicit.

SAnctiones Regni Poloniæ & Magni Ducatûs Lithuaniæ è grandi Voluminum mole in breuius redactas compendium acſi incluſam nuci Illiadem, Veſtris ſub auſpicijs, in publicũ

profero, Illuſtriſsimi Domini. Iure etenim compendia legum Vobis deberi cenſeo, qui peculiari quodam amplexu viuum Patrij luris prototypon, ac ſuccinctam Legum ſeriem, quà digniſsimis Perſonis, quà ampliſsimis Officijs ac Muneribus Veſtris integerrimè geritis & repræſentatis. Iam verò recens Vnio Veſtri arctiori pæclari ſanguinis nexu aſſerta, vnitam Legum Regni & M. D. Lit: ſynopſim cur ſibi non vendicet? Vt enim ſymbolicâ hac Vnione Veſtrâ vniformis in Officijs Dignitas, in iure dicũdo æquitas, in aſſerẽda Patria zelus, vnionis ad inſtar pretioſi, enitent relucentque; ita haud decuit prodeuntibus hiſce in lucem Sanctionibus aliunde ſplendorem & patrocinium quærere & mutuari, quàm à Veſtris Nominibus. Supremi Vos Legum Cuſtodes eſtis, quia Supremi Cancellarij, quorſum ergo Sancita Polonos Lithuanoſq; concernentia iuſtiùs deflecterent, quàm in illas manus, à quibus potiſsimè verſantur, in illud aſylum, quod naturale ſibi eſt ac priſtinum? Debebat id mea Veſtri veneratio, vt & ego cum Opere meo in apertum non prodirem, niſi ſtatim pateat, quis ſim tàm magnorum Nominum cultor, & WIELOPOLSCIO & OGINSCIO quantùm debere velim. Meruit quidem magnitudo

Virtutum

Virtutum Vestrarum amplissimas panegyres, vt pote quibus gesti glorioſissimè Magistratꝰ, amplissima in Rempubl: merita, Familiarum splendor, per fasces numerati Aui, cum nobilissimis quibusq; Prosapijs contractus sanguis, non humiles in stipendium expoſcunt calamos. Sed ego Venerator horum omnium è flexo genu adoro potiùs, cùm præcones aliorum paginæ loquuntur satis. Tantorum proinde Nominum venerator cum munere Vos Illustriſs: Domini conuenio. Sanctiones sunt, quæ mihi magno studio & sumptu constiterũt: vbi absq; labore non potuit in ordinem redigi tàm vasta moles rerum sparsim (vtpote per varias easq; diuersorum annorum Constitutiones) hîc & hîc iacentium. Assumpsi tamen laborem prouisurus commoditati legentium, & compendioso rerum ordine præstiturus, vt sine tanta per paginas cursitandi molestia inueniri facilius possit, quicquid alias non absq; temporis dispendio reperiri vix aliquando, aut ægrè licuerat. Accipietis Illustrisimi Domini Sanctiones has æterni affectûs & cultûs erga Vos mei testimonium, posteris documentum nunquam desituri in vos & Inclytissimas Domos Vestras studij. Non desistam ego

WIELOPOLSCIANVM & OGINSCIANVM Nomen venerari, Vos tantùm Illuſtriſsimi Domini non denegetis fauorem & patrocinium, quod ego obſequijs meis & cultu cum perpetuo obligationis cenſu ſtudebo demereri.

CON-

CONSTYTVCYE
KORONNE Y W. X. L.

ACCESSORIA

Accessoria kto excipuie, ma płáćić od Dekretow, chociaszby przećiwko niemu pádły. *A.* 1588. *fol.* 481. *tit. De Accessorijs.*

O àppellácyách, *in accessorijs. V. tit.* Appellácye.

Acta V. tit. Xięgi. *& tit.* Zapisy.

Ex Libris Alberti Sutkowski 3 Junij Donat. 1722 Aō

ACTOR

Actor gdyby pozwánego ránił, w Pozwie z nimi stoiąc, *& contra V. tit.* Rány.

Actor Relácye Mandatow ná Seym, *coram Actis* w Grodźie tym, *vbi bona consistunt*, ná ktorych Mándaty położone, *approbare* powinien, ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. *V. tit.* Pozwy.

Actor sequatur forum Rei. V. tit. Euocatio. tit. Miástá.

AKADEMIA

AKádemia Krákowska, co miáłá, *in Pactis*, od Krolá Henryká. *V. tit.* Krol Henryk.

Akádemia Krákowska, y szkoły insze, áby były reformowáne, Biskupi, y Rectorowie *admonendi. A* 1562. *fol.* 30. *tit.* O Szkołách.

De reformat. Acad. Crac. Herburt fol. 440.

Akádemiey Krákowskiey, *Ius Protronatus* Proboſtwá S. Floryaná w Krákowie, *incorporatur: A.* 1590. *fol.* 588. *tit. Incorporatio.*

Akádemiey Krákowskiey *Priuilegia & Ornamenta approbantur. A.* 1613. *fol.* 9. *tit.* Akádemia.

De Erect: Acad. Cra. Herburt. fol. 437. *& sequu.*

Akádemiey Krákowskiey *Ius Protronatûs* cáłey Rzeczypospo. należy, *patet in Constitutione Anni.* 1633. *fol.* 26. *tit.* Akádemia.

Ponieważ pewne Dekreta *Rotæ Romanæ*, w spráwie *inter Almam Academiam Cracouien:, & Patres Societatis*, o fundowániu szkoł zászły. tedydla vspokoienia tey Akádemiey, Krol I°. Mść. *iuxta obligationem, in Pactis Conuentis*, do Oycá S. włoży się, áby *causâ in integrum restitutâ*, do decisiey iego, y Rzeczyposp. odesłána byłá. Gdźie y *Ius patronatus Reipub.* y *Ium Academiæ* w cále záchowáne będą. á teraz *tàm in toto, quàm in parte approbantur* wszytkie. *Ibid.*

Akádemiey Krákowskiey Práwá ſtwierdzone, zá deklárácyą Stolicę Apoſtolskiey, y ſzkoły Oycow Iezuitow w Krákowie záwárte, *cum declaratione*, że ták te, iáko y żadne inſze, *ſine conſenſu Reipub.* w tym Mieśćie, y innych przyległych, erigowáne bydź nie máią: *non præiudicando* Zakonom dla Zakonnikow. *A.* 1635. *fol.* 11. *tit.* Akádemia

Inſze záś Collegia Iezuitow ták w Koronie iáko y W. X. L. vtwierdzone, y w protectią wźięte: *non derogando* iednák nic práwu Akádemiey Krakowskiey. *Ibid.*

Akádemią Krákowską, od wſzelkich contribuciy Mieyskich vwolniono. Otym iednák, co *concernit* Miáſto Krakow, Akádemia znieść ſię ma, z I. M. X. Biskupem Krákowskim. *A.* 1658. *fol.* 39. *tit.* Akádemia.

Herburt. fol. 441 *De libertate Schol.*

Akádemią Krákowską, według ſtátutu, *ſub titulo Schola Regni*, wolną *ab omnibus oneribus*, deklárowano, y przy Práwách, Przywileiách, Wolnośćiách, Conſtitucyámi Koronnemi vtwierdzonych wiecznemi czáſy záchowano. *A.* 1676. *f.* 41 *tit.* Akádemia. Ze Studenći *ratione* tumultow w Krákowie, *in Criminalibus, Iuriſdictioni Regiæ*, á *in Ciuilibus, Iuriſdictioni Academiæ Rectoris, ſubeſſe* máią, *cauetur.* *A.* 1650. *fol.* 4. *tit. Securitas.*

Akádemiey Márſowey, w Krákowie, fundácya, przy Akádemiey Krákowskiey. *Vide tit.* Fundácya.

Akádemią w Kiiowie erigowáć pozwolono, dekláruiąc, że tákiemi prærogátywámi y wolnośćiámi ma *gaudere*, iáko Akádemia Krákowská: z tą iednák kondycyą, áby w niey żadnych ſekt, Aryáńskiey, Kálwińskiey, Luterskiey, Profeſſorow, Miſtrzow, y Studentow nie było. Przytym wſzytkie inſze ſzkoły, ktore przedtym w Kiiowie były, gdźie indźiey przenieść roskazáć obiecano. w Comiſsiey Hádyáckiey *A* 1659. *f.* 50. §. Akádemia. Y drugą w Vkráinie fundowáć pozwolono, tám gdźie iey mieyſce ſpoſobne vpátrzone będźie, pod temiſz Práwámi, Wolnośćiámi, y Condycyámi, iáko y Kiiowska; náoſtátek y z tą Conditią, iż gdźiekolwiek tá Akádemia ſtánie, iuż tám żadne inſze ſzkoły wiecznemi czáſy fundowáne nie będą. *Ibid.* §. Drugą także Akádemią.

Akádemiey Wileńskiey wſzytkie *jura, immunitates & Priuilegia in toto* ápprobowano. *A.* 1676 *fol.* 13. *tit. Approbatio.*

Akcyzá *V. tit.* Podatki.

ALTERNATA

Alternata Woiewodztwá Lubelskiego z Woiewodztwem Bełzskim záchowuie ſię, wprowádzeniu Wybráńcow ná Woynę. *A.* 1653. *fol.* 9 *tit.* O Wybráńcách.

Alternata w rozdawániu Stároſtw Inflántskich *V. tit.* Inflánty.

Alternáta Piſárzow Wołyńskich *in functione Officij* ná Trybunale. *V. tit.* Trybunał.

Alternata Deputatá Hálickiego z Chełmskim *V. tit.* Deputaci.
Alternata wybieránia Posłow *V. tit.* Posłowie.
Alternata Deputatá Ziemie Łukowskiey. *V. tit*, Deputaci
Alternata Posłá teyże Ziemie. *V. tit* Posłowie.
Alternata płácenia Podatkow z Inflant *V. tit.* Inflánty.
Altern. w rozdawániu mieyſc Senatorskich Inflántczykō *V. tit.* Inflánty.
Alternata Biskupowi Wendeńskiemu. *V. tit*, Biskupi.

AMNISTIA

Amniſtia, ktorą rozruchy domowe, y vrázy doſtoieńſtwá Krolewskiego, ná on czás ſą vmorzone: *Cum exceptione* iednák połupienia Kościołow, mordow, náiázdow, y innych cryminałow, ktorych tá *Amniſtia* nie okrywa. *A.* 1609. *fol.* 887. *tit. Amniſtia.*
Diffidencye między ſobą ſtany Rzeczypoſp. vmarzáią. *A.* 1670. *fol.* 13. & 14.
Delinquentes in liberam electionem, Amniſtia żadna okrywáć nie ma. *V. tit.* Krol. *plura V. tit. Malecontenti.*
Amniſtia Obywátelom niektorym Woiewodztwá Witepskiego, y Mieſzczánom Witepskim, ktorzy Moskwie *adhæſerant*, *cum caſſatione* Kádukow po nich otrzymánych. Tych iednák okrywáć nie ma Amniſtia tá, ktorzy nie byli przed tym Obywátelámi támecznemi, y ktorzy poczynili ſzkody ſąsiádom, y Cryminały iákiekolwiek przez czás Moskiewczyzny popełnili, ále powinni będą káżdemu vkrzywdzonemu ſpráwić ſię *in foro fori*, y ſatisfáctią vczynić. *A.* 1667. *f.* 68. *t.* Amniſtia.
Amniſtia Woyskom Koronnym, y W. X. Lit. *Vide tit.* Woyská.

ANNATY

ANnaty w Koronie ná obronę Rzeczypoſp: máią zoſtáć. *A.* 1567. *fol.* 134. *tit.* Annaty, *Herburt. fol.* 15. *tit. Annatæ.*
Do Qwárty máią bydź dawáne, *ſub pæna duplicis penſionis. A.* 1569 *fol.* 184. §. Annaty.
Reáſſumowano te obiedwie Conſtitutie *cum pænis. A.* 1576. *fol.* 262. §. Pan Podskárbi Koronny.
Przywołząc do effectu ſtátut Krola Zygmuntá Pierwſzego, y pomienione Conſtitutie *Annorum.* 1567. 1569. 1576. poſtánowiono, áby káżdy z Kśięży, Arcybiskup, y Biskup, ktorzy od Krolá *Beneficia* otrzymywáć będą, tákową ſummę, iáką do Rzymu, *nomine Annatæ* dawáią, dáć był powinien, Koronny do Skárbu Koronnego, á Litewski do skárbu W. X. Lit. w rok po expeditiey *Sacræ*, ná obronę Rzeczypoſp. *ſub pæná duplicis ſummæ de bonis mobilibus proprijs; in defectu verò, de prouentib' & redditibus repetenda.* O co Inſtigátor Koronny, *ex delatione Officialiū Theſauri*, czynić będźie powinien, *ſine intermiſſione, ſut*

ſolutione tey ſummy *de ſuo*, z Inſtigácyey Posłow Ziemskich ná Seymie. Podskárbi zás Koronny do Ráwy to wnosić powinien, y ráchunek czynić z tego. A Litewski ná obronę tákżeRzeczyp. obracáć ma. Więc áby to iuż w wątpliwość nie było przywodzono Oycá S. w tey mierze pozwolenia dosiąże Krol I. Mść. y choćby też dla iákich przyczyn effektu to nie wźięło, teráźnieyſze poſtánowienie, *vim & robur ſuum* mieć ma: *ſine derogatione támen juris Apoſtolici. A.* 1607. *f.* 834. *t.* O Annatách.

Herburt. fol. 16 15. *de eiſd Annatis.*

Apoſtatæ. V. tit. Aryáni.

APPELLACYE

Herburt. fol. 17. & fol. 90.

Appellácya z Wiecow ſzłá ná Seym. *A.* 1550 *fol.* 5. §. Wiecá iż znamy. A kto ná Wiecá ábo ná Seym áppellował, tám ſię o głowną rzecz miał rozeprzeć *ibid.*

Toż ſię y teraz o Trybunale rozumieć ma. *A.* 1588. *fol.* 481. *tit. Proſecutio.*

Appellácia z Wiecow nię ſzłá ná Seym, o kmiećie, y ich rzeczy, y o rány Szłácheckie, o ſpáś, o długi zápiſáne, w rzeczách niewątpliwych, y kędy iáſny ſtátut ieſt. *A.* 1569. *f.* 193. §. A te rzeczy.

A w Podláskim Woiewodztwie, oto wſzytko nie ſzłá, áni o rękoiem-ſtwo, wyrąbánie drzew, wyłowienie ryb, posieczenie łąk, o płoty, o záięćie y pobićie bydłá. *ibid. f.* 191. §. Roki Ziemskie.

Apellácye *in Criminalibus & Ciuilibus*, Oſob świeckich między ſobą, y Duchownych z świeckiemi, ktore w Duchownym ſądźie, *corã loci Ordinarijs*, będą intentow ne, *intra Regnũ* máią być expediowáne. do czego ſtan Duchowny ma wydáć, przed wyśćiem Roku, z Synodu ſpoſob, zá deklárácyą Oycá S. żeby ná pewnym mieyſcu tákowe ſpráwy, *intra ſpatium ſex Menſium*, determinowáne były. *A.* 1607. *fol.* 835, *tit.* O Appellácyách.

Herburt. fol. 5. Appellácya *ab Acceſſorio*, nie ma bydź dopoſzczona, chybá *à periimenti*, ktore nieśie zysk ábo ſtrátę ſpráwy. *A.* 1557. *f.* 10. §. Aby tym prętſzą.

Reáſſumowano to. A Sędźia, o niedopuſzenie, *pro dámnis* nie ma bydź pozywány, *ſub pæna duplici* 14. *Marcarũ. A.* 1588. *fol* 481. *tit. De Acceſſoriis.*

Ad proſequendam iednák pozwáć wolno. *ibid.*

Herburt. fol. 18. *Appellans in Acceſſorio*, od ruſzenia odſtępowáć nie może. á to o Pozwánym rozumiey. *ibid. tit. Proſecutio.* (xátiey.

Apellácya *à malè obtento* ma bydź wolna. *ibid. fol.* 468. *tit.* o Relá-

Appellácye po dekretách *ſatisfactionis* iść nie máią. *Vide t.* Spráwy.

Apellácya *in quatuor articulis Caſtrenſibus*, *extra Palatinatum* ma bydź odpráwowána, y raz tylko dopuſzczona bydź ma. *A.* 1598. *fol.* 706. *tit.* Beſpieczeńſtwo.

Płockiemu, Podlàskiemu, y Ráwskiemu, Woiewodztwom, to tylko służyło. Ale potymtego pociągniono ná wſzytkię. *A.* 1611. *fol.* 3. *tit.* Deklárácya.

Apellácyę

Apellácye w ſpráwách Vrzędowych świeżego vczynku, w Kijowskim y Brácłáwskim Woiewodztwách, *inter Cauſas* tychże Woiewodztw, y Wołyńskiego, do Lublina, nie do Piotrkowá, máią bydź odſyłáne. *A.* 1613. *fol* 13 *tit.* O Appellácyách. Przyięły tę Conſtitutią, Woiewodztwá, Wołyńskie y Czerniechowskie: deklárowano iednak, iż we wſzytkich ſpràwach. Vrzędowych, y świeżego vczynku (*ſolis Cauſis fiſci & merè incarceratorum exceptis*) nie miedzy Koronne conſeruaty, ani do Piotrkowa, ále miedzy ſpráwy tych ze Woiewodztw conſeruoúne do Lublina, *cum præfixione termini in duabus ſeptimanis*, pozwy maią być wydawáne, y àppelacye dopuſczane: *ſub nullitate extraditæ citationis, & admiſſæ appellationis, atq; pœna quingentarum Marc. Poloñ: ſuper euocante decernendâ. A.* 1638. *fol.* 16. *tit*. O Dekretach.

Plura o Conſeruatach Vide. tit. Trybunał.

Appellácye Woiewodztwa Mazowieckiego, *per excepta*, bez Kocow, wolne byc máią. *A.* 1576. *fol*. 298. *tit.* O Appellacyach.

Po Szwedzkiey Woynie, wolno było kazdemu, w ſprawach, *ratione fundi*, y wſzelákich innych prætenſyi, w Trybunale, *in apellatione* wiżſzących, znowu *ad forum competens* przypozwac, y inſzą áppellácyą wytoczyc, *non obſtante præſcriptione. A.* 1658. *fol.* 25. § *Minorennes* záś.

Appellácye w ſpráwách, *pro vulneribus, & liquidarum Inſcriptionũ, tàm ante, quàm poſt obtentum Proceſſum*, iść nie máią, chybá w tych ſpráwách, kiedy *intercedit diſquiſitio de juribus A.* 1669. Ná Electiey Krola I. M. Michała. *tit.* Prolongácya Trybunału.

Appellácya od łądow Ziemskich, y Grodzkich, ták Aktorowi, iáko y Pozwánemu, niema bydz dopuſzczoná, w ſpráwách tych. *In executione Rei iudicatæ. Ad inſcriptionem exemptionum liquidarum: Deductionis ſcrutiniorum, Inquiſitionum*: tákże do recognitiey ſummy, trzech tyſięcy nieprzechodzącey, ktorych *finis*, álbo *probatio*, álbo *euaſio*, wyiąwſzy, zeby *falſitas* byłá *recognitiey* zádána. *Item pro vulneribꝰ & taxa Capitis plebei: pro extraditione ſubditorum*: tudzież o dzieśięćiny *liquidi iuris:* o Wyderkauffy: tákże *in cauſa iniuriarũ Terreſtriũ: pro taxa* Piąćiu ſet złotych: o grabieże *ſimilis taxæ: à leui* tákże *acceſſorio* nie ma być áppellácya dopuſzczona, chybá w tákich terminách, gdyby *exceptio acceſſoria* przyniosłá zysk, álbo ſtrátę: áni w ſprawach gránicznych od ſądu Ziemskiego, ále ták *cum principaliter Citato*, iáko *cum Collateralibus* ma bydź *remiſſa ad Campum*, gdzie dopiero od ſądu Podkomorżego, *à definitiua ſententia*, ma iść áppellácya: *ſaluis proſecutionibus & cauſis pro grauamine*, y gdyby przeciwko práwu, y ſłuſzności, kto był Dekretem vciążony. *A.* 1670. *fol.* 22. *itt.* O Appellácyách.

Appellácye odSądow ták Ziemskich,iako yGrodzkich,Inflántskich, do Sądow Zádwornych Aſſeſorskich Koronnych. *V. tit.* Inflánty.

Appellácya od Sądow Grodzkich potocznych Wárſzáwskich, Szláchćicowi ná Trybunał, *inter Cauſas Terminorum Factorum, à Plebeio* zá Dworem, *in Cauſis Maioribus, taxam trecentarum Marcarum excedentibus*, iść ma. *V. tit* Grodzkie Sądy.

Appellácye w ſpráwách, z Duchownemi, o Dobrá Ziemskie y poddáne w W. X. Lit. w Trybunale, *in Iudicio ſæculari*, ſądzone być máią. *V. tit.* Duchowni.

Appellacya w ſpráwách Religiey *Græco*-Ruskiey, od Władykow, *rectá* do Sądu Krolá I. Mći. ná Relácye, nie do Pátryárchy Conſtántinopolitáńskiego, iść powinná. *V. tit.* Religia Grecka.

Appellácya kiedy ma bydź wolna. *Vide tit.* Bánnicye.

Appellácya od Hetmáná. *Vide tit.* Hetmáni.

APPENDICES

APpendices żadne, w Vniwerſałách o Podatkách, ktoreby *vim aliquam Legis*, á nie deklárácyą o Podatkách miáły, nie powinny być piſáne. A ná przeſzłym Seymie nápiſáne, *caſſantur. A.* 1647. *fol.* 3. *tit.* Deklárácya.

Znowu *appendices*, ieśliby iákie w Laudách Woiewodztw y Ziem, *cum diminutione* Prowentow Ordynáryinych, álbo *cum depaſtatione* Miaſt, mimo Przywileie ich, náydowáły ſię, *pro irritis declarantur in A.* 1662. *V. tit. Lauda.*

Appendices, iednę przy Commiſſyey między Obywátelámi Pilteńskiemi, á Xiążęćiem I. M. Kurlándskim, względem ápprobátiey reſponſu ná Elećtiey: drugą przy Commiſſyey między Obywátelámi Powiátu Brácławskiego, y tymże Xiążęćiem, względem prætenſiy y długow, wiecznie zniesiono. *A.* 1677. *fol.* 46 *tit. Appendices.*

Woytoſtwá y Szołtyſtwá, *per Appendices*, Miáſtom incorporowáne. *V. tit.* Woytoſtwá.

APPROBACYE

APprobácya Scriptu, o obronie Vkráiny y pohámowániu Kozakow, *ad Archiuum* podánego. *A.* 1638. *f.* 3. *t.* Obroná Vkráiny.

Approbácya Dworu w Wárſzáwie, Pieczętarzom Duchownym, teſtámentem, przez I. M. X. Záḋźiká, dárowánego. *A.* 1638. *fol.* 34. *tit.* Approbácya.

Approbácya Zapiſow, w Xięgách Ziemskich Krákowskich, pod czás śmierći Stároſty támecznego, zeznánych. *Ibid. fol.* 36. *tit.* Approbácya.

Approbácya wieczności plácu w Mśćisłáwie; *Vr.* Ianowi Philemonowiczowi. *Ibid. fol.* 46. *tit.* Potwierdzenie.

Approbácya Scriptu do *Archiuum* dánego, względem directiey Kołá Poſelskiego W. X. Lit. *A.* 1641. *fol.* 18. *tit.* Approcácya.

Aprobácya donátiey Dworu, ná Sądy Ziemskie, Zmudzkie, w Rośieniách, przez Stároſtę Zmudzkiego vczynioney. *Ibid. fol.* 25. *tit.* Donácya Dworu.

Approbácya *reſignationis* Dobr, Vr. Mikołáiá Mieſzkowskiego, Vr. Stánisłáwowi Szołdrskiemu. *A.* 1647. *f.* 10. *t.* Approbácya.

Approbácya nádánia Kámieniczki Kredowskiey, w Miáſteczku Brzeźinách, ze dwiená plácámi y rolámi, Ołtarzowi Anyołá Stroża. *ſaluis oneribus & juribus Reipub- & Parochialibus. Ibid. fol.* 16. *tit.* Libertácya.

Approbácya intentiey y skutku iey, Wielm. Xiążęćiá Rádźiwiła, Kánclerzá W. X. Lit. do zmurowánia wieży, w Zamku Pińskim, dla Xiąg Ziemskich y Grodzkich. A *Laudum* Powiátu Pińskiego, ná to vchwalone, ponieważ przećiwko niemu pozáchodźiło nieco Proteſtátiy, znieśiono. *Ibid. fol.* 25. *tit.* Wieża.

Approbácya Scriptu, *in vim* ſámego tylko porządku, między Márſzałkámi Koronnemi, y W. X. Lit. do Akt Metriki oboiey, podánego. *Ibid. fol.* 43. *tit.* Approbácya Scriptu.

Tákże Scriptu, *ratione* obrony Rzeczyp. *ad Archiuum* danego, do Seymu blisko przyſzłego Ordynáryinego ſześć niedźielnego. *A.* 1649. *fol.* 6. *tit.* Approbácya.

Approbácya deklárácyey Łáski Krolá I. M. Iana Kaźimierza, pod Zborowem, Woysku Zaporowskiemu dáney. *A.* 1649. *fol.* 7. *tit.* Approbácya deklárácyey.

Approbácya *Actorum Interregni*, y Dekretow Kápturowych. *V. tit.* Dekretá Kápturowe. *tit. Interregnum.*

Approbácya Kupná ſześćiu włok puſtych, y ſześćiu Morgow, Meluny, názwánych, w Stároſtwie Kupiskim, Vr. Hermanowi Gańſkoſſowi Chorążemu Derptskiemu. *ſaluis oneribus Reipub. & ſeruitio bellico. Ibid. fol.* 46. *tit. Gratitudo.*

Approbácya Scriptu, względem obrony oboygá Narodow, *ad Archiuum*, dánego. *A.* 1653. *fol.* 4. *tit. Approbatio.*

Approbácya Act Ziemie Bielskiey, zá Vniwerſałem Krolewskim, z Bráńská, dla powietrza, do Surázá, á potym ztámtąd, dla tegoż powietrza, do Wśi Choiewá, przez Obywátelow teyże Ziemie, ná Seymiku, od Krolá I. M. złożonym, przenieśionych, *cum declaratione*, iż co ſię w Surázu y Choiewie dźiało, iákoby ſię w Grodźie Bráńskim ſtáło. *Ibid. fol.* 24. *tit.* Approbácya.

Approbácya ſcriptu, *ad Archiuum, podánego. A.* 1654. *fol.* 2. *tit.* Script.

Approbácya Scriptu, *ad Archiuum*, dánego. *A.* 1655. *fol.* 28. *tit.* Approbácya.

Approbácya Scriptu, *ad Archiuum*, dánego, względem *Præſidium* Krákowskiego, ktory w ręku I. Mći. X. Kánclerza W. Koronnego zoſtawáć będźie. *A.* 1658. *fol.* 30. *tit.* Approbácya.

Approbácya *immunitatum* Dobr *Collegiorum* Kroskiego, y Poſzáwskiego, y vwolnienie onych, od ciężarow wſzelákich, pod ktore *Equeſtris Ordo* podlegáć niepowinien: *ſaluis oneribus ſeruitij bellici & Reipub. A.* 1659. *fol.* 17. *tit.* Approbácya.

Approbácya Scriptu, *ſecuritatem* pewnych Oſob w ſobie máiącego, *ad Archiuum*, podánego. *A.* 1661. *fol.* 2. *tit.* Script.

Approbácya Reſcriptu, z Káncellárjey W. X. Lit. pewnym Obywátelom Woiewodztwa Połockiego, wydánego. *A.* 1661. *V. tit.* Woiewodztwo Połockie.

Approbácya Scriptu pewnego *ſecuritátis Reipub. ad Archiuum*, danego, *cum hac declaratione*, że *pro lege perpetua* ma byc rozumiány, y że ná przyſzłym Seymie, *ante rationes Senatus Conſultorum* przeczytány, y *in Volumen* Conſtitutiy Seymu przyſzłego inſerowány będzie. *Ibid. fol.* 14. *tit.* Script.

Aprobácya Scriptu, niektorym Woiewodztwom służącego, *ad Archiuum* dánego, *cum declaratione*, że *pro Lege perpetua* ma być rozumiány. A że Script *ſecuritátis Reipub.* ná przeſzłym Seymie, *ad Archiuum* dány, y ápprobowány; ná Seymie teráźnieyſzym extraordynáryinym nie ieſt czytány, áni *in Volumen Legũ* inſerowány; te ły obádwá, teráźnieyſzy, y przeſzłego Seymu, weſpoł ná przyſzłym Seymie máią być czytáne; y *in Volumen Legum* Seymu przyſzłego inſerowáne. *A.* 1662 *f.* 4. *t.* Script. *Reaſſumun ur* te Conſtitutie, y *declanitur*, że pomieniony Script niektorym Woiewodztwom służący, w Inwentarz innych Scriptow wpiſány, y ná przyſzłym Seymie, *in Volumen Legum*, inſerowány będźie. *A.* 1667. *fol.* 3. *tit.* Reáſſumptia.

Approbácya Scriptow dwu pewnych, *ad Archiuum* dánych, iednego Wielm. Hieronymowi Wierzbowskiemu, Woiewodzie Sierádzkiemu, á drugiego Vr. Andrzeiowi Morſztynowi Referendarzowi Koronnemu służących. *A.* 1662. *fol.* 27. *tit.* Approbácya.

Approbáca Scriptow dwu, do Act Metryki Káncellárycy W. Koronney podánych. *A.* 1667. *fol.* 4. *tit.* Approbácya.

Approbácya Scriptu *ad Archiuum* dánego, Obywátelom Ziemie Inflántskiey służącego. *Ibid. fol.* 6. *tit. Approbatio.*

Approbácya *diplomatis* Woiewodztwom, Kiiowskiemu, Smoleńskiemu, z Powiátem Stárodubowskiem, y Czerniechowskiemu z Powiátem Nowogrodzkim, dánego. *Ibid.*

Approbácya Scriptu, Vr. Woyćiechowi Gołyńskiemu, Cześnikowi Czerniechowskiemu dánego. *Ibid. fol.* 22. *tit.* Approbácya

Appr. Scriptu, *ad Archiuũ* dánego. *Ib. f.* 3. *t.* Ordynácya Woyská.

Approbácya Tráktatu Pácificácyey pod Łęgonicami, y z náznáczeniem Zapłáty Woysku, *non præiudicando juribus & immunitatibus Reipub. Ibid. fol* 3. *tit.* Approbácya.

Approbácya Regimentárſtwá nád Woyskiem W. X. Lit. pod czás zamieſzánia Rzeczypoſp. *poſt fata* Wielm. Wincentego Korwiná

Gąſiewskiego

Gąśiewskiego, Podskárbiego Wielkiego, y Hetmáná Polnc° W. X. Lit. Wielm. Michałowi Pácowi Káſztellanowi Wileńskiemu, zleconego; *cum aſſecumtione*, że o władzą, ktorą miał, poki nie zoſtał Hetmánem W. X. Lit. áni o Executią, od nikogo nic będźie turbowány. Wárowano przytym, że to władzy y Vrzędom Hetmáńskim *præiudicare* nie ma. *Ib. f.* 63. *t. Appro.*

Approbácya Scriptu, y Przywileiow od Krolá I. M. Michała, *Exulibus* Woiewodztwá Smoleńskiego, Powiátu Stárodubowskiego, y częśći Woiewodztwá Połockiego, dánych. *A.* 1670. *fol.* 50. *tit.* Vkontentowánie.

Approbácya Scriptu, o obronie Rzeczyp. *ad Archiuum* dánego. *A.* 1673. *fol* 7. *tit.* Script.

Tákże Scriptu, *ad Archiuum* W. X. Lit. dánego, do obrony Rzeczypoſp. należącego. *Ibid. fol.* 14. *tit. Approbatio.*

Approbácya Scriptu, *ad Archiuum*, dánego, *ratione ſubſidiorum* od poſtronnych Chrześćiáńskich Pánow y Monárchow, iáko y oſobliwey Ordynácyey, ná Conuocátiey generálney teráźnieyſzey Wárſzáwskiey, vczynioney. *Conf. general. Varſau. A.* 1674. §. *Ratione ſubſidiorum.*

Approbácya Scriptu, *ad Archiuum*, dánego, w ktorym popárćie Woyny, przećiwko Nieprzyiaćielowi Rzeczypoſp. *A.* 1676. *fol.* 13. *tit.* Script.

Approbatio obligationis Dobr Trąbki y Náborowo, *aliorumq; adjacentium*, w Zieni Zakroczymskiey, *in Perſonam* I. Mći. X. Stánisłáwá Iácká Swięćickiego, Nominátá Biskupá Chełmskiego, przez Vr. Annę z Noskowá Firleiową, Stárościną Lubelską, wprzod w Lublinie, á potym *coră Actis Varſauien.* zeznáney, *in toto, & cũ aſſignátione ſori Caſtri Zakrocimen: eiuſdemq; obligationis, quorumuis juris defectuũ ſuppletio. Ratione verò reſtaurationis*, (*prout ſonat obligatio*) *taxam* Grod Zakroczymski, ábo Ziemſtwo, *ad requiſitionem*, *præuiá* icdnák *adcitatione Partis*, *vtrâ rei veritate*, *conſtituet.* ktora náznáczona, *non obſtante Partis contumaciá*, y do Grodu podána, ma *bonis ſupraſcriptis*, *vtrq; ad exſolutionem ſummæ totius*, *inhærere.* Wolno przytym teyże Vr. Firleiowey, pomienione Dobrá, temuſz I. M. X. Nominatowi przedáć, *cum aſſiſtentia amicorum*, (*non obſtantibus quibuſuis ſuper Marito ipſius obtentis condemnationibus*) Donátią *eorum quibuſuis Actis* vczynić, y *reſtantem ex obligatione ſummam*, ná własną obrocić potrzebę. *Ibid. fol.* 33. *tit.* Fundácya.

Approbácya Reſcriptu, Krolá I. M. Michała, Ianowi Iákubowi Stępniowskiemu, *nutione caſſationis Decreti Commiſſorialis*, *Wieliciæ lati. Ibid. fol.* 50. *tit.* Approbácya.

Approbácya Scriptu, *ad Archiuum*, dánego, *in rem* Woiewodztwá Podolskiego. *A.* 1677. *fol.* 10. *tit. Approbatio.*

Approbácya reſignácyey Wśi Konopnice w Woiewodztwie y Po-

wiećie Lubelskim leżącey, przez Mágiſtrat y Poſpolſtwo Miáſtá Lubliná, Vr. Iánowi Gáłęźiowskiemu, Stárośćie Wáwelnickiemu vczynioney. *A* 1677. *fol.* 13. *tit.* Wieś.

Approbácya Scriptu *ad Archiuum* dánego. *A.* 1678. *f.* 5. *t.* Script.

Approbácya Scriptu W. X. Lit. *ad Archiuum* dánego. *Ibid. fol.* 1. *tit.* Approbácya.

Approbácya tránsáctiey, przez Commiſſarze Duchowne, z Vr. Olbráchtem Adryanem Láſockim, Stároſtą Wyſſogrodzkim, o przewoz ná Wiśle pod Wyſſogrodem, Przywileiem Xiążąt Mázowieckich, Kośćiołowi S. Iana w Wárſzáwie, *in vim perpetuæ fundationis*, oddány, vczynioney: y rezignátiey pomienionego przewozu, temuſz Vr. Stárośćie *jure hæreditario* zeznáney. *Ibid. fol.* 38. *tit.* Przewoz.

Approbatio & incorporatio, juri Terreſtri hæreditario, plácow, iednego w Wyſſogrodźie nád Wisłą, ná ktorym ſpichlerz zbudowány, á drugiego we Wśi Kámionu, ná ktorym Zupá poſtáwiona, dźiedźicznem Práwem, przez Vr. Olbráchtá Adryaná ná Brzeźinách Láſockiego Stároſtę Wyſſogrodz: kupionych. *Ib.*

Approbácya donátiey Kámienice, pod Bázánty, názwáney, w Krákowie ná końcu Vlice S. Ianá, przy murze leżącey, przez Vr. Ianá Gorczyńskiego Woyskiego Nowogrodzkiego, w Aktách Mieyskich Robczyckich, Oycom Piarum Scholarum zeznáney, y pozwolenie tymże Oycom w nicy mieſzkánia; *ſaluis onerib⁹ Reipub. & jurib⁹ Academiæ Cracouien. Ibid. f* 42. *t.* Approbácya.

Approbácya Scriptow *ad Archiuum* dánych, Koronie, y W. X. Lit. ſłużących. *A.* 1683. *fol.* 7. *tit. Approbatio* Scriptow.

Approbácya Scriptu, *ad Archiuum* dánego, względem Sumny Neápolitánskiey. *Ibid. fol.* 17. *tit. Approbatio.*

Approbacya Scriptu, *ex Senatus Conſilio*, Vr Vr. Potockim, Káſztellánicom Kámienieckim, ná cztery Tyśiące zł. dánego. *Ibid.*

Approbácya Praw Krolowey Iey Mći. Ludwiki Márycy, ná Dobrách Krolá I. Mći. Iana Kaźimierza dźiedźicznych, ták ruchomych, iák y nieruchomych, w Koronie, y W. X. Lit. *V. tit.* Krol.

Approobácya reſignátiey gruntu, ordynácyey Oſtrogskiego Xćiá, podległego, w Wárſzáwie leżącego, Vr. Podkomorzemu Koronnemu vczynioney. *V. tit.* Ordynácya.

Approbácya Przywileiow ná Szláchectwo. *V. tit.* Szláchćic.

Approbácya Przywileiow iákich. *V. tit.* Przywileie.

Approbácya Rewizyi. *V tit.* Rewizya.

Approbácya *Laudum* Podolskiego. *V. tit.* Rozboynicy.

Approbácya Dániny iákiey. *V. tit.* Dobrá.

Approbácya Praw Mieyskich. *V. tit.* Miáſtá.

Approbácya Przywileiow *Collegijs* ábo Klaſztorom, Kośćiołom. *V. tit. Collegia*, Klaſztory, Kośćioły.

Approbácya Fundácyi. *V. tit.* Fundácya.

Approbá-

Approbácya Bráctwá Łuckiego przy Cerkwi S. Krzyżá. *V. tit.* Fundácya Bonifrátelow.

Approbácya Auctiey prowentu Posłowi Rzeczyckiemu. *V. t.* Poseł.

ARCYBISKVPI

ARcybiskup Gnieźninski, według Przywileiu Krolá I. M. KAŹIMIERZA Trzećiego. *A.* 1451. Krole ma Koronować, á nie kto inſzy. *A.* 1550. *fol.* 3. §. A naprzod. *Herburt. fol. 161. tit. Rex Electus.*

Arcybiskupá tegoſz, *circa trinam Regis admonitionem*, powinność. *V. tit.* Krol.

Arcybiskupá Gnieźnińskiego powagá, rząd, y powinność, *ſub Interregno. Patet ex Actis Interregni.*

Arcybiskupſtwo Lwowskie, dla ſzczupłey iego intraty, trzymáć *cum Beneficio aliquo ſeorſiuo vnico* pozwolono. Co inſzym Biskupſtwom wſzytkim, *in ſequelam*, iść nie ma. *A.* 1633. *fol.* 28. *tit. Incompatibilia.*

Metropolićie Kiiowskiemu mieyſce w Senaćie, z táką prærogátiwą, *& liberæ vocis vſu*, iáko zásiadáią Ich MM. Duchowni *Ritûs Romani*, po Arcybiskupie Lwowskim, náznáczono. w Commiſſyey Hádyáckiey. *A.* 1659. *fol* 50. §. Aże w ſpolney Oyczyznie.

ARCYXIĄŻĘTA

ARcyxiążąt Rákuskich, *propter molem belli Turcici*, y niebeſpieczeńſtwá od Narodow Pogáńskich, ná Kroleſtwo poſtulowáć *non expedit. A.* 1575. *fol.* 231. § Ale iż niektorzy.

Otymże. *A.* 1587. *fol.* 433. §. To ieſt, widźieliſmy.

Mianowićie o Máximiliánie *cautum eſt*, áby *& in caſu Interregni* nikt go nie forytował, *ſub pœnis læſæ Maieſtatis & Perduellionis. A.* 1590. *fol.* 562. *tit.* Vbeſpieczenie Rzeczypoſp.

ZArcyxiążęty, z ſtrony tegoſz Máximilianá, *Tranſactio approbatur. A.* 1589. *fol* 507. *tit. Tranſactio* Rákuska.

Nie doſyć iey Máximilian vczynił, y dla tego pewne vbeſpieczenie Rzeczypoſp. od iego prætextow ſtáneło. *A.* 1590. *fol.* 562. *tit.* Vbeſpieczenie Rzeczypoſp.

ARENDA

ARendá *Bonorum Ordinatorum* P.P. Myszkowskich, do lat ſześćiu pozwolona. *A.* 1649. *fol.* 8. *tit.* Arendá.

Znowu do lat ſześćiu. *A.* 1658. *fol.* 36. *tit.* Pozwolenie Arendy.

Arendowne Contracty skárbowe ná Ækonomie, Málborską y Rogoźińską, *Iuribus Eccleſiæ & Reipub: ſaluis, approbantur. A.* 1667. *fol* 19. *tit.* Ækonomie Pruskie.

Approbatur tá Coſtitucya. *A.* 1670. *fol.* 23. *tit.* O Ækonomiey.

Ná Arendarzow, y Zaſtáwnikow, co za Podatek ſtánowiono. *V. tit* Podatki.

ARESTA

ARest Condemnaty, v káżdego Sądu ma iść do 23. godźiny, chybá żeby ſię Sądy dokończywáły. *A.* 1588. *f.* 482. *t.* Aresty v ſądow Od Areſtu *ſalarium* groſz. *Ibid.*

Aresty Condemnát, ták *in Criminalibus*, iáko *& in Ciuilibus cauſis*, Wołyńskiemu, Kiiowskiemu, Brácławskiemu, Woiewodztwom máią isć, iáko Koronnym. *A.* 1601. *fol.* 744. *tit.* Aresty.

Herburt. fol. 20. tit. De Areſt. pœcun.

Areſt nie ma bydź dopuſzczony ná pieniądzdze oſiadłego, chybá żeby *Poſſeſſio liti non correſponderet.* ktore iednák przez oſiádłego wyręczyć może, iż Práwu doſtoi, y rzeczy Sądowey doſyć vczyni. *Excepi: Mazow: A.* 1576. *fol.* 301 *tit.* O Areſztowániu.

Areſt ma proſequować do Niedźiel ſześćiu, *in eodem judicio*, ten ktory áreſztował, *ſub nullitate Areſti. Ibid.*

Areſztowánie Zołnierskich pieniędzy. *V. tit* Zołnierze.

ARYANI

Herburt. fol. 191. tit. Hæreticus.

NA Aryánow, y ich Protektorow, y Fautorow w Koronie, y W. X. Lit. Státut Władyſława Iágiełá. o Hæretykách reáſſumowano. A Sároſtowie y ich Vrzędy, káżdego takiego o to *legitime conuictum*, ná gárdle, *ſub priuatione Capineatis*, karáć powinni. *A.* 1658. *fol.* 1. *tit.* Sektá Aryáńska.

Fautoribus ich, *tanquam pro pœna perduellionis*, *Forum* w Trybunale, *inter Cauſas Conſeruatas Mixtifori, ad inſtantiam cuiuſuis*, náznáczono. w Wielkim záś Xięſtwie Lit. w Trybunale *in quouis Regeſtro. Ibid.*

Czáſu do wyprzedánia ſię im, lat trzy pozwolono. *Salua Bonorum & Debitorum repetitione, citra liberum* iednák *ſectæ ſuæ exercitium & capacitatem publicorum muniorum, ſub pœnis ſuperiùs expreſſis. Ibid.*

Potym záś, do wyprowádzenia ſię z Państw tych, skrocono im czáſu do lat dwuch, *à die* 10. *Iulij An.* 1658. *ſub rigore* przeſzłey Conſtitucyey. Co Oſobom do Wiáry S. Kátholickiey Rzymskiey náwracáiącym ſię ſzkodźić nie ma. *Saluis per omniá juribus Eccleſiæ S. Romanæ, & Ducatûs Maſouiæ Decretis. A.* 1659. *fol.* 1. *tit.* Declárátia.

O tychże, pomienione Conſtitucye 1658. & 1659. exequować wſzelákie Vrzędy y Sądy powinne. A w Wiel. X. Lit. tákowym Spráwom, *inter cauſas Compoſiti Iudicij*, w Trybunale *Forum. A.* 1661. *fol* 1. *tit.* O Aryánách.

Znowu o tym Conſtitutią 1658. ták declárowano, że y Białegłowy wſzytkie teyże ſekty, *eidem juris rigori* podlegáć máią, także y ći, ktorzy lubo ſámi Wiárę Kátholicką przyięli, Zony iednák ſwoie w tym błędźie przy ſobie *fouent*, y ſługi Aryanki chowáć, z Miniſtrámi correſpondentię mieć, y dźieci w tymże bluźnier-

ſtwię

ſtwie ćwiczyć pozwaláią, y innych *abuſus*, Práwu przećiwnych nie zábraniáią. Dobrá záś tákich Białychgłow *mobilia & immobilia*, y ſummy, bądz Zapiſámi proſtych długow, bądź *modo reformatorio* im służące, confiſcowáne być máią, ktorych *medietas fiſco, medietas delatori cedere* powinná, y z oſob onych ma być czyniona Executia, przez Stárosty y Vrzędy ich. *A.* 1662. *fol.* 2. *tit.* O Aryánách.

Stároſtowie Sądowi, o Aryánách, czynić pilną inquiſitią powinni, *& etiam ſine Delatore* onych imáć, y ná gárdle, *præuiá inquiſitione*, karáć. A *in quantum* by Stároſtá był *remiſſus in Executione*; tedy *etiam Priuato cuiuis*, tákiego bluźniercę imáć, y do Grodu ktoregokolwiek, abo Trybunału oddáć wolno. Z ktorego Executia czyniona ma być od Stároſtow, *ſub pœna priuationis Capitaneatûs, inter Cauſas Mixti fori*, w Trybunale, *ex ſpeciali regeſtro vindicandâ. Ibid.*

A ieżeliby kto Aryáná ktorego, *intra vel extra Regnũ* pośilkował Smmami iákiemi, ábo dobrá iego iákie *in Concredito* trzymał, ábo go lub Arendą Máiętności ſwoiey, lubo iákimkolwiek ſpoſobem przechowywał, przećiwko tákiemu, lubo Duchowney, lubo świeckiey Oſobie, *inter Cauſas* tákże *Mixti fori, ex ſpeciali regeſtro, pro pœnis, contra Fautores ſancitis*, poſtąpić wolno. *Ibid.*

W. X. Litewskie, przyięło tę Conſtitutią, *cum præfixione fori* w Trybunale, *in Compoſito Iudicio. Ibid.*

O Aryánách, znowu *ſuperiora omnia* reáſſumowano. *A.* 1670. *fol.* 19. *tit.* Sektá Aryáńska.

Co zá kárę ná Prokuratorow włożono, ktorzy, *ſub ſpecie Arianiſmi* Szláchtę dobrze oſiádłą *euocant. V. tit.* Procurátor.

Aryáni, áni *Apoſtatæ à fide Catholica Romana & Vnitorũ*, podſzywać ſię nie máią pod Confœderácye o beſpieczeńſtwie *diſſidentium. In Confœdenat. A.* 1668. *&* 1674.

O Aryánách, wſzytkie Conſtitutie reáſſumowano, y ſtwierdzono *in perpetuum*, y żeby *in quouis ſubſellio, etiam* w Kápturách, z káżdym Nowokrzczeńcem *vtriuſq; ſexûs, & Fautoribus illorum*, ieźliby ſię w Koronie, lubo w W. X. Lit. znáydowáli, do Executiey, *ad cuiuſuis inſtantiam*, to Práwo przywodzone było, wárowano. *Ibid.*

Apoſtatæ záś, *ab hinc conuicti, in foro fori, exſilio* máią być karáni.. *Ibid.*

ARMATA. ARTILLERYA.

DZiała, prochy, Kule, Puſzkarze, Krol, pod czás Woyny, ma opátrować, koſztem ſwoim. *A.* 1576. *f.* 254. §. A czáſu Woyny.

Otymże *Ibid. fol.* 275. §. A czáſu Woyny.

Znowu otymże. Ale tym czáſem P. Podskárbi Koronny z publicznych Podatkow prowidować będźie, iáko czynił, poki drugiey Quárty nie było. *A.* 1638. *fol.* 13. *tit. Œconomia bellica.*

Gdy Duplę Quártę, ná *appanatum bellicum*, poſtánowiono, (*quod vide tit.* Quártá.) zlecono, áby onę Podskárbi Koronny, do rąk Stárſzego nád Armatą, tám odſyłał, gdźie będźie aſsignátia od Hetmáná Koronnego. *A.* 1637. *fol.* 8. *tit.* Quártá.

Artylleryey Mágiſter powinien być Szláchćic dobrze oſiádły *& ſumtw. Ibid.*

Od Hetmáná Koronnego *dependere* ma, y za wiádomością iego ſzáfować pieniędzmi, y *Æconomiam bellicam inſtituere. A.* 1638. *fol.* 13. *tit. Æconomia bellica.*

Stárſzem nád Armatą, poſtánowiono Vr. Páwłá Grodźickiego, Do ktorego ręku, Deputaći w Ráwie Duplę Quártę oddáć powinni, ták iako dawna Quártá do rąk Podskárbiego Koronnego oddawána bywa. Ktorey przez cáłe dwie leće na nic inſzego obracáć nie powinien, iedno ná Fundácyą *Æ* conomiey Woienney, żeby Cekauzy ná mieyſcách ſpoſobnych pobudowane, gdźie ią ſtare, poprawione, Prochownie poſtawione, y dźiáłá, ktore przelać trzebá, przelane y oſádzone były, tudźieſz w ſaletrách, prochách, żelázách, kulách, knotách, y w inſzych do Armaty potrzebách, prowizya ſię porządna vczyniłá. *Ibid.*

Artylleryey Mágiſter, z Quárty Duple, przy liczbie Koronney, ſprawować ſię *Oraanibus Regni* powinien. *A.* 1637. *fol.* 8. *tit.* Quarta. Otymże, iż z pomienioney Quárty, iáko y z inſzych pożytkow ná Armatę náznáczonych, iáko y z tych pieniędzy, ktore ná potrzeby woienne brać będźie, tudźieſz z prochow, kul, knotow, y z inſych wſzytkich *materialibus* do Armaty należących, ná każdym Seymie, Rzeczypoſp. ráchować ſię powinien. *A.* 1638. *f.* 13. *tit. Æconomia bellica.*

Ná Artylleryą Koronną, ſummę, iákieyby z Quárty nowey, według dawnych regeſtrow, nie doſtawáło, Skarb Koronny, *ex Ordinarys Prouentibus ſuppeditare* ma: z czego ták Przełożony nád Armatą, iáko y Skarb, ráchunek vczynić powinni Rzeczypoſp: *A.* 1653. *fol.* 8. *tit. Subſidium* Artylleryey Koronney.

Dał ná to Skarb czterdźieści tysięcy złotych. Znowu dáć kazano dwádźieśćiá tysięcy złotych: z czego dáć *nationem* powinien Stárſzy nád Armatą. *A.* 1655. *fol.* 8. *tit. Subſidium.*

Do nowey Quárty, ktora ná Artylleryą, dla zruinowánia Dobr Rzeczypoſp: wyſtárczyć nie mogłá, przydano *pro currenti duntaxat anno*, ſkładne winne, á na potym *ex primis vacantib°* Stároſtw y Dźierzaw (Sądowe wyiąwſzy) w Koronie, ktoreby Trzydzieści Tysięcy zł. iáko w W. X. Lit. Piętnaśćie Tysięcy zł. intraty roczney czyniły, ordynować wiecznemi czáſy obiecano. Ktore Stároſtwá y Dźierzáwy, w dyſpozycyey Generałow Artylleryey, zoſtawáć będą: á oni te Prowentá wſzytkie, ná *appanatum bellicum*, á nie ná żadną inſzą potrzebę, choćby też *ex Senatus Conſulto* byli *requiſiti*, obracáć będą powinni, *ſub pœna peculatus*

peculatús. oco ná káżdym Seymie, po Votách P.P. Senatorow, *& poſt reddítam nátionem Senatus Conſultorum, ad inſtantiam* Posłow Zieniskich, ſprawić ſię, y ráchunki doſtáteczne czynić będą powinni, y przyśięgę, ták *pro tunc* będący, iáko y ná potym zoſtawáiący Generałowie Artylleryey, zá odebránię Przywileiow, wykonáią *in eam rotham*, że intratę z tych Stároſtw y Dźierzaw przychodzącą, tylko ná *expenſa appanatús bellici*, podług tey Conſtitutiey, diſponować będą. *A.* 1659. *fol.* 10. *t.* Porządek Artylleryey.

Dźiał Quárćiánych pewna liczbá przy Woysku być ma, za záwiádowániem Piſárzá Polnego, *perpetuis temporibus, ſub pœnis* o Quárćie. ktore máią być znákiem pewnym nápiątnowáne. *A.* 1625. *fol.* 2. §. A iż teſt.

A ieżeliby ſię ktore rozerwało, z Quárty przelane być ma, zá quitem Hetmáńskim. *Ibid.*

Dźiáłá wſzytkie ſumptem Rzeczypoſp. vlane, áby Herbámi Koronnemi znáczone były, tenże Stárſzy Armatny doyrzeć powinien. *A.* 1641. *fol.* 9. *tit. Ratificatio.*

Tenże Stárſzy przeſtrzegáć ma, áby Puſzkárze y Rzemieślnicy, podług Cápitulátiey ſwoiey, wierną y pilną ſwoię Rzeczypoſp: oddawáli posługę, przy powinnym onemu, według ártykułow Artylleryey, y przyśięgi ſwoiey, posłuſzeńſtwie. *Ibid.*

Armaty Koronney Inuentarz, od Vr. Páwłá Grodźickiego Stárſzego nád Armatą Koronną ſpiſány, y ręką Im. X. Arcybiskupá Gnieźnińskiego, Im. P. Hetmáná W. Koronnego, y Im. P. Márſzałká Poſelskiego, y P.P. Deputatow, co ráchunkow ſłucháli, podpiſány; ná káżdym Seymie rewidowány być ma, *vt conſtet Reipub:* iáko ſię Armatá obraca, y w iákim będźie zoſtawáłá porządku. *A.* 1638. *fol.* 13. *tit. Œconomia bellica.*

Armaty, ſaletry, prochy, knoty, y inſze Woienne potrzeby, y *vtenſilia*, ná żadne prywatne, iedno ná ſáme Rzeczypoſp: potrzeby, wydawáne być nie máią. A ieżeliby przyſzło z Cekauzu ktoregokolwiek, Chorągwiō álbo Puſkom, Rynſztunkow v życzyć; Valor ich, ná zasługách oney Chorągwie ábo Puſku, przy płacey w Skárbie Rzeczypoſp: requirować ſię ma. Czego Stárſzy Armatny támeczny ma dochodźić. *Ibid*

Armatá Woyská Zaporowskiego, w Stároſtwách Vkráinnych Woiewodztwa Kiiowskiego, lokowána być *alternatim*, y Prowizya ná Armaſzow, y potrzeby, z ſtácyi tychże Stároſtw dochodźić powinná, *ſine præiudicio* Prowentow Stárościch. A w ktorych Stároſtwách Armatá ſtać będźie, tám Woysko Rzeczypoſp: áni żadne ſtawáć, áni chlebá brać nie powinne. *A.* 1661. *fol.* 61. §. A chcąc áby Armatá.

Armatá wſzeláka mnieyſza y większa, kiedykolwiek Nieprzyiaćielowi zábrána będźie; nie Hetmánom, áni tym, ktorzy od nich

Commendę mieć będą, lecz całey Rzeczypoſp: záwſze należeć powinna. *A.* 1662. *fol.* 12. *tit.* O Więźniách.

Artylleryey Koronney Mágiſter ma podáć delatę, kto pobrał Armatę, ktorey w liczbie ſztuk dwádźieśćiá y iednę, pod Ochmátowem, Woysko Rzeczypoſp: wźięło Nieprzyiaćielowi. A ktoby przed Seymem przyſźłym nie oddał; Inſtigator Koronny czynić o to powinien, *& pœnas in Legibus deſcriptis* karáni być máią. *A.* 1655. *fol.* 8. *tit. Subſidium.*

Artylleryey Koronney expeditią publiczną, Poſztá Koronna przyimować ma. *V. tit.* Poſztá Koronna.

Co Krolowie *in Pactis*, ná porządną *Æconomiam bellicam*, obiecali. *V. tit.* Krol.

Artylleriey W. X. Lit. Mágiſtrá poſtánowiono, ktory obiąwſzy Vrząd ten, z podánia Skárbu W. X. Lit. y przyśięgę, według Roty Koronney, wykonawszy, záraz po wſzytkich W. X. Lit. Cekauzach y Zamkách, iák naypilniey wſzytkę Armatę, y należące do niey Potrzeby zinuentować, y ná naybliżſzym Seymie, Rzeczypoſp: porządny iey Inuentarz podáć, y ráchować ſię przy Podskarbim ma, y ná potym ták Armatę iako y requiſitá do niey ſporządzáć będźie. Nie deroguiąc nic przez to władzy Hetmanow, y Podskárbich W. X. Lit. *A.* 1638. *fol.* 27. *tit.* Cekauzy W. X. Lit.

Temuſz *ſtipendium* trzy tyśiące zł: ná pracą Vrzędu tego z donácyey ſymple ná Armatę W. X. Lit. pozwoloney naznaczono. *Ib.*

Bez Generałá Artylleriey W. X. Lit. pozwolenia, nie godźi ſię ſaletr, za gránice wywożić, *ſub pœnis, eo nomine*, w Práwie *ſancitis*. *A.* 1652. *fol.* 26. *tit.* O Wywożeniu.

Artylleriey W. X. Lit. Magiſter, powinien być w W. X. Lit. *benè poſſeſſionátus*. Y teráźnieyſzy ma pokazać w Trybunale W. X. Lit. gdźieby miał *poſſeſſionem authenticam*, według Praw W. X. Lit. vbeſpieczeniu koſztow Rzeczypoſp: przed obięćiem tego Vrzędu *correſpondentem*, y ná to Atteſtatią od Maráſzałká Kołá Trybunálskiego, *ſub priuatione Officij*, otrzymać ma. *A.* 1653. *fol.* 7. *tit.* O Generale Artylleriey. W. X. Lit.

Artylleriey W. X. Lit. Magiſter powinien ſam záwzdy, *exceptâ infirmitatis legalitate*, przy Armaćie W. X. Lit. w Obożie zoſtawáć, *ſub amiſſione* Vrzędu tego, ktory komu inſzemu, ná Seymie, od Krolá, ma być, *ad inſtantiam* Posłow Ziemskich, conferowány. *Ibid.*

Armatę po wſzytkich W. X. Lit. Cekauzách y Zamkách Krolewskich, y do niey należące potrzeby, Magiſtrowi Artylleryey, z wiádomośćią Hetmáná W. zinwentować kazano. A skarb ná reſtauratią, z ſymple Donátywy, ná ápparat Woienny, vchwaloney dáć pieniądze powinien. Z czego tenże Magiſter Artylleriey na Seymie liczbę vczynić ma. A coby nád to *de ſuo* wydał, *refuſionem* z przy-

Appellácyą ná Trybunał, opátrzywſzy to, od czego, według Práwá, Appellcyá iść nie ma. A Trybunał, onego nieposłuſznego, ma záraz, bez wſzelkiey zwłoki, z Państw Rzeczypoſ. wywołáć, y do Sądu onego znowu odesłáć; z ktorego, gdyby on Sąd Executiey czynić niechćiał, *primam & alteram negligentiam pœná Centum Marcarum luet, tertiam priuatione officij.* O co *forum* Trybunał. *A.* 1589. *fol.* 543. *t.* O odpráwách rzeczy osądzoney.

Bánnit gdyby ſię z ſtroną poiednał, zá quitem, Trybunał ma z niego znieść Bánnicyą. *Ibid.*

Bánnitowi Sublewácyą wźiąć, y o znieśienie czynić wolno, według Práwá Koronnego, *ad ſpatium ſex Menſium.* A gdyby tego nie vczynił, tedy iuż wieczna Bánnicya ma ná nim zoſtáć. *Ibid.*

Ná Bánnicye y Infámie, ktorych ápprobácya *ex perſonali* w Trybunałách ſtánie; Gleyty y Sublewacye, z Káncellárycy, wydáne być nie máią, *ſub nullitate. A.* 1641. *fol.* 12. *tit.* O Sublewácyách y Gleytách.

Reaſſumitur tá Conſtitucya, y inne Koronne o tymże, ktore y W. X. Lit. *applicantur. A.* 1647. *fol.* 20. *tit.* O Sublewácyách y Gleytách.

Banniti & Infames publicati, ná ktorych Condemnaty ná Seymie, w Trybunale Koronnym, lub W. X. Lit. y w Sądach inſzych *minoris ſulfſſij* ſtánęły; mieyſcá áni Protectiey żadney, iáko w Koronie, w W. X. Lit. ták y w Xięſtwie Ruskim mieć nie mogą. *A.* 1659. *fol.* 47. *tit. Infames.*

Bánnicye do Inflánt, z dwiemá Pieczęćiámi, wychodźić máią. *V. tit.* Inflánty.

Bánnicye *in Ciuilibus duntaxat cauſis*, ná Zołnierzách, *in contumaciá* otrzymáne, zkáſſowano. A *iniuriati vt iuſtitiam requirant* v PP. Hetmánow, z Commiſſarzámi ná to wyſádzonemi, lub ſámi, lub *per Plenipotentes*, poſtánowiono. W inſzych záś krzywdách y Akcyách, wedle dawnego Práwá y zwyczáiu, przy ſámych Hetmánach Sądy zoſtáną: od ktorych *iniuriati*, ieźliby chćieli, wolno ſię vdáć było ná Trybunał. *A.* 1638. *fol* 11. *tit.* Znieśienie Bánnicyi *in contumaciam.*

Bánnicye y Condemnáty, ná Vr. Adámie Wálewskim, od Vr. Vr. Leżyńskich Małżonkow, *in Termino executoriali*, *ex Remiſſione Caſtrenſi Sochacouien:*, *poſt temerarium Patroni receſſum*, w Trybunale Piotrkowskim, otrzymáne zkáſſowano, á *negotium principale*, ze wſzytkiemi oſobámi, do pierwſzego Dekretu, *ex inquiſitionibus* w Trybunale Lubelskim ferowánego, redukowáno, y dla prętſzego experimentu, regeſtr *incarceratorum*, w ktorym ſię ſpráwá záczęłá w Piotrkowie, *vtrią Parti* conſerwowano. *A.* 1676. *fol.* 53. *tit.* Declárátia Condemnat.

Plura tit. Infámie. *Reſtitutio* do czći. Dekreta. Gleyty.

BĘKARCI

Bękárći ſuccedowáć, ani ſzláchectwem ſzczyćić ſię nie mogą. *A.* 1578. *fol.* 334. *tit. De illegitima Prole.*

Declarutur, iż komuby záđano *illegitimitatem*, á onby ſię ſłuſznie nie wywiodł; tedy *inhærendo* pomienioney Conſtitutiey, żadnemi *immunitatibus & prærogatiuis* Stanu Szlácheckiego nie mą *gaudere* .w czym Dekretá *in conditamine* o to gdźiekolwiek otrzymáne, nic go weſprzeć niemogą. *A.* 1633. *fol.* 45. *tit. De illegitima Prole.*

Potym deklárowano pomienioną Conſtitutią *A.* 1578. tym, ktorzy *dumnte bello* z Szwedem (*puta ab Anno.* 1655.) *poſt legitimè Contractum Matrimonium* byli ſpłodzeni; że im to ſzkodźić nie ma, áni Práwu ich, y Succeſsiey ich, w niczym nie vbliżáć: *ſalua eadem Conſtitutione ante & poſt manente. A.* 1658. *fol.* 20. *tit.* Záchęcenie.

Ale tà Conſtitutia, nie we wſzytkich, lecz tylko w niektorych Exemplarzách znáyduie ſie.

BESPIECZENSTWO

BEſpieczenſtwo Vr. Páwłowi Teterze, przeſzłemu Hetmánowi Zaporowskiemu wárowano, iż o ſwoie Sądy, Directie, y Executie, dla Pokoiu poſpolitego, ták pod czás Hetmáńſtwá ſwego, iáko y vſtępuiąc z Vkráiny, odprawione, y poki *titulo* Hetmáńſtwá *gaudebat*, ni ma być od nikogo turbowány, áni práwnie, w iakichkolwiek práwnych prætenſiách, *ſiuè ciuiliter*, *ſiuè criminaliter*, *in quocunq; judicio & ſubſellio* proceſſowány. A *in quantum* Condemnáty iákie, *eo nomine*, wypádły, *caſſantur*, *& pro nullis in perpetuum declarantur. A.* 1667. *fol* 30. *tit. Securitas.*

Beſpieczeńſtwo, *inter Status* wárowáne, y diffidencye vmorzone. *A.* 1670. *fol.* 14. *tit.* Vſpokoienie Diffidencyi.

Beſpieczeńſtwo poſpolite. *V. tit.* Mężoboyſtwo. *tit.* Woiewodztwá. *tit. Lauda.*

Beſpieczeńſtwo Gránic Rzeczypoſp: *tit.* Gránice.

Beſpieczeńſtwo Religiey Kátholickiey Rzymskiey, w Inflántćiech, y Kurlándiey. *V. tit* Religia Kátholicka.

Beſpieczeńſtwo Trybunału, y Eleckiey Deputatow Trybunálskich. *V. tit.* Trybunał.

Beſpieczeńſtwo Sądow y ziázdow wſzelákich *Vide tit.* Sądy.

Beſpieczeńſtwo Wizyi. *V. tit.* Wizya.

Beſpieczeńſtwo Miaſt. *V. tit.* Miáſtá.

Beſpieczeńſtwo Kościołow. *V. tit.* Kościoły.

Beſpieczeńſtwo drog Kupieckich. *V. tit.* Kupcy.

Beſpieczeńſtwo Kupcow, y Rzemieſlnikow w Mieśćiech. *V. tit.* Kupcy y Rzemieſlnicy.

Beſpieczeńſtwo Okázowánia. *V. tit.* Okázowánie.
Beſpieczeńſtwo Rewizorow. *V. tit.* Rewizorowie.
Beſpieczeńſtwo Luſtrátorow. *V. tit.* Luſtrátorowie.
Beſpieczeńſtwo Woźnych. *V. tit.* Woźny
Beſpieczeńſtwo OO. Iezuytow Thoruńskich. *V. tit.* Iezuyći.
Beſpieczeńſtwo Depozytow Szlácheckich. *V. tit.* Depozyty.
Beſpieczeńſtwo Dobr Szlácheckich *V. tit.* Dobrá Szlácheckie.
Beſpieczeńſtwo Ziemie Sánockiey. *V. tit.* Wybráńcy.
Beſpieczeńſtwo Powiátow, Lemburskiego, y Bytowskiego, *in Feudum* Kurfirſztowi Brándeburskiemu danych. *V. tit.* Powiáty.
Beſpieczeńſtwo Gránic W. X. Lit. *V. tit.* Xięſtwo Litewskie.

BISKVPI.

BIskupſtwá, y Arcybiskupſtwá, y inſze wſzelákie *Beneficia*, żeby *Clericis Romanæ fidei, Indigenis Polonis, iuxta Statutum*, rozdawáne były, *Confœdemtione Generali Varſauienſi*, po śmierći Krolá Zygmuntá Auguſtá, wárowano. *A.* 1573. *fol.* 208. *tit. Confœdemtio.* *Herburt. fol. 330. t. Stat. Eccle.*

Biskupſtwá, z vbliżeniem Práwá Krolewskiego, nikt otrzymywáć nie powinien, (*bulla* w Rzymie) *ſub nullitate. A.* 1688. *fol* 469. *tit.* O Biskupſtwách. *Herbu. fol. 125. t. Corteſani. & fol. 331. t. Sigiſmundus quod & ſequ.*

De Corteſanis Státut *cum pœnis in contráuenientes* reáſſumowano Koronie, y W. X. Lit. *A.* 1641. *fol.* 10. *tit. Corteſani.*

Biskupi, Annaty, do Skárbu oddawáć máią. *V. tit.* Annaty.

Biskupom Ruskim, zá reſidentią przy Krolu, *ſalarium* pięć ſet zł: naznáczono, bo inśi ſą *ſufficienter dotati. A.* 1573. *fol.* 255. §. Aći máiąmieć opátrzenie.

Biskupowi Wendeńskiemu, podle Biskupá Kámienieckiego, mieyſce naznáczono. *A.* 1593. *fol.* 647. *tit.* Mieyſce w Rádźie.
Tenże, áby do wſzytkiego, według Fundácyey Krolá Stephána przyſzedł, Commiſſarzom zlecono, *ſaluá aduitalitate pro tunc Capitanei Derpatenſis & aliorum Nobilium. A.* 1598. *fol.* 710. §. Oſobliwie ſię.

Biskupowi Smoleńskiemu, mieyſce záraz po Wendenskim Biskupie, naznáczono; ktory má być *de genere Nobilium*, iáko y Kánonicy, *iuxta Conſtitutionem A.* 1633. *de Canonicis Capitularibus* W. X. Lit. *A.* 1638. *fol.* 29. *tit.* Smoleńskie Biskupſtwo.

Biskupſtwo Smoleńskie, do Arcybiskupá Gnieźnieńskiego, iáko do Metropolity, należy. *Ibid.*
Toſż Biskupſtwo Smoleńskie, Kiiowskiego y Czerniechowskiego Woiewodztw, y Powiatu Nowogrodzkiego Kościołow, y Obywátelow, do ſwey Dyæceſiey, nie ma pociągáć. *Ibid.*

Biskupſtwá, poſpołu z Opáctwy, y z Proboſtwy Zakonnemi, trzymáne być nie máią. *A.* 1607. *fol.* 837. *tit.* O Dignitárſtwách.

Ale Arcybiskupſtwá Lwowskiego y Biskupſtw, Przemyſkiego, Zmudzkiego, Chełmskiego, Kiiowskiego, Kámienieckiego, Wendeńskiego, ſzczupłość Intraty, *ſeorſum aliquo*, ále ꝛnico tylko *Beneficio, proportionaliter ſupplere* pozwolono, tego dokładáiąc, że to *in ſequelã* iść nie ma inſzym wſzytkim Biskupſtwom. *A.* 1633 *fol.* 28. *tit. Incompatibilia.*

Biskupowi Zmudzkiemu, *ex Beneficiis* W. X. Lit. á Biskupowi Wendeńskiemu, według álternáty, Polakowi w Polſzcze, Litwinowi w Litwie, opátrzenie dawáne być powinne. *Ibid.*

Biskupſtwo Łuckie, z Opáctwem Sieciechowskim, trzymáć pozwolono I.M. X. Mikołáiowi Práżmowskiemu, Kanclerzowi Wielkiemu Koronnemu, względem vſtáwiczney obecności iego, przy Dworze Krolá I. Mći. wáruiąc, aby to, *in ſimilibus in futurum trahi* nie mogło. *A.* 1658 *f.* 28. *t.* Opáctwo Sieciechowskie.

Y I.M X. Andrzeia Olſzowskiego, Biskupá Chełmińskiego, Podkánclerzego Koronnego, Opáctwem yProboſtwem *ex primis ꝛacantibus* opátrzyć obiecano, wáruiąc także, że to nie ma *in ſequelam trahi. A.* 1667. *fol.* 15. *tit* Opátrzenie.

Biskupſtwo Wármińskie I. M. X. Stephánowi Wydzcze, z Pieczęćią Koronną trzymáć pozwolono, wáruiąc wiecznemi czáſy, żeby to *exemplum in futurum trahi* nie mogło. *A.* 1676. *fol.* 29. *tit.* Deklárácya *Compatibilitatis.*

Biskupá Inflántskiego, poſtánowiono, y mieyſce onemu w Senácie náznáczono. *V. tit.* Inflánty.

Biskupom, *Ritûs Græci, aliàs* Władykom, Łuckiemu, Lwowskiemu Przemyſkiemu, Chełmskiemu, Mścisławskiemu, mieyſce w Senácie, po Biskupách Powiátow ſwych náznáczono, z táką prærogátywą, *& liberæ ꝛocis ꝛſu*, iáko w Senácie zásiadáią Ich Mć Duchowni *Ritûs Romani.* Commiſsia Hádyácka. *A.* 1659. *fol.* 50. §. Aże w ſpolney

O Władyctwo Przemyſkie, záchodzące differencye, vſpokoić obiecano. *A.* 1653. *fol.* 26. *tit.* Władyctwo Przemyſkie.

Nieuſpokoione, dla náwálnych ſpraw Rzeczypoſp: do przyſzłego tedy Seymu Sześćniedzielnego to odłożono. Proceſſa záchodzące, y Condemnáty otrzymáne, *in quocunq; foro, ex occaſione* tego Władyctwá, tak ná Władykách, iáko y ná Obywátelách ꝛtrunq; *Status & conditionis ab ꝛtrinq;* ſuſpenduiąc, y *locum ſtandi in quouis ſubſelio Regni*, áż do cáłego vſpokoienia onym przyznawáiąc. *A.* 1654. *fol.* 16. *tit.* Władyctwo Przemyſkie.

Znowu do przyſzłego Seymu to odłożono. Ná ktory obádwáy Władykowie, ſtawić ſię powinni, z dowodámi ſwemi, *ſub amiſſione Cauſæ.* A *interea* Proceſſy wſzytkie &c. iako y ná przeſzłym Seymie, ſuſpendowano, y *locum ſtandi* onym przyznano. *A.* 1658. *fol.* 31. *tit.* Władyctwo Przemyſkie.

Nie przy-

nem z przyſzłego Seymu obiecano mu. *A.* 1667. *fol.* 66. *tit.* Porządek Artylleriey.

Armatę, pod czás zámieſzánia w Oyczyznie, *juxta exigentiam belli*, z Cekauzu Wileńskiego, y roznych Fortec Krolewskich W. X. Lit. ſprowádzoną, iako własną Rzeczypoſp: Magiſtrowi Artylleriey W. X. Lit. z wiádomością Hetmáná W. windykować kazano. A ktoby oddáć niechćiał, ſobie ią przywłaſzczáiąc; Práwem o to, ná Seymie, tenże Magiſter, przez Inſtigatorá, czynić ma *inter Cauſas fiſci. Ibid.*

Armatę Miáſtá Wilná gdźieby ſię pokazáłá, Inſtigator W. X. Lit. windykować ma. *Ibid.*

Ex Priuatis, gdźieby ſię onych Dźiáłá znáydowáły, ktore *pro neceſſitate Reſpub.* w W. X. Lit. wźięte były, káżdemu ná Seymie wolno dochodźić. *Ibid.*

Armáty *pro neceſſitate & occaſione belli* z Cekauzu Wileńskiego, y z Zamku Brzeſckiego, y z innych mieyſc wyprowádzone, Mágiſter Artylleriey W. X. Lit. ná ſwoie mieyſcá ſprowádźić ma, y one *apud Priuatos* gdźiebykolwiek ſię pokazáły, windykować, *modo quo ſupra. A.* 1677. *fol.* 12. *tit.* Artylleria.

Artylleriey Generał W. X. Lit. powinien Krolowi y Rzeczypoſp. porządny wſzytkich Zamkow, y Cekauzow W. X. Lit. Inwentarz podáć, y z Prowentow ná Artylleriią, ráchunek vczynić. *Ibid. fol.* 11. *tit.* Wárunek.

Ná Artylleriią W. X. Lit. I. M. P. Michał Pác Woiewodá Wileński Hetman W. W. X. Lit. Dobrá Krolewskie *poſſeſſionis ſuæ*, to ieſt Dźierzáwę Gieránowską y Lipniską w Powiećie Oſzmiańskim leżącą, ze wſzytkiemi *in genere & ſpecie* przynależytośćiámi, *poſt fata ſua*, wiecznemi czáſy, zá pozwoleniem Krolá I. M. y Rzeczypoſp: ordynował. áby ztąd Puſzkárze, Prochownicy, Furmáni, y ſtádá do wożenia Armaty, prowidowáni byli, także prochy, y inne wſzelákie potrzeby, y Cekauz Wileński áby był reſtaurowány. Pod czásPokoiu zás wRzeczyp: Intratá wſzytká pomienioney Dźierzáwy, na fortificátią Zamku Wileńskiego obracáć ſię ma. A Dobrá *in adminiſtratione* Mágiſtrá Artylleriey W. X. Lit. zoſtawáć powinne; ktory z dochodow ná káżdym Seymie, *ſufficientem calculum*, przed wyſádzonemi z Senatu y Kołá Poſelskiego, *more ſolito*, Deputatámi, ma czynić, á PP. Hetmáni doglądać tego powinni. *A.* 1670. *fol.* 46. *tit. Subſidium Æconomiæ bellicæ.*

Reaſſumowano tę Conſtitutią. *Non derogando* iednak Dźieśięćinie, ná Kośćioł Gieranowski *antiquitus* należącey, *in Vim* ktorey, iako do tąd ieſt, z Dźierzawy Gieranowskiey y Lipniskiey, Summa ſiedmiu ſet złotych *currenti monetá* co rok wiecznemi czaſy, do Proboſtwa Gieranowskiego oddawana być ma. Także Prowianty, w Funduſzu Gáſztoldowskim wyrażo-

ne, do Klaſztoru OO. Fráncíſzkanow Wileńskich, to ieſt żytá beczek 20. Wołu karmnego, y kopę groſzy Litewskich, płáską, *antiquitùs* nazwaną, co rok według dawnego zwyczáiu, od Adminiſtratora tey Máiętnośći wydawáne być powinne. *A.* 1673. *fol.* 11. *tit.* Reaſſumptia Conſtitutiey.

Ná tęż Artyllerią W. X. Lit pomieniony I°. M. P Woiewodá Wileński ordynował ieſzcze Folwárk Wirſzupy, w Woiewodztwie Wileńskim leżący, z Wioskámi, Puſzczą, y wſzytkiemi przynależytośćiámi, y Tártak ná gruncie Wirſzupskim, nad Rzeką Wilią, z Cegielnią pod Miaſtem Wilnem, zá tąż Rzeką, ná gruncie do Horodnictwa Wileńskiego należącym, oboie ſumptẽ ſwoim *de nouo* wyſtawione, *cũ ea cautione*, áby *medietas fructuũ* z tego Tártaku y Cegielnie, *poſt fata* tegoſz I. M. P Woiewody Wileńskiego, na Artyllerią, á druga do lat ſześćiu, na Erectią Kośćioła S Piotra *Canonicorum Regularium* w Wilnie na Antokolu zoſtaiących: do drugich zaś ſześćiu lat, na reſtauratią *Collegij & Academiæ Vilnen: Soc. Ieſu*, należałá y oddawana byłá. Po ktorych lat wyſzćiu zupełnie, pomieniony Tártak y Cegielnia z Folwarkiem zwyż rzeczonym, *cum attinentijs*, na Artyllerią W. X. Lit. wiecznemi czaſy należeć będźie. *Saluo Iure aduitalitio* tegoſz I.M. P. Woiewody Wileńskiego, na pomienioney Dźierzawie y innych, *quæ ſupra. A.* 1670. *fol.* 46. *tit. Subſidium Œconomiæ bellicæ.*

Pomienione Dobra, od płacenia Quarty, *& ab oneribus militaribus* vwolniono, *iniungendo* Generałowi Artylleriey, aby one, *poſt fata* I.M. Pana Woiewody teraznieyſzego obiąwſzy, conſerwował y augmentował. Puſzcze Wirſzupskiey, na potrzebę tylko Zamkową, y Intrat z tych wſzytkich Dobr, *ex intentione* tylko *Ordinantiæ*, á nie na co inſzego zażywał: Na co Iuramẽt, *circa apprehenſionem muneris ſui*, wykonać Generał tenże powinien, y Succeſſorowie iego na tym Vrzędźie, do tegoſz *ſtringuntur. Et in caſu* zniſzczenia, przez nich, tych Dobr, albo *in alios vſus* Intraty obrocenia, *ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione cuiuſuis*, na Seymie *inter cauſas Fiſci* ſprawować ſię y odpowiadać powinni. *Ibid.*

Na Artyllerią W. X. Lit. ieſzcze przydano, na potomne czaſy, Włokę gruntu, na Rzeſzy od Wilna mil dwie, do Woiewodztwa Wileńskiego, należącego, na Erectią Dáchownie, y kopanie gliny ſpoſobnego, z ktorey dachowka na opatrzenie Cekauzu Wileńskiego robiona być ma. A tego wſzytkiego, tak Dźierzaw pomienionych, iako też Tartaku y Cegielniey y Dachownie, nie powinni Generałowie Artylleriey *ad priuatos vſus* zażywać, *ſub refuſione de ſuo, & priuatione Officij.* Czego PP. Hetmani *ſeriò* maią doglądać. *A.* 1673. *fol* 11. *tit.* Reaſſumptia.

Reaſſumowano tę co wyżey *Ordinationem* o Dźierzawach Gie-

rano-

ranowskiey y Lipniskiey, y o Wirszupach z Cegielniami, Tartakiem y Dachowniami. *A.* 1677. *f.* 12. *t.* Approbacya Dzierzaw.

Na Artyllerią W. X. Lit. Quarta Sympla *nomine donatiui* z Dobr Krolewskich obraca się. *Vide tit.* Podatki Quarty Symple.

O Armaćie na Zamku Grabowieckim. *V. tit.* Woiewodztwa.

O Cekauzach *V. tit.* Cekauzy.

ASSEKVRACYE

ASsekurácya I. M. P. Zamoyskiemu Hetmanowi Koronnemu, na znoszenie Maximiliana, & *de non vocandis per eum gestis in disquisitionem A.* 1588. *fol.* 474. *tit.* Assekuracya.

Potym *eadem approbantur gesta. A.* 1589. *f.* 512. *t.* Adhærentowie.

Assekuracya takowasz P. Hetmanowi W. Koronnemu, na Woynę Turecką: gwałt iednak Osobom Szlacheckiego y Duchownego Stanu, dziać się nie ma. *A.* 1590. *fol.* 569. *tit.* Assecuracya.

Także y P. Hetmanowi W. Litewskiemu, w obronie granic. *Ibid.*

Co na pospolite ruszenie nie ściąga się. *Ibid.*

Zniesiona *cessante necessitate belli Turcici* Constitutią Seymu przeszłego. *A.* 1591. *fol.* 618. *tit.* Znieśienie.

Assekuracya Prowizorom, z Seymu deputowanym do PP. Podskarbich obu dwu Narodow, na dostanie pieniędzy, na Woynę przeciwko Turkom, z strony Korony do Milliona, á z strony W. X. L. do Piąciu kroć sta Tysięcy złotych. Pozwolono im *onerare bona mensæ Regiæ, saluo Iure Possessorum: statuta* iednak dawne y świeże tego Seymu, o Ziemi Sendomirskiey, o wielkich Rządach, Clach, Zupach, Samborze, y Ekonomiach wszytkich, ktore nie mogą być zastawione y zawiedzione, w mocy zostawuiąc. Co y o W. X. Lit. rozumieć się ma. A tych pieniędzy na nic inszego obracać nie powinni, tylko na potrzeby do Woyny Tureckiey należące, wedle zdaniá Krola I. M. Rad, y Deputatow Woiennych, na ten czas przy Boku Krola I. M. będących y porozumienia z PP. Hetmany Koronnemi, y W. X. Lit. *sub pœna peculatûs, hoc est capitis & famæ, & refusione damnorum Reipub: ex priuatis suis facultatib⁹. A.* 1590. *f.* 565. *t.* Assekuracya.

Ciż Prowizorowie na funkcyą tę powinni byli przysiądz, y przy Krolu mieszkać, także przy Polskim Hetmanie ieden Polski, przy Litewskim ieden Litewski. *ibid.*

Pieczętarze przytomni ná ten czas, przy boku Krola powinni byli pieczętować Contrácty, rękami Prowizorow podpisane, y w osobny regestr wpisować, tego przestrzegaiąc, áby tię Summy przerzeczone nie przebrały. *ibid.*

A ieżeliby, od Woyny Tureckiey, pieniędzy co, nad expensa, zostało; na nic inszego obracać się to nie miało, iedno na wypłacenie tych długow, ktoreby się na on czas zaciągnęły. A coby ieszcze nad to zbywało; chować to w Skarbie Rzeczyp: w Krakowie y w Wilnie do przyszłego Seymu kazano. *ibid.*

Tym zaś ktoby na tę Rzeczypoſp: potrzebę pieniędzmi wygodźił, takową vczyniono Aſſekuracyą. Krolowi, y innym Creditorom z Skarbu z Podatkow Rzeczypoſp: wypłacono być ma. A Staroſta abo Dźierzawca Dobr Krolewskich w ſtarych Summach obligowanych, ktory na te Dobrá co Summy przyczynił, na teraźnieyſzą Rzeczypoſp: potrzebę; powinien był y Potomkowie iego, trzymać one do tąd, pokiby im owa Summa nowa nie była zapłacona, *cum extenuatione* iednak ſtarych Sum. Ieſliby zaś kto na Dobra żadną Summą nie inonerowane dał Summę iaką pieniędzy; zwyż rzeczeni Prowizorowie z Contribucyi Poſpolitych, Polſcy w Koronie, á Litewſcy w W. X. Lit. popłacić powinni byli. A *interea Creditores*, trzymać Staroſtwa y Dźierzawy mieli, pokiby im ſatisfactia vczyniona nie była, *ſalua perſolutione* Quarty ſtarey y nowey. *ibid.*

A ta *facultas*, PP. Podskarbim, y Prowizorom, do przyſzłego Seymu tylko trwać miała, na ktorym, *ante omnia*, doſtateczną liczbę Stanom Rzeczypoſp: vczynić byli powinni z tey functiey ſwoiey, *ſub pœna ſuperiùs deſcripta*. ktora liczba ieźliby tam nie doſzła z ich przyczyn, abo niedoſtatecznie z ſtrony nabycia y ſzafunku pieniędzy czyniona była; tamże zaraz bez Pozwu *tanquam in termino peremptorio*, bez wſzelakich dilacyi Sądowych, *ad inſtantiam* Posłow Ziemskich, bądź wſzytkich, bądź ktoregokolwiek z nich, ſądzeni y karani być mieli. O ſzkody teſz, *nutione præmiſſorũ*, zoſobna na Trybunale *peremptorie*, *ad inſtantiam* tych, ktorzyby na tymże bliskim Seymie byli na to z Koła Poſelskiego obrani y naznaczeni, *reſpondere* y *ſatisfacere* byli powinni, nie poiedynkiem ale ſpolnie wſzyſcy, oprocz tego, co w Woysku być miał, ktory iako oſobne wydatki maiący, oſobno, gdźieby liczby nie vczynił, mogł być pozwany. Ktorych to ſzkod zapłaty, czwarta część Aktorowi, á trzy na Skarb Rzeczypoſp: do Rawy, y Wilna, nakazane być miały. Po vczynieniu zaś liczby od Stanow tamże na Seymie, záraz quitować onych powinni byli. *Ibid.*

Ale zniesiono tę Conſtitutią, bo Woyná nie doſzłá. *A.* 1591. *fol.* 618. *tit.* Zniesienie.

Aſſekuracya zapłáty Zołnierzom, po Byczyńskiey, y Tureckiey Expeditiey, z Cõfæderowanym. *A.* 1591. *f.* 606. *t.* Aſſekuracya.

Aſſekuracya ná doſtanie pieniędzy, na Kleynoty Koronne. *A.* 1601. *Vide infra tit.* Kleynoty.

Aſſekuracya tym, ktorzyby co ludźi na Woynę z chęći ſwey wyſtáwili, ábo krom zaſtawy, bądź gotowemi pieniędzmi, bądź Suknámi, bądź inſzemi towárami, á oſobliwie Rynſztunkami, Rzeczypoſp. dogodźili, że im to z Poborow na tym Seymie vchwalonych, zapłacono będźie. *Ibd.*

Aſſekura-

Aſſekurácya ná odkryćie Práktyk, przećiwko wolnośćiom. *A.* 1601. *fol.* 829. *tit.* Aſſekurácya.

Declanatur, iż iáko ten Edikt do pewnego tylko czáſu służył, ták po wyſzćiu iego, żadney *in perpetuum* wagi mieć nie może. *A.* 1609. *fol.* 888. *tit.* Deklárácya Aſſekurácycy.

Aſſckurácya Podskarbim obudwu Narodow, ná záćiągnienie, *modo debiti*, dwuch kroć ſtá tyśięcy złotych, v Potomkow Xiążęćiá Im: Iánuſzá Oſtrogskiego, Káſztellaná Krákowskiego, ná Dobrá ich. *A.* 1620. *fol.* 2. *tit.* Aſſekurácya pieniędzy.

Aſſekurácya Ziemi Chełmskiey, że wyprawá trzech Chorągwi, ktore *de ſuo* ſtáwiłá tá Ziemiá ná Woynę, ná przyſzłym Seymie, Zołdem Quárćianym, w przyſzłych będźie potrącona Podatkách. *A.* 1654. *fol.* 14. *tit.* Aſſekurácya.

Aſſekurácye, Im: P. Ianá Zamoyskiego, Woiewody Sendomirskiego, y Im: P. Ierzego Lubomirskiego, Márſzałká W. Koronnego, ktoremiwſzytkie Dobrá ſwoie dźiedźiczne, pod czás zámieſzánia Rzeczypoſp: ná vięćie Woyská inonerowáli, zkáſſowano, y *euictos eſſe in perpetuum* deklárowano, wſzytkie prætenſye Woyská, ná Rzeczpoſp: składáiąc. y poſtánowiono, áby te Aſſekurácye, ná przyſzłey Commiſsiey, do rąk onych ſámych, lubo ich Plenipotentow, *realiter* oddáne były, termin, ktoby w tym *contrarius* był, lub ná Seymie, lub ná Sądách Trybunálskich, *ad inſtantiam* ták ſámych, ktorzy te Aſſekurácye dali, iáko y Succeſſorow ich, náznáczáiąc. A tego, ktoby ſię ważył temi Aſſekurácyámi, ná potym ſzczyćić, y one *mouere*; *pro hoſte Patriæ* deklárowano. *A.* 1659. *fol.* 7. *tit.* Powrocenie Aſſekurácyi.

Aſſekurácye, ná Stároſtwách Sądowych, nie powinne być czynione. *A.* 1659. *fol.* 21. *tit.* Aſſekurácya.

Ani ná Zamkách, y Fortecách, Białymgłowom, *ſub nullitate Priuilegiorum*. *A.* 1662. *fol.* 9. *tit.* o Zamkách.

Plura tit. Zamki. *tit.* Dożywoćia.

Commiſſarzom, ná Commiſsią Lwowską deputowánym, zlecono było, áby Pułkownikom, y Rotmiſtrzom Polskiego Záćiągu, ktorzyby Staroſtwá y Dźierzáwy Krolewskie trzymali, ták wielką Summę, iákaby ſię Chorągwiom ich, z poráchowánia, y wypłácenia podatkow, ná przeſzłym Seymie vchwalonych, winná vkazáłá, ná tychże Dzierzáwách y Stároſtwách, aſſekurowáli: y deklárowano, że tá ich Aſſekurácya, ták ważna być ma, iákoby ná Seymie vczyniona byłá. y z Dobr, y Dźierzaw tych, nie powinni będą pomienieni Dźierzawcy, lub Succeſſorowie ich vſtę powáć, pokiby im, przez Donátaryuſze nowe, Summá áſſekurowána wrocona nie byłá. Tá iednák Aſſekurácya, czyniona być miáłá, *ſaluis oneribus Reipub: Quartâ videlicet & ſtatuis*. *A.* 1659. *f.* 21. *t.* Aſſekurácya zasług Woysku. *&t.* Záćiągnienie Sum.

Aſſekurácya Vr. Andrzeiowi Kotowiczowi, Piſárzowi W. X. Lit. Horodniczemu Wileńskiemu, y Succeſſorom iego, iż przy wolnym vżywaniu pożytkow z Młynow w Wilnie, pod Zamkiem będących, do lat ſzeſnaſttu záchowá i będą. Po wyſzćiu zás tych lat, powinien będźie táką do Skárbu Krolewskiego płáćić quotę, iáką przeſzli Horodniczowie Wileńicy płácywáli. *A* 1667. *fol.* 71. *tit.* Reſtaurácya Młynow.

Aſſekurácya długu Krolowi I. Mći. Ianowi Kaźimierzowi, zá ktorego oddániem, Kleynoty pewne Koronne, w tymże długu, v Krolá I. Mći. deponowáne, wrocić ſię do Skarbu Rzeczy poſp: máią. A *interim* Im. P. Podskarbi W. Koronny, Inwentarz onych, *ad Acta* Metryki Koronney, oddáć powinien. *A.* 1667. *f.* 14 *tit.* Aſſekurácya.

Aſſekurácya I. M.P. Michálowi Pácowi, Káſzellanowi Wileńskiemu, względem Regimentárſtwá nád Woyskiem W. X. L. przed tym niż zoſtał Hetmánem. *Vide ſupra tit.* Approbácya.

Aſſekurácya Zaſług Vr. Mátyaſzá Frąckiewiczá Dymińskiego, Piſarzá Polnego W. X. Lit Succeſſorom iego. Na Electiey Krolá Michała. *A.* 1669. *fol.* 7. *tit.* Aſſekurácya.

Aſſekurácya Zaſług Vr. Ianowi Károlowi Oſtrowskiemu, Hieronymowi Swiderskiemu, Alexándrowi Bulhakowi, Konſtántemu Medunieckiemu, Heliaſzowi Pozáryckiemu, Towárzyſtwu Chorągwiey błękitney, Iáśnie Wielm: niegdy Im. P. Páwłá Sápiehy, Woiewody Wileńskiego, Hetmáná W. X. Lit. ktorzy w więźieniu Moskiew: byli: iż zá pokázániem Aſſekurácyey od PP. Hetmánow ſobie dáney, *ſatisfactionem* ná bliskiey Commiſsiey, Skarb W. X. Lit. onym vczyni. *A* 1677. *fol* 20. *t.* Vpewnienie.

Aſſekurácya Summy iákiey *ſpecificè*. *Vide tit.* Summy.

Aſſekurácya Zapłáty. *V. tit.* Zapłátá.

Aſſekurácya Poborcom. *V. tit.* Poborcy.

Aſſekurácya z ſtrony Podatkow. *V. tit.* Podatki.

Aſſekurácya Stároſtom y Dźierzawcom Dobr Krolewskich, względem zakładánia Podatkow y Hybern zá poddanych. *Vide tit.* Dobrá Krolewskie.

Aſſekurácya Vr. Domáſzewskiemu, y Piaſeczyńskiemu, Deputatom Trybunału Radomskiego. *V. tit.* Deputaći.

Aſſekurácya ná Dobrách. *V. tit.* Dobrá.

Aſſekurácya ná Stároſtwách. *V. tit.* Stároſtwá. *& tit.* Summy.

BANNICYE

GDyby ktokolwiek wywołány był tylko, á czći, ábo Máiętności odſądzon nie był, á przez osm Miesięcy, nie máiąc ſublewácyey, nie czyniłby *de malè obtento*, powinien Stároſtá, pod ktorym Wywołániec on Máiętność ma, za okazániem Dekretu *authentice* przez

tice przez ſtronę, *ad bona jure victi* ziachać, onę w diſpoſitią ſwoię wźiąć, y trzymać ták długo, áż on Wywołány, ábo kto od niego, ſtronie dość vczyni. A poki onę Máiętność Stároſtá trzymáć będźie; pożytki obracáć ma, ná budowánie Zamku, ſwoiey Dźierzawy, y z nich ráchunek przed Krolem vczynić, á Krol potym Rewizory ma posłáć do rewidowánia, ieźli wybudowánie *reſpondet expenſæ*. *Et nihilominus* Stároſtá, *ſub pœna Trecentarum Marcarum*, ſtáráć ſię ma, iákoby tákowego Wywołáncá poimał, y do Wieży wſádźił; ktorego gárdło *in gratia Regis*. A to ſię ma rozumieć, *in Bannitionibus Criminalibus. In Ciuilibus* záś, wedle Státutu dawnego, y Proceſſu opiſánego, poſtąpić trzeba. *A.* 1564. *fol.* 60. §. *Item*. Teſz to nas doſzło. *Herburt. fol 23.*

Bánnitá, v Szláchćicá, nie godźi ſię brać, chybáby Szláchćic dobrowolnie pozwolił: przy brániu iednák choć pozwolonym, żadna ſię dźiáć nie ma ſzkodá, onemu Szláchćicowi. A gdyby nie pozwolił, vczyniwſzy Proteſtátią, ma Vrźąd odiechać, á Prá wem o to czynić. *A.* 1588. *fol.* 466. *tit.* O imániu Wywołáncow. Ná inſzym Mieyſcu wſzelákim, wolno Bánnitá imáć, y w Wieży chować *ad ſatisfactionem Ibid.*

Y ſámey ſtronie imáć Bánnitá wolno, y onego oddáć Stárośćie do Wieży. *Ibid.*

Bánnitá nie godźi ſię przechowywáć w domách ſwych, áni im rády y pomocy dodawáć, áni z niemi *in leuipendium juris communis*, obcowáć, *ſub pœna complicitatis*. O co *forum* Grod, *Saluâ euaſione citati. Ibid.*

W Podláskim Woiewodztwie, nie może, *pro complicitate*, pozywáć, tylko ten co banniował. *A.* 1607. *fol.* 850. *t.* O Pozwách. Ná káżdey inſtantiey, *etiam in ipſo bannitionis puncto*, powinien *jure victus* inferować *malè obtentum*, nie czyniąc o to oſobney Akcyey. A w tákowey mierze, ma być wolna Appellácya ná Trybunał. Gdy tedy vzna Trybunał, dobry on być Proces; y bánniowałby *jure victum*, iuż tákiemu ſublcuatia dawána być nie ma: Wſżákze po bánnitiey tákiey, czáſu wolnego, dwánaśćie Niedźiel, będzie miał *jure victus*, do Compoſitiey *cum parte jure vincente*, y Zapiſy, ku vſpokoieniu oney ſpráwy, będźie mogł zeznawáć, diſponować, przedawáć Dobrá ſwoie, á Creditorom ſię iśćić,, *aliàs* ieźli ſię nie zgodźi; iuż ná onym wywołániu, Stároſtá Executią czynić powinien. *A* 1588. *fol.* 468. *tit.* O Reláxácyey, y zniesieniu Bánniciey.

A ieżeliby *in contumaciam* ná kim Bannicya ſtánełá, tedy za pozwániem Stároſty onego, y ſtrony przećiwney, przez Bánnitá, na Trybunał, może táką Bánnitią znieść ſwym juramentem, choćby ſubleuatiey *jure victus* nie miał. *Ibid.* *Herburt. fol. 24.*

A gdyby komu, w ktorym kolwiek Práwie, Bánnicya *in contumatiam* otrzymana, zádana byłá; tedy *super ignorantiam illius bannitionis* przyśiągszy, ma mieć *locum standi in illo judicio*, á potym onę Bannicyą, spoſobem wyżey opiſánem, z siebie złożyć. *Ibid.*

Bánnit po otrzymániu Quitu od ſtrony, ma Relaxátią otrzymáć, do Niedźiel dwunaſtu. *Interim* ma *locum ſtandi. Ibid.*

A gdy przez Dekret Bánnicyą zniesie, nie trzebá Relaxátiey. *Ib.*

Bánnit, ktory chce pozwáć *ad caſſandam Bannitionem* ná Trybunał, ma to vczynić, przed wyſzćiem dwunaſtu Niedźiel, po Bánnicyey publikowáney. A wydawſzy Pozew tákowy, powinien, *infra ſpatium vnius ſeptimanæ*, Relácyą *exportatæ citationi* vczynić w Grodźie tym, w ktorym Bannicya otrzymána, ábo z niego ſprá-wá ná Trybunał wytoczona. Przy czynieniu zás tey Relacyey, powinien ſam *jure victus*, przy Woznym ſtánąć, y *perſonaliter* piſány być. A ktoby tego ſpoſobu nie záchował, takiego Pozew y *Proceſſus ad caſſandam Bannitionem* otrzymány, ważny nie będźie. Ale Bánnicya w mocy zoſtánie, ktorą *loci Capitaneus* exequować powinien, *ſub pœnis in jure deſcriptis. A.* 1616. *fol.* 7. *tit.* O Znoſzeniu Bánnicyey.

Bánnicya o Cłá, w tym Sądźie ma być znoſzona, gdźie ieſt otrzymána, *ſub nullitate caſſationis. Ibid f.* 14. *t.* O mytách wodnych.

Banniti, Infames, proſcripti legitimè, ták Polſcy w Litwie, iáko y Litewſcy w Polſzcze, micyſcá mieć nie mogą, y owſzem káżdy Vrząd, *legitimá juris vi*, Exekucyą z nich czynić ma, *exceptis his cauſis*, ktore wpádły *in delibenationem. A.* 1589. *fol.* 529. *tit. Infames & Proſcripti.*

Bánnitem ktoby był, á Liſowczykáby zábił, *eo ipſo* od Bánnicyey miał być wolny, *ſaluâ Parti ſatisfactione. A.* 1624. *fol.* 14. *tit.* Poſtánowienie.

Bánnicye y Sublewácye, Káncellárye W.X. Lit. Zadworne, *abſente etiam & non Conſulto Rege*, wydawáć máią. *A.* 1598. *fol.* 695. *tit.* O Bánnicyách, y Sublewácyách.

Znowu, iż Bánnicye, *ſine mora*, teſz Káncellárye wydawáć powinne. *A.* 1647. *fol* 20. *tit.* O Sublewácyách.

Ná Bánnitá, Exekucya táka. Ieźli od Sądu Ziemskiego, ná Exekucyą odeślą; tedy Sędźia z Podſędkiem, ábo z Piſárzem, y z dwiemá Woźnemi, y z Szláchtą (o ktore Woźne y Szláchtę, ſtroná powodowa ſtárać ſię ma) A ieźli od Grodzkiego Sądu; tedy Stároſtowie, ábo w niebytności, Vrzędy ich Grodzkie, to ieſt Sędźia Grodzki z Podſtárościem, abo Piſarzem, tákże y z Woźnemi, y Szláchtą iáchać, y ſtronę vkrzywdzoną, według Dekretu, w Dobrá *jure victi* w wiązáć powinni. A ieźliby *jure victus* w Wiązánia niedopuścił; ná Trybunał go odesłáć máią. Záchowuiąc káżdey ſtronie, po skazániu Vrzędowym, wolną

Appellácyą

Nie przyſzło to *ad effectum* ná Seymie. Po Seymie iednák záraz, *in ſpatio trium ſeptimanæ, tandem* vſpokoić to Władyctwo obiecano. Proceſſa záś y Condemnáty, ktorekolwiek z okázyey pomienionego Władyctwá, ná kimkolwiek *cuiuſcunq; ſit Statûs & conditionis, in quocunq; Officio & judicio Regni*, otrzymáne ſą, zkáſſowano, á *mtione quarumuis violentiarum & prætenſionum, iuxta Conſtit:* 1641. ná Seymie *forum* náznáczono. *A.* 1659. *fol.* 41. *tit.* Władyctwo Przemyskie.

Biskupá Kámienieckiego *Legatum. Vide tit.* Miáſto Kámieniec.

Bory. *V. tit.* Láſy.

BVRGRABIOWIE

BVrgrábią Zamku Krákowskiego, żaden Káſztellan być nie może, boKáſztellaná bytnosć náWoynie, dla ſpráwowánia ludźi, *requiritur*, á Burgrábiá, ná Zamku Krákowskim, obecnie być powinien. *A.* 1562. *fol.* 23. *tit. de Incompatibilibus.*

Ani żaden Ziemſki Vrzędnik. Co ſię ma rozumieć, y o Wrotniczym Krákowskim. *A.* 1563. *fol.* 42. *tit.* Inne rzeczy.

Burgrábiowie Krákowſcy, od poſpolitego ruſzenia wolni, dla tego iż ná Zamku, pod czás Woyny, obecni być máią. *A.* 1621. *fol.* 7. §. *Patresfamilias.*

Burgrábiow Krákowskich, áby w Zamku káżdy rezydował obecnie, Stároſta Krákowski doglądáć ma, y napomináć. A gdyby w tym ktory nie doſyć czynił: *ex delatione* tegoſz Stárolty, na Seymie ſądzony być ma, *& priuari officio. A.* 1565. *fol.* 89. *tit.* Burgrábiowie Krákowſcy.

Rezydencya, ma ſię rozumieć, przynamniey trzy Niedźiele ná Quartał, w ſámym Zamku. *Ibid.*

BYDŁO

Herburt. fol. 318. *tit. ſi pecus triduo.*

BYdłá zaiętego, ábo błędnego, ktoby do trzech dni nie præzentował; *forum* ma mieć przed Vrzędem, á nie ſądem Grodzkim. *A.* 1588. *fol.* 468. *tit* O záiętym y błędnym bydle.

Od wyręczenia wſzytkiego bydłá, nie ma być więcey brano w Grodźie, iedno groſzy dwánaśćie. *Ibid.*

Alitèr Statut. Herb. fol. 319. *tit. de eodem.*

Bydło gdyby ſzkodę vczyniło; máią Rękoymie ſzacować, do ktorych wolno teſz przyſtáwić temu, kto ſzkodę ma, iednego ábo dwuSzláchćicow, ábo teſz Woźnego, dla świádectw náRękoymie, ieźliby ſię go przeć chćieli: á gdyby ſię Szláchtá zobopolna nie zgodźili na ſzácunek ſzkody, á táki ſzácunek przechodźiłby kop dźieśięć; Aktor ma onę ſzkodę ſwoię, wedle Práwá, *juramento ſuo comprobare*, á ieżeliby mnieyſzy, niżli kop dźieśięć; tedy Aktor, ábo Vrzędnik iego Szláchćic. *Except: Mazow: A.* 1576. *fol.* 300 *.tit.* Ktoby nie okazał.

Herburt. fol. 318. tit. Si pecus è damno.

Bydło ktoby zaiął, á ná rękoiemſtwo nie dał, áni ſzkody Rękoymiom vkazał, ále ono bydło vpornieby trzymał, y byłby ná to Woźnego y Szláchcicá dowod; winą trzech grzywien *Parti & judicio totidem* karány być ma, y oborne trácić, y puścić bydło powinien, y Rękoymiá wolen być ma od Rękoiemſtwá: o co *Łorú* Grod. *Ibid.*

Toſz ſię ma rozumieć o Koniech, ábo Wołách z Wozem, y o ſiekierze w gaiu, wźiętych. *Ibid.*

A ieżeliby Rękoymiá nie znał ſię do wyręczenia bydła, y *negaret*, że ſzkody nie widźiał: tedy ten, co ſzkodę ma, powinien ludźmi dowodźić, ábo Woźnem, ktorych miał przy nim, gdy ręczyli, y ſzkodę oglądáli. A ieźliby zaś ten czyie bydło záięte, nie znał ſię do ſzkody; ma ná ſwoię ſzkodę przyſiądz, iáko to bydło záięte ieſt ná tey ſzkodźie, y przez nie vczynioną; ábo temu ktory ſię nie zna, puścić ten cug. *Ibid.*

CANCELLARIA

Herburt. fol. 57. tit. Taxa literarum. & fol. 55, tit. Cancellari i. & f. 406. t. Taxa literarum.

CAncellária, y Piſárze Ziemſcy, y Grodzcy, około bránia wſzelákich liſtow y piſánia, máią ſię záchować, według Statutu *Sigiſm: Primi*, tákże od membran pozwow, y wzdawánia. *A.* 155c. *fol.* 7. §. Cancellária też. *Plura tit. Salaria.*

Cáncellária Woiewodztwá Wołyńskiego, extrácty ma wydawáć, *Idiomate Polonico. A.* 1647. *fol.* 18. *tit.* Rewizya Xiąg.

Cáncellárie, z Mándatow, *in Cauſis Perduellionis & læſæ Maieſtatis*, ſpráwować ſię powinne. *A.* 1669 *fol.* 5. *tit.* Declárátia.

w Cáncelláriách Woiewodztwá Płockiego, y Ziem Pruskich, ták w Ziemskich, iáko y Grodzkich, Podpiskowie Stárśi, (*aliàs* Regenći) dobrze oſiedli y przyśięgli, wedle zwyczáiu Woiewodztwá Mázowieckiego, być powinni. *A.* 1647. *fol* 26. *tit.* Regenći.

Cáncellárie Koronne, iákich *Conſenſus*, wydawáć nie máią. *V. tit.* Conſenſy. *tit.* Dożywocie. *tit.* Stároſtwá.

Cáncelláriey Łomżeńskiey, dla náznáczenia inſzego mieyſcá, Rewizya. *A.* 1576. *fol.* 296. *tit.* Cáncellária Łomżeńska.

Dano inſzy plác, z wſzelákiemi prærogátywámi, wedle Práwá Poſpolitego. *A.* 1578. *fol.* 337. *tit.* Cáncellária Lomżenska.

Cáncelláriey Lomżeńskiey, dla reſtaurácyey, Rewizya. *A.* 1616. *fol.* 26. *tit.* Rewizya Cáncelláriey.

Cáncelláriey Nurskiey, pozwolono plácu w Oſtrowi. *A.* 1589. *fol.* 521. *tit.* Plác ná Cáncellárią.

Ná Czerską, Stároſtá Czerski, *in præſentia Nobilitatis*, y Piſárzá teyże Ziemie, ná naybliżſzych Rokách, ná Przygrodku plác, ma wymierzáć. *A.* 1598. *fol.* 702. *tit.* Plác ná Cáncellárią.

Znowu, iż Stároſtá támeczny mieyſce w Zamku Czerskim wymierzáć ma. *A.* 1635. *fol.* 43. *tit.* Cáncellária Czerska.

Ná Wąſo-

Ná Wąſoską, plác, Obywátele Wąſoſcy kupić máią: Ná co podatek z włoki, po groſzy dźieśiąćiu, pozwolili. *Ibid. tit.* Cancellária Wąſoska.

Znowu o Cáncellárıey Wąſoskiey, iż ma być zbudowána z donátyw Obywátelow Powiátu tego, ktore poſtąpili z káżdego domu Szlacheckiego, po groſzy dźieśiąćiu: y to *donatiuum approbatur. A.* 1635. *fol.* 44. *tit.* Cáncellária Wąſoska.

Ná Liwską, y ná chowánie Xiąg, od Obywátelow Ziemie Liwskiey. Podatek po piąćiu groſzy z Włoki. *A.* 1598. *fol.* 702 *tit.* Cáncellária Liwska.

Ná Zembrowską, plácu, przy Kośćiele, pozwolono: ktory ma wymierzáć Stároſtá: y od wſzytkich Podatkow y powinnośći, tenże plác vwolniono. *Ibid. fol.* 703. *tit.* Cancell: Zembrowska.

Koleńska Ziemska, ná ſtárym plácu, ma być zbudowána, y Stároſtá támże má zbudowáć Dom ná Sądy Starościne, y do mieſzkánia Podſtárościemu. *ibid. f.* 712. *tit.* Dwor y Káncellárya.

Podatek na nię, po groſzy ſześćiu, z Dworu káżdego Szlácheckiego, Laudo vchwalony, approbowano. *A.* 1616. *fol.* 26. *tit.* O zbudowániu Domu.

Ciechánowską, ná dawnym mieyſcu, álbo gdźie indźiey, ieźliby inſzy plác, *pro maiori commoditate*, Obywátele támeczni ſobie kupili, murowáć pozwolono. Ná co Pobor po groſzy piąćiu pozwolili. *A.* 1601. *fol* 753. *tit.* Cáncellária Ciechánowska.

Na Wyſſogrodzką, plac, Commiſſárzom wymierzáć zlecono. Na co Obywátele, po cztery groſze, przy Poborze, z włoki dáć pozwolili. *A.* 1613. *fol* 28. *tit.* Rozprzątnienie.

Ná Rożáńską, y ná Wieżę, plác wymierzáć przez Rewizory, obiecano, y Podatek ná to, ná Seymiku tey Ziemie, vchwalony ápprobowano. *A.* 1647. *fol.* 33. *tit* Rewizorowie.

Plura o plácách tákich. *V. tit.* Sądy. *& tit.* Xięgi.

Cancellárya Krolewska, około Inhibitij, według Statutu, záchować ſię ma. *A.* 1550. *fol.* 6. §. Około Inhibitij. *Herburt. fol.* 206. *t. Cancellaria Inhibitiones*

Cáncellárie, Koronna, y W. X. Lit. czego przeſtrzegáć máią. *Vide tit.* Senator,

Canon Pruski. *V. tit.* Podatki.

CECHY

CEchy znieśiono, oprocz rządow Kośćielnych. *A.* 1550. *fol.* 8. *tit.* Cechy iż dawno. *Herburt. fol.* 170. *tit. licet & fol.* 180. *tit. Fraternitates toluntur. & ſequ.*

CEKAVZY

CEkauzy Koronne, z Quárty budowáć, y nápráwiáć, y potrzebámi opátrowáć poſtánowiono. *V. tit.* Quártá.

Szpital Zołnierski ná Cekauz obrocono. *ibid.*

Cekauz, w Kámieńcu Podolskim, zbudowáć, kazano Stárſzemu nad Armatą. *A.* 1649. *fol.* 10. *tit. Præſidium* Kámieńcá.

Tákże w Przemyślu, z pieniędzy Quárćiánych: y grunt, Zupne, názwány, do tegoſz Cekauzu przyłączono, ktorey Artylleriey Mágiſter, *ex publico ærario, Poſſeſſoribus* zápłáćić ma. Tenże grunt od wſzelákich ćiężarow publicznych, y Mieyskich, *in perpetuum* vwolniono. *ſine præiudicio* iednák *jurisdictionis* Dźierzawcow mieyſcá tego. *A.* 1678. *fol.* 29. *tit.* Cekauz Przemyſłki

Cekauzy W. X. Lit. w Wilnie, w Smoleńsku, y ná innych pográniczných Zamkách, y Fortecách budowáć, y dawne, gdźie ſą, reſtaurowáć, Przełożonemu nád Armatą, z Symple, zlecono. *A.* 1641. *fol.* 16. *tit. Æconomia bellica* W. X. Lit.

Cekauz Smoleński, áby wſwoim porządku mogł zoſtawać; Artylleriey Mágiſtrowi W. X. Lit. zlecono. A Skarb W. X. Lit. dodáć ma ná to pieniędzy, z przychodow Rzeczypoſp: *A.* 1653. *fol.* 9. *tit. Securitas* Smoleńska.

Tenże Skarb W. X. Lit. Prochu cetnarow ośmdźieśiąt, funtow ſiedmdźieśiąt y trzy, y ołowiu ták w ſztukách, iáko y kulach gotowych, cetnarow ſto y dwá, funtow ſto y dźieśięć, z Cekauzu Smoleńskiego, pod czás Loiowskiey potrzeby, zá aſſekurácyą Woiewody Trockiego wźięte, ż Prowentow ná to ordynowanych, do tegoſz Cekauzu *refundere* powinien. *Ibid.*

Plum Vide tit. Armata. *& tit.* Quarta.

Ná opátrzenie y reſtaurátią Cekauzu Wileńskiego, obrocić kazano, Retentá Quárty Symple, donatywy w W. X. Lit. *V. tit.* Podatki, Quarty, Symple.

CŁO. CELNICY

CEł żadnych, Krol nie ma ſtánowić, bez Seymu, áni Monopoliá rzeczy tych, ktore z Páńſtw Koronnych, y Litewskich pochodzą. *A.* 1573. *fol.* 256. §. Oſobliwie to wáruiemy.

Otymże *ijſdem verbis. Ibid. fol.* 278. §. Oſobliwie to wáruiemy.

Herb. fol. 486. *tit nobilitas libera eſt. & Sequu.*

Ceł Szláchtá, y poddáni ich, od tego, co ſię im w domu rodźi, dawáć nie powinni. *A.* 1550. *fol.* 3. §. Ponieważ ſtan.

Porownáni w tym Szláchtá Podláská z Koronnemi. *A.* 1569. *fol.* 151. §. A iżby ćiż Obwátele.

Tákże Szláchtá Ziemie Wołyńskiey, y Brácławskiey. *ibid. fol.* 157. §. A iżby ćiſz Obywátele.

Tákże Szláchtá Ziem Kiiowskich. *A.* 1569. *f.* 165. §. Obiecuiemy teſz.

Znowu to Wołyńskim wárowano. *A.* 1576. *f.* 293. *t.* O potrzebach.

Znowu Cłá wſzytkie, w Polſzcze, y w Litwie, od wſzelákich rzeczy właſney roboty, y wychowánia, z Szláchty, y ich Poddánych, y z Duchownych, *in perpetuum tolluntur: ſaluis teloneis à*

Mercatori-

Mercatoribus, pendendis A. 1569. *f.* 175. §. Cłá, Mytá wſzytkie. Doteyze wolności, należy y Szláchtá Xieſtwá Zatorskiego y Oſwiecimskiego. *A.* 1581. *f.* 375. *t.* Cłá y Mytá.

Cłá, Szláchtá, od wołow Zimowánych y Powołowſzczyzny, nie máią dawać, záprzyſięgą, w Grodzie przezſię, ábo ſpráwce ſwoie, vczynioną. *A.* 1550. *fol.* 3. §. Ponieważ Stan Szláchecki. Otymże: y mogą ie zá Gránice wygániać, nie tylko Szláchtá,, ále y Kubcy, ták Cudzoźiemſcy, iáko y Polſcy, kupiwſzy v Szláchty. *A.* 1565. *fol.* 93. §. A ná tych nieyſcáh.

A ktoby Cło wźiął od Wołow źimowanych Szlácheckich; *pœnâ* 100. *Marcarum* karány być ma. Ná własność zás Wołow tych, wolno Panu, ábo Sługze iego, przyśiądz. *A.* 1581. *fol.* 383. *tit.* Cłá od Wołow.

Cłá, Szlachtá Pruska, od Wołow, Koni, y innego bydłá, w Koronie, ná własną potrzebę kupionych, płáćić nie powinni, zá przyśięgą, ná Komorze Celney, wykonáną, że nie ná przeday, ále ná własną potrzebę kupił. *A.* 1581. *f.* 375 *t.* Cłá od Szláchty Pruskiey. *Herburt. fol.* 487. *& ſequ.*

Cło żadne od zboża Szlácheckiego, nie ma być bráne, zá przyśięgą Szláchćicá, ábo ſługi iego, w ktorymkolwiek Grodźie vczynioną, *ſub pœna* 100. *Marcarum*. Ani do iteratiey przyśięgi, tegoż Szláchćicá, ábo ſługę iego, nikt przywodźić nie ma, *ſub ſimili pœna*. Oco *forum comm quouis judicio, vel Officio Regni*. A Piſarz, *ſub pœna ducentarum Marcarum, Fiſco & Delatori per medium*, nie ma dáwáć recognitiey o przyśiędze tęmu, ktoby iey nie czynił. Oco *Citatus poſt Curiam parebit*. *A.* 1581. *fol.* 373, *tit.* Cło od Zboż Szlácheckich.

O tymże: ále winę podwyżſzono *ad* 500. *Marcas*. *A.* 1588. *V. infra tit.* Mytá.

Znowu: iż Cłá od Zboż y towárow wſzelákich Szlácheckich oboygá Narodu, zá przyśięgą w Grodźie, ábo ná pierwſzey Komorze, Celnicy, y Mytnicy, na Komorách W. X. Lit. brać nie máią, pod winą ſtá kop Litewskich. O co wſzytko *Forú* Trybunał, *& quoduis Officiú, & poſt Curiá*. *A.* 1589. *f.* 530. *t.* Wolność od Ceł.

Otymże: ále winę zniżono ná 200. grzywien, *Fiſco & Delatori per medium*. *Forum* Trybunał, *inter cauſas Officij*. *A.* 1598. *fol.* 693. *tit.* Rzeki Portowe.

Znowu otymże. A tákie ſpráwy, ná Trybunale Wielgopolskim, y Máłopolskim, máią ſię odpráwiać, *inter cauſas Officij*. A w Litwie tákże na Trybunałách, w Wilnie, Nowogrodku, y Mińsku, *inter cauſas* ktoregokolwiek Woiewodztwá, bądź też *inter cauſas* do Obligow, *peremptorie*. *A.* 1601. *fol.* 737. *tit.* O Clech ná Rzekach Portowych.

O tymże (znoſząc Cło ná Rzece Dźwinie w Dynemborku, y Kokonhauzie.) ále winá ná pięć ſet grzywien znowu podwyżſzo-

na. O co *Forum* Trybunał, ábo ktorykolwiek Vrząd Grodzki, *peremptorie*. Iuráment teſz wedle Conſtitutiey, w pierwſzey Komorze, vczyniony, powtore nie ma być wyćiągány, *ſub pœna eadem, in eodẽ foro luendâ*. Co ſię teſz ma rozumieć y o inſzych wſzytkich Clech ták wodnych, iáko y Lądowych, nád Práwo; y ná wſzytkich Komorách, y rzekách portowych W. X. Lit. Wiliey, Niemna, y inſzych. *ſaluis teloneis, à mercatoribus, pendi ſolitis*, y od towárow Leśnych, ktore Szláchtá robią w Dobrach Krolewskich. *A.* 1607. *fol.* 861. *tit.* O znieśieniu Clá.

Y przedtym wárowano, że ná Rzece Dźwinie, od towárow Szlácheckich, z własnych ich Máiętnośći, nie ma być Cło płácone. *A.* 1598. *fol.* 699. *tit.* Port Rzeki Dźwiny.

Ceł moſtowych grobelnych, y wolnośći, po Státućie Káźimerzowym Iágiełowym, nádánych *cognitio*, ná przyſzłym Seymie, być ma. *A.* 1562. *fol* 29. *tit.* Clá.

Herburt. fol. 484. t. Telonia poſt mortem Vladiſlai. & fol. 485. tit. Liiera.

Clá, po śmierci Krolá Władysłáwá Iágiełá, nadáne *caſſantur*. *A.* 1563. *fol.* 42. *tit.* Clá.

A ieźliby gdzie potrzebne były; oglądać ie máią Rewizorowie, ktorzy ná Rewizyą Dobr poiádą; y ná przyſzłym Seymie relácyą vczynią. *Ibid.*

Odłożono *cognitionem* tego, do przyſzłego Seymu, do ziáchánia ſię, y relácyey Rewizorow. *A.* 1565. *f.* 99. *t.* Clá Moſtowe. Znowu do dáłſzego odłożono Seymu. *A.* 1566. *f* 124. *t.* Rewizya. Y ieſzcze do dalſzego. *A.* 1567. *fol.* 130. *tit.* Clá.

Potym Podkomorzym, Chorążym, y Woyskim, rewidować ie po Powiátách; y ná Seymie, dlá vznánia, y deciſiey, ktore ſię oſtać mogą, á ktore nie, relácyą vczynić rozkazano. *A.* 1569. *fol.* 188. §. Náznáczamy też.

Znowu tymże rewidować kazano, *ſub priuatione Officij*. *A.* 1570. *fol.* 206. §. A iż Vrzędnicy.

Rewidowáne niektore: y ktore Rewizorowie potrzebne być vználi, *approbantur*. *A.* 1578. *fol.* 333. *tit.* O Clech.

A nie rewidowáne, ćiſz rewidować máią, *ſub eadem priuationis Officij pœna*: wprzod iednák, ániżeli ná rewidowánie wyiádą; w głownych Mieśćiech Powiátowych, powinni to publikować, cztery Niedźiele, przed wyiázdem ſwoim. *Ibid.*

Tymże znowu rewidować ie roskazano. *A.* 1581. *fol.* 379. *tit.* Rewidowánie.

A gdyby, *ob veram infirmitatem*, álbo *aliud legale impedimentum*, ktory z tych Vrzędnikow doſyć temu vczynić nie mogł; inſzego Vrzędniká Ziemskiego, Krol *authoritate ſua Regia*, ná mieyſce iego, deputować będzie. *Ibid.*

Ci, ktorzy Cło y Mytá máią, opowiedźieć ſię z tym powinni, ná wtorych Rokách Ziemskich, żeby Vrzędnicy wiedźieli, do kąd

iáchać

iácháć máią. A ktoby ſię nie opowiedział; ná Seym pozwány, Myto ábo Cło tráćić będźie. *Ibidem.*

Znowu tymże oſtátki rewidowáć kazano. *A.* 1589. *fol.* 518. *tit.* Rewidowánie Ceł.

Miánowićie Cłá Bełskie, ktorych do tych ćzas nie rewidowano. *A.* 1590 *fol.* 579. *tit.* Rewizya Ceł.

Exáktorowie Celni na Komorách pogránicznych, *ſub pœnis in lege deſcriptis*, zadnych towarow, *ſine perſolutione* Cłá, przećiwko Práwom y zwyczáiom dawnym, przepuſzczáć nie máią. W czym, *caſu contmuentionis*, Exáctor, *ad cuiuſuis inſtantiam, in quo uis Caſtro reſpondere* powinien, *ſine appellatione*. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Deklaracya.

Cło ktoby wźiął, niesłuſznie od Kupcá; *pœnam iniuſti telonei luat, in quouis Officio*, y rzeczy gwałtem wźięte, *cum pœna ducentarum marcarũ*, wrocić powinien. *A.* 1589. *f.* 521. *t.* Beſpeczeńſtwo. Reáſſumowano to, dla beſpieczeńſtwá Kupcow Cudzoźiemskich, do przyſzłego Seymu. A Stároſtowie Sądowi, nieodwłocznie w tym ſpráwiedliwość czynić máią. *A.* 1629. *fol.* 3. *tit. Excćtia.* *Herburt. fol.* 489. *tit Qui iniquè & ſequ.*

O krzywdy wyćiągániaCeł prywatnych, ná ktore Práwá niemaſz, y o wſzelkie aggráwácye; nie tylko vkrzywdzonemu, ále y Inſtigatorowi, *ex delatione* Skárbu, ábo Adminiſtrátorow, Podatkow publicznych, Proceſſu pomienioney Conſtitutiey *A.* 1589. *deſcripto*, wolno czynić. *A.* 1653. *fol.* 13. *t.* O Beſpieczeńſtwie drog. Co ſię ma rozumieć y o krzywdách, przed tą Conſtitutią, od roku poczynionych. *Ibid.*

Szyprowie, ze Gdańska, ná gorę towáry wioząc; ná Fordánie y Nieſzewie opowiedźieć ſię powinni, *ſub confiſcatione* tychże towárow. *Ibid.*

O Cło niesłuſzne, Státut 1538. káżdemu służy. *A.* 1578. *fol.* 333. *tit.* O Clech. *Herburt. fol.* 489.

OCło niesłuſznie wźięte, gdyby kto náTrybunał pozwał, po vſtániu Roku przypowieſzczonego; támże ná Trybunal zaraz *ad banniendum* pozwáć może, y otrzymayſzy Bánnicyą, dopiero ná Executią oſtátnią, doStaroſty, remiſsią otrzymáć ma. *A.* 1601. *fol.* 737. *tit.* O Clech.

Exactoribus, iezeliby ſię *in futurum, contra mentem Conſtitutionis*, ſpráwowáli, ábo ktorekolwiek Cło *iniuſtè* wybieráli; *cũ iniuriatis, in quouis Caſtro cuiuſuis Palatinatus forum*, podług dawnego Práwá, *ſine appellatione*, náznáczono, y to Práwo, *iniuſti telonei vindicandi, in toto*, nie tylko záchowano, ále y reáſſumowano. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Deklárácya Ceł Koronnych.

Cłá ná Gnieźnińskiey, y Powidzkiey, Komorách, tákże y na Przykomorku w Wągrowcu, ná tym Seymie, poſtanowionym, według Inſtructarzá Ceł Koronnych, *A.* 1601. opiſánego, Kupcy y ich Fáktorowie, od wſzelkich towárow płáćić powinni, *ſub amiſ-*

ſione tychże towárow. *A.* 1653. *fol.* 14. *tit.* O Beſpieczeńſtwie drog. Deklárowano, że tá Conſtitutia nie ma być rozumiána, tylko o drogách Kupieckich, à nie o podwyżſzeniu Ceł. *A.* 1654. *fol.* 17. *tit.* Cło.

A Clá zwyczáyne Gnieźnińskie, tak Káſztellańskie, iáko y Staroſćinne, więcey nád Inſtructarz dawny, od Zygmuntá III. *A.* 1597. àpprobowány, od wſzelákich towárow, nie maią być wyćiągáne, *ſub pœnis, de extorſione iniuſti telonei, ſancitis.* oco *Forum in quouis judicio, ſeu Officio Regni. Ibid.*

Cło Krolowi, y Rzeczypoſp: należące, y inne Ordynáryine Prowentá, iáko Quartę, ſkładne Winne, Fordan, Cánon Pruski, Pogłowne Zydowskie, Czwarty groſz Wielkopolski, z Ruskim, Euecty, Inducty, Furmánki, Práſołki, Podskárbi Koronny, ná zapłatę Woysku Quarćiánemu obracać powinien: w ktorych wybierániu, ná Komorach y Iarmárkách, tak w Dobrách Krolewskich, iáko y *Priuatorum*, Duchownych y Ziemskich, tákże w Komor poſtánowieniu, wedle Commiſsiey Wárſzáwskiey, opiſánych, nikt impedimentu czynić nie powinien, *ſub pœnis, contra Retentores* pieniędzy Rzeczypoſp: w Trybunale, *inter Cauſas fiſci, ad inſtantiam Theſauri, repetendis.* Ná Iármárkách, tákże Miaſt Krolewskich, Duchownych, y Swieckich, Rewizye dopuſzczane być máią ná Przemytniki, y wybieránie bronione nie będźie, *ſub iiſdem pœnis, de Retentoribus. A.* 1647. *fol.* 1. *tit.* Ordynáryine Prowentá.

Od tychże Ceł, żadne Miáſto y Miáſteczko w Koronie, nie ma być wolne, áni żaden *in genere* Kupiec, ále ie káżdy, *juxta legum præſcriptum*, oddawáć powinien, żadnemi, choćby Conſtitutiámi, àpprobowánemi Przywileiámi, y wolnośćiami nie zaſłániáiąc ſię, *ſub amiſſione mercium, & pœnis* w Práwie opiſánemi. A względem wybieránia onych, Conſtitutią *A.* 1647. *in toto* reáſſumowano. *A.* 1649. *fol.* 2. *tit.* Podatki Ordynáryine.

Reaſſumowano te obiedwie Conſtitutie, 1647. & 1649. y poſtánowiono, áby wedle nich káżdy *in genere, cuiuſcunq; ſtatûs & conditionis*, tak *inducendo & euehendo*, iáko y *intra Regnum* hándlámi ſię báwiący człowiek, Clá te płáćił. Co ſię ma rozumieć y o pieniądzách; kto ie do Wołoch y Multan z Korony y y Państw do niey należących, wywoźi, áby tákże od nich Clá, według Inſtructarzow dawnych, o złoćie y ſrebrze, opiſánych, *ſub confiſcatione* tychże pieniędzy, płáćił. Ná co wſzytko wolne ma być ſtánowienie Komor, ſtraży, przy P. Podskárbim Koronnym, lubo Contráhentách, *pro temporis & loci exigentia.* Piſarzom, Celnym, *eam ſecuritatem*, iáka ieſt w dawnych Prawách, o Záiázdách publicznych, opiſána, wárowano, zákazuiąc, áby żaden Zołnierz niewazył ſię v nich noclegow od-

prawo-

práwowáć, ani ich ſtácyámi aggráwowáć, pod winámi w Prawie opiſanemi, y ſurowośćią artykułow Woyskowych. *A.* 1659. *fol.* 15. *tit.* Cło Koronne.

O Cłach, y składach towarow *cuiuscunq; nominis*, ktore z Woiewodztw dálſzych, Ruskiego, y W. X. Lit. *prouenire* zwykły, Conſtitutie *A.* 1565. & 1609. *in toto* reaſſumowano, y áby do executiey przywiedźione były, poſtánowiono. Miáſta, Toruń, y Gniezno, ná pomienione skłády, *lege publica A.* 1661. náznáczone, deklarowano, z tym dokładem, áby ſię żaden zá Granice, pomienionych towárow, wywoźić nie ważył. *A.* 1676. *tit. Immunitas* Ceł Koronnych.

O Cłách Conſtitucye *A.* 1611. 1676. 1677. deklárowano, áby żaden Kupiec, iákieykolwiek Nacyey, pogotowiu z Zydow, nie ważył ſię, żadney protectiey Stanu Szlácheckiego brać. *A.* 1678. *fol.* 9. *tit.* Ækonomiy, y Prowentow.

Clá, *Reuenditores* wſzyſcy, w Miáſtách Krolewskich, *etiam quaritantes victum*, y Rzeznicy, Woły od Szláchty kupuiący, płáćić iáko y inni Kupcy, od towárow ſwoich powinni. *V. tit.* Skłády.

Cła Morskie, *ex Dominio Maris*, Krolowi y Rzeczypoſp: należące, áby do porządku przyſzły, ſtáráć ſię obiecano, *non derogando juribus aliorum*. Niektore Woiewodztwá, y Powiáty, W. X. Lit. do Bráćiey to wźięły: á Woiewodztwá Pruskie, wedle zwyczáiu ná Seymik. *A.* 1637. *fol.* 8. *tit.* Clá.

Teſz Clá Morskie, *ex Dominio Maris*, áby do skutku przyſzły; Commiſſarze *iunati* náznáczeni: ktorzy, według inſtructiey, ſpoſob wybieránia y exequowánia Clá, przypozwawſzy *jus pracendentes*, námowią. Ná co Woiewodztwá Pruskie pozwoliły. *A.* 1638. *fol.* 8. *tit.* Clá Morskie.

Deklárowano oraz, tychze Woiewodztw Pruskich Obywátelom Stanu Szlácheckiego, *Priuilegium incorporationis*, y inſze wſzytkie dawne, *quibus hactenus gaudebant, legitimè* nádane Przywileie; że iáko *toti huius Regni Nobilitati*, ták y onym, pomienione *recentèr* vſtáwione Clá Portowe, *in immunitatibus*, ktore ich *liberos áb omni exactione* czynią, á pogotowiu w inſzych punktach, w przerzeczonych Przywileiách, wyrážonych, nie mogą *derogare*. *Ib.*

Clá Krolewieckie, Łábgowskie, ktore, nad tranſactią Commiſſarzow, y látá w niey náznáczone, wyćiągaią; *inhærendo* Conſtitutiey *A.* 1638. *totaliter* zniesiono, *Pactis per omnia*, Miaſt Krolewieckich, z W. X. Lit. *ſaluis*. A o niesłuſzne Ceł wybieranie, gdyby ſię pokazało; z Miáſtem *forum* zá Dworem, *ad cuiuſuis inſtantiam*, & *pœna duorum Millium marcarum Reipub: perſoluenda*. *Ration* zás *defluitationis* Zboż, y towárow wſzelákich Krolewieckich, y Memelskich, do Gdańská, y inſzych Miaſt Pruskich, *cognitio*

ma być, *de juribus* Miaſt Krolewskich, y ná pierwſzey Iuridyce, *finanalis deciſio &c. A.* 1641. *fol.* 17. *tit.* O Cłách Krolewieckich.

Cłá Krolewieckie wſzytkie, iakimkolwiek tytułem, Cułagow, Gabel, Accyzow, Confoiow, nákryte y názwáne, y przećiwko dawnym Práwom, wprowadzone Exáctie, oſobliwie Gábelle, ktore, przed dwiemá láty wybierano; znieśiono, y warowano, że ná potym nigdźie, *in præiudicium & gmuamen* W. X. Lit. bez Seymu ſtánowione, y nikomu pozwaláne nie będą Nie deroguiąc nic Funtkamerom zdawná pozwolonym. *A.* 1638. *fol.* 20. *tit.* Approbácya Ceł.

Cłá Piláwskie nowe, że *aggmuant* Stany oboygá Narodow; Krol I. M. *interponet auctoritatem Regiam*, do Kurfirſztá I. M. żeby znieśione były. *A* 1647. *fol.* 8. *tit.* Cłá Piláwskie.

Cłá na Rzece Dźwinie, *inhærendo Conſtitutioni. A.* 1607. y one *in toto* reáſſumuiąc y ápprobuiąc, znieśiono. w Kryzborku iednák Kupcy, Myto zwyczáyne płáćić maią. *A.* 1641. *fol.* 16. *tit.* O Zniesieniu Cła.

Reáſſumowano te obiedwie *A.* 1607. & 1641. Conſtitutie. *A.* 1673. *fol.* 9. *tit. Reaſſumptio.*

Celne Przykomorki, w Loiowskim, y Lubeckim Stároſtwách, poſtánowiono, do wybieránia ták Myt ſtárych, iáko y Cła nowo podwyżſzonego. *A.* 1647. *fol.* 41. *tit.* Cło nowo podwyżſzone. O ſpłáwie wodnym, gdy iuſz Porty po Woynie, otworzone były; poſtánowiono, áby nie był támowány, y *Commercia* wſzytkie lądem y wodą, aby wolne były. *A.* 1662. *fol.* 8. *tit.* Beſpieczeńſtwo Podatkow.

Cło ná Wiśle pod Broſzkowicámi, od Ryb Kupieckich, z Sląską idących, po groſzy 10. od kopy, ná ſámę Zamku Oświećimskiego popráwę; y drzewo Kupieckie, z Sląską płynące, dziesiąte; do lat trzydźieſtu, naznáczono. ktore Cło, do Stároſty támecznego oddawáne, á przez iego Succollectorow wybieráne być ma. *A.* 1667. *fol.* 22. *tit.* Cło wodne od Ryb.

Celne Komory nád Drwęcą, dla pilnowánia ſoli Zamorskiey, y dla Myt, poſtánowione. *Vide tit.* Sol.

Cłá niesłuſzne we Lwowie, y po innych Miáſtách, y mieyſcách, w Woiewodztwie Ruskim, Commiſſarze vznáć máią. *Vide tit.* Commimiſſarze.

Ná Cłách Wodnych W. X. Lit. Depaktácye znieśiono. *V. tit.* Miáſtá W. X. Lit.

Cło grobelne, ná przepráwie, przez rzekę Zytnią, przy Młynách ſekulnych, do Dobr Wołhyniec, Vr. Iana Zaliwskiego, Piſárzá Liwskiego dźiedźicznych, w Ziemi Liwskiey leżących, należącą, temuſz Vr. Zaliwskiemu, Kupcy, y inni *plebeiæ cnoditio.nis* ludźie, ná Iarmárki y targi, przeiezdzaiący, po groſzu od konia *per-*

niá *perpetuò* płácić máią. *A.* 1678. *f.* 37. *t.* Grobelne ná Zytniey.

Cło we wśi Dymlinie, w Woiewodztwie Sendomirskim, w Powiećie Wiślickim, miedzy Wisłą y Dunaiem leżącey, Vr. Iana Tęgoborskiego, Káſztellana Zarnowskiego, dźiedźiczney, po groſzu od konia, *cum onere* naprawy przepraw, w tychże Dobrách, pozwolono. *Ibid. fol.* 40. *tit.* Napráwá przepraw.

Cła y Myta, IMP. Woiewodźie Sendomirskiemu zdawna należyte, od wſzelákich Kupcow, w długiey Woli, Kołczynie, y Piotrowinie, przez ſámego Adminiſtratora, wybierać pozwolono: czego *Poſſeſſores* Dobr tych bronić nie máią, *ſub pæna centum marcarum.* Oco *forum* w Trybunale. *Ibid. fol.* 39. *t.* Cłá y Myta od Kupcow.

Celnikom Komory Auguſtowskiey, áby zá granice W. X. Lit. nie zábiegáli, y Kupcow do Krolewcá iadących, y Szlácheckich podwod, nie depáctowáli, *ſub pæna trium millium marcarum, ad inſtantiam cuiuſuis*, zákazano. ktorych Podskárbi Koronny, *arcere* ma. *Conſædent. A.* 1674. *fol.* 35. §. Ná Cle Koronnym.

Cłá Miáſtu ktoremu nádáne. *V. tit.* Miaſtá.

Cłá, iákie ná ktorym Seymie poſtánowione były, ná potrzebę Rzeczypoſp: *V. tit.* Podatki.

Tákże Cłá, zá vchyleniem Práwá, od Szláchty *V. t.* Podatki.

Cło od Win. *V. tit.* Wino.

Cło Moſtowe. *V. tit.* Moſtowe.

Plura o Cłách, oſobliwie prywatnych. *V. tit.* Mytá.

O Foldrowániu. *V. tit.* Kupcy *&* *tit.* Drogi.

CHORĄZY

CHorążowie wſzyſcy, káżdego Woiewodztwá y Powiátu, wedle powinnośći ſwoiey, ná pogrzebie Krolewskim być powinni. *A.* 1573. *fol.* 220. §. Ná ten tedy pogrzeb.

Chorążowie Ziemſcy, na Poſpolitym Ruſzeniu, Generálną Chorągiew, przy Głownym Powiećie, y pierwſzym Kaſztellanie, rozćiągnąć, á do inſzych Powiatow, w Woiewodztwie ſwoim, dać maią Subſtituty, y znáki, ábo Chorągwie inſze ſwoie. W tych záś Ziemiách y Powiatach, ktore maią oſobne Chorąże, przy ſwoich Ziemiách, Chorągwie ponioſą. A w ktorym Woiewodztwie, ſą dwáy Chorążowie; máią przy popiśiech mię dzy ſobą porządek vczynić, y Powiátámi ſię podźielić. *A.* 1621. *fol.* 3. §. Chorążowie.

Chorążego, Xięſtwu Zatorskiemu, iż *antiquitùs* bywał, dáć obiecano. *A.* 1609. *fol.* 901. *tit.* O Chorążym Zatorſkim.

Chorążego Zmudzkiego electia, przez Stároſtę Zmudzkiego, pod niebytność Krolá, ſkładána być ma. *A.* 1629. *fol.* 21. *tit.* O Chorążym Zmudzkim.

Chorążego Ziemie Łukowskiey, *in perpetuum* poſtánowiono, y z

Lubelskim Chorążym porownano. *A.* 1653. *f.* 23. *t.* O Vrzędách.

Chorążego Grábowieckiego tákże poſtánowiono. *Ibid.*

Chorążego Buskiego tákże poſtánowiono. *A.* 1658. *fol.* 61. *tit.* Chorąźtwá.

Chorążego Horodelskiego tákże. *Ibid.*

Chorążym, naprzod Buskiemu, potym Grábowieckiemu, á naoſtatek Horodolskiemu, po Chorążym Beſkim, náznaczono mieyſce. *A.* 1661. *fol.* 28. *tit.* Náznáczenie.

Chorążego Zytomirskiego, poſtánowiono. *A.* 1659. *fol.* 47. *tit.* Rozgraniczenie Ziem Kiiowskich.

Chorążego Owruckiego tákże. *Ibid.*

Tymże, Zytomirskiemu, y Owruckiemu, Chorążym mieyſce, po Chorążym Kiiowskim, náznáczono. *Ibid.*

Chorągwicy Zydáczowskiey *inſigne*, *tres catulos Leonis*, w polu biekitnym, dano. *A.* 1676. *fol.* 42. *tit.* Vrzędy Zydáczowskie.

CIWON

CIwonowi Trockiemu mieyſce, według zwyczaiu ſtárodawnego, ták iáko w Wilnie, y w Ziemi Zmudzkiey záchowuie ſię, przed wſzytkiemi Vrzędnikami Ziemskiemi Trockiemi, náznáczono. *A.* 1598. *fol.* 699. *tit.* Mieyſce Ciwonowi.

Coæquatia w Podatkach *Viae tit.* Podatki,

Collationis Ium V. tit. Ium Protronatus.

Collegia OO. Iezuytow. *V. tit.* Iezuyći.

COMMISSIE

Herb. fol. 94. *tit. Commiſſiones dentur. & ſequ. &* fol. 266. *tit. Limites. &* fol. 267. *tit. Ad limites.*

COmmiſsie ná gránice, bez trudnośći, máią być potrzebuiącym, z Káncellárieу, dawáne. *A.* 1588. *fol.* 459. *tit.* O Commiſsiach.

Commiſsia, gdy ſię iednego dniá skończyć nie może; *ſequentibus diebus* kończyć ſię ma. *Ibid.*

Hæc Conſtit. contr. Statut. Herb. fol. 95. *t. ſi Commiſſarÿ deſint.*

Commiſsarze mogą być, choćiaſż w tym Woiewodztwie nie oſiedli, przy Podkomorzym oney Ziemie, ábo Komorniku iego, *ib.*

Commiſsarz, podpiſawſzy innoteſcentią, powinien ziechać, *ſub pœna centum marcarum parti ſoluenda.* O ktorą *forum* ná Trybunale, *exceptâ verâ infirmitate*, ktorą wedle Práwá poprzyśiądz ma. *Ibidem.*

W Kijowskim, y Bracłáwskim, Woiewodztwách, ná Senatorá, winy dźieśięć Tyśięcy grzywien. *A.* 1613. *fol.* 12. *tit.* O Commiſsiách.

Ná Commiſsią grániczną, ták Stároſtá, iáko y Szláchćic, nie ma mieć więcey Pocztu, iedno trzydzieści oſob, z Przyiaćiołmi, y z Sługámi; á poddánych naywięcey po dwudźieſtu, dla vkazánia znákow, y ſypánia kopcow. *A.* 1588. *fol.* 459. *tit.* O Commiſsiách.

Commiſsa-

Commiſſarze, ieżeli ktora ſtroná, znáki ſłuſzne y podobieńſtwá vkaże; máią iey dowod przez ſtárce nákazáć. Aieżeliby zobu ſtron, niepewne znáki pokazáli; bez przyśięgi, gránice, według ſumnienia ſwego y ſłuſznośći, ſtoſuiąc ſię do Statutu, vczynią. *Ibid.* *Herburt. fol. 267. tit Limites bonorum.*

Commiſsia bez Senatorá być może w Brácławskim Woiewodztwie, z ſámych Vrzędnikow Ziemskich. ktorzy *ſub pœnis quingentarum marcarũ* ſtáwić ſię powinni. *A.* 1613. *f* 34. *t.* Rozgrániczenie. *Herb. fol. 96. t. Quod à Commiſſarijs. & fol. 267. t. dem Limites.*

Commiſsie, po rozgrániczeniu, Stároſtowie trzymáć wiecznie máią, y Szláchćie krzywdy nie czynić. *A.* 1550. *f* 7. §. Aby też. A ktoryby Staroſtá kopce rozſypał; ma ie znowu vſypáć, *intra certum temporis ſpatium, ſub priuatione Officij Capitaneatûs, vel Tenutæ A.* 1562. *fol.* 25. *tit.* Státut około vſypania granic. Znowu otymże, áby gránic, ktore ſą *juridicè* przez Cómiſsarze, między Dobrámi Krolewskiemi, á Szláchećkiemi skończone, Stároſtowie, y Dźierzawcy, y Poddani Dobr Krolewskich, nie rozſypowáli. A ieżliby ktore od Conſtitutiey *A.* 1562. rozſypáli; znowu, *ſuis ſumptibus*, powinni ie, przez Commiſſárze, vſypáć, zápłáćiwſzy ſtronie, winy ſto grzywien. A ieżeliby Poddáni z Dobr Krolewskich, *videlicet plebeij*, vpornie bez rozkazánia Stároſty, ábo Dźierzawce Dobr Krolewskich, rozſypáli; winą piąćidźieśiąt grzywien karáni być máią, *toties quoties citabuntur.* A iednák Stároſta, ábo Dźierzawcá, *ſumptibus illorum*, Commiſſarze, do náprawienia gránic rozſypánych, ſprowadźić ma naydáley we dwánaśćie Niedźiel,, po rozſypániu onych. *A.* 1578. *fol.* 340. *tit.* O gránice.

Commiſsie práwnie odpráwione w Xięſtwie Mázowieckim, wiecznie tákże trzymáne być máią, choćby Ekonom Krolewski nie był przy ich odpráwowániu, ktory do tego, wedle Práwá y ſtárego zwyczáiu, żadnego *intereſſe* nie ma, áni ná potym mieć nie może. *A.* 1569. *f.* 191. §. Gránice w Xięſtwie Mázowieckim. Práwnie odprawiona *intelligitur*, kiedy Stároście ábo Dźierzawcy Dobr Krolewskich, wczás mándat, z innoteſcentią Commiſſárską, wedle Státutu o tym, dádzą. *Ibid.* *Herburt. fol. 96. tit. Commiſſionis terminus.*

Commiſsyi ápprobácye, z Káncellárіey máią być wydawáne. *Ibid.*

Commiſſarze, wedle dawnych Praw Koronnych, w Mázowſzu dawáni być máią. *ibid.*

Commiſſarze, w Prusiech, differentie máłe, ktoreby dwoch włok nie przechodźiły; bez ápellácyey ſądźić y odpráwować mogą: á ieżliby differencya liczbę włok przechodźiłá; (co pomiárá Miernikow przyśięgłych vkaże) ápellácya, *à definitiua ſententia*, do Krolá, ma być dopuſzczona. *A.* 1613. *fol.* 25. *tit* Deklárácya Commiſsiey.

Commiſſarze, na vznánie rożnic, między Dobrámi Krolewskiemi, á Szláchećkiemi W. X. Lit. podług dawnych Praw, Krol z ſyłáć ma: á ktoby *Herburt. fol. 97. tit. Inter Regnum.*

ma: a ktoby pominąwſzy táki porządek, Dekretá iákie *extraordinariè* otrzymał; te żadney wagi mieć nie będą. *A.* 1633. *fol.* 40. *tit.* O Rożnicách.

Commiſsie, bez wiádomośći *tertij Ordinis*, iáka byłá do Commutátiey Łoiowa y Lubecza za Trubeck, nigdy ná potym odpráwować ſię nie máią. *A.* 1646. *fol.* 4. *tit.* Incorporácya.

De authoritate Commiſsiy gránicznych, Conſtitucye *Annorum* 1550. 1567. 1588. 1598. y inſze wſzytkie Statuta, y Conſtitutie reaſſumuiąc, wárowano, iż káżdy, ktoby tákoweCommiſsie *legitimè* odpráwione chćiał lubo mándatámi, lubo inſzemi ſpoſobámi inuálidować; winą Piąćiu Tyśięcy grzywien, w Trybunale Koronnym, *inter cauſas Officij peremptorie repetendâ* karány być ma. *A.* 1661. *fol.* 21. *tit.* Wárunek Commiſsiy.

Commiſſarzow nie dáią do rozgrániczenia Dobr Krolewskich, áni do Rewizyey, ále Sekretarzow Krolewskich. *V. tit.* Rewizya.

Commiſsie do Kurlándiey, *ex vtriuſq; Gentis Cancellarijs*, *iuxta Pacta vnionis*, do Korony, y W.X.Lit. wychodźić máią, *ſub nullitate* Commiſsiey, *etiam nulla lite præcedente, & non obſtantibus earum Decretis*: y inśi Commiſſarze, *ad inſtantiam partis gnuatæ*, náznáczeni być powinni, *cum reſtitutione in integrum negotiorum principalium*. *A.* 1678. *fol.* 8. *tit.* Deklárácya o Commiſsiách Kurlándskich.

Commiſsia, dla ſpráwiedliwośći, y rozgrániczenia Korony, od Páńſtw Węgierskich, Sląskich, Margrábskich, Pomorskich, Litewskich, y Pruskich, náznáczona. *A.* 1550. *fol.* 6. §. Iżeśmy winni.

Commiſsia, dla ſpráwiedliwośći między Koroną, á Páńſtwámi Węgierskiemi, Sląskiemi, Márgrábskiemi, y Pomorskiemi, *abſentiâ* Commiſſarzow, *vnius duorumue, ob legale impedimentum, non obſtante*; ná mieyſce iednák ſwoie, oſobę znáczną ſurrogować ma *abſens*. *A.* 1591. *fol.* 615. *tit.* Náznáczenie Commiſſarzow.

Cisz Commiſſarze, dla wiádomośći vkrzywdzonych, wprzod powinni, o czáśie Commiſsiey, w Grodźiech publikować Vniwerſały ſwoie. *Ibid.*

A Krol znioſzy ſię z PP. Pogránicznemi, czás Commiſsiey determinować będźie. *Ibid.*

Commiſsia tákowaſz, między Podgorzem, á Węgrámi: ná ktorey *medium* ználeść máią Commiſſarze, iákoby ná potym wydawánie *ab vtriuſq;* poddánych, bez Commiſſarzow, także dochodzenie krzywd wſzelákich być mogło. *A.* 1601. *f.* 741. *t.* Commiſsia.

Względem mieyſcá y czáſu tey Commiſsiey, y oraz vpominaiąc ſię v Ceſárzá Commiſſarzow, *ſecundum Pacta*, liſty z Seymu tego wypráwiono. *ibid.*

Commiſsia tákoważ między Koroną, á Węgrámi, Sląskiem, Wołochámi, y inſzemi Páńſtwámi przyległemi. *A.* 1609. *fol.* 899. *tit.* O Commiſsiách.

Od Seymu

Od Seymu do Seymu táka bywáć ma. *Ibid.*

Commiſsia tákoważ między Koroną, á Węgrami. Ná ktorą, żeby tákże Ceſarz, Commiſſarzow ſwoich náznaczył; Posłáńcá z Seymu tego wyprawiono. *A.* 1611. *fol.* 7. *tit.* O Commiſsiách.

Znowu inſza, bo támtá nie doſzłá. *A.* 1613. *fol.* 10. *tit* OCommiſs.

Tymże Commiſſarzom, zlecono ſpráwę Vr. Abráhámá Sokołowskiego, z Xiążęćiem Cieſzynskim, decidowáć. *Ibid.*

Woiewodztwu Ruskiemu, przeſzłego Seymu, Commiſsią *ſpecialiter* służącą, *in toto* reáſſumowano, y więcey Commiſſarzow przydano, do pierwſzych. *Ibid. fol.* 20. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákoważ między Koroną, á Węgrámi y Sląskiem. *A.* 1627. *fol.* 12. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá. Znowu inſza. A I. M.P. Mikołáiowi z Podháiec Wolskiemu, Márſzáłkowi Koronnemu, iáko Staroſćie pogránicznemu, o mieyſcách, y czáśie, obwieśćić Commiſſarze, zlecono. *A.* 1629. *fol.* 14. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza z Węgrámi, Sląskiem, Márgrábſtwem, y Pomorską. *A.* 1633. *fol.* 31. *tit.* Commiſſarze.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza. *A.* 1635. *fol.* 10. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza, *cum reaſſumptione* dawnieyſzych Conſtitutiy, y od Ziemie Siedmigrodzkiey. *A.* 1637. *fol.* 10. *tit.* Commiſsia.

Znowu o tym reáſſumowano *A.* 1637. Conſtitutią, od ſámych Węgier, y Sląską. Y zlecono Commiſſarzom, áby w Stároſtwie Spiskim, od nowey wśi, differencye, przez ſąsiády pográniczne Mánaſſow, y względem inſzych záiázdow miedźiánych gor, Hamrow, Láſow, y gruntow, vſpokoili. *A.* 1638. *fol.* 28. *tit.* Commiſſia.

O Commiſsiách od Węgier, Sląską, y Ziemie Siedmigrodzkiey, reaſſumowano dawnieyſze Conſtitutie, bo *ad effectum* nie przyſzły: y znowu Commiſsią poſtánowiono. *A.* 1642. *fol.* 14. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza. *A.* 1647. *f.* 5. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza między Máłopolską, y Ziemią Wieluńską, á Węgrámi. y Sląskiem. *A.* 1649. *f.* 9. *t.* Commiſsia.

Znowu tákowaſz Cõmiſsia miedzy Ziemiámi Przemyſką y Sanocką, á Węgráni y Siedmigrodzką Ziemią *A.* 1659. *fol.* 43. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá: Znowu tymże Commiſſarzom odpráwić ią kazano, przydawſzy ieſzcze do nich iednego. *A.* 1661. *fol.* 26. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz między Xięſtwámi Zatorskiem, y Oświećimskim, á Węgrámi, y Sląskiem. *Ibid. fol.* 25. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſż, między Lubowlą y Węgrámi, y Ziemią Siedmigrodzką. *ibid. fol.* 30. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz, między Powiátámi, Lwowskim, Przemyſłkim, Sánockim, y Bieckim, á Węgrámi. *A.* 1670. *fol* 29. *tit.* Commiſsia.

Niedoſzłá. Znowu insza, z tym dokładem, iż ieżeliby ktory z Comiſſarzow náznáczonych, od tey powinnośći, wymowił ſię; Obywátele Ziem pomienionych, ná Seymiku przyſzłym *Relationis*, ná to micyſce inſzych ſubdelegować będą. *Abſentia plurium non obſtante*, byle ich *ad minus* ſześćiu było. Ciſz *plenam facultatem decidendi* mieć będą. A Dekreta onych, Stároſtowie ná Dobrách, y Oſobách *cuiuſcunq; ſtatûs*, ták iáko Trybunálskie, exequować nie odwłocznie powinni. Wzáiemnie, áby tákąſz moc y władzą Commiſſarze Ceſarza I. M. mieli, bez wſzelákiey áppellácyey, krzywdy pogránicznе decidować yexequować; Krol I. M. ſię poſtára. *A.* 1676. *fol.* 30. *tit.* Commiſsia.

Ciſz Commiſsarze, o zaboyſtwo niegdy Vr. Stephana Trzebinskiego, ſpráwę decidować będą. *Prouidebunt* tákże, áby Prawá o skłádách Winnych, ták wielą Conſtitutiy deklárowáne, do skutku, y porządku iak naylepſzego przywiedżione były, y áby żaden, *cuiuſcunq; ſtatûs & conditionis*, áni Kupiec, áni Szláchćić po Winá do Węgier poſyłáć, áni ieżdźić nie wázył ſię; ále żeby ſámi Węgrowie, ná skłády, Winá woźili. *Ibid.*

Ani tá doſzłá: Znowu inſza. *A.* 1677. *fol.* 17. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza, oraz y od Sląská, Wołoch, y Siedmigrodzkiey Ziemie. *A.* 1683. *fol.* 14. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz, między Woiewodztwámi Wielgopolskiemi, á Sląskiem, Márgrábſtwem, y Pomorſtwem. *A.* 1638. *f.* 17. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia, do rozgrániczenia tychże Woiewodztw, z Páńſtwámi pomienionemi. *A.* 1641. *fol.* 18. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia takowaſz między temiſz, *exceptâ Pomeraniâ*. *A.* 1658. *fol.* 26. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá. Znowu ią tymże Commiſſarzom, więcey do nich przydawſzy, odpráwić kázano. *A.* 1659. *fol.* 40. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia dla ſpráwiedliwośći, między Woiewodztwámi Wielkopolskiemi, á Sląskiem. *A.* 1649. *fol.* 18. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz, z Sląskiem, á Koroną. *A.* 1667. *f.* 26. *t.* Commiſsia.

Znowu miedzy temiſz. *A.* 1683. *fol.* 14. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia, ná rozgraniczenie Dobr, Vr. Stánisłáwá Trzcinskiego, od Sląská. *A.* 1609. *fol.* 907. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia, do vſpokoienia differencyi Ziemie Wieluńskiey, z Sląskiem. *A.* 1611. *fol.* 11. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá: Znowu inſza. *A.* 1613. *fol.* 24. *tit* Commiſsia.

Znowu inſza. *A.* 1641. *fol.* 19. *tit.* Commiſsia.

Znowu

Znowu inſza: y oraz Powiátowi Oſtrzeſzowskiemu. *A.* 1652. *fol.* 14. *tit.* Commiſsia.

Znowu inſza. *A.* 1658. *fol.* 27. *tit.* Commiſsia.

Znowu inſza: bo pierwſze nie doſzły. *A* 1659. *f.* 40. *t.* Cõmiſsia.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza z Sląskiem, z Xięſtwem Cieſzyńskim, Páńſtwem Bilskim, á z Ziemią Wieluńską, y Powiátem Oſtrzeſzowskiem, *cum reaſſumptione* przeſzłych Conſtitutiy. *A.* 1661. *fol.* 25. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz, między Poznáńskim y Káliskim Woiewodztwámi, Ziemią Wieluńską, y Powiátem Oſtrzeſzowskim, y Xięſtwámi Zatorskim, y Oświecimlkim, á Sląskiem. *A.* 1670. *fol.* 28, *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz między Powiátem Miedzyrzeckim, y Wáleckim, à Márgrábſtwem, y Pomorską Kurfirſztá Im. Brándeburskiego. *Ibid.*

Commiſsia tákowaſz, miedzy Opáctwem Przemetskim, y Stároſtwem Miedzyrzeckim, á Sląskiem. *A.* 1676 *f.* 51. *t.* Commiſsia.

Comiſsia, do vznánia gránic od Sląská, między Poczeſną Stároſtwá Olſztyńskiego Maiętnośćią, y Boronowem Wśią, Báronowey Kátulińskiey, ná gránicy Sląskiey. *A.* 1670. *f.* 27. *t.* Commiſsia.

Commiſsia, do vſpokoienia rożnośći gránicznych, między Staroſtwem Krzepickim, y Olſztyńskim, á Sląskiem. *A.* 1676. *fol.* 27. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá. Znowu inſza, z temiſż Staroſtwy. *A.* 1677. *fol.* 17. *tit.* Commiſsia.

Reáſſumowano tę Conſtitutią *in toto*, *cum hac meliorátione*, iż Commiſſarzow, iednego z Senatu, á dwuch, *ex Equeſtri Ordine*, *ex quolibet Palatinatu*, *ſcilicet Poſnanienſi*, *Cracouienſi*, *Syradienſi*, *Terra Wielunenſi*, *Terra Sanocenſi Palatinatus Ruſſiæ*: y oraz *ſalarium ex publico*, po złotych ſześćiu ſet, ná Oſobę náznáczono. ktorzy ziechawſzy ſię, *opportuno tempore*, z Commiſsarzámi Ceſarzá I. Mći. *juxta præſcripta Pactorum & legis*, *Actum Commiſſionis* odpráwią w ſwoim Woiewodztwie, *abſentiâ nonnullorum non obſtante*: potym drugie y trzećie Woiewodztwo, tymże trybem. *A.* 1678. *f.* 33. *t.* Reáſſumptia Conſtitutiey.

Commiſsia, do vſpokoienia differencyi, między Xięſtwy, Zatorskim, y Oswiecimskim, á Węgrámi y Sląskiem. *A.* 1661. *fol.* 25. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz, między Xięſtwy, Zatorskim, y Oświecimskim, á Sląskiem, y Moráwą. *A.* 1676. *fol.* 27. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia tákowaſz między Koroną, á Márgrabſtwem Kurfirſztá Im. Brándeburskiego. *A.* 1676. *fol.* 51. *tit.* Commiſsia.

Nie przyſzło to *ad effectum*: *reaſſumitur Conſtitutio* przeſzłego Seymu, y Commiſſarze znowu náznáczeni. *A.* 1677. *fol.* 17. *tit.* Commiſsia.

Znowu między tymże Stároſtwem Miedzyrzeckim, y Márgrábſtwem, *cum reaſſumptione* wſzytkich Conſtitutiy, o Commiſſarzách gránicznych. *A.* 1678. *fol.* 12. *tit.* Commiſsia.

Znowu między temiſz. *A.* 1683. *fol.* 15. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia, ná prætenśie ſpolne z Kurfirſztem Im. Brándeburskim. *A.* 1678. *fol.* 12. *tit.* Vbeſpieczenie Miáſtá Elblągá. Nie doſżłá. *Reaſſumitur*, y Commiſſarze náznáczeni. *A.* 1683. *fol.* 12. *tit.* Commiſsia,

Commiſsia do Inflant, dla ſtánowienia przymierza, z Károluſem Xiążęćiem Sudermáńskim, y poſtánowienia rządu, y ſpráwiedliwośći, y dla niektorych inſzych ſpraw Inflantskich *A.* 1611. *fol.* 37. *tit.* O Commiſsiey. *V. tit.* Inſlánty.

Potym *ſucceſſiue* dla tráctowánia z Stanámi Szwedzkiemi, y z ſtrony Inflant. *A.* 1623. *fol.* 2. *tit.* O Zieni Inflántskiey.

Potym z tymże Károluſem, tráktować Commiſſarzom polecono, z ſtrony Prus. *A.* 1627. *fol.* 5. *tit.* Commiſſarze Woienni. *Approbantur Pacta in toto*, w Prusiech pod Altmárkiem, dnia 26. Września. *A.* 1629. przez Commiſſarze *ab vtrinq;* z nim záwárte, *Et, inhærendo iiſdem Pactis, Commiſſarij* do tráctowánia o wieczny Pokoy *aſſignantur.* Tych iednák Pakt ápprobácya, ná Seymie, *ex conſenſu Reipub:* być ma. *A.* 1629. *fol.* 1. *tit.* Approbácyá Pakt.

Y drudzy Commiſſarze, ná to máią być náznáczeni. *A.* 1631. *fol.* 7. *tit.* Náznáczenie Commiſſarzow.

Reaſſumitur tá Conſtitutia. *A.* 1632. *fol.* 4. *t.* O Commiſſarzách.

Znowu *reaſſumitur. A.* 1633. *fol.* 14. *tit.* Commiſsia.

Znowu *reaſſumitur. A.* 1646. *fol.* 7. *tit.* Commiſsia Szwedzka.

Znowu *ex vi Inducíarum. A.* 1649. *fol.* 15. *tit.* Commiſsa.

Znowu ią obiecano ná drugim Seymie. *A. eodem fol.* 9. *tit.* Commiſsia Szwedzka.

Na Continuátią záczętych tractatow, o wieczny pokoy z Szwedáni, w Lubeku, Inſtrúctią ſpiſáć Deputatom ná to náznáczonym zlecono. *A.* 1652. *fol.* 1. *tit.* Inſtructia.

Znowu po Woynie z Szwedáni, Commiſſarze, *cum plenaria facultate agendi & concludendi*, do tráctowánia náznáczeni. *A.* 1658. *fol.* 19. *tit.* Commiſsia Szwedzka.

Nie doſzłá: Znowu inſza, *cum declaratione*, iż Márſzałek Poſelski, Plenipotentiy, ná inſze Oſoby, ná tę Commiſsią, podpiſowáć nie ma, nád te, ktore w tey Conſtitutiey ſą ſpecificowáne. A ći Commiſſarze, do powrotu, wolni być máią *ab omni judicio in omni ſubſellio*, y nie odpowiádáć, áż w Miesiąc, *poſt peractam functionem. A.* 1659. *fol.* 7. *tit.* Commiſsia Szwedzka.

Skończone tandem te Tractaty o wieczny pokoy, y Pacta in Voluen legum na Seymie A. 1661. *inſerowane ſą da verbo de verbũ.*

Commiſ-

Commiſsia Ruśi y Podolu, dla rozgrániczenia, y ſpráwiedliwośći z Wołochy. *A.* 1598. *fol.* 711. *tit.* Commiſsia.

Interim iednák każdemu z Obywátelow Koronnych, porozumiawſzy z Hoſpodarem, zá Commiſsią dáną, wolno ſię vſpokoić. *A.* 1601. *fol.* 738. *tit.* Commiſsia.

Znowu tákowaſz między Páńſtwy Koronnemi, á Węgrámi, Śląskiem, y Wołochámi. Od Seymu do Seymu tákie bywáć máią. *A.* 1609. *fol.* 897. *tit.* O Commiſsiách.

Spoſob czynienia ſpráwiedliwośći poddánym Podolskim, w Ziemi Wołoskiey, námowiony przez deputowáne ná to Oſoby, *approbatur. A.* 1601. *fol.* 750. *tit.* Spráwiedliwość.

Znowu tákowaſz Commiſsia. A káżdy Obywátel Podolski poddánych ſwoich, od Hoſpodara, ábo PP. Wołoskich, o rozboy obwinionych, ná regeſtrze do Grodu Kámienieckiego podáć, y ná dźień Commiſsiey przypadáiącey, ſtáwić powinien, *ſub pœnis*, o naiazdách Páńſtwa Wołoskiego, *Lege ſancitus*. Szláchćicowi záś ſámemu, o tákowe rozboyniki, pozew ma być dány, przez Woźnego, y dwu Szláchty, do Vrzędu Grodzkiego Kámienieckiego, y Relácya *poſitæ citationis* zapiſána być powinná. W czym gdyby był *temerarius*, ma być, przez tenże Vrząd, Inſtigátorowi Koronnemu deferowany, *ſub ſimili pœna*. A gdyby pomienionych Złoczyńcow, *in bonis citati* nie było; *euadet corporali jummento*: *non eſſe illos in bonis ſuis, nec citatione prœuentos*. *A.* 1624. *fol.* 11. *tit.* Commiſsia.

Tá Conſtitutia, do przyſłego tylko Seymu trwáć miałá.

Przyimuie ią Ziemiá Halicka, z náznáczeniem *forum*, w Grodźie ſwoim. *Ibid.*

Znowu dla ſpráwiedliwośći, Ruśi, Podolu, Brácławiu, z Wołochámi, *cum reaſſumptione Conſtit: A.* 1624. A Szláchćic ktoryby rozboiu winien był, ma być pozwany, według zwyż opiſánych Conſtitutiy, przed Vrząd Grodzki Kámieniecki, á w Woiewodztwie Brácławſkim, przed Winnicki. *A.* 1635. *fol.* 4, *tit.* Commiſsia.

Znowu tákowaſz miedzy Koroną, á Wołochy. *A.* 1632. *fol.* 13. *tit.* Commiſsia.

Znowu takowaſz Ziemi Hálickiey, z Wołochy. Ná ktorey powinni Szláchta, obwinionych poddánych ſwoich, wedle pomienioney Conſtitutiey *A.* 1624. ſtáwić, będąc według teyże Conſtitutiey, y porządku w niey opiſánego, obwieſzczeni. *A.* 1649. *fol.* 17. *tit.* Commiſsia.

Znowu tákowaſz Podolu, y Ziemi Hálickiey z Wołochy, *cum hac declaratione*, iż Commiſſarze obwinionych, zá przypozwem, pod tytułem Krolewskim, ná nich, wyſłánym, *irremiſſibiliter* ſądzić powinni, y *pœnas, pro qualitate excepſs, cum refuſione da-*

mnorum, skazywáć. *ſuper contumacibus* záś Stároſtowie, *fortem executionem* czynić máią, *interponendo*, áby *reciprocam iuſtitiam*, Hoſpodar przez Commiſsarze ſwoie, Obywátelom Koronnym, w krzywdách, zabiorách, y náiazdách, *realiter* vczynił, y do executiey przywiodł. Hetmáni Koronni tákże z obwinionych woyskowych, *ad delationem* Commiſſarzow Koronnych, nieodwłoczną ſprawiedliwość czynić będą. *A.* 1658. *fol.* 27. *t.* Commiſsia.
Znowù inſza, Podolu, z Wołochámi, *cum approbatione* ſądow Commiſſárskich, ktore odpráwować będą. *A.* 1659. *fol.* 36. *tit.* Commiſsia.
Nie doſzłá: Znowu inſza w tymże roku, ná drugim Seymie, ſámey Ziemi Halickiey, z Węgrámi, y Wołochámi, *cum hac meliorátione*, iż káżdy obwiniony, *cuiuſcunq. Statûs, & conditionis*, y z ktoregokolwiek Woiewodztwá y Powiátu, luboby w Ziemi Hálickiey nie miał poſſeſsiey, zá przypozwem, pod tytułem Krolewskim, y Pieczęćią Ziemską Hálicką, przypozwány, *irremiſſibiter amputatis omnibus juris dilationibus, præuiâ nihilominus inquiſitione, in inſtanti, deducendâ*, ſądzony, *& pœnis tanquam Violator pacis publicæ, pro qualitate exceſsûs, cum refuſione damnorum*, karany być ma. A Staroſtowie ći, gdźie obwinionych *bona conſiſtunt, forten executionem, ſub pœna refuſionis damnorû*, czynić maią. Oco *forum* Trybunał Koronny, *inter cauſas fiſci. A.* 1659. *fol.* 42. *tit.* Commiſsia.
Hetmani záś, z obwinionych Woyskowych, *ad delationem* Cõmiſſarzow, ſprawiedliwość, *reali ſatisfactione*, czynić powinni; przeſtrzegaiąc tego ná potym, áby od Woyskowych, do rozerwánia pokoiu poſpolitego, przyczyna nie byłá. *Ibid.*
A ieżeliby ktory z Commiſſarzow miał ſwoię, ábo poddánych ſwoich ſpráwę; w niey *à voto* ſuperſedować, *& à judicio ſecedere pro tunc* powinien. *Ibidem.*
Ani ta doſzłá: Znuwu inſza Podolu, z Wołochámi, y Dekretá Commiſſarżow, ktore od nich ferowáne będą, lubo *ex contrauer. ſijs*, lubo *in contumaciâ, approbantur. A.* 1661. *f.* 26. *t.* Commiſsia.
Znowu tákowaſz, między Koroną, á Wołochy: ná ktorey obwinieni, obwieſzczeni, y przypozwáni, ſtanąć przed Commiſſarzámi *ab vtriną;, & ad obiecta* ſpráwić ſię powinni, *ſub pœná Infamiæ*, támże, y po tym ná Seymie przyſzłym *publicanda. Appellatione* tylko *in criminalibus, à definitiua ſententia, cum panatis ſcrutinijs*, ná bliski Seym, *ſaluâ*. Gdźie wzaiemnie od Commiſſarzow Wołoskich, z Obywátelow Ziemie Wołoskiey, w krzywdách poddánych Koronnych, ſpráwiedliwość czyniona być ma. *A.* 1667. *fol.* 26. *tit.* Commiſſia.

Plura o tym *V. tit.* Rozboynicy. *& tit.* Spráwiedliwość.

Commiſ-

Commiſsia ná rozgraniczenie Powiatu Bracławskiego z Kurlandyą, y dla ſprawiedliwośći. Ná ktorą, Xiążę I. M. Kurlandski, *pari numero*, Commiſsarzow, z ſtrony ſwoiey, posłać ma. *Abſentiâ* z Commiſſarzow, zobu ſtron, iednego *non obſtante*. *A.* 1598. *fol.* 696. *tit.* Commiſsia.

Znowu tákowaſz. *A.* 1601. *fol.* 760. *tit.* Commiſſarze.

Znowu tákowaſz. *A.* 1607. *fol.* 863. *tit.* Commiſſarze.

Niedoſzła: Znowu tymże Commiſſarzom odpráwić ią kazáno: do ktorych, Podkomorzych Powiátu Wilenskiego, y Wilkomirskiego náznáczono, y winę złotych Polskch Pięć ſet, gdyby przed Seymem przyſzłym, ná tę Commiſſią, nie ziechali, záłożono. *A.* 1609. *fol.* 912. *tit.* Commiſſarze.

Znowu inſzym kazáno, *abſentiá vnius duorumue, ex quauis parte, non obſtante*. *A.* 1611. *fol.* 42. *tit.* Rozgrániczenie.

Ná teyże Commiſsicy, Succeſſorowie niegdy. Wieleb. Malchrá Gedroicá Biskupá Zmudzkiego ſpráwy, do tey Commiſsicy, należące, ktorey on iuż część był odpráwił, oddáć, do rąk Commiſſarzow, powinni. *ibid.*

Ani tá doſzła. Znowu tymże odprawić ią kazáno. *A.* 1613. *fol* 43. *tit.* Rozgrániczenie.

Ani tá doſzłá. inſzym tedy odpráwić ią kazano. *A.* 1646. *fol.* 17. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá. Znowu inſza. *A.* 1670. *fol.* 52. *tit.* Commiſsia.

Znoww inſza, *cum reaſſumptione* przeſzłych. Co nie ma *præiudicare juribus antiquis Reipub*: do Xięſtwa Kurlándskiego, o rozgraniczeniu, áni Xiążęciu IM. Kurlándskiemu. *A.* 1676. *fol.* 15. *tit.* Commiſſia.

Cisz Commiſſarze, w prætenſie Xciá IM. Kurlandskiego weyrzą, y relátią, ná przyſzłym Seymie, vczynią. *ibid.*

Nie skonczona, ále do czaſu od Commiſſarzow limitowána ieſt. Kazáno tedy znowu ziachác ſie tymże Commiſſarzom, *pro termino Limitationis*, y konczyć ią. ktora *continuatio* powinna byc, przy Vrzędnikách, Márſzałku, y Podkomorzym, *de iure* należących. *A.* 1677. *fol.* 16. *tit.* *Reaſſumptio* Commiſsiey.

Cisz Commiſſarze, żeby w prætenſie Xciá IM. Kurlandskiego weyrzeli, y ná przyſzłym Seymie informátią Rzeczypoſp. dali, ponowiono. *ibid.*

Commiſsia Xięſtwu Litewskiemu, z Xięſtwem Kurlandskim, *ratione grauaminum*, y do rozgrániczenia Powiátu Dyneburskiego. *A.* 1649. *fol.* 17. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia. Xięſtwu Litewskiemu. z Kurlandią, do poſtánowienia czaſu y ſpoſobu, *circa adminiſtrationem juſtitiæ, tàm in Ciuilibus, quàm Criminalibus cauſis*. *A.* 1607. *fol.* 863. *tit.* oSpráwiedliwośći. Ciſz Commiſſarze, y w Menice w Kurlandyey, áby ſpráwiedliwie wychodziłá, weyrzą. *ib.*

Náleżiony ſpoſob Vpitskiemu, y Wilkomirskiemu Powiátom. *A.* 1611. *fol.* 43. *tit.* Spoſob ſpráwiedliwośći.

Vpitski Powiat retractuie go, á inſzy náleść máią Commiſſarze; Wilkomirskiemu záś *approbatur*. *A.* 1613. *fol.* 49. *tit.* Commiſsia. *V. tit.* Spráwiedliwość.

Znowu inſzym Commiſſárzom odpráwić tę functią kazano. ktorzy zgodę ſwoię, ná piſmie, ná przyſzły Seym, przez Posły Powiatu Vpitskiego, *pro confirmatione*, przyſłą. *A.* 1638. *fol.* 25. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do rozgrániczenia Zmudźi, z Kurlandyą, y vſpokoienia wſzytkich rożnic *ab vtriną;* zachodzących. *abſentiâ* Commiſſarzow *vnius, ex vtraq; Parte, non obſtante*. *A.* 1601. *fol.* 760. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá tá: inſzą nákazáno. *A.* 1611. *fol.* 41. *tit.* Commiſsia

Znowu inſza. *A.* 1613. *fol.* 45. *tit.* Commiſsia Xięſtwá. Y Znowu. *A.* 1616. *fol.* 48. *tit.* Commiſſarze.

Commiſsia ná rozgrániczenie Inflant, z Kurlándyą, *ex vi Pactorum Oliuen.* *A.* 1661. *fol.* 8. *tit.* Commiſsia względem.

Nie doſzłá: znowu inſzą, *inſiſtendo* pierwſzey, náznáczono. ktorą Commiſſarze z Senatu, y z Izby Poſelskiey, *cum aſſiſtentia* Cómiſſarzow Xćiá Im. Kurlándskiego, *nonnullorum abſentiâ nõ obſtante*, odpráwią, y pewne między Inflántáni Rzeczypoſp. y Szwedzkiemi, y Xięſtwem Kurlándskim, *ſecundùm Pacta Inducíarum*, ná ktore ſię referuią *Oliuenſia*, vczynią rozgrániczenie, y we wſzytkich prætenſiách, *ratione* podwyżſzęńia Ceł Ruskich, y o zbiegłych poddánych, ták z Panſtw Náſzych, iáko y z Xięſtwá Kurlandskiego, *totaliter cum ſatisfactione* Xięſtwá Lit. y Xćiá Imći Kurlándskiego, y támecznych obywátelow vſpokoią. *de reliquo* do Conſtitutiey *Anni* 1661. ſtoſuiąc ſię. *A.* 1678. *fol.* 8. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia ná ponowienie gránic, między Xięſtwem Pruskim, á Woiewodztwem Mázowieckim, *A.* 1591. *fol.* 617. *tit.* Cõmiſſarze.

Commiſsia tákowaſz Płockiemu, y Mázowieckiemu, Woiewodztwom, y Biskupſtwu Wárminskiemu, z Xiążęcemi Prusámi. *A* 1601. *fol.* 741. *tit.* Commiſsarze do Prus.

Znowu Mázowieckiemu, y Podláskiemu, z Xiążęcemi Pruſámi A gdyby ktory Cõmiſſarz, *in loco & tempore aſſignato* nie ſtánął; *pœnâ quingentarum Marcarum pecuniæ communis, Fiſco Regio, & Parti inſtiganti, per medium, ſoluenda* karány być ma. *Forum poſt Curiam A.* 1607. *fol.* 851. *tit.* Commiſsia Pruska.

Nie wzięłá effectu: inſzą vchwalono, *cum pœna ſimili quingentarum Marcarum*, iáko ná przeſzłym Seymie. Y *ſalarium* Commiſſarzom, po piąćiudźieśiąt grzywien Polskich, náznáczono, ná

ktore-

ktore Obywátele támeczni, przy PoborzeZiemie ſwoiey,po groſzy dzieſiąciu, wydáć powinni. *A.* 1609. *fol.* 897. *tit.* Cõmiſsia Pruska.

Znowu inſzą. á Stároſtowie przylegli y Dzierzawcy Dobr Krolewskich,tákze y Mieſzczánie,powinni Commiſſarzow,ſtácyą ſłuſzną opátrować: Obywátele záś támeczni ſtanu Szlácheckiego, około Ráygrodá, y Auguſtowá, dáć powinni z włoki, po groſzy dzieſiąći, przy Poborze do Poborce, á Poborca tygodniem przed czáſem Commiſsiey przypadáiącey, powinien te pieniądze oddáć Cõmiſſarzom, *ſub pœna Peculatûs*, tym ktorzy ſię ſtáwią. Oco *Forum* w Grodzie, *ſine vlla appellatione, & dilatione.* A Stároſtá ma exequowáć, *ſub pœna, contra negligentes Capitaneos, ſancitâ. A.* 1611. *fol.* 21. *tit.* Commiſsia.

Znowu do rozgrániczenia inſza. *A.* 1613. *fol.* 27. *tit.* o Rozgraniczeniu.

A ſpráwiedliwośći ſpoſob wiecznytáki poſtánowiono, áby ná káżdy rok Stároſtowie y Dzierżawcy przylegli, ná mieyſce przyległe Dzierżaw ſwych, ná dźień S. Marćiná zieżdżáli, y tam ſpolnie z Stároſtámi Pruskiemi, ſpráwiedliwość należytą, z obu ſtron, *ex plebeijs* czynili. A Szláchćie Polskiey, *Forũ* ná Trybunale Lubelskim, ábo Piotrkowskim, *inter cauſas conſeruatas, in quatuor ſeptimanis.* Pruskiey záś w Krolewcu, w tákimże czáſie niedziel czterech. Ktore Dekreta bez wſzelkiey dilatiey, naydáley *in decurſu vnius ſeptimanæ*, expediowane bydź maią. A Stároſtá kazdy ábo Dzierzawca, powinie do tákiey ſprawy mieć z ſobą Vrzędniká iednego, bądz Grodzkiego, bądz Ziemskiego, y dwu innych támecznych dobrze oſiádłych, y godnych Obywatelow. Toſz máią czynic y Stárostowie Pruſcy. *A.* 1613. *fol.* 21. *tit.* Sprawiedliwosć.

Nie przyszły do tych czas do effectu granićе: Znowu Commiſſarze naznaczeni. do ktorych granic *denouo* vczynionych, powini Obywátele W X Lit. *ad cognoſcendum ſcopulum acialem, ſine quauis innoteſcentia* Commiſſarzow, ſtáwić ſię *ſub pœna Quingentarum Marcarum Polon.* o ktorc *forum, ad inſtantiam cuiuſuis*, z Koronnemi Comiſſarzámi w Piotrkowie, *inter cauſas Officij*, á z Pruskimi w Krolewcu, *ſine dilationibus & appellationibus.* Támże záraz przed temiż Commiſſarżámi poddáni zbiegli, z obu ſtron, wydawáni być máią z Zonámi, Dźiećmi, y ſubſtantią, *ſub pœna Quingentarum Marcarum Polonical.* O co káżdy *legitimè*, przez Innoteſcentią Commiſſárską, ma *citari & requiri*. A nápotym Obywátele Mázowieccy, Podláscy, y Prus Xiążęcych, poddánych z obu ſtron zabiegow, *ſine literis teſtimonialibus* Pánow ſwoich, przyimować nie máią, *ſub pœna Quingentarum Marcarũ Polonicaliũ*. O co *forum* w Grodźie przed

Vrzędem *peremptorię*, pod ktorego iurisdictią, pozwány Dobrá ſwoie mieć będźie, *ſine quibusuis dilationibus, exceptionibus & appellationibus.* Y Miáſtá z obu ſtron przeſtrzegać tego máią, żeby tákże poddánych zbiegłych, *ſine literis teſtimonialibus* Pánow ich, nie przyimowáli, pod tákową ſz winą, *in eodem foro* Grodu, pod ktorego juriſdictią oſiádłośći máią. A Obywátele Pruſcy, ktorzy, *priuatá authoritate*, gránice między Xięſtwy, y Woiewodztwy temi, rozſypáli y zepſowáli, reſtaurować ie máią, *ſub pœna Centum Marcarum Polonical.* támże, *in inſtanti* przed Commiſſarzámi, káżdemu z oſobná vkrzywdzonemu *ſoluendá.* Przed temiſz Commiſſarzámi, o inſze wſzytkie krzywdy *ab vtriną* ma być *cognitio ſine vlla dilatione*. A Obywátele ſzlácheckiego ſtanu, około Ráygrodá y Auguſtowá, Pobor *in Anno* 1611. wybrány, powinni wydać Commiſſarzom. *A.* 1616. *f.* 29. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá: Znowu inſza, wedlug Conſtitutiey 1616. *A.* 1638. *fol* 28. *tit.* Commiſsia.

Ani tá: Znowu inſza. *A.* 1641. *fol.* 19. *tit.* Commiſsia.

Znowu Podláſzu ſámemu, z Prusámi temiſz. *Ib. f.* 20. *t.* Cõmiſ-Yta nie doſzłá. Inſzą obiecáno, y ſtoſuiąc ſię do Cõſtitutiey *A.* 1611. Podymne po gr. 10. ná to, od Obywátelow ſtanu Szlácheckiego Ziem Wiskiey, y Lomżeńskiey, y tych co około Auguſtowá, y Raygrodá, poſtánowiono, *ſub pœna Bannitionis.* A Poborcy, te pieniądze wybráne, powinni będą oddáć Commiſſárzom tym, ktorzy ſię ſtáwią, *ſub pœna Peculatûs.* O co *forũ* z Poborcámi w Grodzie, *ſine ulla appellatione & dilatione.* A Stároſtá exequować powinien, *A.* 1647; *fol.* 29. *tit.* Commiſsia. Wárowano przytym, że tá Commiſsia nie ma nic derogować *Regio Diplomati*, względem Diſpoſitiey y Adminiſtratiey Prouentow, y Dzierżaw, y Oekonomiy Xięſtwá Pruskiego, Kurfirſztowi Im. Brándeburskiemu, danemu. *Ibid.*

Znowu do vznánia ſzkod, y Woiewodztwu Płockiemu. *A.* 1659. *fol* 37. *tit.* Commiſſia.

O Spráwiedliwośći exceſſow, z Xięſtwem Pruskim, opisáne Práwá dawne reaſſumowáno, y poſtánowiono, áby zobu ſtron Stároſtowie pográniczni, ták Koronni, iáko y Xięſtwá tego, podług tychże praw, ná mieyſcá ſobie dawnemi práwámi opisáne zieżdżaiąc, ſkuteczną y nie odwłoczną *tàm in Criminalibus, quàm in Ciuilibus cauſis* ſpráwiedliwość czynili. Ktorzy ieśliby *negligentes in officio* byli; tedy wedle Pákt, znioſſzy ſię z Kurfirſztem Im. Commiſſarze z obopolni wypráwieni będą. *A.* 1667. *f.* 25. *t.* Commiſsia. Nie przyſzło to *ad effectum*: Commiſſarze tedy náznáczeni *A.* 1670. *fol.* 27. *t* Commiſsia.

Ciſż oraz y do innych Woiewodztw, iáko to Podláskiego, Lubelskiego

belskiego, y Xięſtwá Litewskiego declarowáni. *Ibid.*

Znowu inſza Commiſsia Xięſtwu Mázowieckiemu, y Woiewodztwu Podláskiemu, z Xięſtwem Pruskim; bo pierwſze nie doſzły. To iednák nie ma pádáć pod diſquiſitią, że Obywátele Koronni, przy gránicy Pruskiey mieſzkáiący, do kuźnic ſwoich, po rudę żelazną, przez rudę drugą y trzecią, do dálſzych gruntow y ſodin *licite* ieżdzą. *A.* 1677. *fol.* 18. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia dla gránic, y ſpráwiedliwośći Ziemie Zmudzkiey, od Prus Xiążęcych. *A.* 1607. *fol.* 864. *tit.* O Commiſsiách.

Znowu inſza, *cum reaſſumptione* pierwſzey. *A.* 1611. *fol.* 41. *tit.* Commiſsia.

Znowu inſza; y Powiátow Grodzinskiemu. *A.* 1613. *fol.* 47. *tit.* Cómiſsia.

Znowu inſza. *A.* 1616. *fol.* 48. *tit.* Commiſsarze.

Znowu inſza, y zXięſtwem Kurlándskim. *A.* 1638. *f* 29. *t* Cómiſs:

Commiſsia dla gránic, y ſpráwiedliwośći, między Xięſtwem Pomorskim, á Woiewodztwy Pruskiemi. *A.* 1609. *fol.* 898. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá. Znowu inſza. *A.* 1611. *fol.* 37. *tit.* Commiſsia.

Znowu Woiewodztwu Pomorskiemu sámemu, z Xięſtwem Pomorskim, Conſtitutią *Anni* 1609. reaſſumowano, y inſzych Cómiſſarzow, ná mieyſce zmárłych, náznáczono. *A.* 1616. *fol.* 16. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do rozgrániczenia Ruskiego, Beſkiego, Podolskiego, Woiewodztw, z Wołynskiem Woiewodztwem. *A.* 1576. *fol.* 292. *tit.* O ſpráwiedliwości.

Obiecáno też *náleść* ſpoſob, między temi Woiewodztwy, czynienia ſpráwiedliwośći, bo, do tych czas, pewnego práwá nie mieli. *Ibid.*

Znowu Commiſſarzow obiecáno, do rozgrániczenia pomienionych Woiewodztw, y Woiewodztwá Brácławskiego, *A.* 1578. *fol.* 388. *tit.* Spráwiedliwość.

A o wſzytkie inſze krzywdy, co ſie gruntu dotycze, do Ziemſtwá pozywáć ſię máią. *Ibid.*

Znowu náznáczeni ſą Commiſſarze. *A.* 1581. *fol.* 374. *tit.* o Commiſsiach.

Commiſsia do rozgrániczenia Woiewodztwá Podolskiego, z Brácławskim: ná ktorą ſámych Woiewodow tych Woiewodztw, tákże Podkomorzych, Chorążych, y Woyskich náznáczono, y winę ſtá grzywien, ktoryby ſię znich nie ſtáwił, założono, z náznáczeniem *forum*, ná Trybunale, *ad inſtantiam cuiusuis*. *A.* 1601: *fol.* 738. *tit.* Rozgrániczenie Podolskiego.

Commiſsia do rozgrániczenia Woiewodztw, Ruskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Beſkiego, Lubelskiego, Brácławskiego,

y Kijowskiego, tákże Wielkiego Xięſtwá Litewskiego, z Podláſzem, y Mázowſzá z Podláſzem, y Powiátu Mozerskiego, z Kiowską Ziemią, obiecána. *A.* 1589. *fol.* 525. *tit*, O rozgrániczeniu. Nie doſzłá: Znowu inſza Woiewodztwom, Wołyńskiemu, y Brácłáwskiemu. *A* 1590. *fol.* 584. *tit.* Odkład.

Ani tá doſzłá: Znowu Vrzędnicy pewni Ziemſcy náznáczeni, do rozgrániczenia Woiewodztw, Ruskiego, Beſkiego, Podolskiego. á z drugiey ſtrony, Wołyńskiego, Brácłáwskiego, y Kiowskiego, z Mozerskim Powiátem. *A.* 1593. *fol.* 648. *tit.* Cõmiſſarze.

Znowu ćiſż Vrzędnicy náznáczeni, y winá ſtá grzywien ná nich, ktorżyby, *abſq; legáli impedimento*, ná cżás Cõmiſsiey tey náznáczony, nieziáchał, záłożona, *cum aſſignatione fori* ná Trybunale, *inter cauſas Officij.* do tychże Vrzędnikow, przydáni ſą Woiewodowie z tych Woiewodztw. *A* 1598. *fol.* 690. *tit.* Rozgrániczenie.

A iż to nigdy doyść niemogło; táki ſpoſob rozgrániczenia poſtánowiono. Strony, ktore gránic potrzebuią, Podkomorzych, Chorążych, y Woyskich, ſwoich Powiátow, wywieść máią. Ktorzy, zá wydániem innoteſcentiey, rożnice tákowe, *duorum abſentiâ non obſtante*, vſpokoią, y rozgrániczą. *Saluâ appellatione Parti grauatam ſe ſentienti.* A ieſliby *ſententiæ diſcordes* były; *pro cognitione* ná Trybunał odeſłą. *Proſecutio* záś, *in quouis Palatinatu Volhyniæ proximo*, być może. *A.* 1601. *fol.* 738. *tit.* Rozgrániczenie Obywátelow.

Pœna centum Marcarum ná Vrzędniká, ktoryby ſię ná innoteſcentiey podpiſać niechciał, ábo podpiſáwſzy nie ziáchał. *A forum*, Trybunał, *inter cauſas Officij*, *ſaluo Legali veræ infirmitatis. Ibid.*

Rożnice iednák, między Dobrámi Krolewskiemi, máią ſię, przez zwykłe Commiſſarze, ogránicżáć. *Ibid.*

Commiſsia tákowaſz znowu Woiewodztwu Wołyńskiemu, z Beſkim; *abſentiâ* Commiſſarzow *vnius pluriumue non obſtante*; byle ich z Woiewodztw po trzech przynamniey przy Vrzędźie Podkomorskim było. *A.* 1638. *fol.* 19. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do rozgrániczenia Woiewodztwá Podláskiego, z Litwą, to ieſt z Brzeskim Woiewodztwem, ma być dána. *A.* 1589. *fol.* 525. *tit.* O Rozgrániczeniu.

Dána ieſt. *A.* 1591. *fol.* 616. *tit.* O Commiſsiey.

Znowu inſza, y z Powiátem Grodźińskim. ná ktorą káżdy Commiſſarz, podpiſáwſzy ſię, powinien ſię ſtáwić, *exceptâ veră infirmitate*, pod winą dwuch ſet grzywien. O co *forum*, *ad cuiusuis inſtantiam*, Polakowi w Koronnym, á Litwinowi w Litewskim Trybunale, deklárowáno. Przytym ieſliby ktora ſtroná,

bądz z Pol-

bądz z Polski, ábo z Litwy nie wyiáchálá; Commiſſarze, z iedney ſtrony, ziecháwſzy ſię, konczyć, y gránice ſypáć mogą; *& ſic negotium in rem judicatam tranſibit. A.* 1596. *fol.* 683. *tit.* Rozgrániczenie.
Znowu inſza tymże porządkiem, ktory ieſt w Conſtitutiey *Anni* 1596 opiſany, pod winą, w Vniey, wyrážoną. A Pocztow z káżdey ſtrony, nie ma byc więcey, nád trzydźieści koni, ráchuiąc w to Commiſſarze, y ſługi ich: pieſzych záś po trzydźieści chłopow, dla okázowánia znákow, y dokumentow gránicznych, *ſub pœna mille marcarum*, ná Trybunale, *inter Cauſas Officij peremptorie repetendâ*. A gdyby ſię Commiſſarze, z obu ſtron, nie zgodźili; wſzytkie probácye doſtátecznie ſpisáne, ná Seym, *pro cognitione*, przynieść powinni. Tym czáſem záś, poki Commiſſarze nie skończą, rozeznániem ſwoim, differentiy; nie może nikt z Litwy, do Korony *euocari, ſub nullitate Proceſſûs*. Co ſię y o PowiecieGrodźińskim, y Mozerskim, z Koroną, rozumieć ma. *A.* 1598. *fol.* 695. *tit.* Rozgrániczenie.
Nie doſzłá: Znowu tymże Commiſſarzom odpráwić ią kazáno, *cum reaſſumptione in toto Conſtit.* 1598. *A.* 1601. *fol.* 738. *tit.* Rozgrániczenie.
O tymże, ná drugim, mieyſcu, *cum hac declaratione*, iż Commiſſarze ziáchać ſię powinni, *ſub pœna centum marcarum, excepto legali impedimento*, ná Trybunale, *inter cauſas Officij, ad inſtantiam cuiuuis repetendâ*. Ktorych Cõmiſſarzow, y Podkomorzych, Stároſtowie przylegli, ſtácyą opátrować máią. *De reliquo Conſtit. A.* 1598. *reaſſumitur A.* 1601. *fol.* 741. *tit* Rozgrániczenie,
Znowu inſza, *iuxta Conſtit.* 1598. *&* 1601. *A.* 1607. *fol.* 850. *tit.* Rozgrániczenie.
Ani tá doſzłá. Przeto *poſtánowiono*, áby ći, ktorzy czuią ſię nie należeć do iuriſdictiey Koronney, nie czekáiąc Commiſſiey, iuż *à modo* ſądźili ſię w Koronie, *non euocando* do Litwy, zwłaſzczá ktorzy Kupná, Dárowizny, pokażą, pod tytułem ZiemiePodláskiey. Zaſtáwy záś Maiętnośći niektorych, ktore do tey Conſtitutiey, zá zapiſem W X Litew. trzymáią, zoſtáwáć *in robore* powinne, áz do vczynienia doſyc, ná tey Máiętnośći. *A.* 1611. *fol.* 22. *tit.* Rozgrániczenie.
Znowu inſza, *cum pœna mille marcarum*, ná Commiſſarzow, ktoryby ſię nie ſtáwił, (*abſentiâ* iednák *vnius vel duorũ, pluriumue non obſtante*) *interpoſitâ*, od Koronnego, w Trybunale Lubelskim, *inter cauſas Officij peremptorie*, á od Litewskiego, w Trybunale Wilenskim, w káżdy termin, *repetendâ*. *Reliqua* iáko w Conſtit. *A.* 1598. *&* 1601. *exceptis his cauſis, quæ jam in rem judicatam tranſierunt*, ktore Vrzędy exequować mogą *A.* 1616. *fol.* 47. *tit.* Rozgrániczenie.
Vczynili Dekret ći Commiſſarze: *nihil ominus*, nie czyniąc o-

nim żadnego rozſądku, inśi znowu dáni, dekláruiąc, iż ná przyſzłym Seymie, ták *de validitate* pomienionego Dekretu, iáko y *de negotio principali decidetur*, *A.* 1620. *fol.* 12. *tit* o Cõmiſsiey.
Znowu dáni inśi. *A.* 1623. *fol.* 11. *tit.* Commiſsia.
Y Znowu inśi, *abſq; quauis appellatione*, z tą deklaracyą, że z relatiey Cõmiſſarzow tych, ná przyſzłym Seymie, vczynioney, differencye te, bez wſzelkiey dilátiey decidowáne będą. *A.* 1649. *fol.* 45. *tit.* Commiſsia Brzeska.
Znowu inśi, *cum reaſſumptione*, o tym, wſzytkich Conſtitutiy, *ab An.* 1589. *vsq; ad Annũ* 1649. Ktora Commiſsia, yWoiewodztwu Lubelskiemu, służyć mą. *A.* 1661. *fol.* 27. *tit.* Cõmiſsia.
Commiſsia ná rozgrániczenie Powiátu Wilenskiego, od Brácławskiego, tákże Wilkomirskiego, od Bracláwskiego. *A.* 1613. *fol.* 44. *tit.* Rozgrániczenie.
Znowu tymże Powiátom; tákże Powiátom Kowinskiemu, y Vpitskiemu *A.* 1616. *fol.* 48. *tit.* Commiſsia.
Reaſſumowáno *in toto* te obiedwie Conſtitutie. *An.* 1613. & 1616. *cum declaratione*, iż Podkomorzowie, y Márſzałkowie, tych Powiátow, według praw, y dawnych ductow, máią ie rozgrániczyc. *A.* 1631. *fol.* 21. *tit.* Rozgrániczenie.
Commiſsia do rozgrániczenia Woiewodztwá Kiiowskiego z Litwą, z Powiátem Mozerskim, mą byc dána. *A.* 1589 *f.* 525. *t.* O rozgrániczeniu. & *f.* 530. *tit* Rozgrániczenie.
Nie doſzła. Náznáczeni ná to pewni Vrzędnicy Ziemſcy. *A.* 1593. *fol.* 648. *tit.* Commiſſarze.
Y Znowu, *cum pœna centum marcarum*, ktoryby, *abſq; legali impedimento*, nieprzybył z Commiſſarzow, ná Trybunale, *inter Cauſas Officij*, *ad inſtantiam cuiuuis Indigenæ*, *illius Palatinatûs*, *ſeu Diſtrictûs repetendâ*. *A.* 1598. *fol.* 690. *tit.* Rozgrániczenie.
Odpráwiona; ále że w niebytności drugiey ſtrony; Cõmiſſarze znowu dáni. *A.* 1601. *fol.* 740. *tit.* Rozgrániczenie.
Znowu dani. *A.* 1607. *fol.* 857. *tit.* Commiſsia.
Y Znowu, *cum pœna ducentarum marcarum*, ná Commiſſarze, ktoryby, *abſq; legali impedimento*, nie przybył, y powinności ſwey doſyc nie vczynił; ná Trybunale, *inter Cauſas Officij*, *cuiuuis Palatinatûs*, á w Litwie między obligámi, *peremptorie*, *ad inſtantiám cuiuuis iniuriati repetendâ*. *Ex vna parte omnium Commiſſariorum abſentiâ non obſtante*. A *interim* vkrzywdzonym *præſcriptio* cżáſu ſzkodzić nie ma, y wſzytkie proceſſy Aktorowi, w ktorymkolwiek Grodźie vczynione, wcále zoſtáną. *A.* 1609. *fol.* 911. *tit.* Commiſsia.
Znowu inśi Commiſſarze. *A.* 1611. *fol.* 17. *tit.* Rozgrániczenie.
Znieśiona tá Commiſsia, dla tego, że, w nie bytności drugiey ſtrony, continuowana, gdyż Cõmiſſarze od Woiewodztwá Kiiowskiego,

ſkiego, dla wielkich przeſzkod, ſtáwić ſię nie mogli. Znowu tedy inſzą dáno, *abſentiâ vnius Partis non obſtante. A.* 1613. *fol.* 48. *tit.* Rozgrániczenie.

Znieſiona y ta, dla tego, iż Commiſſarze, nie ieżdżąc, po gruntách, ná mieyſcu ią odpráwili; á inſza dána, *pœnâ Centum Marcarum*, ná Cõmiſſarzow, ktoryby nie ziáchał, *interpoſitâ. excepto*, gdyby dla Poſpolitego ruſzenia przybyć nie mogli, á dáli o tym wiedźieć do Vrzędu Mozerskiego. *A.* 1620. *fol.* 15. *tit*, Rozgraniczenie.

Odpráwiona: cognitia o niey, do Seymu *reijcitur*, po Votách Senatorskich. *A.* 1623. *fol.* 13. *tit.* Commiſsia.

Ieſzcze do drugiego Seymu. *A.* 1624. *fol.* 9. *tit.* Cõmiſsia.

Approbatur tandem in toto, wiecznemi czáſy. Dobrá iednák Kápituły Wilenskiey, Kámieńſzczyzná z Włoścą, do Biskupſtwá Wileńskiego, należąca, y Vboritká Włość, wedle Dekretu Seymowego *A.* 1625. do Xięſtwá Litew. Powiátu Mozerskiego, inkorporowáne. Proceſſy w rożnicách *ab vtriną*, znieſione. A ſpráwy wſzytkie, z obu ſtron, do pierwſzych ſtopniow práwnych przywrocone, *non obſtante vllâ præſcriptione Terreſtri. A.* 1631. *fol.* 19. *tit.* Gránice.

Commiſsia ná rozgrániczenie Ziem, Kijowskiey, Zytomirskiey, y Owruckiey. *A.* 1659. *fol.* 47. *tit* Rozgrániczenie Ziẽ Kijowskich.

Commiſsia do rozgrániczenia Mazowſzá, z Podláſzem, miáłá być dána. *A.* 1581. *fol.* 524. *tit.* O Rozgrániczeniu.

Commiſsia ná rozgrániczenie Powiatu Kámięnieckiego, od Latyczowskiego. *A.* 1611. *fol.* 24. *tit.* Rozgrániczenie Powiátow. Odpráwiona: *& approbatur. A.* 1613. *fol.* 14. *tit.* Rozgrániczenie Powiátow.

Potym pozwolono, áby Rozgrániczenie Dobr Rzeczypoſp: z Szlacheckiemi, w Woiewodztwách, Podolskim, y Brácłáwskim, leżących, podług Conſtit. *A.* 1613. doſzło. *A.* 1633. *fol.* 56. *tit.* Cõmiſsie Podolskie.

Commiſsią pewną, pewnym Commiſſarzom, do ſpraw Rzeczypoſp. ná ten czás záchodzących, dáną wſpominaią. *Non liquet* iednák, co to zá ſpráwy, bo o tym ſcript oſobny nápisáno tylko. *A.* 1595. *fol.* 662 Wſzem wobec.

Cõmiſsarze, do PP. Rad y Vrzędnikow, ktorzy ná ten czás przy boku Krolá byc mieli, dla Tractatow, y dla popárćia Woyny Moskiewskiey, ták z Korony, iáko y W X Lit. náznáczeni. *A.* 1611. *fol.* 1. *tit.* Popárćie Woyny.

Y Znowu. *A.* 1613. *fol.* 11. *tit.* O Tátárách.

Nie doſzły te Tráctáty: zlecono tedy Krolewicowi IM. Władyſławowi, *bello* z nimi *experiri. A.* 1616. *fol.* 2. *tit.* O Moskwie.

O tymże znowu. Y Commiſſarze z tego Seymu obiecano. *A.* 1618. *fol.* 1. *tit.* O Moskwie.

Doſzły były Tráctáty: ále że ie łámią Moskwa; *defenſio* przećiwko nim *decernitur*. y Commiſſarze, ieśliby Narod ten traktatow affectował, náznáczeni. *A.* 1632. *fol.* 1. *tit.* o Moskwie.

ZnowuCõmiſſarze náznáczeni. *A.*1633. *fol.* 13. *tit.* Woyná Mosk.

Znowu Commiſſarze, do Tráctátow z Cárem Moskiewskim. *A.* 1659. *fol.* 1. *tit.* Commiſſarze.

Y Znowu. *A.* 1661. *fol.* 1. *tit.* Commiſsarze.

Znowu Commiſſarze, o wieczny Pokoy, ná terminie, w armiſtitium Andruſowskim, wyrážonym. *Confæderat. A.* 1668. *fol.* 15. §. Poniewaſz z Páńſtwem.

O tymże w drugiey Confæderatiey, po śmierći Krolá IM. Michálá. *A.* 1674. *fol.* 16. §. Poniewaſz.

Znowu Cõmiſſarze, o wieczny pokoy. *A.* 1678. *fol.* 1. *tit.* Cõmiſſarze.

Y Znowu. *A.* 1683. *fol.* 12. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do rozgrániczenia Korony, y W X Lit. od Moskwy. *A.* 1635. *fol.* 7. *tit.* Commiſsia.

Niewłożono było, w tę Conſtitutią, Commiſſarzow W. X. Lit. declarowáno tedy, że to wádzić nie ma práwom W. X. Lit. á napotym, kiedy Commiſſarzow do rozgrániczenia Páńſtw Koronnych, ábo W. X Lit. z Moskiewskiemi, bądz zSeymu, bądz zKancellariey náznáczáć będą; do gránic Koroń: ieden z W. X. Litá do gránic W. X. Lit. ieden Koronny, ma być przydány Commiſſarz. *A.* 1638. *fol.* 15. *tit.* O Commiſsiách.

Znowu inſza Commiſsia. *A.* 1642. *fol.* 15. *tit.* Commiſsia.

Znowu inſza *A.* 1646. *fol.* 6. *tit* Commiſsia.

Commiſsia Eiſmuntom, w Powiećie Grodźińskim, do obaczenia gruntow, ktore ſobie, do Wśi Krolewskich, zábráne być prætenduią. *A.* 1611. *fol.* 48. *tit.* Commiſsia.

Nie doſzłá tá: inſzą náznáczono. *A.* 1613, *fol.* 44. *tit.* Cõmiſsia.

Tychże znowu Commiſſarzow náznáczono, do vwáżenia ſzkod Szláchty Obywátelow Powiátu Grodźinskiego, przez zalewek gruntow ich, ſtáwámi Krolewskiemi, y o wchody ich w puſzczach Grodzinskich. *A.* 1613. *fol.* 45. *tit.* Commiſsia generálna.

Znowu inſza Commiſsia, *cum informatione*. *A.* 1662. *fol.* 20. *tit.* Commiſsia.

Ciſz Commiſſarze, rożnicę między Dobrámi Krolewskiemi, Dobrámi Vr. Iozefá Kárpiá Podkomorzego Ziemie Bielskiey, gruntownie vſpokoić, *ſimili modo*, mieli. *Ibid.*

Ciſz Commiſſarze *facultatem* mieli, y *exceſſiuos*, ktorzy pod czás záwoiowánia Moskiewskiego, Szláchtę zábiiáli, rożnych ludzi męczyli, Kośćioły, Cerkwie, Dwory Szlácheckie náchodźili, y rábowali; ſtrony przez innoteſcentią, do Grodu Grodzinskiego, podáną obwieśćiwſzy, *præviâ inquiſitione*, według práwá, zá do

wodem

wodem ſłuſznym, by y ná gárdle karáć, ſtoſuiąc ſię w tym, do Conſtitutiey, o Rábownikách, *A.* 1658. *& A.* 1659. *non obſtante ullâ præſcriptione. A in quantum* by *injuriatis* niedoſyc ſię ſtáło od Comiſſarzow; *viâ juris*, wolno było dochodzić krzywd ſwoich *ibid.* Odprawiłá ſię tá Commiſsia, y approbowáno ią *in toto*, y Eiſmuntow, przy zamianie gruntow, ktorych włok 63. y morgow 15. z folwárkiem, Milkowſzczyzną, názwánym, *perpetuò* nienáruſzenie záchować obiecáno, y Przywiley ná to z Káncellárieу W. X. Lit. wydány approbowáno. *A.* 1667. *fol* 73. *tit.* Approbácya.

Znowu Commiſsia dána Vr. Iozefowi Karpiowi Podkomorzemu Ziemie Bielskiey, dla granic, *cum facultate decidendi. A.* 1678. *fol.* 39. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do vczynienia inquiſitiey, w OEkonomiey Grodźińskiey, względem zábićia támże Kápitana Wichertá, y do osądzenia winnych: *ſaluâ appellatione, à definitiua ſententia*, do Krolá IM. *A.* 1662. *fol.* 21. *tit.* Commiſsia.

Commiſsią, *ratione* Dzierżáwy Dorſzunskiey, wywiedźioną approbowáno *in perpetuum. A.* 1601. *fol.* 761. *tit.* Dorſzunska Commiſsia.

Commiſsia do rozgrániczenia Woiewodztwa Lubelskiego, z Woiewodztwem Brzesckim, *A.* 1611. *fol.* 19. *tit.* o Rozgrániczeniu Dobr.

Commiſsią Brzescką, z Woiewodztwem Lubelskim, y Podláskim, do przyſzłego Seymu odłożono, o ktorey támże mabyc *cognitio*; á Dekretá Trybunálskie, ták Lubelskie, iáko y Wilenskie, *tantiſper* ſuſpendowno. *A.* 1633. *fol.* 27. *tit.* Commiſsia Brzeska.

Znowu do drugiego Seymu. *A.* 1635. *fol.* 26. *t.* Commiſsia.

Znowu do Seymu trześćniedźielnego, w tymże roku, ná drugim Seymie, odłożono ią. *A.* 1635. *fol.* 3. *tit.* Commiſsia.

Skonczona. A ná rozgrániczenie Dobr *Priuatorum*, Commiſſarze náznáczeni, z tą informatią, áby gránice wſzędy znaczne, przychyláiąc ſię iák naybárdziey *ád præſentem Poſſeſſorum vſum, absq; quauis appellatione*, vczynili, y tę Commiſsią skonczyli, *ſine præjudicio* pomienionych trzech Woiewodztw. A ći ktorzyby potym kogo *extra jurisdictionem* wyćiągáli; *pœná quingentarum Marcarum, in foro competenti, reponendá* karáni być máią. *A.* 1638. *fol.* 25. *tit.* Vſpokoienie.

Commiſsia ná vznánie differentiey Dobr Płodownice Szlácheckiey, z Płodownicą Rzeczypoſp: przy rzekách Gromodlwi, Gryczu, y Płodownicy, położoną, *ad primam requiſitionem cuiusuis ex prætendentibus*, z Káncellárieу Koroń: powinná być dána. *A.* 1633. *fol.* 49. *tit* Commiſsia.

Commiſsarze, pod czás woienney expeditiey Tureckiey, przy boku Krolá

ku Krolá IM. zoſtáwáć máiący, náznáczeni, *cum poteſtate* ,iáką mieli *in Anno.* 1590. y tákowąſz przyſięgą, z Koła Poſelskiego deputowáni przyſiądz máią: w żadne iednak rządy woienne, Hetmánom należące, wdáwać ſię nie będą. *A.* 1634. *fol.* 3. *tit.* Cómiſſarze.

Y potym był táki Commiſſarzow *vſus. Vide tit.* Deputáci.

Commiſsia do rozgrániczenia Woiewodztwá Kijowskiego, z Czerniechowskim, z tą declaratią, iż co dawnieyſzych oſad ieſt Kiowskich, to do Woiewdztwá Kiiowskiego, á co za pánowánią Krola Zygmuntá Trzećiego záſiádło, to do Woiewodztwá Czerniechowskiego należeć ma. Ktorą Commiſsią Commiſſarze powinni, *ſine vlla intermiſſione, continuare, abſentiá nonnullorum non obſtante*, byle z obu ſtron *par numerus* był. *A.* 1638. *fol.* 26. *tit.* Commiſsia.

Znowu *reaſſumpta.* A Commiſſarze *ducłij* Woiewodztw, *ſub nexu juramenti*, decidować, y kopce ſypáć powinni. *A.* 1641. *fol.* 26. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do Prus Xiążęcych, w ſpráwách Portowych. *A.* 1638. *fol.* 20. *tit.* Commiſsia.

Commiſsarze do Lemburká, y Bytowa, áby te Powiáty doſtátecznie opiſáli, Obywátelow ſtanu Szlácheckiego, tákże Wśi, Dzierżawy, y wſzytkie Włości zinuentowáli, y *rationem* tego, ná przyſzłym Seymie dáli. potym Rzeczpoſp. Ordinátią vczyni, *non derogando juribus Terrarum Pruſſiæ. A.* 1638. *fol.* 10. *tit.* Commiſsia.

Kazáno potym, áby Commiſsią podániá tych Powiátow Kurfirſztowi Im. Brándeburskiemu, *in feudum*, w ktorey Szlácheckie domy, *cum bonis eorundem*, opiſane ſą, podał Woiewodá Pomorski, iáko ná ten czás Commiſſarz, dla tego, żeby inſi pod Indigenat tameczny, nie podſzywáli ſię, Praw y ſwobod Koronnych, y Ziem Pruskich ſobie nie vſurpowáli. *A.* 1667. *f.* 20. *tit.* Commiſsia.

Cómiſſarze do vſpokoienia rożnic, między Stároſtwem Brzeſckiẽ, á między Ziemią Chełmską obiecáni. *A.* 1581. *fol.* 374. *tit.* O Commiſsiách.

Znowu do vſpokoienia rożnic, o gránice Ziemie Chełmskiey, z Powiátem Brzeſckim, y Pińskim. *A.* 1609. *fol.* 897. *tit.* Rozgrániczenie.

Commiſsarze do rozgrániczenia Powiátu Rzeczyckiego, z Orſzánskim. *Ibid. fol.* 912. *tit.* Commiſſarze do rozgrániczenia.

Commiſsia do rozgrániczenia Powiátu Pinskiego W X Lit. od Powiatu Łuckiego w Woiewodztwie Wołyńskim. *A.* 1638. *fol.* 16. *tit* Rozgrániczenie

Commiſsarze do rewidowánia Maiętnośći Swiercze przy Zupách Wielickich,

Wielickich, pod ktorą Sol ieſt, y ſzyb Solny wyrobiony, áby zá zamianą Dobr Rzeczypoſp: tá Máiętność przy Rzeczypoſp: zoſtałá. Co ná Seymie Wálnym referowáno być ma. *A.* 1635. *fol.* 24. *tit.* Commiſſarze.

Commiſsia do Puſzcz Zmudzkich, áby do pierwſzych gránic były przywrocone. *A.* 1607. *fol.* 863. *tit.* O Puſzczách.

Znowu inſza. *A.* 1611. *fol.* 41. *tit.* Puſzcze.

Tákże do ográniczenia Puſzczy Goyſzowskiey we Zmudźi, y vczynienia rozſądku, około wſtępu. *Ibid. tit.* Commiſſarze.

Znowu inſza do Puſzczy Goyſzowskiey, tákże y do Roſieńskiey. *A.* 1613. *fol.* 46. *tit.* Commiſsiá.

Znowu tákoważ do tychże. *A.* 1647. *fol.* 20. *tit.* Záżywánie Puſcz.

Te iednák Puſzcze, y Oſtępy, wolne od wrębow być máią, w ktorych łowy Krolewskie odpráwiáią. *Ibid.*

Commiſsia inſza do rozgrániczenia onych, od Dobr Szlácheckich. A Dzierżáwcy, w tych y innych Puſzczách Ziemie Zmudzkiey, wolnego wſtępu, Obywátelom támecznym, według dawnych Praw, y Przywileiow, onym służących, bronić nie máią, *ſine deuaſtatione*, y wyrabiania towárow. *A.* 1638. *fol.* 29. *tit.* Commiſsia.

Znowu do rozgrániczenia Dobr, od Vświatá, Newlá y Wieliżá. *ibid. A.* 1647. *fol.* 22. *tit.* Kárczmá Witepska

Commiſsia *ad ineundos modos, & componendum* z Kápitułą Wileńską, o *æquinalens, ratione Commutationis* kárczmy Witepskiey *A.* 1647. *fol.* 22. *tit.* Kárczmá Witepska.

Commiſsia do vſpokoieniá differencyi gránicznych, między Staroſtwámi Woiewodztwá Czerniechowskiego, á Dobrámi Obywátelow támecznych. *Cum Contrauenientibus Decreto Commiſſoriali forum*, ná Trybunále Lubelskim, *inter cauſas conſeruatas. A.* 1638. *fol.* 32. *tit.* Præſcriptie.

Odpráwiona; y approbowáno ią *in toto*, z tą deklaracyą, iż ktoby, po tey Commiſsiey, kopce wzruſzył; powinien ie ná tychże mieyſcách, gdzie były, według atteſtatiey Podkomorskiey, *ad inſtantiam* ſtrony vkrzywdzoney, przez Vrząd Podkomorski, zá obwieſzczeniem, przez innoteſcentią Podkomorską, drugiey ſtrony, znowu odnowić. Czego żaden Dzierżawcá bronić nie ma, *ſub pœnis*, o rozruczeniu kopcow, przez Cõmiſſarze, vſypánych, *ſancitis, in foro competenti vindicandis* A ieśliby do tąd dokonczone nie były; nie odwłocznie continuowáne być máią. *A.* 1641. *tit.* Commiſsia.

Commiſsiá ná rozgrániczenie Kámieńcá Mázowieckiego, od Dobr Krolewskich, y Ziemskich. *A.* 1661. *fol.* 32. *tit.* Rozgrániczenie.

Commiſsia do vſtawy rzeczy wſzelákich. *Vide. tit.* Vſtáwá.

Commiſsia do ográniczenia *in circumferentia* OO. Dominikánow,

y Iezuytow Winnickich. *Vide tit* Iezuyći *& tit.* Klaſztory.

Commiſsia do Bohusławią, dla vpátrzenia mieyſcá funduſzowi OO. Kármelitow: y opátrzenia onych. *V. tit.* Fundácya.

Commiſsia do wymierzenia płácow, w Zamku Polockim, Obywátelom Woiewodztwá támecznego *A.* 1652. *fol.* 24. *tit.* Zamek Połocki.

Commiſsią, ná przepráwienie Portu zámulonego, do Krolewcá, y na Inquiſitią, Clá przebránego, y ſzkod, z czyiey przyczyny, *in deſluitationibus* ſtánęły. *A.* 1653, *fol.* 18. *tit* Commiſsia.

A koſzt tym Commiſſarzom, Miáſtá Krolewskie Portowe, nád Niemnem y Wilią, y inne, ktoreby *commodum* z przepráwy tego Portu mieć mogły, obmyślić powinne. *Ibid.*

Znowu inſza. *A.* 1658. *fol.* 26. *tit.* Commiſsia.

Znowu inſza: y *ratione* zbiegłych poddanych, y innych krzywd. *A.* 1661. *fol.* 8. *tit.* Commiſsia Labugowska.

Commiſsia dla náprawy złych przeiazdow, w Máiętnośći Bártkowskiey, w Woiewodztwie Podláskim, w Ziemi Drohickiey, z Káncellárieу Koroń: wydána, Vr. Hieronymowi Cháleckiemu approbowána. *A.* 1654 *fol.* 16. *tit.* Auctia Symple.

Commiſsarze do odbieránią Czopowego Lwowskiego, y do fortificatiey támże. *V. tit.* Miáſto Lwow.

Commiſsarze dla wyrugowánia ludźi podeyrzánych, z Kámieńcá Podolskiego. *Vide. tit.* Miáſto Kámieniec.

Commiſsarze Zakonnicom Przemyſłkim zá Sanem *Vide. tit.* Klaſztory.

Commiſsia do Krákowá, áby mieyſcá Koſciołom, y Klaſztorom, zburzonym, y pláce tym, ktorzy ſię budować zechcą, á ná ſwoich dawnych, dlá fortificatiey teráznieyſzey, budować ſię nie mogą, powinną y ſłuſzną *Priuatis* nakazáwſzy zá ich prace nagrodę; przy Ingenierze wymierzone y náznaczone były. *A.* 1658. *fol.* 36. *tit.* Commiſsia Krákowska.

Przytym Miaſteczko Biskupie przenieść, ná Prądnik, pozwolono. *Ibid.*

Nie doſzłá tá Commiſsia: znowu inſza, *cum hac declaratione*, áby Commiſſarze delineatią fortificatiey vczynili, przez Ingenierу ſpoſobne, y w niey mieyſce Kleparzowi, Stradomiowi, y Koſciołom zruinowánym, á miánowićie koſciołowi, y Klaſztorowi OO. Kármelitow ná Piasku będących, y OO. Bernárdynom náznáczyli y wymierzyli, iákoby w munitią ſpoſobną, te miánowane Miáſtá, y Koſcioły includowáne były, y ná potym *ſine metu ruinæ*, w należyte, ſpoſobiáły ſię fortificatiey requiſitá. *A.* 1659. *fol.* 33. *tit.* Commiſsia.

Przytym wſzytkich, ktorzy w tey nowey będą ſię budować dimenſiey, od wſzelákich Rzeczypoſp: podatkow, do lat trzech vwolniono: *Ibid.*

Plura tit.

Plura tit. Miaſto Kaźimierz przy Krakowie, Miáſto Stradom, &c.

Commiſsia ná vznánie koſztu ſortificatiey Miáſtá Háliczá, przez Staroſtę, łożonego, *cum aſſecuratione*, że to na Dobrách Stároſtwá tego, ná przyſzłym Seymie, aſſecurowáno mu będzie. *A.* 1658. *f.* 42. *t.* Fortecá Hálicka. *V. tit.* Zamek Hálicki, *& t.* Dobrá.

Commiſsia ná táxowanie Woytoſtwá Drozdowskiego, Vr. Marćinowi Mádálinskiemu Staroſćie Przemyſłkiemu. *ibid. fol.* 61. *tit.* Woytoſtwo Drozdowskie.

Znowu tymże Commiſſarzom odpráwić ią kazano. *A.* 1659. *f.* 41. *tit.* Commiſsia.

Odpráwiona: y ápprobowána na Seymie. *A.* 1667. *fol.* 35. *tit.* Approbatia Commiſsiey.

Potym to Woytoſtwo, wiecznym prawem, conferowáno Vr. Marćinowi Kantskiemu Generałowi Artylleriey Koronney. *V. tit.* Woytoſtwo.

Commiſsia do rewidowánia Ziemie Wiskiey ſpuſtoſzenia. *A.* 1659. *fol.* 43. *tit.* Reuizya Deſolatiey.

Commiſsia Dobr Cerkiewnych, áby *pro juſtitia*, iáko komu należą, oddáne były. Commiſsarzom y ſtronom táką wárowáno *ſecuritatem*, iáká ieſt Sądom Trybunalskim. A *Violatores ſecuritatis, judicio* tychże Commiſſarżow ſądzeni być máią. Ktoby záś Cómiſsiey *contrauenire* chciał; *pœnis Legum*, iáko *Violator Pactorum*, ma *ſubeſſe. ibid. fol.* 54. *tit* Commiſsia.

Commiſsią Czudnowską, álbo ráczey Cápitulatią daną Woysku Zaporozkiemu, przez Hetmáná, y innych Starſzyznę tegoſz Woyská przyſiężoną, *ad pertuam rei memoriam, in Volumen Legum*, inferowáno. *A.* 1661 *f.* 61. *t.* W Imię Troycy S. *V. t.* Kozacy.

Commiſsia względem podwyzſzenia Ceł Rygskich, po Pactách Szwedzkich, y oraz ná rozgrániczenie Inflant, y Kurlándyey. *Ibid. fol.* 8. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia ná vznánie aggrauatiey y ſzkod w Mázowſzu, Podláſzu, y Lubelskim Woiewodztwie, przez Woysko W X Lit. poczynionych, *cum informatione*. *A.* 1658. *fol.* 39. *tit.* Commiſsia z Woyskiem.

Niedoſzłá. Znowu inſza: tákże y Ziemi Chełmskiey, *cum reaſſúptione in toto* przeſzłey Conſtitutiey, *A.* 1658. To tylko odmieniono, że Commiſſarze wprzod ná Niedźiel dwie, przed ziechániem ſię, nie *per Parochias*, lecz w Grodách tych Woiewodztw, publikowáć dáć máią innoteſcentią ſwoię: y że przy Sądzie Ziemskim y Vrzędźie Grodzkim odprawią y skończą tę Cómiſsią. *A.* 1659. *f.* 37. *t. Reaſſumptio. Commiſſionis.*

Ani tá do effectu przyſzłá. Znowu inſza, *cum reaſſumptione anteriorum Conſtitutionum*, 1658. & 1659. á oſobliwie, 1658. *& cum meliorátione. A.* 1661. *fol.* 10. *tit. Reaſſumptio* Commiſsiey.

Przy Amniſtiey Generalney Woyskom Koronnym, y W X Lit. dáney, záchowáno *in toto* tę Commiſsią Woiewodztwom pomienionym, y Ziemi Chełmskiey, także Woiewodztwu Wołyńskiemu. *A.* 1667. *fol.* 1. *tit.* Amniſtia Generálna.

Nie doſzłá. Znowu ią tymże Commiſſarzom kończyć kazáno. *A.* 1676. *fol.* 9. *tit.* Continuatia Commiſsiey.

Znowu *ſpeciali Conſtitutione*, Woiewodztwom, Podláskiemu, y Wołyńskiemu, tákowaſz Commiſsia, do Drohiczyná, pozwolona. *A. eodem* 1676. *fol.* 23. *tit.* Commiſsia.

I znowu, *ſeorſuâ Conſtitutione*, Woiewodztwu Wołynskiemu, y Poleśiu Woiewodztwa Kiiowskiego, do Łucka, *cum informatione ſufficienti. A.* 1676 *f.* 22. *tit.* Commiſsia.

Ani tá doſzłá. Znowu Woiewodztwu Sámemu Wołynskiemu, ale do Brześcia Litewskiego, nie do Drohiczyná dana; *cum ſufficienti*, także *informatione* Ktora y Woiewodztwu Podlaskiemu, *ratione* Szkod znácznych, w przechodach pienieznych ſtacyi, y criminałow, ſłuzyc ma. *A.* 1677. *fol.* 21. *tit.* Commiſsiá.

Approbowáno te Conſtitutie, to ieſt, *A.* 1676. & 1677. Woiewodztwu Wołynskiemu, *in omnibus clauſulis & punctis*, y *vigore* onych, Commiſſárzow znowu náznáczono, ktorzy według Conſtitutiey, *A.* 1677. ſprāwić ſie máią. dekláruiąc, że *in Criminalibus*, Woiewodztwu Podlaskiemu, ſwiezſzych, przy przeyſciu z pod Chocimiá, y Zoráwná, krzywd poczynionych dochodzic wolno. Dawnieyſze záś *cauſæ criminales*, do zapłáty Generalney Woyska W. X. Lit. *remittuntur*: *non derogando amniſtiom. A.* 1678. *f.* 13 *tit*, Reaſſumptio Commiſsiey.

Commiſsia do Połocká, dla wymierzenia, w Zamku wyzſzym, y nizſzym, plácow, Obywátelom Woiewodztwá tego, y Iezuytō, y Archiepiskopowi Połockiemu, według Praw ich, (w ktore Cōmiſsárze weyrzec máią) náktorych by plácách, ták Szláchtá, iáko ypomienieni Duchowni, Goſpodárżow ſtrzelcow do obrony mieli, y ſámi, *in caſu periculi*, reſidowáć mogli, *A.* 1667. *f.* 70. *tit.* Opátrzenie Zamku.

Commiſsia OO. Dominikánom Chełmskim, względem gruntu, tymże Dominikánom zabrania,, y Boźnice ná nim zbudowánia przez Zydow. *A.* 1667. *fol.* 42. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia dla vznánia aggrauátiey, od Woyská Koronnego, pod władzą I.M. P. Stephana Czarnieckiego Woiewody Ruskiego, będącego, w W. X. Lit. y w kráiách Białoruskich, poczynionych, *cum ſufficienti informatione*. *A.* 1662. *f.* 17 *t.* Commiſsia.

Reaſumowáno *in toto* tę Conſtitutią, y *forum*, ná Commiſsiey, abo Trybunale Koronnym, *ad inſtantiam cuiuuis iniuriati* naznáczono, ták iednák, ze do tego Sądu, Succeſorowie I.M. P. Czarnieckiego Woiewody Kijowskgo, ná ten czas Wodza Woyská,

nulle

nullo quæſito colore pociągani być nie powinni, *A.* 1678. *fol* 13. *tit. Reaſſumptio* Commiſsiey.

Commiſsia do Kroſná, dla porachowánia ſię z zołnierzámi, y vznania krzywd, od nich, poczynionych, ktorzy, w ziąwſzy to Miáſto *per executionem*, *in A.* 1663. y dotąd one *in poſſeſſione* trzymaiąc, yprouenta Mieyskie zabieraiąc, extenuatiey długu ſwego, y porachowánia nie czynią; Commiſsárzow, *abſentiâ nonnullorum non obſtante*, byle ich ſzeſc było, naznáczeni. Do ktorych IM. Xdz Biſkup Przemyſłki, dwuch ſwoich naznáczy także y przyda Commiſſarzow, w zględem *præiudicium* Miáſta tegoſz od Klaſztorow, ktore broważry ſobie pobudowały, y Piwa y Gorzałki ná ſzynk, *cum præiudicio* Miáſtá, dáią. *A.* 1670. *fol.* 26. *tit.* Commiſsia.

Cõmiſsia do executiey, Dekretu Seymowego *liquidationis*, o Stároſtwo Puckie. *ibid. fol.* 27. *tit.* Deklaracya.

Cõmiſsia ná vſpokoienie differentiey między Obywátelámi Powiatu Piltynskiego, à Xiąźęćiem Kurlandskim záchodzących, y oraz do weyrzenia w Práwa o Biskupſtwo Piltynskie, *in ordine ad eximendum*. Czego na przyszłym Seymie, Cõmiſsárze doſtateczną vczynią relacyą. *A.* 1661. *fol.* 13. *tit.* Cõmiſsia.

Znowu inſza, *cum reaſſumptione in toto* przeszłey. *A.* 1667. *fol.* 72. *tit.* Reáſſumptio Commiſsiey.

Nie doſzła. Znowu inſza: Cõmiſſarze náznáczeni, przy Pieczętarzách obudwu Narodow. ktorzy wedle Conſtitutiey otym, *A.* 1667. ſpráwic ſię máią, y relácyą na przyszłym Seymie vczynić. *A.* 1670. *fol.* 62. *tit.* Cõmiſsia.

Ani ta doſzła. Znowu inſza. Záchowuiąc *in toto ad præſens* Xiąźęciá Kurlándskiego, przy Reſponśie od *Rzeczypoſp:* ná Seymie *Electionis*, *de Data* 6. *Iulij. A.* 1669. otrzymanym. *A.* 1676. *fol.* 32. *tit.* Cõmiſsia.

Ani ta doszłá Przenieśiono ią tedy do boku Krolá IM. dla prędſzego vſpokoienia pomienionych Obywatelow Powiátu Piltenskiego, z Xiąźęćiem Kurlandskim. Ná ktora *Plenipotentiarij*, z obu ſtron, z práwámi y Przywileiami ſwemi, za obwieſzczeniem Krolewskim, ziadą. A Krol I. M. Commiſſarzow, *cum poteſtate decidendi & ſopiendi* záchodzące prætenſie, deputowáć będzie. *ſaluâ interim* Xćia *iuriſdictione*. *A.* 1678. *fol.* 42. *tit* Reaſumptia Commiſsiey.

Commiſsia dla weyrzenia ſámego wdługi y prætenſie Xćia tegoſz Kurlándskiego, *cum reaſſumptione* Conſtitutiy *Annor'.* 1609. 1611. *de Vſuris &* 1676. A relatia tego, na Seymie przyſzłym, przez Commiſsarze, ma być vczyniona. *A. eodem* 1678. *fol.* 43. *tit.* O Xiąźęćiu I. M. Kurlándskim.

Commiſsią Zupną, *autoritate Generalis Confœderationis; ſub Interregno A.* 1674. naznáczoną, *in toto* approbowano. *A.* 1676. *fol.* 58. *tit.* Approbácya,

Tákowe Commiſsie, ná kázdey *Interregni* Conuocátiey Generálney, náznaczaią, *in hunc finem*, aby Zupy w dobrym zoſtáwały porządku, y ſtanowi Slácheckiemu, w wydaniu ſoli ſuchedniowey, według dawnych praw, y Regeſtrow, takze y wprætenſiach wygoda ſię działa. *V. tit.* Zupy.

Commiſsią Lubelską, y Dekreta Trybunálskie, *ex Remiſſione* teyże Commiſsiey, z Poborcámi, y innemi oſobami: Także Cómiſsią Poznanskiego, y Káliskiego, Woiewodztw, w zględem roſpráwy Zołnierzá ich Powiátowego, *in toto* approbowano. A Woiewodztwu Beſkiemu *declaratur*, że náprzyſzłym Seymie zápłáci trzem Chorągwiom, ná ſię, *ex Vi Legu*, *A.* 1649. wziętym, ponieważ to teraz ſtáć ſię nie mogło. *A.* 1650. *fol.* 3. *tit.* Approbacya.

Commiſsią z Káncellárıey Koronney, Vr. Hieronymowi Olſzowskiemu Podſtolemu Koronnemu, Staroſcie Wielunskiemu dla vznániá koſztow przez niego, ná reſtaurátią Zamku Wielunskiego łożonych, *in A.* 1658. dáną. *& in A.* 1659. od práwioną ápprobowáno, y oraz Summę dzieſiątka tyſięcy zł. ná Dobrach tegoſz Stároſtwá aſſekurowáno. *A.* 1673. *fol.* 27. *tit.* Zamek Wieluński. *Vide tit.* Summy

Commiſsią ná expenſá reparátiey Wśi Wałycza w Woiewodztwie Chełminskim leżącey, przez Woynę Szwedzką, zdeſolowaney odpráwioną, Vr. Michałowi Zebrowskiemu Oberſzterowi Krolá I.M. *in toto* ápprobowáno: *ſaluis oneribus Reipub: ibid: fol.* 28. *tit.* Approbácya Commiſsiey.

Commiſsą z Káncellárıey Koronney, Vr. Stánisłáwowi Troianowi Piotrowskiemu skarbnikowi Ziemie Wiskiey, ná vznánie koſztow, w nápráwieniu przeprawy, we Wśi iego dziedziczney Przecznıach, dáną, y odpráwioną aprobowáno *A.* 1677. *fol.* 40 *tit.* Przeprawá w Przeczniách.

Commiſsia Obywátelom Powiátu Grodzienskiego, z Leſnictwami Oekonomicznemi Krolewskimi, do przyszłego Seymu odłożona. *A.* 1670. *fol.* 54. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do Leśnictw W.X.Lit. dla w prowádzenia onych, do dawnego porządku, podług dawnych Reuiziy, miánowićie przez Vr. Iſaykowskiego Łowczego W. X. Lit. y Vr. Białozorá Marſzáłká Vpitskiego. odpràwionych *A.* 1677. *fol.* 13. *t.* Commiſsia.

Commiſsia na wydzielenie plácow w Grodnie ná Woiewodztwa W. X.Lit. dla wygody Seymu trzeciego W.X.Lit. pozwołonego, y do obmyſlenia innych wygod, y beſpieczenſtwa *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Commiſsia.

Plura tit. Miaſto Grodno, & Zamek Grodzienski

Commiſsia

Commiſsia do obaczenia, y zregeſtrowana wſzytkich ruin, y ſzkod w Woiewodztwie Lubelskim, Powiecie Stężyckim, w Roku przeſzłym, przez Obozy Poſpolitego ruſzenia poczynionych. Czego na przyſzłym Seymie Commiſſárze relátią vczynią. *A.* 1673. *f.* 26. *t.* Commiſsiá.

Commiſsią do Staroſtwá Lubelskiego, dla liquidowánia, *ad certam Summam*, ſzkod y ruin onego, przez Poſpolite ruſzenia, przez lát dwie, obozowániem poczynionych, y dla áſſekurowania tey że, iáká z liquidátiey będzie, Summy *in Bonis*, dawnieyſzemi Przywileiami, od tego Staroſtwá, *anulſis*. Czego ciſz Cómiſſarze ná przyſzłym Seymie vczynią relácyą. *ibid. fol.* 29. *tit.* Commiſsia.

Commiſsią do Wilná, dla podzielenia Dobr pewnych, w Przywileiách, y skrypcie Krolá IM. Michálá, wyrázonych, w W. X. Lit. w rożnych Powiatách, leżących, w Summie trzydzieſtu tyſięcy Intraty, Obywátelom Woiewodztwá Smolenskiego, Powiátu Starodubowskiego, y Części Woiewodztwa Połockiego, podług *Diploma* Krolá IM. Ianá Kázimierza, conferowánych. Ná ktorey, Commiſſárze ſpráwwić ſię we wſzytkim máią, podług pomienionego ſcriptu Krolá Michálá. Tymże Commiſſarzom *ſalarium*, káżdemu po tyſiącu zł. zreſzt czopowego, ná Seymie przeszłey Electiey vchwalonego, z skárbu W. X Lit. náznaczono, y *ſecuritatem* iáko pod czas Trybunału W. X. Lit. y Commiſsiy Generálnych, wárowáno. *A.* 1670. *fol.* 50. *t.* Vkontentowánie.

A ſummę Dwudzieſtu tyſięcy, *ante vnionem*, na Dzierżáwę Viárską, wnieśioną, Vrodzonym, Ianowi, y Alexándrowi, Wołowiczom, Succeſſorom *Vrodzoney* Wołowiczowey Stolnikowey W. X. Lit. należącą, áby pomienieni *Exules*, *non onerata bona* mieli, ná Staroſtwo Plotelskie przenieśiono, y onę z drugą Summą dwudzieſtu piąći Tyſięcy, ná toſz Staroſtwo tákże *ante Vnionem* wnieſioną złączono. Wáruiąc tymże Vrodzonym Wołowiczow, że *poſt fata* onych, y Succeſſorow ich, nie wprzod nowy Donatariuſz, do poſſeſsiey Staroſtwá Plotelskiego przyidzie, áż Summę czterdzieſtu piąći Tyſięcy ſpełná Succeſſorom onych *refundet*. Ktore Staroſtwo Vrodzonym Wołowiczom, zá conſenſem Krolewskim, wolno będzie komu inſzemu w teyże Summie, y tákowymże práwem puśćić, y onego vſtąpić. *ibid.* Odpráwiona: y wydzielenie to ſtwierdzono, y wſzytkie *circa hoc negotium* Conſtitutie, *ab A.* 1662. y ſcript *ad archiuum* ná Seymie, *A.* 1670. dány, á ná teráźnieyſzym Seymie approbowány reaſſumowáno: *non præjudicando iniuriatis* od Commiſſarzow w wydzieleniu tych Dobr, *& ſaluam* onym *actionem*, w Sądzie

Seymowym, *reſeruando*. Cõmiſſarze záś tey odprawioney exdiuiſiey Dekreta, Inuentarze, Regeſtrá, do Vrzędu źiemskiego, Smolenskiego, ná Seymiku przyſzłym, *immediatè* przypadáiącym, porządne oddáć máią, *ſub pœna mille Marcarum*. *A.* 1673. *fol.* 12. *tit.* Declaratiá Scriptu.

W Dźierzáwach tych *Exulum*, Podatki, do iednego, ktorego ná Seymiku *Relationis*, z poſrzodká ſiebie obiorą, oddawáne być máią; á ten, wybráwſzy ie, ogołem do Poborce Powiátu w ktorym *bona conſiſtunt*, albo do Skárbu, Summę wnieść powinien, *ſub pœnis*, *de Retentoribus*. *Ibid.*

Commiſsia *ad diſquirendum negotium* Cerkwiow *Ritûs Græci*, w Ziemi Drohickiey, w ſchizmę obroconych. *A.* 1676. *fol.* 23. *tit.* Cerkwie.

Commiſsią do OEkonomiey Nowodworskiey, dla obaczenia ſzkod, y ruin, tak Zamku, iáko y całey Zuławy, y wynáleźienia ſpoſobu reparátiey, y koſztu, ná napráwę grobel; tákże do poſtánowienia Quárty, według Rewizyey, ieśli ma być płácona, álbo nie, y iáko. Támże oraz deklárowána być ma Summá Vr. Andrzeiowi Gębickiemu, ná reparácyą támy, erogowána, ktora mu z Originálną Summą powinná być zápłácona. *A.* 1676. *fol.* 27. *tit.* Commiſsiá.

Commiſsią względem napráwy Stároſtwá Kolskiego, y przepraw pod Kołem Vr. Mikołáiowi Myćielskiemu Staroſćie Kolskiemu, z Káncellárycy Koronney wydáną, *in toto* approbowáno. *Saluis oneribus Reipub. Quartæ, & Hybernis*. *A.* 1676. *fol.* 35. *tit.* Stároſtwo Kolskie.

Commiſsia do Falęt dźiedziczney Máiętnośći Vr. Albrychtá Opáckiego Podkomorzego Wárſzáwskiego, dla poſtánowienia Moſtowego, y grobelnego, według vznánia expenſy ná to. Co ná przyſzły Seym, Cõmiſſarze, *propter informationem*, przywieść máią. *A.* 1676. *fol.* 33. *tit.* Rewizya przepraw.

Approbowáno potym tę Commiſsią. *Vide. tit.* Myto.

Commiſsia tákowaſz dla reuiſiey przeprawy, pod Michrowem dziedźiczną Máiętnośćią Vr. Felkierzambá Stároſty Czorſtyńskiego, y dla poſtánowieniá Moſtowego. *Ibid.*

Approbowáno tę Commiſsią. *Vide tit.* Moſtowe.

Commiſsią względem reparatiey Wśi Czermná, z Káncellárycy Koronney wydáną, *cum toto eius effectu, ſine onere Reipub*: approbowáno. *A.* 1676. *fol.* 45. *tit.* Repárácya.

Commiſsia ná reuiſią, y vznánie koſztow, przez Vr. Iana Szczeſnego Rádźieiowskiego Stároſtę Bolesłáwskiego, ná reſtáurátią Zámku Bolesłáwskiego, y całego Staroſtwá, łożonych. *A.* 1676. *fol.* 45. *tit.* Zamek Bolesłáwski.

Approbowáno tę Commiſsią, y Summę na Stároſtwie aſſekurowáno. *V. t.* Summy.

Commiſsia do Wśiow Olſzenice, Bábic, y Luboczy, dla vczynienia pomiáru ſpráwiedliwego łanow oſiádłych, podług ktorego-by *onera Reipub:* podeymowáne były. *Ibid. fol.* 50. *tit.* Pomiar Wsi pewnych Conuentu Zwierzynieckiego.

Commiſsią względem repárátiey przepraw ná grobli Grembáńskiey, z Káncellárieу Koronney, dáną, y odpráwioną *in toto* ápprobowáno. *A.* 1676. *fol.* 54. *tit. Approbatio* Commiſsiey.

Commiſsią w Modrzu odpráwioną, Vr. Andrzeiowi Boxie Rádoſzowskiemu Kaſztellanowi Wieluńskiemu, Dzierżawcy támecznemu, względem erogowánych przez niego koſztow, *in toto* ápprobowáno. *Saluis oneribus Reipub. hybernis, & Quartâ. Ibid. tit.* Commiſsia Moderska.

Commiſsią ná vznánie ſumptu, ná groble, y moſty v Dánkową ná Rzece Iſtwárze, przez IMP. Wárſzyckiego Káſztellána Krákowskiego, łożonego; y ná poſtánowienie Mytá pewnego, obiecáno. *Ibid. fol.* 55. *tit.* Grobla.

Commiſsia narewidowánie przepraw, y ná vznánie koſztu między Wśiámi Grębkowem Biskupſtwá Poznáńskigo, á dziedziczną Vr. Piotrá Izbinskiego Czeſniká Goſtynskiego, Ogrodkiem, nazwáną. *Ibid. fol.* 56. *tit.* Przepráwá.

Commiſsia do podzieleniá Dobr Loiowá y Lubeczá, między Rycerſtwo W X Lit. ſtárego zaćiągu, *ſecundum æqualitatem & proportionem* zaſług. *A.* 1670. *f.* 53. *t.* Cōmiſsia do Podźiału. Nie doſzłá: Znowu inſza. A Commiſſarze ten podział wieczny, do Act Grodu, Ziemſtwá, y Trybunału oddádzą. *A.* 1676. *fol.* 18. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia ná vznánie, y wiecznemi czáſy vſpokoienie differentiy Stároſtwá Krzepickiego, z Conuentem Cżęſtochowskim, w zgłędē Kłobucka obiecána. *ibid. fol.* 36. *tit.* Iáſna Gora Cżęſtochowksa. Dána ieſt, *cum reaſſumptione* przeſzłego Seymu. *A.* 1676. Conſtitutiey, w zgłędem gránic, láſow, gruntow, Wśi, y innych wſzelákich controuerſiy *A.* 1677. *fol.* 17. *tit* Commiſsia.

Commiſsia do exequowánia Dekretow Krolewskich, w ſpráwie między Vr Mikołáiem Korffem Dworzáninem Pokoiowem Krolá IM. á Vr *Ernęſtem* Ianem korffem Generał Máiorem, *non obſtantibus quibusuis Partis, tanquam experſonali comparitione perpetuo bannitæ & conuictæ oppoſitionibus, citationibus, literis ſalui Conductûs*, y do podania, *etiam forti manu*, Dobr *uiolentér ademptorum, in poſſeſſionem* tegoſz korffá. *ibid. fol.* 20. *tit.* Approbácya.

Commiſsia ná vznanie Praw *iniquorum teloneorum* w Mieſcie Lwowie, y w innych Miáſtách, Miáſteczkách, y goſcincách, w Woiewodztwie Ruskim. Ták iednak, áby ſię nie wdawáć *in diſquiſitionem teloneorum Reipub. & Menſæ Regiæ*, y relacyą tego na przyſzłym Seymie vczynić. *ibid. fol.* 23. *tit.* Miaſto Lwow.

Commiſsia ná vznánie y vſpokoienie prætenſiy Zákonnic Grudziądzkich Reguły S. Benedictá, ktore máią do Miaſtá Grudziądza, A Miáſtu Comiſſarzow, *in quantum* onych potrzebować będzie, *in pari numero*, przyda Krol I.M: *non obſtante* iednak *abſentiâ* Commiſſarzow z ſtrony Miáſtá, choćby ich nie było, odprawić ſię tá Commiſsia może. *ibid. fol.* 42. *tit.* Commiſsia Grudziądzka.

Commiſsia do Wilná, ná rozſądzenie ſprawy, o depozyt Vr. Szymoná Rupinskiego Cudzoźiemcá, z OO. Bazyliánámi Wileńskiemi Monáſteru S. Ducha: *ſaluâ appellatione à definitiua ſententia*, do ſądu Krolá I.M. Aſſeſſorskiego. *ibid. fol.* 16. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do Mozerá, ná vznánie ſzkod, przez Vr. Hoholá Hetmáná Woyská Zaporowskiego, y ludzi iego, w Pōwiátách, Pińskim, Mozerskim, poczyńionych: z tym dokładem, iż tenże Vr. Hohol *iniuriatis*. powinien skuteczną vczynić ſatisfactią, *ſub pæna exſolutionis de ſuo*: oco *forum* na Seymie. *A.* 1677. *fol.* 18. *tit.* Commiſsia o szkody.

Commiſsia do Gdańská, na rozſądzenie criminálnych exceſſow, przy zrábowánu Kościołá OO. Kármelitow *Calceatorum* we Gdańsku niezbożnie popełńionych. *A.* 1678. *fol.* 11. *tit.* Sprawá Gdańska.

Commiſsia do Stárostw, Chencinskiego, y Żárnowieckiego, ná oſądzenie y obráchowánie koſztow, ná reſtaurátią tychże Staroſtw, łożonych. *ibidem. fol.* 14. *tit.* Reuiſia.

Commiſsia do Stároſtwá Krzepickiego, *cum plenaria poteſtate*, dla odebránia Iuramentu wierności, wedle Conſtitutiey *A.* 1662. od Vr. Athánázego Miączynskiego Stároſty Krzepickiego, y fortecy z reuidowánia, zinwentowánia, y według ſumnienia otáxowánia. Ciſz Commiſſárze, Summę ná fortificátią y repárátią Stáro ſtwá tego, wyłożoną, iurámentem Vr. Stároſty liquidowáną, na Wsiách tegoſz Stároſtwa authoritate *Reipub.* áſſekurować máią. ktora *aſſecuratio præſenti Lege approbatur*. Tak iż *nouus Donatarius poſt fata* Vr. Miączynskiego Stároſty Krzepickiego, Summę tę ſucceſſorom iego, *ante deoccupationem* fortecy Stároſtwá tego, *totaliter* zapłacić będzie powinien. *ibid. tit.* Beſpieczeńſtwo Fortecy.

Commiſsia dla zregeſtrowánia ſcriptow y Przywileiow Rzeczypoſp: w Skárbcu Krakowſkim zoſtaiących. *A.* 1676. *fol.* 19. *tit.* Reuizya Skarbu koronnego.

Nie doſzłá znowu inſza, żeby wſzytkie pomienione ſcriptá Przywileie koſztem publicznem, do Warſzáwy, Cōmiſſárze ſprowádzili y wsklepie Zamku Wárszáwskiego, iáko naybespiecznicy kollokowawſzy, doſtáteczną onych rewizyą vczynili, zregeſtrowáli, y connotowáli, Ktorym zá prace y fátygi podięte, Skarb Koronny, Prowento w Ordynáryinych, *ſalaria* obmyśli. *A.* 1678. *fol.* 30. *tit.*

Rewidowáne te ſcriptá, y connotowáne w Krakowie, lecz nie przeniesione do Wárſzawy.

Commiſsią *ſuper deſolationem & repamtionem* Wśi Topoli Zabłotniey, w Woiewodztwie Łęczyckim leżącey ápprobowano. *Ibid. fol.* 39. *tit.* Rewizya Wśi Topoli.

Commiſsia ná vſpokoienie differentiy, o gránice, między Dobrámi Vrodzonych Wolffow á Ludinghauſen, & *Patrum Reſidentiæ Dinemburgenſis*, z Stároſtwem Dynemburskiem, y ná zamiány Dobr, gdźieby tego potrzebá byłá, *cum plena facultate* náznáczona: y oraz ápprobowano, *perpetuò id duraturum*, co około tego deciſum, przez Commiſſarze, będzie. *ibid. fol.* 19. *tit.* Commiſsia.

Commiſsia do vſpokoienią diſſenſiey, miedży OO. Dominikánámi Wileńskiemi, á Kápitułą Wileńską, y obywátelámi Woiewodztwá Witepskiego záchodzących. *ibid. tit.* Commiſſia.

Commiſsia do zátrzymánia Woyská W. X. Lit. w dálſzey ſłużbie Rzeczypoſ: *A.* 1652. *fol.* 19. *tit.* Zapłátá.

Niedoſzłá. Znowu inſza, *A.* 1653. *fol.* 5. *tit.* O Zapłáćie.

Commiſsia do Lwowá, dla podziału Summy, z Wybráńcow, *Exulibus* Obywátelom Woiewodztwá Podolskiego, ná lat trzy, *ad proportionem* Dobr kázdego, pozwoloney. *A.* 1677. *fol.* 18 *.tit.* Seymiki.

Nie doſzłá. Znowu ią tymże Commiſſárzom continuowáć z Deputatámi ná Seymiku przyſzłym Podolskim *Relationis* obránemi kazano, y *forum cum Retentoribus, vbi de iure venerit*, declárowáno. *A.* 1678. *fol.* 29. *tit.* Prorogácya Commiſsiey

Commiſsia do Brachinia o Zbiegi Powiátu Mozyrskiego, od Krolá Im, Michálá dána, nie doſzłá; Znowu ią tymże Commiſſarzom odpráwić zlecono. *Confœderat. A.* 1674. *fol.* 34. §. Commiſsia.

Commiſsia do Zamośćia, ná odebránię przyśięgi, od Vr. Marciná Zamoyskiego Podſtolego Lwowskiego, y ná podánie Zamośćia, y innych Dobr Ordynácyey Zamoyskiey podległych, w realną, poſſeſsią, temuſz Vr. Podſtolemu Lwowskiemu. Tákże do przeyrzenia y connotowánia Praw, Przywileiow, Inwentarzow. *Confœderat. A.* 1674. *fol.* 11. § Spráwá Ordynacyey.

Plura tit. Ordynácya Zamoyska.

Commiſſarze na vznánie deſolatiey Zamku Przemyſłkiego, y nawynáleźienie *Sumptu* náznáczeni: Co przez Posłow Ziemskich támecznych, ná przyſzłym Seymie, Stanom Rzeczypoſp: *deferent. A interèa* Dzierżawcy teráznieyſi Dobr Stároſtwá Przemyſłskiego, ſtoſuiąc ſię *in toto* do Dekretu Krolewskiego Relácyinego, nim o ruinie y repárátiey Zamku náſtąpi od tychże Cõmiſſárzow informácya, y *determinatio Reipub*: Sądom Grodowym, należytą, wtymże Zamku, *commoditatem & ſecuritatem* od ruiny, także

dla chowánia Xiąg, y dla Kancellariey, *competentem* locum obmyślić, *ſub priuatione bonorum*, powinni. *A.* 1667. *fol* 16. *tit.* Zamek Przemyſłki.

Commiſsia skárbowa áliás do Zapłáty Woysku bądz Koronnemu, bądz Litewskiemu, bądz Piechotom *in Præſidiis* będącym. *Vide. tit.* Zapłátá Woyská.

Commiſsia do ordinácyey Menicę bądź Koronney, bądź Litewskiey. *Vide. tit.* Monetá.

Commiſsia ná reuiſią Xiąg. *Vide. tit.* Xięgi.

Commiſsia ná reuiſią czego. *Vide. tit.* Reuiſia.

Commiſsia do rozgrániczenia gruntow Xćiá IM. Oſtrogskiego, od grũtow Páłácu Krolewskiego w Wárſzáwie. *Vide. tit.* Ordynácya.

Commiſsarze ná Executią Dekretu Relácyinego, o Kośćioł S. Iákubá w Toruniu. *Vide tit.* Executia.

Commiſsia do roſpráwienia Woyska. *Vide. tit.* Woysko.

Commiſsarze do Hyberny, y do boku Krolá, dla rad woiennych. *Vide. tit.* Deputaći.

Commiſsia dla Składu. *Vide. tit.* Składy. *& tit.* Drogi.

Commiſsia dla poſtánowienia zamiány. *Vide. tit.* Zamiána.

Commiſsia dla poſtánowienia Xięſtwá Pruskiego, y Lenná iego. *V. tit.* Xięſtwo Pruskie.

Commiſsarzom, względem Sum záćiągnionych, wárunek. *Vide. tit.* Aſſekurácya.

Commiſsia ná otwárćie Skárbu Koronnego w Krákowie. *V. t.* Skarb.

Commiſsiá ná vznánie koſztow, Vrodzonych Rożánkow Małżonkow, ná Kámięnicę w Zamku Krákowskim. *Vide. tit* Summy.

Commiſsia ná zbudowánie moſtu w Rożwienicy. *V. tit.* Moſtowe.

Commiſsia do OEkonomiy Koronnych, y W X Lit. *Vide. tit.* OEkonomie.

Commiſsia do podźiału długow Żydow Káźimierskich przy Krákowie. *Vide. tit.* Żydźi. *tit.* Cłá. *tit.* Składy.

Commiſsia do Inflant, *pro diſcernentia jurium* Kośćiołow Xięſtwá tego. *Vide. tit.* Kośćioły.

Commiſsarze do Inſtructiey, ná vſpokoienie Vkráiny. *V. t.* Deputaći.

Commiſsia do Piotrkowá, dla reuiſiey ármáty, y munitiey. *V. t.* Reuiſia.

Commiſsarzom Rzeczypoſp: co zá *ſecuritas*. *V. tit.* Senatorowie.

Commiſsarze do Regimentarzow Woyskowych, *ſub Interregno*. *V. tit.* Deputaći.

Communicatie. *Vide. tit.* Dożywocia.

COMPLICES

Complices *in Criminalibus, præuio ſcrutinio ab vtráq; Parte*, karáni być máią *poſt conuictionem*, iáko y ich *Principales*. *A.* 1588. *fol.* 465. *tit.* O Pomocnikách.

Pro cum-

Pro complicitate Banniti, Forum, Iudicium Caſtrenſe. Pœnam záś Complicitatis ten popada, ktoryby Bannitá przechowywał, rády y pomocy mu dodawał, y z nim conuerſował. *Ibid. fol.* 466. *tit.* O imániu Wywołáńcow.

Pro complicitate, niemoże pozwany byc, kto *bona per jure victum abſceſſa* broni. *Ibid. tit. De Minorennibus.*

Minorennibus, in cauſa complicitatis, & potioritatis juris, Bona iure victi quocunq; jure, poſſidentibus, nie ma iść dilatiá. *Ibid. V. tit. Minorennes.*

Pro Complicitate nie może pozwáć, tylko ten, ktory bánniował: áni o Cygány, y Hultáie, ále ich Stároſtowie wygániáć máią. Co tylko służyć ma ſamemu Woiewodztwu Podláskiemu. *A.* 1607. *fol.* 850. *tit.* O Pozwách *Complicum.*

Applikowáno tę Conſtitutią y Woiewodztwu Kiiowskiemu. *A.* 1611. *fol.* 18. *tit. De Complicibus Banniti.*

Complices zábićia Szlácheckiey Oſoby, obwinieni, powołáni, y pozwani, ieśliby ſię z ſześćią Swiádkow káżdy z nich z oſobná nie odwiodł, y nie vſprawiedliwił Aktorowi, áboby vpadł wedle práwá iákimkolwiek ſpoſobem; káżdy z nich trzydźieści grzywien Polskich Aktorowi, á trzy grzywny Sądowi Ziemskiemu, *toties, quoties* vczyniłby to, zapłáćić máią, y nád to dwánaśćie Niedźiel ná dnie w wieży ſiedźieć: ktora winá w zapłátę głowy poczytána y liczona być nie ma. w Except. Mázow. *A.* 1576. *fol.* 310. *tit.* O Pomocnikach. *Htrburt. fol.* 193. *tit. Homicidium.*

A o bićie, y rány także Szlácheckie, Marc. 10. Aktorowi má płáćić káżdy. *Ibid.*

Condemnáty. *Vide. tit.* Spráwy, Bánnicya, Trybunał.

CONFOEDERACYE

Confœderacya Generálna Wárſzáwska, po śmierći Krolá Auguſtá. *A.* 1573. *fol.* 208. *tit.* Confœderácya.

Confœderacya Krákowskiego, Sendomirskiego, y Lubelskiego Woiewodztw, po śmierći Krolá Stephána. *A.* 1586. *fol.* 399. *tit.* Cõfœderácya.

Confœderácya Generálna Wárſzáwska, po śmierći tegoſz. *A.* 1586. *fol.* 406. *tit. Actum in Curia.*

O ważności iey, *ſenſus* Woiewodztwá Krákowskiego. *Ibid. fol.* 419. §. A co ſię.

Także *ſenſus* Woiewodztwá Sendomirskiego. *Ibid. fol.* 424. §. My Rády.

Diſceptatie y trudności około niey, ná Electiey. *Ibid. fol.* 430. §. w ktorym.

Confœderácya po śmierći Krolá Stephána ponowiona. *A.* 1586. *fol.* 399. *tit.* Naprzod.

Znowu w Kapturze Krákowskim. *ibid. fol.* 404. §. Przyrzekamy.
Potym w Confœderácyey Wárſzawskiey. *A.* 1587. *fol.* 409. §. Confœderácyą.
Potym pod Pokrzywnicą. *Ibid. fol.* 423. *tit.* My Rády.
Znowu w Wárſzáwskim Receſsie o niey. *Ibid. fol.* 436. §. Czás Koronowánia.
O teyże Proces ma być námowiony. *Ibid. fol.* 438. *tit,* Popárćie wolney Electiey.
Confœderácyą Krol Zygmunt III. poprzyſiągł. *A.* 1588. *fol.* 446.
Tenże, *in Confirmatione jurium,* wárował ią. *Ib. f.* 449. §. *Quod verò.*
Cum Violatoribus pacis in Religione diſſidentium, Proces y Executią poſtánowić, ná przyſzłym Seymie, obiecáno. *Ibid. fol.* 490. *tit.* Reces Seymu.
Confœderácya Generálna Wárſzáwska, po śmierći Krolá Zygmuntá III. y porządek około Electiey, iáki ma być záchowány. Beſpieczeńſtwo tákże. *A.* 1632. *tit.* Confœderácya.
Táſz *approbatur. A.* 1633. *fol.* 12. *tit. Acta Interregni.*
Tákowaſz po śmierći Krolá Władysłáwá IV. *A.* 1648.
Tákowaſz po Abdicatiey Krolá Ianá Kazimierzá. *A.* 1668.
Tákowaſz po śmierći Krolá Michałá. *A.* 1674.
Confœderácya Woiewodztwá Krakowskiego, po śmierći Krolá Zygmuntá III. w ktorey Sądy Kapturowe náznaczono, y co ſądzić opiſáno. *A.* 1632.
W pytkich zwyſs mianowánych Confederácyi, naydźieſs punćta reſolwowáne, pod własnemi rzeczy názwiſkámi.
Confœderácya, *in Cauſa Religionis,* naypierwey przyrzeczona. *Salvis Jurisdictionibus* nád Poddánemi, *& alijs. A.* 1573. *f.* 209. §. A iż.
Potym ią naprzod Krol Henryk poprzyſiągł. *Ibid. fol.* 226.
Potym Krol Stephan. *A.* 1576. *fol.* 251.
Potwierdzona od tegoſz. *Ibid. fol.* 253. §. A iż w tey.
Znowu od tegoſz wárowána. *Ibid. fol.* 258.
Znowu oſtrzeżona. *Ibid. fol.* 270. §. *Quod verò.*
Confœderácyą Generálną Stanow Koronnych, y W X Lit. zá Krolá Michałá, ktora ſię w Poſpolitym ruſzeniu, pod Gołębiem poczęłá, á potym z pod Lubliná, do Wárſzáwy *Actus* iey przenieſiony y w Seym Koronny ſześć Niedzielny obrocony. *A.* 1673. *fol.* 2. §. My ſtoſuiąc ſię.
Confœderácye Żołnierskie. *Vide. tit.* Woysko.

CONFIRMACYE

Herburt. fol. 107 t. Sigiſm. Aug De aliorum veroRegum Confirmat.

Confirmatio jurium Regni Gnalis przez Krolá Auguſtá. *A.* 1550. *fol.* 1. *tit.* Przywiley.
Tákowaſz przez Krolá Henryká. *A.* 1574. *f.* 227. *tit. Confirmatio*

Tákowaſz

Takowaſz przez Krolá Stephánà. *A.* 1576. *fol.* 258. *tit: Literæ Confiermationis.*

Priuileg. idem fol. 99. *tit. Confirmatio inuirium. & ſequu.*

Znowu podobna przez tegoſz. *Ibid. fol.* 269. *tit. Confirmatio:*

Znowu ná Seymie przez tegoſz. *ibid fol.* 273. §: A iz Przodkowie Náſi:

Takowaſz przez Krolá Zygmuntá. III. *A.* 1588 *fol.* 447. *tit Confirmatio:*

Tákowáſz przez Krolá Władyſłáwa: IV. *A.* 1633. *fol.* 5. *tit: Confirmatio:*

Tákowaſz przez Krolá Ianá Káźimierza: *A.* 1649. *fol.* 5. *tit. Confirmatio:*

Tákowaſz przez Krola Michálá. *A.* 1670 *fol.* 5. *tit. Confirmatio.*

Tákowaſz przez Krola IM. Ianá III *A.* 1676 *fol.* 7. *tit. Confirmatio.*

Confirmatio Electionis Stephani in Regem Poloniæ. A. 1576: *fol:* 239. *tit. Confirmatio Electionis:*

Confiirmatio articulorum Henrico Regi oblatorum, facta per Stephanum Regem. Ibid. fol. 253. *tit. Literæ Confirmationis.*

Confirmatio Pactorum Conuentorum, przez Krolá Zygmuntá III. *A.* 1587. *fol.* 451. *tit. Confirmatio.*

Confirmacya inſzych iakich rżeczy· *V. tit:* Approbacye. *& tit:* Przywileie.

CONSENSY

Herburt. fol 109· *tit. Conſenſus.*

Conſenſy ná *Dobrach Krolewſkich*, ktore nię ſą Prawu przeciwne, w mocy zoſtáwiono. *A.* 1550. *fol.* 4. §. A iz wiele.

Conſenſy *ad cedendum*, iáko y ſolida, ná Miaſto Wiznę *cum attinentijs*, z Káncellariey Koronney dawáne być nie máią, *ſub nullitate eiusmodi Priuilegiorum: ſaluá moderni Poſſeſſoris aduitalitate. A.* 1647. *fol.* 31. *tit.* Opátrzenie Iurydiki Wiskiey.

Conſenſow *ad cedendum*, Káncellarye Koronne nie powinne wydawáć, poki niebędzie doskonále *deductum* quitámi Skarbowemi, że ztych Dobr, dawnieyſzych y ſwieżſzych czaſow, Quarta zupełnie wydána ieſt. *A.* 1667. *fol.* 4. *tit.* Vmocnienie Wárunku o Quarcię.

Conſenſ Vr. Andrzeiowi Gębickiemu Stároſcie Nowodworskiemu, do tránsfundowánia Prawá, ktore ma náStaroſtwie Nowodworskim, lub ná Oſobę Krolá Im. y ſucceſſorow iego *ſanguinis*, lub ná kogo inſzego *ex Ciuibus Regni, & M. D. Lith. mediante exſolutione Summæ*, ná tymże Stároſtwie, *bærentu. A.* 1678. *fol.* 17. *tit.* Conſens.

Conſens ná odiazd *extra Regnum V. tit.* Odiazd.

Conſens ná dwá Opáctwá Krolewicowi Károlowi. *A.* 1649. *fol.* 7. *tit.* Conſens.

Conſens ná wywożenie drew z Puſzczy. *Vide. tit.* Puſzcze.

Conſens na Arendowánie Dobr Ordynácyey podległych. *V. tit* Ordynacye.

Conſenſy wſzytkie w mocy Krolá zoſtáwiono. *V. tit. ſolida.*

CONSTITVCYE

Conſtitucye Seymowe, Senatorowie, y Poſłowie, ná to deputowani, podpiſawſzy, do Káncellarycy podawáć máią. *A.* 1588. *fol.* 457. *tit.* O Conſtytucyách Seymowych.

Przy Concluſiey máią być czytane, przez PP. Pieczętarze, *cũ interrogatione*, iezeli ie pieczętować. *ibid.*

Reáſſumitur, *cum hac declaratione*, iż z podpiſem Márſzałká Poſelskiego, y inſzych Oſob, ná to, z Senatu, y Kołá Poſelskiego deputowánych, do Xiąg Grodzkich Wárſzawskich, *ad acticandũ*, názáiutrz po Seymie podawáne być powinne. *A.* 1613. *fol.* 7. *tit.* O Conſtitucyách.

Znowu o tym, *cum reaſumptione in toto* dawnych Praw, á o ſobliwie *A.* 1613. A Márszáłkowie Poſelſcy Conſtytucye, ktore zá zgodą w ſzechStánow ſtaną; *ad mundum* záraz przepiſowáć kazać máią: á po skończeniu wſzytkich, one przy podpiſách Senatorow dwu, y Deputatow z Izby Poſelskiey, podánych, po Concluſiey Seymu, y pozegnaniu Krolá, názaiutrz do Grodu Wárſzawskiego oddawáć powinni á ieſliby wakował Grod, to do Metryki Koronney; *A.* 1661. *fol.* 15 *tit.* OPodawániu Conſtitucyi.

PP Pieczętarze oboygá Narodow, zniozſzy ſię z P. Podskárbim. W Koronnem, o koſzcie, (ktory, *in inſtanti*, na wydrukowanie Conſtitutiy, ma dác) one naydaley trzećiego dnia, do Druku podáć á wydrukowáne zapieczętowawſzy, w czeſnie ná Seymiki Relácyine, także do Grodow po Woiewodztwach y Ziemiach, według Prawá, y dawnego zwyczáiu, rozesłać *ſine intermiſſione* maią. *ibid.*

Conſtitucye Seymowe, odmieniáne y przyczyniane, przez *Senatus Conſulta*, być nie maią: ani Vniwerſały, ktoreby ie znoſiły, wychodzić maią, *ſub nullitate* tychże Vniwerſałow. *A.* 1662. *fol.* 2. *tit. De reddenda ratione Senatus Conſultorum.*

Do Conſtitutiy Seymowych, podwu tylko Deputatow ex Gentibus, *iuxta antiquas conſuetudines*, bywać powinno. *A.* 1673. *fol.* 11. *tit.* Izbá Poſelska.

Przyſięgáć powinni ćiſz Deputaći. *V. tit* Seym.

Conſtitucye Seymu przeſzłego, *Anni.* 1658. ktore dwa rázy *ad* Typum podane, nie małą wRzeczypoſp: vczyniły mięſzaninę, znieśiono, y poſtanowiono, áby Márſzałek Poſelski támtego Seymu, Exemplarz Conſtitutiy w ſzytkich, ná ktore *Conſenſus omnium Ordinum*, na Seymie záſzedł, z podpiſem ręki ſwoiey, y Deputatow, do Cunſtitutiy, miánowánych, do Grodu Wárſzawskiego podał, według ktorego Exemplarzá, te Conſtitutie przedrukowáne

być

być máią. *A.* 1662. *fol.* 2. *tit.* Constitucye Seymu przeszłego. A nápotym nigdy Constitutiy przedrukowywáć *ex Senatus consulto* nie będzie wolno. *ibid.*

Constitucye *A.* 1590. wszytkie, ktore periculum *& necessitas belli Turcici expressit*, y *temporaneum* było, abrogowáno ták w Koronie, iáko y w W.X.Lit. *A.* 1591. *fol.* 618. *t.* Znieśienie niektorych Constitutiy

CONTRACTY

O Contráct słowny, ktory ani Ziemskim, áni Grodzkim zápisem iest vmocniony, miánowicie o Dobrá dziedziczne, nie ma być nikt pozwan do sądu, áni ma być sądzon. *& in tali casu*, áni zákłády, áni zadátki, mieyscá nie maią. *In Except. Mason. A.* 1576. *f.* 311. *t.* O Contrákcie słownym.

O Contrákty co za ochrona po Woynie, *A.* 1648. Obywátelom Woiewodztwá Kiiowskiego, Brácławskiego, y Czerniechowskiego. *V. tit.* Długi

CONTROWERSYE

Controwersye nay dáley do trzećiego dnia, Prokuratorowie podawáć powinni. á potym nie ma ich Sąd przyimowáć. *A.* 1569. *f.* 192. §. W tym się też dzieią trudności.

Tákże y w W.X.Lit. *A.* 1616. *fol.* 42. *tit.* O Pisárzách.

CORRECTVRA PRAW, Y TRYBVNAŁV.

Na Correcturę Praw Koronnych, y W.X.Lit. y Trybunału, Deputáci náznáczeni: á Rycerstwo, na okázowániu, ma swoie miánowáć. *A.* 1587. *fol.* 410. §. A ná Correcturę.

Sendomierzánie, ná to, swego wybráli. *ibid. fol.* 426. Tákże do Correctury.

Obiecáli ią sobie w Recessie Wárszáwskim. *ibid. fol.* 436. §. Czás Koronowánia.

O teyże wzmiánka w popárciu Electiey Krolá Zygmuntá III. *ibid fol* 438. *tit.* Popárcie.

Znowu Deputáci ná to· *A.* 1589. *fol.* 516· *tit.* Correcturá Praw.

Y znowu *cum salario*, z łanu kázdego, w kázdym Woiewodztwie, po groszy dwu, wedle quitow podymnych. A w Woiewodztwie Podolskim z Dymow. *Retinentes pœná Mille Marcarum*, ná Trybunále, *peremptorie repetendâ* karáni być máią. *A.* 1601. *fol.* 734. *tit.* Correcturá Praw.

Tymże Deputatom kazáno powinność swoię wykonać. A w ktorychby Woiewodztwach, ábo miánowáni nie byli, ábo poumierali; ná Ele-

li; ná Electiách Deputáckich, inſi ná to mieyſce náznáczeni być máią. *A.* 1607. *fol.* 834. *t. Compoſitio.*

Podatku ktoby nie oddał, ná *ſalarium* Deputatom, náznáczonego; *pœnis Conſtitutione publicâ ſancitis, in Officio Cáſtrenſi peremptoriè ſine dilationibus, & appellationibus*, tak iáko o Pobory, kárány być ma. A Vrząd Grodzki, zá oddaniem ſobie Deláty, *ſub pœnis de non facienda Executione, decernere* ma. Poborcy záś ieſliby v nich te ſaláriá zátrzymáne były; oddac ie do rąk Deputatá ſwego Woiewodztwá máią, *ſub pœna Mille marcarum peremptorie coram Officio Cáſtrenſi, ſine motionibus & dilationibus, ad inſtantiam* Deputatá owego *vindicandâ. ibid. fol.* 855. *tit. Salaria* Deputatō. Nie skończoná. Znowu tymże Deputatom, *peragendum* to *negotium* zlecono. *A.* 1609. *fol.* 901. *tit.* Reaſſumptia Conſtitutiey: Vr. Swoſzowski Piſarz Ziemſki Lwowski, Proces *hoc ſine* nápiſał, ktory do Druku podáć roskazano. *A.* 1611. *fol.* 2. *tit.* Skrocenie poſtępku.

Iákoſz podány; y *in Volumèn Legum* ieſt inſerowány *Ibid. fol.* 1. *tit.* Poſtępek Práwny.

Potym ſię nie podobał; *& caſſatur. A.* 1613. *fol.* 34. *tit.* Proces.

Correctura Praw niektorych Litewskich *approbatur. A.* 1578. *fol.* 332. *tit.* Artykuły przydane.

Ma być Correctura Statutu tegoſz ták iednak áby nic nie było ſpiſom Vniey przećiwnego *A.* 1581. *fol.* 380. §. Maią teſz.

Deputátow, na to, wybrano. *A.* 1609. *fol.* 911. *tit.* Correctura Praw.

Znowu inſzych. *A.* 1611. *fol.* 40. *tit.* Correctura Praw.

Skonczona, y na ſeymie, do confirmatiey, podána, ale iż do przeyrzenia oney, dla powaznych ſpraw Rzeczypoſp. przyiść nie mogło; na Seymiki bliskie, aby tam przeyrzana, á z tamtąd na Seym przyſzły przyniesiona była, odesłano ią. *A.* 1613. *fol.* 47. *tit* o Correcturze. *Plura tit.* Statuta.

Correctura Praw Ziemiom Pruskim pozwolona. *A.* 1589. *fol.* 515. *tit.* Correctura Praw.

Nie doſzła. Continuować ią kazano, y na przyſzły Seym, *ſub cenſuram* podac. *A.* 1590. *fol.* 579. *tit. Prorogatia.*

Podána, y approbowaná ztą deklarácyą, żeby obywatelom Ziem Pruskich zawzdy wolno było, Práwa tego, do ſądow od prawowánia, należącego poprawować, y przyczyniać. Na co iednak confirmacya Seymowa zachodzić ma. *A.* 1598. *fol.* 701. *tit.* Prawá Pruskiego Correctura.

I ieſzcze poprawić iey pozwolono. *A.* 1616. *fol.* 16. *tit.* Naznaczenie.

Correctura Praw y zwyczaiow Wołynskich y Brácławskich pozwolona. *A.* 1589. *fol.* 526. *tit.* Correctura.

Znowu

Znowu: bo pierwſza niedoſzłá. *A.* 1590. *fol* 583. *tit.* Poprawa.

Correctura Praw Koronnych, y WXLit. na przyſzłym Seymie *Electionis*, ma byc záraz na początku namowiona, y do skutku przywiedziona. w Confœderacyey. *A.* 1632. §. Ażeby Correctura Iuriū. Deputaći ná to do WXLit. naznáczeńi, ktorzy tákże w Práwá, y Przywileie Mieſzczan Wileńskich weyrzec maią, y relacyą ná przyſzłym Seymie vczynić. *A.* 1633. *fol.* 27. *tit.* Correctura Práw w WXLitew.

Correctura *Iurium*, y skroceńie Proceſſu, ma być *in Anno.* 1642. Do czego Woiewodztwa, y Ziemie, Deputatow, iáko na Trybunał, powinne obrac: ktorzy z Deputatami z Senatu náznaczonemi, onę maią vmowić, y do Bráći na Seymiki odnieść przed Seymem, *propter finalem deciſionem. A.* 1641. *fol.* 9. *tit.* Correctura *Iurium.*

Corteſani. *Vide. tit.* Statut.

CRIMINALIA.

CRiminales *merè cauſæ* ſeymowi należą. *A.* 1578. *fol.* 328. § *Exceptis Cauſis.*

Cryminały ná Seymie, po propoſitiey, y wotach Senatorskich. cáły tydźień ſądzić ſię maią: á potym przez Seym, w kazdą ſrzodę, Piątek, y Sobotę: *ibid. tit.* Scrutinium.

A Litewskie, każdego Wtorku. *A.* 1589. *fol.* 529. *tit.* Criminalia.

Criminálem *Cauſam*, ktoby *ex Ciuili* czyńił, abo niewinnie inſtituował komu; *pœná ſeſſionis Turris in fundo* Ziemie abo Powiatu ſwego, *& centum Marcarum, cum damnis*, na Seymie karány być ma. *A.* 1565. *fol.* 100. *tit.* o Rzeczach.

Znowu o tym w zmiankę czynią. *A.* 1578. *fol.* 328. § *Exceptis Cauſis.* Podnieſiono Winę na dwieśćie grzywien, *cum ſeſſione Turris per duodecim ſeptimanas.* Ale gdy *Citatus iuramento euadet; Actor pœnæ huic non ſuccumbit. A.* 1588. *fol.* 465. *tit.* o Rzeczach. *Vide tit. Pœna talionis.*

In Criminalibus Cauſis, ſcrutinium ma ſię wywodzić, na pierwſzych Rokach, *poſt crimen obductum, in Foro delicti. A.* 1578. *fol.* 328. *tit.* Scrutinium.

In Criminalibus articulis Caſtrenſibus, appellatio iść ma na Trybunał *ibid.*

Criminałom Mazowieckim Rok pierwſzy zawity. *Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 297. *tit.* o Zawitym.

Iuſznie zawity: Ale tak iáko w korońie, aby *pœna Contumaciæ terminum peremptorium* vprzedzáłá. *A.* 1589. *fol.* 581. *tit De termino.* Tákże Wołyńskim nie zawity; Ale Actor powińien w przod *pœnam contumaciæ* otrzymać. *A.* 1616. *fol.* 18. *tit* o Contumacyey. w Criminałách wſzytkich Seymowych, y Trybunalskich, ſwiadkowie *etiam ex Equeſtri Ordine, depoſitiones teſtimoniorum ſuorum* poprzyśięgáć po winni *A.* 1667. *f.* 6. *t.* Declárácya beſpieczeńſtwa

Criminalis Cauſæ præſcriptio. Vide. tit. Præſcriptio.

Criminis recentis præſcriptio. Vide. tit. Eodem

Crimen læſæ Maieſtatis, tylko *machinatione*, *conſpiratione*, *violento conatu*, *& facto ipſo*, *in perſonam & vitam Regiam committitur*. *A.* 1588. *fol.* 455. *tit De crimine.*

Herburt fol 127. tit. Crimen.

Pozew na Seym, *ad inſtantiam*. Inſtigatora Koronnego, za wiadomością Marſzałka Koronnego, ſzeſc niedziel przed terminem ma byc przez woźnego, na Seymiku, położony, y *poſitionis relatio* (w ktorą on pozew powinien być *inſerowany*) *coram Actis Caſtrenſibus*, *eiuſdem Diſtrictus* ma być vczyniona, zá ktorym pozwany, ma ſtanąc *peremptorie*. *ibid.*

Wotować máią, Senat, y ośm Posłow ná to przyśięgłych, bez bytnosći Krolewskiey; *maior pars* ma concludować. *ibid.*

Deklárowáno, że nie ośmiu, ále dwánaſcie Deputatow *ex Gentibus* być powinno. *A.* 1670. *fol.* 15. *tit.* Poſtępek Práwny. Delátor powinien być przy Inſtigatorze, dla conuictiey, ktory może być y *plebeius*. Ktory ieſli *in probationibus defecerit*; na gárdle, á Szláchcić, *iuxta Conſtitutionem A.* 1565. to ieſt *pœnâ Centum Marcarum*, *cum damnis*, *& ſeſſione Turris* Ziemie abo Powiatu ſwego, *per duodecim ſeptimanas*, ma być karány. A ieſliby ſię *Reus* odprzyśiągł; *Delator à pœna* ma być wolny. *A.* 1588. *fol.* 455. *tit. De Crimine.*

A gdy by ſię ſpolnie w ſzyſcy na iędnę ſententią zgodzili; táki Dekret, przez nie, w niebytnośći Krola, concludowány, przy Krolu, *ex ſcripto*, ma być ferowány przez Marſzałká *Ibid.*

In paritate Votorum. Tákże gdyby *probationes & documenta*, *contra Reum*, nie były *certa*, *manifeſta*, *notoria & ſufficientia*; pozwány, wedle Státutu *de Viro bonæ famæ*, bliżſzy *ad euadendum*, choć by *inſufficientia* documentá *& probationes* depoſitiámi poprzyśiężonemi vtwierdzone były. *ibid.*

Prokuratorá, pozwánemu, ieſliby go potrzebował, ma Sąd przydáć, y dáć mu po propoſitiey y pokazániu dokumentow, ieſliby tákże potrzebował tego, *ſpatium* do dni trzech. *Ibid.*

A ieſliby Inſtigator ſpráwę z włoczył; (ktora na tymże Seymie powinna być skonczona) *Reus ad euadendum*, ná koncu Seymu, ma być przypuſzczony: *Excepto*, gdy by ſam pozwány potrzebował dilátiey, *ob infirmitatem veram*, ktora ſamá iedná, *in eo caſu*, ma być do dwu Niedziel pozwolona; Abo gdyby Sąd *ex allegatis & reſponſis* vznał, zeby wtym potrzebne było *ſcrutinium Ibid.* *Complex criminis aut machinationis*, *in perſonam Regiam*, do tegoſz ſądu ma być pozwány, y gdyby, iáko y Principał był *conuictus*; *reus eſſe criminis condemnabitur*. *Ibid.*

Pozwány, *ratione criminis læſæ Mttis*, nie ma w większym poczcie ná Seym przyiezdzáć, tylko *ad ſummum*, ze dwudzieſtą Oſob,

includu-

includuiąc w to, ták Przyiaciele, iáko y ſługi, y w tákieyże liczbie oſob, do mieyſcá ſądow, nie w większey, przychodźić ma. *Ibid.*

Znowu o tym ná Electiey Krolá Michálá deklarowáno, iż podług Conſtit. *A.* 1588. záchować ſię powinno, z tym dokładem, áby Krol przy takowych ſądach nie zaſiádał. *A.* 1669. *tit.* Deklárácya Dekretu.

Scrutinia, *in quantum* by ſąd potrzebne być vznáł; nie ná tym, álе ná drugim Seymie, expediowane być powinne, iakoby *celeritate* nie ſzwánkowáłá *innocentia*. *Ibid.*

Contrarium ná Seymie *A.* 1670. ſtáneło, to ieſt: áby ná iednym Seymie, tákowe ſpráwy dekretowáne były. *fol.* 15. *tit.* Poſtępek práwny

Mandaty *in cauſis criminis læſæ Maieſtatis & Perduellionis*, tylko *ex Senatûs Conſulto* maią być wydáwáne, y znich ſię, Káncellárye ná Seymie, spráwić powinne. *Ibid.*

O tymże, z tym dokładem, aby Káncellárye, *poſt peractum Senatûs conſultum*, ſtronom potrzebuiącym, onych nietrudnili. *A.* 1670. *fol.* 15. *tit.* Poſtępek práwny.

Crimen Læſæ Maieſtatis, & Perduellionis, pociągnione było ná to gdyby kto Xiążę Máximilianá, ná Kroleſtwo forytował. *A.* 1590. *f.* 562. *tit.* Vbeſpieczenie.

A przed tym, ktoby *ſecuritatem* Rewizorow z gwałćił. *A.* 1563. *fol.* 41. §. A tákże Zupnicy.

Co potym ná Luſtratory, *ratione ſecuritatis* onych, reáſſumowáno. *A.* 1601. *fol.* 731. A izby.

Crimen Perduellionis, rozumieć ſię ma, gdyby ſię kto z Nieprzyiaćielẽ Rzeczypoſp: *ku zskodzie oney porozumiewał*, táiemnice Rzeczypoſp. zwierzone, Nieprzyiacielowi oney wynoſił, Zamek na zmowie podał, wzrufzał *pacta Fœdera* z poſtronnemi Pány, rebellią v czynkiem pokázuiąc, álboby ktorykolwiek inny wyſtępek popełnił, ktoryby własnie był *contra Rempublicam*. Co ma być ſądzono *eo Proceſſu*, iáko *cauſa criminis læſæ Maieſtatis*, y bez *delatora*, gdyby go nie było. Krol iednak ná ſądzie ma ſiedzieć. *A.* 1588. *fol.* 456. §. Tákiſz poſtępek.

Z Máximilianiſtami iáki miał być *Proces*; *fuſe* opiſano. *A.* 1588. *fol.* 472. §. Naprzod.

Potym iák to mitigowáno. *fuſe* o tym tákże. *A.* 1589. *fol.* 512. *tit.* Adhærentowie.

O podánie Smoleńſka Moskwićinowi, ná przyſzłym ſeymie, *præfixerunt terminum peremptorium*, IMP. Philippowi Obuchowiczowi Woiewodzie Smoleńſkiemu: tákże Oberſzterom, Rotmiſtrzom, Zołnierzom, Deputátom, Vrzędnikom Ziemſkim y Grodzkim y wſzytkim Obywátelom Smoleńſkim, ktorzy z Nieprzyiáćielẽ tráktowáli: Gdzie ná inſtantią Inſtigátorow *vtriuſq; Gentis*, za

wiádomośćią Marſzałkow obudwu Národow, *ſine adcitationibus, & quibusuis dilationibus*, w tydźień, po záczęćiu Seymu, wywiodſzy, ná tymże Seymie, *in vno eodemq; termino ſcrutinium*, przed Deputátámi, ták z Senatu, iáko y z kołá Poſelskiego, náznaczonemi; wſzytkie *ſcripta* tractatow ſwoich z Nieprzyiaćielem *producere*, y przez Krola, Senátorow, y dwudźieſtu czterech Deputátow z Izby Poſelskiey, to ieſt, z káżdego Národu, po oſmiu, (co tylko *ad hunc ſolum actum* służyć má) náznáczonych, y według rothy przyśięgłych, *juxta pluralitatem votorum*, przy bytności w ſzytkich Posłow Ziemskich, *pro demerito* ſądzeni y káráni byc máią. A poki ſię nie ſpráwią; tenże Woiewodá niemá być *particeps Conſiliorum*: á Officierow, y Zołnierzow, ktorzy przytym podániu byli; zásługi wáreszćie zoſtáwać będą, á ſami Oberſzterowie, wſłużbie Rzeczypoſpolitey nie będą. *De forma Iudicij* tey ſpráwy, ná przyſzłym Seymie, żadná iuſż *diſceptatio* być nie powinna. *Nihil derogando* ná potym Conſtitutiey *Anni.* 1558. *de Crimine Perduellionis. A.* 1655. *fol.* 2. *tit.* Spráwá Smoleńska.

Sądzoną tá ſpráwą: y deklaracyá táká, *per Conſtitutionem*, ſtánełá Poniewáż *manifeſtis probationibus*, y z Inquiſitiey *per Scrutatores* ná teráźnieyſzym Seymie z Senatu y z kołá Poſelskiego *deſignatos clarè patuit*, iż *non ex aliquo conditamine* z Nieprzyiaćielem, y nie z nieczułości *in Officio*, ale z pewnych defectow, y przez zdrádę tamecznych nicktorych obywátelow, Zamek Smoleński, w ręce Nieprzyiáćielowi przyſzedł. Przeto, iáko Potomſtwo Nieboſzczyká Woiewody Smoleńskiego, ták y obywátelow Smoleńskich, ktorzy u ſądu teráźnieyſzego *comparuerunt*, to ieſt Vrodzonych Stánisłáwá Vnichowskiego Podſędka, Samuelá Bakánowskiego Stolniká, Vrzędnikow Smoleńskich, Mikołáiá Tyzenhauza, Iána Dakę, Páwłá Onikiewicza, Iákubá Brzeźieckiego, Piotrá Swiáckiego, *innocuos & liberos* deklarowano. Ci záś ktorzy przed ſąd teráźnieyſzy nie ſtáneli; nie extenduiąc ná nich na ten czás *ex clementia pœnas Legum*; ná przyſzłym Seymie, *ſine adcitatione*, *comparere* powinni. *A.* 1658. *fol.* 9. *tit.* Declárátia ſpráwy.

Tych wſzytkich, ktorzykolwiek przy Cárze Moskiewskim, po wzięćiu Smoleńská zoſtáli, y ná imię iego przyſięgę wykonáli, *pro perduellibus, & hoſtibus Patriæ* deklárowáno. *A.* 1655. *fol.* 2. *tit.* Spráwá Smoleńská.

Spráwá z Vrodzonym Wilhelmem Korffem, y Kápitanámi iego, wedle Conſtitutiey Seymu przeſzłego, nie przypádłá. Odłożono ią tedy ieſzcze do przyſzłego Seymu. Czego Inſtigatorowie *vtriuſq; Gentis* poprzeć máią. Obywátelom záś Smoleńskim pozwolono *legalitatem*, przez iednego Obywátelá, *in Judicio*. A ktorzy przy podániu Smoleńská nie byli; ći do tey ſpráwy cále nie należą. *A.* 1659. *fol.* 15. *tit.* Reces.

Zniesiono

Znieśiono, wiecznemi czáſy, condemnaty z pewnych Obywátelow Woiewodztwá Smoleńskiego, w tey ſpráwie ná nich ferowáne. Ale tym służyć to nie ma, ktorzy, okázyą bywſzy do podánia tey Fortece, ſámi w woyskách, y Pánſtwach nieprzyiaćielskich zoſtáią: ani tym, ktorzy, nie służąc w woyskách Rzeczypoſp: według Conſtitutiey Seymow przeſzłych, ná Sądy *non comparuerunt. A.* 1662. *fol.* 18. *tit.* Znieśienie Condemnat.

Pro Perduelli IMP. Hieronymá Rádzierowskiego Podkánclerzego Koronnego deklarowáno. *A.* 1652. *fol.* 7. *t. Pæna Perduellionis.*

Znieſiono potym *hanc pœnam, per ſcriptum, ad archiuum*, podáne. *Vide. tit Scripta.*

Dekret, *in cauſa criminis læſæ Maieſtatis*, ná IMP. Ierzego Lubomirskiego Márſzałká Wielkiego, Hetmáná Polnego Koronnego, ferowány *nullitatis* deklárowano. Ná Seymie Electiey Krolá Michálá. *A.* 1669. *tit.* Declárátia Dekretu.

Dekretá *in cauſis criminis læſæ Maieſtatis, & Perduellionis, occaſione necis* Im.P. Gąśiewskiego, *& alijs Criminalibus, & homicidijs. Vide. tit.* Dekreta.

Crimina recentia, in quouis foro, ſądzone być mogą. *patet in Conſtit. A.* 1678. *fol.* 10. *tit. Euocatio extrà forum.*

O poddánie Kámieńcá Podolskiego Turkom, Sąd z Vr. Mikołáiem Potockiem Generałem Podolskim, do przyſzłego Seymu odłożono. Na ktorym, *ſine adcitatione, peremptorie, ad inſtantiã Vr.* Inſtigátorow oboygá Národow, *etiam abſq; Delatore*, za wiádomośćią Wielm: Márſzałkow oboygá Národow, ſpráwić ſię powinien z Officierámi ták Polskiego iáko y Cudzoźiemskiego záćiągu, ktorzy byli przy *deditiey* Kámiencá, y ktorzy z Nieprzyiáćielem tráktowáli, y ktorzy, ſzarze Woyskowe máiąc, od Kámiencá ná ten czas *abſentowali* ſię, y ktorzy iákiekolwiek pieniądze y Contribucye do fortificatiey Kámiencá należące w ſzafunku mieli, y ktorzy ammuńitią w Kámiencu záwiádowáli, ták że ktorzy prowianty zátrzymáli, y pieniądze ták na nie, iáko y ná fortificatią bráli. Tego zas ſądu táka forma byc ma, iáko ieſt wyżey w Conſtitutiey, *A.* 1655. w ſpráwie Smolenskiey, wyrażono: *præuiá* iednák *inquiſitione*, ktorą w tygodniu iednym, Vr. Generał Podolski wywiedźie, áby ſpráwa ná tymże przyſzłym Seymie oſądzona byłá. *A interea* niżeli ſię ſąd skonczy; na Seymách, y Seymikách, *actiuitate ma carere* Vr. Generáł. *A.* 1673. *fol.* 26. *tit.* Spráwá Kámieńiecka.

Do ſądzeniá tey ſpráwy, Márſzałek Poſelski má Deputátow, *non obſtante ulla contradictione*, náznaczyc. *ibid.*

CVDZOZIEMCY.

CVdzożiemcy, w Mieśćiech nieośiedli, hándlować nie máią. *A.* 1562. *fol.* 28. §. O Kupcách.

Reaſſumitur, ztą deklaracyą, áby kazdy Stároſtá, z Vrzędem Mieyskim, Státutu pomienionego executią czynił. *A.* 1565. *fol.* 97. *tit.* Kupcy Cudzożiemſcy.

Cudzożiemſcy Kupcy oſiádłość y Prawo Mieyskie máiący, Krolowi, y Miáſtom przyśięgáć, *onera Ciuilia ferre*, posłuſzenſtwo wſzelákie Vrzędowi Mieyskiemu czynić powinni, nie broniąc ſię żadnemi liſtáni wolnemi. *Ibid.*

Ciſz Dobr nábytych z Korony wywożić niepowinni, *ſub confiſcatione bonorum.* Czego Stároſtowie, y Celnicy doglądać máią. *Ibid.*

Z Krakową, Poznánia, Lwową, y Wilna, ieśliby ktory Dobrá wywożił; dźieśiąta ich część Miáſtu ſpráwiedliwie ma być oddána. *A.* 1590. *fol.* 589. *tit.* Dźieśiąta część dobr.

Cudzożiemcy ſámi, do Korony po towáry na ſkłády, iezdźić máią, y ſwoich tamże do Mieſzczan tanecznych, y do ſtanu Rycerskiego zbywáć, drog dawnych zwyczáynych nie miiaiąc. *A.* 1565. *f.* 91. *tit.* Vſtáwá na ſkłady.

Cudzożiemcy nie máią wołow y bydłá kupowáć w Koronie na innych mieyſcach, tylko na pogránicznych iarmárkách, albo woły źimowáne karmne, y powołowſczyźnę, w Domách Szlacheckich. *Ibid.*

Plura V. tit. Kupcy.

Herb. De non conferendis Dignit. & Offici. Alienigenis fol. 140. *t. Dignitátes & ſequ.*

Cudzożiemcow, Krol Henryk, do Korony w prowadzáć, ani im Vrzędow y opátrzenia nie miał dawáć. *Ex Pactis Conuentis. A.* 1573. *fol.* 225. §. *Item recipiunt.*

Krol Stephan ták że niemiał Vrzędow Oboygá Narodow obcym dawáć. *A.* 1576. *fol.* 255. §. Vrzedy Koronne.

Toſz *& in Páctis* Krolá Zygmuntá III. *A.* 1588. *fol.* 452. §. *Recipiunt etiám.*

Ani *ad cuſtodiam Corporis ſui* miał cudzożiemcow zażywáć. *ibid. fol.* 453. §. *Cuſtodiam etiam.*

Znowu iż im Vrzędow dawáć nie miał, áni opátrzeniá áni kádukow. A gdyby dał ktoremu co to iako *Vacans*, ludziom zásłużonym oboygá Narodu, z wiadomośćią *Senatu*, powinien był według práwá conferowáć. *A.* 1607. *fol.* 831. *tit.* o Cudzożiećach. Oco w Koronie z takimi Cudzożiemcámi wolne *forum* na Trybunale, iako z nieośiádłym Stároſtą, *ad inſtantiam cuiuslibet*: á w Litwie także na Trybunale, *in quouis termino, pro pœna trecentarum marcarum Parti & Iudicio permedium, na nich decernendá, & priuatione Danin*; ktore po Dekrecie Trybunálskim, Podskárbiowie

biowie WXLit. odbieráć, y w zawiadowániu ſwoim do tąd, poki ich Krol, według práwá, conferowáć nie będzie komu, mieć powinien, pod winą Tyśiącá grzywien, gdyby w tym był *negligens*, álbo folgę iáką czynił: ktorą *de ſuo* zápłácić ma Delátorowi. O co *forum* Trybunał. *A.* 1607. *fol.* 831. *tit.* OCudzoźiemcach.

Archidyakon iednak Gnieznienski, dla zasług ſwych, y dla ſpowinowácenia ſię z zácną Fámilią w Koronie tey, *declaratur capax* doſtoienſtw Kośćielnych. *Ibid.*

Zachowano wcale Conſtitutią pomienioną *Anni* 1607. to dekláruiąc, że zwyſz rzeczony Archidyakon, wiecey *Beneficiorũ* mieć nie moze. *A.* 1609. *fol.* 889. *tit.* O Cudzoźiemcach.

Cudzoziemcy, ktorych Krolowi przy ſobie mieć pozwolono, w ſpráwy Rzeczypoſp: wdáwáć ſię nie máią. *A.* 1607. *fol.* 831. *tit* O Cudzoziemcach.

Stoſuiąc ſię do Conſtitutiey wyzey opiſáney, *A.* 1607. Krol Władyſław IV. nie miał tákże Cudzoźiemcow wſzelakiey conditiey, *ad conſilia ſua*, ani do zadnych rządow przypuſczáć, áni im *Dignitates*, Staroſtw, Dzierzaw, y Vrzedow dawáć, ále obiecał we wſzytkim wedle pomienioney Conſtit. zachowáć ſię. *Ex Pactis Conuentis*, *A.* 1632. *fol.* 13. §. Cudzoźiemcow.

Znowu, ze nie ma Krol przy boku ſwoim Cudzoźiẽcow mieć, áni ich ad conſilia zazywáć. *A.* 1646. *fol.* 2. §. Azeby.

O tymże *in Pactis Conuentis*, za ktoremi Krol Ian Kázimierz na Kroleſtwo wzięty. *A.* 1648. *fol.* 17. *tit.* Cudzoźiemcow

Po tym ſtánełá *Lex*, że przy boku Krolewskim, nie ma więcey zoſtawáć Cudzoźiemcow, nád Oſob ſześć. A ktory by ſię *in materias ſtatûs ingerere* chciał; takowy ma być, *ad inſtantiam cuiuscuis*, do Trybunału pozwany, y *ex ſpeciali regeſtro*, *pœnis criminalibus* ſądzony, ták *w Koronie*, iáko *y W. X. Lit. w* Exorbitancyach ná Seymie *Electionis* Krolá Michałá. *A.* 1669. *tit.* O liczbie Cudzoźiemcow.

Cudzoźiemcy Posłámi, y Reſidentámi, *ad exteros Principes*, niemogą być, iedno Szlachta Polska, y WXL. rodowitá, oſiádła, *probatæ fidei*, *& functionibus pares*. *A.* 1662. *fol.* 10. *tit.* O Cudzoźiẽcách.

Declaratur iednák Xiądz *Márinus ſainit Martin*, Proboſzcz Kruſzwicki *capax Prælatur*, y Kánonıy Kathedralnych, y inſzych Dignitarſtw, y *Beneficiorum* w Polſcze. *Ibid.*

Cudzoźiemcy, nie Szlachtá Polska, ktorzy Maiętnośći Ziemskich w Prusiech nákupili; do lat trzech poprzedáć ie powinni byli, *ſub amiſſione* tychże máiętnośći. *A.* 1589. *fol.* 515. *tit.* O Cudzoźiemcách Zamorskich.

A ktoby ſię napotym kupić ie z Cudzoźiẽcow wazył; y pieniądze, y Máietność Ziemską tracić ma, do Skárbu Koronnego. O co *forum* na Trybunale, *ad inſtantiam cuiuuis*, *inter Cauſas Officij peremptorie*. *ibid.*

Reaſſumitur talex, ná Pruſſy Koronne, y WXLit. *ſub amiſſione* Máiętności: ktorey połowicá iedná *fiſco Regio*, á druga *Delatori cedere* ma. Toſz ſię ma rozumieć y o teráźnieyſzych Poſſeſſorách, ktorzyby *intra triennium* tákowych Máiętności nie zbyli. O co wſzytko *forum* ná Trybunale *peremptorie inter cauſas Officij. Non derogando tamen Conſtitutionibus Terrarum Pruſſiæ, & Iuribus Ciuitatum. A.* 1601. *fol.* 743. *tit.* Cudzoźiemcy.

Poki ſię nie wyprzedádzą, według Práwá; *Foru* z niemi o ſzkody przeſzłe y teráźnieyſze, y ieźliby potym od nich komu dźiały ſię, w Ziemſtwie lub w Grodźie náznáczono. A Pozew ná tey Maiętności, ktorąby *quocunq; prætextu* trzymáli, położony być ma. *A.* 1633. *fol.* 39. *tit.* Odochodzeniu Sprawiedliwości z Cudzoźiemcow.

Cudzoźiemcy, Dobr Ziemskich nabyciem, abo wnieśieniem na nie ſumi, zá zadnemi Reſcriptámi y Dekretami trzymáć niemogą. w Exorbitántiách na Electiey. *A.* 1669. §. *Externi.*

Aprzedtym y Krolewſczyzn trzymáć im niewolno było. Dlá tego, poſmierći Krola Zygmunta Auguſta, poſtanowiono, aby ie puśćili, za nápomnieniem P. Podskarbiego, *ſub executione Capturáli*, ktorą Woiewodá vczynić powinien był, *ſub pœna in Legibus expreſſa.* A gdyby P Podskarbi, w napomnieniu ich, *negligens* był; miał o to odpowiadáć ná Electiey, przed Stany Koronnemi. Conf.derat. *A.* 1587. *fol.* 413 §. *Bona Reipub.*

Cudzoźiemcy *Indigenatu carentes*, do Kápituły Wármińskiey, y do zádnych Kathedrálnych, & *Collegiatas Eccleſias* w Koronie, y WXLit. przypuſzczáni nie będą, y te ktore *poſſident Beneficia*, iáko przeciw Práwu, máią być *pro vacantibus* deklárowane, & *Indigenis Nobilibus* conferowane. Wczym oſobliwie Kapitułę Wárſzáwską, *cum Cathedralibus Eccleſiis*, porownáno, áby w niey *Nobiles perſonæ* zásiádały miánowićie *in Prælaturis. Saluis* iednák *Quatuor Doctoralibus Prabendis. Ibid. tit.* o Opáctwách.

Cudzoźiemcow, pod *Interregnum*, więcey nád dźieśięciu miec nie wolno, y to ſług, *ſub pœna* iáko o ruſznice. O co *forum* przed PP. Woiewodámi. *Conf.derat. A.* 1586. *fol.* 403. §. O co ich Mć.

Cudzoźiemcow żadnych nie wolno ná Electią prowádźić, ani z niemi przyiezdźáć; ani ich przy ſobie mieć y chowáć. A ktoby przećiwko temu wyſtąpił; *hoſtis Patriæ cenſendus eſt. Conf.derat. A.* 1587. *fol.* 414. §. Cudzoźiemcow.

Cudzoźiemcom nie máią być pozwáláne w WXLit. zaćiągi, y ſupplementa. *V. tit.* Woysko.

Cudzoźiemſcy Kupćy w Miáſtách WXLit. co powinni. *Vide. tit.* Kupcy.

CVRATORIA

CVRATORIA

CVratorie na *mente captos*, z Kancellárieу nie máią być wydáwane, aſz *ex inquiſitione*, przez Deputáty lubo z Senátu, lubo Vrzędnikow Ziemſkich, lubo teſz *ex Equeſtri Ordine illius Terræ*, w ktorey ten, ná ktorego *Curatoria* wyiednána będźie, *cum bonis ſuis conſiſtit*, náznaczone; *facti & expeditâ patebit*, że *merè Curatoriey* potrzebuie. *A.* 1638. *fol.* 32. *tit. O Curatoriach.*

Et ſaluo iure proximiorum dáwáne być maią. *Ibid.*

CYGANI

Cygáńi z Ziemie maią być wywołáni. *A.* 1557. *fol.* 11. §. Cygáni.

Potym poſtanowiono, iż maią być koniecznie wypędzeni. *A.* 1563. *fol.* 99. *tit.* Cygáńi.

Wywołáni de *facto*. A ktoby ich przechowywał; má być karán, iáko *complex* Banniti. O co *ſorum* Grod. *A.* 1578. *fol.* 335. *tit.* Cygańi.

w Podláskim Woiewodztwie, nie idzie tá *complicitas*, ale ie Staroſtowie wygáńiáć máią. *A.* 1607. *fol.* 850. *tit.* O pozwách *complicum.*

Wołochow tákże y Serbow nie oſiádłych, nikt nie ma przechowywáć, *ſub pœna* o Cygánach. *A.* 1624. *fol.* 10. *tit.* Przechowańie.

Czekany. *Vide. tit.* Mężoboycá.

Czopowe. *Vide. tit.* Podatki.

DANINA: DAROWIZNIA

DArowizny, Iurgielty, ktoby ná Clech, Zupách, vpráſzáł; y *Adminiſtrator* one wydawał; obádwa *pœnæ* 100. *Marcarum ſubiacebunt. A.* 1638. *fol.* 3. *tit.* o Oekonomiách.

Daniny, ktore *Executiey* podpadáły. *Vide. tit. Exekucya.*

Daniny na Lenno. *Vide. tit.* Dobra.

Dániny abo Darowizny Sum. *Vide. tit.* Summy.

Dániny Miaſtom. *Vide. tit.* Miáſtá.

Dániny abo *Incorporatie* Kościoſom, Klaſztorom, Szpitalom. *V. tit.* Kościoły, Klaſztory, Szpitále.

Daniny wieczności, Dożywoćiá, Stároſtw. *V. tit.* Dobrá, Staroſtwa.

DEKLARACYE

DEklaracya o Łubie ſzláchćicu, ktory ſię zwał Cárowiczem. *V. tit.* Tytuły.

Dekláracye o podátkách. *Vide. tit.* Podatki: tamże y o Seymikách.

Szláchectwá. *tit.* Szláchectwo.

Indigenatu. *tit.* Indigenat.

I inſze Deklarácye znaydzieſz *ſuis locis.*

DEKRETA

Piſarz regeſtru ſpraw Seymowych, ręką Referendárza, podpiſanego odmieniáć nie ma. *Vide tit.* Regeſtrá.

Dekretow Seymowych, Káncellárye, *in negotio principali*, w ſądzie Seymowym ferowánych, do Akt wpiſowáć nie máią, aſz pierwey terminaty Dekretow, przez Referendarze podpiſáne, y do Káncellárycy odesłáne będą. *A.* 1641. *fol.* 7. *tit.* o Porządku ſądzeniá ſpraw Seymowych.

Dekretow zgodnych *de conſenſu Partium*, *in cauſis Homicidij*, Referendarze podpiſowáć, y odſyłáć do Kancellariey nie máią. *ibid.* Ani Dekretow zgodnych, *in cauſis ratione Bonorum Reipub. ibid.* Ani Dekretow w ſprawách, ktoreby o podatki Rzeczypoſp: záchodźiły. *Ibidem.*

Dekretá Seymowe *in cauſis Fiſci*, Piſarz Dekretowy, á inſze Piſarz Ziemski, záraz, *poſt promulgationem* onych, przez Referendarze od boku Krolá, *in facie Reipub:* w Protokoł wpiſowáć wſzytkie powinien, nić nie vmnieyſzaiąc, ani przyczyniaiąc. Ktore ćiſz Referendarze *ex nunc* podpiſowáć maią. *A.* 1667. *fol.* 13. *tit.* Dekreta.

Reaſſumitur o tym Conſtit. *A.* 1641. *V. tit.* Správy Seymowe.

Dekreta Seymowe *in contumaciam*, na zrázenie tylko wolnego głoſu, złośćią ludzką wymyſlone, y ferowáne zkaſſowano. Wáruiąć *in poſterum*, áby ſię takie *aggrauatie* nie działy. Także mandaty y pozwy, ktore *eo nomine* do ktoregokolwiek Sądu y kápturowego náſtąpiły, y Dekretá tamże ferowane zniesiono. A na potym nie ma nikt takich akcyi intentowáć, *ſub pœna duorum millium marcarum*, *in Iudicio Tribunalitio*, *ex regeſtro cauſarum Fiſci*, *per iniuriatum uindicandá.* Toſz ſię ma rozumieć o wſzytkich Sądách. *A.* 1669. w Exorbitantiach *tit. Ratio liberæ Vocis.*

Dekretá z Mandatow, przeciwko Prawu, wyniesionych ná Seym, y zá Dorem, ferowane *nullitatis Vide. tit.* Trybunał.

Dekretá, wedſug Statutu W.X.Lit. znoſzone być nie mogą, tylko tám gdzie ſą otrzymáne. Zniesiono iednak, na Seymie, Condemnáty Trybunału W.X.Lit. z Vrodzonych Iuſtinianá Niemierowicza Siciuta, y Samuela Kmicica Chorążego Orszańskiego. Wáruiąć, że to *in exemplum tráhi* nie ma. *A.* 1670. *fol.* 54. *tit.* Zniesienie Condemnaty.

Dekreta w ktorych kolwiek Sądách *illegitimè* otrzymane, iako to *per euocationem*, lubo bez zeznancy relacyey, *in proprio Diſtrictu*, iako Conſtitutia káżę, więc y te, ktore *ſine adcitatione* albo *exalienis inquiſicionibus emanarunt*, iako Prawu poſpolitemu przećiwne

wne z káſſowano; dekláruiąc, że ná takowe Condemnáty, kázdy *locum ſtandi*, y bez Gleytu, w kázdym Sądzię, y wſzędzie mieć powinien. *A.* 1676. *fol.* 22. *tit.* O Condemnatach.

Dekreta Trybunálskie, *ex ſeriis partium controuerſiis* ferowáne, nie maią być znoſzone. *V. tit.* Trybunał Koronny.

Plura o Dekretach Trybunalskich: *V. eodem tit.* Trybunał.

Dekreta Aſſeſſorskie, do Inflánt, pod dwiema pieczęćiami wychodzic máią. *V. tit.* Xięſtwo Inflántskie.

Dekretá w Inflanćiech po Polsku maią być piſáne. *V. Ibid.*

Dekretá *ſatisfactionis V. tit.* ſprawy.

Dekreta *Reuiſionis Literarum. V. tit.* Liſty. *tit.* Executia.

Dekreta Kapturowe. *V. tit.* Káptur.

Dekretá z mándatow przećiwko prawu na Seym y zá Dworem wyniesion ych ferowáne *nullitatis. V. tit.* Trybunał.

Dekreta od mieſzczan Lwowskich, na Vr. Stephánie Liſickim, Ianie Chárſzewskim, Krzyſztofie Borkowskim, na Seymie dawnieyſzym otrzymane, zkaſſowáno, *ſaluo negotio principáli*: Tákże y Condemnáty Trybunalskie. *A.* 1667. *fol.* 12. *tit.* O powadze Dekretow.

Dekret na IMP. Lùbomirskim, *in cauſa perduellionis* ferowany, *nullitatis* deklarowano, na Electiey Krolá. *A.* 1669. *fol.* 5. *tit.* Deklaracya.

Dekreta Trybunalskie, na Zwiąskowych, y tych, co ich *partes ſecuti ſunt*, ferowáne zniesiono. *V. tit.* Woysko.

Dekretow ná Poborcách, otrzymánych *executionem* záwieſzono. *V. tit.* Poborcy.

Dekretu executia, względem Kośćioła S. Iákubá w Thoruniu. *V. tit.* Exekucya.

Dekreta abo Condemnáty, ná Vr. Mieczniku Koronnym, y ſługách iego, tákże ná Pawle Zielenskim, *euocatorie* w Trybunale Piotrkowskim ferowáne, zniesiono. *V. tit. Euocatio.*

Dekretá abo Condemnaty w tymże Trybunale Piotrkowskim ná IMP. Woiewodzie Sendomierskim y Małzonce iego, y inſzych oſobách, *excitatione in vim termini tacti edita* ferowáne zniesiono. *A.* 1653. *fol.* 17. *tit.* Zniesienie.

Temuſz Gleyt dány. *V. tit.* Gleyty.

Dekretá, ná Deputatách Trybunálskich, *ex Officio Iudicis Deputati Tribunalis Regni*, otrzymane zkáſſowano. *V. tit.* Deputaći.

Dekretá ná Vr. Walentem Duplickiem Piſárzu y Poborcy Ziemie Wyſſogrodzkiey o pewne tey Ziemie *retenta* z Conflagrat Miáſteczek y Wśiow vroſłe, ferowáne zniesiono: *O retenta* iednak *Coæquationis*, ſamá Ziemia Wyſſogrodzka, Skárbowi Koronnemu *reſpondere* y *ſatisfacere* powinna. *A.* 1653. *fol.* 22. *tit. Retenta.*

Od Dekretu Trybunału Radomskiego blisko przyſzłego, wolnym zoſtánie Vr. Hieronym Orzechowski Podſędek Sanocki, kiedy Ziemia Sanocka odda zupełnie podatki, ná blisko przyszłym

Trybunale Skarbowym, na Seymie przeſzłym vchwalone. *ibid. fol.* 26. *tit.* O Dekrecie.

Dekret między Vr. Tomáſzem Wołowiczem, á Vr. Euſtachim Wołowiczem Czeſnikiem W.X.Lit. znieśiono, *& ſaluam in foro competenti partibus actionem* zoſtawiono. *A.* 1655. *fol.* 11. *tit.* Approbátio *Laudorum* W.X.Lit.

Dekreta, na ludziach w Woysku będących, *in contumaciam* otrzymáne, tudzieſz ktore przeciw *Exemptom* Hetmańskim ná nich, *in quouis ſubſellio*, ſą skázáne, (*in quantum iuri non repugnat*) znieśiono. *A.* 1655. *fol.* 33. *tit.* Dekreta *in contumaciam.*

Dekretá od Poborcow, *ratione impugnatæ executionis, ſine adcitatione*, otrzymáne; iako znoſić pozwolono *aggrauatis V. tit.* Poborcy.

Dekretow y Condemnat Trybunału Radomskiego, y Commiſsiey Lubelskiey, na Vr. Stephánie Greku Poborcy Powiátu Mielnickiego, o *Retenta* 24. Poborow, otrzymánych, executią ſuſpendowáno, z tą conditią, áby Ziemiá Mielnicka, *aſſignatie*, na te 24. Pobory, od Skárbu, Zołnierzom dane wypłaciła. *A.* 1659. *fol.* 46. *tit.* Condemnaty.

Condemnaty, na całey Ziemi Rawskiey, y *ſpecificè* na niektorych obywátelach oney, przez Zakonnikow Klaſztora Witowskiego, w Trybunale Piotrkowskim otrzymane, *caſſantur. A.* 1662. *fol.* 25. *tit.* Znieśienie Condemnat.

Dekreta y Condemnáty, ieśli iákie, na Vr. Krzyſztophie Zelskim Piſarżu Ziemskim Bielskim, od Poborcow WXLit. *ratione* podatkow, ze Wsi iego Labardzi y Vzáytrow, w Ciwunſtwie Retowskim, leżących, ſtanęły, (ponieważ *deduxit*, ze doſyć vczynił) znieśiono. *A.* 1662. *fol.* 12. *tit.* Znieśienie Delat.

Dekreta y Condemnaty z nieśione z niektorych, *in cauſa perduellionis. V. tit. Crimina.*

Dekret w ſprawie Vr. Krzyſztopha Vorbeká Letowa Straznika WXLit. z Vrodzonemi Kurczami, Chorążymi y Woyskiem Lidzkiemi, *in A.* 1661. w ſądách Aſſeſſorskich, *ex controuerſijs partium*, ferowany, *in toto* approbowáno. *A.* 1662. *fol.* 19. *tit.* Approbatio Dekretu.

Dekretow, w Kapturach partykularnych, przeciwko opiſanym, w Confœderacyách, *terminom*, otrzymanych exekucye ſuſpendowáno; *in integrum reſtituendo* Trybunałowi w Koronie Lubelskiemu, y Piotrkowskiemu: A w WXLit. po Koronácyey Krolá, *cognitionem reſeruando:* y *pœnas arbitrarias, in foro eodem in contrauenientes* dotąd, po tey Electiey, naznaczono. *Exorbit.* na Electiey Krolá. *A.* 1669. *tit.* O Dekretách w Kápturách.

Dekreta *in contumaciam*, ieśliby iakie, *ratione* szkod, exceſſow, pod Gołębiem, na Vr. Stephanie Czárnieckim Piſarzu Polnym Koronnym

rennym, iáko ná ten cáſz DirectorzePoſpolitego ruſzęnia otrzymáne były, zkáſſowano, *ex hac ratione*, że on, nie do Commendy Woyska poſpolitego ruſzenia, obrány był pod Gołębiem, ále tylko, do ſámego rozdawania głoſow *præcisè* należał. *A.* 1673. *fol.* 16. *tit. Securitas.*

Dekretá y Condemnáty, o nieſtáwieńie ſię Poſpolite ruſzenie pod Gołębiē, tákże o zbiegłe poddáne, y do zapiſow, ferowáne, iako przećiwne Confœderátiey, znieśiono: *cauſis ciuilibus in integrum reſtitutis, vbi de iure venerit. Ibid. fol.* 29. *tit. Caſſatio* condemnat.

Dekretá Contumácyálne Trybunału Nowogrodzkiego, od dniá 15. Decembrá Roku przeszłego, aſz do concluſiey, *ſtante Confœderatione Generali* cáłey Rzeczypoſp: po wyſzciu troygá wici ferowáne znieśiono: Oczywiſte iednák, y *ex conſenſu Partium lata Decreta*, pogotowiu przyznánia wſzytkie *in ſuo robore* zoſtáwiono. *ibid. fol.* 10. *tit.* Znieśienie Condemnát.

Dekret, mimo exceptią, w Roku 1672. w Trybunále Wileńskim, ná Vr. Rádominie Stároſcie Stárodubowskim otrzymany zkáſſowano. *Ibid.*

Dekretá Commiſsiey Wileńskiey, *A.* 1662. & 1663. między Skarbem WXLit. y Woyskiem, á Vr. Potockim Podczaſem WXLit. ápprobowáno. *ibid. fol* 15. *tit.* Approbácya.

Dekretá, pod czás Sądow blisko przeſzłych Kápturowych, gdziekolwiek ná oſobách żołnierskich w obozách zoſtáwaiących, *in perſona libus terminis*; tákże y te, co przećiwko Práwu ferowáne ſą, znieśiono, *negotium principale in integrum reſtituendo. Ibid. fol.* 29. *tit.* Exempty.

Dekretá Sądow Kápturowych w W.X.Lit. po Woiewodztwách, y Powiátách, *ex ſerijs partium controuerſijs* ferowáne, ktore *vim legum non ſapiunt*, approbowáno. A ktore przećiwko Confœderácyom *Interregnorum*, w ſprawách nie należących záſzły, á oſobliwie w tych Sądách, w ktorych Sędźiowie Kápturowi, Bánnicye, Sublewacye, Gleyty, wydawáli, Exemptow nie przyimowáli, záczęte w Trybunale ſpráwy z Remiſs ſądźili, & *fortem* odpráwowáli *executionem*; tákowe *nullitatis eſſe* deklárowáno. *A.* 1676. *f.* 8. *t.* o Dekretách.

A po znieſieniu tych niepráwnych Dekretow; *cauſa in integrum reſtitui, in foro competenti*, powinná. *Ibid.*

Dekretá ná Woyskowych, o ſzkody, y krzywdy, ktore komu *ex neceſſitate belli* vczynić przyſzło, ferowáne znieśiono. *A.* 1677. *V. tit.* Woyská.

Dekretow, ná Woyskowych, o krzywdy, do Commiſsiey Sendomirskiey poczynione, ferowánych znośić nie wolno, tylko wſądźie tey że Commiſsiey, álbo w ktorymkolwiek Trybunale Koronnym. *Vide. tit.* Spráwy.

Dekret ná Miáſto Sſuck, o pogłowne. *Vide: tit.* Miáſto Sſuck.

Dekretá y Proceſſy, ná Obywátelách Xięſtwá Zmudzkiego otrzymane; tákże *Lauda* y inne *Scripta* tegoſz Xięſtwá zkáſſowáno. *V. tit. Lauda.*

Dekretá Trybunálskie, ná niektorych oſobách *in functione* będących, á oſobliwie ná Vr. Fráncíſzku. Káźimierzu Wyſockim Cześniku Sochácżowskim, Władysłáwie, y Synu iego Ianie Dobrskich, y innych, otrzymáne zkáſſowáno, y poſtánowiono, áby Grody tákowych Condemnat exequować nie ważyły ſię, *ſub priuatione Officij.* A te exekucye ktore ſię pod czás Seymu odpráwowáły, *pro nullis & irritis* deklárowáno: *ſaluo negotio principali. A.* 1678. *fol.* 17. *tit. Securitas.*

Dekret Trybunálski, od Vrodzonych Domànskich, ná ſzlachetnym Anczewskim Sekretarzu y Medyku Krolá IM. Ráycy Lwowskim, *euocatorie* otrzymány, ponieważ *partes conuenerunt*, zkáſſowáno. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Miaſto Lwow.

Dekretá Kápturowe, *in fundamento Legis, preſſe ad quatuor aritculos facti & perſonalis injuriæ* ferowáne, *in robore* záchowáno y approbowáno; dekláruiąc, że luboby *in contrarium* tákowym Dekretom, *in alijs ſubſellijs* ſtáneły Dekretá; tę żadney wagi mieć nie máią. *Ibid. fol.* 22. *tit.* Deklárácya o ważności Dekretow Kápturowych

Dekretá álbo Condemnaty, ná Vr. Morſztynie Srároście Kowálskim, Vrzędźie iego, y Dzierżawcy támecznym, *ex occaſione* ſpráwy, między Kapitułą Wrocławską, á Mieſzczány Stároſtwá Kowalskiego, w Trybunale Piotrkowskim otrzymáne, zkáſſowáno, *vná cum pœnis; ſaluo negotio principali, ex rejectione*, w Trybunale przyſzłym Lubelskim, *incidenti. A.* 1678. *f.* 23. *t. Caſſatio* Cōdemnaty.

Dekretá álbo Condemnaty, od Póborcy Kijowskiego, ná IMP. Bieniewskim Woiewodźie Czerniechowskim, y ná Vr. Czárnieckim Pisárzu Polnym Koronnym, o pogłowne z Stároſtw záwoiowánych, z ktorych żadne prouentá nie idą; otrzymáne *nullitatis* deklárowáno. *Ibid. fol.* 24. *tit.* Znieśienie Condemnat.

Dekretá álbo Condemnaty, ná Vr. Ianie Chorzewskim Podkomorzem Nowogrodzkim, á Vrodzonych Poſuchowskich, y Sienieńskich Małżonkach, ták w Trybunale Koronnym Lubelskim, iáko y w Kápturách Woiewodztwá Lubelskiego, otrzymáne znieśiono. *ſaluo negotio principali. Ibid. fol.* 24. *tit.* Znieśienie Condemnat.

Dekretá álbo Condemnaty, ná Vr. Iákubie Wilkotárskim, Piſárzu Grodzkim Wſchowskim, y Sługách iego, w ſądźie Márſżałkowskī, *in contumaciam*, otrzymáne zkáſſowáno. *Ibid. f.* 25. *t.* Znieśienie.

Dekretá álbo Condemnaty, ná Vr. Stánisłáwie Oſſolińskim, w ſądách Kápturowych Sánockich, otrzymáne zkáſſowáno. *Ib. t. Relaxatio.*

Dekret Seymowy *Liquidationis*, o Stároſtwo Puckie, *in A.* 1667, *ex ſerijs controuerſijs* ferowány, *ad executionem*, Commiſſarzom, nay-

dáley

daley wpułroká przywieść kázáno. *A* 1670. *f.* 27. *tit.* Deklarácya Dekretu.

Dekret *Judicij Aulici Ducatûs Curlandiæ*, w ſpráwie między Vr. Elizábetha Grolowną pozoſtałą Małżonką, y Potomſtwem zeſzłego Ianá Libeká Oberſzterá, á Lorenſem Drukiem Rotmiſtrzem, *in A.* 1674. *in cauſa militari* ferowány, á Sądem Krolá IM. Relácyinym, we Gdańsku, *A.* 1677. approbowány, *in toto* ſtwierdzono, y żeby ſtrony według tegoſz Dekretu *Iudicij Aulici Ducatûs Curlandiæ*, we wſzytkim, ſpráwiły ſię, deklárowáno. *A.* 1678. *fol.* 13. *t.* Deklárácya Dekretu.

Dekret Commiſſárski Pánien Zakonnych Grodźińskich, Reguły S. Fráncíſzká, ze Wśią ſtárą Vlánámi, approbowáno. *V. t.* Klaſztory.

Dekretá o expulſią z Dobr Ziemskich, ná Duchownych oſobách, w Trybunale W.X. Lit. ferowáne. *Ibid. fol.* 20. *tit. Reaſſumptio.* á v mnie *tit.* Dobrá.

Dekretá, *tempore Interregni, à die mortis Regiæ*, áſż do publikowánia Vniuerſałow Im. X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, co zá valor máią. *Vide. tit.* Správy.

Dekret, w ſądách Kápturowych, ná Senátorze, álbo Poſle Ziemskim, ná Conuocatią Generálną Wárſzáwską, *ſub Interregno*, wypráwionym; z pozwu, po electiey Poſelskiey, wydánego, ferowány *nullitatis. Vide. tit.* Senator. *&* *tit.* Správy.

Dekretá, ná Obywatelách W.X. Lit. pod ten czás, gdy *in opere belli* zoſtáwáli, ták *in contumaciam*, iáko ymimo Exempty Krolewskie, y Hetmánskie, w ſpráwách tych, w ktorych im Práwo Exępty pozwoliło, w ktorychkolwiek ſądách otrzymane, zniesiono. *Confœderat. A.* 1674. *fol.* 33. §. Záchęcáiąc.

A ná Hetmánách, luboby y *ex ſeriis Partium controuerſijs* ferowáne były, podniesiono ie. *ibid.*

Táſz Conſtitucya służyłá, y Commiſſarzom w ſpáwach Rzeczypoſp: ná tráctáty, wysłánym; ále *cauſæ principales*, gdzie vgody nie záſzły, *in integrum reſtitui* miáły. *ibid. fol.* 34. §. A Dekreta.

Dekretá *in cauſus, Perduellionis, criminis læſæ Maieſtatis*, ná IMP. Gąśiewskim, *patrati*; *&* *in alijs cauſis criminalibus*, *&* *homicidijs*, ná Seymách przeſzłych, *etiam in contumaciam* otrzymáne *conſeruantur. A.* 1667. *f.* 64. *t.* Cōtumácye Seymowe.

Dekretá, względem nie wydánia podatkow, w Xięſtwie Litewskim, ná Zołnierzá Powiátowego, poſtánowionych; ná tych, ktorzy w Poſpolitym ruſzeniu byli, ferowáne zniesiono. *A.* 1655.

Dekretá *in A.* 1643. ferowáne, iſż, *juxta reſonantiam* Dekretu poſledniey ſzego Trybunálskiego, *honori & integritati* Vr. Marćiná Widziowskiego Piſárzá Ziemskiego Lwowskiego ſzkodźić nie máią, deklárowáno. *A.* 1658. *fol.* 37. *tit.* o Rewizyách Xiąg.

Dekretá wſzytkie Trybunálskie *ex perſonali, ratione* poddanych, naiázdow, zaboiow, ſzkod, pod czás woyny Kozáckiey, poczynionych,

w Woiewodztwách, Kijowskim, Wołyńskim, Brácławskĩ, y Czerniechowskim, *caſſantur*. Z Commiſsiey Hádyáckiey. *A.* 1659. *f.* 53. §. Aby *occaſione*. *Vide. tit.* Proceſſy.

DEPOZYTY

O Depozyty, pod czás incurſiey Szwedzkiey, Nieprzyiaćielowi wydáne, álbo dobrowolnie wyiáwione, Grody, *ex delatione cujusuis, peremptoriè, præmiſſâ ſeriâ inquiſitione*, ſądźić, y *ſatisfactionem* káżdemu vkrzywdzonemu nákázować máią, *ſaluâ Appellatione*, ná Trybunał, *inter cauſas Fiſci*. *A.* 1658. *fol.* 19. *tit.* o Rábownikách. O tymże znowu, iż wolno práwęm czynić, y wſzytkich ſwoich ſzkod dochodzić. *A.* 1659. *fol.* 11. *tit.* O dochodzeniu krzywd. Y znowu *cum reaſſumptione* przeſzłey Conſtit. 1659. że Depozytow Szlacheckich, w Miáſtách, Fortecách, *& vbiq; locorum*, niepowinien nikt *violare*. *A.* 1673. *fol.* 30. *tit. Securitas* Depozytow.

Depozyt, w Ruskim y Podolskim Woiewodztwie, ktoby zgwałćił; podpada pod winy, o rozboy, albo naſzćie ná Dom O co *forum* Grod. *A.* 1613. *fol.* 14. *tit.* o Depozytách.

DEPVTACI

DEputaći do Sądow Trybunálskich Koronnych, w pierwſzy Poniedźiałek po Národzeniu P. Maryey, obieráni być máią. w Ziemi tylko Dobrzyńskiey, w Poniędźiałek przed. S. Bárthłomieiem. *A.* 1578. *fol.* 325. *tit.* Porządek.

Ale iuſz w Ziemi Dobrzyńskiey, iáko wſzędzie. *A.* 1597. *fol.* 684. *tit.* Seymik ná Deputatá.

Do lat dwu poſtánowiono *in A.* 1676 áby ſię Trybunał Koronny *continuò* poRoku cálym ſądźił w obudwu Prowincyách, w Wielkiey y Máłey Polſzcze. Dla czego electią Deputatow *ſecundariò* w Poniedźiálek Szrodopoſtny, po Woiewodztwách y Ziemiách, náznáczono: ták żeby obráni zwyczáynie w Poniedźiałek po Národzeniu P. Maryey, Deputáći, *ſolito curſu*, w Piotrkowie, puł roká do Białey Niedziele, w Lublinie záś drugie puł roká do S. Fráncíſzká, ſiedźieli y ſądźili, *tali ordine*, áby *ſecundâ electione* obráni, ná Poniedźiałek po Przewodney Niedźieli, ná mieyſce vſtępuiących do Lubliná, w Piotrkowie záſiádáli. á záś do Lubliná, po S. Fráncíſzku, nierozerwánym po ſobie biegiem, náſtępowáli. *A.* 1676. *fol.* 24. *tit.* Trybunał Koronny.

Obieráni być máią Deputáći Woiewodztw, Poznáńskiego, y Káliskiego, we Szrzedźie: Woiewodztwá Sendomirskiego, w Opátowie: Woiewodztwá Sierádzkiego w Sierádzu: Woiewodztw, Brzeskiego, y Inowrocławskiego, w Rádźieiowie: Woiewodztwá Płockiego w Ráćiążu: Woiewodztwá Mázowieckiego w Wárſzáwie; Woiewodztwá Ráwskiego w Bolemowie: Woiewodztwá Podlaskiego, w Drohiczynie: Ziemie Dobrzyńskiey, w Lipnie: Ziemię Lwowskiey, Prze myſłkiey, Sánockiey, w Wisńi: Ziemie Chełmskiey

ſkiey w Chełmie, y Háliczu, tym porządkiẽ, áby wprzod Ziemiá Chełmiska w Chełmie, á potym Ziemiá Hálicka w Háliczu, electią odpráwowálá. *A.* 1578. *f.* 325. *t.* Porządek do obieránia Sędźiow.
W Inſzych záś Woiewodztwách y Ziemiách, tám máią: być obierani, kędy Sędźiow Ziemskich obieráią. *Ibid.*
Woiewodztwá Ráwskiego Deputaći, iuż nie w Bolemowie, ále w káżdey Ziemi obieráni być máią, to ieſt Ziemie Ráwskiey, w Ráwie: Soháczewskiey, w Socháczowie: Goſtynskiey, w Gãbinie. *A.* 1667. *fol.* 18. *tit.* Seymiki. *Vide* o tymże. *tit.* Seymiki.
A obieránie Márſzałká ták Deputáckiego, iáko y Seymikowego, *per pluralitatem* głoſow Szláchty w tey Ziemi oſiádłych, ma ſię odpráwowáć, ná ktorą alternátá przypádáć będźie. *Ibid.*
Znieſiono tę Conſtitutią *A.* 1667. *quo ad electionem*, ponieważ w niebytnoſći ná ten czás Ziemie Goſtyńskiey ſtánełá: y áby znowu, według dawnego práwá, y zwyczáiu, odpráwowałá ſię tá electia, deklarowáno. *A.* 1673. *fol.* 30. *tit.* Deklarácya.
Z káżdego Woiewodztwá, po iednemu: á z Poznáskiego, Sendomirskiego, Káliskiego, Płockiego, Ruskiego, Ráwskiego, Podláskiego, po dwu: z Mázowieckiego, *pro uná uice tantùm*, trzech, á po tym po dwu: z Woiewodztwá Ruskiego także dwu, ktorych, iednego w Wiśni, drugiego raz w Haliczu, drugi raz w Chełmie, obierać máią. *A.* 1578. *fol.* 326. *tit.* Obieránie Sędziow.
Z Woiewodztwá Sierádzkiego, także dwu: Powiat Sierádzki, y Szádkowski w Sierádzu, á Piotrkowski, y Rádõski, w Piotrkowie obierać ma. *A.* 1598. *fol.* 692. *tit.* Obieránie Deputatow.
w Háliczu, y Chełmie, znieſiono alternatę: obiedwie Ziemie, káżdą ſwego, maią obierać Deputatá. *A.* 1611. *f.* 25. *t.* *Alternata* Ziẽ.
Krákowskiemu *Woiewodztwu drugiego* Deputatá przydáno. *A.* 1631. *fol.* 37. *tit.* o Deputaćie.
Woiewodztwu Bełskiemu także drugiego. *A.* 1677. *fol.* 12. *tit.* Deklárácya.
W Woiewodztwie Wołhynskim ſześć, á w Brácłáwskĩ dway wybieráni być máią. *A.* 1589. *fol.* 538. *tit.* Obieránie Sędziow.
Ci wſzyſcy, do ſpraw Duchownych Rzymskiey Religiey, z pomienionych Woiewodztw, przypadáiących, zaſiadáć máią, *á in defectu* onych, Koronni. *ibid. tit.* Iako ſądzić máią.
Declaratur, że Koronni nieməią być przyſądzani, chocby ſześćiu ſpełná woły*ń* nie było. ále z Woiewodztwa Brácłáwskiego ma ich *adipleri numerus: Excepto*, gdyby áni Brácłáwskiego Woiewodztwá Deputatáni wypełnic ſię nie mogł numerus ſześciu Deputatow Wołhyńskich; ná ten czas, *in ſupplementum*, Koronni máią być przyłączeni. *A.* 1609. *fol.* 900. *tit*: Obiáſnienie.
Wołhyńſcy y Brácłáwſcy Deputaći, ná ſprawy Koronne, zdrugiemi záſiádáć, y wotować máią: ále tylko dwuch, z tych Woiewodztw, głoſy liczone być maią, y na dwuch *ſalaria* iść powinne,

A. 1589. *fol.* 538. *tit.* Iáko ſądzić máią.

Declárátur, iſz dwá głoſy liczone być, y ná dwu *ſalaria* iść máią. *A.* 1613. *fol.* 34. *tit.* Deputaci.

I znowu declárátur ná Electiey Krolá Michálá; *A.* 1669. *tit.* Prolongacya Trybunału Lubelskiego: ku koncowi.

w Woiewodztwie Kiiowskim, dway także obieráni być máią, y dwá głoſy, w ſwoich Kijowskich y Koronnych ſpráwach, y dwoie *ſalaria* mieć máią. *A.* 1611. *fol.* 18. *tit.* O Deputaciech Kiiowskich.

w Pruſiech takze po dwoch z Woiewodztwa wybieráni być máią, do Trybunału Piotrkowskiego, à przyśięgáć iako Koronni. *A.* 1589. *fol.* 514. *tit.* Obyczay ſądzenia.

Potym iáko Wołyńſcy przyśięgáć máią. Ale Woiewodztwo Chełmińskie, nie przyimuie tey Conſtitutiey. *A.* 1613. *fol.* 24. *tit.* O obieraniu Doputátow.

O przyśiedze Wołyńſkich. Vide infra, gdzie inſych przyśiegách.

Duchowni Pruſcy, Duchownych dwoch, poſyłáć máią, ku innym Deputatom Duchownym; nie więcey iednák, tylko ſześćiu Deputatow ták Polskich, iáko y Pruskich, ná kázdą ſprawę wotowáć máią. *A.* 1589. *fol.* 514. *tit.* Sądzenie Spraw Duchownych. Pruskich Deputatow *ſalaria* tákie, iáko Koronnych. *ibid. fol.* 515. *tit. Salaria.*

Do obieránia ich, mieyſca Woiewodztwom, Chełminskiemu w Rádzynie, Málborskiemu w Sztumie, Pomorskiemu w Stárogardzie, á czás obieránia, *feria ſecunda poſt Feſtum Natiuitatis BM. Virg.* náznáczono. *A.* 1589. *fol.* 515. *tit.* Czaſ y Mieyſce.

Ziemie wſzytkie Ruskie, drugiego Deputatá, obieráć maią, w Wiſni, álternátą miedzy ſobą zwyczáyną. *A.* 1670. *fol.* 32. *tit.* Deputaci.

Toſz y Woiewodztwu Łęczyckiemu pozwolono. *Ibid.*

w Woiewodztwie Lubelskim, záwſze co trzeci rok, Obywátelá Ziemie Lukowskiey, ktoryby w tey Ziemi, máiąc *realem poſſeſſionem*, mieſzkał; Deputatem, według álternáty przypádáiącey, obieráć máią: álternátę, wtym roku, od Ziemie Łukowskiey, záczáwſzy. *A.* 1654. *fol.* 15. *tit.* Spoſob obieránia.

Potym pozwolono Woiewodztwu Lubelskiemu, drugiego Deputatá, ták áby na ieden Trybunał, dway z Woiewodztwa Lubelskiego; à ná drugi, ieden z Woiewodztwà Lubelskiego, à drugi z Ziemie Łukowskiey obierani byli. *A.* 1677. *fol.* 12. *tit. Deputat* ná Trybunał.

Deputatá iurisdictia, do drugiego Trybunału trwać ma: à powtore nie może być obieran do lat czterech, oprocz gdzieby wſzyſcy zezwolili *A.* 1578. *fol.* 326. §. Ciſz obrani.

Ani

Ani z inſzego Powiatu ma być obieran, przed wyſzćiem lat czterech, ktory iuſz z iednego tę functią miał. *A.* 1611. *fol.* 40. *tit.* O Deputatách Trybunálskich.

O tymże: y chocby *nemine contradicente* był obrán; w Trybunale mieyſcá mieć niema. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.* O Deputatách Trybunálskich.

Deputát choćby nie był obrány, ábo nie ziachał; drudzy iego Woiewodztwo ſądzic będą. *A.* 1578. *fol.* 326. §. *Item* iesliby.

Deputatámi máią być obieráni, godni, bogoboyni, cnotliwi, Práwá y zwyczáiow Woiewodztwá ſwego vmieiętni, oſiedli. *Ibid. tit.* Obieranie Sędziow.

Znowu *ſpecialiter* wárowáno Woiewodztwu Sieradzkiemu, y Ziemi Wieluńskiey, tákże Woiewodztwu Krákowskiemu, y Ziemi Chełmskiey, żeby *merè poſſeſſionati* w ſwoiey ziemi obieráni byli. *A.* 1611. *fol.* 11. *tit.* Spoſob obieránia.

Deputat, od ktorego ápellácya wyſzła, w ſprawie tey, *Votum* nie ma, y wyniść ma, gdy wotować będą. *Ibid.*

Deputáci przy ſądzie Ziemskim, y Vrzędzie Stárоſcim, rotą ſędziego Ziemskiego, w Státucie, przyśięgáć máią, tego dołozywſzy, iſz wſpráwách, zadnych práktyk, z nikim czynić nie máią, áni przeſtrogi, áni rády dawáć, áni podarunkow bráć, y że o to ſię nie ſtarał, áby był ná te Sądy obrán. *Ib. fol.* 326. *tit.* Przyśięgá Sędziow.

W teyże przyśiędze kazano po tym dokładáć, *& deſecretis non reuelandis. A.* 1613. *f.* 7. *tit.* O Trybunale.

A w przyśiędze Deputatow Wołhynskich, y Brácławskich dołozono: że ſługą áni Iurgieltnikiem zadnego Páná nie ieſt. *A.* 1589. *fol.* 538. *tit.* Przyśięgá.

Deputaci Duchowni ſześć wybieráni być maią, ktorzy w tęſz rotę ná Euángelią przyśięgáć, y z ſześćią ſwietckimi obránemi, Duchowne ſpráwy ſądzić máią. *A.* 1578. *fol.* 327. §. A iſz wſzytkie.

Koleią po Woiewodztwách ſwietcy, co ſą *præſentes*, przy nich záśiádáć máią. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.* O Deputatách.

Duchowni ſwoich opatrzyć máią. A ſwietckim *ſalarium*, od kázdego Dekretu, groſzy piętnaſcie. *A.* 1578. *fol.* 331. *tit.* Opatrzenie Sędziow.

Deputáci Duchowni, od zaczęcia ſwoiey funkcyey, nie maią być obierani, aſz po wyſzciu lat dwu. *A.* 1633. *fol.* 26. *tit.* O Deputatach.

Żaden, Deputátem będąc, (luboby *actu* w Trybunale nie zaſiádał) Poſłem, aſz po expiratiey functiey ſwoiey Deputáckiey, iako teſz y Poſeł Deputatem, aſz po Seymiku *Relationis*, tak w Koronie, iák y w W. X. Lit. obierany być nie má. A ktobykolwiek przećwko tęmu Prawu obrac ſię pozwolił; tákowy w Izbie

Poſelskiey y Tribunalskiey zaśiádáć nie má, ale *ad primam objectionem*, byle mu tego *legitimè* dowiedziono, *ex vtráq; ſtatione* rugowány być powinien. Toſz śię rozumiec powinno, o Poſle Ziēskim, ktoregokolwiek Narodu, functią Poſelſtwa, od Woysk, ná ſobie máiącym: czemu żadna Deputatá, álbo Poſłá, przećiwko tákowemu wyraźnemu Práwu, obránego *præjudicare* nie ma proteſtácya, ktora *pro irrita declaratur*, *Lege præſenti*. *A.* 1678. *fol.* 9. *tit.* o Deputatách Trybunálskich.

Declaratur, iſz kogoſzkolwiek, *in functione Tribunalitia*, ták w Koronie, iáko y w W.X. Litewskim, pierwſza intimacya, przez Vniwerſały Krolewskie, ná Seymiki przed-Seymowe, wydáne, záſtánie, luboby powtorna expeditia, zá rozerwániem pierwſzego Seymiku, ná drugi Seymik byłá wydána, Posłem być nie może, y gdyby był obrány; *actiuitate* w Izbie Poſelskiey *carere* ma. *Vicè versâ*, żaden functią Poſelską máiący, Deputatem obrány być nie może, áſz po Seymiku *Relationis*. *A.* 1683. *fol.* 5. *tit.* Deklaracya Conſtitutiey.

Deputaći Woiewodztwá Mázowieckiego, *pluralitate ſuffragiorum*, obieráni być máią. *A.* 1598. *fol.* 702. *tit.* Porządek obieránia Deputatow.

Ciſz *per Terras* obieráni być maią, tym porządkiem. Naprzod z Czerskiey Ziemie ieden, á drugi z Wárſzáwskiey: drugiego toku, z Wiskiey, y z Wyſłogrodzkiey; trzećiego, z Zakroczymskiey, y Ciechánowskiey: czwartego, z Łomżyńskiey, y Rożánskiey, z Liwskiey y Nurskiey. *Ibid.*

Tákże Sierádzcy, y Wieluńscy, *pluralitate*. *A.* 1611. *fol.* 11. *tit.* Spoſob obieránia Deputátá.

Tákze Krákowſcy, y Ziemie Chełmskiey, *pluralitate*. *Ibid.*

Tákże Kijowſcy, y Powiatu Mielnickiego, *pluralitate*. *A.* 1613. *fol.* 13. *tit.* Obieránie.

Tákże Płoccy, *pluralitate*. *Ibid. fol.* 22. *tit.* Obieránie.

Tákże Pruscy, *pluralitate*. *Ibid. fol.* 24. *tit.* o Obierániu.

Deputaći, ná Trybunał, z Czerniechowá ieden, á drugi z Nowogrodká, obieráni być máią. *A.* 1635. *fol.* 17. *tit.* Ordynácya. Mieyſce im po Brácłáwskich náznáczono. *Ibid.*

Electia ich, ták iáko w Koronie, odpráwowáć ſię ma. *Ibid.*

Deputatowi, ktoby chciał contradikowáć; tegoſz dniá, kiedy ſię electia odpráwuie, ma o tym proteſtacyą vczynić, *& in præſentia omnium in illo conſeſſu* onę zánieść. *A.* 1601. *fol.* 750. *tit.* o Deputatá Podláskiego.

Ale contradictia nie ma iść, iedno przećiw tey oſobie, ktoraby z tegoſz á nie inſzego Woiewodztwá, Deputacyą, *ante decurſum quatuor annorum*, odpráwowáłá. *Ibid.*

Deputat W.X.Lit. gdyby miał ſpráwę ſwoię; ná drugi Trybunał ma być odło-

być odłożona, chybá żeby ſámá ſtroná przeciwna nie contradikowáłá. *A.* 1611. *fol.* 40. *tit.* o Deputatách.

O tymże y w Koronie. A tákie ſpráwy, po odſądzeniu Remiſſ, *ex pluralitate votorum*, máią być ſądzone. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.* O Deputatách Trybunálskich.

Znowu o tym, iſż Deputat Trybunálski Koronny, ſpráwy ſwoiey tákże Małżonki y dźieći ſwoich, wtym Trybunale, ná ktorym ieſt Deputatem, by teſz ieſzcze y nieprzyſiągł, ták *ex reatu*, iáko *ex actoratu*, popierać nie może, áni condemnaty otrzymywáć: ále tákie ſpráwy, zá przywołániem ich, chocby teſz ſtroná nie przypowiedźiáłá ſię, *etiam non cõparente parte aduerſá*, maią być do drugiego Trybunału, *ad regeſtrum*, *ex quo Iudex*, odeſłáne: wyiąwſzy, gdyby ſię ſtroná przeciwna dobrowolnie roſpráwić chciáłá. A gdyby Deputat, *in contrarium præſentis Legis*, miał kogo wzdáć; tákowa Condemnatá nie ma być ważna, ktorą *etiam*, *ſine literis ſalui Conductûs*, Trybunał przyſzły ma znieść, y *ſuper obtinente pœnas arbitrarias* wskazáć. Toſz ſię ma rozumieć, o tych ſpráwach, ktoreby Deputát, *poſt electionem ſui*, ná kogo wlać miał, to ieſt, że y táki *Ceſſionarius* (*pro perſona Deputati* rozumiány) w Trybunale ſądzony być nie ma. *A*, 1670. *fol.* 22. *tit.* Sprawy Deputáckie ná Trybunale.

Deputat nie ma, *per terminum tactum*, w tym Trybunale, do ktorego Deputatem obran, nikogo euokowáć, *etiam conſenſu Iudicij accedente*: *ſub nullitate condemnationis*, ktorą przyſzły Trybunał, *ſine literis ſalui Conductûs*, káſſowáć ma, *cum pœnis arbitrarijs ſuper obtinente*, *exceptis cauſis violentiarum*, *in perſona euntis*, *redeuntis*, y w Lublinie *reſidentis Deputáti*, Małzonki, Dźieći, Sług, y Dobr iego, *commiſſarum*. *Ibid.*

Deputatem *abſens* nie może być obierány. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.* O Deputatách Trybunálskich.

Deputat, po záczęciu ſpráwy, nie ma wychodźić, áſż po Dekrecie oſtatnim, przy ſtronách, przeczytánym. *Ibid.*

Deputat, o wſzelákie exceſſy, iáko *priuatus*, *ex termino tacto*, ma być ſądzony, y karány. *Ibid.*

Deputatem, y Poſłem, rázem zaden być nie może, *& è contrà*. *Ibid.*

Miáłeś o tym ſupra fuſiùs.

Deputaći, Láſów Lubelskich, y Piotrkowskich, puſtoſzyć nie máią. *V. tit.* Láſy.

Deputátow Litewskich przyśięgá táka. Ia N. przyśiegam P. Bogu Wſzechmogącemu, w Troycy Iedynemu, iſż ná tych Sądziech Trybunalskich, wedle Bogá ſprawiedliwie, wedle Práwá Statutu W. X. Lit. Conſtitutiy Trybunálskich, według żáłoby, y odporu ſtron, nic nie przykłádáiąc, áni v ymuiąc, będę ſądźił, zeznánia y zapiſy przyimować będę, záſiádać ná tych Sądziech, z boiaźnią

Bożą, nie ſolguiąc wysokim y podłym Stanom, ná doſtoynośćiah y Vrzędzie ſiedzącym, ná bogátego áni vbogiego, ná przyiaćielá, Krewnego, zachowáłego, ná Kollegę ſwego, áni ná dobrodzieyſtwo żadney oſoby, ná nieprzyiaćielá, na tutecznego, áni ná gośćiá, nie pátrząc, nic z przyiaźni, nie z wáśni, nie z boiáźni, áni zá poſſuły y dáry, ſam przez ſię, áni przez żadną oſobę, ich nie biorąc, ani ſpodziewáiąc ſię nápotym dárow y nagrody, y podárkow żadnych, áni miáſto pámiętnego przeſądu, á zgołá namniey nád Conſtitutią brać nie mam, y Collegom ſwym tego nie pomagáć: nie rádźiłem też nikomu w ſpráwách ná te Sądy, po obrániu moim ná nie, y rádźić nie będę, pokim ieſt Sędzią, nie boiąc ſię káźni, pomſty, y pogrożek: ále ſámego Boga, iego ſpráwiedliwość, y Práwo poſpolite, y Sumnienie ſwe, przed oczyma máiąc, praktyk żadnych z nikiem w tych Sądźiech czynić nie mam, rády, áni przeſtrogi, dáwáć nie będę, á tych ſądow wſzelákiemi zabáwami ſwemi nie omieſzkiwáć, krom wielkiey prawdźiwey, obłożoney choroby mey, álbo właſney gwałtowney potrzeby: á iżem o to obieránie ſiebie, ſam áni przez kogo innego *ſię nie ſtáráł*, y zá żadną práktyką *kwoli* komu, álbo ſwey ſpráwie, ná te Sądy, *nie wſtą*pił, iáko to ſpráwiedliwie przyśięgam, tak mi Pánie Boże dopomoż w Troycy Iedyny. A ieśli nie ſpráwiedliwie; Boże mię vbiy na duſzy y na ćiele. *A.* 1601. *fol.* 758. *tit.* Przyſięgá Sędźiow.

Na Deputáckiey elekcyey, Prokurátorowie do ſądow głownych Trybunálskich WXLit. obieráni być maią: zásiádać iednák nie powinni. *Ibid.*

Deputátom Litewskim, od wſzelkiey oſoby pozwáney, gdy wolna zoſtánię od pozwu, y od rzeczy, pamiętne iść ma. Ieżeli záś co Aktorowi przyſądzą, y do poſſeſsicy skážą, od tego przeſąd *aliàs* pereſudy brać máią, wedle Conſtitutiey, á nie wedle ſwoiey taxy. *ibid. fol.* 758. *tit.* o Dochodziech Sędźiow głownych.

Ciſż od ſpraw záiednánych, choc po controuerſiach, *ante decretum*, á pogotowiu ktorych słuchać nie będą; wyćiągać nic nie máią. *Ib.* Pereſudy zńieśione. A *Salaria* tákie, Deputatom, ná to mieyſce, náznáczono. Káżdy Aktor, y Pozwány, akcyą ſwoię, do regeſtru wpiſuiąc, powien dáć kopę groſzy Litewskich. A ieśliby więcey niż iednę ákcyą wpiſował; ták wiele kop dáć ma, ile akcyi wpiſze. Ieśliby záś w iednym pozwie wiele Vczeſtnikow było; tedy nie od oſob, ále od akcyi tylko, y *od pozwu* kopá ma być dana. Toſz ſię ma rozumieć y o Sędźiách Powiátowych, gdy do ſpráw, między ſtronami, do Trybunału będą pociągnieni; iż nie od oſob, ále od zupełnego Vrzędu kopá ma być dána. *A.* 1609. *fol.* 909. *tit.* Znieniesienie Przeſądow.

Ciſż, we wſzelákich, ſpráwách, od ſtrony, ktoreykolwiek co przyſą dzą, álbo ią wolną zoſtáwią, przed ferowániem Dekretu; więcey

nád iednę

nád iednę Kopę Litewską, brać nie máią, choćby naywięcey Vczeſtnikow w iednym pozwie y ſpráwie było. *ibid.*

Tymże appellacye niesłuſzne, y winy exceſſowe, według Conſtitutiey Trybunálskiey płácone być maią. *ibid.*

Od przyznawánia vgody, y zapiſow wſzelákich, y zlecenia mocy Plenipotentom, u ſądu głownego, nic nie ma być bráno. *Ibid.*

Te kopy, ten ktory z Dekretu winien zoſtánie, wracác ie ma záraz temu, ktory ie Sądowi dáwa, á niewinnym zoſtáic; *ſub triplici refuſione. ibid.*

Deputaći Litewſcy, z regeſtru porządkiem, ſądźić powinni, Spráwy Powiátu iednego, po drugim. *Ibid.*

Ciſz *pluralitate* głoſow Szláchty w tym Powiecie oſiádłych, máią być wybieráni. *A.* 1613. *fol.* 40. *tit.* Obieránie Deputatow.

Deputat káżdy Litewski, przy Márſzałku ma ſiedźieć, y Dekreta, y wſzytkie támże w Izbie poſpołu z Márſzałkiem podpiſowáć ſprawy, y pilnowáć, żeby z regeſtru, nie przeskákuiąc, przywoływano. *A.* 1647. *fol.* 6. *tit.* o Dekretách.

Ciſz, *ad inſtar* Deputatow Koronnych, przyſięgi, *ſuper non reuelationem Secretorum judicij.* przyſięgáć powinni. *Ibid.*

Deputatámi *crimine notati*, w W.X.Lit. obieráni być nie máią; á ktoby obrány był, mimo contradictią, ná Seymiku *electionis* zánieſiona; między Deputatámi drugiemi záſiádáć nie ma: áni mu v żadnego Sądu obmowá *currere* ma, áni Sąd żaden tákowe obmowy przyimowáć powinien. *A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* Deputaći.

Deputaći Trybunálscy, *legalitatem abſentiæ ſuæ juramento comprobare tenentur.* Na elect. Krolá Michała. *A.* 1669. *tit.* Prolongacyá Trybunału Lubelskiego.

Ciſz bánkietow, *diebus feriatis*, nigdy ſpráwowáć, áni ná nich bywáć nie powinni, ále *juxta juris publici præſcriptum, omnium Cauſarum genera, ex regeſtris competentibus, ad judicandum incidentia* ſądźić máią, *ad horam manè vndecimam*; po obiedźie záś, *ab hora ſecunda, ad ſextam.* A po tym *cauſas Terminorum Tactorum*, ktore práwo opisáło, y regeſtr im tákowy náznáczyło; *ſub pœna bannitionis perpetuæ*, w tymże Trybunale, lubo przyſzłym, *ad inſtantiã cujusuis vindicandã. Ibid.*

Deputat Trybunálski w Koronie, gdyby *claris documentis* dowiedźiono mu, że brał vpominki, powinien być od ſądu relegowány, y wſzelkich ná potym functiy *incapax* deklárowány, á *Corruptor* onego, ſpráwę tráćić ma. *A.* 1676. *f.* 24. *t.* Trybunał Korony.

Deputáckiego Márſzałká y Deputatow obieránie. *V. tit.* Trybunał.

Deputatow Trybunalskich ſpráwy. *Vide. tit.* Spràwy. *tit.* Dekretá.

Gdy dla náſtępuiącego, od Turek, niebeſpieczeńſtwá, Trybunał przed czáſem limitowány dał był okazyą, że Obywátele Woie-

wodztwá Wołyńskiego, poprzedźiwszy czás zwyczayny, ſtoſuiąc ſię do cadentiey, we dwie Niedźieli, po Limitácyey Trybunału przypadáiącey, zá prędſzym, nád zwyczay, limitowániem Trybunału, ná elekcyą Deputatow náTrybunał, ziachawſzy ſię, Deputaty obráli: á potym drugi raz we dwie Niedzieli po S. Fráncíſzku, chcąc czáſu *legitimitatem obſeruare*, ziacháwſzy ſię, tychże znowu Deputatow obrali, y approbowáli; áby tá *variatio* u przyſzłego Trybunału, żadney wątpliwośći y disqiſitiey nie czyniłá, wárowáno, y tákowychDeputatow, iáko zgodnie obránych approbowano. *A.* 1635. *fol.* 33. *tit.* Approbacya Deputatow.

Deputatow Trybunálskich elekcyą, Woiewodztwu Wołyńskiemu, poniewaſz doyść, *in loco ſolito*, dla powietrza niemogłá, złozono w Łucku. *A.* 1653. *fol.* 13. *tit.* O electiey Deputatow.

Deputaći Trybunálſcy Koronni, *ex Officio Iudicis deputati, Tribunalis Regni, in vim termini tacti*, pozywáni być nie máią, *non derogando Conſtitutioni*, 1611. *ibid. fol.* 18. *tit.* Znieſienie Condemnat Trybunálskich.

Deputatow dwu z W,X.Lit. do Remiſſ ſądzenia ná Seymach, należeć ma, ktorzy rowno z Koronnemi przychodzić będą. *A.* 1661. *f.* 19. *t.* o Deputatách do Remiſſ.

Sententie ich, ták w Koronych, iáko y Litewskich Remiſſach, ták iáko y Koronnych, w Remiſſách Litewskich, excipowáne być máią. *Ibid.*

Deputatow do Remiſſ, ná Seymách, Marſzałkowie Poſelſcy, po wotách Senatorskich, miánować máią, *nullâ obſtante contradictione. A.* 1678. *fol.* 8. *tit.* o Remiſſách na Seym.

Clauſulă tę: *nullâ obſtãte cõtradictione*; iſż *juri vetãdi* ſzkodliwa, y *errore Typographi* dołożona ieſt; wiecznie abrogowáno. *In reliquo* pomienioną Conſtitutią záchowuiąc. *A.* 1683. *f.* 6. *t.* Deklárácya.

Deputatow Trybunálskich obráć ná záiutrz, po Seymiku *Relationis*, pozwolono niektorym Woiewodztwom, y Powiátom, ktore ich *tẽpore ſolito*, to ieſt *feriâ ſecũdâ poſt feſtũ Natiuitatis B.M.V.* w roku blisko przeſzłym nie obráły. w Ktorych záś Woiewodztwách, *poſt Conceptionis B.M.V.* w roku przeſzłym obrani; tych wſzytkich electią & *authoritatem* approbowáno. *A.* 1676. *fol.* 25. *tit.* Obránie Deputatow.

Deputaći Woięwodztwá Podolskiego, ná Trybunały Koronne. *A.* 1677. *Vide tit.* Seymiki.

Deputatá Ziemie Chełmskiey, y Powiátu Kráſnoſtáwskiego, ná Trybunał Koronny w Lublinie, *poſt Dominicam Conductûs Paſchæ*, záczęty, electią złożono, á to dla tranſlapſowanego terminu obrania onego, *Ibid. fol.* 19. *tit.* Deklaracya Deputatá.

Deputątow Podlaskich, ná Trybunał Lubelski, *in craſtino* Seymiku Drohickiego *Relationis*, pozwolono obráć, dla rozerwánia Seymiku Deputá-

ku Deputáckiego, ná alternacie Mielnickiey. *A.* 1678. *fol.* 32. *t.* Alternaty Podláskich Seymikow.

Deputaći do Correctury Praw. *Vide. tit.* Correcturá.

Deputaći do Ráwy, *alias* do Quárty, ná káżdym Seymie, bywáią náznáczeni. *Vide. tit.* Quártá.

Deputaći ná ſpisánie Inſtructiey, Cõmiſſarzom ná Tractat o pokoy. *Vide tit.* Commiſsia.

Deputátom *ſecuritas. Vide tit.* Senator.

Deputaći od Chorągwi, do bránia pieniędzy. *Vide. tit.* Trybunał Skárbowy, *ſeu* Rádomski. *tit.* Podatki. *tit.* Woiewodztwá.

Deputaći z koła Poſelskiego, do vmowienia, y wypráwienia pewney Legatiey náznáczeni. *A.* 1653. *fol.* 8. *tit.* Deputaći.

Deputaći do Inſtructiey, ná vſpokoienie Vkráiny, z obudwu Narodow, przy Senatorách, y Vrzędnikách Koronnych, *cum plenaria facultate* náznáczeni. *A.* 1655. *fol.* 24. *tit.* Deputaći do Inſtructiey.

Deputaći z Senatu, y z koła Poſelskiego, dla approbácyey pewney Commiſsiey, przy boku Krolewskim, y rezyduiącym, przy Krolu, Senaćie, *cum plena Reipub: poteſtate*, w pilnych Rzeczypoſp: ſpráwách náznáczeni, z tą conditią, że nápotym tákich deputatiy, do żadnych ſpraw Rzeczypoſp: y approbacyi, zażywáć ſię nie będźie godziło. *A.* 1658. *fol.* 14. *tit.* Deputaći.

Znowu tákąſz Deputácya. *A.* 1659. *fol.* 18. *tit.* Deputaći.

Y znowu. *A.* 1662. *fol.* 1. *tit.* Deputaći.

Deputaći do piſania Inſtructiey, ná pewną Commiſsią, z Seymu przeſzłego, náznáczoną, poniewaſz nie doſzłá; *cum plenaria Reipubl: poteſtate*, z Senatu, y z koła Poſelskiego náznáczeni: *A.* 1662. *fol.* 15. *tit.* Deputaći.

Deputaći z Senatu, y z Koła Poſelskiego, náznáczeni, áżeby po skończeniu Seymu, *præuio juramento*, Inſtructią doſtateczną, do Legacyey Moskiewskiey, służącą ſpisali, y impedimentá, ktore przeſzłą trudniły Commiſsią, vprzątnęli. *A.* 1670. *fol.* 15. *tit.* Deputaći.

Znowu tákowiſz *cum ſimili poteſtate*, do ſpisánią Inſtructiey, Posłowi do Cárá Moskiewskiego. *A.* 1676. *fol.* 6. *tit.* Deputaći.

Deputaći do chlebá źimowego. *Vide tit.* Woyská.

Deputaći, ktorzy do odwieźienia pieniędzy woysku Koronnemu, z Trybunału Rádomskiego, byli náznáczeni, *ratione* Summy ſtá dźiewiećdźieſiąt y piąći tysięcy, y ośmiu ſet, ſześnaſtu złotych, *in rem Reipubl:* erogowáney, vwolnieni, y że o to żadney trudności nie ponioſą, aſſekurowani. *A.* 1653. *f.* 22. *t.* Aſſekuratia Deputátow.

Deputaći do rachunkow z Poborcámi, Woiewodztwá Sendomirskiego, y Podláskiego. *A.* 1655. *Vide tit.* Poborcy.

Deputaći dla rády woienney, z Senatu y z koła Poſelskiego, do boku Krolá, oprocz tych Senátorow, ktorzy przy Krolu rezydowáć powinni, náznáczeni, *cum poteſtate hac*, żeby o wſzytkich rzeczách do woy-

do woyny tylko Tureckiey, y pokoiu, gdzieby go záwrzeć przyszło, należących, y o wſzytkich zgołá ſpráwách, beſpieczeńſtwo Rżeczypoſp. od poſtronnych Nieprzyiaćioł, záchodzących, y z iákieykolwiek miáry, ná nię gwałtownie przypadáiących, poſpołu z Krolem rádźili, Poſpolite ruſzenie, ná tym Seymie poſtánowione, y to, coby *è Repub.* było, *caſu periculi*, do skutku przywodźili, tractaty záczynáli, y kończyli: nie wnoſząc iednák *ſeruitutẽ* naKoronę, y W.X.Lit. áni ſtánowiąc praw iákich nowych, áni dawnych wzruſzáiąc, áni nowego iákiego podatku ſtánowiąc, áni ná Rzeczpoſp: *bellũ offenſiuũ* záćiągáiąc, áni woyny ná inſzą ſtronę, niż na Turki, y Tátáry, ſtánowiąc: Do czego gdyby potrzebá byłá, nowy Seym má być złożony. *A.* 1590. *fol.* 563. *tit.* Deputaći do rády woienney.

Ktorzy Deputaći z Rycerſtwá, *in hũc juramenti rotham*, przyśięgli. Ia N. przyśięgam, że w tym wſzytkim, co ſtany wſzytkie Koronne, y W. X. Lit vchwáłą poſpolitą, ná mię, ná Seymie blisko prześłym Wárſzáwskim, włożyły, wedle opiſánia ſzerſzego, w teyże vchwale wyrażonego, ták we wſzytkim, *iáko y w częśći*, wiernie y ſtátecznie *záchować ſię będę*: y Naiaśńieyſzemu *Krolowi, y Pánu* Pánu Zygmuntowi Trzećiemu, z łáski Bożey Krolowi Polskiemu, y Wielkiemu Xiążęćiu Litewskiemu, z drugiemi Collegámi memi, o obronie, y wſzytkich rzeczach innych, do woyny Tureckiey, tákże beſpieczeńſtwá Koronnego, należących, wiernie, y y ſtatecznie, rádźić, y táiemnice chować będę, nikomu, áni piſmẽ, áni vſtnie, áni przez żadne podobieńſtwo, ich nie obiawiáiąc, y ták ſię w nich záchowam, iáko dálſza powinność mnie zlecona, y práwo poſpolite, potrzebować będźie. Ták mi Boze dopomoż. *Ibid.*

Znieśiono tę Conſtitutią. *A.* 1591. *fol.* 618. *tit.* Znieśienie

Znowu tákowiſz *cum reaſſumptione* Conſtitutiey *A.* 1590. *& jummenti, ibidem deſcripti*, náznaczeni: y ſcript ręką Ich MM. X. Arcybiskupá Gnieźnieńskiego, Pieczętárzow, y Márſzałká Poſelskiego, podpisány, (w ktorym *arcana* niektore nápisáne ſą, do tey rády ſłużące,) *ad Archiuum* podáno. *A.* 1620. *fol.* 1, *tit.* Deputaći.

Znowu tákowiſz *cum ſimili poteſtate*: w żadne iednák rządy woiẽne, Hetmánõ należące, wdáwáć ſię nie będą. *A*, 1634. *f.* 3. *t.* Cõmiſſarze

Znowu Deputaći do boku Krolá, ná vſpokoienie ſwawoli Kozáckiey, y ordinacyey nápotym woyská Zaporowskiego: ktorym dána *facultas* (*jnnumento præſtito* od tych co z Rycerſtwá) *decernendi*, cokolwiek w teyże mierze *è Republ.* będzie ſię zdáło; y co, *nemine contradicente, abſentiâ nonnullorum non obſtante*, poſtánowią; tákiey wagi ma być, iákoby ná Seymie poſtánowiono było: nie będą iednak mogli nic ſtanowić *contra dignitatem Reipubl.* tákże coby zá ſobą ſzkodę, álbo diminucyą dobr, ták poſpolitych, iáko y *priuatorum* niosło, owſzem iáko Kozacy przedtym w dobrách

dźiedźi-

dźiedźicznych nie mieſzkiwáli, ták y teraz mieſzkáć nie będą. *Bella* teſż *offenſiua* żadnych záćiągáć ná Rzeczpoſp: nie będą mogli. A wſzytkiego poſtępku, ná Seymie przyſzłym, relacyą vczynić będą powinni. *A.* 1649. *fol.* 15. *tit.* Deputaći.

Znowu tákowiſz, iedni do Krolá, á drudzy do Hetmánow Koronnych, *cum ſimili poteſtate*, iáko *A.* 1590. *& eadem juramenti rotha*, przydáwſzy niektore rzeczy: ktore, iſż dla pewnych reſpectow, obiáwione być nie mogły; ręką IMX. Biskupá Krákowskiego, y Vr. Márſzałká Poſelskiego, podpiſane ſą, y *ad Archiuum* podáne: według czego, pod obowiązkiem przyśięgi, Deputaći ſpráwować ſię máią; y ſtanom Rzeczypoſp. ná przyſzłym Seymie záraz po Propoſitiey, to ieſt, przed wotami Senatorskiemi, ćiſz Deputaći z kołá Rycerskiego, rád y powinności ſwoiey, ſpráwę dáć máią. *A.* 1673. *fol.* 12. *tit.* Deputaći.

Znowu tákowiſz, *cum ſimili poteſtate, & juramenti rotha eadem*, iáko *in A.* 1590. & 1673. do boku Krolá. *A* 1676: *f.* 20. *t.* Deputaći.

Znowu takowiſz. *A.* 1678. *fol.* 6. *tit.* Deputaći.

Tákowiſz, naznáczani bywáia, *ſub Interregnis*, do IMX. Arcybiſkupá Gnieznieńskiego. Co *patet* z Confœderácyi Generál-nych cáłey Rzeczypoſp.

Tákowiſz ná Conuocatiey Generálney Wárſzawskiey, dáni byli *ex Senatorio & Equeſtri Ordine*, do Regimentarzow Woysk. *A.* 1648. *Item A.* 1668. *Item A.* 1674.

Deputaći z Cõuocatiey pomienioney generalney Wárſzawskiey, *A.* 1648. dla vſpokoienia ſeditiey y buntow Kozáckich. *fol.* 19. §: Iáko ná początku.

Deputácki Seymik, Ziemie Hálickiey, po zerwániu iednego, drugi złożono *A.* 1678. *fol.* 22. *tit.* Deputat do Trybunału.

Deputatow do Conſtitutiy, po dwu tylko *ex Gentibus*, *juxta antiquas conſuetudines*, bywáć powinno. *A.* 1673. *f.* 11. *t.* Izbá Poſelská.

Deputátami ná ſądy Skárbowe, Woiewodztwá obieráć nie máią tych, ktorzy Poborcámi byli; y ktorzy do Skárbu intereſſowani. *V. t.*

Deputaći przyśięgáć maią. *Vide tit.* Seym. (Sądy.

Securitas onych. *Vide. tit.* Posłowie Ziemſcy.

Deputatow, do ſpraw *criminis læſæ Maieſtatis, & Perduellionis*, iakwiele być powinno. *Vide. tit. Crimina.*

O Dignitarzach. *Vide. tit.* Senator.

Deputati ad concludenda consilia sejmowe y sejmikowe Anno 1653 fol. 28

DILACYE

Dilatio ad munimenta, in cauſis ſimplicium iniuriarum, & cædis, atq; ſanguinis, nie ma być dopuſzczona, tylko *ad munimenta ſpecificata cauſam pèrimentia*, ieśliby takiey Strona potrzebowáłá. *A.* 1588 *fol.* 481. *tit.* O Dilácyach.

Dilácya żadná, ná Trybunale, *in termino motionis*, iść niemá,

oprocz *veræ infirmitatis, in perſonali actu*, do dwu Niedziel, ieśli ieſzcze Stroná w tey ſpráwie nie vzywáłá iey. *Ibid. tit. Proſecutio Motionis in acceſſorio.*

Pro vna vice, dla nie ſądźenia, przez kilká lat, Rokow Ziemskich Ziemie Przemyſłkiey, y Hálickiey Trybunał Koronny, dilácyi *ad munimenta etiam ſecundariò* miał pozwáláć. *A.* 1589. *fol.* 518. *tit.* Nieſądzenie,

Dylácya *Minorennibus, in cauſa complicitatis, & potioritatis iuris*, gdyby, zá iakim práwem, trzymáli *bona iure Victi;* nie ma być dawána do lat. *A.* 1588. *fol.* 466. *tit. De Minorennibus complicibus.*

Dylacye zadne, w ſpráwách, ktore Dekretámi *ſatisfactionis terminantur*, iść nie máią. *A.* 1647. *fol.* 8. *tit. De re iudicata.*

Ani w ſpráwách, *o exceſſa, & criminá*, Senatorom ábo Posłom Ziemskim náSeym wysłánym, ábo Commiſſarzom, Deputatom, zSeymu náznaczonym. *V. tit* Senator.

Dilatio exemptús iść nie ma, o *aſſignatie* ná Dobrá Szlacheckie. *V. tit.* Hetmani.

Dilatio Viſionis. V. tit. Wizya,

Obywátelom Woiewodztw nie ktorych, y Powiátow W X. Lit. *in omni genere cauſarum*, áby *quoduis ſubſellium* pozwalało dilatiey *ad feliciora tempora*, poſtánowiono. *V. tit.* ſprawy.

Diſſidentes in Religione. V. tit. Religia.

D Ł V G I

NIkt *in uim* długu od Rzeczypoſp, ſobie winnego nie powinien wytrącáć z podátkow Rzeczypoſp. *V. tit* Podatki.

Długi WXLit. ktore záplácone być máią z podatkow ná teráznieyſzym Seymie vchwalonych, *ſpecificantur*. IchMćiom PP. Leonowi Sapieże Woiewodzie Wileń. Hetmanowi W WXLit. zł: 77818. y gr. 27. y pieniędzy 15. Alexándrowi Korwinowi Gąſiewskiemu Woiewodzie Smoleńskiemu zł. 7598. y gro. 21. y pieniędzy 4. Krzyſtophowi Rádziwiłowi Hetmánowi Polnemu WXLit. zł. 22. tyśiące. Potomkowi ImP. Krzyſztopha Naruſzewica Podskarbiego WXLit, trzykroć ſto tyśięcy dwadzieśćá trzy tyśiące czteryſta ośmdzieśiąt, gr. ſzeſnaſcie piniędzy 15. Vr. Andrzeiowi Sianiáwskiemu, Rotmiſtrzowi Pieſzemu, za wydatek na piechotę, zł: 1000. Wilhelmowi Tyzenhauzowi, Rotmiſtrzowi Raytárskiemu, nie dopláconych zł: 2000. Ludziom służebnym ná Zamku Smoleńskim, za dawnę zásłużone, zł: ośm tyśięcy, ſzeſc ſet ſiedmdzieśiąt cztery, gr. 10. pieniedzy 6. *A.* 1631. *fol.* 14. *tit.* Długi:

Długu Vr. Ianá Werdy Staroſty Nowskiego *liquidatia* do drugiego Seymu odłożona. *A.* 1633. *f.* 47. *t.* o Odłożeniu.

Znowu do drugiego Seymu ſzeſc niedzielnego. *A.* 1635. *fol.* 25. *t.* Liquidácya.

Długu te-

Długu tego zápłátá, conferowániem Dzierżáwey, *ad extenuatio nem* przyobiecana. *A.* 1638. *f.* 35. *t.* Znieśienie.

Długi publiczne WXLit. *ad fidem publicam* zàćiągnione, liquidowáne, y aſſekurowáne, z Podatkow Rzeczypoſp: zápłácone być máią. *A.* 1635. *fol.* 20. *tit.* Długi.

Dług ſucceſſorom Vr. Mikołaiá Mocarskiego, Skárb Koronny zápłácić ma. *A.* 1641. *fol.* 22. *tit.* Aſſecurátia Zasług.

Dług Vr. Bárzikowskiego zł: 2460. do ráchunkow Skárbowych WXLit. odesłáno. *A.* 1647. *fol.* 22. *t.* Zapłátá,

Długi WXLit. za aſſekuracyámi Senátorow, ná potrzebę Rzeczypoſ zàćiągnione, y ná kilku Seymách, przez Deputaty Koła Poſe; skiego, verifikowáne znieść Podskárbiemu WXLit. kazán*l*pieniędzmi z podátkow. *Ibid. fol.* 43. *t.* Pozwolonych podatko, WXLit. Szàſunek.

Dług IMP. Stánisławowi Lánckorońskiemu Woiewodzie Ruskiemu Ośm Tyſięcy zł: z Skárbu Koronnego, zapłácić kazano. *A.* 1652. *fol.* 13. *tit.* Długu.

Długi w Skárbie przebráne, Succeſſorom Michátá Korybuthá Xiążęćia IM Wiśniowieckiego Woiewody Ruskiego, y Succeſorom IM. Paná Potockiego Káſztellana Krákowskiego, odpuſzczono. *Ib. tit.* Odpuſzczenie Sum.

Dług IMP. Koniecpolskiego Káſztellaná Krakowskiego *ſucceſſor* Vr. Chorązy Koronny, na Commiſsiey Woyskowey, liquidowáć ma. *ibid.*

Dług Vr. Malchrá Mielwidá Piſarza Ziemskiego Stárodubowskiego, na przyszłym Seymie, liquidowác kazáno. *A.* 1653. *fol.* 22. *tit.* O Obywatelách Powiatu Stárodubowskiego.

O Długi na Zapiſy, abo *recognitie*, także do Contractow y Zapiſow ná máiętność, Obywátele Woiewodztw, Kijowskiego, Bracławskiego, y Czerniechowskiego, á oſobliwie, iezeli *debitores* w ſpokoyńiey ſzych Woiewodztwách nie mieli dziedzicznych, ani záſtáwnych poſſeſsiy ſwoich, nie powinni byli być vćiskáni prawem, pokiby do ſpokoynych Dobr ſwoich poſſeſsiy nie przyſzli. *Diſpoſitia* iednák Krolewska, na dobrách Lennych, ktore wyſzły *ex recta linea maſculina, & de bonis liquidi iuris Regij*, iáko teſz, *in rem* Stanu Szlacheckiego, Prawá nienaruſzone, zoſtawáć miáły, o zamknieniu executiey wtych tám Woiewodztwach. *A.* 1654. *fol.* 9. *tit. Securitas Honorum & Bonorum.*

O Długi, w Grodzie, dobrowolnie zeznane, bądz przed ſmierćią, bądz po śmierći Krolewskiey, kázdy wedle zapiſu ſwego, y poddánia ſię Iuriſdictiey Grodzkiey, w Grodzie od powiádáć powinien. A Staroſtowie *ſine omni dilatione, iuxta uſitatam formam*, takowe ſpráwy ſądzić, odpráwować, y exequować maią, oprocz tych Woiewodztw, ktore ſobie *formam* ſpráwiedliwoſći, y exekucyey *ſpe-*

cialem, ſub Interregno poſtanowili, abo poſtánowią. *Confæd. general. Varſau. A* 1573. *fol.* 209. §. Ktoſzkolwiek ſię.

O tymże w Confæderatiach poznieyſzych, po Krolách, Henryku, y Stephanie.

W Confæderacyách záś. *A.* 1632. 1648. 1668. & 1674. gdzie popublikowániu Vniwerſałow Im. X. Arcybiskupá Gniezninskiego, *ex communi Nobilitatis illius Pálatinatûs, Terræ, Diſtrictûs conſenſu*, Grodzkie Xięgi otwárte ſą; wſzytkie zapiſy ná wieczność, y na długi, także teſtamenty, y *proteſtatie*, y *relatie* w nich zápiſane, tákiey wagi być máią, iako za zywotá Krola IMći. bywáły.

Długi na Rzeczpoſp: zaćiągnąć, Krolowi Władysławowi IV. pozwolono było. Ktore *Creditorom*, Woiewodztwa y Ziemie w Koronie, á w WXLit. Skarb wypłacáć powinien był. *A.* 1643. *fol.* 7. *tit.* O niezaćiągániu długow na Rzeczpoſp:

Ale przy tym oraz wárowáno, że do zadnych, od Krolow Polskich, zaćiągnionych długow, iako do tąd, ták y na potym *non tenebitur* Rzeczpoſpolita. A ktobykolwiek takowe długi promowował *in publico*, ábo mimo to poſtanowienie, *in ſpem* zapłaty, od Rzeczypoſp: dał pieniędzy; tákim pænom podlegáć będzie, iakie *de Terra Sandomirienſi non obliganda*, ſą vchwalone Oco. *forum* na Trybunale, *inter Cauſas Fiſci, ad inſtatiam cuiuſuis Ibid.*

Herburt. fol. 50. tit. Terra etiá Sandomirien.

O Długi rozne, y zapiſy, *exules* Woiewodztwá Smoleńskiego, y y Powiátu Starodubowskiego, do práwá, do lat trzech, pozywáni być nie mieli, *ſub nullitate* Dekretow ferowánych. *A.* 1667. *fol.* 67. *tit.* Ochrona Oſob.

Tymże, oſobliwie w Wdowi, y ſierocym y ſtánie, zoſtaiącym, *Moratoriæ*, z Káncellárycy Krolewskiey, wydáne *approbántur. Ibid.*

Długi niektorym oſobom z Poboru wypłácić kazano. *A.* 1593. *fol.* 650. §. A potym maią być.

Długow chyrografowych, po Szwedzkiey Woynie, iáko dowodzić kazáno? *V. tit.* Szlachectwa wywod.

Długi Vr. Ianá Chrapowickiego Chorążego Smoleńskiego, y Vr. Samuelá Komorowskiego Obożnego WXLit. do przyszłegoSeymu odłozono. *A.* 1658. *fol.* 46. *tit.* Aſſekurácya.

Długi Vr. Krzyſztopha Potockiego Krayczego WXLit. y Ianá Stanisława Milewskiego Woyskiego Smolenskiego, na przyſzłym Seymie, liquidowáć kazáno. *A.* 1661. *fol.* 19. *tit.* Aſſekurácya.

Oprocz tego długu Vr. Potockiemu, aſſekurowano Summę *in vim gratitudinis*, za podięte ćięſzkie więźienie iego, w ręku pogáńskich. *V. tit.* Summy.

Ná wypłácenie długu Kurfirſztowi IM Brandeburskiemu, w zgłędē Elblągá y Drahima, Cło wodne vchwalono. *V. tit.* Clá Generalne Koronne.

Długi na-

Długi na przod Krolowi IM. 104048. złot: potym IMPanu Páwłowi Sápieże Woiewodzie Wileńskiemu, Hetmanowi WXLit. 30007: z Ceł Koronnych generálnych, Skarb záplácić ma. *A.* 1661. *f.* 36. §. Powinien tedy będzie.

Dług IM. Panu Michálowi Pacowi Kaſztellánowi Wileńskiemu Hetmanowi W WXLit. *ratione* Zołdu, y barwy, ná Piechotę, *poſt ultimam liquidationem*, náznaczono z Skarbu WXLit. *effectiuè* zapłacić. *Cõfœderat. General. Varſau. A.* 1668. *f.* 19. §. Cokolwiek.

Dług tegoſz, ná Seymie *A.* 1670. liquidowány, z Podatkow Rzeczypoſp: záplácić kazáno. á ſwieżſzych *expens*, od skończenia Seymu 1670. *liquidationem*, do przyſzłego Seymu odłozono, *ad rationẽ*, Summę Pięćdzieśiąt Tyśięcy zł: z Skárbu WXLit. z podatkow Rzeczypoſp: náznáczywſzy. *A.* 1673. *fol.* 12. *tit.* Aſſekuracya długow.

Długi tegoſz, ták ná przeſzłych Seymách liquidowáne, y Conſtitutiámi aſſekurowàne, iáko y z aſſekurácyey Wileń. należące approbowano, y áby one Skarb WXLit. z podatkow Rzeczypoſp: *extra* ordynaryinych wypłácił, naznáczono: *præuiâ* iednák, ná przyſzłym Seymie *Electionis*, tych tylko *expens liquidatione*, ktore ieſcze *ad calculum* nieprzychodźiły. *Confœderat general. Varſau. A.* 1674. *fol.* 34. §. Długi.

Tenże, z długu ſwego, podarował Rzeczypoſp: zł. Sto tyśięcy. á dwákroć ſto tyśięcy, dziewięćdzieſiąt y trzy tyśiące, ſiedmſet pięćdzieſiąt y ieden zł. Podskarbi WXLit. powinien mu zapłácić, tak z retent przeſzłych podatkow, iako y *ex extraordinarijs prouentib⁹ A.* 1676. *fol.* 10. *tit.* Liquidacya Długow.

Dług Chorągwiey Vſárskiey Xćiá IM. Dymitrá Wiśniowieckiego Woiewody Beſzskiego, Hetmáná *Polnego* Korõnego. tákże dwudzieſtom koni z Chorągwi Páncerney. *V. tit.* Zapłátá.

Długu Xćiá IM. Rádźiwiłá Podkánclerzego, y Hetmáná Polnego W. X. Lit. *præuiâ liquidatione*, w Skárbie W. X. Lit. *pro præſenti*, tákże względem Buławy, Piechot, teraz, *& in futurum*, *exemplo* Hetmanow Koronnych, *exſolutio* doyść ma. A ná przyſzły Rok, Skarb W. X. Lit. koſzty Hetmánskie, *ad inſtar* w Koronie, obmyślić powinien. *A.* 1673. *fol.* 12. *tit.* Aſſekurácya Długow.

Co wárowáno, o tákowych liquidácyách długow, *in poſterum*. *V. tit.* Hetmáni.

Długu *reſiduum* IM. Xdzu Biskupowi Wileńskiemu, Skarb W. X. Lit. ná Commiſſiey Wielnskiey, záplácić ma. w Confœderat. generál. Wárſzáw. *A.* 1674. *fol.* 32. §. Ná teyże Commiſsiey.

Długu Vr. Fráńćiſzká Káźimierzá Wyſockiego, Cześniká Sochácżewskiego ná dźieśięć tyśięcy talerow twárdych redukowánego, *medietatem* Skarb Koronny *indilatè* záplácić ma, á druga *medietas* do przyſzłego Seymu *reijcitur*. *A.* 1676. *fol.* 47. *tit.* Dług.

Z długu ſwego Xiąże IM. Rádźiwił Podkánclerzy y Hetman Polny W.X.Lit. podárował Rzeczypoſp. Pięćdźieśiąt tyśięcy złotych: á ſto trzydźieśći y trzy tyśiące, trzyſtá pięćdźieśiąt y pięć złotych, y groſzy dwádźieśćiá, Skarb W.X.Li.t ták z retent przeſzłych podatkow, iáko y z extraordinaryinych prowentow, dwiemá ratami wypłáćić mu ma. *Ibid. fol.* 10. *tit.* Liquidácye Długow:

Dług tegoſz, według calculatiey, ná przeſzłym Seymie, náznáczoney, w Skárbie W.X.Lit. iuſz vczynioney, z podatkow extraordináriynyh, *in quantum* wyſtárczyć mogą, tenże Skarb *realiter & effectiuè*, ná Commiſsiey blisko przyſzłey, wypłáćić ma: *Trahi* to iednák nie ma *in ſequelam*, lecz *in futurum coram Deputatis à Republ.* ná Seymie liquidácye máią być czynione. *Cõfœderat. gener. Varſau. A.* 1674. *fol.* 35. §. Dług.

Dług. Krola IM. Iana III. ná tym Seymie liquidowány, ktory wynoſi Sũmę Trzech kroć ſtá tyśięcy, dwudźieſtu ſiedmiu tyśięcy, dźiewiąćiu ſet tzydźieſtu zło: y groſzy dźieśięć; W.X.Lit. wypłácáiąc, Dwa kroć ſto tyśięcy y dźieśięć tyśięcy zło: z podatku ſzelężnego, z Skarbu W.X.Lit. zápłáćić obiecáło. A *reſiduum* tenże Skarb, ná przyſzłym Trybunale Skárbowym, z zasług Woysku W. X.Lit. winnych, to ieſt, z ćwierći iedney *ad* 15. *Maij A.* 1676. idącey, *ex ſubſidio charitatiuo, ſine dilatione* zápłáći. *A.* 1676. *fol.* 17. *tit.* Aſſecuracya Długu.

Dług Skárbowi Koronnemu, z declárátiey dwunaſtu poborow Woiewodztwá Podláskiego, *A.* 1670. vroſzćzony, do drugiego Seymu odłożono. *A.* 1677. *fol.* 31. *tit.* Receſs długu.

Dług Woiewodztwá tegoſz Podláskiego, z ſtrony ſześćiu poborow, y dwoygá podymnego, zá pięchotę dymową, do przyſzłego Seymu odłożono. Toſz ſię ma rozumieć y o auctiey dwuch ſet złotych przy káżdey ſympli poborowey Ziemie Drohickiey. *A.* 1678. *fol.* 38. *tit. Reaſſumptio* Receſſu długu.

Dług Vr. Kraśinskiego Referendarzá Koronnego, do przyſzłego Seymu, odłożono. *A.* 1677. *fol.* 43. *tit.* Dług.

Y długow Rzeczypoſp: *exſolutionem* odłożono. *Ibid. fol.* 12. *tit.* Receſs długow.

Dług Vr. Borátyniego, ná przyſzłym Seymie, zápłáćić aſſekurowáno: á teraz *in vim prouiſionis*, Summę pięćdźieſiąt tyśięcy zło: z Skárbu W.X.Lit. z prorogowánych podatkow Rzeczypoſp: extraordináryinych, náznáczono. *Ibid fol.* 20. *tit* Aſſekuracya długu.

Znowu, do przyſzłego Seymu, *ſatisfactionem* odłożono. *A.* 1678. *fol.* 12. *tit.* Vpewnienie.

Znowu do przyſzłego Seymu: á teráz *ad rationem* długu tego, pięćdźieśiąt tyśięcy zło: z Skarbu W.X.Lit. z podatkow extraordináryinych, Succeſſorom náznáczono, y wſzytkie aſſekuracye, y práwá Vr. Boratyniego *in toto* conſerwowáno. *A.* 1683. *f.* 14. *t.* Dług.

Dług

Dług V. Erneſtá Rappy Oberſzterá, poniewaſz ná Commiſsiey Sendomirskiey zmieścić ſię nie mogł; ná Trybunále Skárbowym liquidowáć pozwolono. *A.* 1678. *fol.* 18. *tit. Prætenſia.*

Dwádźieścia tysięcy zło: *in currenti moneta, ex ordinarijs Reipub: prouentibus*, Skarb Koronny *exſoluere* mu *tenetur. A.* 1683. *fol.* 12. *tit.* Vkontentowánie woyská.

Długi Zydow Káźimirskich przy Krákowie, áby Creditorom *ſoluendo* byc mogli; *per partes* diuidowáć, Cõmiſſarzõ zlecono. *V. t.* Zydzi.

Dług Vrodzonych Káſprá Arciechowskiego Podſędká Liwskiego, y Anny Reydowney Małżonkow, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1678. *fol.* 34. *tit.* Dług.

Długow, y prætenſyi Xćiá Kurlándskiego *reſpectu*; Cõſtitutie *A.* 1609: 1611. *de vſuris*, & 1676. reáſſumowáno, y Commiſſárzow z Senatu, y z kołá Poſelskiego, ná czás y mieyſce, iáko ſobie námowią, náznáczono, áby w te długi y prætẽſie weyrzeli, y ná przyſzłym Seymie *rei geſtæ relationem* vczynili; A Xiążę tákże z ſtrony ſwey, *pari numero* Commiſſarzow zesłáć powinien. *Ibid. fol.* 43. *tit.* o Xiążęciu IM. Kurlándskim.

Dług Krolá IM. względem prowizyey zá Oekonomią Záwelską, *ante omnia*, z podatkow extraordináryinych teráźnieyſzych, zá dwie lećie, to ieſt, *à Coronatione, ad An.* 1678. á zá przyſzłe dwie lećie, to ieſt, 1679. & 1680. z podatkow ná tym Seymie prorogowánych, P. Podskárbi W. X. Lit. wypłáćić ma. *ibid. fol.* 9 *tit.* Dług Krolá IM. Nie ieſt wypłácony. przeto poſtánowiono, áby P. Podskárbi WX. Lit. *ante omnia*, przed wſzytkiemi długámi y expenſámi, zá zátrzymáne látá, według teráźnieyſzego porachowánia, *vſq; ad A.* 1685. to ieſt zá lat ſześć z extraordináryinych podátkow, *ad præſens currentibus* wypłáćił. *A.* 1683, *fol.* 10. *tit.* Wypłácenie.

Dług Vr. Wilhelmá Stetkiewiczá Chorążego Minskiego, Succeſſorõ 12000. zło: ná przyſzłey Commiſsiey, za pokázániem dowodow, *in quantum* by Skarb W. X. Lit. *ſufficeret*, zapłáćić náznáczono. *ibid, fol.* 12. *tit.* Dług Vrodzonego.

O Długach, plura tit. Summy.

DOBRA: DANINY

DAnina Szárawki, w Woiewodztwie Podolskim, Powiećie Kámenieckim, ná wieczność, Iákubowi Pretficowi, conferowána: *non obſtantibus quibusuis Conſtitutionibus. A.* 1578. *fol.* 339. *tit. Donatio* Szaráwki.

Dánina takaſz Kotelni, Vroczyska, za Zytomirzem, w Woiewodztwie Kijowskim, Kniaźiowi Kirikowi Rozynskiemu. *A.* 1581. *fol.* 383. *tit.* Dánina Kniaźia Rozyńskiego.

Tákaſz Swisłośći w Powiećie Wołkowiskim, Vr. Alexendrowi, y Karolowi, Chodkiewicom. *Ibid. tit.* Dànina Swisłośći.

Tákaſz

Tákaſz trzech włok puſtych, we wſi Szoſtakách Dzierzawey Kámieńcá Litewſkiego, Vrodzonemu Máximowi Czápli. *ib. fol.* 384. *tit.* Dániná Máximowi Czápli.

Tàkaſz dwudźieſtu Łanow, Wálentemu Połotyńskiemu, *ibid. tit.* Dániná Połotyńskiemu.

Tákaſz ná wioski Hołowieczyce, Ciepiow, Liuban, Służeb dwunaſtu, Vr. Wáſilowi Niemierze Rotmiſtrzowi. *ibid. tit.* Dániná Wáſilowi Niemierze.

Tákaſz na Dzierżáwy, Krzeſzowską, y Zamechską, w Ziemiách Ruskich, bądź y w Woiewodztwie Bełskim, leżące, IMP. Ianowi Zamoyskiemu Kánclerzowi, y Hetmánowi Koronnemu, *cum omnibus attinentijs A.* 1588 *fol.* 486. *tit.* Dániná wieczna.

Tákáſz, na wieczność, dwu Włości w Inflánćiech, iedney w Rugienskim, Vlder rzeczoney, á drugiey Wàwenkul názwáney, w Helmetskim, Powiećiech. Vr. Prokopowi Pieniąſzkowi Kawálerowi, Stárośćie Wendenskiemu. *Ibid. f.* 487. *tit.* Potwierdżenie.

Tákaſz Zamku Karkuſu, z iego przyległośćiámi, w Inſlanciech, Vr. Ierzemu Fárensbekowi, ztą conditią, aby przyśięgę wiáry, ypoddańſtwá powinnego oddał. *Ibid.*

Tákaſz Puſtyni Rzeki Sule, zá Czerkaſſy, leżącey, Vr. Alexándrowi Wiſniowieckiemu Stárośćie Czerkaskiemu. *A.* 1590. *fol.* 588. *tit.* Approbacya.

Tákieſz, roznymi Oſobō, á miánowićie Monaſtera Czerechczymerōskiego nad Dnieprē, Báryſzpoli y z Siedliſczē Iwankowskim Horodyſczow Włodereckich y Sedliſzczow w Zwołożie, wielka Słobodá, ná zwanych, nád rzęką Roſią Rokitnią; Także Horoſzy, y Sleporodu, nád rzeką Nieuſzciu názwáną, przy gránicy Moskiewskiey. *Ibid. tit.* Dániná.

Ale podnieśiono Daniny Zelechimerowá, y Báriſzpolu *cum attinentijs*, dla ſwawoley Kozáckiey. *A.* 1596. *f.* 682. *tit.* O kozakách.

Techtymirow na Szpital Grecki miał być wrocony, abo co inſzego dáć miáno *A.* 1598. *fol.* 757. *tit.* O Kozakách.

Tákaſz Vr. Macieiowi Dębińskiemu, ná Zamek Bebel. *Ibid. fol.* 701. *t.* Dánina.

Takaſz na Wieś Hádeł, w Inflánćieh, w Powieśie Ruińskim, ze wſzytkiemi przyległoſćiami, także Hák rolą oſiadłą, we wſi Krzenicy. Vr. Bárthłomieiowi Oſtromięckiemu. *A.* 1601. *fol.* 747. *tit.* Danina.

Takáſz na Zamek Sączel, z iego przyległośćiámi, Vr. Mikołáiowi Oſtrorogowi Kaſztellanowi Bełskiemu. *A.* 1607. *fol.* 854. *tit.* Wieczność Zamku.

Takaſz Iármole Mieleszkowi ná puſte Siedliſcze, w Woiewodztwie Brácłáwskim, Omiekince názwáne, z tą deklárácyą iednák, żeby ſię niedáley iedno ná puł mile gruntu roścíągáła. *A.* 1601. *f.* 751. *tit.* Approbácya liſtu.

Tákaſz

Tákáſz Klaſztorowi Oświećimskiemu, náKarczmę názwáną Budy, ze wſzytkiemi należącemi grũtámi. *ib. f.* 752. *t.* Dániná Kárczmy.
Tákaſz Vr. Boryſſowi Zábie, ná Dobrá, w Stároſtwie Brácłáwskim Litewskim, názwáne Obábie. *ibid. fol.* 762. *tit.* Dániná Boryſſowi.
Tákaſz Vr. Ráfałowi Tármoliczowi Soryckiemu, ná Imieniſzcze Kurklewskie, Pithokumpie názwáne, w Woiewodztwie Trockim. *A.* 1607. *fol.* 865. *tit.* Soryckiemu wieczność.
Tákaſz Puſtyniey, Vmáń, názwáney, w Stároſtwie Brácłáwskim, leżącey, Vrodzonemu Wálentemu Alexándrowi Kálinowskiemu. *A.* 1609. *f.* 896. *tit.* Dániná Puſtynie.
Tákaſz Vr. Stánisłáwowi Skiwskiemu, ná dziewięć włok, w Skiwách. *A.* 1613 *fol.* 26. *tit.* Dániná.
Tákaſz Vr. Mikołájowi Korffowi, ná Máiętność Kryzborską, w Inflánćiech, w Woiewodztwie Wendeńskim, leżącą, ze wſzytkiemi przyległościámi. *A.* 1623. *fol.* 17. *tit.* Wieczność.
Tákowaſz Xiążętom Ich Mćiom Rádźiwiłom, ná Máiętność Indurę, ze wſzytkiemi iey należytościámi. Y Proceſſá Skárbowe o tę Máiętnośc zkáſſowáno. *A.* 1616. *fol.* 43. *tit.* Wieczność Indurska.
Tákaſz IMP. Korwinowi Gąśiewskiemu, Woiewodźie Smoleńskiemu, ná Porzecze Biberow, y Głuſzyce, w Woiewodztwie Smoleńskim. *A.* 1631. *fol.* 19. *tit.* Dániná Pánnom.
Tákaſz Vr. Ięndrzejowi Sokolnickiemu Zołnierzowi zásłużonemu, ná Horozáną, w Woiewodztwie Ruskim, w Ziemi Lwowskiey. *A.* 1658. *fol.* 29. *tit.* Nagrodá zasług.
Tákaſz Vr. Krzyſztofowi Kawieckiemu, ná Wieś Hermán, w Woiewodztwie Podolskim, á w Powiećie Latyczowskim, leżącą. *V. t.* Przywiley.
Tákaſz Vr. Fromholdowi z Ludenhauſu Wolffowi Stárośćie Dyneburskiemu, náWsi, Ianiſzow, Klonowkę, z przyległościámi, w Woiewodztwie Pomorskim leżące. *A.* 1658. *fol.* 49. *tit.* Wieczność.
Tákaſz Vr. Dánielowi Wyhowskiemu, ná Smiło, *aliàs* Táſmin z Zamkiem, Konſtántynow, Báklę, Orłowiec, *cum adjacentijs.* Z tą deklárácyą, iż ieśliby ſię pokazáło, że te dobrá były *juris hæreditarij*; *poſt euictam coram Ordinibus Regni hæreditatem*, od tych, ktorzyby ſobie prætendowáli, ná przyſzłym Seymie commutátią Rzeczpoſp: vczyni.. *A.* 1659. *fol.* 56. *tit.* Dániná..
Pokazał dowodnie, ná te dobrá dźiedźictwo ſwoie, Vr. Stánisław Koniecpolski Woiewodźic Sendomirski, Aże to przećiwko dawnym práwom, o nieukazániu praw, ſtáło ſię; wárowáno Woiewodztwõ Vkráinnym, iż tákowych praw pokazánie, áni *ad præſens*, áni nápotym, *in ſequelam*, iść nie ma. *A.* 1661. *f.* 31. *t. Securitas Bonorũ.* O pokázowániu Praw ná dźiedźictwá. *V. infra*, Dobrá Szlácheckie.
Tákaſz Vr. Konſtántemu Wyhowskiemu, y Potomkom iego con-

ferowána, ná Miaſteczko Liſiánkę, y przywiley z euictią ápprobowáno. *A.* 1659. *fol.* 57. *tit.* Dániná.

Vrodzonego Ierzego Chmielnickiego, przy Dáninách, Oycu iego, przez Krola IM. Ianá Káźimierzá conferowánych, záchowáno, y Przywileie ná to dáne, ná oſobę iego, oprocz Dobr do Stároſtwá Czehrynskiego, należących, approbowáno. *ib. tit.* Deklaracya łáski.

Dániná Tymoſzowi Noſácowi Obożnemu Zaporowskiemu, ná Kápuſtną Dolinę, Dorekowiec z Futorem, Czerepowo, od Stároſtwá Korſzuńskiego. *ibid. fol.* 57. *tit.* Deklaracya łáski.

Tákaſz Vr. Hrehoremu Vlánickiemu, ná Noſowkę, y Kiſielowkę, w Woiewodztwie Czerniechowskim. *ibid. tit.* Dániná.

Tákaſz Vr. Fedorowi Wyhowskiemu, ná Steblow z należytośćiámi, od Stároſtwá Korſzunskiego. *ibid.*

Tákaſz Hrehoremu Leśnickiemu, ná Olszáną z przynależytośćiámi, od Stároſtwá Korſzunskiego. *ibid. f.* 58. *t.* Dekláracya łáski.

Tákaſz Vr. Hlebom Koſzánskim, ná Koſzány, y Berezytnińskie Dobrá, w Woiewodztwie Mśćiſłáwskim, leżące. *ibid. fol:* 15. *tit:* Approbacya Przywilejow.

Zkáſłowáno po tym tę Dáninę, *ob crimen perduellionis* Adámá Koſzánskiego: Brátá iego tylko Ierzego Márcyáná Koſzánskiego, przy części ſwoiey zoſtáwiwſzy. *A.* 1661. *f.* 17. *t. Caſſatio* Dániny.

Tákaſz Ierzemu Chmielnickiemu, ná Dzierzawy, Hádźiácką, y Mirhorodzką: Y Przywileie na inſze dániny, niegdy Dánielowi Wyhowskiemu, y Małżonce iego Helenie Chmielnickiey, y Potomſtwu ich, tákże Vr. Nieczajowi y Małżoncę iego Stephánidzie Chmielnickiey, wydáne z Káncellárycy, approbowáno *Ibid. fol.* 63. *tit.* Dániná.

Tákaſz Vr. Páwłowi Teterze, ná Demidową, Liturowkę, Abrámowkę, Rákowkę, y Woronki dwie, *cum omnibus attinentijs. Ibid: fol.* 65. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Tákaſz Vr. Alexandrowi Hiláremu Połubinskiemu, Piſárzowi Polnemu W. X. Lit. ná Rudobiełkę w Powiecie Mozyrskim. *ibid. fol.* 16. *tit. Gratitudo.*

Tákaſz Vr. Władyſłáwowi Cháleckiemu, ná Mołłczędz, w Powiećie Słońimskim, *cum omnibus pertinentijs. ibid.*

Tákaſz Vr. Ianowi Miniewskiemu, ná Ihnátowo, y Pucewicze, w Woiewodztwie Nowogrodzkim, *cum pertinentijs*; *non derogando* práwom y gránicom, *in contiguitate* Miáſtá Nowogrodzkiego. *ibid.*

Tákaſz Vr. Fráncíſzkowi Grochowskiemu, ná Puł wioski Wiłámowicz, y Worobićiow, *cũ pertinẽtijs*, w Woiewodztwie Brzeskĩ. *ibid*

Tákaſz Vr. Hieronymowi Dánielowi Konſtántemu, y Páwłowi Woyniłowiczom ná Zelinkę Służeb puł-pięty, *cum attinentijs omnibus*, w Woiewodztwie Mśćiſławskĩm. *A.* 1662. *f.* 19. *t.* Wiecznoſc

Tákaſz Vr-

Tákaſz Vrodzonym, Krzyſztophowi Strażnikowi W.X.Lit. Zygmuntowi, yAlexandrowi Lettowom, ná Vdźiebno wielkie, y má. łe, Łotoki, y Szmiadz, y Láurinowlás, ze wſzytkiemi przynależytośćiámi, wPowiećie Stárodubowskim. *ibid. fol.* 20. *t.* Wieczność.

Tákaſz Vr. Ierzemu Komárowi Woyskiemu Wendenskiemu, ná Dobeyki *aliàs* Buciány, Woytany, Zyburtány, Kołczuny, Woyskiniki *Ibid. fol.* 23. *tit.* Vkontentowánie.

Tákaſz Vr. Gábrielowi Kierſznowskiemu, ná Wieś Troſtyń, w Powiecie Rzeczyckim. *Ibid. fol.* 20. *tit.* Wieczność.

Tákaſz Vr. Piotrowi Rudominie Duſiáckiemu, Stárośćie Stárodubowskiemu, ná pewne Dobrá, od rzeki Krewney, Pokrewnie, názwáne, od włośći Obelskiey *antiquitùs* alienowáne. *A.* 1667. *f.* 69. *tit.* Wieczność.

Tákaſz IMP. Alexándrowi Michálowi Lubomirskiemu, Woiewodzie Krákowskiemu, ná plác dla zbudowánia Szpichlerzá, we Wśi Krolewskiey, Przykopie, w Woiewodztwie Sendomirskim, leżącey. *A.* 1676. *fol.* 49. *tit.* Plác ná Szpichlerz.

Tákaſz Vr. Ianowi KáźimierzowiZelskiemu, ná młyn Kierznowski názwány, nád rzeką Nurcem, w Ziemi Bielskiey, leżącey, z gruntámi, y przynależytośćiámi, *ibid. fol.* 51. *tit.* Młyn Kierznowski.

Tákaſz Vr. Szpilowskiemu Woyskiemu Rzeczyckiemu, na Dobrá Bereżytnińskie, y Nieśćiorowskie, w Woiewodźiſtwie Mśćiſłáwskim, leżące, tákże ná Zeliwle. *non obſtante crimine* Koſzánskiego, *& Conſtit. A.* 1661. o tym. *A.* 1676. *f.* 23. *t. Declaratio* Práwá. *Vide o tym ſupra.*

Tákaſz Vr. Ianowi Káźimierzowi Sielickiemu, Skárbnikowi Rzeczyckiemu, ná pewne Wioski, w Stároſtwie Bobruyskim, *juri reformatorio* Krolowy Iey M. Ludowiki Maryey służące, w Przywileju ſpecifikowáne. *A.* 1659. *fol.* 15. *tit.* Approbacya Przywilejow. Kupił te Dobrá potym IMP. Hiláry Alexander Połubinski Márſza, łek W. W.X.Lit. ktorych że *perpetuo jure* ma *gaudere*, onemuſz, y Potomkom iego *cauetur. A.* 1677. *f.* 17. *t. Reaſſ. ptio Libertatiey.*

Tákaſz Hieremiowi Xiążęćiu IM. Wiśniowieckiemu Wojewodzie Ruskiemu, ná dobrá Rzeki Horol, zá włość iego, przez Commiſſią, do Moskwy odpádłą, Nedryhailow názwaną. *A,* 1649. *fol* 8. *t.* Wieczność Horolá.

Tákaſz Vr. Hermánowi Gánskoffowi Chorążemu Derptskiemu, ná ſześć Włok puſtych, y ſześć Morgow Meyluny názwánych: *ſaluis oneribus Reipub: & ſeruitio bellico. ibid. fol.* 46. *tit. Gratitudo.*

Tákaſz Iánuſzowi Xiążęćiu IM. Rádźiwiłowi Stárośćie Zmudźkiemu, náNewel, ySiebiér, *cũ attinẽtijs. ib. f.* 46. *t.* Wiecznoſć Iánuſzá.

Tákaſz Vr. Mikołajowi Záćwilichowskiemu, ná wieś Iánuſzewice, *cũ omnib⁹ attinẽtijs* w Powiećie Opoczyńskim. *A.* 1652. *fol.* 10. *tit.* Wieczność Iánuſzewic.

Tákaſz Vr. Grzegorzowi Mirskiemu, Strażnikowi W.X.Lit. ná Káſplę w Woiewodztwie Smolenskim. *ibid. fol.* 26. *tit.* Wieczność
Tákaſz Vr. Ianowi Czudowskiemu, ná Kuſćin, w Powiecie Nowogrodzkim. *A.* 1649. *fol.* 46. *tit. Gratitudo.*
Tákaſz Vr. Stánisłáwowi Bobrownickiemu, Sędźiemu Ziēskiemu Brzeskiemu, ná Wioskę Leśniki názwáną, w Powiećie Słonimskim. *A.* 1658. *fol.* 22. *tit. Gratitudo.*
Tákaſz Vr. Alexándrowi Chołchowskiemu Cześńikowi Orſzánskiemu, ná dobrá Zwánieſzczewickie, służb puł czwártey, w Powiećie Rzeczyckim. *Ibid.*
Tákaſz Vr. Hrehoremu Krumieniczowi, ná Lekſzyce, y Hlinicze, Służb ſześć, w Powiećie Mozerskim. *ibid.*
Tákaſz Vr. Zieniowiczowi Podſędkowi Wilkomirskiemu, ná pięć włok z morgámi ſianożętnemi, názwánych Stácyámi, w Xięſtwie Zmudzkim. *Ibid.*
Tákaſz Vr. Stánisłáwowi Lipnickiemu, ná służby cztery, dwie názwáne ná Hurcy, á dwie Dáſzkowcy, w Powiećie Mozerskim. *ibid.*
Tákaſz Vr. Chodorowskiemu, ná Służeb ſześć, po częśći w Woiewodztwie Wileńskim, y w Powiećie Oſzmiáńskim, ná ktorych przed tym dwie Wioski názwáne Litwiány y Nidziány były. *Ib.*
Tákaſz Vr. Sámuelowi Iuſzkiewiczowi ná Ionánie, *aliàs* Kudráwce, Lepoginy y Szteltynie, służb pięć, w Powiećie Wilkomirskī. *ib.*
Tákaſz Vr. Theodorowi Kierſnowskiemu, ná trzy Włoki Horodeczynká názwáne, w Woiewodztwie Nowogrodzkim, leżące. *Ibid.*
Tákaſz Vr. Gorskiemu, ná Wioskę Woytowicze. *Ibidem.*
Nabył tę Wioskę v niego, Vr. Málcher Duńin Głuſzyński Chorąży Wołkowiski, co *approbatur*. *A.* 1678. *fol.* 24. *tit.* Reáſſumptia.
Tákaſz Ierzemu Chmielnickiemu ná Dzierzáwę Hádźiácką y Mirhorodzką. *A.* 1661. *fol.* 63. *tit.* Daniná.
Tákaſz *Exulibus* Woiewodztwá Smolenskiego, y Powiátu Stárodubowskiego zásłużonym Oyczyznie, to ieſt Vr. Leonowi Pogirskiemu Márſzałkowi Rzeczyckiemu, ná Malewicze, Nikonowicze, y Choczynká. Vr. Hieronymowi Sołtánowi, Podkomorzemu Stárodubowskiemu, ná Chyżow, Rohyń, Nauchowicze. Vr. Stánisłáwowi Vnichowskiemu Podſędkowi Smolenskiemu, ná Derewiāczyce, y Brákow. Vr. Władysłáwowi Giedroyciowi Horodniczemu Smolenskiemu, ná Szeypiaki. Vr. Dymitrowi Połubińskiemu Márſzałkowi Słonimskiemu, ná Szulaki. Vr. Ierzemu Suchodolskiemu, ná włok ośm názwáne Założe; w Woiewodztwie Mśćisłáwskim. *A.* 1667. *fol.* 68. *tit. Conſolatio Exulibus.*
O Lennych dobrách w tymże Woiewodztwie y Powiećie, w wieczne obroconych. *Vide infra.*
Tákaſz Vr. Wáwrzyńcowi Braunowi, ná dwá grunty chłopskie, we wśi Leźierney, z mieyſcámi, na ktorych młyn y ſtawek był; *cū onere* ná niego y Succeſſorow iego, áby moſt *vſui pubbico* pobudo-

wał

wał, y on ná zawſze conſeruował. Co ma być *citra præjudicium* Dźierzawce leźierney w prowentách. *A.* 1676. *f.* 35. *t.* Przepráwá.

Tákaſz Vr. Michálowi Baryczcze. ná dwie włoki, w Mokotowie, y ná drugie dwie w Witkowcu. *A.* 1677. *fol.* 41. *tit.* Włoki dwie.

Tákaſz Vr. Marćinowi Kątskiemu Generałowi Artylleriey Koronney, ná Woytoſtwo, y Wioskę Drozdowice nazwáną, w Ziemi Przemyſłkiey, leżącą. *Ibid. fol.* 44. *tit.* Záwdzięczenie.

Dobra Derewná názwáne, w Powiećie Słonimskim, leżące, *Iuris Terreſtris* przed Vnią będące, *à per abuſum*, po Vniey, w dobrá Lenne, obrocone, *pro bonis Terreſtribus*, declárowáno, *& naturám eorundem bonorum*, iáko przed Vnią były, przywrocono, y przynich Vr. Cypryáná Páwłá Brzoſtowskiego Referendarza W. XLit. *reſpectu meritorum* iego, wiecznemi czáſy záchowáno. *A.* 1676. *fol.* 17. *tit.* Declárátio.

Plác w Mieśćie Wołkowiſki, ná vlicy Krzemienickiey Vr. Stánisłáwowi Tryznie Sędzienu Ziemskiemu Wołkowiskiemu, za ceſſią Vr. Stároſty Wołkowiskiego, práwem dozywotnym, od Krolá Im. Iáná Káźimierzá conferowány, *in perpetuum* dano, y do Práwá Ziemskiego inkorporowano. *A.* 1661. *fol.* 22. *tit.* Plác.

Młyn Kryczewski, w Káńiowie, y Wioskę Rátki conferowano Wáſiłowi Mitczeńkowi. *A.* 1659. *fol.* 59. *tit.* Nobilitatia Wáſiłá.

Ná Dániny, Práwá, Obywátelom Tráktu Lubeckiego, *approbantur. V. tit.* Woiewodztwo Smoleńskie.

Grunty Krolewskie Wśi Iázdowá w Ziemi Wárſzáwskiey, do dziedzicznych I. MP. Stánisłáwá Lubomierskiego Márſzałká W. Koronnego, *iure hereditatis perpetuo, cum iure Patronatûs* przyłączono. *A.* 1683. *fol.* 19. *t.* Grunt Iázdowá.

O Dáninach, *Klaſztorom, Kośćiołom, Szpitalom*, nádanych. *V. ſub titulis* Klaſztory, Kośćioły, Szpitale.

§

Ná dobrách Krolewskich nie maią być dawáne Lenná. *V. infra. Feuda alias* Lenná, w Ruſi, y w Podolu, Statutem Alexándrowẽ dáne, zá wieczne máią być rozumiáne. *A.* 1588. *fol.* 477. *tit. Feudá.*

Feuda także Podláskie, przed przyłączeniem do Korony tey Ziemie, nadane. *A.* 1607. *fol.* 848. *tit* o Przywileiu Podláskim.

Approbowano potym tę Conſtitutią. Co y Woiewodztwu Bracławskiemu ſłużyc ma. *A.* 1609. *f.* 903. *t.* Approbátia Conſtitutiey.

Feudorum interpretationem, z prawa obcego, Krol nie ma pociągáć, ná dobrá Szlácheckie, na pokazanie tego, że Krolewskie ſą, tylko gdzieby wyrázono, że ſą *iure feudali* nádane.. *A.* 1576. *fol.* 255. §. Także obiecuiemy.

O tymże, temiſz ſłowy, ná inſzym mieyſcu. *Ibid fol.* 277. §. Także obiecuiemy.

Dobrá Lenne wieczyſte, w Woiewodztwie Czerniechowskim, *naturam Terreſtrium præſeferentia*, ponieważ tam *merè* dziedzicznych nimaſz, zá wolne, iáko inne Szlácheckie w Rzeczypoſp: od ſuſtentowánia zołnierzá, *in perpetuum, ſub pæna, in delinquẽtes, perpetuæ bannitionis, & triplici damnorum reſuſione, declarantur. w Declaratiey podatkow Woiewodztwa tego. A.* 1646. *fol.* 19. Woiewodztwo Czerniechowskie.

Znowu *cauetur*, áby teſz Dobrá od ſtácyi, y leż zołnierskich, wolne zoſtawały, *ſub Legibus & pœnis*, o Dobrách Ziemskich. *A.* 1647. *fol.* 3. *tit. Auctia.*

Toſz ſłuzy y Woiewodztwu Smoleńskiemu. *ibid. fol.* 6. *tit.* Naprawá.

Práwá Lenne, obudwu tych Woiewodztw, Czerniechowskiego, y Smoleńskiego, nigdy *in aliquam dubietatem* nie máią, być przywodżone: *exceptis plebeijs*, ktorzy tákowych dobr nie mogą być *capaces. Ibid.*

Lenne dobra wſzytkie, w WXLit. zadnym *aſſignatiom*, Hetmańskim, ná chleby, y Stánowiska zołnierskie, ani inſzym niezwyczaynym ćiężarom podlegáć nie máią: y choćby *wyſzły*, tákie *aſſignatie*, dzierzawcy onym *parere* nie powinni. *A.* 1661. *fol.* 12. *tit. Securitas* Dobr.

Lenno dáne Vr. Temrukowi Szymkowicowi, ná trzydzieśći y oſm włok, y z puſtemi, y z Zaśćiankámi w Gorsdowskiey włośći, w Stároſtwie Zmudzkim, y z oſobná ná ſiedmdzieśiąt włok ośiádłych, á trzydzyeśći puſtych, ktore zwano, Poimskie Woytoſtwo, z Zaśćiánkámi, w Stároſtwie Iurborskim. *A.* 1598. *fol.* 701. *tit.* Lenno.

Lenno *Sulimom*, Stephánowi Stárſzemu, ná Dymier, Seuerinowi, ná Kozáry, Theodorowi, ná Iulcze y Bereski, Stephánowi Młodſzemu, ná Cyble. *A.* 1659. *fol.* 57. *tit.* Declárátia łáski.

Lenno Sámuelowi Zarudnemu Sędziemu Woyskowemu Zaporowskiemu, ná Dobra Sáwulich, w Woiewodztwie Kiiowskim. *ib. tit. Nobilitatia* Zarudnego.

Lenno Sámuelowi Mażiepie, ná Sioło Kámienice, w Woiewodztwie Kijowskim. *Ibid. fol.* 59. *tit.* Dániná.

Lenno Oſtaphowi Feckowiczowi ná Szándarowkę, *ibid. tit.* Nobilitátia Oſtapha Feckowiczá.

Lenno Vr. Ierzemu Niemierzyczowi, Podkomorzemu Kijowskiemu, Stároście Owruckiemu, y Potomkom iego, ná Wśiach Łopienniki, Łącki, y Ruski z Dobryniowem, w Woiewodztwie Ruskim, Ziemi Chełmskiey, leżących, conferowáne. *A.* 1659. *fol.* 48. *tit.* Wśi.

Teſz Wśi potym w Dom Práźmowskich, á miáńowicie ná oſobę Vr. Woyćiechá Práźmowskiego Chorążego Wołyńskiego, z práwem

wem Lennem przenieśiono. *A.* 1667. *fol.* 32. *tit.* Wśi Lopieniki.

Lenno Błázeiowi, y Andrzeiowi Głoſińskim, Bráći, ná Báklikę, y láskmánicę z Siedliskámi. *A.* 1661. *f.* 64. *t.* Nobilitátia.

Lenno ná Czarną Kámionkę, Oſtaphieiowi Gwowskiemu. *Ibid.*

Lenno Oſtáphieiowi Fedorowiczowi, náMłyny, iedē od Szeniow Kruczennikow, á drugi Dmitrow, Buław názwány. *Ibid.*

Lenno Ieremiaſzowi Vroſzowiczowi ná Futory, Fáſtowkę, y Porochomowkę. *Ibid.*

Lenno Vr. Hrehoremu Hulánickiemu Pułkownikowi Korſzuńskiemu, na dobrá, Pozar, rzeczone. *Ibid. f.* 65. *t.* Approbacya Przywileiu.

Lenno Maximowi Bułyhy, ná Miáſteczkō Hayſin. *Ibid.*

Lenno Ianowi Fedorowiczowi Iáchowskiemu, ná Miaſteczko Boiazkę, *cum attinentiis Ibid.*

Dobrá, lennem práwem,, Obywátelom Woiewodztwá Smoleńskiego, y Powiátu Stárodubowskiego, służące, w wieczne im obrocono, *ſaluis, per omnia, oneribus*, ktore do Zamkow pełnić powinni, iáko służbę woienną: y Przywiley ná to z Káncelláriy, zá áttеſtácyą Hetmanow WXLit. wydáć obiecáno. *A.* 1662. *fol.* 17. *tit.* Vkontentowanie.

Lenno Michałowi Zielinskiemu Pułkownikowi Brácławskiemu, ná dáninę Siołá Serebryną. *A.* 1661. *f.* 64. *tit.* Nobilitacya.

Lenno Vr. Káźimierzowi Ianowi Więnckowiczowi Podczáſzemu Trockiemu, ná folwárk Łánkupiány, w Woiewodztwie Trockim, w Lesnictwie Niemonoyckim. *A.* 1676. *fol.* 20. *t.* Approbátio Zasług.

Lenná, ná Czereſa y Steliſzcze, w Powiećie Bracławskim, Vr. Andrzeiowi Záwiśie *Piſárzowi WXLit.* także *Vr. Marćinowi* Wołodkowiczowi Horodniczemu Mińskiemu, ná Wieś Lewonowicze, w Powiecie Wołkowiskim, ápprobowano. *A.* 1677. *fol.* 21. *tit.* Approbátia.

Lenná w Woiewodztwie Smoleńskim, od Krola Im, Ianá Káźimierzá, poſtrzelánym w Kuſzlikowskiey potrzebie, conferowáne ápprobowáno. *V. tit.* Przywileie.

Lenno na Słobodkę Kłapin, w Trákcie Czeczerskim, Vr. Pawłowi Mákárewiczowi conferowáno *A.* 1667. *fol.* 68. *tit. Conſolatio Exulibus.*

Feudum Xięſtwá Pruskiego. *V. tit.* Xięſtwo Pruskie.

Feudum Lemburká y Bytowá. *Vide tit.* Powiáty.

Feuda, ktore podległy executiey. *Vide tit.* Executia.

§

Dźierzáwę Sannik, ze Wsiámi należącemi, w Summie piętnaſtu tyſięcy, *ad extenuationem*, do ſtá lat, conferowáno IMP. Hieronymowi Goſtomskiemu Woiewodźie Poznáńskiemu, y Succeſſorō iego. *A.* 1609. *fol.* 896. *tit.* Pozwolenie. *Emfiteuſis*

Emphiteuſis do lat ſześćiudźieśiąt. Vr. Władysławowi Leſzczyńskiemu, Podkomorzemu Brześćiańskiemu, ná Dźierzáwę, Miaſteczko Dubno, wieś ſtárą pod miáſtem, Vchánkę, Strzelce, Kładniow, Brzozowiec, ze wſzytkiemi tey Dzierzawy przynalezytośćiami. *Saluis oneribus Reipub:* iáko to Quárty ſtárey, y nowey, do Ràwy. *A.* 1653. *fol.* 20. *tit.* Conſens.

Emphiteuſis Vr. Stanisławowi Szárbiewskiemu Stárośćie Grabowieckiemu, względem koſztow iego, ná reſtaurácyą Zamku Grábowieckiego, łożonych; nà wieś Miączyno, do lat ſześćiudźieſiąt. *A.* 1658. *fol.* 50. *tit.* Opátrzenie.

Emphiteuſis IMP. Stephánowi Czárnieckiemu Woiewodźie Ruskiemu, do lat trzydzieſtu, ná Rátno, w Woiewodztwie Ruskim, w Zięmi Chełmskiey, leżące, *cum omnibus attinentijs.* Co ſię ma ráchować, *poſt extinctam* onego ſámego, y Małżonki iego *aduitalitatem*, Succeſſorom tegoſz IMP. Czárnieckiego. *Saluis juribus Reipubl: & Quartæ. A.* 1659. *fol.* 24. *tit.* Nagrodá Zasług.

Emphiteuſis IMP. Piotrowi Opalińskiemu Woiewodźie Podláskiemu, ná Dzierzáwę Pietrzykowską, do lat trzydźieſtu. co ſię ma rá-wáć *poſt exſtinctam* onegoſz y małżonki iego *aduitalitatem. Saluis juribus Reipub: & Quartæ. Ibidem.*

Emphiteuſis Vr. Máryuſzowi Iáskolskiemu Strażnikowi Woyskowemu, ná Stulno *cum attinentijs*, do lat trzydzieſtu, *poſt extinctam aduitalitatem* iego. *Saluis juribus Reipub: & Quartæ. ibid. fol.* 25. *tit.* Vr. Iáskolskiemu.

Emphiteuſis tákowymże Spoſobẽ, Vr. Woyciechowi Bieniewskiemu Podczáſzemu Hálickiemu, ná Rakowiec, y Siemiánowkę, w Ziemi Hálickiey, w Powiećie Kołomyiskim, do lat trzydzieſtu, *cum hác conditione*, żeby *Poſſeſſores*, pomienioną fortecę, w murách cõſerwowáli. *ibid fol.* 26. *tit.* Fortecá Rákowiecka.

Vr. Eremiánowi Dębińskiemu Káſztellánowi Rogoźińskiemu, względem znieſieniá cále, przez oboz Koronny, dobr iego y małżonki iego dziedzicznych, pozwolono, *in vim recõpenſæ*, kupić Dobrá Krolewskie, Rozemberg y Nierzeſzyn, w Woiewodztwie Pomorskim, w Powiećie Tczewskim, leżące, *y poſt jus acquiſitum* y teráźnieyſzey Poſſeſſorki, *vel deceſſum* oney, oneſz *cum omnibus attinentijs & pertinentijs*, do lat trzydźieſtu, onemu y Potõkom iego áſſekurowáno. *Saluis oneribus Reipub: & Queartæ. ibid. fol.* 30. *tit. Reaſſumptio* Statutu o dobrách dziedzicznych, przez o-bozy, zniesionych.

Herb. fol. 42. *tit. Stationes.*

Emphiteuſis Succeſſorom Vr. Stánisłáwá Donhoffá Stárosty Wieluńskiego, ná Dźierzáwę Sokolską, do lat czterdzieſtu. *Saluis oneribus Reipub: & Quartæ.* Co ſię ma záczynáć, *poſt deceſſum* Vr. Anny Euphemiey Xiężny Rádziwiłowney Małżonki pomienionego Vr. Stárosty Wieluńskiego. *A.* 1661. *fol.* 12. *tit.* Aſſekuracya Summy.

Emphiteuſis

Emphiteuſis Vr. Władyſławowi Wilczkowskiemu Stárośćie Zwinogrodzkiemu, ktora ſię ma począć, od śmierći iego, do lat piętnaſtu, ná Ozomlą z Bortutynem, y Zukow z Zukowkiem, y Kámionobrod z Czuynowem, w Woiewodztwie Ruskim. *Saluâ ſolutione Quartæ, & ſtatiuis, & oneribus Reipub. A.* 1662. *fol.* 27. *tit.* Nagrodá zasług.

Emphiteuſis Vr. Gábrielowi Silnickiemu Łowczemu Lwowskiemu, ná Dubrniow, y Pukow, w Woiewodztwie Ruskim, w Ziemi Hálickiey, do lat piętnaſtu. Co ſię ráchować ma, *poſt extinctũ jus aduitalitium* iego, y Małżonki iego. *ib. fol.* 28. *tit.* Nagrodá zasług. Potym conferowáno to iemu, y Potomkom iego, ná wieczność. *A.* 1667. *fol.* 29. *tit.* Nagrodá zasług.

Emphiteuſis Vr. Piotrowi Łąckiemu, ná Pláskowice, Turowice, y Rudźisk, w Woiewodztwie Sendomirskim, w Powiecie Opoczynskim: *Saluâ ſolutione Quartæ, ſtatiuis, & oneribus Reipub. ibid. fol.* 29. *tit.* Vr. Piotrowi.

Emphiteuſis Vr. Konſtántemu Soſzynskiemu, takowymże ſpoſobem, ná Swiecznią, w Woiewodztwie Podolskim, do lat piętnaſtu. *Saluâ ſolutione Quartæ, ſtatiuis, & oneribus Reipub: Ibid. tit.* Vr. Soſzynskiemu.

Emphiteuſis Vr. Albrychtowi Ciechánowieckiemu, Márſzałkowi Orſzánskiemu, ná Kuſzliki *cum attinentijs*, w Woiewodztwie Połocki, do lat trzydzieſtu: *Saluis oneribus Reipub: ibid. f.* 18. *t.* Conſens.

Emphiteuſis Vr. Brodowskiemu, ná Woytoſtwo Brodátyćze, do lat piętnaſtu. Co ſię ma zácząć, *poſt extinctum jus aduitalitium* iego, Succeſſorom iego. *Saluis oneribus quibuuis Reipubl: & Statiuis Ibid. fol.* 39. *tit.* Zásłużonym Żołnierzom.

Emphiteuſis tákimże ſpoſobem, Vr. Raczkowskiemu, ná wieś Piekáry, do lat piętnaſtu. *Ibidem.*

Emphiteuſis tákimże ſpoſobem, Vr. Zelisłáwskiemu, ná Woytoſtwo Krzczonowskie, do lat piętnaſtu. *Ibidem.*

Emphiteuſis tákimże ſpoſobem, Vr. Záboklickiemu, ná wśi, Olſzánik, y Czercháwę, do lat piętnaſtu. *Ibidem.*

Emphiteuſis tákimże ſpoſobem, Vr. Zielonce, ná Woytoſtwo Koroſzyńskie, do lát piętnaſtu. *Ibidem.*

Emphiteuſis takimże ſpoſpbem, Vr. Oſmolskiemu, ná Rudkę, y Ryſzyki, do lat piętnaſtu. *Ibidem.*

Emphiteuſis Vr. Ianowi Kaźimierzowi Kierdejowi Márſzałkowi Grodzińskiemu, do lat czterdzieſtu, ná dobrá Przewálskie, y Filipowskie, *cum omnibus attinentijs. Non derogando* Przywilejom, *ante vnionem*, ná Dzierzáwę Przewálską, wniesioney Summy. *Saluis oneribus Reipub: A.* 1667. *fol.* 13. *tit.* Záchęcenie.

Emphiteuſis do lat 50. ná Stoiánowie, w Woiewodztwie Beſskim, y Niedzwiádzie w Woiewodztwie Sándomirskim,

reſpectu ruiny dziedzicznych Podhaieckich włości, przez *incurſie* nieprzyiacielskie, y lokowánie obozow poniesioney, dziedzicom tychże włości pozwolono, y ná przyszłym *Coronationis* Seymie, *lege cauere* to obiecano: y ná potym, żeby Obozy na Dobrách dziedzicznych lokowane nie były, wárowáno w Exorbitáncyách, ná Electiey Krolá Michálá. *A.* 1669. *tit.* Ruiná Podháiecka.

§

OEkonomie Krolewskie *recenſentur*: Zupy Krákowskie, Zupy Olkuskie, Zupy Ruskie, Cłá Koronne, Cłá Ruskie, Cłá Płockie, Stároſtwo Sendomierskie, Stároſtwo Samborskie z Oźiminąy z Medenicámi, OEkonomia Málborska Wielkorządy, Rogozno, Czczew, Funtczoł Gdański, Elbinski, Ryski, Meniczne, y Podwodne pieniądze: *ſaluis iuribus* Zamkow Mázowieckich, ná ktorychby poprawę, nádánie Cłá było pokázane. *A.* 1590. *fol.* 567. *tit. Rationes* Stołu.

A w Litwie, Grodno, Szawle, Brześć z Kobrynem, Mohiłow, Olitá, y Mytá ſtáre. *A.* 1589. *f.* 530. *t. Ordinatio.*

W Inflánciech, Derpt, y drugi Zamek potym miał być náznáczony *A.* 1590. *fol.* 508. *tit.* Stároſtwá Inflántskie.

Menicznego prowentu, vſtąpił Krol IM. Zygmunt III. Rzeczypoſp: *poſt fata ſua. A.* 1632. *t.* Opátrzenie. *Vide. tit.* Krol.

OEkonomie, nád te, ktore práwem ſą opiſáne, nie maią być przyczyniáne, á nowe máią być zniesione. *A.* 1607. *fol.* 834. *tit.* O OEkonomiách.

I ná Electiey Krolá IM. Władysłáwá IV. wárowáno, *in Pactis Conuentis*, áby OEkonomie przyczyniáne nie były. *A.* 1632. *f.* 14. §. OEkonomiy.

Znowu o tymże *cum hac declaratione*: iſz ktoby iaką O Ekonomią przyczynioną, nád prawo opiſáne, arendował, ábo ádminiſtrował; má być, *ad inſtantiam cuiusuis*, ná Trybunał *inter cauſas Officij* pozwány, *& pœna peculatús* kárány. *A.* 1633. *fol.* 31. *t.* OEkonomie.

Ná OEkonomiách ábo Dobrách Stołu Krolewskiego, ktoby otrzymał iákie Práwo; miał ſię znim, *pro cognitione*, ná przyszły Seym, bez pozwu, ſtáwić *peremptorie*. *A.* 1589. *f.* 517. *t. Rationes.*

A ná potym nie ma nikt nic ná nich vpraſzać, *ſub pœnis, de non obliganda Terra Sandomirienſi, deſcriptis. A.* 1590. *f.* 577. *tit. Rationes.*

Herburt. f. 50. tit. Terra etinm Sandomirien.

Ná OEkonomie, Cła, y inſze Prowentá, Stołowi Krolewskiemu należące, Przywileie wydawáne być nie máią, to ieſt, Iurgieltámi żadnemi, y dáninámi nie máią być onerowane. Aktoby tákowe Przywileie otrzymał; *pœnis in A.* 1590. *Statuto de non obliganda Terra Sandomirienſi, expreſſis*, y Przywiley *nullitati ſub iacebit: ſaluis*

modernis

modernis, poſſeſſoribus A. 1633. *fol.* 31. *tit.* OEkonomie.

Dobrá zádne do Stołu Krolewskiego należące, áni iurgielty ná nich, oſobom Duchownym, áni árendy, áni ádminiſtrácye dawáne y pozwáláne być nie máią. *A.* 1633. *fol.* 26. *tit.* ODobrách.

Dobrá *ad Menſam Regiam* należące w Koronie, y w WXLit. y Prouentá z nich, zadnemi ſummáni, iurgieltámi, penſiámi, dozywoćiem, lekkiemi árendámi, áni *ad vitám*, ani *ad meliorem prouiſionem*, áni teſz *ad beneplacitum*, ku vmnieyſzeniu pozytkow *Menſæ Regiæ*, onerowáne być nie máią. *A.* 1635. *fol.* 6. *tit.* O Dobrách.

Ani Przywileiow vpráſzáć ſię niegodzi, *ſub pœnis* w Koronie, wedle Conſtitutiey. *A.* 1590. á w WXLit. pod vtráceniem Dobr, *ad inſtantiam Inſtigatoris*, podług porządku Conſtitutiey *A.* 1607. o Proceſsie Skárbowym opiſanego. *Ibid.*

Wſzytkie Liſty, Przywileie, ná penſie, iurgielty; y libertácye Miaſt w Koronie, y WXLit. z vblizeniem prowentow Stołowych Krolewskich, otrzymáne po Koronácyey *A.* 1633. z káſſowáno. *ibid.*

Pod toſz práwo *caſſationis, & nullitatis Priuilegiorum*, podpádáią Dobrá, do Ekonomiy Krolewskich należące, ná ktorychby ſobie kto vproſił wolności, żeby do Skárbu, pęnſiy náznáczonych niepłáćił; tákowe Dobrá kázdy, będąc *Proceſſu fiſci conuictus*, tráćić ma *ibid.*

Pieczętarze tákich Przywileiow wydawáć nie máią. Ani Podskárbiowie intromiſsiey tákowym ludziom dáwáć będą. *Ibid.*

A te wſzytkie Dobrá, ktore vdzielnemi Przywileiami Krolá IM. Zygmuntá III. od OEkonomiy dáne ſą; *poſt deceſſum modernorum, poſſeſſorum*, do tychże *OEkonomiy* wracáć ſię będą, y Przywileie na nie, wydawáne byc nie maią, *ſub nullitate* onychże. *Ibid.*

O Dobrách ſtołowych, *Priuilegium Ordinationis, in Volumen Legum*, inſerowáć kazáno, z tą melioratią, że *contrauenientes* temu Przywileiowi, y temu Práwu, nie *violenter* odbieraniem Dzierżáw, iáko Przywiley w ſobie ma, ále *uiâ iuris*, w Proceſsie Skárbowym w ſpomnioną, do vtrácenia Dzierzaw, y innych *pœnas*, máią byc przyciſnieni. *Ibid.*

Znowu oDáninách, dozywoćiu, iurgieltách &c. ná OEkonomiách; iż *pœná priuationis, triplicis penſionis, & peculatûs*, ná Seymie, *ante omnes cauſas etiam criminales*, Proceſſem Skárbowem, o iurgieltách, *peremptoriè ad inſtantiam* Inſtigatorá, *ex delatione* Skarbu, ábo ktoregokolwiek Posła, *decernendá* káráni być máią, ktorzyby wſzeſć Niedziel po publicátiey Conſtitutiey, Dobr tákich, do diſpoſitiey Podskárbiego Koronnego, nie oddali. *A.* 1638. *f.* 3. *tit.* O OEkonomiách.

A Podskárbi Koronney, *ſub pœna priuationis Officij, ad delationem*

Posłow Ziemskich, ktoregokolwiek Woiewodztwá, odebrawſzy ie, *plus offerrenti*, Szláchcicowi iednák Polskiemu, w arendę one puścić, á kontrákt do Xiąg Metryki Skarbowey podáć ma. Prowentow záś z tąd wziętych, ná nic inſzego, tylko ná potrzebę Stołu Krolewskiego, y inſze, zá wiádomością Krolá, wydáwáć powinien, *Ibid.* I vpraſzáć ich nikt od tąd, áni trzymáć nie ma, tylko ná dzieśiątym groſzu z czynſzow, y dzieśiątym ſnopie, według táxy Skárbowey, ták w Koronie, iako y WXLit. *ſub pœnis ijsdem*: Czego Podskárbiowie oboygá Národow, tákże y porządku wnoſzenia pieniędzy do Skárbu, według Proceſſu Skárbowego *A.* 1607. ták w Koronie, iáko y w WXLit. opiſánego, *ſub priuatione Officij, ad inſtantiam*, ná Seymie ktoregokolwiek z Posłow Ziemskich, z pilnością przeſtrzegáć, y *contrauenientes* temu Práwu, *uiâ iuris* w Proceſsie pomienionym Skárbowym *expreſſá*, do vtrácenia Dzierzaw, y inſzych *pœn* poćiągác máią. A rathy przychodzące, do Podskárbich oddawáne będą, zá ich quitámi. *A.* 1641. *f.* 1. *t.* Dobrá Stołu Náſzego.

W WXLit. wſzytkie te Dobrá, ż ktorych przed tym prowent do Stołu Krolewskiego należał; do tegoſz Stołu, *ſaluis modernis poſſeſſoribus* przyłączono: w Koronie záś prowent, we wſzyſztkich coctorách Soli, ktora ſię w Dobrách Krolewskich wárzy, od kázdey panwie wywárzoney, po zł. dzieśiąći *ab hinc* náznáczono. A tákowe Dobrá w WXLit. y *coctura* w Koronie, máią być przez PP. Podskárbiow, Krolowi podáne, y *in Volumen Legum*, wpiſane. *Ibid.* Derewnictwo, Woyskownictwo, Młyny, y inſze Dobrá w W.X. Lit. ktoreby od OEkonomiey odeſzły, *á antiquitùs ad menſam Regiam* należáły; ma Podskárbi w WXLit. *iurè mediánte, ſine intermiſſione*, recuperowáć. *Ibid.*

Dobrá *Magnæ Procurationis, in integro*, tákże máią zoſtáwáć. á ktoby cokolwiek z nich vpraſzáć miał, ábo przed tym vproſiwſzy, do ſześći niedziel, *poſt publicationem* Conſtitutiey, *quocunq; titulo* trzymał; táki *pœná peculatûs in eodem foro*, iáko wyżey, o inſze Dobra Oekonomiczne, karány być ma. *A.* 1638. *fol.* 3. *t.* o Oekonomiach. Ná Cłách y Zupách, y inſzych wſzytkich Dobrách, do ſtołu Krolewskiego, należących, ktoby co lub Iurgieltámi, lub dárowizny ſolą, álbo pieniędzmi vproſił, álbo ktoryby Adminiſtrátor, z tych prowętow, co vproſzonego wydawał; ták ten, iáko y ow, dzieśiątkię tysięcy grzywien, *Parti & judicio per medium, ad inſtantiam Inſtigatoris*, álbo Posłá ktoregokolwiek Woiewodztwá ná Seymie, ma być karány. *Ibid.*

Pieczętarze záś, Przywilejow zadnych, ná zmnieyſzenie dochodow *menſæ Regiæ* pieczętowáć nie máią. *Ibid.*

Non obſtante Conſtitutione A. 1590. może Krol záwzdy tákie dobrá rozdawáć, dożywotnem práwem. *A.* 1601. *f.* 730. §. Nie máią.

Ná ele-

Ná electiey Krolá IM. Władysławá IV. *in Pactis cōuētis* wárowáno; że dobrámi, ktore do ſtołu Krolewskiego należą, według Práwá y Przywileiow, Krol ſzáfować ma. *A* 1632. *fol.* 14. §. Oekonomiy.

Z Stároſtw Sądowych, *ad bona menſæ Regiæ*, należących, trzy części prowentow *ad menſam*, czwarta ná Quártę, á piąta Dzierzawcy, wydáne byc máią. *A.* 1638 *fol.* 3. *tit.* o Oekonomiách.

Potym poſtánowiono, áby odłączywſzy pewne dobrá, przez Commiſſarze do Iuridiki, z inſzych, ktore *merè ad menſam Regiam* náznáczone będą; Stároſtowie, iáko y drudzy Adminiſtratorowie dobr Krolewskich, dziesiątym groſzem z czyńſzu, y dziesiątym ſnopem z vrodzáju, kontentowáli ſię. *A.* 1641. *f.* 1. *t.* Dobrá ſtołu.

W Przywileju przywrocenia Xięſtwá Kijowskiego, do Korony Polskiey, *cauetur*, áby Krol dobrá ſtołu ſwego Krolewskiego, według Statutu Polskiego, rozdawał. *A.* 1569. *fol.* 166. §. Wſzákże.

Dobrá ſtołu Krolewskiego, ktoby ſobie vprośił, á potym, maiąc to zá Dziedzictwo, komu inſzemu przedał, álbo przefrymárczył, álbo iákimkolwiek ſpoſobem zbył; ná tych dobrách, poſſeſſorá Krol ma pátrzyć, à poſſeſſor *Euictora*, ktory mu ſię zápiſał. *Euictor* záś *peremptoriè & extra Diſtrictum*, zá Dworem, *etiam extra Regnum*, w tey ſámey mierze, odpowiádáć powinien, y zapiſowi ſwemu *euictionis*, *non obſtantibus quibuuis dilationibus & limitationibus aliorum terminorum*, *allegationeq; euocationis*, doſyć czynić, y ſummę odłożyć, álbo záfrymárczone dobrá wrocić: bo nie ináksza euictia ma być rozumiána, iedno ſummę tylką, á nie większą, iáką wziął, ma odłożyć y wrocić onemu, ktoremu ſię zápiſał. Do tąd iednák *poſſeſſor bonorum illorum*, w vżywániu ich, zoſtawáć ma, poki mu ſię z Dekretu Krolewskiego, od Euictorá, doſyć nie ſtánie. *A.* 1562. *fol.* 18. *tit.* o Zaſtępcy.

Euictor euictorá gdyby miał; tákiże práwē może poſtąpić znim. *ib.*

Tákże y o Dźiale rozumieć ſię má. A gdzieby nie byłá miánowána ſummá, iedno dárem zápiſana; ma przyſiądz *poſſeſſor*, zá iáką ſummę tego doſtał. co ſię y o podnieśieniu ſummy rozumieć ma, iż poſſeſſor przyſiądz ma *ſuper quantitatem Snmmæ*, *juſtè & uerè perſolutæ*. Toſz y o frymárkách, w Dobrách Krolewskih. *Ib. fol.* 19. §. Temu ſię teſz.

Sądzenie takich ſpraw, o dobrá ſtołu Krolewskiego, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1565. *fol.* 107. *tit.* Odłożenie.

Ieſzcze do dálſzego. *A.* 1566. *fol* 127. §. Do ktorego.

Ieſzcze do dálſzego. *A.* 1567. *fol.* 138.

Oekonomie Krolewskie, pod Luſtrácyą, *ex nunc* podpadáć máią, wyiąwſzy Cłá, Zupy, y Samborską, Málborską, Oekonomie, tákże Wielkorządy Krákowskie. *A.* 1601. *fol.* 729. §. Ci tedy.

Oekonomiy W X Lit. adminiſtracya ma ſię odpráwowáć wedle Przywileju Krolá IM. Zygmuntá III. ná Seymie *A.* 1590. (*quod ſu-*

pra vide) deklárowánego. O co *forum* na Seymie, *& pæna priuationis, sub pœnâ peculatûs. A.* 1638. *fol.* 3. *tit.* Oekonomie.
W Oekonomiách Pruskich spustoszáłych przez woynę, contracty z Skárbem do lat pewnych záwárte, w cále záchowáno. *Ibid.*
Znowu o tym. Po wyszćiu iednák lat, ktore *modernis* służą *Administratoribus*, ták iáko ydrugie máią być arendowáne. *Saluis prouisionibus* Podskárbiego Pruskiego, y Stárosty Málborskiego, poki z kąd inád, tákowe *prouisiones* nie będą obmyslone. *A.* 1641. *fol.* 1. *tit.* Dobrá stołu Nászego.
O Dobrách Krolewskich stołowych, y oprawy Krolowey, względē Stárostwá Bobruyskiego, excipuiąc tylko donácye pewnym osobō, Cōstitucye dawne reassumowáno. *A.* 1659. *fol.* 14. *tit.* Approbacya Przywileju.
O Dobrách Oekonomicznych, wszytkie práwá y statutá reassumowáno, y áby one od X. Pisarza Skárbowego, w administratią, *præuio iuramento fidelis administrationis*, wźięte, *& plus offerenti* árendowáne były, postánowiono. *Saluâ prærogatiuâ* Podskárbich oboygá Narodow, ktorzy *circa omnia jura & Priuilegia conseruantur*, y nie deroguiąc Cōtráctom, Constitutiámi ápprobowánym. *A.* 1670. *fol.* 23. *tit.* o Oekonomiey.
O Oekonomiách Krolewskich, wszytkie Cōstitucye dawne y świeże, począwszy *ab A.* 1590. ász do ostátniey przeszłey electiey, do executiey przywodząc, Commissią ná Conuocatiey *Interregni. A.* 1674. do Oekonomiy Koronnych, y WXLit. náznáczoną, iednák nie doszłą, reassumowano. *A.* 1676. *fol.* 44. *tit.* OEkonomie.
Znowu na drugim mieyscu, wszytkie Constitucye, o dobrách OEkonomicznych, y Lennych, reassumowáno. *Ibid. fol.* 11. *tit. Securitas* Dobr Ziemskich.
w Dobrách Krolewskich stołowych, zadnemu zołnierzowi, stánowisk, y noclegow zołnierskich, w Koronie, y W.X Lit. odpráwowáć, y stácyi wybieráć się nie godzi, *sub pœnâ capitis. A.* 1655. *fol.* 30. *tit.* Porządek. *Vide plura tit. Woysko.*
Krolowie, z Oekonomiy swoich, Gwardyom swoim, płácić máią. *Exorbitant. A.* 1669. *tit.* Gwárdye.
Oekonomie Krolewskie, od wszelákiey distributy Hybernowey wolne. *Ibidem.*
Oekonomie Krolewskie, ták w Koronie, iáko y W.X.Lit. y w Prusiech, *ab onere Hybernorum*, ná woyská Koronne, y W.X.Lit. także od stácyi, stanowisk, noclegow, pokármow, przechodow, y cōsistentiy vwolniono, y *pœnarū rigorē, in legibus expressū, in contrauenientes* reassumowáno. *A.* 1673. *fol.* 18. *tit.* Oekonomie.
Reássumowáno to znowu, to przydáiąc, że y od podwod, y inszych wszelákich extorsiy, vgodliwych pensiy, wolne zostáwáć máią. A *Contrauenientes* prawu temu; *pœnis & foro*, przećiwko aggrawuiącym

cym zołnierzom, dobrá Ziemskie, *ſancitis* podlegáć będą. *A.*1676. *fol.* 44. *tit.* Oekonomie Krolá IM.

Táſz Conſtitutia służyć ma Wieliczce, Bochni, y Olkuſzowi. *ibid.*

Do Oekonomicznych Dobr w W.X.Lit. z ktorych Dożywotnicy, y Donátáriuſze, czyńſz do Skárbu płacą, y chleby ná Gwardye Krolewskie wydáią; aſsignatie Hetmánskie, *ſub quocunq; titulo* wydáne *nullitatis* być powinne. *A.* 1678. *f.* 7. *t.* Ochroná Dobr. w Oekonomiách, y Prouentách Celnych, więcey ſobie nikt nie powinien vſurpować *juris & poteſtatis*, w poſſeſsiách, exáctiách Hybern, álbo Generyk od Dzierzawcow *jure Colonorum* trzymaiących, y w Sądách, nád to, co Conſtitutie *A.*1590. 1633. 1638. 1641. pozwoliły, *ſub rigore legum. Ibid. fol.* 9. *tit.* Oekonomiy y Prowentow.

Dobrá od Oekonomiey Brzeſckiey, *ex Senatí conſulto*, y od Oekonomiey Mohilowskiey, Vr. Teterze conferowáno. *V. t.* Przywileie.

w Piąći kroć ſtá tyśięcy zł: záſtáwiono było niektore dobrá. *V. t.* Summy.

Oekonomia Sámborska, od Zołnierzy zwiąskowych, vwolniona, *ſub pœná peculatûs*, gdyby od kogokolwiek náiáchána byłá. *A.* 1593. *fol.* 642. *tit.* Libertácya.

Oekonomiey Sámborskiey poddáni Krolewſcy, do ſámey tylko jurisdictiey Zamkowey należeć, y przed Krolem, y Sądem iego, (*exceptis Cauſis Fiſci, violatæ ſecuritatis, & profugorum ſubditorum*) ſpráwować ſię y ſądzić máią. Iákoſz ſpráwę Vr. Alexandrá Kopyſtyńskiego, z poddánemi Krolewskimi, ze wśi Iſłay, y z Adminiſtratorámi teyże Oekonomiey, ná Sądy Relácyine, *cum totali ejus cognitione*, odłożono. *A.*1677. *f.* 40. *t.* OEkonomia Samborska.

Y przed tym ſtánęłá byłá Conſtitutia, iſż nikomu inſzemu nie należy o pożytkách Krolewskich w OEkonomiey tey vznáwáć, tákże krzywd, y ſzkod poddánych tamecznych przeſtrzegáć, tylko Krolowi. Záczym ſpráwy niektorych oſob, z Trybunału, zá Dworem obrocono było. *A.* 1611. *fol.* 38. *tit.* o OEkonomiey Sáborskiey.

Reaſſumowáno potym te obiedwie *A.* 1611. & 1677. Conſtitucye, *non obſtantibus quibusuis euocationibus.* Y oraz ná Commiſſarzow, Conſtitucyą *A.* 1676. náznáczonych, tákże ná Adminiſtratorow włozono, żeby ſię według pomienionych Conſtitucyi, w Rewizyách ſpráwowáli, y káżdemu ſpráwiedliwość *officiosè requiſiti, ſub pœnis, in ijsdem legibus, deſcriptis*, czynili. *A.* 1678. *fol.* 9. *tit.* OEkonomiy.

Plura, V. tit. Cła. & tit. Składy.

Oekonomią Nowodworską, w Woiewodztwie Málborskim, leżącą záſtawiono IMP. Krzyſztophowi Gembickiemu Káſztellánowi Gnieźnieńskiemu, do lat dwunaſtu, w Summie dwukroć ſta tyſięcy zł: y Przywiley, ná tę zaſtáwę, z Káncellariey wydány, *in toto* ápprobowano. Na ktorey OEkonomiey, mieyſce, Krol IM. Ian Kázimierz przybráć miał ſobie intratę, ná dwádzieśćiá tyſięcy wyno-

ſzące *vacans*, y ták długo one *in poſſeſſione* mieć, pokiby Rzeczpo: nie wykupiłá tey OEkonomiey. A tym czáſem pokiby *vacans* táki, álbo przerzeczona OEkonomia, do ręku Krolá nie przyſzłá; z Skárbu Koronego, ſúmę dwudzieſtu tyſięcy zł: z ordynáryinych Rzeczypoſp: prowentow, przed wſzytkiemi inſzemi expenſámi, wnośić *quotanus* do Skárbu, iego názáczono. *A.* 1654. *fol.* 7. *tit.* Zaſtáwá OEkonomiey.

Tęż Oekonomią, od ćiężarow zołnierskich wolną deklárowano. *ib. Declaratur* potym, áby Krol IM. *ex primis vacantibus*, ktore do diſpoſitiey iego przychodzić będą, w Koronie, względem intráty Stároſtwá tego, correſponduiacą Dźierzáwę, byle nie ſądową, do ſtołu ſwego obrocił. A ieśliby Ptzywileje *in præjudicium* temu Práwu, vproſzone y wydáne były; te zá nieważne być máią. Czego Pieczętarze doyrzeć powinni A Podskárbi W. Koronny, więcey prouiſiy do Skárbu inſż płáćić nie będzie, *ſub ſolutione de ſuo*, iák prędko Krol, *in poſſeſſionem ſuam*, dobrá tákie odebráć każe. Ktore *vacans* ták długo *in poſſeſſione* Krolá być ma, poki pomienionego Stároſtwá Nowodworskiego. Rzeczpoſp: niewykupi. A ieśliby, *ad importunam inſtantiam*, kto, u Krolá, pierwſze *vacans* vproſił, mimo Conſtitutią; tákowy Przywiley *nullitatis* być ma, y ten, ktoryby go vproſił, *pœnis arbitrarijs* Rzeczypoſp: *ſubjacere* powinien. *A.* 1661. *f.* 8. *t.* Deklaracya Conſtitutiey Seymu przeſzłego. Potym Vr. Andrzejowi Gembickiemu Stároſćie Nowodworskiemu, Stároſtwá tego y práwá, *mediante exſolutione* ſummy dwukroć ſtá tyśięcy zł. monety Pruskiey, od Rzeczypoſp. *lege publicá* aſſekurowáney vſtąpić, y lub ná oſobę Krolá IANA III. lub iego *ſanguinis* Succeſſorow, lub ná kogo inſzego *ex Ciuibus Regni, & M. D. Lit.* tansfundowáć pozwolono, y tę transfuſią approbowáno. *A.* 1678. *fol.* 17. *tit.* Conſens.

Do OEkonomiey Málborskiey, po woynie Swedzkiey, *conſulendo* grobli ná Wiśle y Nołgáćie rozerwánych reſtauratiey, Commiſſarze z Seymu wysłáni, *cum plenaria facultate*, ludziom wſzelkim, ktorzyby obeymować chcieli, lub yCudzoźiemcom, wedle mieyſc potrzeby, zá contráktámi y obligácyami, puſzczánia Wśi, folwárkow, gruntow, młynow, láſow, ieźior. *A.* 1661. *fol.* 22. *tit.* OEkonomia Málborską.

Ciſz Commiſſarze, czyńſze, porządki, jurisdictie w Zamku w Mieśćie Malborku, w Miaſteczkách, y ná wśiách opiſzą, gránice gdzie potrzebá vznáią, álbo vczynią, práwá dawne przeyrzą, á wątpliwe obaczywſzy, zá przypozwem do ſiebie, oſądzą, y z tych godne approbatiey do Krolá odeślą, ináczey ſię máiące odetną. A mieyſcá Wśi, Vroczyską, ná pożytek ſtołu Krolewskiego obrocą. *Ibidem.* Poddanych oraz tey Oekonomiey do lat czterech vwolniono od Contrybucyi: *Saluis in integro oneribus Reipub. Ibid.*

O Oeko-

O OEkonomią Rogoźińską, kontrákt z Vr. Theodorem Eraſmem *à Schlieben* do lat ſześćiu approbowáno. *Ibid.*

W Oekonomiey Málborskiey, Dźierzáwę Berwáldską, *à tempore Sigiſmundi Auguſti, ad nitionem Quingentorum* zaſtáwioną, w ręku y poſſeſsiey Vr. Iaskow záſtáiącą, Commiſſarzom, *cum plena facultate* naznáczonym, windykować y wykupić zlecono. *A.* 1673. *fol.* 27. *tit.* Commiſsia Berwaldska.

Tęſz Oekonomią, według praw, y Przywileiow, oney *antiquitùs* służących, od Hyberny wolną deklárowáno. *Confœdent. A.* 1674. *fol* 29. §. Zamek tákże Málborski.

OEkonomią Száwelską, w Powiecie Vpitskim, y Xięſtwie Zmudzkim, leżącą, ze wſzytkiemi przynależytośćiámi, IMP. Páwłowi Ianowi Sápiehy Woiewodzie Wileńskiemu, Hetmánowi W.X.L. zaſtáwnym práwem, ná lat ſześć, w ſummie ośmiu kroć ſtá tyśięcy zło: Polskich, vchyláiąc, *pro hâc vice*, wſzytkie práwá, o Oekonomiách Krolewskich poſtánowione, *ſine vlla extenuatione* puſzczon. Dekláruiąc, iſż ieśliby w ſześćiu leciech, nie okupiło W X Lit. tey Oekonomiey; tedy do trzech lat *ſucceſſiuè* po ſobie idących, to ieſt *de triennio ad triennium*, áſż do oddánia reálney ſummy, tenże IM. P. Sápiehá *in pacifica poſſeſſione*, bez zadney przeſzkody, trzymáć onę będzie, *& liberè* tą ſummą, pod tymże Rzeczypoſp. wárunkiẽ, *pro libitu*, diſponowáć, ták *in toto*, iako *per partes*, y oppignorowáć może. Y nię pierwey do diſpoſitiey Krolewskiey przyidą te dobrá, áſz ſummá pomieniona ośmiu kroć ſtá tyśięcy zł: *totáliter & integrè* onęmu, álbo komu od niego będzie zapiſáno, álbo *jure ſucceſſionis* należáło, *abſq; extenuatione* zápłácona będzie. Ktorą Oekonomią, *Adminiſtrator* Skárbu W.X.Lit. bez żadnego zátrudnienia, *in realem poſſeſſionem* podáć ma, *ſub pœna infamiæ. O* co *caſu contmuentionis, forum* z nim, zá Dworem. *A.* 1661. *fol.* 9. *tit.* Zaſtáwá OEkonomiey Száwelskiey.

Z tey Oekonomiey, *dumnte jurè obligationis*, nic nie powinno iść do Skárbu ſtołu Krolewskiego, áni żadnych ráchunkow czynić. Y nikomu jurgielty w tych dobrách, áni conſenſy ná ceſsią dawáne, *poſt deceſſum modernorum poſſeſſorũ*, być nie máią. Ciężary dawnieyſze z ſtrony podatkow Rzeczypoſp. ieśliby ſię ná tey Oekonomiey pokazáły; ſumie tey præjudikowáć nie máią. Od ſtácyi, Chlebow, ſtánowisk, y przechodow zołnierskich, *ſpecialitèr* teſz dobrá excipowáno. *Ibidem.*

W.X.Lit. aſſekurowáło, Krolowi IM. Ianowi Káźimierzowi, y Succeſſorom iego, Wielkim Xiązętom Litewskim, że tę Oekonomią, przy expiratiey ſześćiu lat, z należnemi intratami, *ſine vlla contradictione* wykupi. A *intereà* poki iey nie wykupi; w nagrodę z niey Intráty, z podatkow W.X.Lit. ná káżdy rok, po czterdzieſtu tyſięcy zł. do Skarbu ſtołowego Krolewskiego dawáno być ma, y A-

rendarze nie do Skárbu W. X. Litew. ále do tegoſz ſtołowego Krolewskiego wnośić maią, *ſub pœna triplicis penſionis*. O co *forum* zá Dworem, *ad inſtãtiã* Inſtigatorá W. X. Lit. Co y w kontraktách Skárb W. X. Lit. wárować ma. *Ib. f.* 10. *t.* Vpewnienie wykupná. A że tey ſummy naywiękſzą część, ná Zołd Zołnierzom Rzeczyp: pomieniony IMP. Sápiehá *erogauit*; tedy Skarb W. X. Lit. *ſeriò* doyrzec ma, áby przy generalney zapłácie Woysku W. X. Lit. to wſzytko, co ſię z liquidatiey Zołdu pokaże, tych Chorągwi, ktore bráły, wytrąciwſzy zátrzymał u ſiebie, ná okupno pomienioney Oekonomiey. *Ibidèm.*

Nie przyſzło do wykupná, *in termino* ſześćiu lat. Reaſſumowá no tedy *Conſtit. A.* 1661. y przy niey Succeſſorow IM. P. Sápiehy Woiewody Wilenskiego zachowáno. *A.* 1667. *fol.* 62. *tit.* Deklárácya o wykupnie.

Prorogatur prouiſio Krolowi zá intrátę Oekonomiey Záwelskiey, *Conſtitutione A.* 1661. náżnáczona, *cum ijsdem pœnis*, ná Arendarze podatkow Rzeczypoſp: W. X. Lit. *ibid.*

Znowu y wykupno Oekonomiey, y prowiſią Krolowi IM. prorogowáno, y zátrzymáną przez lat cztery prouiſią, z podatkow WX. Lit. wypłácáć rathami náznáczono. *A.* 1670. *f.* 49. *t. Prorogatio.* Y znowu: *A.* 1673. *fol.* 5. *tit. Prorogatio.*

Nie mogąc Rzeczpoſp: *in termino præſenti* eliberowáć tey Oekonomiey, dáłá moc Krolowi IM. Ianowi III. własnemi iego pieniędzmi wykupić ią, y tákimże práwem zaſtáwnym, iákim Ich MM. PP. Sápiehowie trzymáią, trzymáć do tąd, poki Rzeczpoſp: z Skárbu W. X. Lit. ſummy ná niey *bærentem, præuijs & ſeruatis, conditionibus, clauſulis, & ſolennitatibus circa exemptionem*, temuſz Krolowi IM. álbo Succeſſorom iego *ſanguinis* nie odda. A *interea* penſią czterdzieſtu tyſięcy zł: do Skárbu ſtołowego Krolewskiego, względem teyże Oekonomiey należącą, Skarb W. X. Lit. co rok, iáko do tych czas wypłacał, wypłácáć ma. *A.* 1678. *fol.* 7. *tit.* Wykupno Oekonomiey Záwelskiey.

Oekonomiy Krolewskich ochroná. *Vide tit.* Podatki.

Oekonomiey Málborskiey y Rogoźińskiey árendowánie. *V. tit.* Approbácya.

Oekonomie y Leśnictwá W. X. Lit. do ſtołu Krolewskiego należące, z dożywotnikámi, podatku, ná apparat woienny, *in A.* 1677. poſtánowionego, płáćić nie máią. *Vide tit.* Artyllerya W. X. Lit. O Leſnictwie Czácheckim. *Vide. infra, in ſubſequenti parvgrapho.*

O Dobrách Rzeczypoſpolitey, y do Stolu Krolewskiego należących, *in poſſeſione* Cudzoźiemcow, będących. *V. t.* Cudzoźiemcy.

Z Dobr Stołowych Krolewskich, po śmierći Krolá Zygmuntá III. *ſub Interregno*, Krolewicõ, do czáſu Electiey przyſzłego Páná, proui ſią ordynowano. do czego y Skárb W X Lit. z tych prowentow, ktore

tempore

tempore Interregni prouenient, przyłożyć ſię miał. A PP. Podskárbiowie roſchody miárkować, y ćięzary mniey potrzebne vprzątnąć mieli; żeby pieniędzy ná obronę Rzęczypoſp: vchwalonych nie bráli y nie tykali na tę prouiſią, y długu żadnego, gwoli temu, ná Rżeczpoſpolitą, y ná Dobrá Stołowe nię záćiągáli: z tych záś roſchodow Stołowych, liczbę przed Rzeczą poſp, vczynić powinni byli na Electiey. *Confœderat. general. Varſau. A.* 1632. §. Strzegąc *Dignitatem*.

A Dzierzawcy tych Dobr, ieſliby intráty z nich do Skárbu WXL. nie oddáli; *pœnis*, ktore na Poborcow ſą ná piſáne, *ſubiacerè* mieli. Vrzędnicy tákże, y Dworni, ktorzy *obuentiones* z Dobr tychże miewáli, *intermittere* onych ná on czás mieli. *Ibid.*

Po ſmierći záś Krola Władyſłáwá IV. te Prowentá ná Stoł Krolowey (nie includuiąc w to, co z Zup y Ceł, według Práwá, y zwyczáiow, zá żywotá Krolá *debetur*) tákże ná obrzędy do Ciáłá Krolewskiego obrácáć kázano, aſz do dniá pogrzebu. *De cætero ſuperiora reaſſumuntur. Confœderat. general. Varſau. A.* 1648. *f.* 17. §. Strzegąc *Dignitatem*.

A Podskárbiowie iuſz nie na Electiey, ale ná Coronátiey, z tych prowentow ráchować ſię máią. *Confœderat. A.* 1648. & 1674.

Po ſmierći Krolá Michálá, naznáczono było Krolowey Prowizyą, z Dobr Krolewskich Stołowych, Zupnych, OEkonomicznych, Celnych, dwá kroć Sto tyſięcy zł: *monetæ in Regno currentis* ná rok ieden, gdyby ták długo Interregnum potrwać miało, nie includuiąc w to *donũ Nuptiale*, Conſtitucyą Seymu *A.* 1670. warowánego. Vpewniáiąc, że tę Summę, dla rzetelnieyſzego oney, dochodzenia, przyſłemu Pánu, *in Pactis*, podádzą. Co vczyniono dla tego, iż táſz Krolowa *nie przyſłá* byłá ieſzcze do Dobr Reformiátiálnych. Do ktorey prowizyey, powinien ſię był Skarb WXLit. y do miánowánych *expens*, z prowentow OEkonomicznych trzecią częścią przyłożyć. *Confœderat. A.* 1674. *f.* 20. §. Conſulendo Dignitati.

§

Dobrá *ad certum tempus* dáne, nie dłużey, tylko *ad vitam perſonæ poſſidentis*, máią być trzymáne. *A.* 1562. *f.* 20. §. Dobrá Náſze.

Ná Dobrách Krolewskich, nie máią być dawáne dziedzictwá, áni Lenná. *A.* 1565. *f.* 89. *tit. Statut* Alexándrow.

Ani Summy zápiſowáne być máią. A ieſliby *propter grauem neceſſitatem*, w Summie iákiey záſtawować tákie dobrá przyſzło; ná Seymie tylko wálnym Koronnym, *vnanimi conſenſu*, PP. Rad Koronnych, Duchownych, y Swietckich, tákże Posłow Ziemskich, *ad extenuationem* Summæ, ſtáć ſię to powinno, y w Conſtitutią w piſáno być ma, ná iáką potrzebę Rzeczypoſp, y iák wielką Summą dobra ktore *onerantur. exceptis Caſtris principalibus &*

Herburt f. 52 *tit. Itaq; bona Regalia.*

Idem. fol. 49. 50. 52.

Bonis Magnæ Procurationis, & Terrâ Sandomirienſi. Ibid.

Dobrá Krolewskie *liquidi iuris Regij* máią być rozumiáne, ktore, *in Reuiſione literarum*, dobrámi Krolewskiemi wolnemi ſą vznáne, y ná nie Rewizye y Luſtrácye zaszły, abo zaydą, ábo ktore ſą w Summách ſtárych y nowych zàwiedzione. *A.* 1598. *f.* 689. *t.* O Pozwiech Zadwornych.

Zadnemu, *ex genere Ducali*, zawodzić dobr Rzeczypoſp: *ad retionem* Summy piąći kroć ſtá tyſięcy, nie wolno było. *A.* 1565. *f.* 106. *tit.* Nabycie.

W Dobrách Rzeczypoſp: w ſzelákie w ſtępy, w chody do puſzcz, ieźior, y rzek, ná ktore z dawná *Ordo Equeſtris* Práwo ſwoie ma, y zoſtáie onych *in vſu*, w cále *eidem Equeſtri Ordini* záchowáno. *Cá ſu* záś *differentiarum*, *cognitio per Commiſſarios* być ma. *A.* 1633. *f.* 62. *tit.* O wchodách.

Dobrá Rzeczypoſp: poſt deceſſum *Poſſeſſorum*, przez Vrząd Skárbowy z inwentowáne, y Donatáryuſzom nowym, w poſſeſsią dawáne być maią. A intratá z nich, *intra hoc tempus*, poki dáne nie będą, do *Quarty ma cedere*. *A.* 1641. *fol.* 12. *tit.* O podawániu Dobr Rzeczypoſp:

Dobrá Krolewskie, przez ſámych Cõmiſſarzow Krolewskich, nie przez Rewizorow, z Dobrámi Ziemskiemi rozgrániczone być máią. *V. tit.* Commiſſárze.

W Dobrách Krolewskich Pruskich, grunty od Zamkow odeſzłe pod Mieſzczány, wrocić ſię znowu do Zamkow powinne. *A.* 1647. *f.* 37. *t.* Powrocenie.

W Dobrách Krolewskich ſtácyom Zołnierskim podległych, z łanu po zł: 20. tylko ná rok dawáć powinno: ktore Łany, wedle quitow poborowych dawnych, lub dla ſpuſzoſznia ſwieżſzych, z oſiádłych ráchowáne, y *abiurata conflagratorum* przyięte być máią. *A.* 1652. *fol.* 10. *tit.* Porządek.

Plura o tym, *t.* Aſsignátie. Hetmáni. Zołnierze. Podátki:

O reſtaurátiey Dobr Rzeczypoſp: w Podolu ſpuſtoſzonych, Conſtitutie wſzytkie reáſſumowáno, y oraz vkontentowánia ſpoſob ná przyſzłym Seymie obmyslić obiecáno. *A.* 1662. *f.* 22. *tit.* Deklárácya.

Dobr Krolewskich obroná przez Stároſty, y Dzierzawce, iáko ſię ma rozumieć. *V. tit.* Stároſtowie.

Dobrá pewne, Oſobom, *in Pactis* z Kurfirſztem Brándesburkim, wyrażonym, aby ták w Koronie, iáko y w W XLit. *ſub pæna violationis pactorum*, puſzczone były, poſtánowiono, Tym záś, ktoryni dobrá przez te *Pacta* odeſzły, iáko to niegdy Gneonorá Krokowskiego Stároſty Lemburskiego, Summę Oſmdzieſiąt Tyſięcy zł: ná Stároſtwie Mirachowskim, , Dzierżáwie Párchowskey y Hamerſztynie, zewſzytkiemi Wſiámi y należytośćiámi áſſekurowáno

rowáno. *ſaluis modernis Poſſeſſoribus. Cum hac declaratione*, iſż *ſuccedanei* Donátáryuſzowie, dopoſſeſsiey, Dobr miánowanych żadnem ſpoſobem nie przyidą, pokiby Summy wyzey miánowáney, Succeſſorom pomienionego Krokowskiego nie oddáli. Ktora Summa, czwártem Dozywoćiem, ma być extenuowána. Czego *ſpeciali Priuilegio* Krol ma vczynić diſpoſitią. Wielm. záś Annę Mohilankę Myſzkowſką Woiewodziną Krakowską vpewniono, iſz ſummę Kurfirſztowi Brándeburskiemu *ex Pactis* należącą, ná Dráchimie áſſekurowáną, *ánnuátim* z Skárbu Koronnego płáćić będą, aby oná w Staroſtwie tym żadney, z tey okazyey, nie miáła przeſzkody. A *in quantum* by przez niewypłacenie tey Summy, w poſſeſsiey od Kurfirſzta *præpedita* byłá, álbo od tego Stároſtwá odpáść miáła; *recompenſa* na przyſzłym Seymie, albo teſz y ná ten czaſ, kiedy *abſcedet bonis*, obmyſloná iey być ma. A Vr. Stároścíney Puckiey, względem Stároſtwá Puckiego, zktorego intráta nát en czás cále ſię na *præſidium* Puckie obráca, Sūmę dwunaſtu Tyſiecy zł: z Skárbu Rzeczypoſp: ná kádzy rok, poki do poſſeſsiey Stároſtwá tego nieprzyidzie, náznaczono. *A.* 1658. *fol.* 23. *tit.* Aſſecurátiá,

Approbowáno tę Cōſtitucyą *reſtitutionis bonorum, vigore pactorum* z Kurfirſztem Brándeburskim, *ſub pœna, in Retentores, violationis pactorum, & damnorum refuſionis*, O co *forum* z dobr W.X. Lit. ná Seymie. *A.* 1659. *fol.* 22. *tit. Executio Pactorum.*

O Krokowskich. *plura tit.* Dożywocie.

Dobr Krolewskich wśi Kopylowá, w poſſeſsiey Vr. Thomaſzá z Biberſzteynu Káźimierskiego, zoſtáiących przedánie, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1659. *fol.* 44. *tit.* Przedánie wśi Kopylowá.

Dobrá wśi Skopce názwaney w Staroſtwie Pereasłáwskim conferowáno Andrzejowi Románenkowi. *ibid. fol.* 59. *tit.* Nobilitacya

Dobrá wioski Ratki, y młyn Kryczewski w Kániowie, Wáſiłowi Mitczenkowi conferowáno. *ibid. tit.* Nobilitacya Wáſiłá Mitczenká.

Dobrá Siołá Krecháiow Bodynki y z Słobodą Krecháiowską, Oycu Gonáſzewskiemu conferowáno. *ibid. tit.* Dániná Oycu Gonáſzewskiemu.

Ná dobrách Krolewskich, aſſekuracye ſum czynić pozwolono Cōmiſsiey Lwowskiey. *Vide tit.* Aſſekuracye.

Ná dobrá puſte Kámionki y Meſzney pod Owruczem, Przywiley Vr. Prokopowi Wereſzczàce Komornikowi gránicznemu Czerniechowskiemu, *in toto* approbowáno. *A.* 1659. *f.* 58. *t.* Nobilitatia.

Ná dobrá Skwirę y Románádowkę, Przywiley dány Ianowi Kowálewskiemu, ſtwierdzono. *ibid. tit.* Nobilitatia.

Ná dobr Berezan dożywocie, Przywiley dány Iachimowi Sámçzēkowi approbowáno. *ibid. tit.* Nobilitatia.

Ná dobrá Soroczynie Przywiley Kiryłowi Andryiowiczowi dány

vtwierdzono. *ibid. fol.* 59. *tit.* Nobilitatia.

Tákże ná dobrá Buchálowskie y Berkow, Páwłowi Ianowi Chmielnickiemu. *A.* 1661. *fol.* 63. *tit.* Dániná.

Tákże ná dobrá Wodyánki, Izydorowi Kárpenkowi. *ibid.*

O Dobrách Perehinsko *poſſeſſionis* ná ten czás Vr. Stánisłáwá Iabłonowskiego Strażniká Koronnego deklarowáno, że *merè juris Regij* ſą, y oraz wſzelákie pozwy y mandáty, *ratione eorundem bonorum, à quibuscunq; perſonis* wydáne, zkaſſowáno, káżdemu, ktoryby chciał pomienionemu Vr. Sátnisłáwowi Iabłonowskiemu *faceſſere negotium, ſilentium perpetuum imponendo*, y káżdy táki *pœnâ quinq; millium marcarum in eodem judicio*, ktoryby o te dobrá ewokował, karány być ma. *A.* 1661. *fol.* 19. *tit.* Deklaracya Perehynska.

Dobrá Miaſteczká Kamionobrodu dáno Vr. Hrehoremu Leśnickiemu Sędziemu generálnemu Woyskowemu Zaporowskiemu, Prawem w Przywileju ná to dánym y wyrażonym: y Przywiley tenże approbowáno. *ibid. fol.* 65. §. Máiąc.

Dobrá Leśnictwá Czácheckigo od OEkonomiey Kobrynskiey Kluczá Pruſzánskiego Vr. Bázylemu Kraśinskienu, y Małżonce iego, práwem dożywotnym, bez płácenia wſzelákich do Skárbu ſtołu Krolewskiego powinnoſći conferowáno: y oneſz od wſzelákich ciężarow y exáctiy Zołnierskich, tudzieſz chlebow żimowych, y ſtanowisk vwolniono. y Przywiley ná to z Káncellárycy W. X. Lit. wydány approbowáno. Dekláruiąc przy tym, iſz to Leśnictwo, po śmierći pomienionych Vr. Kraśinskich Małżonkow, do Oekonomicy Kobrynskiey wroći ſię. *A* 1667. *f.* 89. *t.* Approbátia Przywileju.

Nábyli potym tego Leśnictwá Xiążę IM. Michał Káźimierz Rádziwił Podkánclerzy y Hetmán Polny W. X. Lit. y Kátárzyná z Sobieſzyná Małżonkowie. Przy ktorym prawie *conſeruãtur. A.* 1670. *fol.* 53. *tit.* Approbátiá Práwá.

Tymże Xiążętom Ich MM. Małżonkom, Práwo dożywotne ná dobrá Kijowiecy, Mieleyczyce, od Vr. Páwłá Tetery, *præuio conſenſu Regio*, vſtąpione approbowáno. *Ibidem.*

Dobrá Gieránow, Lipnikow, tákże Wirſzub, Tártak, y Cegielnia, ordynowáne, ná Artyllerią W. X. Lit. *ibid. V. tit.* Artylleria W. X. Lit.

Z Dobr Krolewskich, w Powiatách Trębowelskim, Krzemieniecki, Ziemi Hálickiey, w Powiećie Zydáczewskim leżących, Quártę *ad rationem* tylko, *reſpectu* deſolátiey wnośić kazáno. z Inſzych záś dobr, ktorych nie ták *hoſtilitas* záſięgłá, połowicę, á kędy żadna, zupełną Quártę wnioſą. Czego iuramentámi w Grodách vzynionemi dowodzić máią, w Skárbie przy płáceniu Quárty. *A.* 1677. *fol.* 10. *tit.* Deklaracya Quárty.

Dobr Krolewskich ochraniáiąc, pozwolono Stároſtom y Dzierzawcom, áby mogli zákładáć podatki, y hyberny, zá poddánych tych tylko, ktorzy zaciągi odpráwuią, nie includuiąc tych, ktorzy ná

wolnośćiáń

wolnościách ſiedzą: ták iednák, że tych expens wyćiągáć iuſz nie maią, ále tylko *realitatem* onych w Grodzie, ſámi przez ſię poprzyſiądz Stároſtowie y Dzierzawcy máią. Te záś expenſá nowi Donátaryuſzowie *Succeſſoribus* záplácić powinni, wprzod niſż dobrá *in poſſeſſionẽ* odbiorą, á nowym Donátaryuſzom vpadáć powinne. *A.* 1678. *fol.* 28. *tit.* Ochroná Dobr.

Tá Conſtitucya do lat trzech trwáć ma. Pod ktorą podpadáć nie máią inſze żadne, ná meliorácye, expenſá. chybáby kiedy *auctoritate Reipub.* náznáczona ná to byłá Commiſsia. *ibid.*

Dobra *aliàs reclinatoria Exulum*, w WXLit. leżące, od chlebá źimowego, *conſiſtẽtiey, & ab alio quouis onere militari* libertowano, y tychże *Exules, circa diplomata & Conſtitutionem*, záchowáno. *ibid. fol.* 18. *tit. Immunitas.*

Dobrá Iſt názwane w Woiewodztwie Połockim leżące, práwem dożywotnem, Vr. Záchárýaſzowi Miłaſzewicowi *Exuli* służące, onemuſz y Małżonce iego, y Succeſſorom, *eâdem lege*, iáko y innym *Exulibus* dawáne ſą dobrá, w poſſeſsią pozwolono. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Reformacya Práwá.

Dobrá Witkow, Mądryn, y Kopylow, (*ſaluis modernis Poſſeſſoribus*) do Iuridyki Grábowieckiey przyłączono, y incorporowáno. *A.* 1658. *fol.* 50. *tit.* Opátrzenie Iuridyki Grábowieckiey.

Znieſiono *incorporationem* Witkowá, *tanquam præjudicioſam* Práwom Dzierzawce, y Vr. Fráncíſzka Rudnickiego. *A.* 1662. *fol.* 29. *tit.* Znieſienie incorporátiey Witkowá.

Potym reaſſumowáno pomienioną *A.* 1658. Conſtit. po śmierći Vr. Thomaſzá Káźimierskiego Chorążego Owruckiego, Dzierzawce wśi Kopylowá; *ſaluâ* iednák Małżonki iego *aduitalitate*, od Krolá Władysłáwá IV. *conceſsá. A.* 1667. *fol.* 22. *tit.* Iuridyki Grábowieckiey opátrzenie.

Dzierżáwę Párchowską, Biáłemburg, Ciſowo, Chilone, y Kędłowo, *cum attinentijs*, Potomkom niegdy Vr. Gneomerá Reinholdá Krokowskiego, w ſummie Piąciudzieſiąt tyſięcy złotych, *ſine quauis exemptione Donatariorum Regis: poſt deceſſuſſum modernorum Poſſeſſorum, ad extenutionem* czworgiem dożywocia, *cum facultate transferendi juris ſui in alium*, aſſekurowáno. Tákże y Vr. Ioáchimowi Erneſtowi Krokowskiemu, dobrá Pruſewá, y Bzyná, w ſumie dwudzieſtu tyſięcy zło: *ad extenuationem* czworgiem dozywoćia, *cum poteſtate* tákże *ceſſionis* komu inszemu *faciendæ*: Ktore Práwo czworgá dożywocia poczynáć ſię ma Succeſſorom iego, *poſt extinctum jus ipſius aduitalitium: ſaluis juribus & oneribus Eccleſiæ Romanæ & Reipubl. A.* 1667. *fol.* 21. *tit.* Aſſekuracya.

Transfundowáli to Práwo potym czworgá dożywocia ná Białemburgu, ná Succeſſorow Vr. Fráncíſzká Weyherá Staroſty Hamerſtynskiego: ktora transfuſia *approbatur: & circa ligamenta Conſti-*

tutionis

tionis A 1667. ciſz Succeſſorowie, *vel Ceſſionarij moderni conſeruãtur* y od conſiſtentiey Woyská Koronnego, y Hyberny, te dobrá vwolnione. *A.* 1676. *fol.* 55. *tit.* Deklaracya.
Ná dobrá po Vr. Ierzym Wiązewiczu Woiewodzie Nowogrodzkim, w rożnych Woiewodztwách, leżące, Przywiley od Krolá IM. Páná Káźimierzá Zołnierzom w boiu pod Kuſzlikámi poſtrzelánym y pokáleczonym, práwem dożywotnem dány approbowáno. *Saluo nihilominus jure* tych, ktorzy od tych dobr, zá żywotá Vr. Wiązewiczá iákiekolwiek częśći trzymáli: y z oſobná Przywiley ná Stároſtwo Cieciorskie. *A.* 1662. *f.* 19. *t. Gratitudo* poſtrzelanym.
Pokazáło ſię Práwo ſłuſzne ná tych dobrách Vr Iádwigi Tyzenhauzowney, przed tym pomienionego Woiewody Nowogrodzkiego, á teraz Vr. Ierzego Dziewiáłtowskiego Chorążego Trockiego Małżonki. Zachowáno ią tedy, przy pomienionych dobrách, á ná poſtrzelanych Zołnierzow, względem odeſzciá tych dobr, ná Cõmiſsiey ſummę dzieſiąći tyſięcy, przez Commiſſarzow, z ordynáryinych podátkow, wypłáćić kazáno. *Ibid.*
O Dobrách Ziemskich, tákże Lennych, y Oekonomicznych, *ratione immunitatum* od ciężárow zołnierskich. *V. tit.* Zołnierze.
Dobrá Terechtimirow. *Vide tit.* Kozácy Zaporowſcy.
Z Dobr *alias è Reclinatorijs exulum* w WXLit. poddánych rozeszłych, wolno tymże *exulibus* odyskiwáć. *V. tit.* Poddáni.
Dobr Krolewskich, tak Duchowcych, iako y Swietckich Tátárowie trzymáć nie mogą. *Vide tit.* Tátárowie.
O Dobrách *exulum* Woiewodztwa Smolenskiego, y Powiátu Stárodubowskiego, y częśći Woiewodztwá Połockiego. *Vide tit.* Cõmiſsie.
Dobr Krolewskich iák wiele, po śmierći Mężá ſwego trzymáć ma Białagłowá. *Vide tit.* Dożywoćie.
Dobr Krolewskich, Duchownych, Szlacheckich, dziedźicznych, ochroná. *Vide tit.* Zołnierze. *tit.* Woysko.
Dobrá nowey wśi, ná wykupno więźniow, záprzedáno. *V. t.* Lauda.

§

Dobrá Duchowne, Fundácyey Krolow Polskich, y Wielkich Xiążąt Litewskich, ták w Koronie, iáko y w W.X.Lit. Kośćiołom nádáne, *Laudis* Seymikow Powiatowych (gdy *in vim* Poſpolitego ruſzenia Chorągwie wypráwuią) nie powinne podlegáć, tylko te, ktore, *ſaluis oneribus Reipub: & ſeruitio bellico*, ſą fundowáne. *A.* 1667. *fol.* 77. *tit. Securitas* Dobr Duchownych.
Reaſſumowáno to wſzytkim Klaſztorom w Koronie, y W.X.Lit. *A.* 1673. *fol.* 16. *tit.* Fundacya Oycow Kártuzow w Berezie.
Y Duchownym Religiey Grækiey. *V. tit.* Grækca Religia.
Dobrá Duchowne, fundacyey Ziemskiey Szlácheckiey, Poſpolitemu ruſzeniu podległe, tákże Domy, Dwory, w ktorych rezyduią

Kápłáni

Kápłáni Swietcy *ritûs Græci* w iednośći S. będący, w Dobrách Krolewskich, Duchownych, Szlácheckich, w Koronie, y w W. X. Lit. od wſzelákich ciężarow zołnierskich, ſtácyi, chlebow, przypiſnego, ſtánowisk, noclegow, podwod, y inſzych wſzytkich ciężarow, y exakcyi, *in perpetuum ſub rigore Coſtitutionum, de diſciplina militari ſancitarum* vwolniono, y áby nigdy od tąd, Hetmáni, ſtácyi, y chlebow, w tákich dobrách nie náznaczáli, wárowáno. *Ibid. fol.* 75. *Securitas* Dobr Duchownych.

Plura tit. Religia Grecka.

Dobrá Kośćielne, przy Práwách, y Przywileiách, o wolnośći od exáctiy y ſtánowisk zołnierskich, zoſtáwiono, Stan iednák Duchowny, z miłośći ku Rzeczypoſp: deklarował dáć ná woysko *ſubſidium charitatiuum*, to ieſt, ſummę pięć kroć ſtá tyſięcy zło: *A.* 1670. *fol.* 14. *tit.* Hyberná.

Potym. *A.* 1677. co zá ſummę dáć obiecáli? *V. tit.* Woysko.

Co záś Duchowni, *ex hâc occaſione*, ſobie oſtrzegáią, *in A.* 1676. *V. tit.* Duchowni.

Dobr Duchownych ochrona. *V. tit.* Woysko.

Práce, ná ktorych ſą reſidentie Duchownych, Klaſztory, Szpitale. *V. tit.* Kościoły.

Dobrá Mieyskie, Duchowni trzymáiący, podátki płácić maią. *V. t.* Miáſtá:

O Dobrách Duchownych. *V. plura tit.* Duchowni. *tit.* Przywileie. *tit.* Kośćioły. *t.* Klaſztory. *t.* Szpitale. *t.* Libertácye.

§.

Ná gruntách Szlácheckich odgránieżonych, Poddáni Krolewſcy, czynić Barći nie máią. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Aby teſz.

Dobrá dziedziczne *komuby nullo iure* wzięte były; przy Rewizyey Liſtow, maią być uznawáne, ná Seymie wálnym. *A.* 1562. *fol.* 25. §. Ktemu.

Vznawano ie, y przywrácono Sláchćie, kto Práwo pokazał: y ieſzcze ná przyſzłym Seymie, obiecáno vznawać. *A.* 1563 *f.* 41. *tit.* Przywileie Stáre.

Ale to potym odkłádáno od Seymu do Seymu, áſz dopiero o tym ponowę uczyniono, że o tákie Dobrá, ná Seymie, Sądy być máią. *A.* 1578. *fol.* 328. §. Także.

Znowu o tymże, *cum hac declaratione*, iſż kázdy, ktory by *prætenderet bona ſibi nullo iure adempta*, ma ná pierwſze, á náydáley wtore Roki Ziemskie, z Máło polskich Woiewodztw Obywátel, w Krákowie; z Wielkopolskich, w Poznániu; z Ruskich, we Lwowie; z Mázowieckich, w Wárſzáwie, dać ſię wpiſáć w Regeſtr: ktory Regeſtr Stároſtá mieyſcá onego powinien Krolowi odesłać, áby teſz z ſtrony Stołu Krolewskiego mogły ſię doſtáć, y ná Seym bliski znieść *munimenta*, do tákowych ſpraw potrzebne. *A.* 1581. *fol.* 373 *tit.*

Dobrá Szlácheckie *nullo jure* wzięte, *præſcriptione non obſtante*, kázdy zawſze dochodzić może. *Ibid. fol.* 373. *tit. De bonis.*

Na przyſzłym Seymie ſądzone być máią. *ibid.*

Znowu, iſz kázdemu dochodzić dobr ſwoich wolno, *non obſtante quauis præſcriptione, & proceſſu iuris, in contumaciam cuiusuis, quouis modo, obtento, & aduitalitate modernorum poſſeſſorum.* Ktore ſpráwy przynayminiey dzień ieden w tydzień, ná kázdym Seymie, ſądzone być máią. *A.* 1588. *fol.* 460. *tit. Bona.*

Potym, że wedle dni opiſánych ſądzone być máią. *A.* 1607. *fol.* 836. *t.* O Sądách.

Nie dochodziły ná przeſzłych Seymách. Ná bliskim tedy Seymie ſądzić ie obiecáno. *A.* 1611. *f.* 18. *tit. De Bonis.*

Dobrá Ziemskie dźiedziczne, *nec modo donationis, nec emptionis*, álbo *hypothecæ, neq; quouis obligationis modo, aut aliquo alio iure*, doſtawáne być nie máią, iedno przez te oſoby, ktore zadney w perſonách ſwoich præeminentiey nie záćiągáiąc, *iuri terreſtri* merè podlegáią, *& per omnia gaudent æqualitate & paritate iuris & pœnæ*, zdrugiemi obywátelámi Panſtw Rzeczypoſp. *A.* 1631. *fol.* 3. *tit.* O dobrách.

Ad mentem tego práwá, Zywiec, v Krolowy, *in reemptione*, deklárá-wano. *V.* o Zywcu, *infra.*

Dobrá dziedziczne Ziemskie nie powinne *być álienowáne*, wiecznemi czáſy, áni donácyánni, áni venditiámi, áni Suceeſsiami, áni inſzem iákimkolwiek prætextem. Ale wiecznemi czáſy máią być w ręku y poſſeſsiey oſob ſtánu Rycerskiego, O co na álienuiących, *forum & pœna*, iáko w Státutách *de expeditione bellica* opiſáno. *A.* 1635. *fol.* 7. *tit.* Ordyncya Rzeczypoſp: Dobr Ziemskich dziedzicznych.

Herbrut. fol. 35. & ſequ.

Vrzędy wſzelakie ták Ziemskie, iáko y Grodzkie, wiecznemi czáſy, przeſtrzegáć máią tego, áby żadne zapiſy *Donationum, venditionum* nie były przyimowáne, do Akt Trybunálskich, Ziēskich, y Grodzkich, ábo Woiewodzych, ktoremiby miáły dobrá pomienione *auelli* od poſſeſsiey reálney y iſtotney Stanu Rycerskiego; pod vtráceniem Vrzędow, y Dobr własnych dziedzicznych.

Co ſię ma rozumieć y o Metrykách Korōnych, y WXLit. z tym dokładem, że iesliby Pieczętarze w czym przeciwko tey Cōſtitutiey wykroczyli; ná Seymie, za inſtántyą Posłow Ziemskich, ſpráwić ſię z tego powinni, *ſaluá nullitate olienatoriæ inſcriptionis. ib.*

A gdyby ktory z Stanu Rycerskiego, maiący dobrá tákowe ſłużbą Rzeczypoſp: obowiązáne, *tranſiret ad religioſam Vitæ Státū*, w tych Zákonách, ktore w rok profeſsią czynią; przed rokiem: á w tych, co we dwie lecie, przed dwiemá láty, powinien tákowych Dobr pozbyć, do oſoby Stanu Rycerskiego, *alias poſt expirationem huius tempors*, wolno *proximioribus conſanguineis*, álbo iesliby

ci albo

ci álbo niechcieli, álbo niemogli; kázdemu inſzemu z Stánu Szlácheckiego, tákowe Dobrá, według táxy (ktorą Sąd Ziemski, *cum duobus è proximioribus conſanguineis*, czynić ma, *ſub nexu iuramenti*) Summę *ad Acta* odłożywſzy, *occupare & retinere*, iákoby do niego, *per ſucceſſionem*, były *deuoluta*: Ná tych záś, ktorym, *poſt factam profeſſionem*, ſucceſsia przypádáć będzie; *Statut de Monialibus*, Sluzyć ma. *Ibid.* *Herburt. fol. 287. tit Moniales.*

Wolno iednák kázednu, ták Duchownemu, iáko y Swieckiemu, z Dobr ſwoich Ziemskich Szlácheckich, *quocunq; iure acquiſitis, de noua radice*, czynić fundácye, ták Klaſztorow, ſzpitalow, iáko y Plebániy, *& eo nomine, quaſcunq; facere inſcriptiones*: ále to *cauetur*, żeby ten, ktory funduie, *tacto pectore in facie* zupełnego Sądu Ziemskiego, przy reſignátiey tákowey, rzekł te ſłowá: *ſub fide, honore, & conſcientia, Deum teſtor*, że táką fundácyą czynię, *de noua radice*, z Dobr moich właſnych, żadnych pieniędzy zá nie nie wziąwſzy, *ſine ullo conditamine*, ale *ex puro* żelo, *& propria merà liberalitate*, nie czyniąc nic *in fraudem* Práwá poſpolitego: Coma być *in Acta* inferowáno. Ieſliby záś kto vbogiemu Kościołowi Fárskiemu we Wśi, dárował, ná podrátowánie, Sztukę iaką gruntu; to nie ma być *pro contrauentione* Práwu poczytáno. Tęſz Conſtitucyą przyimuią y ći, ktorzy ſą Religiey Græckiey. *Ibid.*

Duchowne Oſoby, ktore *Patrimonialia Bona*, álbo *quæſita*, ná Oſoby ſwoie, y *ſucceſſores ſanguinis* trzymáią, y służbę z nich woienną, *non alterando obligationem* ich, *per ſubſtitutas perſonas* odpráwuią; przy tychże Dobrách záchowáno. *Ibid.*

Znowu o fundacyách: iſż Dobr dziedzicznych, ná nową fundácyą, *ſine conſenſu Reipub: contra Conſtitutiones*, oddánie, iáko Práwu przećiwne, *& uim Ordinationis* w ſobie máiące, *nullitatis* być máią, ták w Koronie, iáko y W W X Lit. w *Exorbit. A.* 1669. *tit.* Dobrá dziedziczne.

Ná Dániny Práwẽ dźiedzicznym nádáne, wykłády, áni żadne wywodypráwá obcego iść nie máią, áby miały być, zá Lenne, poczytáne, tylko ná ktorychby *expreſsè* ſtáło, zę ſą *iure feudali* nádáne. *A.* 1576. *fol.* 255. §. Tákże obiecuiemy.

Woiewodztwá Kijowskiego Obywátele, przy Práwách ſwoich, ná iákiekolwiek Dobrá, nádánych *conſeruantur* wiecznemi czáſy. A ieſliby ktorzy z nich, ná Dobrá ſwe Oyczyſte, y Dziedziczne, liſtow nie mieli, á bez liſtow, onych Dobr ſpokoynie vżywáli; tedy tákowe Dobrá, Práwem W. X. Lit. wedle ſtárego y nowego Satutu, iáko do tego czáſu trzymáli, trzymáć będą wiecznemi czáſy: áni ku położeniu, y pokazániu ná to liſtow, y Przywileiow, przed Krolem, y przed żadnym Vrzędem, żadnem obyczáiem nie mogą, áni máią być przymuſzáni. *A.* 1569. *fol.* 166.

Toſz o Woiewodztwá Wołhynskiego Obywátelách. *ibid fol.* 159. Woiewodztw, Kijowskiego, Wołhynskiego, y Brácłáwskiego Obywátele ſtanu Szlácheckiego, żadnych Praw ná Máiętnośći ſwe, ktorych ſą w poſſeſsiey przed Vnią, vkazywáć nie powinni. A że niektore wyſzły z Káncellárıey Krolewskiey liſty, do vkázowánia Praw támecznych Obywátelow; *annihilantur*, y áby ná potym, przećiwko Práwu ich, tákie wydáwáne nie były, *cauetur*: wyimuiąc pozwy, y inſze ſpráwy Boiárom Zahuskim, od IMP. Woiewody Kiowskiego intentowáne. tákże y wſzytkie pozwy, ták ná membrániech, iáko y mandaty, ktoreby były, nád opiſánie Conſtitutiey 1598. (*vide* o tym *infra tit.* Pozwy) bądz od Inſtigatorá Koronnego, bądz od kogo inſzego, iákieykolwiek conditiey będącego wydáne, *caſſantur*, & *pœna* ná káżdego tákiego *imponitur*, *cum aſſignatione fori*, ná Trybunale. *A.* 1611. *fol.* 32. *tit.* O nieukázowniu Praw. *Reaſſumuntur* Woiewodztw, Kijowskiego, Brácłáwskiego, Wołhynskiego, y Czerniechowskiego Obywátelow, pomienione Conſtitutie, tak *Vnionis A.* 1569. iáko y *A.* 1611. iáko y Conſtitutia *Securitatis bonorum & honorum* (*quam vide tit.* Woiewodztwá) *cum hâc declamtione*, iſz żaden Obywátel támeczny, do pokazánia Praw ná dziedzictwá ſwoie, y Dwory Szlácheckie, nie ma być pociągány. A ktoby ſię ważył inquietować o Dobrá Ziemskie, á Dziedzic tego dowiodł przez Swiádki, że tych Dobr był *in poſſeſſione*, iáko *hæres*, *immediate* przed záczęćiem woyny, *in A.* 1648. tákowy nie ſłuſznie *euocans*, *in eodem termino*, nie tylko *damna*, ná ktoreby *euocatus* poprzyſiągł, w Trybunale, *inter cauſas conſeruatas reſarcire*, ále teſz y *pœnis arbitrarijs per Iudiciũ irrogandi*, y *pœnâ mille marcarũ*, *ſub pœnâ perpetuæ Bannitionis*, karány być ma. A że Vr Stánisław Koniecpolski Woiewodzic Sendomirski, ná Dziedzictwá ſwoie, w Woiewodztwie Kijowskim leżące, Mliowſzczyzná, to ieſt Miáſtá Smiła *ſeu* Táſmyn, Konſtántynow, Babkley, Orłowiec, *cum attinentijs*. Vr. Dánielowi Wyhowskiemu, miáſto Dobr Krolewskich, w dziedzictwo dáne, doſyć czyniąc Conſtitutiey Seymu przeſzłego, ná teráźnieyſzym Seymie dowodnie Práwá ſwoie pokazał; *cauetur* tym Woiewodztwom, iſz tákowe Práw pokazánie, áni *ad præſes*, áni ná potym *in ſequelã* iść nie ma, áni dawnym Práwom, o nie vkazániu Praw præjudikować. Reaſſumowáno przy tym wſzytkie Conſtitutie, *de diſciplina militari*, dekláruiąc y mieć chcąc, áby żaden Pułkownik, áni Rotmiſtrz, ták Polskiego, iáko y Cudzoźiemskiego Narodu, náwet áni PP. Hetmáni, *vllo modo & prætextu*, Obywátelow támecznych *in poſſeſſionibus*, & *ad poſſeſſiones eorum*, lubo zá Krolewskiemi ordinanſami, informacyámi, choćby teſz *ex Senatûs cõſulto* wydánemi, nie impediowáli, áni inquietowali, áni Dobr tych vciążáli, *ſub pœna trium millium marcarum*, & *triplici refuſione damnorum*, w Trybunale Koronnym, *inter*

cauſas

cauſas militares, ad inſtantiam injuriati vindicanda. A gdyby prywátny, *caſu* zginienia tákiego Praw, ieden drugiemu Máiętnośći dziedziczne, lub zaſtáwne, árendowáne, dożywotne, reformacyom podległe, *modo violento*, zabierał temu, ktoryby był Dobr odiętych, *immediatè* przed woyną, *bonæ fidei poſſeſſor*, według Conſtitutiey *A.* 1654. (podług ktorey, zginienie zapiſow, *injuriatus euincet & jus ſuum ſtabiliet. vide eam infra*) Tákowy w Trybunale *ex ſpeciali regeſtro, ante omnia*, odpowiádáć, y nie tylko Dobrá wrocić, ále y ſzkody *juramento* liquidowane *reſarcire* będzie powinien. Toſz *forum*, y tenże regeſtr náznáczono, y z temi, ktorzy *ad malè narrata* otrzymáli y vprośili ſobie Dobrá dziedziczne *juribus Caduci, diſpoſitioni Regiæ non obnoxia*, ták Duchowne, iáko y Swieckie, ktorych *injuriati*, álbo *ob defectũ*, dochodzić do tąd, álbo teſz doſzedſzy Práwem, *ex jure victis* exekucyey otrzymáć nie mogli: tego dokładáiąc, że tákowe krzywdy, *ex cruda citatione, nullâ præſcriptione & fatalibus juris obſtantibus, neq; exceptionibus* dawnych Praw, *neq; exemptionibus*, mogą być dochodzone: y że Stároſtowie, *ex jure victis*, ſámi, lub *Officia ſua*, vkrzywdzonym *indilatã executionem* czynić powinni, *ſub pœna complicitatis.* O co *forum* z tymże Stároſtą, w Trybunale, *ex eodem ſpeciali regeſtro.* Ná koniec Obywátelom pomienionych Woiewodztw, ktorzy, *tempore exſilij*, od kogokolwiek, y gdziekolwiek ſą *injuriati; nullâ præſcriptione, & fatalibus juris obſtantibus, ſalua via jure agendi reſeruatur. A.* 1661. *fol.* 71. *tit. Securitas bonorum & honorum.*

A iſz przećiwko tey Conſtitutiey, *ad malam informationem* Posłow Hetmáná Zaporowskiego, z Káncellárycy Koronney, przećiwne potym wyszły Vniwerſały, zá ktoremi Dobrá Obywátelom támecznym, także y *Podolskim, przez Kozakow, przy* przydánych Vniwerſáłách pomienionego Hetmaná Zaporowskiego, ſą odebráne; tedy tákowe Vniwerſały, ták Krolewskie, iako y Hetmánskie zkaſſowáno, y Obywátelom támecznym *libenum apprehenſionem* Dobr ſwoich, y do ktorychby *per ſucceſſionem* kto należał, bez wſzelkich przeſzkod, y Vniwerſały reuocatorialne z Káncellárycy Koronney wydáć do Hetmáná Zaporowskiego, pozwolono. aſſecuruiąc, iſz ná potym, żadne tákowe Vniwerſały wydáne nie będą, *ſub nullitate* onych. *A.* 1662. *fol.* 3. *tit.* Reſtitutia Dobr.

Dobr dziedzicznych w Ruśi, Podolu, y Podláſiu, *pro Regalibus* vpraſzáć ſię nie godzi, *ſub refuſione damnorum, & pœnâ duorum millium marcarum, Parti & Iudicio totidem, in inſtanti, ſoluendorum, & ſub nullitate* Przywileiow tákowych. O co *forum* Trybunał Lubelski, *inter cauſas Officij, peremptorie.* Co ſię ſciąga ná tych, ktorzyby napotym vpraſzáli. *A.* 1647. *fol.* 19. *tit.* Zámknienie Exekucyi.

A Inſtigator, *ſine certo Delatore*, pozwow wynoſić nie powinien: *exceptu utus pędętijs ante annũ* 1588. *ib. Plura V. t. Exekucye.*

Dobrá Szlácheckie w WXLit. przed Vnią wieczne, ktoby ſobie vprośił, y to do Práwá przywodził; zá pokazániem wieczney diſpoſitiey, u tegoſz Práwá, tyſiąc zł: odliczyć powinien. A gdyby pozwáwſzy, do popárćia tey ſpráwy, kto ſąm nie ſtánął; podwinę Bannicyey podpadáć ma, y *Priuilegia*, ná tákowe dobrá, *ipſo facto*, *nullitati ſubjacere debent*. Tá iednák Conſtitutia *plebeijs* służyć nie ma. *A.* 1633. *fol.* 39. *tit.* o Dobrách przed Vnią.

Dobr Ziemskich, Cudzoziemcy, bez Indigenatu, trzymáć nie mogą. *V. tit.* Cudzoziemcy.

Dobrá, *in vim reemptionis*, *aliàs* ná Wyderkauff, Duchownym Oſobom zápiſáne, *in poſſeſſione* dziedzicow zoſtawáć máią, czyńſz doroczny záplácíwſzy, od káżdego ſtá zł: po ſiedmiu zł: *A.* 1635. *fol.* 9. *tit.* o Wyderkáuffách.

Wolno dziedzicowi, *præuiâ citatione peremptoriâ* do Vrzędu Grodzkiego, (ktora ná niedziel dwánaśćie, przed wykupnem, ma być położona) dobrá tákowe, odłożywſzy ſummę, álbo *apud Loci Ordinarium*, álbo *Capitulum*, álbo, iesliby ci *recuſarent*, w Grodzie, quit doſtáteczny z cautią otrzymáwſzy, *emundare*. *ibid.*

Zaden nie może większey ſummy, ná Wyderkauff, ná Máiętność ſwoię záciągáć, nád táką, ktoraby *dimidium valoris* tey Máiętnośći nie przechodziłá. A ktoby ináczey ſmiał poſtąpić; do Vrzędu Ziẽſkiego onego Powiátu má być deferowány, Sąd záś Ziemski, ná Rokách, *in facie Nobilitatis*, ma vznáć takową contráuentią, y odesłáć ſpráwę ná Trybunał, *inter cauſas mixti fori*, *ad reſcindendum contractum*. *ibid.*

O płáceniu tákowych czynſzow, *forum* y Proces ma być ná Querelách, *ſine quauis appellatione*. A Stároſtá *in bonis jure victi*, *non obſtantibus citationibus ad caſſandum*, *& ſubleuationibus*, powinien czynić exekucyą, *ſemotis omnibus diffugijs*, *ſub pœna trecentárum marcarum*, *& in realem poſſeſſionem* dobrá podáć temu, czyiá ſummá. Ktory *in poſſeſſione* onych tak długo ma być, aſż tenże *jure victus* odłoży ſummę, lubo *proximiores deſcendentes*, lubo ktorykolwiek z ſtanu Szlácheckiego. *ibid.*

Reaſſumowáno tę Conſtitucyą *in toto*, o wyderkauffách, WXLitewskiemu, podług ktorey, ták Duchowni w odbierániu tylko po ſiedmiu zł: od ſtá, iáko y Swietcy w oddáwániu ná terminie, *in toto* záchować ſię máią. *A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* *Reaſſumptio* Conſtitutiey.

Dobr w WXLit. záieżdżáć *violenter* nie máią Duchowẽ oſoby wprzod nie czyniąc práwem, o nie záplácenie Wyderkauffu, y vmyſlnie nie biorąc pieniędzy ná terminie; *ſub reſtitutione bonorum*, *& pœnis*, *cum refuſione damnorum*, ktore Trybunał, zá dowodem Aktora uznáć powinien. *Ibid.*

Znowu o Wyderkáuffách, *cum reaſſumptione* Conſtitutiy *A.* 1631. 1635. 1673. *declaratur* WXLitewskiemu, iſz Summę trácić máią Duchowne

chowne Oſoby, ieſliby przeciwko Práwu poſtępować ważyli ſię. A ſpráwō tákowym, od tąd *forum*, w Kole wielkim Trybunalskim náznáczono, y w nim dekretá, o expulſią z Dobr Ziemskich, ná Duchownych oſobách zápádłe, *in toto* approbowáno. *A.* 1678. *fol.* 20. *tit.* *Reáſſumptio* o Wyderkauffách.

O Dobrá Ziemskie, y o poddáne, Duchownym w W. X. Lit. *forum*. *V.* *tit.* Duchowni.

w Dobrach dziedzicznych, nie Władykowie, ále Dziedzicowie, Swieſzczennikow do Cerkwi, podawáć máią. *A.* 1647. *fol.* 19. *tit.* oDuchownych Ruskich ták w Vniey, iáko y nie w Vniey będących. A w Dzierżáwách Krolewskich, Dzierżawcy: *ſaluis maioribus beneficijs*, ktore podawániu Krolá należeć máią. *ibid.*

O Dobrá, ktorzy one, *jure emptionis, vel donationis*, pod tytułem Ziemie Podláskiey, nábyte pokażą; nie w Litwie, ále w Koronie być ma *forum*. Zapiſy iednák w W. X. Lit. ktore *modo obligatorio* ná tákich Máiętnośćiách ſą vczynione, máią zoſtawać *in robore*, áſz do viſzczeniá y doſyć vczynienia, zá práwem W. X. Lit. *A.* 1611. *fol.* 22. *tit.* Rozgrániczenie.

Dobrá dziedzictwem nábyte, w Woiewodztwách, Wołyńskim, y Podláskim, przed poſlednieyſzemi creditorámi, y Legatámi, *in robore* zoſtáwáć maią. *V.* *tit.* Woiewodztwá. *& plura Vide. t. eodem.*

W Woiewodztwách, Kiiowskī, Brácłáwskim, y Czerniechowskim. gdzie Xięgi Ziemskie y Grodzkie przez Nieprzyiacielá popálone były, byle kto ius *hæreditatis*, záraz po vſpokoieniu Woyny pokazał, á tego dowiodł, że był *in poſſeſſione* iáko *heres immediatus* przed zaczęćiem Woyny *Anni* 1648. nie miał być do pokázowánia inſzych diſpoſitiy *neceſsitowány*. *Ieſliby* iednák kto Proceſsy miał, lubo *antiquitus*, albo *immediatè* przed záczęćiem tey woyny, *repetendo hæreditatem*, á byłyby *ad manus Actoris*, y *ſufficerent ad deducendam realitatem*; *Actori probatio deferenda*. A ieżeli Actor nie będzie miał munimentow, á pozwány pozwámi ſwemi złozy ſię Pozwány; ma być blizſzy do poprzyśięzenia: á gdy Actor y *Citatus* bez munimentow ſtáną; pozwány przy poſſeſsiey ſwey bliſzſzy ma być, *prævia inquiſitione ad comprobandum*. *A.* 1654. *fol.* 9. *tit.* *Securitas honorum & bonorum.*

Táſz Conſtitucya ſłużyć ma y Ziemi Bielskiey, Drohickiey, Mielnickiey, Nurskiey, y Woiewodztwu Brześćiańskiemu, wzgledē Praw y diſpoſitiy, pod czás Woyny Szwedzkiey, ſtráćonych. *A.* 1661. *fol:* 13. *tit.* *Securitas.*

Potym Akt Ziēskich, y Grodzkich, w niektorych Woiewodztwách, przez Nieprzyiacielá ogniem zniesionych, częśćią teſz po roznych mieyſcách zruinowánych, á niektorych *in hoſtico* ieſzcze zoſtáiących, wárunek táki. *Reaſſumuntur Conſtitutiones ſuperiores de ſecuritate*

curitate honorum & bonorum, Annorum 1658. & 1661. *& declara-tur*, iſz ieſliby ktokolwiek, *ob defectum munimentorum*, w ſpráwách y zapiſách ſwoich, z ruiną ſubſtantiey, álbo ſum ſzkodował, á potymby ktora ſtroná záſiągſzy *documenta literatoria, & authenticas probationes*, one *in termino legitimo* pokazáłá; tedy wolno każdemu vkrzywdzonemu, *juxta jum ſua*, poſſeſsiy y prætenſiy, *vigore Inſcriptionum, in omni ſubſellio* dochodzić. W czym *præſcriptiones & fatalia* nikomu ſzkodzić nie máią: nie deroguiąc w niczym Dekretom Seymowym, y Trybunálskim. *A.* 1667. *fol.* 36. *tit. Reaſſumptio ſecuritatis bonorum.*

w Ziemiách Liwskiey, y Nurskiey, Zapiſy ták máią być wydawáne, iáko ſię ktory znaydzie, lubo bez Aktu, lubo początek, lubo dokończenie. Co nie ma *vitio officij Notariatus*, lecz *communi calamitati totius Reipubl: imputari. Ibid. fol.* 38. *tit.* Akta.

Táſz Conſtitutią *plenè & integrè* Ziemi Czerskiey służyć má. *ibid.*

Dobrá Ziemskie, Kupcom Wárſzáwskim, Auguſtynowi Orlemeſowi Ráycy ſtárey Wárſzáwy, y Káſprowi Wálterowi, *apud Debitores ſuos*, ták w Koronie, iako y WXLit. w długách, do skutecznéy ſátisfáctiey trzymáć pozwolono: *Saluis oneribus Reipubl: & Eccleſiæ. Ibid. fol.* 35. *tit.* Zátrzymánie Creditu Kupcow.

Ná dobrá Szlácheckie, iáko y Mieyskie, niegodzi ſię ſum y Obligácyi przez teſtamenta zaciągáć. *V. tit. Teſtamenta.*

Do dobr Szlácheckich, aſsignatie, ná żadne ſtánowiská, wydawáne być nie máią. *V. tit.* Woysko. *tit.* Zołnierz.

Dobrá Zywieckie, zá Summę 600000 zł. przez Krolową CONSTANTIĄ nábyte, *in reemptione* być daklárowano, ták żeby Rzeczyp: lub *priuato cuipiam Nobili Indigenæ* wolno ie było wykupić, kiedykolwiek, z odłożeniem tey Summy, odezwie ſię, ná Seymie zwyczaynym, y przez Posły Ziemskie, *in vim auiſationis*, to wykupno Krolowey do wiádomośći donieſione będzie. &c. *A.* 1631. *fol.* 3. *tit.* O Dobrách Zywieckich.

Iesli ie Rzeczpoſpolita wykupi; *in Bona Regalia* á iesli *Priuatus-Nobilis* ſwemi pieniędzmi; *in Bona Terreſtria* obrácáć ſię máią. *Ib. Támże opiſano ſpoſob wykupna tego.* Wáruiąc żeby tych dobr nigdy *alienatio & auulſio* od Korony *nullo modo & ratione* nie była. Przed oſwobodzeniem tych Dobr powinnien być oſiádły Stároſtá Zywiecki, wedle Státutu *Anni* 1540. *ſub titulo Bona Regalia, à Reginali Maieſtate & exempta &c. Ibid.*

Potym pozwolono te Dobrá IMP. Ianowi Wielopolskiemu teraz Kánclerzowi W. Koronnemu, ná on czás Stolnikowi Koronnemu, reſpectu Potomſtwá iego, tychże Dobr, po Rodzicielce ſwey Vr. Konſtáncyey Komorowskiey, nayblizſzych Dziedzicow, wykupić, po ſmierći Krolá Im. IANA Kazimierzá, iáko oſtátniego Summy 600000. ná pomienionych Dobrách *per Legem publicã*, áſſekurowa-

áſſekurowáney Dźiedzica, y Commiſſarzow ná to náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 25. *tit. Exemptio* Zywcá.

Dobr Ziemskich Gdowá z Dworem y folwarkiem, Kwápnik, Stádnik y Kędzierzyná, w Woiewodztwie y Powiećie Krákowſkĩ, leżących, przez Wielm. Máryą Sechy z Rymáſech Małzonkę Wielm. Fráncizkà Weſſeliniego z Háddádu *Palatini & locum tenentis Regni Hungariæ* (ktora *incapax* tych Dobr) ná oſobę Vr. Władyſłáwá Weſſeliniego z Háddádu, iáko *Indigene* Polskiego vſtąpionych, onęmuſz y Potomkom iego, *legitimum titulum & poſſeſſionem hæreditariam* przyznáno. *A.* 1661. *f.* 24. *t.* Approbátia Praw.

Dobr Ziemskich Nieporętu, y Białołęki diſpoſitią, bądz przez Teſtáment, bądz przez Przywiley, iákąby chćiał Krol Im. Ian Kàźimierz vczynić, wáżną być deklárowano. *A.* 1667. *fol.* 39. *tit.* Diſpoſitia Dobr Ziemskich.

ZDobr, ktore Szláchtá, v Tátarow w Litwie, na ich ćięzarách pokupili, ſłuzbę woienną nakázáno. *V. tit.* Tátarowie.

Ktoby Dobrá iákie trzymał, ná ktoreby práwo kto inſze przewodził; ma czynić z nim, *pro deportatione citationum. Vide. tit.* Pozwy.

DOZYWOCIA

DOzywoćia, y Conſenſy, na Dobrách Krolewskich, ktore nie ſą Práwu przeciwne, w mocy zoſtáwiono. *A.* 1550. *fol.* 4. §. A iſz wiele, *Herburt. fol.* 14. *tit. Eœdem Ad uitalitetes.*

A ſolidá ábo ſpolne dzierzenia znieśiono: y nie máią być dawáne. *ibid.*

O tymże *declaratur*, iſz do zywoćie, ná kázdey ſtárey Summie, ieſt dobre. *A.* 1562. *f.* 19. *t.* O Dozywoćiách.

Gdy dozywoćie Oycu dáne, chocby dzieci *expreſsè* nie były miánowáne; po ſmierci Oycá, ieden z nich w dozywoćiu zoſtáwáć ma. *Ibid.*

Dozywocie Bráći, bądz dwom, bądz *pluribus* dáne, gdzie kázdy *pro intereſſe ſuo*, rozdzielnie, lub nierozdzielnie vzywa go, gdy z nich ktory vmrze, *ſuperſtites* iuſż nie w dozywoćie, lecz w Sũmę tylko ſucceduią, choć ieſt choć nie ieſt, ná nim, ták iſz owá cżęść vmárłego, ieſt ná skupie. *Ibid.*

Dożywocie Oycu z Synẽ dáne, ieſli Ociec Synowi w poſſeſsią, przed concluſią Seymu teráźnieyſzego, puści; nie ieſt *expectatiua*, byle nie ſądowe dozywoćie: gdyſz wedle Státutu, Vrzędy Sądowe máią być dawáne *ætate, intelligentiá benè vigentibus*. Co ſię ma rozumieć *de præſenti ſtatu perſonæ, non de futuro. Ibid.* *Herburt. fol.* 142. *t. Dignitates & Officia indigenæ.*

Dożywoćie dwõ Bràći *coniunctim & ſeparatim* dáne, gdy ieden drugiemu przed cõcluſią Seymu tego vſtąpi, nie ieſt tákże *expectatiua*. *Ibid.*

Dożywoćie Mężowi z Zoną dane, ták ſię ma rozumieć, że *vno mortuo, ſuperſtes ſucceduie* w dożywoćie. *Ibid.*

Dożywoćie na ſtárych Summách tylko, zá odpuſzczeniem nie co z Summy, máią być dáwáne. *A.* 1565. *f.* 90. *tit.* Dożywoćia.

To ieſt zá extenuátią czwárteyczęśći. *A.* 1566. *f.* 126. *tit.* Dożywoćia.

Ná Stároſtwách Vkráinnych, *in ſolidũ* Mężowi y Zonie, nápotym dożywoćia nie máią być dawáne. *A.* 1647. *fol.* 26. *tit.* O Staroſtwách.

Declárátur, iſz iáko tá Conſtitucyá ná ſámę tylko Woiewodztwá Kijowskiego Vkráinę byłá poſtánowioná, ták ná Woiewodztwo Podolskie ſćiągáć ſię nie ma. *A.* 1647. *f.* 34. *t.* Deklárácya.

Dożywocia żadna Białagłowá, ná Stároſtwách pogránicznych, nietylko w Vkráinie, ále áni w Ruśi, ani w Podolu, leżących, mieć nie może, *ſub nullitate Priuilegij. Saluis modernis Poſſeſſoribus. A.* 1662. *fol.* 9. *tit.* Dożywocie.

Ani więcey nád dwie Krolewſczyzny *cujuscunq; generis*, lub Stároſtw, lub Dzierzaw, po śmierći Małżonká ſwego trzymáć może. *Exceptis his*, ktore, do czáſu podánia tey Conſtitutiey do Grodu Wárſzáwskiego, *jum communicatiua* otrzymáły. *Ibid. tit.* O Dożywociách.

Ná Zamki tákże y wſzelákie fortece, *communicationes jurium* dożywocia, Białymgłowom dawáne być nie máią. *V. tit* Zamki

Dla tego dożywocie Vr. Heleny Miączynskiey, ná Staroſtwie Krzepickim, iáko przećiwne práwu, (gdyſz ná pogránieczne Stároſtwo y fortece otrzymáne,) z káſſowáno, y one tylko ná Kuźnicách Pánkowskiey, Koſtrzynskiey, deklárowáno. *V. tit.* Stàroſtwá.

Dożywocie czworo ná Dzierzáwie Párchowskiey, Białemburgu, Ciſowie, Chilonie, y Kędłowie, *cum attinentijs*, Potomkom Vr. niegdy Gneomerá Reinholdá Krokowskiego, *ſine quauis exemptione, poſt deceſſum modernorum poſſeſſorum &c. V. tit.* Summy.

Plura o takich Dozywociach. V. t. eodem Summy.

Dobrá Krolewskie *ad certum tempus* dáne. *V. tit.* Dobrá Krolewskie.

O Dożywociách. *Plum V. tit.* Dobrá. *tit.* Przywileie. *tit.* Stároſtwá. *tit.* Zamki.

DROGI

DRogi, w Przywileju, Miáſtu Poznániowi, od Krolá Káźimierzá Iágiellonowego Synà. *A.* 1455. nádánym, ták opiſáne. z Ziem Ruskich y Bełskiey, przez Rubieſzow, Kraſnyſtaw, Lublin, Káźimierz, Zwoleń, áſz do Rádomia, á z Rádomiá ku Wrocłáwiu Sląskiemu, przez Skrzynno, Opoczno, Zárnow, Przedborz, Radomskie, Brzeźnicę, Wieluń, y Bolesłáwiec. A do Wielkiey Polskiey z Radomia przez Przytyk, Inowłodz, Brzeźiny, Stryikow, Łęczycę. *A.* 1565. *fol.* 115. *tit.* Toſz Miáſto.

Drogi

Drogi, w Przywileju, Miáſtu Káliſzowi przez IMP. Ianá Oſtrorogá, Stároſtę Wielkopolskiego, z roskazánia Krolá Olbrychtá, opiſáne, y poſtánowione, y od tegoſz Krolá vtwierdzone. z Źiẽ Pruskich do Wrocławiá Sląskiego, Brzegu, Nyſſy, Swidnice, Opolá, Opáwy, *& eis finitima*, przez Bydgoſzczą, Gniezno, Wrzesnię, Pyzdry. Albo przez Rádzieiow, Wrocław, y Konin. Albo przez Thoruń, Koło, Turek. z Miaſt záś przerzeczonych Polskich, y onym przyległych, przez Káliſz y Oſtrzeſzow. *ibid.* §. W tymże Liśćie.

Do Głogowá záś, Lignice, Gierlice, Bruclu, Zytáwy, y do innych przyległych, z Prus tychże, *ad placitum*, álbo teſz przez Poznań, Kośćian, Wſchowę. *Ibid. fol.* 116. § A ktoby.

A z Ráwy, Sochaczewá, Płocká, Goſtyniná, y innych wſzytkich Miaſt Mazowieckich, przez Koło, Wartę, Kozminek, Káliſz, Oſtrzeſzow. *ibid.* §. A Ziemie.

Z Wárſzáwy, y inſzych Ziem Mázowieckich, nie ná Káliſz, ále ná Bolesławiec, áſz do Sląská. *ibid.*

Z Prági záś y Czeskiey Ziemie, ku Myſznu, Łuſacyey, y częśći Sląská wiezdzáiąc do Korony, przez Poznań; nie powinni iść przez Káliſz, ále z Częśći Moráwy, y Czechow, y z Prági ku Moráwie wieżdzaiąc do Korony, przez Wrocław, Rygę, y Myſznę. *ib.* §. A Prágá.

Tym záś ktorzy woły z Mázowſzá, y z Prus Mázowſzu pogránicznych, przez Wartę y Kozminek pędzą, wolno isć dáley, ktorędy ſię podoba. *Ibid.*

Drogi z Węgier y z Sącza, albo z inſzego Kroleſtwá, do Thoruniá, ná Krakow. *ibid. f.* 108. *tit.* Mieſzczánie Krákowſcy.

Drogi z Wielkiey Polskiey, ku Wrocławowi álbo Sląsku, ná Szrzem, y Poniec. *ibid. fol.* 115. *tit.* Miáſto Poniec.

Drogi ná Furmánow, y pędzenia wołow, Luſtrátorowie ſpiſáć, y ná dzieſięć łokći wymierzáć máią. *A.* 1569. *fol.* 189. §. Ciſz Luſtratorowie gośćińce.

Drogi y gośćińce niezwyczáyne od Węgier, Stároſtowie zárąbáć máią. *A.* 1567. *fol.* 134. *tit.* Gośćińce.

O tymże: winá ná Stároſty, y Dzierzawce dobr Krolewskich, y ná Szlachtę, przez ktoryeh Máiętnośći, tákie drogi idą, *centum marcarum, forũ* Grod, albo Ziemſtwo *peremptorie*, *ad inſtantiam cujuuis*. *A.* 1569. *fol.* 190. §. Gośćiniec.

Státut 1520. o zabronieniu przeiázdow, z towárámi przez Márgráb- *Herburt.*
ſtwo, do executiey przywodząc, poſtánowiono, aby Kupcy wſze- fol 515. *tit.*
lácy, ták Koronni, iáko y Cudzoźiemcy z Prus y Niemiec, y innych *Non per*
Miaſt, Sląskich, Pomorskich, nie przez Márgrábſtwo, ále przez *Márchiam.*
Głogow, y Wſchowę, z towárámi ſwemi do Wielkiey Polskiey, y Prus, y nazad ieżdzili, pod vtráceniem towárow, y koni. A Staroſtowie, y Dzierzawcy Krolewſczyzn, ktorzy *contiguitatem* máią z Ziemią Pomorską, Márgrábſtwem, y z Kaſzubámi; w Tucholi, w

Cłuchowie, Kielcowie, Iáſtrowie, Lēduku, Mirákowie, Wierzchnie, Rędzie, Pucku, &c. tákze w Máiętnośćiách dziedzicznych, inne drogi y gośćińce *ex nunc* pozárębować máią. A ieſliby Kupcy nád to zákazánie, towáry ſwe, przez Mágrábſtwo, przeprowadzáć wazyli ſię; Stároſtowie, y Dzierżawcy Krolewſczyzn, y Stan wſzeláki, w dziedzicznych maiętnośćiách ſwych, towáry w przemycie zábieráć ini máią, bądz zá inſtántią Celnikow, álbo ſług Celnych, bądz choćby żadney inſtántiey nie było. Ktorych towárow zá pracą trzecia część Stároſtom onego mieyſcá, álbo Poſſeſſorom dziedziczney máiętnośći: á dwie części *Fiſco*, przez ręce Celnikow, álbo Piſárzow ich, zá quitámi ich, *cedere* máią. A ieſliby Stároſtowie, y Dzierżawcy, tákowych przeiázdow z towárámi nie bronili, álbo Kupcow foldrowáli, y towáry ich przeprowadzáli; winámi, *de negligentibus Capitaneis*, opiſánemi, o przeprowádzeniu y foldrowaniu Kupcow z towárámi, ná ktorymkolwiek Trybunale, *ex delatione Theſauri, ad inſtantiam Inſtigatoris, inter cauſas fiſci peremptorie* karani być máią. *A.* 1611. *fol.* 34. *tit.* O przeieżdżániu Ceł.

Drogi Miáſtō ſkładowym vprzywilejowáne *reaſſumuntur & approbātur.* z Niemiec, z Sląską, do Máley Polskiey, y do Ruśi, przez Będzin, álbo Oſwięćim, y przez Krzepice, do Wielkiey Polskiey, z Fránkfortu, z Lipską, y innych portowych y ſkładowych Miaſt, przez Głogow y Wſchowę. A z Sląską przez Poniec, y Srzem, drudzy przez Oſtrzeſzow, Káliſz. do Mázowſzá, y Litwy, przez Bolesłáwiec y Wieluń. do Prus z Máley Polski y Ruśi, przez Piotrkow, Ráwę, Dybow, Thoruń: z Wielkiey Polski, y Niemiec, Sląską, przez Głogow, Wſchowę, Poznań, Dybow, drudzy przez Oſtrzeſzow, Káliſz, Dybow, y Thoruń. Tęmiſz gośćińcami, á nie inſzęmi, kupie ſwe názád prowádzić máią. Y inſze gośćińce, iáko Lubelski, ktory idzie z Xięſtwá Litewskiego, przez Lublin, Bábin, Bełżyce, Vrzędow, ku Krákowowi, zwykłemi, drogámi záchowywáć máią; á to wſzytko pod vtráceniem towárow y koni. *ibid. fol.* 35.

Drogi, ze Żmudźi do Prus, Commiſarze, Szláchćie vkazáć máią: A nowe niezwykłe, przez Puſczą, powinne być zagubione Kupcom. *A.* 1581. *fol.* 381. *tit.* O drogách.

Znowu ná to Commiſſarze náznáczeni. *A.* 1598. *fol.* 697. *tit.* O koło Drog.

Znowu inſi. *A.* 1607. *fol.* 862. *tit.* O Drogách.

Drogi do Kośćiołá, Tárgu, Młyná, Przewozu, y gośćiniec poſpolity, ſąſiad ſąſiádowi wydáć powinien. *In Except: Maſou: A.* 1576. *f.* 304. *tit.* O wydániu Drog.

A ieſliby drogę ſtárą kto, dla ſwoiey potrzeby, abo pożytku, zátrácił; inſzą ták dobrą ma vkázáć. *Ibid.*

Reáſſumowáno Práwá wſzytkie o drogách, ktoremi Kupcy y Furmáni iezdzić máią. *A.* 1649. *fol.* 2. *tit.* Podatki Ordynaryine.

Gośćiniec

Gościniec Wołoski, w Ziemi Hálickiey, nie ma być od Kupcow y Furmánow pomijány, pod vtraceniem towárow, ktorych połowicá *Fiſco*, á połowicá temu, kto zábierze, iść ma. *A.* 1654. *fol.* 18. *tit.* Gościniec Wołoski.

O drogách y gościńcách. *plura tit.* Celnicy. *tit.* Mytá. *tit.* Kupcy. *tit.* Miáſtá. *tit.* Składy.

DVCHOWNI

DVchowni z Dobr Ziéſkich, ze Woyny niepowinni; ná przyſzłym Seymie, przy Rewizycy Liſtow, vkazáć to máią. *A.* 1562. *fol.* 27. *tit.* O służeniu Woyny.

Powinni z oyczyſtych Dobr, y iákokolwiek, ſobie, y potomkom ſwym, y krewnym służących, á nie ná Kościoł danych y fundowánych, woienną expeditią odprawowáć, y inſze wſzytkie ciężary, iáko y Swietcki Stan, ponośić. *A.* 1607. *fol.* 835. *tit.* Duchowni w Koronie Dobrá dziedziczne trzymáiący.

Duchowni względem wſzelákich krzywd, z gruntow dobr pomienionych, pochodzących, w Ziemſtwie, ábo Grodzie, *& per appellationem*, ábo *remiſſionem*, náTrybunale odpowiadáć máią. *Ibid.* Tákie zás ſpráwy, w Trybunale, ſześć Oſob Duchownych, y wſzyſcy Deputaci Swietcy ſądzic máią. A ieſliby *inter litis comparticipes* Duchowny był; ſámo *ſæculare Iudicium* ſądzic powinno. *Ibid.*

A gdyby ſpráwy względem Dobr tákowych, *cum perſonis ſæculáribus* ſądzic ſię záczęły, á potym *lite pendente, in perſonas ſpirituales, vel ſucceſſionis, vel aſſecuto iure* przypádły; *ſæculare* tákże *Iudicium* ſądzic ma, *ex regeſtro cáuſarum ſæcularium, ſine rejectione.* Wyiąwſzy te dobrá, ktore *per commutationem*, ábo zá przedániem Dobr Kościelnych, do Kościołá przyłączone ſą: ktore dáwnym prærogátywom Kościelnym podlegáć máią. *Ibid.*

Inſze ſpráwy, *iuxta Conſtit.* 1578. máią być ſądzone. *Ibid. V. tit.* Trybunał.

In cauſis granicierum, Plebani, ktorzy nie máią poddánych, y folwárkow vdzielonych, ále tylko z dziesięćin, y z penſiey fundowáni ſą; do Dziedzicow przymięſzywáć ſię nie máią. *Ibid.*

Duchownych nápomniono, ná Ziezdie Andrzeiowskim, po Electiey Krolá, aby Dobr Szlácheckich nie náiezdzáli, y gwałtow nieczynili, á vkrzywdzonym áby ſię we wſzytkym vſprawiedliwili: á ieſliby niechcieli, vkrzywdzony ma delácyą vczynić, ná Seymie Koronácyey, aby z nich ſprawiedliwość *perempiorie* była: O co Posłowie Ziemſcy máią pilnie inſtigowáć. *A.* 1576. *fol.* 244. §. Przekładano Nam.

Na Duchownych Dekretá y *perlucrá Iudiciorum vltimæ inſtátiæ* nie máią być exequowane, *ad cognitionem* ná Seymie, ieſli im

nie podlegáli. *A.* 1578. *f.* 327. §. A iſż ſię Pánowie Duchowni skárzą.

Duchownych oſob ſprawy z Swietckiemi wLitwie, do poprawy Státutu WXLit. odłożono. *A.* 1581. *fol.* 381. §. O ſpráwách oſob Duchownych.

Szołtyſi, Woytowie, z Duchownych Dobr, że ſłuzby woienney niepowinni, vkázáć to máią. *A.* 1550. *fol.* 5. §. A iſż gdzie.

Odłożono im to vkazanie, do przyſzłego Seymu. *A.* 1562. *f.* 27. *tit.* O ſłuzbie.

Znowu o tym: iſż Stany Duchowne, ná Seymie przyſzłym pokazáć to máią. A ieſli nie pokazą; ſłużyć Szołtyſi y Woytowie powinni. *A.* 1607. *f.* 838. *t.* O Kádukách.

Differencye, *de rebus politicis tẽporálibus*, między Stanem Duchownem y Swietckim, ná przyſzłym Seymie *Electionis*, vſpokoić obiecáno. *In Confœderat. Varſau. A.* 1573. *fol.* 209. §. A iſż to do Pokoiu.

Znowu ná Electiey Stephánowey o tym mowią. *A.* 1576. *fol.* 244. §. Compoſitia.

Do przyſzłego Seymu *compoſitio* tá odłożona. *A.* 1578. *fol.* 326. *tit.* Iáko Sądzić.

Ieſzcze do dálſzego. *A.* 1581. *fol.* 379. *tit.* O Dzieśięćinách.

Nie doſzłá zá Stephána. Znowu o niey w Interregnum mowią. *A.* 1587. *f.* 409. *tit.* Confœderácya.

Ná Coronátiey Krolá Zygmuntá III. do przyſzłego Seymu odłożoná. *A.* 1588. *fol.* 490. *t. Reces.*

Nie rychło po tym Deputatow do niey miánuią. *A.* 1607. *fol.* 834. *tit. Compoſitio inter Status.*

Nie doſzłá: czás inſzy iey złozono. *A.* 1609. *fol.* 901. *tit.* Reaſſũptia Conſtitutiey.

Nie doſzłá: znowu Deputaty miánuią. *A.* 1618. *fol.* 4. *tit. Compoſitio inter Status.*

Nie doſzłá y tá. Znowu inſi Deputaci náznáczeni. *A.* 1631. *fol.* 5. *tit. Compoſitio inter Status*

Do drugiego Seymu odłożoná. *A.* 1633. *fol.* 41. *tit.* Odłożenie. *Tandem skonczona.*

W ſprawách, o dobrá Duchowne, y Summy Kośćielne, y Ołtarzom fundowáne ábo zápiſáne, ktore ſię do gruntu wiązą; *ſuſpenſa ad Compoſitionẽ inter Status. A.* 1607. *fol.* 835. *tit.* O Præſcriptiach.

Duchownych appellácye, *tàm in criminalibus, quàm in ciuilibus cauſis*, z Swietckiemi, ktore á Loći *Ordinariis* wychodzą; *intra Regnum*, máią być decidowáne: do czego ma ſtan Duchowny dáć, y miánować, przed wyſzćiem roku, Synodu ſpoſob, zá deklárácyą Oycá S. żeby ná pewnym mieyſcu, tákowe ſpráwy, *intra ſpatium ſex menſium*, determinowali. *ibid. tit.* O Appellatiách.

Ducho-

Duchowni Dzierzaw Swietckich trzymáć nie máią. *ibid. f.* 839. *tit.* O Dzierzawách Swietckich.

Duchowni *cum Nobilibus*, *in Cauſis criminalibus perſonalibus, forum* máią, *intra Regnum, ſeruato ordine*, *in Breui Apoſtolico, deſcripto, quod eſt in Metrica Regni, & in Actis Caſtrenſibus Varſauienſibus. A.* 1635. *fol.* 9. *tit. Forum* ludzi Szlácheckich z Duchownemi.

Oprocz Religiey Græckiey ludzi, ktorzy przy dawnych zwyczáiách zoſtáią. *Ibid.*

In cauſis autem realibus injuriarum ciuilium, Terreſtrium, ac granicialium, forum Duchownym oſobom, Ziemſtwo, y ſąd Podkomorski, á z appellatiey, ná Trybunale, *in judicio compoſito*, ták iáko w drugich ſpráwách Duchownych. A gdyby ktora Duchowna oſobá, dáłá Bánnitią na ſobie otrzymáć; *Loci Ordinarius, executionem ſuper bonis ejus proprijs & perſona faciet: exceptá religione Græcâ. Ib.*

Duchowni przy Vrzędách Podkomorskich, Ziemskich, y Grodzkich, ná wizye, inquiſitie, *in cauſis fundi*, przez Trybunał nie máią być przydawáni. *A.* 1633. *fol.* 34. *tit.* o Spráwách Trybunálskich.

Duchowne doſtoieńſtwá, iáko to Arcybiskupſtwa, Biskupſtwá, y inſze wſzelákie *Beneficia, non obſtante Confœderatione*, Kátholikom *Indigenis Polonis, juxta Statutum*, máią być dawáne. *Confœderat. Varſau. A.* 1573. *fol.* 209. §. Wſzákże przez tę Confœderácyą. *Herburt fol.* 448. *t. Spirituales*

Po tym *forum contra ſecum obtinentes*, iáko z Stároſtą nie oſiádłym, ná Trybunale, *ad inſtantiam cuiusuis*. A w Litwie tákże ná Trybunale *cum pœna trecentarum marcarum, parti & judicio totidem* poſtánowiono. *A.* 1607. *f.* 831. *t.* O Cudzoziemcách.

Toſz *reaſſumitur. A.* 1609. *fol.* 890. *tit.* o Dignitárſtwách.

Plum Vide. tit. Cudzoziemcy.

Duchownych Prælatur, y Kánoniy Kathedrálnych Kościołow, y inſzych dignitárſtw y *Beneficiorum capacem* deklárowáno X. Márynuſá Sáynit Mártin Proboſzczá Kruſzwickiego. *A.* 1662. *fol.* 10. *tit.* o Cudzoźiemcách.

Tákze X. Alexándrá Koſzánowskiego Kuſtoſzá Poznáńskiego. *A.* 1677. *fol.* 22. *tit.* Deklárácyá.

Tákże X. Adámá Sárnowskiego Proboſczá Łęnczyckiego, Sekretarzá y Piſarzá Pokoiowego, Krolá IM. *A* 1683. *fol.* 18. *tit.* Deklárácya.

Duchowne *Beneficia* Kánoniy, y wſzelákich Prælatur, w WXLit. Ludziom proſtego ſtanu, ſpoſobem koronnym, nie máią być dawáne, tylko Narodowi Szlácheckiemu: *exceptis ijs, qui ante hanc Conſtitutionem obtinuerunt. A.* 1633. *f.* 27. *t. Canonici Capitulares*

Duchowni że Pobor ná Dzieśięćinách dawáli, colligitur z wielu Vniwerſałow Poborowych.

Ale potym Conſtitutia wyráźna táka ſtánęłá, áby *ratione* Dzieſięćin, Duchowni przykładáli ſię do Poborow. *A.* 1635. *fol.* 10. *tit.* Compoſitia o Dzieſięćiny.

Ducho-

Duchowni Smolenſcy *vtriuſq; ritûs*, wolni od leż y ſtácyi zołnierſkich. *A.* 1653. *fol.* 9. *tit. Securitas:*

Ciſz záwſze, gdy potrzebá, ná obronę Smoleńską, ná Popiſách, ſtáwić oſob ſześćdźieſiąt y dwie, powīni. *Ib.*

Xięża Plebani Diæceſiey Wileńskiey, Stároſtwá Tykocinskiego, od tąd zá Dworem, á nie w Trybunale *forum* máią. *A.* 166. *f.* 12. *t.. Gratitudo.*

Duchowni oſtrzegáią ſobie, że lubo *in vim ſubſidÿ charitatiui*, ſumę z Biskupſtw ſwoich, y innych dobr Duchownych, do Hyberny, ná podział woysku wnoſzą to iednák ma być *ſaluis immunitatibus Eccleſiaſticis*, y dobrá Duchowne od ſtácyi źimowych wolne być máią. *A.* 1676. *fol.* 17. *tit.* Hyberná.

Duchowni dobrá Mieyskiemu práwu podległe, *quocunq; juris titulo*, trzymáiący, wſzytkie podatki publiczne, Seymámi, *& laudis* ná Seymikách vchwálone płácić powinni. *V. tit.* Miáſtá.

Duchownym oſobom dobrá ſtołu Krolewskiego, áni jurgielty ná nich, áni arędy, áni adminiſtrácye, dáwáne y pozwaláne być nie máią. *A.* 1633. *fol.* 26. *tit.* o Dobrách.

Duchowni W.X.Lit. o dobrá Ziemskie, y poddáne wieczyſte, w Ziēſtwie, lub w Grodzie *reſpondere* powinni: á appellacye z támtąd w Kole wielkim Trybunálskim, *in Iudcio ſæculari* ſądzone być máią. *A.* 1678. *fol.* 19. *tit.* Obiáſnienie appellácyi.

Duchowni w W.X.Lit. o niezápłácenie Wyderkauffu, záiezdźáć *violenter* dobr nie powinni. *V. tit.* Dobra.

Duchownych wypráwá z łanow. *Vide tit.* Woyská.

Duchownych dobr *Securitas*. *Vide tit.* Dobrá.

Duchdwnych dobr iákichkolwiek Libertácya. *V. tit.* Kośćioły. *tit.* Klaſztory.

Duchowni Deputaći. *Vide tit.* Deputaći.

O Duchownych Græckiey Religiey. *Vide. tit.* Græcka. Religia.

DZIECI

DZieći gdyby ſię z Rodzicámi nie przyſtoynie obchodźiły, y przykrośći im iákie wielkie czyniły, *ad ſimplicem querelam*, *pro arbitrio* Rodzicow, przez Stároſtę mieyſcá onego, wieżą karane być máią. *In Except: Maſou. A.* 1576. *fol.* 300. *tit.* O Dzieciách.

Ale gdyby Oćiec, po śmierći Żony ſwey pierwſzey, poiął wtorą, álbo trzecią Żonę, álbo teſz mátka, po śmierći Męża ſwego, ſzłá zá inſzego, á ſzłoby między niemi o dobrá; iuſz nie ná proſtą skárgę máią być karani, ále zá ſłuſznē dowodē, iáko ná innego ſąſiádá. *Ib.*

DZIESIĘCINY

De Decimis Vide. Statut Herb. fol. 130. *tit. Decimæ.*

DZieſięćiny w Dobrách Szlacheckich, *in ordine* Trybunału, *ad compoſitionem inter Status*, zoſtáwione. *A.* 1578. *f.* 327. §. Dzieſięćiny.

Executia

Exekucya dekretow Trybunalskich, ktore o nich zászły, ſuſpendowána, *ad eandem compoſitionem. A.* 1581. *f.* 379. *tit.* o Dzieſięćinách.

Znowu wſzytkie, o nie, proceſſy ſuſpendowáno, *ad eandem compoſitionem. A.* 1588. *fol.* 490. *tit.* Reces Seymu.

Znowu o tymże: A Sędziowie Ziemſcy, y Vrzędy Grodzkie, tákowych ſpraw ſądzić, y exequować nie máią, *ſub pœnis contra negligentes Officiales ſancitis. A.* 1607. *fol.* 835. *tit.* O Dzieſięćinách.

Dzieſięćiná wytyczna z Máiętnośći Krolewskich wolna: z Dobr záś Szlácheckich, zá pozwoleniem Stolice S. Apoſtolskiey, Biskup káżdy *compoſitiones Rectorum factas & faciendas*, także Cõtrácty dawne, quity, *perpetuò approbabit. A.* 1635. *fol.* 10. *tit.* Compoſitia o Dzieſięciny.

A gdy ſię Duchowny nie chce zgodzić; *Loci Ordinarius, cum duobus ex Capitulo Nobilibus*, to ma decidowáć, *non obſtãte refragatione* Duchownego, máiąc oſobliwy wzgląd ná ſpuſtoſzenie, y ná *onera* vbogich ludźi. *ibid.*

Dzieſięćiny z tych gruntow iść nie máią, z ktorych idą Maldraty. *& vice verſá*, z ktorych dzieſięciná idzie; z tych Máldráty nie poydą, chybá gdzieby o tym iáſne funduſzow y zapiſow diſpoſitie były produkowáne. z ktorych záś dobr, ták Krolewskich, iáko y Szlácheckich, miáſto dzieſięcin, meſzne, bez wſzelákiey differentiey *cum Spiritulibus*, dáią: przy tym zwyczáiu, támte dobrá zoſtawáć máią. *Ibidem.*

O Dzieśięciny pieniężne, Proces do Grodu ná Querele, *ſine appellatione:* á o wytyczne do Ziemſtwá: á potym ná Trybunáł być ma. *Ibid.*

Dzieśięciny, gdyby Duchowny ná czás przypádáiący, podług compoſitiey, od Szlachcicá wziąc niechciał; ma Szláchćic on pieniądze w Grodzie *deponere*, y o nie niema być inquietowány, zá pokázániem quitu Grodzkiego. *Ibid.*

Ktory Szláchćić *vltrò* chce, aby z iego gruntow wytyczna ſzłá dzieśięćina; wolno mu to, nie tylko ſámemu trzymáć, ále y Succeſſorow obligowáć ſwoich. *Ibid.*

Gdzie wytyczne ſą dzieśięciny, tám Duchowni, *ratione* onych, do Poborow przykładáć ſię powinni. *Ibid.*

To Práwo o Dzieśięcinách, wedle pomienioney Conſtit. *A.* 1635. áby *in executione* zoſtawáło, poſtánowiono: y ieżeliby Dekret iáki, przećiwko tęmu, ſtanął; *nullitati* ma *ſubiacere. A.* 1678. *fol.* 13. *tit.* O Dzieśięćinách.

Dzieśięćiney Kowinskiey *commutatio. Vide. tit.* Frymárki.

ELEKCYA

Electionis modus, in caſum Interegni, miał być námowiony, zá Auguſtá Krolá. *A.* 1569. *fol.* 196. §. Także *de Interregno.* Potym po-

dano Krolowi Stephánowi, żeby ná to, ná przyſzłey Coronátiey ſwoiey, oſobny Seym miánował. Czego wſzyſcy poprzeć byli powinni. *A.* 1576. *fol.* 244. §. Te wſzytkie.

Po śmierći Krolá Stephána, ná Ziezdzie Woiewodztwá Sendomierskiego, o tymże. *A.* 1587. *fol.* 426. §. Iſz teſz ná tym.

O tymże y pod Wislicą ná Ziezdzie głownym. *Ibid. fol.* 438. *tit.* Popárcie wolney Electiey.

Ná Coronátiey Krolá Zygmunta III. w Reces to w pádło. *A.* 1588. *fol.* 490. *tit.* Reces Seymu Koronácyey.

Electia Krolow wolna zoſtáwáć ma wſzem Stanom Rzeczypoſpolitey.

Herburt f. 159 t. Cauet autem. & ſequ.

Dla tego ſię Krol Stephán obowiązał był, iſż zá żywotá ſwego on, y Potomkowie iego, Krolowie Polſcy, y Wielcy Xiążętá Litewſcy, Ruſcy &c. nie máią wiecznemi czaſy miánować, áni obieráć, áni Electią składáć, y zadnym wymyſlnem ſpoſobem, ná Páńſtwo to, Succeſſorá ſwego wſadzáć. *In Literis Confirmationis. A.* 1573. *fol.* 253. *tit. Literæ Confirmationis.*

Y ná inſzym mieyſcu, o tymże. *A. eodem. fol.* 275. §. Co ſię tyćze.

A przed tym, po ſmierći Krolá Zygmuntá Auguſtá, ná Conuocátiey Generálney Wárſzáwskiey, między Stany Rzeczypoſp: ſtáneło było, áby w gromádzie ſpolnie y ſpokoynie, ziáchawſzy ſię ná mieyſce, y czás náznáczony, bez zadnego rozerwánia między obieraiącemi, y bez zadney diſmembrácyey, y bez fákcyi prywátnych, Electiá odpráwowáłá ſię. A ktoby mieyſca, y czáſy inne do tego obierał, y składał, ábo tumultuować na Electiey chciał, ábo lud służebny *priuatim* przyimował, ábo Electiey zgodnie od wſzytkich skończoney ſprzeciwiáć ſię ſmiał; przeciw kázdemu tákiemu powſtáć, teſz Stany, pod wiárą, poczćiwośćią, y ſumnieniem obowiązały ſię. *Ibid. fol.* 208. *tit. Confœderatio.*

Toſz wſzytko, pod Andrzeiowem, ná Ziezdzie wálnym, po Krolu Henryku, potwierdzono. *A.* 1576. *tit. Oblatæ ſunt.*

Po śmierći záś Krolá Stephána, ná Conuocatiey generálney Wárſzawskiey, to przydáno, iſz káżdy tákowy, ktoryby kogo, przez praktykę, ku vbliżeniu wolney Electiey, wſadzáć ná Kroleſtwo, biorąc dáry álbo pieniądze, ták ku ſwemu pożytkowi, iáko y ku zbierániu ludzi, ábo teſz obietnice ná iákie rátie, ábo ná authoryzácye v Páná przyſzłego wazył ſię; zá pewnym odnieſieniem, y ſłuſznem dowodem, przez *ſcrutinium*, ná Sądzie Generálnym Kápturowym, ná Electiey poſtánowionym, *pro hoſte Patriæ* má być deklarowány, y karány, y od Electiey odſtrychiony. *A.* 1587. *fol.* 407. *tit.* My Rády.

Táſz *pœná*, y ná tych, ktoby bądz z Rad, bądz z Vrzędnikow Koronych, y WXLit. y *ex priuatis perſonis*, ważył ſię nominować,

publi-

publikowáć, ábo Koronowáć Páná, *ſine conſenſu omnium Ordinum. Ibid.*

Reáſſumowano to wſzytko, na poſlednieyſzych Conuocátiach. Ale y to przydano, że nie pierwey IM. X. Arcybiskup Gnieźniński, do denûtiátiey Krolá przyſtąpi, áſz w przod po trzykroć ſpyta, ieżeli ieſt wſzytkich *conſenſus*, y ieżeli ſię wſzytkim exorbitáncyō doſyć ſtáło.

Oprocz tego, Prawo wieczne, zá Krolá Zygmunta III. nápiſano tákie, iſż Krol nie może miánować, áni ſię ſtárać o Succeſſorá, dáleko mniey *per ceſſionem*, kogo ná Kroleſtwo, wſadzáć. Co gdyby ſię ſtáło; *irritum & inane* być ma. Ani prætenſie wſzelákie z korychkolwiek miar, y czyieſzkolwiek ceſsie wazne być mogą. Y ktobykolwiek *tàm internus, quàm externus*, zá czáſu Pánowánia Krola, bądz po smierći iego, z tych miar, mimo wolną Electią, by teſz do Koronácyey, przez gwałt, przyſzedł, ná Pánowánie tey Korony náſtępował; ten *pro hoſte Patriæ*, á ći w ſzyſcy, ktorzyby mu tego pomagáli, *pro Perduellibus*, máią być poczytáni. Ták iſz wſzytkie Práwá, ták przyrodzone, iáko y piſáne, pæny, poſtępki, y ſpiski do powſtánia, *contra hoſtes Patriæ, & Perduelles*, vczynione, przećiwko nim wykonáne być maią. Ktore Práwo wiecznemi czáſy, ma być ſwiątobliwe, y nienáruſzenie chowáne, y ktoby ie w wątpliwość przywodził; iáko *hoſtis Patriæ & Perduellis* ma być miány y kárány. *A.* 1593. *fol.* 636. *tit.* Wolność Electiey.

Znowu to, y inne wſzytkie, o wolney Electiey Krolá, reáſſumowáno Práwá. *A.* 1607. *fol.* 829. *tit.* Naypierwey wárunek wolney Electiey.

Znowu o tym Diplomá od Krolá Zygmuntá III. *in A.* 1607. *approbatum, Legum Volumini, cum reaſſumptione* teyże Conſtit. *A.* 1607. *inſeritur. A.* 1631. *f.* 1. *t.* Wárunek wolney Electiey.

Znowu teſz Práwá, y Conſtitucye reáſſumowáno, wſzytkie tránſáctie y ſcriptá, ieſli iákie w tey máteriey, z kimkolwiek ták w Koronie, iáko y WXLit. záſzły, abroguiąc, y dekláruiąc, że nikomu, áni Rzeczypoſp: ani *Priuatis præiudicare* nie mogą. *A.* 1662. *fol.* 3. *tit.* Reáſſumptia o wolney Electiey.

Y znowu. *A.* 1667. *f.* 3. *t.* Wárunek Wolney Electiey.

Y znowu. *A.* 1670. *f.* 12. *t.* Wárunek Wolney Electiey.

A ná Conuocátiey Generálney Wárſżawskiey, po Abdicátiey Krolá IM. Ianá Káźimierzá, Stany Rzeczypoſp: ktorzykolwiek *protunc* z gromádzili ſię, Związek ſwoy, w zgłędem Electiey Páná, *iuramento corporali* ſtwierdzili byli, *in hanc rotham:* Przyśięgam Pánu Bogu w ſzechmogącemu, w Troycy Swiętey iedynemu, ná to, iſż nie tłumácząc żadnym przeciwnym, áni wymyślnym ſpoſobem, tey przyśięgi moiey, w obierániu Páná przyſzłego; tego

będę miánował zá Páná, od ktorego y ná ktorego, imię, nic nigdy nie wziąłem, áni obietnicę otrzymałem, ánim práktykował ſam przez ſię, áni przez kogokolwiek. Y nie dla moich prywatnych reſpectow, ale względem całey Rzeczypoſp: wſzytko czyniąc. Y tego ná Kroleſtwo miánować będę, ktorego według ſumnienia, y Praw Náſzych, zgodnego będę rozumiał, ani będę wprowadzał nikogo ná Państwo, mimo powſzechną zgodę. Ieżelim ſię do kog° kiedykolwiek wiązał, tedy go cále odſtępuię. Y ktokolwiek zá Pánowánia Krolá IMći. przeszłego, y po Abdicátiey, nienaleznemi ſpoſobámi, mimo Práwá náſze, ſtárał ſię o Koronę Polską; obieráć go y miá nować nie będę. Ták mi Pánie Boże pomoz y Mękáiego Swiętá. Ktory iurament, żeby do effectu przychodził, poſtánowiono ták, iſz ktokolwiek ná Elekcyą przyſzłą przyiácháć zechce; żaden *cujuscunq; Statûs & præeminentiæ* nie ma być *ad conſilia publica & ad ſuffragiũ* przypuſzczony, áſz on wprzod wykona, przed Deputatámi z Senatu y z kołá Rycerskiego, ná to záraz ná początku Electiey wyſádzonemi, przy Pieczętarzách oboygá Narodow. Ktorzy, *ſub nexu eiusdem iuramenti*, nikogo od tey przyſięgi nie wyzwolą. Tym záś ktorzy ná tey Conuocátiey przyśięgli; podpiś kázdego w Confæderátiey zá dowod będzie. A ktoby ná Electią przybywſzy, nie chćiał tey przyśięgi wykonáć, táki nie tylko *à cõſiljs publicus & Suffragio* od ſtrychniony, ále *& pro hoſte Patriæ* ma być poczytány: przeciwko ktoremu wſzyſcy *conſurgere* powinni. *A.* 1668.

Gdyby záś ktorykolwiek *ex Externis Prĩcipibus*, lub *ex Ciuibus* tey Rzeczypoſp: przez ligi iákie, *& illiçita media*, *in præjudicium* Praw, y wolnośći Rzeczypoſp. *inuitâ eâ*, chciał *per potentiam* ná Thron kogo wprowádzáć, y Rzeczpoſp: przez to mięſzáć; przećiwko tákiemu káżdemu, wſzytkie ſtudia, y ſiły Rzeczypoſp. będą poty, w tym związku ſwoim nierozdzielnie trwáiąc, poki przez wolne obranie Páná, nie będzie vſpokoiona; y kázdemu gwałtownikowi Praw, y wolnośći Rzeczypoſp. ták dawnych, iáko y ná tey Cõuocatiey, poſtanowionych, poki zdrowia, ſubſtantiy, y krwi ich ſtánie, *ſub fide, honore & conſcientia ſua, & ſub nexu ejusdem junmẽti*, opponuiąc ſię, bez rozerwánia ná częśći, y wſzelkiey diſmembratiey ták Korony od W. X. Lit. iáko y W. X. Lit. od Korony, y innych *annexarum & incorpontarum Prouinciarum*, iáko ieſt icdná y nierozdzielna Rzeczpoſp. *ibid.*

Przytym wſzytkie ſciſsie *in Republica*, y niechęći, *ex occaſione* przeſzłych lat, záchodzące, wiecznie vmorzono, y że to ni czyiemu zdrowiu, honorowi, áni fortunom nigdy ſzkodzić nie ma; wárowáno. *ibidem.*

O Práktykách około Panowániá. *Vide tit. Malè contenti.*

Plum Vide tit. Krol.

Ná Electią idący, powinni ſię skromnie záchowáć, ſzkod, y krzywd

nie

nie czynić, pod wárunkiem ordinátiey Wárſzáwskiey w tey mierze, w Roku 1573. vczynionym, y wſzytko płácić powinni, tak iáko kto vtárgować może. *A.* 1587. *fol.* 414. §. A ci wſzyſcy.

Y ná wſzytkich potym *ſubſequenter* Conuocatiách generalnych Wárſzáwskich, *ſub Interregnis*, wárowáno to, ále doſtáteczniey. Iſz Obywátele, ták Koronni, iáko y W.X.Lit. iádąc ná Electią, áni krzywd y ſzkod ludziō czynić, áni wyćiągáć ſtácyi, áni gwałtownie, bez zapłáty, náLáſy Szlácheckie náiezdzáć máią: w teyże skromności, *& in loco Electionis*, záchować ſię powinni. A ktoby komu lub w ciągnieniu, lub ná mieyſcu, *ſub actu Electionis, ciuilem vel criminalem iniuriam* vczynił; ná to ma być *compoſitum judicium*, to ieſt trzech Deputatow z Senatu, á z koła Rycerskiego, czterech z Wielkiey Polskiey, czterech z Máley Polskiey, czterech z W.X.Lit. *V. tit.* Sądy Kápturowe.

Ná Electią nie godzi ſię przyiezdzáć z Cudzoziemcámi, áni ich przy ſobie mieć y chowáć: áni z dziáłámi y wſzeláką ſtrzelbą (chybáby Poſpilite ruſzenie, dla tey Electiey było) przyiezdzáć. A ktoby przećiwko temu wyſtąpił; zá inſtigátią drugiey ſtrony, *pro hoſte Patriæ* ma być rozumiány, y ná Máiętnosći y gárdle karány. *Conſœderat. A.* 1587.

Reáſſumowáno to potym záwſze, we wſzytkich Conſœderacyách generalnych Wárſzáwskich, iáko to: *A.* 1632. 1648. 1668. & 1674.

O Posłách Cudzoziemskich ná electią, y przed electią przyiezdzáiących. *V. tit.* Posłowie Cudzozieműcy.

Do Electiey, áni Powiatowe *præſidia*, áni pieniężny żołnierz Rzeczypoſp. mięſzáć ſię nie ma, áni ná nię przyiezdzáć. A ieſliby ſię komu od nich krzywdá ſtáłá; iáko máią być karáni? *V. t.* Woysko. *tit.* Hetmáni.

Tym tylko wolno przyiezdzáć, ktorzy tey Rzeczypoſp. potrzebę ſwemi pieniędzmi zákładáią: Pocztow, iednák żołnierskich mieć nie powinni. *Conſœdemt. A.* 1587. *fol.* 413. §. Żołnierzá.

Ná Electią, wolno Żołnierzom, poſyłáć Posłow ſwoich, w potrzebách ſwych, ále bez Pocztow, ták áby wiekſzy ich *numerus* nie był od Woyská, iedno dwádzieśćiá, y z ſługámi. *Ibid.*

Do Electiey Krolá, nimiáły być przypuſzczone Miáſtá, ktore ſobie prætenduią Práwo *ad libenm Electionem*, áſzby wprzod, ná teyże electiey, nie wątpliwemi Przywileiámi y Práwámi, tego dowiedli. *Conſœdemt. A.* 1648. *fol.* 20. §. Miáſtá.

O Krolách, ktory po ktorym był obrány &c. *V. tit.* Krol.

Electia Deputatow. *Vide tit.* Deputaci.

Electia Vrzędnikow Ziemskich. *V. t.* Vrzędnicy. *& t.* Podkomorzy.

Electia Posłow. *Vide. tit.* Posłowie.

Electie wſzelákie Woiewodztw Vkráinnych. *Vide tit.* Woiewodztwá, *& tit* Seymiki.

Electia Vrzędnikow Ziemskich Inflántskich. *V. tit.* Inflánty.
Electia Woiewody Połockiego. *V. tit.* Approbatie.
Euictor. V. tit. Zapiſy.

EVOCATIO

Herburt. f. 165. §. Similis Tametſi.

POzywać żaden żadnego nie ma do ſądu nie należytego, *ſub pœna Statuti. A.* 1550. *fol.* 7. §. Acz to iuſz.

Reaſſumitur to Práwo, Woiewodztwu Mázowieckiemu, *ſub pœna* 14. *marcarũ in eodem Officio Caſtrenſi, luendá:* ktorey ieſliby tám ná pozwánego nie skazáno; ſąd Ziemski, gdyby pozwány, *nouâ citatione*, Actora o nię pozwał, skazáć ią ma. *& nihilominus* to, coby *extra forum competens, quácunq; juris viâ, ſiue in contumaciam, ſiue per controuerſiam*, otrzymáno było, *nullitatis* być má. *A.* 1565. *fol.* 102. *tit.* Sądy.

Co ſię ma rozumieć o tych pozwách, ktoremi do Grodu Szláchtę, o rzeczy Sądowi temu nie należące, pociągáią. Gdyby iednák kto ſię komu zápiſał w Grodzie odpowiadáć, y do Grodu go, *vigore hujus inſcriptionis* pozywáno; to nie będzie *euocatio. ibid.*

Stároſtowie, proceſſow, *extra forum competens*, otrzymánych exequowáć nie máią, *ſub ſolutione damnorum, medio corporali jurramento taxandorum. Ibidem.*

Na Trybunał Lubelski, Vrzędnikow Wielgopolskich, *& è contra* Máłopolskich do Piotrkowa, nie ma nikt, *per terminum tactum*, wyćiągáć, *ſub nullitate, & pœna quingentarum marcarum Polonicalium. A.* 1627. *fol.* 9. *tit. De euocatione.*

Ani Szláchcicá Małopolskiego do Piotrkowá, áni Wielkopolskiego do Lubliná, nie godzi ſię *euocare, ſub pœnis, de euocatione. A.* 1677. *fol.* 27. *tit.* Declaratia. *V. tit.* Trybunał.

Obywátelow W. X. Lit. ieſli dobr nie máią w Koronie, do Trybunału Koronnego nie godzi ſię *euocare. A.* 1662. *fol.* 12. *tit. De Euocatione.*

De euocatione wſzytkie Práwá, *& pœnas* reaſſumowáno, z okazyey condemnat, *extra forum competens*, ná Vr. Mieczniku Koronnym, y ſługách iego, także ná Páwle Zielińskim, w Trybunale Piotrkowskim, otrzymánych, á ná tym Seymie zkaſſowánych. *A.* 1653. *fol.* 17. *tit.* Znieſienie.

A *in futurum* nikt nie powinien prætenſiy ſwoich, Ziemskiemu ábo Grodzkiemu Vrzędowi do ſądzenia należących, *ex cruda citatione*, ná Trybunale Piotrkowskim, álbo Lubelskim *etiam proprij fori*, dochodźić, *ſub nullitate, & pœnis de euocatione ſancitis. Saluis Decretis, ex ſerijs partium controuerſijs, latis. Ibid.*

Procuratores cauſarum, oſobliwie w Trybunale Koronnym, Szláchtę dobrze oſiádłą, *per ſpeciem violatæ ſecuritatis, conuulſionis Decretorum Tribunalitiorum, vel Arianiſmi*, do Trybunału wyciągáiący-

iący, iáko karáni być máią? *V. tit.* Procurator.

De euocatione Miaſt Koronnych. *V. tit.* Miáſtá.

Reliqua, de euocatione. V. tit. Pozwy.

Wſzytkie Conſtitutie (*á mianowicie A.* 1662.) *de euocatione* poſtánowione reaſſumowáno, y wárowáno, áby żaden, z Wielkiey Polskiey Obywátelá do Lubliná, áni z Máley Polskiey do Piotrkowá, pogotowiu z W.X.Lit. do Trybunału Koronnego, *& è conuerſo* z Korony, do W.X.Lit. pozywáć y pociągać nie ważył ſię, *ſub amiſſione cauſæ, & pœnis mille marcarum Polonicaliũ, in eodem foro vindicandis: exceptis cauſis recentium* tylko *criminum.* chybá żeby kto miał Ziemskie dobrá w Koronie, álbo ſąm *beneuolè forum* przyiął. A Condemnaty *in contrarium* otrzymáne *nullititatis* ſą. *A.* 1678. *fol.* 10. *tit. Euocatio.*

Excepta Mázowieckie. V. tit. Woiewodztwá.

Excommunicati. V. tit. Kleci.

EXECVTIA

EXecutia Statutow, *de non alienandis & onerandis Bonis Regalibus,* vchwalona. *A.* 1562. *fol.* 13. *tit.* Oznáymuiemy. *Herburt. fol.* 45. *& ſequ.*

Sądzona ná Seymie poczętym *A.* 1563. á dokończonym 1564. *fol.* 38. Oznáymuiemy.

Ieſzcze tákie dobrá przy poſſeſſorách zoſtáwiono. ále od tego Seymu ná náyblizſzym Seymie liczbę vczynią Rzeczyp.y dochodow, wedle *Inwentarzow Reuizorow* teráźnieyſzych, czwartą część oddáć powinni będą. *A.* 1565. *f.* 100. *t.* O dobrách executiey podległych. Sądzone: y dáley odłożono oſtátek. *A.* 1566. *f.* 124. *t.* Rewizya.

Executiey Státutu *Káźimierzowego, podległy wſzytkie diſpoſitie, ſuper Bonis & Caſtris principalibus,* po nim vczynione. *A.* 1562. *fol.* 13. Oznáymuiemy.

Bona minutiora nie podległy, áſz do Státutu Káźimierzowego. *Ib.* §. A iako tęn.

Ale od Sátutu Alexandrowego, wſzelákie donacye y obligácye, podległy. *ibid.* §. Ktorych iáko ſię.

Executiey Státutu Władyſławowego, ſummy ná Wielkorządách zápiſáne nie podległy, áſz do Státutu Alexándrowego: po Státucie giną. *ibid. fol.* 16. *tit.* O Státucie.

Przed Státutem iednák Alexándrowym, *ſuper Caſtra principalia* dáne, ieſli ſię ná Wielkorządách znáyduią; giną. *ib.* §. Wſzákże tego.

Executiey Státutu Alexándrowego, podległy wiecznoſći, Lenná, przedaże, Fundácye Duchowne, po nim vczynione. *ibid. t.* O Státucie.

Y Sũmy wſzelákie, po tym Státucie zápiſáne. *ib. f.* 18. *t.* O Sũmach.

Y oprocz tych, ieſli ktore ſą, ná woyny Pruskie wzięte, *pro neceſſitate Reipublicæ. ibid.* §. Zoſtáwuiąc to.

Feudá Xiążąt Pruskich, y Pomorskich nie podległy. *ib. f.* 17. §. Oſtáwuiąc w mocy.

Y Dáni-

Ani Dániny wXięſtwie Mázowieckim, áſz do Zygmuntá Pierwſzego. *ibid.* §. Co ſię tknie.

O tymże. *V. tit.* Woiewodztwá.

Dobrá Confiſzkowáne, à po Státucie Alexándrowym, Potomkom przywrocone, tákże nie podległy. *A.* 1562. *fol.* 24. *tit.* o Sądzeniu.

W Ziemi Podláskiey tákże nie podległy, Státutowi Alexándrowemu, áni innym po tym. *A.* 1569. *fol.* 151. §. Nád to oſobliwie.

Znowu o tym, że nie podległy, chybáby kto po inkorporacyey Podlaśia do Korony, z dobr Krolewskich co ſobie vſurpował, abo u Krola przed tym vprośił. *A.* 1588. *f.* 479. *t.* Podnieśienie pozwow.

Y Znowu. *A.* 1601. *fol.* 730. §. Nie includuiąc.

Y Znowu. *A.* 1607. *fol.* 848. *tit.* O Przywileju Podláskim.

Plura V. tit. Dobrá Szlácheckie.

Ani Ziemiá Wołhyńska, y Brácławska podległy. *A.* 1569. *fol.* 158. §. Ktemu znáyduiemy.

O tymże znowu. *A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* Quártá.

Ani Xięſtwo Kijowskie. *A.* 1569. *fol.* 165. §. Ktemu.

Ani W. X. Litewskie. *ibid. fol.* 176. §. Opátruiemy teſz.

O tymże znowu. *ibid. fol.* 195. §. A iſz dla zdłużenia.

Ruskie y Podolskie Lenná nie podległe tylko od Státutu 1504. Alexándrowego. *A.* 1576. *f.* 281. *t.* Feudá w Ziemi Ruskiey y Podolskiey.

Executią Státutow, ieſli co Brátu z działu odeſzło, náOyczyznie może pátrzáć, *præſcriptione non obſtáte. A.* 1562. *fol.* 15. §. To teſz ktemu.

Znowu o tym. *Ibid. fol.* 17. *tit.* O przyſiędze y dziale.

Dobrá kupione gdyby odpádły, iáko euictorá pátrzáć? *V. t.* Zapiſy.

Executią tákowąſz, ieſli komu dobrá odeſzły, náktorych máiąc pierwey dożywocie, po tym ná nie wieczność ſobie otrzymał; w Dożywociu zoſtawáć ma. *A.* 1562. *fol.* 17. *tit.* O dożywociách ná ſtráconych Summách.

Exekucyi tákowych dekretá, w Powiatách, aktykowáć kazáno. *A.* 1563. *fol.* 45. *tit.* Zátáione Liſty.

Znowu o tym: że powinne być áktykowáne. *A.* 1567. *fol.* 132. *tit.* Dekreta.

Exekucya w Ruśi, y Podolu záwarta. wyięte iednák te dobrá, o ktore iuſz ſpráwá *in lite pendet. A.* 1588. *fol.* 457. *tit.* Zámknienie Exekucyey.

O tymże znowu. *A.* 1601. *fol.* 746. *tit.* O zámknieniu Exekucyey.

Y znowu. A ktoby od tąd Dobrá dziedziczne, *pro Regalibus*, vpraſzał; pozwány do Trybunału, *peremptorie refuſione damnorum, & pœná duorum millium marcarum, parti & Iudicio totidem*, támże *in inſtanti ſoluendá, inter cauſas Officij*, karány być ma. A inſtigátor, *ſine certo delatore*, pozwow wynośić nie ma, *exptis litis pendentijs ante* 1588. *annum. A.* 1647. *fol.* 19. *tit.* Zámknienie Exekucyi.

Przywi-

Przywileie, przeciw temu Práwu, vproſzone *nullitatis* być máią. *Ibid.*

Przywodząc to Práwo *ad executionem*, deklárowáno, áby Vr. Szymon Olewinski Sędzia Ziemie Lwowskiey nie był więcey od Vr. Inſtigatorá Koronnego práwem poćiagány, względem wśi ſwoiey dziedziczney Czerepowá názwáney, w Woiewodztwie Podolskim, w Powiećie Latyczowskim leżącey. *A.* 1676. *fol.* 45. *tit.* Deklárácya. Záwárta y w Prusiech executia. *A.* 1598. *fol.* 701. *tit.* Záwárćie Exekucyey w Prusiech.

Záwárta z gołá wſzędzie, y Proceſsy wſzytkie po daćie Conſtitucyey *A.* 1588. intentowáne z káſſowáno. *A.* 1607. *fol.* 841. *tit.* O nie oddaleniu.

Reáſſumowáno wſzytkie Conſtitucye, o záwárćiu Exekucyey, yo Prywileiu *incorporationis* Woiewodztwá Podláskiego, *exceptis litis pendentijs.* *A.* 1647. *fol.* 19. *tit.* Zámknienie Executiey.

Plura. V. tit Dobrá. Liſty. Pozwy. Summy. Przywileie.

Exekucyi *rei iudicatæ*, ná Wołyniu, ſpoſob táki. Iesli od ſądu Ziemskiego odeſłą na Executią; Sędzia z Podſędkiem, ábo Piſárzem y z dwiemá Woznemi, y Szláchtą (o ktore Woźne y Szláchtę ſtroná powodowa ſtáráć ſię ma) wyiáchać, y ſtronę vkrzywdzoną, według skázánia Sądowego, wwiązáć máią. A iesli od Grodzkiego Sądu; to Stároſtá, á w niebytnośći onego, Sędzia Grodzki z Podſtarośćim, ábo Piſárzem, tákże y z Woźnemi, y z ſzláchtą vczynić to powinni. A ieſliby pozwány vpornie w wiązánia bronił; ma go Sąd ow odeſłáć ná Trybunał, ná wywołánie, záchowuiąc kázdey ſtronie, po skázániu Vrzędowym, wolną appellácyą ná Trybunał, *od tego, od czego iść może, według Práwá.* Trybunał záś powinien go, bez wſzelkiey zwłoki, z Páńſtw wywołáć, y znowu do Sądu pomienionego odeſłáć. Zá ktorym odeſłániem, znowu Sąd powinien, ná Dobrách onego Wywołáncá, exekucyą vczynić, pod winą ſta grzywien, to ieſt, gdyby folguiąc ſtronie, iáchać niechciał: Ktorey winy dwá kroć płáceniem uydzie, á zá trzećim przypozwem, Vrzędu ma być prywowán: O co *forum* ná Trybunále. Gdyby iednák Wywołániec on, po otrzymániu ná nim, y publikowániu Bánnitiey w Trybunale do Roku y Sześćiu Niedziel z ſtroną powodową ſię poiednał; tęnże Trybunał powinię z niego znieść onę bánnicyą. Poiednanie żaś ták ſię ma rozumieć; gdy ſtroná oczywiśćie w Trybunale Wywołáncá wolnem vczyni, ábo teſz oczywiśćie przed Sądem Ziemskim, lub Grodzkim, da mu liſt ſwoy ręczny, y przy tym liśćie, wypiś Vrzędowy od Sądu Ziemskiego ábo Grodzkiego. Wolno teſz Bánnitowi wziąć Sublewácyą, y o zły przewod Práwá, do czáſu náznáczonego, *ad ſpatium ſex menſium* czynić. Czego gdyby nie vczynił; iusz wieczna Bánnicya ma ná nim zoſtáć. *A.* 1589. *fol.* 543. *tit.* O od práwách rzeczy oſądzoney.

Declaratur iſz po wskazániu od Sądu Ziemskiego, Grodzkiego, y Commiſſárskiego, posłáć trzebá Woźnego, ze dwiemá Szláchtą w wiązánie: ktorego gdy ſtrona nie dopuśći; tedy iuſz o ſprzećiwienie, y o zakład, ktory będzie od Sądu położony, do Vrzędu Grodzkiego odſyłać, áni pożywáć nie będzie potrzebá, ále záraz miáſto ruſzenia Powiátowego, Sędzia z Podſędkiem, álbo *in abſentia* Podſędká, z Piſárzem, y z dwiemá Woźnemi, y Szláchtą oſiádłą (o ktore Woźne y Szláchtę ſtrona powodowa ſtáráć ſię ma) odpráwę w rzeczy oſądzoney vczynić powinien. A ieſli w Grodzie ſądzono, ábo od Krolá, ábo od Commiſſárzow odesłáno; tákimże ſpoſobem, Stároſtá, ábo wniebytności iego, Sędzia Grodzki z Podſtárośćim, ábo Piſárzem Grodzkim, tákże z Woźnem y Szláchtą, w tym ſię záchować, y daley, wedle ártykułu w Trybunale opiſánego, áſz do końcá poſtępować máią. *A.* 1590. *fol.* 583. *tit.* Declárowánie ártykułu około odpraw.

Znowu *declaratur*, iſz ieſliby Sędzia, z iákiey przyczyny, ábo choroby, ná exekucyą poſpieſzniey ziáchác nie mogł; Podſędek, z Piſárzem ma onę odpráwić. *A.* 1613. *fol.* 31. *tit.* O odpráwie Exekucyi.

Executionem fortem militarem, ták w Koronie, iáko y WXLit. *ſuper exigenda retenta* podatkow, *in perpetuum*, zdobr wſzelákich, niegodźi ſię nikomu czynić, *ſub pæna Infamiæ*. O co *forum* Sąd Hetmáński, ábo Seym, zá mándatem od vkrzywdzonego, iáko *de nouo emergenti*. *A.* 1658. *fol.* 29. *tit.* Znieśienie.

Ná Executią Conſtitutiey *A.* 1661. y Dekretu Relácyinego, o Kośćioł S. Iákubá w Nowym Mieśćie Toruńskim, Pánnom Zakonnym támecznym przyſądzony, Commiſſárzow dáno, *cum informátione, & pœnis in contrauenientes executioni*. *A.* 1667. *fol.* 47. *tit.* Executia Dekretu.

Approbowáno tę Commiſsią. *V. tit.* Commiſsie.

Exekucya dekretow nie powinná być ná tych, ktorzy *in functione* zoſtáią. *V. tit.* Senatorowie.

Exekucyey Dekretow, *extra forum competens*, otrzymanych nie ma Stároſtá czynić, w Woiewodztwie Mázowieckim. *V. tit. Euocatio.*

Ani zaden Vrząd, dekretow Trybunálskich, o dzieśięćinę. *V. tit.* Dzieśięćiná.

Plura V. tit. Bánnicye. *tit. Infamie. tit.* Gleyty.

Exekucya z Retentorow. *V. tit.* Retentá.

Exekucya Dekretow Trybunálskich, y Kápturowych, *ſub Interregno*. *V. tit.* Spráwy.

O nieczynienie, *ſub Interregno*, exekucyey Dekretow Trybunálskich *ante Interregnum* ferowánych, Staroſtá, y Vrząd Grodzki nie odpowiedá. *V. tit.* Stároſtá.

W ziemi

W Ziemi Czerskiey Stároſtá, y Vrząd iego, powinien był z Poborcow tey Ziemie y Małżonek pozoſtáłych, y Succeſſorow ich, nieodwłoczną, według práwá, vczynić exekucyą, *ſub pœna ſolutionis de ſuo, ad inſtantiam Inſtigatoris Regni, exſoluenda. A.* 1659. *fol.* 32. *t. Executio* Exáctorow.

Exekucye w Prowincyey Pruskiey, *ſuper jure victis*, przez Woiewodow támecznych, álbo ich Vrzędy Grodzkie odpráwować ſię máią: *excepto*, gdyby Woiewodowie pomienieni, będąc *requiſiti, & ordinario juris proceſſu cõuicti*, exekucyey czynić niechcieli; ná tęn czás wolno, *extra prouincialia Officia* ſprowádzić, *& rigorem juris, ſuper parte jure victâ extendere.* A ieſliby ſię ktorekolwiek *Officium extra prouinciale, non conuictis Officijs Prouinciæ Pruſiæ*, exekucyą w Pruſiech czynić ważyło; ma *ſuccumbere pœnæ quingentarum marcarum Polonicalium*, y tákowa exekucya *nullitatis* będzie. *A.* 1678. *fol.* 27. *tit.* O exekucyách Prowincyey Pruskiey.

EXEMPTY

Exempt od Sądow, wedle Conſtitucyey Seymu *A.* 1562. dáno Vrzędnikom, y Krolewskim ſługom, y *Voluntarijs*, ktorzyby, bądz przy Krolu, bądz bez Krolá, ná posłudze woienney byli. *A.* 1578. *fol.* 341. *tit.* Zołnierze.

Znowu Exempt, ieſliby Krol ſąm iachał ná Woynę, Vrzędnikom, y Sługom iego, y wſzytkim PP. Rádom, y Deputátom *Conſilij bellici*, y Prowizorom, do dwunaſtu Niedziel, po roſpuſzczeniu Woyská, od wſzelákich ſpraw, *in quouis judicio, ſeu Officio*: wyiąwſzy, gdyby, po dacie tey Conſtitutiey, kto w nádzieię tákowego exemptu, maiętność komu iáką gwałtem á nie práwnie odiął, álbo ſię odpiſał zapiſem tákowey exceptiey. *A.* 1590. *fol.* 570. *tit.* Wyięćie Zołnierzow od práwá.

Exempt Zolnierzom Koronnym, y W. X Lit. y Dworowi Krolewskiemu od wſzytkich *in genere* Sądow, *exceptis cauſis expulſionis violentæ, rei judicatæ, & ad inſcriptiones. A.* 1609. *fol.* 908. *tit.* Zołnierze wyięći od Sądow.

Znowu Senatorom, Vrzędnikom, y Dworskim Krolewskim, ktorzy z Krolem ná woynie będą, tákowyſz exempt: wczym od Krolá liſty ſwiádeczne mieć máią, ze ná woynie byli. *A.* 1611. *fol.* 7. *tit.* Exempty Zołnierskie.

Znowu Zołnierzom Koronnym, y W. X. Lit. wedle Conſtitutiey 1590. exempt dáno. *A.* 1620. *fol.* 13. *tit.* Exempty.

Reaſſumowáno *in toto* pomienioną 1620. Cõſtitutią. *A.* 1634. *f.* 5. *tit.* Exempty.

Commiſſarzom Rzeczypoſp. exempty dáne od Krolá, iść máią v wſzelákich Sądow: *exceptis cauſis, in Conſtitutione* 1609. *deſcriptis. A.* 1628. *tit.* Exempty Zołnierskie.

Approbowáno tę *in toto* Conſtitucyą, y onę do przyſzłego Seymu reaſſumowáno. *A.* 1633. *fol.* 13. *tit.* Exempty Zołnierskie.

Exempty Zołnierzom, y ná posłudze Rzeczypoſp. będącym, zá atteſtacyą Hetmánow, álbo Pułkownikow, na mieyſcu Hetmánow, będących, *in omnibus ſubſellijs*, *in perſonalibus* tylko przyimowáne być máią. *A.* 1638. *fol.* 11. *tit.* Exempty Zołnierzom.

Táſz Conſtitutia służyłá y Posłom do poſtronnych Pánow, w ſpráwách Rzeczypoſp. wyprawionym. *Ibid.*

Y Proces ná Vr. Stárosćie Sochaczewskim, pod tęn czás, gdy go do Cárá Moskiewskiego, w ſpráwách Rzeczypoſp. *in A.* 1637. posłáno, od Vr. Kosieńskiego, *ratione quaſi extorti telonei*, otrzymány zkáſſowáno, y ſpráwę originálną, *in integrum* reſtituowáno, do tegoſz terminu, wktorym byłá przed wyiázdem iego. *ibid. fol.* 45. *tit.* Exempt Stárosty Sochaczewskiego.

Woiewody tákże Smoleńskiego ſpráwy, *tàm ex actoratu, quàm reatu*, ſuſpendowáno do tąd, poki Posłowie Moskiewſcy, od Krolá odpráwieni nie będą. *ibid. fol.* 51. *tit.* Exempt.

Exempt Vr. Zygmuntowi Wierzbowskiemu Chorążemu Łęczyckiemu, *Secretario legationis* do Ceſarzá IM. Chrześciánskiego, *& ad Comitia Imperij*, od wſzelákich ſpraw, áſz do powrotu iego. *ibid. fol.* 23. *tit.* Exempt.

O exemptách, Conſtitutie *A.* 1611. *&* 1628. (*vide hanc Cõſtit.* 1628. *tit. Zołnierze*) *in toto* approbowáno Zołnierzom, y do przyſzłego Seymu reaſſumowáno. *A.* 1653. *fol.* 14. *tit.* Exempt Zołnierzom.

O exemptách Hetmáńskich, dawne práwá y Conſtitutie, Zołnierzõ W. X. Lit. reaſſumowano, y áby u każdego Sądu przyimowáne były, poſtánowiono. *A.* 1654. *fol.* 30. *tit. Diſciplina militaris.*

Dekretá przeciw exemptom Hetmáńskim, ná Zołnierzách, *in quocunq; ſubſellio*, skazáne, *in quantum id juri non repugnat*, znieſiono. *A.* 1655. *fol.* 33. *tit. Decreta in contumaciam.*

Exempty Hetmánow Koronnych, práwem dawnym pozwolone, w káżdym Sądzie, *in perſonalibus* tylko *terminis*, iść powinne. *A.* 1676. *fol.* 29. *tit.* Exempty.

Exempt wſzytkim Senátorom, y Posłom, ná Conuocatiách generálnych Wárſzáwskich, *ſub Interregnis*, przytomnym, od popiſu, *in quantumby* ſię gdzie, pod te czáſy, odpráwował. w Confœderatiách General. Wárſzáw. *ſub. Interregnis. A.* 1648. 1668. *&* 1674.

Exẽpty nie miały iść w Woiewodztwách, Kijowskĩ, Brácławskĩ, Wołyńskim, y Czerniechowskim, tym, ktorzy *ad malè narrata* vproſili ſobie dobrá *juribus Caduci*, diſpoſitiey Krolewskiey *non obnoxia*, ták Duchowne, iáko y Swietckie, y Dwory Szlacheckie. *A.* 1661. *fol.* 31. *tit. Securitas bonorum.*

W ſpráwách zołnierskich, w ktorych iść, według práwá, powinne exempty, Trybunał, y inſze *ſubſellia* záchować ſię máią, według dawnego práwá. *A.* 1673. *fol.* 15. *tit.* Exempty Zołnierskie. Exem-

Exempt Xiążęciu IM. Czártoryiskiemu Woiewodzie Wołyńskiemu, y IMP. Sápiehy Woiewodzie Połockiemu, do Moskwy; y IM. Pánu Ianowi Gnińskiemu, Woiewodzie Chełmińskiemu, do Porty Othomáńskiey, w ſpráwách Rzeczypoſp: wypráwionym Posłom. *A.* 1677. *fol.* 45. *tit.* Exempt:

Plura o exemptách Senatorom, Posłom, Cõmiſſarzõ. *V. t.* Senator.

O Exemptách zaś Zołnierskich, *plura Vide tit.* Zołnierz:

Exemptiones bonorum. Vide. tit. Wykupno.

EXORBITANCYE

Exorbitáncye ná Conuocatiey generalney Wárſzawskiey, po śmierći Krolá Zygmuntá III. zebráć miáno, *in vim* tylko *præpauitionis, vnâ cum nationibus remediorum*, y one do Bráći ná Seymiki ſwoie, álbo okazowánia, á potym do namowy wſzytkich Stanow, ná głowny Ziazd Electiey odnieść: ſamo tylko Woiewodztwo Krákowskie, do vcieránia ich nie wdawáiąc ſię, *totum & integrum hoc negotium*, Bráci, ná przyſzłą Electią záchowáło, przed nominowániem nowego Pána one chcąc napráwowáć.. *A.* 1632. *fol.* 1.

Znowu o tym támże niżey, iſz przed mowieniem o Kandydatách, y miánowániem Krolá, vprzątnione być máią exorbitancye. *Ibid. fol.* 2. §. A iſz w pomienionych Práwách.

Exorbitãcye niektore w práwione ſą w porządek, zá conſenſem PP. Senatorow, y Posłow Ziemskich, ná Seymie. *A.* 1633. *fol.* 11. Oznáymuięmy.

A drugie po tym w Reces puſzczono, *cum declamtione*, że ná przyſzłym Seymie vſpokoione być máią. *A.* 1643. *fol.* 25. *tit.* Reces do przyſzłego Seymu.

Znowu o nich ták, *iáko y ná Conuocatiey generálney Wárſzáwskiey in A.* 1632. poſtánowiono. *Cõfœd. A.* 1648. *fol.* 1. §. Lecz iſz.

Y znowu ná Conuocatiey tákże Generálney Wárſzawskiey, po Abdicatiey Krolá IM. Ianá Káźimierzá, ták iáko w przeſzłych Confœderacyách. *A.* 1668. *fol.* 1.

Tandem ná Electiey Krolá IM. Micháłá concludowáne ſą. *A.* 1669. *Ktore reſolwowane naydzieſz tu u mnie pod rożnemi Tytułami.*

Exorbitáncye Ziem Pruskich, y inne, w Reces ná dwu Seymách, *in Anno* 1649. puſzczono. *fol.* 20.

EXPECTATYWY

Expectátywy znieſiono, y dawáne nápotym być nie máią. *A.* 1550. *fol.* 4. §. A iſz wiele. *Herburt. f.* 167. *tit. Expectatiua.*

Exules. Vide. Wygnáńcy.

Facionatus terminus. V. tit. Licowny rok,

Fatalia. V. tit. Præſcriptio. tit. Interregnum.

FORTECE

Smoleńskich Murom nápráwę, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1646. *fol.* 9. *tit.* O napráwie murow.

Náznáczono ná tę napráwę, z Quárty donátywy Simply WXLit. ſto tyśięcy złotych. *A.* 1647. *f.* 6. *t.* Napráwá murow.

Reáſſumowáno tę Conſtitutią *Anni* 1647. A Commiſſarze naznáczeni, reſtaurátią tę liquidowáć będą. *A.* 1652. *fol.* 23. *tit.* Opátrzenie Smoleńská.

De præſidio Smoleńská. *V. tit.* Miáſtá.

Fortificátią Miáſtá Lubliná, Woiewodztwo Lubelskie ná ſię przyięło. *V. tit.* Miáſto Lublin.

Tęſz Conſtitutią przyięłá Ziemiá Wieluńska, Lwowska, Przemyſłka, Sánocka, y Woiewodztwo Bełskie y inſzym Woiewodztwō wolność dáną, mieyſcá do fortificátiey ſpoſobne vpátrzywſzy, *vigore præſentis Conſtitutionis*, Seymiki ſobie od Krolá Imći. na to otrzymáć, y ná nich *Lauda* względem fortificátiey poſtánowić. Ktore *Lauda* táki *valor* mieć będą, iákoby tu były wyrázone. Ktore záś Woiewodztwá, ná Seymikách Relacyinych, ſobie, *in Laudus*, mieyſca tákie ſpecificowáć będą; one *in toto approbantur*. *A.* 1659. *f.* 49. *tit.* Fortificátia Miáſt.

Fortec WXLit. opátrzenie, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* Opátrzenie fortec.

Fortec pogránicznych *curam*, zlecono Hetmánom, tákże fortece Stániſláwowá y Brzeżan. *A.* 1676. *fol.* 42. *tit.* Fortece pograniczne.

Fortecę Zámoyską, Vr. Marćin Zamoyski Podſtoli Lwowski obiecał conſerwowáć y dotrzymáć ná Rzeczpoſp. w Confæderát. *A.* 1674. *f.* 11. §. Sprawá Ordynácyey.

Iednak *in quantum* by wyćiągáłá *neceſſitas pro magnitudine periculorum*, obiecáno onę ármatą y ámmunitią opátrzyć, á do repárátiey murow y foſſ, włośći Ordynácyey podległe, w diſpoſitiey tegoſz Vr. Zamoyskiego zoſtáiące dopomagáć będą. Dla záłożenia záś Magázynu, áby ludzie záráz *pro præſidio* będący, *& in caſum neceſſitatis ingruentis* w prowádzeni, czym zyc mieli, pozwolono w dobrách Ordynácyey podległych, ktorych *adijt poſſeſſionem*, włożyć ná poddánych ták ćiągłych, iáko y ná czynſzách będących, áby po pułkorczku zytá, miáry Zamoyskiey, z ſypowáli, y odnoſili, poki woyná Turecka nie będzie vſpokoiona. *A.* 1676. *fol.* 43. *tit.* Fortecá Zamoyska.

Fortece pograniczne, Hetman WXLit. *præſidijs* opátrzyć ma, iáko Miáſto Wilno. *A.* 1683. *fol.* 1. *tit. Securitas interna.*

Plura o fortecách. *V. tit.* Miáſtá. *tit.* Zamki. *tit.* Dobrá. *tit.* Dożywocia.

De

De Foro, gdzie komu w iákiey ſprawie ſłuży, doczytaſſie, podroznemi tytułámi.

FRYMARKI

FRymárki, ktore ſię ſtáły z ſzkodą Rzeczypoſp: máią ſię nazad cofnąć: co Rewizorowie uznáć máią, y ná przyſzły Seym przynieść, áby to Rzeczpoſpolita rozſądziłá. *A.* 1562. *f.* 19. *tit.* O Frymárkách.

Gdyby kto, zá otrzymániem wieczney Dánineу, wieś iaką, Krolowi puścił, álbo Summę Stárą, ktoraby ſię przed Státutem oſtáć mogłá, á pokazałby to iáſnemi documentánni, że Krol takową wieś, ná ktorey dobrá, á ſtara Summa byłá, od niego przyiął; chocby to *in Priuilegio donationis* nie było *expreſſum*, powinien Krol názad onę wies z tąſz Summą wrocić. Czego *cognitio* ná Seymie byc powinná. *Ibid.* §. Teſz to przykładáiąc.

Po tym poſtánowiono, żeby Rewizorowie, do dobr Krolewskich deputowáni, Frymarki rewidowáli. *A.* 1563. *fol.* 41. *tit.* Frymárki.

Rewidowane, y ſądzone náSeymie, w mocy zoſtáwiono, á nie rewidowáne ciſz rewidować máią. *A.* 1566. *fol.* 124. *tit.* Rewizya.

Frymárki bez reuiſiey, y conſenſu Seymowego, ná potym nie máią być ſtánowione. *A.* 1562. *f.* 19. §. A nápotym.

Frymárki ktoreby, przez Rewizory z Seymu, nie rewidowáne były, y potym náSeymách Koronnych nie byłyby approbowáne; żadney wagi mieć nie mogą, iáko Frymárk Wśi Tykádłowá. *A.* 1567. *f.* 130. *t.* Frymárki.

O tymże: A gdy na Seymie, *de conſenſu omnium Ordinum*, ápprobowáne będą; w *Acta Seymowe w piſáne być* máią. Ktorych Act kśięgi jedne przy Cáncellárieу Koronney, á drugie przy Skárbie, y Deputatách Quárty, chowáne, y ná Seym przez nie przywożone być máią. A kto frymárk otrzymał; ma liſt tęn ná pierwſzych Sądách Ziemskich publikować, y woźnego *ad intromittendum* wziąć. *A.* 1569. *fol.* 186. §. Frymárki.

Frymárkow w Mázowſzu, y dárowizn, *coram Actis Terreſtribus vel Cáſtrenſibus*, vczynionych, żaden bliskośćią odpierać nie może. *In Except: Maſou: A.* 1576. *f.* 305. *t.* Zámiana ábo Dárowizná.

Frymárki, ná Seymách, *ad annum* 1596. approbowáne, *in robore* zoſtáwáć máią. *A.* 1598. *f.* 692. *tit.* O Frymárkách.

Frymárki w WXLit. ſám Krol ma Sądzić, to ieſt, ieſliby kto chćiał dobr zafrymárczonych dochodzić. *A.* 1581. *f.* 531. *tit.* Kauzy Frymárkow.

Frymárki, iáki był Łoiowá y Łubeczá, (*V. Stároſta.*) nigdy *invitis Hæredibus*, áni *ſine ſcitu & conſenſu generali* Seymu, dziać ſię nie powinne. *A.* 1646. *fol.* 4. *tit Incorporatia.*

Frymárki Podláskie, za Gáſztołtá Woiewody Wileńskiego Kánclerzá

WXLit. y za pánowánia Krolow, Zygmuntá Pierwſzego, y Zygmuntá Auguſtá, poczynione approbowáno. *A.* 1569. *f.* 152. §. Nád to iſz.

Frymárki ſtáre, w Woiewodztwie y Ziemiách Ruskich, wedle Conſtitutiey 1569. w zadną wątpliwość przywodzone być nie máią. *A.* 1647. *f.* 35. *tit.* O Frymárkách.

A Rewizye, na pierwſze Rewizye, z Káncellariey Koronney, wydawáne być nie máią. *Ibid.*

Frymárk pewnych cząſtek, w dobrách dziedzicznych IchMMPP. Sápiehow, w Olexyńcách, w Biereczwieczu, w Czeplakách, y w Biáley, Skorwińskie, rzeczonych, zá Suraz. *A.* 1590. *f.* 587. *t.* Zámiáná Surázká.

Frymark Poręby, Niedźwiedziá, y inſzych wſi, z przyległościámi, zá Szyb Solny, y Lednice, z IMP. Sebáſtiánem Lubomirskiem vczyniony, approbowáno. *A.* 1607. *fol.* 852. *tit.* Approbátia.

Frymárk wſi Sáwice názwáney, włok dwádzieśćiá w ſobie máiącey, y z młynẽ, od Stároſtwá Słonimskiego, zá grunty Szyłowickie, y zá wyprowádzenie rzeki Iſſłoroki, z máiętności Vr. Niemirrow, do ſtáwu pod Słonimiem, z Vr. Iároſzem Niemirą Łowczem Podlaskim, vczyniony approbowáno. *A.* 1611. *f.* 46. *t.* Zamiáná wſi Sáwic.

Frymárk dobr Tynná, Kápituły Wileńskiey, zá dobrá Broſzewice, approbowáno, z ktorych onera Ziemskie, na Tynno, przenieſione ſą. *A.* 1638. *fol.* 45. *tit.* *Commutatio.*

Frymárk Głuchowá, w Woiewodztwie Krákowskim, zá Grodzisko, Kukutowo, y inſze *Anni* 1566. approbowáno. *A.* 1641. *fol.* 24. *tit.* Approbatia.

Frymárk gruntow Wolczátycze, Sukrow, zá ſtaw Oświnowski, w Ziemi Lwowskiey, approbowáno. *ibid. fol.* 27. *tit.* Zamiáná.

Frymárk gruntow wſi Gutkowá, y Łopáćiná, przez Commiſſarze odpráwiony, approbowáno. *ibid. fol.* 31. *tit,* Approbatia.

Frymárk gruntow Vr. Podczáſzego Mśćisłáwskiego, z gruntámi Cerkiewnemi, we wſi Dobrym. *ibid. fol.* 33. *tit.* Approbatia.

Zá ſześć włok Kośćielnych, ktore, przy pomierze włok Stároſtwa Pinskiego, do dobr Krolewskich przyłączone ſą, we wſi Koſſowicách, w Powiećie Pińskim leżącey, ná inſze włok ſześć, Przywiley OO. Frańćiſzkánom Conuentu Pińskiego dány, *in toto* approbowáno: *Saluis oneribus Reipublicæ. A.* 1647. *fol.* 25. *tit.* Confirmátiá.

Frymárk dzieſięćiny Kowinskiey, przez Commiſſarze Krolá IM. y IM. Xiędzá Biskupá Wileńskiego, vczyniony *approbatur*, z tą declaratią żeby wſi w niey ſpecifikowáne, *in cauſis injuriarum*, nie w Sądzie Duchownym, ále w Sądzie Ziemskim roſpieráły ſię: *Vſus* záś Puſcż przyległych wſi Krolewskich, według dawnego zwyczaiu, záchowáć ſię ma. *ibid. fol.* 15. *tit.* Commutatia.

Ná frymárk Krolewſzczyzny Iaſieniá, *aliàs* dolnych Vſtrzyk w Diæceſiey Przemyſłkiey, zá dobrá gornych Vſtrzyk, Vr. Mácieiá Stáni-

ſławá Vſtrzyckiego, Podſędká Sánockiego dziedziczne, ponieważ od Commiſſarzow, *de æquiualentia bonorum* doſtáteczna ieſt informácya, pozwolono, y Przywiley, ná to, z Káncellárieу Koronney wydáć zlecono, ná wieczne czáſy on approbuiąc. *A.* 1667. *fol.* 45. *tit.* Approbácya Fundacyey Plebániey.

Frymárk wśi Bohutycze, y Kopylowá, ták áby od tąd Kopylow, do Stároſtwá Hrubieſzowskiego, á Bohutycze, do Stároſtwá Grábowieckiego należáły. *A.* 1678. *fol.* 30. *tit. Commutatio.*

Frymárk z Kapitułą Wileńską. *Vide tit.* Commiſsie.

Frymárk Zupy w Wárſzáwie. *V. tit.* Zupá.

Frymárk Grodu Bieckiego. *V. tit.* Grody.

FVNDACYE

Funduſze wſzytkie, iákimkolwiek ſpoſobem, po Státućie Alexándrowym zápiſáne, iáko te, ktore Práwu poſpolitemu przećiwne náleźione ſą, y oſądzone; we wſzytkich Páńſtwách, y Xięſtwách, do Korony należących, tákże w Xięſtwie y Ziemiach Pruskich, y w Zatorskim y Oświęćimskim Xięſtwie, zkaſſowano. *A.* 1562. *fol.* 16. *tit.* O Statucie Krolá Alexándrowym.

Fundácyom, *bona exempta, inſubjecta, & litigioſa, prætextu* Dekretow, y przewodow, *in foro illegitimo* otrzymánych, *applicari* nie mogą, y wolno ich Dziedzicom dochodzić, w W. X. Lit. *A.* 1676. *fol.* 13. *tit.* Approbatia Fundacyey.

Fundácye Kośćiołow w W. X. Lit. y ceſsie dobr Krolewskich, *prævio conſenſu Regio*, ná teſz Kośćioły, vczynioną, żadnem ſpoſobem, *in dubium vocari*, áni *vllo prætextu* poruſzone być nie mogą. Co *pro lege perpetua* wárowáno. *A.* 1677. *fol.* 24. *tit. Approbatio* Fundacyi.

Fundácye dobr dziedzicznych Ziemskich w W. X. Lit. żadnym Żołnierskim ciężarom *ſubeſſe* nie máią. *V. tit.* Klaſztorne dobrá.

Wolno káżdemu, ták Duchownemu, iáko y Swietckiemu, z dobr ſwoich Ziemskich Szlácheckich, *quocunq; jure acquiſitis, de noua indice*, czynić fundacye. *V. tit.* Dobrá Szlácheckie.

Fundacyą, Vr. Lipnickiego, ktory pewną dał ſummę, áby z prowentu od niey annuátim przychodzącego, podatki Rzeczyposp: za vbogich Komornikow, Cháłupnikow, Zagrodnikow Dobr Ziéskich, w Woiewodztwie y Powiecie Sendomirskim leżących, płácone były, approbowano, z tą conditią, áby ći poddáni, ieſli pomieniona fundacya nie wyſtárczy, do podatkow przykłádáć ſię powinni byli. *A.* 1647. *fol.* 12. *tit.* Fundácya.

Fundacyą dwu Domow, w Mieśćie Kowinskim, ná Brácтwo S. Anny, vczynioną, *in toto* approbowáno: *juribus, & oneribus Reipubl: & juriſdictione Regiá, ac Ciuili, quoad bona ſaluis. ibid. fol.* 15. *tit.* Commutácya dzieſięćiny.

Fundácyą Kámięnice Kredowskiey, w Miaſteczku Brzeźinách, Brá-

 ćwu

ćwu y Ołtarzowi Anyołá ſtrożá, ze dwiemá plácámi, y rolámi, approbowáno: *oneribus & juribus Reipub: & Parochialibus ſaluis. ibid. fol.* 16. *tit,* Libertácya Kámięnice.

Ná fundacyą Burſy w Smolensku, dla dzieći Szlácheckich, maiętność, zá puſczwártá tyſiącá zł: od Xiędzá Adámá Łempickiego, Kanonikà Smoleńskiego, ná to legowánych, kupić pozwolono; y oraz tęſz fundácyą approbowáno, z tym dokładem: ieſli ná dobrá Szlácheckie, tá ſummá wnieſiona będzie; *ſaluis oneribus, & juribus Reipubl:* á ieſli ná Mieyſckie; *ſaluis oneribus Ciuilibus. A.* 1647. *fol.* 21. *tit.* Fundácya.

Fundácyą Plebániey w Nieporęcie, y penſią coroczną, z Zup Wielickich, trzy tyſiące zło: temu Kośćiołowi y Plebanowi náznáczoną approbowáno. *A.* 1661. *fol.* 16. *tit.* Fundácya.

Fundácyą Plebániey y Altáriey w Tryſzkách, w Xięſtwie Zmudzkim, approbowáno. *ibid. fol.* 21. *tit.* Approbácya Plebániey.

Approbácya Bráctwá Łuckiego, przy Cerkwi Podnieſienia S. Krzyżá. *Saluis oneribus Reipub. A.* 1647. *fol.* 39.

Fundácyą od Xiędzá Gárwáskiego, ná Syny Szlácheckie, przy Akádemiey w Krákowie, vczynioną approbowáno, y wśi do niey należące, od chlebow, y innych ciężarow, *in perpetuum* vwolniono. *A.* 1662. *fol.* 23. *tit. Approbatio Fundationis.*

Fundácyą przez IMP. Károlá Kopciá Woiewodę Połockiego, w Máiętności ſwoiey wieczyſtey, pod miaſteczkiem Ianowem, w Powiecie Pińskim, OO. Benedyktynom *Regularis obſeruantiæ Caſſinen.* y Przywiley Krolewski, ná to, *in toto, ſaluis oneribus Reipubl.* approbowáno. *Ibid. fol.* 14. *tit.* Approbácyá Fundacyey.

Potym, że nie w Ianowie tym Zakonnikom Klaſztor założony, ále *in Caſſtro Caſſino, alias* w Horodyſzczu; reaſſumuiąc pomienioną Conſtitutią *A.* 1662. znowu tę fundácyą *in toto* approbuią. *Saluis oneribus Reipub. terreſtrib⁹:* y oraz dobrá do niey należące, od wſzelákich ciężarow zołnierskich, y Mieyskich vwolniono. *A.* 1667. *f.* 74.

Przydáno do tey fundácyey wieś Soſzno, ze wſzytkiemi przynależytośćiámi, *poſt fata moderni poſſoris; ſaluis oneribus Reipub. terreſtribus. ibid.*

A ieſliby pomieniony IMP. Woiewodá Połocki, álbo kto inſzy chciał *hanc fundationem augere*; to *pro concluſione fundationis* 1635. nie ma być rozumiáno. *ibid.*

Fundácyą Káplice Krolá IM Ianá Káźimierzá, w Kośćiele ná Zāku Krákowskim, approbowáno, y ná ſuſtentacyą Kápellanow oney, wieś Mysłáwczyce od Proboſtwá S. Michála, w tymże Zamku Krákowskim, *Iuris Patronatûs Regij, auctoritate Ordinarij intercedente,* przyłączono, y nád to pięć ſet zło: z Zup Wielickich, ná dzień Nowego Látá, wiecznemi czáſy, onym náznáczono, *ſine præjudicio* ſoli Stanowi Szlacheckiemu należącey. *A.* 1667. *f.* 39. *t.* Fūdácya w Kośćiele.

Fundá-

Fundácyą Plebániey we wśi Iaſieniu *aliàs* dolnych Vſtrzykách Diæceſiey Przemyſłkiey, *cum commutatione* dobr tych, zá gorne Vſtrzyki, (*vide tit. Frymarki*) ápprobowáno. *Ibidem. fol.* 45. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Ná Fundácyą Promotorá Rożáńcá S. w Lublinie, Łan roli we wśi Krzeczonowie, w Stároſtwie Lubelskim puſto leżącey dáno, & *Eccleſiaſticis immunitatibus ſaluis oneribus Eccleſiæ & Reipub.* inkorporowáno. *ibid. fol.* 47. *tit.* Łan ieden roli.

Fundácyą Nowego Ieruzalem w Gorze, ze wſzytkiemi erectiami, donácyami, dotácyámi, Inſcripcyami, Przywileiámi, Práwámi, Libertácyámi, transfuſiami, czyńſzámi, *ſupplendo omnes juris defectꝰ*, *in toto* approbowáno: *ſaluis oneribus Reipub. & ſeruitio bellico*: y oraz, że w protectiey Krolewskiey, y Rzeczypoſp: zoſtawáć ma, deklárowano. *A.* 1673. *fol.* 20. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Fundácyą Burſy, w Ráwie, dla Młodzi Szlácheckiey, przez Xiędzá Wálentego Turoboyskiego Archidyakoná Chełmskiego, ná wśi, Podskárbie, názwáney, w Woiewodztwie y Ziemi Ráwskiey, leżącey, ná to, przez tegoſz Xiędzá Archidyakoná kupioney vczynioną: y oraz Przywiley Krolewski, *eo nomine*, wydány, *in toto* approbowáno. *ibid. fol.* 21. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Fundácyą ſzkoły Rycerskiey, ktorą Vr. Krzyſztoph Miroſzowski, *de proprio peculio, & bonis*, vmyślił vczynić w Krákowie, przy Akádemiey Krákowskiey, approbowáno. *A.* 1676. *f.* 25. *t.* Szkołá Rycerska.

Znowu ią approbowáno, y wolnośćiom Akádemicy Krákowskiey inkorporowáno, *y diploma* ná to wydáć z Káncellárycy kazáć obiecáno, ktore tákże approbowáno. *A.* 1677 *f.* 25. *t.* Szkołá Rycerská.

Fundácyą Xięży Poniatowskich, w Werechowie y Zabłociu, dobrách ich dziedzicznych, *de noua radice* vczynioną: *ſaluis oneribus Reipub.* approbowáno. *A.* 1676. *fol.* 21. *tit. Fundatio.*

Fundácyą *Clericorum Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum*, z doroczną, w Zupách Wielickich, ſummy tyſiącá ſześćiu ſet zł: Polskich prouiſią, approbowáno, y áby *iuxta Inſtitutum ſuum* vczyli, *non derogando iuribus & Priuilegijs Patrum Societatis Ieſu*, wedle Conſtitutiey *A.* 1635. pozwolono. *A.* 1667. *f.* 43. *tit.* Approbacya. Tychże Fundácye znowu approbowano, y práce w Piotrkowie, ná fundácyą ich zákupione, od wſzelákich podatkow vwolniono, & *immunitatibus Eccleſiaſticis* inkorporowáno. *In eãdem gratiam*, Oycow tegoſz *Inſtitutum* w Chełmie, przy Fárnym y Szpitálnym Kośćiele, zá conſenſem *Loci Ordinarij*, y cáłey Kapituły Chełmskiey, oſádzonych, includuiąc Fundácyą: *Saluis iuribus, & ſine præiuaicio iuriſdictionis bonorum Regalium, & prouentuum* Stároſty támecznego: *tùm ſaluis iuribus Soc. Ieſu à Republ. datis, & Academiarum, Cracouien. & Zamoyſcẽ. A.* 1677. *fol.* 35. *tit.* Appprobatia *Pauperum.*

Ná Fundácyą *Theologiæ Speculatiuæ, in Collegio Varsauien. Soc. Iesu*, summę ná Trąbkách, y ná Naborowie, y náinnych wszytkich dobrách zápisáć, IM. Xiędzu Stánisławowi Swięćickiemu Biskupowi Chełmskiemu pozwolono: *saluis iuribus Reipubl. & hác conditione*, áby z tych dobr, ná Pospolite ruszenie, iednego konnego *benè armis instructum*, w ktorymkolwiek Powiecie expediowáno: y oraz też dobrá wolne od hybern, y stacyi Zołnierskich, iáko Szlácheckie deklarowáno. *Hoc adiecto*, ázeby dzieći Szlácheckie, *ex sua familia* dwuch, *reliqui* záś *ex pauperibus Nobilibus procreati*, z tychże prowentow miáły wychowánie (*fusè opisana ta fundacya*) *A.* 1677. *fol.* 38. *tit.* Fundacya Theologiey.

Zniesiono potym tę fundácyą, dla tego, że *sine scitu Reipublicæ, in Volumen Legum, cum iniuria priuatorum*, wprowádzona iest. *A.* 1678. *fol.* 41. *tit. Fundatio* Theologiey.

Fundácyą Pustelnikow, *aliàs Domus Recollectionis Clericorum B.V.M. sine macula conceptæ*, w Puszczy Korabiowskiey, erigowáną approbowano, y *fundum*, gdzie Klasztor *substituit*, y z Łąką, *ecclesiasticæ immunitati* inkorporowano. *A.* 1677. *fol.* 41. *tit.* Approbacya Fundácye y.

Do Funduszow dawnych, ná Káplicę S. Káźimierzá, przy Kościele Káthedrálnym, *w Zamku Wileńskim*, podatek vchwalono, *sub titulo* Kapszczyzná, ná káżdy rok po zło: pułtrzeciá, z káżdego domu w Wilnie pod Iurisdictią Zamkową, Biskupią, Kápitulną, Metropolitáńską, Zakonną, Horodniczą, Ziemską, y Mieyską, zostáiącego, *non obstantibus libertationibus, sine præiudicio* iednak Skárbu W. X. Lit. A ktoby, ták dawnym funduszom, iáko y temu swieżęmu Práwu *contmuenire* ważył się; odpowiadáć powinien, *in foro* teyze iurisdictiey, pod ktorą *bona* iego *consistunt: saluá* do Trybunału *compositi Iudicij appellatione. A.* 1677. *fol.* 22. *tit. Approbatio* fundácyi.

Fundacyą Altaryey we wśi Olwicie, w Powiecie Kowieńskim, IMP. Ianowi Antoniemu Chrápowickiemu Woiewodzie Witepskiemu, vczynić, y siedm włok osiádłych w teyże wśi Olwicie, y Czyczkách, w possessiey onego, zostáiących wydzielić, y práwnie *in Iudicio cõpetenti* obwárować pozwolono, approbowáno, y pomienione włoki z intratą doroczną, *perpetuis temporibus*, do tey Altaryey albo Káplice applikowáno, y Przywiley z Káncellaryey W.X Lit. iako dáne *Exulibus* Woiewodztwá *Smolen. diploma* mieć chce, wydáć roskazáno. *Ibid. tit.* Fundácya Altáryey.

Fundácyą Kápłanow *Congregationis missionis* w Wárszáwie, przy Kościele S. Krzyzá, na przedmieściu Krákowskim, przez Krolową IM. Ludowikę, vczynioną ápprobowáno, y pláce ná ktorych *Seminariũ Ecclesiasticum, & ædificia* dla tychże Kápłanow, przy pomienionym Kościele, z ogrodem y domkámi zásiádłe, *ab omnibus Reipub: oneribus* vwolniono, y wieś, Skuły, názwáną, ná prouisią pomienio-

mienionych Kápłánow kupioną, y z oſobna dobrá Dáwidy, y Zgorzałą, *cum attinentijs, pro Clericorum educatione, & inſtitutionè*, nábyte, tymże Kápłánom inkorporowáno. *A.*1678. *f.* 20. *t.* Approbácya Warſáwskiey.

Fundácyą tychże Kápłánow w mieśćie Chełmnie, przez IM. Xiędzá niegdy Andrzeiá Leſczyńskiego Biskupá Chełmińskiego záczętą, à przez Imći. Xiędzá Ianá Máłáchowskiego Biskupá Chełmińskiego Podkánclerzego Koronnego konczącą ſię, ápprobowáno, & *Sortes Menſæ Epiſcopalis*, Dziemiány y Niedzwiedzie, *cum tráiectu* applikowáne, tudzieſz *Præpoſituram Eiſchauienſem cum iure Pátronatûs, juxta primæuam fundationem*, nád to folwárczek we wśi Wábczo, ze trzemá włokámi, przez Vr. Dobrskiego, tymże Kápłánom Chełmińskim, *ſaluis Reipub: oneribus*, zápiſány inkorporowáno. *Ibid.*

Fundácyą Altáryey Owáńſkiey, przez Vr. Káźimierzá Szumlańskiego, vczynioną ápprobowano. *Ibid. fol.* 15. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Włokę roli fundátiey Máćieia Mieleńskiego Aptekárzá Przaśnyskiego, ná Ołtarz S. Iacká, w Kośćiele Fárskim Przáśnyskim, od wſzelákich podatkow, czynſzow, y ángáriy, vwolńiono. *A.* 1616. *fol.* 37. *tit.* Libertátia włoki.

Dobrá Pieniązkow e, ná Ciechánowie, fundátiey Bálcerá Klickiego, y Małżonki iego, na Káplicę S. Anny, przy Kośćiele S. Máłgorzáty, od Spy, y czynſzow, y wſzytkich podatkow, *perpetuis temporibus*, vwolńiono, & *immunitati Eccleſiæ* inkorporowáno. *Ibid. tit.* Libertátia Dobr.

Funduſze ták dawne, iáko y ſwieże Kośćiołom w Inflánćiech, y Kurlándyey, ápprobowano. *V. tit. Religia.*

O Fundacyách, *plura. V. tit.* Klaſztory. *tit.* Koſcioły.

Diſpoſitia Nieporętu y Białołęki, *V. tit.* Dobrá.

Genus Ducale. V. tit. Krol.

GLEYTY

Gleyty zadne, ktoreby przećiwne práwu y Statutowi były; dawáne być nie máią, *ſub nullitate* onych. *A.* 1550. *fol.* 5. § Gleyty żadne.

Herburt. fol. 410. *t. Saluus Conductus ſecundum Statuta detur.*

Znowu, że Gleyty, Sublewacye, ná Infámie y Bánicye, *ex perſoli*, w Trybunałách ápprobowáne; nie máią być wydawáne, *ſub nullitate* onych. *A.* 1641. *fol.* 12. *tit.* O Sublewácyách.

Reaſſumitur to Prawo WXLitewskiemu. *A.* 1647. *fol.* 20. *tit.* O Sublewácyách.

Znowu, że ná Infámie y Bánnicye, *ex ſerijs partium controuerſijs* otrzymáne, iść nie máią, ále *executioni indilatè ſubeſſe* powinne: ktorą Stároſtowie, y ich Vrzędy Grodzkie, *in perſonis & bonis iure victorũ*

victorum, według Práwá, odpráwiáć máią. *ſub pœnis Legum*: A 1667. *fol.* 6. *tit.* Deklárácya beſpieczeńſtwá.

Gleyty Práwu przećiwne, ná Infámie, Bánnicye, *ex perſonali* otrzymáne, ábo, po pozwániu *ad caſſandam*, ápprobowáne: więc áni *Perduellibus*, wydawáne, *ex Senatûs Conſulto*, być nie máią. *A.* 1662. *f.* 2. *t. De reddenda ratione Senatûs Conſultorum.*

Herburt. fol. 409. *t. Saluus conductus*

Gleyty ſługom y poddánym, przećiw Pánom, nie máią być dawáne. O czym Státut *A.* 1543. *approbatur*. *A.* 1588. *f.* 458. *t.* O nie dawániu Gleytow.

Ani Mieſzczáńom, przećiw Szláchcie. *Ibid.*

Idem ibid.

Gleyty między Stároſtámi y Dzierzawcámi, á między Mieſczany, y Kmiećiámi Krolewskiemi, mogą być dáwáne. *Ibid.*

Gleyty do Inflánt, pod dwiemá Pieczęćiámi wyćhodzić máią. *V. t.* Inflánty.

Gleyty w ſpráwách *o exceſſa, & crimina*, Senatorom, ábo Posłom Ziemſkim ná Seym wysłányni *illata*. *V. tit* Senator.

Gleyt Vr. Zborowskiemu *approbatur*. *V. tit. Vadium.*

Gleyt Vr. Woyćiechowi Sudráwskiemu, do drugiego Seymu pozwolono. *A.* 1633. *f.* 54. *tit.* Gleyt.

Gleyt Vr. Markowi Łáhodowskiemu, y onego do czći przywrocić obiecano, *Ibid.*

Gleyt Vr. Ierzemu Krokowskiemu, do drugiego Seymu. *Ibid.*

Gleyt Vr. Woyćiechowi Cerekwickiemu, ná wſzytkie Infámie, gdziekolwiek ná nim otrzymáne, doprzyſzłego Seymu. *A.* 1641. *f.* 28. *tit.* Gleyt.

Gleyt Succeſſorom niegdy IMP. Sámuelá Zálinskiego Woiewody Málborskiego. *A.* 1643. *f.* 4. §. *Succeſſores.*

Gleyt Vr. Alexándrowi Guyskiemu, ná Infámią contumácyálną, do pokázánia *in Iudicio Marſchalcali* niewinnośći. *A.* 1647. *f.* 23. *t.* Gleyt.

Gleyt Vr. Iakubowi Grochickiemu wydány, do przyſzłego Seymu ápprobowáno. *Ibid. f.* 40. *tit.* Approbácya Gleytu.

Także Vrodzonym, Koſákowskiemu, y Sokołowi. *Ibid.*

Gleyt ná trzy Infámie Seymowe *in contumaciam* otrzymáne, Vr. Tomáſzowi Szrzemſkiemu, *ex Senatûs Conſulto* dány, *ad deciſionem cauſæ* prolongowáno. *Ibid. tit.* Prolongacya.

Gleyt Grækownom, ná Seymową Infámią, *A.* 1648. *in contumaciam ex delatione* Michálá Græká, *per euaſionem* otrzymáną, Trybunałem Lubelskim vtwierdzoną. *A.* 1649. *f.* 14. *tit.* Gleyt Grækownom.

Gleyt Vrodzonym, Sewerynowi Choynáckiemu, Stánisłáwowi y Ianowi Tomickim, ná Infámie ich gdźiekolwiek otrzymáne, do drugiego Seymu pozwolono. *Ibid. f.* 15. *tit.* Gleyt.

Gleyt Vr. Mikołáiowi Sokołowskiemu, do przyſzłego Seymu prorogowáno. *Ibid.*

Gleyty

Gleyty Vrodzonym, Sámuelowi Łaſczowi, Przecłáwowi, Piſárskiemu, Woyćiechowi Tyrawskiemu, Mikołáiowi Sokołowskiemu, Ianowi Kopeczynskiemu, Piotrowi Iákubowi Grodzickiemu, Ianowi Mentyckiemu, Krzyſtophowi Wieliczkiowi, że *compoſuerunt cum partibus.* wydáć kazano, Tákiegoſz Gleytu pozwolono y Ianowi Sokołowi. *A.* 1649. *fol.* 20. *tit.* Pozwolenie Gleytu.

Gleyt *ex Senátûs Conſulto* IMP. Woiewodzie Sendomirskiemu, ná Infámią, y wieczne Bánnicye, na Trybunale Lubelskim otrzymáne dány, *ad deciſionem cauſarum iuridicam Comitialem,* wcále záchowáno. *A.* 1653. *fol.* 17. *tit.* Zniesienie Condemnát.

Cleyt Vrodzonym, Woyćiechowi Wilkánowskiemu, Alexándrowi Iwánowskiemu, Stánisłáwowi Beydowi, Andrzeiowi Łázowskiemu, *ad benè merendum de Repub. & componendum cum parte,* do lat dwu pozwolono, y executią Condemnát ſuſpendowáno. *A.* 1654. *fol.* 21. *tit.* Gleyt.

Gleyty Vrodzonym, Ianowi Potockiemu, y Stephánowi Leſniewskiemu, wydáne approbowáno. *A.* 1655. *fol.* 33. *tit.* Zniesienie.

Gleyt Vrodzonemu Stánisłáwowi Rzeczkowskiemu, ná Infámią, w ſpráwie z Vrodzonemi Brzuchowskiemi, y Márcenskim, ná Commiſsiey Lubelskiey, otrzymáną, á ná Seymie publikowáną. *A.* 1658. *fol.* 62. *tit.* Gleyt.

Gleyt Vrodzonemu Ianowi Choynáckiemu, ná Infámią, *ex perſonali* otrzymáną, *ad componendum cum Párte*, wydáć kázáno dodrugiego Seymu. *A.* 1656. *f.* 28. *tit.* Gleyt.

Gleyt Vr. Stephánowi Leſniowskiemu ná przyſzłym Seymie pozwolony, do przyſzłego Seymu, ná vſpokoienie ſtrony, prolõgowáno. *Ibid. tit. Proſogatio* Gleytu.

Gleyt Vrodzonym, Adámowi, y Prokopowi Zeliborskim, Bázylemu Vſtrzyckiemu Komornikowi Ziemskiemu Przemyſłkiemu, Łukaſzowi Roźniatowskiemu, ná Infámie, w Trybunale Lubelskim, od Vr. Máryny Vſtrzyckiey, y Stephána Popielá otrzymáne, *ad cõponendum cum Parte, Ibid. tit.* Pozwolenie Gleytu.

Gleytu Vrodzonym, Woyciechowi, Káſprowi, Fráncíſzkowi, Oborskim Podkomorzycom Liwskim, ná vſpokoienie ſtrony przeciwney, do przyſzłego Seymu pozwolono. *ibid. f.* 29. *tit.* Gleyt.

Gleyt tákiſz dano Vr. Woyciechowi Wilkánowskiemu, ná zniesienie Infámiy y Bánnicyi, *coram quouis Regni Iudicio* otrzymánych, y executią, do przyſzłego Seymu, ſuſpendowáno. *Ibid.*

Gleyt Vr. Fráncíſzkowi Czerskiemu Podczáſzemu Dobrzyńskiemu, zá pozwoleniem ſtron powodowych, *ad componendum* do przyſzłego Seymu dáno. *A.* 1662. *f.* 33. *tit.* Gleyt.

Gleytu, Vrodzonym Samuelowi, y Krzyſztophowi Nowomieyskim Bráći rodzonym, ná Infámie, y Bánnicye, od Vrodzonych Zeſzyńskich, *in quouis Subſellio* otrzymáne, do przyſzłego Seymu, pozwolono. *A.* 1667. *f.* 38. *tit.* Gleyt

Gleytow

Gleytow Zołnierzom *contemporibus Legis publicæ*, wydáwáć zákázáno. *A.* 1667. *V. tit.* Woysko.

Gleyt generálny, *ad iure agendum*, ná przyſzłym Seymie, *cum ſpecificatione perſonarum*, z Kánceláryey, wſzytkim potrzebuiącym, *ratione* Dekretow, ná Seymách przeſzłych, *in contumaciam* otrzymánych, wydáć pozwolono. *A.* 1667. *fol.* 66. *tit.* Contumácye Seymowe.

Gleyty *ad iure agendum*, Vrodzonym, Ludwikowi Zielskiemu, y Zofiey Białozorownie Małżonkom, y Iáckowi Zákrzewskiemu. *Ibid. f.* 71. *tit.* Gleyt.

Gleyt Vr. Alexándromi Sczawińskiemu, ná condemnáty, od OO. Kármelitow Conwentu Bielskiego, otrzymáne dány, że *ad deciſionem cauſæ* służyc má, deklarowáno. *A.* 1673 *fol.* 19. *tit.* Approbácya Gleytu.

Gleyt temuſz *ad componendum* z Vr. Fráncíſzkiem Brochowskiem, do przyſzłego Seymu. *A.* 1676. *fol.* 54. *tit.* Gleyt.

Gleyt Szláchetnemu Frydrychowi Bekierowi dány ápprobowáne. *A.* 1676. *f.* 54. *tit.* Approbácya. Gleytu.

Gleyty, ná Infámie, tym, co zá gránicą w kupách ſwawolnych. *V. tit.* Ludzie Swawolni. *Plura, tit.* Pozwy. *tit.* Sublewácye.

GOSPODY

GOſpody, ná Seymikách, Sądách, Stároſtwie mieyſc, *habitâ ratione dignitatis perſonarum*, máią rozdawáć. *A.* 1565. *fol.* 85. *tit.* Rozdawánie Goſpod.

O tymże, *cum declaratione*, iſz żaden Vrząd nie ma ſię w to wdawáć, procz Stároſtow, áni ná Trybunale Márſzałkowie Deputaccy nie máią w tym żadney im przeſzkody czynić. *A.* 1598. *fol.* 704. *tit.* O Goſpodách.

Goſpody w Wárſzáwie, żeby PP. Márſzałkowie oboygá Narodow, iáko zwyczay ná Seymách, Woiewodztwom, Ziemiom, y Powiatō Koronnym, y W. X. Lit. y Ziem do nich należacych, (*Co zá pozwoleniem Obywatelow Woiewodztwa Mázowieckiego było*) ná Seym electiey Krolá rozdáli, dwory y domy Szlácheckie *ab iſto onere* wyiąwſzy, poſtánowiono. *A.* 1632.

Poſzło, to in ſequelam, y iuß od tąd, bez pozwolenia Woiewodztwá Mázowieckiego, Goſpody, Márſzałkowie oboygá Narodow rozdaią. citra reſpectum Seruitoratu, y libertatiy domow y Kámienic w Wárſzáwie, ktore ad hunc ſolum actum electionis relaxuią, y ſuſpenduią: tych iednák, ktorzy ſą in Officijs publicis priuilegiati, wcále libertacye zoſtáwuią, y oſobom niektorym, meritorum, ſeu alio quopiam juſto reſpectu. Iákoſz w Confœderacyey Wárſzáwskiey Generálney *A.* 1668. Kámienicę názwáną Koſtczyńska, ná Drukárnią Elertowską, náznáczoną, ná wieczne czáſy, od gośćiá *ex officio* vwolniono,

& in A. 1674. tęſz Libertacyą reaſſumowáno. Vwolniono tákże w teyże Confœderacyey *A.* 1674. y Kámięnicę Szeleżyńską *aliàs* Drewnowską názwáną, dwiemá przed tym Conſtitutiámi Seymowemi libertowaną.

Goſpody *ex officio* w Wilnie, pod czas reſidentiey Krolewskiey, tákże pod czás Trybunałow, y Cõmiſſyi Rzeczyp. *V. t.* Miáſto Wilno.

Goſpody *ex officio* w Grodnie. *V. tit.* Miáſto Grodno.

Goſpody *ex officio* w Tykoćinie. *V. tit.* Miáſto Tykoćińskie.

O Wolnośćiách Kamienic, y domow od ſtanowienia w nich gośći. V. tit. Libertacye.

GRABIEZ

OGrábież, w Kijowskim, Brácławskim, Wołyńskim, Woiewodztwách, *forum peremptorie* w Sądzie Grodzkim. Ktory Sąd Grodzki iáko y o zbiegi, bez żadney zwłoki, ſtronie vkrzywdzoney ſpráwiedliwość, y executią, z ruſzeniem Powiatow, zá dwie Niedzieli vczynić ma. *Præuiâ* vkrzywdzonego *citatione* do Grodu, licownym rokiem, ná Niedziel dwie. *A.* 1578. *fol.* 337. *tit.* O Sługách.

O Zbiegach. V. tit. Poddáni zbiegli.

GRANICE

Statuta Herburti de Limit. V. f. 475. t. Succamerarÿ Offic.

GRánice, gdzieby Stároſtá rozſypał między Krolewskiemi á Ziemskiemi dobrámi; powinien ie záſię vſypáć. *A.* 1562. *f.* 23. *t.* Statut. Gdzie nimáſz pewnych znákow gránic álbo kopcow, między częśćiámi, y działámi Szláchty w iedney wśi; nigdy między ſobą pomiary, y porownánia częśći ſwoich bronić nie máią. *A* gdzieby więcey ktory z nich dzierżał gruntu, ániżeliby mu należáło, ták z práwá przyrodzonego, álbo teſz nabytego; powinien drugiemu, przez pomiárę ſpráwiedliwą, we wſzytkich pożytkách, iáko przyidzie, ták wielkośćią, iáko teſz dobrocią nárownáć; wyimuiąc Siedliska ſtare, ktoreby przez trzy látá trzymáli: á wſzakoſz w wielkośći y dobroci maią być narownane, z bliżſzego gruntu, przy mnieyſzym Siedlisku tákże dobrym. A gdzieby granice w tákim dziedzictwie były położone, między częśćiami, y działy ſzlácheckiemi przed tym vczynionęmi, albo iesliby ſię Strona iedna drugiey od pomiary odpisała, tàm iuſż pomiára y porownanie, między niemi, mieyſca nie má, y być nie może. A iesliby iedẽ z działu wziął rolą, álbo ſiedlisko, abo część mnieyszą, ale lepſzą, á drugiby wziął wiekszą, ale podleyſzą, á toby zápiſem między ſobą, álbo dzielcámi, álbo iednaczámi, y zakładem vmocnili; tedy wedle tego máią być ſądzeni, y záchowáni, wedle Práwá y zwyczáiu. *In Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 304. *tit.* O porownániu dobr.

Gránice vzywániem ten ma wygrawáć, kto znáki lepſze y wywody vzywánia pokaże. Ná co Sąd ma skazáć y posłáć Vrzędniki Ziemskie, do tego należące. *In except. Maſou. Ibid. fol.* 312. *tit.* O czynieniu gránic.

A ieſli znákow, áni wywodow *ab vtrą parte* nimáſz; pozwánego powodztwo ma być nákazáne. *In Except. Maſou. ibid.*

Gdy ieden drugiego pozywá o ponowienie gránic, y kopcow vſypánie, przez ſtáre znáki grániczne między dobrámi ich, ktore znáki y ściánę ſtárą álbo kopce miánowałby ná pozwie, y one przyſięgą potwierdźić podeymowałby ſię; táki, z práwá, ma mieć początek wywodu y probátiey, przez ſtárce, z tákich znákow. Ktore ieſli Vrząd Ziemski przyimie, á ſtroná druga będzie negowáłá; powod z ſwiádkámi probować ma *jummento*, iſz te znáki ſtáre ſą, y prawdziwe grániczne, między dobrámi temi, álbo ſtárą ſciáną, ábo miedzą grániczną, ábo kopcámi ſtáremi, wedle ktorych znákow poſſeſsią ſwoię, y vżywánie wywieść ma. A ták *his præmiſſis* gránice máią być czynione, y kopce vſypáne. Ktore ſwiádki, powod w Sądzie Ziemskim, ná bliskich Rokách, po skazániu ma miánować, y popiſáć oraz z rotha przyſięgi: á ná mieyſce rożnic, z tęmi ſwiádkámi, przeyśćia, od węgłá do węgłá, przez mieyſcá, y znáki grániczne, iáko ſię wyżey pomięniło, przyſięgę, ná Roku, ſtronom od Vrzędu náznáczonym, przy onymże Vrzędzię, powinien będzie vczynić: ktorą ſpráwę wſzytkę, Vrząd przerzeczony, kopcow y znakow granicznych *vczynionych abo okrązonych, przed Sądem* Ziemskim, zeznac powinien będzie, y wpisać w Xięgi Ziemskie. Agdzieby ktorá ſtrona Przywiley miáła ábo iakie liſty, abo zapisy ná granice, abo ná pewne mieysca grániczne, to ieſt Vroczyską pewne; tá ſtrona będzie miałá początek do powodu probować y podeprzec te gránice y mieyſca, wedle *muniment* ſwoich, y dawnego zachowániá. od vczynieniá granic, y vſypaniá, abo okrązenia kopcow, Podkomorzemu puſkopy, to ieſt trzydzieśći groſzy, á Stároście drugie trzydzieśći gr: Polskiey monety, obiedwie ſtrony, pozwána y powodowa, á Woźnemu ſześć groſzy, z gránic zápłáćić máią. A gdzieby między ſtronámi, z dobrey woli były vſypáne kopce, álbo granice vczynione: tedy przerzeczonemu Vrzędowi, obiedwie, ſtronie, iedno trzydzieśći groſzy dáć będą powinne, á nie więcey: á Woźnemu groſzy trzy. *In Except. ibid. fol.* 313. *tit.* O ponowieniu gránic.

In cauſis granicierum, Plebáni, ktorzy nie máią poddánych, y folwárkow vdzielonych, álę tylko z dzieſięćin y z penſiey fundowáni ſą; *cum hæredibus* przymięſzywáni być nie máią. *A.* 1607. *fol.* 835. *tit.* Duchowni w Koronie.

Gránice Woiewodztwá Połockiego, Podkomorzowie náprawić máią. *A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* Gránice Woiewodztwá.

O tymże: á ná Podkomorzych záłożono winę, przykładem Woiewodztwá Podláskiego z Brześćiem. *A.* 1601. *fol.* 761. *tit.* Rozgrániczenie Orſzy.

A tám winá *centum marcarum: forum* Trybunał, *inter cauſas officij*, *ex inſtá-*

ex inſtantia cujuſuis. ibid. fol. 741. *tit.* O Rozgrániczeniu Woiewodztw.

Gránice połowice wśi Serebryſczá, Szláchetnym Serebryskim, (gdzie im iedná, á druga do Stároſtwá Chełmskiego należy) áby Rewizorowie vczynili, roskazáno. A ieſliby dla iákiey przyczyny, ziáchać nie mogli; inſzych ná káżdy czás, ná prośbę tychże Serebryskich, Káncellaryá Koronna dawáć powinná, áſz *ad determinationem* tey ſpráwy. Ktorzy cokolwiek vczynią, w tey ſpráwie; to Stároſtowie Chełmſcy, *pro tempore* będący, wiecznemi czáſy trzymáć będą powinni, pod winą w Conſtitutiey *A.* 1562. z ſtrony rozſypánia gránic, wyráżoną. *A.* 1590. *fol.* 589. *tit.* Approbacya Reuiſiey Serebryskim.

Gránic, w Woiewodztwách, Ruskim, Bełskim, Podolskim, y Wołhyńskim, ſpoſob táki poſtánowiono. Gdy Obywatel ktoregokolwiek z tych Woiewodztw, z Obywátelem inſzego Woiewodztwá z tychże pomienionych, przyległym ſobie, gránic potrzebuie, powinien obádwá Vrzędy Podkomorskie, tákże Chorąże y Woyskie, ták Powiatu ſwego, iáko teſz y onego, od ktorego ma rożnice, wywieść. Ci záś powinni ſię ná innoteſcentiey vkrzywdzonego podpiſáć, y ná czás w przypozwie náznáczony ſtáwić, pod winą ſtá grzywien. O co *forum* ná Trybunale, *inter cauſas officij*, to ieſt, ieſliby ſię nie podpiſał, álbo, podpiſáwſzy ſię, nie ziáchał; wyiąwſzy przyczynę prawdziwey choroby. Zá tákim przypozwem y obwieſzczeniẽ, pozwány powiniẽ przećiwko ſtronie powodowey ſtánąć, y práwnie ſię o własność y rożnicę grũtu roſpráwić (*abſenttâ vnius duorumuè* z pomienionych Vrzędnikow *non obſtãte*) A ktorey ſtrony ważnieyſze dowody będą; tey przyſięgá nákazána być ma: *Saluâ appellatione*, ná Trybunał, ſtronie, ktoraby ſię vkrzywdzoną być rozumiáłá. Gdyby záś te obádwá Vrzędy, między ſobą, niezgodni byli, y rożne *Decreta* między ſobą vczynili; tedy oboiey ſtronie wolna być ma appellacya ná Trybunał, od ktoregokolwiek Dekretu. W Trybunale záś Dekretow tych vznánie ma być w tym Woiewodztwie, ktore naprzod przypadáć będzie, to ieſt álbo w Wołhyńskim, álbo w Kijowskim, álbo w Brácławskim. A Vrzędy pomienione powinne, ná Trybunał, doſtáteczne ſentencye ſwoie, z doſtátecznemi controwerſiámi, y wywody obiáśnionemi, Polakõ, piſmem Polskim, á Wołyńcom, piſmem Ruskim, wydáć. *A.* 1601. *fol.* 738. *tit.* Rozgrániczenie.

Ná tákowy Rok, powinne ſtrony wyiáchać, w rownym poczćie, to ieſt we trzydzieści tylko koni, ráchuiąc w to ſługi, y przyiacioły, y bez ſtrzelby, tylko z broniámi zwyczáynemi, z ſzáblą, mieczem, kordem, y Szpádą, pod winą piąći ſet grzywien. O co *forum* ná Trybunale, *inter cauſas officij, peremptorie. Ibid.*

A gdyby ſię tráfiłá przyległość dobr Krolewskich dzierżáwy czy-

ieykolwiek; zwyczáynie, wedle prawá, tákowe rożnice, przez Cō-miſſarze, rozgrániczone być máią. *Ibid.*

Reaſſumowáno tę Conſtitutią 1601. y deklárowáno, iſz między temi trzemá Woiewodztwy, Ruskim, Bełskim, yWołyńskim, y Powiatámi, y Ziemiámi ich, rozgrániczenia *actum*, nie tylko Chorążowie y Vrząd Ziemski, ále teſz y inśi Vrzędnicy Ziemſcy, przy Podkomorzych, álbo Vrzędách ich, to ieſt Stolnicy, Podczáſzowie, Podſtolowie, Woyſcy, Miecznicy, Skárbnikowie, byle byli z ktoregokolwiek Powiatu álbo Ziemie tych Woiewodztw; *ſufficienter & plenarie* odprawić mogą, y byle ich mniey nád trzech nie było z iedney, y z drugiey tákże ſtrony. A gdy pozwánego, doydzie innoteſcentia od Commiſſarzow aktora, y w Grodzie, *vbi bona citati conſiſtunt*, zeznaną będzie; powinien *citatus*, *pro tempore & loco*, *innoteſcentiá Commiſſariorum actoris aſſignato*, *á parte ſua*, *pari numero*, Commmiſſarzow wywieść. A ieſliby, *pro tempore aſſignato*, od Commiſſarzow actorowych, *citatus* ſwych Commiſſárzow niewywiodł, y lub ſám wyiáchał, lub nie wyiáchał; (w czym go tylko *vem infirmitas*, *juxta Statutum*, *in termino ſequenti comprobanda*, wymowić może) Commiſſarze od actorá wywiedzieni, będą mogli ſámi rozgrániczyć, y kopce vſypáć, (co *ratum & firmum* będzie) ſtoſuiąc ſię w tym rozgrániczeniu, wprzod *ad litentoria documenta*, á *in defectu*, ná *teſtimonia ſenum*, y wedle Statutu, *ſigna naturalia*, *& poſſibilitates*, *actorū*, ieſliby ktora ſtroná miáłá, nie upoſledzáiąc, á ieſliby y tego nie było, á obiedwie ſtrony wątpliweby miáły *documenta*; *fundum controuerſum* w puł rozdzielić będą mogli. A tá Cō-miſsia gdy ſtánie, nigdy wzruſzoną być nie może. *A.* 1647. *fol.* 26. *tit.* Rozgrániczenie Woiewodztw.

Reáſſumowáno wedle tey Conſtitutiey 1647. generálne rozgrániczenie Woiewodztwá Wołyńskiego z Ruskim, y áby *in toto ad effectum* przyſzło, wárowáno: Dekretá iednak Commiſſarzow, *ratione* Dworow Szlácheckich, w Mieśćie Krzemiencu ferowáne, y executią onych, *in cauſis* tylko *fundum hereditarium tangentibus* ſuſpendowáno, y termin tym ſpráwom, przed Luſtrátorámi od Rzeczypoſp: deputowánemi, ktorzy w tym Woiewodztwie dobrá Krolewskie luſtrować będą, náznáczno. Przed ktoremi, kázdy Práwá ſwoie produkować powinien. A ieſliby ktory poſſeſſor, Práwá ſwoie na te grunty *per calamitatem temporum* zgubił, á *iuramento* álłegácyą ſwoię comprobowawſzy, inquiſitią poſſeſsiey ſwoiey ſtározytnieyſzych gruntow wywiodł; *ſecundum Conſtitutionem Vnionis* ma być záchowány: y co iuſz przez tych Luſtráto row, w tákich ſpráwách, decidowáno będzie: *in dubium* wiecey, iáko y Dekretá, *ratione fundorū regalium*, nie máią *vocari*. *A.* 1661 *fol.* 23. *tit.* O rozgrániczeniu.

Gránic ſpoſob między Wołhynię, y przyległemi Woiewodztwy. *V. tit.* Commiſsie.

Gránic

Gránic między Woiewodztwy Pruskiemi, á Ziemiámi przyległemi, ſpoſob táki: Pozwáć ma Aktor proſto ná pole, nie do ſądow Ziemskich: gdzie Podkomorzy z iedney ſtrony, to ieſt od Woiewodztw, y Ziem przyległych, á z drugiey ſtrony, od Prus, Sędzia Ziemski, ábo Ławnik ktory, máią być wywiedzieni; ktorzy *in ſecundo termino tanquam peremptorio*, tey álbo owey ſtronie *actoratum* przyſądzić y decidowáć máią, *ſaluâ apellatione* od ſententiey ich, ábo gdzieby ſię niezgodzili, od ich rozroznieniá, na Trybunał: Ktorey *proſecutio*, *in Palatinatu Actoris*, *vel ſi ſint mutui Actores*, *in Palatinatu* teyże ſtrony, ktora pierwey pozew wydáłá, powinná być. Ato ſię ma rozumieć, o rozgrániczeniu dobr dziedzicznych, nie o dobrách Stołu Krolewskiego. *A.* 1601. *fol.* 740. *tit.* O ſpoſobie rozgrániczenia.

Dla vſpokoienią w gránicách Woiewodztwá Smoleńskiego, od Woiewodztwá Czerniechowskiego, Commiſſarze naznáczeni. *A.* 1638. *fol.* 31. §. Przy tym.

Przy gránicách ſtárodawnych, Xieſtwo Kijowskie, wiecznemi czáſy, záchować obiecáno. *A.* 1569. *fol.* 165. §. Obiecuiemy teſz.

Gránice między Woiewodztwem Kijowskim, á Powiátem Mozyrskim approbowano. *A* 1631. *fol.* 22. *tit.* Approbácya.

Rozgrániczenia dobr Krolewskich, z dobránni Ziemskiemi, przez ſáme Commiſſarze, nie przez Rewizory, od prawowáne być máią. *A.* 1647. *fol.* 28. *tit.* o Rewizyách.

Grániczni Komornikowie, przyſięgáć ná Ziemskich rokách, y oſiedli być máią. *A.* 1569. *fol.* 191. §. Podkomorzowie.

W rozgrániczeniu dobr Krolewskich z Szlácheckiemi, w Ziemi Dobrzyńskiey, Commiſsie dáwnieyſze, ktore *legitimè* z Káncellaryey wyſzły, y do effektu przyſzły, *non obſtantibus inhibitionibus*, *appellationibus*, *& proſecutionibus quibuuis*, *in toto* approbowáno. *A.* 1638. *fol.* 38. *tit.* Rewizya.

Gránic całey Rzeczypoſpolitey *ſecuritati*, ták *prouiſum*, iſz gdyby iákiekolwiek, od ktorego Nieprzyiáciełá pogránicznego Koron. náſtąpić miały inkurſye, *vel præpeditiones legitimæ poſſeſſionis Tenutarum* Krolewskich, Duchownych, y Swietckich; przeciwko kázdemu tákiemu, wſzytkie ſiły Rzeczypoſp: obrocone być máią. *A.* 1673. *fol.* 29. *tit.* *Securitas* gránic.

O Commiſsiách rozgrániczenia dobr roznych *V. tit.* Commiſsie.

Gránice gruntow Xćiá. IM. Oſtrogskiego, w Wárſzáwie. *V. tit.* Ordynácya.

GRÆCKA RELIGIA

Græckich Kościołow *Beneficia*, teyże Religiey Ludziom máią być dawáne. w Confæderátiey Generálney Warſzáwskiey, *ſub Interregno*, *cauetur*. *A.* 1573. *fol.* 209. §. Wſzákze.

Szláchcie máią być dawáne. *A.* 1576. *fol.* 294. §. O to teſz Nas proſili.

O tymże, że Szláchcie Narodu Ruskiego, y *merè* Religiey Græckiey dawáne być maią. *A.* 1607. *fol.* 840. *tit.* o Religiey Græckiey.

Iedney oſobie, dwoie *beneficia* nie máią być dawáne: á ktoby ie trzymał; naydáley do roku, jedno puścić ma, *ſub pœna mille marcarum delatori*, ná Seymie, *ad inſtantiã* Posłow Ziemskich, *perſoluendâ*. *ibid.*

Reaſſumitur tá *Conſtitutio ratione* rozdawánia *beneficiorum* Cerkiewnych, według ktorey, *in futurum* záchować ſię Krol powinien. *A.* 1620. *fol.* 20. *tit.* Religia Græcka.

Græckiego nabozenſtwa *exercitium*, według dawnych obrzędow, ma być wolne. *A.* 1607. *fol.* 840. *tit.* o Religiey Græckiey.

Dálſze w tym y gruntownieyſze vſpokoienie, do drugiego blisko przyſzłego Seymu odłożono. *A interìm Vniti*, Nieunitow, *& è contra*, w Koronie, y w WXLit. nie máią przenágábáć, *ſub pœna decem millium floren.* O co *forum* Trybunał: y jeſliby ſtroná, ſtronie gwałtem, ábo iákimkolwiek ſpoſobem, od Seymu przeſzłego, dobr co odięła; wolno czynić práwem o to w Trybunale *Compoſiti Iudicij*. *A.* 1609. *fol.* 893. *tit.* Religia Græcka.

Ieſzcze do dálſzego Seymu odłożono: *interìm* wolne nabozeńſtwo, ták Duchownym, iáko y Swietckim, od ktorego áni prawem niewoleni być nie máią. *A.* 1618. *fol.* 5. *tit.* O Religiey Græckiey.

Ieſzcze do dálſzego: *interìm* pozwy, *ab vtrinq; Proceſſus*, Decretá, Bánnicye, Sequeſtry, y Suſpenſy wſzelákie, *ratione* rozrożnienia w Religiey, zkáſſowáno. *A.* 1623. *fol.* 6. *tit.* Religia Grecká. *Et ſupra* wſzytkie Bánnicye y poſtępki práwne, ná oſobách Duchownych, ták w Koronie, iáko y W.X.Lit. *caſſantur*. *A.* 1607. *fol.* 840. *tit.* O Religiey Græckiey.

Ieſzcze do dálſzego Seymu, vſpokoienie to odłożono, á *interìm* w pokoiu *ab vtrinq;* záchowáni byc máią. *A.* 1627. *fol.* 9. *tit.* Religia Grecka.

Y ieſzcze do dálſzego, *cum eadem ſecuritate*, iáko przed tym. *A.* 1631. *fol.* 5. *tit.* Religia Græcka.

Græckich Władyctw y Monáſterow dobrá, iáko y Rzymskich Kościołow, alienowáne być nie mogą. *V. tit.* Kościoły.

Według teyże Conſtitutiey, wolno dobr Cerkiewnych od Cerkwi alienowánych dochodzić. Dzierżawcy iednák Kwaſowá, Tarnkow, Ianiewicz, Lipląn, Buremczá, Woderády, Teremne, przy práwie ſwym zoſtawáć máią. *A.* 1607. *fol.* 840. *tit.* O Religiey Græckiey.

Græckie Cerkiewne Bráctwá, przy Práwách, y Przywileiách zoſtáwione ſą: á napiſánni przy Ewangeliach, dobr Ziemskich Szlácheckich

dochо-

dochodzić, y pozyskiwáć nie maią te Cerkwie, ktore teraz nie máią w tych dobrách poſſeſsiey. *ibid.*

Ktoby po śmierći Władiczey, dobrá Władycze y Cerkiewne náiáchał, w nich gwałty czynił, gumná, zbożá, y inne ſprzęty, nie máiąc do tego żadnego práwá, y prætextu, zábierał; tákowy káżdy *pro violatore & inuaſore* ma być rozumiány. O co po wywiedzieniu, zá pozwem, *ſcrutinium*, ná pierwſzych Roczkách, álbo Rokách, tego, gdzie ſię to ſtánie, Powiatu, *forum* ná Trybunale, między ſprawámi Piątkowemi, przed Sądem *Compoſiti judicij*, w ktorymkolwiek Woiewodztwie y Powiecie, lubo Conſeruatách, *ex remiſſione in duabus*. A gdy ſię *objectum crimen* pokaże; tákowy káżdy, lubo ſwoie *ſcrutinium* wywiedzie, lubo nie; powinien trzy tyſiące grzywien, *per medium parti & Iudicio* zápłáćić, taxę w pozwie położoną *reponere*, y ſzkody wſzytkie *refundere*, *in inſtanti*, *ſub pœna Infamiæ*, ktora *ex nunc cum executione* ná wſzelákich dobrách, ma być nákazána. Pod tęſz winę, y *forum* káżdy podpada, ktoryby ſię ważył bezpráwnie dobrá Duchowne trzymáć, w nie wieżdżáć álbo one u Krolá, *ad malè narrata*, vpraſzáć. Spráwy iednák grániczne, y *ſimplicis injuriæ*, tey Conſtitutiey podlegáć nie máią. *A.* 1631. *fol.* 5. *tit.* O dobrách Władyckich, y Cerkiewnych.

Declaratur, iſz tá Conſtitutia rozumieć ſię ma, y ściągáć, ná ſámie tylko dobrá Władycże, y Cerkiewne. *A.* 1633. *fol.* 25. *tit.* o Sądách.

W Græckiey Religiey rozdwoioney, zá ſzrodkowániem Krolá IM. Szwedzkiego, y Deputatow z Senatu y zkołá Poſelskiego wyſádzonych, pewne piſmo między niemi námowione, ná obie ſtrony, z podpiſem y pieczęćią tegoſz Krolá IM. Szwedzkiego oddáno. w Confœderat. general. Wárſzaw. *ſub Interregno*. *A.* 1632. §. w Religiey Græckiey

Græckiey Religiey Obywátelom Koronnym, y W. X. Lit. nie będącym w Vniey, *diploma* z pieczęćiami, Koronną, y W. X. Lit. ná Seymie teráźnieyſzym dáne, do gruntownego, ná przyſzłym Seymie, vſpokoienia *approbatur*. *A.* 1633. *fol.* 15. *tit.* Aſſecuracya vſpokoienia.

Vſpokoiona *tandem* ta Religia, według punctow, ná electiey Krolá IM. Władyſłáwá IV. ſpiſánych: y Przywileie, ná pewne wárunki, wydáć rozkazáno. Tákże wſzytkie Proceſſy, y *litis* pendentie, *ex occaſione Religionis*, y punktow wzwyſz miánowánych, *ab vtrinq;* wſczęte, *in perpetuum* zkáſſowáno, *vadium* w Conſtitutiey, *A.* 1609. ſpecifikowáne reaſſumuiąc: to ieſt, dzieſiąći tyſięcy zło. O co *forum* Trybunał. *A.* 1635. *fol.* 11. *tit.* Religia Græcka.

Conſtitutią *A.* 1635. *de non alienandis bonis Terreſtribus, &c.* (*vide apud me tit. Dobrá*) przyięli ći, ktorzy Religiey Græckiey. *Ibid. fol.* 8. §. A tęſz Conſtitutią.

Táſz Religia pokoiem obwárowána, y áby Dekretá w Trybunałách,

ktore

ktore *vim legis ſapiunt*, ferowáne nie były, zákazáno, reaſſumuiąc w tym Conſtitutią *A.* 1627. (*co obacz pod Tytułem Trybunał*) *A.* 1638. *fol.* 12. *tit.* Religia Græcka.

Potym pokoy ten wzruſzony był odebrániem Cerkwiey, y proceſſámi ab vtriną rożnemi. Przeto Rzeczpoſp. *complanare* to chcąc? wſzytkie proceſſy, *ex occaſione Religionis* (*non autem violętiarum*, y ktore *vim legis ſapiunt*) między Duchownemi, y Swieckiemi *cujuscunq; Statûs & conditionis*, w Koronie, y W. X. Lit. z obudwu ſtron, ná iákimkolwiek ſtopniu záwiſłe, Dekreta, Bannicye, Sequeſtry, Suſpenſy, do drugiego Seymu ſuſpendowáłá, obiecuiąc o tym wſzytkim, *ex adcitatione* cognitią vczynić. *A.* 1641. *fol.* 6. *tit.* Religia Græcka.

Græckiey Religiey oſobom wſzytkim Swietckim, y Duchownym, we wſzytkich criminálnych ſpráwách, *ex occaſione Religionis*, ná Seymie, *ex regeſtro ſpeciali cauſarum criminalium*, w Koronie, á w W. X. Lit. w Wielkim Kole, Vnitom, y Nieunitom, w ſpráwách záś Cerkiewnych, o zábránie Cerkwi, y dobr Cerkiewnych, *intuitu cognitionis Priuilegiorum*, ná Sądách Krolewskich Relacyinych, *forum* náznáczono: *præuiâ inquiſitione*, w właſnym Grodzie, álbo Ziemſtwie: *quâ peractâ*, tenże Sąd nie wdáiąc ſię w żadne Dekretá, *cum toto cauſæ effectu*, ma odeſłáć ſpráwę, przed Sąd Krolá Relácyiny: *termino præfixo in ſex ſeptimanis.* A ná Relácyách, tákowe ſpráwy nie odwłocznie, podług Conſtitutiey *A.* 1635. decidowáne, y do należnego Grodu, *pro finali executione*, odſyłáne będą. *Ibid.* Reſtitucya do czći Vr. Sylueſtrá Hulewiczá Władyki Przemyſłskiego Nieunitá, y iego *complicum*, przez znieśienie z nich *pœnæ Infamiæ.* Z tą iednák conditią, áby Władyctwo Przemyſłkie, z Monáſterem S. Spáſá, y z dobrámi do niego należącemi, *perpetuis temporibus*, przy Vnitách zoſtawáło. Monaſter záś S. Onophrego, ze wśią Naczutką, Monáſter Laura, ze wśią Lawrowym, tákże Monáſter Smolnicá, ma *de facto* tákże *perpetuis temporibus* zoſtawáć *in poſſeſſione* Diſunitow. A po śmierći teráźnieyſzego Władyki Vnitá, ma im ieſzcze wieś Sechmie do tego być przydána. *non derogando in reliquis*, punctom ná electiey Krolá IM. Władyſłáwá IV. ſpiſánym. Po śmierći záś Hulewiczá pomienionego Władyki Nieunitá, iuſz ná tych Monáſterách Archimandryt, ma być podawány, á Władyká Vnit. *Ibid. fol.* 7. *tit.* Reſtitucya.

Græckiey Religiey Narodowi Ruskiemu Práwá służące, do executiey nieodwłoczney, według punctow, ná electiey Krola IM. Władyſłáwá IV. opiſánych, przywodzić obiecano, y Commiſſarzow z obudwu Narodow, *ſaluâ Conſtit.* 1641. o Władyce Przemyſłskim, ná znáczono. *A.* 1647. *fol.* 3. *tit.* Religia Græcka.

Græcka Religia, według dawnych Praw, y Przywileiow, wcále záchowána. A cokolwiek w Káthedrách, Metropoliách, Władyctwách,

Archi-

Archimãdryách, Monáſterách, Cerkwiách, Bráctwách, Szpitalách, drukárniách, tákże *in Seminarÿs*, & *Collegÿs*, przeciwko punktom, ná electiey Krolá IM. Zygmuntá III. poſtánowionym, y Conſtitutiámi Seymowemi ſtwierdzonym, nie wVniey będącym *exorbitat;* to wſzytko, ná przyſzłym Seymie *electionis* vſpokoić obiecáno, y przyſzłemu Pánu, dla executiey, *inter pacta conuenta, absq; omni diſquiſitione & contradictione* podáć. w Confœderat. Generál. Wárſzaw. *ſub Interregno. A.* 1648. *fol.* 4. §. Religia Grecka.

Puſzczono to *negotium* w Reces, ná Seymie. *A.* 1649. *fol.* 20. *tit.* Reces.

Y znowu ná drugim Seymie, w tymże Roku, do przyſzłego Seymu. *fol.* 20. *tit.* Reces.

Græckiey Religiey Duchowni, w dobrách Krolewskich, Duchownych, y Szlácheckich, w Koronie, y W.X.Lit. y Ruskim, od wſzelákiego poddáńſtwá, podatkow, páńſczyzn, podwod, robocizn wolni być, y pod jurisdictią Páſterzow ſwoich należnych zoſtawáć máią. *A.* 1659. *fol.* 55. *tit* Duchowni.

Co ná Commiſsiey Hadyáckiey, *in rem* ſámych Disunitow ſtánęło? *vide in Volumine Conſtitutionum. A.* 1659. *fol.* 49. §. Religia Grecka.

Græckiey Religiey, tak w Vniey, iáko y Diſuniey, w Koronie, y W. X. Lit. będącym, wſzytkie przeſzłych *Interregnorum* Confœderácye reaſſumowáno, *non præjudicãdo Iuribus* Władyctwá Przemyſkiego, y Archimándrycy Leſzczynskiey, w Powiecie Pinskim, & *vbicunq; ſint, Eccleſiarum Vnitorum.* w Confœderat. Generálnych Wárſzáwskich, *ſub Interregnis. A.* 1668. & 1674.

W inſzych záś prætenſiách, w tey Religiey, záchodzących, doskonáłe vſpokoienie, *futuris Regnantibus*, pilno zálećić obiecáno było, *ſaluis Iuribus, & erectionibus fundationum, tùm & Decretis in foro ſæculari latis, Ritui Latino*, w Ziemi Chełmskiey. *ibid.*

Tákże y w ſprawie o Władyctwo Przemyſkie, między Vnitem, y Diſunitem, Władykámi, áby *per Iudicialem deciſionem, juxta jura, diplomata, & priuilegia vtriusq; partis*, ná Seymie *Coronationis*, vſpokoiona byłá, zálećić obiecáno. w Confœderat. General. Wárſzáwskiey, *ſub Interregno. A.* 1674. *fol.* 5. §. Religiey Græckiey.

Cerkwie Religiey Græckiey w Koronie, y W.X.Lit. tákże ktore *in obedientia Sanctæ Romanæ Eccl: Catholicæ* ſą, iáko y te, ktore w Diſuniey, iáko przez wiele Seymow, od poborow vwolnione były, tak y teraz przy teyże libertácyey zoſtáwiono ie. Od ktorych Skarb, *tàm pro præteritis, quàm & futuris annis*, vpominác ſię nie ma Poborow, y Poborcy Woiewodztwá Ruskiego, względem onych, pociągáni być nie powinni. A ieſli juſz gdzie o to otrzymáne ná nich condemnaty; *caſſantur præſenti Conſtitutione. A.* 1667. *fol.* 15. *tit.* O Cerkwiách.

Conſtitutią *A.* 1667. *ſub tit. Securitas* Dobr Duchownych (*v mnie tit.* Dobra Duchowne) reaſſumowáno Religiey Græckiey, y Dobrá Duchowne, fundacyey Ziemskiey Szlácheckiey, y Poſpolitemu ruſzeniu podległe, tákże domy, Dwory, w ktorych rezyduią Kápłáni ſwietcy Religiey Græckiey, w iedności S. będący, w dobrách Krolewskich, Szlácheckich, Duchownych, w W. X. Lit. od wſzelákich ciężarow zołnierskich, ſtacyi, chlebow zimowych, ſtánowisk, noclegow, przypiśnego, podwod, y innych exactiy, y ciężarow, *in perpetuum* vwolniono, *ſub rigore Conſtitutionum, de diſciplina militari*, y żeby od tąd nigdy PP. Hetmáni, ſtácyi, y chlebow, w tákowych Dobrách nie náznaczáli, wárowáno. *A.* 1678. *fol.* 11. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiey.

Græco Ruskiey Religiey Ludziom, ták ſwietckim, iáko y Duchownym, *ſub prætextu Religionis, & appellationum* do Patryarchy Conſtantinopolitáńskiego, iáko pod Nieprzyiacielem Krzyżá S. mieſzkáiącego, zá gránice wyieżdżáć, y z támtąd do Polski przyieżdżáć zákazáno, y Bráctwá wſzytkie, jurisdictiey, y Sądom, Wieleb. Władykow ich, *Loci* Ordinaryuſzow, z ktorych ſię wyłamuią, poddáiąc, áby relácyey więcey do Pátryárchy Conſtántinopolitáńskiego nie mieli, poſtánowiono, *ſub pœna colli & confiſcationis bonorum, ſaluâ appellatione*, w ſprawách teyże Religiey *Græco* Ruskiey, *aggnuatis*, od Sądu pomienionych Władykow, do Sądu Krolewskiego, *rectâ* ná Relacye. *A.* 1676. *fol.* 28. *tit.* Conſtitucya.

Græckiey Religiey Ludzi *deſideria*, względem pewnych punctow pomienioney Conſtitutiey *A.* 1676. o nie wyieżdżaniu zá gránice, do przyſzłego Seymu odłożono. Ná ktorym, z Senatu, y z Izby Poſelskiey, do vſpokoienia tey ſpráwy, Deputaći náznáczeni być máią. A tym czáſem *cauſas in lite pendentes*, do przyſzłego Seymu záwieżſzono, y pokoy między Vnitámi y Nieunitámi wárowáno, *ſub pœnis*, w Conſtitutiách *deſcriptis*. *A.* 1677. *fol.* 11. *tit.* Religia Grecká.

Gdy w Ziemi Drohickiey Cerkwie Religiey Græckiey Vniáckie, w Schiſmę ſię obrociły; *ad diſquirendum hoc negotium*, Commiſſarzow náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 23. *tit.* Cerkwie Diſunickie. Wywiedziona inquiſitia w tey ſpráwie, przed Commiſſarzámi, ále iſż na tym Seymie ſądzona być, dla gwałtownych ſpraw R. P. nie mogłá; do przyſzłego Seymu odłożona, *cum hac declaratione*, że ná początku Seymu, *ante omnes cauſas*, ſądzona będzie. *A.* 1678. *fol.* 24. *tit.* Cerkwie.

Swieſczenniká do Cerkwiey w dobrách dziedzicznych Dziedzicowie, á w dobrách Krolewskich, Dzierżawcy podawać máią: *ſaluis majoribus Beneficijs*, ktore podawániu Krolewskiemu należec máią. *A.* 1647. *fol.* 19. *tit.* O Duchownych Ruskich, ták w Vniey, iáko y nie w Vniey będących.

Tychże

Tychże Swieſzczennikow, do roboćizny, y podwod, Władykowie zażywać nie powinni, áni z nich podátku wyciągáć. *ibid.*

Grecka Religiá w miáſtách nikomu przeſzkodą być nie ma do Má giſtratu. *V. tit.* Miáſtá

O Duchownych Græckiey Religicy. *plura V. tit.* Duchowni.

G R O D Y

GRod w Piotrkowie poſtánowiono: w ktorym wſzytkie ſpráwy ták ważne być máią, iáko w Sierádzu. Iednák, obádwá te Grody, ieden Stároſtá trzymáć ma. *A.* 1557. *fol.* 11. §. Zá prosbą

Grody w Ziemi Nurskiey, Powiátowi Wąſſoskiemu w Wąſſoſzu: w Ziemi Łomżeńskiey, Powiatowi Zembrowskiemu, w Zembrowie: w Ziemi Nurskiey, Powiátowi Oſtrowskiemu, y Kamięnieckiemu, w Oſtrowie, poſtánowiono; gdzie ſpráwy wſzytkie Vrzędowi Stárośćiemu należące, ták ważne być máią, iák przedtym w Wiznie, w Łoźie, y w Nurze, ważne bywały. Stároſtowie iednák pomienionych Ziem, te Grody trzymáć máią, ták iáko Sierádzki Stároſtá, wedle pomienioney Conſtit. 1557. trzyma Grod Piotrkowski. *A.* 1565. *fol.* 104. *tit.* Sądy Grodzkie.

Tákże w Látyczowie w Woiewodztwie Podolskim, w ktorym Stároſtá Kámieniecki, iáko w Kámieńcu, jurisdictią ma *exercere*. *A.* 1581. *fol.* 376. *tit.* Grod Látyczowski.

Tákże w Kámieńcu Mázowieckim, ktory pod jurisdictią Stároſty Nurskiego zoſtawáć ma: *A.* 1593. *f.* 648. *tit.* Grod Kámieniecki.

A Stároſtá Nurski, przynamniey cztery rázy co rok, w Kámieńcu, Roki Grodzkie ſądzić powinien. *Ibid.*

W Poniedziáłki odpráwowáć ie ma. *A.* 1598. *fol.* 703. *tit.* Sądy.

Grody, w Nurze, w Kámieńcu, w Oſtrowi, tákże w Łomzie, Łomżyńskiemu, y Oſtrołęckiemu, Powiátom, á Kolenskiemu, w Kolnie, wiecznie deklárowáno. *A.* 1598. *fol.* 703. *tit.* Grody wieczne w Mázowſzu.

W Kolenskim Grodzie Querele, co dwie Niedzieli, & *cauſæ officij*, y inne wſzytkie ſpráwy, Vrzędowi Stárośćiemu należące, ták iáko y w Łomżie, odpráwowáć ſię máią. *A.* 1593. *fol.* 646. *tit.* Spráwy Vrzędowe.

Grody Pruskie, Woiewodztwu Chełminskiemu, w Kowalách: Woiewodztwu Málborskiemu, w Kiſzporku: Woiewodztwu Pomorskiemu, w Skárſzewách: poſtánowiono, y dla reſidentiey Woiewodow támecznych, teſz Zamki, y z Prowentámi ich, (*ſaluis moderni poſſeſſoribus*) náznáczono. *A.* 1611. *fol.* 31. *tit.* Kśięgi Ziem Pruskich, y Grody.

Tychże Grodow Aktá, że wieczne być máią, deklárowáno. wolne iednák proteſtácyi, plenipotencyi, relácyi, y inſzych zapiſow, kto re *perpetuitatis vim non ſapiunt*, według dawnych zwyczáiow,

przed ſądem Mieyskim, kto chce, zoſtáwiono zeznawánie. *A.* 1635. *fol.* 34. *tit.* Wieczność Ziemie Pruskiey.

O tymże, iſz Obywátelom Ziem Pruskich wolno zeznáwáć recognitie, ktore *vim perpetuitatis non ſapiũt*, przed Aktámi miey skiemi, ále te, ktore ſą *perpetuitatis* nie godzi ſię zeznawáć, tylko przed Vrzędem Ziemskim, ábo Grodzkim. *A.* 1647. *fol.* 38. *t. Salaria* w Miáſtách Pruskich.

De Salarijs V. tit. Salaria.

Grodu Ciechánowskiego wieczność poſtánowiona. *A.* 1588. *fol.* 478. *tit.* Grod Ciechánowski.

Tákże Krákowskiego. *A.* 1589. *fol.* 517. *tit.* Aktá Grodzkie.

Tákże Rożáńskiego, y Mákowskiego. *ib. f.* 520. *t.* Grod wieczny.

Tákże Wárſzáwskiego, y Czerskiego. *ibid. tit.* Przełożenie.

Tákże Sendomirskiego Woiewodztwá Akt wſzytkich Grodzkich, wieczność, ktorą w ſześć Niedziel, po skonczeniu tego Seymu, brać máią. *A.* 1590. *fol.* 580. *tit.* Grody wieczne Sędomirskie.

Tákże Zakroczymskiego, Liwskiego, Zembrowskiego. *Ibid. fol.* 581. *tit.* Grody wieczne Powiátow Mazowieckich.

Tákże Socháczewskiego. Ktorego *Acta vim perpetuitatis* brać poczną, we cztery Niedziele, po skończeniu tego Seymu. *A.* 1593. *fol.* 646. *tit.* Grod wieczny Socháczewski.

Tákże Sądeckiego y Bieckiego, iáko Krákowskiego. *A.* 1598. *fol.* 703. *tit.* Wieczność Grodow.

Tákże Bobrownickiego. *A.* 1601. *f.* 755. *t.* O Grodzie Bobrownicki.

Takze Wyſſogrodzkiego, Wiskiego, Wąſſoskiego. *A.* 1601. *fol.* 754. *tit.* Grod wieczny.

Tákże Oſwiećimskiego. *A.* 1616. *fol.* 21. *tit.* Grod Oświecimski.

Tákże Kámienieckiego y Látyczowskiego, w Woiewodztwie Podolskim. *Ibidem. fol.* 25. *tit.* Grody wieczne.

Tákże Lubelskiego, przykładem inſzych Grodow Máłopolskich. *A.* 1631. *fol.* 25. *tit.* Grod wieczny.

Tákże Płockiego, przykładem inſzych Grodow w Koronie. *Ibid.*

Tákże Ráwskiego. *Ibid.*

Tákże wſzytkich w Ruskim Woiewodztwie, oprocz Przemyſłkiego, y Zydaczewskiego. *Ibid. tit.* Grody.

Tákże Przemyſłkiego, iáko inſzych w Koronie. *A.* 1633. *fol.* 52. *tit.* Grod wieczny.

Tákże Łukowskiego. ktorego *Acta vim perpetuitatis* brác poczną we cztery Niedziele, po skończeniu Seymu tego. *Ibid. fol.* 53. *tit.* Grod wieczny.

Tákże Beſkiego, y innych wſzytkich, w tym Woiewodztwie, Grodow. *A.* 1635. *fol.* 34. *tit.* Grody wieczne.

Tákże Podláskich wſzytkich. *A.* 1641. *fol.* 33. *tit.* Grody wieczne.

Tákże Zydáczewskiego. *A.* 1677. *fol.* 27. *tit.* Grod.

Grod wieczny w Goniądzu Mieśćie do Stároſtwá Knyſzyńskiego należącym, dla przyimowánia ſámych tylko ſuſcept, poſtánowiono, y onemu tákowąſz *ſecuritatem*, iáka y innym Grodom powinná być, wárowáno. do ktorego Piſarz Grodzki Bránski, Regenta przyſięgłego Szláchćicá, ktoryby tám przy Grodzie rezydował, y wſzytkie recognitie przyimował, y potrzebuiącym extrácty wydawał, podawáć záwſze powinien. Ná Káncellaryą záś, Staroſtá Knyſzyński powinien, mieyſce przyſtoyne wymierzáć, zá pierwſzą Piſárzá támecznego requiſitią; á mieſzczánie zbudo wáć ią máią, *ſub pœna quadringentarum marcarum. A.* 1667. *fol.* 33. *tit.* Grod w Goniądzu.

Grod y Ziemſtwo w Czerniechowie poſtánowiono, y do práwá y Statutu Kijowskiego przyłączono. *A.* 1633. *fol.* 36. *tit.* Ordinácya Czerniechowska.

Także y w Nowogrodku. *A.* 1635. *fol.* 17. *tit.* Ordynácya.

Grod Biecki ná Woytoſtwo przenieśiono do Miáſtá, á Woytoſtwo zá Miáſtem, tám gdzie Grod był, zoſtáwáć ma: y *Laudum* ná zmurowánie Izby y sklepu dla Sądow, y chowánia Xiąg, approbowáno. *Ibid. fol.* 21. *tit.* Commutatia.

Grody w Woiewodztwie Ruskim powinne mieć Xięgi oſobne, dla wpiſowánia quitow, z podatkow, per oblátam podánych. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* O podawániu Regeſtrow.

Grodzcy Vrzędnicy Woiewodztwá Wołyńskiego dobrze oſiedli w tamtych Powiátách być powinni, y ſpraw w Trybunale odpráwowáć nie máią. *A.* 1661. *fol.* 23. *tit.* Reuiſia Xiąg.

Grodzki Vrząd od w więzowánia bráć nic nie má. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Chcąc vſtrzedz:

Grodzcy *Sędziowie*, y Podſtárośćiowie, oſiedli być máią. *Ibid.* §. Iſz kazdy.

Grodzkich Vrzędow, Sędziowie, y Piſarzowie, weſpoł trzymáć nie máią. *Ibid.*

Grodzcy Sędziowie, y Podſtárośćiowie, w Ziemi Podláskiey, oſiedli, y Szláchtá, *ſub nullitate* Sądow, *& non præſtanda illis obedientia* być máią. *A.* 1569. *fol.* 192. §. Vſtawiamy.

Grodzkie Quity, ták iáko Ziemſkie, wazne być máią. *A.* 1589. *fol.* 519. *tit.* Quity Grodzkie.

Grodzkie Vrzędy w WXLit. od Condemnát, w Trybunale Skárbowym Litewskim, względem niewybránia v chwalonego, ná Conuocátiey Grodzieńskiey, *à plebeijs* podatku, ferowánych vwolniono &c. *A.* 1667. *fol.* 72. *tit.* Vwolnienie Grodow.

Grodzkie Vrzędy Ziem Pruskich, exekucye *ſuper iure victis*, w Prowincyey Pruskiey czynić máią. *V. tit.* Exekucye.

Grodowi Smoleńskiemu zápiſy wſzelákie, *ſub Interregno A.* 1648. pozwolono było przyimowáć, bez Piſarzá Ziemskiego. *Vide. tit.* Piſarze.

Grodzkiemu Sądowi Spràwy należące. *V. tit.* Spráwy *tit. Euocatio.*

Grodzkie Vrzędy, wdawáć ſię nie máią, w ſpráwy Sądowi Ziemskiemu należące. *V. tit.* Roki.

O Vrzędách Grodzkich: *plura. V. tit.* Piſárze.

Grodzkim Sądom *commoditas*, y chowániu Xiąg mieyſca. *V. tit.* Cõmiſsie. *tit.* Xiegi.

Grodzkie Sądy. *V. tit.* Sądy. *& tit.* Roki.

Grody káráć powinne Werbarzow. *V. tit.* Woysko.

Grodom wolno brać, ſądzić, y káráć tych, ktorzy ná Zydy czynią tumulty. *V. tit.* Zydzi.

Grodzkie Sądy, w Woiewodztwte Smoleńskim, przy Woiewodztwie Smoleńskim. *V. tit:* Woiewodowie.

O Hæretykách V. tit. Religia.

HETMAN

HEtman, ſwawolą, y Seditie zołnierskie hámować y káráć, y *diſciplinam militarem* w rezę wprawić ma. *A.* 1590. *f.* 569. *tit. Diſciplina militaris.*

Artykuły iego máią być ważne, iáko Seymowe poſtánowienie. *Ibid:*

Kogokolwiek skárże więźieniem, ná gárdle, abo poczciwości; tàk ma być wazno, iákoby to ná Seymie było poſtánowiono. *Ibid.*

Y Hetmánowi Litewskiemu tákaſz *autboritas & poteſtas* deklárowána. *Ibid.*

Znieśiono *ſuperiora*, iáko tylko *propter euentum belli Turcici ordinata. A.* 1591. *f.* 618. *tit.* Znieśienie.

Ná inſzym mieyſcu iednák ták poſtánowiono: że Hetman, abo Vrząd iego, według ártykułow woiennych, powinien kádzemu, *in inſtanti, peremptorie* czynić ſpráwiedliwość. Y że Hetman z Rotmiſtrzámi, y Porucznikámi, ktorych dośiąc może, záſádziwſzy Ławicę, ná gardle, według przewinienia, káráć może, co nie má być *in diſquiſitionem* przywodzono. *Abſentes* iednák, ná poczciwości káráni być nie mogą, tylko na Seymie. *Ibid. fol.* 613. *tit. Diſciplina militaris.*

Declaratur, że Hetman wysłuchawſzy zdánia Rotmiſtrzow, y Porucznikow, może zołnierzá skárać, wedle zdánia y ſumnienia ſwego, á w nagłym rázie, y bez namow Rotmiſtrzowskich, y Poruczniczych. *A.* 1593. *f.* 640. *t.* Declarátia.

Reaſſumuntur ſuperiora, & meliorantur ták, jſz Hetmáni Wielcy, á w niebytności ich, Polni, oboygá Narodow, *præſentem* ná gárdle, *abſentem* ná poczćiwości káráć mogą. *A.* 1601. *f.* 732. *tit. Declaratio.*

O tymże, á cokolwiek podług artykułow ſwoich publikowánych

vczynią: to w wątpliwość nie ma być przywodzono. *A.* 1607. *f.* 859. *t.* O Zołnierzách.

O tymże: A Stároſtowie executią Dekretow Hetmáńskich, iáko Dekretow Seymowych, *in Bonis & perſonis*, czynić máią. *A.* 1609. *f.* 891. §. Ták iſz cokolwiek.

Poſtępek, y skaránie Hetmanskie, *in dubium & diſquiſitionem vocari* nie ma. *Ibid.*

Vkrzywdyonym iednák Ludziom, z zołnierzámi, ſpráwy máiącym, wolna appellatia, od Dekretu Hetmáńskiego, gdyby ſię im nie podobáł, ná Trybunał; ktore appellácye, *intra ſpatium quatuor ſeptimanarum*, ná Trybunale, ták w Koronie, iáko y WXLit. *inter cauſas conſeruatas*, ſądzone być máią, z oſobnego Regeſtru, wedle ktorego Dekretu Trybunalskiego, Hetmáni exekucyą czynić będą powinni. A *interim*, niſz deciſia Trybunálska wynidzie; Rotmiſtrzowie, obwinionych Towárzyſzow ſłubem obowiązac, á pácholikow dotrzymáć maią, *ſub eadem pœna, quam reus ſuſtinere debuit, irremiſſibiliter decernenda. Ibid.*

Te Conſtitucyą Poſłowie Sendomirſcy wżieli byli do Bráci.

O tymże: że ma *facultatem vitæ & necis, ſine vlla appellatione.* gdyby iednák vkrzywdzona ſtroná, Dekretem Hetmańskim kontentowáć ſię niechciáłá; tedy wedle Conſtitutiey *A.* 1609. dochodzić wolno ſpráwiedliwośći, ná Trybunale: *hoc adiecto*, ze vkrzywdzony, nie tylko z Rotmiſtrzem, ále y z Towárzyſzem, *forum* támże mieć ma. *A.* 1613. *fol.* 2. *t.* O Quárćiánym Zołnierzu.

O tymże, wſzytkie Práwá, y Conſtitutią. *A.* 1590. *de diſciplna militari, in toto* reaſſumowáno. *A.* 1620. *fol.* 13. *t. Diſciplina militaris.*

O tymże: A *diſciplinam militarem* má záchować, niedopuſzczáiąc zołnierzowi, krzywd żadnych czynić, y zbytkow, ktore Máieſtat Boski, y Práwo poſpolite vrażáią, áni żadnych ſtácyi, w dobrách Krolewskich, Duchownych, y Szlácheckich, wyciągáć. &c. *A.* 1624. *fol.* 2. §. Hetman *diſciplinam militarem.*

Plura V. tit. Zołnierz.

Hetman, ná żadne prywatne potrzeby, Seymiki, y Ziazdy, Rot záżywáć nie ma, *ſub pœna Bannitionis. A.* 1591. *fol.* 614. §. To teſz oſobliwie waruiąc.

Hetman, leże Zołnierzom ma rozdawáć, w dobrách Krolewskich, zá liſtem ſwoim. *ibid. fol.* 613. §. Tákże źimie Hetman.

O tymże: A Stároſtowie im y Dzierzawcy, bez liſtu Hetmánskiego, Leży nie powinni dopuſzczáć. *A.* 1601. *fol.* 735. *tit.* O Quárćiánym Zołnierzu.

O tymże: A gdyby ktora Rota, w Dobrach ták Krolewskich, iáko y Duchownych, ſwawolnie, bez Liſtu Hetmánskiego, leżą, ſobie vczyniłá; Rotmiſtrz, álbo Porucznik, ma być przed Hetmáná pozwány, ktory ieſli oſiádły, *pœnæ duorũ milliũ marcarum, & refuſionis*

nis damnorum; á ieſli nieoſiádły, *capitis pœnæ* podlegáć będzie: *A.* 1624. *fol.* 2. §. A gdyby ktora Rotá:

Hetman poſyłáiąc Roty, ma liſty dawáć do Dzierzawcow Dobr Krolewskich, álbo ich Namieſtnikow. *ibid.* §. Gdy Hetman.

Hetmanſkie Artykuły że approbowáno, y do druku podáć kazáno; patet in Conſtit. 1609. *fol.* 890. *tit.* Porządek.

Hetmáni żadney aſſecuratiey Woysku dawáć nie máią. *A.* 1613. *fol.* 2. *tit.* Náznáczenie.

Ani Cwierći dárowney pozwaláć, krom Victoriey znáczney. *A.* 1624. *fol.* 1. *tit.* Supplement.

Hetmánom Wielkim obudwom, ták Koronnemu, iáko y W. X. Lit. gdyby ſię tráfiło, bądz przy bytności, bądz w niebytności Krolá, w Inſlántciech, czáſu woyny, być; Ludzie Narodu Polskiego, pod Hetmánem Koronnem, á Ludzie Narodu Litewskiego, pod Hetmánem W. X. Lit. zoſtawáć máią. *A.* 1589. *fol.* 510. *tit.* O władzy Hetmánskiey

Hetman przez Poruczniki, nád Ludzmi Narodu ſwego, władzy *abſens* vżywáć może w Inſlántciech. A gdyby obádwá być nie mogli; *vrgente neceſſitate*, ieden drugiemu vſtąpić ma władzy nád wſzytkiemi ludzmi, iáko *neceſſitas* ſpolney Rzeczypoſp. oboygá Narodow pokaże. *ibid.*

Hetmáni obudwu Narodow, *tempore Interregni*, znaſzáć ſię z ſobą powinni, o obronie Inſlánt, Senatorow obudwu Narodow, dokładáiąc ſię, y każdy władzy ſwey nád Ludzmi Narodu ſwego vżywáiąc. A ludzie Narodu Inſlántskiego, Przełożonego ſwego, od obudwu Hetmánow mieć powinni. *ibid.*

Hetmáni odRotmiſtrzow w Inſlántciech, y od zołnierzy náZamkách, y od Puſzkarzow, przyſięgę táką odbierać máią, iáka Stároſtom jeſt opiſána. *ibid.*

Hetmánska przyſięgá, *ſub Interregno. A.* 1587. *f.* 416. poſtánowiona ták *Ego Nicolaus juro, quia Exercitui mihi tradito fidelitèr præero, & opera illius tantùm ad reprimendas inuaſiones inimicorum extraneorũ hoſtiles vtar; fines Regni tutos pro viribus præſtabo; dignitatem & ſecuritatem Reipublicæ quantùm potero defendam; etſi (quod Deus auertat) Regnum ſeditio inuaſerit, nulli parti adhærebo. Tempore verò Electionis, in finibus militem, & me ipſum continebo; damna Incolis Ruſſiæ, Podoliæ, Volhyniæ, nulla infenam; & ne à militibus meis infenantur, omni nitione prouidebo. Penſiones verò tàm ab Eccleſiaſticis, quàm ab alijs perſonis quibuſuis nullas omninò exigam, & ne milites mei exigant, efficiam. Sic me Deus adjuuet, & hæc Sancta Crux.*

Hetmáni gdyby komu, *ſub Interregno*, krzywdá ſię działá od zołnierzy ſpráwiedliwość czynić máią. w Confœderat. General. Warſzáw. *ſub Interregno. A.* 1632. §. Wáruiemy y to.

He-

Hetmáni Koronni, y W.X.Lit. káżdy *pro loco, officio, & competentia, ſub Interregno,* powinien pięnieżne *Reipublicæ* tám obracáć *præſidia,* gdzieby Rzeczypoſp. potrzebá pokazáłá. *ibid.*

Hetmáni, y Regimentarze, tylko ráz ná rok, o S. Marćinie, dáwáć máią aſsignácye, do dobr ſtácyom podległych, dokładáiąc w tychże aſsignácyach, że zołnierz, ná dáną aſsignácyą, nie więcey z łanu bráć powinien ná rok, tylko po złotych dwádzieśćiá. á to wedle quitow poborowych: á ieſliby tego nie dołożyli, lub więcey aſsignácyi nád iednę, ná rok dáli; *pœná triplicis refuſionis damnorum,* ná Trybunale, *inter cauſas militares, ad inſtantiam* vkrzywdzonych, máią być karáni. *A.* 1652. *fol.* 11. §. Y to wáruiemy.

Hetmáni, żadnych aſsignátiy, ná hybernę, do dobr Ziemskich dawáć nie powinni: á ktoby lub ná ſtácyą, lub ná ſtánowiską do dobr tákich ſtácyom niepodległych, upraſzać ſię one ważył; *pœnæ Infamiæ,* w bliżſzym Grodzie, *prævia citatione,* podpadáć má. *Co o mieyſcách zawoiowánych rozumieć ſie miáło. A.* 1654. *fol.* 7. *tit. Securitas* dobr.

V. tit. Woyſká.

Hetmáni powinni káżdey Chorągwi ſtánowiską ſłuſzne, *ductá proportione* ludzi pod nią będących, w dobrách Krolewskich, byle nie w dobrách Oekonomicznych ſtołu Krolewskiego, vkázywáć, wſzytkie puſki rowno podzieláiąc. *A.* 1655 *fol.* 30. *tit.* Porządek.

Hetmáni Koronni, nie maią chlebá pokázywać zołnierzom, w dobrách W.X.Lit. *ſub ſolutione in triplo* ſzkod poczynionych, *in Iudicio Tribunalitio Lublinen. facienda. ibid. fol.* 31. *tit.* O nie przechodzeniu.

Hetmáni obudwu Narodow, y Wodzowie, nie powinni Ludzi w służbie Rzeczypoſp. będących, áni *de toto,* áni *per partes,* ácz nigdy, ále oſobliwie, *ſub tempus electionis Regiæ,* ná mieyſce *electionis* ſprowadzáć: ináczey, *pro hoſtibus Patriæ cenſendi.* O co z nimi *forum* w Generálnym Kápturze, *ad inſtantiam cuiuſuis Nobilis poſſeſſionati.* w Confœderát. Generál. Wárſzáwskiey, *ſub Interregno. A.* 1648. *fol.* 11. §. Woysk Náſzych.

Ani Puſkownicy, y Rotmiſtrze, Towárzyſtwá ſwego, w zaciągu Rzeczypoſp. będącego. *ibid.*

Reaſſumowáno to potym w Confœderácyách Generalnych *ſub Interregnis. A.* 1668. & 1674.

Hetmáni, aſsignácyi ná chleby, Gwárdyom Krolewskim, dawáć nie máią. bo Krolowie, z Oekonomiy ſwoich prowidowáć ie powinni. *Exorbit. tit.* Gwárdye. *A.* 1669.

Hetmáni, y inśi Commendę Woyská Rzeczyp. máiący, áby o ſzkody, *ex occaſione belli,* Dzierzawcom Dobr Rzeczypoſp. Duchownych, y Swietckich, przez Obozy poczynione, turbácyey nie mieli; *Conſtit. A.* 1588. IMP. Ianowi Zámoyskiemu Hetmanowi

Koron. nàpisaną reaſſumowano, y że im tákże *in toto* służyć má, deklárowáno: *excèptis cáuſis criminalibus*. A na potym wſzytkie w cale *Conſtitucye*, o Władzy Hetmańskiey, *& de disciplina militari* zachowano. Tych ièdnak *Conſtitucya* tá okrywać nie má, ktorzy *priuatâ auctoritate, non impellente vi hoſtili*, ná dobrá Ziemskie, po expeditiey Węgierskiey, aſsignácye dawáli. *A.* 1659. *fol.* 22. *tit.* Aſſekurácya Wielm. Hetmánow.

Hetman W. X. Lit. káżdey Chorągwi powinien termin prędki, ktorego ma do obozu ſtánąć (miárkuiąc czás *juxta diſtantiã loci*, y wedle tego, iáko nayproſtſzym gościńcem, nie krążąc, do obozu ściągnąć ſię może) náznáczyć. Ktorego gdzieby kto omięſzkał; przed Sądem Hetmánskim zárázem, *ad inſtantiam* vkrzywdzonego, *rationem reddere*, y zá omieſzkánie, á pogotowiu zá bránie pięnieżnych ſtácyi, pobocznych chlebow, zgod, ſtánowisk, álbo okupow, z dzierzaw, miaſt, y wśi, bez wſzelkiey folgi, ná gárdle karány być ma. *A.* 1655. *fol.* 7. *tit. Diſciplina militaris*

Hetman Polny Koronny, táką ma władzą, iáką máią Hetmáni Wielcy, ták nád Woyskiem Polskim, iáko y Cudzoźiemskim. *A.* 1653. *fol.* 7. *tit.* O władzy Hetmánskiey.

Tá Conſtitutia znieſiona: á Hetman W. Koronny, nád wſzytkiemi Woyskámi, według dawnych *Praw y zwyczáiow, wcále záchowány*. *A.* 1654. *fol.* 5. *tit.* O władzy Hetmánskiey.

Hetmánow Wielkich W. X. Lit. władzą, przy dawnych Práwách Státutu W. X. Lit. *conſerwowáno*. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Władza.

Hetmáni W. X. Lit. nie máią wydawáć Vniwerſałow, ná woluntáryiskie Chorągwie, áni pozwaláć zaciągow, y ſupplementow ludziom *alienæ nationis, ſub nullitate*. *A.* 1661. *fol.* 16. *tit.* Woluntáryiskie Chorągwie.

Hetmánow W. X. Lit. liquidácye, ná Seymách, *in poſterum*, nie *per Deputatos* odprawowáć ſię, ále *in facie Ordinum* czytáne *publicè* być powinne. W ktorych liquidácyách, żadnych prywatnych w obożie wydátkow, áni roſchodowych ſumptow, *pro debito Reipub:* kłáść nie máią. ále to tylko, coby ná woienne potrzeby *effectiuè* wydáli. *A.* 1676. *fol.* 10. *tit.* Liquidácye długow.

Bez Hetmáńskiey wiádomośći wyiezdżáć z Woyská, zołnierzowi nie godzi ſię. *V. tit.* Zołnierz.

Hetmánowi W. Koronnemu, y Pułkownikom od niego commendowánym, krzywdy, obozámi ſtáwániem, w Dobrách Krolewskich, Duchownych, y Szlácheckich, poczynione *condonantur*, y wieczne o nich milczenie *declaratur*. *A.* 1673. *f.* 15. *tit. Securitas*.

Táſz y ná Woysko *extenditur Conſtitutio*. *V. tit.* Woysko:

Hetmáni, trzy rázy do Roku, ná Sądách *Iniuriatorũ*, zásiádáć powinni. *V. tit.* Zołnierz.

Hetmáń-

Hetmáńskie koſzty w WXLit. *ad inſtar* w Koronie, obmyſlić má Skarb WXLit. *V. tit.* Długi Xćiá. IM. Rádziwiłła Podkáncleržego y Hetmáná WXLit.

Hetmánom WXLit. wárowáno, że ich władzy, y Vrzędom nie ma præiudykować Regimentárſtwo Generálne Woysk WXLit. IPM. Woiewodzie Witepskiemu dáne. *V. tit* Przywileie.

Hetmána nád Kozakámi władza. *V. tit.* Kozacy.

O Hetmáńskich exemptách. *V. tit.* Exempty.

Hetman nie może być Márſzałkiem oraz y Hetmanem, áni Pieczętárzem oraz y Hetmánem, ani Podskárbiem oraz y Hetmánem; czego Pieczetarze przeſtrzegáć máią, *ſub pœnis Legum*, á Posłowie Ziemſcy vpominać ſię powinni, áby tákowe Przywileie *nullitatis* zoſtawáły. Ná Electiey Krolá IM. Michálá, w Exorbitancyach. *A.* 1669. *tit. De Incompatibilibus.*

Poſt fata IMP. Wincentego Korwiná Gąſiewskiego Podskárbiego y Hetmáná Polnego WXLit. Regimentárſtwo nád Woyskiem W. XLit. IMP. Michałowi Pácowi Káſztellánowi Wileńskiemu. *V. tit.* Approbátie.

Hetmán Woysk Ruskich *aliàs* Zaporowskich dożywotnem Hetmánem, y pierwſzem w Woiewodztwach, Kijowskim, Brácławskim, Czerniechowskim, Senatorem deklárowány. A *poſt fata* tego, ma być wolne ná ten Vrząd czterech Kándydatow, przez Stany pomienionych Woiewodztw, obieránie, z ktorych iednemu, Krol, Bułáwę conferować będzie; nie oddalaiąc od tego Vrzedu, rodzonych Bráći Hetmáná teraznieyſzego. w Commiſſiey Hadyáckiey. *A.* 1659. *fol.* 52. §. Dla tym lepſzego.

Tenże żadnego z poſtronnemi porozumienia mieć niepowinien, chyba z dokładem Krolá. *Ibid.* §. Legátiy zadnych.

Ani Legácyi zadnych, od Poſtronnych, przyimować nie ma *V. tit.* Poſelſtwá.

Do Buławy Ruskiey, należeć ma Staroſtwo Czehryńskie, ták iáko *continetur* w Przywileiu niegdy Bohdáná Chmielnickiego, od Krolá conferowánym. *Ibid. f.* 54. §. Do Bułáwy.

Tenże od reſidentiey przy boku Krolá, woleń zoſtáwáć ma. *ibid.*

Że Hetmán Zaporowski, według dawnych zwyczáiow, ieden tylko być ma, deklárowáno. *A.* 1661. *fol.* 60. *tit.* Declárátia łáski.

O Hetmanie Záporowskim. *plura. V. tit.* Kozacy.

Honoris cauſæ. V. tit. Spráwy.

HORODNICZY

HOrodniczy Witepski, mieyſce mieć powinien w Woiewodztwie tym, záraz po Piſárzu Ziemskim. *A.* 1635. *f.* 36. *tit.* O Horodniczym Witepskim.

Połocki także. *A.* 1638. *fol.* 47. *tit.* Horodnictwo Połockie.

Miński także. *A.* 1641. *fol.* 34. *tit.* Mieyſce Horodniczemu.

Mścisławskimu także, podług pomienionych Horodniczych, Witepskiego, Połockiego, Mińskiego, mieyſce, po Vrzędzie Ziemskim, náznáczono. *A.* 1661. *fol.* 19. *tit.* Horodnictwo Mścisławskie.

A Orſzáńskiemu, przed Piſárzem Ziemskim, mieyſce dáno. *A.* 1662. *f.* 19. *t.* Horodnictwo Orſzánskie.

Horodniczemu Wileńskiemu, áby Młyny w Wilnie reſtaurował, y zá to pożytek z nich do lat ſzeſnaſtu brał, pozwolono. *V. tit.* Aſſekurácye.

HVLTAIE

Herb. fol. 511. tit. De furtu.

Z Hultáiámi, y innemi łoźnemi ludźmi, Stároſtowie obeyść ſię, wedle Státutu máią, y winę ná Mieyski Vrząd poſtánowić. *A.* 1562. *fol.* 28. *tit.* o Hultáiách.

Znowu. że Grodzkie, y Mieyskie Vrzędy, Hultáiow, y zebrakow imáć máią, *ſub pœná centum marcarum.* *A.* 1588, *fol.* 489. *tit.* Zebracy.

Herburt. fol. 510.

Hultáyſtwo, y zbiegi wſzelákie, Męzczyznę, y białegłowy, ktoreby z rol, zagrod, od Pánow ſwych, ábo dzieci od rodzicow ſwych ſwawolnie, także y ſłudzy od Pánow ſwych odeſzli, á dorocznie ſię nie rządzili; Stároſtowie, y ich Vrzędy, także Vrzędy mieyskie, á we wſiách Pánowie, ábo *Dzierzawcy* onych wſi, *liberè* mogą jmáć, okować, do roboty przymuſzáć, y ták długo, áſz ſię Pan iego o nim dowie, y onego ſię vpomni, zatrzymáć: á potym gdy tenże Pan pokaże, że iego własny zbieg ieſt; wydány być ma, *præuiâ*, za pracą y pilność *detentionis*, *ſolutione* groſzy dwunáſtu, wedle Statutu. *A.* 1593. *fol.* 643. *tit.* O Hultáiach Woiewodztw Káliſkiego y Poznanskiego. Teſz Vrzędy, od Miaſt excludowac ich, y ieſliby ſię wrocili, jmáć máią. Dla czego kázdy goſpodarz záraz powinien dáć znáć Vrzędowi, pod winą, gdy kto tákowy w dom iego przyidzie. A Miaſtá dla potrzeb ſwych kontentowáć ſię máią komornikámi, ktorzyby w Mieśćie dobrze znaiomi od roku mięſzkáli: wſzákże y tákowych, gdyby kto ſwego poznał, wydawáć powinno. *Ibid.*

A ktoby z tákowych miánowánych Vrzędow, ábo Pánow, tákie Hultáyſtwo, w iuriſdictiey, ábo w máiętności ſwoiey cierpiał, á według tey Conſtitutiey, przećiwko nim, nie zachował ſię; pozwány *pro pœna duplici quatuordecem marcarum, ad inſtantiam cuiuscuius, ſine dilatione, & appellationibus, reſpondere* w Grodzie powinien. *Ibidem.*

A to, Poznáńskiemu, y Káliskiemu, Woiewodztwō ſłużyło. Po tym Łęczyckie, Sierádzkie, Płockie, Mázowieckie, y Bełskie, Woiewodztwá, tęſz Conſtitutią, o Hultáiách, *in toto* przyięły. *A.* 1601. *fol.* 736. *tit.* O Łoźnych Ludźiách.

Reaſſu-

Reaſſumitur Poznáńskiemu, y Káliskiemu, Woiewodztwom, *cum hac declamtione*, iſz komornicy, nie máią ſię rozumieć, tylko rzemieſlnicy, á Miáſtá ſwemi właſnemi poddánemi, y doroczną czeládzią, kontentować ſię powinne. A ieſliby kto, cudzego czeladniká, bez liſtu przyiął; *ad cuiuſuis inſtantiam laborioſi, cum aſſiſtentia Domini, reſpondere tenetur, in foro competenti.* *A.* 1616. *fol.* 29. *tit.* O Hultáiách.

Reaſſumuntur wſzytkie Conſtitutie, o Hultáiách, Woiewodztwō, Poznáńskiemu, Káliskiemu, Sierádzkiemu, Kuiáwskiemu, y Pomorskiemu. *A.* 1620. *fol.* 23. *tit.* Oboiſtrzenie ná Ludzie Ložne. A ktoby poddánego hultáiá nie chiał wydáć; *pœnâ centum marcarum peremptoriè* w Grodźie karány być ma. *ibid.*

Item reaſſumuntur ſuperiom Woiewodztwu Sendomirskiemu. *A.* 1638. *fol* 36. *tit.* Poddani zbiegli.

Hultáiámi, ći ſię rozumieć máią, co domow nie máią, dorocznie nie służą; (*exceptis* rzemieſlnikow *artis mechanicæ*) á we wśiách, co áni ná rolach, kárczmách, áni ná Rátayſtwách, áni ná zagrodách, nie śiedzą, áni z ogrodámi domow do roku nie naymuią, tylko ſię po komorách, y domkách chłopskich kryią. *ibid.*

Ná tákich, co zá pogłowne vchwalano? *V. tit.* Pogłowne.

Tákże, y ći, ktorzy liſtow odpráwnych, od Pánow, nie máią, y atteſtátiy, álbo abſzeytow od Officierow, hultáiámi rozumieć ſię máią. *A.* 1678. *fol.* 25. *tit.* O vciekáiących od woyská.

OHultáiách, Ložnych, Gołotách, y zbiegłych Sługach, Státutá y Conſtitucye reaſſumuiąc poſtánowiono, áby nikomu z Woyská Koronnego, ták Polskiego, iáko y Cudzoźiemskiego zaćiągu, to ieſt, czeládzi Towárzyskiey, zołdatom, & *cuiuſcunq; generis* loznym, włoczęgom, hultáiom, y drabom, nie wolno było, bez liſtu odpráwnego od Paná, y bez atteſtácyey álbo abſzeytow, od Officierow, odchodzić. A gdzieby ſię tácy ználeźli; od poſſeſſorow dobr wſzelákich imáni, zátrzymáni, y álbo do Grodow bliżſzych odſyłáni, álbo teſz Pánom, y Officierom, od ktorych zbiegli, *ad primam requiſitionem*, oddawáni być máią. A ktoby w dobrách ſwoich, tákich Loznych przechowywał; *pœná centum marcarum, in quouis Iudicio & Officio Regni*, karány być ma. *Ibid.*

Conſtitutią *A.* 1593. o Hultáiách, Woiewodztwom, Poznáńskiemu, y Káliskiemu, służącą, W. X. Lit. *in toto* przyimuie, y ná przećiwnych, ſto kop winy, zákłáda. *A.* 1683. *fol.* 14. *tit.* O Loznych Ludziách.

IARMARKI

Iármárki w Wielkiey Polſzcze, Naprzod; w Káliſzu, pierwſzy we Czwartek przed kwietną Niedzielą. drugi ná S. Zophią. *A.* 1565. *fol.* 92. *tit.* w Wielkiey Polſcze.

WWieluniu, pierwſzy, we Czwartek także przed kwietną Niedzielą. drugi, we Czwartek przed Swiątkámi. trzećí ná S. Alexy. czwarty, ná S. Idźi. piąty, wdzień S: Fránćiſzká. *Ibid.*

We Czchowie, pierwſzy, we Czwartek przed Kwietną Niedzielą, drugi, ná S. Zophią. trzećí, ná S. Troycę. czwarty, ná S. Piotrá *ad vincula*. piąty, trzeciego dniá po Swięćie Národzenia Pánny Máryey. ſzoſty, w dzień S. Gáwłá. *Ibid.*

W Międzyrzeczu, pierwſzy, we Czwartek przed Kwietną Niedzielą. drugi, ná S. Zophią. trzećí, ná S. Troycę. czwarty, ná S. Piotrá *ad vincula*. piąty trzećiego dniá po Swięćie Národzenia Pánny Máryey. ſzoſty ná dzień S. Gáwłá. *ibid.*

W Báránowie, pierwſzy, we Czwartek przed Swiątkámi: drugi, ná S. Alexy. trzećí, ná S. Idźi. czwarty, w dzień S. Fránćiſzká. *Ibid.*

W Kobylinie, pierwſzy, w Poniedźiałek Swiąteczny. drugi, dniá trzećiego po S. Alexym. trzećí, ná S. Idźi. *ibid.*

W Kozminie, w Poniedźiałek Swiąteczny. *ibid.*

W Ponieczu pierwſzy, w Poniedźiałek Swiąteczny. drugi, dniá trzeciego po S. Alexym. trzećí, ná S. Idźi. *ibid.*

W Zbąſzynie, pierwſzy, ná S. Troycę. drugi w dzień S. Piotrá *ad vincula*. trzećí, trzećiego dniá, po Swięcie Národzenia Pánny Máryey. czwarty, w dzień S. Gáwłá. *ibid.*

W Czárnkowie, pierwſzy, ná S. Troycę. drugi w dzień S. Piotrá *ad vincula*. trzećí, trzećiego dniá po Swięćie Národzenia Pánny Máryey. *ibid.*

Iarmárki w Máłey Polſcze. Naprzod w Oſwięćimiu, pierwſzy, *pro Dominica Lætare*. wtory, *pro Feſto S. Petri ad vincula*. trzećí, ná dzień S. Idziego. czwárty ná dzień S. Fránćiſzká. piąty ná dzień S. Marćina. *ibid. tit.* Iarmárki.

W Będźiniu, pierwſzy, we Czwartek przed Swiątkámi. wtory, ná dzień S. Kiliáná. trzećí, ſiodmiego dniá przed S. Michałem. czwarty, ná dzień S. Fránćiſzká, piąty ná dzień S. Elżbiety. *ibid.*

W Krzepicách, pierwſzy, *poſt Lætare*, wtory, w Poniedźiałek przed Swiątkámi. trzećí, ná dzień S. Alexego. czwarty, ná dzień S. Idźiego. piąty, ná dzień S. Fránćiſzka. *ibid.*

W mocy zoſtáwiono pomienione Iármárki. *A.* 1566. *fol.* 126. *tit.* Iármárki.

Iármárki Miáſtom: Trokom, Grodnu, Kownu, Nowogrodkowi, Witepskowi, Brześćiu, Mirosku, nádáne approbowano. *A.* 1598. *fol.* 699. *tit.* Iármárki wolne.

W Minsku, pierwſzy Iármárk, ná S. Woyciech, á drugi ná S. Marćin odpráwować ſię ma, przez niedziel dwie. Gdzie Kupcy wſzyſcy, wolny hándel mieć przez tęn czás będą, bez płácenia ceł wſzelákich. *A.* 1601. *fol.* 762. *tit.* Iármárki w Mińsku.

Approbowáno teſz Minskie Iármárki, y oraz Lidzkie, Grodzinski

y Mo-

y Mozyrskie. *A.* 1611. *fol.* 45. *tit.* Iármárki w Mieśćiech.

Iármárkow w Brześćiu Litewskim, żaden przeſzkádzáć nie powinien, *ſub pœna trecentarun marcarum*, o co *forum*, z kázdym, w Grodzie, á z Mieſczány, *in Officio ciuili*, á z Zydámi, przed Stároſtą: *Saluâ appellationè* na Trybunał. *A.* 1633. *fol.* 62. *tit.* Iármárki Brześckie.

Iármárki temuſz Miáſtu Conſtitutiámi áſſekurowáne ná S. Michał ſtwierdzono, y kupcom na nie roznym, tákże Zydom, bez wſzelákiey depáctátiey, y podatkow, przyiezdzáć, y przez niedziel dwie táníże, podług dawnych praw, *licitè* tárgowáć pozwolono. *A.* 1677. *fol.* 21. *tit.* Miáſto Náſze.

Reáſſunowáno tę Conſtitutią. A iármárk ktory do tąd bywał ná S. Michał, ná dzień S. Márciná przeniesiono. *A.* 1678. *fol.* 21. *tit.* Miáſto Brześć.

Iármárk w Rydze, przeniesiono ná Wniebowſtąpienie Páńskie, ktory bywał ná Swiety Piotr. *A.* 1613. *fol.* 41. *tit.* Iármárk w Rydze.

Iármárk w Łowiczu, ktory przez trzy dni odpráwowány bywał, áby ná potym, podług Przywileiu od Krolá IM. Wládysłáwá Czwartego, przez niedziel dwie od práwował ſię, poſtánowiono. *A.* 1633. *f.* 47. *t:* Miáſto Łowicż.

Iármárki w Wilnie dwá, ieden, ná *Aſſumptionis B. V. M.* á drugi, ná trzy Krole, po niedziel dwie, kázdy trwáć máiący, náznáczono. *A.* 1633. *fol.* 38: *tit. Libertas commerciorum* WXLit.

Iármárki w Piotrkowie tákże dwá, ieden, ná Poniedziáłek po S. Fráncíſzku, á drugi, ná Szrodopośćie. Ktore, niedziel dwie, trwáć máią, pod tym beſpieczeńſtwem, y wárunkánn, iákie ma Miáſto Toruń. A Trybunał nie ma ſię w żádne powinnośći wdawáć Vrzędow Podwoiewodzych, Grodzkich, y Mieyskich, áni ſzacunkow czynić, áni targowego bráć. *A. 1635. fol.* 40. *tit.* Iármárk Piotrkowski.

Ná iarmárki, y tárgi Woiewodzw, Poznáńskiego y Káliskiego, ták Kupcom Chrześćiáńskim, iáko y Zydom, ktorzyby bez wſzelákiego podeyrzeniá byli, wolno przyiezdzáć, towáry y kupie ſwe przedáwáć. A gdyby im kto tego bronił; *pœnâ mille marcarum, ad inſtantiâ iniuriati, coram officio Caſtrenſi*, onego Powiátu, *à Magiſtratu repetendâ*, kárány być ma. *Ibid. f.* 41. *tit.* Tárgi y Iarmárki.

Iármárki w Smoleńsku, trzy nákázdy rok, y skład towárow, według Przywileiow nádanych: *Saluis Reipub. & Menſæ Regiæ prouentibus*: *A.* 1638. *fol.* 52. *tit.* Iármárki Smoleńskie.

Iármárki w Skierniewicách, cztery nákáżdy rok. Ieden ná S. Philip. drugi, ná S. Elzbietę. trzeci, ná Srzodopośćie. czwarty, ná S. Iakub poſtanowiono. *A.* 1641. *fol.* 33. *tit.* Miáſto Skierniewice.

Iármárki w Wiskitkach trzy, ná kázdy rok. Ieden, ná S. Stánisław. drugi, ná S. Maryą Mágdálenę. trzeći, ná Swięty Mikołay. *Ibid. tit.* Miaſteczko Wiskitki.

Iármárki ná pewnym mieyſcu Maiętnoſći Hołdowicze Deniſzowſczyzney, w Woiewodztwie Nowogrodzkim, pod Láchowicámi, leżącey, Pereboie nazwánym, przy Cerkwi Troyce S. ná dzień S. S. Troyce, ná S. Ieży, y ná S. Mikołay, według Starego Kálendarzá. y Przywiley na to approbowány. *A.* 1661. *fol.* 19. *tit.* Nagrodá.

Iármárk Miáſtu Rzeſzowu, do dawno vprzywileiowánych Iármárkow, nowy czteroniedzielny, ná Swięto, S. Ianá Krzćicielá pozwolono, y on z iármárkámi Iárosłáwskiemi względem libertátiy y accidentiy porownáno. *A.* 1677. *fol.* 26. *tit.* Miáſto Rzeſzow.

Iármárki cztery w Brzeżánách, na Swiętá, S. Duchá, S. Eliaſzá Proroká. S. Bázylego wielkiego, ná Niedzielę Szrodopoſtną, według ſtárego Kálendarzá, *cum omni ſecuritate* wſzelákich odpráwowánia hándlow, nádáno. *A.* 1677. *fol.* 33. *tit.* Iármarki w Brzezańách.

Iármárk w Przeworsku nowy cztero niedzielny ná Swięto S. Iákubá Apoſtołá, *in Iulio*, pozwolono, y on z iármárkámi Iárosłáwskiemi porownáno. *A.* 1677. *fol.* 40. *tit.* Miáſto Przeworsk.

Iármárki w Chełmie cztery, pierwſzy, ná Zwiáſtowánie Pánny Máryey, drugi ná translatią S. Mikołaiá, trzeći ná Narodzenie Pánny Máryey, czwarty ná S. Mikołáy: wſzytkie, według ſtárego Kálendarzá, pozwolono. *A.* 1678. *fol.* 28. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiy.

Iármárki Miáſtō, Drochiczynu, y Mielnikowi, dwuniedzielne, do ich dawnych iármarkow: w Drohiczynie, ná Poniedziáłek po S. Troycy, á w Mielniku po dokończeniu Drohickiego, *cum omnimoda Legibus* iármárkom *deſcriptâ ſecuritate* pozwolono. *A.* 1678. *fol.* 31. *tit.* Drohiczyna.

Iármárk w Mieśćie Brzeźinách, Vr. Albráchtá Adryáná Láſockiego-Stárołty Wyłłogrodskiego dziedzicznem, w Woiewodztwie Łęczyckiem, leżącym, ktory bywał ná S. Krzyż, ná poniedziáłek pierwſzy po S. Fráncíſzku *in Octobri*, przeniesiono, y czteroniedzielny deklárowáno, y w libertácyách, Przywileiach, accidentiách, z Iárosłáwskiemi iármárkámi porownáno. *ibid. fol.* 34. *tit.* Iármárk w Brzeźinách.

Iármárki w Liwie dwá, ieden ná poniedziáłek Stározapuſtny, drugi ná Boże Ciáło, obádwá *per ſpatium* dwuch Niedziel trwáć máiące, *cum ſecuritate & formalitate* głownych Iármárkow pozwolono. *ibid. fol.* 36. *tit.* Iármárki Liwowi.

Iármáki w Opátowie trzy, oprocz dawnieyſzych. Pierwſzy, ná S. Troycę, drugi ná S. Fráncíſzek *in Octobri*, trzeći ná S. Thomaſz, káżdy z nich *per ſpatium* dwuch Niedziel trwáć máiący, *cum ſecuritate* iármárkow głownych, nádáno *ibid. fol.* 37. *tit.* Iármárki Opátowá.

Iármárki

Iármárki dwá, w miaſteczku Seroczynie Vr. Marćiná Oborskiego Stárosty Liwskiego dziedzicznem, w Ziemi Czerskiey leżącem. Ieden ná Wigilią w Niebowzięćia Pánny Máryey, á drugi ná S. Marćin, obádwá *ſpatij* dwuch Niedziel, *cum ſecuritate* głownym iármárkom *prouiſa* pozwolono. *ibid. fol.* 38. *tit.* Iármárki Seroczynowi.

Ná iármárk w miaſteczku Tuchowie, *modo & ſpatio* Rzeſzowskiego iármárku, pozwolony, Przywiley approbowáno. *ibid. fol.* 42. *tit.* Miaſteczko Tuchow.

Iármárki Wárenſzowi miaſteczku ápprobowáno. *V. tit.* Miáſtá. *Jazy. V. tit.* Rzeki.

IEZVYCI

IEzuytom w Miaſtách Pruskich Koronnych fundowánym *ſecuritatẽ* táką wárowáno. Iſz nikt od tąd nápotym nie ma ſię ważyć ták onych, iáko y Studentow ich, z miaſt pomienionych wyganiáć álbo wyrzucáć, áni *in exercitijs* ták chwały Bożey, iáko *artium liberalium, quocunq; modo & colore* przeſzkadzáć, áni goſpod zábraniáć. A ktoby ſię tego ważył; *Magiſtratus Ciuitatis cum Ordinibus & Communitate ex officio*, ná Trybunale Koronnym, *inter cauſas officij peremptoriè* odpowiadáć, *& pœnâ de inuaſionibus Domûs Nobilium ſancitâ* karáni być máią. *& nihilominus reſtitutio in bona, de quibus expulſi fuerint*, nákazána być ma, *per loci Capitaneum, ſeu Palatinos Terrarum, in quibus bona jure conuentorum conſiſtunt. A.* 1607. *fol.* 844. *tit.* Reſtitutia.

Wolno o tákie expulſie, czynić ták Duchownym oſobom, *per inſtigatorem, ex delatione*, iáko y Studentom, y inſzym *ex ſæculari Statu*, ktorzyby byli, *ea in parte, aggrauati & oppreſſi. Ibid.*

Ad præſens verò, ći ktorzy ſą iuſz *expulſi* z Kośćiołow, y Szkoł, *reſtituuntur* do ſwego, *ſaluo juris progreſſu, & continuatione cauſarum ſuarum*, ná Trybunale, *inter cauſas officij. ibid.*

Reaſſumowáno to, *in delinquentes Thorunenſes, cum interpoſitione pœnæ Bannitionis perpetuæ, in Iudicijs poſtcurialibus, decernendæ. A.* 1611. *fol.* 17. *tit.* Dekláracya Conſtitutiey.

Toſz ſłuzy y ná Gdańſzczány, ktorzy pod odiazd Krola Zygmuntá III. z Państw tych, Mniſzki S. Brigidy ze Gdańská wygnáli, máiętność Klaſztorną odięli, władzą Biskupią, rząd od niego vczyniony, w Klaſztorze, wzruſzywſzy, ſobie vſurpowáli, Iezuytom nabożeńſtwá zábraniáli. *Ibid.*

Znowu reaſſumowáno *in toto* pomienione Conſtitutie *A.* 1607. & 1611. Iezuytom Thoruńskim, y tym, ktorzy u nich náuki odpráwuią: *& caſu non adminiſtratæ juſtitiæ* w tym Mieśćie; *forum poſt Curiam*, z Vrzędem Toruńskim, náznáczono. *A.* 1647. *fol.* 26. *tit. Securitas* Oycow Iezuytow, y Studentow Thoruńskich.

Iezuytow *Collegia*, ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. y w Prowincyách,

ách, do nich, należących, fundowáne, y ktereby potym, *cum conſenſu* Rzeczypoſp. fundowáne były, approbowáno, *& in protectionem Regiam, & totius Reipubl. citra derogationem* Práwu Akádemiey Krákowskiey, przyięto. *A.* 1635. *fol.* 11. §. A inſze *Soc. Ieſu Collegia.*

Iezuytom Ráwskim, zá máiętność własną, w Powiecie Opoczynskim leżącą, ktorą Szláchćicowi pewnemu przedáli, inſzą Máiętność, zá ſummę trzydzieſtu tyſięcy zło: Polskich, á nie zá większą kupić pozwolono. Wáruiąc, że to nie ma być poczytáno zá żadną contrauentią Conſtitutiey Seymu teraznieyſzego, o ordinacyey dobr Ziemskich dziedzicznych. *A.* 1635. *fol.* 23. *tit. Collegium* Ráwskie.

Iezuytom Pinskim, przez Xćiá IM. Olbrychtá Stanisłáwá Rádziwiłá Kanclerzá W. X. Lit. fundowáne *Collegium* approbowáno, y Dobrá wſzytkie, przez tegoſz Xćiá, pomienionemu *Collegio* nádáne, także pláce mieyskie w Pińsku od Krolá IM. Władysłáwá IV. conferowáne, *libertati & immunitati Eccleſiaſticæ* przypiſáno wiecznemi czáſy. *Saluâ conditione, in Conſtitutione* Seymu tego, o ordinácyey dobr Rzeczypoſp. *appoſitâ* (*V. tit. Fundacye*) *A.* 1635. *fol.* 23. *tit. Collegium* Pińskie.

Potym te wſzytkie dobrá, iáko Ziemskie, od wſzelákich ciężarow żołnierskich, ſtácyi, wydawánia chlebow, ſtánowisk, noclegow, y innych exákcyi vwolniono, *ſub rigore Conſtitutionis, de diſciplina militari. A.* 1661. *fol.* 18. *t. Securitas* dobr Pinskich Duchownych.

Iezuytom Bárskim także, *cum incorporatione fundorum, & arearum immunitati Eccleſiaſticæ. ibid. tit. Collegium* Bárskie.

Iezuytom Poznáńskim, dobrá swoie przedáć osobie ſtanu Rycerskiego, á inſze *æquiualentia commodiom* kupić, pozwolono: *ſaluis oneribus Reipub.* Y oraz Commiſſarzow, na doyrzenie tego, żeby *æquiualentia bona* przedanym kupione były, náznáczono. *A.* 1638. *fol.* 35. *tit. Commutatio* Dobr.

Tychże Kámieniczki, iednę Gábárowska ábo Kozla, drugą Liskowska, názwáne, ktore *de facto* w Kośćioł ſą obrocone, także Kámieniczkę Wándlowską, *immunitatibus Eccleſiaſticis* inkorporowáno, y one od wſzelákich podatkow y ciężarow, z Dworkiem na nowych ogrodách vwolniono. *A.* 1659. *f.* 44. *tit.* OO. Iezuyci.

Iezuytom Pereasłáwskim fundácyą *Collegij*, accommoduiąc ſię we wſzytkim *Conſtitutioni A.* 1635. o fundácyách vchwaloney, (*V. tit. Fundacye*) approbowáno, y máiętność, Budow, názwáną, dziedziczną, ná ktorey tá fundácya ieſt, *in toto immunitatibus Eccleſiaſticis* inkorporowáno wiecznemi czáſy. *A.* 1638. *fol.* 47. *tit.* Approbácya Peryasłáwskiego *Collegium.*

Iezuytom w Nowogrodku Siewierskim fundácyą także approbowáno, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſáno: *Saluâ fundatione* OO. Dominikánow, *ſaluisq; oneribus Reipublicæ. Ibidem.*

Znowu

Znowu tę fundacyą, *cũ omnibus Priuilegijs*, approbowáno: *ſaluis juribus & oneribus Reipublicæ, & limitibus vicinorum.* tákże y to wáruiąc, żeby prætextu deuotiy Moskiewskich, álbo ktorymkolwiek inſzym, żadnych ſobie akceſſow, po dobrách y gruntách Obywátelow támecznych, nie prætendowáli. *A.* 1647. *fol.* 36. *tit.* Approbácya Fundacyey.

Iezuytom Puſtowskim, cząſtkę dobr we wśi Wyſocze, w Zięmi Nurskiey leżących, zá inſze dobrá, tey cząſtce, *æquiualentia* frymárczyć pozwolono: y oraz Rewizory, Sąd Ziemski Nurski, y Podkomorzego Rożańskiego, áby *æqualitatem & proportionem* dobr zámienionych, lubo wzáiem kupionych vważyli, *cum obligatione* ich *fidei*, náznáczono. *ibid. fol.* 48. *tit. Commutatio* wśi.

Iezuytom Reſidentiey Malborskiey, Máiętność Ziemską, zá trzydzieśći tyśięcy zł: Polskich; y z oſobną Iezuytom *Collegij* Choynickiego, tákże Máiętność Ziemską, zá trzydzieśći tyśięcy zł: obiedwie, *ſaluo onere Reipublicæ*, kupić pozwolono, *cum obligatione conſcientiæ* Sądu Ziẽskiego, w ktorego iuriſdictiey pomienieni Oycowie kupować będą; áby, *prævia reviſione, attendant, ne emptionibus eiusmodi, vltra conſenſum præſentẽ, Lex publica circumueniatur. Ibid. fol.* 50. *tit.* Pozwolenie Oycom Iezuytom.

Iezuytom Reſidentiey Grodzińskiey, Przewileie *in toto* ápprobowáno. Ieden ná Wieś Horoſſow y folwárk Kiełbáſin, w Powiećie Grodzińskim leżące. drugi ná pláce w Mieśćie Grodzińskim, ná ktorych Kośćioł, y *Collegium* onych máią być záſádzone: Tákże, Przywiley ná włok ſześć. *Itẽ* ná włok cztery we Wśi Máłáchowiách Y to wſzytko *vmunitatibus Eccleſiæ, ſaluis oneribus Reipub:* przypiſano. *A.* 1647. *fol.* 15. *tit.* Approbácya Oycom Iezuytom. Tymże fundácyą *Collegij*, przez Im. X. Fráncisźká Dolmátá Iſáykowskiego Biskupá Smoleńskiego, ná dziedzicznych iego dobrách, Swisłoczy, y innych, w fundácyey ſpeciſikowánych, w Powiećie Grodzińskim leżących, *de noua radice* vczynioną, *in toto perpetuis temporibus* ápprobowáno. Tákże pomienione dobrá, iáko Ziemskie, od chlebow żołnierskich, przechodow, y ſtánowisk, wolne być deklárowáno: *Saluis oneribus Reipub: & expeditione*, z tychże dobr, *bellicá*. *A.* 1667. *fol.* 75. *tit. Approbatio* Fundácyey.

Z tęmiſz contráct przez IMP. Ianá Ogińskiego Woiewodę Mſćiſławskiego, z ſtrony przeniesienia funduſzu z Swisłoczy, ná inſze dobrá, zawarty *in toto* ápprobowáno. *A.* 1673. *fol.* 15. *tit.* Approbácya Contráctu.

Tymże nádania rozne od Vr. Skorupskiego Márſzałká Kowiſkiego. Tákże od Vr. niegdy Piotrá Szuxty Ciwoná Cyrágolskiego, Sędziego Ziẽskiego Xięſtwá Zmudzkiego, Maiętność Iawgiele názwáną, w Zięmi Zmudzkiey leżącą, y od Vr. Marćiná Piadzińskiego Podſędká

Kowińskiego, Máiętność Cieiá, w Powiećie Oſzmiáńskim leżącą. Tákże Przywiley Krola IM. Michálá, nápuſtą wioskę Káwnokienie názwáną, y ná włokę puſtą, we wśi Werwſzy ábo Koie nizſze názwaney, przy innych przykuplách, ná Kośćioł y Reſidentią nábytych, *in toto* ápprobowáno, y Práwu Duchownemu, *ſaluis oneribus Reipub. in perpetuum* poddano. *Ibid. tit. Approbatio* Fundácyey.

Iezuytom Grudziądzkim fundátią *Collegij* ápprobowáno. *Saluis oneribus Reipub. & prouentuum aliarum Eccleſiarum Parochialium. A.* 1647. *fol.* 37. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Iezuytom Lwowskim, zá te pieniądze, ktore wzięli, przedawſzy Máiętność Ziemską, inſze *æquiualentia bona* kupić, *mediante taxâ* Sądu Ziemskiego, żeby *quantitatem* przedazy kupno nie przenosiło, pozwolono; *Saluis iuribus & oneribus Reipul: Ibid. fol.* 36. *tit.* Approbátia Fundácyey.

Iezuytom Nieſwiezkim, dobrá od Mikołáiá Krzyſztophá Rádziwiłá Xiążećiá IM. ná Oſyce y Nieſwiezu, Káſztellána Trockiego, ná Collegium nádáne y fundowáne, to ieſt Włość Lipską, *cum omnibus pertinentijs*, od ſłużby Ziemskiey woienney, y od contributiy, y ſtácyi żołnierskich vwolniono, y one *immunitatibus Eccleſiaſticis* in. korporowáno. *A. 1589. fol. 529. tit.* Wolności *Collegium* Nieſwiezkiego.

Reáſſumowáno y ápprobowáno tę Conſtitutią. *A. 1661. fol.* 20. *tit. Securitas* dobr *Collegium* Nieſwiezkiego.

Iezuytom Płockim, Kámienicę, Domy, y Pláce, w Płocku, od podatkow wſzelákich, y ciężarow mieyskich, wiecznemi czáſy wolne vczyniono, *immunitatibuś & libertatibus Eccleſiaſticis perpetuò* przypiſano. *A.* 1616. *fol.* 36. *tit.* Libertácya Kámienice.

Tymże fundácyą ná dobrách dziedzicznych, Nádárzynie, Wálentowie y Wolicy, w Ziemi Wárſzáwskiey leżących, *de nouâ radice*, vczynioną, zá wieczną, y nie odmienną deklárowáno: *præcacauendo*, áby z tych dobr iáko Ziemskich *expeditioni bellicæ* podległych, zwyczáyne *onera Reipub*: nie vſtáwáły. Teſz od chlebow żołnierskich, przechodow, y ſtánowiſk, wolne zoſtawáć máią. *A.* 1661. *fol.* 17. *tit.* Approbácya fundácyey.

Iezuytom Łomzyńskim, pewną część gruntu, od Vr. Mężyńskiego, *iure perpetuo*, ná Mieśćie Zembrowie zápiſáną approbowáno: *Saluis oneribus Reipublicæ, & Iuribus Regalibus, & Iuriſdictione Ciuili, quoad bona & perſonas ſubditorum. A.* 1647. *fol.* 32. *tit.* Libertátiá Gruntu.

Iezuytom Winnickim, Przywileie, y zapiſy wſzytkie, ná pláce puſte y oſiádłe, *intra & extra mœnia Ciuitatis Vinnicenſis* będące, *in toto* ápprobowano, & *immunitatibus Eccleſiaſticis, ſaluis oneribus Reipub*: inkorporowano. *A.* 1647. *fol.* 35. *tit.* Approbátia Oycow.

Przy

Przy tym ná ográńiczenie tychże Oycow *in circumferentia*, Commiſſárzow, Stároſtę támecznego Winnickiego, z Vrzędem iego, náznáczono. *Ibid.*

Iezuytow Choynickich dobrá iáko Ziemskie, żadnym ciężarom zołnierskim podlegáć nie máią. *A.* 1667. *fol.* 46. *tit.* Declárátia dobr.

Iezuytow Gdańskich ná Szotláncie będących Dobrom, Gembice y Ciepielsk, názwánym, táſz wolność ſłuży. *ibid.*

Iezuytom Krosinskim, pláce, ná ktorych Kośćioł, y *Collegium* ſtoi, od wſzelákich podatkow, y powinnośći Miáſtu y Rzeczypoſp. należących, libertowáno. *A.* 1635. *fol.* 29. *tit.* Kármelići, y Iezuyći. Tymże, *Collegij* z Kośćiołem fundácyą, od Vr. Stanisławá Zaremby Sędziego Ziemskiego Sandomirskiego vczynioną, *inhærendo* Conſtitutiey *A.* 1635. o fundácyách. *perpetuò* approbowáno, y dobrá te, ná ktorych *ſumma fundata* zoſtawáć będzie, *circa jura Terreſtria*, tak iáko przed tym były, záchowáno: tákże od chlebow, ſtánowisk, przechodow, y ciężarow woyskowych vwolniono: *ſalvis oneribus*, ktore *ex bonis terreſtribus præſtantur. A.* 1667. *fol.* 48. *tit. Approbatio* fundacyey.

Iezuytom Reſzelskim zapis ná ſto tyſięcy zło: przez Krolá IM. Ianá Káźimierzá, od ſummy ſześćiukroć ſtá tyſięcy zło: ná dobrách Zywieckich temuſz Krolowi ſłużącey, vczyniony approbowáno, y áby przy wykupnie dobr Zywieckich, *directè eidem Collegio Reſſelienſi*, pomienione ſto tyſięcy zło: wyliczone były, poſtánowiono. A *interèa* poki te dobrá wykupione nie będą, penſią z nich, po zło: ſześćiu tyſięcy *quotannis* ná rathy w zapiśie wyrážone, dobr tychże *quocunq; titulo poſſeſſores*, *vſq; ad realem eorum exemptionem*, & *ſummæ prædictæ perſolutionem*, *eidem Collegio* płáćić będą. *A.* 1661. *fol.* 17. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Iezuytom Miedzyrzeckim, w Diæceſiey Poznáńskiey, fundácyą przez IM. Xiędzá Tholibowskiego Biskupá Poznáńskiego vczynioną, wiecznemi czáſy approbowáno. *ibid.*

Iezuytom Bydgoskim pozwolono, żeby ſobie kupić mogli *Bona Terreſtria*, *præuiá taxatione Iudicij Terreſtris*, *æquiualentia* dobrom Sleſzyn, Minkow, y Gorzyn, przez IMP. niegdy Ierzego Oſſolinskiego Kánclerzá W. Koronnego, tęmuſz *Collegio*, *in fundationem de noua mdice* zápiſánym, á przez Dekret Seymu teráznieyſzego z pewnych przyczyn odeſzłym, zá ſummę ſześćiudzieſiąt tyſięcy zł: Polskich, tymże Dekretem Seymowem, pomienionemu *Collegio* przyſądzonym; ták iednák, żeby te dobrá, żadnym innym ciężarom, nád te, ktorym *bona Terreſtria Nobilium ſubſunt*, nie podlegáły. *ibid.*

Iezuytom Rezydentiey Drohickiey, Przywileie, ná skupione pláce y ogrody, w Mieśćie Drohiczynie, ná ktorych Kośćioł, *Collegium*, y

Szkoły máią być poſtánowione, y ná plác puſty, Grylinski, názwány, pod miáſtem Drohiczynem leżący, tákże ná inkorporácyą Plebániey Drohickiey, ná reſidentią ich, *in vim futuræ fundationis*, z Káncellárioy Koronney wydáne, *in toto* approbowáno. *ibid.*

Iezuytom Brzeſckim, wieś Płoſki, w Woiewodztwie Brzeſckim, ktorą im Krol IM. Ian Káźimierz *ad vitæ ſuæ tempora* pozwolił był, *in hæreditatem* dano. *A.* 1667. *fol.* 76. *tit.* Incorporatia Wśi.

Tymże auctią fundacyey, *tàm in bonis, quàm in fundo*, iáko ſię teraz w ſobie ma, *in toto* approbowáno: *ſaluis oneribus Reipub. & ſine præjudicio priuatorum. A.* 1676. *fol.* 12. §. Tákże auctią.

Tymże approbácyą *fundationum* reaſſumowáno. *Ibid. fol.* 22. *tit. Approbatio.*

Iezuytom, przez Vr. Władysłáwá Fráncíſzká Skármel Berká, donatią Kośćiołá Sheneberskiego, w dobrách iego dziedzicznych, w Xięſtwie Kurlandskim vczynioną, approbowáno, *& immunitati Eccleſiaſticæ* poddáno, deklaruiąc, iſz tá donácya, *ſecundùm exigentiam juris*, Kátholikom *in Ducatu Curlandiæ competentis* vczyniona ieſt, y że według tegoſz práwá, pomienionym Oycom *Soc. Ieſu* w tych Prowincyách, do Korony, y do W.X.Lit. należących zoſtawáć, y tám chwałę Bożą, według powołánia ſwego, rozſzerzáć wolno im będzie. *A.* 1667. *fol.* 77. *tit.* Donátia Kośćiołá Sheneberskiego.

Iezuytom Wilenskim, ná wieś Łoczewicze, w Oſzmiánskim Powiećie, leżącą, Práwo, y Dekret Krolewski Relácyiny służące, *ſaluis oneribus Reipublicæ*, approbowáno. *A.* 1667. *fol.* 75. *tit. Apppobatio* wśi Łoczewicz.

Tymże na reſtaurátią *Collegij & Academiæ, medietas fructuum* z Tártaku y Cegielnie, przez IMP. Michálá Pácá Woiewodę Wileńskiego, Hetmána W.X.Lit. ordinowána, *poſt fata* onego, do lat ſześćiu oddawána być ma. *V. tit. Artylleria.*

Tymże, ceſsią trzynaſtu morgow gruntu ná Rzeſzy, o miedzę, z Dachownią, *in vſum* Artylleryey W.X Lit. y Cekauzu Wilen. fundowáną przez tegoſz IMP. Pácá, z wolnem paleniem gliny, y dáchowki, ná potrzeby, Kośćioła S. Ianá, y Akádemiey, zá conſenſem Krolá IM. Michálá, vczynioną approbowáno, y teſz morgi, od wſzelákich ciężarow Rzeczypoſp. *in æuum* vwolniono. *A.* 1673. *fol.* 12. *tit. Approbatio Ceſſionis.*

Tymże Przywileie Krolá IM. Zygmuntá III. y innych po tym Krolow, ná Kámienicę Bildzinkowską, y Eliáſzowską w Rynku Wileńskim leżącą, ná Curs Pánny Máryey, ná muzykę Kośćielną, y ná Burſę *Collegij Vilnen. in toto, ſaluis oneribus Reipub.* approbowáno. *A.* 1678. *fol.* 13. *tit.* Approbácya Przywileiow.

Iezuytom Nouitiatu Wilen. ná Kośćioł SS. Piotrá y Páwłá, y ná Kláſztor, Kámienicę w Wilnie ná Antokolu, zá tymże Kośćiołem leżącą, przez IMP. Michálá Pácá Woiewodę Wileńskiego, Hetmáná W.

ná W.X.Lit. zapiſáną inkorporowáno, y tęn zapis, *ſaluis oneribus Reipub.* approbowáno. *A.* 1676. *fol.* 19. *tit. Approbatio.*

Tymże donatią wiecznośći máiętności Surwiliſzek, w Powiecie Oſzmiánskim, *cum omnibus attinentijs*, z folwárkiem Wierzbuſzkámi: tudzieſz folwárku názwánego Gurá, w Woiewodztwie Wilenskim, przez IMP. Alexándrá Hilárego Połubinskiego Márſzałká W.X.Lit. vczynioną, *ex quo* pomieniony Nouitiat *fundatione caret*, approbowáno, *ſaluis oneribus Reipub.* *A.* 1678. *fol.* 17. *tit.* Darowizná.

Iezuytom Miſsionárzom *nouitèr* do Kośćiołá Fárskiego Mereckiego wprowádzonym, dobrá wieczyſte Hołowácze názwáne, w Powiećie Grodzińskim leżące, przez IMP. Micháłá Páca Woiewodę Wilẽ. Hetmáná W.WXLit. legowáne: tákże donacyą Kośćiołká z budynkiem w Rotnicy, ná gruncie Krolewskim, przez niegoſz, wyſtawionego, ápprobowáno: *Saluis oneribus Reipub:* *A.* 1676. *fol.* 12. *tit. Approbatio* OO. Iezuytow.

Záchowáno, przy Práwách, Vr. Iuſtynę Sopockownę Ruckiewiczową, y Potomſtwo iey, na częśći Máiętności tey, krorą Vr. Stánisław Ruckiewicz, *cum præiudicio* oney, OO. Iezuytom przedał, y *per Conſtitutionem*, roborował. *A.* 1677. *f.* 20. *tit.* Wárunek Práwá.

Iezuytom *fundationem Collegij* w Piotrkowie ápprobowáno, *ſaluis oneribus Reipub. & Iuribus Academiæ Cracouien:* *A.* 1678. *f.* 18. *tit.* Approbátia Fundácyey.

Iezuytow z Hawerową, do Owruczá, przeniesienie ápprobowano, y przy práwach, ná pláce w Owruczu, y ktorẽmi Horodnie *ante hac gaudebant*, záchowáno. *A.* 1678. *f.* 42. *tit.* Przeniesienie Kośćiołá.

Iezuytom Miſsionárzom, przy Kośćiele Fárskim Mohilowskim, będącym fundácyą, przez Xdża Zdanowiczá Kánonikà Smoleńskiego, Plebaná Mohilowskiego, vczynioną, ápprobowáno, y tymże Oycom, *Exercitium conuerſionis* ludzi, w błędách, zoſtáiących pozwolono. *Ibid. fol.* 18. *tit.* Fundátia Miſsionárzow.

Iezuytom w Łáchiſzynie, puſwłoczek Roſochácкiego, y dwá pláce, ieden ná Kobryńskiey Vlicy Ihnatowiczá, á drugi Szymoná Sacá, y plác w rynku ná Szpital, tudzieſz y trzy Ogrody, do tego Szpitalá, ieden Sámuelá y Filippá Máliſzewskich, ná Kleckiey Vlicy, drugi Ochtodá y Remiſzewskiego, ná vlicy długiey, á trzeći Wáśiłowicza y Zmijowskiego, ná ſwiniey vlicy, libertowáno. *Ib. f.* 23. *tit.* Libertátiá placow.

Iezuytom Przemyſłkim pláce, ná ktorych Kośćioł, y Klaſztor ſtoi, od wſzelákich podátkow, y powinności, mieyskich, y Rzeczypoſp. libertowáno. *A.* 1635. *fol.* 29. *tit.* Kármelići, y Iezuyći.

Iezuytow Miſsionarzow fundácyą, przez Vrodzonych, Eliaſzá Michała Rynwidá Podſtárośćiego Lidzkiego, y Małżonkę iego, vczy-

nioną

nioną approbowano. *A.* 1678. *fol.* 15. *tit. Reaſſumptio* Fundácyey.

Iezuytow Miſsionárzow *ex Collegio Pultouienſi*, fundácyą, ktorą Vr. Fráncíſzek Bieliński Miecznik Koronny, w dobrách ſwoich dziedzicznych Strzegocinie, w Ziemi Zakroczymskiey, *de noua radice* vczynił, approbowáno, y te dobrá *Collegio Pultouienſi* inkorporowáno, y że iáko Ziemskie, *oneribus Terreſtribus ſubeſſe*, y od hyberny, y ciężarow żołnierskich, *in perpetuum* wolne być powinne, deklárowáno. *A.* 1677. *fol.* 34. *tit.* Fundácya.

Incompatibilia. V. tit. Woiewoda. *tit.* Káſztellan. *tit.* Stároſtá. *tit.* Vrzednik Ziemski. *tit.* Podskárbi. *tit.* Marſzałek. *tit.* Burgrábia Krákowski. *tit.* Krol. *tit.* Arcybiskup. *tit.* Biskupi.

INDIGENATY

INdigenat nikomu ináczey pozwalány być nie ma, tylko aſz na Seymikách, po Woiewodztwách, u Szlchty, o to ſtáránie vczyni, y od Posłow zálecony będzie. *A.* 1601. *fol.* 748. *tit.* Temruk.

Znowu o tymże, iſz bez pozwolenia Stanow oboygá Narodow, ná Seymie, wydawáne z Káncellárıey być nie máią, *ſub nullitate* onych. *A.* 1607. *fol.* 864. *tit. De Indigenatibus.*

Indigenaty nie máią być dawáne, iedno zá zgodą wſzech ſtanow ná Seymie, ktorym ſámym *cognitio* należy, ieżeli ſłusznie może być kto do tego kleynotu przypuſzczony. *A.* 1641. *fol.* 11. *tit.* O Indigenatách.

Indigenatu ktoby chciał doſtąpić; ma experiment *meritorum* w przod ku Rzeczypoſp. ná Seymie vczynić, á po tym deductią *Nobilitatis ſuæ, authenticis documentis Principis ſui hæreditarij, vel Reipubl.* w ktorey ſię vrodził, comprobować. *ibid.*

Indigenaty *quocunq; prætextu* otrzymáne, *nullitatis* ſą, ieżeli ich *poſt annum* 1607. *in volumine legum*, nimáſz. Y poſſeſsie tákowego, *pro vacanti*, máią być rozumiáne, y ludziom ſtanu Szlácheckiego, ieżeli dobrá Ziemskie, *jure caduco*; á ieżeli dobra Rzeczypoſp. *jure aduitalitio*, rozdawáne być máią. *ibid.*

Znowu. iſz nie máią być dawáne, tylko tym, ktorzyby wprzod od Krolá, álbo od Hetmánow, ná Seymiki, po Woiewodztwách záleceni, y znácznemi zasługami Rzeczypoſp. *clari* zoſtawáli, y ná ktorychby ſię Woiewodztwá zgodziły. *A.* 1676. *fol.* 65. *tit.* O Indigenatách y Nobilitácyách.

Y ktorzyby, przez Posłow Ziemskich, nie mieli zá ſobą inſtánticy. *Ibid. fol.* 23. *tit.* Nobilitácye.

Indigenom nowym, od Seymu *A.* 1658. áſz do tąd creowanym, termin ſtáwienia ſię ná przyſzłym naybliżſzym Seymie náznáczono. Ná ktorym káżdy z nich, kto ſię zechce zoſtáć przy Indigenacie, y ſwobod tey Rzeczypoſp. záżywáć; *in perſona* ſąm, przed Krolem, *& coram Ordinibus Regni*, ſtawić ſię, *& corporali juramento* poprzy-

ſiądz

ſiądz należytą *fidelitatẽ* powinien. Do tegoſz przyſzłego Seymu o poſſeſsią rzetelną, y niezmyſloną ſtáráć ſię, y onę skutecznie obiąć máią: inaczey ktoby tego oboygá wykonáć álbo niechciał, álbo zániedbáł; *ipſo facto*, od Indigenatu, *perpetuis temporibus*, odpádnie. *A.* 1662. *fol.* 38. *tit.* O Indigenách przeſzłych Seymow.

O Indigenatách, ná teráznieyſzym Seymie, pozwolonych deklárowáno, że tylko oſobom wiáry S. Katholickiey Rzymskiey służyć máią. A *Indigenæ*, według zwyſz pomienioney Conſtitutiey *A.* 1662. ſpráwić ſię powinni. *A.* 1673. *fol.* 40. *tit.* O Indigenatách y Nobilitácyách.

Indigenat Xiędzá Andrzeiá Kárdinałá, y Báltházárá, Batorych, Braći rodzonych, Stephána Krolá Polskiego Synowcow, z tą conditią, áby obádwá *juramentum fidelitatis* Krolowi Polskiemu, y Rzeczypoſp. vczynili. A pomienionego Kárdinałá, *capacem omnium Eccleſiáſticorum Beneficiorũ & Dignitatum Spiritualium* vczyniono, ták żeby mogł w Senacie ſiedźieć ná mieyſcu Biskupſtwá tego, ktoreby trzymał, y *ſententiam dicere*. *Primatialem* iednák *Archiepiſcopatûs Gneſnenſis Dignitatem*, trzymáć nie może, áni *in munus nominandi vel inaugurandi Regis* wdawáć ſię ma. *A.* 1588. *fol.* 485. *tit.* *Indigenatus* Pánow Batorych.

Indigenat Władyſłáwá y Gábrielá Bekieſzow. Ná ktory Władyſław, ná tym Seymie, przytomny, *juramentum fidelitatis* wykonał, á Gábriel, ná przyſzłym Seymie, wykonáć powinien. *A.* 1593. *fol.* 642. *tit.* Deklárácya *Indigenatûs* Pánow Bekieſzow.

Indigenat Pánow Wołoskich, Łukaſzá Stroycá, y Ieremia Mohiły, *cum conditione*, żeby przyśięgli, y conditie w Przywileiu onym opiſáne wypełnili. *Ibid. fol.* 643. *tit.* *Indigenatus* Pánow Wołoskich.

Indigenat Wołoſzynow, Ierzego Mohiły Metropolity Ziemie Wołoskiey, Simeoná Mohiły Hetmáná Ziem Mołdáwskich, Szymoná Stroycá Wiſterniká Mołdáwskiego. *A.* 1596. *tit.* *Indigenatus* trzech Wołoſzynow.

Indigenat Temruká Szymkowiczá. *A.* 1601. *fol.* 748. *tit.* Temruk.

Indigenat Vr. Balcerá Cetnerá. *A.* 1601. *f.* 749. *t.* Approbácya Liſtu.

Indigenat Vr. Wilhelmá Bárberiuſzá Szláchćicá Fráncuskiego. *A.* 1607. *fol.* 853. *tit.* Indigenat.

Indigenat Obywátelow Wołoskich, Neſtorá Vrekiego, Bázylego Oryſſa, Ierzego Maurotego Logofetá, Izaiá Baliki, Georgiego z Łozan. *Ibid. fol.* 859. *tit.* *Indigenatus*.

Indigenat Boryſſá Hraznego Szláchćicá Moskiewskiego, z tą conditią, że do żadnych Dignitarſtw y Vrzędow przychodzić nie ma. *A.* 1616. *fol.* 50. *tit.* Indigenat Vr. Boryſſá.

Deklárowáno po tym, że ma być *capax* wſzelákich honorow, y dignitarſtw z potomkámi ſwemi. y Łowiectwo Nowogrodzkie conferowáno mu. *A.* 1638. *fol.* 54. *tit.* Deklárácyá Indigenatu Boryſſá.

Indigenat Andrzeiá Batorego, z tą deklárácyą, żeby przyśięgę *ſuper fidelitatem*, Krolowi, y Rzeczypoſp. vczynił. *A.* 1627. *fol.* 13. *tit.* Indigenat Batorego.

Indigenat Iákubá Buthlerá Szláchćicá Irlánskiego, z tym dokładem, żeby przyśiągł *ſuper fidelitatem*. *Ibid. fol.* 14. *tit.* Indigenat Buthlerow.

Indigenat Mironá Bernáwſkiego Hoſpodará Wołoskiego. *A.* 1629. *fol.* 15. *tit.* Indigenat.

Indigenat Vr. Zdenká Számpáchá, z tą conditią, áby ſię *intra ſexennium* z obcych Państw przeniosł, y jurament z Synem dorosłym vczynił. *A.* 1633. *fol.* 58. *tit.* Indigenat.

Indigenat Vrodzonych Eryká y Zygmuntá, Guldenſternow. *ibid. fol.* 60. *tit.* Indigenat.

Indigenat Vr. Koſtená Iánduły Wołoſzyná, y Synow iego, Alexándrá Miráná Potomirá, z tą conditią, żeby *ſuper fidelitatem* przyśięgli. *A.* 1638. *fol.* 54. *tit.* Indigenat.

Indigenat Vr. Gebhárdá Milnheymá Szláchćicá Alſáckiego, z tą deklárácyą, żeby *ſuper fidelitatem* przyſiągł. *A.* 1641. *fol.* 21. *tit.* Indigenat.

Indigenat Vr. Ianá *Dziboniego*. *A.* 1654. *fol.* 20. *tit.* Indigenat.

Indigenat Ianá Wilhelmá Donomáiá *Oberſzterá*. *ibid. fol.* 37. *tit.* Indigenat.

Indigenat Xiążęćiá Sáskiego, *Fráncisźká Erdmáná*, z tą conditią, żeby *iuramentum præſtet fidelitatis* przed Krolem y Senatem, y żeby *intra ſexennium* do Polskiey ſię wniosł. *A.* 1652. *fol.* 28. *tit.* Indigenat Xiążęćiá Sáskiego.

Indigenat Vr. Ianá Vdalryká Száffgocá, z tęmiſz conditiami, áby Krolowi, y Rzeczypoſp przyſiągſzy, wniosł ſię *intra triennium* do Polski. *ibid. tit.* Indigenat Vdalryká Száffgocá.

Indigenat Vr. Krzyſztoſa Houwaltá Szlachica Szwedzkiego. z tęmisz conditiámi, z ktoremi Vr. Száffgocá. *Ibid. fol.* 29. *tit.* Krzyſztophá Houwáltá.

Indigenat Vr. Conſtántego Mikołáiá Giſſe. *Ibid. tit.* Mikołáiá Conſtántego Giſſe.

Indigenat Vr. Claudiuſá Herpiná z Perpeſſu Szláchcicá Fráncuskiego, z tą conditią, żeby *ſuper fidelitatem*, przyśiągł. *Ibid. fol.* 30. *tit.* Claudiuſá Herpiná.

Indigenát Vrodzonych, Ottoná Bárona *de Schuerin* Podkomorzego, Ianá z Hoberbeká Stolniká, Dziedzicznych Elektorſtwá Brándeburskiego, y Wáwrzyńcá Krzyſztofá Somniczá Podkomorzego Dziedzicznego Xięſtwá Pomorskiego, y Kánclerza Conſiliarzow *Statûs* Kurfirſztá Brándeburskiego. *A.* 1658. *fol.* 47. *tit.* Indigenáty.

Indigenat Vr. Henryká *de Gordon Margrabie Huntilæum*. *ibid.*

Indigenát Vr. Stepháná Baluſá. *Ibid.*

Indi-

Indigenat Vr. Fráncíſzká *Andrault de Buy. ibid. fol.* 48.
Indigenát Vr. Piotrá de Nouerſz. *ibid.*
Indigenát Vr. Wálentego á Wônter Oberſzterá Gdańskiego. *ib. f.* 49.
Indigenat Vr. Gerhárdá Proenen Stárofty Sobowickiego. *ibid.*
Indigenat Vr. Abráámá *Von Gehemæ. Ibid. fol.* 50.
Indigenat Vrodzonych, Clemenſá Ianá Philipá, Reinholdá, y Cárolá Erneſta Kolmerow. *Ibid.*
Indigenat Vr. Ianá Mágnuſá Ochápá. *ibid.*
Indigenat Vrodzonych, Ianá Henryka, y Károlá Schwártzwaldow. *ibid. f.* 51.
Indigenát Vr. Ierzego Kochá Szláchcicá Angielskiego. *ibid.*
Indigenát Vrodzonych, Stánisłáwá, Woyciechá, y Xiędzá Ianá, Baryczkow. *Ibid. fol.* 52.
Indigenat Vr. Tituſá Liuiuſa Borátyniego Sekretarzá Krolewskiego. *Ibid.*
Indigenát Vr. Fráncíſzká Delpacego. *Ibid.*
Tákże Vr. Wáwrzeńcá Delpácego. *A.* 1667. *fol.* 24. *tit.* Deklácya.
Indigenat Vr Ianá Iákuba Bonellego. *A.* 1658. *fol.* 53.
Indigenat Vrodzonych Márka Seferá Tolińskiego Iuryce Rádánowiczá. *Ibid.*
Indigenat Vr. Náthánáelá Schmiedẽ Burgrabiego Gdãskiego. *Ib. f.* 48.
Indigenat Vr. Fryderyka Ehler, Burmiſtrza Gdańskiego. *Ibid.*
Indigenat Vr. Ianá Wahlá Rádnego Gdańskiego. *Ibid. fol.* 49.
Indigenát Vr. Wilhelma Orſſetego. *A.* 1659. *fol.* 46. *tit.* Indigenat.
Indigenat Vr. Dániela Eilofá. *Ibid. fol.* 15. *tit.* Indigenat.
Indigenat Vrodzonych, Pawłá, y Andrzeiá Cellarych. *A.* 1662. *fol.* 34.
Indigenat Vr. Egidiuſa Bremerá. *Ibid.*
Tegoſz Potomſtwo po tym, iáko *minorennes*, od przyśięgi vwolniono. *A.* 1667. *fol.* 72. *tit. Declaratio præſtiti juramenti.*
Indigenat Vr. Krzyſztopha Mazyniego Sekretarzá Krolewskiego. *A.* 1662. *fol.* 35.
Indigenát Vr. Hieronymá Pinocciego Sekretarzá Krolewskiego. *Ib.*
Indigenat Vr. Iacka Biánkiego Piſárzá ſtárſzego Skárbu Koronnego. *Ibid.*
Indigenát Vr. Henryká *de Beaulien. Ibid. fol.* 36.
Indigenat Vr. Ioáchima Paſtoryuſzá *ab Hirtemberg. Ibid.*
Indigenát Vr. Piotrá Dzianottego. *Ibid.*
Indigenat Vr. Ianá Maryaná. *Ibid. fol.* 37.
Indigenat Vr. Hágienthorná, Ale mu tá łáská ſłuzyć nie ma, *in quantum* nie ieſt *Romanæ Catolicæ fidei. Ibid.*
Indigenat Vr. Hermaná Adolphá Mieſickiego, *cum eadem conditione*, iáko y Hagienthorná. *Ibid.*
Indigenat Vr. Fráncíſzká Trewániego, *Ibid. fol.* 38.

Indigenaty Vrodzonych, Karolá Marſoná, y Ierzego Barſotego, Oberſzterleytnantow. *Ibid. fol.* 22. *tit.* Indigenaty.

Ciſz *jummentum fidelitatis*, po wywodzie ſzlachectwa ſwego, wykonali. *A.* 1667. *fol.* 72. *tit Declaratio præſtiti juramenti*,

Ná Indigenat, pewnym oſobom, pięć Przywileiow dáne, ręką Krolá IM. Ianá Kaźimierza, IM. Xiędzá Arcybiskupa Gnieznin: y Márſzałká Poſłow Ziemskich podpiſáne, ápprobowáno, z tą conditią, żeby w nich wſzytkie punktá, w Skrypćie, *ad Archiuum*, podanym, wyrażone były. A te Przywileie, do Metryki Koronney podáne być máią. *A.* 1654. *fol.* 17. *tit.* Approbácya pewnych Przywileiow.

Indigenat Vr. Zygmunta Hollo de Krompách. *A.* 1673. *fol.* 33. *tit.* Indigenat.

Indigenat Vr. Apoſtołá Duraká Wołoſzyná. Ták iednák, żeby ná przyſzłym Seymie *jummentum fidelitatis* wykonał. *Ibid. fol.* 34.

Indigenát Vr. Adáma Kotowskiego Sekretarzá Krolewskiego. *ibid.*

Indigenat Vr. Brauná *aliàs* Sinickiego. *Ibid. fol.* 35. *t.* Deklarácya Vr. Brauná.

Indigenat Vr. Auguſtyná Wincentego Locćiego Indzienierá. *ibid.* Tenże po tym wykonał *iummentum fidelitatis*, *& nobilitatem ſuam deduxit. A.* 1676. *fol.* 63. *tit.* Deklárácya.

Indigenat Vrodzonego Izydora Affayty Kápitaná y Indzienierá, z tą conditią, żeby *ſuper fidelitatem* przyśiągł, wywiodſzy *nobilitatem ſuam* w Páńſtwie Mediolańskim. *ibid.*

Doſyć vczynił tey powinności. *A.* 1676. *fol.* 63. *tit.* Deklarácya.

Indigenat Vrodzonych, Alexandrá Ianá *Maiora*, Iakubá Ráytarskiego Rotmiſtrzá. Fránciſzka Kapitáná Giſſow, wedle Conſtitutiey, *A.* 1652. Vr. niegdy Mikołaiowi Giſſe ſłużącey: *ibid.*

Indigenat Vr. Iakuba Chambers Rotmiſtrzá. *ibid. f.* 36.

Indigenat Vr. Ianá Dennemárká, Krzyſztophá de Londuy de Bochám Oberſzterow. Eneaſzá de Crauſer, Mágnuſa de Ochap, Wacłáwá Dobczyca, Ierzego Taube, Mikołáiá Folkmáná, Ioachimá de Megieln, Oberſzterleytnantow, Zygmuntá Fryderyká de Stren, Ierzego Guttry, Alexandrá y Gabryelá Herſzá Maiorow. Michałá Baryczki Kápitaná, Hieronymá y Coſmá Brunetá, Ianá Fakinetego, Dawidá Von Os Tyskiembeká Máiorá: z tą conditią, áby kázdy z nich, wiarę S. Kátholicką Rzymską przyiął, y *deductiones* ſzlachectw ſwoich, tákże *juramenta fidelitatis*, na przyſzłym Seymie, wykonał. *Ibid. tit.* Indigenaty.

Iakoſz Vrodzeni, Ierzy Taube, y Sztrem, *deduxerunt nobilitatem ſuam, & jummentum fidelitatis præſtiterunt. A.* 1676. *fol.* 63. *tit.* Declárátia.

Indigenat Vr. Baptiſty Frediániego, Michálá Floká Hugoniego, Okeliego, Dawidá Iordaná, Oberſzterow, Arnolphá Floka Oberſzterley-

ſzterleytnántá, Iákuba Kordymierá, Abráhamá Bekierá, Ianá Heyſztadá, Ierzego Gordoná, Máiorow. Ianá Meyflándá, Piotrá Benedykta Anderſoná, Kápitánow. Scipioná Ianá y Károla Morykonich, Ierzego Benetá, Ianá y Sámuelá Delawálow, Kápitáná, y Indzieniera ná fortecy Sluckiey. *Ibid. fol.* 14. *tit.* Indigenáty.

Ian Bennet *deduxit nobilitatem ſuam*, y przyśiągł *ſuper fidelitatem. A.* 1676. *f.* 18. *tit. Declaratio Indigenatûs.*

Deduxerunt także *nobilitatem ſuam*, y *iummenta fidelitatis* wykonáli, Vrodzeni Flokowie, Iordan Neyſztad, Gordon, Kordymier, Frediani, y Scipioń, Morykonie. *Ibid. tit. Declaratio præſtiti Iuramenti.*

Po tym deklárowáno Vr. Guſtáwowi Adolphowi de la Wáliee de Gobe Oberſzterleytnántowi, iſz mancáment, ktory ſię ſtał ná Seymie *A.* 1673. przy iego Indigenaćie, że názwisko iego *in plurali*, á imioná inákſze położono, ſzkodzić mu nie będzie. *A.* 1678. *fol.* 13. *tit.* Declárátia.

Indigenat Vrodzonych, Andrzeia Elletá Kapitaná, Ianá Zygmuntá Von Lebel Oberſzterá, y Rodzonego iego, Ianá Lebla Oberſzterleytnanta, Ianá Neuchen, y Károlá Brátá iego, Wilhelma Miriſſona, y Alexandrá Bráta iego, Kapitanow, Stánisławá Franzbego Dziulego, Krzyſzofa Von Meliná Oberſzterleytnanta, Sántego Baniego *aliàs* ſánti Báni, Piotrá Romáin, Claudiuſá Reueránd, Mikołáia Dryon, Philippa de Forge, Karola Ludwika de Corrade, *cum hac declaratione*, żeby *deductiones* ſzlachectw ſwoich, *& juramenta fidelitatis*, ná przyſzłym Seymie, wykonáli. *A.* 1676. *fol* 58. *tit.* Indigenáty.

Indigenat Vrodzonych, Pawłá Fráncíſzká, Alexándrá, Grattow, Synow Vr. niegdy Fráncíſzka Grátty Sekretarzá Krolewskiego, y Poſtmágſtirá Generalnego Ziem Pruskich. *Ibid. t.* Indigenat.

Indigenat IMP. Stephána Petrá Woiewody y Hoſpodará Ziem Mołdáwskich. także Vr. Apoſtołá Kátárgi, Mikołáia y Iánkołá Hizdeu, Sieſtrzeńcow rodzonych, y Succeſſorow *ſanguinis* nayblizſzych Hoſpodárskich, także Iákubá Chálipińskiego, y Hrehorego Chábaſzeká. *Ibid. fol.* 59.

Indigenat Vr. Adámá, y Károlá Mágnuſa, Kalkráyterow Szláchćicow Sląskich. *Ibid.*

Ciſz wywiedli ſzláchectwo ſwoie, y *juramenta fidelitatis* wykonáli. *A.* 1678. *fol.* 25. *tit.* Deklárácya.

Indigenat Vr. Buono del Buono. Ná przyſzłym Seymie *deducet Nobilitatem ſuam. A.* 1676. *fol.* 63. *tit.* Indigenat.

Indigenat Vrodzonych, Stánisłáwá Káſztelli Vſárzá, Piotrá Morozá, Wilhelmá Koſteli, Ikſzkielá Maiorá, Ianá Bitnerá Bernowiczá, Confouzá Kápitanow. A na przyſzłym Seymie, conformuiąc ſię,

do dawnieyszych Constitutiy, o Indigenach, nápisánych, Práwu dosyć vczynią. *ibid. fol.* 23. *tit.* Indigenat.

Deklarowáno po tym Eberhárdowi Ikszkielowi Máiorowi, że mu to szkodzić nie ma, że imienia iego, w pomienioney Constitutiey nie dołożono. *A.* 1678. *fol.* 13. *tit.* Declárátia Vrodzonym.

Indigenat Vr. Gráffowi Fráncíszkowi z Opperszdorffu, & *Proli* iego *vtriusq; sexûs*. *A.* 1683. *fol.* 18. *tit.* Indigenat.

Indigenat, ná zálecenie PP. Hetmánow Koronnych, y Woyská Koronnego, Vrodzonym, Iostowi Berenfáúr Oberszterowi, Károlowi Dautane de Villars Kápitanowi, Andrzeiowi de Boien Dworzánínowi Pokoiowemu Krolá IM. z tą conditią, áby káżdy z nich wiárę S. Kátholicką Rzymską przyiął, y żeby *deductiones* Szláchectwá swego, tákże *iuramenta fidelitatis*, ná przyszłym Seymie, wykonał. *ibid. fol.* 19. *tit.* Indigenaty.

INFAMES

De Infamibus. qui sint Herbart. f. 204.

Infames, proscripti, & Banniti, legitimè condemnati, ták Polscy w Litwie, iáko y Litewscy w Polszcze, mieyscá mieć nie máią, y owszem káżdy Vrząd, *legitimâ vîâ juris*, przeciwko onym execucyą czynić ma: *exceptis his causis*, ktore wpadły *in deliberationem*. *A.* 1589. *fol.* 529. *tit. Infames & proscripti.*

Infames & Banniti publicati, ná ktorychkolwiek, *majoris seu minoris Subsellij*, Sądách, ták w Koronie, iáko y w W.X.Lit. mieyscá, ani żadney protectiey, iáko w Koronie, y w W.X.Lit. ták y w W.X. Ruskim, mieć nie mogą. *A.* 1659. fol. 47. *tit. Infames.*

Vide plura tit. Bannicye.

Ná Infamie, *ex controuersijs*, otrzymáne, Gleyty nie idą. *V. tit.* Gleyty.

Infámiy znieśienie. *V. tit.* Restitutia do czći.

Infámiey, ná Vr. Thomaszu Szczawinskim, w Trybunale otrzymáney, *cassatio approbatur*. *A.* 1654. *fol.* 2. *tit. Approbatio.*

INFLANTY

INflánty przy Koronie Polskiey, y W X Lit. iáko przy iedney Rzeczyposp. wcále zostawáć máią: y obroná im, iáko y innym Pánstwo prowidowána być ma. *A.* 1569. *fol.* 182. §. Ziemia Inflántska.

Tychże dálszą spráwę, ná przyszły Seym Koronny odłożono: ná ktory, od wszech Stanow z támtąd Posłowie, *cum plenaria potestate*, przysłáni być máią. *Ibid.*

nflántow część że Krol Szwedzki przywrocić ma; *Pactis Conuentis* z Krolem Zygmuntem Tizecim, ná Electiey, *concluſis* wárowano. *A.* 1587. *fol.* 452. §. *Item Liuoniæ partem.*

Inflánty Koronie, y W X Lit. miały być podzielone: *A.* 1588. *fol.* 490. tit. Reces Seymu Koronácyey.

Ale

Ale to inaczey ordynowáno. To ieſt: Stároſtwá ták máią być rozdawáne, áby rowna liczbá, Stároſtow Polskich, y Litewskich byłá. A iſz teraz więcey Stároſtow Polakow; tedy tych Stároſtw co wákuią, y w diſpoſitiey Krola ſą, y ktore po tym, po zeszćiu Polákow, przypadáć będą, nie ma Krol dawáć, tylko ludziom Narodu Litewskiego, áſzby ſię rowna liczbá Stároſtow Litewskich, liczbie Staroſtow Polskich wypełniłá. A nápotym *perpetuis temporibus*, po wyrownániu liczby tey Stároſtow z obu Narodow, Stároſtwo kázde, po zeſzciu Polaká, Litwinowi, á po zeszćiu Litwiná, Polakowi dawáne być ma: Czego Pieczętarze oboyga Narodu przeſtrzegáć máią, *ſub priuatione Officij*, ieſliby ktory z nich, po Polaku Polakowi, á nie Litwinowi, ábo *è conuerſo*, cokolwiek, w Inflántćiech, v Krolá ziednał, vprosił, pieczętował, y Przywiley wydał. Tęn záś, ktoby o to proſił, y o trzymał; *ipſo facto*, od tego odpádáć, y *pœnâ infamiæ* karány być ma, ná Seymie, *ex citatione cuiusuis criminaliter ediâ*. Y tákowe ſpráwy, ná pierwſzym Seymie, przed wſzytkiemi Criminałami, *in termino incidenti*, ſądzone, y kończone być máią. *A.* 1589. fol. 508. tit. Staroſtwá Inflantskie.

Stároſtwo iednák Derptskie, y inſze ktore drugie, ná Oekonomie, Krolowi obrocone być máią. Ktore tylko Polakom, y Litwie, tákże álternátą, w ádminiſtrácyą dawáne być máią. *Ibid.*

Ieſli Inflántczykowie, *ad æqualitatem* z Narodem Polskim, y Litewskí, w rozdawániu Stároſtw Inflántskich, przypuſczeni być máią; po Commiſsiey, deklarowáć obiecáno. *A.* 1598. fol. 708. tit. Ordinácya, Ziemie Inflántskiey.

Przypuſczeni ſą do alternaty Stároſtw, y inſzych Dzierzaw Inflántskich, rowno z Narodem Polskim, y Litewskim. Ktore Krol, za wiadomośćią PP. Rad przy boku ſwym rezyduiących, rozdawáć ma. *A.* 1607. fol. 844. tit. Ordynacya.

A przed tym *ad minutiora bona*, y inſzych Zamkow, przypuſczeni. *A.* 1589. fol. 511. tit: Dzierzawy, y *minutiora bona*.

Znowu o tym: iſż dobra Inflantskie, *poſt recuperationem* onych, z rąk Nieprzyiaciela, Szláchcie Polskiey, Litewskiey, y Inflantskiey, *eodem iure, quo antea*, conferowane być maią. *A.* 1635. f. 28. *tit. Benè meriti.*

Y znowu, iſz w conferowániu Stároſtw wſzytkich, alternáta ma być zachowana, według Prawa dawnego. A ieſliby Staroſtwo dał Krol, *impoſſeſſionato* Polakowi, abo Litwinowi; w puſroku, po wźięćiu Vrzędu, *Donatarius* powinien ſobie kupić poſſeſsią; *ſaluo modernis poſſeſſoribus*. *A.* 1677. *fol.* 32. *tit.* Ordynacya.

Do Inflant, Przywileie wſzelakie, y Liſty, pod dwiema Pieczęćiami, Koronną, y WXLit. maią być wydawane, *ſub nullitate*. *A.* 1589. *fol.* 508. *tit.* Odprawa Liſtow.

Także

Także Liſty, na Seymiki Powiatowe. *Ibid. fol.* 509. *tit.* Seymiki Inflantskie.

Pozwy iednak, o przeſtąpienie alternaty, choć pod iedną Pieczęćią, z ktoreykolwiek Kancellariey, ważne być maią. *Ibid. fol.* 505. *t.* Staroſtwa Inflantskie.

Po tym ſtanęło, iſz pozwy ná Seym, y za Dworem, pod Ziemską Pieczęćią, mogą być wydawane. *A.* 1598. *fol.* 708. tit. Ordynacya.

Znowu inaczey: iſz Mandaty, Dekreta Aſleſſorskie, Bannicye, Gleyty, Sublewacye, pod dwiema Pieczęćiami, Koronną, y WXL. wydawane z Kancellariey być maią. *A.* 1677. fol. 32. tit. Ordynacya.

W Inflanteiech, proteſtacye, pozwy, dekretá, po Polsku, *in omnibus ſubſellijs, ſpecificatè* piſáne być maią. *ibid.*

Inflantskie prouenty, z Staroſtw, Dzierzaw, Ceł, y inne wſzelakie, *alternatim*, iednego roku, do Koronnego, drugiego roku, do Litewskiego, Skarbu oddawane być maią, *ſub amiſſione* Dzierzaw. *A.* 1589. *fol.* 509. *tit.* Opátrzenie dochodow Inflantskich.

W ſzáfunku, Podskárbiowie, Koronny, y WXLit. maią ſię znoſić, á liczbę na Seymie czynić. A *ſub Interregno*, bez pozwolenia obudwu Narodow, nie maią onemi ſzafować, *ſub pœna peculatûs*, na Seymie, zá pozwem, pod ktorąkolwiek Pieczęćią, Polską, lub Litewską wydanym, *vindicandâ. ibid.*

Prowentow iedna część, do Skárbu Koronnego, y Litewskiego, po roku *alternatim*, druga na obronę tey tam Prowincyey, á trzećia na Staroſtę iść ma. *ibid.*

A te prowenta, przez Rewizory, álbo Luſtratory, maią być ofzacowane, y na te podzielone trzy części. *ibid.*

Naznaczeni ſą Rewizorowie. *A.* 1590. *f.* 584. *t.* Rewizya Inflātska. Commiſſarzom to po tym polecono. *A.* 1598. *fol.* 710. §. Ciſz Comiſſarze.

Po tym inſzym: ktorzy *inquirere* maią, gdzie ſię podziáły prouenta, *wedle* Conſtitutiey *A.* 1589. *A.* 1616. *f.* 5. *t.* O Inflanciech.

W Inflanteiech podatki ordinaryine, ktore na Seymikach vchwalone będą, *prœuiâ* z WXLit. *liquidatione*, znaſzáć, y iednego roku, do Skarbu Koronnego, á drugiego roku, do Skarbu WXLit. płácone być maią. *A.* 1677. *fol.* 32. *tit.* Ordynacya.

W Inflanteiech, Staroſta każdy, z trzeciey części prowentow, ktora mu należy, powinien, czaſu pokoiu, Zamek opatrować, y ſtrzedz. *A.* 1589. *fol.* 509. *tit.* Opatrzenie dochodow Inflantskich.

W Inflanteiech, dwuch części prowētow, Krol dawać nie może, tylko trzecią część, ktora Staroſtom, y Dzierzawcom ieſt naznaczona: á ktoby ie vproſił; od całego Staroſtwá, y Dzierzawy odpadać ma. *ibidem.*

Na Inflantskich Staroſtwach, y Dzierzawach, ktoby ſię mienił mieć

ſum-

ſummę; ná przyſzłym Seymie ma to pokazáć. *A.* 1589. *fol.* 510. *tit.* Summy ná Stároſtwách Inflántskich.

Odłożona *cognitio*, do Seymu drugiego. *A.* 1590. *fol.* 584. *tit.* O Sumniách.

Wárowano iednák ták Polakom, iáko y Litwinom: iſz ktoby, według porządku rozdawánia Stároſtw, ſummę pieniędzy ſwoich, po śmierći poſſeſſorá odłożył, práwa, ſwego prædeceſſora, cále záżywáć ma, poki mu tá ſumma z Skárbu záplácona nie będzie. *A.* 1589. *fol.* 510. *tit.* Summy ná Stároſtwach.

A nápotym dobrá te, ſummámi, bez conſenſu Seymowego, nie mogą być onerowáne. *Ibid. fol.* 511. *tit.* Vznánie Sum Inflatskich.

O Daninách wſzytkich Inflątskich, ma być *cognitio*, ná przyſzłym Seymie, ktore ſłuſzne, á ktore nie. ná ktorym, káżdy Przywileie ſwoie, pod vtráceniem práwá, powinien *producere*. A to ſię ma rozumieć o tych Powiatach, ktore ſię były, Krolowi Zygmuntowi Auguſtowi poddały. *Ibid. tit.* Dániny Inflántskie przeſzłe.

W Inflántciech, wiecznoſći rozdawác nie odmawiaią. Ale wprzod Commiſſarze z Seymu tego náznáczeni, dobrá wſzytkie Krolewskie z rewidowáć, z inwentowáć, y ná Seymie bliskoprzyſzłym, o nich informatią dać máią. *A.* 1598. *fol.* 709. §. A iſz Posłowie.

Práwo to zoſtáwiono *in robore*. *A.* 1601. *fol.* 756. *tit.* O zoſtáwieniu przy poſſeſſiey.

Inflántskich Obywátelow vpewniono, iſz po recuperatiey tey Ziemie, do dobr ſwoich przywroceni będą, ták Polacy, Litwinowie, iáko y Inflántczykowie, ktorzy Krolowi y Rzeczypoſp. wiáry dotrzymaią, y ná *expeditiey przećiwko Károluſowi służyć* będą. *A* ieſliby ktory z tych Obywatelow, w potrzebie zginął; Potomſtwo ich, do dobr dziedzicznych, wedle práw, wracác ſię máią; y w Dobrách Krolewskich, dożywocia rozdawáne im będą. *ibid.*

Inflántczykom, y w Polſcze, y w Litwie, máiętnoſći dziedziczne Ziẽskie kupować, lub po Małżeńſtwách doſtawáć, y one pod takim práwem, y prærogatywami trzymáć wolno, iáko Obywátele oboygá Narodu trzymáią. *A.* 1607. *fol.* 844. *tit.* Ordynácya Ziemie Inflántskiey.

W Inflántciech, tym czáſem, Práwa Maydeburskiego záżywáć, y Sądy ſwe odpráwowáć máią, tym porządkiem, ktorym ie Ziemie Pruſkie odpráwuią. *A.* 1589. *fol.* 510. *tit.* Práwa Inflantskie.

Po tym ſpoſob Sądow, od Krolá Stephána, tey Prowincyey, pod Pieczęcią Koronną, podány approbowano. *A.* 1598. *fol.* 708. *tit.* Ordinácya Ziemie Inflántskiey.

Sądowy Vrząd, tá Prwincya wybráć ſobie ma, y Krolowi præzentowáć: álbo ieſliby nie wybrałá, ſąm Krol, Vrząd im poda. *ibid.*

Teyże, áby Práwo ſobie, ktorym ſię ludzie ſtanu Szlácheckiego ſą-

dzili, *ex triplici jure, Polonico, Lithuanico, & Livonico antiquo*, zá wiádomośćią Commiſſarzow Rzeczypoſp. ſpiſáłá, y ná Seymi do approbacyey podáłá, pozwolono. *ibid.*

WInflánátciech tylko ieden Seymik w Kiesi, gdy tego potrzebá, y przed Seymem Koronnym, składány być ma: ktory, dla odległośći tey Prowincyey, poprzedzáć będzie Seymiki Koronne. *ibid.* A Inſtructią, ná Seymik, Káncellarya poſyłáć ma, do Biskupá Wędeńskiego. *ibid.*

Po tym, Seymikom, y Ziazdom publicznym mieyſce w Dyneburku náznáczono, *& ad locum Territorij, ante hoſtilitatem ſolitum* reindukowáno. *A.* 1673. *fol.* 17. *tit.* Mieyſce Seymikom.

Reaſſumowáno to Prawo. *Vide infra* o Posłách.

Ná Seymiku, w Inflątciech, po dwu Posłow, z káżdego Narodu, ná Seym obieráni być máią. *A.* 1598. *fol.* 709. §. A do tego Seymiku.

O tymże znowu wyrázniey, w Confœderatiey Geralney Wárſzáwskiey, *ſub Interregno*. *A.* 1674. *fol* 34. wárowáno, áby według dawnego Práwá *Ordinationis* Inflant, y zwyczáiow, Posłow ſwoich, to ieſt, z Korony dwuch, z W.X.Lit. dwuch, á z Inflant dwuch, w kázdey Prowincyey *merè* vrodzonych, teyże Prowincyey Obywátelow obieráli, ná Seymikách w Dyneburku.

Declarátur, że Posłowie ná Seym, *ex præſentibus* obieráni być máią. *A.* 1677. *fol.* 32. *tit.* Ordinatia.

Inflántſcy Stároſtowie przyśięgáć powinni, że czáſu *Interregni*, Zamkow, y Miaſt, ku ſzkodzie Rzeczypoſp. ſpolney nikomu nie podádzą, iedno Krolowi Polskiemu, y W.X.Lit. wolnie y porządnie obránemu y Koronowanemu, y że ſpolney Rzeczypoſpolitey Korony Polskiey, y W.X.Lit. wiernemi będą. *A.* 1589. *fol.* 509. *tit.* Przyśięgá Stároſtow Inflántskich.

Inflánty bez cáłey Rzeczypoſp. poſiłku y vćiążenia, ſáme przez ſię, w mnieyſzych przypadkách, y niebeſpieczeńſtwách, mogą ſię bronić y rátować, nie czekáiąc Poſpolitego ruſzenia Ziem inſzych Koronnych, y W.X.Lit. y podatki, bez Seymu Wálnego obu Narodow, ná Seymiku poſpolitym Inflántskim, poſtánowić y vchwalić. *A.* 1589. *fol.* 510. *tit.* Obroná Inflántska.

WInflántciech, Vrzędnicy Stołowi, y inni, alternatą służyć máią. *ibid. fol.* 512. *tit.* Vrzędnicy Stołowi.

WInflántciech, Woiewodowie trzey *ordinantur*, ná mieyſce Præſidentow, ktorzy po Woiewodách Koronnych, y Litewskich, w Senácie zásiadać máią. *A.* 1598. *fol.* 709. §. Woiewodow trzech. Káſztelláni tákże trzey, po iednemu z káżdego Narodu, ktorzy máią być *poſſeſſionáti*, á w Senácie, po Káſztellanách Koronnych, y Litewskich mieyſce mieć máią. *ibid.*

Ale iuſz teraz inaczey, *poſt auulſionem* Inflant od Polskiey, y W. X.Lit. *abrogatis anteriorib° titulis*, Biskup, Woiewodá, y Káſztellan,

ſub ti-

ſub titulo generali Xięſtwá Inflantskiego, poſtánowieni. Ktorzy, przed Krolem, y Rádami iego, przyśięgę wykonáwſzy, mieyſce w Senaćie, wedle alternaty Narodow trzech (ktora záchowána być ma) mieć powinni. *A.* 1677. *fol.* 32. *tit.* Ordynácya Xięſtwá Inflantskiego.

Co záś do Sądow Ziemskich, tych ſpoſob tákowy, iáki ieſt w Woiewodztwách, Ziemiách, y Powiatách Koronnych, y W.X.L. áby záchowany był, Podkomorzego, Chorążego, Sędziego, Podſędká, y Piſárza, Ziemſkich Inflantskich poſtánowiono, y wolne onych obieránie, po czterech Candidatow, ná każdy Vrząd, pozwolono. Ktorzy *Candidati* powinni być Krolowi præzentowani, á Krol, *pro arbitrio ſuo Regio*, ze czterech, iednęmu w tey tám Ziemi dobrze ośiádłęmu (á ktoryby nimiał *poſſeſsiey*, wolno mu ią będzie kupić) Przywiley z Kancellárieу Koron. pod Pieczęćiámi dwiemá obu Narodow, wydáć roskáże. Ktorzy Vrzędnicy, *Priuilegÿs Regÿs robonti*, ná pierwſzym wiezdzie, rothą Ziemską, *ex Statuto* W.X.Lit. wykonawſzy przyśięgę, wſzytkie ſpráwy, do Vrzędu ſwego należące, ſądzić powinni, według Conſtitutiy Seymowych, y Práwá w Státućie W.X.Lit. opiſánego, zákładáiąc Iurydykę Rokow Ziemskich, ná mieyſcu, Sądom, nayſpoſobnieyſzym, we Dworze Krolewskim, w Mieśćie Dyneburku, trzy rázy w rok. to ieſt: raz *in cnſtino* Trzech Krolow, drugi raz *in craſtino* S. Troyce, trzeći raz *in cnſtino* S. Michálá. Ktore Roki ſądzić ſię powinne ſtátecznie, porządkiem práwnē, nie rozieżdżáiąc ſię z nich, áż do skończenia ſpraw, ná teſz Sądy, intentowánych: *ſaluâ appellatione* do Sądow Krolewskich Zadwornych Aſſeſſorskich Koronnych, w tych ſpráwách, ktore *excedunt* pięć ſet złotych, *aliàs* nikomu nie ma *currere* appellátia. *Ibid.*

Iurydykę záś Grodzką, przy Stárośćie Dyneburskim, wiecznemi czáſy, poſtánowiono. Ktora tákim kſzałtem odpráwować ſię ma: ná pierwſzym Seymiku, Stároſtá pomieniony wykonawſzy przyśięgę, rothą Grodzką, z Státutu WXLit. podáć ma, podług ákernáty, *è brachio ſuo*, Vrzędnikow trzech, to ieſt, Podſtaroścego, Sędziego, y Piſarzá, Grodzkich Dyneburskich, ktorzy támże zaraz rothą Vrzędnikow Grodzkich WXLit. wykonawſzy przyśięgę, y Iurydykę Roczkow záłozywſzy, wſzytkie cáłey tey Ziemie ſprawy, *ad forum Caſtrenſe* należące, oraz dawne & *recentia crimina* Práwem Státutowem WXLit. ſądzić powinni będą. *ſaluâ* iednák, *appellatione*, ták od Ziemskich, iáko y Grodzkich Sądow, do Sądow Krolewskich Zadwornych Aſſeſſorskich Koronnych, w tych ſpráwách, ktore *excedunt* pięć ſet zł: *aliàs* nikomu *currere* nie powinná appellátia. *Ibid.*

Správy Inflántskie *ex appellationibus*, w Sądách Zadwornych Krolewskich Aſſeſſorskich, we dwu kázdego roku Mieſiącách, odprá-

wować ſię máią, do ktorych ſądzenia powinien *aſſidere* Referendarz, álbo Piſarz WXLit. y przy nim, ieden z Národu przyſięgły Aſſeſſor, *ſub nomine* Sekretarzá. ták iednák, że *abſentia* tegoż Sekretarzá, do ſądzenia ſpraw, przeſzkodą być nie ma. *ibid.*

W Inflántćiech *præſcriptionem*, o poddánych zbiegłych, do trzech lat y trzech Mieśięcy deklárowáno. *A.* 1607. *fol.* 844. *tit.* Ordynácya.

O Inflántskich Obywátelow niektorych *perfidiey*, inquiſitią vczynić, Rewizorom dobr Stołowych Krolewskich zlecono. *A.* 1590. *fol.* 584. *tit.* Rewizya Inflántska.

Znowu Rewizorom dobr, przy Sądzie Ziemskim, zlecono to. A *ſcrutinia*, wedle prawá, wywiedzione, Pieczęćią Ziemską zápieczętowáne, na przyſzły Seym przynioſą. *A.* 1598. *fol.* 710. §. Nákoniec áby.

Perfidi, ipſo facto, od máiętnośći, praw, ſwobod ſwoich, odpádáią. A ieſliby ktory, pod *prætextem* nienáruſzenia wiáry ſwoiey, *ad malè narrata*, v Krolá, co vproſił, y otrzymał w Inflántćiech; tedy wolno káżdemu, tákiego wyiáwić, nań inſtigować, y dobrá po nim v Krolá vprośić. O co *forum* przed Hetmanem, ktorego ná ten czás *iurisdictia* w Inflántćiech będzie: *ſaluâ appellatione* do Krolá. A Krol tákie dobrá, wedle woli y łáski ſwoiey, ludziom zásłużonym z Narodu Polskiego, Litewskiego, y Inflantskiego, conferować powinien będzie. *A.* 1607. *fol.* 844. *tit.* Ordynácya.

Nikt im máiętnośći przedawáć, ábo iákim inſzym ſpoſobem ſpuſczáć nie ma, *ſub pœna mille marcarum Polon. intra ſpatium duodecim Septimanarum delatori ſoluendâ.* A tęn co kupi, ábo názáſtáwę pieniądze da; ma trácić y máiętność, y pieniądze. O co *forum* przed Krolem. *Ibid.*

Commiſſárzom znowu, o tym, inquiſitią zlecono. *A.* 1611. *fol.* 37. *tit.* O Commiſsiey.

Znowu inſzym. *A.* 1616. *fol.* 5. *tit.* O Inflántćiech.

Inflántskim Obywátelom, zá powroceniem od Szwedow Eſtoniey, dobrá, wedle praw ich, należące wrośić obiecano. *A.* 1611. *fol.* 37. *tit.* O Commiſsiey Inflántskiey.

Tychże Inflántczykow ſzkody, zá odeszćiem Eſtoniey, rewidować Commiſſárzom zlecono. *A.* 1616. *fol.* 5. *tit.* O Inflántćiech. *Co za vchwały, ná Seymach. A.* 1616. *fol.* 5. *A.* 1620. *fol.* 9. *A.* 1623. *fol.* 2. *A.* 1626. *fol.* 1. *o Obronie tey Prowincyey ſtaneły były; patet fusè in ipſo Originali Volumine Conſtitutionum.*

Ná Inflántczykow, w wierności zoſtáiących, ktorym Nieprzyiáćiel w Inflántćiech máiętności pobrał, wzgląd y baczenie w podáiących ſię okázyách, mieć obiecáno. *A.* 1626. *fol.* 6. *tit.* O Inflántczykách.

W nagrodę ſzkod, ktore poniesli; vbozſzym naznáczono zł: ſto dwádzie-

dwádzieśćiá tyśięcy y ſześć, y pewne oſoby, áby te pieniądze diſtribuowáli, zá atteſtácyami y záleceniem Hetmánow, deputowáno. *A.* 1631. *fol.* 17. *tit.* Obywátele Inflantscy.

Vtwierdzono tę Summę, Confæderátią Generálną Wárſzáwską, *ſub Interregno. A.* 1632. §. Iáko Obywátelom Inflántskim.

Znowu o tym Conſtitutią przeſzłą, *A.* 1631. reáſſumowáno, y áby tá Summa iák nayprędzey, wytrąciwſzy, co iuż *ad nationem* wzięli, z Skárbu oddána byłá, náznáczono. *A.* 1633. *fol.* 40. *tit.* Obywátele Inflántſcy.

Y Znowu, deklárując, áby tá Summa, przez Podskárbiego Koronnego, do rąk Deputatow, ktorych Obywátele Inflántſcy z poſrzodká ſiebie obiorą, á potym od Krolá approbowani będą, oddana byłá. A Deputáci powinni onę będą Obywátelom Inflántskim, *iuxta proportionem honorum & meritorum*, w Koronie podzielić. *A.* 1635. *fol.* 27 *tit.* Summa Obywátelom Inflántskim.

Znowu o tymże: że im zápłacona tá ſumma, y za ſzkody ich, ná przyſzłym Seymie, skuteczna nagrodá obmyſlona będzie. *eodem A.* ná drugim Seymie. *fol.* 3. *tit.* Obywátele Inflantſcy.

Znowu ich tákowąſz obietnicą pocieſzono, y Commiſſarzow, ná podzielenie tey ſummy, *damna paſſis*, náznáczono. *A.* 1638. *fol.* 53. *tit.* Obywátele Inflántſcy.

Inflántczykow, pod żadnem prætextem, do Trybunału W. X. Lit. pociągáć ſię nie godzi, ále podług dawnych Praw, y zwyczáiow, w ſwoich Sądách zwykłych ſpráwowáć ſię máią. *A.* 1635. *fol.* 28. *tit. Forum.*

Pod czás iednák woyny, pokiby Ziemiá Inflántska rekuperowána nie byłá, o wſzelkie krzywdy, *ab extrinſ.* z obywátelámi Powiatu Brácławskiego, w Trybunale W X Lit. *inter cauſas recentium criminum*, ſpráwowáć ſię im kazáno, y trzech dla tego Deputatow z Ziemie Inflántskiey, iednego z Narodu Polskiego, drugiego z Litewskiego, á trzeciego z Inflántskiego, ktorzyby rowno z Deputatámi W. X. Lit. tákowe ſprawy ſądzili, náznáczono było. *ibid.*

Inflántczykom, ktorym dobrá do Szwedow odeſzły, obiecáno nagrodę obmyſlić, *ante omnia*, ná przyſzłym Seymie. do ktorey ći tylko należeć máią, ktorzy *authenticis documentis, Priuilegijs, Interciſis, Bonorum diſpoſitionibus deducent, & luculenter probabunt*, iſz *poſſeſſionem* w tych Prowincyách, álbo Woiewodztwách Inflántskich, ktore do Korony Polskiey, y W X Lit były inkorporowáne, mieli dobrze *ante concluſa Incorporationis prædictæ Pacta*. Inśi zás wſzyſcy Inflántczykowie, ktorzy *ejuſmodi deductione* Praw ſwoich *carebunt*, iáko od zwyſz miánowáney nagrody, ták *à beneficio Indigenatûs* cále *excluduntur*. owſzem po nich *hæreditaria & aduitalitia bona*, iáko *poſt alienigenas, & nullo jure poſſeſſores, inter benè meritos* rozdawáne być máią. Wczym wſzytkim, áby Rzeczpoſp.

informátią doſtáteczną, iáko *de diſcrimine & differentia* Inſlántczykow, tak teſz *de quantitate* ſzkod y vtrat kázdego wiernego ſobie Inſlántczyká mieć mogłá; *ex Senatûs Conſulto*, do Poſwolá zesłáć Commiſſárzow ſześć, to ieſt dwuch z Korony, dwuch z Litwy, á dwuch Inſlántczykow obiecáno. Przed ktoremi, zá innoteſcentią wczeſną od nich ſobie daną, wſzyſcy Obywátele Inſlántſcy, *in præfixo* ſtáwiwſzy ſię *termino*, práwnemi dowodámi, iáko *amiſſorum patrimoniorum quantitatem*, tak *& eti ſtatem ſuæ poſſeſſionis Incorporatione antiquiorem* liquidow ć powinni. Cisz Cómiſſarze o dobrách Biskupſtwá Wendenskiego z Inſlántámi odeſzłych, ná przyſzły Seym, *in ordine ad ſatisfaciendũ* informátią Krolowi, y Rzeczypoſp. przynioſą. *A.* 1661. *fol.* 23. *tit.* O Inſlántczykách. *Specifice* X. Gothardowi Tyzenhauzowi Suffráganowi Wilenskiemu pierwſzy wákáns, ktory ſię *ex Abbatijs*, do przyſzłego Seymu, zdárzy, zá ſzkody, przez odeſzćie *amplarum poſſeſſionum* iego, podięte, obiecáno. *ibid.*

Nie doſzłá tá Cómiſsia. Znowu inſzych Commmiſſarzow, *cum reſſumptione* przeſzłey o tym Conſtitutiey *A.* 1661. náznáczono, y po tey Luſtratiey, ná przyſzłym Seymie, nagrodę pomienionym Obywátelom Inſlántskim obiecáno. *A.* 1662. *fol.* 12. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiey.

Commiſſarzom zlecono było, rewidować *Priuilegia* Vr. Gothárdá Tyzenhauzá Stároſty Máryēburskiego, ná dziedziczne máiętnośći iego Vltzen w Powiecie Derptskim: ktore ieſli ważne, przywrocić mu mieli. *ſaluâ compoſitione, cum moderno Poſſeſſore. A.* 1611. fol. 37. *tit.* O Commiſsiey Inſlántskiey.

Eſtonia Koronie, y W. X. Lit. według Przywileiu Krolá IM. Zygmuntá III. *reſtituitur. A.* 1607. *fol.* 830. *tit.* O Eſtoniey.

A skoro z ręku nieprzyiaćielskich będzie odyskána; obywátelom támecznym, ktorzy *partes Regias ſunt ſecuti*, dobrá ich máią być przywrocone. *A.* 1611. *fol.* 37. *tit.* O Commiſsiey.

W Inſlántćiech, Márſzałkow *functiones. V. tit.* Márſzałek.

Hetmáná władzá támże. *V. tit.* Hetman.

W Inſlantćiech, y Kurlándyey, Religiey Kátholickiey Rzymskiey, beſpieczeńſtwo &c. *V. tit.* Religia Kátholicka.

Inſlántskim Kośćiołom Kátholickim Rzymskim, wſzytkie Práwá approbowáno. *V. tit.* Kośćioły.

Inhibitia. Vide tit. Sądy. tit. Kancellárya.

Inſtructarz Celny. V. tit. Cło.

INTERREGNVM

INterregnum, po śmierći Krolá Auguſtá, przypádło *in A.* 1572. *fol.* 207. *tit.* Káptur.

Sub hoc Interregno, Káptur em Krákowskim, wáruią: ktoby gwałty,

ty, náiazdy, łupieztwa, y inne ſwawolenſtwá czynił, Práwem ſię nie kontentował; przećiwko tákiemu, ná zniſzczenie iego, ták ná ćiele, iáko y ná máiętnośći, wſzyſcy ſpołem, łubo y iedná iákaſzkolwiek część, do ktorychby tylko pierwey, o tákim ſwawolenſtwie, przyſzłá wiádomość, pod wiárą y poczćiwośćią ſwoią, bez fáłſzu y zdrády powſtáć, y skutkiem wypełnić to powinni; zadnemu takiemu, áni rádą, áni żadną przychylnośćią, by teſz krwią y iákim powinnowáctwem złączeni im, byli, życzliwemi ſię nie pokazuiąc. *Ibid.*

Znowu *Confœdentione generali Varſauienſi, ſub eodem Interregno*, warunek pokoiu, ſpráwiedliwośći, porządku, y obrony Rzeczyp. poſtánowiono. *A.*1573. *fol.* 208. *tit. Confœderatio generalis Varſauiæ.*

Interregnum, po Krolu Henryku, *publicatum in A.* 1575. *fol.* 230. *tit. Literæ Significatoriæ.*

Ceſarz Chrześćiáński, y Arcy Xiążę Rákuski Erneſt, affectuią Kroleſtwá, ále *reijciuntur. Ibid. fol.* 231. §. Ale iſz.

Polacy zás, Koſtká Woiewodá Sędomirski, y Tęczynski, Woiewodá Bełski, ná Kroleſtwo *poſtulantur*, ále nie chcą. *Ibid.* §. Co iſz nad nádzieię.

Pod *Interregnum* to, Woiewodztwo Ruskie, Woiewodą IMP. Hieronymá Sienáwskiego Káſztellaná Kámienieckiego, po śmierći IMP. Ierzego Iázłowieckiego Woiewody Ruskiego, Hetmáná Koron. á Woiewodztwo Lubelskie, Káſztelánem Vr. Andrzeiá Firleiá Stároſtę Sándomirskiego, po śmierći IMP. Stánisłáwá Słupeckiego Káſztellaná Lubelskiego, ſobie obráli. Co przyſzły Krol elect approbować ma. *A.* 1576. fol. 245. §. Rycerſtwo wſzytko.

Interregni huius Actá wſzytkie, iáko to Confœderácye, wárunki, práwne poſtępki, approbowáno. A ktoreby ieſcze *ad vltimam executionem* nie były przywiedzione; te Stároſtowie, y ich Vrzędy, z powinnoſci ſwych Vrzędow, *ſolitis gradibus juris*, exequować powinni. Oprocz Kápturow Ziemie Dobrzyńskiey, ktore przed Henrykiem Krolem, dla nieporządku, nie dochodziły, y *cum conſenſu* támecznego Rycerſtwá ſą znieśione. Wſzytkie tákze poſtępki w Wiskiey Zieni, zá złym wykładem wárunku Wárſzáwskiego, vczynione z káſſowáno. *ibid. f.* 295. *tit. Interregni Acta approbantur.*

Krzywdy, y ſzkody *interea* poczynione, kázdemu według conditiey, y według Práwá poſpolitego, máią być nágradzáne, *cum pœnis, in Statuto, de ſcriptis. ibid.*

Interregnum, po śmierći Krolá Stephána, przypádło *in A.* 1586. *fol.* 399. *tit. Confœderatio.*

Confœderatia w Krákowie, *ſub hoc Interregno*, *cum reaſſumptione* ſtárych Kápturow, dla zátrzymánia pokoiu poſpolitego *domi & foris. ibid.*

A po-

A potym Generálna Wárſzáwska, w ktorey rząd, ſpráwiedliwość, y obroná Rzeczypoſp: námowiona. *A.* 1587. *fol.* 407. §. My Rady.

W teyże, y w inſzych po tym, termin obieránia nowego Krolá *præfigitur. ibid. f.* 414. §. Vpátruiąc.

Conſultacye Proſzowskie, ná Okázowániu, *de eodem Interregni ſtatu* czynione. *ibid. f.* 419. §. Rady Koronne.

Conſultácye Woiewodztwa Sędomierskiego, o tymże. *ibid. f.* 422. *tit.* Conſultacye.

Tegoſz Woiewodztwa, drugie Conſultacye. *ibid. f.* 424. *tit.* Drugie.

Szkody, *ex cauſa publica*, komukolwiek, pod to *Interregnum*, poczynione, *ex bonis rebellium* máią być nágrádzane. *A.* 1588. *fol.* 474. *tit.* Nagrodá vſzkodzonych.

A ktoreby zołnierz, *priuatá libidine*, poczynił; v Hetmáná vſzkodzony ma ich dochodzić. *Ibid.*

Interregnum, po śmierći Krolá Zygmuntá III. przypádło *in A.* 1632. *tit.* Confæderacya.

Interregnum, po śmierći Krolá Władysłáwá IV. *A.* 1648.

Interregnum, po abdicátiey Krolá Ianá Káźimierzá. *A.* 1668.

Interregnum, po śmierći Krolá Michálá. *A.* 1674.

Temporibus horum Interregnorum, Confæderacye Generalne Warſzáwſkie, przykładem dawnieyſzych Confæderacyi ſtanęły; na ktorych także rząd, ſprawiedliwość y obroná Rzeczypoſp: namowiona była.

Interregnorum A. 1632. 1648. 1668. 1674. Actá w Koronie, y W. X. Lit. Confæderátie, wárunki, y práwne poſtępki wſzytkich Woiewodztw, Ziem, y Powiátow, dla porządku dobrego, y záchowánia pokoiu poſpolitego, y ſpráwiedliwośći. także Sądy kápturowe, wedle pozwoloney im władzy y mocy, ná Confæderátiey Generálney Wárſzáwskiey poſtánowione, *approbantur*, ná Seymách *Coronationis*, *A.* 1633. 1649. 1668. 1676.

INTROMISSIA

De Intromiſſion. v. Statut. Herburt. f. 220. *& ſequ.*

INtromiſsie w dziedzictwá ábo záſtáwy, máią być iawnie czynione, *ſolenniter* publikowáne, y do Akt Ziemskich, ábo Grodzkich podawáne, y w piſáne: z Grodzkich iednák przeniesione być máią, do Ziemskich, pod Aktem Sądowym, ná Rokách Ziemskich Powiátu własnego, gdzie dobrá przerzeczone leżą. Od ktorego zápiſánia Intromiſsiey w Aktách Ziemskich, wſzeláka *præſcriptia* y dawność, we wſzelákim imieniu, ná wieczność nábytym, y záſtáwnym, bierze początek y moc. A ieſliby kto bronił Intromiſſiey tákiey, przed Woźnym, ábo ná Dobrách przerzeczonych, ábo w Sądzie Ziemskim, przy wpiſániu tey Intromiſsiey, niechcąc iey dopuścić, z ktorychkolwiek przyczyn; tákowy ma nie dopuſzczenie

ſwe w Kśięgi Ziemskie zápiſáć przy zeznáwániu Woźnego tego w wiązánia. A gdzieby omięſzkał impugnowáć, przy zeznániu Woźnego, y wpiſowániu zeznánia; może to vczynić ná drugich, y ná trzećich Rokách, y przyczynę ſwego niedopuſzczenia tamze wpiſáć, á będą ták ważne, iákoby ie też przy wpiſowániu Intromiſſiey vczynił, y zápiſał. A po tym ſtronę przerzećzoną, ná pierwſze Roki, ábo ná wtore, á ná koniec ná trzećie, ma pozwáć, o przerzeczone w wiązánie, y o w wiedzienie, ná iego dobrá, Woźnego. A ieſliby pozwáć do tego czáſu zámierzonego omięſzkał; tedy ono przerzeczone w wiązanie będzie mocne y gruntowne, *non obſtante præfatâ impugnatione*, ktora z tego omięſzkánia ſtrony broniącey v w wiązánia nikczemnieie, y wniwecz ſię obráca. A ieſliby poſſeſſor pierwſzy, ábo ktokolwiek inny, práwem ſwoi, nie w zbiałby przerzeczonego w wiązánia, ániby o nie onego, kto ſię w więzował, do Práwá nie pociągnął; iuſz muſi vſtąpić przerzeczonemu w wiązaniu: á wſzákże on pierwſzy poſſeſſor Praw, nie będzie mogł ſzukáć, y repetowáć ſwey ſpráwiedliwośći, ná onym ktory ſię w wiązał, w przerzeczone dziedzictwo, podług poſtępku Prawá, A ktorybykolwiek, ná dobrá nowym Práwem ábo tytułem nábyte, nie miał w wiązánia w Kśięgách Zieniskich w piſánego, od czáſu wyzey opiſánego, to ieſt Roku 1531. chociaſzby tego dobrá iſtotnie dzierzał y vzywał ich, tedy mu nie idzie præſcriptia, áni dawność Ziemska w owych dobrách, y záwzdy mogą być wykupione, przez bliskie, , iákoby teſz były zaſtáwne. A ſioſtry y białegłowy ſzlácheckie, kiedy ſię wyrzekáią bráći ſwey, ábo powinnym ſwym, z dobr oyczyſtych y máćierzyſtych, y z ſpadkow, tym nie trzebá *tákiego w wiązánia: bo ie brácia práwem* dziedzicznym trzymáią. *In Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 305. *tit.* O w wiązániu.

INVASIO

De Inuaſione Domus, v. Statut. Herb. f. 222

Inuaſio domûs cenſetur, gdyby tylko kogo w Kośćiele, ná cmentarzu, w goſpodzie, y w domu kmiecim nà wśi, vbił, ránił, zábił. *In Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 307. *tit.* O Gwałćie.

Inuaſionis actio ſłuży Szláchćicowi, ktorego dom náſzto, á ránionēu o rany, álbo przyiaćiołom iego o głowę, ieſliby był zábity, w czym ma być *Scrutinium. ibid.*

Inuaſionis ſpraw proces táki ma mieć początek: Vkrzywdzony y gwałtownie náiechány ma skárgę vczynić przed Stároſtą onego mieyſcá, ná Inwáſorá, ábo Ráptorá, á Stároſtá powinien poſłáć, z Vrzędu, Woźnego ze dwiemá Szláchćicámi, dla obaczenia ſzkody y gwałtu, y dla pytánia ieſli ſą winni vczynku przez ná iazd popełnionego. Po ktorey inquiſitiey, vkrzywdzony, pozwawſzy Inuáſorá, do Sądu Stárośćiego, ma *teſtimonijs* ludzi poczćiwych y dobrey ſławy pokázáć, iſz obwiniony, tęn gwałt y ſzkodę domowi iego vczynił. A gdy pozwány pokonan będzie; trácić

ma máiętność ſwoię y poczćiwość, *ipſo jure & facto*: ták iednák, żeby ſzkody wſzytkie vkrzywdzonemu, z dobr przeſądzonego pierwey nágrodziwſzy, oſtátek ná Krolá przypádło. *Ibid. tit.* O Náiechániu.

Wſpráwie *inuaſionis domûs, poſt conuictionem*, nie máią byc dawani Scrutatorowie, owſzem *conuictus, pœnis in Statuto de ſcriptis ſubiacebit.* Przed conuictią iednák powinno być *ſcrutinium.* *A.* 1578. *fol.* 336. *tit. de Inuaſione domûs.*

Za tumult, to ſámo ma być rozumiáno, gdyby kto mocą náiechał, zábił, ábo zránił, gwałt białychgłow, náśćie ná dom, ábo dwor Szláchecki ná grunćie mieyskim leżący, ábo náśćie ná goſpodę w Mieście v czynił. *A.* 1598. *fol.* 687. *tit.* Reaſſumptia.

IVRA PATRONATVS

Herburt. f. 251. tit. Iura patronatus.

Ium Patronatûs dáne Duchownym oſobom *caſſantur*: áni ná potym tákie máią być dawáne. *A.* 1550. *fol.* 4. §. A iſz wiele.

Ium Patronatûs ták w Koronie, iáko y w WXLit. Krolowi iako *directo Domino & Patrono*, z Práwá dawnego ſłużą, y w tey præeminentiey nie powinien mieć nikogo inſzego. *A.* 1641. *fol.* 13. *tit. Iura Patronatûs.*

Ius Patronatûs Proboſtwá S. Floryana. V. tit: Akademia.

IVRGIELTY

IVrgielty ná składzie Bydgoskim ſoli, nie máią być dawáne: á nádane *abrogantur*: *A.* 1576. *fol.* 293. *tit.* Sol Ruska.

Iurgieltow ná dobrách Stołu Krolewskiego dánych *cognitio*, ná przyſzłym Seymie, być ma: ná co bez pozwu *peremptoriè* ſtánąć powinni Iurgieltnicy z Práwámi ſwoiemi. A *interea* poki *cognitio* ta nie doydzie; *non derogatur* Práwu niczyiemu. *A.* 1589. *fol.* 517. *tit. Rationes* Skárbu.

Co przywodząc do executicy, poſtánowiono, áby Stároſtowie y Dzierżáwcy, nie Iurgieltnikom, ále do rąk Podskárbiego one wydawali, *ſub ſolutione de ſuo & compenſatione.* A Krol *pro libitu ſuo, habitâ cuiuſq; meritorum ratione*, z Skárbu oddawać ie roskaże. Iednákże *cognitio* o nich, ná przyſzły Seym odłożona. *A.* 1590. *fol.* 577. *tit.* Oiurgieltách.

Iurgieltnicy w WXLit. dwie czwarte częśći iurgieltow ſwoich, do rąk Podskárbiego WXLit. powinni byli dáć, *pro una vice tantùm*, dla znieſienia żołnierzá z konfæderowánego. *A.* 1613. *f.* 50. *t.* Donátywá.

Iurgieltnicy, ná Dobrách, w ſtárych ſummách, záwiedzionych, iurgielty máiący, powinni byli zápłáćic *de ſuo*, dwie Quárćie do Rádomiá, *ſub amiſſione* iurgieltu. A oprocz tych, wſzyſcy powinni by-

ni byli czwartą część oddáć, *ſub amiſſione* także iurgieltow. W Vniwerſale Poborowym. *A.* 1613. §. Y Iurgieltnicy.

Ci, co przeſzłych nie záplácili iurgieltow; zapłáćic máią, *ſub eadem pæna. Ibid.*

Znowu *eodem modo.* Stáienna iednák czeladz Krolewska wolna od tey płacy zoſtáie. *A.* 1620. w Vniuerſale Poborowym. §. Iurgieltnicy.

Iurgielty dawne, od Krolá, *benè meritis* w WXLit. nádáne, y z Práwem ſię zgádzáiące, powinien Skarb zátrzymáne zápłácić, y potym corocznie, bez zátrudnienia, oddawáć ie. *A.* 1647. *fol.* 21. *tit.* O Iurgieltách.

Iurgielty wydáwáć powinni Stároſtowie y Dzierzawcy, wedle Przywileiow Krolewskich, *ſub priuatione* Stároſtwá, ták iáko o Quártę. O co *forum*, zá Dworem: wyiąwſzy iednák Stároſtwá zniſzczone, ktore iurgieltom *ſufficere* nie mogą. *A.* 1662. *fol.* 10. *tit.* O Iurgieltách.

Iurgielty z Stároſtwá Kámienieckiego Mazowieckiego, przeniesiono ná Stároſtwo Łomzyńskie. *V. tit.* Fundácye.

Iurgielt záległy ná Piſarſtwo Skárbowe należący, Vrodz: Ciwonowi Trockiemu, ná Conmiſſiey Wileńskiey Skarb Rzeczypoſp. zápłácić ma. w Confæderát. Generál: Wárſzáw. *A.* 1674. *f.* 22. §. Vrodzonęmu.

K A D V K I

KAduki Szlácheckie konfiskowáne, Krol inſzey ſzláchćie Polskiey rozdáwáć ma. *A.* 1562. *fol.* 25. *tit.* O Karániu wyſtępnych.

O tymże, że wolno onemi, Krolowi, ſzáfowáć, y one rozdawáć, ále tylko Szláchćie Polakom. *Ibid. f.* 26. *tit* Dobrá ná Krolá.

O tymże. *A.* 1565. *fol.* 89. *tit* Státut Alexándrow.

O tymże znowu: Ale Mieyskie káduki może Krol rozdawáć komu, y iáko chce: A gdzieby iáka wątpliwość, o Práwie Krolewskim byłá; ná Seymie Walnym, ma być o tym *cognitio. A.* 1567. *f.* 280. *t.* O dobrách *iuris.*

Reaſſumuntur ſuperiora: á Káduk po Szláchćicu, pokiby ſtawáło powinnych, krewnych, *vtriuſq; ſexûs ex utrq; linea, ad octauũ vſquè gradum conſanguinitatis incluſiuè*, przypáść nie może. O czym *cognitio* powinna być ná Seymie. *A.* 1588. *fol.* 458. *tit.* O Kádukách. 172. tit Fiſcus.

Kádukom mieyskim *forum* y *cognitio* zá Dworem: *Ibid.*

Z káduków *iuſtè & legitimè* przypádłych, długi naprzod máią być *indilatè* płácone. *Ib.*

Káduki po poddánych Szlácheckich, y Duchownych, Pánom ich przypádáć máią: *ſaluo tamen iure propinquorum. ibid.*

Káduk ktoby nie ſłusznie vprosił; ſzkody ma nágrodzić: o co *Forum plebeio competens*, á Szláchcicowi Trybunał *peremptoriè inter cauſas officij*. A ieſli do tego záſzło obelżenie vrodzenia, á niebyłoby dowiedziono; ná Szláchcica ma być nákazána *reuocatio*, y inne pœny, przez tenże Sąd Trybunálski Koron. *ibid.*

Kąduki Cudzoźiemcom nie maią być dawáne; o co káżdemu czynić wolno, iáko z nieosiadłym Staroſtą (*V. tit.* Cudzoźiemcy) *A.* 1607. *fol.* 831. *tit.* O Cudzoźiemcách.

O tymże; że według Cóſtitutiey o tym, máią być rozdawáne. *ibid. fol.* 838. *tit.* O Kádukách.

Káduk w Xięſtwie Litewskim, ktoby nie słuſznie vprosił, á o dobra zá Dworem pozwał; támże dwieśćie kop Litewskich przepada, y y nakłády, *in inſtanti*, ktore pozwany poprzysiężе, nágrodzić ma: *A.* 1598. *fol.* 698. *tit.* O Pozwiech Zadwornych.

In optione ſtrony, dochodzić tych win zá Dworem, álbo ná Trybunale, w káżdym terminie. *Ibid.*

A ieſliby actor, nie zápłaćiwſzy tych win, y nakładów, viechał; będzieli osiádły, ná máietności iego leżącey, według práwá, ma być czyniona odpráwá; á ieſli nie osiádły; to ná ſámym, y máiętności iego ruchomey. *Ibid.*

A nápotym pozwy zá Dworem, ná Szláchćicá, nie máią być dawane. *V. tit.* Pieczętarze.

Káduki po Szláchćie, ktorzy *nolentes*, przy woysku Zaporowskim, pod czás zámięſzania, pod Zborowem zoſtawáli, vproſzone zkáſſowano. A nápotym nikt takich nie ma vpraſzáć, *ſub nullitate Priuilegiorum, & pœna quingentarum marcarum.* O co *forum* Trybunał, *inter cauſas conſeruatas*. *A.* 1650. *fol.* 2. *tit.* O Szláchćie.

Káduk po niektorych Mieſzczánách Lubelskich, przez Vr. Máćieiá Kaczorowskiego, y z innemi Towárzyſtwem *ad male narrata* u Krolá IM. Iana Kázimierzá vproſzony, zkáſſowáno, y pomienione Mieſzczány, *ab omni impetitione* vwolniono. *A.* 1658. *fol.* 45. *tit.* Vwolnienie Mieſzczan Lubelskich.

Káduki, po woyskowych Zaporowskich, y po Szláchćie, co ſię przy tym woysku, y przy Szwedách, przez woynę wiązali, iáko *poſt rebelles* vproſzone, *caſſantur*, ktoremi nikt *apprehenſionem* dobr, czyic ſą, bronić nie ma, *ſub pœna Infamiæ*. w Commiſſiey Hádyáckiey. *A.* 1659. *fol.* 52. §. Nád to.

O Kádukách w Woiewodztwách, Kiiowskim, Brácłáwskim, Wołyńskim, y Czerniechowskim, *ad male narrata*, ná dobra *juribus Caduci*, y diſpoſitiey Krolewskiey *non obnoxia*, ták Duchowne, iáko y Swietckie, y Dwory Szlácheckie, vproſzonych. *V. tit.* Dobrá.

Káduk ná dobrá Vr. Władyſłáwá Pogorzelskiego, Vr. Ianowi Oborskiemu Káſztellanowi Wárſzáwskiemu, z Káncellárycy Koronney wydány, *vigore generalis amniſtiæ* zkáſſowáno. *A.* 1662. *fol.* 30. *tit.* Zniesienie Donatiey.

Kádu-

Káduki, po Obywátelách Woiewodztwá Witepskiego, y Mieſzczánách Witepskich, ktorzy Moskwie *adhæſerant*. *V. tit.* Miáſtá.

Káduk *ad malè narrata* Oycu Parſemu Tatomirowi, ná pewną część wśi Iſakową dziedziczną Vr. Máriánny Tátomirowney Małżonki Vr. Alexándrá Łoweckiego Horodniczego Kiiowskiego, z Káncellaryey wydány, znieśiono. *A.* 1678. *f.* 28. *t.* Znieśienie Kádukow.

Káduk, ná dobrá Vr. Andrzeiá Gutkowskiego, od Towárzyſtwá Vr. Semberká Káſztellaná Kámienieckiego otrzymány zkáſſowáno. *A.* 1662. *fol.* 30. *tit.* Amniſtia.

Kánclerz, y Podkánclerzy. V. tit. Pieczetarze.

Kandidat na Kroleſtwo. V. tit. Krol.

Kánon Pruſki. Vide tit. Podatki.

KAPTVRY

KAptury. *V. tit. Interregnum. & tit.* Lauda.

Kápturow Sądy. *V. tit.* Sądy. *& tit.* Lauda.

Kápturow *Acta* Ziemie Beſkiey. *V. tit.* Xięgi.

Kápturu WXLit. *pro vna vice* od Korō. *diuerſitas. V. t.* Approbátia.

Kápturowi Sędziowie. *V. tit.* Sędziowie.

KASZTELLAN

KAſztellan, Stároſtą, áni Vrzędnikiem Ziemskim, nie może być, w ſwoim Woiewodztwie, oprocz Kaſztellaná Krákowskiego, ktory y Stároſtą Krákowskim być może. *A.* 1562. *f.* 23. *t.* O osiádłośći.

Káſztellan, Burgrábią Krákowskim, áni Wrotniczym, być nie może. *A.* 1563. *fol.* 42. *tit.* Inne Rzeczy Conſtitutiey Łońskiey.

Káſztellaná Czerniechowskiego poſtánowiono. *A.* 1633. *fol.* 33. *tit.* Ordinacya Czerniechowska, *&* *A.* 1635. *fol.* 17. *tit.* Ordinácya. Tęmuſz mieyſce, po Párnáwskim, náznáczono. *Ibid.*

Po tym poſtánowiono, że ma mieć mieyſce w Senaćie, przed Káſztellanámi Powiatowemi, po Kaſztellanách Inflántskich. *A.* 1641. *fol.* 14. *tit.* Káſztellánia.

Káſztellan Rypinski, żeby zá Dobrzynskim Kaſztellanem, w Poſpolitem ruſzeniu chodził; wiecznemi czáſy poſtánowiono. *A.* 1670. *fol.* 25. *tit.* Porządek Powiatow.

Káſztellánow *functiones*, ná Poſpolitym ruſzeniu, w prowádzeniu Powiatow, w czynieniu ſpráwiedliwośći. *V. tit.* Poſpolite ruſzenie. *Herburt. fol. 65. tit. Caſtellanor. officia.*

Káſztellan Inflántski, tylko ieden, *ſub titulo generali* Xięſtwá Inflántskiego poſtánowiony, y mieyſce onego. *V. tit.* Inflánty.

KLASZTORY

KLaſztory wſzytkie, ták Zakonnikow, iáko y Zakonniczek, ná dobrách Ziemskich fundowáne, w Koronie, y W.X.Lit. od wſzytkich *in genere* exakcyi zołnierskich, wolne zoſtawáć máią, *oneribꝰ*

Eccleſiæ & Reipub. ſaluis. A. 1667. *fol.* 45. *tit.* Fundácya.

Klaſztorow Pánieńskich beſpieczeńſtwo tákie. Ktoby oſobę iáką Pánieńską do Klaſztoru, ná wychowánie y ćwiczenie, dáną, *ſub quocunq; iuris & ſanguinis prætextu*, gwałtem wziął, náwet *limina Clauſtri*, bez pozwolenia Pánny Starſzey przeſtąpił; *pœná Infamiæ ex recenti officioſo ſcrutinio, ad inſtantiam Inſtigatoris*, citatus, na Seymie ma być karány. *A.* 1616. *fol.* 12. *tit.* Beſpieczeńſtwo Klaſztorow.

Pláce, ná ktorych Klaſztory, Kośćioły &c. zásiádły. *V. t.* Kośćioły.

Klaſztornych dobr *Securitas. V. tit.* Dobrá Duchowne.

Klaſztorowi Pánien Zakonu Præmonſtráteńskiego w Płocku, Rewizor Krolewski (ktory zesłány będzie) zá wiádomośćią X. Biskupá, y Stárośty, Płockich, plác miał wymierzáć, przy tymże Klaſztorze. *A.* 1598. *fol.* 705. *tit.* Wymierzenie plácu.

Także y Klaſztorowi Zakonic v S. Dominiká tamże w Płocku. *Ib.*

Ale po tym inſzy ſpoſobnieyſzy, Magdálenkom ná mieyſce pierwſzego, dla tego, że tám ten Wisłá podrywa, *ad parem longitudinem & latitudinem*, przez Rewizory, zá wiádomośćią X. Biskupá, y Stárośty támecznego, wymierzáć kazać obiecáno. *A.* 1611. *fol.* 10. *tit.* Wymierzenie mieyſcá.

Tymże Mágdálenkom, pozwolono dobrá ſwoie Ciepielowá názwáne, w Powiecie Rożánskim leżące, iáko bárdzo od Klaſztoru ich odległe, oſobie ſtánu Szlácheckiego przedáć, á ná to mieyſce, inſze *æquiualentia Bona* przyległeyſze, *in perpetuum* kupić, ábo záfrymárczyć. *Saluis oneribus Reipub.* W czym Sądu Ziemskiego, pod ktorego jurisdictią dobrá kupione, álbo commutowáne będą, y przed ktorym powinna być reſignatia, donátia, ábo commutátia, zeznána, *obligatur conſcientia, vt attendant, ne lex publica circumueniatur. A.* 1641. *fol.* 25. *tit.* Klaſztor Panieński w Płocku.

Także grunty, y plác, do tegoſz Klaſztorá, w mieśćie Płocku, należące, *ab omnibus oneribus ciuilibus, ſaluis oneribus Reipublicæ* v-wolniono. *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſáno. *Ibid.*

Ná zbudowánie Klaſztoru Wdowiego, v Kośćiołá Fárskiego, w Płocku, pozwolono, ku pierwſzemu, cztery kupić place, ktore oraz *immunitatibus Eccleſiaſticis adſcribuntur. A.* 1611. *fol.* 10. *tit.* Libertácya Klaſztoru Płockiego.

Klaſztor Zakonnic S. Brigidy, y máiętnośći, przez Gdańſczány, odięte, áby tymże Zakonnicom przywrocone były, nákazano, *ſub pœna Rannitionis perpetuæ.* O co *ſorum* zá Dworem. *A.* 1611. *fol.* 17. *tit.* Deklárácya Conſtitutiey.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Toruńskich, *ad cognoſcendas iniurias* onych, Rewizorow náznáczono: *appellatione à definitiua ſententia, ad Regem, ſaluâ manente. A.* 1616. *fol.* 12. *tit.* Rewizyá krzywd.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Toruńskich, Reguły S. Benedyktá, przywi-

przywiley przez Ludolphá Koningá Miſtrzá Krzyżáckiego, w Roku 1345. ná Kośćioł Fárny, w Nowym mieśćie Toruniu, *cum dote adjacente* nádány, y przez Krola IM. Zygmuntá III. potwierdzony confirmowáno, y áby tenże Kośćioł, pomienionemu Klaſztorowi, pod woynę przeſzłą, *funditùs* znieśionemu, ze wſzytkiemi budynkámi do tegoſz Kośćiołá przynależącemi, dla mieſzkánia, *in realem poſſeſſionem*, przez Vrząd miáſtá Toruniá, puſczony był, *ſub pœna decem millium Hungaricalium*, nákazáno, y *forum, caſu contmuentionis*, w Sądzie Krolewskim Zadwornym, *ad inſtantiam Inſtigatoris Reg.* naznaczono. *A.* 1661. *fol.* 33. *tit.* Potwierdzenie.

Przyſądzono po tym tenże Kośćioł, pomienionym Zakonnicom, ná Sądách Relácyinych Krolewskich, y Commiſſarzow, dla executiey Cõſtitutiey, o tym, przeſzłego Seymu, y tegoſz Dekretu, náznáczono. *V. tit.* Exekucya.

Tęmuſz Klaſztorowi, áby w dobrách y fundácyách aggrauatiey niemiał, wárunek vczyniono. Y proteſtacye miáſtá Toruniá, przećiwko Seymowey Commiſſiey, y executiey w oddaniu tymże Pánnom Kośćiołá S. Iákubá, *legitimè juxta præſcriptum Conſtitutionis A.* 1667. odpráwioncy (*V. tit. Executia*) w Grodzie Kowálewskim, y w innych ktorychkolwiek Actách vczynione, zkáſſowáno, y ná potym onych czynić, y Vrzędom wſzelákim przyimowáć, zákazáno, *ſub pœna duorum millium Vngaricalium. A.* 1676. *fol.* 36. *tit. Securitas* Pánien Zakonnych w Toruniu.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych w Socháczewie pláce, od impedimẽtow, y podatkow wſzelákich, vwolniono. *A.* 1609. *fol.* 906. *tit.* Pozwolenie plácow.

Klaſztor Pánieński w Owińskách, od Spy, y Poradlnego wiecznemi czáſy vwolniono. *Saluo jure moderni poſſeſſoris. A.* 1616. *fol.* 37. *tit.* Znieśienie Spy y Porádlnego.

Tęmuſz pláce, ná ktorych Kośćioł, y Klaſztor ſtoi, od wſzelákich podatkow y powinnośći, Miáſtu y Rzeczypoſp. należących, libertowáno. *A.* 1635. *fol.* 29. *tit.* Kármelići.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych w Piotrkowie, máiętność w Ziemi Socháczewskiey przedáć, á inſzą bliżſzą Klaſztoru, zá piętnaśćie tyśięcy złotych kupić pozwolono: *ſaluis oneribus Reipub.* W czym *conſcientia* Sądu Ziemskiego, w ktorego jurisdictiey dobrá kupowáć będą, *obligatur, vt attendant, ne lex publica circumueniatur. A.* 1638. *fol.* 42. *tit.* Klaſztor Pánieński w Piotrkowie.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Łęczyckich *Ordinis Præmõſtratenſis*, młynik Stáromieyski, ná rzece Bzurze, przy mieśćie Łeczycy leżący, wiecznie conferowány. *A.* 1609. *f.* 904. *t.* Dániná młyná.

Tęmuſz, przy mieśćie Łęczycy Dom Smoligębinski zápiſány, od wſzelákich podatkow mieyskich, y Zamkowych, vwolniono. *A.* 1635. *fol.* 36. *tit.* Approbácya Fundácyey OO. Bernárdynow.

Klaſzto-

Klaſztorowi Pánien Zakonnych w Łęczycy, wieś Grzymkową, zá Choćiſzewo, frymárczyć pozwolono: *præuiâ reuiſione*, iáko OO. Iezuytow Poznáńskich. (*v. tit.* Iezuyći) *A.* 1638. *fol.* 43. *tit.* Klaſztor Pánieński w Łęczycy.

Tęmuſz Kláſztorowi od Woiewodztwá Łęczyckiego *ſpecialiter* złożony pobor approbowáno, z tą conditią, że go w podatki *pro Repub.* vchwalone, toſz Woiewodztwo potrącáć nimá, áni do coæquatiey należeć będzie. *A.* 1641. *fol.* 25. *tit.* Approbatia Poboru.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Nieſwieskich, fundácyą wśi Vzdy Zuchowskiey, w Woiewodztwie Minskim, tákże Wilżyná, Łuczná y Słobody, w Woiewodztwie Nowogrodzkim, leżących, *ſaluis oneribus Reipublicæ*, approbowáno. *A.* 1638. *fol.* 45. *tit.* Conſens ná zamiánę.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych w Poznániu, ná cõmutácyą pewnych cząſtek w Promnie y Iágodnie, w Woiewodztwie Poznáńskim, leżących, zá inſze dobrá, tymże cząſtkom *æquiualentia*, pozwolono. *Saluis Reipub. oneribus, præuiâ quoq; reuiſione*, iáko y Oycow Iezuytow Poznáńskich. (*v. tit.* Iezuyći) *A.* 1638. *fol.* 52. *tit.* Klaſztor Pánieński w Poznániu.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Reguły S. Benedyktá w Poznániu Kámieniczek cztery, ktore *in circumferentiam* onego weſzły, od wſzelákich podatkow vwolniono: ták iednák, áby ſię w nich żadna præpeditia Mieyskim, y Generálskim intratom nie działá. *A.* 1659. *fol.* 44. *tit.* Klaſztor Pánien Zakonnych.

Klaſztorowi Pánien Kármelitánek boſſych w Poznániu pláce, ná ktorych, z Kościołem, *de noua mdice* fundowány ieſt, *ab oneribus Reipub.* vwolniono: piwá wárzenia, ná Klaſztorną potrzebę, pozwolono, mielcuch przyległy z kámienicą inkorporowáno. *ſalua ſatisfactione* poſſeſſorom, ktorą, teſz Zakonnice, według deciſicy Commiſſiey, *præſtare* máią. Oraz Commiſſią z Káncellárycy Koronney wydáć kazáć obiecáno. *A* 1673. *fol.* 21. *tit.* Libertácya plácow.

A przed tym pozwolono im było pláce *intra mœnia* tegoſz miáſtá kupić, *citra diminutionem prouentuum Reipub.* *A.* 1667. *fol.* 43. *tit.* Zakonnice.

W Confœderatiey generálney Wárſzáwskiey wárowáno im, áby przy libertátiey, y incorporatiey Kamienice y mielcuchá, według pomienioney Seymu przeſzłego Conſtitutiey, od Miáſtá záchowáne były. A Contrákt *in contrarium* poſtánowiony zkáſſowáno, y Commiſſią reuiſikowáno. *A.* 1674. *fol.* 30. §. Miáſto Poznań.

Do tegoſz Klaſztoru dwie Kámieniczki w Poznániu, naybliżſze y z vliczką, inkorporowáć pozwolono, to ieſt, Kámieniczkę Vr. Woyciechá Konſtántego Brezy, Stároſty Nowodworskiego, y drugą z plácem Kozłowym

Kozłowem, *præuiá ſatisfactione* Poſſeſſorom. Także ná obchody, potzebę Klaſztorną, wárzenia piwá, y robienia słodow, *ſine omni onere*, pozwolono: y te pláce, ná ktorych pomieniony Klaſztor, *juribus Eccleſiæ* inkorporowáno, *& ab omnibus oneribus* vwolniono. Także skrzynię do ryb ná rzece pod Máſztálem mieć, y wody do tego Klaſztoru przeprowádzenie, pozwolono. *A.* 1677. *fol.* 35. *tit.* Auctia Fundatiey.

Klaſztorowi Pánien Sokálskich Zakonu S. Brigidy, Przywiley od Krolá IM. Ianá Káźimierzá, ná dwá Łány, Bábieniec, názwáne, dány approbowáno. *ſaluis oneribus Reipub. Ib. f.* 25. *t.* Przywiley. Tegoſz poddáne ná Bábincu zoſtáiące, od wſzelákich chlebow zołnierskich, y conſiſtentiey, do lat dzieśiąćiu vwolniono. *A.* 1673. *fol.* 22. *tit.* O Pánnách Zakonnych.

Zakonnicom Bełskim fundácyą, *de noua radice*, ze wśią Stáiámi, y z plácámi, ná ktorych Klaſztor, y Kośćioł zaſádzony, approbowano, *& immunitatibus Eccleſiæ* przypiſáno: *ſaluis oneribus Reipubl. & Parochialibus. A.* 1647. *fol.* 27. *tit.* Approbácya.

Ná Klaſztor tychże Pánien Bełskich, ná przedmieśćiu, ogniem, przez nieprzyiaćielá, zniesionych, plác w ſámym mieśćie pozwolono, y approbowáno. *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1653. *fol.* 25. *tit.* Zakonnice Bełskie.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Reguły S. Dominiká Bełskiemu, wieś Wolice, od chlebow źimowych, y aſſignácyi wſzelákich zołnierskich, *ſaluis oneribus Reipub.* libertowáno. *A.* 1667. *fol.* 42. *tit.* Vwolnienie wśi.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Przemyſkich, zá Sanem, Cōmiſſarze, dla vważenia ſzkod ich, z okázycy młyná nowo ná Sanie zbudowánego, y iázu, do gruntow Kośćielnych, przyłączonego, náznáczeni, *cum poteſtate, ad proportionem* ſzkody, tęmuſz Klaſztorowi ordináryey, z tego młyná *quotannis* naznáczenia, *& vlteriori ſecuritati* onego prowidowánia. *A.* 1658. *fol.* 30. *tit.* Pánny Zakonne Przemyſkie zá Sanem.

Nie doſzłá ta Commiſſia: znowu ią ćiſz odpráwić máią: *abſentiâ nonnullorum non obſtante*, byle ich ſześć było; á co poſtanowią, ná tym ſtrony przeſtawáć máią. ktorym *forum* w Trybunale, *inter cauſas fiſci, ſine præjudicio* Dzierżáwy, náznáczono. *A.* 1659. *fol.* 42. *tit.* Pánny Zakonne.

Klaſztoru Ołobockiego Pánieńskiego wśi w Ziemi Wieluńskiey, Rewizyą náznáczono. *ibid. fol.* 45. *tit.* Rewizya wśi.

Klaſztoru Panien Zakonnych Reguły S. Fráncíſzká w Brześćiu Litewskim, w Wałách, ná plácách nowo nábytych, nowe záłożenie ſtwierdzono: *ſaluis oneribus Reipublicæ. A.* 1659. *fol.* 16. *tit.* Approbácya.

Tęmuſz, żeby plác blizſzy, Vrząd Grodzki wydzielił, pozwolono.

A. 1667. *fol.* 74. *tit.* Inkorporacya wśi Ploski.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Brigidek w Brześciu Litewskim, Cō-ſtitutie, o funduſzách iego, reaſſumowáno, & *in toto* approbowáno. *A.* 1676. *fol.* 22. *tit.* *Approbatio fundationum.*

Klaſztorne dobrá Krzemienice, Kochánow, Vzłowſcyznę, Szydłowiec, Pánien Zakonnych S. Brigidy. Także Reguły S. Cláry, Záleſie, Zarosłáwkę, w Powiećie Grodzińskim, y Sobiborz teyże Reguły Pánien Brzeſckich, iáko dziedziczne, *ab onere militari*, y od áſſignátiy Hetmáńskich wolne być deklárowáno. A w Adamowiczách przy cudownym Obráźie Mátki Bozey, grunty. y folwárk, *ab oneribus* Miaſtá Grodná libertowano. *A.* 1677. *f.* 24. *t. Immunitas* fundácyey.

Klaſztorne dobrá, fundácyey Ziemskiey, Pánien Zakonnych Bernárdynek Brzeſckich, y Bázyliánek Pinskich, od chlebá źimowego, cō-ſiſtentij, y wſzelákich ciężárow zołnierskich, vwolniono. *A.* 1678. *fol.* 18. *tit.* *Immunitas* dobr.

Temuſz Klaſztorowi Pániē Zakōnych Grodzińskich Reguły S. Brigidy fundácyą, *ſaluis oneribus Reipub: & parochialibus*, ápprobowáno: *A.* 1647. *f.* 16. *tit.* Fundácya.

Tychże Klaſztorne dobrá, w Grodzińskī, Słonimskī, Wołkowiskī-Powiatách leżące. Także dobrá Zakōnic Brzeſckich teyże Reguły vbeſpieczono, *lege perpetua cauendo*, áby pod zadne inſze niepodlegáły Práwá, iedno pod Ziemskie, w iakim do tąd te dobrá ich zoſtawáły, y nigdy od tąd, Hetmáni y Regimentarze, Stácyi y chlebow náznaczać tám nie będą. Ani Chorągwie zadne ſtánowisk y noclegow odpráwować nie powinne, *ſub pœna, de diſciplina militari, ſancitur.* *A.* 1661. *fol.* 18. *tit.* *Securitas* dobr Ziemskich.

A ponieważ Pány Conuētu Grodźińskego względē poſpolitego ruſzenia, pod czás obſidiey Grodzinskiey, z dobr ſwoich wſzytkich, poſtánowieniu Powiátu Wołkowiskiego doſyć vczyniły, y quit od Márſzałká Grodzieńskiego otrzymáły; od wſzelákich proceſſow wolne ſą. *ibid.*

Klaſztorne dobrá Pánien Zakonnych Reguły S. Fráncíſzká Grodzińskich, y Kowińskich, reſpectu ruiny ich, *ab omnibus Reipublicæ oneribus*, do lat czterech, vwolniono. *A.* 1667. *f.* 77. *tit.* Libertátia.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Grodzinskich Reguły S. Fráncíſzká, Dekret Commiſſarski, w ſpráwie ich, ze wśią Starą Vlanámi, do Kluczá Pohánickiego należącą, ápprobowáno. *A.* 1678. *fol.* 14. *tit.* Approbátia Dekretu.

Tęmuſz pláce zdawná Ziemskiemu práwu podległe, ná Podſádziu leżące, także domki pod ſámem murem tegoſz Klaſztoru, ná moſtowey vlicy, od wſzelkich ciężarow mieyskich, y od gośći *ex officio* pod czás wſzelkich Publik, vwolniono. *Ibid. f.* 18. *tit.* Ochroná Pláców Pánien.

Zakon-

Zakonnic S. Brigidy w Grodnie fundácyą, przez Iey. MP. niegdy Alexándrę z Sobieſżyná Wieſiołowską Márſzałkową WX. Lit. vczynioną, przez Krolá IM. Władysłáwá IV. confirmowáną reaſſumowáno, y pláce mieyskie w libertácyách, od tegoſz Krolá, nadánych, wyrażone, od gośći *ex officio*, ták pod czás Seymu, iáko y innych ziazdow publicznych y prywatnych, wiecznie vwolniono. *A* 1678. *f.* 16. *t.* *Reaſſumptio* Conſtitutiey.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych w Grudziądzu, wieś Turznicę, Bobrowo, wiecznemi czáſy przyłączono, y ieſcze máiętności za piętnaśćie tyśięcy zł. kupić pozwolono, *ſaluis iuribus & oneribus Reipublicæ*, *A.* 1638. *f.* 50. *t.* Klaſztor.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Reguły S. Fránćiſzká Wieluńskich pozwolono, tę cząſtkę we wśi Kowalach, z poſagow ich, skupić, albo zámienić, ktora im ná przeſzkodzie, y onę, gdy skupią álbo zámienią, ták iáko y inſze dobrá Ziemskie, ná ktorym ſą fundowáne, od przechodow, ſtácyi y noclegow zołnierskich vwolniono: *Saluis oneribus Eccleſiæ, & Reipub.* ná Seymách vchwalonych. *A.* 1667. *f.* 45. *t.* Pánny Zakonne Wieluńskie.

Klaſztorowi Zakonnic w Wilkowie pozwolono tákże kupić częśći dziedziczne, *ſaluis oneribus & iuribus, bonis nobiliaribus, ſeruientibus*· *ibid. f.* 46. *t.* Pozwolenie Częśći.

Klaſztor Boleſławski Pánien Zakonnych S. Norbertá *Ordis. Præmonſtratenſis*, przy Folwárku Chotynin názwánym, y przy młynie y ſtawku, przez Vr. Ianá Rádzieiowskiego Stároſtę Boleſławskiego, y Małzonkę iego vſtąpionych, y tęmuſz Conuentowi w poſſeſſią puſczonych, záchowano, *ſaluis oneribus Eccleſiæ, & Reipublicæ*: tudzieſz fundácye ápprobowáno. *A.* 1667. *f.* 46. *t.* Klaſztor Boleſławski.

Tęmuſz Klaſztorowi, áby wolno było przedáć y álienowáć pomienioną wioskę Chotynin, pozwolono. *A.* 1676. *f.* 45. *t.* Wieś Chotynin.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Samborskich, wieś Brześćiány názwáną, przez nieprzyiáćielá ſpuſtoſzoną, od wſzelákich contributiy Rzeczypoſp. y ćięzarow woyskowych, do lat czterech, vwolniono. *A.* 1677. *f.* 34. *t.* Zakonnice.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Reguły S. Fránćiſzká w Gnieźnie, Miáſteczko, y wioski, od publicznych podatkow, *ex quo* ich w regeſtrách poborowych nimaſz, tákże od przechodow, ſtanowisk, ſtacyi zołnierskich, áſſignácyi wſzelákich, y chlebow źimowych, libertowáno. *A.* 1667. *f.* 40. *t.* Approbatia.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Przaſnyskich dwie włoki, od wſzelákich ciężarow prywatnych, y exactiy zołnierskich libertowano, *ſaluis oneribus Reipublicæ*. *Ibid. f.* 44. *t.* Vwolnie włok dwu.

Ná tęnże Klaſztor w Przaſnyszu, y pułwłoczek roli, y pláć, wiecznośćią kupiony, od wſzelákich podatkow, czynſzow,

y ángáriy vwolniono. *A.* 1631. *fol.* 32. *tit.* Libertácya.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Głogowskich, wioski Kundow, Hmędorz, y Kándlewo názwáne, w Polſcze leżące, od pęſiy do Zákuwſchowskiego, do ktorych y przed tym nie należał, vwolniono. *A.* 1667. *f.* 44. *t.* Vwolnienie Pánien Zakonnych.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Szrzemskich, od ſtánowisk, y przechodow żołnierskich, wioskę Lubiátowo názwáną, libertowano. *ibid. tit.* Vwolnienie.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Reguły S. Auguſtyná w Iárosławiu, wśi Murawsko, Kidáłowice, y dworki w Iárosłáwiu z dobr dziedzicznych *ad pia opem* fundowáne, od aſſignatiy Hetmáńskich, chlebow źimowych, y wſzelákich exakcyi żołnierskich, *ſaluis oneribus Eccleſiæ & Reipub.* vwolniono. *ibid. tit.* Libertatia dobr Pánien.

Zakonnic Reguły S. Benedyktá, w Słonimie fundacyą, przez Vr. Conſtántią Iudycką Komorowską, Podkomorzyną Wiłkomirską, vczynioną, tákże pláce od Krolá IM. nádáne, y od ſámych tychże Panien, y Szláchty, Mieſczan, y Zydow Słonimskich nábyte, podług ográniczenia, y opiſánia Commiſſárskiego *in A.* 1664. dniá 26. Octobrá. *in toto, ſaluis oneribus Reipub.* approbowáno. *A.* 1667. *fol.* 74. *tit. Approbatio Fundationis.*

Tęmuſz Klaſztorowi, wioskę Wyſock názwáną, *ab omnibus oneribus militaribus* excipowáno, y od retent ſtá y dziesiąći zło. vwolniono. *A.* 1677. *fol.* 17. *tit.* Panny Benedyktynki.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych Dominikánek, fundácyą przez IMP. Alexándrá Hilárego Połubińskiego Márſzałká W. X. Lit. w Wilnie, *de noua mdice*, vczynioną approbowáno, y ſummę trzydzieſtu tyſięcy y iednego, y ośmiuſet zło. od Vr. Heleny Brzuchánskiey Protáſowiczowey Piſárzowey Ziemskiey Nowogrodzkiey, ná Mogilnicy, w Woiewodztwie Nowogrodzkim leżącey, ná tenże Klaſztor legowáną, inkorporowáno. *A.* 1678. *fol.* 14. *tit.* Approbácya fundácyey Pánien Dominikánek.

Klaſztorowi Zakonnic Reguły S. Káthárzyny Senenskiey w Kámieńcu Podolskim, *Dániná* wśi Nowośiołki, *alias* Zabincow-, w Woiewodztwie Podolskim leżącey, wiecznie conferowána. *A.* 1631. fol. 31. tit. *Dánina* Pánnom.

Zakonnic Reguły S. Fráncíſzká przy Kośćiele S. Michálá w Wilnie fundácyą, przez IMP. niegdy Leoná Sápiehę Woiewodę Wileńskiego Hetmiáná W. X. Lit. vczynioną, approbowáno. *ſaluis oneribus Reipublicæ. A.* 1653. fol. 25. *tit.* Approbácya fundácyi.

Zakonnicom Wárſzáwskim, pod tytułem *Viſitationis Beatiſſimæ Virginis Mariæ.*, ná fundácyą, przez Krolową IM. Ludowikę Máryą, vczynioną, Dzierżáwę Kámieńcá Mázowieckiego, ze wſzytkiemi wśiámi, przypadkámi, przyległośćiámi, & *cum jure patronatús, in perpetuum* nádano, y dobrá te, od ſtácyi, przechodow,

dow, y noclegow zołnierskich, *perpetuis temporibus*, vwolniono. Ktora fundácya nie ma *præjudicare Conſtitutioni A.* 1635. *de non alienandis bonis Terreſtribus*, áni może *tmhi in ſtabilimentum* zapiſow, ktoreby *in præiudicium* teyże Conſtitutiey ſtánęły. Iadow iednák, ktory teraz zá oſobnym chodzi Przywileiem, *cum omnibus pertinentijs* inkludować ſię w to nie ma. *A.* 1654. *fol.* 12. *tit.* Fundácya Panien Zakonnych.

Quártę ták ſtárą, iáko y nową, y Iurgielty Donátáryuſzow Krolewskich, z tey Dzierzáwy, ná Staroſtwo Łomżyńskie, przeniesiono. Ktora to Quártá, *perpetuis temporibus*, Skárbu Rzeczypoſp. dochodzić ma, mimo Quártę z Łomży przychodzącą. *Ibid.*

Dom w Kámieńcu, w ktorym Sądy odpráwować ſię zwykły, záchowano, ná odpráwowánie tám tey Ziemie Sądow, y Xiąg chowánie: ktory áby nie puſtoſzał, pomienione Pánny, wiecznie poprawiáć go powinne. A *in caſu* ruiny álbo *incendij; de nouo*, twoim własnym koſztem, wyſtáwić go máią. O co *forum* z niemi ma być *coram Loci Ordinario. ibid.*

Podatki wſzytkie Rzeczypoſp támże podług dawnych zwyczaiow, wydawane y wyprawowane być máią. y *ſeruitium militare* Rrzeczypoſp. ginąć nie ma. *ibid.*

Po tym ná rozgrániczenie Kámieńcá Mázowieckiego, Cōmiſſárze dáni. *A.* 1661. *fol.* 32. *tit.* Rozgrániczenie.

Záchowáno w cále tę fundácyą, y Act Commiſſiey grániczney pomienionych dobr, *vigore Conſtitutionis A.* 1661. przez Commiſſarze skończony, y *legitimè & debitè* exequowány z Dekretámi w nim opiſánemi, *in toto* vtwierdzono, y pomienione Pánny, przy nī, y gránicách przyſądzonych, y fundácyey nádáney, iáko teſz ſame dobrá, miaſteczko ze wsiámi, *immunitatibus bonorum Terreſtrium* inkorporowáne, *circa jus & ſolitum vſum* wolności dobr Ziemskich, *in perpetuum* záchowáno, y áby tych gránic *quouis prætextu juris, vel poſſeſſionis*, żaden *ex collateralibus* nigdy wzruſzáć ſię nie ważył, *ſub rigore legum publicarum*, zákazáno. *A.* 1678. *fol.* 20. *tit.* Approbátia Fundácyey.

Klaſztorowi Pánien Zakonnych *ritûs Græci* w Márálowczyznie w Woiewodztwie Mścisłáwskim, fundácyą przez Vr. Suchodolską, vczynioną approbowáno. *ibid. fol.* 14. *tit.* Approbácya Fundácyey Pánien Zakonnych.

Klaſztorowi Pánien Kármelitánek boſſych w Krákowie, dwá domki przy Krákowie z ogrodámi, ieden ná czárney roli, drugi ná nowey wśi, pod Łobzowem, w ktorych ludzie do posługi tychże Zakonnic mieſzkáią, z ogrodow zás pomienione Zakonnice ſuſtentuią ſię, *à quibuſuis contributionibus publicis & priuatis*, tákże od zołnierskich exakcyi, y Stánowisk, z mieſzkańcámi tych Domkow, *in perpetuum* vwolniono, & *immunitatibus Eccleſiaſticis* poddáno. *A.* 1676. *fol.* 51. *tit.* Libertácya Domkow.

Klaſztorne wioski, y część w miaſteczku Rákowcu, Pánien Zakõnych Reguły S. Benedyktá we Lwowie, od wſzelákich *generaliter* ciężarow Rzeczypoſp. *ad decennium*, od zołnierskich záś exákcyi, przechodow, y aggrauatiy, *in perpetuum*, vwolniono: y myto w Łyśienicách, Dąbrowicy, y Rákowcu, *per Priuilegia* Krolow przeſzłych, pozwolone, tákże Práwa, Przywileie, ná juriſdictią, ná Przedmieściu Lwowskim, będącą, tęmuſz Klaſztorowi służące approbowáno. *Securitatem* záś Praw, tęmuſz Kościołowi, y miáſtu Lwowu, służących, *ab vtrinq;* wárowano. *A.* 1677. *fol.* 34. *tit. Securitas* Pánien.

Klaſztor Oycow Kármelitow Poznáńskich, iſz zá confirmatią Krolá Władysłáwá, *A.* 1413. był *in pacifica poſſeſſione* dobr názwánych Stárołęká, y Czápury; przy tychże dobrách, *cum juribus* onych zachowáno: *non præjudicando Juribus & Priuilegijs*, ieſliby kto *in contrariũ* dowodnieyſze pokazał. *A.* 1633. f. 52. t. Approbácya dobr. Tymże Kármelitom Poznáńskim Przywileie, z ſtrony wolności od contributiy ze dwu Młynow, *approbantur*. *A.* 1613. *fol.* 8. *tit.* Kármelitowie.

Klaſztorowi OO. Kármelitow boſſych Wileńskich Kámienicę ná Imbárách w Wilnie, przez Ignácego Dubowiczá Burmiſtrzá Wileńskiego nádáną, przy wolnościách, od Krolow, pozwolonych, zachowáno. *Salus oneribus Reipub. A.* 1653. *fol.* 26. *tit.* Libertácya kámieniec.

Klaſztorowi OO. Kármelitow boſſych w Krákowie przy Kościele S. Michałá, domek z ogrodem, Gwiazdowski nazwány, *à quibuscunq; contributionibus publicis & priuatis*, y od zołnierskich exactiy, y ſtánowisk, *in perpetuum*, vwolniono. *A.* 1676. *fol.* 51. *tit.* Libertácya domkow.

Klaſztorowi Oycow Kármelitow boſſych w Wárſzáwie, commutátią domku, z Wielcb. Kápitułą Wárſzáwską, ná plácu Bromerowskim będącego, ápprobowáno, y wiecznemi czáły, *immunitatibus Eccleſiæ* inkorporowano, y od wſzelkich ſtánowisk vwolniono. *A.* 1677. f. 31. *tit.* Approbatia commutátiey.

Klaſztorną wieś, OO. Kármelitow boſſych Puſtelnikow, Páczułtowice názwáną, od wszelákich Rzeczypoſp. podatkow, względem tylko puſtych, y przez poddáne ich, *in A.* 1650. w Grodzie Krákowskim odprzyſięzonych gruntow, cale vwolniono. *A.* 1659. f. 46. *tit* Przyięcie *deſertat.*

Teſz Páczułtowice ze wśiámi dwiemá, Sielcem, y Zbigiem, názwánemi, od ſtácyi, chlebow zołnierskich, tákże ſtánowisk y przechodow wſzelákich, do lat czterech, vwolniono. *Ibid.*

Klaſztorowi Oycow Kármelitow *antiquæ obſeruantiæ* Wąſſoskich, dobrá dziedziczne, w Powiećie Wiskim, kupić, *non excedendo Summam decem millium floren. Polon.* lubo ná zaſtawę dáć, pozwolono, y pláce w Wąſoſzu, tęmusz Conuentowi legowáne y nádáne

nádáne inkorporowáno, *ſaluis oneribus Reipublicæ. A.* 1667. *fol.* 43. *tit.* Wieczność Oycow Kármelitow.

Klaſztorowi Oycow Kármelitow Trębowelskich Łan ieden *menſuræ Culmenſis*, Vroczysko názwane Poryczowka, *conſentiente ad id Capitaneo Tremboulienſi, jure perpetuo*, ápplikowáno, y dárowáno. *Ibid. f.* 46. *tit.* Cármelicy Trembowelſcy.

Kláſztorowi Władysławowskiemu Oycow Kármelitow w WXLit. przy granicy Pruskiey, fundácyey Krolowy Ceciliey Renáty, od Stárołtwá Iurborskiego włok dwánaśćie Meyſzty názwáne, puſte, w Ziemi Zmudzkiey leżące, nádano, *ſaluis modernis poſſeſſoribus. Ibid. f.* 74. *tit. Incorporatio.*

Kármelitom boſſym w Kámieńcu Podolskim, fundácyą, przez IMP. Woiewodę Brácławskiego, Stárośtę Kamienieckiego, vczyńioną *in toto* approbowano, *ſaluis oneribus Reipublicæ*, y nie deroguiąc nic dochodom Stárośtwá Kamienieckiego. *A.* 1653. *fol.* 24. *tit.* Fundácya.

Kármelitom w Białynicách fundacyą approbowáno, *ſaluis oneribus Reipub. ibid. fol.* 25. *tit.* Approbacya Fundácyi.

Kármelitow w Oekonomiey Mohilewskiey, w Mieśćie Czawſzách, *in quantum ſunt bona hæreditaria*, przez Vr. Mikołáiá Káźimierzá Połupietę, Piſárzá Skárbowego W. X. Lit. vczynioną fundácyą approbowáno, *ſaluis in toto Reipub. oneribus. ibid. fol.* 28. *tit.* Fundácya.

Kármelitow *obſeruantiæ antiquæ* fundácyą, przez Vr. Stánisłáwá Rzewuskiego Sędziego Ziemskiego Lwowskiego vczynioną, *& ad acta Leopolien.* zápiſaną, przychyláiąc ſię do Conſtitutiey *A.* 1635. o Fundácyách, *vchwaloney, approbowáno. A.* 1662. *fol.* 23. *tit.* Approbácya Fundacyey.

Kármelitom boſſym w Grodnie fundácyą, przez IMP. Andrzeiá Frácíſzká Kotowicza Káſztellána Wileńskiego, vczynioną, *in toto* approbowáno, y pláce ná tę Fundácyą skupione, ná ktorych Kośćioł, Kláſztor, y inſze officiny, do ich wygod máią być pobudowane, od wſzelákich podatkow, y ciężarow, wiecznemi czáſy, vwolniono, y *Eccleſiaſticis immunitatibus* przypiſáno. *A.* 1676. *fol.* 13. *tit.* Approbatio Fundácyey.

Tęmuſz Klaſztorowi wieś Káźimierzowkę názwaną, Práwu Ziemskiemu podległą, w Powiecie Grodzińskim leżącą, od Vr. Káźimierzá Gázuby Łowczego y Sędziego Grodzkiego Grodzinskiego, z pobożnośći, zápiſaną: Tákże Przywileie Krolewskie, tęmuſz Klaſztorowi, ná rożne grunty, w Grándzicách, y pláce, Łazarzowski zá Niemnem, w mieśćie záś Grodnie, do Klauzury Klaſztorney vliczkę przydáną, approbowáno, y one od wſzelákich ciężarow, *ſaluis Reip. onerib⁹*, vwolniono. *A.* 1678. *f.* 17. *t.* Oycowie Kármelići.

Kármelitow w Mieśćie Lidzie fundácyą, przez Vr. Adamá Nárbutá

Woysko-

Woyskiego Lidzkiego, y Vr. Ierzego Domáſzewskiego, y innych vczynioną, *in toto* approbowano, & *ab oneribus Reipub. & Ciuitatis* uwolniono. *A.* 1676. *fol.* 13. *tit.* Fundatio.

Karmelitow w Woli Gułowſkiey, w Powiecie Stężyckim, dwá Łany roli, od wſzelákich exakcyi vwolniono. *A.* 1667. fol. 43. *tit.* Libertátia dwu Łanow.

Kármelitow náWiśniczu dobrá, od przechodow zołnierskich, ſtánowisk, y wyciągánia chlebow, wolne, ták iáko dobrá Szlácheckie, deklárowano. *ibid. fol.* 48. *tit.* Libertátia dobr.

Kármelitow boſſych w Przemyſlu pláce, ná ktorych Kośćioł, y Klaſztor ſtoi, od wſzelákich podatkow, y powinnośći Miáſtu, y Rzeczypoſp. należących, vwolniono. *A.* 1635. *fol.* 29. *tit.* Kármelici.

Kármelitow Mśćisławskich fundácyą, ná ſtu włok máiętnośći Przylepową názwáney, w Woiewodztwie Smolenskim leżącey, *ſaluis oneribus Reipub.* approbowáno. *A.* 1638. *fol.* 43. *tit.* Confirmatia.

Kármelitom boſſym fundacyą Głembocką, *ſaluis juribus & oneribus Reipub.* ſtwierdzono, y że te máiętnośći, iáko Szlácheckie, nie inſzym; ćięzarō tylko ktore ná ſtan Szlachecki przychodzą, podle gáćnie máią, deklárowano. *A.* 1647. *fol.* 16. *tit.* Fundacya.

Y przed tym tákże tymże Oycom Kármelitom fundácyą tę approbowáno *in toto. A* 1641. *fol.* 30. *tit.* Confirmácya.

Kármelitow w Bohuſławiu, *IMP. Dominikowi Alexādrowi* Kazánowskiemu, Woiewodzie Brácławskiemu, fundować pozwolono: y Commiſſarze, dla mieyſca pokazánia, y opátrzenia ich, náznáczono. *A.* 1647. *fol.* 36. *tit.* Approbácya fundácyey *Collegium.*

Kármelitō w Bielsku, w Woiewodztwie Podláskī, fūdácyą podług odprawioney Luſtrácyey, approbowáno. *A.* 1667. *f.* 42. *t.* Approbácya.

Dominikánow Wáreckich plác, ná ktorym pierwey Kośćioł był, á teraz ſześć zagrodnikow mięſzka, *ab omnibus oneribus* vwolniono. *A.* 1633. *fol.* 48. *tit.* Przywiley Oycow Dominikánow Wáreckich.

Dominikánow w Mieśćie Brześciu Kuiáwskim, przy Kośćiele S. Michała mięſzkáiącym, Woytoſtwo, we wśi Rzadka Wola názwáney, do Staroſtwá Brzeſckiego należącey, *cum omni jure*, wiecznemi czáſy, inkorporowáno. *A.* 1611. *f.* 33. *t.* Inkorporácya Woytoſtwá.

A przed tym młyn Wolski rzeczony inkorporowáno im. *A.* 1598. *fol.* 700. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Tymze plác, ktory, pod miaſtem Brześćiem kupili, y Stánisłáwá Bobrowskiego, y tám poddanych nie co oſádzili, approbowáno: *ſaluis Reipub. oneribus, & juribus Parochialibus, juriſdictioneque Ciuili, quoad bona & perſonas ſubditorum. A.* 1647. *fol.* 22. *tit* Libertatia.

Tymze, pewne włoki puſte ná Rzadkiey Woli, *præuio conſenſu* Stárośty támecznego, *ſaluis oneribus Eccleſiæ & Reipub.* inkorporowáno. *A.* 1667. *fol.* 42. *tit.* Incorporátia Conuentowi.

Domi-

Dominikánom Bárskim, Przywiley Krolewski podánia im Kośćiołá nowego S. Anny w Bárze, y ná dwie páſiece ábo grunty, przez Stároſtę Bárskiego, onym oznáczone, *in toto* approbowáno. *A.* 1613. *fol.* 14. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Dominikánom Buskim, trzecią miárę we młynie Buskim dáno, y wiecznie inkorporowáno. *ibid. tit.* Approbacya Przywileiu.

Dominikánom Płockim, cztery włoki w Powśinie, w Staroſtwie Płockim, zá conſenſem Dzierzawce, inkorporowáno. *A.* 1601. *fol.* 752.

Dominikánom Przemyſłkim, dwá puſtanki rzeczone Nieścierowski, y Ficzkowski, ná za Saniu, w Stároſtwie Przemyſłkim, y ſtáwisko puſto támże leżące, pod Folwárkiem niegdy Piotrá Grzegorzkowicá, *cum omnibus pertinentijs, & vſu fructu*, zá conſenſem, y vſtąpieniem Stároſty Przemyſłkiego, wiecznemi czáſy, nádano. *A.* 1609. *fol.* 908. *tit.* Incorporatia dwu Puſtankow.

Dominikánow Piotrkowskich, Dom od Pánny Sośnickiey dárowany, *libertatibus Eccleſiaſticis* przypiſano. *A.* 1638. *f.* 47. *t.* Libertatia.

Dominikánom Kiiowskim, fundácyą gruntu názwánego Kotyr, zdawná od Xiążąt Kiiowskich nádanego approbowano. *ibid. fol.* 39. *tit.* Approbácya.

Dominikánom Mośćiskim dáninę Łanu roli, przy Mośćiskách, y trzech zagrodnikow, wiecznie conferowáno. *A.* 1616. *fol.* 36. *tit.* Dániná Łanu roli.

Dominikánom w Miáſtách W.X.Lit. to ieſt. w Nowogrodku, Mińsku, *Smoleńsku, Rzeczycy, y innych*, fundácye inkorporowáno, wyiąwſzy kupná dobr Szlácheckich, po Conſtitutiey 1635. *ſaluis oneribus Reipub. omnibus. A.* 1638. *fol.* 47. *tit.* Confirmatia Klaſztorow.

Dominikáno Wárſzáwskim, pozwolono *commutationem* pewnych czą ſtek Szlácheckich, we wśi Iámielniku, w Ziemi Łukowskiey, leżącey, zá inſze dobrá dziedziczne vczynić, *ſaluis oneribus Reipub. & æquiualentia commutandorum Bonorum*, ná ktorey doyrzenie, Sąd Ziemski Wárſzáwski, *cum obligatione fidei* onego, náznáczono. *A.* 1667. *fol.* 48. *tit. Commutatio* dobr.

Tymże Dominikánom, dobrá Mlecin w Wárſzáwskiey, Lipniak w Łukowskiey, Seroki, w Sochácżewskiey, Ziemiách, leżące, *cum ſuis attinentijs*, iáko *ex natum ſua* dziedziczne, od chlebow źimowych, ſtácyi, y inſzych ciężarow zołnierskich libertowáno, *ſaluis oneribus Reipub. ibid. fol.* 48. *tit.* Libertatia dobr.

Dominikánom Hálickim, przy Kośćiele S. Anny, Pole Choroſtkow nád rzeką Lipą leżące, od Stároſtwá Hálickiego, wedle liſtu Stároſty támecznego, dárowano, y czáſy wiecznemi inkorporowano, *ſaluis oneribus Reipub. Ibid.* fol. 44. *tit.* Incorporatia Polá.

Dominikánom w Sierádzu, wieś Piaski názwáną, dziedziczną, *recenti fundatione* applikowáną, *ſaluis oneribus Reipub.* przy wolnośćiách

dobrom inſzym Ziemskim służących, *in toto* conſerwowáno: *ſaluo ſeruitio publico*, iáko z dobr Ziemskich, *& Iuribus Reipub ſaluis. Ib:* fol. 41. tit. Klaſztor Oycow Dominikánow.

Dominikánom Chełmskim, Cómiſſia z Zydámi, o grunt, dáná. *V. tit.* Commiſſie.

Dominikánom Bełzkim, wśi, Kuſtoſzyn, Liski, y Widkow, od chlebow zimowych, y wſzelákich aſſignátiy zołnierskich, y Hetmánskich, libertowáno. *A.* 1667. *fol.* 42. *tit.* Vwolnienie wśi.

Dominikánom, w Prowincyách Siewierskich, w Czerniechowie ná Wągrodku y Niznie, *Priuilegia* fundácyey, *in toto* approbowáno. *A.* 1635. fol. 36. *tit.* Approbacya.

Dominikánom Mereckim, wieś Kibiſze, dwie włoki, y pláce mieyskie, wiecznie conferowáno. *A.* 1611. fol. 49. *tit.* Klaſztor Merecki. Tymże, pewne grunty, názwáne Horodziſzcze, w Woiewodztwie Trockim, w Trakcie Mereckim leżące, *cum attinentijs*, do dawney fundácyey tegoſz Klaſztorá, *ſaluis modernis poſſeſſoribus, & oneribus Reipub.* inkorporowáno. *A.* 1667. fol. 76. *tit. Approbatio* Fundácyey.

Dominikánom Grodzinskim grunty, ná Kośćioł, y Conuent skupione, ápprobowáno, y one od wſzelákich ciężarow, ták mieyskich, iáko y Rzeczyp. vwolniono. *A.* 1635. fol. 40. *tit.* Approbácya.

Dominikánom Kowinskim, wolne rurámi w mieśćie Kownie do tegoſz Klaſztorá wody prowádzenie, ktore *ãtiquit°* mieli, y od Krolow ieſt approbowáne, confirmowáno, y *pænam mille floren. in præpeditione*, ná miáſto záłożono. *A.* 1673. fol. 15. *t. Approbatio* wioſek. Tęmuſz dobrá, ktore *quocunq; jure*, od ktorychkolwiek oſob zápiſáne y cedowáne ſą, y będą, approbowáno, y plác w Kownie, Narkiewiczowski názwány, z ogrodem, od iurisdictiey, ciężarow wſzelákich, powinnośći mieyskich, *in perpetuum* libertowáno. *A.* 1678. *fol.* 18. *tit.* Approbatia Conuentu.

Dominikánom *ſtrictioris obſeruantiæ*, w Nowey Ierozolymie, pod Czerskiem, fundácyą, przez Imći, Xiędza Stánisłáwá Swięcickiego, ná dobrách Swięcice, w Powiećie Wárſzáwskim leżących, *proconſeruatione Regni Poloniæ, & eliberatione animarum de pœnis purgatorij*, vczynioną, y Actámi Grodzkiemi Warſzáwskiemi ſtwierdzoną, *cum ſuppletione quorumuis juris in fundatione defectuũ*, ápprobowáno. *A.* 1676. *fol.* 33. *tit.* Fundácya ná Swięćicách, do nowego Ieruzálem.

Dominikánom *ſtrictioris obſeruantiæ*, w Wárſzawie, ná Krákowskim przedmieśćiu, przy Káplicy Moskiewskiey, fundácyą, przez Krole Ich Mćie. Káźimierzá, y Micháłá, vczynioną, y Przywileiámi ſtwierdzoną, *cum ijsdem Priuilegijs in toto* ápprobowáno. *Ib. fol.* 34. *tit.* Approbácya.

Dominikánom Wierzbołowskim, przy gránicy Pruskiey, przez

IMP.

IMP. Krzyſztofá Pácá Kánclerzá WXLit. vſtąpienie wioſek, Sterkie y Oksiány názwánych, w Powiećie Kowińskim leżących, approbowáno, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1673. *fol.* 15. *tit. Approbatio* wioſek.

Dominikanom Orſzáńskim, fundácyą z domámi y plácámi, ták w Mieśćie ſámym Orſzáńskim przy Kośćiele, iáko y zá Dnieprem, ná przedmieśćiu zkupionemi, ápprobowáno. *A.* 1653. *fol.* 27. *tit.* Approbácya.

Dominikánom, y Iezuytom, Winnickim, wſzytkie Práwá approbowáno, tudzież Kośćioły, Szkoły, ſzpitale, *immunitatibus Eccleſiaſticis* inkorporowáno, *ſaluis oneribus Reipub.* y Commiſſarzow, do ográniczenia ich *in circumferentia*, náznaczono. *A.* 1647. *f.* 35. *tit.* Approbatia.

Dominikanom Wáſiliskim, w Powiećie Lidzkim, fundácyą z plácámi, na ktorych kośćioł, y Klaſztor zaſádzony, ápprobowáno, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſano, *ſaluis oneribus Reipub. & iuribus Parochialibus, A.* 1658. *fol.* 45. *tit.* Approbátia.

Reáſſumuiąc tę Conſtitutią, fundácyą, tymże Dominikánom, przez Vr. Limonta Sędziego Ziemskiego Lidzkiego, według Przywileiu Krolewskiego, z wioskámi Ládyká y Szkordzie, także z Summą 10000. zł przez Vrodzoną Kátárzynę Abráhámowiczownę Franckiewiczową Piſárzową Polną WXLit. w diſpoſitią I. M Xiędzu Tyſzkiewicowi Biskupowi Wileńskiemu dáną, á przezeń Conuentowi Wáſiliskiemu applikowáną: *ſaluis oneribus Reipub. & iuribus Parochialibus, in toto* approbowáno. *A.* 1662. *fol.* 15. *tit. Reaſſumptio.*

Dominikánom fundacyą, przez IMP. *Mikołáiá Páca* Woiewodę Trockiego, w máiętności iego dziedziczney Choroſczy, w Powiećie Grodzińskim leżącey vczyńioną, *ſaluis oneribus Reipublicæ*, ápprobowáno. *A.* 1662. *fol.* 14. *tit*, Approbátia.

Dominikánom w Roſienach fundácyą approbowáno, *ſaluis oneribus Reipublicæ, & Parochialibus. A.* 1647. *fol.* 20. *tit.* Fundácya. Znowu tęſz fundácyą, przez Vr. Mikołáiá Stánkiewiczá Piſárzá WXLit. y Brácią iego, erigowaną, ze wſią Oleie nazwáną, approbowano, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſáno. *ſaluis oneribus Reipublicæ. A.* 1659, *fol.* 17. *tit.* Approbácya Oycow Dominikanow.

Dominikanom fundácyą, przez Vr. Sámuela Dolmátá Iſaykowskiego Sędziego Ziemskiego Łuckiego, w dobrách dziedzicznych, w Iałowicach y Orſzynie, w Woiewodztwie Wołyńskim, w Powiećie Łuckim, leżących vczyńioną, *in toto*, wiecznemi czáſy, approbowáno. *A.* 1667. *fol.* 43. *tit.* Fundácya Oycow Dominikanow.

Dominikanom Pińskim, fundácyą, od IMP. Lukrecyey Maryey Margrábianki Strozen Kopćiowey Woiewodziney Połockiey v-

czyniona approbowáno, y práce ná Kościoł, y Klaſztor, skupione, *immunitati Eccleſiæ* przyłączono, *& ab oneribus Ciuitatis* vwolniono. *ibid. f.* 73. *tit.* Fundácya.

Dominikánom w Mieśćie Oſzmiánie, fundácyą, przez Vr. Andrzeiá Poczobutá Odlańskiego Piſárzá Ziemskiego Oſzmiánskiego, vczyńioną approbowáno, y práce tymże Dominikánom, od Fundatorá skupione, *ab omnibus oneribus*, vwolńiono. *Ibid. f.* 74. *tit.* Approbácya fundácyey.

Dominikánom w Mieśćie Sieniawie, w Woiewodztwie Ruskim, fundácyą, przez IMP. Mikołáiá Hieronyma Sieniawskiego, Marſzałká Nadwornego Koronnego, *de noua radice*, vczynioną, *in toto* approbowáno. *A.* 1676. *fol.* 36. *t.* Approbátia Fundácyey.

Dominikánom w Mśćisławiu, fundácyą, *de noua radice*, vczynioną, y dobrá przez Vr. Włodzimierza Dádzibogá Kámieńskiego Podkomorzego Mśćisławskiego, tymże Oycom reſignowáne approbowáno, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przyłączono, *ſaluis oneribus Reipublicæ, & ſine præiudicio priuatorum*. *A.* 1676. *fol.* 12. *tit.* Fundácya.

Dominikánom fundácyą, *de noua radice*, w Poławienie, w WXLit. vczynioną, tákże Przywiley *in quantũ non repugnat iuri publico*, ná folwárk Łomáki, do teyże fundácycy, inkorporowány, *in toto* approbowáno: *& ab omni onere militari* excipowáno. *Saluis oneribus Reipub. Ibid. fol.* 13. *tit. Approbatio* Fundácyey.

Dominikánom w Prowincyey Ruskiey, ná Vle, w Woiewodztwie Połockim, fundacyą, od Vr. Sámuelá Euſtachiego Łukomskiego, y Vr. Bronisłáwa Przyśieckiego, w dobrách dziedzicznych, vczynioną approbowáno. *A.* 1678. *f.* 15. *tit.* Approbácya fundácyey.

Dominikánom Trockim fundácyą, ták dawną od Krolow, iáko y teráźnieyſzą, od IMP. Marcyaná Ogińskiego Woiewody Trockiego, *in toto* ápprobowáno, y do Zamku blizszego Trockiego, onych reintrodukowáno. *Ibid. fol.* 17. *t. Reintroductio* Oycow Dominikánow do Trok.

Kártuzyanow w Berezie fundácyą, przez IMP. Káźimierzá Leoná Sápiehę Podkánclerzego WXLit. vczynioną ápprobowano, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1653. *f.* 25. *t.* Approbácya Fundácyi.

Po tym, reaſſumuiąc tę Conſtitutią, wioski Radzkiewicze, Dárguzá, Polá Rynkowskie, Przywileiem Krolewskim, nádáne, od Donátywy Symple Quarty vwolńiono, y że tylko, *tanquam bona Terreſtria, oneribus Reipub.* podlegać będą, deklárowáno. Tákże od wſzelákich exákcyi Woyskowych, *& ab omni grauamine militari, in perpetuum*, wolne vczyniono. *A.* 1662. *f.* 14. *t. Reaſſumptio.*

Tymże, dwie wioski, przez pomienionego IMP. Sápiehę, przydane approbowáno, y inkorporowáno. *A.* 1673. *f.* 16. *t.* Fundácya Oycow Kártuzow.

Kártuzy-

Kártuzyánow w Gidlách, Dekretá Trybunalskie, względem ich fundácyey, *in ſuo robore*, zoſtáwuiąc, dobrá ich wſzytkie, do tey fundácycy należące, iáko Ziemskie, od wſzelákich ſtánowisk, chlebow zimowych, y pobocznych ſtácyi, noclegow, popáſow, podwod, y wſzytkich *in genere* exákcyi zołnierskich, vwolniono. *Saluis oneribus Eccleſiæ, & Reipub.* *A.* 1667. f. 45. *tit.* Fundácya.

Fráncíſzkanom Halickim, Pole Pobereźie názwáne, od Stároſtwa Halickiego, wedle liſtu Stároſty támecznego, dárowáno, y wiecznemi czaſy, inkorporowáno. *A.* 1611. f. 35. *tit.* Incorporatia Polá.

Oſep z máley wſi Oycow Fráncíſzkanow Conuentu Krákowskiego, weſpoł z robocizną, ktorą poddani támeczni do roku cztery rázy powinni odpráwowáć do Zamku; zniesiono. *A.* 1611. *fol.* 30. *tit.* Oſep.

Fráncíſzkanom Kowinskim, przy Kośćiele Pánny Máryey, ná domy y Kámięnicę, Przywileie od Krolá Zygmuntá III. w Roku 1611. nádáne, *in toto* ápprobowáno: *A.* 1621. f. 26. *tit.* Approbácya Przywileiow.

Fráncíſzkánom Wáreckim, plácc, ná ktorych Kośćioł, y tenże Klaſztor ſtoi, od wſzelákich podatkow vwolniono, *& immunitatibus Eccleſiaſticus* przypiſáno. *A.* 1635. f. 37. *t.* Fráncíſzkáni Wáreccy.

Fráncíſzkánom w Mieśćie Sanoku, grůty, y pláce, od wſzelákich ćięzarow ták Rzeczypoſp. iáko y mieyskich, vwolniono, y *immunitatibus Eccleſiæ* przypiſáno. *A.* 1641. f. 27. *tit.* Libertácya gruntow.

Fráncíſzkanom *Wileńskim fundácyą approbowáno. A. 1635.* fol. 28. *tit.* Approbácya.

Klaſztorowi *Lelowskiemu*, rolą y grunty inkorporowano, y one, według Praw onemu, służących, od wſzelákich podatkow prywatnych, wiecznie vwolniono· *A.* 1635. fol. 41. tit. Incorporatia gruntu.

Fráncíſzkánow Piotrkowskich grunty, ná ktorych Kośćioł, y Klaſztor zmurowáli, wolnośćiom Kośćielnym przypiſáno. *A.* 1638. *fol.* 47. *tit.* Libertácya Kośćiołá Piotrkowskiego.

Rewizyą tegoſz Klaſztoru, przez Commiſſarze, ná przeſzłym Seymie, náznáczone, odpráwioną approbowáno. *A.* 1659. ſol. 45. *tit.* Approbátia.

Fráncíſzkánom Pinskim, Przywiley Krolewski, ná zamiánę ſześćiu włok Krolewskich, zá ſześć włok tychże Fráncíſzkanow, we wśi Koſzowicách, approbowáno, *ſaluis oneribus Reipub.* *A.* 1647. fol. 25. tit. Confirmátia.

Fráncíſzkanom w Zámośćiu, wieś Zaborce, w Woiewodztwie Beſkim, w Powiecie Grábowieckim leżącą, ná Káplicę Loretánską, przy Kośćiele ich w Zamośćiu; w Trybunale Lubelskim zápiſáną,

y weſpoł tenże zapis, approbowano: *ſaluis oneribus Reipub.* A. 1647. fol. 16. *tit.* Approbácya.

Tychże dobrá Zawálow, y Zaborce, od chlebow zimowych, y aſſignatiy zołnierskich, y Hetmánskich, *ſaluis oneribus Reipub.* libertowano. *A.* 1667. fol. 42. *tit.* Vwolnienie wśi Wolice.

Fránćiſzkanom w Rádzieiowie, dwie włoce ná Rádzieiowie, zá vczynieniem ceſſiey, przez Dzierzawcę támecznego, inkorporowano, *cum ea declaratione*, żeby mieſzkańcy, *reſpectu* domow, ieżeli ná tych gruntách iáka oſadá ſtánie,, *juriſdictioni ciuili* podlegáli. *A.* 1662. fol. 24. *tit.* Incorporatia.

Fránćiſzkanom Bárskim fundácyą approbowano. *A.* 1667. fol. 46. *tit.* Fránćiſzkani Bárſcy.

Fránćiſzkanom Wileńskim, prowianty, z Dzierżáwy Gieránowskiey oddawane być máią. *V. tit.* Artyllerya W. X. Lit.

Bernárdynom Piotrkowskim, y Widáwskim, pláce wſzytkie, ná ktorych Kośćioły, y Klaſztory ſą im pobudowáne, od wſzelakich Krolowi y Rzeczypoſp. należących podatkow, y powinnośći, uwolniono, y *immunitati Eccleſiæ* przypiſano. *A.* 1641. fol. 25. *tit. Approbatio.* Klaſztorow.

Rewizyą tegoſz Klaſztoru Piotrkowskiego, przez Commiſſarze, ná przeſzłym Seymie, náznaczone, odpráwioną approbowano. *A.* 1659. fol. 45. *tit.* Approbacya.

Bernárdynom Oſtrzeſzowskim, Przywiley ná plác, ná gruńcie Zamku Oſtrzeſzowskiego, wydzielony, przy Kośćiele, approbowáno, y pomieniony plac, temuſz Klaſztorowi, wiecznemi czáſy, inkorporowano. *A.* 1633. *fol.* 60. *tit. Approbatio* Przywileiu.

Bernárdynom Orſzańskim, pláce approbowano. *A.* 1653. *fol.* 27. *tit.* Approbácya.

Bernárdynom w Łucku, drogę, dla ktorey przeſzkodę máią w nabożeńſtwie, inkorporowáno, á inſzą zá Klaſztorem, ná to mieyſce, uczynić zlecono. *A.* 1673. *fol.* 21. *tit.* Incorporatia drogi.

Bernárdynom w Leżáysku, fundácyą *in perpetuum* approbowano. *A.* 1678. *fol.* 23. *tit. Approbatio* Fundácyey.

Bernárdynom Oſtrołęckim, pláce, ná ktorych Kośćioł, y Klaſztor wyſtawiony, od podatkow, y ćiężarow Rzeczypoſp. uwolniono, y *immunitatibus Eccleſiaſticis* inkorporowano. *A.* 1667. *fol.* 43. *tit.* Klaſztor.

Bernárdynom Wileńskim, Foluſz dla wálenia ſukien, ná ich Zakonną potrzebę, nád rzeką Wileńską, ná gruncie Krolewskim, przez IM. P. Michała Káźimierzá Pácá Woiewodę Wileńskiego, Hetmáná W. X. Lit. wyſtáwiony, przyłączono wiecznemi czáſy. *A.* 1676. *fol.* 12. *tit. Approbatio* Foluſzá,

Commiſſarze dla zrewidowánia mieyſcá, ná ktorym Klaſztor Oycow Bernárdynow Poznáńskich, y Pánien Zakonnych, przy tym-

ze

że Klaſztorze fundowánych, od nieprzyiaciełá, pod czás woyny Szwedzkiey, zruinowany ieſt, náznáczeni, áby vználi, ieżeliby ſię ten Klaſztor ná tymże mieyſcu mogł budowáć, bez przeſzkody *fortificatiey* Miáſtá: álbo teſz inſze mieyſce ſpoſobne do budowánia im náznáczą. *A.* 1659. *fol.* 44. *tit.* Reuiſia Conuentu.

Bernárdynom w Sápiezynie fundácyą vczynioną ápprobowano, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1653. *fol.* 25. *tit.* Approbacyá Fundácyey.

Bernárdynom, fundácyą przez Vr. Alexándrá Hilarego Połubieńskiego Piſárzá Polnego W. X. Lit. w Hłusku, w Woiewodztwie Nowogrodzkim, vczynioną, approbowano, *& ab oneribus quibuſuis* vwolniono. *A.* 1667. *fol.* 73. *tit.* Approbacya.

Bernárdynom ná Gorze S. Antoniego, w Powiecie Kraſnoſtáwskim, fundacyą, przez Wieleb. Xiędzá Mikołáiá Swierskiego Suffraganá Chełmskiego, vczynioną, *in toto* approbowano, *ſine præiudicio jurium, & ſine læſione Bonorum Terreſtrium. A.* 1676. *fol.* 57 *tit.* Approbacya.

Bernárdynō, w mieśćie Mozyru, teraz po ruinie nieprzyiaciełá vczynioną, *in toto* approbowano, y place, grunty, ták przed tym, iáko y teraz, ná tę fundácyą, nádane applikowano, *& ab omnibus oneribus Reipub. & Ciuitatu* vwolniono. *Ibid. fol.* 13. *tit.* Fundácya.

Bernárdynom w mieśćie Witepsku, fundácyą przez IMP. Antoniego Chrápowieckiego Woiewodę Witepskiego, vczynioną, y Práwo ná kámieniczkę z pláceм *cum attinentijs & continentijs*, przez onegoſz u zeſztego Stephána Piotrowiczá Burmiſtrzá Witepskiego knpioną, gdzie pomienieni Bernárdyni ſą lokowani, ápprobowano, y tęſz Kámięniczkę, *ab omnibus oneribus omnium Iuriſdictionum* vwolniono, y onę z plácámi pomienionemi Klaſztorowi ich, *perpetuis temporibus* applikowano. *A.* 1677. *fol.* 22. *tit.* Fundacya Altáryey.

Bernárdynom ná Przedmieśćiu Łęczyckim, fundácyą, *in toto* ápprobowano, y pláce ná tę fundácyą skupione, od wſzelákich podatkow, y ćięzarow, wolne vczyńiono. *A.* 1635. *fol.* 36. *tit.* Approbácya.

Bernárdynom Słonimskim, fundácyą, ktora má być przez Stároſtę Słonimskiego náznáczona, ápprobowáno. *Ibidem. fol.* 46. *tit.* Approbácya.

Bernárdynom w Iwiu, fundácyą, *in toto* approbowáno: *Saluis oneribus Reipub. A.* 1638. *fol.* 49. *tit.* Fundácya.

Reformatō Reguły S. Fráncíſzká Krákowskim, Kamienicę od IMP. Stánisławá Warſzyckiego Káſztellána Krákowskiego dárowáną, ná Rogáckiey vlicy: Także dwá pláce, od IMP. Stanisławá Witowskiego, Sędomirskiego y IMP. Ianá Wielopolskiego, Woynickiego Káſztellánow dárowáne, z ktorych ſtáłá ſię miáſtu z ſtrony podatkow ſatisfactia; od podatkow Rzeczypoſp: wſzelákich, y mieyokich vwolniono. *A.* 1662: *f.* 23. *t.* Vwolnienie Kámienice.

Refor-

Reformátom S. Fráncíſzká, Klaſztor z Przedmieśćia, do miaſtá Sędomierzá przenieść pozwolono, *præuiâ* za grunt *ſatisfactione* miáſtu. A iáko ná Przedmieśćiu do tąd *immunitatibus Eccleſiaſticis gaudebat*, ták y tęn, ktory w Mieśćie ſtánie, *ob omnibus oneribus, tam publicis, quàm priuatis, atq; ciuilibus, in perpetuum* vwolńiono. *A.* 1676. *fol.* 42. *tit.* Przenieśienie:

Tymże ná Przedmieśćiu, fundácyą, ná grunćie mieyskim, poniewaſz Miáſtu, *ratione onerum Reipub. & ciuilium* ſtáłá ſię *ſatisfactia*, approbowáno, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſano, y od wſzelákich ciężarow Rzeczypoſp, y mieyskich vwolniono. *A.* 1678. *fol.* 23. *tit.* Approbácya fundácyey.

Tymże ruderá Zomczyńskie, ktore *exſtant* pod Záwichoſtem, á reparowáne być nie mogą, rozebráć, y do Sędomierzá przenieść, ná murowánie Kośćiołá ſwego, przy Sędomierzu, pozwolono. *Ibid. t.* Ruiná Zomczyńska pod Záwichoſtem.

Reformatom S. Fráncíszká, w Stolcemberku przy Gdańsku, ná gruncie Wieleb. Kápituły Wrocłáwskiey, założonego Klaſztoru fundácyą, y Przywilcy, z Káncellárycy Koronncy, ná to wydány, approbowáno. *A.* 1676. *fol.* 52. *tit.* Approbácya fundácyey.

Reformiatom S. Fráncíſzká, w Węgrowie, w Woiewodztwie Podláskim, fundácyą, przez Vr. Ianá *Dobrogoſtá Kraſinskiego* Referendarzá Koronnego, vczynioną, ápprobowáno, y pláce ná ktorych Kośćioł, y Klaſztor, z ogrodem, ieſt wyſtáwiony, *cum ſua circumferentia*, od wſzelákich Rzeczypoſp. podatkow, wiecznemi czáſy, vwolniono. *A.* 1676. *f.* 36. *tit.* Approbácya. Fundácyey.

Reformatom S. Fránziſzká, w Kiſzporku, fundácyą, ktorą IMP. Ian Ignácy Bąkowski Woiewodá Málborski vczynić ma, ápprobowáno, y ná wymierzenie plácu, *ad ſuffientiam* Klaſztoru, tęmuſz IM. P. Woiewodzie noc dano, co tákże ápprobowáno. *A.* 1678. *f.* 26. *tit.* Fundácya Oycow Reformátow.

Klaſztor, ná iáſney gorze Częſtochowskiey Oycow *Ordinis S. Pauli Primi Eremitæ*, Piechotę, *pro præſidio* mieyſcá támecznego, záwſze chować powinien: dlaczeg° ſześćdźieśiąt włok w Częſtochowie, y iey przyległośćiách leżące, do Klaſztoru tego należące, od ſtánowisk y ſtácyi wſzelákich żołnierskich libertowáno. *A.* 1652. *fol.* 12. *tit.* Vwolnienie.

Po tym Klaſztorowi tęmuſz, Kłobuck Miáſto Krolewskie, *cum omnibus attinentijs* inkorporowáno, y wiecznemi czáſy Zakonnikom támecznym (*ſaluis modernis poſſeſſoribus*) oddano, pozwaláiąc, nád to, ſortes pewne w wioskách dziedzicznych w Woli Niewieckiey, w Láskach y w Białey, lubo kupnem lubo *per commutationem* doſtáć, á to ná większą *ſucceſſiue* munitią, y támecznego mieyſcá fortificátią, y dla ſnádnieyſzego ná nim

præſi-

præſidij trzymánia. Prochy także y ármátę, ktoremi ći Zakonnicy, ná potrzebę Rzeczyp. wygodzili, zapłácić im náznáczono, tudzież względem ſtánowisk y wybieránia ſtacyi, Práwa dawne reaſſumowano, y *in toto* ápprobowáno. *A.* 1658. *f.* 39. *t.* Iaſna Gorá Częſtochowska.

Tegoſz Klaſztorá dobrá, ták dawney fundácyey, iáko y przez Conſtitutią *nouiſſimè* nádáne, wſzytkie *in genere & ſpecie*, od wſzelákich ſtánowisk zołnierskich, ſtácyi, przechodow, y hyberny, wolne zoſtawáć máią. A ktoby ſię ważył przećiwko Práwu temu wykroczyć; tákowy *pœná trium millium marcarum Polonicalium, ſub pœna Infamiæ, vnà cum refuſione damnorum, in quouis Iudicio decernendâ*, karany będzie. Przy tym Conſtitutią, ná rozgrániczenie dobr pomienionych, od Stároſtwá Krzepickiego, z Kancellárieу Koronney wydáć (*V. tit. Commiſſie*) roskázáno. *A.* 1676. *fol.* 36. *tit.* Iáſna Gorá Częſtochowska.

Klaſztorowi Oycow *Ordinis eiusdem*, w Miáſteczku Brdowie, Woytoſtwo Brdowskie, *in perpetuum*. inkorporowáno, *mediante* iednák *conſenſu poſſeſſoris*. *A.* 1677. *fol.* 32. *tit.* Incorporátia.

Clericorum pauperum Matris Dei Scholarum Piarum doroczną, w Zupách Wielickich, Summy tyśiąca ſześćiuſet zł. Polskich prouiſią approbowáno, y áby *iuxta Inſtitutum ſuum* vczyli, *non derogando iuribus & priuilegijs Patrum Soc. Ieſu*, wedle Conſtitutiey *A.* 1635. pozwolono. *A.* 1667. *f.* 43. *t.* Approbátia.

O fundátiey onych. *V. tit.* Fundácye.

Bázylianom w Vniey Swiętey będącym, fundácyą Berezwiecką y Wirzbołowską w Woiewodztwie Połockim, *ſaluis iuribus Reipub.* ſtwierdzono, dekláruiąc, że te máiętnośći, iáko Szlacheckie, nie inſzym, tylko ktore ná ſtan Szláchecki przychodzą, podlegáć ćięzárom máią. *A.* 1647. *fol* 16. *tit.* Fundácyá.

Canonicis Regularibus de pœnitentia, funduſz w Wilnie ná Zarzecu, *in toto* ápprobowáno. *Iuribus Regalibus, Reipub. oneribuſq., tùm & iuriſdictione Ciuili, quoad bona & perſonas ſubditorum, ſaluis. Ibid. f.* 22. *t.* Approbátiá.

Klaſztorowi Zakonnikow *Ordinis S. Auguſtini, Canonicis Regularibus*, w Wilnie ná Antokolu, fundácyą ná Kośćioł SS. Piotrá y Páwłá, przez IMP. Michałá Kázimierzá Pácá, Woiewodę Wileńskiego, Hetmáná W. WXLit. vczyńioną, y máiętność iego oyczyſtą, Widze názwáną, w Powiećie Brácławskim, y Kámienicę mnieyſzą od Burſy Ambrozyáńskiey w Rynku w Wilnie, leżące, przez niego, ná pomieńiony Kośćioł y Klaſztor, zápiſáne, ápprobowano, y pomienioną máiętność, iáko Práwu Ziemskiemu, y *oneribus Reipub.* podległą, od wſzelákich zołnierskich exáćtiy, wiecznemi czáſy, vwolńiono, *ſaluis oneribus Reipub. & ſeruitio bellico, Iuribuſq; Ciuitatis*, względem Kámienice. *A.* 1676. *fol.* 12. *tit. Approbatio* Fundácyey.

Tymże, ná erectią pomienionego Kościołá, *medietas fructuum*, z Tártaku y cegielnie, *poſt fata* tegoſz IMP. Woiewody Wileń. do lat ſześćiu, należeć będzie. *V. tit.* Artylleria WXLit.

Auguſtynianom Lubelskim, Przywiley ná grunt pewny, Klaſztorowi ich przyległy, od Miáſtá Lublina, *mediante approbatione* Krolá IM. Ianá Káźimierzá, *cum omnibus* gruntu tego *attinentijs*, *in perpetuum* dárowány: Tákże Przywiley dawny, ná Łan roli, Słuſzczynski, názwáney, we wśi Krolewskiey Tatáruch, do Stároſtwá Lubelskiego należącey, ktorey Vr. niegdy Ián Moſzkowski Vicesgerent Grodzki Lubelski, *in poſſeſſione* będąc, vſtąpił, *in toto* ápprobowáno, y tenże Łan *immunitatibus Eccleſiaſticis* inkorporowáno. *Saluis oneribus Reipub. A.* 1667. *fol.* 47. *tit.* Approbácya gruntow.

Auguſtyniánom Ciechánowskim, dwie włoki támże, od ſpy Stárośćie należącey, y od innych wſzytkich ćięzarow prywatnych mieyskich, *ſaluis oneribus Reipub.* vwolniono. *Ibidem. fol.* 44. *tit.* Vwolnienie włok dwu.

Auguſtyniánom Wieluńskim, fundácyą, y wſzytkie, ná dobrá, onymi służące Zapiſy, Zámiány, Práwá, y Przywileie, w ktorych vzywániu dotąd zoſtáią, approbowáno. *ſaluis per omnia oneribus Reipub. A.* 1677. *fol.* 36. *tit.* Approbácya Fundácyey Conuentu.

Auguſtynianom Wárſzáwskim, Kámieniczkę z Klaſztorem ich złączoną, *immunitatibus Eccleſiaſticis*, ná wieczne czáſy, przypiſano, y libertátią od Krolá IM. Michálá, oneyże nadáną ápprobowáno. *Ibid. t.* Oycowie Auguſtyniáni.

Auguſtyniánom Pilznienskim, role Rzeczypoſp. puſte, Zimroſzowską, y Kleſzkowską, nádáno, y od wſzelakich powinnośći vwolniono. *Ibid. fol.* 40. *tit.* Oycowie Auguſtyniáni.

Auguſtyniánom, nowo w W. X. Lit. funduiącym ſię, Przywiley Krolewski, ná pláce, w Wilnie, puſte, dány approbowano. *A.* 1678. *fol.* 14. *tit.* Approbatia Oycom.

Auguſtynianom w Brześćiu Litewskim, Conſtitutie o funduſzách, *in toto* approbowano. *A.* 1676. *fol.* 22. *tit. Approbatio Fundationum.*

Auguſtyniánom, Przywiley, ná fundácyą Klaſztorá, y Kościoła, *de noua ædice*, w Białey Cerkwiey, approbowano. *A.* 1667. *fol.* 40. *tit.* Approbatia.

Klaſztorowi OO. Kámeldulow, ktory Krol IM. Władyſław IV. *exſoluendo vota ſua*, po woynách, Moskiewskiey, y Tureckiey, w boru, pod Wárſzáwą, rzeczonym Krolewskim, zá pozwoleniem wſzech Stanow, fundował grunt wſzytek iáko opárkániony będzie, y młyn názwány Rudá, ze wſzytkiemi przyległośćiámi, ná ten czás do niego należącemi; tákże y wieś Krolewską Polkow, dárowano, y *Eccleſiaſticis immunitatibus* przypiſano. *A.* 1641. *fol.* 12. *tit.* Fundácyą. Tymże, wſzytkie Przywileie, od Krolow, Władyſláwá IV. y Ianá

Káźimierzá

Káźimierzá, nádane, *in omnibus punctis, clauſulis*, z Commiſſią *A.* 1659. odgrániczenia gruntow od Stároſtwá Wárſzáwskiego, approbowano: Tákże przewoz Zeránski pod Klaſztorem będący, wiecznemi czaſy, do tegoſz Klaſztora inkorporowano. *Auctionem* zás fundácyey, ná teráźnieyſzym Seymie, pozwoloną, w krotce deklárować obiecano. *A.* 1667. *fol.* 48. *tit. Approbatio Priuilegiorum. V. tit. Dobrá.*

Kámeldulom, na Srebrney gorze przy Krákowie, od IMP. niegdy Mikołáiá Wolskiego Márſzałká W. Koronnego, ná Ziemskich, y dziedzicznych dobrách, vczynioną fundácyą, *in toto* approbowano, & *immunitatibus Eccleſiaſticis* inkorporowano. *A.* 1667. *fol.* 49. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Kameldulom fundácyą, przez IMP. Krzyſztofá Pácá Kánclerzá W. W. X. Lit. w pewnych dobrách dziedzicznych, w W X. Lit. leżących, y ze wśiámi Krolewskiemi, ieſliby ie do tego przyłączyć chciał, *ſaluis oneribus Reip.* approbowano. *A.* 1662. *fol.* 15. *t. Approbatio.* Tymże Oycom Kameldulom w W. X. Lit. *in Monte Pacis aliàs* w Pozaśćiu, od tegoſz IMP. Krzyſztofa Pácá Kánclerza W. W. X. Lit. vczynioną fundacyą, reaſſumuiąc pomienioną Conſtitutią, ze wśiámi, práwu Ziemskiemu służącemi, Szłaywie y Rogole názwanemi, y ich poddánemi, grūtámi &c. *in toto* approbowano. Wioski zás Woyſwidowek máły *aliàs* Pokolniſzki y Wieſzkuny, od Krolá, onym *perenniter per Priuilegium* nádáne, że iuſz *ceſſant eſſe Bona Regalia*, od Donatywy Symple Quárty vwolniono, y że tylko *oneribus Reipub.* iáko *Bona Terreſtria* podlegáć będą, *conſequenter* od wſzytkich exactiy, woyskowych conſiſtentiy, wybieránia chlebow, noclegow, & *ab omni militari onere*, *in perpetuum libere & immunia* deklarowano. Tákże máiętność Duſzmiány y Iackowsk, w Woiewodztwie Trockim leżące, Práwu Ziemskiemu podległe, *vigore* tey fundacyey, od pomienionego IMP. Kánclerzá W. X. Lit. nabyte, y tymże Oycom Kámeldulow zápiſáne y przyznáne, z folwárkámi, wśiámi, puſczámi, ieźiorámi, łąkami, y ze wſzytkiemi, *in genere*, do tych máiętności przynależytośćiámi, tákże wlewkámi práwnemi, Dekretem Aſſeſſorskim, *in A. præſenti* 1667. ferowanym, approbowano, & *ad Montem Pacis* przyłączono. Dáiąc moc, *eandem fundationem*, z wyſz rzeczonemu Kánclerzowi W X Lit. y każdemu, ktoby chciał, *augendi*, co *pro concluſione Conſtit.* 1635. (*V. tit.* Fundacye) nie ma być rozumiáno. *A.* 1667. *fol.* 72. *tit. Reaſſumptio.*

Tęmuſz Klaſztorowi, pláć, w Mieśćie Kownie, od Vr Marciná Wulfowiczá *Medicinæ* Doktora zápiſany, vtwierdzono, y *ab oneribus Ciuitatis* libertowano. *Ibid.*

Kámeldulom, ná Gorze Swiętych Piąćiu Męczennikow, przy Káźimierzu, w Woiewodztwie Káliſkim, w Powiecie Koniń-

ſkim, fundácyą, *de noua mdice*, przez IMP. niegdy Woyciechá Kádzidłowskiego Káſztellaná Inowrocławskiego: Tudzieſz auctią teyże fundácyey, przez Vr. niegdy Zygmuntá Swiętskiego Łowczego Inowrocławskiego vczynioną (*ſaluâ exceptione syluarum & nemorum, pro hæredibus bonorũ Szewce, reſeruatâ, & ſaluis Reipub. oneribus, in toto* approbowano. *A.* 1678. *fol.* 38. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Kameldulom, fundacyą w Powiecie Grodzinskim, w dobrách Wygrách, approbowano. *A.* 1667. *fol.* 72. *tit. Approbatio.*

Zakonnikow *Ordinis Beati Ioãnis Dei, vulgò* Bonifratellow, z Leſzná przenieśienie, y fundácyą nową, przez IMP. Ianá Andrzeiá Morſztyná Podskárbiego W. Koronnego, y Vr. niegdy Tobiaſzá Morſztyná Łowczego Koronnego, w Wárſzáwie, ná Przedmieśćiu Krákowskim, vczynioną, *in toto* approbowano. *Ibid. fol.* 31. *tit.* Oycowie Bonifratelle.

Tymże, w Przemyslu fundácyą, przez Vr. Piotrá Páwłá Mniſzká Piſarzá Ziemskiego Przemyſkiego, vczynioną, *in toto* approbowano, y plác támże nád Sanem, przez niego kupiony, Zupą názwány, ná zbudowánie kośćiołá, y Klaſztorá, onym applikowano, y *ab oneribus Reipub. & Ciuitatis* vwolniono. *A* 1673. *f.* 20. *t.* Fundácya.

Tymże, w Łucku, fundácyą approbowano, y grunty przez nich skupione, od juriſdictiey mieyskiey vwolniono, *ſaluis oneribus Reip. & ciuilibus*, do ktorych tylko poddáni ich należeć máią. *A.* 1647. *fol.* 39. *tit.* Approbacya.

Tymże, w Łucku, grunt pewny, przez Commiſſarze Rzeczypoſp. w Stároſtwie Łuckim, we wſi Kraſnym, będący, według Luſtrácyey, gdzie Cegielnia tychże Zakonnikow, y figurá bywáłá, conferowáno, y *liberum vſum fructum* z gruntu tego, iáki ſobie wynaydą, pozwolono. Tákże pláce w Mieśćie Łucku, *in poſſeſſione legitima* tegoſz Conuentu, będące approbowano, *& à juriſdictionibus Capitaneatús & Magiſtratús*, to oboie vwolniono, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1676. *fol.* 52. *tit.* Approbacya gruntu.

Dla Bonifratellow w Kámieńcu Podolskim, Dwor Szláchecki kupić pozwolono, y ſummy ná dobrách pewnych zoſtáiące náznáczono, y fundácyą onych approbowano. *A.* 1667. *fol.* 41. *tit.* Fundácya.

Tymże, w Nowogrodku, fundácyą approbowano, y gruntá, y place, do Klaſztorá ich náleżące, *debitâ juris regulâ* nabyte, libertowano, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1677. *fol.* 23. *tit.* Approbácya.

Klaſztorom tegoſz Zakonu, w Lublinie, w Kraſnym Stáwie, y Zamośćiu, fundácyą, przez Wieleb. niegdy Mikołáiá Swierskiego Suffráganá Chełmskiego, vczynioną approbowano. Y Domkow śiedm w Lublinie, ná Przedmieśćiu Krákowskim, ktore dla rozprzeſtrzenienia Klaſztorá, *proprijs legatis*, ſą pokupione, tákże między niemi vliczkę iednę, ktora teraz wálem od miáſtá ieſt zgubiona, dla obſzerniey-

ſzernieyſzego cmentarzá, y oraz przyczynioną fundácyikę Zakulskiego, ná Wiotkowie, y z przykupnemi gruntámi (oprocz zaſtáwnych) do tegoſz Klaſztorá inkorporowano, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſano, *ſaluis oneribus Reipubl. & Ciuilibus. Ibid. fol. 36. tit.* Approbacya Fundácyey.

Klaſztorowi tegoſz Zakonu, we Gdańsku fúdácyą przez Vr. Ianá Teſmierá Sekretarzá Krolewskiego, vczynioną, wiecznemi czaſy, approbowano, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1678. f. 26. *tit. Approbatio* Fundácyey.

Klaſztorowi, *alias* Monáſterowi Krechowskiemu, przy Cerkwi *Transfiguationis Chriſti*, dobrá, y práwá wſzytkie approbowáno, y Cerkiewnym wolnoſciom wiecznie przypiſano. *A.* 1659. *fol.* 59. *tit.* Monaſter Krechowski.

Tenże po tym, przy práwách, y gruntách, y Commiſſiách wywiedzionych, *perpetuò* záchowany. *A.* 1667. *fol.* 48. *tit.* Monáſter.

Monáſterowi Swiętego Heliaſzá Proroká, w Woiewodztwie Czerniechowskim, fundácyą, ze wſzytkiemi gruntámi, y dobrámi do tego Monáſterá nádánemi, approbowano. *A.* 1659. *fol.* 59. *tit.* Monáſter S. Heliaſzá.

Monáſterowi Lawrowskiemu záłożenia S. Onophrego, w Ziemi Przemyſłkiey leżącemu, Práwá, Przywileie nádáne, z wioską Nárczułką approbowano. *A.* 1667. *f.* 48. *t.* Monáſter Láwrowski.

Klaſztorowi *alias* Monáſterowi, y Cerkwiey Zyrowickiey, Oycow Bázyliánow w Vniey S. będących, dobra Bulę *cum attinentijs*, w Powiećie Słonimskim leżące, wiecznem práwem, dáno, y inkorporowano. *ſaluis oneribus Reipub. & juribus modernorum poſſeſſorum. Ib. fol.* 73. *tit.* Fundácya Zyrowicz.

Monáſter S. Bárbáry w Pińsku, ták od podatkow, iáko teſz wſzytkich Rzeczyp. y zołnierskich ćiężarow, ná lat cztery, libertowano. Ná teraźnieyſzym iednák Seymie vchwalone podatki wydáć máią. *Ibid. fol.* 75. *tit.* Libertácya Monáſterá.

Monáſterowi Pieczárskiemu Kiiowskiemu, y Práwá, y Przywileie, ták od Krolow Polskich, iáko y innych Collatorow, y Benefáctorow, względem dobr pewnych, nádane, *in toto*, approbowano, y przy dzierżáwie dobr Grodek, Obárow, w Woiewodztwie Wołyńskim, y Dźięczołowice, Lulence, Corkow, Borſuki, y Tárásowicze, w WXLit. leżących, *antiquitùs* do pomienionego Monáſterá należących, wiecznemi czáſy, záchowano. *A.* 1676. *fol.* 57. *tit.* Monáſter Pieczárski.

Klaſztorowi OO. *Ciſtercienſium* fundácyą, przez Vr. Oſtáphiana Tyſzkiewica Podkomorzego Brzeskiego, w máiętnoſći iego dziedziczney Wiſztyczách w Woiewodztwie Brzeskim W. X. Lit. leżącey, vczynioną approbowano. *A.* 1678. *fol.* 14. *tit.* Approbacya Fundácyey.

Klaſztorow w Piotrkowie Reuiſia. *V. tit.* Reuiſia.

Diſpoſitia Nieporęta, y Białoleki, Krolowi IM. Ianowi Kázimierzowi pozwolona. V. tit. Dobrá.

K L Ę C I

KLęći, do Práwá, máią być przypuſczáni. *A.* 1562. *fol.* 29. *tit.* O niedopuſczeniu.

K L E Y N O T Y

KLeynoty Rzeczypoſpolitey, ná potrzebę publiczną záſtawić pozwolono: ták iednák, áby z poborow, ná teráźnieyſzym Seymie, vchwalonych wykupione były. *A.* 1601. fol. 733. *tit.* Opátrzenie.

Kleynoty Rzeczypoſpolitey, u Krolá IM. Ianá Káźimierzá, w długu deponowáne, *præuiâ ſatisfactione*, wrocić ſię do Skárbu máią. *A.* 1667. fol. 14. *tit.* Aſſecuratia.

Kleynotow żadnych, ani *priuatim*, áni *publicè*, ták w Koronie, iáko y w W.X.Lit. przedawáć nikt nie ma, *ſub pœna confiſcationis.* O co Stároſtá mieyſcá, *ad delationem cujuſuis*, exekucyą czynić powinien, *ſub pœna centum marcar: ad inſtantiam delatoris*, ná Trybunale *perſoluenda. A.* 1620. fol. 10. *tit. Pretia rerum.*

Znowu o tymże. *Vide tit.* Kupcy.

Ze *plebeij* nie máią Kleynotow záżywáć. *Vide tit.* Mieſzczánie.

K O C E

KOce, Sąd Ziemski Lubelski, y Piotrkowski, odbieráć ma, ná Trybunale, y Sędziom inſzym odſyłáć. *A.* 1578. *fol.* 330. *tit.* Powinność Sądu.

Tákże Podkomorskie y Stároſćine. y tymże Vrzędom oddawáć ie ma. *A.* 1598 *fol.* 692. *tit.* O Kocách.

Sámi Sędziowie, y Vrzędy, mogą ie odbierác, ábo ich Plenipotentowie zápiſáni, bez impedimentu Trybunáliſtow, y Ziemskiego Sądu. *A* 1613. *fol.* 34. *tit.* Kocow exakcya.

Trybunáliſtowie przywłáſczáć ich ſobie, *etiam inter cauſas conſertas*, nie máią, ale ie oddawáć, iáko wyzey, komu należą, powinni. *A.* 1616. *fol.* 7. *tit.* O Kocách.

Kocow, w Mázowieckim Woiewodztwie, nie máſz, *per Excepta Maſou. A.* 1576. *fol.* 298. *tit.* o Appellácyách.

W Woiewodztwách, Wołyńskim, Kijowskim, Brácłáwskim, znieśieno ie, á ná to mieyſce, ktoby vpornie appellował, dwie kopie groſzy Litewskich, Sądowi, á nie ſtronie, płácić ma. *A.* 1593. *fol.* 644. *tit.* O Kocách.

Po tym

Po tym porownáno te Woiewodztwá, z inſzemi Woiewodztwámi Koronnemi, dekláruiąć, iſz koc Grodzki, taler, á Ziemski, trzy grzywny, dawáć powinni. *A.* 1601. *fol.* 744. *tit.* o Płáceniu.

O tymże: a Sąd Ziemski Lubelski, ma one Sędziom pomienionych Woiewodztw oddáwáć ták, iáko inſzym Koronnym. *A.* 1607. *f.* 855. *tit.* O Kocách.

Koce Sędziom Woiewodzym Płockim, trzy wiárdunki, w monećie *A.* 1601. *fol.* 752. *tit.* Koce.

Komory celne. V. tit. Cło.

Komornikowie Ziemſcy. Vide. tit. Podkomorzy.

KONIE

Konie, przez Kupce, áni przez Zydy, nie máią być wywodzone: czego Stároſtowie przeſtrzegáć máią. *A.* 1550. *fol.* 5. §. Konie. *Herburt. fol.* 112. *t. Equus & t Equi. ne educantur.*

O tymże: A Stároſtowie, y Celnicy, zabieráć ie máią, y nie przepuſczáć, *ſub pœna ducentarum marcarum*: á ieſliby ſię Piſarz Celny przepuśćic ie wazył; ſiedzeniem w wiezy, przez dwánaśćie niedziel, karány być ma. *A.* 1557. *fol.* 10. §. Aby Konie.

Reaſſumuntur ſuperiora, ſub confiſcatione koni. *A.* 1620. *fol.* 14. *t.* *Idem. fol.* 163.

O niewywodzeniu koni.

Y znowu *reaſſumuntur eadem*, z tą deklárácyą, że te konie Stárośćie należeć máią. *A.* 1647. *f.* 7. *t.* O niewywodzeniu.

Końmi Zydzi kupczyć nie máią, pod obiezſzeniem, y vtráceniẽ koni: á Stároſtowie imáć ich powinni. *A.* 1557. *f.* 10. §. A Zydowie.

Konie z Węgier, ábo zkąd inąd, nie máią być przedawáne, tylko ná iármárkách, á Stároſtowie, nie maią Szlachcie bronić, wolnego kupowánia, żádnym ſpoſobem, *ſub pœna centum marcarum*. O co przed Krolem, ábo w Grodzie, *peremptorie in primo citationis termino*, Stároſtowie, pozwáni ſpráwić ſię powinni, y *pœnam luere*, ktorey *medietas fiſco Regio*, á druga *medietas* ſtronie *cedere* ma. *Ibid. f.* 11. §. Konie ktore z Węgier.

Do Węgier, ktoby po nie iezdził, ábo poſyłáł, *quocunq; prætextu*, Staroſtowie y celnicy, *non habito reſpectu Literarum Regiarum* zábieráć ie máią, *ſub pœna* 14. *marcarum peremptoriè, in quocunq; Officio Caſtrenſi ſui Palatinatûs, ad inſtantiam cuiuuis, in primo citationis termino luenda.* *A.* 1578. *f.* 336. *tit.* O Przekupniách winá y koni.

KORCE

Korce, w Mieśćiech, w ratuſzách, ſpráwiedliwey miáry, y dármo wydawáne ludziom do mierzenia być máią. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Iſz nie máłe vćiążenie. *Herbur fol.* 285. *t Mody.*

Nie inſzemi korcámi mierżáć powinno, tylko tęmi, co ná ratuſzu. *Ibid.*

Tęm

Tęn co przedáie mierzáć ma, nie tęn co kupuie. *Ibid.*
Znowu o tymże, iſz tęn co przedáie, ſąm mierzáć y ſtrychowáć ma, nie tęn co kupuie, *A.* 1616. *fol.* 10. *tit.* Korce.
Znowu y o tym, iſz korce, na ratuſzách, pomierne, y dármo káżdęmu potrzebuiącęmu dawáne być máią. *Ibid.*
Wkázdym Woiewodztwie, á w Ruskim, y Mázowieckim, Woiewodztwách w kázdey Ziemi, iednáki być ma, iáki ieſt w Mieśćie onego Woiewodztwá, ábo Ziemie Ruskiego, y Mázowieckiego Woiewodztw. *A.* 1565. *fol.* 95. §. Korzec.
O tymże: Woiewodowie, kazdy w ſwoiey iuriſdictiey, korce y miáry wyrownáć máią. *A.* 1588. *fol.* 489. *tit.* Miárá.
O tymże: *Specialiter* Woiewodztwu Krákowskiemu, áby iáko wKrákowie ták y w miáſteczkách tegosz Woiewodztwá, iednáki korzec, y miárá, były. *A.* 1598. *fol.* 707. *tit.* Miárá iednáka.
W Kuiáwskim, Łęczyckim, y Płockim Woiewodztwie, Vrząd Woiewodzy ma *facultatem* káráć, Miáſtá, o podwyzſzenie miar, y o to, ktoby zboża ſtrychowáć nie dopuśćił. *A.* 1601. fol. 752. *tit.* O Korcach.
W Woiewodztwie Sędomirskim, w Mieśćiech Krolewskich, Duchownych y Swietckich, korzec iednáki, Podwoiewodzemu wymierzáć kazáno. *A.* 1611. *fol.* 37. *tit.* Korce.
Y w Woiewodztwách, Mázowieckim, y Krákowskim, wſzędzie iednáki być ma. *A.* 1613. *fol.* 18. *tit.* Porownánie Korcow.
Po tym poſtánowiono, iſz korce, miáry, y wagi, we wſzytkich Miáſtách, Miaſteczkách Koronnych, ták Krolewskich, iáko y Duchownych, y Szlácheckich, w káżdym Woiewodztwie, iednákie być máią, według korcá, głownego Miáſtá, káżdego Woiewodztwá, y Ziem. Czego Vrzędy Woiewodze, y Stárośćine doglądáć, *& in exequutionem* przywieść w puſtroczu powinni, *ſub pœna, contra negligentes Officiales, Legibus, deſcripta, in Iudicio Tribunalitio, ad cujuſuis inſtantiã, repetenda.* A gdzieby *Officium* Woiewodze w tym było *remiſſũ;* Stároſtowie mieyſc, powinność dozoru tego, ábo Vrzędy ich, wypełniáć máią, *ſub ijsdem pœnis. Excipiuntur* ſpy, y miáry Stároſtow, y Duchownych. *A.* 1616. *fol.* 10. *tit.* Korce.
Znowu o tymże, *cum hac declaratione*, iſz Vrzędy mieyſkie máią przeſtrzegáć tego, y Conſtitutią tę naydáley do ſześći niedziel, do exekucyey przywieść, y miary od miár głownego Miáſtá y Ziemie, rożne poznośić, á nowe pomierne, cechą głownego Miáſtá pocechowáne, ná ratuſzu mieć, y dármo ie káżdemu potrzebuiącęmu dawáć: Mieſczan, ktorzyby inſze miáry w domách ſwych mieć, y onęmi mierzáć ważyli ſię, winą czternaſtu grzywien karáć. Czego gdyby do skutku, *intra præfixum tempus*, nieprzywiedli; winą ſtá grzywien karáni być máią, w Grodzi, *eſine quauis appellatione & illius proſecutione*: ktorey winy *medietas* tęmuſz Vrzędowi Grodzkiemu

kiemu, á druga ſtronie *cedere* ma. *A* 1633. *fol.* 38. *tit.* O korcách.

A w Miáſtách głownych, áby miar nie podnoſzono, áni vmnieyſzano, ći ktorzy podług Conſtitucyey Seymu teráźnieyſzego, *ad pretia rerum* należą, doglądáć máią. *ibid.*

Speciale Ziemi Dobrzyńskiey, że korzec ma być ſpráwiedliwie wymierzony, z korcem miaſtá głownieyſzego, y pod ratuſzem wyſtáwiony, bez wſzelkiey płacy, według Conſtit. *A.* 1550. & 1565. *ſub pœna centum marcarum*: o co *forum* ná Trybunale, *inter cauſas officij*. *A.* 1631. *f.* 42. *t.* Porownánie.

Korzec Ziemie Zakroczymskiey, Ciechánowskiey, y Nurskiey, áby do korcá Miáſtá Wárſzáwy był ſtoſowany, y przez Vrząd Podwoiewodzy wymierzony, pozwolono, *ſub pœnis*, ná Vrząd Podwoiewodzy, *in Conſtitutionibus Regni deſcriptis*. *A.* 1635. *fol.* 44. *tit.* O Korcách.

W W. X. Lit. we wſzytkich Miáſtách y Miaſteczkách, ták Krolewskich, iáko y Duchownych, y Szlácheckich, w káżdym Woiewodztwie, korzec iednáki być powinien, podług korcá głownego Miáſtá, káżdego Woiewodztwá, ábo Ziemie. Czego Vrzędy Woiewodze y Stárośćine doglądáć, & *in exequtionem*, przywieść w pułroku powinne, *ſub pœna ducentarum marcarum, ad cuiuſuis inſtantiam, in Iudicio Tribunalitio repetenda*. Teſz korce w ratuſzách pomierne, y káżdemu potrzebuiącemu dawane być máią. *A.* 1631. *fol.* 39. *tit.* Porownánie Korcow W. X. Lit.

Korce w Xięſtwách, Oświęćimskim, y Zatorskim. *V. tit.* Xięſtwo Oświęćimskie y Zatorskie.

Plura. o Miárách inſzych *V. tit.* Miará.

KOSCIOŁY

KOśćioły głowne, tylko ludziom Narodu y krwie Szlácheckiey, dawane być máią. *A.* 1550. *fol.* 4. §. Poniewáſz ná Stanie. *Herburt f. 327. tit. Plebey.*

Kośćioł Collegiaty Wárſzáwskiey, *alias* Kápitułę Wárſzáwską, porownano w tym, *cum Cathedralibus Eccleſijs*, áby w niey tylko *Nobiles perſonæ* záśiadáły, miánowićie *in Prælaturis*, *ſaluis* iednák *quatuor Doctoralibus Præbendis*, w Exorbitácyách, ná Seymie *Electionis* Krolá IM. Micháłá. *A.* 1669. *tit.* O Opáctwách.

Pláce, ná ktorych Kośćioły, *Collegia*, y Klaſztory, álbo Rezydencye Kápłáńskie, y Szpitale záśiádły, od podatkow wſzelákich wolne ſą: *ſaluâ ſolutione contributionum*, z inſzych domow. *A.* 1655. *fol.* 32. *tit.* O tych plácách, ná ktorych Kośćioły.

Deklárowano tę Cōſtitutią Miáſtu Krákowu. *V. t.* Miáſto Krákow.

Kośćielne, y Duchowne fundácye, po Statućie Alexándrowym, vczynione, podległy exekucyey. *V. tit.* Fundácye.

Kośćielne skárby, w dobrách Krolewskich, Biskupi z Stároſtámi, in-

uentowáć máią, á w Szlácheckich dobrách, z Podawcámi. *A.* 1557. *fol.* 10. §. Aby Skárby.

Kościelne, y Klaſztorne dobrá, nie máią być álienowáne, gdzieby w Práwách y Przywileiách, przyczyn, y conditiy ſłuſznych, y onemu Kościołowi pożytecznych, *probabiliter, ſpecifice, authentice* wyrázonych y opiſánych nie było, y conſenſy, *quorum intereſt*, wedle Práwá, nie przyſtąpiły. Inaczey *alienata*, práwem rekuperować, *ſucceſoribus* záwzdy wolno. O co *forum* w Ziemſtwie, *ratione Bonorum*. Ale *ad vitæ tempora, poſſeſſores*, vzywánie dawáć mogą, *citra tamen præiudicium & derogationem onerum*, onym, według Práwá, *incumbentium*. Co ſię ma rozumieć, y o dobrách Græckich Władyctw, y Monáſterow. *A.* 1588. *fol.* 469. *tit.* O dobrách Kościelnych.

Kościołom beſpieczeńſtwo wárowáno tákie. Iſz ktoby kogo w kościele zábił, ránił, ſłowy nie vczćiwemi zdeſpektował, *& quouis modo* violował; tákowy, *ex recenti officioſo ſcrutinio, pœnâ Infamiæ* karány być ma: o co *forum* ná Seymie. *A.* 1616. *fol.* 12. *tit.* Beſpieczeńſtwo Klaſztorow.

Declaratur, że o ſłowny deſpekt, nie moze pozywáć, ále według ſtárego práwá, *pro improperio* czynić. *A.* 1618. *fol.* 5. *tit.* Deklaracya Conſtitutiey.

Do Kościołá, z ruſznicami chodzić, nie godzi ſię. *V. t.* Ruſznice. W Kościele, ná cmentarzu, ktoby kogo ránił, zábił; *pro inuaſione domûs cenſetur. In Except. Maſou. A.* 1576. *f.* 307. *t.* O Gwałćie.

Kościołom Katholickim, Inflantskim y Kurlandskim, funduſze ſłużące approbowáno. *V. t.* Religia Kátholicka.

Kościołow Kátholickich Rzymskich, w Inflántćiech, Plebáni, áby *priſtinis gaudeant reditibus*, wſzytkie dawne Prawá, y Przywileie, od Krolow, tymże Kościołom nádáne, tudzież Luſtracye *Annorum* 1582. 1590. 1599. reaſſumowáno, y ápprobowáno, y Commiſſarzow náznáczono, áby do tych Stároſtw, kędy *ad præſens* Kościołow nimáſz, ziachawſzy ſię, *de fundis* Kościołow *inquirunt*, grunty ná Kościoły, y Plebánie wydzielili, *& deciſiuè pro exigentia negotij decernant*: czego Stároſtowie bronić nie máią, *ſub pœnis Legum. A.* 1678. *fol.* 10. *tit. Approbatio* Kościołow.

Inſza znowu náznáczona Commiſſia, (bo támtá *partibus* zdáłá ſię być *gruuaminoſa*) z tym dokładem, áby Commiſſarze obmyſlili prowent, *pro ſuſtentatione*, Kápłánom, ták *pro victu*, iáko y *amictu*. *A.* 1683 *fol.* 13. *tit.* Commiſſia.

Kościołá Katholickiego nową erectią, w dobrách Ziemskich Liuennuyzá názwánych, w Ziemi Inflántskiey leżących, Vr. Leonardá Pocieia Sędziego Ziemſkiego Brzeſckiego, approbowano *in perpetuũ A.* 1678. *fol.* 14. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Do

Do Kośćioła, w Mieśćie Szereſzowie, ná Rożániec, dwie włoki, y pláce dwá, od wſzelákich contributiy vwolniono. *Ibid. f.* 17 *tit.* Włok dwie.

Kośćioły Kátholickie w Kurlandyey, Nitáwski y Guldyński, z rąk Nieprzyiaćielskich odyskáne, áżeby *quantocyus* reſtaurowáne były, y żeby *currentia ad victū* należące, Xiędzu Plebanowi zátrzymáne, przywrocone były; ná Xiążęćia IM. Kurlandskiego włozono. *A.* 1661. *fol.* 20. *tit.* Kościoła Nitáwskiego.

Kośćioła Pilznieńskiego Manſionárzom, dobrá od Xiędzá Wáwrzyńca Grucyuſza Proboſczá Pilznieńskiego, w Stároſtwie Pilznienskim, ná nich, skupione, z wyderkauffem ſześćidziesiąt złotych, ná Pilźnieńku zápiſánych, *cum omnibus pertinentiis & vſu fructu*, inkorporowáno, libertuiąc przerzeczone dobrá, od wſzelákich czynſzow, podatkow, wiecznemi czáſy. *A.* 1609. *fol.* 908. *tit.* Approbátia na Pilzieńku.

Kośćiołow Kátholickich Rzymskich, y *Collegij*, w Orſzy, Mohilowie, y Mśćisłáwiu, fundácye, według Przywileiow, y funduſzow Krolá IM. Zygmuntá III. ná to dánych, *in toto*, wiecznemi czáſy, approbowáno. *A.* 1616. *f.* 43. *tit.* Potwierdzenie Fundácyi Kośćiołow.

Kośćiołowi Fárnemu Rádzieiowskiemu, włokę Lipiewska názwáną, w Stároſtwie Rádzieiowskim leżącą, inkorporowáno. *A.* 1635. *f.* 39. *tit.* Incorporátia.

Kośćiołowi, we wśi Páprotney, targowe, wiecznemi czáſy, inkorporowáno. *Ibid. f.* 41. *tit.* Targowe.

Kośćiołowi Topolnickiemu, w máłym Celeſzynku, Máiętności Ziemskiey, *wyderkauffowym ſpoſobem, ábo iáko ſię naylepiey będzie zdáło*, IMP. Sámuelowi Konarskiemu Woiewodzie Malborskiemu, *non obſtāte Conſtitutione* (*de non alienandis Bonis Terreſtribus, ſancitá*) *coram Actis, ſiue Caſtrenſibus, ſiue Terreſtribus*, fundácyey przyczynić pozwolono, *præmiſſis conditionibus, circa reſignationem & fundationem obſeruari debitis, & oneribus Reipub. ſaluis A.* 1638. ol. 50. *tit. Auctia* Fundácyey.

Kośćiołowi Vlánskiemu, włokę gruntu Woytowskie názwáną, wedwu rękách, y polách będącą, *cum omnibus attinentiis antiquitus* do tego ſłużących przyłączono. *Iure aduitalitio, ſuper id, Poſſeſtricus, & Regalibus ac Reipublicæ oneribus ſaluis. A.* 1647. fol. 26. *tit.* Przyłączenie.

Kośćioła *Collegiatæ Climuntouienſis*, fundácyą, ze wśiami y plácámi, ná ktorych tęn Kośćioł, y kánonie ſą záſádzone: tákże Przywiley Kośćiołowi tęmuſz, od Krolá, nádány ápprobowáno, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſano, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1649. f. 8. *tit.* Approbácya.

Kośćioła Michálskiego, w Woiewodztwie Wileńskim, fundácyą,

przez Vr. niegdy Iana Brzoſtowskiego Referendarzá WXLit. z Przykupiami dobr Ziemskich, do ſolwárku kośćielnego, *auctam & dotatam* ſtwierdzono, *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1653. *fol.* 28. *tit.* Fundácya.

Kośćiołowi Káthedrálnemu Wileńskiemu, y Káplicy S. Kázimierzá, Summę dwudzieſtu tyśięcy zł. ktora ná gwałtowną Rzeczypoſp. potrzebę, *ex Senatûs conſulto* wzięta ieſt, aſſekurowáno. *A.* 1658. *fol.* 41. *tit.* Aſſecurátia Summy.

Dobráno do tey Summy, ieſzcze śiedm tyśięcy y czteryſtá zło. *A.* 1661. *fol.* 17. *tit.* Aſſecuratia Summy.

Ná pomienioną Káplicę S. Káźimierzá podatki vchwalone. *V. tit.* Fundácye.

Plebániey Wizańskiey fundácyą, ze wśią Smolniki názwáną, y z plácámi, do tego Kośćiołá przyłączonemi. Tákże fundácyą Plebániey Horodeckiey, z ſześćią włok, przez Xiędzá Iáná Zaleskiego Plebana támecznego przykupionemi, *ſaluis oneribus Reipub.* approbowano. *A.* 1659. *fol.* 16. *tit.* Approbacya Fundácyey.

Kośćiołom Lwowskiey Archidiæceſiey, y Krákowskiey, Wrocłáwskiey, Poznańskiey, Warmińskiey, Płockiey, Chełmińskiey, Przemyſłkiey, Chełmskiey, Diæceſiy, ſrebrá, y ſummy gotowe, ktore na potrzebę Rzeczypoſp. wydáły ná przyſzłym Seymie liquidowáć, y ná co ſię obroćiły, pokazáć kazáno, y *aſſecurationem* onym obiecano. *Ibid. tit.* Aſſecurácya Sreber.

Liquidowane ſą, & *aſſecurantur*, wſzytkim tym Kośćiołom, ſummá zło. 339025. y groſzy 9. pięnięd. 9. *A.* 1662. *fol.* 20. *tit.* Aſſecuratia Sreber Kośćielnych.

A ktorzy, przez niewiádomość o tych ráchunkách, ſreber, ná tym Seymie, nie liquidowáli; ná przyſzłym vczynić to powinni. *Ibid.*

A że, ná dawnieyſzych ráchunkách skárbowych, nie naydowáło ſię ták wiele ſum, do skárbu wnieśionych; tedy quity, ná teráźnieyſzym Seymie produkowane, powinne będą wſzytkie Diæceſie, do rąk Inſtigatorá Koronnego, wcześnie przed Commiſſią oddáć, według ktorych quitow, wſzyſcy ći, ktorzy te ſrebrá bráli, ná przyſzłey Comiſſiey, *ad inſtantiam* pomienionego Inſtigatorá Koron. ráchunek, *abſq; quauis citatione peremptorie* vczynić będą powinni. *Ibid.*

Plebániey w Layzewie, y Altáryey w Tryſzkách, w Xięſtwie Zmudzkim, fundácyą, od Vr. Anny Pácowney Ważyńskiey Ciwonowey Dyrwian máłych, vczynioną, wiecznemi czáſy, *in toto*, approbowano. *A.* 1661. *fol.* 21. *tit.* Approbácya Plebániey.

Kośćiołowi Szpitálnemu, w miaſteczku Oſtrowie, pewne grunty, nád Łan roli nie wynoſzące, przez Xiędzá Proboſczá Szpitálnego skupione, zá conſenſem Vr Stároſty Párczowskiego, inkorporowano, y od ciężarow żołnierskich, *ſaluis oneribus Reipub.* vwolniono. *A.* 1667. *fol.* 47. *tit.* Approbácya gruntu.

Ko.

Kośćioła Fárnego, w dobrách Walowská *aliàs* Płużyny názwánych, w Woiewodztwie Nowogrodzkim, leżących, fundacyą, przez Vr. Kurczá Podkomorzego Lidzkiego, vczynioną approbowano, y czternaśćie włok, w wioſce Krolewskiey Iatwieży, zá conſenſem Krolewskim, do teyże Plebániey inkorporowáć pozwolono. *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1667. *fol.* 74. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Kośćiołowi Gaydánskiemu, w Ziemi Zmudzkiey, dobr pewnych, zá conſenſem Krolewskim, przez Vr. Michálá Stánkiewiczá Ciwuná Eyragielskiego, y Małżonkę iego, vſtąpienie approbowano. *Ibid. tit. Incorporatio* gruntu.

Kośćiołowi Kowieńskiemu Fárnemu, włok śiedm, w dobrách Krolewskich Dowkiany názwánych, od Vr. Fráncíſzká Medekſzy Piſárzá Grodzkiego Kowieńskiego, zá conſenſem Krolewskim, vſtąpione, *ſaluis oneribus Reipub.* przyłączono. *Ibid.*

Ná Altárią Kośćioła Száwelskiego, Oltárzá Naſwiętſzey Pánny Národzenia, dobr pewnych, w Ziemi Zmudzkiey, w Ciwuńſtwie Berzyniáńskim, Kuże, y Kuſzleyki názwánych, od Vr. Káźimierzá Godlewskiego vſtąpienie approbowano. *Ibid.*

Kośćiołowi Láhyſzyńskiemu w Powiećie Pińskim należące pláce libertowano, y włok cztery inkorporowáno. *Ibid. fol.* 75. *tit.* Libertacya plácow.

Tęmuſz Kośćiołowi, pláce od rożnych oſob, *quocunq; jure* zápiſáne, y cedowáne, z wolnem kupowániem wapná, y ogrodámi, budynkámi, y kárczmą: tákże cztery włoki gruntu, od juriſdictiey, ćięzarow wſzelákich, y powinnośći mieyskich, *in perpetuum*, libertowáno. *A.* 1677. *fol.* 24. *tit. Securitas* plácow.

Kośćiołowi Fárnemu Piotrkowskiemu, kámienicę w Piotrkowie, od Wikłowskich zápiſaną, ná organiſtę obroconą, od wſzelákiego ſtánowiská Deputátow Trybunału Koronnego, *in perpetuum*, vwolniono. *A.* 1667. *fol.* 45. *tit.* Vwolnienie kámienice.

Kośćioła Leżáyskiego Farnego inkorporowánego Conuentowi Miechowskiemu *Canonicorum Regularium Sſmi Sepulchri Domini*, Prawá wſzytkie dawne, y *nouiter* nádáne approbowano. *Ibid. fol.* 43. *tit.* Approbácya praw.

Kośćiołowi Brochowskiemu, w Ziemi Socháczewskiey, przyległą wioskę puſtą, y bez ludźi, y bez domow zoſtáiącą, Pieczewice názwáną, *in vim perpetuæ prouiſionis*, wiecznemi czáſy, nádano, *& immunitati Eccleſiaſticæ, ſaluis oneribus Reipub.* inkorporowano. *Ibid. fol.* 44. *tit.* Opátrzenie.

Kośćioła, y Plebániey, we wśi Suleiowie, w Stároſtwie Stánisławowſkim, w Ziemi Nurskiey, fundácyą, przez Vr. Sámuelá Lipskiego, *de noua radice*, vczynioną ápprobowáno, y trzy włoki, ná Poświątne, tęmuſz Kośćiołowi, w teyże wśi náznáczono, *& immunitatibus Eccleſiæ* inkorporowáno, y inne, ktore *ex pietate ſua* po-

mieniony fundator kupił, dobrá ápplikowáno. *Ibidem. fol.* 40. *tit.* Approbátia.

Kośćiołowi Studziáńskiemu, dobrá Krolewskie, to ieſt, wioskę Máłeſzyce názwáną, w Woiewodztwie Sendomirskim, w Powiećie Opoczyńskim leżącą, do fundácyey IM. Xiędzá Iáná Zbąskiego Archidyákoná Gnieźnieńskiego, *perpetuis temporibus*, przydano, inkorporowano, *immunitati Eccleſiæ* przypiſano, y od wſzelkich hybern, exákcyi, przechodow, ſtánowisk, noclegow, pokármow, y ćięzarow żołnierskich, tákże y od ſpow, lub Krolowi, lub komukolwiek nalezących uwolniono. *Saluis Reipub. oneribus, & ſaluâ* przez tegoż IM. Kśiędzá Zbąskiego, *moderno poſſeſſori & eius ſucceſſoribus, ſatisfactione quantocyus præſtanda:* Zá ktorey ſatisfactiey uczynieniem, te dobrá Kośćiołowi Studźiáńskiemu máią przyiść *in realem poſſeſſionem. A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* Fundácya.

Kośćiołowi Pánny Máryey ná Zdźieſzu pod Borkiem, w Wielkiey Polſcze, ná potrzeby Kápłánow tego Kośćiołá, *ad victum & amictum* nalezące, wieś Raysko, w Woiewodztwie y Powiećie Káliskim leżącą, *ſaluis oneribus Reipub. & juribus modernorum poſſeſſorum* inkorporowano. *Ibid. fol.* 20. *tit.* Incorporátia.

Kośćiołowi Swiezkiemu *tituli Diui Rochi.* włok dwie puſtych, Głuſzkowska y Mądrzycka názwánych, we wśi Bytoniu leżących, z ogrodem, y inſzemi przyległośćiámi do ogrodá nalezącemi, *ſaluis oneribus Reipub.* wiecznemi czáſy, inkorporowano: *Ibid. fol.* 21. *tit.* Incorporátia.

Kośćiołowi *alias* Cerkwiey Połockiey Zakonnikow Bázyliánow w Vniey S. będących, gdźie ieſt grob Błogoſławionego Iozáphátá Męczennika, dobrá Krolewskie, w Woiewodztwie Połockim, leżące, Sudźiłowice, názwáne, *cum omnibus attinentiis*, ná wieczną prowizyą tychże Zakonnikow, *ſaluis modernis poſſeſſoribus*, nádano, z tym dokładem, ze te dobrá, w diſpoſitiey Wieleb. Archiepiskopow Połockich zoſtawáć máią, y od pomienioney Cerkwi nie máią być álienowáne: *ſaluis oneribus Reip. Ibid. fol.* 15. *tit.* Fundácya Błogoſławionego Iozáphátá.

Reaſſumowano tę Conſtitutią, y *poſſeſſionem* tychże dobr, pomienionym Oycom utwierdzono. *A.* 1677. *fol.* 22. *tit.* Approbácya Fundácyey.

Kośćiołowi w Micháliskách Oycow Auguſtinianow, Folwárku Buywidze názwánego, w Woiewodztwie Wileńskim, leżącego, przez Vr. Referendarzá W. X. Lit. *in vim meliorationis* fundácyey, nádánie áprobowano: *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1673. *fol.* 16. Auctio Fundácyey.

Kośćiołowi w Mieśćie Kowlu, fundácyey dawney meliorátią, przez IMP. Wáćłáwá Leſczyńskiego Woiewodę Podláskiego uczynioną,

ną, wedle Przywileiu, z Káncellárieу Koron. *eo nomine*, wydánego *in toto* ápprobowano. *A.* 1676. *fol.* 33. *tit.* Vtwierdzenie Kośćiołá Kowelskiego.

Kośćiołá, *de nouo rádice*, w dobrách Ziemskich Vr. Káźimierzá Puchálskiego Piſarzá Dekretowego W. X. Lit. Woyskiego Grodźińskiego, Buchowicze názwánych, w Woiewodztwie Brzeſckim leżących, fundácyą, y włok piąći, zá conſenſem Krolewskim, uſtąpienie ápprobowáno, y tęmuſz Kośćiołowi inkorporowano, wiecznemi czáſy: *Saluis oneribus Reipub.* *A.* 1673. *fol.* 16. *tit.* Approbácya fundácyey.

Reáſſumowano tę fundácyą *in toto.* *A.* 1676. *fol.* 22. *tit.* *Approbatio Fundationum.*

Kośćiołowi *aliàs* Cerkwiey Vniáckiey, włoki dwie, podług práwá Vrodzonego Szpilowskiego Woyskiego Rzeczyckiego, zdobr Berezytnińskich *aliàs* Niesforowskich dźiedźicznych, w Woiewodztwie Mśćisłáwskim leżących, nádane ápprobowano. *A.* 1676. *fol.* 13. *tit.* Approbátio włok dwu.

Kośćioł w Dźiembrowie, w Powiećie Lidzkim, fundowáć, y wioskę Krolewską Opleyki názwaną, w tymże Powiećie leżącą przyłączyć, Vr. Eliaſzowi Michałowi Rynwidowi Poſtárośćiemu Lidzkiemu, y Małzonce iego pozwolono y ápprobowano. A pomienioną wioskę, *ab omnibus oneribus militaribus* uwolniono, y z fundácyámi dobr Ziemskich porownano. *Ibidem.* *fol.* 14. *tit.* Fundácya.

Reáſſumowano tę Conſtitutią *in toto.* *A.* 1678 *fol.* 15. *tit.* *Reaſſumptio* Fundácyey.

Kośćiołowi Sędomirskiemu, wieś Swiątniki, przez S. Iádwigę, nádáną, y ludźi támecznych, od wſzelákich żołnierskich ſtácyi, y ſtánowisk, chlebow źimowych, podwod, popáſow, noclegow, y przechodow, *in perpetuum* libertowano. *Et caſu contrauentionis* tey Conſtitutiey, forum w Trybunale Koronnym Lubelskim, lub Piotrkowskim náznáczono. *A.* 1667. *fol.* 40. *tit.* Swiątniki wieś.

Kośćioła Sulmierzyckiego, w Miaſteczku Sulmierzycách pięć pláców, ná ktorych Kośćioł ſtoi, od wſzelákich Rzeczypoſp. podátkow uwolniono: *Ibid. fol.* 41. *tit.* Kośćioł Sulmierzycki.

Kośćiołowi we wśi Krolewskiey Zagoſczy, plác puſty, blisko onego leżący, Stępniowski názwány, z rolą, ogrodem, łąkámi, y innemi do niego przynalezytośćiámi, ná zbudowánie ná nim domu, dla Cápellaná Bráctwá Naśw. Pánny Poćieſzenia, zá conſenſem *modernæ poſſeſtricis* inkorporowano, y on od wſzelákich dworskich ćięzarow, wiecznemi czáſy, uwolniono. *A.* 1677. *fol.* 35. *tit.* Incorporátia Plácu.

Znowu tęnże pláć *immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſano, y od wſzelákich Rzeczypoſp. y dworskich ćięzarow libertowano. *A.* 1678. *fol.* 40. tit. Meliorácyá incorporátiey.

Kościoł Przyczynski, *ad Præpoſituram Infulatam Wſchouenſem* inkorporowano. *V. tit.* Proboſtwo Wſchowskie.

Kościołá Niełoiowickiego, w W. X. Lit. erectią nową, przez Xiędzá Andrzeiá Oſſowskiego Regentá W. X. Lit. uczynioną ápprobowano, *& immunitatibus Eccleſiæ* inkorporowano. *A.* 1677. *fol.* 23. *tit.* Fundácya Kościołá.

Kościołá Mieleczyckiego w W. X. Lit. Práwá y Przywileie *in toto* utwierdzono, y tak wieś Chlewice *cum omnibus attinentiis*, przez Xiędzá Páwłá Kráſnodębskiego kupioną, y do tego Kościołá ápplikowáną, iáko y dźieśięćiny, po Dźierzáwie Krolewskiey Pákumeńskiey, do pomienionego Kościołá przyłączono. *Ibid. tit.* Confirmátia Praw.

Kościołá Collegiaty, w Mieśćie Stánisłáwowie, fundácyą, przez IMP. Andrzeiá Potockiego Woiewodę Kiiowskiego, uczynioną, rátifikowano. *Ibidem. fol.* 14. *tit.* Approbátia Fundácycy.

Kościołá Collegiaty, y Kánonikow przy nim, w Zołkwi, fundácyą, przez Naiáśnieyſzego Krolá I. M. Iána Trzećiego, *de noua radice*, uczynioną, oraz z inkorporowánemi, w dobrách I. K. Mći. Ziemskich, y Krolewskich, Plebániámi, wśiámi, y gruntámi, według Przywileiu tegoſż I. K. Mći. z Káncellárieу Koronney wydánego, *in omnibus* teyże fundácyey, y Przywileiu *punctis*, ná wieczne czáſy, ápprobowano. *Ibid. f.* 31. *t.* Approbátia Fundácyey.

Kościołowi we wśi Topoli, Solectwo támeczne, *accedente conſenſu poſſeſſoris* inkorporowano. *A.* 1678. *fol.* 35. *tit.* Incorporátia.

Kościoła Rogońskiego, w Powiećie Wilkomirskim, fundácyą, przez IMP. Márcyáná Ogińskiego Woiewodę Trockiego, *cum additione* wśi Ołukiány z gruntámi, *& cum attinentiis* w funduſzu *fuſi-is* opiſanemi, ſtwierdzono. *A.* 1678. *f.* 17. *t. Reintroductio.*

Kościołowi Gieránowskiemu, z Dźierzáwy Gieránowskiey, y Lipniskiey dźieśięćiná. *v. tit.* Artylleria WXLit.

Kościołowi Káthedrálnemu Chełmskiemu Proboſtwo Hrubieſzowskie inkorporowano. *v. tit.* Proboſtwo.

Kościołá Vchánskiego wolność. *v. tit.* Proboſtwo Vchánskie.

Kościoł S. Krzyżá w Wárſzáwie, ná Przedmieśćiu Krákowskim, dány Kápłánom *Congregationis Miſſionis v. tit.* Fundácye.

Przy Kośćiele Oycow Francíſzkanow, w Zamośćiu, funduſz ná Káplicę Loretáńską ápprobowano. *v. tit.* Fundácya.

Kośćielnych ſreber, od niektorych Kościołow *alienatio*, *cadere* nima na Woysko. *v. tit.* Woysko.

Do Ołtarzá S. Anny w Kośćiele Fárskim w Wiznie, dwie włoki puſte, ná Mieśćie Wiznie. przez Vr. Ianá Kulikowskiego, Sędźiego Ziemskiego ápplikowáne, *ab oneribus ciuilibus*, y ſamego Dźierzawce prowentow, *ſaluis oneribus Reipub.* uwolniono. *A.* 1678. *fol.* 23. *tit.* Libertácya włok.

KOZACY.

O Kozakách, ktorzy ſię ná Niźie y Zaporohy bawią, áby z nich okázya nie byłá, do zerwania pogránicznego pokoiu, poſtánowienie *in perpetuum* tákie ſtánęło. Pod władzą Hetmańską zoſtawáć máią: od ktorego, Przełozone nád ſobą, Rotmiſtrze, y Setniki, Szláchtę mieć będą y przyſięgáć, ze mimo wolą Hetmáńską, nigdy gránic Koronnych przechodźić, áni wodą, ani źiemią, á pogotowiu w Páńſtwá Sąsiedzkie wtárgać, áni woiowáć ich nie będą. Kupcow, y ludźi żadnych, ktorzyby kiedy támtędy ſzli mieyſcámi, zábieráć, áni im, áni máiętnościom ich, żadnego gwałtu czynić nie máią. Do Towárzyſtwá ſwego, nád wolą Stárſzego, ábo Przełozonego, á Starſzy ábo Przełożony, nád wolą Hetmáńską, nikogo przyimowáć nie maią, y ma ich być záwzdy u Hetmáná regeſtr. A kiedyby ktory z ſłużby zſzedł, á inſzy ná to mieyſce był przyięty, powinien o tym záwzdy Stárſzy dáć znáć do Hetmána, áby pewną o imionách ich miał wiádomość. Przeſądzonych y na gárdło skazánych nie máią przyimowáć. Do Miaſteczek żadnych, żaden z Kozakow nie ma być puſczány, iedno tęn, ktoryby miał od Stárſzego ábo Setniká ſwiádectwo, y pozwolenie. Wſzyſcy Stároſtowie, y Dzierzawcy Dobr Krolewskich, w Miáſtách, Miaſteczkach y Wſiách, Krolewskich, á Xiążętá, Pánowie, y Szláchtá, w ſwoich własnych, powinni mieć Vrzędniki, Rotmiſtrze, Burmiſtrze, Woyty, y Wátány, ná takową rothę przyſięgłe, iáż wſzelką mieć pieczą na to będą, ile naywięcey z nich może być, bronić, iákoby z onego Miaſtá ábo Miaſteczká, ábo Wſi, nie *chodźił nikt, na Niz, áni w pole rá zdobycz*, á pogotowiu zá gránicę, do Páńſtw Sąsiedzkich; y ze tákowych, ktorzyby zkąd indąd zdobyczi ką tam przyniesli, *ináć*, y łárać będą: a ieśliby im zdołáć nie mogli; *Panu* ſwemu ábo Stároście, á w niebytności Vrzędnikowi iego o tym oznáymią. Także áby prochow, ſaletr, broni, zywności, nikomu, iedno ktoby ſwiádectwo miał od Stárſzego ſwego, ábo Setniká, nie przedawano, y zdobyczy żadnych nie kupowano, z wſzelką pilnością przeſtrzegáć będą. A ktorzyby z pomienionych Vrzędnikow w tym niedbali byli, y według przyſięgi ſwoiey, powinnościom ſwoim nie doſyć czynili; od Stároſtow, y Pánow ſwoich, ábo ich Vrzędnikow, ná gárdle, iáko y Swawolniey, ktorzyby ſię w ich dobrác znáydowáli, karáni być máią. A gdźieby ſię na ſamych Stároſtow, ábo Xiążąt, Pánow, y Szláchtę, z ſwiádectw, y *ex ſcrutinio* pokazáło, że ſię wazyli chodźić w pole, mimo wolą Hetmáńską, á pogotowiu Páńſtwá Sąsiedzkie náiezdzáć, ábo náchodźić, y pokoy z nimi wzruſzáć, tákże y ci, u ktorychby ſię iáka część zdobyczy, ábo korzyści ſwawolnie, w Páńſtwách Sąſiedzkich, wźiętey pokazałá, y w Máięto-

Herburt. fol.190.t. Guerra.

ięt ności ich ználázłá; *pœná de guerris*, karáni być máią. Co áby do skutku przychodźić mogło; obiecano záraz z Seymu tego náznáczyć dwu Dozorcow, z tą powinnośćią: Aby káżdy z nich, u częśći tey gránic, ktorẹmu ktorą Hetman W. Koronny, ábo, zá záleceniem iego, Polny náznáczy, doglądał, y pilnował tego, żeby żadna ſwawola z ſtrony Nizowych zołnierzow, tám ſię nie wſczynáłá. A gdyby ſię co pokazáło; Hetmánowi znáć dáć máią, ktory wyſtępnych karáć powinien. Ná tych záś, ktorzy po Miáſtách y Miaſteczkách, ábo po wśiách mięſzkáią, y chowáią ſię, gdyby exces iáki uczynili, Pánow ich záraz o ánimádwerſią requirowáć powinni: á ći, bez wymowek wſzelákich, powinni wſzytkie tákowe, ſpoſobem wyzey opiſanem, to ieſt, ná gárdle, ták *plebeios*, iáko y *nobiles impoſſeſſionatos*, ktorzyby ſię w ich Máiętnośćiách báwili, ábo ná ſłużbie ich byli, karáć. A ktoby z Pánow, Xiążąt, Stároſtow, Dźierzawcow, y z Szláchty, w tákim ſpráwiedliwośći czynieniu, był niedbáły, ábo ſię ſam czego, przećiwko tey Conſtitutiey wazył; tákowemu Dozorcá, ábo Dozorcowie, dáć máią rok ná Trybunał, *ad inſtantiam Inſtigatoris*, *ex delatione ſui*, we cztery niedźiele, od położenia pozwu, y ták pomieniony pozew, iáko y probácye, wypiſawſzy wſzytko doſtátecznie, odesłać do Inſtigatorá Trybunálskiego. A rok zá pierwſzem pozwem ma być záwity, y żadna dilácya iść nie ma pozwánemu, okrom *vera infirmitatis* do dwu niedźiel, zwykłym ſpoſobem. Márſzałek Trybunálski, doyrzeć ma tego, áby záraz *extra regeſtrum*, tákowe ſpráwy były odpráwowáne, y żadna niewypełzłá. w Wątpliwych, rzeczách powinno być *ſcrutinium*, ktore Sąd Trybunálski, Vrzędowi Stárośćiemu, pod ktorego iurisdićtią będźie obwiniony, przećiw Stárośćie, *Vicinori Capitaneo* zlećáć ma: doglądáć záś máią tych *ſcrutinia* Dozorce, y z ſwoiey ſtrony one wypráwowáć. Od tákowych ákcyi, áni ná Trybunale, áni u Dworu, ani u żadnego Sądu, nie máią nic bráć, gdyſz to ieſt *publicum negotium*. Ná poſyłánie z tẹmi rzeczámi do Trybunału, coby Dozorce wydáli, to z Skárbu Koronnego, według ich regeſtru, przez Podskárbiego, záraz, gdy o to *requiſitus* będźie, powinno być wrocono. Sądzenie záś tych ſpraw, tákim ść ma ſpoſobem. Gdyby ſię pokazáłá czyiá winá; ma być *ad pœnas de guerris* skazan; á Stároſtá y ná ſtrácenie Stároſtwá: ieſliby wątpliwość y *perplexitas* byłá; to odwod. Gdyby ſię záś *ex ſcrutinio* pokazáłá iáſna niewinność obwinionego, y byłby wolny od ſpráwy, bez przyśięgi; ma zá tym, ná Delátora, *pœna*, według Conſtitutiy, o tym, (*vide tit. pœna talionis.*) być skazána. Gdyby záś kto, o niekaránie poddánych, był pozwan, á założył ſię, że nie wiedźiał o tym, że nie było obwinionego ná grunćie iego, gdy go wiádomość naypierwſza o wyſtępku iego doſzłá,

Herburt. fol.190.t. Guerra.

że

że nie dał przyczyny, do ućieczenia, y żadna w tym z niego conniuentia ſię nie ſtáłá; w tákowey mierze, bez *ſcrutinium*, przyſięga mu być ma nákazána. Dozorcy zwyſz rzeczeni, máią mieć *ſalarium*, po trzech ſet zł. ná rok, ztąd, zkąd y Nizowcy zapłátę ſwą máią. Ciſz powinni być Szlachtá, y osiedli. Kozakom Nizowym y Duńskim, zołd iáki iść ma, ná potomne czáſy nániowić, y poſtánowić, obiecano: á ná teráźnieyſzą woynę, ktorych Hetman, wedle potrzeby Rzeczypoſp. użyie, Prowizorowie płáćić máią. Ciſz Kozacy Páchołkow od Woyská y ſług niczyich przyimować nie máią. *A.* 1590. *fol.* 572. *tit.* Porządek ſtrony Nizowcow, y Vkráiny.

Declaratur o Nizowcách, y innych wſzytkich ludźiách, ktorzyby ſwawolnie kupili ſię, náiázdy iákie czynili, ábo gwałty, y gránice Państw Koronnych chćieliby ſwawolnie przechodźić, iż máią być miáni *pro hoſtibus Patriæ, & perduellibus*, y záraz, bez wſzelákiego práwnego poſtępku, Woysko Quárćiáne Vkráinne może być przećiwko onym ruſzone: y káżdemu wolno od nich bronić máietnośći ſwoich, *propoſitá impunitate*, gdyby ktory z nich w tym bronieniu zginął. *A.* 1593. *f.* 641. *t.* O Nizowcach.

Reaſſumowano tę Conſtitutią, y Hetmánowi, áby te ſwawolniki, *ad internecionem* znoſił, zlecono. Oraz, y Conſtitutią *A.* 1590. reáſſumowano. *A.* 1596. *fol.* 682. *tit.* O Kozakách, y ludźiách ſwawolnych.

Reſtituuntur, ktorzy, dla Kośińskiego y Nalewáyká zbrodni, *proſcripti* byli, ále tylko ći, ktorzy ſłużyć woynę będą, przećiw Károluſowi, pod posłuſzeńſtwem ſtárſzego, zá wolą Krolewską, od Vrzędu Hetmáńskiego, náznáczonego zoſtáiąc. *Et aſſecurantur*, iż pod tę niebytność ſwoię, w niwczym ukrzywdzeni nie będą. *Saluâ juriſdictione* Stároſtow, y Pánow, pod ktoremi poſſeſſie ſwoie máią. Y ieżeliby ktorzy z nich pomárli, máiętnośći po nich ná potomki y bliſzе ich iść máią. *A.* 1601. *fol.* 757. *tit.* O Kozakách Zaporowskich.

Reaſſumuntur Conſtitucye *A.* 1589. 1590. & 1601. *& declaratur*, że Stároſtom, y Podſtárośćim ich, ktorzy w dobrách Krolewskich, á ktorzy w dobrách Szlácheckich, ábo Duchownych mieſzkáią, Pánom ſwoim, y karániu ich, zá wſzelákie wyſtępki, podlegáć máią. *A.* 1607. *fol.* 856. *tit.* O Kozakách Zaporowskich.

A ieśliby ſię, z Zaporoża wyſzedſzy, ſwawolnie kupić chćieli; *reaſſumitur* przeciwko nim *Confœderatio* Korczyńska, *contra Guerricos. Ibid.*

A że nie tylko zwierzchności Stároſtow, y Pánow ſwych nie przyznawáią, ále Hetmány ſwe, y inſzą formę ſpráwiedliwośći ſwoiey máią, y kupy ſwawolne zbieráią, náiázdy na Miáſtá Krolewskie, y ná Zamki Nieprzyiaćielskie czynią, á zá tym pokoy poſpolity, y

Pacta z niemi wzruſzáią. &c. Przeto dano Commiſſarze, *ad inquirendum* o autorách tákiey ſwawoli, y do skaránia ōnych, y żeby *in diſciplinam* wpráwieni byli. Co Hetman Koronny, iáko ná tęn czás Woiewodá y Stároſtá Kiiowski, exequować powinien, y ieśliby potrzebá, Woyská Rzeczypoſp. Quárćiánego ná to użyć. *A.* 1609. *fol.* 894. *tit.* O Kozakách.

Miáſtō, áby ſię pod jurisdictią tychże Kozakow nie poddawáli, y Synom ſwym żeby tego nie pozwaláli, przykazano, *ſub amiſſione bonorum & pœna capitis*. Czego Stároſtowie przeſtrzegáć, y to exequować powinni. *Ibid.*

O tymże vide infra.

Kozacy, ná posługę Rzeczypoſp. nie máią być záćiągáni, okrom gwałtowney Rzeczypoſp. potrzeby, y to tákim ſpoſobem, żeby liſty przypowiedne, ludźiom Stanu Szlácheckiego dobrze ośiádłym w Woiewodztwách Vkráińskich, ktorychby dobrá *correſpondere* mogły ſzkodom, przez nich, poczynionym, ná Roty Kozáckie dawáne były: o co forum ná Trybunale, iáko *pro illata injuria, peremptorie, ſine ulla dilatione.* A ieśliby oni ſami, ſwawolne kupy zebrawſzy, po dobrách Krolewskich, Duchownych, y Swietckich chodźili, y ſzkody czynili; przećiwko tákim, wedle dawnych zwyczáiow, Stároſtowie poſtępować máią, hámuiąc ich ſwawolą, by też y ruſzeniem Powiátow. *A.* 1611. *fol.* 26. *tit.* O ſwawoli Vkráinney Kozáckiey.

Znowu, ieśliby zá mándatámi z Seymu tego, do nich rozesłánemi, nie roziecháli ſię; *perpetuò infames, cum reaſſumptione* dawnych, o tym, Conſtitucyi, *declarantur*: y ná Hetmánow, Koronnego, y WXLit. powinność włożono, áby oſobámi ſwemi, przećiwko onym, iáko nieprzyiaćiołom Oyczyzny, z woyskámi Rzeczypoſp. ruſzyli ſię. Stároſtowie tákże, y ieśliby potrzebá tego byłá, Rycerſtwo Woiewodztw przyległych, gdy obwieſczeni, przez liſty tychże Hetmánow będą, záraz ſię ruſzáć, *ſub pœnis, in jure, deſcriptis*, y pomienionych ſwawolnikow znośić, máią. *A.* 1613. *fol.* 10. *tit.* O Kozakách, y ludźiách ſwawolnych.

Wolno nád to kázdęmu będźie, od ich náiázdow bronić dobr ſwoich, z tym upewnieniem, iż o głowy tych, ktorzy w obronie *ex inuaſione* dotąd zginęli, y nápotymby polegli, żaden czynic nie może, owſzem ktoby ſię czynić wazył, *pœnam Infamiæ tanquam complex incurret. Ibid.*

Atámánow jurisdictie, ktorych ſobie Kozacy, wyłámuiąc ſię z poſłuſzeńſtwá zwierzchności ſwoiey, poſtánowili, iáko práwu poſpolitemu przećiwne, znieśiono. A Stároſtowie, od tego czáſu, tákże Pánowie Duchowni, y káżdy Szláchćić, w Máiętnośćiách ſwoich, ábo Namieſtnikowie ich, Sądow im tákich, y do kup ſię zbieránia zábrániáć máią. *Ibid.*

Vmo-

Vmowili z nięmi Comiſſarze pewny ſpoſob zátrzymánia ſwawolnych, ále ieſcze, áby ſię tęmu do końcá doſyć ſtáło, Commiſſarzow, przy Hetmánie, iáko y pierwey, Koronnymi, poſyłáią. Deklárúiąc, iſz ieśliby Kozacy, ſwawoli wychodzenia ná czarne morze, y náiezdzánia Państw Sąśiedzkich poprzeſtáć nie chćieli, *pro hoſtibus Patriæ, rebellibus, perduellibus* będą. A Hetmáni, wedle Conſtitucyi przeſzłych Seymow, iáko przećiwko nieprzyiaćiołom, czynić máią. *A.* 1618. *fol.* 2. *tit.* O Kozakách Nizowych.

Kozakow pewna liczbá być ma, podług zdánia, y namow Stanow Koronnych, ná tym Seymie uczynionych, á drudzy z kup y gromad, w iákich teraz ſą, rozeyść ſię máią, y Chorągwi podnośić, áni wychodźić zá gránicę, bez *conſenſu* Rzeczypoſp. nie powinni. *A.* 1619. *fol.* 3. *tit.* O Kozakách.

Y pewna ich liczbá ná teráźnieyſzą Rzeczypoſp. posługę záćiągniona być ma. ktorym zołd będźie płacony, wedle Conſtit. *A.* 1618. *de ſtipendiarijs. Ibid.*

Znowu o Kozakach: Płacą im náznáczono, dekláruiąc ich zá *ſtipendiarios Reipub.* z tą iednák conditią, áby pod regimentem, y władzą Hetmáná Koronnego zoſtawáli. *A.* 1620. *f.* 13. *t.* Kozacy.

Dla wpráwienia ich w dobry porządek, znowu Comiſſarze náznáczeni. *A.* 1623. *f.* 5. *t.* Commiſſia Kozácka.

Niedoſzłá ta Commiſſia: znowu inſzą uchwalono. A przy tym to deklárowano, iſz ktoby im pomoc iákąkolwiek dał; *pro hoſte Patriæ* ma być rozumiány. A ktoby co zdobyczy Tureckiey u nich kupił, ieśli Szláchćic; *pœnâ quinquentarum marcarum*, w Grodźie, *ad inſtantiam cujusuis, præmiſſâ inquiſitione, ſaluâ appellatione*: (co ſię ná konie śćiągáć nie ma) á ieśli *plebeius, pœnâ capitis*, w Grodźie bliżſzym, *ex delatione & inſtigatione cujusuis*, karány być ma. *A.* 1624. *fol.* 3. *tit.* Commiſſia Kozácka.

Doſzłá tá Commiſſia, *& in toto approbatur, cum hac declaratione*, iſz ieśliby oney punktō nie doſyć czynili; *pro hoſtibus Patriæ declarantur*, y ná pokaránie ich, Hetmáni Woyskom Rzeczypoſp. náſtąpić roskáżą. *A.* 1626. *f.* 2. *t.* Approbácya Ordynácyey Kozakow Zaporowskich.

Ná obronę Vkráiny przy Woysku Quárćiánym, według poſtánowienia pomienioney Commiſſiey, zoſtáć máią. *Na Seymie drugim, w tymże Roku. A.* 1626. *f.* 2. *t.* Zołnierz Quárćiány.

O tymże *A.* 1627. *fol.* 3. *tit.* Obroná Vkráiny.

O tymże znowu. *A.* 1628. *fol.* 5. *t.* Obroná Vkráiny.

Kozacy Zaporozcy, żadney naymnieyſzey przyczyny, do rozerwánia pokoiu, áni lądem, áni morzem, Pogáńſtwu dawáć nie maią, pod utraceniem wſzytkich nádánych ſobie, od Krolow, y Rzeczypoſp. praw, wolności, y Przywileiow. A Stároſtowie nie máią im dopuſczáć, w Stároſtwách ſwoich, drzewá na czołny gotowáć y

ſpoſobiáć, áni zywnośći, áni prochu, y kul, y wſzelákich inſzych potrzeb, bez ktorych incurſie Kozáckie morskie być nie mogą. Czego y Vrzędy Mieyskie przeſtrzegáć máią, *ſub pæna colli*: o co z niemi *forum poſt Curiam Regiam, ad inſtantiam cujusuis*, ieżeliby Práwu temu *contra venire* śmieli. Teſz Vrzędy, Synom ſwym, do Woyská Zaporowskiego, zábrániáć máią, *ſub iiſdem pœnis*, Szláchćić, ktoryby tey ſwawoli Kozakom pomągał, ma być, *ad inſtantiam Inſtigatoris Reg. ex delatione cujusvis*, ná Seymie iáko *perduellis* ſądzony, y karány. Woyská tego w zaćiągu Rzeczypoſp. nie powinno nigdy być więcey, nád śiedm tyśięcy: czego Hetmáni przeſtrzegáć máią. Ná wpiſánie śiodmego tyśiącá Cōmiſſarze zeſłáni. Płaca onych w Kániowie záwſze dochodźić ma. A ktoryby z tych regeſtrowych Kozakow, pokazał ſię być buntownikiem, y lub Hetmánom, lub ich Namieſtnikom, bądź ſwoiey Stárſzyżnie nie posłuſznym, ábo authorem Czernieckiey rády; tęn y z regeſtru ſłuzby wymázány, y ná gárdle karány być ma. *A.* 1635. *fol.* 3. *tit.* Pohamowánie.

Kozacy Zaporozcy, dla rebelliey, wſzelkie juriſdictie ſwoie, prærogátywy, Stárſzeńſtwá, dochody, y inſze *decora, in perpetuum* ſtráćili, y w chłopy ſą obroceni. A regeſtrowych, (ktorych tylko ſześć tyśięcy w ſłużbie Rzeczypoſp. być ma.) Ktorzy ſię upokorzyli, ordynácya táka ſtánęłá. Ná mieyſce Stárſzego, (ktory od tąd iuſz więcey bywáć nie ma) Commiſſarz Rzeczypoſp. od Seymu do Seymu, Szláchćić przyśięgły, w dźiele Rycerskim doświádczony podawány być ma, zá zaleceniem Hetmáná. Ktory Commiſſarz, *in eam juramenti formam* przyśięgáć ma. *Ia N. przyſiegam Pánu Bogu w Troycy S. iedynemu, iż ná tym Vrzędźie, Naiáśnieyßemu Władyſłáwowi IV. Krolowi, Pánu memu*, & ejus Succeſſoribus *Krolom Polſkim, y Rzeczypoſp. wiernie y życzliwie ſłużyć, ſwawolą kozácką z możności moiey hamowáć, buntom ich záwczaſu zábiegáć, y o onych záwczáſu Hetmáná Koronnego przeſtrzegáć, wkrzywdzonym od Kozakow, ſprawiedliwość czynić, áim krzywdy żadney* & præjudicium *nie czynić, ále ſie podług opiſania tego záchowáć, y roſkazánia Hetmáńſkiego we wßytkim ſłuchać bede. Tak mi Pánie Boże dopomoż, y Meká iego Swieta.* Ktorępu Comiſſarzowi posłuſzni być máią, ták Aſſáwułowie, Pułkownicy, Setnicy, iáko y Woysko wſzytko. Commiſſarz zás, iáko y oni wſzyſcy, *dependere* ma od Hetmáná Koronnego. Rezydencya Commiſſarzá w Terechtymirowie, á Pułkownikow, káżdego przy Pułku ſwoim, powinná być. Odiezdźáć ſię im nie godźi, chybá *in legali*, y to za wiádomośćią Hetmáná Koronnego. Pułkownicy y Aſſáwułowie, Szlachtá w dźiele Rycerskim doświádczeni, nie podeyrzáney cnoty, y wiáry być máią: á Setnicy y Atámáni, z Kozakow ſamych dobrze Rzeczypoſp. zásłużonych, ludźi Rycerskich

ſkich obieráni będą. Puſki y z Puſkownikiem ſwoim koleią ná Záporoże chodźić máią, dla bronienia támtych mieyſc, y dla zábronienia Tátárom prześćia przez Dniepr, y áby ſwáwolni po wyſpách, y rzekách nie kryli ſię, y z támtąd excurſiy nie czynili ná morze. Okrom tych, żaden Kozák, bez páſzportu Commiſſarzá, ważyć ſię nie będźie chodźić ná Zaporoże. A ktoryby był od Gubernatorá ná Kudaku będącego poimány; ma być ná gárdle karany. Gdy Woysko Vkráinne w pole wychodźić będźie, powinien y Commiſſarz záraz za włoſć ze dwiemá puſkámi wychodźić, zwłaſczá gdy *extraordinarium periculum* nie będźie, y tám ſię przy czarnym ſzláku położywſzy, Tátárskim czatom wſtręt czynić. A gdyby *extraordinariũ periculũ* naſtępowáło; wſzytko Woysko skupić ma, y tám z nimi poydźie, kędy Hetmáńskie náſtąpi roskazanie. *A.* 1638. *fol.* 5. *tit.* Ordynácya Woyská Zaporozkiego.

Ciſz Kozácy w ſłużbie Rzeczypoſp. będący, od Stároſtow, y Podſtároſćich Vkráińskich, żadnego *præjudicium* ćierpieć áni teſz ſámi, w żadne rzeczy ſobie nie należące wdawáć ſię, á pogotowiu w prowentách dobr Krolew. kich, żadnych przeſzkod czynić nie máią. Czego Puſkownicy, y Commiſſarz, przeſtrzegáć pilno będą. A gdyby w powinnośći ſwey niedbáłemi byli; máią zá to, przed Hetmánem Koronnym odpowiádáć. *Ibid.*

Gdy ſię tráfi ſpráwá między Mieſzczaninem w dobrách Krolewskich, á Kozakiem regeſtrowym; ná tákich Sądách, Podſtároſći z Puſkownikiem zásiadáć będźie *Ibid.*

Commiſſarze ná ocerklowánie oſiádłośći Kozáckich, ktoreby Kozakom *ſucceſſiuè perpetuis temporibus* ſłużyły, áby co rok przypiſow nie było z ſzkodą Rzeczypoſp. y uymą prowentow dobr Krolewskich, náznáczeni. *Ibid.*

Kozacy regeſtrowi, tak w gruntách, iáko y w oſobách ućiążeni od nikogo być nie máią. *Ibid.*

Mieſzczánie, według dawnych praw, y zákazow, w Kozaki ſię ſámi, áni Synow ſwoich, wdawáć, áni náwet Corek ſwoich zá Kozaki wydawáć nie máią, *ſub pæna confiſcationis bonorum. Ibid.*

Aby Kozacy w odległeyſzych Kráiách Vkráinnych (krom Czerkás, Czehrynia, Korſzunia) y w inſzych Miáſtách ná ſámey Vkráinie będących nie mieſzkáli, y dobr ſwoich w Miáſtách tám nie mieli, zákazano, dla tego, áby ſię im odćięłá wſzelka okázya do ſchadzek y do buntow, ktoreby, mieſzkáiąc w kupie, uczynić mogli. *Ibid.*

Cómiſarze náznáczeni, aby weyrzeli w grunty Terechtymirowskie, y co ſię ukaże, że Kozacy komu *per vim* odięli, áby to przywrocono było *poſſeſſoribus antiquis. Ibid.*

Szerſza ieſzcze o Kozakách tych, w oſobnym skrypćie *ad Archiuum Regni* podányni, ieſt ordynácya opiſána. *Ibid.*

Do

Do záträzymánia Woysk, Quárćiánego, y Záporozkiego, *in officio*, y do complánowánia, y ſądzenia *inconuenientiuw*, iesliby ſię iákie z ktorey ſtrony tychże Woysk ſtáło, &c. Commiſſarze náznáczeni. *A.* 1649. *fol.* 19. *tit.* Commiſſarze.

Znowu Commiſſarze, *cum inſtructione* z Káncellárycy Koron. áby uſpokoili doskonále Woysko Zaporozkie, w prośbách iego. *A.* 1650. *fol.* 2. *tit.* Commiſſia.

Odpráwiona tá Commiſſia, pod Hádźiacem dniá 16. Septembrá w Roku 1658. y przyśięgą *ab utriq;* ſtwierdzona, y zá práwo wieczne, *ſaluis Pactis* z Kurfirſztem Brándeburskim, deklarowána, y *in volumen Legum*, do słowá inſerowána ieſt. Przy tym Práwá, ktoreby z iákieykolwiek okázyey náydowáły ſię tey wolności Woysk Zaporozkich przećiwne, oſobliwie Conſtit. *A.* 1638. y skrypt *ad Archiuum* dany, iako poſtánowieniu tęmu przećiwne *abrogantur*. *A.* 1659. *fol.* 54. *tit.* Approbátia Commiſſiey.

Tey Commiſſiey punćta wſzytkie naydźieſ reſolwowáne nizey, y pod inſzemi właſnemi rzeczy tytułámi.

Oboznęmu-, Sędźiom, Aſſáwułom generálnym, Puſkownikom, Aſſawułom Puſkowym, Setnikom, dochod coroczny ná Stároſtwách Vkráinnych náznáczono, ktory wedle Przywileiow Krolá IM. Iana Kazimierza, od poſſeſſorow, wiecznemi czáſy, brać máią. *A.* 1659. *f.* 55. *t.* Deklárácya łáski.

Kozacy Zaporozcy, przy poſſeſſiey Terechtymirowá z Monáſterem y wśiámi do niego należącemi, wiecznemi czáſy, záchowáni. y Przywileie onym, *eo nomine*, dáne reáſſumowano, y approbowano. *Ibid. fol.* 56. *tit.* Approbácya Terechtymirowá.

Do odpráwienia Posłow Kozáckich Záporozkich, Deputáći náznáczeni. *Vide tit.* Deputáći.

Kozakom Zaporozkim zapłátá *ſtipendiorum, pro ultimis diebus Men. Iunij. A.* 1647. we Lwowie náznáczona &c. *A.* 1646. *f.* 9. Zapłátá Woysku Vkráinnemu.

Kozakom Zaporozkim *rebellilur*, y tym, co przy nich, amniſtia dána. Ktorey nikt wzruſzáć nie ma, *ſub pœnis violationis Pactorum*. W Commiſſiey Hádyáckiey. *A.* 1659. *f.* 50. §. A ponieważ. & §. Nad to Káduki.

Káduki tákże po nich uproſzone *caſſantur*. *Ibid.*

Tymże, conſiſtentia w tychże Woiewodztwách y Ziemiách náznáczona, w ktorych przed tym zoſtawali. *Ibid.* §. Conſiſtentia Tymże, wſzelákie wolności, Przywileiámi Krolow Polskich, nádáne confirmowano, deklárując, iż z Futorow Kozáckich, wśi, Miaſteczek, y domow, żadnym prætextem, żadne podatki wyćiągáne od nikogo być nie máią, ále, iáko ludźie Rycerſcy, od wſzelákich ćięzarow, także od ceł, myt, po wſzytkiey Koronie, y WXLit. tudźieſz od Sądow wſzelákich Stároſtow, Dźierzawcow,

Pá-

Pánow, y ich Namieſtnikow, wolni zoſtawáć będą, tylko pod ſamego Hetmáná Woysk Ruskich jurisdictią zoſtawáć powinni. Náoſtátek wſzelákie napoie, łowy polowe, y ręczne, y inſze Kozakow pożytki, według ſtárych zwyczáiow, przy Kozakách wolne zoſtawáć máią. *Ibid.*

Kozacy nobilitowáni będą, ći wſzyſcy, ktorychkolwiek Het: Woysk Ruskich *aliàs* Zaporozkich præſentowáć będźie, ták iednák miárkuiąc, żeby z káżdego Pułku ſto być mogło nobilitowánych. *Ibid.*

Kozakom Zaporozkim, ktorzy, po uſpokoieniu przez Commiſſią Hádyácką, protectią Moskiewską przyięli, znowu amniſtią dano. Y Káduki, ták po nich, iáko y po Szláchćie przy Woysku ich, od zaczęćia woyny, áſz do tąd zoſtáiącey, uproſzone, ogułem wſzytkie zkaſſowano, y ze Kádukiem żaden nie ma bronić obięćia dobr, *ſub pœna infamiæ*, deklárowano. Przy tym Commiſſią Czudnowską, przez ktorą y Hádźiácka reáſſumowána, ták, iáko te obiedwie Commiſſie w ſobie brzmią, (wyiąwſzy y zkáſſowawſzy tytuł Xięſtwá Ruskiego, y prærogátywy do tegoſz Xięſtwá należące, ponieważ ſamo Woysko Zaporozkie, zá niepotrzebne toſz Xięſtwo być rozumie) ápprobować pozwolono. *A.* 1661. *fol.* 60. *tit.* Declárátia łáski.

Tychże wſzytkich od naymnieyſzego, do naywiękſzego, przy wolnośćiách, przywileiách, y áſſekuracyách, y pomienionych, Czudnowskiey, y Hádźiáckiey, Commiſſiách záchowano. *Ibid.*

Hetman Zaporozki, z woyskiem ſwym, buntownikow, gdyby ſię ták ná Záporozu, iáko kędykolwiek w Vkráinie bunt iáki pokazał, znośić iáko nieprzyiáćioł powinien. *w Commiſſiey Hadyackiey.* §. Ieśliby ſię kiedy. *In volumine Conſtit: A.* 1661. *fol.* 61. *tit.* W Imię Troyce Swiętey.

Kozacy, do żadnych Państw Háná Krymskiego incurſiy czynić nie powinni, y dobre z nim záchować máią ſąſiedztwo, áni żadney przeſzkody w paſách, ktore zdawná pozwolone były, Ordom czyczynić nie powinni. *Ibid. fol.* 62. §. Háná IM.

Hetman Zaporozki Woyská ſwego *metriculam*, ábo regeſtr Kozakow, Pułkow, Setni, po imieniu y przezwisku káżdego opiſawſzy, z podpiſem ręki ſwey, *ad Archiuum Regni* oddáć powinien. *Ibid. fol.* 61. §. A żeby iuż między Kozakámi.

Po tym z tymże Woyskiem Zaporozkiem, Commiſſią w Oſtrogu odpráwioną, y oraz Przywiley potwierdzenia ich wolności, z Kancellárıey Koronney dány ápprobowano. *A.* 1670. *fol.* 16. *tit.* Approbácya Commiſſiey.

Kozakom Zaporozkim, mieyſcá pewne w Vkráinie, dla oſiadánia y mięſzkánia, náznáczyć y wydźielić poſtánowiono. A przy tym z Skárbu Koronnego, z podatkow ná Seymie teráźnieyſzym uchwalonych, Sumnę ſześćiudźieſiąt tyſięcy zł. Polskich, *monetâ*

currenti wyliczyć náznáczono. *A.* 1677. *fol.* 6. *tit.* Conſerwácya Woyská Zaporozkiego.

Kozacy Drohobuſcy ná posłudze Zamkowey, pod jurisdictią Przełożonych támecznych, przy gruntách ſwoich, zoſtawáć máią. *A.* 1647. *fol.* 6. *tit.* Naprawá murow Smoleńskich.

O Kozakách, *plura v. tit.* Woysko.

O Daninách ich, *v. tit.* Dobra.

O Commiſſiách, Deputácyách, *v. tit.* Commiſſie. *tit.* Deputáci.

O ſwawoli ich, y incurſiách w Páńſtwá ſąſiedzkie. *v. plura tit.* Pácta.

K R O L

KRol, co od Kroleſtwá niesłuſznie odpádło, zdobywáć, y gránic nie umnieyſzáć, ále wedle możności, przyczyniáć powinien. *A.* 1550. *fol.* 2. §. A to cobykolwiek. Toſz wyráźniey w przyśiędze Krolá Henryká. *Omnia illicitè à Regno, Magnoq; Ducatu Lithuaniæ, & Dominijs eorundem, quocunq; modo alienata, vel bello, vel quovis alio modo, diſtracta, ad proprietatem ejusdem Regni Poloniæ, Magniq; Ducatûs Lithuaniæ aggrebabo, terminosq; Regni, & Magni Ducatûs non minuam, ſed defendam & dilatabo.* *A.* 1573. *fol.* 227. §. *Omnia illicitè.*

Y potym inſi wſzyſcy Krolowie, áſz do teráźnieyſzego Krolá IM. ſzczęśliwie nam Panuiącego, przyśięgáli ná to, temiſz słowy. Co *patet* z Iurámentow ich, ná początku Cońſtit: Seymow Coronatiálnych, inſerowánych. iáko to, *A* 1576. 1588. 1632. 1649. 1670. 1676. Toſz *& in Pactis Conuentis.* *A.* 1632.

Co od Moskwy odyska, to powinien Szláchćie Litewskiey przywracáć. *A.* 1569. *fol.* 177. §. Tákieſz.

Znowu: co od Moskwy rekuperowáć będźie, to ku dobremu Rzeczypoſp. Korony, y WXL. obracáć ma, záchowuiąc káżdego przy właſności ſwoiey, według związku Vniey. *A.* 1611. *f.* 1. *t.* Popárćie.

Herburt fol. 160. *t.* *Rex.* *&* f. 161 *t.* *Rex electus.*

Krol nie ma być Koronowan, áſzby pierwey od wſzech Stanow dobrowolnie, wedle Przywileiow, Koronie Polskiey, od Krolow, dánych, obran był: ktorego Arcybiskup Gnieznieński, wedle Przywileiu, onemu od Krola Kázimierzá, nádánego, *in A.* 1451. z tęmi Biskupami ktorzy do tego, wedle dawnego zwyczáiu, należą, koronować ma, nie kto inſzy. *A.* 1550. *fol.* 3. §. A naprzod.

Krol pierwey; ániżeli koronowan będźie, powinien Stanom Rzeczypoſp. wſzytkie Práwa, Przywileie, y wolności, ktore ſą, y ktore mu podáne będą, *poſt Electionem*, poprzyśiądz, á miánowićie pokoy poſpolity między rozerwánemi y roznemi ludźmi w wierze y nabożeńſtwie záchować: Szláchty, zá gránicę Koronną, nigdy nic ćiągnąc, żadnem obyczáiem, áni prosbą ſwoią Krolewską, áni *ſolutione quinq; marcarum ſuper haſtam*: Tákże poſpolitego ruſzenią

nia, bez uchwały Seymowey, nie czynić. w Confæderatiey generálney Wárſzáwskiey, po śmierći Krolá Auguſtá. *A.* 1573. *f.* 208. Toſz reáſſumowano y w poźnieyſzych Confæderácyách generalnych Wárſzáwskich, *ſub Interregnis* : dokładáiąc iednák tego, iſz po przysiędze uczynioney, powinien to Krol y Conſtitutiámi Seymowemi utwierdzić.

Krol, według formy Krolowi Henrykowi podáney, przyśięgáć ma. *A.* 1576. *fol.* 278. §. Nád ktore to umocnienie.

Ktora formá taka ieſt. *Ego Henricus Dei Gratiá Electus Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithuaniæ &c.* (enumerētur omnes tituli) *per omnes Regni Ordines utriuſq; gentis, tàm Poloniæ, quàm Lithuaniæ, cæterarumq; Pro-vinciarum communi conſenſu liberè electus, ſpondeo & ſanctè juro Deo omnipotenti, ad hæc ſancta IESV Chriſti Euángelia, quod omnia jura, libertates, immunitates, priuilegia publica juri communi utriuſq; gentis & libertatibus non contraria, eccleſiaſticas & ſæculares, Eccleſiis, Principibus, Baronibus, Nobilibus, Ciuibus, Incolis, & quibuslibet perſonis, cujuſcunq; ſtatûs, & conditionis exiſtentibus, per Di-vos Prædeceſſores meos, Reges, & quoſcunq; Principes, Dominos Regni Poloniæ, & Magnos Duces Lithuaniæ, præſertim ⁊verò Caſimirum antiquum, Ludouicum Lois nuncupatum, Vladiſlaum ſecundum Iagellonem dictum, Fratremq; ejus Vitholdum, Magnum Ducem Lithuaniæ, Vladislaum Tertium Iagellonis Filium, Caſimirum Tertium Iagellonidem, Ioannem Allbertum, Alexandrum, Sigiſmundum primum, Sigiſmundum ſecundum Auguſtum, Reges Poloniæ, & Magnos Duces Lithuaniæ, juſtè & legitimè datas, conceſſas, emanatas, & donatas, ab omnibuſq; Ordinibus, tempore Interregni ſtatutas, atq; ſancitas, mihi oblatas,* (przydáno w poźnieyſzych formách to : *nec non Pacta conuenta Oratorum meorum, nomine meo, cum Oruinibus*) *manu tenebo, obſeruabo, cuſtodiam, tuebor, & adimplebo in omnibus conditionibus, articulis & punctu, in iiſdem expreſſis, pacemq; & tranquillitatem inter diſſidentes de religione, tuebor, manu tenebo, nec non ullo modo, ⁊vel jurisdictione Noſtra, ⁊vel Officiorum Noſtrorũ, & Statuum quorum-⁊vis authoritate, quemquam afficiam, opprimamq;, causá religionis permittam, nec ipſe afficiam, nec opprimam; omnia illicitè à Regno, Magnoq; Ducatu Lithuaniæ, & Dominiis eorundem, quocunq; modo, alienata, ⁊vel bello, ⁊vel quouis alio modo diſtracta, ad proprietatem ejusdem Regni Poloniæ, Magniq; Ducatûs Lithuaniæ aggregabo, terminosq; Regni, & Magni Ducatûs non minuam, ſed defendam & dilatabo, juſtitiam omnibus Incolis Regni, juxta Iura publica in omnibus Dominiis conſtituta, abſq; omnibus dilationibus & prorogationibus, adminiſtrabo, nullo quorum-⁊vis reſpectu habito. Et ſi (quod abſit) in aliquibus juramentum ⁊viola-⁊vero; nullam mihi Incolæ Regni, omniumq; Dominiorum cujuscunq; gentis, obedientiam*

præſtare debebunt. Imò ipſo facto eos ab omni fide, obedientia Regi debita liberos facio: abſolutionem nullam ab hoc meo juramento à quoquam petam, neq; ultrò oblatam ſuſcipiam. Sic me Deus adjuvet. Ibid. fol. 226.

De non præſtanda obedientia Krolowi, gdyby w czym przećiwko Práwom, wolnośćiom ártykułom, y kondycyom wykroczył, ábo czego nie wypełnił, *declaratur* tęmi słowy: *Si quid ejusmodi per aliquem humanum errorem, ut fit, Serenitati ejus excideriť, aut obrepſerit, in quo jus, & libertas communis lædi videretur, nonſtatim propterea, ſuam Serenitatem ſolui aut laxari exiſtimari debere; Sed tùm demùm, ſi (quod abſit) à volente, & ſciente Serenitate ejus, Iura aut libertates Noſtræ tua, aut per potentiam opprimerentur, aut per contemptum & temeritatem, in dubium vocarentur, ut ne admonitione quidem Senatûs, aut reliquorum Regni Ordinum quicquam profectum eſſe videatur. A. 1567. fol. 279. tit. Declaratio.*

Obiáśniono to doſtáteczniey tęmi słowy: Gdźieby (ſtrzeż Boże) z iáwnego á przedśięwźiętego umysłu Naſzego, práwo poſpolite było przez Nas zgwałcone, ábo kto mimo toſz práwo y wolność poſpolitą opprimowány był, y mogło to być iáwnie w rzeczy y w skutku ukazano: tedy to wolno będźie káżdęmu, z Senatorem ktorymkolwiek Ziemie ſwey kommunikować. A on Senator, X. Arcybiskupowi Gnieznieńskiemu iáko Primáſowi obwieścić: ktory záś bądź ſam, bądź z drugiemi Senatory, porozumiawſzy ſię z nimi, ma w tym Nas, ábo Succeſſory Naſze nápomnieć: A My, gdźieby ſię pokazáło wykrocenie iákie, poprawić tego będźiem powinni. Co gdźieby ſię nie ſtało; ma z innemi PP. Senatory tęnże X. Arcybiskup to powtorzyć. A nákoniec ieśliby potrzebá to okázowáłá, y ná Stany to na Seymie włożyć: gdźie ieślibyśmy ſłuſzney przyczyny, y Potomkowie Naſi, w ſpráwie tey, ktora będźie wnieśiona, y poſtępku w niey nie dáli, y zá tęmi inſtancyámi nic uczynić nie chćieli: dopiero Stany wſzytkie máią ſię w tym záchować, podług ártykułu, *de non præſtanda obedientia. A. 1607. fol. 867. §. Wſzákże My.*

Deklárowano to znowu tęmi słowy. Ieśliby ktokolwiek ſtanu ſzláchećkiego, lub Senatorskiego, umyślny gwałt, ábo co przedśięwźiętego, ku náruſzeniu cáłości Rzeczypoſp. y wolności być widźiał; będźie to mogł záwzdy, bądź X. Arcybiskupowi Gnieźnieńskiemu, iáko Primáſowi, bądź PP. Senatorom przy Krolu, wedle Conſtitutiey mięſzkáiącym, bądź ktoremu inſzemu z Senatorow, lub ſwego, lub inſzego Woiewodztwá, doniesć, y ná nie włożyć. Ktorzy ábo ſpolnie wſzyſcy, ábo ktorykolwiek z nich przeſtrzedz y napomniec Krolá będźie powinien. A gdźieby ſię przeſtrodze ábo nápomnieniu nie doſyć od Krolá ſtało; wolno to będźie káżdęmu z tych Senatorow, wolno y ſamemu Szláchćicowi

kto-

ktoryby tę przeſtrogę do nich odniosł (gdźieby oni w tym pierwſzym nápomnieniu byli niedbali) ná Seymik uprzywileiowány, przed wálnym *immediatè* onego czáſu Seymẽ, ná Stan Szláchecki włoży, y Posłõ zlecić, áby Krolá w tym upomnieli. Co gdyby nie ſzło, ániby Krol po tym wtorym nápomnieniu poprawić tego niechćiał, w czymby ſię uymá wolności y ſwobod pokazáłá; máią to włozyć ná wſzytkie Stany ná onymże Seymie będące. A gdźie Krol zá tym trzećim upomnieniem w ſprawie tey, ktoraby wnieśiona byłá, y połtępku iey, ſłuſzney przyczyny, nie dał, y zá tęmi inſtáncyámi nic uczynić niechćiał, á byłoby to dowodnie, y doſtátecznie pokazano, iſz ſię od Krolá, cáłości R. P. y wolności ubliżenie dźieie; dopiero Stany máią ſię záchować, wedle ártykułu, *de non præſtãda obedientia*. A ieśliby teſz kto, pominąwſzy te ſtopnie, y *ſolennitates* tu wyrázone, kupieniem ludźi woiennych y tumultámi, pokoy poſpolity, prætextem tego, iákoby ſię co przez Krolá cáłości Rzeczypoſp. y wolności ſzkodliwego dźiało, wzruſzał; ma być ná Seym pozwány, y *per Ordines Regni, in abſentia* Krolá ſądzony. *A.* 1609. *fol.* 888. *tit.* Deklárácya Artykułu.

Krol, zá żywotá ſwego, Succeſſorá ná Páńſtwo nima wſadzáć, żadnym wymyślnym ſpoſobem: áni *titulum Hæredis* używáć: ále po śmierći iego wolne obieránie Krola wſzem Stanom Koronnym zoſtawáć ma. *V. tit.* Electia.

O tymże naydźieſ, In Pactis Conuentis Krolow.

Ktoby chćiał być ná Kroleſtwo Candidatem w Polſcze; *à loco & conſeſſu electionis abeſſe* powinien. *A.* 1633. *f.* 13. *t.* Candidatus.

Krol, ná thronie ſwym, zoſtawać ma, *ad vitæ ſuæ tempora*. w Exorbitántiách, ná Electiey Krolá IM. Michálá. *A.* 1669. §. *In materia abdicationis.*

Tęnże, *abdicationem Statibus Regni* nie ma proponować, áni wzmiánki czynić *eligendi Regnantis, in vita ſua*, áni *de eligendo cum aliquo, intra, vel extra Regnum, conferre, aut componere, ſub legibus antiquis, de non præſtanda obedientia, ſancitus. Ibid.*

Krol, Kátholik powinien być záwſze wybieran. Tákże y Krolowa, teyże Kátholickiey Rzymskiey Religiey powinná być, *ſiue natione, ſiue vocatione. Ibid.* §. *Rex Catholicus.*

Krol zenic ſię nie może, bez wiádomości, y pozwolenia PP. Rad obudwu Narodow. Ani rozwodow, okrom tákowych przyczyn, krore piſmem, y ſłowem Bożym ſą wyrázone, *temerè* czynić. *A.* 1576. *fol.* 256. §. A iſz ná Małżeńſtwie.

Znowu o tymże *ijsdem verbis. Ibid. fol.* 278. §. A iſz ná Małżeńſtwie.

Krol, w Polſcze, nie gdźie indźiey, od Polakow, y od Litwy, *abſentiâ* ktorey ſtrony *non obſtante*, ma być wybieran, gdy od tych, ktorym to należy, będą ná Electią wezwáni. *A.* 1564. *fol.* 56. §. Naprzod co ſię.

O tymże : A Rády, y wſzytkie Stany Koroney Polskiey, y W. X. Lit. ná electią Krolá, *ex debito*, wzywáni być máią. *A.* 1569: *fol.* 174. §. A tęmu oboięmu Narodowi.

Krol w Krákowie ma być Koronowan. *A.* 1564. *fol.* 56. §. Naprzod co ſię. *Et A.* 1569. *fol.* 174. §. A tęmu oboięmu Narodowi. *& A.* 1638. *fol.* 25. *tit.* Koronácya.

Od Arcybiskupá Gnieźnieńskiego ma być koronowan. *vide tit.* Arcybiskup.

Krol, *Pacta & Fœdera*, z PP. poſtronnemi zwłaſczá pogránicznemi, nie ma záwierać, bez wiádomości Senatorow zwłaſzczá przy boku iego rezyduiących, áni Legácyi wyprawować, słuchać, odpráwować. *A.* 1588. *fol.* 457. *tit.* *De Pacta & Fœderibus*. Powinien ie z tęmiſz poſtronnemi, po Coronátiey ſwoiey, ponowić. *Ibid.*

Toſz y ná drugich Seymách *Coronationis*, iako to, *A.* 1649. 1670: 1676.

Krol, o woynie, áni o poſpoſpolitem ruſzeniu, nic záczynáć nie ma, bez Seymu. Tęnże, czaſu woyny, co powinien. *vide tit.* Woyná.

Krol nie ma wydawáć liſtow przypowiednych, ná woluntáryiskie W. X. Lit. chorągwie, áni zaćiągow, y ſupplementow, ludźiom *alienæ nationis* pozwaláć, *ſub nullitate*. *A.* 1661. *fol.* 16. *tit.* Woluntáryiskie.

Krol, gránic Koronnych, nakładem ſwoim, bronić powinien. *A.* 1576. *fol.* 254. §, Gránice Koronne.

O tymże, ná inſzym mieyſcu. *Ibid. f.* 262. §. A iſz przerzeczone.

Znowu o tymże, iſż gránic Koronnych oboygá Narodu, y wſzytkich Państw do Korony należących, od wtárgnienia nieprzyiaćielá wſzelákiego, nakładem ſwoim, powinien bronić. *A.* 1576. *fol.* 276. § Gránice Koronne.

Krol, *donata ſibi & inſcripta*, ná Seymie tylko ma dochodźić. *A.* 1562. *fol.* 25. *tit.* O karániu.

Zoſtáwiono *in robore*, Krolowi *donata & inſcripta*. *A.* 1565. *fol.* 89. *tit.* Státut Alexándrow.

O tymże, ná inſzym mieyſcu, iſz ná Seymie máią być dochodzone, ále *bona litigioſa*, Krol przyimować nie ma. *Ibid. fol.* 90. *tit.* Rzeczy zápiſane.

O dobrá ſwoie, wolno Krolowi, *juxta præſcriptum Statuti* czynić, y onych záwſze dochodzić. *A.* 1569. *fol.* 186. §. Conſtitucya o Liśćiech.

O tymże *ijsdem verbis*. *A.* 1578. *fol.* 328. §. A ieśliby kto:

Plura tit. Dobrá *& tit.* Pozwy.

Wákáncye, iáko ma Krol rozdawáć. *v. tit.* Wákáncye.

Vrzędy Koronne, y W. X. Lit. także Dignitárſtwá, przy dawnych Práwách, władzách &c. powinien Krol záchować. *v. tit.* Vrzędy.

Krol, win przeſądzonych ná Szláchćie, nikomu nie ma dawáć. *A.* 1550. *fol.* 4. §. Win przeſądzonych.

Krol,

Krol, wſzytkie Páńſtwá, ma ſolą opátrować. *Ibid.* § Soli doſtátkiem.

O ſoli, *plura vide tit.* Sol.

Krol, ſignetu żadnego używáć nie ma, áni pieczęći oſobney, w ſprá-wách Rzeczypoſp. *tàm intra, quàm extra Regnum*, iedno Koron-nych pieczęći, ktore przy Kánclerzách, y Podkánclerzych, ták Polskich, iáko y Litewskich ſą. *A.* 1576. *fol.* 255. §. Obiecuię-my teſz.

O tymże *ijsdem verbis*. *Ibid. fol.* 277. §. Obiecuięmy teſz.

Znowu o tym: á coby *in contrarium* wyſzło; to ma być *irritum*. *A.* 1607. *fol.* 837. *tit.* O Pieczęći Pokoiowey.

Y znowu o tymże. *A.* 1646. *f.* 2. *tit.* O Zaćiągu.

Y znowu: iſz pieczęći pokoiowey, áni ſignetu do ſpraw Rzeczy-poſp. według praw dawnych, záżywáć: áni Przywileiow żadnych, áni Vniwerſałow ná podatki, áni ná Luſtrácye, pod pieczęćią ták, áni pod Koronną, *ex Senatûs Conſulto*, wydawáć nie ma. w Exor-bitáncyách, ná Electiey Krolá IM. Michálá. *A.* 1669. §. O Pieczęći. Pozwolono było pieczęći Pokoiowey, między Electią, á Koro-nácyą, záżyć Krolowi IM. teráźnieyſzemu, do Vniwerſałow ná Seymiki, *in quantum* by, po pierwſzych Seymikách, záſzło nie-bespieczeńſtwo: Tákże do wici ná poſpolite ruſzenie, *in caſu pe-riculi*: Także do Nominátiey ná Arcybiskupſtwo Gnieznieńskie, áby *Sedes Primatialis* długo nie wákowálá. Wárowano iednák, że *uſus* teyże pieczęći, do pomienionych occurrentiy, tylko *pro hac ſola vice*, ma być, y *derogare* nie ma práwu generálnemu, o pieczęći pokoiowey, *in volumine Legum*, wyrázonęmu. Wáro-wano y to, że *Regalia* inne wſzytkie, do Seymu *Coronationis*, przy Rzeczypoſp. zoſtawáć máią. Ná Seymie *Electionis*. *A.* 1674. *tit.* Oznáymienie Krolá.

Zákazano teſz było, wydawáć Przywileie, pod Szwedzką Pieczę-ćią. *A.* 1607. *fol.* 840. *tit.* O niewydawániu.

Krol, władzą ſwoią, nic concludowáć nie ma, ále ſię iák naypilniey ſtáráć powinien, áby wſzytkich Senatorow zdánia, do iedney ſen-tentiey przywieść mogł. *v. tit.* Senator.

Krol, wykłádow nima przypuſzczáć, áni wywodow żadnych, z prá-wá obcego, ná dániny, práwem dźiedźicznem, nádáne, áby miały być zá Lenná poczytáne. *Miałeś iuż o tym ſub tit. Dobrá.*

Krol, podatkow nie ma ſtánowić, bez Seymu. *vide tit.* Podatki.

Krol, gwárdyey ſwoiey, więkſzey nád dwánaśćie ſet mieć nie powi-nień: ktorą *ex ſolis* tylko *Indigenis* Koronnych, y W. X. Lit. *& in-corporatarum Provinciarum conſtituet*. *A.* 1646. *fol.* 2. §. Gwár-dya zás Náſza.

Táſz gwárdya, przy boku Krolewskim będąc, *proprijs ſtipendijs*, bez ſzkody obywátelow Rzeczypoſp. z własnych prowentow Krolewskich żyć ma. *Ibid.*

Nád

Nád tąſz gwárdyą ſtárſzy, Szláchćić Polski, ábo Litewski, lub z Woiewodztw, do Korony, y W.X.Lit. należących, *poſſeſſionatus*, Krolowi, y Rzeczypoſp. przyśięgły być ma, y podwładzą y jurisdictią Márſzałkow oboygá Narodow zoſtawić. *Ibid.*

Znowu, iſz Krol, ná koſzćie Rzeczypoſp. gwárdyi iezdnych mieć nie powinien: áni więcey, ná właſną potrzebę ſwoię, nád 1200. ktorym z skárbu ſwego płácić ma. A ſtárſzy nád niemi ma być Szlachćić Polski, ábo Litewski, Czego Márſzałkowie przeſtrzegáć powinni, *ſub priuatione Officij.* w Exorbitantiach, ná Seymie Krolá IM. Michálá. *A.* 1669. *tit.* Gwárdye.

Krol, przy boku ſwoim, nie powinien trzymáć cudzoźiemcow, áni ich opátrowáć, áni im Vrzędow dawáć &c. *vide tit.* Cudzoźiemcy.

Krol IM Michał, y teráźnieyſzy Krol IM. *in Pactis Conuentis* obiecáli, nád to práwo, ktore o cudzoźiemcách ieſt nápiſane: iſz cudzoźiemcow, ná Indigenaty y nobilitácye promowowáć nie będą, tylko dobrze zásłużonych w okázyách woiennych, &c. Ani im dobr Oekonomicznych, Stároſtw, Zup ſolnych, Piſarſtw Skárbowych (*in Pactis Krola Michálá wiece*): áni Regncyi, Metryk Koron. y WXL. Sekretarſtw y Piſarſtw Pokoiowych) áni, *in genere*, wſzytkich ádminiſtrátiy Skárbowych, Luſtrátorskich dawáć będą, áni Myt, Ceł, Komor. árendowáć pozwolą, tylko Szláchćie *bene poſſeſſionati*. Czego Podskárbiowie oboygá Narodow przeſtrzegáć máią. Ktorzy to *Extranei merè*, áni ádminiſtrowáć, áni trzymáć żadnych Dobr Krolewskich y Rzeczypoſp. nie máią, *ſub nullitate contractús & pœna* 2000. *marc. ad inſtantiam cujuſvis nobilis, in Iudicijs Tribunalitijs ex regeſtro cauſarum fiſci vindicanda:* á w WXLit. z iákiegokolwiek regeſtru. Commend tákże w Dobrách Krolewskich &c. *Extraneus & plebejs* dawáć nie będą, tylko Szláchćie *bene meritis*, od PP. Hetmánow oboygá Narodow záleconym.

Krol, Liſty, y wſzytkie ſpráwy, y Legácye, ięzykiem tylko Polskim, á Łácińskim, expediowáć ma. w Exorbitáncyách, ná Elect. Krolá IM. Michálá. *A.* 1669. *tit.* O Pieczęći.

Krol, do przyrodzonego ięzyká, dla correſpondentiy prywatnych, może mieć iednego Sekretarza od PP. Pieczętarzow oboygá Narodow, *Reipub.* przyśięgłego, *in rotham Secretariorum Regiorum:* ktory Sekretarz, ma być narodu Polskiego. *Ibid.*

Krol, rady pokoiowey, y prywatney miewáć nie powinien, ále záwſze proponowáć ma máterye, przez Pieczętarze oboygá Narodow, y one z PP. Rezydentámi z Seymu náznáczonemi decidowáć. *Ibid. tit. De Secretis Conſilius.*

vide tit. Senator.

Krolow Długi. *vide tit.* Długi.

Krol, dwu Vrzędow, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. conferowáć nie ma. *vide tit. Incompatibilia.*

Kro-

Krolewskie Dobrá. *vide tit.* Dobrá.

Krolewskie Oekonomie. *vide tit.* Oekonomie.

Krolewskich dobr z Ziemskiemi rozgrániczenie. *vide. tit.* Gránice.

Krol Auguſt, zá żywotá Oycá ſwego Zygmuntá Pierwſzego, Krolem Polskim obrány, y koronowány, y w ſiedm lat po Koronácyey ſwoiey, *more ſolito*, w Kośćiele przyśięgał, á we dwánaśćie lat, to ieſt, po śmierći Oycá ſwego (przy ktorym wſzytká władza y zwierźchność Krolewska, *non obſtantibus præmiſſis*, do śmierći onegoſż trwáłá) *Clauū Regni* obiął, y wſzytkie Práwá, y wolności publiczne y prywatne, Stanom Koronnym, y wſzelkim ludźiom potwierdźił. *A.* 1550. *f.* 1. *t.* Przywiley Krolá Zygmuntá Auguſtá. *Herburt f.* 157. *t. Idē Sigiſ. Rex.*

Tęnże *improlis* będąc, Prawá dźiedźicznego, ná Xięſtwo Litewskie, Koronie Polskiey uſtępuie, y wyrzeka ſię, ná wieczne czáſy. ieśliby iednák miał Potomſtwo, á ná Kroleſtwo nie było wźięte; Rzeczpoſp. ma one *ſufficienter* opátrzyć. *A.* 1564. *fol.* 49. *tit.* Deklarácya o Vniey.

Znowu o tymże *cum conditione* opátrzenia, iáko wyzey, Potomſtwá iego. *A.* 1569. *fol.* 174. §. *Succeſſio* I. K. Mći.

O opátrzeniu tym, do drugiego Seymu, rádę odłozono. *Ibid. fol.* 195. §. A iſz dla.

Pogrzebowi iego, mieyſce w Krákowie, á czás, dźień 28. Mieśiącá Septembrá, w Roku 1573. náznáczone. Ná ktory pogrzeb, wſzytkim Chorązym káżdego Woiewodztwá y Powiátu, ták iáko ich powinność nieśie, dla zwykłey ceremoniey, ſtáwić ſię kazano. *A.* 1573. *f.* 220. *tit.* Oznáymienie Krolá nowo obránego.

Dla uczćiwości prowádzenia Ciáłá do Krákowá, y z oſobną do prowádzenia Krolewney Iey Mći. ná pogrzeb, niektorzy Senatorowie Duchowni y Swietcy náznáczeni ſą. *Ibid. f.* 223. §. A iſz przed Koronácyą.

Y potym do ćiáłá káżdego zmárłego Krolá, Rezydenći Senatorowie oboygá Narodu, ná Cōvocátiach generálnych Wárſzáwskich *ſub Interegnis* náznáczáni bywáią, ktorzy, do przyſzłey Elect: nowego Páná powinni rządu wſzelákiego, y powīności przeſtrzegáć, Márſzałkowie, przy Ciáłách Krolewskich, powinni zwyczáyną ſwoię juriſdictią Márſzałkowską, do Electiey Krolá, exequowáć. *vide tit.* Márſzałek.

Henryk, Andegáweński, Borboński, y Alverneński Xiąże, Brát rodzony Krolá Fráncuskiego, pod Wárſzáwą ná polu wſi Kámień rzeczoney, dniá 16. Maiá w Roku 1573. Krolem Polskim obrány. *f.* 220. *t.* Oznáymienie Krolá. Coronátiey iego w Krákowie Seym *pro die* 4. *Octobr. in A. eodem* złozony. *Ibid.*

Miałem ći tu pokazáć, co Krol Henryk obiecał był Akádemiey Krákowſkiey: ále ſtudio opuſzczam, y ad volumen ipſum Conſtitutionum odſyłam cie.

Po tym Stefan Bathory Woiewodá Siedmigrodzki obrány. Krorego Koronácyey, naznáczona Przewodna Niedźielá, w Krákowie, *in A.* 1576. *fol.* 248. *tit.* Náznáczenie Koronácyey Ktolewskiey.
Po tym Zygmunt III. Syn Krolá Szwedzkiego ſaná, wnuk po corce Krolá Zygmuntá Pierwſzego. *A.* 1587. *fol.* 430. *tit.* Reces Warſzáwski.
Koronácyey iego w Krákowie dźień 18. Octobr. náznáczony był w Roku 1587. lecz nie przypádłá, áſż *ultimus diebus Decembris Anni eiuſdem.*
Tegoſz odiazd do Szwecyey. *v. tit.* Odiazd.
Tęmuſz Kroleſtwo Szwedzkie pozwolono rekuperować, y pomoc do tego obiecano. *A.* 1616. *fol.* 2. *tit.* O Szwecyey.
Tegoſz Pogrzebowi w Krákowie, dźień 24. Styczniá, náznáczony. *na Seymie Electionis. A.* 1632. *fol.* 8. §. Zycząc y w tym.
Potym Władyſław IV. Syn Krolá Zygmuntá Trzećiego, ná Páńſtwo wybrány, *die* 27. *Septembris. A.* 1632.
Koronácyey iego dźień 30. Styczniá. *A. eodem.*
A Pogrebu dźień 14. Styczniá. *A.* 1648.
Potym Ian Káźimierz Krolewic, Syn także Krolá Zygmuntá Trzećiego obrány. *A.* 1648.
Koronácyey iego dźień 17. Styczniá. *A.* 1649. w Krákowie.
Przy doſtoieńſtwie iego, Stány Rzeczypoſp. zdrowia ſwoie, y ſubſtáncye wazyć ochotnie, y całą życzliwoſći wiárą, y cnotą ſwoią, w kázdey okázyey, przy nim ſtawáć, przyrzekły ſobie iednoſtáynie, pod obowiązkiem ſumnienia. A między ſobą zobopolną iedność y zgodę trzymáć, áni ſię w zadnym niebeſpieczeńſtwie nie odſtępować. *A.* 1662. *fol.* 1. *tit.* Oswiadczenie.
Tęnże ábdikował. *A.* 1668. *die* 16. *Septembris.*
Diploma eius, quo abſolvuntur ſubditi ab obedientia: & Diploma Reverſale, nomine Statuum, reperies in Volumine. A. eodem.
Proviſia mu náznáczona. *v. tit.* Summy.
Potym Michał Korybuth Xiążę IM. Wiśniowiecki obrány. *A.* 1669.
Koronácya iego, w Krákowie, dniá 1. Oct. *A. eodē* odpráwiłá ſię: ále Seym zerwány ieſt. Ná ktorego mieyſce inſzy *in A.* 1670. złozony.
Stany Rzeczypoſpolitey obowiązáły ſię, przy doſtoieńſtwie iego ſtawáć, y káżdego, ktoryby co przećiwko iego Electiey iáwnie, lub skryćie záczynáć chćiał, *pro hoſte Patriæ, & perduelli* mieć, y ná wieczną iego skázę powiſtáć deklárowáły. Nád to wſzytkie *ſcripta* wolney Electiey *præjudicioſa*, y z kimkolwiek, w czymkolwiek, y gdźiekolwiek formowáne, także piſmá y *projecta*, ktoreby do diffidentiey publiczney okázyą być mogły, zkáſſowáły y ánnihilowáły. Wáruiąc, że ktokolwiek, w Oſobie iego, iakie przeſtępſtwo práwá poſpolitego mogłby poſtrzec, wolno káżdemu, proceſſem według Conſtitutiey *A.*
1609.

1609. *de non præſtanda obedientia* poſtąpić, y Krolá ták, iáko pomienione Práwo mieć chce, (ktore wiecznemi czáſy w ſwoiey powadze zoſtawáć ma) oſtrzedz. *A.* 1670. *fol.* 13. *tit.* Obowiązek.
Tenże deklárował, że iáko *Pacta conuenta, ſecundùm formam juramenti, á Repub.* ſobie podane, *ſincerâ mente* poprzyśiągł, ták ich *inviolabiliter* we wſzytkich punctách dotrzyma. *Ibid.*
Tenże co ná Seymie *Pacificationis, ex parte ſua,* Stanom Rzeczyp. *ratione* praw, wolności, ſwobod, przyrzekł: *patet ex Conſtit: A.* 1673. *fol* 1. Y *ex Diplomate* támże inſerowánego. *fol.* 4.
Pogrzeb iego, y oraz Ciáłá Krolá IM. Ianá Kázimierzá, z Fráncyey przywiezionego (*bo w támtym Páńſtwie fatis ceſſit*) *pridie Coronationis* Krolá IM. Ianá III. odpráwiony ieſt, *A.* 1676.
Po tym láśnie Wielmożny IM. P. Ian Sobieski Márſzałek y Hetman W. Koronny, Krolem obrány. *A.* 1674. *Ktory Ianem III. názwány ſzcześliwie Nam teraz panuie.*
Koronácyey iego dźień 22. á Seymowi dźień 24. Lipcá. *A. eodem,* w Krákowie náznáczono było: y oraz ieśliby dla náſtępuiących nagłych ná Rzeczpoſp. niebeſpieczeńſtw, doyść nie mogł Seym *Coronationis,* ná tym terminie: dano mu w moc odłożenie Koronácyey *ad diem primam,* á Seymu *Coronationis ad diem tertiam Ianuarij. A.* 1675. Lecz gdy áni ná pierwſzym, áni ná wtorym terminie przyiść do tego, dla niebeſpieczeńſtw Oyczyżny, nie mogło; ná dźień 5 Lutego. *A.* 1676. Seym *Coronationis* złożony ieſt.
Tenże przy Stároſtwách, zá dawnemi práwámi, dożywociu ſwemu podległych, także y Krolowa Iey Mć. *ad fata ſua,* zoſtawieni, *non obſtante ad hunc ſolum actum, Conſtitutione A.* 1631. *o Wákánciách:* z tęmi conditiámi, że te Stároſtwá, w ádminiſtratiey Szláchty Polskiey oſiádłey będą, ktorzy *in omnibus cauſis, Foro, & Iudicijs, exemplo* inſzych Dźierzawcow dobr Rzeczypoſp. *ſubeſſe* máią. *Eccleſiæ, & Reipub. juribus, oneribus, Quartá, & Hybernis, per omnia ſaluis:* y że tych Stároſtw, Krolowie, po tym do Ekonomiy przyłączáć nie będą, ále po ześćiu oboygá teráźnieyſzych Krolestwá Ich Mćiów. *benè meritis cedere,* iáko y inſze Stároſtwá, powinne. *A.* 1676. *fol.* 24. *tit.* Stároſtwá.
O Electiey Krolá. *vide. tit.* Electia.
Wſzyſcy pomienieni Krolowie, po Krolu Henryku, ná mieyſcu zwyczáynym, miedzy Wárſzawą, á Wolą, obráni ſą.
Electia Krolá Stephána, pod Andrzeiowem, potwierdzona: á Krolá Zygmuntá Trzećiego, pod Wiślicą, popárta.
Co zá Proces około ktorey Electiey pomienionych Krolow, y trudnośći były, ſuse *opiſano* in Volumine Conſtitutionum.

KROLOWA

KRolewnie Annie conditią podano, aby ſpadkow, ktore ma w Koronie, reſignatią, po ślubie z Krolem Stephánem, przed Koroná-

cyą, *cum conſenſu* tegoſz Krolá Małżonká ſwego, *liberè* Rzeczypoſp. uczyniłá. *A.* 1576. *fol.* 241. §. Tego dokładáiąc.

PozwalaKrol Stefan ná reſignátią, *hâc cõditione*, ieżeli od Rzeczyp. oprawá, y opátrzenie Krolowey uczynione będźie. A ſamo *negotium reſignationis prorogatur. Ibidem. fol.* 280. *tit.* Conſens Krolá.

Oprawę iey ná Xięſtwie Mázowieckim, iáką y Mátká iey Boná miáłá (oprocz Miáſtá Wárſzáwy, z ſtrony jurisdictiey, *propter omnes Conventus Regni*) uczynioną, *ſaluâ Quartâ*, do Ráwy, z tych dobr, *& jurisdictione Regibus, & ſalvis juribus modernorum poſſeſſorum.* Wſzákże gdy ktorykolwiek z nich zniydźie; *bona hæc ſubiecta reformationi*, nie máią nową dániną być dáley zátrudnione, áby wolne Krolowey prowenty były. A zá tym teſz, wedle przydánia tych pożytkow, umnieyſzáć ſię ma tey prowizyey, ktorą Krolowa z Ceł Koronnych bierze, dla tego, iſz te dobrá zátrudnione ſą Práwámi *modernorum Poſſeſſorum A.* 1581. *fol.* 382. *tit.* Oprawá Krolowy Iey Mći Anny.

Ktemu teyże Krolowy, máią być dobrá w W. X. Lit. od Rzeczyp. náznáczone, y opiſáne, ktoreby ná káżdy rok iedenaśćie Tyśięcy dwieście y pięćdźieśiąt złotych czyniły. Ná ktorych dobrách Litewskich, trzydźieści tyśiecy zł. á ná Mázowieckich *totidem* wolno iey komu chce z Narodu Litewskiego, y Polskiego zápiſáć y dárowáć. Ktore Summy, Polski Narod z Mázowieckich, á Liteski z Litewskich powinien zápłáćić. *Ibid.* §. Ktemu.

Znieśiona tá oprawá. *A.* 1607. *fol.* 837. *tit.* Znieśienie.

Krolowey Annie, pierwſzey Krolá Zygmuntá III. Małżonce, *in vim* oprawy, ná dobrách ſtołu Krolewskiego, to ieſt, ná Bielsku, Raygrodźie, Grudźiądzu, Tucholi, Swiećiu, Łomźie, Łubomli, Vśćiu z Piłą, Iurborku z Nową Wolą, y z Lesnictwem, Vpićie, pięćdźieśiąt tysięcy zł. Polskich wiáná, á drugie pięćdźieśiąt tyśięcy przywianku náznáczono. Ktora oprawá, y *donum nuptiale* 2000. czerwonych zł. we złoćie, máią być tym kſztałtem wáżne, iesli Krol Zygmunt Małżonek iey, zwroćiwſzy ſię z Kroleſtwá ſwego Szwedzkiego, Koronę y Páńſtwo to obecnie, do oſtátniego kreſu życia ſwego ſpráwować będźie. *A.* 1593. *fol.* 641. *tit.* Oprawá.

Krolowey Conſtántiey oprawá, w Koronie, ná Bielsku z Leśnictwem, *& cum omnibus attinentijs*, ná Tucholi, Vſzćiu z Piłą, Swiećiu, Látowicu, Lezáysku, Kámieńcu, Zawiſzynie, y Stánisłáwowie: á w W. X. Lit. ná Kobryniu, y Olićie. *A.* 1609. *fol.* 893 *tit.* Oprawá Krolowey.

Teyże Krolowey Práwo dożywotnie, ná Brodnicę y Golub, przez Krolá Zygmuntá III. Małzonká iey conferowáne, ápprobowano, *ſalvis oneribus Reipub. A.* 1631. *fol.* 4. *tit.* Stároſtwo Brodnickie.

Táſz Zywiec Rzeczypoſp. *in reemptionem* puſzcza. *Ibid. fol.* 3. *tit.* O dobrách Zywieckich. *V. tit.* Dobrá.

Kro-

Krolowey Ceciliey Renaty oprawá, ſto tyſięcy złotych Polskich wiáná, á drugie ſto tyſięcy przywiánku, w Koronie, ná Niepołomicách, Knyſzynie, Krzeczewie, Stánisławowie, Kámieńcu Mázowieckim, z Zawiſzynem y Iadowem, Tykocinie, Surázu, Wiśniowie, Kápinośie z Młodźieſzynem, y Kázuniem, Vſzćiu y z Piłą, Brodnicy, Gułubiu, Tucholi. A w W. X. Lit. ná Bobroysku, ze wſzytkiemi włoścámi, ná Iurborku z nową Wolą, Sokołce z Leśnictwy, Siemnie y Metellách, Horodowce y Kámienney z Leśnictwy, Przerosli z Leśnictwy. *A.* 1638. *fol.* 4. *tit.* Oprawá. Znieśiono tę oprawę. *A.* 1647. *f.* 4. *t.* Znieśienie Reformátiey.

Krolowey Ludowiki Máryey oprawá: wiáná ſto tyſięcy zło. Polskich, á drugie ſto tyſięcy przywianku, ná Dobrách, w Conſtitutiey *A.* 1593. o Reformácyey Krolowey Anny, miánowánych: do ktorych przydano Kápinos, Kázuń, Młodźieſzyn, á w W. X. Lit. Bobroysk y Sokołkę z Leśnictwami. *A.* 1646. *fol.* 8. *tit.* Oprawá Krolowey.

Teyże Krolowey, *ex primis vacantibus*, w Koronie 40000. zł. á w W X. Lit. 20000. intraty conferowáć obiecano, dla tego, iſz większa część dobr Reformátiey iey podległych dwoygiem dożywoćiem onerowaną ieſt. *Tali* iednak *conditione*, że kiedy Krolowa do intraty Reformátiey ſwey przyidźie, te Dźierżáwy, *pro vacanti*, máią być rozumiane, y *bene meritis* rozdáne. *A.* 1649. *fol.* 7. *tit.* Opátrzenie ſtołu.

Teyże Práwá, ná dobrách Krolá Ianá Káźimierzá dźiedźicznych, ták ruchomych iáko y nie ruchomych, w Koronie, y w W. X. Lit. ſtwierdzono, y dochody z Zup Bocheńskich, ták iáko tám w ſobie ſą, z Komorami Gronki y Dobrzykowem názwanemi, y oboiem brzegiem wiſlnym, dożywotniem Prawem, do záżywánia oneyże áſſekurowano. *Salvis penſionibus contributionibus, vectigalibus, & quibusvis oneribus Reipub. publicis. A.* 1659 *fol.* 8. *tit.* Confirmácya Praw Krolowey.

Krolowey Eleonory oprawá, ſto tyſięcy zł. Polskich wiáná, á drugie ſto tyſięcy przywianku, w Koronie, ná Vśćiu y Pile (wyiąwſzy Folwárk Zełgniew *cum attinentiis, iuxta Privilegium modernorum Poſſeſſorum*) ná Krzeczowie, Tucholi, Nowym tárgu, Dolinie, Grudziądzu, Ostrołęce, Zárnowcu, Gołubiu, Dybowie, Hrubieſzowie y ná Woytoſtwie Bydgoskim: w W. X. Lit záś, ná Iurborku z Nową Wolą, y Leśnictwy, Vpicie z Leśnictwy, ták tylko iáko Krolowa Ludowiká *in poſſeſſione* byłá (wyiąwſzy Wobolniki ze wſzytkiemi włoścámi y folwárkámi) także ná Opesku, Vſpolu z Leśnictwy, ná Polondze, Semnie z Metellámi, y ná Oniſztach. *A.* 1670. *fol.* 17. *tit.* Oprawá.

Krolowey Iey Mći Máryey oprawá: ſto tyſięcy zł. Polskich wiáná, á drugie ſto tyſięcy przywianku, w Koronie, ná Krzeczowie, Dy-

bowie. y ná Tczewie (ktory *poſt fata* Krolowey IM: do prowentow ſtołu Krolá IM. podług Conſtit. *A.* 1590. wrocić ſię ma) także ná Brodnicy. A w W. X. Lit. ná Połondze, Wiekſzniách, ták iáko *in poſſeſſione* zoſtáią teráźnieyśi Dźierzawcy, ná Telſzách y Obornikách. *A.* 1678. *fol.* 5. *tit.* Oprawá.

Krolowom Ich Mćiom, w Dobrách oprawie ich podległym, należą *iura patronatûs*. A Dobrá te nie zwykły *onerari* oprawámi, tylko *ſalvis modernis poſſeſſoribus* onych, (á w W. X. Lit. *& ſaluis ſummis ante unionem*, ná tych Dobrách, *exiſtentibus*. w oprawie Krolowey Iey Mći Eleonory, y Krolowey Iey Mći Máryey) *& hac cõditione*, że Obywáteloni tych Kráiow dobrze osiadłym, gdźie dobrá *conſiſtunt*, conditicy Szlácheckiey, máią być *in adminiſtrationem* puſzczáne, bez przeſzkody żadney juriſdictiey Sądowey. A Quarta z nich, *non obſtante reformatione*, do Ráwy: w W. X. Lit. záś Donátywá do Skárbu, płácone być máią. *Co patet z Opraw pomienionych, in volumine Conſtitutionum.*

Ieſzcze y to patet z tychże Opraw: iſz Krolowom, *donum nuptiale*, dwá tyśiące czerwonych zł. *prò quolibet anno* náznáczáią, z Zup Bocheńskich, wáruiąc to, iſz proviſiey, ktorą z Ceł Koron: brać ma Krolowa, zá zeſzćiem poſſeſſorow dobr dożywoćiámi zátrudnionych, wedle przypadánia pożytkow, *unmieyſzáć* ſię ma.

Y to patet: iſz po śmierći Krolowey, Potomek iey, żadney ſucceſſiey *juris reformatorij* upominać ſię y dochodźić nie ma.

Krolowa Cecilia Renata w Wárſzáwie koronowána. *A.* 1638. *fol.* 24. *tit.* Koroñácya.

Co iſz przećiw zwycźáiõ ſtárodawnym ſtáło ſię; wárowano, iſz nápotym iáko Krolow Polskich, ták y Krolowych Koronácya nigdźie indźiey, tylko w ſtołecznym Mieśćie Krákowie bywáć ma. *Ibid.* Ale po tym *diſpenſatá hâc lege, pro una vice*, y Krolową Eleonorę, w Wárſzáwie koronować pozwolono: y Commiſſarzow, przy tych Senatorách, ktorym klucze do Skárbu, y *cuſtodia* poruczona ieſt, náznáczono, áby *Inſignia* wſzytkie do koronácyey aktu należące, do Wárſzáwy przywieźli, y po tym do Krákowa odwieźli. *A.* 1670. *fol.* 13. *tit.* Koronácya.

Krolowa, *in negotia Statûs* mięſzáć ſię nie ma: áni więcey nád ſześć oſob, Pánien Narodu ſwego chować powinná, y to tylko do uſług pokoiowych. Promocye także przez Białegłowy Dworskie cudzoźiemskie żeby nigdy nie dochodźiły, *ſub relegatione* tákowey káżdey białogłowy. Co promowować powinni ná Seymikách Posłowie Ziemſcy, przy upominániu ſię wákáncyi. *w Exorbitáncyách, ná Electiey Krolá IM. Michała. A.* 1669. *tit.* Krolowa.

O tymże, *in Pactis Conventis* Krolow, obacz.

KRO-

KROLEWIC

KRolewicowi Władysławowi, przy Práwie iego (ktore ma do Cárſtwá Moskiewskiego) pozwaláią, Rzeczpoſp. woyną od Moskwy uſpokoić. *A.* 1616. *f.* 2. *t.* O Moskwie.

Zá prace ná tey expeditiey podięte, dano mu w ádminiſtrátią Ziemie od Moskwy rekuperowáne, do dálſzey woli Rzeczypoſp. *cum uſu & jurisdictione: ſaluâ appellatione* do Krolá &c. *A.* 1620. *f.* 8. *tit.* Ordynácya Prowincyi.

Tęmuſz *primum vacans, dignitati ipſius conveniens*, ná opátrowánie ſtołu iego, dáć pozwolono. *Ibid.* Ku końcowi.

Tęmuſz pięćdźieſiąt tyſięcy złotych intraty ieſzcze naznáczono ná Krolewſczyznách, ktore mu, zá podawáiącemi ſię okázyámi, *ſparſim* po Páńſtwách Rzeczypoſp. conferowáne będą. *A.* 1626. *f.* 5. *itt.* Auctia Prowizyey.

Znowu mu pozwaláią uſpokoić Rzeczpoſp. z Hetmánámi Koronnemi, y W. X. Lit. y z Woyskiem ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonym: (nád ktoremi Woyskámi, cáła władza tychże Hetmánow zoſtawáć ma) á to, ieżeliby przed czáſē wyśćia Induciy, Moskwá, *quid hoſtile moliri* chćieli. *A.* 1632. *f.* 1. *t.* O Moskwie.

Krolewicowi Ianowi Olbráchtowi, *diploma* o Biskupſtwie Wármińskim dáne, ręką Oycá iego Krolá Zygmuntá III. podpiſane, pod pieczęćiámi, Koronną, y W. X. Lit. *ad Archivum Regni, & M. D. Lith.* podáne, y do Metryk, ták Koronney, iáko y W. X. Lit. ingroſſowáne, *in toto* ápprobowano. *A.* 1631. *f.* 4. *t.* Wármia.

Po śmierći Krolá Zygmuntá III. pozwolono prouiſią, z dobr Krolewskich ſtołowych, Krolewicom, y Krolewnie, tudźieſż ná obrzędy do zmárłych ćiał Ich Krolewskich Mći należące, áſz do dniá Electiey nowego Páná. Z tym iednák dokładem, że y Skarb W. X. Lit. z tych prowentow, ktore *tempore Interregni* wnoſzone będą, ma ſię do tego przyłożyć &c. w Confæderátiey generálney Wárſzáwzkiey, *ſub Interregno. A.* 1632. §. Strzegąc *dignitatem.*

Że Krolewicowie od R. P. proviſie máiący, ná Koronácyey przyſzłey, Brátu ſwęmu Władyſławowi ná Kroleſtwo wźiętemu, y R. P. *juramentum fidelitatis* oddádzą, y tą przyśięgą ták długo obowiązáni być máią, poki proviſiey od R. P. náznaczoney záżywáć będą, *& in Regno domicilium fixum habebunt:* y że ſpráwy ich, ieśliby iáka przećiwko nim, ſame Oſoby *afficiens* przypádłá, *cognitio* Krolowi z Senatem, ná Seymie, należeć będźie: tenże Krol Władyſław IV. *in Pactis ſuis Conventis*, Stanom Rzeczypoſp. wárował, *ná Electiey. A.* 1632. *fol.* 13. §. Naiaśnieyſzych Krolewicow Ich MM.

Krolewic Ian Olbrácht Biskup Wármiński Nominat Krákowski, ná Seymie Koronácyey, przyśięgę Senatorską uczyniwſzy, záśiędźie

w Se-

w Senaćie, y *conditionibus in Diplomate*, z ſtrony Biskupſtwá, wyrázonym doſyć uczyni. *Ibid.*

Doſyć czyniąc obowiązkowi ſwemu, Káźimierz y Alexander Krolewicowie, *jurament* táki *in facie Reipub.* wykonáli. *Ego Caſimirus, & Alexander, Poloniæ & Sueciæ Princeps, beneficio & proviſione Reipub. ad præſens gáudens iuro. Quia Sereniſſimo Principi ac D. D. Vladislao Quarto Regi Poloniæ, ac Regno Poloniæ, & Magno Ducatui Lithuaniæ fidelis & obediens ero, nihilq; in damnum, vel præiudicium Regiæ Maieſtatis, & Reipublicæ, conſilio, auxilio, vel facto committam: imò, ſi aliquid tale ſcivero, quod vergat in detrimentum, tàm Regiæ Maieſtatis, quam Reip. præcuſtodiam, ac pro poſſe meo auertere conabor. Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Crux. A.* 1633. *fol.* 14. *tit.* Iuránient Krolewicow Ich MM.

Krolewic Ian Olbrácht Biskup Krákowski po uczynioney przyſiędze, *more aliorum Conſiliariorum Regni*, do Senatu przypuſzczony, zá conditiámi tęmi, że *intra triennium, actu* Præzbyterem zoſtánie, *cum diſpenſatione Summi Pontificis*: że nie inſzey prærogátywy záżywać będźie, iedno iákich Anceceſſorowie Krolewicá IMći Biskupi Krákowſcy záżywáli: że práwu Ziemskiemu, przykładem Biskupá Krákowskiego, *in omnibus cauſis forenſibus*, y wſzytkim ćięzarom Rzeczypoſp. z Biskupſtwá Krákowskiego, *ſubiacebit*, áni ná żadne inſze *Beneficia, Dignitates, & Officia* poſtępować będźie: że *nominandi, inaugurandi, coronandi Regis* nie ma mieć *ius & poteſtatem*: że *reſpectu Cardinalitiæ dignitatis*, żadney ſobie prærogátywy, przed Primáſem *Regni*, przywłaſzczáć nie będźie: że Dobr Ziemskich niiákim ſpoſobem nábywáć nie ma, czego Vrzędy wſzelákie przeſtrzegáć będą, áby tákowych *inſcriptiones* nie przyimowáli, *ſub pœna peculatús, ad cuius vis inſtantiam, in Iudicio Tribunalitio, inter cauſas Officij repetenda, & nullitate* tákowych zapiſow. A ieśliby Krolewic IMć *extra Regnum*, do opátrzenia inſzego przyſzedł, tedy Biskupſtwo Krákowskie *pro vacanti* ma być rozumiáne. W czym Krol IM. Władyſław IV. Rzeczpoſpolitą *verbo Regio* ubeſpieczył. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Conſens ná Biskupſtwo Krákowskie.

Krolewicowi Károlowi Ferdynándowi, dla ſpuſtoſzenia Biskupſtwá Wrocłáwskiego, przez nieprzyiaćielá, Opáctwo Czerwińskie ná ten czás wákuiące, dla reſidentiey, do lat czterech, *ab Actu præſenti*, trzymáć pozwolono. *Ibid. fol.* 20. *tit.* Conſens ná Opáctwo Czerwińskie.

A Opáctwo Tynieckie, gdy wákować będźie, do lat ſześćiu. *A.* 1635. *fol.* 6. *tit.* Conſens ná Opáctwo Tynieckie.

Tęmuſz Biskupſtwo Płockie conferowano, z tákiemiſz conditiámi, iáko Krákowskie Biskupſtwo, Krolewicowi Ianowi Olbrách

towi.

towi. To tylko przydáno, że Dźierzawcow, y Adminiſtratorow, w Kluczách, y folwárkách pomienionego Biskupſtwá Płockiego, Szlachtę Polską oſiádłą mieć y chować powinien. Ktorzy, *in cauſis perſonalibus, ciuilibus, criminalibus*, w Grodách *facti, vel criminis commiſſi peremptorie* ſpráwować ſię, y exekucyey Stároſtow támecznych podlegáć máią. *A.* 1641. *fol.* 4. *tit.* Conſens ná Biskupſtwo Płockie.

Krolewicowi Káźimierzowi, ná prouiſią, dwá wacanse, ktoreby ſię otworzyły, bez juriſdictiey Sądowey, y nie ná pográniczu, iedno w Koronie, á drugie w W.X.Lit *poſt deceſſum modernorum poſſeſſorum* conferowáne być máią: *ſaluis oneribus Reipub.* nic do nich nie przyczyniáiąc, nád to, co *immediatus poſſeſſor*, zá iednym Przywileiem, trzymał. Adminiſtratory, y Vrzędniki, Szláchtę Polską w Koronie, á w W.X.Lit. z támecznych Obywátelow, oſiádłą chować będźie powinien; ktorzy *in omnibus cauſis, in foro tàm Terreſtri, quàm Caſtrenſi illius Diſtrictûs*, gdzie te Dźierzáwy będą, *ac Tribunalitio, ratione damnorum, & aliarum injuriarum, & limitum reſpondebunt.* Dobr teſz tych żadnemi ſummámi Krolewic IM. onerować nie będźie. *Iuribus Eccleſiæ & Reipub. in toto ſaluis permanentibus.* Gdźieby teſz Krolewic IM. *ad prouiſionem, extra Regnum*, przyſzedł; te Dźierzáwy, iáko y inſze, zá Krolá IM. Zygmuntá III. Conſtitutią 1632. conferowáne, *pro vacantibus* miáne, y Szláchćie Polskiey, y W.X.Lit. rozdawáne będą. A ktoby *contra Conſtitutionem* 1632. nowe dożywocia, ná tych Dźierzáwách, ſobie vprośił; *ad inſtantiam Inſtigatoris*, zá Dworem pozwány, y ſądzony będźie; *ſaluo jure emphiteutico. Ibid. fol.* 5. *tit.* Prouiſia Krolewicá IM. Káźimierzá.

KVPCY

KVpcy Koronni, zá gránice, towárow wywożić nie máią. *A.* 1565. *fol.* 92. §. A żadnych towárow.

Aliàs, Stároſtowie (*non obſtantibus Regis literis*) zábieráć ie máią: czego trzy częśći do Skárbu, á czwarta Stárośćie temu, ktory ie zábierze, być ma. A ieſliby Stároſtá, ábo ktokolwiek inny ktoregokolwiek Stanu, tákiego kupcá z towárami zá gránice Koronne przepuśćic, foldrować, ábo bronić chciał; tedy kupiec ma te wſzytkie towáry trácić *ad fiſcum Regium*, á owi ſluſznem ſwiádectwem, y iaſnemi dowodáni, *ex citatione, convicti*, ták wielką ſummę do Skárbu, iáko on towar koſztuie, zápłácić powinni, álbo, *in defectu* pieniędzy, w dobrá ich, ktoreby ſummie tey correſpondowáły, wwiązánie dáne być ma. *Ibid. f.* 93. §. A tego ſtrzedz máią. Wolno teſz káżdemu, ktoryby ſię tego chciał podiąć, ná tákowych Stároſtow, Celnikow, Kupcow, y innych wſzytkich, ktoryby ſię tego ważyli, inquiſitią czynić, gdźie, y iáką będźie rozu-

miał naylepſzą, y onę deferować Skárbowi, á táki kázdy zá pracą, y nakład ſwoy, towárow wyſzpiegowánych czwartą część mieć będźie, gdy tego ſłuſznie á práwnie dowiedzie. *Ibid.*

Tym tylko kupcom, y innym Obywátelom Koronnym pozwolono towáry zá gránicę wywoźić, y wyganiáć, y z cudzych Kráiow, inſze do Polski przywozić, do blisko przyſzłych Świąt Narodzenia Páńskiego, ktorzy máią długi w cudzych Kraiach, ábo ſámi dłużni ſą cudzoźiemcom, áby ták zbywaiąc towarow, długi wypłacáć, y ſami inſze, ná to mieyſce, biorąc, ſatisfactią odbieráć mogli. A ieśliby ſię to ináczey znalázło; tedy te towáry, ktoreby kto wywiozł, *de bonis ſuis* nagrodźić ma: a ktoreby przywiozł do Korony, trácić ie ma do skárbu, ktorych czwarta część celnikowi zá pracą, *cedere* powinná. *Ibid. fol.* 94. §. A wſzákże.

Inſzym záś, z tą conditią, iezdźić do cudzych Páńſtw, po wſzelákie towáry, pozwolono do przyſzłego Seymu, áby żadnych z Korony, okrom ołowiu, nie wywoźili towárow, y áby za ten ołow, nie inſzy towar, iedno ſrebro, ábo miedź *pretio æquivalenti* wywieźionęmu ołowiowi, do Korony przywoźili; czego Stároſtowie, y Mytnicy doyrzeć máią. *Ibid.*

Toſz práwo do przyſzłego Seymu ſłuży y ſługom, Krolewskim, Páńskim, Szlácheckim, kupczącym. *Ibid. fol.* 98. *tit.* Słudzy Krolewſcy.

Reáſſumowano *ſuperiora*, o nie wywozeniu towárow, y niewyganiániu wołow: (*cum prorogatione* wolnoſći z przeſzłego Seymu, do drugiego przyſzłego) y nie tylko Staroſtom, ale y Dźierżawcom Miałteczek iármárkowych gránicznych pilnować, y hámować kazano, pod tákąſz winą, iáka na Stároſtow y inne ieſt poſtánowiona. *A* 1566. *fol.* 126. *tit.* Iarmárki.

Speciale Woiewodztwom Wielkopolskim: iſz Kupcy, zboż, y towárow wſzelákich wywoźić, ani wołow, y koni wyprowadzać zá gránicę nie máią, *ſub amiſſione rerum & mercium*: ktore wolno, ná gránicy, w dobrách Krolewskich Stároſtom, ábo Dźierżawcom, á w dobrách Duchownych, y Szlácheckich, poſſeſſorom zábieráć: czego *medietas fiſco*, á *medietas* tęmu, ktory zábierze, *cedet*. A ktoby potáiemnie przeiechał, y nie mogł być záchwycony; *pœnam mille marc. luet*, w Grodźie, *ad cuiuscunque inſtantiam, peremptoriè, ſine appellatione*. *A.* 1621. *fol.* 19. *tit.* O Záwárćiu Ziemie.

Szlácheckich iednák koni, y innego wſzelákiego dobytku, áni Portow ſpuſtnych, *non afficit* ta Conſtitutia. *Ibid.*

Ani ſię záwiera drogá, ták Krolowi, iáko y Obywátelom Koronnym, po wſzelákie towáry, y potrzeby do Páńſtw pogránicznych poſyłać. *Ibid.*

Towárámi wſzytkiemi, ktorekolwiek ſą w Koronie, y do Korony przy-

przychodzą, wolno, wiecznemi czáſy, kázdemu Obywátelowi Koronnemu, ktoryby iedno chćiał, hándlować. A *monopolia* nie ma żaden u Krolá otrzymywáć, *ſub pæna peculatûs, & nullitate* Liſtow ná to dánych, u káżdego Vrzędu. *A.* 1567. *f.* 131. *t.* Towáry.

Znowu, iſz Krol nie ma dopuſzczáć uſtáwiáć *monopolia* rzeczy tych, ktore z Páńſtw Koronnych, ták Polskich, iáko y Litewskich pochodzą. *A.* 1567. *fol.* 256. §. Oſobliwie teſz.

Ani winá, máłmázycy, muſzkátelly. (*plura* o winie, *v. tit.* wino) *A.* 1593. *fol.* 646. *tit.* Skłády.

Z kupcow gośćinnych, w Miáſtách skłádowych, y ná iármárkách uprzywileiowánych, Stároſtá, ábo Dźierzawcá mieyſcá onego, á w Miáſtách Duchownych, y Szlácheckich, ſami Pánowie, ábo Vrzędnicy ich, o rzeczy kupieckie, ábo targowe, práwẽ gośćinnem ſprawiedliwość czynić powinni: *appellatione* do Krolá, káżdego, ktoryby ſię ućiążonym być rozumiał, *ſaluâ manente*. *A.* 1565. *f.* 94. §. Spráwiedliwość.

Kupcowi, ktoby co gwáłtem wźiął, ábo rzemieślnikowi; *forum* Grod *peremptorie, & reſtitutio, cum pæna trium marcarũ. ále to tylko do przyſłego Seymu. A.* 1578. *fol.* 335. *tit.* O Pokoiu Rzemieślnikow.

Kupcom, ludźie ſwawolni, áby po drogách, depáctátiy nie czynili; Stároſtowie przeſtrzegáć, y z nich exekucyą, zá odnieśieniem ludźi ukrzywdzonych, czynić powinni. *A.* 1609. *fol.* 906. *t.* O ludźiách Swawolnych.

Kupiec żaden, *irritamenta luxûs* w woźić nie powinien do Páńſtw Rzeczyp: miánowićie teletow, złotogłowow, y innych złotem tkánych máteryi, y żadney roboty z ćiągnionego, y nitkowego złotá, áni ſamego złotá y ſrebrá ćiągnionego, y towárow ze złotẽ Tureckich, y Perskich, áni kleynotow z diámentámi, rubinámi, y inſzemi drogiemi kámieńmi, áni pereł, áni ſreber złoćiſtych, y tákich robot, ktoreby drożſze były, ániżeli valor ſamego ſrebrá, ábo kruſzczá, áni páſztow Genueńskich, á to *ſub pæna confiſcationis, ad inſtantiã cujusuis, delatori per mediũ cũ fiſco diuidẽda.* O co *forũ*, z Mieſczány Dobr Krolewskich, *in foro ciuili, cum appellatione* zá Dworem, á z Dobr Ziẽskich, w Grodźie *ſine appellatione*. Máterie tylko iedwabne *omnis generis* w woźić y przedawáć wolno, tákże ſukná Olęderskie, naydrożſze ná złotych dźieśięć, y zdawná zwyczáyne ſzkárłaty, pułſzkárłaćia, pułgránaćia. Te iednák máterie złoćiſte, ktorych iuſz ná wieźli, do dwuch lat przedawáć im wolno, ále ná ápparáty Kośćielne. Ktora Conſtit. ſłuży y W.X.Lit. *A.* 1655. *fol.* 37. *tit. Lex ſumptuaria.* *Herburt. fol.* 21. *tit. Aromata.*

Reáſſumowano tę Conſtitutią, *ſub confiſcatione* towárow, y Rok ieden czáſu, do wyprzedánia ich prolongowano. *A.* 1659. *fol.* 15. *tit.* Cło Koronne.

Co ſłuży tákże y W. X. Lit. *Ibid.*

Znowu Conſtitutią pomienioną *A.* 1655. reáſſumowano, y áby *in toto* obſerwowana byłá, *in perpetuum* wárowáno. A ná wyprzedánie towárow zákazányáh, rok tylko ieden czáſu, kupcom pozwolono. *A.* 1683. *fol.* 6. *t.* *Executio Legis ſumpturiæ.*

Ze *Plebeijs* nie wolno ſzat drogich y futer &c. záżywáć. *vide. tit. Lex ſumptuaria.*

Ze tymże zákazáne używánie kleynotow wſzelákich. *vid. tit.* Kleynoty.

O Kupcách Cudzoźiemskich, dawne Práwá y Conſtitucye Miáſtō W. X. Lit. reáſſumowano, y poſtánowiono, áby tákowi kupcy nie wprzod hándel prowádźili, aſżby Krolowi, Rzeczypoſp. y Miáſtu, *ſuper fidelitatem* przyśięgę wykonáli: y áby cłá, y mytá, donátywy, contributie, y inne do ſkárbu podatki, nie zásłaniáiąc ſię żadnemi protectiámi, y libertátiámi Kámienic, zárowno, z obywátelámi y kupcámi Miaſt, płácili, y do Miáſtá oddawáli, y jurisdictiey onego podlegáli, *ſub pœna confiſcationis* towárow. Czego Vrzędy Grodzkie, y *Magiſtratus Civiles, ſeriò ſub pœnis, contra negligentes Officiales, deſcriptis*, doyrzeć, y executią reálną czynić powinni. *A.* 1678. *fol.* 16. *tit.* Kupcy Cudzoźieniſcy.

Plura vide. tit. Cudzoźiemcy.

O Kupcách Dworskich, *Laudum* Ziemie Wárſzáwskiey, ná Seymiku *Deputáckim, w roku teráźnieyſzym, poſtánowione, y* Práwá ábo Servitoraty ich ztwierdzono. *Ib. f.* 41. *t.* Approbatia Przywileiu, Kupcow Supplikę, względem ich porábowania pod Wárſzawą, do do przyſzłego Seymu zoſtáwiono. *A.* 1658. *f.* 9. *t.* *Credit* Woysku. Tymże, zá rozne towáry, ktorémi, pod te czáſy, woysku wygadzáli, áby Podskárbi Koronny zapłátę náznáczył, zlecono. *Ibid.* Nie doſzłá ſzkod ich liquidátia: ná przyſzłym Seymie tedy liquidátią tę uczynić powinni, przy Podskárbim Koronnym, y Deputátách z Senátu, y Izby Poſelskiey. *A.* 1659. *fol.* 32. *tit.* Kupcy Lwowſcy:

Kupiec, według Inſtructarzá, Cło ma dawáć *v. tit.* Cło.

Ná kupcow, co zá podatki kiedy poſtánowiono. *v. t.* Podatki.

Ná kupcow narodu Angielskiego, y Szockiego, co zá podatek włozono było, *ferendo opem* Krolowi Angielskiemu, *in calamitate* iego *v. tit.* Podatki.

pieckich długow, ná towárách leśnych w Smolenſczyźnie y Stárodubowſczyźnie pewność. *v. tit.* Długi.

O Kupcách, *plura v. tit.* Cudzoźiemcy, Drogi, Przemytá, Vſtáwá, Woły, Skłády, Cłá, Mytá, Záwárćie Ziemie.

LA-

LASY

W Láſach Piotrkowskich y Lubelskich, Deputaci Trybunálſcy ſzkod czynić nię máią, y nie rąbáć. Czego Stároſtowie támeczni przeſtrzegáiący y broniący, áni oni ſami, áni ſłudzy ich, żadney trudnośći y pozwu, ábo roku mieć, o to, od Trybunału nic będą. *A.* 1601. *fol.* 749. *t.* Bory y Láſy.

W Láſach y Borách Lubelskich, nie tylko ſiekierę, ále konie, woły, y woz, wolno zábráć. Co ſię tylko rozumieć ma, *de Bonis hæditarijs Nobilium. Ibid. fol.* 756. *tit.* O Borách Lubelskich. *De Sylua v. Statutũ Herburti* fol. 436. tit. *Sylua.*

Tákże w Podláskich y Rozáńskich. *A.* 1607. *f.* 851. *t.* O Borách y Láſach Podláskich.

Tákże w Mákowskich. *A.* 1611. *fol.* 20. *t.* O Borách.

Tákże w Opoczyńskich, y Czerskich. *A.* 1631. *f.* 40. *t.* O Borách.

Tákże w Wyſſogrodzkich, Goſtyńskich, y Socháczewskich. *A.* 1647. *f.* 32. *t.* Bory, Láſy.

Tę Conſtitutią 1647. y wyżſzą 1607. o borách y láſach Podláskich, przyimuią y inne, Woiewodztwá, Sendomirskie, Płockie, Wołyńskie, Mázowieckie, Pruskie, y Ziemá Chełmska. *A.* 1676. *fol.* 55 *tit.* O Borách y Laſach.

W Podláskich, Wiskich, Ciechánowskich, Łomzeńskich, y Nurskich, *damna paſſus*, mieyſce w leśie, ábo w boru, Woźnymi y Szláchtą, ma obwieść, á Leśny ma przyśiądz, iáko w własnym boru álbo gaiu, z ſzkody mieyſca Vrzędem obwiedźionego, á nie ná dobrowolney drodze zábrał. *A.* 1613. *fol.* 26. *tit.* O Gaiách y Láſach.

W Puſzczách Mázowieckich, żadne towáry leśne y pachy, nad te, ktore w *Luſtrácyách* opiſane ſą, y z ktorych Quártá Rzeczypoſp. *penditur*, wyrąbane y ſpuſczáne byc nie máią, *ſine conſenſu Reipub. ſub pœna mille marcarum*, w Sądách Zadwornych, *toties quoties repetendâ, & Delatori adjudicanda. A.* 1647. *fol.* 29. *tit.* Puſcz w Woiewodzctwie Mázowieckim ochroná.

W Láſach Krolewskich, w Litwie, Szlachtá, towárow nie ma robić, *ſub pœna* 500. *marc. Polonical.* O co *forum*, przed ktorymkolwiek Vrzędem Grodzkim, ábo Trybunálskim, *peremptorie. A.* 1607. 861. *t.* O Znieśieniu Cłá.

Vide plura tit. Commiſſie.

W Láſach y Borách Guzowskich, y Kozłowskich, pozwolono wrębu wolnego do Kask, y innych wsi tey Dźierzáwy, ná reſtaurácyą budynkow. *A.* 1678. *fol.* 33. *tit. Approbatio* Przywileiu.

Z Puſczy Niepołomskiey, *in perpetuũ*, po dźieśiąći fur ná tydźien, wywożić do Bilczyć y Sczytnik máiętnośći, w Woiewodztwie Krakowskim leżących, Vr. Władyſłáwá Lubowieckiego Sędźiego

Ziemskiego Krákowskiego dźieźicznych, pozwolono. *A.* 1661. *fol.* 24. *tit.* Pozwolenie.

W Puſczy Sędomirskiey, wolnego w rębu, ná budynek, y ná opał, do máiętności, Chorzelową, y Złotnik, wiecznemi czáſy, tákże pozwolono. *A.* 1676. *fol.* 49. *t.* Wolny wrąb.

Plura tit Przywileie.

LAVDA

Laudum Woiewodztwá Krákowskiego, w Proſzowicách, *die* 4. *Maij*, *A.* 1632. *ſub Interregno*. Ktorym trzy pobory *cum accidentijs*, to ieſt, z Soſzámi, &c. pozwolono, dla beſpieczeńſtwá Woiewodztwá: y ná Zydow dwie ſymple podymnego włozono: Poborcę obrano, y *ſalarium* mu, y czás oddawánia podatkow náznáczono: y one, ná co máią być obrocone, diſponowano: y *ſecuritatem omnem* obmyślono, *quod vide*.

Znowu *Laudum* tegoſz Woiewodztwá, *ſub eodem Interregno*, *die* 28. *Julij*, ná ziezdźie pod Káźimierzem, ná okázowániu ſtánęło. Sędźiowie Kápturowi obráni. *Securitas* obwárowána, Kśięgi po wſzytkich Grodách Woiewodztwá Krákowskiego otwárte. Ná cztery ſtá koni Kozakow pieniądze z podatkow Rzeczypoſpolitey ná woynę Moskiewską złozonych náznáczone: y inne rzeczy poſtánowione ſą.

Laudum Woiewodztw Wielkopolskich, Poznáńskiego y Káliskiego, ná Seymiku Srzedzkim umowione, o poddánych zbiegłych, y ludźiách loznych, ápprobowano. Ktore *cum præſenti approbatione* ſłuzyć ma tákże Woiewodztwom, Brzeskiemu, Inowłocłáwskiemu, Ziemi Dobrzyńskiey, Łęczyckiey, Goſtyńskiey, Chełmskiey, Wieluńskiey, y Woiewodztwom Pruskim. *A.* 1633. *f.* 46. *t.* Approbácya.

Laudum Ziemie Bielskiey w Podláśiu *A.* 1632. *ſi juri communi non fuerit contrarium*, ápprobowano. *Ibid. f.* 52. *tit. Laudum.*

Lauda Woiewodztw, Krákowskiego, Sendomirskiego, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Lubelskiego, Beſkiego, o podatkách, ná Zołnierzá, y o poſpolitym ruſzeniu ztwierdzono, *cum declaratione*, iſz tákowe Seymikow pártykulárnych *lauda*, *in ſequelam* pociągáne być, y ſtárym Práwom præjudykowáć nie máią. *A.* 1634. *fol.* 11. *tit. Lauda.*

Laudum Woiewodztw, Poznáńskiego, y Káliskiego, ná Seymiku Srzedzkim, względem obrony domowey, uchwalone ápprobowano. *Ibid. tit. Laudum.*

Laudum Powiátu Orſzáńskiego, względem podatkow z dobr tyłko Szlácheckich, á nie Krolewskich, áni Duchownych, ápprobowano. *A.* 1635. *fol.* 35. *tit. Laudum.*

Lau-

Lauda Powiátu tegoſz, o podatku, dla obrony od Moskwy, *ſub Interregno* uchwalone, *in toto* reáſſumowáno, y one do exekucyey przywodźić pozwolono. A Conſtitutią *A.* 1635. y Dekretá Zadworne, przećiwko Dekretom Trybunálskim W. X. Lit. ferowáne znieſiono. *A.* 1641. *fol.* 36. *tit. Approbatio Laud.*

Laudum Woiewodztw Wielkopolskich, z ſtrony pokoiu pogránicznego, iákie ſtánęło; *fusè* opiſano. *A.* 1635. *fol.* 30. *tit. Laudum.*

Laudum Xięſtwá Zatorskiego, y Oświećimskiego, ná rozboyniki, uchwalone ápprobowano: ták żeby nic gránicom Woiewodztwá Krákowskiego z pomienionemi Xięſtwámi nie derogowáło. *A.* 1633. *f.* 61. *tit. Laudum.*

Znowu *Laudum* tychże Xięſtw, tákże ná rozboyniki, do drugiego Seymu wálnego ápprobowano, z tą deklárácyą, áby to podatkom publicznym nic nie derogowáło. *A.* 1635. *f.* 35. *t. Laudum.*

Znowu do przyſzłego Seymu ſześćniedźielnego. *A.* 1638. *fol.* 34. *tit. Approbatio Laudi.*

Znowu, iákie o tym ſobie uchwalą, ápprobowano. *A.* 1640. *fol.* 2. §. Oświećimskie.

Tymże *Laudum*, o zboycách reáſſumowano. *A.* 1641. *fol.* 23. *tit. Laudum* Xięſtwá.

Lauda Woiewodztw, Poznáńskiego y Káliskiego, Sierádzkiego, Ziemie Wieluńskiey, y Dobrzyńskiey, ktore ſobie ná Seymikách przyſzłych Deputackich, względem podatkow tylko, y okázowánia uchwalą, ápprobowano. *A.* 1638. *f.* 24. *t. Laudum.*

Lauda Woiewodztwa Krákowskiego, względem przepiſania Xiąg y chowánia ich, y względem okázowánia, ktore publicznym uchwałom nie deroguią, utwierdzono. *Ibid. fol.* 36. *tit. Lauda.*

Laudum Woiewodztwá Bełskiego, ktorym uchwalone pewne ſúmy ná porátowánie pogorzelcow, kościołow, klaſztorow, budowánie ratuſzá, murowánie sklepu dla chowánia Xiąg Ziemskich y Grodzkich, (bo to miáſto, *funditus incendium* zniosło) ápprobowano, *ſine detrimento prouentús Reipub.* y bez ućiążenia dobr Duchownych. *Ibid. fol.* 40. *tit. Laudum.*

Laudum Ziemie Bielskiey w Podláśiu, ktorym tylko ſąm podatek pewny *ex Bonis Priuatorum*, ná Seymiku blisko przyſzłym Deputáckim, ná zmurowánie sklepu, do chowánia Xiąg, uchwalić máią, ápprobowano, podatki publiczne Rzeczypoſp. wcále záchowawſzy, *& ſine quouis onere Bonorũ ſpiritualium. Ibid. tit. Laudum.*

Lauda Woiewodztw niektorych, Ziem, y Powiátow, *ratione* podátkow, námowione, y ktoreby ſobie ná Seymikách námowili, ápprobowano. *A* 1640. *fol.* 2. *& ſequ.*

Laudum Seymiku Srzedzkiego, o diſpoſitiey dobr Poborcow Poznáńskiego y Káliskiego Woiewodztw, względem zátrzymánych podatkow, konfiſzkowánych: tákże względem rumácyey Wárty, *in toto* ápprobowano. *A.* 1641. *fol.* 21. *tit. Laudum.*

Laudum Woiewodztwá Sendomirskiego, o czopowym, y o fliſách, ápprobowano. *Ibid. tit. Laudum.*

Laudum Powiátu Oſzmiáńskiego, *ratione* z budowánia domu ſądowego, y sklepow ná chowánie Xiąg. *v. tit.* Xięgi.

Laudum Woiewodztwá Sierádzkiego, względem wybieránia czopowego tylko, ápprobowano. *Ibid. fol.* 24. *tit. Approbatio Laudi.* Także Woiewodztwá Beſskiego. *Ibid. fol.* 29. *tit. Laudum.*

Laudum Ziemie Łomzyńskiey, względem podatkow, ná zbudowánie Cáncellárieу, ápprobowano: co do coæquauey nie nalezy. *Ibid. fol.* 31. *tit.* Approbácya Laudi.

Lauda Woiewodztw, Poznáńskiego, Krákowskiego, Xięſtwá Zatorskiego, y Ośmiećinskiego, Woiewodztw. Sendomirskiego, Inowłocławskiego, Ziemie Dobrzyńskiey, Lwowskiey, y inſzych, względem podatkow, ná zapłatę Woysku, ápprobowano. *A.* 1642. *fol.* 5. *& ſequ.*

Także *A.* 1643 *fol.* 22. *& ſequ:*

Lauda Koronne, y W. X. Lit. ktore ſobie, ná Seymikách Relácyinych, *ratione* podatkow *& ſecuritatis publicæ*, uchwalą, ápprobowano. A Xięſtwu Zmudzkiemu, *in caſum periculi*, Conſtitutią, 1629. o popiſach, reáſſumowano. *Woiewodztwu záś Płockiemu, Laudum A.* 1645. *die* 2. *Ianuarij* uchwalone ápprobowano. *A.* 1646. *fol.* 9. *tit. Lauda.*

Laudum Woiewodztw, Poznáńskiego y Káliskiego, względem obrony onych, ná Seymiku Seym teráźnieyſzy poprzedzáiącym, uchwalone approbowano, *cum melioratione: quam vide. A.* 1647. *fol.* 11. *tit. Laudum.*

Ktore *Laudum*, do przyſzłego tylko Seymu trwáć ma: *Ibid.*

Laudum Powiátu Wilkomirskiego, *ratione* podatku, dla zbudowánia sklepu, do chowánia Xiąg ápprobowano &c. A Staroſta Wilkomirski, powinien plác w Zamku Wilkomirskim wymierzáć. *Ibid. fol.* 14. *tit.* Sklep ná Xięgi.

Laudum Woiewodztwá Wołyńskiego, ktorym ſobie uchwalili podatki, ápprobowano, oprocz Furmánki, ktora do Skárbu Koronnego, według Praw, nalezy. *Ibid. fol.* 39. *tit.* Approbácya Laudi.

Lauda wſzytkich Woiewodztw Koronnych, y Ziem, ktore ſobie ná Seymikách Relácyinych, *de genere* podatkow, y o beſpieczeńſtwie poſpolitym, iáko teſz przećiwko chłopom buntownikom, ábo zboycom, bez ublizenia praw káżdego ſtanu, poſtánowią, ápprobowano. *A.* 1649. *fol.* 18. *tit. Approbatio Laudorum.*

Laudum Powiátu Orſzáńskiego, o podatku ná zmurowánie sklepow, do chowánia Xiąg Ziemskich, y Grodzkich Orſzáńskich, ápprobowano, podatek miánowano, y Poborcę obráć pozwolono. *A.* 1647. *fol.* 20. *tit.* Sklep ná Xięgi Orſzáńskie.

Laudum Powiátow, Grábowieckiego, y Horodelskiego, *ratione* podymne-

dymnego iednego, ná ármátę do Zamku Grábowieckiego kędy Xięgi Ziemskie Horodelskie, y Grodzkie y Ziemskie Grábowieckie ſchowánie máią, *in toto* ápprobowano. (*plura vide* o tym, *tit.* Powiáty) *Ibid. fol.* 28. *tit.* Deklárácya Podatku.

Lauda Woiewodztw Koronnych, y Ziem, ktorekolwiek ſobie, ná Seymikách Relácyinych, względem ſamych tylko podatkow, námowią, y ktore, *eo nomine*, *immediatè* przed Seymem teráźnieyſzym, ná Seymikách, námowili, ápprobowano. Ná tychże Seymikách *Relationum*, ſpoſob wyćiągánia retentow dawnych y świeżſzych podatkow, y exekucyey, námowić im pozwolono. A Woiewodztwá Kiiowskiego y Czerniechowskiego *Laudum*, przed Seymem, uczynione zkáſſowano. *A.* 1652. *fol.* 8. *tit. Approbatio Laudorum.*

Laudum Powiátu Minskiego, o podatku, ná zmurowánie dwu ſklepow, do chowánia Xiąg Grodzkich, y Ziemskich, y ná zbudowánie domu ſądowego, ápprobowano. *A.* 1635. *fol.* 44. *tit.* Sklep.

Laudum Powiátu Pińskiego, względem zmurowánia wiezy, w Zamku Pińskim, ná Xięgi Ziemskie, y Grodzkie, uchwalone, poniewaſz o to pozáchodźiło nie co proteſtátiy, znieſiono. *A.* 1647. *fol.* 25. *tit.* Wieza.

Laudum Powiátu tegoſz, *ratione* ufortifikowánia Miáſtá Pińská, ápprobowano, y ná Miáſto Pińsk, áby ták Mieſzczánie, iáko y Zydźi, y wſzelkiey jurisdictiey ludźie, wſzyſcy *unitis viribus* dopomogli, y to mieyſce ufortyfikowáli, *ſine præjudicio juris publici & privatorum*, włożono. *A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* Municya Miáſtá Pińská.

Lauda Koronnych Woiewodztw, y Ziem, względem podatkow, ná Seymikách Seym poprzedzáiących, námowione, y ktore ná Seymikách Relácyinych, względem ſamych tákże podatkow, námowią, ápprobowano. *A.* 1654. *fol.* 8. *tit.* Approbácya *Laudorum.*

Z oſobná, *Lauda* Poznáńskiego y Káliskiego Woiewodztw, ták względem podatkow, iáko y záprzedánia Nowey Wśi, ná wykupno więźniow, fundowáney, uchwalone ápprobowano. *Ibid.*

Lauda względem obrony domowey Woiewodztw Poznáńskiego y y Káliskiego, Xięſtwá Zatorskiego, Woiewodztwá Sierádzkiego, Ziemie Wieluńskiey, Ziem Woiewodztwá Ruskiego, Woiewodztw, Wołynskiego y Podláskiego, ktore ſobie námowią, ápprobowano: z tąd iednák conditią że *in coæquationem* ráchować ſię nie ma, áni poſpolitemu ruſzeniu *præjudicare. Ibid.*

Znieſiono *Laudum* Xięſtwá Zatorskiego y Oświećimskiego, bo przećiw niemu proteſtácye záſzły. A inſze ktore ſobie uchwalą, ná Seymiku Relácyinym, byle nie przećiwne Práwu poſpolitemu, *& non cum diminutione* podatkow, ná przeſzłym Seymie, pozwolonych, ápprobowano. *A.* 1655. *fol.* 33. *tit. Approbatio.*

A Woiewodztwo Krákowskie wárowáło ſobie, że nowych poda-

tkow, ná obronę domową prywatną, uchwalać nie ma. *Ibid.*

Lauda wſzytkich Woiewodztw, y Powiátow W. X. Lit. względem tylko wydánia podatkow, y wyprawy woienney, námowione ápprobowano, *cum declaratione: quam vide. Ibid. fol.* 11. *tit. Approbatio Laudorum* W. X. L. Reáſſumowano tę Conſtitutią *in toto. A.* 1661. *fol.* 13. *tit. Reaſſũptio* ápprobátiey *Laudorum* W. X. L.

Laudum Ziemie Przemyſłkiey, y Sanockiey, iakie ſobie ná blisko przyſzłym Seymiku Relácyinym, *ratione ſecuritatis*, od skupioney ſwawoli chłopskiey Węgierskiey námowią, *in toto* ápprobowano. *A.* 1655. *fol.* 32. *tit.* Obroná Domowa.

Lauda wſzytkich Woiewodztw, y Ziem, ktore ſobie ná Seymikách Relácyinych, ſtoſuiąc ſię do podatkow przeſzłych, y do wyprawy łanowey, y prywatney obrony Woiewodztw y Ziem namowią, byle nie miały nic w ſobie *præjudicioſum* Práwu poſpolitemu, y powſzechney iedności, áni *diminutionem* podatkow, ná przeſzłym Seymie, uchwalonych y pozwolonych, ápprobowano. *Ibid. fol.* 33. *tit. Approbatio Laudorum*.

Laudum Woiewodztwá Podolskiego, *in A.* 1654. przeciwko Opryſzkom uchwalone ápprobowano. *A.* 1655. *fol.* 36. *tit. Præſidium* Kámieńcowi. *vide tit.* Rozboynicy.

Lauda wſzytkie Koronne, *in A.* 1655. ktore ſobie Woiewodztwá y Ziemie, względem podatkow, y Sądow Skárbowych, & *Securitatis*, ná Seymikách przeſzłych uchwaliły, y ktorekolwiek ná przyſzłych Seymikách *Relationis*, względem ſamych podatkow, y pomienionych ſądow, námowią, ápprobowano. A *Lauda in diminutionem proventuum publicorum*, ſpiſane znieśiono, y reprobowano. *A.* 1658. *fol.* 6. *tit. Approbatio Laudorum.*

Lauda wſzytkie, ktorekolwiek po Seymie przeſzłym, ſą, y ná przeſzłych Seymikách, względem ſamych podatkow & *ſecuritatis nõ onerando* ordynáryinych Rzeczypoſp. prowentow, & *ſine præjudicio Theſauri*, będą námowione, ápprobowano. A Poborcow *depactantes, inter cauſas fiſci*, pozywáć wolno będźie. *A.* 1659 *fol.* 6. *tit. Approbatio Laudorum.*

Lauda wſzytkie w Woiewodztwách y Ziemiách, względem ſupplementowánia podatkow, y Sądow skárbowych, iáko y te, ktore ná przyſzłych Seymikách Relácyinych, ták względem podatkow, iáko y przyſzłych ſądow, y rachunkow skárbowych, tákże obrony domowey uchwalą, ápprobowano. *A.* 1661. *fol.* 13 *tit.* Approbacya *Laudorum.*

Lauda Woiewodztw y Powiátow W. X Lit. z ſtrony wyprawy, *in vim* Poſpolitego Ruſzenia, ápprobowano. (*v. tit. Poſpolite ruſſenie*) *A.* 1661. & *A.* 1662.

Lauda, ktore ſobie od przeſzłego Seymu, wſzytkie Woiewodztwá, y Ziemie uchwaliły, *ratione* wydawánia podatkow, y ſądow skárbowych

wych ná Retentorow, *& ſecuritatis domeſticæ*, álbo ná przyſzłych Seymikach Relácyinych, w tych punktách poſtánowią, ápprobowano, *non derogãdo* iednák deklárácycy Ziem Woiewodztwá Ruskiego z ſtrony quoty podatkow, ná Seymiku przed Seymowem, uczynioney, ktora choćby ſię z *Laudum*, ná przeſzłym Seymiku, uczynionym nie zgadzáłá; *in ſuo robore* ma zoſtáwáć. *Appendices* záś ieśliby iákie, ták w przeſzłych, iáko y przyſzłych Laudach znáydowáły ſię, przez ktoreby ſię, álbo uymá prowentow ordynáryinych, álbo depactácya Miaſt, mimo Przywileie ich, dźiałá, *annihilantur*. Ktoreby Woiewodztwo, álbo Ziemiá Exactora *ſubſidÿ* nie obrałá; ná Seymiku Relácyinym, Skarb go podáć powinien. A w Woiewodztwie Wołyńskim, *Laudum* na Seymiku *Relationis*, ták *ratione modi contribuendi*, iáko y czopowego, ktore z dobr Krolewskich, Duchownych, tákże z Szlácheckich Miaſt, y Miaſteczek, wybierane być ma, *pro hac vice*, do przyſzłego Seymu, ápprobowano, *non derogando* w tym *ſubſidio*, ná teráźnieyſzym Seymie pozwolonemu. Ktorą deklárácyą Woiewodztwo Beſkie przyimuie. *A.* 1662. *f.* 19. *t. Approbatio Laudorum.*

Łauda wſzytkie Woiewodztw y Ziem Koronnych, *ratione* podatkow tylko, ná zapłatę Woyſku uchwalonych, y te, ktore im, ná przyſzłych Seymikách Relácyinych, wolno będźie, *de novo*, námowić, declarátiy Woiewodztw, y Ziem *in nullo imminuendo*, ápprobowano. Ci wſzyſcy iednák, ktorzykolwiek iákimkolwiek ſpoſobem, pieniędzy publicznych tykali ſię w Woiewodztwách y Ziemiách, Poborcy, Burgrábiowie, Commiſſarze, do podatkow náznáczeni, y ich *ſubſtituti*, powinni będą ná Seymikách Relácyinych Woiewodztwom oddáć ráchunki: á ieśliby tám ktorzy ich nie oddáli, y quitow od Woiewodztw, y od Skárbu Koronnego, *ratione* tychże podatkow, *ab A.* 1658. uchwalonych nie odebráli; w Trybunale skárbowym Lwowskim, *terminum peremptorium* mieć będą. *A.* 1667. *fol.* 11. *tit. Approbatio Laudorum.*

Przy tym, Woiewodztwu Podolskiemu pozwolono, áby ſobie, ná Seymiku Relácyinym, poſtánowili *modum* wypráwy Poberznikow, álbo Kiianow, przećiw ſwawolnym opryſzkom. *Ibid.*

Łauda wſzytkie W. X. Lit. *vigore Conſtit.* 1662. *in vim* poſpolitego ruſzenia, przez pozwoloną, w wićiach, *optionẽ*, ná zaćiąg Zołnierzá Powiátowego, w Roku 1664. y 1665. *in quantũ juri publico, & priuatorũ non derogãt*, ápprobowano. A Powiátowi Pińskiemu od incurſiey Leſunow Kozakow, ná Seymiku *Relationis, ſecuritatem domeſticam* obmyślić, *ſine præjudicio juris publici & priuatorũ* pozwolono. *Ibid. fol.* 69. *tit. Approbatio Laudorum* W. X. Lit.

Łaudum Ziemie Sánockiey, ktore ſobie, ná Seymiku *Relationis, reſpectu ſecuritatis*, napiſáć máią, ápprobowano, z tą deklárácyą áby káżdy, ktoby ſię dał condemnowáć, *in cauſa*

ſtatutionis zboycow, y złodźiejow, ábo reſpectu *principalitatis*, nie do Trybunału o znieśienie condemnaty, ále ná Querele támeczne, pozywał. A to *Laudum æqualiter* do dobr dźiedźicznych, iáko teſz Duchownych, y Krolewskich ma ſię extendowáć. *A.* 1670. *fol.* 26. *tit.* Commiſſia.

Lauda wſzytkich Woiewodztw, y Ziem, ktore ſobie, *ratione*, wypłácenia podatkow, ná zapłátę Woysku, *ad ultimam Aprilis Anni præſentis*, uchwalili, y ná przyſzłą zapłátę, tákże *ratione ſecuritatis* Miaſt głownieyſzych, w Państwách tych, ápprobowano: *ſalvis per omnia punctis, in Pacificatione expreſſis, & ſaluá fundatione Szołdrſciana. A.* 1673. *fol.* 26. *tit. Approbatio Laudorum.*

Lauda W. X. Lit. przeſzłe, względem *Salariorum* Commiſſarzom ná Commiſſią Wileńską obránym, y Posłom ná Seym Ziemskim, od Woiewodztw y Powiatow uchwalone, ápprobowano, y ná nieposłuſznych, o niewydánie Posłowſczyzn, Pawo *cum pœnis* reáſſumowano. *Ibid. fol.* 16. *tit. Approbatio Laudorum.*

Lauda wſzytkie W. X. Lit. przeſzłe, ktore *vigore Conſtit.* Seymu *A.* 1650. y deklárácyi Woiewodztw y Powiátow, o Poſpolitem Ruſzeniu, ná tymże Seymie zanieśionych, á przez pozwoloną, w wićiách Krolewskich, *optionem*, ábo ruſzęniem ſię ſamym, ábo ná zaćiąg Zołnierzá Powiátowego, ſą uchwalone (*in quantum juri publico & privatorum non derogant*) ápprobowano. *cum declaratione: quam vide. A.* 1652. *fol.* 23. *tit. Approbatio Laudorum.* W. X. Litew.

Lauda in genere wſzytkie, y Confæderácye Koronne, Woiewodztw y Ziem, od Seymu *Abdicationis*, względem nie ſtáwienia ſię ná Poſpolite ruſzenie, tákże podatkow, y ráchunkow z Poborcámi, y z Burgrábiemi, uchwalone, y ktore ná Seymikách Relácyinych, względem ſądow, ná tych, ktorzy ſię ráchować nie chcą, námowią, tákże y *ratione* obrony domowey, y zaſczytu doſtoieńſtwá Páńskiego, y wolney electiey, ápprobowano. A te, ktoreby przećiwko Práwu były, álbo przećiw ktorym proteſtácye záſzły, zkáſſowano. *A.* 1670. *fol.* 15. *tit. Approbatio Laudorum.*

Laudum, ratione ſecuritatis od zboycow, Ziemi Sánockiey, ápprobowano. *A.* 1677. *fol.* 29. *tit. ſecuritas* Ziemie Sánockiey.

Znowu teyże Ziemi, *pro Securitate* od Węgier, *Laudum*, ktore ſobie uchwalą, ápprobowano, bez uſczerbku iednák podatkow, ná tym Seymie, uchwalonych. *A.* 1678. *fol.* 22. *t. Securitas.*

Plura tit. Wybráńcy.

Lauda wſzytkich Woiewodztw y Ziem, ktore ſobie, *in ordine* tylko do wypłácenia podatkow, ná zapłátę Woysku, y *Securitatis ſuæ*, y Miaſt, uchwalą, ápprbowano. *A.* 1677. *fol.* 30. *tit. Approbatio Laudorum.*

Tákowaſz tákowychże *Laudorum approbatio. A.* 1678. *f.* 21. *tit. Approbatio.*

Lau-

Lauda Xięſtwá Zmudzkiego, ktore *cum præjudicio Iuris publici, & privatorum* ſą uchwalone, y Seymem nie ápprobowáne, oſobliwie *A.* 1674. *die* 27. *Iunij, & Anni* 1676. 2. *Iunij.* oprocz punktu, o podatkách przyiętych, *& Anni* 1671. 26. *Auguſti.* tákże proteſtácye przećiwko niektorym punctom, *ex Pactis conventis*, zánieſione. (zá uſtąpieniem dobrowolnym Posłow proteſtuiących) y te ktore ſą wrocone, y ktore zginęły, á ználeśćby ſię mogły; tákże Inſtructią od tegoſz Xięſtwá do Commiſſiey Wileńskiey posłáną, y inne wſzelkie proteſtácye, piſmá, átteſtácye, między ſamemi obywátelámi Xięſtwá Zmudzkiego záchodzące zkáſſowano, y áby uznawáne przez nikogo nie były, y honorowi niczyięmu nie ſzkodziły, poſtánowiono. Przy tym dwuch Seymow condemnaty, *ex occaſione* tych nieſzánin między temiſz Obywátelámi Xięſtwá Zmudzkiego, ferowáne, ponieważ *partes compoſuerunt inter ſe*, y quitowáli ſię, podnieſiono, y od nich teſz ſtrony *in perpetuum* uwolniono. *A.* 1677. *fol.* 15. *tit. Caſſatio Laudorum.*

Laudum Ziemie Wárſzáwskiey, ná Seymiku Deputáckim. *A.* 1678. o Kupcách Dworskich, nápiſane ſtwierdzono. *v. tit.* Kupcy.

Laudum Powiátu Słonimskiego, o contributiey, ná zbudowánie ſobie Dworu w Grodnie, ápprobowano. *A.* 1678. *fol.* 12. *tit.* Approbacya *Laudum.*

Laudum prywatne Powiátu Kowińskiego, ná Vr. Adámá Prozorá Piſarzá Ziemskiego Kowieńskiego, napiſáne zkáſſowano. *Ibid. tit. Caſſatio Laudi.*

Laudum Woiewodztwá Mśćiſłáwskiego, ktore ſobie ná Relácyinym Seymiku, álbo inſzym pobliżſzym, względem erectiey Zamku Mśćiſłáwskiego, *ſine præiudicio juris publici*, z wiádomośćią Stárośty Mśćiſłáwskiego, poſtánowią, ápprobowano. *A.* 1676. *fol.* 12. *tit. Erectio* Zamku Mśćiſłáwskiego.

Laudum Woiewodztw niektorych, ná Rozboyniki *v. t.* Rozboynicy. *& tit.* Swawolni.

Laudum Woiewodztwá Brácłáwskiego, z ſtrony ſtráwnego Poſelskiego. *v. tit.* Posłowie.

Lauda, y Kaptury Koronne, y W. X. Lit. bądź *coniunctim* od kilku Woiewodztw, bądź *ſeorſim*, y poiedynkiem od káżdego Woiewodztwá, Ziemie, y Powiátu, na Ziázdách, y Seymikách, *ſub Interregno*, dla rządu, y beſpieczeńſtwá, zgodnie ſpiſane, ápprobowano, z tą deklárácyą, że tá Kápturow *diverſitas, in præſenti caſu Interregni, pro hac vice admiſſa*, nie ma nic *in poſterũ juri communi derogare*, áni diſmembrácyey iákiey między Koronnemi, y W. X. Lit. Woiewodztwy czynić. w Confæderat. Generál. Wárſzaw. *ſub Interregno. A.* 1632. §. Trzećia, Káptury, y *Lauda.*

Tákoweſz Lauda y w poſleanieyſzych Confæderatiach generálnych Wárſzawſkich naydźieſz ápprobowane.

Lauda, Káptury, poſtánowienia wſzelákie, *ſub Interregno*, *ab Inno-teſcentia publica*, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. względem obrony, podatkow, y ſpráwiedliwośći tylko, w Woiewodztwách, Powiatách, y Ziemiách wſzytkich, Koronnych, y W. X. Lit. uchwalone, *ſine præjudicio juris publici, & privatorum, & Spiritualium*, tudźieſz dobr Krolewskich, Oekonomicznych, y Lennych, przy tym P. P. Podskárbiow oboygá Narodow, ápprobowano w Confæderat. Generál. Wárſzáw. *ſub Interregnis A.* 1668. *fol.* 6. & 1674. *fol.* 6.

Lauda Woiewodztw, Ziem, y Powiátow pártykulárne, ktore ſobie uchwaliły, y wolą uchwalić máią, o obronie przećiwko ſwawolnym łupieſtwom (á w *Confæderatiey A.* 1674. *dołożono:* y przećiwko zboycom, y o fortificatiey Miaſt pogránicznych, y o czynieniu Grodowey exekucyey) w zupełney mocy zoſtawáć, y do exekucyey przywodzone być máią. w Confæder. Generál. Wárſzáw. *ſub Interregnis A.* 1632. *fol.* 5. *A.* 1648. *fol.* 6. *A.* 1668. *fol.* 8. & *A.* 1674. *fol.* 7.

In Laudo Ziemie Bielskiey, punct *ratione* ſtawiánia ludźi z dobr W. X. Lit. ná Poſpolite ruſzenie do támtey Ziemie, zkáſſowano, y áby to nigdy nie bywáło wárowano. w Confæderat. Generál. Wárſzáw. *ſub Interregno A.* 1668. *fol.* 7. §. Ktore *Lauda.*

Lauda, ktore ſobie Woiewodztwá, y Powiáty, o ſáláryách Posłom Ziemskim, ná Seymy, *aliàs* o Posłowſczyźnie uchwaliły, ápprobowano, *ſine præjudicio juris pnblici & priuatorum:* o co *forum* z Retentorámi w Kápturách. w Confæd. Generál. Wárſzáw. *ſub Interregno. A.* 1674. *f.* 35.

Laudum Powiátu Grodźińskiego, ktorym, *in A.* 1646. cztery pobory y czopowe *in duplo*, ná rok ieden, przykładáiąc ſię, do ſumptu Krolá IM. Władysłáwá IV. ná fábrykę mioſtu ná rzece Niemnię pod Grodnem, uchwalili, ápprobowano *in toto, cum declaratione: quam vide.* A. 1647. *f.* 14. *tit.* Moſt pod Grodnem.

Lauda, ktore ſobie Woiewodztwá, y Ziemie, ná Seymikách przyſzłych *Relationis*, względem ſámych podatkow y domowey obrony, uchwalą, ápprobowano: Práwu niczyiemu nie præiudikuiąc, y żeby *Lauda* żadnych *novitates legem ſapientes* nie przynoſiły. *A.* 1683. *fol.* 7. *tit. Approbatio Laudorum.*

Z oſobná *Lauda* wſzytkie, ktore między Seymem przeſzłym Grodźińskim, á teráźnieyſzym, w Poznáńskim y Káliſkim Woiewodztwách, *in ordine ad ſecuritatem*, wydánia podatkow, y porządku domowego, ſtánęły, *in quantum juribus publicis non repugnant:* Tákże y to *Laudum*, ktore ſobie *in ordine* do podatkow, ná przyſzłym Seymiku *Relationis* uchwalą, we wſzytkim *approbatur. Ibid. fol.* 5. *tit. Approbatio Laudorum.*

Laudu Seymikow Powiatowych, nie podlegáią dobrá Duchowne, fun-

fundácyámi Krolow Polskich, y Wielkich Xiążąt Litewskich nádáne *v. tit.* Dobrá Duchowne.

Legácye vide tit. Poſłowie.

Legierowie vide tit. Kupcy.

Lennoſć vide tit. Dobra.

LEX SVMPTVARIA

Mieſzczánie, áni Plebeij, *excepto Magiſtratu*, nie máią záżywáć ſzat iedwabnych, y podſzewek, áni futer koſztownych, okrom liſich, y innych podleyſzych, y żaden z nich chodźić nie ma w ſzafianie, *ſub pœna* 14. *marcarum*, *ad cujuſvis inſtantiam*, y tych rzeczy Delátorowi przyſądzeniem. O co *forum*, *ex termino tacto*, w káżdym ſądźie Mieyskim, *A.* 1613. *f.* 23. *t.* Lex *Sumptuaria*.

O tymże: Ale *excepti Proconſulibus*, *Advocatis*, *vice Advocatis*, *majorum Civitatum*: o co *forum*, Kupcom, przed Woytem, *abſq; quavis appellatione*, á Mieſzczanom, w ſądźie Grodzkim mieyſcá onego: *pœna major*, *centum marcarum*, ktorey Krol, nikomu odpuſzczáć nie powinien. *A.* 1620. *fol.* 11. §. A iſz ſię zágęśćiło.

Ktoby w Miáſtách Krolewskich, Duchownych, y Swietckich, Conſtitutiey *A.* 1613. *quæ ſupra*, doſyć nie czynił. *loco pœnæ* ma dawáć *quotannis* od ſiebie, zony, dźieći, y czeládźi, od káżdey oſoby, po złotęnu, y zá quitem Vrzędu ſwego, być od pœny wolnem do roku. *Excipitur* Vrząd, ktory nic nie powinien dáć, ále tylko te winy, káżdy w ſwey jurisdictiey, *ſub pœnis*, *contra negligentes Officiales*, *ſancitis*, ná oſobách zwyſz pomienionych exequować ma. A pieniądze te, ktore wybiorą, do Skarbu W. X. Lit. *præmiſſo juramento*, ná ſpráwiedliwe wybranie y oddánie, wnieść, y quit otrzymáć powinni. *A.* 1629. *f.* 20. *t.* Lex *Sumptuaria*.

Reáſſumowano *A.* 1613. & 1620. Conſtitucye tego dokładáiąc, iſz ktobykolwiek *ex plebeijs* ważył ſię do ſtroiu, kleynotow, ſukiẽ iedwabnych, ábo drożſzych, y te rozumieiąc, co iuſz gotowe máią, tákże ſoboli, ryſiow, mármurkow, pupkow, iedwabnych páſow, używáć, táki káżdy Kupiec y Mieſzczanin bogátſzy, *pœnã mille marc.* *ad cujusvis Nobilis inſtantiã*, á *plebeiæ cõditionis* ubożſzy, *pœnã ducentarũ marcarũ*, *in Officio civili*, z dobr Krolewskich *cũ appellatione* zá Dworem, á z dobr Ziemskich, w Grodźie, *ſine appellatione*, *repetendam*, *per medium Delatori & Fiſco Reipub. dividendam* záplácić ma. A *Magiſtratus & Officiales* wſzyſcy w Miáſtách Wielkich, według tychże, *A.* 1613 & 1620. Conſtitutiy ſpráwić ſię máią. A. 1655. *f.* 37. *t.* Lex *ſumptuaria durante bello*.

Táſz Conſtitucya służy W. X. Lit. *Ibid.*

Przywodząc *legẽ ſumptuariã*, *in realem executionẽ*, reáſſumowano pomienioną Conſtitucyą *A.* 1655. y áby *in toto* obſerwowána byłá,

per-

perpetuis temporibus, poſtánowiono. A ná wyprzedánie towárow zákazánych, rok tylko ieden czáſu, kupcom pozwolono. *A.* 1683. *fol.* 6. *tit. Executio.*

O kleynotách, że ich nie wolno przedawáć. *vide tit.* Kleynoty. A o inſzych towárách *v. tit.* Kupcy.

Leze Zołnierſkie. vide tit. Zołnierz & tit. Hetman.

Lezenie Xiąg. vide tit. Sądy & tit. Xiegi.

LIBERTACYE

Libertácya, ná wieczne czáſy, Ziemi Wſchowskiey, od wiárdunkow, czynſzow, ſpow, y ſtacyi, ktore ná Stároſtę támecznego, od Szláchty teyże Ziemie, tákże z Máiętnośći, ták Stanu Duchownego, iáko y Swietckiego wyćiągano. *A.* 1588. *f.* 475. *t.* Libertácya.

Libertácya domu Celnego w Zakroćimiu, od wſzelákich podatkow, y ćięzarow publicznych, *in perpetuum, ſaluo jure moderni poſſeſſoris, & cenſu Eccleſiæ pendi ſolito. A.* 1635. *f.* 27. *t.* Libertácya.

Libertácya Kámienice, u Oycow Fránćiſzkanow w Przemyślu, od Obywátelow Ziemie Przemyſłkiey, ná chowánie Xiąg Ziemskich Przemyſłkich kupioney, *ab oneribus quibus-vis Reipub. & civilibus, in perpetuum. A.* 1641. *f.* 28. *t.* Libertácya.

Libertácya plácu w Połocku, w rynku, Vr. Ianá Podbipiety Pifarzá Ziemskiego Połockiego, od jurisdictiey y práwá mieyskiego, y wſzelákich ćięzarow mieyskich, y onego Práwu Ziemskiemu inkorporácya. *Ibid. f.* 29. *t.* Libertácya.

Libertácya domu, y ogrodá w Wárſzáwie Erhárdá Kleinpoldá Ráyce Wárſzáwskiego, od przyimowánia gośćiá. *Ibid. f.* 35. *t.* Libertácya.

Libertácya domu, w Oſtrowey, Czápliński, názwánego, z włoką roli, Vr. Máćieiowi Skłodowskiemu, od wſzelákiey jurisdictiey, ták dworskiey, iáko y mieyskiey, y od podatkow, ná wieczne czáſy: *ſalvis oneribus Reipub. Ibid. tit.* Wolność.

Libertácya Kámienice, przed tym Krygiełowska názwáney, á teraz Iulego Attáwántego, w rynku Krákowskim, przy ulicy Grodzkiey, leżącey, wedle Przywileiu ná to, *in perpetuum*, dánego. *A.* 1635. *f.* 43. *t.* Libertácya Kámienice.

Libertácya Dworu w Grodnie, przy Kośćiele Fárskim, leżącego, Vr. Krzyſztofá Páca Chorążego W. X. Lit. *à jurisdictione civili*, y od ſtanowisk: y onego *jurisdictioni Terreſtri & Caſtrenſi* inkorporacya. *A.* 1647. *f.* 23. *t.* Libertácya.

Libertácya Kámienice Woytowskiey w ſtárey Wárſzáwie, w rynku, od gośćiá, ták w Seymi, iáko y bez Seymu, *perpetuò. A.* 1647. *f.* 31. *t.* Stára Wárſzáwá, y Nowa.

Libertácya tákaſz Kámienice Korbowskiey, Bálcerowi Strubiczowi Burmiſtrzowi Wárſzáwskiemu ſłużącey. *Ibid.*

Liber-

Libertácya tákaſz Vr. Philippowi Huttyniemu Piſárzowi Dekretowemu,, ná Kámienicę w Wárſzáwie, przećiwko Oycom Dominikanom. *Ibid. t.* Dekretowego Piſarzá.

Libertácya tákaſz Szláchet. Szymonowi Białeckiemu, ná Kámienicę Szkátulnikowską, w Wárſzáwie ná piwney ulicy. *Ibid.*

Libertácya Kámienic, y Dworow Szlácheckich, w Miáſtách, y ná przedmieśćiách, Lubelskim, y Piotrkowskim, leżących, od ſtánowisk Deputáckich: ktorych Stároſtowie támeczni náznáczáć nie máią, *ſub pæna quingentarum marcarum, in Iudicio Tribunalitio, ex regeſtro Officij, vindicanda. A.* 1654. *fol.* 13. *t.* Deklárácya.

Libertácya domu z plácem, Lubiáńkowski, názwánym, ná ulicy Ceryńskiey, *aliàs* Dubotowskiey, leżącego w Nowogrodku, Vr. Ianowi Kierſnowskiemu Podſędkowi Nowogrodzkiemu, *perpetuò*: y onego *juri Terreſtri incorporatio. A.* 1652. *fol.* 27. *tit.* Libertácya domow.

Libertácya tákaſz domu, Odźieryſzyński, názwánego, z plácem, ná teyże ulicy w Zamku, za Cerkwią záłożenia S. Ianá, Vr. Krzyſztofowi Mogilnickiemu. *Ibid.*

O Libertácyách Miaſt pogorzáłych, y od Nieprzyiaćielá znieśionych. *vide. tit.* Miáſtá.

Libertácye od podatkow Dźierżawcom Krolewſczyzn należących. *vide. tit.* Miáſtá.

O Libertácyách Ziemie Przemyſkiey, deklárowano, iſz tym tylko służyć máią Miáſtom, ktore ſą od Nieprzyiaćielá znieśione, iáko to Sol, ſtáre *Miáſto* y *Drohobycz*, áſz do czterech lat, według Práwá, *prævio* iednák o ſpuſtoſzeniu, *juramento*. Miáſto iednák Sámbor, nie zásłániáiąc ſię żadną libertácyą, ták zátrzymáne, iáko przyſzłe podatki zápłáćić ma, *ſub pæna Infamiæ, per Officium competens exſequenda. A.* 1654. *fol.* 18. *tit.* Deklárácya o retentách.

Libertácyą gruntu, w Krákowie, I. M. X. Máćieiá Łubieńskiego, do Szpitalá Piątkowskiego, fundowánego, od wſzelákich podatkow. *Ibid. fol.* 13. *tit.* Deklárácya płácenia podatkow.

Libertácya Dworowi I. M. X. Andrzeiá Leſzczyńskiego Arcybiskupá Gnieźnieńskiego, w Wárſzáwie, zá wáłem, ná gruncie Stárościnnym, zá *conſenſem* Stároſty Wárſzáwskiego, od czyńſzu Stároście należącego, *perpetuo* dána: & *declaratur*, że ten grunt onemu, y Succeſſorom iego *ſanguinis*, dźiedźicznem práwem, ma służyć. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Libertácya Dworu.

Libertácya domow Szlácheckich, ná plácách mieyskich, w Smoleńſku, pobudowánych, w ktorych ſami, pod czás niebeſpieczeńſtwá, mieſzkáć muſzą; od ſtánowisk żołnierskich. *Ibid. f.* 32. *tit. Securitas* Smoleńska.

Libertácya wśi I. M. P. Káſztellaná Sánockiego, od ſtánowisk żoł-

nierskich, zá to, że ná obronę Ziemie Sánockiey, pięćdźieśiąt piechoty, przez wſzytek czás, poki tego potrzebá będźie, *proprio ſumptu*, chować ſubmittował ſię. *A.* 1655. *f.* 32. *t.* Obroná domowa.

Libertácya wſzytkim Miáſtom y wſiom, Krolewskim, Duchownym, y Szlácheckim, przez incurſią nieprzyiaćielską, y przechody woysk ſpuſtoſzonym (reáſſumuiąc *in toto* Conſtitucyą *A.* 1635. o Deſertatách y Conflágratách) do lat czterech pozwolona: z tą iednák conditią, że te deſolácye, nic *derogare* nie mogą podatkom teráźnieyſzym, także czopowemu, y ákcyźie. *A.* 1658. *fol.* 9. *tit.* O Deſertatách.

Libertácya Máiętnośćiom dźiedźicznym Vr. Andrzeiá z Koźielská Puźyny Pániuſze *alias* Czterow y Szynkowicze názwanym, od płácenia retent przeſzłych podatkow, ná lat trzy nádána &c. *Ibid. fol.* 21. *tit. Gratitudo.*

Libertácya gruntu y mięſzkánia, Szláchet. Ianá Łádomirskiego, w w Mieśćie Makowie, od wſzelákich ćiężarow, y ſtánowisk żołnierskich, táka, iáką dobrá Szlácheckie máią. *Ibid. f.* 31. *t.* Libertácya gruntu.

Libertácya domu ſzynkownego, w Miaſteczku w Gorlicáh, Vr. Pieniąſzká. *v. tit.* Miaſteczko Gorlice.

Libertácyą Kámienice w Wilnie leżącey, ná Burſę Grodźińską, przez Vr. Andrzeiá Odláńiskiego Poczobutá Piſárzá Ziemskiego Oſzmiáńskiego fundowáney, od Krolá IM. Ianá Káźimierzá nádáną, ápprobowano. *A.* 1659. *fol.* 17. *tit. Approbatio* Kámienice.

Libertácya Máietnośći Hołdowicze Deniſowſczyzney, w Woiewodztwie Nowogrodzkim leżącey, Vr. Stánisłáwá Iudyckiego Woyskiego Rzeczyckiego wieczyſtey, *funditus* od Moskwy zruinowáney, *ab omnibus in genere oneribus Reipub.* ná lat trzydźieśći. *A.* 1661. *fol.* 19. *tit.* Nagrodá.

Libertácya Kámienice Paskiewiczowskiey, w Wilnie, ná Trockiey vlicy, leżącey, Vr Cypryánowi Páwłowi Brzoſtowskiemu Referendarzowi W. X. Lit. od Krolá IM. Ianá Káźimierzá, Przywileiem *perpetuò* conferowáney, *à juriſdictione civili*, y od gośćiá *ex officio*, pod czás ziázdow wſzelákich, *etiam ſub præſentia Regi*: tudźieſz *jurisdictioni Terreſtri & Caſtrenſi* inkorporácya. *Ibid. f.* 21. *t.* Libertátia Kámienice.

Libertácya plácow w Nowogrodku, Droczyłowskiego y Iachimowiczowskiego, w ulicy Dźiekoźińskiey leżących, y ná nich Dworu, Vr. Krzyſztofá Antoniego Obryńskiego Podkomorzego Nowogrodzkiego: Także Dworu, Vr. Ludwiká Woyniłowiczá Stolniká Mozyrskiego z plácem ná ulicy Kowálskiey, ná ktorym tęn Dwor ſtoi; *à juriſdictione & quibus oneribus civilibus*, y od ſtánowisk żołnierskich, y Deputáckich pod czás Trybunału, y wſzelkich

kich publicznych Ziázdow y Aktow: y onych *juri Terreſtri incorporatio. Ibid. tit.* Libertácya pewnych plácow.

Libertácya tákaſz Kámienice Vr. Mikołáiá Fráncíſzká Roſſochácкiego Sędźiego Ziemskiego Trockiego, w Wilnie, ná Niemieckiey ulicy, ſtoiącey, Iákſztelowska názwáney. *Ibid. f.* 22. *t.* Libertácya.

Libertácya domu z plácámi Vr. Alexándrá Hilárego Połubińskiego Stárośty Słonimskiego Piſárzá Polnego W. X. Lit. w Słonimie w końcu ulice Pánáſzowskiey: także domu z plácámi Vr. Hieronymá Piaſeckiego Podkomorzego Słonimskiego, ná Grzybowskiey ulicy Zamkowey, ná łyſey gorze, między ulicą y uliczką poprzeczną leżącego. *Ibid tit.* Libertácya domow. Reáſſumowano tę Conſtitucyą. *A.* 1673. *fol.* 18. *tit. Reaſſumptio* Práwá.

Libertácya plácu Vr. Záchárýaſzá Nowickiego, w Grodnie ná moſtowey ulicy leżącego, od jurisdictiey, y wſzelákich powinnośći, y ćiężarow mieyskich, także od ſtánowisk, pod czás wſzelákich publicznych Ziázdow: *& incorporatur* jurisdictiey Grodzkiey. *A.* 1662. *fol.* 21. *t.* Libertácya Plácu.

Libertácya Kámienic Vr. Konſtántego Alexándrowiczá Sędźiego Ziemskiego Grodźińskiego, w Wilnie ná ulicy Trockiey leżącego, *ab omni jurisdictione civili*, y od wſzelákich powinnośći y ćiężarow mieyskich, także od ſtánowisk wſzelákich publicznych: *& incorporatur* jurisdictiey Ziemskiey. *Ibid. f.* 22. *t.* Libertácya.

Libertácya tákowaſz Kámienice Vr. Stánisłáwá Maſálskiego Podkomorzego Grodźińskiego, w rynku Grodźińskim leżącey. *Ib. f.* 24.

Libertácya Kámienice Vrodzonych Krzyſztofá Pokorſzyńskiego, y Doroty Dambrowskiey Małżonkow, w rynku Wileńskim ſtoiącey, od jurisdictiey mieyskiey práwá Máydeburskiego, y od ćiężarow wſzelkich. *Ibid.*

Libertácya Kámienice Vr. Ianá Kázimierzá Wyſogierdá Skárbniká, y Piſárzá Grodzkiego Kowińskiego, w Wilnie przećiwko S. Kázimierzá Kośćiołowi ſtoiącey, od jurisdictiey práwá mieyskiego, y wſzelákich ćiężarow mieyskich: *& incorporatur jurisdictioni Terreſtri. Ibid. fol.* 25. *tit. Confirmatio* Przywileiu.

Libertácye od Krolow, Władyſłáwá IV. y Ianá Kázimierzá, Kámienice Vr. Lettáwow, w Wilnie ná Niemieckiey ulicy, podle Kámienice Kiſcżyńskiey, leżącey, nádáne ápprobowano: y tęſz Kámienicę Prawu Ziemskiemu przywrocono. *A.* 1673. *f.* 17. *t.* Libertáv. *tit.* Approbácya.

Libertácya Kámienice Vr. Andrzeiá Kotowiczá Piſárzá W. X. Lit. Stárośty Grodźińskiego, w Wárſzáwie ná Iezuyckiey ulicy, podle Kámienice IM. X. Biskupá Poznáskiego, leżącey, z plácem tylnem: także domu iego w Grodnie ná moſtowey ulicy, ze wſzytkiemi plácámi od rożnych oſob nábytęmi, *à jurisdictione civili*

y od gośćiá, ták w Wárſzáwie pod czás Seymu, iáko y w Grodnie, pod czás publicznych ziázdow, y reſidentiey Krolewskiey, także od wſzelákich exákcyi żołnierskich: *& incorporatur*, ták Kámienicá w Wárſzáwie, iáko y Dwor w Grodnie, *juriſdictioni Terreſtri: ſalvis oneribus Reipub.* ktore do Poborce Ziemskiego oddawáne być máią. *A.* 1667. *fol.* 19. *tit.* Libertácya Kámienice.

Libertácya Dworow, w Mieśćie Wieluniu, Vr. Chryzoſtomá Giźickiego Sędźiego Ziemskiego Wieluńskiego, y Vr. Hieronymá Wężyká Oryńskiego Stolniká Sierádzkiego, także Vr. Rádoſzewskich, od wſzelákich ſtánowisk, y exákcyi: *& incorporantur juri Terreſtri. Ibid. fol.* 24. *tit.* Vwolnienie Dworow.

Libertácya Dworu w Krákowie, IMP. Wielopolskiego Káſztellaná Woynickiego, przed Fráncíſzkanámi: także plácow trzech, w Wárſzáwie, ná gruncie Stároſtwá Wárſzáwskiego, *cum incorporatione juri Terreſtri*, ták Dworu w Krákowie, iáko y plácow w Wárſzáwie. *Ibid fol.* 25. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Libertácya Dworku Vr. Páwłá Tetery, z plácem przyległym, w Lublinie ná Podzamcu, od gośćiá *ex officio* Trybunału, y Dworu Krolewskiego, y od wſzelkich *in genere* ćiężarow mieyskich, y żołnierskich, y od jurisdictiey Podzameckiey, *cum incorporatione* onego *juri Terreſtri. Ibid. f.* 31. *t.* Libertácya.

Libertácya pewnych domow y grůtow w Mieśćie Czersku leżących, Vr. Gąſeckiego, Succeſſorá Szláchet. niegdy Ierzego Bálentſieiá Horwatá Rotmiſtrzá Pieſzego; od wſelákich ćiężarow mieyskich, y od ſtánowisk: *oneribus aliis Reipub. ſalvis. Ibid. f.* 33. *tit.* Potwierdzenie Przywileiu.

Libertácya Dworu w Chełmie, w rynku, Vr. Andrzeiowi Wiśniewskiemu Podſędkowi Ziemskiemu y Podſtároścíemu Grodzkiemu Chełmskiemu, *à juriſdictione civili*, y od ſtánowisk żołnierskich, *cum incorporatione juriſdictioni Caſtrenſi & Terreſtri: ſalvis oneribus Terreſtribus Reipub. & immunitatibus Sanctæ Eccleſiæ. Ibid. tit.* Libertácya Dworu.

Libertácya tákaſz Kámienice IMP. Stánisłáwá Káźimierzá Bieniewskiego Woiewody Czerniechowskiego, w Mieśćie Łucku. *Ibid.*

Libertácya Dworu z plácem Vr. Władysłáwá Skolimowskiego Woyskiego Drohickiego w Mieśćie Drohiczynie. *Ibid.*

Libertácya Kámienic dwu, iedney Vr. Gábryelá Prázmowskiego Piſárzá Ziemie Wárſzáwskiey, w Wárſzáwie ná Krákowskim przedmieśćiu, á drugiey Vr. Stefáná Hánkiewicá Piſárzá Nadwornego Dekretowego Wołyńskiego, Metrykántá Káncellárieу W. Koronney, Szelezyńska *aliàs* Drewnowska názwáney, w ſámym Mieśćie ſtarey Wárſzáwie, w ulicy, idąc ku Bramie Nowomieyskiey; o gośći *ex Officio*, Posłow cudzoźiemskich, także zołnierżow, pod czás Seymu, y bez Seymu, y pod czás wſzelkich ziázdow publicznych.

cznych: y Przywileie im ná to, *in toto approbãtur. ſalvâ jurisdictione civili. Ibid. fol.* 35. *tit.* Libertácya Kámienic.

Reáſſumowano Libertácyą Kámienice Szelezyńskiey *aliàs* Drewnowskiey, *cum approbatione Privilegij* ná to. *A.* 1673. *fol.* 32. *tit.* Declaratia Libertácyey.

Libertácya wśi Wolice, Kośćiołá y Proboſtwá Vchańskiego, od chlebow zimowych, y áſſignácyi wſzelkich żołnierskich, y Hetmanskich; *ſalvis oneribus Reipub. A.* 1667. *f.* 42. *t.* Vwolnienie wśi.

Libertácya wioski Folwárki rzeczoney, Proboſtwu Stobnickiemu ſłużącey, od ſtánowisk, przechodow, noclegow, ſtácyi, y hybern żołnierskich, *cum aſſignatione fori, in contravenientes* práwu tęmu, ná Trybunale. *A.* 1670. *fol.* 23. *tit. Reaſſumptio* Práwá o Poświątnych rolách.

Libertácya Dworu IMP. Máximiliáná Fredrá Káſztellaná Lwowskiego, w Wiśniey, blisko Kośćiołá fárnego, *ab oneribus civilibus, cum adæquatione juribus* inſzych Dworow Szlácheckich. *A.* 1673. *fol.* 31. *tit.* Libertácya.

Libertácya tákaſz Dworu w Przemyślu, Vr. Stánisłáwá Sićińskiego Sędźiego Ziemskiego Przemyſłkiego. *Ibid.*

A we Lwowie, Vr. Gołockiemu Podſędkowi Lwowskięmu toſz práwo ná Dwor iego służyć ma. *Ibid.*

Libertácya domu Szláchet. Ianá Báltházárá Karczewskiego ſługi Krolewskiego, w Wárſzáwie ná piwney ulicy. *Ibid. tit.* Approbácya.

Reáſſumowano tę Libertácyą. *A.* 1676. *fol.* 57. *tit.* Kámienicá.

Libertácya Dworu w Lublinie Vr. Marcyáná Czaplicá Podſtolego Kijowskiego, *ab oneribus civilibus, & incorporatur* jurisdictiey Grodzkiey, y Ziemskiey. *A.* 1673. *fol.* 32. *tit.* Libertácya.

Libertácya pláceu cechowego złotnicki názwánego, y Kámienice ná ulicy ſzkláney, w Wilnie leżących, IMP. Pacá Woiewody Wileńskiego, Hetmáná W.X.Lit. Tákże Kámienice IMP. Krzyſztofá Pácá Kánclerzá W. X. Lit. ná Swiętojurskiey ulicy, leżącey; *ab omnibus oneribus civitatis: Et juri Terreſtri incorporantur. Ibid. fol.* 17. *tit.* Libertácye.

Libertácya Dworu IMP. Dymitrá Połubińskiego Woiewody Nowogrodzkiego w Słonimie; *& incorporatio* onego *juri Terreſtri. Ibid. fol.* 18. *tit. Reaſſumptio* Práwá.

Libertácya tákaſz plácu *quondam* Koprowski názwánego, w Słonimie przy mośćie, Vr. Krzyſztofa Połubińskiego. *Ibid. f.* 18.

Libertácya tákaſz plácow támże w Słonimie, náGrzybowskiey ulicy, Vr. Stefáná Brzuchańskiego; á ná ulicy Zamkowey, Vr. Michałá Hárăburdy. *Ibid.*

Libertácya Kámienice Vr. Stefáná Fránckiewiczá Rádźimińskiego Chorążego Nowogrodzkiego, w Wilnie, ná Rudnickiey ulicy, leżącey;

zącey ; *à juriſdictione civili*, y od wſzelákich mieyskich powinności, y ćiężarow, *etiam in præſentia Regis : & juri Terreſtri* oney *applicatio. Ibid.*

Táſz Libertácya służyć ma, ná płáce Wileńskie, náZarzeczu, Vr. Władysłáwowi Korſakowi Chorążęmu Połockiemu. *Ibid.*

Libertácya włoki roli Dzbáńska názwáney, ná Puſtowsku leżącey, ná fundácyą Rozáńcá S. do Kośćioła Collegiaty Puſtowskiey, legowáney, od wſzytkich podatkow. *A.* 1676. *f.* 24. *tit.* Libertácya włoki roli.

Libertácya dwuch Dworow Vr. Ianá Káźimierzá Szymánowskiego Podſtolego Wárſzáwskiego, ná Nowym Swiećie iednego, á drugiego ná Solcu nád wisłą, *ab onere civili*, y od ſtánowisk wſzelákich: *& incorporatio* onychże *juriſdictioni Terreſtri & Caſtenſi. Ibid. fol.* 39. *tit.* Libertácya Dworkow.

Libertácya Kámienice, ná cmentarzu przy Kośćiele wſzytkich Swiętych w Krákowie, iáko rezydencyalney Kánoniká támecznego, od diſpoſitiey Stánowniczych Koronnych. *Ibid. f.* 41. *t.* Kámienicá.

Libertácya Dworu z plácem przy Wárſzáwie, Vr. Ianá Szomowskiego Podskárbiego Nadwornego Koronnego, od wſzelkich ćiężarow mieyskich, y Stárośćinnych : *& incoporatio juri Terreſtri. Ibid. fol.* 42. *tit. Immunitas* Dworu y Plácu.

Libertácya plácu z ogrodem y budynkámi, Vr. Káźimierzá Kowálkowskiego Podſtolego Dobrzyńskiego, w Wárſzáwie, ná Szerokiey ulicy, y Kámienice Falkiewiczowska názwáney, ná ulicy S. Ianá w Wárſzáwie, leżącey, od gośći *ex officio*, ták pod czás Seymu, y wſzelákich ziázdow publicznych, iáko y bez Seymu, tákże *ab omnibus oneribus civilibus*, y od żołnierzow. *Ibid. fol.* 47. *tit.* Libertácya Plácu .

Libertácya Kámienice Szláchet. Marćiná Lochmaná Ráyce Krákowskiego, w Krákowie ná Swiętoiáńskiey ulicy, leżącey, od gośći ták podczás Seymow y Ziázdow wſzelákich, iako y pod czás rezydencyey Krolewskiey. *Ibid. f.* 48. *t.* Libertácya.

Libertácya tákaſz Kámienice Szláchet. Ianá Czorná, w Wárſzáwie, ná Nowomieyskiey ulicy, leżącey. *Ibid. fol.* 49. *t.* Libertácya.

Libertácya tákaſz Dworku Vr. Iácká Rozyckiego *Capellæ* Krolá I M. Mágiſtrá, w Wárſzáwie ná długiey ulicy, od gośći, y prywatnych mieyskich podatkow. *Ibid. f.* 57. *t.* Libertácya Dworku.

Libertácya Dworku, y innych dobr, Vr. Marćiná Choynáckiego ſługi Krolewskiego, w Wárſzáwie. *Ibid.*

Reáſſumowano tę Libertácyą. *A.* 1678. *fol.* 43. *tit. Reaſſumptio* Libertácyey .

Libertácya plácow IMP. Marćiná Ogińskiego Woiewody Trockiego, y plácu Vr. Turłáiá Podwoiewodzego Trockiego, w Trokách, leżących : y onych Práwu Ziemskiemu *incorporatio. A.* 1676. *f.* 17. *t.* Libertácya Plácow.

Liber-

Libertácya tákaſz plácu Vr. Ianá Korſáká Sędźiego Ziemskiego Nowogrodzkiego, po Fiedorże Koſzce: tákże plácow Vr. Michała Przerádowskiego Podſtolego Nowogrodzkiego, od Szymkowskiego y Azáryczá nábytych; w Mieśćie Nowogrodźie. *Ibid.*

Libertácya plácu Vr. Theophilá Olędskiego Chorążego Wołkowiskiego Háykowski názwánego, y grũtu, do niego, należącego, od wſzelákich ćiężarow, y *juriſdictiey* mieyskiey: y z práwem Ziemskim onych porownánie. Ktorą Libertácyą nie máią ſię okrywać Rzęmieślnicy y Szynkarze. *Ibid.*

Libertacya Dworu Vr. Benedyktá Prześieckiego Podſtolego Połockiego, y Konſtáncyey Háleckiey Małzonkow, w Połocku, ná ulicy wielkiey leżącego, u Lupćiowey Mieſczki Połockiey kupionego. Tákże Dworu Vr. Mikołáiá Żeleźnickiego, y Ianá Pieskiewiczá, támże w Połocku; *ab oneribus civilibus:* y onych Práwu Ziemskiemu incorporátia *Ibid.*

Libertácya Kámienice Vr. Konſtántego Ianá Szuyskiego, Piſárzá Ziemskiego Brzeſckiego, w Mieśćie Brześćiu, w rynku będącey, *ab oneribus civitatis. Ibid. fol.* 18. *tit.* Libertácya Kámienicy.

Libertácye domow, y Kámienic w Wárſzáwie, *ad actum ſolum Electionis* reláxowano: nic iednák nie deroguiąc *in poſterum*, po odpráwioney Electiey, Przywileiom, y Práwom obywátelow Miáſtá tego. Ale ći, ktorzy ſą *in officijs publicis privilegiati*, przy Libertácyách w cále *etiam tempore Electionis* zoſtawáć máią. w Confæderácyey Generálney Wárſzaw. *ſub Interregno, A.* 1648.

A w Confæderácyey *A.* 1674. y Serwitoraty ſuſpendowano.

Libertácye pewnych Kámienic w Wárſzáwie, *ſub Interregnus. v. t.* Goſpody.

Libertácya Dźierzáwy Gołębskiey, przez Oboz znieśioney do lat czterech, *ab omnibus Reipub. contributionibus, oneribus, & hybernis*, á to po wypłácęniu zátrzymánych retent podatkow ná Seymikách dawnieyſzych, y ná teráźnieyſzey Convocátiey uchwalonych &c. w Confæderácyey Generál. Wárſzáw. *A.* 1674. *fol.* 28. §. Iáko chwalebnym zwyczáiem.

Libertácya plácu IMP. Stánisłáwá Bykowskiego Woiewody Sierádzkiego, w Piotrkowie, ná ulicy Klaſztorney, od wſzelákiey Zamkowey, y Mieyskiey juriſdictiey. Szynki tám iednák zadne, *in præjudicium* Miáſtá, odpráwowáne być nie máią. *A.* 1616. *fol.* 34. *tit.* Plac.

Libertácya, *in perpetuum*, wielkich y máłych Mnichowic, od ſpy, y y robośiżny, ktore ćiężary przed tym do Zamku Nowomieyskiego, á po tym do Przymękowá, poddáni támeczni powinni byli. *A.* 1620. *fol.* 23. *t.* Z ſep.

Libertácye pewnego gruntu, przy Łukowie, ná Sukienniki Łukowskie kupionego Cieſzkowski názwánego: Przywiley od Krolá nádá-

nádány, *in toto approbatur. A.* 1631. *fol.* 32. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Libertácye Pogorzelcom w W. X. Lit. *declarantur*, że tęmu właśnie mieyſcu, gdźie dom pogorzał, nie oſobom służą. *A.* 1647. *fol.* 42. *tit.* Czopowe, y Nowe Mytá W. X. Lit.

Libertácya wśi Kiełczewa, y Koreblewa, w Powiećie Kośćiáńskim, leżących, ná wychowánie, w náukách, dźieći Szlácheckich, od IMX. Andrzeiá Szołdrskiego Biskupá Poznáńskiego fundowánych, od ſtánowisk y penſiy żołnierskich, *ſub pæna mille marcarum, per tranſgreſſores ſuccumbenda*: Oco *forum* Grod Poznański, *ſine appellatione: ſalvo ſervitio bellico pro expeditione generali. A.* 1649. *fol.* 8. *tit.* Wolność.

Libertáciy, z Kancellárieу Koronney, w ſzelakich, y mándatow, wydawáć przećiwko deklárácyom Woiewodztw y Ziem, ná Seymie przeſzłym. *A.* 1654. względem wydawánia podatkow, wydawáć zákazano, *non oſtantibus jam emanatis in contrarium. A.* 1655. *fol.* 28. *t.* o Libertácyách.

Libertácya do lat 15. dobrom dźiedźicznym Vr. Máćieiá Ruckiego, w *Woiewodztwie Połockim leżących, od wſzelákich Rzeczyp.* podatkow, wyiąwſzy teráźnieyſze pogłowne. *A.* 1662. *fol.* 18. *tit.* Conſens.

Dworu IMP. Ianá Andrzeiá *Morſtiná Podskárbiego W.* Koron w Wárſzáwie ná przedmieśćiu Krákowskim, ná gruncie Stároſtwá Wárſzáwskiego, y z plácem, ták iáko w ſobie ieſt obmurowány, zá *conſenſem* Stároſty Wárſzáwskiego, *juri Terreſtri, in perpetuum*, incorporátia. *A.* 1673. *fol.* 22. *tit.* Incorporatia.

Libertácya plácow Vr. Ciechánowiczá Chorążego Pińskiego w Mieśćie Pińsku będących, od Práwá Mieyskiego: y onych Práwu Ziemskiemu incorporátia. *A.* 1676. *f.* 18. *tit.* Libertátia.

Libertácya Kámienice IMP. Krzyſztofá Pácá Kánclerzá W. W. X. Lit. w Wilnie, ná Zamkowey ulicy, *ab oneribus Civitatis:* y oney *juri Terreſtri incorporatio. Ibid. fol.* 21. *tit.* Libertátia.

Tákaſz Kámienice Vr. Bonifácego Pácá Obożnego W. X. Lit. podle Cerkwie Monáſterá S. Ducha Diſunitow. *Ibid.*

Tákaſz Kámienice Vr. Szymoná Károlá Ogińskiego Podkomorzego Witepskiego, ná Końskiey ulicy. *Ibid.*

Tákaſz Kámienice Vr. Andrzeiá Giełgudá Piſárzá W. X. Lit. ná Zamkowey ulicy. *Ibid.*

Libertátia Dworku Vr. Andrzeiá Susłowiczá Piſárzá Skárbu Koron. ná przedmieśćiu Wárſzáwskim, od ſtawánia gośći *ex officio. A.* 1677. *fol.* 19. *tit.* Libertátia.

Libertácya włok trzech Vbálczyce y Złotorączká názwánych, pod Miáſtem Nowogrodkiem, *ab oneribus civitatis. Ibid. fol.* 16. *tit.* O Tátárách W. X. Lit.

Liber-

Libertácya Dworu ná Prádze, od Krolow nádána Bárćikowskim Małzonkom *approbatur in perpetuum. Ibid f.32. tit.* Approbatia.

Libertácya Kamienice w Piotrkowie, Vr. Máximilianá Grzegorzewskiego Woyskiego Czerskiego, *ab onere ciuili*, y od wſzelákich ſtánowisk, y reſidentiey Sędźiow y Deputatow. *Ibid. fol. 32. tit.* Libertácya.

Libertácya domu, w Wárſzáwie ná przedmieśćiu Krákowskim, Żełázowski názwánego, przez Andrzeiá Trębоſzá Odźwiernego Krolewskiego, do Ołtarzá S. Anny w Kośćiele Oycow Bernardynow Wárſzáwskich ápplikowánego, od ſtawiánia gośći, ták bez Seymu, iáko y pod czás Seymu, *in perpetuum. Salvis oneribus Reipub. & jurisdictione ciuili. Ibid. fol. 35. tit.* Fundatia Ołtarzá.

Libertácya Dworu przy Mieśćie Wárſzáwie, IMP. Władyſłáwá Rejá Woiewody Lubelskiego od jurisdictiey mieyskiey: y onego *juri Terreſtri incorporatio. Ibid. fol. 36. tit.* Incorporátia Dworu.

Libertácya Dworu, w Drogiczynie, ná długiey Vlicy, I. M. P. Stánisłáwá Łużeckiego, Káſztellaná Podláskiego, *à iuriſdictione ciuili, & ab omnibus oneribus militaribus*, y onego *iuriſdictioni Terreſtri incorporatio. Ibidem folio. 37. tit.* Libertácya Dworu.

Libertácya Domu w Drogiczynie Vr. Ianá Chądzyńskiego, Cześniká Bielskiego, *ab oneribus ciuilibus & militaribus*: y onego iuriſdictiey Grodzkiey y Ziemskiey incorporatia. *Ibid.*

Libertácya Domu w Zakroczymiu Vr. Wronowskiego, od wſzelákich ćiężarow mieyskich, y od chlebá zimowego. *Ibidem.*

Libertácya *pewnego gruntu puſtego Szołtyſtwá* ſtárego ná Przedmieśćiu Pilznińskim, Vrodzonemu Władyſłáwowi Cwiki Żelázowskiemu, od wſzelákich ćiężarow, ták Rzeczypoſpolitey, iáko y Dźierżawcow, do lat dźieśiąćiu, dáná. *Ibid. fol. 40. tit.* Approbatia Przywileiu.

Libertácya Kámienice Szláchetnego Krzyſztofá Krauzá, Ráyce Krákowskiego, ná Sławkowskiey Vlicy leżącey, od ſtáwiánia gośći *ex Officio*, ták pod czás Seymu, ziázdow wſzelákich, iáko y bez Seymu, pod czás reſidentiey Krolewskiey. *Ibidem. tit.* Libertácya Kámienice.

Libertácya Dworu I.M. P. Albráchtá Kraśińskiego, Woiewody Mázowieckiego, w Płocku ná Przedmieśćiu leżącego, przed tym Mákowſczyzná, á teraz Kraſna Wola názwánego, z plácem Alánſowskim, z śiedliskámi y rolą, według Przywileiu Krolá I Mći. Auguſtá, *à iuriſdictione ciuili*: y *iuri Terreſtri incorporatio. Ibid. tit.* Libertacya Dworu.

Libertátia Kámienice Wálbáchowskiey, *ad præſens* Giźińskiey, w Wárſzáwie, od wſzelákich *ex Officio* ſtánowisk; y wſzytkich Praw, Dekretow, y Przywileiow, *ratione* teyże Kámienice, nádánych, y ferowánych ápprobátia. *Ibid: fol. 41. tit.* Approbátia Praw.

Táſz Libertátia Kámienicey, Vrodzonego Károlá Zabrzeskiego, w Wárſzáwie ná Vlicy Swiętoiáńskiey, służy. *Ibidem.*

Libertátia od hyberny ná lat ſześć, wśi Záiączkow y Montawow, w Woiewodztwie Pomorskim, przez inundácyą zniſczonych. *Ibid. fol.* 42. *tit.* Wśi.

Libertátia Domu Bochenkowiczowskiego, ná wále w Murách ſámych Stárey Wárſzáwy przy bramie Krákowskiey, częśćią wymurowánego, częśćią wybudowánego, od gośćiá *ex Officio*, ták pod czás Seymu, y innych wſzelákich ziázdow publicznych, iáko y bez Seymu, y przy bytnośći Krolá I. M. *Ibid. fol.* 42. *tit.* Litábercya Domu.

Libertatia Kámienice Badowskiey w Wárſzáwie Stárey, ná Vlicy S. Ianá leżącey, od gośćiá *ex Officio*. *Ibid. fol.* 44. *tit.* Approbátia Przywileiu.

Libertátia Dworu Vr. Ianá Odrowążá Pieniążká, Stároſty Oświećimskiego w Krákowie ná Piasku przećiwko Kośćiołowi Oycow Kármelitow támecznych wybudowánego, *ab omnibus oneribus ciuilibus: immunitatibuſq; Terreſtribus incorporatio. A.* 1677. *fol.* 45. *tit.* Libertátia Dworu.

Libertatia Dworu z ogrodem Vr. Ianá Dobrogoſtá Kraśińskiego Referendarzá Koronnego, Stároſty Wárſzáwskiego, w Wárſzawie, ná długiey Vlicy, między Dworem I. M. P. Stefáná Gębickiego, Káſztellaná Płockiego, á ogrodem Ginterowskim, leżącego, *antiquitùs* Węgrzynowski názwánego, *ab onere* ſtánowienia gośći, *ex Officio*, ták pod czás Seymow y Ziázdow publicznych, iáko y bez Seymow, przy reſidentiey Krolá I. Msci, także *ab omnibus oneribus ciuilibus. Ibidem.*

Libertátia Domu w Wárſzáwie ná Przedmieśćiu, Piotrá Perzewskiego, Odźwiernego Krolewskiego, od gośćiá *ex Officio*, *Ibid. fol.* 46. *tit.* Approbátia.

Libertátia Kámieńczánom, gdźiebykolwiek ośiedli, do lat piętnaſtu, od wſzelkich podatkow ták publicznych, iáko y mieyskich, (oprocz Ceł Koronnych) także od ćiężarow Cechowych. *Ibid. fol.* 47. *tit.* Libertátia.

Záchowano ich przy tey Libertátiey. *A.* 1678. *fol.* 19, *tit.* Miáſto Lwow.

Libertátia Dworu w Grodnie, Vr. Iuſtyny Sopockowney Ruckiewiczowey, Sędźiney Grodzkiey, *ab oneribus ciuilibus. A.* 1677. *f.* 20. *tit.* Wárunek Práwá.

Libertátia Domu w Mińsku ná Zydowskiey Vlicy, Vr. Marćiná Wołodkowiczá, Horodniczego Mińskiego, *cum incorporatione* Práwu Ziemskiemu. *Ibidem fol.* 21. *tit.* Approbátia.

Libertátia, *ab oneribus ciuilibus*, Placow, Dworow y Kámienic, w Miáſtách

ſtách

ſtách, będących, *cum incorporatione iuri Terreſtri.* Iáko to w Wilnie, Dworu ná Sáwickiey Vlicy Vr. Michálá Kolędy, Podſędká Leńskiego, Plácu zá Trocką Bramą, Rzeczyckich Rewkowiczow, názwánego. Vr. Stefáná Fráncíſzká Medekſy Podſtárośćiego Kowińskiego. Kámienice ná Trockiey Vlicy z dawna vprzywileiowáney Vr. Ierzego Tyzenhauſá, Mieczniká W. X. Lit. W Mieśćie Grodnie Plácu Puſtybowskiego, Vr. Thomáſzá Wołowiczá. Dworu Vr. Kaźimierzá Ianá Gázuły. W Kownie Kámienice IMP. Ianá Ogińskiego, Woiewody Mśćiśláwskiego. W Mińsku, Plácow trzech z budynkámi, *& cum omnibus adiacentijs*, Vr. Dádźibogá Łukomskiego, Stolniká Połockiego, Woytá Mińskiego. Támże domu z plácámi, y wſzytkiemi przynależytośćiámi Vr. Michálá Koſtrowickiego. W Wołkowisku, domu z gruntem, Vr. Málchrá Głuſzińskiego. Támże plácu ná Zamkowey Vlicy, Vr. Gzowskiego, Stolniká Orſzáńskiego. Támże plácu w rynku, Vr. Owśiánego Podſtolego Wołkowiskiego. Támże plácu w rynku, Vr. Łukaſzewicá, Piſárzá Zieniskiego Wołkowiskiego. W Nowogrodku, domu ná Krzemienieckiey Vlicy, Vr. Bogusłáwá Vnichowskiego. Támże domu *cum omnibus attinentiis* w rynku przed Kośćiołem Oycow Dominikanow, Wilániowiczowski názwánego. Támże plácu Vr. Krzyſztofá Mozyrskiego, Káźimierzá Mśćiśláwskiego, Podczáſzych Woyniłowiczow. Támże plácow Vr. Theodorá Obuchowiczá, Woiewodźicá Smoleń. Támże Dworu Vrod. Władyſłáwá Wolskiego, Piſarzá Grodzkiego Nowogrodzkiego. Támże Dworu Vr. Przerádowskiego, Podſtolego Nowogrodzkiego. Náoſtátek Przywiley Krolá I. M. Michálá, Szlachetnemu Ianowi Dezauzowi Sekretarzowi Krolewskiemu, *ſuper a exceptionem* Kámienice iego ná Zamkowey Vlicy *ab omni onere ciuili*, ſłużący ápprobowano. *A.* 1677. *fol.* 21. *tit. Immunitas.*

Approbowáno tę Conſtitutią Vr. Medekſy ná plác. *Vide infra.*

Libertácya Kámienic dwuch Vr Marćiná Trzebuchowskiego, Stolniká Przemyſłkiego, w Przemyślu ná Grodzkiey Vlicy, podle Kośćiołá Dominikáńskiego leżących, ná Dwor obroconych, *à iuriſdictione & oneribus ciuilibus: & iuri Terreſtri* incorporatia. *A.* 1678. *fol.* 15. *tit.* Libertátia Dworu.

Libertátia Dworku Vr. Fráńćiſzká Káźimierzá Pláskowskiego, Podczáſzego Trębowelskiego, w Wárſzáwie ná Szerokiey Vlicy, między plácámi, Szláchetnego Ianá Fukierá, y Vrodz. Gizow *nouiter à fundamento* erigowánego, od ſtáwiánia gośći *ex Officio* pod czás Seymow, y bez Seymow, y pod czás innych publicznych ziázdow: y *iuri Terreſtri* incorporátia. *Ibid. tit.* Libertátia Dworku.

Libertátia dwoch włok, iedney w dobrách Krolewskich, ná Kolnie, á drugiey ná Płocku, w Ziemi Łomżeńskiey leżących, ná Rożaniec zápiſánych y vprzywileiowánych, *ab omnibus Reipublicæ oneribus. Ibidem fol.* 22. *tit.* Vwolnienie włok.

Libertatia dwoch włok, do Bráctwá S. Anny, w Mieśćie Łośicách; od rożnych oſob, y mieſczan, zápiſánych y legowánych, *ab omnibus oneribus Reipublicæ, & Ciuitatis:* y *immunitatibus Eccleſiaſticis* incorporátia. *Ibidem. fol.* 24. *tit.* Approbátia.

Libertatia Dworku Vr. Káźimierzá Stánisłáwá Orzeſzká, Podſtolego Mielnickiego, tákże dworku Vr. Woyćiechá Láskowskiego, Mieczniká Mielnickiego, y z plácámi w Mieśćie Mielnicy, *a iuriſdictione ciuili: & iuri Terreſtri* incorporátia. *Ibidem. fol.* 26. *tit.* Libertátia Dworkow.

Táſz libertátia ná dworek y włoki w tymże Mieśćie, Vr. Theodorowi Wierzbie służy. *Ibidem.*

Libertátia plácow y dworow, Vrodzonych, Buttlerow, Máćieiá Krásſowskiego Podkomorzego Mielnickiego, Zbigniewá Oſſolińskiego Stároſty Drohickiego, Adámá Sobolewskiego Podſędká, Sámuelá Kraſnodębskiego Piſárzá Ziemskiego, Stánisłáwá Ołdakowskiego Mieczniká, Drohickich, Woyćiechá Káźimierzá Niemyskiego Woyskiego Mielnickiego; w Drohiczynie leżących, *ab omnibus oneribus ciuilibus, ſtatiuis & hybernis: & iuri Terreſtri* incorporatia. *Ibid. fol.* 31. *tit.* Libertacya.

Táſz Libertácya służy y Vrodzonym, Stánisłáwowi Swiderskiemu Sekretarzowi y Dworzáninowi Pokojowemu Krolá IM. ná pláce y grunty iego, w Mieśćie Łosicách, y Woyćiechowi Skolimowskiemu. *Ibid.*

Libertácya Sławetney Máriánnie Affendykowey, *reſpectu* Małżonká iey, *in obſidione* w Kámieńcu Podolskim zoſtáiącego, od płácenia ceł y myt, do Skarbu Krolá I. M. y Rzeczyp y prywatnych wſzelkich, ták lądowych iáko y wodnych. Także od wſzelakich ćięzarow, podatkow, y powinnośći Miáſtá Lwowá. *Ibid. f.* 33. *tit.* Libertácya.

Teyże pozwolono wolną przedaż *publicè* towárow, bez wſzelkiey od kogoſzkolwiek, we Lwowie, præpeditiey: y kámienicę iey od gośći *ex officio* wſzelákich uwolniono: ták iednák áby pod tę Libertácyą, żaden *non ſe ingerat, ſub pœnis, in legibus, deſcriptis. Ibidem.*

Libertácya plácow, ná dwory w Liwie, przez Vr. Stároſtę Liwskiego wymierzonych Vrodzonym, Káźimierzowi Dąbrowskiemu Cześnikowi Wileńskiemu, Káſprowi Szczeſnęmu Arćiechowskiemu Podſędkowi, y Ianowi Zaliwskiemu Piſárzowi, Ziemskim Liwskim, od żołnierskich, y wſzelákich oſob ſtánowisk. *Iuribus Regalibus & Reipub. proventibuſq;.* Staroſty, *& immunitatibus* Miáſtá *ſalvis. Ibid. fol.* 37. *tit.* Libertácya plácow w Liwie.

Libertácya włok czterech Zarębskie názwánych, y plácow w Mieśćie Nurze, Vr. Ierzemu Oſolińskiemu Podſtolemu Nurskiemu, *ab omnibus oneribus ciuilibus: iuriq; & immunitati Terreſtri incorporatio. Ibid. fol.* 37. *tit.* Libertácya ná Mieśćie Nurze. Li-

Libertácya Dworku Vr. Ianá Páwłowiczá Burgrábiego Mielnickiego, y z gruntem w Mieśćie Mielniku, *ab omnibus oneribus ciwilibus, ſtatiwus, & hybernis: & iuri Terreſtri incorporatio. Ibid. f. 39. t.* Libertácya Dworku.

Libertácya Kámienice Klimeckich názwáney, Szláchetnego Ianá Olſzyńskiego, w Káźimierzu dolnym leżącey, z gruntámi, do niey należącemi, *ab omnibus contributionibus ciwilibus. Ibid. f. 41. t.* Approbácya Przywileiu.

Libertácya Kámienice, Szláchetnego Izáákà Helmerá Sekretarzá Krolewskiego, w Krákowie ná Vlicy S. Anny, leżącey, *ab oneribus ciwilibus*, y od ſtawiánia gośći. Táſz Libertácya y ogrodowi iego do teyże Kámienice należącemu służy. *Ibid. f. 42. t.* Libertácya Kámienice.

Libertácya Kámienice Vr. Káſprá Sczeſnego Arćiechowskiego Podſędká Liwskiego, y Anny Reydowny Małżonkow, w Lublinie, ná Oleyney Vliey, od ſtawiánia Deputatow Trybunálskich, y wſzytkich *generaliter*, pod wſzelákie ziázdy publiczne, gośći. *Ibid. f. 42. tit.* Vwolnienie Kámienic.

Libertácya Kámienic w Lublinie leżących, Vrodzonych, Fráncifzká Stoińskiego Lubelskiego, y Olędzkiego Łukowskiego, Sędźiow Ziemskich, także Ianá Czyzá Podſtolego Wileńskiego, y Alexandrá Humeronickiego, od ſtawiánia Deputatow Trybunálskich, y y wſzelákich gośći. *Ibid. fol. 44. tit.* Libertácya Kámienice.

Libertácya włok dwuch, y plácow dwuch, w Mieśćie Szereſzowie, ná prowiżyą Rozáńcá legowánych, od wſzelákich contribucyi. *Ibid. f. 17. tit.* Włok dwie.

Libertácya dworku Brećianká názwánego, Vr. Bogusłáwá Vnichowskiego Piſárza Ziemskiego Nowogrodzkiego, w Mieśćie Nowogrodku, leżącego, *ab onere ciwili: & iuri Terreſtri incorporatio. A. 1678. fol. 16, tit. Reaſſumptio* Conſtitucyey Miáſtá Nowogrodká.

Libertácya Kámienice w Wilnie wedle bramy Rudnickiey, Vr. Pogirskiego Márſzałká Rzeczyckiego, y Kámienice Vr. Lettawá Straźniká Polnego, Drochyczynská názwáney, ná Subaczy Vlicy będącey; *ab omni onere ciwili: & iuri Terreſtri incorporatio. Ibid. fol. 19. tit.* Rozſądzenie Zasług.

Libertácya cudzoźiemcom w Białey w W. X. Lit. nowo funduiącym ſię, *ab omnibus oneribus, ſine quawis exceptione*, do lat piętnaſtu. *A. 1678. fol. 20. tit.* Libertácya.

Libertácya Kámienice z plácem y ogrodem, w Brześćiu Litewskim, IMP. Ianá Károlá Kopćiá Káſztellaná Trockiego: y Folwárczku z przynależytośćiámi nie dáleko od drogi, do Kobrynia iádąc z Brześćia, z Kárczmą ná Zawryncu. *Item* Dworu w Mielniku z ogrodem y plácami wapiennemi. *Item* Dworow, plácow, y ogrodow

dow polnych, w Pińsku, ná ktorych Klaſztor Oycow Benedyktynow zbudowány. *Item* Domu y plácow wapiennych w Łohiſzynie, ták pomienionego IMP. Kopćiá, iáko y Oycow Benedyktynow, *ab omnibus oneribus ciuilibus. A.* 1678. *fol.* 22. *tit.* Libertácya Dworu, y Plácow.

Libertácya plácu z dworem w Grodnie, IMP. Márcyáná Ogińskiego Woiewody Trockiego, nád rzeką Niemnem będącego, Dźietkowski, Czarnobáiowski, y Klimowski názwánego, w iednym obrębie zoſtáiącego, *ab omnibus oneribus*, tákże od ſtánowisk *etiam* pod czás Seymu, *& ab hybernis*: y *iuri Terreſtri incorporatio. Ibid. fol.* 21. *tit.* Libertácye.

Libertácya tákowaſz plácow z Dworem, IMP. Ianá Ogińskiego Woiewody Mśćisłáwskiego, w Grodnie ná moſtowey Vlicy leżących. *Ibid.*

Libertácya tákowaſz Kámienice IMP. Krzyſztofa Ieſmáná Woiewowody Smoleńskiego w Wilnie, ná ſzkláney ulicy, leżącey. *Ibid.*

Libertácya tákowaſz dworu z plácámi, ley Mći Pániey Buthlerowey Podkomorzyny Koronney, ná Kurhanie w końcu Miáſtá Grodná, leżącego. *Ibid.*

Libertácya tákowaſz plácu z dworem Vr. Cypryaná Páwłá Brzoſtozskiego Referendarzá W. X. Lit. w Grodnie ná ulicy moſtowey, przy Klaſztorze Pánien Bernardynek leżącego. *Ibid.*

Libertácya włok dwuch, y plácow w Łohiſzynie z Kárczmą, tudźieſz y inſzych plácow w tymże Mieśćie; Vr. Dolskiego Podczáſzego W. X. Lit. własnych, *ab omnibus oneribus ciuilibus. Ibid.*

Libertácya Kámienice w Wilnie Rudominowska názwáney, ná ulicy Wileńskiey leżącey; Vr. Krzyſztofa Białozorá, Staroſty Vpitskiego, *ab omnibus oneribus ciuilibus. Ibid.*

Libertácya Vr. Hieronyma Piaſeckiego, Márſzałká Słonimskiego, ná Podſádziu w Grodnie leżącego, *ab omnibus oneribus*, y od Stánowisk *etiam* pod czás Seymu, *& ab hybernis*: *& iuri Terreſtri* incorporátia. *Ibid.*

Libertácya plácu puſtego Engielbrychtowski názwánego, w Wilnie ná Zamkowey vlicy leżącego, Vr. Kázimierzá Czyzá, Podkomorzego Wileńskiego, od iuriſdictiey mieyskiey: *& iuri Tereſtri incorporatio. Ibid.*

Libertácya plácu w Grodnie ná mieyskim gruncie, y z Dworem, Vr. Ludowiki Károliney Xiężny Rádźiwiłowney, Koniuſzanki W. X. L. od iuriſdictiey mieyskiey: *& iuri Terreſtri* incorporatia, *Ibid.*

Libertácya gruntow teyże Vr. Xiężny Rádźiwiłowney, w Połocku, Nowogrodku, y Mińsku leżących, od wſzelákich ciężarow mieyskich, y ſtánowienia *ex officio* Sędźiow Trybunalskskich, Commiſſarzow, y innych oſob Szlácheckich, ná Ziázdách publicznych. *Ibidem.*

Libertá-

Libertácya Kamienice w Wilnie, ná vlicy Trockiey, Pogroſzewska názwáney, Vr. Leonárdá Poćieiá Sędźiego Ziemskiego Brzeſckiego, od iuriſdictiey mieyskiey, y wſzelkich *in genere* ćiężarow, y ſtánowisk. *Ibidem.*

Libertácye, Dworu w Rośienách Vr. Ianá Gruſzewskiego, Chorążego Xięſtwá Zmudzkiego, w rynku będącego, także plácu Vr. Leoná Kázimierza Połubińskiego, Woiewodźicá Nowogrodzkiego, w tymże Mieśćie Rosienách, ná Gieyſzowskiey vlicy, leżącego, z gruntem Vpety, w tymże Xięſtwie, ięmu służącym, *ab omnibus ciuitatenſibus oneribus: & iuri Terreſtri* incorporatia. *Ibid.*

Libertácye, plácu Vr. Michała Wołowiczá, Podkomorzego Słonimskiego, w Słonimie, ná vlicy Apánáſzowskiey leżącego, y plácu Vr. Dominiká Tyſzkiewiczá, Stolniká Słonimskiego, Málchtowski názwánego támże w Słonimie w rynku leżącego, *ab omnibus oneribus ciuilibus. & iuri Terreſtri* incorporátia. *Ibid.*

Libertácya Vr. Stefánowi Fráncíſzkowi Medekſzy, Podſędkowi Kowieńskiemu, ná domy iego, ieden w Wilnie, ná Iopowey vlicy, drugi w Kownie Kláwſzyſzki názwány, z murámi w obieiuch, trzeći w Wilkowiskách, od wſzelákich ćiężarow mieyskich, y ſtánowisk. Przy tym ápprobátia przeſzłego Seymu Conſtitutiey, ná pláć iego Wileński, zá Trocką Bramą, Rzeczycki názwány. *Ibid.*

Libertácya Andrzeiowi Káźimierzowi Skoroboháteniu, Skárbnemu W. X. Lit. Piſárzowi Grodzkiemu Trockiemu, ná pláce, ieden w Mieśćie Trokách, á drugi w Grodnie, od iuriſdictiey Zamkowey, y mieyskiey, y wſzytkich exáctiy: y one wiecznośćią mu conferowano. *Ibidem.*

Libertácya Vr. Andrzeiowi Scypionowi Chorążemu Wendeńskiemu, ná Dom z placem w Grodnie, ná Wileńskiey vlicy, *ab omnibus oneribus ciuitatenſibus: & iuri Terreſtri* incorporátia. *Ibid.*

Libertácya Vr. Károlowi Márſonowi, Stároście Krzewskiemu, ná Kámienicę w Wilnie názwaną Baczkowska, *à iuriſdictione ciuili: & iuri Terreſtri* incorporátia. *Ibid.*

Libertácya tákaſz Vrodz. Iozefowi Kozłowskiemu, ná Kámienicę w Wilnie ná Końskiey vlicy: *Ibid.*

Libertácya Vr. Dánielowi Woynie Iaśienieckiemu, Podſtároścíemu Ieźierzyńskiemu, ná dwor iego z plácem, w Witebsku, pod gurą pokrowską, ná vlicy Podźwińskiey, nád rzeką Wiedźbą leżący, *ab oneribus Ciuitatis: & iuri Terreſtri incorporatio. Ibid.*

Libertácya tákaſz Vrodz. Iákubowi Łábęckiemu, Miecznikowi Kijowskiemu, ná Dwor iego w Grodnie. *Ibid.*

Libertácya Vrodzonym, Románowi Zywołtowi, Budowniczęmu Połockiemu, y Alexándrze Sopockownie Małżonkom, ná pláce dwá między vlicámi, Podolską y Bernárdyńską w Grodnie, od składek mieyskich, y ſtánowienia gośći *ex officio. Ibid.*

Liber-

Libertácya Vr. Leonowi Eyſmontowi, y Máryánnie Małżonkom, ná Kámienicę z przynależytośćiámi, w Grodnie, od ſtánowienia gośćiá *ex officio*, y od wſzelákich exákcyi. *Ibidem.*

Libertácya Domu z plácem w Nowogrodku, Vr. Ianá Kierſnowskiego, Podſędká Nowogrodzkiego, nazwánego Lubiánkowski, ná vlicy Ceryńskiey, *alias* Dubotowskiey leżącego. Także Domu z plácem Vr. Krzyſztofá Mogilnickiego, ná teyże vlicy w Zamku zá Cerkwią założenia S. Ianá będącego, názwánego Odźieryſzyński. *A.* 1652. *fol.* 27. *tit.* Libertácya Domow w Nowogrodku.

Libertácyá plácu Vr. Stánisłáwá Tryzny, Sędźiego Ziemskiego Wołkowyskiego, w Mieśćie w Wołkowysku, *à iuriſdictione ciuili vide tit.* Dobrá.

Libertácya Proboſtwá Chockiego. *vide tit.* Proboſtwá.

Libertácya reſidencyi oſob Mágiſtratowych w Wilnie. *vide tit.* Trybunał.

Libertácya Woiewodztw niektorych zniſzczonych w W. X. Litew. od podatkow. *vide tit.* Podatki.

Libertácya Miaſt. *vide tit.* Miáſtá.

Libertácya Nowego Miáſta ná gránicy Wołoskiey. *v. tit.* Przywiley.

Libertacya włoki przy Przáſnyſzu, ná Ołtarz S. Iácká. *vide tit.* Fundácya.

Odpuſzczenie podátku ktorego álbo Summy iákiey. *vide tit.* Podatki. *tit.* Summy.

Libertácya plácow, ná ktorych Kośćioły ſáme, Collegia, Klaſztory, ábo Rezydencye Kápłáńskie, y Szpitale zásiadły; od podatkow, &c. *vide tit.* Kośćioły.

Libertácya Iezuytow. *vide tit.* Iezuyći.

Libertácya dobr Duchownych Religiey Græckiey. *vide tit.* Græcka Religia.

Libertácya dobr rożnych. *vide tit.* Dobrá.

Libertácya Woiewodztw. *vide tit.* Podátki.

Libertácye wſzelákie podnoſzą, gdy iáki podatek cłá nowy poſtánowią. *Vide tit.* Podatki.

Libertácye Oekonomiy Krolewskich. *v. tit.* Dobrá Oekonomiczne.

Wolności Dobr Szlácheckich. *Vide tit.* Dobrá Ziemskie, *& titulo* Zołnierz.

Libertácye, y Serwitoraty oſob Miáſtá Lwowá. *v. tit.* Miáſto Lwow.

Libertácye wſi, ábo innych iákich dobr Klaſztornych. *vide tit.* Klaſztor.

Libertácyámi Kámienic zásłániáć ſię nie mogą Kupcy cudzoźiemſcy, w Miáſtách W. X. Lit. hándluiący. *vide tit.* Kupcy.

Libertácyom *à iuriſdictione ciuili Varſauienſi* nádánym *derogatum Conſtitutione. A.* 1678. *fol.* 16. *tit.* Miáſto Wárſzáwá.

Libertácya Miáſtom, y włościom Krolewskim, w Woiewodztwách,

Kijow-

Kijowskim, Wołhyńskim, Podolskim, Brácławskim y Czerniechowskim, także w Ziemiách y Powiátách tychże Woiewodztw, y w Ziemi Hálickiey, do lat czterech. *A.* 1649. *fol.* 18. *tit. Securitas. O Libertácyach tych wßytkich rozumiey, że ſą wiecznie nádane, gdźie ſie nie dołożyło do lat pewnych.*

LICOWNY ROK.

STátut o Licownym roku deklárowano, że ſię ściągáć nie ma, tylko ná rzeczy krádźione. *A.* 1578. *fol.* 336. *tit.* O licownym roku. w Mázowieckim, y Podláskim, Woiewodztwách, ſpráwy tákie, tylko ná Rokách Grodzkich, *per Capitaneum loci*, powinne być ſądzone, *ſub nullitate.* á to tákim porządkiem. *In primo termino, Contumacia, in ſecundo Lucrum, & in tertio eodem Lucri, ſatisfactio* ábo *reſtitutio rei ablatæ, cum refuſione damnorum, ſub pæna Infamiæ, quæ in defectu jam ex nunc decernatur.* A kládźienie pozwow, dwie Niedźieli *ante terminos inquiſitionis facionati termini* uprzedzáć ma: Inquizycya záś przed Podſtarośćim, y Vrzędnikiem Ziemskim, ktorego ſobie ſtroná obierze, powinna ſię odpráwowáć. A gdyby ſię pokazáłá, *ex inquiſitione, calumnia*, ná Aktorá *pæna talionis* nakazána być ma, *cum refuſione damnorum liquidatorum in inſtanti. Excepto manifeſto furto*, o ktorym ſtáre Práwo *conſervatur.* *A.* 1613. *f.* 18. *t.* Spoſob Proceſſu.

De Furibus & furtis Herburt. f. 185. t. Fures & ſequ.

LISTY.

PO Státućie Krolá Káźimierzá, chocby kto liſtow ſtárych nimiał, á pokazał to, iſz przy złączániu ſum, ábo oddawániu ſtárych liſtow, ábo teſz, z iednych dobr Krolewskich, ná drugie, ſum przenoſzeniu, zoſtáły iakokolwiek przy Káncellárıey, by teſz daty ſtárych liſtow, w nowych liſtách nie było, ſummy exekucyą nie trácí. *A.* 1562. *fol.* 15. §. Zá potrzebne teſz.

O tymże, y po Státućie Krolá Alexándrá. Wyiąwſzy, gdyby iáśnie ná Seymie od Krolá dowiedźiono było, iſz tákowa zaſtáwá byłá po Státućie Krolá Alexándrá. Nie Metryką iednák dowodzono być ma. *Ibid. f.* 17. *t.* O złączeniu ſummy.

Declaratur, iſz ieśliby *Succeſſor obligatarij*, tákowe Liſty odnawiał, á byłby wątpliwośćią iáką podeyrzánym około przypiſania ſum; tedy przyśiądz ma, iſz tákowe ſummy, nie ná oſzukánię, áni ſzkodę Rzeczypoſp. ſą przypiſne. *Ibid. t.* O Przyſiędze y Dźiale.

Liſtámi ſtáremi gdyby kto pokazał, że po Státućie Krolá Alexandrá, Krolowie cudzemi, álbo w przezyskách odiętemi dobrámi diſponowáli iáko ſwemi, máią być te Dobrá przywracáne: á *cognitio* powinna być ná Seymie. *Ibid. fol.* 24. *t.* O ſądzeniu ſtárych liſtow. *vide tit.* Dobrá.

Liſtow exekucyey podległych *cognitio*, do drugiego Seymu odłożona. *Ibid. f.* 26. *tit.* O Rewizyey liſtow.

Rewidowano ie y ſądzono. *A.* 1563. *f.* 38. *& ſeq.*

Liſty exekucyey podległe zátáione, exekucyą upadáć máią. Dla czego Dekretá Rewizyi ná teráźnieyſzym Seymie odprawionych, w Powiátách własnych áktykowáne być máią, á w Prusiech, ná Sądách Ziemskich, áby obaczyć káżdy mogł Szlachćic, ieśli ie kto zátáił. *Ibid. f.* 45. *t.* Zátáione liſty.

Ale to Práwo, o zátáieniu Liſtow, znieśiono. *A.* 1569. *f.* 186. §. Conſtitucyą.

Sądzenie liſtow ſtárych ieſzcze do dálſzego Seymu odłozono. *A.* 1565. *fol.* 90. *tit.* Sądzenie ſtárych liſtow.

Liſtow exekucyey podległych Swidrygałá, Lwá, y innych Xiążąt *cognitio* do przyſzłego Seymu odłozona. *Ibid.*

Tákże Pruskich, ktore Pruſacy *peremptorie* kłáść powinni. *Ibid. fol.* 97. Pruskie Miáſtá.

Liſty Lwá, Swidrygałá, y innych Xiążąt potwierdzone, z tą deklárácyą, iſz ktokolwiek zá tęmi Liſtámi ieſt *in poſſeſſione* dobr iákichkolwiek, *conſervari* ma wiecznemi czáſy, *juxta tenorem* tychże Liſtow. *A.* 1566. *fol.* 125. *tit.* Liſty Lwá, &c.

A Miáſtá Pruskie, że liſtow nie pokazáły, pozwáć ná przyſzły Seym kazano. *Ibid. tit.* Miáſtá Pruskie.

Że ich nie ukazáły w Exekucyey upádły. *A.* 1567. *fol.* 130. *tit.* Pruskie Miáſtá.

Dekretá wſzytkie Seymu Lubelskiego y Piotrkowskiego, o liśćiech, uczynione, do Powiátow máią być odesłáne, y do Akt wpiſáne y obwołáne, y potrzebuiącym z Káncellárieу wydawáne. *Ibid. fol.* 132. *tit.* Dekretá.

Liſty ná ſummy, Dźierżawcom dobr od Krolá záſtáwionych, *ad rationem* piąćikroć ſtá tyſięcy zło. ktore Krolowi Conſtitucyą *A.* 1567. záćiągnąć pozwolono było, iák wiele ktory dał, ná przyſzłym Seymie, pod ſtráceniem ſummy, pokazáć kazano. *A.* 1567. *fol.* 132. *tit.* O zaſtáwie dobr Krolewskich.

Liſtow ná Wołhyniu, y w Brácłáwskim Woiewodztwie, ná dźiedźiczne y oyczyſte dobrá choćby kto nimiał, á byłby *in pacifica poſſeſſione Bonorum*, ma mieć w nich pokoy, y trzymáć ie, wedle Státutu ſtárego y nowego W.X.L. *A.* 1569. *f.* 159. §. A ieśliby.

Tákże w Xięſtwie Litewskim. *Ibid. fol.* 176. §. A ktoby.

Liſty Semonitowe, Władysłáwowe, Káźimierzowe, Obywátelom Woiewodztwá Belskiego, wiecznośćią ná dobrá ich ſłużące, że zá wieczyſte nádánie máią być rozumiáne, deklárowano, z tym wárunkiem y dokładem, że bez Krolewskiego pozwolenią mogą być przez Poſſeſſory diſponowáne y alienowáne. *A.* 1588. *fol.* 478. *tit.* Wiecznośći Belskie.

Liſtow do Woiewodow Moskiewskich, oprocz Woiewodow y ich Podwoiewodzych, Káſztellánow, Podkomorzych, Stároſtow, Sędźiow, żaden prywatny nie ma piſáć, odmieniáiąc álbo zmnieyſzá-

ſzáiąc tituły; *ſub pæna perduellionis*. *A.* 1637. *f.* 9. *tit.* Zátrzymánie Pokoiu z Moskwą.

Znieſiono tę Conſtitucyą *in perpetuum*, y Drukárzom, áby iey ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. nie wazyli ſię przedrukowywáć, *ſub pæna colli, in Iudicio Tribunalitio, etiam in Iudicio Caſtrenſi*, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. *ad cujuſvis inſtantiam, ſine quavis appellatione, repetenda* zákazano. *A.* 1661. *f.* 7. *tit.* Znieſienie Conſtitucyey.

Liſty Zelázne, *aliàs moratoriæ*, Mieſzczánom, y Zydom, przećiwko Szláchćie, z ſtrony nie płácenia długow, nie máią być dawáne, *ſub nullitate*. A między mieſzczány, y inſzemi oſobámi nie máią być bez ſłuſzney, y w práwách opiſáney przyczyny, z Káncellárycy dawáne. *A.* 1588. *fol.* 458. *tit.* O nie dawániu.

Liſty, Krol ięzykiem Polskim, á łáćińskim expediować ma. *v. t.* Krol. Bez liſtu odpráwnego, od Páná, Czeládźi Towárzyskiey nie wolno odchodźić. *v tit.* Hultáie.

Liſty przypowiedne. *v. tit.* Zołnierz. *tit.* Hetman.

LISZKI MŁODE.

LIſzek młodych nie ma nikt zbieráć, *ſub pæna* 14. *marcarum*, á liſzki roſpuśćić. *A.* 1557. *fol.* 11. §. Liſzek młodych. *Herburt. f. 545. t. Vulpes.*

LOZNI.

LOźni ludźie Szlácheckiey conditiey, *ex termino tacto, in criminalibus, & civilibus*, w Grodźie ſpráwować ſię máią: *Salvâ appellatione* ná Trybunał, ábo Piotrkowski, ábo Lubelski, á w W. X. L. ná Wileński, y gdźie ſię Trybunał odpráwuie, *inter cauſas conſervatas, in duabus ſeptimanis*. *A.* 1611. *fol.* 4. §. Do tego iſz w Mieśćiech náſzych obwiniony. *De vagis, raptoribus, vide ſtatut. Herburt. f. 509. t. vagi.*

Gdyby kto, *in criminali*, Szláchćicá obmowił, y onego do więźienia Zamku ſądowego oddáć, y przy tym inſtygowáć nań chćiał; tákowego więźienia, Vrząd Grodzki, nie ma nikǒu, *ad deciſionem cauſæ, ſub pæna centum marcarum* bronić. *Inſtigans* iednák onego ſtrzedz, y żywnośćią opátrować będźie powinien. Toſz ſię ma rozumieć & *in criminalibus*, że ieśliby obwiniony lozny, ábo *poſſeſſionatum Nobilem*, ábo *Civem*, *de parendo judicato* nie ſtáwił, ábo zaſtáwy iákiey, ktoraby correſpondowáłá *damno*, u Vrzędu nie zoſtáwił; w więźieniu, *ad deciſionem cauſæ, & ſatisfactionem judicato*, zátrzymány przez Vrząd być ma. *Statuto Thorunenſi, de violentia, in Civitatibus, per Nobilem, illata, in robore manente*. A gdy by *inculpatus* nie ſłuſznie do więźienia, *per diſinitivam ſententiam* ználazł ſię być podány; nie z Vrzędem, ále z tym, ktoryby go obwinił, y do Vrzędu podał, *ratione præmiſſorum, in foro competenti, patebit* mu *via*. *Ibid.*

Loznych, Przekupniow, y Rzemieślnikow, ktorzy Práwá mieyskiego nie máiąc, *juriſdictioni civili* nie chcą *parere*, áni oney *ſubeſſe*,

y roznemi hándlámi y rzemieſłámi ſię w Miáſtách báwiąc, do żadnych ćiężarow y podatkow nie chcą ſię przykładáć, Vrzędy Stárośćie y mieyskie od Miaſt odpędzáć máią. A Szláchtá, ták Duchowni, iáko y Swietcy, protegowáć ich nie máią. W domách iednák ták Duchownych, iáko y Szlácheckich, nie máią być imáni, ále práwem trzebá ich repetowáć, á Vrząd Grodzki powinien z nich, pod winą ſtá grzywien, *ad primam requiſitionem*, exekucyą, *nullo habito reſpectu*, czynić. *Ibid. fol.* 27. *tit.* O ludźiách łożnych.

Łożnych ludźi, y hultáiow wſzytkich, pod poſpolite ruſzenie, áby Miáſta, ná ſłużbę wyganiáły, *ſub pœna ducentarum marcarum*, w Grodźie, *ad cuius vis delationem*, bez ápellácyey, *repetenda*, roskazano. *A.* 1621. *fol.* 8. §. *De Plebeis.*

Plura vide tit. Hultáie *& tit.* Spráwy.

Ná łożnych ludźi w Miáſtách Krolewskich, W. X. Lit. bez żadney ſłużby báwiących ſię, y komorą mieſzkáiących pogłowne uchwalone *in A.* 1673. *vide tit.* Podatki.

O łoznych, *ſpeciale* Miáſtu Lwowu, y Wilnu. *vide. tit.* Miáſto Lwow, y Wilno.

Ludźi ſłużebnych, w Stároſtwách Vkráinnych, *reviſio. vide. tit.* Rewizya.

Ludźie ſwawolni, *vide tit. Swawolni.*

LVSTRACYA.

LVſtrácya dobr Krolewskich w pięć lat zawzdy bywáć ma dla przyczynienia, álbo umnieyſzenia Quárty, zá iákiemi przypadkámi. *A.* 1562. *fol.* 22. *tit.* O Luſtracyey.

Znowu o tymże. *A.* 1601. *fol.* 731. §. A ći Luſtratorowie.

Według tego Práwá, wysłáni Luſtratorowie z Seymu, do Wielkiey Polskiey, do Ruśi, do Wołhynia, do Kijowá, do Prus, do Mázowſzá, y Podlaſza. *A.* 1569. *fol.* 186. §. Luſtratory.

Ktorym Luſtratorom iſs Conſtitucya o Rewizorach napiſana, we wßytkim ſłuży; dla tego, vide tit. Rewizorowie.

Ciſz Dobrá wſzytkie, ktorych Rewizorowie nie rewidowáli, luſtrowáć máią. *Ibid.* 1569. *fol.* 186. §. Luſtratory.

Tákże ná Wołyniu, Podláſzu, y w Kijowskiey Ziemi, áby *conſtet*, poki máią być rozdawáne wieczności ábo Lenná, dla oſiadánia tych tám Puſtyń. *Ibid.*

A że w Podláſzu Rewizya do tych czas nie doſzłá, dla tego dáni ná to Rewizorowie ábo Luſtratorowie. *A.* 1576. *fol.* 295. *tit.* Rewizya Podláska.

Tákże do Łucká, Włodźimierzá, Krzemieńcá, Brácłáwiá, Winnice: poniewaſz Stároſtowie támeczni pozwolili dobrowolnie, *præter conſuetudinem, & Legem Vnionis*, z tych Stároſtw quártę

pła-

płáćić, *ſalvo jure* káżdęmu *integro*, ná ſummy ſtáre, przed Vnią, ná dobrá Krolewskie, wnieſione, *& cum hac cautione*, iſz támeczni Stároſtowie, y wſzyſcy obywátęle z potomkámi ſwęmi, exekucyey żadney áni żadnym Práwom y Státutom Koronnym, á zwłaſzczá Státutowi Krolá Alexándrá, y Conſtitucyom, o exekucyey, przed Vnią, y po Vniey, uczynionym podlegáć nie máią, y owſzem ieśliby ná nich iákie Proceſſy y Dekretá, ábo przewody práwne, z ſtrony quárty nie płácenia do tąd, pokazáły ſię; te wſzytkie *ex nunc in perpetuum caſſantur*. *A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* Quártá z Woiewodztw Wołyńskich.

Znowu Luſtrácyą poſtánowiono, ále áſz z przyſzłego Seymu, po wotách Senatorskich y Poſelskich, ná propozycyą, nie przyſtępuiąc do żadnych innych ſpraw, Luſtratorowie náznáczeni być máią. Ktorzy przyśiądz będą powinni ná ſpráwiedliwe rewidowánię prowentow wſzytkich dobr pod Luſtrácyą podpadáiących. *A.* 1598. *fol.* 688. *tit.* Luſtrácya dobr ſtołu náſzego.

Dáni ſą Luſtratorowie, ktorych do przyſzłego Seymu trwáć ma functia. *A.* 1601. *fol.* 727. *t.* Luſtrácya.

Ci powinni luſtrowáć te dobrá, ktore nie były pierwey rewidowáne, y te, ná ktorych ſtáre ſummy ſą extenuowane, z ktorych ſię teraz ábo nic nie płáći, ábo bárdzo máło, *uti ab incerta taxa*. *Item*. Dobrá, ktore ták po Krolowey Annie Stefánowey, iáko y po Krolowey Annie Zygmuntá Trzećiego Małzonce pierwſzey: wyiąwſzy te Stároſtwá y Dźierżáwy, ná ktore dożywocia záſzły, ktore máią podpadáć pod duplę Quártę, iáko y inſze ſtároſtwá, do dwuch lat. á potym ſemiduplę płáćić będą, według teráźnieyſzego poſtánowienia. *Item*. Oekonomie Krolewskie, wyiąwſzy Clá, Zupy, y Oekonomie, *Sámborską*, *Málborską* y wielkie Rządy Krákowskie, z ktorych tylko dwoiá quártá płácona być ma, áſz do czáſu wyżſzey opiſánego, á potym iáko z inſzych Stároſtw pułtory quárty. *Ibid. f.* 729. §. Ci tedy Luſtratorowie.

Od tey Luſtrácyey, y od Quárty drugiey, Vkráinne Stároſtwá, y Dźierżáwy Woiewodztw, Kijowskiego, Brácłáwskiego, Kámienieckiego, y Chmielnik, *ad vitam modernorum poſſeſſorum* uwolnione, tákże Generálſtwá, Krákowskie, Wielkopolskie, Woiewodztwo Kijowskie, Stároſtwo Málborskie, Woytoſtwá, Szołtyſtwá, Rudy, Huty, y wśi Lenne, ábo *jure Vaſallico*, do Zamku ſłużące. *Ibid.* §. Od ktorey to Luſtrácyey.

Dołożono przy tym, że Krol iuſz od tąd po śmierći káżdego z teráźnieyſzych Stároſtow, Oekonomow, Dźierżawcow, ábo po uſtąpieniu dobr przerzeczonych, nie będźie tákowych dobr dawáć, áni ná ceſſią żadnęmu z nich zezwaláć, áſzby były pierwey przez náznáczo Luſtratory z Podskárbim Koronnym, ábo Vrzędem iego luſtrowáne: wedle ktorey Luſtrácyey, y táxy, quártę

płáćić będą, pod wárunkámi o quárćie poſtánowionemi. *Ibid.* §. A po wyśćiu.

Dobr tákże Krolewskich w Piąćiukroć ſtá tyśięcy złotych záſtáwionych, po śmierći teráznicyſzych Poſſeſſorow, nie będźie mogł Krol ináczey *Donatarijs conferre*, áſz po wykupnie ábo ſpłáceniu ſummy, doſtátecznie luſtrowáne będą. nie inkludując w to ſum Woiewodztwá Podláskiego, ktore w reſtitucyey do Korony, ſą wárowáne. *Ibid. fol.* 730. §. A iſz przez zátrudnienie. Tey Luſtrácyey podlegáć nie máią Wśi, przez Krolá komuſzkolwiek dożywotniem práwem, przed Conſtitucyą, *A.* 1590. confewáne. Quártę iednák drugą, *poſſeſſores*, płáćić z nich powinni, á potym wolno będźie Krolowi záwzdy rozdawáć tákie dobrá, dożywotniem práwem, po luſtrácyey, *non obſtante Conſtitutione*, o Oekonomiách. *Ibid.* §. Nie máią teſz podlegáć.

Luſtrácya w Kijowskim, Wołhyńskim, Brácławskim, Woiewodzwie, áby *ad effectum* przyſzłá, poſtánowiono: z tym iednák wárunkiem, że tey Luſtrácyey, ſame tylko dobrá ſtołu Krolewskiego, ktore Dźierzawcy, práwem dożywotniem, *ad præſens* trzymáią, a nie inſze, podlegáć máią. A Práwá, y wolności Szláchećkie, *in dubium* wokowáne nie będą, ále przy Conſtitucyách przeſzłych zoſtawáć máią: áni exekucya żadna prætendowána być nie ma z tey Luſtrácyey. *Ibid.* §. A iſz w Woiewodztwách.

Luſtrácyey, Stároſtowie, Oekonomowie, y Dźierzawcy, bronić nie máią, *ſub amiſſione* Stároſtow, y Dźierzaw. O co *forum* ná przyſzłym Seymie *peremptorie*, *ad inſtantiam Inſtigatoris Regni*, *ex delatione* Podskárbiego, y Luſtratorow. *Ibid.* §. A tey Luſtrácyey.

Luſtratorowie, ná káżdym Seymie, máią być dawáni, ábo przed tym dáni potwierdzeni. *Ibid.*

In caſu mortis iednego, *ſuperſtites* luſtrowáć máią, ná ktorego mieyſce, Krol z conſenſem PP. Rad ták Duchownych, iáko y Swietckich, inſzego deputowáć może. *Ibid.*

Luſtratorom záwzdy przez Dźierzawce powinni być dawáni, w posłuſzeńſtwo, *ad hunc ſolum actum*, Piſarze, Woyći, Włodárze, ábo inni ſłudzy, y Kmiećiowie do robot nie należący, ktorzyby pożytki dobr onych w ſwey ſpráwie mieli, y ich wiádomi byli, áby táni oni Luſtratorowie, zá ich inſtructią, y pokazániem pożytkow, wſzytkiego dowiedźieć ſię, y Inventarze wſzytkie ſporządźić mogli: dla czego przez Luſtratory támże *in inſtante* obowiązáni przyſięgą być mogą. *Ibid. fol.* 731. §. A iſzby tákowe Luſtrácye.

Luſtratorowie, przez Dźierzawce, podeymowáni być máią. *Ibid.*

Luſtratorowie z Seymu náznáczeni, powinni ſię ziáchać do Rávy ná dwie Niedźieli po Swiątkách, y przyſięgę, przed Deputaty, do Quárty náznáczonemi, y przed Stároſtą onego mieyſcá uczynić,

in

in hanc rotham. Ja N. przyśiegam Pánu Bogu wſzechmogącemu w Troycy iedynemu, ze o wſzytkich prowentách dobr Rzeczypoſp: ktore mi ſie kiedy luſtrowáć tráfi, wedle vrzedu mego Luſtratorſkiego, wiernie, y ſprawiedliwie, z pilnośćią dowiádowáć ſie, y one inventowáć bede, ſam przez ſie, nie per ſubſtitutas perſonas, *reſpektu áni áffektu żadnego ná przyiaćiela, áni ná nieprzyiaćiela nie máiąc, áni podárkow żadnych,* eo nomine, *nie biorąc, ále w tym wſzytkim wiernie y ſprawiedliwie ſie záchowuiąc. Ták mi Pánie Boże dopomagay &c.* Ktorym Luſtratorom, Podskárbi Koronny powinien regeſtrá dobr wſzelákich Krolewskich, ktore podpadáć będą pod luſtrácyą, y oraz *ſalaria* káżdemu z nich od Posłow Ziemskich deputowánemu po dwuchſet zł. Polskich, przy Deputatách Quárćiánych, oddáć. *Ibid.* §. A ći Luſtratorowie.

Luſtratorom beśpieczeńſtwo wárowáne, *ſub pæna criminis læſæ Majeſtatis*, według Conſtitutiey 1562. o Rewizorách. *vide tit.* Rewizorowie.

Luſtratorowie inśi náznáczeni. Przyśięgá ich, y Salaria, iáko y w Roku 1601. y według teyże Conſtitutiey máią ſię ſprawowáć. Luſtrowáć powinni Stároſtwá w tych czáśiech zamieſzánych poſzkodzone, á zwłaſzczá, Nowomieyskie, Lubelskie, Sędomirskie, Chęćińskie, Wárſzáwskie, Błońskie, Trembowelskie, Czerskie, Wareckie, Płockie, Koźienickie, y inne, ktoreby kto chćiał z tey miáry, pod Luſtrácyą podáć. Wedle ktorey Luſtrácyey ma być Quártá płácona, do lat czterech, á po wyśćiu tych lat, wedle pierwſzych Rewizyi, y zwyczáiow, *currere* powinná. *A.* 1607. *f.* 842. & 843. *t.* Náznáczenie Luſtratorow.

Znowu inśi náznáczeni, ále o przyśiędze nic. *A.* 1609. *fol.* 908. *tit.* Náznáczenie Luſtratorow.

Znowu naznáczęni: o przyśiędze tákże nic. *A.* 1611. *fol.* 36. *tit.* Náznáczenie Luſtratorow.

Znowu náznáczeni: przyſięgáć, y *Salarium* mieć, powinni, iáko *in A.* 1601. ktore *Salarium* z teráźnieyſzey aukcyey w Quárćie, z Luſtrácyey, przeſzłego roku, w Podolu y w Prusiech uczynioney, ná Luſtratorow z kołá Poſelskiego deputowánych, Pan Podskárbi Koronny, w Ráwie oddawáć ma, do rąk Piſárzow Skárbowych, ktorzy Luſtrácyą z Luſtratorámi odpráwowáć będą; á ći po uczynieniu przez tychże Luſtratorow przyſięgi, oddáć ie onym powinni. *A.* 1616. *fol.* 39. *tit.* Náznáczenie Luſtratorow.

Y Senatorom *Salarium* náznáczono: ále nie ſpecifikowano, iák wiele. *Ibid. f.* 40. §. Ażeby.

Ciſz nie w Ráwie (gdyſz teráźnieyſza deputácya prędko ſię skończy) ále w Grodźie, przy Vrzędnikách Sądowych, gdźie Luſtrácyą záczynáć będą, przyſięgę uczynić máią. *Ibid.* §. A tym Lutratorom.

Ziáchać

Ziáchác ſię máią naydáley zá cztery Niedźiele, ná mieyſce, gdźie im P. Podskárbi Koronny oznáymi, y Luſtrácyą zácząwſzy, kończyć skutecznie pod winą tyśiącá grzywien, o ktorą Inſtygator czynić powinien, á *forum*, wedle práwá, iáko o Quártę. *Ibid.*

Ieśliby ktory w tym czáśie umárł, ábo záchorzał, lubo miał *legagale* że ziáchác nie mogł, tedy Krol, ná to mieyſce, przy Piſarzách Skárbowych, inſzych zeſłác, y onym regeſtrá dobr Luſtrácyey podległych, tákże Rewizyc, Luſtrácye, Inwentarze, według Conſtitutiey *A.* 1601. dla porządnieyſzego odpráwowánia tego Aktu oddác ma. *Ibid.*

Dobrá Stołu Krolewskiego, ták po zmárłey ręce, iáko y po uſtąpieniu, zá *conſenſem* Krolewskim, z ktorych *tanquam ab incertæ taxa*, Quártę płácą, ábo ná ktorychby Summy ſtáre były extenuowáne, ktorey extenuátiey z Przywileiow originálnych wykupná przez Dźierzawce produkowánych dochodźić máią, A Dźierzawcy, z Przywileiámi powinni ſię ſtáwić tám, gdźie ich Luſtratorowie obwieſczą. *Ibid. fol.* 39. *tit.* Náznáczenie Luſtratorow.

Stároſtwo Drohickie, iſz Stároſtá pozwolił ie luſtrowác, ma być od tychże Luſtratorow luſtrowáne. *Ibid fol.* 17. *tit.* Luſtrácya.

Znowu Luſtratorowie náznáczeni. O przyśiędze nic: á *ſalarium* z Quárty zwyczáyne mieć máią. *A.* 1620. *fol.* 25. *tit.* Náznáczenie Luſtratorow.

Ciſz Dobrá Krolewskie w Ruśi y Podolu, przez Nieprzyiaćielá ſpuſtoſzone rewidowác máią, y ziáchác ſię, zá obwieſczeniem P. Podskárbiego, ná mieyſce náznáczone. *Ibid. fol.* 26. §. Ciſz Luſtratorowie.

Nie luſtrowáli. Kazano im tedy znowu, żeby tę functią, gdy tego będźie potrzebá, y od Skárbu o tym będą obwieſczeni, odpráwili, zá to *Salarium*, ktore wźięli. A ieśliby ktory był *legalitate impeditus*; ma dác *Salarium* tęmu, ktory ná mieyſce iego będźie ſubſtituowány. *A.* 1621. *fol.* 19. *tit.* O Luſtratorách.

Ieſzcze nie uczynili doſyć powinnośći. Roskazano, áby uczynili, *ſub pœna in Conſtitutione A.* 1616. *expreſſâ*, to ieſt, *mille marcarum*, iáko o Quártę. *A.* 1623. *fol.* 14. *tit.* Luſtratorowie.

Znowu, náznáczeni, ktorym P. Podskárbi Koronny, *Salaria* z Quárty dác powinien. Iesli iednák ktory z nich przed tym wźiął *ſalarium*, tedy o tymże teraz funkcyą tę odpráwić ma. *A.* 1627. *fol.* 15. *tit.* Luſtratorowie.

Szácunek zboż, podług Luſtrátiey *A.* 1626. máią czynić. *Ibid.*

Pruskie Woiewodztwá, iſz ſą od Nieprzyiaćielá, y Żołnierzá ſpuſtoſzone, wolne od tey Luſtrácyey uczyniono. Zá uſpokoieniem iednák tey Prowincyey; Rewizorowie ná uznánie ſzkod, z przyſzłych Seymow, máią być wyſłáni, według ktorey Rewizycy, ták za przeſzłe látá, Quárty dopłácać, iáko y ná przyſzłe czáſy, do

lat,

lat, według Práwá, opiſánych, płácić Quártę, Stároſtowie y Dźierzawcy dobr Krolewskich powinni będą. *Ibid. fol.* 16. §. A Pruskie Woiewodztwá.

Stároſtwo Kiſzáwskie od Luſtrácyey uwolniono, *ad vitam* Vr. Ianá Bąkowskiego Chorążego Malborskiego Stároſty Kiſzáwskiego. Quártá iednák náznáczona, co rok, z niego płácona być ma. *A.* 1616. *fol.* 20. *tit.* Luſtrácya.

Luſtratorowie do Stároſtwá Krzępickiego náznáczeni: ktorzy w Grodźie bliżſzym, iako Luſtratorowie przyſięgáią, przyśiądz powinni; A z luſtrowáwſzy to Stároſtwo, podług Práwá, y zwyczáiu, Luſtrácyą porządnie ſpiſaną, z podpiſem rąk ſwoich, do Akt Skárbu oddádzą. *A.* 1642. *fol.* 15. *tit.* Luſtrácya.

Luſtratorowie, według dawnego zwyczáiu y prawá poſpolitego, do Dobr Krolewskich, tych tylko ſamych, ná ktorych ſummy iuſz powychodźiły, áboby tym czáſem wyſzły, á ieſzcze nigdy luſtrowáne nie były, y Quárty z nich nie płácono, náznáczeni. Ktorym P. Podskárbi Koronny, *Salaria* z Quárty dáć powinien. *A.* 1635. *fol.* 49. *tit.* Luſtratorowie.

Luſtratorowie do rewidowánia Dobr Krolewskich w Koronie, po zmárłey ręce, iáko y po uſtąpieniu zá *conſenſem* Krolewskim, z ktorych *tanquam ab incerta taxa* Quártę płácą, álbo ná ktorychby ſtáre ſummy były extenuowáne: czego z Przywileiow originálnych, y wykupną przez Dźierzawce, dochodźić máią. *A.* 1649. *fol.* 15. *tit.* Luſtrácya.

Ciſz, w Prusiech *Bona emphiteutica*, ktorym látá wyſzły, y wſzytkie do tych czáſow deſolácyámi ſię záſtáwiáiące; tákże w Ruśi, ná Vkráinie, w Podolu, y w Woiewodztwách, Wołyńskim, Lubelskim, y Beſkim, rewidowáć máią: y tego wſzytkiego relácyą ná przyſzłym Seymie uczynią. *Ibid.*

Nie przyſzłá *ad effectum* tá Conſtitutia. Reáſſumowano ią tedy *in toto*, y Luſtratory náznáczono, z tym dokładem, áby o ſpuſtoſzeniu Dobr Krolewskich, przez kogoby ſię ſtáło, inquiſitią uczynili. *A.* 1654. *fol.* 21. *tit.* Luſtrácya.

Luſtratorowie do wſzytkich Dobr Krolewskich, ták luſtrowánych, iáko y nie luſtrowánych, po wſzytkiey Koronie, náznáczeni. Ktorzy *ante omnia* przyśiądz powinni, że ten Vrząd wiernie, y ſpráwiedliwie, z wielką pilnośćią, ſami przez ſię, nie przez ſubſtituty ſwoie, odpráwowáć będą: upominkow żadnych brać, czeládźi, koni, nád zwyczáyną potrzebę ſwoię, ná tey functiey mieć, (y w *Conſtit.* 1635. *quæ ſupra*, toſz *de comitatu warowano*) w Dobrách, po Luſtrácyey odpráwioney, nád potrzebę, dłużey báwić ſię nie będą, áni podwod żadnych brać. Ktorą przyſięgę ná Sądách bliskich, Ziemskich, ábo Grodzkich, przed zupełnym Vrzędem wykonawſzy, *authenticè* do P. Podskárbiego Koronnego odesłáć powinni. *A.* 1659. *fol.* 13. *tit. Luſtratio.*

Ciſz między innemi prowentámi, creſcentie obaczyć, y oſzácowawſzy, Quártę z nich y innych dochodow poſtánowić máią. *Ibid. fol.* 13. §. A tę functią.

W dobrách nie luſtrowanych, Przywileie, á w Prusiech *jura emphiteutica* rewidowawſzy, iák dáwne gdźie ſummy, y *emphiteuſes* expirowáły, y ieżeli przed woyną doſyć im uczynili, inquiſitią uczyniwſzy, connotować y Skárbowi oddáć powinni. *Ibid.*

De cætero, ad actum hunc reáſſumowano Conſtitutie dawne, o Luſtrácyách, *ſub pœnis fiſci, ad inſtantiam Inſtigatoris Regni, repetendus. Ibid.*

Ieśliby ktory Deputat renuntiował, ábo *legaliter impeditus* był; ma o tym Skárbowi nie mięſzkánic, przed czáſem oznáymić: ná ktorego mieyſce, Krol, inſzego *ſubſtituet. Ibid.*

Że potym, według tey Luſtrácyey, Quartá ma być płácona. *vide tit.* Quartá.

Tymże Luſtratorom dokończyć luſtrácyi kazano, tám gdźie nie luſtrowáli: *A.* 1661. *fol.* 6. *tit.* O ſtárey Quarćie.

Tymże, áby Luſtrácye wſzytkie ſpiſawſzy porządnie, rękámi ſwémi podpiſane, y zápieczętowáne, do Grodow pierwſzych káżdego Woiewodztwá, *per oblatam*, podáli, roskazano. Ktore Vrzędy Grodzkie, przyimować ie, y do Ksiąg áktikować máią, bez koſztow. *Ibid.*

Luſtratorow *in A.* 1659. do Mázowſzá deputowánych, áby te Dobrá rewidowáli, ktorych ná on czás Krolowa IM. Ludowiká Márya, *jure reformationis* one trzymáiąc, rewidować nie pozwoliłá byłá, obowiązano: y Conſtitucyą pomienioną 1659. reáſſumowano. *A.* 1673. *fol.* 25. *tit.* O Dobrách w Mázowſzu.

Luſtrácya przeſzłá Stároſtwá Przemyſkiego, w niektorych punctách, do Seymowey deciſiey ſuſpendowána, nie mogąc być ná tym Scymie reſolwowána; znowu ieſt poſtánowiona, y Deputatowie náznáczeni ták, áby prowentá wſzytkie, *prævio juramento ſuper officium ſuum*, zrewidowáli, y Quártę táką poſtánowili, ktoraby nie wątpliwie Skárbu Koronnego *quotannis* dochodźiłá. *A.* 1670. *fol.* 29. *tit.* Luſtrácya.

Nie doſzłá tá Luſtrácya: y Luſtratorowie *functioni ſuæ renuntiárunt.* Inſi tedy, tákimże, *ut ſupra*, ſpoſobem, náznáczeni. Stároſtá iednák juridiczny Przemyſłki, od penſiey ſobie náznáczoney ná juridykę, płáćić nie będźie powinien. *A.* 1673. *fol.* 33. *tit.* Luſtrácya Przemyſłka.

Luſtrácya w Dobrách *generaliter* wſzytkich Krolewskich y Duchownych w Woiewodztwie Wołyń. poſtánowiona. Ktorą Luſtratorowie ná przyſzłym Seymiku *Relationis* obráni, (*prævio* ná tę functią *juramento*, iáko ſpráwiedliwie, według P. Bogá, y ſumnienia,

nią, *non ex favore, nec odio*, rewidować y ſpiſować będą) odprá-wią, y regeſtrá luſtrácyi, kazdy w ſwoich Powiátách, do Grodu podádzą: Także ſzelężne y czopowe, w iák naylepſzy ſpoſob y porządek wprowádzą. A tey Rewizycy w dobrách ſwoich nikt bronić nie ma, áni ſię zásłániáć żadnemi libertátiámi, ábo exceptiámi (ktore *præſenti lege abrogantur*) *ſub pæna peculatûs*. Spoſob zás y porządek około tego, Woiewodztwá tego obywátele, ná Seymiku *Relationis* námowią, *non obſtante quavis contradictione*. A to ná káżdy podatek rozumieć ſię ma, ktory *præſenti lege approbatur*. *A.* 1678. *fol.* 14. *tit.* Rewizya Woiewodztwá Wołyńskiego:

Luſtratorowie do wśi Máłczyc, ná fundácyą Kośćioła Studźieńskiego obroconey, żeby *ſub conſcientia* uważyli, iák wiele odpádło intraty, przez odięćie tey wśi, od Stároſtwá Opoczyńskiego, y áby *ductá proportione*, Quartę od tegoſz Stároſtwá uięli, y od płáccnia oney, Stároſtę uwolnili: co *approbatur præſenti lege*. *A.* 1677. *fol.* 27. *tit.* Luſtrácya.

Ná Luſtrácye, Vniwerſały Krolewskie, pod pieczęćią Pokoiową, y Koronną, *ex Senatûs Conſulto*, wychodźić nie máią. *v. tit.* Krol.

Luſtrácya Łanow Wybránieckich. *vide tit.* Wybráńcy.

MALECONTENTI.

Malecontentus iákiegokolwiek ſtanu y powołánia y doſtoieńſtwá, áby ná tym Seymie *pacatè*, w tákiey liczbie, iáka ieſt w Cōſtitutiey. *A.* 1588. (*v. hanc Conſtit. tit. Crimina.*) opiſána, koniecznie ſię ſtáwili, y práktyki, *ratione* podánia, ná Kroleſtwo, mimo wolną Electią, Páná, *& ratione abſoluti dominij*, odkryli, kazano, y oſoby onych, *fide Regiâ, & authoritate Comitiali*, w przyiezdźie y odiezdźie, y w wolnym popierániu, áſſekurowano: y termin takowym ſpráwom náznáczono: ná ktory ieśliby ſię żaden præſentować niechćiał, y to poſtánowienie wzgárdził, y dáley Rzeczpoſp. turbował, y ludźie kupił; ná tymże Seymie *conſultum* być ma, iákoby Rzeczpoſp. od tákowych mięſzánin, uchwałą Seymową, uſpokoiona zoſtáłá. A ieśliby *delator, in probationibus deficeret; pænâ talionis* támże *in inſtanti*, według Práwá, ma być karány. Do tákich ſpraw, y Sądow, kiedy przypádną, z Senatu, y z Posłow, *in prima ſeſſione*, oſoby pewne (ktorzy *ad hunc actum* máią być przyſięgli) ktorzyby áni delátorámi, áni obwinionemi byli, obráni y náznáczeni być powinni, iáko *in cauſa Regis, & Reipub.* wedle pomienioney 1588. Conſtitucyey. *A.* 1607. *fol.* 828. *tit.* Aſſekurácya.

Tęn edykt Seymowy, *in vim Conſtitutionis* promulgowány, ręką Krolewską podpiſany, Pieczęćią Koronną, y W. X. Lit. zápieczętować, y po Grodách bliżſzych rozesłáć, y ná mieyſcách zwy-

kłych publikować, y między ludźie rozſyłáć, Stároſtom y Vrzędnikom wſzelákim do tego należącym, pod winámi przećiwko niedbáłym Stároſtom, w práwie poſpolitym opiſánemi, roſkazano. *Ibid.*

A iſz ſię nikt ná termin nie ſtáwił; zkup ſię im roziáchać kazano: á ná skuteczne Rzęczypoſp. uſpokoienie Commiſſarze náznáczono. *Ibid. fol.* 866. *tit.* Concluſia Seymu.

Declaratur Conſtitutio ſuperior, o áſſekurácyey ná odkryćie práktyk, iſz iáko tęn edykt do pewnego tylko czáſu służył, ták po expirowániu tego tám czáſu, żadney *in poſterum* wagi mieć nie może. *A* 1609. *f.* 888. *tit.* Deklárácya áſſekurácyey.

Malecontentis amniſtia: tudźieſz piſm uſczypliwych *inter Cives*, z okázyey diffidentiy, y tumultow, záſzłych umorzenie. *vide tit. Amniſtia.*

Málmázya y Mußkátelá v. tit. Wino.

Mándaty vide tit. Pozwy.

MARSZAŁKOWIE.

MArſzałek Koronny, przy Vrzędźie ſwym, Dignitarſtwá mieć nie może, bo z Vrzędu tego, y mieyſce, y *Votum*, w Senáćie ma. *A.* 1565. *f.* 84. *tit.* O ſpolności Vrzędow Koronnych.

Y Hetmánem być nie może. *v. tit.* Hetman.

Herburt. f. 273. *t. Marſ ſalcus.*

Márſzałkowie, przez *Czeladź ſwoię, porządku, y pokoiu* przeſtrzegáć máią, ná ktorę ktoby ſię tárgnął, ábo uderzył á nie ránił, ná ręce: á ktoby ránił, ná gárdle ma być karány. Ieśliby záś ći ſłudzy w czym wyſtąpili, ábo komu ubliżyli; przez Marſzałkow nie odwłocznie, zá delácyą, ſpráwiedliwość z nich powinna być czyniona. A gdyby Márſzałkowie ſpráwiedliwości uczynić niechćieli, ábo ſię zbrániáli; ná Kápturze Generálnym ma być uczyniona. *A.* 1573. *fol.* 211. *tit.* §. A tego wſzytkiego.

Gdyby ſię Krolowi tráfiło być w Inflánćiech; Márſzałek Litewski, ieśliby ſam tylko był przy Krolu, Vrząd Márſzałkowski zupełnie ma odpráwować. A iesliby obádwá byli, y Koronny, y W. X. Lit. tym ſpoſobem, iáko ná Seymie, według poſtánowienia Krolá Zygmuntá Auguſtá, záchować ſię zwykło, Vrzędy ſwe odpráwować powinni. *A.* 1589. *fol.* 510. *tit.* Márſzałkow władza w Inflánćiech.

Márſzałkom oboygá Narodu, ſtánowiska rozdawáć, pod czás Elekcyey Krolá, zá użyćiem Woiewodztwá Mázowieckiego (wyiąwſzy *ab iſto onere* Dwory, y Domy Szlácheckie) pozwolono. *A.* 1632.

Co y ná poſlednieyſzych Electiách pozwalano. o czym *vide tit.* Goſpody.

W ſtánowisku Márſzałká W. Koronnego, w Wárſzáwie, Sądy Kápturowe generálne, *ſub Interegnis*, odpráwować ſię powinne. *w Confœderátiách Generálnych Wárſzawſkich.* Stár-

Stárſzy nád Gwárdyą Krolewską, pod władzą y jurisdictią Márſzałkow oboygá Narodow być ma. *v. tit.* Krol.

Między Márſzałkami obudwu Narodow, *ſcript in volum* ſámego tylko porządku, ręką Krolá IM. Ianá Káźimierzá podpiſány, Pieczęćiámi, Koronną, y W.X.L. zápieczętowány, do Akt Metryki obojey podány, *in toto* approbowano. *A.* 1647. *fol.* 43. *tit.* Approbácya ſcriptu.

Márſzałkowie ſwoię zwyczáyną Iurisdictią Márſzałkowską przy ćiáłách Krolow zmárłych, *ſub Interegno*, áſz do Electiey nowego Páná, exequować máią. *w Confœderatiach generálnych Wárſáwſkich. A.* 1632. 1648. *&* 1674.

Márſzałkow, *quoad Iudicia* ná expeditiey Poſpolitego ruſzenia, jurisdictia. *v. tit.* Woysko.

Márſzałkom Koronnym, wolno brać ſądźić, *& prævià inquiſitione, ſine appellatione*, karáć *tumultuantes* ná Zydow, w Miáſtách y Miaſteczkách, pod czás reſidentiey Krolewskiey. *A.* 1676. *fol.* 48. *tit. Securitas* Zydow Krákowskich.

Márſzałkow, Narodowi Ruskiemu, oſobnych mieć pozwolono, *cum dignitate Senatoria*. Ktorzy, według rothy Vrzędnikow Koronnych, przyſięgę wykonáć máią. *w Commiſſiey Hádyáckiey. A.* 1659. *fol.* 52. §. *Privatis* wſzytkim.

Márſzałkowskich Sądow Artykuły, według ktorych, ná káżdym, przy bytności Krolewskiey, mieyſcu, Vrząd Márſzałkowski, ludźie wyſtępne karáć ma, ápprobowano: y one *in volumen Legum* inſerowáć zlecono. *A.* 1678. *fol.* 27. *tit. Approbatio.*

Ktorych ártykułow tákowá ieſt *ſeries*. Naprzod. Aby żaden *cujuscunq; ſtatûs & conditionis, tàm advena, quàm indigena, nemine excepto*, nie śmiał, áni ſię ważył, ták w domách, iáko y ná ulicách żadnych zwad y zamowek czynić, uſzczypliwych ſłow *bonam famam lædentia* drugiemu mowić, áni tumultow ſeditiey, odpowiedźi ná zdrowie czynić, *in duellum* drugiego wyzywáć, ná goſpody cudze y domy gwałtownie náchodźić, y náſyłáć, áni krzywdy ſwey y urázy iakieykolwiek, *privatâ authoritate*, ále urzędownie, dochodźić: ktoby ináczey ſobie poſtąpił, ma być *in recenti facto & crimine, ſine ullis exceptionibus*, przez Vrząd Márſzałkowski ſądzony, y zá wyſtępek ſwoy, podług práwá, y zwyczáiu karány. A ktoby chćiał iakiego turbatorá Vrzędnikowi bronić, ieżeli táki *complex* w tákiey obronie będźie zábity, to *impunè* zoſtać ma; á ieżeliby nie; tedy tá, co y ná Princypałá, ná tákich, *pœna* extendowáná być ma. A ktoby *poſt patratum facinus*, nie będąc *in recenti crimine* poimány ziáchał, ná tákiego w goſpodźie iego, pozew piſány położony być ma; zá ktorym gdyby, na termin náznáczony, ſám przez ſię, álbo przez ſwego Plenipotentá, do Sądu nie ſtánął, tedy *in contumaciam ipſius, præmiſſo tamen*

men ſcrutinio, de facinore per ipſum perpetrato, ná tákim *pœna infamiæ* extendowána być ma.

Aby żaden nie ważył ſię w Miáſtách, ná ziázdách publicznych, po przedmieśćiách, y w okolicznośćiách iego, y ná káżdym innym mieyſcu, pod reſidencyą Náſzą, z ruſznicámi, z czekanámi, z kilofámi, z broniámi niezwyczáynemi, á *generaliter cum armis & in armis ſeditionem præ ſe ferentibus* chodźić, á tym więcey áni do Zamku przyiść, áni wiáchać; á ktoby ſię tego ważył; przez Vrząd Márſzałkowski ma być czternaſtą grzywien karány, *ex delatione cujuſvis*. A ktoby rusnicę nosił, abo z niey ſtrzelał; przez Vrząd Márſzałkowski ma być poimány, y w więźieniu trzymány, áſz winę tęmuſz Vrzędowi dwieśćie grzywien Polskich, w Conſtitucyey 1611. Roku opiſáne odłoży: o ktorym ſtrzelániu, gdyby tęn, u kogo to w Domu, w piwnicy, álbo przed Domem ſię dźiało, Vrzędowi Márſzałkowskiemu nie oznáymił; ma być kakárány winą czternaſtu grzywien, przez tenże Vrząd.

A iſz wiele ná tym należy przy bytności Naſzey, á oſobliwie ná Seymie, gdźie ſię *publica conſilia* Rzeczypoſp. odpráwuią, áby żaden Cudzoźiemiec iákiegokolwiek ſtanu y kondycyeyby był, bądź to pod prætextem towárow iákich, álbo hándlow, bądź to z inſzey potrzeby ſwey prywatney, nie śmiał, áni ſię ważył, *privatâ auctoritate*, bez wiádomości *PP. Márſzałkow*, abo Vrzędow ich, do goſpod wiezdźáć, y one ſobie náymować, *ſub pœna arbitraria* Vrzędu Márſzałkowskiego: á gdźieby Goſpodarz nie dawſzy znáć, iednego, álbo drugiego dniá, do Vrzędu Marſzałkowskiego, o tákim człowieku, onego do ſwego mieſzkánia przyiął, y przechowywał; táki káżdy, iáko *inobediens* woli y roskazániu Náſzemu, ma być karány, przez Vrząd Márſzałkowski, *pœnâ triginta marcarum Polonicalium, in inſtanti, perſolvendarum, & & ſeſſione Turris per ſex ſeptimanas*.

Gźieby teſz kto, pod tákim ziázdem Seymowym, iáko y ná ktorymkolwiek inſzym, przy bytności náſzey, mieyſcu, zwádę záczął, policzek komu, álbo rázy ſine zádał, bronili dobył, choćby nie ráníł; ma być karány winą ſześćiudźieśiąt grzywien, y śiedzeniem w wieży pułroká. A gdyby kto kogo ráníł w Zamku, álbo *in vicinia* Zamku, tákże w naśćiu ná goſpodę, álbo *ex inſidijs*, bądź w domu, bądź w Rynku, álbo y ná Vlicy; ma być ná gárdle karány. Ktoby záś *ex contentione*, á to z piiáńſtwá, rány komu zádał, o podał od Zamku, ná vlicy, álbo ná ktorym innym mieyſcu; tákowy odkupuiąc gárdło, winę dwuch ſet grzywien, *parti & officio per medium*, záplácić będźie powinien, y w wiezy ćwierć roku śiedźieć. Tęn záś, ktoryby, *in juſta defenſione vitæ, gravi laceſſitus iniuriâ*, kogo zráníł; *arbitrio* Sądu Márſzałkowskiego *ſubiacebit*. A ktoby *poſt patratum facinus*, ziáchał; ná takim *pœna Infamiæ* extendowana być ma.

W Go-

W Goſpodách, áby káżdy poczćiwie ſię y skromnie záchował, wyſtępkow żadnych nie czyniąc, y niebeſpieczeńſtwá ogniowego pilno ſię wyſtrzegáiąc. Dla czego káżdy Goſpodarz, powinien mieć wodę w ſtátkách, oſęki, drábiny, y inſze rzeczy do tego nalezące, tákże teſz przy kuchniách w rynku, y gdźie indźiey poſtánowionych, áby te ſtátki pomienione, dla niebeſpieczeńſtwá ogniowego, zgotowáne były. Czego Vrząd Márſzałkowski poſtrzegáć ma, y w tym nie posłuſznych, y niedbáłych winą czternaſtu grzywien karáć. A ktoby ſtátki z wodą y inſze potrzeby do tego nalezące, rąbał y pſował; táki ma być ſtem grzywien karany. Trąbienia żadne, oprocz ſtołow, y wiázdow przednich PP. Senatorow, tákże y ná ſurmách gránia, áby nie były, áſz wednie, á oſobliwie w nocy; gdyſz z tąd zwády między trębáczámi y ſurmáczámi zwykły bywáć.

Pánom Posłom Cudzoźiemskim, tákże y ſługom ich, áby káżdy przyſtoyną uczćiwość oddawał. A ktoby ktoremu nie tylko krzywdę iáką uczynił, ále teſz przykrość iáką y naśmiewiská ſtroił; káżdy przez Vrząd Marſzałkowski, według exceſſu ſwego, karány być ma. Gdźieby ſię komu, álbo ná ulicy gwałty dźiały, ták we dnie, iáko y w nocy, ktoby kolwiek krzeſał, cegłował; tedy ſłudzy Vrzędu Márſzałkowskiego, álbo wártá, máią tákiego ſwawolnego poimáć, y nie máiąc ná żadną oſobę reſpektu, do Vrzędu Márſzałkowskiego oddáć, y o exceſſa, tego pewną ſpráwę dáć. A tám, *ex allegatis & probatis*, Vrząd Márſzałkowski, Decret, według práwá, wydáć ma. A gdźieby kto ná tákowym uczynku, y wyſtępku poimány był; ma podledz winoni, o gwałćie, y o zránieniu zwyſz miánowánym. A ktoby, *perpetrato facinore*, ziáchał, *pœnis ſupraſcriptis ſubiacebit*.

Chłopiętá, *Wyroſtkowie, Kozacy, Máſztálerze*, y inſze podleyſze oſoby, áby hukow, wołánia, ná Zamku nie śmieli czynić, á ktoby ſię ták ſwawolny ználazł; zárázem támże ma być poimány przez ſługi Vrzędowe, y wedle wyſtępku karány; o co áni ſami Pánowie, áni ſłudzy uymować ſię nie máią, bo káżdy ſłuſznie náuczyć czeladź ſwoię może w domu, iáko ſię ná Dworze Náſzym záchować máią. Do tego, do pokoiow y gmáchow Náſzych, ćiſnąć ſię nie máią ále ná dole, á Háyducy przed Zamkiem, pod karániem wzwyſz miánowánym, zoſtawáć máią. Máſztálerze, y inni ſłudzy z Końmi Pánow ſwoich, áby także z wozámi ná ſtronie ſtawáli, bo z tąd zá nie obyczáynym trzymániem koni, częſtokroć ludźie bywáią obrażeni.

Lud wſzeláki poſpolity, ták mieyski, iáko y cudzoźiemski, Turcy, Tátárzy dźicy, Zydźi, y inſzy wſzeláki ſtan, áby od káżdey oſoby zá pokoiem był; á ktoby ſię ták ſwawolnym ználazł; według exceſſu ſwego karány być ma. A iſz tá ſwawola y beſpieczność w lu-

dźiach

dźiách znáyduie ſię, że ieden drugiemu ſwawolnie, bez wiadomośći y zápiſania Stánowniczego, w Goſpody wiezdzac zwykli; tedy zábiegáiąc wſzelákim zwádom y roſterkom, ktore z tákowey przyczyny pochodzą, ktoby ſię tego ważył, żeby ſię przećiw Stánowniczemu ſłowy nie poczćiwemi tárgnął; ma być przez Vrząd Márſzałkowski, wieżą karány. A ktoby ſwawolnie napis Stánowniczemu zmázał, ábo Herb, zá náznaczeniem iego, ná Goſpodźię przybity oddárł; ná tákowym winá 30. grzywien extendowáną być ma.

Ci, co ſłużby, álbo ſpraw zá Dworem nie máią, áni ſię hándlem przyſtoynym, y obmyſlániem uczćiwey żywnośći ſwey báwią, hultáie, tułacze, biegunowie, koſterowie, ktorzy ſię grą, kradźieſtwem, ſzálbierſtwem, pijáńſtwem, y inſzemi nieprzyſtoynemi poſtępkámi báwią, áby przy Mieśćię y okolicznośćiách iego nie byli, y pod iákim pærtextem nie mięſzkáli. á ktoby, po publikowániu tych ártykułow, był ználeźiony; ma być poimány y u pręgierzá ſieczony, przykowány, y z Miáſtá wyswięcony. á ieżeliby ſię znowu wrośił; tęn ſuſz ná gárdle kárán być ma; á zá żadnego tákiego żaden ſię uymować, *ſub pæna complicitatis*, nie ma. A ktoby tákich łotrow w Domu przechowywał; ná takim Domie pæny máią być wskázáne. A gdyby zá daniem Roku ućiekł, ieżeli *poſſeſſionatus*, *in contumaciam*, *pæná Infamiæ* ma być kárany.

Przekupniowie, Przekupki zábiegáiące, Furmáni, ktorzy zá Miáſtá, y ná drogi zábiegáią y zá iezdzáią, á u tych, co żywność do Miáſtá noſzą y wozą, przekupiwſzy, ná rynku one zás, iáko naydrozey mogą, przedáią. Ktoby ſię tego ważył ná przedmieśćiách, y wſzędy na milę od Miáſtá, á był przeświádczony; ma być czternaſtą grzywien kárány Polskich, álbo *in defectu* ſiedzeniem w wieży, y zábrániem tego, co kupuią, oprocz rynku, gdźie będźie wolno każdemu, po zdięciu proporczyká Mieyskiego z Ratuſzá, ktory proporczyk ma trwáć do godźiny dźieſiątey ná pułzegárzu, á z tych zakłádáć ſię, y ſzczyćić ſię nie ma, żeby był ſługą ktorego Páná, gdyſz tákowych, ku ſzkodźie ieden drugiemu żaden ochraniáć nie ma. Tákieyże winie podlegáć máią ći, co drwá przekupuią.

V Szynkarzow w domách y piwnicách, áni teſz w budách, żaden picia żadnego naydáley godźiny oſmy ná pułzegárzu, á ná całym zegárze do czwartey w noc, ſzynkowáć, áni ogniá do teyże godźiny zażywáć nie ma: Ktoby ſię tego ważył; utráceniem naczynia z napoiem, y wieżą karány być ma.

Aby żaden, ták w Mieśćie, iáko y ná przedmieśćiách, u Kupcow, Krámárzow, Rzemieślnikow, Szynkarzow, żadnych rzeczy gwałtem brać nie ważył ſię, iedno według tárgu zapłaćiwſzy; A ktorzy przedawáią, áby pobożnie rzeczy ſwe, według uſtáwy Vrzędu

Már-

Márſzałkowskiego, przedawáli. A ktoby gwałtem komu co wźiął, ieżeli Szláchćic, *in duplo* to, co wźiął, zápłáćić powinien, á ieżeli nie Szláchćić, tedy wroceniem tego, co wźiął gwáłtem, y ſiedzeniem w wieży karány być ma.

Piekárze, Piwowarowie, Szynkarze, Rybácy, wſzelácy Rzemieślnicy, áby towáry, y roboty ſwe, według uſtáwy Vrzędu Márſzałkowskiego, ſpráwiedliwą miárą przedawáli: á ktoby ſię tego ważył, żeby drożey nad uſtawę, więc y mnieyſzą miárą, y wagą, tákże y towáry ſwe przedawał; ma być przez Vrząd Márſzałkowski *toties quoties* winą czternaſtu grzywien karány, *ex delatione cuiuſvis*. A ieśliby ſię u kogo, ták w towárách, iáko y w napoiách, fałſz iáki pokazał; táki ma być pobrániem towárow ábo napoiow, przez Vrząd Márſzałkowski karány *ſalvâ evaſione*, gdyby doſtátecznych probácyi nie było. Towárow żadnych, áby ſię nikt, we dni Swięte, wykłádáć, áni przedawáć, pod winą czternaſtu grzywien nie ważył, y gorzałek przed Kazániem w Swiętá áby nie ſzynkowano nigdźie, á oſobliwie pod Zamkiem, pod winą czternaſtu grzywien.

A iſz ludźie ſwawolni częſtokroć *pœnas*, o zránienie pod bokiem Náſzym, fortelnie uchodzą, tedy áby káżdy Cyrulik, káżdego ránnego pierwey opátrzywſzy, Vrzędowi Márſzałkowskiemu, dowiedźiawſzy ſię iáko go zowią, y kto go ránił, oświádczył, y opowiedźiał, *ſub pœna quatuordecim marcarum Polonicalium, ex delatione cuiuſvis, in Officio Marſchalcali, repetenda.*

Przy Sądach Vrzędu Márſzałkowskiego, áby ſię káżdy uczćiwie y skromnie záchował, pod winami w Práwie poſpolitym, o bespieczeńſtwie Sądow, opiſanemi.

Beſpieczeńſtwo y pokoy ſługom Vrzędu Márſzałkowskiego, ktorzy pokoiu poſpolitego przeſtrzegáć maią, waruiąc, ták deklárujemy, iſz ktoryby ſię ná ktorego ſłowy nie uczćiwemi z nich tárgnął, wieżą ma być karány. A ktoby ręką, choćby nie ránił, gárdło trácić ma.

Białegłowy nierządne, ktoreby ſię uczćiwym á potrzebnym hándlem, y robotámi nie báwiły, mężow ſwych nie miáły, áby w Mieśćie y po Przedmieśćiách záraz nie były, y nie mięſzkáły; á ktoraby ſię báwiła, y ználeść dáłá; ma być poimána, u pręgierzá ſieczona, y ná uſzách náznáczona.

O tákowe tedy, y wſzelákie inſze, podczás Seymowy, y ná káżdym, przy bytności Náſzey, mieyſcu, popełnione exceſſy, káżdy, y wſzelákiey conditicy człowiek, nie excipuiąc ſię *ad forum competens*, áni żadnemi *in cauſis exceſſuum, privilegiis* záſłáwiáiąc, *uti in recenti facto & crimine*; ſpráwowáć ſię powinien przed Vrzędem Márſzałkowskim.

Márſzałkowskiego Sędźiego, przyſięgá *in hanc rotam* powinna być.

Ego N. juro, quia iuſtè ſecundùm Deum, jus ſcriptum, articulos Illuſtriſſimi Dñi Supremi Mareſchalci Regni, vel Magni Ducatûs Lithvaniæ, æquitatem, & partium controverſias iudicabo, recognitionesq; ſuſcipiã, divitis & pauperis, amici & inimici, civis & peregrini, diſcrimine ſublato, & neq; favorem, neq; odium, neq; præmium, neq; pœnas mihi propoſitas curabo, ſed in iudicãdo, ſolum Deum, & ius ſcriptum, æquitatem, partium controverſias, recognitionesq; & in his omnibus iudicium conſciẽtiæ meæ ſequar & audiam; foralia non niſi quæ ab Illuſtriſſimo ſupremo Mareſchalco Regni ordinata fuerint, ratione officij mei percipiam; pretia rebus ad neceſſitatem Curiæ Sereniſſimi Regis importandis, ex æquo, & iuſto iuxta præſcriptum Illuſtriſſimi Mareſchalci imponam, nec quẽquam gravari eo nomine patiar; Salaria Iudicij mei, iuxta moderationem Illuſtriſſimi Mareſchalci percipiam. Securitati publicæ providebo, cauſasq; violatæ ſecuritatis, ſine ſcitu Illuſtriſſimi Mareſchalci ſopiri, & componi non patiar. Scandala & exceſſus per conniventiam non ſubticebo, ſed mihi delata, iuxta meritum & demeritum puniam. Vagos, & è contubernijs Civitatum proſcriptos, prætextu ſervitiorum Curiæ non fovebo; publicis defraudatoribus, ſeu aleatoribus non patrocinabor, aliaq; omnia ad Curiæ ordinationem, & dignitatem Sacræ Regiæ Maieſtatis, Domini mei Clementiſſimi, ſervitia mihi, à ſupremo Illuſtriſſimo Mareſchalco Regni commiſſa, & tradita, fidelitèr & pro poſſe meo faciam, & exequar. Sic me Deus adiuvet, & Sacra Crux Chriſti.

Piſarz záś Márſzałkowski, tak ma przyſięgáć. *Ego N. juro, quia juſtè ſecundum Deum, jus ſcriptum, æquitatem, & partium Controverſias, judicabo, conſulam Iudici, fideliterq; partium recognitiones, controverſias, affectationes, ſeu poſtulationes iuridicas, vel Iudicis Decreta, in Librum Actorum Mareſchalcalium inſcribam, & inſcribi curabo, divitis & pauperis, amici & inimici, Civis & peregrini, diſcrimine ſublato, & neq; favorem, neq; odium, neq; præmium, neq; pœnam mihi propoſitam curabo, ſed in judicando, conſulendo, & ſcribendo, ſolum Deum, & iuſtitiam ſanctam, & æquitatem, partium recognitiones, controverſias, ac Iudicis ſententias, in hiſq; omnibus, conſcientiæ meæ judicium ſequar, & audiam; aliaq; negotia mihi incumbentia, fidelitèr, & pro poſſe meo peragam. Sic me Deus adiuvèt, & Sacra Crux Chriſti.*

Márſzałkowie Powiátowi W. X. Lit. iſż do Sądow należą, tákową przyſięgą, iáko y inſi Sędźiowie, obowiązáni być máią: y ná potym, przez elekcye, obieráni, y *Candidatami*, dla Przywileiow otrzymánia, do Krolá odſyłáni będą. *A.* 1631. *fol.* 41. *tit.* O Márſzałkách Powiátowych W X.Lit:

Ab hinc tych Vrzędow, Krol nie ma oddawáć, tylko iednemu *benè poſſeſſionato* z czterech electow, ná Seymikách Powiátowych obrá-

ńemu.

nęniu. A ktoby *non per electionem* ná Seymiku, ábo *impoſſeſſionatus*, ná ten Vrząd, otrzymał Przywiley; *nullitati ſubiacere* powinien, y Dekretá tákiemu *ſuffragari* nie mogą. *w Exorbitancyach ná Electiey Krola IM. Michała. A.* 1669. *tit.* Márſzałkowie Powiátowi.

Márſzałek Seymikowy. *v. tit.* Seymiki.

Márſzałek Trybunálski. *v. tit.* Trybunał.

Márſzałkowie Poſelſcy, y Deputaci do Conſtitutiy, przyſięgli być powinni. *v. tit.* Seym.

Membrany v. tit. Zapiſy.

Menicá v. tit. Monetá.

METRYKA.

MEtryká nie ſzłá ná dowod, w dochodzeniu *alienatorum bonorum contra Statuta. A.* 1562. *fol.* 17. *tit.* O złączeniu ſummy. *vide tit.* Summy. *Herburt. f. 56. tit. Libri ſeu Regiſtra Cancellariæ*

Metryki Litewskie, ktore przepiſane ſą, z ſtarcmi w Skárbie W. XL. w Wilnie zoſtáiącemi máią być z korrigowáne, przez Deputaty z Seymu tego náznáczone, y rękámi onych podpiſane, áby ſtáre w Skárbie W. X. L. á nowe przy Kánclerzách, dla potrzeby ludźi, chowáne były. Támże záraz y *Privilegia* wſzytkie W. X. L. ktore w Skárbie ſą, przez teſz Deputaty, máią być rewidowáne. *A.* 1607. *fol.* 861. *tit.* O Metrykách W. X. L.

Z tychże Metryk, *prætextu honorum Regálium*, żaden w Máiętnośći ruſzány być nie ma. ále ktorykolwiek Szláchćić do skończenia y záwárćia Vniey ná Seymie Lubelskim, y do tego czáſu, ſpokoynie trzymał; to wedle Státutu, y Práwá W. X. L. y wárunku ná Vniey Lubelskiey uczynionego, wiecznemi czáſy, trzymáć ma, bez wſzelkich trudnośći: wyiąwſzy dobrá Krolewskie y Rzeczypoſp. *liquidi iuris. Ibid.*

Metryki, y Przywileie W. X. L. ktore pod czás náſtępuiącey na Wilno nieprzyiaćielskiey potęgi, z Skárbu Zamku Wileńskiego, nie wiedźieć w czyie ręce ſię doſtáły, P. Podskárbiemu W. X. Lit. przez Inſtigatorá tegoſz Xięſtwá, ná przyſzłym Seymie, *iure vindicare* kązano. *A.* 1667. *fol.* 64. *tit.* Dochodzenie dawnych Metryk.

Reáſſumowano tę Conſtitutią. *A.* 1673. *fol.* 17. *tit.* Dochodzenie dawnych Metryk.

Ná Piſarſtwá dożywotne Metryk Koronnych Káncellárıey wielkiey y mnieyſzey, Przwileie, od Krolá IM. Ianá Trzećiego, Vrodzonym, Maćieiowi Márcyánowi Łádowskiemu, y Mikołáiowi Szulcowi, Sekretarzom Krolewskim, dla lepſzego porządku *Archivi Regni*, y Kśiąg Metrycznych, *cum ſcitu & conſenſu* Ich MM. PP. Pieczętarzow Koronnych, dáne ápprobowano, *cum hac declaratione*, że to iść nie ma *in ſequelam. A.* 1677. *fol.* 22. *tit.* Metryki Koronne.

Metryki iákich zapiſow przyimować nie powinne. *vide tit.* Dobrá Ziemskie.

Z Aktámi Metrycznemi może Krol poſyłáć do chorych, dla zeznánia zapiſow, gdyby kto tego potrzebował. *v. tit.* Zapiſy.

MĘZOBOYCA

Męzoboycá, zá przekonaniem, rok y ſześć Niedziel, ná dnie w wieży ſiedźieć ma: á Krol, żadnemu, ſiedzenia odpuſczáć nie ma: áni w tym Stároſtwie folgę czynić máią, *ſub pœna in Statuto Sigiſmundi Primi. A.* 1550. *fol.* 4. §. A iſz ſię zábiezáły.

Herburt. f. 197. *t. Rurſus anno. & f.* 199. *t. De homicidio & f.* 194. *t. Pro homicidio, poſtremo.*

Ale ktoby z ruſznice kogo ránił, álbo zábił, ſowitą winą ma być karány; o zábićie iednák ma być *ſcrutinium*, *A.* 1557. *fol.* 10. §. Ktoby ſię tego ważył.

De æſtimatione mutilationum, ac vulnerum. Idem Herburt. f. 543.

Gdyby Szláchćić Szláchćicá ná robośie, u roley, zniwá, łąk y innych ktorychkolwiek robot, przy poddánych ſwoich, lub Páńſkich ſtoiącego, ábo robiącego ſamego náſzedſzy wybił, ránił, álbo teſz rękę, álbo nogę mu ućiął, ábo go ná członkách przednieyſzych, ábo głownieyſzych ochromił, á byłby przekonan; ſowiśie rány, członki, chromotę, zapłáćić powinien. A ieśliby zábił; dźieći, álbo Przyiaćiele tego zabitego, máią *in recenti* on gwałt ábo zábićie, zámordowánie, y świeżą krew, ná mieyſcu, gdźie ono męzoboyſtwo popełnione, Woźnemu y Szláchćie od Vrzędu wźiętym ukazáć y oświádczyć. Mężoboycá zaś do Sądu Ziemskiego *proprij ſui Diſtrictûs* pozwány, y tám przekonány, ma być ná dno do wieze wſadzon, y przez dwie leśie y dwánaśśie nedźiel trzyman, á poty niewypuſzczan, poki ſowiśie głowy zábitego nie zápłáći. A iesliby w wiezy umarł; z Máiętnośći iego ma być głową zápłácona dźieśiom, ábo Przyiaćielom zábitego: á iesliby tákie zábićie, ábo ránienie było z ſtrzelby; *ſeſſio turris* y zapłátá czworáká być ma. *Scrutinium* iednák, ták o rány przy robośie zádáne, iáko y o głowę, powinno być doſtateczne, *ſub iuramentis* przez Szláchtę, y inne wſzelákiego Stanu ludźie, onego mieyſcá, gdźieby ſię to ſtáło, Sąſiády, *coram eodem Iudicio Terreſtri, per quemlibet eorum ſeorſim examinatum præſtandis. Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 308. *tit.* O ubićiu.

A gdyby ſię *ex Scrutinio* nálázło, iſz on rániony, nie przy robośie ieſt rániony; tráćić ma one rány. Iesli zás o głowę rzecz idźie, á pokazáłoby ſię *ex ſcrutinio*, że *citatus* zábił; *ſimplex ſolutio capitis & ſeſſio turris* ma być ná nim skazána. *Ibidem.*

W tákich ſprawách, exceptie y ápellácye dáley iść nie mogą, iedno ná Wiecá. *Ibidem.*

Secundus terminus, ma być, wedle Práwá, *peremptorius.* Ná ktorym ieśliby *citatus* nie ſtánął, ábo ziáchał precz; *in tertio termino*, iáko práwu poſpolitęmu nie posłuſzny, ma być wywołan y proſcri-

ſcribowan, á potym przez Vrząd Stárośći ná gárdle karan. A ſtroná, *in bona perlucris correſpondentia, ſervatis ſolitis proceſsûs iuris gradibus*, ma być intromittowána. Práwá zony mężoboyce, ieśliby ie miałá pierwſze, niźli tęn uczynek ſtał ſię, w niczym nie náruſzáiąc. *Ibid*

A ieśliby *plebeius* przy robośie był ránion przez Szláchćicá, á byłby ow Szláchćić, *in eodem Iudicio, cum quinq; teſtibus ſibi in genere paribus convictus;* dźieśięć grzywien ránionęmu, á drugie dźieśięć grzywien Pánu iego zápłáćić ma. A ieśliby zabit był; tedy zá głowę potomkom zábitego, y Pánu iego, winę ſowitą płáćić powinien. Toſz ſię ma rozumieć, y o zábićiu w naśćiu, to ieſt, gdyby Szláchćić náſzedł chłopá w domu iego, y zabił go. *Ibid. fol.* 309. §. A przed ſię:

Gdyby Szláchćić náſzedł Młyn Szláchćicá, y iáki gwałt támże komukolwiek uczynił; ma być łądzon, iákoby to uczynił przy robośie iego. *Ibid. tit.* O Naſzćiu Młyná.

Pomocnicy zábićia Szlácheckiey Oſoby obwinieni, powołáni, y pozwáni, ieśliby z ſześćią świádkow, káżdy z nich z oſobná nie odwiodł ſię, y nie uſpráwiedliwił Aktorowi, áboby upadł wedle práwá *aliquo modo*; winę 30. grzywien Polskich, á trzy Sądowi Ziemskiemu ma przepadáć, y śiedźieć w wieży ná dnie przez dwánaśćie niedźiel: co nima iść w zapłatę głowy, ktorą pryncypał mężoboycá czynić winien. *Ibid. f.* 310. *t.* O Pomocnikách.

Po tym poſtánowiono, áby *contra complices, in cauſis criminalibus*, tákże *ſcrutinium* wywodzone było, *ab utraq; parte*, iáko y *contra principales*. A gdy ſię ukaże *ex ſcrutinio complicitas* umyślna; *poſt convictionem* ma być karána, iáko y Pryncypał. *A.* 1588. *fol.* 465. *tit.* O Pomocnikách.

O mężoboyſtwo, to ieſt, o zábitą głowę Szláchecką, naydáley w niedźiel dwánaśćie, ábo ieśliby ſię to mężoboyſtwo dáleko od Przyiaćioł ſtáło, *à prima notitia*, Powinni, ktorym należeć będźie, proteſtácyą w Grodźie, pod ktorego iuriſdićtią ſię to ſtáło, uczynić, y tę ſpráwę *ſine intermiſſione*, popieráć máią. *Ibidem fol.* 463. *tit.* O Mężoboycách.

Z mężoboycą ták ſię iednáć nikt nie może, áby wieze miał uchodźić. *Alioquin*, y tęn kto zábił, y tęn kto záiednał, winą ná mężoboyce uczynioną, zá inſtáncyą dálſzych powinnych, albo (gdy by tych nie było, lub ná nich ſchodźiło) Vrzędu Grodzkiego, w Trybunale karáni być máią. *Ibid.*

A ieśliby bliżſzy, do roku o wieżę pozywáć, ábo konwinkowáć niechćiał; dálsi pozywać mogą. *Ibid.*

Opiekuni gdyby o głowę, imieniem śierot, popieráć nie chćieli; odpadáć máią od opiek: *à minorennibus interim* ma być *ſuſpenſio* convićtiey, do lat. *Ibid.*

Ciſz ieśliby głowę zábitą z ſtrony wieze záiednáli; pod winę, o záiednániu, *quæ ſupra*, podpadáią. *Ibid.*

Mężoboycá wprzod niſz z wieże wynidźie, *taxam capitis*, ieśli bronią ręczną zábił, dwieśćie czterdźieści grzywien, á ieśli zrusnice, czteryſtá y ośmdźieśiąt grzywien záplácić powinien, ábo ieśliby on w wieży umárł, *ſucceſſores* iego powinni záplácić z dobr iego, potomkom zábitego. *Ibid.*

A ktoby będąc *con-victus*, wieżę *in tempore* nie záſiadł, ábo oney nie wyſiedźiał; *ipſo facto infamus eſt*, y zá przypozwem, ná Grodzkich Rokách, *ſine quibus-vis dilationibus & exceptionibus* ma być publikowány, y przez ſtronę, ábo Stároſtę imány, y ná gárdle kárány, y dobrá iego *æqui-valentia pœnæ*, máią być ſtronie podáne, áſz do zapláty głowy, *per ſucceſſores iure victi*. A to ſię ma rozumieć, ieśliby kto *in cauſa criminali, ratione inſidioſi homicidij, vel alterius cuius-vis criminis* condemnowány zoſtał dekretem Seymowem, ábo w Grodźie w ártykułách Grodzkich. *Ibid.*

Ná Woynę Turecką, záćiągnionym dopuſzczono było z wieże wyniść: ták iednák, áby we dwánáśćie niedźiel, po potrzebie, *ſeſſionem* oney *explerent*. *A.* 1590. *fol.* 570. *tit.* Wyięćie Zołnierzow od práwá. *ad finem.*

Tákże y tym, ktorzy ná Poſpolite ruſzenie iáchác mieli, pod woynę Turecką. *A.* 1621. *f.* 8. §. Ci co teraz *vigore Decretorum.*

O mężoboyſtwo, powołánie *officioſe* uczynione ma wſzytko uprzedźić. *A.* 1588. *fol.* 464. §. Wſzákże to wſzytko.

In cauſis homicidij, ták o głowę zábitą, iáko y o záiednánie oney, co zá świádkowie być máią: y iáko *Scrutinium* odpráwowáne być powinno. *vide tit. Scrutinium.*

Státut o mężoboyſtwách w obronię zdrowia uczynionych, gdyby ſię to iáśnie *ex ſcrutinio* pokazáło, w mocy zoſtáwiono. *Herburt. f. 195 t. Pro homicidio in ſui defenſione commiſſo.* *Homicidia* záś *caſualia* ták deklárowáno; że tylko rozumieć ſię ma w tym *caſu*, gdyby kto, nimáiąc z kim przed tym *contentiones, rixas, & odia*, z przygody zábił człowieká. Ale w Mieśćie, we wśi, przy domu, w polu przeyzrzyſtym, gdźie ludźie chodzą, gdy kto z ruſznice zábiie, *allegatio caſus* iśc nie ma. *A.* 1588. *fol.* 464. §. Státut o mężoboyſtwiech.

O mężoboyſtwo z ruſznice, pod wſzelákiemi Sądámi, y ziázdámi, w Woiewodztwie Płockim, Mázowieckim, y Ráwskim, popełnione, wolno káżdemu, tákiego pozwáć *tacto termino, peremptorio*, przed on Sąd, ábo Vrząd, y tám *cognitio facti* być ma. Co ieśli ſię *ex inquiſitione* pokaze; támże záraz exekucya ma być czyniona, y ſatisfactia nákazána, *ſub pœna Bannitionis*: y wſzytek poſtępek *in eo paſſu* taki być powinien, iáki ſię w Trybunale záchowywa, *ſalvâ appellatione* na bliżſzy Trybunał, ábo Piotrkowski, ábo Lubelski, *in duabus ſeptimanis*. A Trybunał powi-

nien

nien tákie ſpráwy ſądźić *etiam extra Palatinatum, tanquam ex termino conſervatij*. A gdyby ſię táki exceſſ ſtał ná mieyſcu gdźieby Sądu ábo Vrzędu nie było, tedy wolno tákimże poſtępkiem *ad Officium Capitaneale* poſtąpić, *ex citatione literali*. Ieśliby zaś *exceſſivus* z mieyſcá Seymikow, y Sądow ziáchał, máli mu *taxatum terminum* dano, tákowego wolno będźie *ad Officium Caſtrēnſe* pozwáć, *pro eiſdem pœnis*, wedle zwyczáiu Trybunálskiego, y tákiſz poſtępek ma być obſerwowány. Tymże teſz ſpoſobem, *in quatuor articulis Caſtrenſibus*, ſpráwy ná Trybunale ktorymkolwiek, *appellatione* tylko *ſemel interpoſitá*, máią być odprawowáne: *pœná, in eiſdem quatuor articulis antiquá ſalvá in toto manente*. W czym wſzytkim *inquiſitio, ſcrutinia, per Officium Caſtrenſe, & Terreſtres Officiales*, máią być pilnie czynione. *A.* 1598. *fol.* 706. *tit.* Beſpieczeńſtwo Woiewodztw.

Znowu ná drugim mieyſcu. Gdyby Szláchćić Szláchćicá z ruſznice zábił, ábo ránił umyślnie, w tychże Woiewodztwách, á *ex ſcrutinijs* pokazáłoby ſię to *manifeſte*; *pœna Bannitionis perpetuæ* ma być ná nim skazána. O co *forum* ná Rokách Grodzkich oneyże Ziemie ábo Woiewodztwá z wyzey miánowánych, *præmiſſi citatione*, wedle Práwá. A o głowę, *ad forum fori* potomkowie zábitego (*excepto* gdyby ſię to ſtáło *circa invaſionem meram domûs, hoſpitij, & obſeſſionem viæ*) pozywáć máią. O co *ſcrutinium, & diligens inquiſitio, per Capitaneos, & Officiales illius Diſtrictûs* ma ma być: *ſalvâ tamen appellatione* ná Trybunał Piotrkowski, ábo Lubelski, ktory będźie ná tęn czás ſądzony, á termin *in dualus ſeptimanis* ma być *peremptorie* conſerwowány. *Ibid. fol.* 707. *tit.* O mężoboyſtwie z ruſznic.

To Práwo trwáć tylko miáło do powrotu Krolá z Szwecyey. *Ibid.* Ale ie potym reáſſumowano ná wſzytkę Koronę, y W. X. Lit. *in perpetuum*: y áby onęmu *cuivcunq; ſtatûs, conditionis, & præeminentiæ* ludźie podlegali, poſtánowiono, y Vrzędom Grodzkim, Ziemskim, Mieyſkim, á w Prusiech Woiewodzyni, *ſub pœnis ibidem expreſſis*, áby, według pomienionych dwu Conſtitucyi, exekucyą, czynili roskazano. *In robore* zoſtáwuiąc Conſtitucyą, *contra impoſſeſſionatos Nobiles*, *A.* 1557. o noſzeniu ruſznic uchwaloną. *A.* 1611. *fol.* 3. *tit.* Deklárácya beśpieczeńſtwá poſpolitego.

Gdyby kto kogo z ruſznice, lub z łuku zábił, ábo poſtrzelił, ná ziezdźiech y Sądách iakichkolwiek, y biesiádách; nie tylko głowczyzny zábitemu, á ránnemu náwiąskow płaceniem, ále gardłem, *& pœná Infamiæ* karány być ma, *excepto* ieśliby *in invaſione domûs*, ábo goſpody, broniący ſię kogo zábił ábo ránił, zá ſłuſznem wywodem *ſcrutiniorum huic pœnæ* podlegáć nie powinien. Co W. X. Lit. ſłuży. *A.* 1601. *fol.* 759. *t.* O ruſznicách.

Gdyby Szláchćić zabił *plebeium hominem ruſticanum*; przepada

trzy-

trzydźieśći grzywien, ktorych *medietas* Pánu zábitego, á potomkom druga *medietas cedere* powinná. *A.* 1581. *fol.* 372. *tit.* O mężoboyſtwie.

Podwyżſzono *taxam capitis plebeij* ná ſto grzywien, á rány *in duplo*. *A.* 1631. *fol.* 19. *tit. Taxa capitis Plebeiorum.*

O mężoboyſtwo, *in defectu* powinnych zábitego, Pan o ſługę może czynić. A ieſliby Páná nie ſtáło, to potomkowie Páná. *A.* 1588. *fol.* 489. *tit. De homicidio plebeij.*

Plebeius occidens plebeium, capitis pœnâ puniatur. W czym *Scrutinia* záchowáne być máią. *A.* 1581. *fol.* 372. *tit.* O mężoboyſtwie *plebeiorum.*

O mężoboyſtwie. dawnieyſze Práwo ták oboſtrzono, Płockiemu, Mazowieckiemu, y Łęczyckiemu, Woiewodztwom, y Ziemi Dobrzyńskiey, że káżdy, *pro abuſu bombardarum*, w Grodźie ná Querelach *perepmtorię* ſpráwić ſię powinien, y tám *prævią inquiſitione*, ná drugim terminie grzywnámi, podług práwá dawnego, karány być ma. A ieżeliby *in termino* nie ſtał; *pœna perpetuæ bannitionis* ma być ná nim skazána: *ſalvâ appellatione* ná Trybunał, *ab ultimo Decreto, inter cauſas recentium criminum. A.* 1638. *fol.* 39. *tit. Securitas* Ziázdow y nieyſc publicznych.

Przychyláiąc ſię do Conſtitucyey *A.* 1601. y do inſzych, o zábronieniu nie zwykłych broni, y oręzą, poſtánowiono, áby żaden *cuiuscunq; conditionis*, nie ważył ſię od tąd záżywáć, ábo nośić czekanow, *in loco publico*, pod winą dwuch ſet grzywien, ktorą záraz *ex tacto termino, ad inſtantium cuiuscunq; Inſtigatoris Officij, & Iudicij cuiuscunq; in Regno, citatus tanquam peremptorio termino*, powinien odłożyć *parti & Inſtigatori*. *Non obſtante* iednák *hac lege*, záżywániu Czekanow y innych broni ná woynie przećiwko Nieprzyiaćielowi Koronnemu. *A.* 1620. *fol.* 22. *tit.* Zabronienie.

Mężoboyſtwo w Kośćiele *v.* *tit.* Kośćioły.

Mężoboyſtwá, pod *Interregnum*, ná Kápturách ſądzone być máią. *v. tit.* Spráwy.

O zábićiu Oycá, Mátki, Brátá, Sioſtry, Męzá, Zony. *v. tit. Parricidium.*

De Scrutinijs v. tit. Scrutinium.

Gdyby pozwány zábił Actora, & è contra, v. tit. Rany.

O ruſznicach v. tit. Ruſznice.

O ránách. v. tit. Rány:

O wiezy. v. tit. Wieza.

MIARY.

De Menſuris Herburt. fol. 278. *tit. Menſura.*

Miáry, y wagi wſzelákie wſzędźie iednákie być máią: Ktore Woiewodowie po tym Seymie; káżdy w ſwoim Woiewodztwie, uczyniwſzy convocatią Dignitarzow, y Vrzędow Stárosćich, y Rády Miáſtá głownieyſzego w onym że Woiewodztwie, powinni opowie-

powiedźieć, y ſpráwiedliwie wymierzawſzy, one ná Zamki głowne Stároſtom, y do káżdego Miáſtá y Miaſteczká, pod ſwą cechą, oddáć. *A.* 1565. *fol.* 94. *tit.* Vſtáwá ná Wagi y Miáry. *& f.* 180. *t. Fraternitates tollũtur,*

W káżdym Mieśćie y Miaſteczku, ná ratuſzu máią być chowáne. *Ibid. fol.* 95 §. A te wſzytkie miáry y wagi.

Dármo ná ratuſzu kázdemu máią być wymierzone. *Ibid.*

Wſzędy, pod winámi w Státućiech opiſánemi, máią być używáne. *Ibidem.*

Cetnar ma ważyć pięć kámieni; kámień trzydźieści funtow y dwá; funt trzydźieści łotow y dwá, á 48. skoycy. *Ibid. fol.* 94. *t.* Vſtáwá ná Wagi y Miáry.

Łokiec ma być po wſzytkiey Koronie, iáko ná on czás Krákowski· *Ibid. fol.* 95. §. A co ſię tycze łokćiow.

Tákże Kwartá: á cztery kwarty w gárniec iść máią: w beczkę záś gárcy 72. á w báryłę gárcy 24. *Ibid.*

Spy ábo oſpy ſtárą miárą dawáne być máią. *Ibid.*

Woiewodztwu Podláskiemu *ſpecialitèr cavetur*, że miáry tákże łokćie y wagi wſzelákie, iednákie ma mieć, iáko w Wárſzáwie. Czego Woiewodá támeczny doyrzeć, y uſtáwić to powinien ſam przez ſię, álbo przez Podwoiewodze, ktorzy oſiedli być máią. *A.* 1569. *f.* 192. §. Podláskiey Ziemi.

Potym poſtánowiono, áby iednáka miárá byłá w iednym Woiewodztwie: co porownáć powinni, wedle Conſtitutiey 1565. Woiewodowie, káżdy w ſwey iuriſdictiey, do pułroká. *A.* 1588. *fol.* 489. *tit.* Miárá.

Co y Woiewodztwu Krákowskiemu *ſpecialitèr cavetur*: á beczká piwá áby w ſobie miáłá gárcy ſześćdźieśiąt y dwá, *declaratur. A.* 1598. *f.* 707. *tit.* Miárá iednáka.

Po tym áby we wſzytkich Miaſteczkách, ták Krolewskich, iáko Duchownych y Szlácheckich, korce, funt, łokiec, beczká, kwartá, według głownego Miáſtá, w káżdym Woiewodztwie, były, deklárowano, *ſub pœna*, ná Vrzędy Stárośćie, y Woiewodze, *contra negligentes Officiales, ſancitá*, w Trybunale, *ad inſtantiam cuiuſuis, repetenda.* Agdźieby Woiewodá był *remiſſus*; powinność iego, Staroſtá nieyſcá, álbo Vrząd iego *adimplere* ma, *ſub iisdem pœnis. A* 1616. *fol.* 10. *tit.* Korce, Miárá.

Znowu *cum reaſſumptione* Conſtitutiey *A.* 1616. poſtánowiono, áby Vrzędy Mieyskie tego przeſtrzegáły, y práwo to, naydáley w ſześćiu Niedźielách, do exekucyey przywiedli, y miáry wſzytkie teráźnieyſze, od miar głownego Miáſtá, y Ziemie, rozne poznośili, á nowe pomierne, cechą głownego Miáſtá pocechowáne, ná ratuſzu mieli, y dármo ie káżdemu potrzebuiącemu dawáli, á Mieſzczan ktorzyby inſze miáry w domách ſwoich mieć, y onęmi

nęmi mierzac ważyli ſię, winą czternaſtu grzywien karáli. Czego gdyby teſz Vrzędy do skutku *intra tempus præfixum* nie przywiodły ; winą ſtá grzywien karáne być máią, w Grodzkim Vrzędźie, *ſine quavis appellatione, & illius proſequutione*. Ktorey winy połowicá Vrzędowi, á druga ſtronie inſtiguiącey należec ma. *A.* 1633. *fol.* 38. *tit.* O Korcách, wagách, miárách.

W głownych Miáſtách, áby miar nie podnoſzono, áni umnieyſzano, ći ktorzy, podług Conſtitucyey Seymu teráźnieyſzego, *ad pretia rerum* należą, doglądáć máią. *Ibid.*

Ná Xięſtwá, Oświecimskie, y Zatorskie, *ſpecialiter cum reaſſumptione* Conſtitutiey *A.* 1565. & 1633. poſtánowiono, áby iáką miárą, korcámi y cwiertniámi, w Krákowie mierzáią, táką y w tych Xięſtwách, wſzelákie zbozá, po wſzytkich Miaſteczkách, tárgách, y wśiách, mierzano, *ſub pæna centum marcarum*, ná tego, co mierza : o ktorą, *forum* w Trybunale Lubelskim, *inter cauſas Officij*. *A.* 1647. *f.* 10. *tit.* Miáry y korce.

Miáry y wagi, áby Vrzędy Ziemskie, Grodzkie, y Mieyskie, Wileńskie, y Kowińskie, wymierzyły, zlecono, ták áby beczká tárgowa cztery korce Krákowskie bez deptánia, trzęsienia, y wywodzenia wierzchow, y bez wſzelkich nádatkow, w ſobie miáłá : y áby kwarty, gárce, łokćie, ſunty iednákie były. Co uczynić powinni, pomienione Vrzędy, w Wilnie y Kownie, y w innych Miáſtách Krolewskich Sądowych naydáley do Swiątek przyſzłych, pod winą tyśiącá grzywien ná każdego z nich, *abſentiâ duorum aut trium non obſtante*. *A.* 1613. *fol.* 41. *tit.* O Miárách.

Tákowe miáry wymierzone, cechowáne, y zelázem okowáne, ábo z miedźi urobione, iedne ná ratuſzu, á drugie w Grodźie zoſtawáć, y potrzebuiącym wydawáne być máią. Co ſię ma rozumieć, y o innych wſzytkich Miaſteczkách Krolewskich choćiaſz nie Sądowych, tákże Duchownych, y Szlácheckich, ták w *W.* X. Lit. iáko y w Ziemi Zmudzkiey, to ieſt, áby przykładem Wilná y Kowná, tákoweſz miáry wſzędźie iednákie záchowáne były, pod winą w Práwie poſpolitym, ná Stan Szláchecki, opiſaną : o ktorą, przeſtępnego, ábo nieposłuſznego Szlachćicá, álbo Dźierzawcę Krolewſczyżny, każdęmu ukrzywdzonęmu, do Vrzędu Grodzkiego pozwáć, wolno będźie. *Ibid.*

Inſzą miárą, krorąby nie przez pomienione Vrzędy deputowáne poſtánowiona byłá, żaden ſtan kupowáć, áni przedawáć nie może : o co *forum* z Vrzędem Mieyskim, gdźieby w tym był niedbałym, *poſt Curiam Regis*, á z Mieſzczány ná ratuſzu, *ad inſtantiam injuriati*, przy Vrzędźie Grodzkim, bez żadnych dilácyi, według Práwá gościnnego. *Ibid.*

Reáſſumowano tę Conſtitutią, *cum hac declaratione*, áby w Wil-

nie,

nie, Kownie, y w innym káżdym káżdego Woiewodztwá y Powiátu Miesćie głownym, *juxta mentem* pomienioney Conſtitutiey, miárá byłá poſtánowiona, to ieſt, żeby beczká ſtrychowána, miáłá w ſobie gárcy ſiedmdźieſiąt y dwá. W inſzych záś Miáſtách y Miaſteczkách, gdźie ſię mnieyſze odprawuią tárgi, táka ma być poſtánowiona miárá, żeby proportią do beczki pomienioney miáłá. Co Vrzędy Mieyskie w Miáſtach Krolewskich głownych káżdego Woiewodztwá y Powiátu, według teráźnieyſzey Conſtitucyey, powinni *exſequi*, *ſub pœnis* w pomienioney Conſtitucyey *A.* 1613. *ad inſtantiam cuiuscunque*, ná Seymikách Relácyinych blisko przypadáiących, *ſuccumbendis*. A Vrzędy Grodzkie z pilnośćią tego, pod tąſz winą, doglądáć máią. O co ukrzywdzonym ludźiom Stanu Mieyskiego Práwu Máydeburskiemu podległym w Máydeburku y zá Dworem, á ludźiom Stanu Szlácheckiego w Trybunale W. X. Lit. w káżdym terminie, gdźie ſtroná zechce, *forum* będźie. *A.* 1677. *fol.* 18. *tit. Reaſſumptio.*

O korcách *v. tit.* Korce.

MIASTA MIESCZANIE

Miáſtá, áni ich Obywátele, Dobr Ziemskich nie máią kupowáć, *ſub amiſſione*. A kupionych y reſignowánych wolno *propinquioribus iure retractûs* dochodźić, y one rekuperowáć. *A.* 1611. *fol.* 14. *tit.* Miáſtá.

Herburt. f. 83. *t. Modo eximendorum. & fol.* 82. *tit. Cives bona iuris Terreſtris vendât, nec ea acquirât.*

Excipiuntur privati w Krákowie, y w Mieśćiech Pruskich, ktorym wedle práwá wolno Dobrá kupowáć: ále te kupná, Miáſtom nalezeć nie máią. *Ibid.*

Z Mieſczány Dobrá Ziemskie trzymáiącymi, gdy o nie od kogo pozwáni będą, Krol według Práwa, ma ſię záchowáć. *A.* 1550. *fol.* 6. §. Mieſzczánie.

Idem ibid. t. Civium.

Ktorzy Mieyskie Dobrá trzymáią, *æquali modo cum civibus onera & iurisdictionem* ponośić, *reſpectu fundi*, powinni. *A.* 1611. *fol.* 27. *tit.* O ludźiách loznych przy Mieśćie ſię báwiących.

Po tym poſtánowiono, iſz w Miáſtách Krolewskich dobrá *iuri civili* podległe, ſtan Duchowny, Szlácheckí, *quocunq; iuris titulo* trzymáiący, z tych dobr, Kámienic, folwárkow, dworow, y wſzelákich gruntow, podatki wſzelákie publiczne Seymámi, y *Laudis* ná Seymikách, uchwalone płáćić powinni, *ſub pœnis Legum de retentoribus, ſancitis, iure & proceſſu fiſci vindicandis*: A ktorzyby, Bánnicye, ná ſobie, *eo nomine*, lubo od Miaſt, lubo od Poborcow, względem przeſzłych podatkow, otrzymáne mieli; Vrzędy Stárośćie, exekucyą z nich nie odwłocznie uczynić, *ſub pœnis Legibus Regni deſcriptis*; y dobrá tákowych retentorow odbieráć *per executionem* máią. A tę podatki, od pomienionych poſſeſſorow,

Idem f. 299 *tit. Nobile poſſunt habere domos in Civitatibus.*

Poborcy Woiewodztw y Ziem ſami wybierać teraz y ná potym będą, y o nie z retentorámi práwem czynić. Tákowych záś retentorow wſzytkich, dawnych, teraz, y ná potym uchwalonych podatkow, Miáſtá z podpiſem ręki Burmiſtrzowskiey delatę Poborcom, lubo do Grodu, oddáć powinni będą. Toſz ſię ma rozumieć o dobrách, kámienicách, y domách Duchownych, y Szlácheckich, w Mieśćie Krákowie, podatkom z dawná podległych: z ktorych podatki ſoſzámi máią być wydawáne, ráchuiąc z káżdey oſády ták wiele ſympli ſoſzu, ile poborow, ták ná Seymách, iáko y ná Seymikách, uchwalonych będźie. Ktorych to podatkow retentorow, Vrząd mieyski, ná delaćie, podawáć ma: Grunt iednák Przewielebnego Máćieiá Lubieńskiego do Szpitalá Piątkowskiego fundowány, od wſzelkich podatkow wolny ma zoſtawáć. *A.* 1654. *fol.* 13. *tit.* Deklarácya płácenia podatkow.

Przy Miáſtách, Miaſteczkách, wſzelákie iurisdićtie znieśiono, y áby nikomu, bez cechu, piwá w Miáſtách, y ná Przedmieśćiách robić, *ſub pœna peculatûs* nie godźiło ſię, poſtánowiono. Tákże áby wſzyſcy *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis*, grunty y domy, przy Miáſtách, máiący, wſzelkie *onera ciuilia*, zárowno z inſzemi Mieſzczány ponosić byli powinni: *non derogando* Przedmieśćiom, ktore oſobne Iurisdićtie, Práwá, y Cechy z zdawná máią, á nie do Stároſtow należą. *A.* 1659. *fol.* 33. *tit.* Aſſekurácya Miaſt.

Meyskie ſpráwy *aliàs iuris Magdeburgenſis Theutonici & Culmenſis*, zá Dworem máią być ſądzone. *A.* 1578. *f.* 32. §. Tákże o niewydánie.

Mieſzczánie, nie gdźie indźiey, iedno *coram ſuo Magiſtratu, à Magiſtratus, ex officijs ſuis*, przed Krolem: *exceptis ijs cauſis*, ktore ſą Práwem poſpolitem wyrazone, o ktore, *iure Terreſtri* ſpráwować ſię powinni, iáko y o te krzywdy, ktoreby *ex re & occaſione bonorum Terreſtrium*, ktore *iure hæreditário* trzymáią, záchodźiły, tákże *in foro Terreſtri reſpondere* máią. *A.* 1611. *fol.* 27. *tit.* Miaſt Koronnych *extra forum euocatio.*

Miáſta, ktore *bona Terreſtria in commune obtinent, in cauſis & iniurijs merè Terreſtribus*, iáko o wydánie poddánego: o ſpráwiedliwość z poddánych: *in cauſis cædis & ſanguinis: in cauſis occupationis fundorum merè Terreſtrium: in cauſa exciſionis nemorum, borarum, ſylvarum: in cauſis proprij laboris*: y o inſze wſzelákie *liquidi iuris Terreſtris, forum Terreſtre* powinne *pati*, iáko káżdy Szláchćić, *ſine quauis appellatione, & proſecutione poſt Curiam*; ále tylko ná Trybunał. Co ſię záś dotycze *cauſas & actiones ciuiles merè iurisdictioni ciuili ſubiectas*, zwłaſzczá *ratione bonorum & fundorum ciuilium* w Miáſtách: o ſucceſſie po Mieſzczáninie, ábo Mieſzcze: o ſpráwiedliwość z Mieſzczan: o contrákty, długi, hándle, exceſſy, przez Mieſzczány uczynione,

ne, y o inſze wſzelákie, ktore *iuri ciuili Magdeburgenſi ſubſunt*: o tákowe, Miáſtá y Mieſzczánie, nigdźie indźiey pociągáne być nie máią, tylko *ad Officium ciuile competens, cum appellatione poſt Curiam, ſub nullitate Decretorum in foro incompetenti latorum. A.* 1633. *fol.* 25. *tit.* O Sądách.

Práwá iednák, *de ſecuritate Iudiciorum*, ktorymi wſzelkiey conditiey ludźie *in criminalibus* podlegáć máią: y *pœna euocationis*: także o nie oddawánie podatkow uchwalonych, iáko y o niedoſyć uczynienie uſtáwom Vrzędow Woiewodzych, Stároſcinych, *in ſuo robore* záchowáne: *Ibid.*

Non obſtante hac lege, Mieſzczánom wſzytkim, po Miáſtách fortece máiących, mięſzkáiącym, o wſzelkie krzywdy, ſzkody; zgwałcenie, utrácenie, wydánie depozytow, y o inne exceſſy, *ante & poſt ingreſſum Sueticum*, popełnione, ſprawować ſię kazano, *ad inſtantiam cuiuscunque iniuriati*, w Trybunale Koronnym, *ex cruda citatione, inter cauſas fiſci. A.* 1659. *f.* 11. *t.* O dochodzeniu krzywd. Znowu iáko z tákiemi czynić poſtánowiono. *v. t.* Swawolni.

Miaſt y Miaſteczek Rzeczypoſp: beſpieczeńſtwo, z ludźmi wſzelákiey kondycyey, Práwá ich dawne w cále záchowuiąc, pod Interregná wárowano ták, iſz gdźieby kto *in recenti crimine*, iáko ieſt o tym Státut Toruński, był poimány, tákowego Sąd Kápturowy, z Mieyskiem Vrzędem, ná Ratuſzu ſądźić ma, *manente decretorum concluſione penes pluralitatem* Sędźiow Kápturowych; co ſię ták rozumieć ma, że iedná część z Ráycow, á dwie części z Sędźiow Kápturowych, *ad ſuffragia* należeć powinni, y to w ſamych *recentium criminum* ſpráwach. Co iednák pod czás tylko *Interregnum* záchować ſię ma, nic w tym nie deroguiąc, *poſt finitum Interregnum*, Mieyskim práwom, y Státutowi Toruńskiemu. *w Confœderátiách Generálnych Warſáwſkich, ſub Interegnis.* 1632. 1648. 1668. 1674.

Miáſtá *Statuto Torunenſi abuti* nie máią. *v. t.* Státut.

Miáſtom Koronnym, y W.X.Lit. Práwo *de tumultibus*, ktore Krákowu nádáno, ſłuży. *v. infra* Miáſto Krákow.

W Miáſtách Koronnych, y W.X Lit. gdźie Cerkwie *ritûs Græci* zásiągły, zárowno Mieſzczánie, ták Rzymſkiey, iáko y Græckiey Religiey, ſpolnych wolności, ſwobod, záżywáć máią, y żadnemu Religia Græcka do Mágiſtratu przeſzkodą być nie ma. *w Commiſſiey Hádyáckiey. A.* 1659. *f.* 50. §. Więc teſz.

Mieſzczánie, Miaſt poprawować ták, iáko Krol każe, y liczbę przed Stároſtą, y tęmi, ktorych Krol przyda, czynić máią. A Stároſtowie, żeby Miáſtá poprawowáły ſię, doglądáć máią. *A.* 1565. *f.* 101. *tit.* Oprawá Miáſt.

Deputowáne pewne oſoby ku Stároſtom, ná oglądánie poprawy Miaſt, y ſłuchanie liczby z dochodow wſzytkich *in genere*, ktore Miáſtá máią. *A.* 1566. *f.* 126. *t.* Poprawá Miaſtá. Nie

Ale to nie doſzło, bo czás nic był miánowány, od ktorego liczbę z pożytkow wſzytkich czynić mieli. *Ab A.* 1562. czynić ią tedy powinni, y poprawę pokazáć *ſufficienter, ſub confiſcatione bonorum*, przed tęmi, ktorzy z Seymu tego ku Stároſtom, ábo ich Namieſtnikom, deputowáni będą. *A.* 1567. *fol.* 131. *tit.* Oprawá Miaſt. *Expedit* Rzeczypoſp. áby Miáſtá, według ſtárych Praw, liczbę z prowentow czyniły. *A.* 1613. *fol.* 9. *tit.* Liczbá.

Mieſzczánie, ná káżdy rok, przed Stároſtą, ábo Podſtároſćim, ze wſzytkich prowentow do Miáſtá z dawna y teraz nalezących, doſtáteczną liczbę czynić powinni, *ſub pæna quingentarum marcarum*: o co *forum* zá Dworem, *ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione ſupraſcriptarum perſonarum, peremptorie*. A Inſtigator popieráć ma, *ſub pæna de Officialibus ſancita*. *A.* 1620. *fol.* 20 *tit.* Obrony Miaſt.

Máią ſię ráchować, iáko w Práwie opiſano, w káżdym roku, przed Stároſtą, y Vrzędnikámi, y intratę Miaſtu nalezącą, ná popráwę municyi obracáć. *A.* 1631. *fol.* 43. *tit.* Ráchunek Miaſt.

Plura o tym niżey przy Miáſtách *ſpecificè* położonych.

Stároſtowie, ábo *ich Podſtároſćiowie*, z Commiſſarzámi, ktorzy od Krolá zesłáni będą, doyrzeć máią, áby Mieſzczánie opátrzyli mury mieyskie, báſzty, wáły, y ármátę ſporządźili, y prochow z potrzebę przyczynili. *A.* 1620. *fol.* 20. *tit. Obrony Miaſt.*

Mieyskie bramy ktoby gwałćił; według Státutu Toruńskiego, ma być z nim poſtąpiono. *A.* 1588. *fol.* 488. *tit.* Gwałcenie Bram Mieyskich.

Miaſt Koronnych Krolewskich, Práwá *confirmantur*. *A.* 1589. *fol.* 536. *tit. De Iuribus Regiarum Ciuitatum.*

Miaſteczká wſzytkie, ktore ſię nowo po Koronie oſadzáią, do lat oſmiu, od podatkow Rzeczypoſp. wſzytkich libertowano. A po wyſzćiu tych lat, rowno z drugiemi *onera* wſzytkie ponośic będą. A 1598. *f.* 704. *tit.* Approbácya Miaſteczek nowych.

Mieſzczánie, áni *plebeij, excepto Magiſtratu*, nie máią záżywáć ſzat iedwabnych. *v. tit. Lex ſumptuaria.*

Miáſtá że *currus bellicos* ná woynę powinne dawáć, *patet in Conſtitutione A.* 1591. *fol.* 615. *tit. Currus bellici.*

Miáſtá Duchowne y Swietckie powinnośćiom ſwoim w Práwie, o poſpolitym ruſzeniu, nápiſanym, *ſub pœnis Legum* támże dołożonych, doſyć czynić máią. *A.* 1620. *f.* 4. *tit.* Poſpolite ruſzenie. To ieſt wozy, y *neceſſaria* woienne wypráwić. *A.* 1621. *fol.* 12. §. Miáſtá wſzytkie.

Nád to, wypráwę powinne, ná woynę Turecką, *ex proventibus ſuis publicis, & privatis facultatibus*. Co zá wypráwę? *v. Ibid.*

In Anno záś 1655. iáko powinne były wypráwić ná woynę. *v. tit.* Woysko.

A z Miaſt

A z Miaſt W.X.Lit. iáka *eodem Anno*, wypráwá być miáłá. *v. tit.* Poſpolite ruſzenie.

Privati Mieſzczánie wſzyſcy, ktorzy dobrá Ziemiskie dźiedźiczne máią, powinni ſię ſami ná tę woynę ſtáwić, *excepto Magiſtratu & Officialibus. Ibid.* §. Mieſzczánie wſzyſcy.

Niektore Miáſtá były wolne, od niektorych powinnośći, według regeſtru podánego do Grodu. *Ibid.*

Miaſteczká, o krzywdy ſwe, *ſine aſſiſtentia Capitaneorum, vel Tenutariorum*, pozywáć mogą. *v. tit.* Stároſtá.

Miáſtá pográniczne, Krákow, Lwow, Kámieniec Podolski, Sniátyń, Hálicz, Kijow, Bełz, Krzemieniec, Choćim, Łuck, Przemysl, Sánok, ſtrzelbą, prochem, ludźmi, y inſzemi rzeczámi do obrony należącemi, podług zdánia Hetmánow Koronnych, y Deputatow woiennych, wedle tego, iáko *patiuntur rationes ærarij publici*, pod woynę Turecką, Krol powinien był opátrzyć, á oſobliwie Zamek Lwoski wyſoki, ktorego *Præſidium* w oſobnym piſmie ieſt opiſane. *A.* 1620. *fol.* 14. *tit.* Opátrzenie Miaſt.

Ludzie Szlácheckiego Narodu, ktorzyby z zonámi, przed trwogą do Miaſt uchodźić chćieli, w żywność ná pułroká, y w ſtrzelbę, proch, kule, máią być opátrzeni, y one z ſobą przywieść: á ktoby tego wſzytkiego z ſobą nie przyniosł: do Miáſtá nie ma być puſzczony. *Ibid.*

Miáſtom Koronnym, y W. X. Lit. *exceptis Terris Pruſſiæ*, pod odiazd pierwſzy Krolewski do Szwecyey, wárowano beſpieczeńſtwo, według ſtátutu Toruńskiego, áby tumulty, przez Vrząd Stárośći, y mieyski, były hámowáne, y *tumultuantes* imáni, y zá zgodnem tych obudwu Vrzędow oſądzeniem, *etiam cum refuſione damnorum* karáni: *ſalvo ſcrutinio, & appellatione* Szláchćicowi ná Trybunał. á ieśliby ſię Vrzędy nie zgodźiły; informácyey Trybunálskiey dosięgáć máią. A gdźieby co ná Vrzędách, ábo iednym z nich ſchodźiło; máią być o to do Trybunału, *ex Officio*, pozwáni od ukrzywdzonych, y *pœná trecëtarum marcarum, & refuſione damnorum, ſalvá evaſione*, karáni. A ieśliby *Nobiles patratores tumultûs*, z rąk Vrzędowych, ábo więźienia ućiekli; mogą być *ex bonis, vel perſonis ſuis*, w Vrzędźie Grodzkim *fori ſui* requirowáni. A ieśliby krwie rozlanie ſtáło ſię; ná gárdle karáni, á ſzkody z dobr ich być máią nágradzáne: *ſalvo ſcrutinio, & appellatione* ná Trybunał. *Plebej* zás záwſze, *ubicunq; deprehenſi*, imáni, y y przez Vrzędy Stárośćie, y mieyskie ſądzeni y karáni być maią. A gdźieby kto, przy hámowániu tumultow, mocą przeciwił ſię tym Vrzędom, á w tym byłby zábit, ábo ránion; tedy o to Vrzędom, áni ich ſługom, áni pomocnikom nie może być ákcya intentowána. *A.* 1593. *fol.* 638. *tit.* O tumulćiech.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą znowu do czáſu, *ſalvâ appellatione* ná

ne ná Seym. Ktore ſpráwy w pierwſzym tygodniu Seymu, między ſpráwámi criminálnemi, ſądzone być máią. A informácye, ieśliby, w tákich ſpráwach, Sąd ktory potrzebował, bez omieſzkánia, ma Krol odpráwować. *A.* 1595. *fol.* 685. *tit.* O Tumulćiech.

Y znowu, pod odiazd drugi do Szwecyey, tákże do cżáſu, z tą deklárácyą reáſſumowano to *in toto*, deklaruiąc, że zá tumult to ſamo ma być rozumiáno, gdyby kto mocą náiachał, zabił, ábo zránił, gwałt białychgłow, naſzćie ná dom, ábo dwor Szlácheckiná gruncie mieyskim leżący, ábo naſzćie ná goſpodę w Mieśćie uczynił. Ale Xięſtwo Litewskie, przy tey Conſtitucyey, bez pomienioney deklárácyey zoſtawiono. *A.* 1598. *fol.* 687. *tit.* Reáſſumptia, y deklárácya niektorych Conſtitucyi.

Miáſtá y Miaſteczká wſzelákie, w Związek Konfæderácyey Kápturowey w Krákowie, *ſub Interregno*, po śmierći Krolá Stephánà, przyięte. *A.* 1586 *fol.* 404. §. A iſz teſz.

Miáſtá Pruskie, *Salario* w correcturze opiſanymi, ták iáko y Vrzędy Ziemskie, y Grodzkie, kontentować ſię máią, *ſub pœna centum aureorum, coram Iudicio Tribunalitio Petricovienſi, inter cauſas Officij, ad cuius vis inſtantiam, repetenda, delatori, & Iudicio, per medium decernendâ. A.* 1647. *f.* 38. *t.* Salaria w Miáſtách Pruskich.

Miaſt powinność w wybierániu podatkow. *v. tit.* Podatki.

Miaſtá w ktorych Seymiki, y Sądy bywáią, od ſtánowisk żołnierskich, pod czás Seymikow, y Sądow, wolne być powinne. *v. tit.* Woysko.

Miáſtom W. X. Lit. wſzytkie Práwá, y Przywileie, *intuitu liberæ defluitationis*, á miánowićie Conſtitucyą *A.* 1673. *ſub tit. Reaſſüptio* dawnych Conſtitucyi (*quod vide tit.* cła) reáſſumowano, y *pœnam* tyśiącá kop Litewskich, ná każdego, ktoryby iákieykolwiek conditiey człowieká lądem, ábo wodą z towárámi iádącego (oprocz Ceł Krolewskich ſtárych y Rzeczypoſp: ná Seymách uchwalonych) śmiał infeſtować, *irremiſſibiliter extendendam* záłożono, y *forum poſt Curiam Regis* ukrzywdzonemu, lub Skárbowi W.X.Lit. (ktory przez Dworzan ſwoich, tych depactátiy powinien będźie przeſtrzegać) náznáczono: gdźie y *damna*, y *litis expenſæ reſundi* máią, ktore z okázyey tákowych depáctátiy byłyby podięte. *Salvis Conſtitutionibus, & Privilegijs ante unionem. A.* 1677. *fol.* 15. *tit.* Znieśienie Depáctátiy.

Miaſt ſkładnych, Kupcom z towárámi mijáć ſię nie godźi, *ſub confiſcatione mercium. vide tit.* Cło.

W Miáſtách W. X. Lit. kupcy cudzoźiemcy hándel prowádzący, co powinni? *v. tit.* Kupcy.

W Miáſtách, Mieyski Vrząd z Stároſtą, czynić ma ſpráwiedliwość z hołoty wyſtępnego. *v. tit.* Spráwy.

Miáſtom Vkráinnym y Miaſteczkom zákazano poddawáć ſię pod jurisdictią Kozakow *v. tit.* Kozacy.

Miáſtá, ktore ſobie prætenduią práwo *ad liberam electionem* Krolá; do przyſzłey nie máią być przypuſczone electiey, áſzby wprzod, ná teyże Electicy, niewątpliwęmi Przywileiámi y práwámi tego dowiedli. W Confæderácyey Generálney Wárſzáwskiey, *ſub Interregno. A.* 1648. *fol.* 20. §. Miáſtá.

O Miaſteczkách przy Krákowie. *vide* Krákow, Káźimierz.

Miáſta W.X.Lit. od poboru y mytá, ná Koronę, y W.X.Lit. uchwalonych ná tym Seymie, uwolniono: okrom podatku od winá, miodu, piwá, przekupniow, rzemieślnikow, hultáiow. *A.* 1578. *fol.* 347. §. A iſz ſię teraz.

Miáſtom pogorzáłym álbo od nieprzyiaćielá znieſionym, do lat czterech libertácya, *prævia liquidatione* domow znieśionych, *ſub iuramento &c. A.* 1635. *fol.* 22. *tit.* Libertácye Miaſt.

Miaſteczkom przy gránicách Sląskich, w Woiewodztwie Poznáńskim, nowo oſadzonym, Libertácyi pozwolonych, do lat czterech, prolongowano. *A.* 1654. *fol.* 19. *tit.* Nowe oſady.

Miáſtom, w Woiewodztwie Beſkim, Libertácye ſłużące, ták deklárowano: iſz ná czopowy porządek ſłużyć nie máią: *exceptis conflagratis. A.* 1655. *fol.* 28. *tit.* Reſtrictia Libertátiey.

Miáſtom y Miaſteczkom, w Ziemiách, Lwowskiey, Przemyſłkiey, y Sánockiey, ktore *non incolunt agros*, á *hoſtilitas* ich dotknęłá, nowe máią *currere iuramenta* podymnego. *A.* 1673. *f.* 33. *t.* Podatki.

Miáſtom ſpuſtoſzáłym, ták Krolewskim, iáko y Duchownym, y Ziemskim, ieżeliby w ktorymkolwiek Woiewodztwie, *Laudo* Seymiku podatek publiczny, przez pobory, był uchwalony, *cum abiuratis*, względem ſamych, tylko rzemieślnikow, y plácow puſtych, oddawáć on do Poborcow kazano. *quod vide A.* 1678. *fol.* 21. *tit. O Miáſtách.*

Miáſtá nie dawno z dopuſzczenia *Boskiego* pogorzáłe, ták Krolewskie, iáko y Duchowne, y Ziemskie, od wſzelákich Rzeczypoſp: podakow, do lat oſmiu uwolniono. Liczbę iednák domow pogorzáłych Burmiſtrz ze dwiemá z Poſpolſtwá Mieſzczánámi jurámentem w Grodźie uczynionym liquidowáć ma. *Ibidem.*

Co ktoremu Miáſtu nád to ieſzcze ſpecialiter *ſłuży, vide ſub nomine Miáſta każdego, ktore náſtępuią.*

Miaſt co zá powinność około miar, wag, korcow. v. tit. Korce, miáry.

w Balogrodźie Miaſteczku dźiedźicznym Vr. Adámá Balá, ſkładu winnego, czáſy wiecznemi, pozwolono, z wolnośćiámi y prærogátywámi tákiemi, iákie inſze Miáſtá Rzeczypoſp. pográniczne máią. *A.* 1633. *fol.* 57. *tit.* Skład. *Balogrod.*

W Báránowie iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Miáſtu Barowi Przywiley od Krolá Zygmuntá Auguſtá. *A.* 1566. *die* 8. *Menſis Iulij*, ktorym ieſt uwolnione od mytá ſamego, bez ſzko- *Báranow. Bar.*

ſzkody, y uymy prowentow ſtołu Krolewskiego, ápprobowano. *A.* 1631. *fol.* 37. *tit.* Approbácya.

O składźie w nim winá y miodow wołoskich. *v.* Miáſto Kámieniec Podolski.

Będźin. Miáſtá Będźiná Skład ná ſol, tym ſpoſobem, iſz káżdy furman ku Sląsku iádąc z Solą, powinien tám z nią przez trzy dni ſtać, y onę przedawáć, á po trzech dniách wolno mu dopiero odiáchać. *A.* 1565. *fol.* 111. *tit.* Miáſto Będźin.

Będźińſkie iármárki. v. tit. Iármárki.

Będźińſkiego Zamku Rewizya. v. tit. Zamki.

Bełz. Miáſtá Bełza Przywiley ná skład Solny, tym ſpoſobem: że Litwá dáley po nię iedzdźić nie máią, tylko do Bełza, y tám ſwe kupie máią składáć, kiedy po ſol przyiádą. *A.* 1565. *f.* 114. *t.* Miáſto Bełz. Approbowano tę Conſtitucyą. á ſol nie ma być inſza támże przedawáná tylko Drohobycka, pod vtráceniem składu. *A.* 1616. *fol.* 32. *tit.* O ſoli.

Białacerkiew. Z Miáſtá Białey Cerkwie, także z Miaſteczek Tryleſow y Łukomierzá, proceſſy y bánnicye, o podaktow przeſzłych nie oddánie, znieſiono. *A.* 1631. *fol.* 37. *tit.* Vwolnienie.

Biecz. Miáſtu Bieczowi Przywiley od Krolá Auguſtá *A.* 1549 dány ná trzećią miarę w młynie pod Miáſtem ná przekopie zbudowánym, ápprobowano, y wiecznemi czáſy onę inkorporowano. *Ibidem. fol.* 38. *tit.* Inkorporácya miáry trzećiey z Młynow.

Támże áby podług ſtárych zwyczáiow, Celnicy, drogi około Miáſtá nápráwowáli, roskazano. *Ibid.*

Tęmuſz puſgroſzá od złotego, *ab Invectis & Evectis*, Powiátu Bieckiego, do dwu lat, ná popráwę murow, pozwolono: ktory podatek, zá wiádomoścą Stároſty támecznego wybierać máią. *A.* 1641. *fol.* 21. *tit.* Commutácya Grodu Bieckiego zá Woytoſtwo.

Tęmuſz ſłuzy Práwo, ktore *in A.* 1658. Miáſtu Krákowu, *ratione* uwolnienia rzęmieślnikow od duple poborowey. *v.* Miáſto Krákow.

Tęmuſz Przywiley od Krolá Zygmuntá Trzećiego, o płáceniu myt, *in toto* ápprobowano, *cum hac declaratione*, iſz ieśliby płotná zá gránice od obywátelow Miáſtá tegoſz wywozone były; tedy ná Komorách Krolewskich, od káżdego puſſetká, pięćdźieſiąt łokći w ſobie á nie więcey máiącego, po groſzy dźieſiąciu płácono być powinno. *A.* 1667. *fol.* 35. *tit.* Approbácya Przywileiu Miáſtu Bieczowi.

Tegoſz Miáſtá z Węgier z winámi miiáć nie wolno. *v. tit.* Wino.

Bobrki Miáſto Bobrki, dla ſpuſtoſzenia, od podwod, y wſzelákich inſzych podatkow uwolniono. *A.* 1633. *f.* 59. *t.* Libertácya Miaſtá Bobrki.

Bochnia Miáſtu Bochniey táſz Conſtitucya ſłuzy, ktora Miáſtu Wieliczce. *A.* 1633. *fol.* 46. *tit.* Libertácya Miaſtá Wieliczki od Stácyi Zołnierskich.

To tyl-

To tylko Bochniey przydano, iſz Gornicy támeczni, dla látwieyſzego prowidowánia ſobie żywnośći, wiecznemi czaſy, wolnicę mieć tám máią. *Ibidem.*

Reáſſumowano tę Conſtitucyą o wolnośći od wſzelkich ſtácyi y Stánowisk żołnierskich. *A.* 1658. *f.* 58. *t.* Miáſta Naſze.

Tegoſz od Stánowisk żołnierskich ochroná. *A.* 1659. *v. tit.* Woysko & *tit.* Dobrá Oekonomiczne.

W Miaſteczku Borſczowie Skład win y miodow Wołoskich. *v.* Kamieniec Podolski. *Borſczow.*

Mieſzczan Brácławskich y Korſzuńskich buntownikow, Stároſtom káráć pozwolono: á Krol im Praw żadnych nie ma dawáć, ále zawſze pod gołą jurisdictią Stárośćinną, iáko teraz ſą, być máią. á ieśliby im co mimo Conſtitucyą z Káncellárіyey wydano było, to wſzytko ma być *irritum & inane. A.* 1607. *f.* 849. *t.* O Miáſtách Vkráinnych. *Bracław.*

Znowu o Korſzuńskich Mieſzczánách *v: infra tit.* Mieſzczánie Korſzuńſcy.

Miáſto Brácław od ſtánowisk, ſtácyi, wydawánia chlebá, noclegow y przechodow żołnierskich: tákże od wſzelákich Rzeczypoſp. podatkow, (*excepto* Ceł, Myt, y Czopowego) do lat czterech uwolniono, y Przywiley wolnośći od ćięzarow żołnierskich, z Káncellárіey tęmuſz Miáſtu dány, *in toto* ápprobowano. *A.* 1661. *fol.* 30. *tit.* Miáſto Mińſk, Pińſk y Brácław.

Brochow *v.* Freyſztad. *Brochow.*

Miáſto Brody, w wolnośćiách inſzym Miáſtom nádánych porownano *A.* 1633. *fol.* 45. *tit.* Miáſto Brody. *Brody.*

W Miaſteczku Brzozowie, ſkładu winnego pozwolono, z tákowemiſz iáko w láśliskách práwámi y prærogátywámi. *A.* 1638. *f.* 37. *tit.* Deklárácya. *Brzozow.*

Miáſto Brześćie Litewskie, *in quantum* być może, ufortifikowáć pozwolono, *ſine præiudicio* podatkow publicznych. *A.* 1654. *f.* 35. *t.* Municya. *Brześćie Litewſkie.*

Do fotifikowánia tegoſz Miáſtá, y Zamku, Pánowie Oekonomowie, y Dźierżawcy dobr Krolewskich, według Vniwerſałow Krolewskich, z Káncellárіey, tákże Duchowni z Dobr ſwoich, y y wſzyſcy Obywátele Woiewodztwá tego, *nemine excepto*, z Dobr dźiedźicznych, poddánych do roboty dodáć máią, ná ieden tylko tydźień, z włoki iednego, raz nie więcey &c. *A.* 1655. *f.* 26. *tit.* Municya Zamku Brzeskiego.

Plura o fortecy Brzeskiey. *tit.* Zamek Brzeski.

Toſz Miáſto, reſpectu deſolácyey iego, od podatkow publicznych, do lat czterech, ták Mieſzczan, iako y Żydow Brzeskich (*excepto* płácenia myt, ceł, Krolewskich y Rzeczypoſ. tákże czopowego) libertowano. *A.* 1661. *f.* 30. *t.* Miáſto Brześć.

Tęmuſz Práwá dawne iego, y Przywiley ná trzy iármárki do roku dány, *in toto* ápprobowano. *Ibid.*

Plura o iármárkách Miáſtá tego. *v. tit.* Iármárki.

Toſz od przechodow, conſiſtentiy, noclegow, popáſow, chlebow źimowych, y wſzytkich ćięzarow żołnierskich, z Zydámi, libertowano. *A.* 1677. *fol.* 21. *tit.* Miáſto Náſze Brześć.

Brzezany. W Brzezánách iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Brześiny. W Brześinách iármárki. *v. tit. eodem* Iármárki.

Buſk. Miáſtu Buskowi, Woytoſtwo Buskie, wiecznemu czáſy, inkorporowano, ná opráwę obrony tegoſz Miáſtá. *A.* 1616. *fol.* 20. *tit.* Inkorporácya Woytoſtwá.

Skwirzynie Woytoſtwá inkorporrácyą ápprobowano. *Ibid. fol.* 38. *tit.* Woytoſtwo Skwirzyńskie.

Bychow. Miáſtá Bychowá Libertátie od podatkow Rzeczypoſp. do lat pewnych. *vide A.* 1649. *fol.* 44. *tit.* Száfunek. & *A.* 1655. *fol.* 26. *tit. Securitas* Bychowá. *Et A.* 1668. *f.* 22. §. Miáſto Bychow. *Et A.* 1670. *fol.* 55. *tit. Reſpectus* Homla. *Et A.* 1676. *fol.* 14. *tit. Reſſumptio ſecuritatis. Et A.* 1677. *f.* 14. *t.* Miáſtá, Bychow, y Homel.

Tegoſz Bychowá *præſidium vide A.* 1655. *fol.* 26. *tit. Securitas* Bychowá. *Et reaſſumptionem* tey Conſtitutiey *vide A.* 1676. *fol.* 14. *tit. Reaſſumptio ſecuritatis.*

Chęciny. W Mieśćie Chęcinách, pozwolono ludźiom *cuiuscunq; Nationis, & ritûs*, w Koronie Polskiey znáyduiącym ſię budowáć ſię, z tą deklárácyą, że puſte pláce, do ktorych *hæredes* do roku nie odezwą ſię, wolno Stárośćie támecznemu náznáczáć do budowánia: A ktorzykolwiek ludźie weſzli y wnidą *in incolatum* Miáſtá tego, wolność mieć będą, wſzelákie *in genere* hándle prowádźić, trunki wſzelákie ſzynkowáć, y one robić, y zkąd inąd przywożić. A to tym ludźiom tylko ſłużyć ma, ktorzy *in fundo regali* jurisdictiey Zamkowey podlegli mieſzkáć będą: *ſalvo iure, iurisdictione & proventibus ex antiquo uſu*, Stárośćie támecznemu *reſervatus*. Tudźieſz tymże ludźiom, ktorzy ſię nowo buduią, y oſiędą, do lat czterech, według Práwá, Libertácyą dano. *A.* 1677. *fol.* 28. *tit.* Miáſtá.

Chełm. Miáſtu Chełmowi ſłuży *in toto* táſz Conſtitutia, ktora y Miáſtu Chęcinom. Chełmowi to tylko przydano, iſz prowent beczkowego w tym Mieśćie, Stárośćie támecznemu nienáruſzony być ma: y ze prowent od ſzynkow w tymże Mieśćie, ná poprawę y fortifikácyą Miáſtá, należący *ex antiquo uſu*, zá wiádomośćią Stároſty támecznego, uſtawáć nie powinien. *Ibid.*

Deklárowano potym tę Conſtytucyą ták iáko y Káźimierzowi dolnemu. *v. tit.* Miáſto Káźimierz.

W Chełmie reſiduiący wſzyſcy *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis*, podatki wſzelkie publiczne, do iurisdictiey mieyskiey oddawáć powinni. *A.* 1677. *fol.* 28. *tit.* Miáſtá.

Tegoſz

Tegoſz Miáſtá Iármárki. *v. tit.* Iármárki.

W Miaſteczku Czaczánlyku y Szárogrodźie, Skład win y miodow Wołoskich. *v. infra* Kámieniec Podolski. *Czaczánlyk*

Miáſto Czeczersk od podatkow Rzeczypoſp. do lat ſześći uwolniono: pod ktorą wolność, Clá Krolewskie y Rzeczypoſp. podpadáć nie máią. *A.* 1649. *fol.* 44. *tit.* Száfunek. *Czecerſk.*

Miáſto Człuchow, Frydlánd, y Choynice, y wſzytkie wśi do Stároſtwá tego należące, od wſzelákich Stácyi, przechodzenia Woysk, dawánia chlebow ták źimowych, iáko teſz y innych wſzelákich, uwolniono: y *forum* o to przed Hetmánámi, álbo w Trybunale *in regeſtro militari* náznáczono. *A.* 1658. *fol.* 29. *t.* Aſſekurácya ſummy ná Stároſtwie Człuchowskim. *Człuchow.*

Inhærendo tey Conſtitutiey, toſz Miáſto Człuchow, przy libertácyey od wydawánia chlebow źimowych zachowano, *& contravenientibus forum* w Trybunale Koronym náznáczono. *A.* 1678. *fol.* 23. *tit.* Miáſto Człuchow.

W Czárnkowie iármárki. *v. tit.* Iármárki. *Czárnkow.*

We Czchowie iármárki *v. tit.* Iármarki. *Czchow.*

Miáſtu Drohiczynowi toſz Práwo ſłuży *in perpetuum*, ktore Miáſtom, Chęcinom, Chełmowi, y Káźimierzowi dolnęmu, ná redintegrátią onych. *A.* 1678. *fol.* 31. *tit.* Drohiczyná. *v. ſupra.* *Drohiczyn.*

Miáſto Chęciny, *& infra.* Miáſto Káźimierz dolny.

W Drohiczynie iármárki. *v. tit.* Iármárki.

W Dukli, Rymánowie, Sámborze, Stryiu, Zmigrodźie, Skłády winne *v. tit.* wino. *Dukla.*

Miáſta Dynemborká opátrzenie. *v. tit.* Commiſſarze. *A.* 1652. *Dynembork*

Miáſtu Dźiśnie amniſtią dano: y Przywileie, ták dawne, iáko y ſwieże, *in toto* ſtwierdzono. Tákże reſpectu zubożenia iego, od podadatkow Rzeczypoſp. do lat czterech uwolniono ie. *A.* 1661. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Dziſná. *Dziſná.*

Tákoweſz Práwo, y Libertácya do lat czterech, ma ſłużyć y Miáſtom, Siebiezowi y Newlowi. *Ibid.*

Znowu Dziſnę od podatkow do lat czterech uwolniono. *A.* 1667. *fol.* 68. *tit.* Opátrzenie Zamku Połockiego. *Dziſná.*

Tęmuſz dwá Przywileie od Krolá IM. Ianá Káźimierzá, ieden ná Kánony y Bráctwá, á drugi ná obronę od żołnierzow, ſtwierdzono. *Ibid.*

Względem Elblągá obiecano dáć Commiſſarzow ná pretenſie *ad invicem* z Kurfirſztem IM. Brándeburskim. *A.* 1678. *fol.* 12. *tit.* Vbeſpieczenie Miáſtá Elblągá. *Elblag.*

Reáſſumowano tę Conſtitucyą: y znowu Commiſſárzow náznáczono. *A.* 1683. *fol.* 12. *tit.* Commiſſia z Kurfirſztem IM.

Miaſteczek, Freyſztatu, Láskowski, Brochowa, y Kobyli Gory, Lokácye. *v. tit.* Przywileie. *Freyſztad &c.*

Felſztyn. W Mieśćie Felſztynie, w Ziemi Przemyſkiey, Skład winny poſtánowiono. *A.* 1641. *fol.* 24. *tit.* Skład.

Gdańſk. Miáſtá Gdańská opátrzenie y wſzeláką obronę zlecono Hetmánowi Koronnęmu: niektore záś ich poſtulatá do przyſzłego Seymu odłozono. *A.* 1626. *fol.* 5. *tit.* Miaſtá, Toruń y Gdańsk.

Vwolniono ie, od wſzelákich podatkow y contributiy *durante bello*, y dano mu áſſekurácyą ná pięćkroć ſto tyśięcy długu. *A.* 1628. *tit.* Miáſto Gdańsk.

Summy tey zapłátę do przyſzłego Seymu, *cum aſſecuratione*, odłozono, y *gratitudinem* Miáſtu tęmu ná potym oświadczáć obiecano. *A.* 1629. *fol.* 16. *tit.* Miáſto Gdańsk.

Znowu do drugiego Seymu. A zbozá wſzytkie, ktore Wisłą ſpuſzczáią, nie ná inſze mieyſcá, tylko do Gdańská ſpuſzczáne, y obracáne być máią, do drugiego Seymu. *A.* 1629. *tit.* Miáſto Toruń y Gdańsk.

Roskazano, áby P. Podskárbi Koronny z podatkow ná tym Seymie uchwalonych, zápłáćiwſzy wprzod dług Woysku należący, Miáſtu pomienioną ſummę zápłáćił, y Rzeczypoſpolitey *fidem* eliberował. A ieśliby tá reſztá od płacey Woyskowey pozoſtáła nie wyniosłá ſummy piąćiu kroć ſtá tyśięcy złotych: *in reliquo* toſz Miáſto do przyſzłego Seymu *aſſecuratur*. *A.* 1631. *fol.* 18. *tit.* Miaſto Gdańsk.

Vtwierdzono tęn dług w Confæderátiey Generálney Wárſzáwskiey *ſub Interregno*, y áby ſię w tey mierze Skarb Rzeczypoſp. *in quantum externæ ſecuritatis rationes patientur*, uiśćił, rozkazano. *A.* 1632. §. Iáko Obywátelom Inflántckim.

Pułtorá kroć ſto tyśięcy zł. *ad rationem*, zápłácono: *à reſiduitatem*, to ieſt pułczwártá kroć ſto tyſięcy, áby P. Podskárbi Koronny iáko nayprędzey z podatkow Rzeczypoſp. onymże oddał, zlecono. *A.* 1633. *fol.* 40. *tit.* Aſſekurácya Miáſtu Gdańsku.

Nie zápłácona tá reſztá: Przeto znowu, áby zápłácona byłá, iák nayprędzey może być, z prowentow Rzeczypoſp: roskazano. *A.* 1635. *fol.* 26. *tit.* Miáſto Gdańsk.

Societatem Anglicanam w Elblągu, y wſzędy, ták *in Regali & Ducali Pruſſia*, iáko y w inſzych wſzytkich Miáſtách Państw Koronnych, y W. X. Lit. znieśiono *in perpetuum*, y poſtánowiono, áby żadne ſukná *cuiuscunq; generis & ſpeciei*, ktore *per ſocietatem Anglicanam* wnoſzone bywáią do Państw Koronnych, y W. X. L. przypuſzczone nie były, tylko przez ſam port Miáſtá Gdańská, przy znákách y cechách ták Angielskich, iáko y inſzych zamorskich ſukien, ktore znáki támże we Gdańsku, ná teſz ſukná przez Vrząd mieyski kłádźione być máią, *ſub pæna confiſcationis merciũm*, ná tych, ktorzyby ſię ważyli przez inſze mieyſce, y bez cechy Gdańskiey, ſukná tákie do Państw tych przypuſczáć y przywo-

żić.

żić *extendenda*: o ktorą pænę, káżdy tákowy, przez Vrząd onego mieyſcá Grodzki, ábo mieyski, gdźie będźie z tęmi ſuknámi przeięty y przeſlákowány y przeciągniony; ma być *irremiſſibiliter* karány. A ieśliby Vrząd w tym był *negligens*, ma być winą piąciu ſet grzywien karány; o co *forum*, ták w Koronie, iáko y w W.X.Lit. w Trybunałách, Grodzkiemu Vrzędowi, *inter cauſas Officy, ex delatione cuiuſvis civis Gedanenſis*, á mieyskiemu Vrzędowi, *poſt Curiam Regis*, być ma. Ale to Práwo nie ma ſię ściągáć ná te ſukná, ktore roznemi drogámi, lądem do Korony wchodzą. *A.* 1628. *tit.* Miáſto Gdańſk.

Záchowano to wcále Práwo *de invectione & ſigillatione pannorum. A.* 1631. *fol.* 18. *tit.* Miáſto Gdańſk.

Po tym zákazano *uſum ſigillationis*, áſz do przyſzłego Seymu, wáruiąc, áby kupcom, do wſzytkich Miaſt y Portow Rzeczypoſp. *non ſigillatos pannos* woźić, y one przedawáć, do pomienionego przyſzłego Seymu wolno było. A *interea temporis* Commiſſarze, ktorzy do ceł morskich náznaczeni ſą, weyrzeć w to máią, ieśli iákie były *in uſu iſtius Reipub. beneficij exceſſus*. á ieśliby ſię dowodnie pokazáło, że Gdańſczánie, *hác ſigillatione ſunt abuſi*; ná przyſzłym Seymie *abrogatio* oney, *cum conſenſu Ordinũ, Lege publicâ, ſubſequi* ma. *A.* 1638. *fol.* 18. *tit.* Sigillácya Gdańſká.

Znowu tę Sigillácyą do Seymu ſześć niedźielnego blisko przyſzłego ſuſpendowano. Gdźie wolno będźie Rzeczypoſp. *abuſum* tey ſigillácyey, y ſámę ſigillácyą, *probato abuſu, & damno, ad inſtantiam* Posłow ktoregokolwiek Woiewodztwá, káſſować, y *penitùs* znieść. *A.* 1641. *fol.* 11. *tit.* Sigillácya Gdańſká.

Ieſzcze do drugiego Seymu ſuſpendowano ią. *A.* 1643. *fol.* 26. §. A ſigillácyą.

Tandem pozwolono iey, iáko Miaſtu Gdańſkowi, ták y inſzym Miáſtom Rzeczypoſp. portowym: y ná to im ſamo Przywileie y confirmácye dáć obiecano. *A.* 1647. *fol.* 4. *tit.* Sygillacya w Koronie, y W. X. Lit.

Znowu Miáſtu Gdańſkowi tylko ſamęmu Sigillácyey ſukien wſzelákich, ták iáko onę przed tym od Rzeczypoſp: miáło, pozwolono do przyſzłego Seymu, *ſalvis iuribus Ducalis Pruſſiæ. & eiuſdem Civitatum. A.* 1658. *fol.* 41. *tit. Sigillatio* ſukien.

Znowu toſz do drugiego Seymu wárowano, y nádano. *A.* 1659. *fol.* 31. *tit.* Miáſto Gdańſk.

Tęmuſz Miáſtu obiecano pewną Commiſſią z Kancellaryey. z ktorey cokolwiek ſię pokaze, ták około *expens*, iáko y dáliſzych iego *deſideria*, to ná przyſzłym Seymie, *eliberando aſſecurationem* Krolá IM. Káźimierzá, z Kroſná dáną *de data* 11. *Ianuarij*, *A.* 1658. nágrodźić, y ukontentowáć. *A.* 1658. *fol.* 41. *tit.* Vbeſpieczenie Miáſtá Gdańſká.

Liqui-

Liquidowána ſummá tych expens ná zł. 85112. y gr. 23. ktorą z pierwſzych podatkow, w Ziemiách Pruskich, áſſekurowano, y P. Podskárbiemu ná nię áſſignácyą wydáć kazano. *A.* 1659. *fol.* 31. *tit.* Miáſto Gdańsk.

Y znowu Commiſſią drugą, ponieważ z przeſzłego Seymu náznáczona nie doſzłá, wydáć kazano. A Commiſſarze, wſzytkie *deſideria* Miáſtá, *ſalus iuribus & bonis Epiſcopatûs Vladiſlaviensis & Pomeraniæ*, doſtátecznie uwazywſzy y uznawſzy, ná przyſzły Seym przynioſą: gdźie Rzeczpoſp. co będźie *iuſtitiæ & æquitatis*, oſądźi y *præſtabit*. *Ibid.*

Negotium to, ponieważ Deputáci z przeſzłego Seymu naznáczeni, informácyey, ná tym Seymie, o tym dáć nie mogli, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1661. *fol.* 30. *tit.* Reces.

Tęmuſz Miáſtu folgę czyniąc obiecano groblę w zułáwie przez Szwedy popſowáną, znowu iák prętko *licebit erigere* ták, áby ſię to nie *impenſâ* Miáſtá ſamego ſtáło. *A.* 1658. *fol.* 41. *tit.* Nápráwá Grobli.

Tęmuſz Akcyzy zwyczáyne, w Miáſtách Pruskich, do káżdego poboru należne, *durante bello toto Suetico*, ná potrzeby tegoſz Miáſtá pozwolono: *ták iednák áby Skarb ná potym, iáko przedtym*, do wybieránia onych należał, chybáby inſza w tym diſpoſitia Rzeczypoſp. náſtąpiłá. *Ibid. tit.* Pozwolenie Akcyzy Miáſtu Gdańskowi.

Gliniany. Miaſteczkowi Gliniánom, Libertácyą, do lat czterech od podatkow wſzelákich dano. *A.* 1633. *fol.* 56. *tit.* Libertácya Miáſtá Mikołáiowá, y Glinian.

Item od wſzelákich podatkow publicznych, tákże chlebow źimowych y innych exáctiy y ágráwácyi żołnierskich, do lat piętnaſtu, wyiąwſzy cłá Koronne: z tą iednák conditią, áby ſię w tym Miaſteczku budowáli: *A.* 1677. *fol.* 27. *tit.* Miaſto Glinióny.

Gnieźno. Miáſtu Gnieznu, dla pogorzenia, zniſczonemu, Libertácyą po expirácyey pierwſzey, do dwu lat prorogowano: y Práwá ich, ktore im pogorzáły, we wſzytkim, z Miaſtem Poznániem, porownano. *A.* 1616. *fol.* 38. *tit.* Prorogácya Libertácyey Miáſtu Gnieznu.

Gorlice. W Miaſteczku Gorlice názwánym, Dom ſzynkowny Vr. Ianá Odrowązá Pieniązká Skárbniká Przemyſłkiego, od podatku czopowego, wiecznęmi czaſy, libertowano. *Salvis iuribus Theſauri.* *A.* 1659. *fol.* 26. *tit.* Skład winny.

W tymże Miaſteczku, ná częśći tegoſz Vr. Pieniązká, Skład winny poſtánowiono. *Ibid.*

Grodek. Miáſtu Grodkowi ſłonęmu, wolność od podatkow wſzelákich, tym co *damna* przez pogorzenie *paſſi*, dano do lat ſześći. *A.* 1613. *fol.* 32. *tit.* Wolność Miáſtu Grodkowi.

Grodno. Miáſto Grodno, od podatkow, (okrom płácenia cłá, y mytá, y czopowe-

powego) Mieſzczan, y Zydow, ná lat cztery, uwolniono: y Przywiley onym *ante Vnionem* dány, względem wolnych hándlow ná rzekách Niemnie y Nećie, *in toto* ápprobowano. *A.* 1661. *fol.* 31. *tit.* Miáſto Grodno.

Item do lat trzech, wyiąwſzy podatek ſzeleznego y ceł Krolewskich y Rzeczypoſp z tą conditią, żeby ſię przez te látá budowáli, ták Mieſzczánie, iáko y Zydźi, dla wygody ná Seymy przyiezdżáiących. *A.* 1673. *fol.* 18. *tit.* Miáſto Grodno.

Item od wſzelákich prorogowánych ná tym Seymie podatkow, okrom *ſubſidij generalis*. *A.* 1677 *fol.* 9. *tit.* Commiſſia.

Toſz Miáſto, do odpráwowánia w nim Seymu trzećiego Stanow Koronnych, y W.X.Lit. náznáczono. *v. tit.* Seymy.

Toſz względem jurisdictiey mieyskiey, *circa Privilegia & confirmationes antiquas*, záchowano, y Dobrá mieyskie z przynależnośćiámi, *ab oneribus quibuſvis militaribus*, uwolniono. Tudźieſz Commiſſarzow, dla rozmierzenia ulic y plácow, *in fundo* tegoſz Miáſtá, y podźielenia onych ná Woiewodztwá, y Powiáty, ná budowánie dworow, náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 15. *tit.* Zamek Grodźiński.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, o wydźieleniu, y wymierzeniu plácow ná Powiáty. ták iednák, żeby w iednym mieyſcu Miáſto Poſelskie było, żeby żadna jurisdictia nie poniosłá przez to *præiudicium*. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Commiſſia.

Plura v. tit. Zamek Grodźiński.

Tegoſz Miáſtá Dobrá wſzytkie z folwárkámi ich, iáko y Zydowskie, od conſiſtentiy, ſtácyi, y inych ćięzarow żołnierskich uwolniono. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Commiſſia.

Támże Mágiſtrat támeczny mieyski, przed pomienionemi Commiſſarzámi, *rationes* dáć powinien, ieśli zá podatki *A.* 1673. to ieſt podymnego, y czopowego, iákie *erexerunt* budynki. ktore, ieśli *in alium uſum* obrocone ſą, *cum pœnu* wrocone, y ná reſtaurácyą Ratuſzá y Miáſtá, wedle Commiſſiey IMP. Káſztellaná Wileńſkiego, y Commiſſarzow, łozone być powinne, *ſub ulterioribus pœnis*. *Ibid.*

Támże ná Zamkowey ulicy, Zydźi, Kámienice ſwoie reſtaurowáć powinni, pod ſtráceniem onych. *Ibid.*

Nie przyſzło to wſzytko *ad effectum*. Przeto znowu tymże Commiſſarzom *iniunctum*, áby we dwie Niedźieli, po Seymikách Reláćyinych, to záczęte *opus* continuowáli. á nie tylko ná Woiewodztwá, y Powiáty W.X. Lit. pláce exdiwidowáne zesłánym od Woiewodztw, y Powiátow, *in poſſeſſionem* podáli, ále teſz áby y Pánom Senatorom W. X. Lit. ktorzy y w Wárſzáwie ſwoie, *ex Privilegiu*, goſpody máią, tákże Pánom Pieczętarzom, Podskárbim, Referendarzom, Regentom W. X. Lit. *& Officialibus Fiſci*,

y Inſtigatorowi W. X. Lit. pláce wydźielili, máiąc Mierniczego przyśięgłego, iákoby *iniuriatis* w gruntách ich *proportionata* mogłá ſię ſtać nagrodá. A Woiewodztwá, y Powiáty, ná ktore pláce wydźielone ſą, budować ſię máią: y iuſz Pánowie Márſzałkowie, y Stánowniczowie ich, żadnęmu Xięſtwá Litewskiego Posłowi, żadnych goſpod, *ex Officio*, w Mieśćie Grodnie, pokázować nie będą powinni, tylko ná Posłow Woiewodztw, y Powiátow Koronnych. *A.* 1678. *fol.* 10. *tit. Reaſſumptio* Commiſſiey Grodźińskiey.

Mieſzczánie Grodźińſcy, Ratuſz, podług przeſzłych Commiſſyi, *erigere* máią, y murować, y budować wcześnie: á oznice, łáźnie, rzeznice, nád Niemen, álbo nád Horodnicę przenieść. *Ibidem.*

Támże murowáne kominy, y od ogniá dobrze obwárowáne, nie pod dáchámi słomiánemi, ále iák naywárownieyſzemi być máią. *Ibidem.*

Ciſz Mieſzczánie Grodźińſcy, do pomienionego wymierzenia, y wygrániczenia plácow, pomocy, z ludźi, y potrzebnych *ad hunc actum* máteryi dodáć powinni, y ſámi wygrániczeniu *aſſiſtere* máią. *Ibidem.*

Tymże, y Zydom támecznym, wſzytkie przywileie od Krolow Polskich nádáne, tákże *reſcripta*, *compromiſſy*, dekretá Commiſſárskie, ápprobowano. *Ibid.*

Reáſſumowano im Conſtitucyą *A.* 1677. (*exceptâ appendice, ratione* uwolnienia ich od płácenia Rzeczypoſp. podatkow) *ſub titulo Commiſſia*, ná rozdźielenie plácow &c. nápiſáną. *Ibid.*

Grybow. Miáſtu Grybowu Przywiley, ná skład winny, y ſolny, wiecznemi czáſy, utwierdzono. *A.* 1616. *fol.* 34. *t.* Miáſto Grybow.

Hluſk. Miáſto Hłusk, od wſzytkich ordynáryinych, y extráordynáryinych Rzeczypoſp. ćięzarow, do lat dźieśiąćiu uwolniono. *A.* 1655. *fol.* 27. *tit.* Opátrzenie Hłuská.

Znowu od podatkow, czopowego, y ceł Rzeczypoſp. wſzytkich w Koronie, y W. X. Lit. (*excepto* ſtárego mytá Stołowi Krolewskiemu ſłużącego) do lat dwunaſtu. *A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* *Approbatio* Práwá.

Reáſſumowano to *in toto*, dekláruiąc, że tey Conſtitutiey, nie ma *derogare* Conſtitutia. *A.* 1676. *per appendicem*, przy cłách W. X. Lit. nowo podwyżſzonych przyłączona, *excepto* mytá ſtárego, do ſtołu Krolewskiego, należącego. *A.* 1677. *fol.* 17. *tit. Reaſſumptio* Libertátiey.

Homel. Miáſtá Homelá, *ab onere* cłá Libertácya. *A.* 1670. & 1677. *vide ſupra* Bychow.

Hrubieſzow. W Mieśćie Hrubieſzowie pozwolono ludźiom wſzelkiey Nátiey w Páńſtwách tych znáyduiącym ſię, *cuiuscunq; ritûs*, budować ſię, z táką deklárácyą, że puſte pláce, do ktorych *hæredes* do roku

nie o-

nie odezwą ſię, wolno Stárośćie támecznemu náznáczáć do budowánia ſię *advenis*: ktorzykolwiek záś ludźie *cuiuscũq; ſtatûs & ritûs* weſzli y wnidą *in incolatum* tego Miáſtá, wolno im wſzelákie hándle prowádźić, trunki wſzelákie robić y zkąd ináđ przywożić y ſzynkowáć, *ſine præpeditione* iednák prowentow Zamkowych. Toſz Miáſto od ſtánowisk żołnierskich, ná lat ſześć, uwolniono; co ma ſłużyć tym tylko ludźiom, ktorzy *in fundo regali* iuriſdictiey Zamkowey podlegli. Od ſzynkow záś wolność, do lat czterech determinowano, z tą conditią, áby ná popráwę y fortificatią Miáſtá tego, tákowy prowent, zá wiádomośćią Stároſty támecznego, obrácał ſię. *A.* 1678. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Rubieſzow, y Opalin.

Miaſteczku Iáśliskom ſkład dawny winny, *cum iuribus approbatur*. *A.* 1638. *fol.* 37. *tit.* Deklárácya. *Iáśliſká.*

Miáſtu Káliſzowi Przywileie dwá, ieden *de data A.* 1540. od Krolá Zygmuntá, w ktorym ſkład towárow, w Káliſzu, poſtánowiony, *ſub amiſſione mercium*, gdyby go kto minął; á drugi *de data* 1552. od Krolá Auguſtá, ktorym *declaratur* Przywiley Krolá Olbrychtá, ná ſkład tęmuſz Miáſtu *ad beneplacitum* pozwolony, iſz od tąd, wiecznemi czáſy, támże káżdy kupiec przez ſiedm dni z wykłádániem towárow powinien ſtać, ápprobowano. *A.* 1565. *fol.* 115. *tit.* Miáſto Káliſz. *Káliſz.*

Támże y ná drogi Przywiley *approbatur*. *ktore drogi maſs wyżey, ſub tit.* Drogi.

Mieſzczánom Káliskim, w Rádźie Mieyskiey będącym, gdyby, podług Státutu Thoruńskiego, w gwałćie iákim nie mogł być poiman gwałtownik, wolno dochodźić gwałtow, iáko Szláchćicowi *ex iuris qualitate* przychodźi. *A.* 1581. *fol.* 374. *tit.* Krákow.

Toſz Miáſto przez ogień *funditus* w proch obrocone, y przez żołnierzá z konfœderowánego ogłodzone, tych co *damna paſſi ſunt*, do lat trzech od podatkow ná tym Seymie uchwalonych uwolniono. *A.* 1613 *f.* 32. *t.* Miáſto Káliſz.

Tęmuſz Miáſtu młyny Káliskie, ieden zá bramą Wrocłáwską, drugi zá bramą Toruńską, z trzecią miárą, *ſalvo iure Regali, poſt ceſſum, ſeu deceſſum moderni poſſeſſoris*, z cłem, targowem, łoiem rzeznicem, y inſzemi z dawná przyległośćiámi Zamkowemi, zá *conſenſem* IMP. Sędźiwoiá Czárnkowskiego Generałá Wielkopolskiego, *in merum dominium*, czáſy wiecznemi, inkorporowano. Z ktorych wſzytkich wyzey miánowánych prowentow, *annuatim* powinni będą Mieſzczánie do Zamku Káliskiego płáćić złotych Polskich ſiedmnaśćie ſet, zá quitem ręcznem pomienionego Generałá teraz y ná potym będącego, ktory kwit tákiey wagi być ma, iákoby był Vrzędownie uczyniony. W czym iednák ma być baczenie, *in legalibus impedimentis, & caſibus fortuitis*, to

ieſt pogorzenia, powietrza, powodźi, y tym podobnych: co *præſenti lege roboratur. A.* 1616. *fol.* 31. *tit.* Inkorporácya Młynow Káliskich.

Poſt deceſſum, tych młynow, Poſſeſſorá, znowu ie przywrocono do Stároſtwá Káliskiego, czáſy wiecznemi: á z Miáſtá náznáczoną penſią znieſiono. *A.* 1631. *f.* 43. *t.* Reſtytucya Młynow Káliskich.

Toſz Miáſto od przechodow żołnierskich, ſtánowisk, ſtácyi łanowych y wſzelákich źimowych, ták iáko *in circumferentia* zoſtáie, wiecznemi czáſy uwolniono. Wſi iednák do Miáſtá nalezące, według łanow, hybernę płácić powinne. *A.* 1676. *f.* 34. *t.* Deklárácya Miaſtá Káliſzá.

Kámieniec Podolſki. Miaſtu Kamieńcowi Podolskiemu czopowe y ſzoſy przeſzłoroczne y tego roczne, ná popráwę iego conferowano: y oſoby pewne mianowano, aby to w ich ſzáfunku było, ktorzyby z tego liczbę ná przyſzłym Seymie uczynili. A Mieſzczánie, popráwę Miáſtá, przed Woiewodą Podolskim, pokazáć máią. *W Vniwerſale Potorowym. A.* 1580. *fol.* 370. §. Czopowe y ſzoſy.

Znowu *A.* 1581. *f.* 398. §. Czopowe y ſzoſy.

Znowu *A.* 1589. *f.* 553. §. Czopowe wſzelákie.

Toſz od wſzelakich poborow y podatkow ná teráźnieyſzym Seymie poſtánowionych, po expirowániu pierwſzych wolnośći, do lat ſześćiu uwolniono, *excepto toloneo ſpnitimus. A.* 1620 *fol.* 21. *tit.* Kámieniec Podolski.

Toſz od podwod wolne uczyniono. *Ibid.*

Toſz, y Miáſto Sniátyn, od mytá pięnieznego, *ratione* złotych Polskich trzechſet y Ewekcyi, gdy ktory z tych Obywátelow, dla zábieżenia żywnośći ſobie, y Miáſtom tym, za gránice poiedźie, uwolniono; y względem tákieyże ſummy, Przywiley od Krolá Zygmuntá III. dány, ná czwarty groſz, ápprobowano. *A.* 1633. *fol.* 57. *t.* Kámieńcá &c.

Toſz od wſzytkich Rzeczypoſp. podatkow y contribucyi, ták publicznych, iako y żołnierskich, do lat ſześćiu uwolniono. *A.* 1652 *fol.* 16. *t.* *Præſidium* y Prowiánt Kamieńcowi.

Approbowano tę Conſtitucyą, oprocz ceł Krolewskich, y Rzeczypoſp. *A* 1653. *f.* 12. *t* *Præſidium* Miáſtá Kámieńcá.

Toſz od wſzelkich podatkow publicznych *quocunq; nomine vocatu*, oprocz ceł Krolewskich y Rzeczypoſp. do lat dźieśiąćiu uwolniono. *A.* 1659. *fol.* 35. *t.* Miáſto Kamieniec Podolski.

Reaſſumowano tę Libertácyą do lat dźieśiąćiu, *cum declaratione, quam vide. A.* 1661. *fol.* 28. *tit.* Libertátia Miáſtá Kámieńcá Podolskiego.

Toſz znowu od wſzelkich podatkow publicznych y prywatnych, tákże y od żołnierskich exákcyi, do lat piętnaſtu uwolniono: y prowádzenie wſzelkich towárow y hándlow *tàm intrà, quàm extra*

Re-

Regnum, wolne onymże wſzędźie pozwolono, *ſalvis teloneorum contributionibus. A.* 1670. *f.* 25. *t.* Miáſto pográniczne.

Do tegoſz Kámieńcá ſto pieſzych ſtrzelcow pozwolono, z teráźnieyſzych Poborow y Quárty, do Seymu przyſzłego: y Rotmiſtrzá miánowano. *A.* 1580. *f.* 370. §. Do tegoſz Kámieńcá.

Reáſſumowano to. *A.* 1581. *f.* 398. §. Do tegoſz.

Piechotá támeczna, áby nie przekupowáłá przećiwko práwom mieyskim, y áby tym, co ná targ wozą, krzywdy nie czyniłá, Rotmiſtrze przeſtrzegáć máią, *ſub pœna centum marcarum*, ná Trybunale, *inter cauſas Officij peremptorie vindicanda. A.* 1613. *f.* 15. *t.* O Porządku Piechoty Kámienieckiey.

Toſz Miáſto opátrzyć obiecano, iáko wyzey miałeś.

Mieſzczánie támeczni áby wodę w rynek Miáſtá tego wprowádźili, *intra decurſum unius anni* (ponieważ ná to Nurſes Ormiánin dał *ſummam correſpondentem*) *ſub pœna duorum millium florenorum, ad cuius vis inſtantiam*, zá Dworem, *repetenda*, roskazano. *A.* 1638. *fol.* 39. *tit.* O Wodźie w Kámieńcu Podolskim.

Támże, y w Baru, Sniátynie, Szárogrodźie, Czáczáńſyku, Borſczowie, skład win y miodow Wołoskich poſtánowiono, z tym dokładem, áby żaden kupiec nie ważył ſię, pod winámi, po winá y miody do Wołoch iezdźić, áni inſzemi drogámi one do Korony prowádźić pod utráceniem win, y miodow, y pœnámi, o nieiezdzeniu po winá do Węgier, poſtánowionemi. *A.* 1635. *f.* 32. *t.* Skład.

Támże *præſidium* tákiey liczby, *& eodem genere militiæ*, y w tákowymże porządku, y pod tákowymże práwem, iáko ná Kudaku było, náznáczono. *Co o tym więcey poſtanowiono? vide. A.* 1649. *f.* 10. *t. Præſidium* Kámieńcá Podolskiego.

Támże *præſidium*, y prowiánt obmyślić obiecano. A Piechoćie támeczney zołd táki, iáki idźie ná Piechotę w Woysku Quárćiánym, z Skárbu Koronnego, náznáczono. *A.* 1650. *f.* 4. *t. Præſidium* Kámieńcá Podolskiego.

Támże znowu *iuſtum & ſufficiens præſidium* obmyślono, y ſummę ná záłożenie prowiántu publicznego dwiádźieśćiá tyśięcy z Skárbu Rzeczypoſp. ták áby tám iuż rok od roku żywność byłá skupowána, náznáczono. *Co o tym wiecey poſtanowiono? vide. A.* 1652. *fol.* 16. *tit. Præſidium* y Prowiánt.

Toſz Miáſto, iſz ſummę pięć tyśięcy y śiedm ſet złotych, (ktorą pewnym Regimentom *in præſidio* u ſiebie będącym pożyczyło było, z ochoty ſwoiey ná reſtaurácyą murow ofiáruie) onę z Skárbu, z zaſług tych, ktorym pożyczyli, iák nayprędzey oddáć roskazano. *Ibid.*

O tey ſummie. *v. plura tit.* Summy.

Reáſſumowano tę przeſzłego Seymu Conſtytucyą ſtrony *Præſi-*

dium, tego dokładáiąc, áby Miáſto Kámieniec, y Obywátele Woiewodztwá Podolskiego, żadnego od tego *præſidium* nie ponoſili ukrzywdzenia. A Prowiánt z przeſzłego Seymu do rąk Vr. Marćiná Liniewskiego Łowczego Brácłáwskiego odddány być ma, y zá pracą tyśiąc złotych. *A.* 1653. *fol.* 12. *tit. Præſidium* Miáſtá Kámieńcá.

Tęmuſz Miáſtu, y Woiewodztwu Podolskiemu, *pro præſidio*, ludźi konnych dwieśćie, do dawney Piechoty Kámienieckiey, *iuxta Conſtitutionem A.* 1613. (*vide hanc Conſtitutionem ſupra*) náznáczono y przyłączono, *ad feliciora tempora:* ktorych ludźi ma być Rotmiſtrz Woiewodztwá Podolskiego Obywátel *benè poſſeſſionatus:* A Hetmáni Koronni tych ludźi ná żadną inſzą Rzeczpoſp. uſługę *evocare* nie máią, ále przy Kámieńcu y Woiewodztwie záwſze zoſtawáć powinni. *A.* 1655. *fol.* 36. *tit. Præſidium* Kámieńcá.

Ludźie podeyrzeni, ktorzy domy ſobie w tym Mieśćie przy bramách wyſtáwili, y ći ktorzyby żywnośći ná niedźiel naymniey dwánaśćie nie mieli, wyrugowáni być z támtąd máią: do czego Commiſſarze náznáczeni ſą. *Ibid.*

Tęſz fortecę z publicznych włośći opátrzyć ſłuſznym prowiántem, zlecono támecznemu Vr. Prowiánt Mágiſtrowi. *A.* 1658. *fol.* 44. *tit. Præſidium* Miaſtá Kámieńcá Podolskiego.

Akcyzę y Czopowe w tym Mieśćie, y w inſzych Miaſteczkách Woiewodztwá Podolskiego, *in præſidium* Miáſtá Kámieńcá ordynowano: wyiąwſzy Miáſto Iázłowiec, z ktorego ná Iázłowieckie *præſidium* obracáć ſię ma. do czego, Adminiſtratorá Szláchćicá dobrze oſiádłego, Obywátele támeczni, ná Seymiku *Relationis* ſobie obiorą, ktory, *præuio iuramento*, te obádwá podatki ádminiſtrowáć będźie. Przy tym do rewidowánia pomienioney fortece y ármaty y munitiey, Commiſſarzow náznáczono. *Ibid.*

Znowu o opátrzeniu teyże fortecey. *v.* Miáſto Krákow.

Tęmuſz Miáſtu, Práwo y Przywiley od Krolá Zygmuntá III. w Roku 1598. o żydách, áby do trzećiego dniá, w Mieśćie ſię tym nie báwili, dány reáſſumowano, y ápprobowano. To oſtrzegáiąc, áby *aduenæ*, y *præſidiarij*, *& iura Ciuitatis non habentes*, wſzynkách, rzemioſłách, przekupſtwie, y wárzeniu piwa, *ultra Priuilegia & decretá* nie przeſzkadzáli, *ſub amiſſione* tego wſzytkiego: czego *medietas* ná obronę Miáſtá, á druga *medietas Officio Caſtrenſi cedere* ma. Co wſzytko *Officium* exequowáć powinno, *ſub pæna contra negligentes Officiales ſancita. A.* 1659. *fol.* 35. *tit.* Miáſto Kámieniec.

Támże ná *Præſidium* ſto Piechoty Vr. Ianá Michálá Myśliſzewskiego, przy dawney dwoch ſet Piechoćie tákże Chorągiew Kozácką

záckà Vr. Piotrá Telefuſa ordynowano, y zasługi im iáko y pomienioney dawney Piechoćie z Skárbu Koronnego płáćić náznáczono. *Ibid. tit. Præſidium* Kámieńcá Podolskiego.
A ná Prowiánt, ſummę z Skárbu Koronnego, do rąk Vr. Alexándrá Ignácego Mátczyńskiego, ponieważ Vr. Marćin Liniewski inſzą Rzeczypoſpolitey uſługą ieſt zabáwny, ná przyſzłey Commiſſiey Lwowskiey wyliczyć náznáczono &c. *Ibid. fol.* 36. *tit.* Prowiánt Kámieniecki.
Reáſſumowano tę Conſtitucyą, y oraz do prowiántowánia, Vr. Krzyſztofá Kawieckiego Piſárzá Ziemskiego Podolskiego, y onęmu tyśiąc zł. zá pracą, náznáczono: do iegoſz rąk áby ſummá *proveniens* ze dwunaſtu Podymnych od Woiewodztwá Podolskiego, przez Poborcę oddána byłá, á to według deklárácyey przez Posłow tegoſz Woiewodztwá uczynioney, poſtánowiono. *A.* 1661. *fol.* 28. *tit. Securitas* Miáſtá.
Tenże Prowiánt Mágiſter áſſekurowány, ieśliby co z tych pieniędzy ná repárátią munitiey (zá znieśieniem ſię z Commendántem od Krolá náznáczonym Szlách ćicu dobrze oſiádłym) wydał. *Ibid.*
Tenże co zá jurament ná teráźnieyſzym Seymie wykonáć ma. *vide Ibid.*
Commiſſarze náznáczeni do tegoſz Kámieńcá, áby Zamku y Miáſtá porządek, municyą, y áppárat do obrony należący, *fideliter* zrewidowáli y ſpiſali, defektá uwazyli, y przez kogoby ſię ſtały, *inquirant*, Piechoty támeczney popis odpráwili, pilną o iey ſłużbie y zapłáćie z Skárbu, ieżeli ich dochodźiłá, inquiſitią uczynili, Mieſzczan y Przedmieſzczan, iesli między támeczną piechotą w Regeſtrze ſię znaydą, wypiſáli: ná ktorych mieyſce Rotmiſtrze támeczni záraz ſłużáłey piechoty wiáry Swiętey Kátholickiey narodu Polskiego ábo Niemieckiego záćiągnąć powinni będą. Nád to áby ćiſz Commiſſarze, o prowiántach, ták dawnieyſzych, iáko ſwieżſzych, tákże y o pieniędzách *ab A.* 1648. ná repárácyą y potrzeby tey fortece od Rzeczypoſp. iákimkolwiek ſpoſobem ordynowánych, ná co, y przez kogo wydáne ſą, y ieżeli przykimkolwiek tych pieniędzy co zoſtáło áby *inquirant*, y liczby przesłuchá li. *A.* 1662. *fol.* 25. *tit.* Ordynácya *præſidij* Kámienieckiego.
Rotmiſtrze Kámienieccy, Mieſzczan y Przedmieſzczan, według dawnego Práwá, do ſzeregow nigdy w piſowáć nie máią, *ſub pœna mille marcarum, in Iudicio Tribunalitio, ad inſtantiam cuiuscvis, ex regeſtro militari, vindicanda. Ibid.*
A żeby ſię *in Præſidio* támtey fortecy, iednym ludźiom nie przykrzyłá praca, poſtánowiono, iſz tám Chorągwie nie dłuzey nád rok ieden zoſtawáć máią, álc záwſze inſze, ták wiele co rok, y ták długo, iáko Rzeczypoſp. *requiret neceſſitas*, pod Commendę Stároſty támecznego powinne być ordynowáne ták, iáko y piechoty ná

tymże

tymże *præſidium* zoſtáiące. Konńi iednák niew Mieśćie, ále *extra mœnia*, w lećie obozy w polu, á w źimie conſiſtentie ſwoie tám, gdźie Hetman Koronny pokaze, odpráwować, y ná wſzytkie tey fortece *pericula*, zá ſpráwą tegoſz Stároſty támecznego, pilne oko mieć máią. *Ibid.*

Támże, ſtoſuiąc ſię do Conſtitutiey *A.* 1655. ná *Præſidium* koni dwieśćie. y Rotmiſtrzow dwu w Woiewodztwie Podolskim dobrze oſiádłych ordynowano, ktorzy *ſine præiudicio* támecznych, Mieſzczan, y Obywátelow Woiewodz: támecznego, ná tey fortecy poſpołu z piechotámi dawnemi, pod Commendą Stároſty Kámienieckiego, zoſtawáć máią. Przy tym Commiſſarzow do rewidowánia repárácyey tey tám fortecy, y inquirowánia, iáki ná to koſzt łożony, náznáczono. *A.* 1667 *fol.* 18. *tit. Præſidium* konne. Támże Commiſſarze náznáczeni, dla informácycy o wydatkách przeſzłych, ná repárácyą teyże fortece, to ieſt, co koſztem IMP. niegdy Stánisłáwá Potockiego Woiewody Krákowskiego Hetmáná W. Koron. á co zá diſpoſitią Commiſſiey Kámienieckiey, z podatkow Woiewodztwá Podolskiego, ieſt repárowáno. *Ibid.*

Zapłátá Drágániey Stároſty Kámienieckiego *in præſidio* támże będącey. *v. tit.* Zapłátá.

Buntownikow áby znoſzono w Woiewodztwie Podolskim. *v. t.* Woiewodztwo Podolskie.

Piechoćie ná fortecy támeczney zoſtáiącey ze *æqualiter* wſzytkiey zołd ma dochodźić z Skárbu Koronnego, deklárowano. *Confœderat. general. Varſav. ſub Interregno. A.* 1668. *f.* 22. §. Zá powſzechną.

Tegoſz Miáſtá, tákże Baru, Białey cerkwie, Krákowá, Lubowniey, y Lwowá, opátrzenie. *vide. w Exorbitancyách ná Electiey Krolá* IM. *Michała. A.* 1669. *tit.* Opátrzenie fortec Vkráinnych.

W tymże Kámieńcu jurisdictią religiey Greckiey, do jurisdictiey Polskiey, á Ormiánow pod jurisdictią Grecką zoſtáiących Religiey Ormiáńskiey y jurisdictiey inkorporowano. *A.* 1670. *fol.* 25. *t.* Miáſto pogurániczne.

Támże żołnierze Rzeczypoſp. *in præſidio* zoſtáiący, áby ſię goſpodámi od Burmiſtrzá y Magiſtratu náznáczonemi (trzydniowych nie wyćiągáiąc chlebow) kontentowáli, poſtanowiono. *Ibidem.*

Czopowe támecznego Miáſtá ná *præſidium* náznáczono. *Ibid.*

Toſz Miáſto, podług Przywileiu onemu dánego, do wſzelkiego porządku, praw y wolnoſći Miáſtá Lwowá, inkorporowano. *Ibid.*

Piechoćie támeczney, zołdu do trzech zło. ieden złoty ná mieśiąc poſtąpiono ſuknem płáćić. *A.* 1635. *f.* 30. *t.* Piechotá.

Pieniędzy y rynſztunkow od IM. X. Rozrazewskiego Biskupá Kuiawskiego ná Kámieniec legowánych, Inſtigator Koronny *ex de-*

latione

latione Stároſty Kámienieckiego, ná Trybunale, u Swieteckich *inter cauſas fiſci*, á u Duchownych, *inter cauſas ſpirituales*, ma dochodźić. *A.* 1609. *fol.* 899. *tit. Legatum.*

Tęmuſz Miáſtu, po ſzelągu brać od koniá nád dawne Moſtowe, pozwolono. *A.* 1613. *fol.* 15. *tit.* Moſtowe Kámienieckie.

O żydách. *vide tit.* Zydźi.

O Armáćie y prowiáncie Kámienieckim *v. tit.* Armátá *tit.* Prowiánty:

Kámieniec Mázowiecki.

Mieſzczánom Kámieńcá Mázowieckiego áby moſt ná bugu, według Przywileiow ſwych, bez wſzelkiey odwłoki reſtaurowáli, kazano, *ſub pæna centum marcarum Polonicalium*, ná Trybunale, *ad inſtantiam cuiuscunq;*, *toties quoties repetenda*. A furmáni po puſgroſzku od koniá płáćić im moſtowe, wedle pomienionych Przywileiow, máią. *A.* 1616. *fol.* 19. *tit.* Moſt pod Kámieńcem.

Kámieniec Litewſki.

Miáſtu Kámieńcowi Litewskiemu wolność od podatkow. *A.* 1661. *vide.* Miáſto Szereſzow.

Káźimierz przy Krákowie.

Miáſtu Káźimierzowi przy Krákowie, ná popráwę murow, y inſze potrzeby iego znáczne publiczne, odpuſzczono ſzos do czterech exákcyi po ſobie idących, ieśliby kiedy poſtánowione były, począwſzy od exákcyey z teráźnieyſzego Seymu: tákże y czopowe. *A.* 1589. *fol.* 533. *tit.* Odpuſzczenie ſzoſu Káźimierzánom.

Tęmuſz moſtowe, nád ſtáre cło, puł groſzá od koniá káżdego y od bydłá rogatego, y od káżdego innego bydlęćiá wielkiego, od tych wſzytkich, ktorzy ná skład Krákowski, ábo przez moſt Káźimierski, przez Krákow przeiezdzáć będą, podwyżſzono, y Przywiley ná to dano. *Ibid.*

Tęmuſz myto po złotemu od káżdego ſtátku Kupieckiego, ná popráwę brzegow wiſlnych, pozwolono: o czym *fuſiùs* Przywiley Krolá Stephánа ná Seymie im dány w ſobie ma. *A.* 1598. *fol.* 706: *tit.* Oprawá Miáſtá Káźimierzá.

A moſt Mieſzczánie támże budowáć máią, *ſub pæna mille marcarum*, *ad inſtántiam Inſtigatoris*, *poſt Curiam vindicanda*. *A.* 1601. *fol.* 751. *tit.* Moſt Káźimierski u Krákowá.

Toſz od ſtánowisk y ſtácyi żołnierskich *in perpetuum* uwolniono, *cum interpoſitione pænæ infamiæ in contra venientes*, w Grodźie Krákowskim, *ſine appellatione*, *decernendæ*. *A.* 1635. *fol.* 40. *tit.* Wolność od ſtánowisk żołnierskich.

Reáſſumowano to po tym, y Miáſto przy teyże wolnośći, *in toto* záchowano. *A.* 1677. *f.* 15. *t.* Approbácya Praw.

Tegoſz Miáſtá Rzemieślnikow, iáko y Krákowskich, ná przeſzłym Seymie, od płácenia duple poborowey, ták *pro præteritis*, iako y *in futurum* uwolniono. *A.* 1659. *fol.* 33. *tit.* Commiſſia do fortificátiey Krákowá.

Támże wſzytkim, ktorzyby ná puſtych plácách budowáć ſię chćieli,

li, wolności od wſzelákich podatkow Rzeczypoſp. do lat trzech pozwolono. Ci iednák ktorzy *ad determinationem* Seymu tego w Mieśćie mieſzkáiąc otrzymáli ſię, podatki iákie uchwalone będą ná potym oddawáć do Skárbu Rzeczypoſp. przez Vrząd támeczny powinni będą. *Ibid.*

Co ſłuży także Stradomiowi, Podbrzeźiowi, y innym przyległościom. *Ibid.*

Támże dobr nábywáć, y nábytych żadnemi diſpoſitiámi, donátiámi, venditiámi, ſucceſſiámi, *à iure, Iurisdictione, & oneribus Reipub. & Ciuitatis auellere*, ták iáko y w Krákowie, nie godźi ſię. *A.* 1658. *fol.* 32. *tit.* Miáſto Krákow.

Támże uſpokoiáiąc differencye, względem płácenia podatkow publicznych, między Duchownemi y Miáſtem, *occaſione Conſtitutionis nouellæ.* 1655. záchodzące, deklárowano. *vide* Krákow *infra.*

Tęmuſz wolności, y wſzytkie *in genere Priuilegia à locatione*, od Krolow Polskich nádáne, *in toto* approbowano. *A.* 1677. *fol.* 15. *tit.* Approbácya Praw.

Tęmuſz Czopowe pozwolono *in ſupplementum* podatku zátrzymánego. *vide.* Krákow. *A.* 1678.

Tegoſz Miáſtá Libertácya. *A.* 1652. *vide.* Krákow.

Káźimierz dolny. Miáſtu Káźimierzowi dolnemu moſtowe od koniá káżdego Przekupniá po puſgroſzku podwyżſzono. *A.* 1601. *f.* 751. *tit.* Podwyżſzenie cłá Káźimierzowi.

Támże pozwolono ludźiom *cuiuscunq; Nationis* w Koronie Polskiey zoſtáiącym, to ieſt, Ormiánom, Grækom, y Zydom, ták tym co tám zoſtáią, iáko y tym, ktorzy *de nouo* budowáć ſię będą mogli, oſiadáć Kámienice y domy, ták w rynku, iáko y w ulicách, y ná plácách budowáć ſię, one kupuiąc: także hándle winá, y inne wſzelákie prowádźić; piwá, miody, robić y ſzynkowáć, piekárſtwem ſię báwić: *ſalvis oneribus Reip.* y Dźierzawcy Miáſtá. *A.* 1677. *f.* 28. *tit.* Miáſto Káźimierz:

Declaratur, iſz te liquory, zápłáćiwſzy Dźierzawcy podatki, y beczkowe, także y winá; ſzynkowáć, y piekárſtwem ſię báwić wolno. *A.* 1678. *fol.* 28. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiey.

Kcyna. Miaſteczkowi Kcynie mytá pozwolenie. *vide.* Miaſteczko Vſzćie.

Kieydány. Miáſtu Kieydanom, Práwo Máydeburskie, od Krolow Polskich nádáne, *in omnibus punctis, clauſulis, conditionibus, libertatibus, & continentijs, ſaluo in omnibus publico exercitio Sanctæ Romanæ Catholicæ Eccleſiæ*, ták w Mieśćie, iáko y po Przedmieśćiách, wiecznemi czáſy confirmowano. *A.* 1661. *fol.* 31. *t.* Approbácya Przywileiow Miáſtu Kieydanom.

Kiiow. Mieſzczánie Kijowſcy budowánia Zamku támecznego pomagáć máią. *A.* 1607. *fol.* 832. *tit.* O budowániu Zamkow.

Ale to z nich znieśiono, przy Práwách y Przywileiách, ktore im nádá-

nádáne ſą, zoſtáwuiąc ich. Przy tym im teſz Práwá y Przywileie wiecznie potwierdzono. *A.* 1611. *f.* 22. *t.* Mieſzczánie Kijowſcy.

Znowu im Práwá y Przywileie, *in toto*, wiecznemi czáſy, ápprobowano, y że w wątpliwość żadną przywodzone być nie máią, deklárowano. *A.* 1616. *fol.* 35. *tit.* Potwierdzenie Praw.

O tymże. *A.* 1633. *fol.* 58. *tit.* Libertácya Miáſtá Kiiowá.

Iuſz nie tám, Woysku Zaporowskiemu, ále w Kániowie, od tego czaſu, płácono być ma. *Ibidem.*

Toſz Miáſto, od wſzelkich ceł y myt, y ſpławu wodnego w W.X. Lit. nowo podwyżſzonego uwolniono. *Ibid.*

Toſz z Przedmieśćiámi, przykładem inſzych Miaſt głownych, od ſtánowisk wſzelákich y ſtácyi żołnierskich, y Kozáckich, wiecznemi czáſy, uwolniono. *A.* 1641. *fol.* 26. *tit.* O Rokách Ziemskich Woiewodztwá Kijowskiego.

Miáſtu Kleparzowi, dla ſzkod, pod czás oblężenia Krákowá, podiętych, y dla ſtáteczney wierności, ſzos cáły, do czterech exákcyi, y czopowe iedno od wſzelákich liquorow dárowano y odpuſzczono. *A.* 1589. *fol.* 533. *tit.* Szos y czopowe Klepárskie. *Kleparz.*

Toſz od podwod y podatkow, do czterech lat uwolniono. *A.* 1633. *fol.* 58. *tit.* Miáſto Kleparz.

Tęmuſz, áby względem záczęćia municyey koſztem iego właſnym, żadnego impedimentu támeczni nie mieli Mieſzczánie, wárowáno. *A.* 1652. *fol.* 18. *tit.* Miáſto Krákow.

Tęmuſz, iáko Krákowu y Káźimierzowi, *in ſupplementum* podatku zátrzymánego, to ieſt, pułtorá pogłownego *circiter*, czopowe *ad inſtar* czopowego Woiewodztwá, *ad decurſam biennij* pozwolono. *A.* 1678. *fol.* 15. *tit.* Miáſto Krákow.

Toſz od ſtánowisk żołnierskich y ſtácyi wiecznemi czáſy, uwolniono, *cum interpoſitione pœnæ Infamiæ in contravenientes*. O co *forum* w Grodźie Krákowskim *ſine appellatione*. *A.* 1635. *f.* 40. *tit.* Wolność od ſtánowisk żołnierskich.

Kobyla gorá. *vide.* Freyſztad. *Kobyla gorá.*

W Kobylinie iármárki. *v. tit.* Iármárki. *Kobylin.*

Miáſtu Kołomyiey wybieránia ſztukowego pozwolono. *A.* 1654. *fol.* 17. *tit. Præſidium* Miáſtá Lwowá. *Kołomyia.*

Miáſtu Kopylowi libertátia. *v.* Słuck. *Kopyl.*

Miáſtu Korczynowi przez ogień zniſzczonemu, Libertácyą do roku prolongowano. *A.* 1611. *fol.* 26. *tit.* Nowe Miáſto Korczyn. *Korczyn.*

Tęmuſz cło moſtowe podwyżſzono od konia y wołow Kupieckich po pułtoraku, według Przywileiu ná to mu ſłużącego. A tęn podatek, ná ſamę popráwę moſtow y grobel obracáć ſię ma, *ſub amiſſione* onego: *ſalvis libertatibus Nobilitatis ac ſpiritualium*. *A.* 1647. *fol.* 12. *tit.* Aukcya moſtowego.

Mieſzczánie Korſzuńſcy, Czehryńſcy, Stoblowſcy, Dánielowſcy, *Korſzun.*

w Kijowskim Woiewodztwie: á w Podolskim, Mieſzczánie y Boiárowie wſzyſcy, Stároſtom *ſubeſſe* máią, y ſłużbę odpráwiáć, pod karániem ſrogim y utráceniem praw y wolności ſwych. *A.* 1607. *fol.* 848. *tit.* O ſweywoli Vkráinney.

Kośćian. Miáſtá Kośćiana wolność. *v.* Wſchowá.

Koſtrzyn. Miaſtecz: Koſtrzynowi, y wśiom do niego należącym, Práwá y Przywileie *in toto* ápprobowano. *A.* 1667. *f.* 40. *t.* Approbácya Praw.

Kowno. W Kownie Płátnerze być powinni, áby zbroie y ſzyſzaki robili; dla ktorych Słofarnią, y mięſzkanie Mieſzczánie zbudowáć, y onych z prowentow nieyskicch opátrzyć máią. *A.* 1613. *fol.* 41. *tit.* O Płátnerzách w Miáſtách Náſzych.

Támże dla Obywátelow W.X.Lit. skład zboża, y co ſię im w domu rodźi, y towárow wſzelákich Kupieckich, z wárunkiem tym, áby ich dáley nie prowádzono. *A.* 1647. *f.* 15. *t.* Skład w Kownie.

Ktorey Conſtitucyey, ſami tylko kupcy podlegáć máią. *Ibid.*

Toſz Miáſto, dla pogorzenia, od wſzelkich *in genere* podatkow publicznych y ſtánowisk żołnierskich, do lat czterech uwolniono. *A.* 1654. *fol.* 36. *tit.* Pewne Miáſtá pogorzáłe.

Toſz znowu, po rekuperowániu onego z rąk nieprzyiaćielskich, od wſzelákich podatkow publicznych (wyiąwſzy *contributionem perſonalem* ná tym Seymie uchwaloną, y wſzytkie cłá, Krolewskie y Rzeczypoſp.) do lat dźieśiąći: tudźież od ſtánowisk, ſtácyi, wydawánia chlebá, przechodow żołnierskich, podług dawnych Praw, y Przywileiow, tęmu Miáſtu nádánych, *ex quo* Komorá głowna ceł Krolewskich tám záłozona, wiecznemi czáſy, libertowano. *A.* 1662. *fol.* 24. *tit.* Libertácya Miaſtá Kowná.

Skład w Mieśćie Kownie, dla ludźi kupieckich *approbatur*. Ktory, tákże y drogę ze Żmudźi do Prus, *non derogando* w tym dawnemu zwyczáiowi, Cōmiſſarze ſporządźić máią. *A.* 1581 *f.* 381. *t.* O drogách.

Nieſtáło ſię tęmu doſyć: inſi Commiſſarze náznáczeni. *A.* 1598. *fol.* 697. *tit.* Około drog.

Y znowu inſi. *A.* 1601. *fol.* 862. *tit.* O drogách.

W Kozminie iármárki *v. tit.* Iármárki.

Kozmin. Miáſtá Krákowá ſkłády ápprobowano, tákim ſpoſobem, áby każdy

Krákow. Kupiec Cudzoźiemski towáry ſwoie ſkłádał w Krákowie, á miedźi áby żaden Kupiec, y Przekupień nie przedawał nikomu obcęmu, tylko Mieſzczánom Krákowskim. *A.* 1565. *fol.* 108. *tit.* Mieſzczánie Krákowſcy.

Item żaden Kupiec z Krákowá wyiezdźáć nie ma, poki nie przeda towárow. *Ibidem.*

Item żaden Kupiec z Węgier y z Sącá, y z inſzych Kroleſtw, nie powinien do Toruniá z miedźią ábo inſzem towárem iácháć minąwſzy Krákow. *Ibid.*

Z Prus, á mianowicie z Toruniá, towárow przywiezionych nie wol-

wolno dáley prowádźić: ále w Krákowie one składáć y przedawáć powinno. *Ibid.* §. Ciſz Mieſzczánie.

Kupcy Cudzoźiemſcy nie powinni z ſobą w Krákowie hándlowáć, ale towar ſwoy Mieſzczánom Krákowskim, albo ktorymkolwiek Obywátelom Państw Koronnych przedawáć máią. *Ibid. fol.* 109. *tit.* Ciſz Mieſzczánie.

Płotná wſzelákiego z kądkolwiek przywieźionego, á miánowićie płotná Golcz, nie wolno, tylko ná wielki łokiec, w Krákowie przedawáć, okrom płotná czarnego, ktore ná máły łokieć, *ſub pœnis in Privilegio Caſimiri Regis, de A.* 1354. *deſcriptis* przedawáne być ma. *Ibid.*

Kupcow Cudzoźiemskich, ktorzyby okrom głownych iármárkow, w Krákowie z ſobą, á nie z Mieſzczány Krákowskiemi hándlowáli, wolno tymże Mieſzczánom hámowáć, áreſztowáć, y dobrá ich Skárbowi Krolewskiemu konfiſzkowáć. *Ibid.*

Item żadnęmu Norembercżáninowi, ábo inſzemu obcęmu kupcowi, nie wolno w Krákowie, okrom głownych iármárkow, towárow ſwych przedawáć. *Ibid.*

Kupcy Polſcy nie powinni miiáć Krákową, dokądkolwiek, á zwłaſzczá do Sląską, álbo z Sląską z towáráni idący, ále ſtáremi drogámi ná Krákow iezdźić máią, y tám doſyć czynić składowi. Także y Kupcy z Węgier nie gdźie indźie, iedno w Krákowie, towárow ſwych skład máią mieć, y támże one przedawáć, y inſze rzeczy ku potrzebie ſwey ſpráwowáć, *ſub confiſcatione omnium bonorum. Ibid.*

Item Soli w Bálwánách nie godźi ſię przedawáć w Miaſteczku Miechowie, y skład tám być nie może, *in præjudicium* składowi Krákowskiemu. Támże áni *ſal centenariatum* z Wieliczki nie ma być przedawána, iedno w targowe dni, pod winą w Przywileiu Krolá Káźimierzá. *A.* 1451. opiſaną. Ani w Miaſteczkách, Słomnikách y Proſzowicách y w inſzych Saſiedzkich, nie ma być *ſal centenariatum* przedawána, iedno w targowe dni. *Ibid.*

Mieſzczánom Krákowskim wolno mieć w Krákowie *in perpetuum* skład wſzelákich towárow z roznych Kráin przychodzących. *Ibidem fol.* 110. *tit.* Ciſz Mieſzczánie Krákowſcy.

Mieſzczánom Krákowskim w Rádźie Mieyskiey wyżſzego lub niżſzego Práwá będącym, gdyby, podług Státutu Toruńskiego, w gwałćie iákim, nie mogł być poiman gwałtownik, wolno dochodźić gwałtow, iáko Szláchćicowi, *ex iuris qualitate* przychodźi. *A.* 1581. *fol.* 374. *tit.* Krákow.

Znowu tęmuſz Miáſtu Conſtitucye wſzytkie *contra Violatores ſecuritatis publicæ*, także o tumultách ferowáne, y Státut Toruński, *in toto* reáſſumowano, z tym dokładem, á żeby ſię káżdy *violator* y *tumultuarius* w Grodźie ſpráwować był powinien, *ſalvâ appel-*

latione Szláchćicowi ná Trybunał, *à plebeius ſine appellatione: ſaluâ* z Studentámi *in criminalibus Regiâ, in ciuilibus Rectoris Academici juriſdictione. A.* 1650. *fol.* 4. *tit. Securitas* y *Præſidium.*
Co y innym Miáſtom Koronnym, y W. X. Lit. *ratione* tumultow, ſłużyć ma. *Ibid.*
Znowu tęmuſz wſzytkie Státutá y Conſtitucye *de tumultibus* reáſſumowano, y Commiſſie roku przeſzłego, dla uſpokoienia Miáſtá tego *à tumultibus interniis*, z Káncellárieу Koronney wydáne, y to, cokolwiek ćiſz Commiſſarze ná teyże Commiſſiey poſtánowili, y ieſzcze poſtánowią, *lege perpetuâ* approbowano. *A.* 1661. *fol.* 30. *tit. Securitas.*
Ze toſz Miáſto ma *prærogatiuam in ferendis, in Conventibus Nobilitatis, ſuffragijs; patet* z Kápturá, w Krákowie *ſub Interregno*, po śmierći Krola Stephána, uchwalonego. *A.* 1586. *fol.* 404. §. A iſz teſz.
Toſz w związek Konfæderácyey Kápturowey przyięte. *Ibid.*
Znowu w związek y Confæderácyą Rzeczypoſp. *ſub Interregno*, po abdicatiey Krolá IM. Ianá Káźimierzá przyięte ieſt. *A.* 1668. *fol.* 21. §. *Vwazáiąc.*
Item po śmierći Krolá IM. Micháłá. *A.* 1674. *fol.* 30. *tit.* Miáſto Stołeczne Krákow.
Toſz ná *wieczne czáſy od podwod ieſt uwolnione. A.* 1588. *f.* 487. *tit.* Libertácya od podwod.
Tegoſz iármárki *v. tit.* Iármárki.
Tęmuſz ſzos y pobor do czterech exákcyi, ieśliby kiedy *ex neceſſitate* Rzeczypoſp. uchwalone być miáły, począwſzy od poborow ná tym Seymie uchwalonych, dárowano y odpuſzczono. *A.* 1589. *fol.* 532. Odpuſzczenie ſzoſu y poboru.
Tákże y czopowe do dwuch exákcyi, ná popráwę murow: ktore Vrząd Mieyski, od wſzelkich liquorow, wybieráć y wyćiągáć ma, wedle Przywileiu Piwowarow Miáſtá tego: záchowuiąc *cognitionem* o tymże Przywileiu do Seymu. *Ibid. tit.* Odpuſzczenie czopowego.
Ale że tych dwoch exákcyi, ſzoſu, y poboru, y iednego czopowego uſtąpiło Miáſto; ná inſzy czás mu toſz wárowano. *A.* 1601. *fol.* 749. *tit.* Miáſto Krákow.
Ieſzcze ná dálſzy czás to wárowano. *A.* 1611. *f.* 28. *t.* Prorogácya.
Ieſzcze y ná dálſzy. *A.* 1616. *fol.* 19. *tit.* Prorogácya.
Tęmuſz Miaſtu, dla popráwy drog w Krákowie, nád ſtáre moſtowe, káżdy furman Cudzoźiemski z ſołą, y z inſzemi ćięſzkiemi rzeczámi do Krákowá przyiezdżáiący, od káżdego koniá, po puł-groſzku, Miáſtu płáćić powinien; tákże y od bydłá rogátego, ktoby ie ná przeday do Krákowá przypędził, po puſgroſzku płáćić ma, zwłaſzczá od bydłá wielkiego. *A.* 1589. *fol.* 532. *tit.* Podwyższenie moſtowego.

Tęmuſz

Tęmuſz cło nowe poſtánowiono tákie, áby oſoby wſzelákie cudzoźiemſkie, od wſzelkiego towáru, według oſzácowánia, od grzywny po pułgroſzku, czaſy wiecznemi, płáćiły, wedle Przywileiu ná to dánego. *Ibid. f.* 533. *t.* Cło Krákowskie.

Tęmuſz ná reſtaurácyą Ratuſzá, od towáru wſzelákiego, według oſzácowánia, od grzywny po groſzu, inkluduiąc, w tęn groſz, pułgroſzá, *per Conſtitutionem A.* 1589. nádáne, do Seymu ſześć niedźielnego brać pozwolono. *A.* 1633. *f.* 58. *t.* Miáſto Krákow.

Z czego Mieſzczánie ráchować ſię powinni: *Ibid.*

Do lat dwu tęn podatek prolongowano. *A.* 1635. *fol.* 44. *tit.* Prolongácya.

Y znowu pułgroſzkow wybieránie, do lat dwu, ná reſtaurácyą y poprawę murow prorogowano. *A.* 1641. *f.* 23. *t.* Miáſto Krákow.

Tęmuſz cło od wſzelákich towárow cudzoźiemſkich tákże od koni y wozow nalezące, podług dawnych praw, ná poprawę drog, y inſze iego potrzeby, do lat dwoch, *in duplo*, iáko teraz *currit*, podwyżſzono. *A.* 1678. *fol.* 15. *tit.* Miáſto Krákow.

Toſz áby zá wolą Krolewską, y zdániem Hetmáná Koronnego, y ludzmi, y rzeczámi do obrony nalezącemi, przez Prowizory, ktorzy woiennemi potrzebámi záwiádować máią, opátrzone było, poſtánowiono, nie deroguiąc *in poſterum* Prawu o opátrowániu Zamkow. *A.* 1590. *fol.* 568. Opátrzenie Krákowá y Lubowle. Ale to znieſiono, *ceſſante periculo* od Turkow. *A.* 1591. *fol.* 618. *tit.* Znieſienie niektorych Conſtitucyi.

Tęmuſz ná oprawę Miaſtá, y inne potrzeby, od áchtelá piwá od Karczmarzow Krákowskich, groſz wybierać, wiecznemi czaſy, pozwolono. Z czego, iáko y z inſzych prowentow, wedle Conſtitucyi, y zwyczáiu dawnego, liczbę czynić powinno. *A.* 1601. *fol.* 749. *tit.* Miáſto Krákow.

Ná wiśle, cłá od Mieſzczan Krákowskich, od żadnych towárow, ktore z Sląską do Korony prowádzą, áni od ryb, żywnośći, áni od drzewá, ná opráwiánie drog y budowánie Miáſtá, nád Práwá ich dawne, Szláchta, wiecznemi czaſy, brać nie máią, *ſub pœna, in Conſtitutione de extorto iniuſte teloneo, ſancita*. Wyiąwſzy tylko wodne dźieśięćiny, na Wielkie Rządy, Skárbowi Krolewskiemu, y Staroſtwu Krákowskiemu ſłużące, ktore płáćić powinni. *Ibidem.*

Z ſtrony Indukt, Mieſzczánie y Kupcy Krákowſcy, do deciſiey Krolewskiey zoſtáwieni. *A.* 1609. *fol.* 902. *tit.* Skłády Koronne.

Y znowu. *A.* 1613. *f.* 9. *tit.* Potwierdzenie.

W tymże Mieśćie, Fortki prywatne wſzytkie, *tàm apud Spirituales, quàm ſæculares*, do ſześći niedźiel (wyiąwſzy dwie dawne uprzywileiowáne Xdzá Dębińskiego, y Skárſzewskiego, *ad vitam illorum*) zámurować, y áby więcey ich czynić nie wazono ſię, *ſub*

pœna

pæna mille marcarum, ná Trybunale, od Swietckich, *inter cauſas officij*, á od Duchownych, *inter cauſas compoſiti Iudicij*, *ad inſtantiam officij Caſtrenſis, ſiue Ciuilis, repetenda. A.* 1611. *fol.* 27. *tit.* O znieſieniu fortek prywatnych w Krákowie.

Znewu Fortki y Bramy, ktore prywatni, ták Duchownego, iáko y Swietckiego Stanu ludźie, dla ſwey prywatney wygody, w murách Krákowskich porobili, iáko *ſecuritati publicæ* ſzkodliwe znieſiono, y one áby káżdy, pod winą tyſiącá grzywien, *juxta Conſtitutionem* 1611. (*quæ infra eſt*) wyrázoną, *in ſpatio ſex ſeptimanarum, à data præſentium, computandarum*, zámurować kazał, poſtánowiono, *non obſtantibus quibuscunq; Priuilegijs.* Oco *Forum, in caſu contrauentionis*, Swietckim *inter cauſas Officij*, á Duchownym, *inter cauſas mixti fori*, w Trybunale Koronnym, *ad cuiuscunq; inſtantiam* náznáczono: tákże áby żaden *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis*, budynkow do murow mieyskich (żeby wolne tychże murow *ab intra* było obeśćie, y municyey prowádzenie) nie przyſtawiał, zákazano: Wyiąwſzy Kámienice Wieleb. Kápituły Krákowskiey, ná Kánoniczey ulicy, leżące. *A.* 1661. *f.* 30. *t. Securitas* Miáſtá Krákowá.

Reaſſumuntur in toto obiedwie Conſtitucye o fortkách y bramách *w Confœderat. Generál. Wárſáw. A.* 1668 *fol.* 21. §. Vważáiąc.

Do przesłuchánia liczby Mieſzczan Krákowskich z prowentow Miáſtá Krákowá, oſoby pewne, przy Woiewodźie, y Stárośćie Krákowskim, náznáczone. *A.* 1611. *fol.* 31. *tit.* Liczbá Mieſzczan Krákowskich.

Znowu teſz oſoby deputowáne, zá ktorych innoteſcencyą, ieśliby Mieſzczánie nie ſtánęli; *forum* im, wedle ſtárych Praw, náznáczono. *A.* 1613. *fol.* 9. *tit.* Liczbá Mieſzczan Krákowskich.

Tegoſz Miáſta Przywileie zdawná od Xiążąt y Krolow Polskich nádáne ápprobowano. *Ibid. tit.* Potwierdzenie.

Tęmuſz Woytoſtwo Krakowskie, czáſy wiecznęmi, inkorporowano: *non derogando iuribus Magnæ Procurationis. A.* 1616. *f.* 17. *tit.* Incorporácya Woytoſtwá.

Toſz rzeczámi do obrony należącemi opátrzyć obiecano. *A.* 1620. *f.* 14. Iáko miałeś *ſupra.*

Pod czás odiáchánia Senatorow, y Stároſty Krákowskiego, ná Poſpolite ruſzenie, IM. X. Marćin Szyſzkowski Biskup Krákowski, przy Krákowie, *propter ſecuritatem* onego rezydował, y z chęći ſwey y miłośći ku Oyczyźnie, czteryſtá Piechoty, y konnych ſto zbroynych, chował: z ktorym Wielkorządcá, y Vrzędy, Grodzki y Mieyski, znośić ſię powinni byli. *A.* 1621. *fol.* 11. §. Tákże teſz iſz.

Tęmuſz Miáſtu *Præſidium* doſtáteczne z Woysk ná tym Seymie uchwalonych obmyślić obiecano. *A.* 1650. *fol.* 4. *tit. Securitas y Præſidium.*

Zno-

Znowu ie *pro exigentia temporu & neceſſitatis, ſufficienti præſidio* z ludźi ſłużebnych opátrzyć, y *omnem ſecuritatem* onemuſz *præſtandam* poſtánowiono. *A.* 1652. *fol.* 18. *tit.* Miáſto Krákow.
Toſz áby cáłey Rzeczypoſp: koſztem *præſidium* miáło, poſtánowiono, &c. *A.* 1658. *f.* 35. *t.* Fortece Rzeczypoſp.
Co tákże ſłuży Miáſtom, Wárſzawie, Poznániowi, Lwowu, Kámieńcowi, Lubowli. *Ibidem*:
Reáſſumowano tę Conſtitutią *in toto* Miáſtu Lubowli, y wedle dawnego Práwá, płacą, ná ſto dwádźieśćiá ludźi, z quárty Koronney náznáczono. *A.* 1670. *fol.* 25. *tit. Præſidium* Lubowle.
Znowu Krákow, Lubownia, Lwow &c. opátrzone *v.* Miáſto Kámieniec Podolski.
Toſz od ſtánowisk y ſtácyi, z cáłą Iurisdictią iego, y przyległośćiámi: tákże Káźimierz, Stradom, Kleparz, wiecznie uwolniono, *cum interpoſitione pænæ infamiæ in contrauenientes Legi præſenti*: *Forum* Grod Krákowski, *ſine appellatione. A.* 1635. *fol.* 40. *tit.* Wolność od ſtánowisk.
Tegoſz Rzemieślnikom, od płácenia duple poborowey, Vniwerſałem *A.* 29. opiſaney, ták *pro præteritu*, iáko y *in futurum* uwolniono, y onę, przychyláiąc ſię do Dekretu Seymowego *A.* 1631. znieśiono, y wſzelákie condemnaty *in quorvis Iudicio & officio Regni*, względem teyże duple, otrzymáne z káſſowano. *A.* 1658. *fol.* 32. *tit.* Miáſto Krákow.
Co ſłuży także Káźimierzowi, Stradomiowi, Bieczowi. *Ibid.*
Támże trzymáiący dobrá *iuri Civili Cracovien.* podległe, nie będąc Szláchćicámi, áni Mieſzczánámi; przed wyſzćiem pułroká, powinni *ius Civitatis* przyiąć, y zátrzymáne podatki, y *onera Ciuitatis* płáćić, pod ſtráceniem Dobr owych, połowice do delátorá, ktory ma być Szláchćic *ex Palatinatu Cracovienſi*, á drugiey połowice *ad ærariũ Civitatis Cracovien.* O co *forum* ná Ratuſzu Krákowskim: á gdźieby *quæſtio incideret nobilitatis*; to do Trybunału Lubelskiego, lub Piotrkowskiego, *inter Cauſas fiſci* należeć ma. *A.* 1635. *fol.* 39. *tit.* Miáſto Krákow.
W tymże, y ná Przedmieśćiách iego, dobr nábywáć, y nábytych żadnemi diſpoſitiámi, donácyámi, venditiámi, ſucceſſiámi, *á Iure, Iurisdictione, & oneribus Reipub. & Civitatis avellere* nikomu nie wolno. *Ibid.*
Tęmuſz Conſtitutią *A.* 1655. o plácách (*vide ſupra* Kośćioły) deklárowano, iſz tylko pláce, grunty, y domy, w Kośćioły, Klaſztoſztory, ſzpitale, y *Reſidentie* Kápłáńskie, zdawná weſzłe, máią być od podatkow publicznych wolne, ná ktorych, *circa fundationem ſui* záſiádły; *ſalvâ ſolutione ex novitèr acceſſis & acquiſitis bonis* po Erectiách. Co IM.X. Biskup Krákowski uſpokoić ma. *A.* 1655. *fol.* 32. *tit.* O tych plácách.

Co tákże ma ſłużyć Káźimierzowi, y Stradomowi, okrom płácenia duple od Rzemieślnikow. *Ibid.*

Tegoſz y Przedmieśćiow iego Obywátelom, ktorzy ſię ná plácách ſwoich, dla fortificátiey Krákowá budowáć nie mogli, inſze pláce wymierzáć zlecono Commiſſarzom. *v. tit.* Commiſſarze.

Toſz z ſwoiemi Miáſtámi przyległemi, y Przedmieśćiámi, przy dawnych Libertácyách, y Conſtitucyách záchowano, y od ſtánowisk, y ſtácyi łanowych wſzelákich, wolne deklárowano. *A.* 1652. *fol.* 12. *tit.* §. A Miáſtá.

Tęmuſz wſzytkie Práwá, wolnośći, y Przywileie, od Xiążąt y Krolow Polskich, iáko y Szkole Strzeleckiey *aliàs* Rycerskiey, w tymże Mieśćie, od Krolow, Władyſłáwá Czwartego, y Iana Káźimierzá nádáne, approbowano. *A.* 1676. *f.* 47. *t. Approbatio Iurium.*

Tegoſz Miáſtá Mieſzczan dobrá Ziemskie, przy dawnych Práwách zachowano, y od wſzelkich, áſſignácyi y exákcyi Zołnierskich uwolniono, *ſub nullitate* tákich aſſignácyi, y pod ſurowemi winámi w Práwie opiſanemi *in contravenientes.* O co *forum* w Trybunale Koronnym *inter cauſas militares.* *A.* 1677. *fol.* 22. *tit. Immunitas* Praw.

W tymże Mieśćie, oſoby wſzelkie, ná gruntách Mieyskiey iurisdictiey zdawná podległych mieſzkáiące, y rzemiosłá, hándle, ſzynki, pożywienia ſwoie prowádzące, wſzelákie *onem Reipub: & Civitatis* zárownie, iáko y wſzyſcy Mieſzczánie, nie zásłániáiąc ſię *quovis titulo* názwánemi, przeciwko Práwom Miáſtá tego, *etiam novissimè* otrzymánemi libertácyámi, ponośić, y z rzemiosł, hándlow, Oſob, y gruntow ſwoich, *coram Iurisdictione Civili reſpondere* powinni. *Ibid.*

Tęmuſz Miáſtu, *in ſupplementum* podatku zátrzymánego, czopowe *ad inſtar* czopowego Woiewodztwá, *ad decurſum biennij* pozwolono &c. *A.* 1678. *fol.* 15. *tit.* Miáſto Krákow.

Co tákże ſłuży Miáſtu Káźimierzowi, y Zydom, tákże Kleparzowi, Weſołey, y innym przyległośćiom. *Ibid.*

Tegoſz Mágiſtratowi Przywiley *ſuper liberam electionem Conſulum & Præſidentum recenter die trigeſima Menſis Decembris A.* 1677. *à moderno Sereniſſimo Rege Ioanne Tertio collatum, in cuius uſu & poſſeſſione iam exiſtit,* ápprobowano. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Potwierdzenie.

Tęmuſz cło od wſzelákich towárow cudzoźiemskich, koni, y wozow, ná poprawę drog, *in duplo,* iáko teraz *currit* podwyższono, do dwu lat. *A.* 1678. *fol.* 15. *tit.* Miáſto Krákow.

Prorogowano to do lat czterech oboie y czopowe drugie, *ad inſtar* czopowego Woiewodztwá Krákowskiego, w Mieśćie, y po Iurisdikcyey iego, y cło *in duplo* od koni y wozow tylko cudzoźiemskich, ná naprawę drog. *A.* 1683. *fol.* 18. *tit.* Miáſto Krákow.

Támże

Támże ſzynkow wſzelákich, w Klaſztorách, y poświątnych domách, także handlow *cuiuscunq; generis* towárow, y officyn rzęmieślniczych, *cum præiudicio* ubogich ludźi, zágęſczonych zákazano. Czego w Zakonách y Klaſztorách, także domách poświątnych, *brachium ſpirituale;* á záś w Kámienicách, domách, ták w Mieśćie, iáko y ná Przedmieśćiách, będących, Vrząd Grodzki Krákowski przeſtrzegáć, y áby to Práwo *in executione* było, dopomagáć powinni będą. Względem wolnośći od noclegow żołnierskich y ſtánowisk, y hybern Przedmieść Krákowskich, Conſtitucyą *A.* 1635. reáſſumowano. Ktora Conſtitucya, y Káźimierzowi, Kleparzowi, Stradomiu, Weſołey, y Zydom w Mieśćie ich służyć ma, *in omnibus, ut ſupra* Miáſtu Krákowu. *Ibid.*

Tęmuſz Miáſtu, ſummę pewnym Chorągwiom, pod czás woyny Szwedzkiey dáną, w podatkách przyiąć deklárowano *vide tit.* Summy.

Toſz przy práwách y Conſtitucyey *A.* 1621. względem poſpolitego ruſzenia, w cále záchowano. w Conf: gen: Wárſ: *A.* 1668. *f.* 21.

Toſz przy práwách y prærogátywách záchować deklárowano, *ad præſidiũ Ciuitatu ſumptib⁹ ultra beneplacitum* ich *non obligando. Confœderat: General: Varſau. A.* 1674. *fol.* 30. *tit.* Miáſto Stołeczne Krákow.

Miáſto Kraſnyſtaw, Przywiley, ná skład ſoli pokazáło, *ad beneplacitum Regis. A.* 1565. *fol.* 113. *tit.* Miáſto Kraſnoſtaw. *Kraſnyſtaw.*

Toſz od Podwod pięnieznych, y dawánia koni podwodnych, do lat dźieśiąći uwolniono. *A.* 1589. *fol.* 534. *tit.* Kraſnyſtaw.

Tęmuſz Przywileie nádáne, ná palenie y ſzynkowánie gorzałki, y ná skład miodow przáſnych, y inſzych towárow, ktore z Wołynia y Podola ku Lublinowi y Káźimierzowi wozą, wiecznemi czáſy potwierdzono. *A.* 1611. *fol.* 21. *tit.* Miáſto Kraſnyſtaw.

Tęmuſz od podatkow publicznych, y ćięzarow wſzelákich, dla pogorzenia y zniſzczenia, wolność do lat dwu zupełnych, po expirowániu wolności pierwſzey dano. *A.* 1616. *fol.* 33. . *tit.* Miáſto Kraſnyſtaw.

Miáſtu Kroſnu inkorporácyą Woytoſtwá támecznego, do przyſzłego Seymu odłozono. *A.* 1589. *fol.* 534. *tit.* Inkorporácya Woytoſtwá w Krośnie. *Kroſno.*

Incorporatur pómienione Woytoſtwo, zwárunkiem ſłuzby woienney, y liczby, przed Stároſtą, *iuxta Conſtit. A.* 1562. czynienia. *A.* 1598. *fol.* 700. *tit.* Incorporácya Woytoſtwá.

Toſz Miáſto, y oſoby ná Vrzędźiech, ták Rádźieckim, iáko y Przyſięźniczym będące porownano z drugiemi Miaſt głownych Koronnych Mágiſtratámi, w dochodzeniu krzywd gwałtownych, wedle Conſtitucyey *A.* 1581. Miáſtu Krákowu należącey. *A.* 1589. *fol.* 534. *tit.* Inkorporácya Woytoſtwá.

Toſz przy Práwách iemu służących záchowuiąc, Commiſſią *in A.* 1671. *vigore* Conſtitutiey Seymowey (*v. tit. Commiſſie*) odpráwioną ápprobowano, y żeby *Officium Caſtrenſe Sanocenſe* do exekucyey Dekretá tey Commiſſiey przywiodło, zlecono. Inſze záś Proceſſa y Dekretá *extra forum* ná Mieſczánách otrzymáne z káſſowano, y wolny rekurs káżdemu *iniuriam prætendenti* do Sądow Krolewskich Zadwornych zoſtáwiono. *A.* 1677. *fol.* 29 *tit. Securitas* .

Toſz w oddawániu hyberny, przy deklárácyey dawney záchowano; y Práwá wſzytkie, ták *ratione* składu, iáko y *ratione* podwod, onemu służące reáſſumowano y ápprobowano. *Ibid.*

Tegoſz Miáſtá z winámi z Węgier miiáć nie wolno. *v. tit.* wino.

Kryczew. Miáſto Kryczew, od podatkow Rzeczypoſp. do lat ſześći uwolniono, pod ktorą wolność cłá Krolewskie y Rzeczypoſp. podpadáć nie máią. *A.* 1649. *fol.* 44. *tit.* Száfunek.

Toſz od podatkow Rzeczypoſp. wſzelákich, y ćięzarow żołnierskich, *citra derogationem* cłom y mytom Krolewskim, y Rzeczypoſp. do lat ſześći uwolniono. *A.* 1652. *fol.* 27. *t.* Libertácya.

Znowu do lat czterech, *excepto* cłá y myt, także czopowego &c. *A.* 1661. *fol.* 30. *tit.* Miáſto Kryczew.

Mieſzczan Kryczewskich *commercia* oſobliwie *victualium* wſzelákich, w Mieśćie Mśćisłáwiu *libera, ſine ulla præpeditione* od Mieſzczan Mśćisłáwskich, być máią, *ſub pœna* ſtá kop. *A.* 1677. *fol.* 20. *tit.* Sądy pográniczne.

Krzemieniec. *De fundis regalibus & hæreditarijs*, w Mieśćie Krzemiencu. *vide tit.* Rozgrániczenie Woiewodztwá Wołyń.

Krzepice. W Krzepicách iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Krzychow. Miáſtu Krzychowu libertátią od podatkow y wſzelkich exáctiy, do do lat czterech dáną, prorogowano. Podymne iednák, ná zapłátę Woysku, ná teráźnieyſzym Seymie uchwalone wydáć powinni. *A.* 1670. *fol.* 55. *tit. Reſpectus* Omla.

Láchowice. Miáſto Láchowickie, y włość Láchowicką, ná lat dźiewięć libertowano, y Przywiley ná to Miáſtu tęmuſz z Káncellárycy wydány, *in toto* ápprobowano. Tudźieſz áby P. Hetman W. W. X. Lit. poki trwáć będźie *hoſtilitas*, dwieśćie piechoty ná tey fortecy chował, pozwolono, y oney płácą z Skárbu W. X. Lit. náznáczono. *A.* 1661. *fol.* 29. *tit.* Libertácya Miáſtu Láchowickiemu.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą do lat dźiewiąći, bo dotąd *ad effectum* nie przyſzłá, y Przywiley, ktory *eo nomine* z Káncellárycy wydány będźie, ápprobowano. *A.* 1678. *fol.* 17. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiey.

Łancut. W Miáſteczku Łáńcućie, skład winny, y rybny náznáczono. *A.* 1635. *fol.* 26. *t.* Skład.

Láſkowká. Láskowká *vide* Freyſztad.

Miá-

Miáſtu Łęczycy, Woytoſtwo Łęczyckie, wiecznemi czáſy, inkorporowano, záchowuiąc w cále iáko *ſeruitij bellici*, ták y inſze powinnośći Rzeczypoſp. *A.* 1589. *fol.* 535. *tit.* Inkorporácya Woytoſtw. *Łęczycá.*

Tęmuſz tymże ſpoſobem Conſtitucya *A.* 1581. ktora ieſt uczyniona ná Gwałtowniki, Miáſtu Krákowowi y Poznániowi, ſłużyć ma. *A.* 1609. *fol.* 904. *tit.* Wárunek Miáſtu Łęczyckiemu.

Miaſtu Leſznu Przywiley, ná skład płotná y przędze, od Krolá Zygmuntá Trzećiego dány, *in toto* ápprobowano. *A.* 1633. *fol.* 47. *tit.* Miáſto Leſzno. *Leßno. w Wielkiey Polſcze*

Támże skład towárow *cuiuscunq; nominis* z Ruskiego, y W.X.Lit. Woiewodztw náznáczono &c. *A.* 1676. *fol.* 22. *tit. Indemnitas* Ceł Koronnych.

Lecz znieſiono tę Conſtitucyą ná drugim Seymie, ponieważ *in præiudicium* Ceł Koronnych, y Miaſt, Toruniá y Gniezná, *ultra publicum conſenſum* ſtánęłá. *Saluis tamen iuribus depoſitoriorum antiquis. A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Deklárácya.

Ná Miaſteczko Leſzno nowe, przy Wárſzáwie, Przywiley IMP. Bogusłáwowi Leſczynskiemu, Podskárbiemu Koron. z Káncelláriey Koronney wydány, *in toto* ápprobowano. *Salvis iuribus & Decretis Ducatûs Muſouiæ. A.* 1654. *fol.* 19. *tit.* Libertácya. *Leßno przy Wárßawie*

Miáſto Lidę, od ſtánowisk ugod, *& quocunq; titulo* miánowánych żołnierskich y pocztárskich ćięzarow, z żydámi, y wſzytkiemi Iuriſdictiámi uwolniono. *A.* 1676. *fol.* 21. *tit.* Miáſto. *Lidá.*

W Liwie iármárki. *v. tit.* Iármárki. *Liw.*

Miáſtu Łomźie, puſte pláce, do ktorych ſię potomkowie, ábo dźiedzicy zdawná nie odzywáią, conferowano, y w diſpoſitią Vrzędu támecznego *Mieyskiego*, wiecznęmi czáſy dano: ktore przedawſzy, pieniądze ná zbudowánie Ratuſzá obrocić powinni, y z tego ſię Stárośćie támecznęmu ráchować. *A.* 1641. *fol.* 31. *tit.* Approbácya *Laudi* Ziemie Łomzyńskiey &c. *Łomzá.*

Toſz od retent podwodnych *ab A.* 1652. *uſq; ad annum præſentem incluſiuè* uwolniono. A po tym ſimplę iednę podwodnego z dymow czterdźieſtu, w oſtátniey Luſtrácyey opiſanych, ná káżdy rok, *non obſtantibus anterioribus Conſtitutionibus, ſub pœnis fiſci*, wydawáć máią. *A.* 1678. *fol.* 39. *t.* Vwolnienie Miáſtá Łomzy.

Miáſtu Łowiczowi, Przywileie od Krolow, Káźimierzá Wielkiego, Ludwiká, Władysłáwá, Káźimierzá minieyſzego, Ianá Olbráchtá, y Alexándrá, ná cło ták źiemne, iáko y wodne, nádáne, á przez Krole, Zygmuntá Auguſtá, y Stephána, potwierdzone ápprobowano, *in quantum* by *iuri communi* nie derogowáły; y Obywátelow Miáſtá tego, przy tychże wolnośćiách, wiecznemi czáſy konſerwowano. *A.* 1633. *f.* 47. *t.* Miáſto Łowicz. *Łowiez.*

W Łowiczu iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Lublin. Miáſtu Lublinowi skład towárow wedle Przywileiu Krolá Władyſláwá *de data* 1392. *in perpetuum* pozwolony ápprobowano: *cum hac declaratione*, iſz káżdy kupiec iádąc przez to Miáſto, z iákiemikolwiek towárámi przyiáchawſzy, tám składáć teſz towáry powinien przez oſm dni, á potym choćby ich tám nie przedał, wolno mu z niemi po wſzytkim Kroleſtwie iáchác. *A.* 1565. *fol.* 114. *tit.* Miáſto Lublin.

Tęmuſz *ratione* tumultow ſłużyć ma Conſtitutia *A* 1630. iáko ktora ſłuży *y* Miáſtu Krákowu. *vide ſupra* Krákow.

Támże nie godźi ſię nikomu, bez liſtu Krolewskiego, ábo Hetmánow Koronnych, w bębny bić, áni chorągwi roſćiągác, *ſub pæna capitis*. *A.* 1611. *fol.* 20. *tit.* Bespieczeńſtwo Miáſtá Lwowá.

Támże bramy y forty, o zachodźie ſłońcá máią być zámykáne, á po zachodźie, nie máią być nikomu otwieráne. dla tego Conſtitucyą *A.* 1611. *& præſentu, de ſecuritate portarum & munitionum* Miáſtu Lwowu, y Wilnu ſłużącą, áby y Miáſtu Lublinowi ſłużyłá, potwierdzono (*vide* Lwow y Wilno *A.* 1611) y áby od nikogo wzruſzona y gwałcona nie byłá, á pod władzą y opátrznoſćią Vrzędu támecznego Mieyskiego zoſtawáłá, wárowano, *ſub pœnis contra violatores munitionum ſancitis*: bez náruſzenia zwierzchnoſći y powagi Trybunału, ktory ſię w tym Mieśćie odpráwuie. *A.* 1620. *fol.* 20. *tit.* Municya Miáſtá Lubliná.

Tęmuſz Miáſtu, dla dalſzey poprawy y opátrzenia uſtáwicznego, nowey municyey, okopow, wálow, baſzt, murow, y bram, groſz od káżdey beczki piwá przewożnego, przy trzech, Stároſćie támecznemu, Przywileiem od Krolá Zygmunta III. dánym w nagrodę miáry młyńskiey ſłużących, wedle Przywileiu oſobnego z Káncellárycy Koronney dánego, pozwolono. Czego dozor Stároſćie támecznemu, *pro tempore*, będącemu zlecono, áby ſię to ná nic inſzego nie obracáło. *Ibid.*

Tęmuſz Woytoſtwo Lubelskie, wiecznemi czáſy, inkorporowano. *A.* 1589. *fol.* 535. *tit.* Inkorporácya Woytoſtw.

W tym Mieśćie, y po Przedmieśćiách iego, áby nikt z żołnierzow, ſtánowisk nie czynił, áni ſtácyi wybierał, *ſub pœna Infamiæ, in perpetuum* zákazano, o co *forum* támże w Grodźie. *A.* 1635. *fol.* 40. *tit.* Wolność od ſtánowisk Zołnierskich.

Do zrewidowánia Miáſtá tego, y wſzytkich Przedmieśćiow iego, iáko ieſt w circumferẽcyey ſwoiey, áby Woiewodztwo Lubelskie ná Seymiku *Relationes* Deputaty obráło, poſtánowiono, *in eum finem*, żeby według tey reviſiey, *in poſterum* pomienione Miáſto podatki płáćiło. ták iednák odpráwić ſię to ma, żeby podatkom Rzeczypoſp. publicznym *nihil* z tąd *decedat*. *A.* 1654. *f.* 13. *tit.* Deklárácya płácenia podatkow.

Odpráwiona tá Rewizya: ktorą áby ćiſz Rewizorowie, z podpiſem

ſem rąk ſwoich, do Grodu Lubelskiego podáli, y áby według oney, wſzyſcy *Hæredes & Poſſeſſores bonorum*, y Rzemieślnicy ná tych gruntách mięſzkáiący, podatki publiczne, od odpráwioney reviſiey, ktoreby kiedykolwiek od Rzeczypoſp. poſtánowione były, ták iáko pomieniona *reuiſia*, ná ktory grunt, y dwor, ná káżdą ſymplę, płáćić deklárowáłá, do Mágiſtratu Lubelskiego, *citra quamvis depáctationem*, oddawáli, poſtánowiono. (od czego *excipiuntur* żydźi Lubelſcy) á Mágiſtrat odebrawſzy od czáſu odpráwienia rewizyey, zupełne ſymple poborow, ták iáko zdawná pomienione Miáſto zwykło płáćić, do Poborce Woiewodztwá Lubelskiego oddawáć powinien będźie. A ieżeliby kto z gruntu ſwego álbo y dworu Magiſtratowi oddáć nie chćiał; káżdy táki *forum* w Grodźie Lubelskim mieć będźie. *A.* 1655. *fol.* 17. *tit.* Spoſob:

W tymże Mieśćie y ná Przedmieśćiách iego, Kámienice y Dwory Szlácheckie, od ſtánowisk deputáckich uwolniono: ktorych Stároſtowie, y ich Vrzędnicy náznáczáć nie máią, *ſub pæna quingentarum marcarum in Iudicio Tribunalitio ex Regeſtro officij vindicanda. A.* 1654. *fol.* 13. *t.* Deklárácya płácenia podatkow.

Tegoſz fortificátią, Woiewodztwo Lubelskie ná ſię przyięło. A Seymik ná to ma być Vniwerſałámi Krolá IM. w Lublinie złozony, áby ná nim, iákikolwiek ſpoſob ták przyſpoſobienia pieniędzy, iako teſz y robotniká był wynáleźiony y poſtánowiony. ktore *laudum* tákiey wagi być ma, iákoby w tey Conſtitutiey było nápiſane: y ſprzećiwić ſię mu nikt ná potym nie może, *ſub pænis Fiſci, proceſſu*, w Grodźie, *ſine quauis appellatione*, ábo *proſecutione cauſæ, per modum grauaminis*, álbo iákimkolwiek inſzym ſpoſobem wymyślnym, *vindicandis. A.* 1658. *f.* 45. *t.* Fortificatia Miaſt.

Toſz Miáſto z Przedmieśćiámi w okoliczności iego, od hyberny żołnierskiey uwolniono, y áby od nikogo *extra forum ſuum proprium*, ewokowáni nie byli Mieſzczánie, Conſtitutie wſzytkie, y dekretá Seymowe 1649. & 1650. *eo nomine* ferowáne reáſſumowano. *A.* 1677. *f.* 24. *t.* Miáſto Lublin.

Támże oſoby *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis*, ná gruntách Miáſtá tego *in circumferentia*, Dwory ſwoie, y Kámienice, á w nich komornikow z wolnem prowádzeniem hándlow máiące, wſzyſcy *onera Reipub. iuxta obloquentiam Legis, ad caſſam ciuilem* płáćić powinni. Co ſię y o kupcách, ktorzy *iura Ciuitatis* nie przyięli, y poſſeſſiey nie máią, *à continuò* hándle ſwoie wioda, rozumieć ma, *non obſtantibus quibuscunq; protectionibus & ſeruitoratibus. Ibid.*

Mieſzczan támże niektorych od Káduku uwolnienie. *v. tit.* Káduki.

Miáſtá Lubowli opátrzenie. *v. tit.* Miáſto Krakow. *Lubowla.*

Miá-

Łuck. Miáſtu Łuckowi budować Moſt przez rzekę ſter y ſterzec, także z drugiey ſtrony przez głuſzec náprawić, y zá ſumpt, od wozow Kupieckich nałozonych, od koniá po pułgroſzku, á od bydłá ná przeday przypędzonego, po dwá biele brać pozwolono. Od czego ſtan Szláchecki, y ich poddáni wolni być máią. *A.* 1598. *f.* 708. *t.* Budowanie Moſtu.

Toſz opátrzyć obiecano, miałeś *ſupra.*

Łukomierz. Łukomierz. *vide* Biała cerkiew.

Łukow. Łukowſcy Sukiennicy. *v. tit.* Libertácya.

Lwow. Miáſtu Lwowu Przywileie ná ſkłády Soli, y inne wſzelákie towáry, od Krolá Władysłáwá *A.* 1424. y od Krolowey Iádwigi 1387. w pomienionym Władysłáwowym inſerowány, dáne ápprobowano, z tym dokładem, áby Kupcy, drog inſzych ſobie nie wynáydowáli, áni gdźie indźie skład czynili. *A.* 1565. *fol.* 113. *tit.* Miáſto Lwowskie.

Telonea autem & tributa omnia & ſingula poſt mortem Caſimiri Regis indebitè & iniuſtè per quempiam ſtatuta omninò & totaliter deponantur. Ibid.

Znowu te ſkłády od Krolá Káźimierzá *in A.* 1460. potwierdzone, *cum hac declaratione*, iſz Miáſtá, ktore ſą zá Lwowem, iáko Hálicz, Kołomyia, Stryi, y inſze wśi, nie máią dáley z towárami iezdźić, iedno do Lwowá, y tám mieć skład powinne: y iádąc do Przemyśla, Iárosłáwia, Rzeſzowá, Bełzy, y do innych ktorychkolwiekmieyſc, obiezdzáć Lwowá, áby go minęli, nie máią. *Ibid.* §. Toſz Miáſto.

Te Miáſtá, co potym otrzymáły? *Vide ſub ſuis nominibus.*

Tákże Wołoſcy, Pogáńſcy, y Chrześćiáńſcy, Zamorſcy Kupcy, nie gdźie indźiey skład mieć máią, y towáry ſwoie przedawáć, iedno we Lwowie, wedle Przywileiu Krolá Władysłáwá *de data A.* 1404. Ciſz Kupcy, Towárow w Polſzcze nákupionych przedawáć w Wołoſzech nie mogą, ále z nimi zá morze iáchác máią. *Ibid.* §. Toſz Miáſto.

Approbowano po tym to Práwo. *A.* 1649. *f.* 19. *t.* Miáſto Lwow. & *A.* 1652. *fol.* 17. *tit.* Opátrzenie Lwowá.

Y wárowano, iſz składow tego Miáſtá żaden Kupiec, *etiam Incola Regni, ſub amiſſione mercium*, miiáć nie ma. *A.* 1658. *f.* 34. *t.* Miáſto Lwow.

Znowu to ápprobowano. *A.* 1659. *f.* 34. *t.* Fortificatia Lwowá:

Po tym pomienione wſzytkie Conſtitucye, *ratione depoſitorij*, reáſſumowano, y wſzytkich towárow Kupieckich, w ſamym tylko Mieśćie Lwowie, *ſine uſurpatione* iednák *monopolij* pozwolono. *A.* 1676. *f.* 29. *t.* Miáſto Lwow.

Przy tym Gośćiniec Wołoski dawnem Práwẽ opiſany reáſſumowáno, y nowy z Węgier ná Stryi do Lwowá ordynowano, *ſub amiſſi-*

miſſione mercium, ktoby skład Lwowski inſzemi gośćińcámi pomiiał. *Ibid.*

Toſz Miáſto przy Práwách y Conſtitutiey przeſzłego Seymu záchowano. *A.* 1677. *fol.* 23. *tit.* Miáſto Lwow.

Y znowu *iura depoſitory* iego *in toto* ápprobowano. *A.* 1678. *f.* 19. *t.* Miáſto Lwow.

Toſz Miáſto od Podwod wiecznemi czáſy wolne uczyniono y deklárowano. *A.* 1588. *fol.* 487. *tit.* Libertácya.

Tęmuſz trzećią miárę, wedle Przywileiu, *iure perpetuo hæreditario*, inkorporowano. *A.* 1601. *fol.* 746. *tit.* Inkorporácya trzećiey miáry.

Támże depáctácyi po drogách Kupcom cudzoźiemſkim, áby nie czyniono, poſtánowiono. *A.* 1609. *fol.* 906. *tit.* O ludźiách ſwawolnych.

Támże w Mieśćie, lub ná Przedmieśćiách, ktoby z mieyſkich ludźi kogo ránił, ábo zábił, białągłowę zgwałćił, *ſpolium* iákie, ábo gwałt uczynił, bramę ábo fortę wyſiekał, ábo wybiiał; tákiego każdego, wolno Vrzędowi mieyſkiemu, ábo Grodzkiemu, poimáć, y z Vrzędem Grodzkim porozumiawſzy ſię, wedle Státutu Toruńſkiego ſądźić, y podług exceſſu karáć, *præmiſſo tamen ſcrutinio*. *Ibid. tit.* Wárunek bespieczeńſtwá.

Támże ludźie loźni bez Pánow w Mieśćie, y ná Przedmieśćiách báwiący ſię, gdyby zá upomnieniem Vrzędu Grodzkiego, ábo mieyſkiego, precz nie odiechali; tákich wolno tęmuſz Grodzkiemu, lub mieyſkiemu Vrzędowi poimáć, y trzymáć ták długo, áſz da winę czternaśćie grzywien, á iednák, zápłáćiwſzy tę winę, od Miáſtá záraz wyiáchać ma. Ktora winá ná popráwę tegoſz Miáſtá obrocona być ma. O co Vrząd *eo nomine* exekucyą czyniący nie ma być pozywan, áni mu żadna trudność zádawána być ma. Tá Conſtitucya ſłużyć má y Miáſtu Wilnu. *Ibid.*

Ktorzy pod prætextem zołnierzá przy Mieśćie tym, y w máiętnośćiách mieyſkich, gwałty rozmáite, náiázdy, wydźierſtwá czyniąc, ſtácye wybieráiąc, w bębny biiąc, y drugich do ſiebie przywabiáiąc, przemieſzkiwáią; z tákowych Stároſtá támeczny, zá odnieſieniem ludźi ukrzywdzonych, exekucyą czynić, y przy Mieśćie báwić ſię zábraniáć ma. *Ibid.*

Oboſtrzono *ſuperiora*, áby tám, bez liſtu Krolewſkiego, ábo Hetmáńſkiego, nikt nie śmiał w bębny być, áni Chorągwiey rośćiągáć, *ſub pœna capitis*. *A.* 1611. *fol.* 20. *tit.* Beſpieczeńſtwo Miáſtá Lwowá.

Bramy támeczne, o zachodźie ſłońcá, máią być zámykáne, á w nocy nie máią być otwieráne nikomu. *A.* 1601. *fol.* 746. *tit.* Wárunek bespieczeńſtwá.

Vrzędowi mieyskiemu roskazano, áby tę Conſtitucyą o zámykániu bram y forty Miáſtá, *ſub pœnis*, do exekucyey przywiodł, y ná potym po zaśćiu słońcá bram nikomu otwierać nie ważył ſię. *A.* 1620. *fol.* 21. *tit.* Miáſto Lwow.

Tęmuſz Miáſtu, dla ſporządzenia municyey, y obrony iego, pozwolono groſz ieden od káżdey beczki piwá przewożnego, ták w Mieśćie, iáko y ná Przedmieśćiách wybieráć. *Ibid.*

Toſz rzeczámi, do obrony należącemi, opátrzyć obiecano, á oſobliwie Zamek Lwowski wyſoki &c. *A.* 1620. *fol.* 14. *Iáko miałeś ſupra*.

Po tym Czopowe Lwowskie mieyskie, ná fortificácyą tegoſz Miáſtá, do lat piąćiu náznáczono, wedle Commiſſiey ná to złożoney, do ktorey fortificatiey, Czopowem z inſzych Miaſteczek *Nobilitas* przykładáć ſię powinná, do lat czterech, według ártykułu Seymiku blisko przeſzłego Wiśnińskiego. *A.* 1650. *fol.* 8. *tit.* Opátrzenie Miáſtá Lwowá.

Po tym do obrony iego, *præſidium* z ludźi ſłużebnych, *in omnes ingruętes neceſſitates, cum cautione*, ze ma być *ſine onere & grauamine* Miáſtá, obmyślono. Także municyą y fortificátią ſłuſzną Miáſto to obwárować y opátrzyć, áby było beśpieczne Obywátelom pod czás trwog *receptaculum*, obiecano: w ktorą municyą przyległy Klaſztor OO. Kármelitow ná Gárncárskiey ulicy ma *comprehendi*. *A.* 1652. *f.* 17. *t.* Opátrzenie Lwowá.

Nie przyſzło to do effektu: reáſſumuiąc tedy przeſzłego Seymu Conſtitucyą, Rotmiſtrzow pewnych obywátelow támecznych, do tego Miáſtá *pro præſidio* náznáczono &c. *A.* 1653. *f.* 12. *t. Præſidium* Miáſtu Lwowu.

Po tym Czopowe Lwowskie Conſtitucyámi przeſzłemi ná fortificátią Miáſtá tego náznáczone, á do tąd, *iuxta diſpoſitionem earundem Conſtitutionum* nie obracáne, áby Commiſſarze náznáczeni, naprzod ná popráwę ſtárey municyey, á po tym nowey fortificátiey, iáko nayprędzey obrocili, zlecono. *A.* 1654. *fol.* 17. *tit. Præſidium* Miáſtá Lwowá.

Po tym deklárowano, iſz ták Mágiſtrat mieyski Lwowski, iáko y Arendarz Czopowego, *intra decurſum trium ſeptimanarum*, támże we Lwowie, ná mieyſce ſpokoyne y ſpoſobne ná Ratuſzu, pieniądze Czopowego oddáć, y ráchunek z nich Commiſſarzom uczynić ma. A cokolwiek ná nową fortificátią wyſokiego Zamku, y Klaſztoru Kármelitow Cálceatow wydáli, to im przyięto być ma. Commiſſarze záś ná nic inſzego, tylko ná fortificatią Zamku wyſokiego, te pieniądze obracáć máią. A Miáſto Lwow, municyą ſtárą, z prowentow ſwych, náprawowáć ma. Z czego wſzytkiego Commiſſarze ná káżdym Seymowym Seymiku Obywátelom támecznym, ráchunek czynić powinni, *ſub pœna perpe-*

tuæ

tuæ bannitionis: O co *forum* w Grodźie, *ad inſtantiam cuiuscunq; peremptoriè inter cauſas Fiſci. A.* 1655. *fol.* 19. *tit. Præſidium* Miaſtá Lwowá.

Tegoſz Miáſtá Piechotá áby pod czás Poſpolitego ruſzenia przy Lwowie zoſtawáła, y przed Commiſſarzámi *realitèr* popiſowáłá ſię roskazano. *Ibid.*

O Prowiántách ná *Præſidium* támeczne v. Miáſto Kámieniec Podolski.

Fortificatia Miáſtá tego effektu nie wźięłá, bo prowent Czopowego *Conſtitutionibus A.* 1650. 1652. 1654. ná to náznáczony, ná inſze gwałtowne Rzeczypoſp. potrzeby, *ex Senatûs Conſulto* obrocono. Reáſſumowano tedy *in toto* pomienione Conſtitucye. Spoſob tey fortificátiey, obywátele támeczni, ná Seymiku w Wiśniey námowią. A Commiſſarze ciſz, co przed tym ſą náznáczeni, *iuxta mentem Conſtitutionum*, do effektu przywieść powinni będą, do ktorych ieſzcze dwá przydáni. To iednák czopowe, Mieſzczánie támeczni, według dawnego zwyczáiu, płácić będą. *A.* 1659. *f.* 34. *t.* Fortifikácya Lwowá.

Po tym, áby *Præſidium* Zamku wyſokiego, zá wiádomośćią Hetmánow Koronnych, Stároſtá Lwowski, ábo Szláchćić oſiádły commendował, deklárowano &c. A OO. Kármelitow boſſych Klaſztor w fortyficatią Miáſtá ma być inkludowány. *A.* 1662. *fol.* 21. *tit. Præſidium* Miáſtá Lwowá.

Po tym, áby to Miáſto *firmo præſidio* z ludzi w ſłużbie Rzeczypoſp. będących, y lenungámi, prowiántem, y municyą doſtátecznie opátrzone było; Hetmánom Koronnym zlecono. A *ratione* obrony onego przez *ſcript* oſobny *ad archivum* podány y ápprobowány, ze *vim effectumq; legis* mieć ma, deklárowáno y áſſekurowano. *A.* 1673. *fol.* 40. *tit.* Miáſto Lwow.

Toſz *à grauamine* od Posłow, ták Koronnych *ad exteras Nationes* przeiezdzáiących, iáko y cudzoźiemskich wſzytkich, uwolniono, y żeby Skarb Koronny, tychże wſzytkich Posłow prowidował, *ſine diſpendio* Miáſtá, poſtánowiono. *Ibidem.*

Toſz do lat ſześćiu, *ab omnibus generalitèr contributionibus Reip:* tákże od hyberny, ſtácyi, przechodow, y innych wſzelákich exákcyi żołnierskich libertowano. Wyiąwſzy pogłowne y ſzelężne, ktore ná ſame *uſus publicos*, iáko to ná fortificatią, municyą, skupowánie prowiántow, y inſze podobne potrzeby Miáſtá tego, zá áſſignácyą Hetmáná W. Koronnego obracáć ſię powinno. Z czego rachunek *perceptorum & expẽſorum*, ná Seymiku Wiśnińskim, powinni uczynić. *Ibid.*

Tę libertácyą, ponieważ *in uſu* oney do tąd nie byli (oprocz czopowego, ktore do Seymiku *Relationis* odłożone, y oprocz ceł Rzeczypoſp.) *ab actu præſentium*, do lat dźieśiąćiu prolongowa-

no, z tą deklárácyą, áby *eâdem libertatione*, Przedmieśćia, folwárczki, Iuriſdikcye, y wſzytkie oſády *circumcirca* Miáſtá będące *gaudeant. A.* 1676. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Lwow.

A o ſzelęznym, ze *pro hac ſola vice*, do roku tylko ſami Mieſzczánie wybierać ie, y ná fortifikácyą Miáſtá obracáć, á przed Commiſſarzem od Krolá wyſadzonym ráchować ſię máią, deklárowano. *Ibid.*

Toſz przed tym od ſtánowisk, y ſtácyi żołnierskich wiecznie uwolniono, *cum interpoſitione pœnæ Infamiæ in contrauenientes.* O co w Grodźie własnym Lwowskim *forum. A.* 1635. *fol.* 40. *tit.* Wolność.

Znowu toſz Miáſto od wſzelkich podymnych, ſzoſow, czopowego, poborow, pogłownego, y donátywy; tákże Przedmieśćia, y y wśi od tychże podatkow, y od żołnierskiego przechodzenia, do lat dźieſiąćiu libertowano, nie deroguiąc nic czwartym groſzom, y cłom Krolewskim. *A.* 1649. *f.* 19. *t.* Miáſto Lwow.

Toſz Miáſto *ſimiliter* libertowano do lat czterech. *A.* 1658. *f.* 34. *t. Miáſto Lwow.*

Nád to, *iuxta Conſtitutionem A.* 1649. wioski Rádźieckie, (Zubrzą y Sichow,) od wſzelkich ćięzarow żołnierskich uwolniono. *Ibidem.*

Tákże y *A.* 1676. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Lwow.

Toſz Miáſto iáko *antemurale Regni* obiecano ieſzcze *firmo præſidio*, lenungámi, prowiántem, y wſzeláką ámmunitią, przy Commendáncie *rei militaris* wiádomymi, *cum circumſcriptione* rządu onego, opátrzyć. Przy tym *deoccupationem* baſzt, y przybudynkow do murow mieyskich przez oſoby Duchowne, Szláchećkie, y żydowskie, *nullo iure* wyſtáwionych, *ad inſtar* Conſtitucyey *A.* 1661. Krákowu ſłużącey, oraz y *demolitionem*, Commiſſarzom od Krolá náznáczonym zlecono. *Ibid.*

Prowent gorzałczány Lwowski, ná municyą Miáſtá tegoſz z dawná uprzywileiowány, áby *vendentes & ementes* wſzyſcy *æqualiter* płáćili, poſtánowiono. *Ibid.*

Támże áby tárgi *victualium*, y náwozy, tylko przed bramámi y fortámi mieyskiemi były, *Ibid.*

W tymże Mieśćie mytá *priuatorum quorumuis*, y po gośćińcách *nouiter* wymyślone (oprocz dawnych y uprzywileiowánych, Zamkowych y Mieyskich,) abrogowano, *ſub pœnis contra iniquos Teloneatores, in quouis foro, vindicandis. Ibid.*

Tęmuſz Miáſtu pewną ſummę, ktorą ná zaćiąg nowy, po Piláwieckiey, PP. Commiſſarzom dáło, tákże pewną ſummę, ktorą teraz ná zołd Tátárski *anticipatiuè*, to pieniędzmi, to towárámi, dla wygody Rzeczypoſp. toſz Miáſto wydáło, ná Commiſſiey, PP. Commiſſarze oddáć będą powinni, wytrąćiwſzy to z generálney

nale-

należącey Tátárom ſummy. *A.* 1649. *fol.* 19. *tit.* Miáſto Lwow.

Tegoſz Miáſtá *deſideria* zá ſtráty y wygody Rzeczypoſp. uczynione, do przyſzłego Seymu odłozono. *A.* 1654. *fol.* 17. *tit. Præſidium* Miáſtá Lwowá.

Tegoſz liquidácyą *ſum*, ktore, *propter cõſeruationem* Miáſtá, *in obſidionibus erogauit*, y ukontentowánie, do przyſzłego Seymu odłozono. *A.* 1658 *fol.* 34. *tit.* Miáſto Lwow.

Ná tymże Seymie, *Præſidium* tęmuſz Miáſtu tákieſz, iáko y Krákowu, ordynowano. *v.* Miáſto Krákow.

Tegoſz Miáſtá wſzytkie Práwá y Przywileie ápprobowano. *A.* 1654. *fol.* 17. *tit. Præſidium* Miáſtá Lwowá.

Ale ze tá ápprobácya *Priuilegiorum per appendicem* ſtánęłá, tedy nie deroguiąc nic dawnym Przywileiom Miáſtá Lwowá, y ápprobácyom ich, y Práwom; *appendicem* tę nową iáko práwu przećiwną znieſiono. Commiſſarze z czopowego Lwowskiego ráchunek uczynić będą powinni ná Seymiku. *A.* 1655. *fol.* 19. *tit. Præſidium* Miáſtá Lwowá.

Mieſzczánie Lwowſcy w Rádźie będący, mogą dochodźić gwałtow, iáko Szláchćicowi *ex iuris qualitate* przychodźi, gdyby gwałtownik uſzedł. *A.* 1588. *f.* 488. *t.* Porownánie.

Po tym to Miáſto *in Priuilegijs & prærogatiuis* z Miáſtámi przedniemi, Krákowem y Wilnem (excipuiąc iednák záſiadánie w Izbie Poſelskiey, *& ius ferendi ſuffragij* ná Electiey Krolow Polskich) porownano, y Przywiley ná to z Káncellárıey wydány, *in toto* ápprobowano, y przy Práwách dawnych záchowano. *A.* 1658. *f.* 34. *t.* Miáſto Lwow.

Ale po tym gdy pomieniony Przywiley do Káncellárıey názad to Miáſto powroćiło, deklárowano, iſz ná to mieyſce inſzy Przywiley wolnoſćiom Miáſtá Krakowá, y Wilná rowny, ná przyſzłym Seymie wydány będźie. Ták iednák áby, we Lwowie, y po przedmieśćiách iego, Stanowi Szlácheckiemu wolno było Dobr nábywáć, y onych zázywáć, *ſaluis oneribus Reipub. & Ciuitatis. A.* 1659. *fol.* 35 *tit.* Deklárácya Przywileiu Miáſtá Lwowá.

Dány ieſt: ktory, iáko y wſzytkie inſze *iura, Priuilegia, immunitates, prærogatiuas*, od Krolow nádáne Miáſtu tęmu, *in quorum uſu* dotąd *ſine præiudicio cuiusuis* zoſtawáło, approbowano. *A.* 1676. *f.* 29. *t.* Miáſto Lwow.

Toſz Miáſto, przy dawnych Práwách, y Libertácyey, według Conſtitucyey *A.* 1676. záchowano. *A.* 1678. *f.* 19. *t.* Miáſto Lwow.

W tymże Mieśćie, iurisdikcye wſzelkie, Duchowne, y Szlácheckie, (oprocz ſamych Dworow Szlácheckich, y tych, ktore zdawná *pro terreſtribus cenſentur*) po przedmieśćiách, ná gruntách mieyskich oſadzone, y żydźi po tychże przedmieśćiách, także ná gruntách mieyskich mięſzkáiący, także kámienice *in poſſeſſione perſonarum*

Equeſtris & Spiritualis ſtatûs, wſzytkie *onera ciuilia, ratione fundi poſſeſſi, iuxta Conſtitutionem A.* 1659. ponośić y do obrony Miáſtá tákże *concurrere* máią. *Ibidem.*

Litrum od tegoſz Miáſtá, *ſub obſidione*, Turkom pozwolone, z Skárbu Koronnego zápłáćić náznáczono, y *obſides* w tym dánych eliberowáć obiecano. *A.* 1673. *fol.* 40. *tit.* Miáſto Lwow.

Juxta hanc Conſtitutionem, znowu *eliberationem obſidum* przyrzeczono, á ná prowizyą, onymi ſummę dwánaśćie tyśięcy zł. *ex primis contributionibus Terræ Leopolien. ante quos-vis aſſignatarios*, wydáć ordynowano, y małzonki ich, od wſzelkich podatkow publicznych y prywatnych, uwolniono: ktore w obeśćiách ſwoich, według praw mieyskich, ſpráwowáć ſię máią. *A.* 1676. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Lwow.

Znowu, áby *obſidibus* prowizyą ná przeſzłym Seymie náznáczoną, Skarb Koron. z teráźnieyſzych podatkow, *ante quoſuis aſſignatarios*, wypłáćił, roskazano. *A.* 1677. *fol.* 23. *tit.* Miáſto Lwow.

Tegoſz Miáſtá *expenſa*, ná przeſzłe oblezenia iego, y ná wygody Rzeczypoſp. uczynione, ſtoſuiąc ſię do Conſtitutiey *A.* 1649. & 1658. do przyſzłego Seymu odłozono. *A ktore pod obſidią* Turecką ná okup Nieprzyiaćielowi, ná ſuſtentáment *Obſidibus*, ná lenungi *præſidiarÿs*, ná zapłátę zasług Moráwskiego, y ná inne *ceſſerunt, te præuiá liquidatione*, przed Commiſſarzámi, ieśli ſię ná generálney zapłáćie woyskowey z mieſczą, Miáſtu Skarb Koronny powroći, y *retenta* podymnego *ante hoſtilitatem* od Miáſtá Lwowá winne, *ad rationem* długow Lwowskich, potrąći, *non excedendo ſummam* dwunaſtu tyśięcy &c. *Ibid.*

Tegoſz Miáſtá ſummy dawne, ná okupy ſwe, erogowáne w reces odłozono: Te záś, ktore ná uięćie woyská w Roku 1659. wydáło, y iuſz Skarb Koron. *ex calculo* przyiął, to ieſt złotych ośmdźieśiąt y dźiewięć tyśięcy. ſto trzydźieści y ieden, y groſzy ſzeſnaśćie, y pieniędzy dźiewięć, z naypierwſzych y naypewnieyſzych Rzeczypoſp. podatkow, ná przyſzłym Seymie, *realiter ſine controverſia* z tegoſz Skárbu, przed wſzytkiemi długámi, wypłáćić náznáczono. *Ibid.*

Znowu długi dawne, y *expenſa* pod obſidią Turecką wydáne, w reces odłozono *A.* 1678. *fol.* 19. *tit.* Miáſto Lwow.

Tęmuſz Miáſtu Przywileie, ták ná cwiczenie ſtrzelánia z dźiał, z hakownic, y z muſzkietow, do tarczy, od Krolow, á oſobliwie *in A.* 1573. nádáne y teraz *ſpeciali diplomate* ſtwierdzone, iáko y ná nowe Iármárki, *in toto* ápprobowano. *Ibidem.*

W tymże Mieśćie, kámienic y gruntow mieyskich żaden *Equeſtris & Spiritualis ſtatûs*, w długách, *per potentiam*, álbo *per priuatam ab exotico foro intromiſſionem*, odbieráć, *ſub amiſſione ſui iuris*, nie ma, ále długu ſwego, *in foro ciuili*, dochodźić, y z dekretu oſtátnie-

ſtátniego poſſeſſią od Vrzędu mieyskiego otrzymáć powinien. *Ibidem*.

Támże *Magiſtratus*, zápiſowániem goſpod *ex officio*, ággráwowány być nie ma: Inśi zás Mieſzczánie, bez ućiśnienia wielkiego, pod czás tylko Contráktow *Trium Regum*, Aktow publicznych, y bytnośći Krolewskiey, *huic oneri ſubiacebunt*. *A.* 1676. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Lwow.

Támże goſpodámi *ex Officio*, *extra cadentiam* Contráctow *Trium Regum*, Vrząd Grodzki, Mieſzczan obćiążáć, y kretki (przy ktorey Vrząd Mieyski ſam *conſervatur*) odbieráć nie ma. *A.* 1677. 23. *tit.* Miáſto Lwow.

Támże libertácye, y Servitoraty oſob Miáſtá záżywáiących, *quantùm ad onera Reipub. & Ciuitatu*, iść nie máią. *Ibidem*.

Támże ná uznánie Praw *iniquorum teloneorum*, Commiſſarze náznáczeni. *v. tit.* Commiſſarze.

Támże ná uznánie y táxę gruntow mieyskich, ktorych Generał Artylleriey Koronney potrzebuie, Commiſſarzow náznáczono. *ſaluâ relatione* ná przyſzłym Seymie. *A.* 1678. *fol.* 19. *tit.* Miáſto Lwow.

Támże Kupcy, y inni *aduenæ*, tákże *impoſſeſſionati*, ktorzy *continuò* w Mieśćie hándlu ią, *Ius Ciuitatis & poſſeſſionem iuſtam* mieć, & *onera Reipub. & Ciuitatu* zárowno z inſzemi Mieſzczany płáćić powinni. *Reſcripta*, exempty, y ſervitoraty, *quantùm ad iuriſdictionem & onera Ciuitatis*, *nullitatis* ſą. Wygnáńcy iednák *merè* Kámienieccy, przy Libertácyey *A.* 1677. *ſaluis Iuribus* Miaſt, záchowáni. *Ibid.*

Toſz Miáſto, w Związek ſwoy, *ſub Interregno*, po ábdicátiey Krolá IM. Ianá Káźimierzá, Rzeczpoſp. przyięłá. *w Confæd. Generál. Wárſzáw. A.* 1668. *f.* 21. §. Nie mniey Miáſto.

Toſz áby nie było ággráwowáne poſtánowiono. *Ibid.*

Toſz przy Práwách dawnych záchowano. *Ibidem*.

Sub Interregno, po śmierći Krolá IM. Micháłá, podatki ná Convocátiey generálney Wárſzáwskiey uchwalone, ná ufortiſikowánie Miáſtá tego obrocono, zá wiádomośćią, y diſpoſitią IMP. Marſzałká y Hetmáná W. Koron. *Confæd. General. Wárſzáw. A.* 1674. *fol.* 29. §. Miáſto Lwow.

Item Obſidibus Miáſtá tego áby Skarb Koronny *pro videat*, *non excedendo ſummam* czterech tyśięcy złotych, poſtánowiono: *à liberationem* onych, ták P. Podskárbiego W. Koronnego, iáko y P. Márſzałká y Hetmáná W. Koron. ſtárániu poruczono. *Ibid.*

Toſz Miáſto, przy práwách y prærogátywách záchowuiąc, dekláro wano, że w niczym *derogare* mu nie pozwolą: y względem gośćincow y skłádow Kupieckich, tákże o niepodeymowániu Posłow cudzoźiemskich nádáne mu wolności utwierdzono, y poſtá-

nowio-

nowiono, że do podatkow, *Exactor* Ziemie Lwowskiey ná Wiśniń-
skim Seymiku obrány, *ex Magiſtratu Ciuitatis* ma mieć *adiun-
ctum exactorem.* ktorzy *fiſcalis exactionis rationem*, ná Seymiku
oddáć będą powinni. *Ibid.*

O żydách w tym Mieśćie. *v. tit.* Zydźi.

Merecz. Miáſto Merecz zniſzczone, od ſtánowisk, ſtácyi, y przechodow żoł-
nierskich, do lat ſześći, *ſaluis oneribus Reipub.* uwolniono: y
Przywileie Miáſtu nádáne ápprobowano. *A.* 1655. *fol.* 32. *tit.* Miá-
ſto Merecz.

Approbowano tę Conſtitucyą. *A.* 1661. *fol.* 31. *tit.* Miáſto Gro-
dno, Nowogrodek, y Merecz.

Miechow. Miáſtu Miechowu rewizyą drog odpráwioną ápprobowano, y ná
napráwę tychże drog, od konia po puſgroſzku pozwolono, wyią-
wſzy ſtan Szláchecki, y ich poddánych. *A.* 1647. *fol.* 10. *tit.* Miá-
ſto Miechow.

Miedzy-rzecz. Miáſtu Miedzyrzeczowi włokę Woytowską, y plác z dawná do niey
należący, *à moderno Poſſeſſore* wykupić pozwolono, y wiecznemi
czáſy inkorporowano. *A.* 1638 *fol.* 35. *tit.* Inkorporácya plácu y
włoki Woytowskiey.

Miáſtá tego iármárki *v. t.* Iármárki.

Mielnik. Miáſtu Mielnikowi toſz Práwo służy *in perpetuum*, ktore Miáſtom,
Chęćinom, Chełmowi, y Káźimierzowi dolnęmu, ná redintegrá-
tią onych, ná Seymie *A.* 1677. nádáne. *A.* 1678. *f* 31. *t.* Drohiczy-
ná. *Vide pomienione Miaſta, Chęćiny, Káźimierz dolny.*

W Mielniku iármárki *v. t.* Iármarki.

Mikołáiow. Miaſteczko Mikołáiow od podatkow wſzelákich, do lat czterech, u-
wolniono. *A.* 1633. *f.* 56. *t.* Libertácya Miáſtá Mikołáiowá.

Minsk. Miáſtá Mińská Vchwałę, ná poprawę wałow ſwoich zruinowánych,
y bram, po groſzu od kopy, według ſzácunkow, ábo ſum dánych
zá domy y dwory ich: tákże po groſzu od kopy ſum, ktore Mie-
ſzczánie, Zydźi, Tátárowie, Iurydyki, ná zaſtawách, y máiętno-
ściách máią, ápprobowano. *A.* 1654. *fol.* 35. *tit.* Obroná Miáſtá
Mińská.

Toſz od ſtánowisk, ſtácyi, wydawánia chlebá, noclegow, y prze-
chodow żołnierskich, tákże od wſzelákich podatkow Rzeczy-
poſp. (*excepto* Cel, Myt y Czopowego) do lat czterech uwolnio-
no. *A.* 1661. *fol* 30. *tit.* Miáſto Mińsk.

Tęmuſz, iſż *iniuriâ belli* dawnieyſze im originały Przywileiow
poginęły, ktore w Przywileiu *Confirmationis* od Krolá IM. Ianá
Káźimierzá, ná Koronácyey, ſą wyrázone; tęnże Przywiley *Con-
firmationis* ápprobowano. *Ibid.*

Tegoſz iármárki. *v. t.* Iármárki.

Mohilow. Miáſta Mohilowá Obywátelom Przywiley z Káncellárycy W.X.Lit.
ná ámniſtią generálną wydány *in toto* ápprobowano. *A.* 1661. *f.* 28.
t. Miáſto Mohilow.

Tęmuſz

Tęmuſz Miáſtu, y Mieſzczánom Przywileie, ták dawne, iáko y ſwiezo ná tym Seymie nádáne, *in toto* ſtwierdzono. Czego inſze Miáſtá *in exemplum trahere* nie máią. *Ibid.*

Toſz Miáſto, od wſzelákich ćięzarow (wyiąwſzy Cło ſolne, Czopowe, y Myto Krolewskie y Rzeczypoſp. &c.) do lat czterech uwolniono. *Ibid.*

Tęmuſz *donativum* Kupieckie, ná przeſzłym Seymie uchwalone, ná reſtauracyą zruinowánych iego wałow, *cum ſcitu* Commiſſiey Wileńskiey obrocone odpuſzczono. *A.* 1673. *fol.* 20. *tit.* Miáſto Mohilow.

Miáſto Mozyr, od ſtánowisk, przechodzenia Chorągwi, y wſzelákich exákcyi żołnierskich libertowano. *A.* 1676. *fol.* 22. *tit. Libertatio.* *Mozyr.*

Miáſto Mśćibow, y Molczadz, przez ogień zruinowáne, od wſzelkich *in genere* podatkow Rzeczypoſp: y ſtánowisk żołnierskich (*præuiâ inquiſitione* przez Grody, w ktorych te ſą Miáſtá, y zá ſłuſznem przez Mieſzczány dowodem) do lat czterech uwolniono. *A.* 1654. *fol.* 36. *tit.* Pewne Miáſtá pogorzáłe. *Mśćibow. Molczad.*

Miáſto Mścisław, od podatkow Rzeczypoſp. wſzelákich, y ćięzarow żołnierskich, *non derogando* Cłom y Mytom Krolewskim y Rzeczypoſp. do lat ſześćiu uwolniono. *A.* 1652. *fol.* 27. *tit.* Libertácya. Znowu do lat czterech, wyiąwſzy Cłá Krolewskie y Rzeczypoſp. *A.* 1661. *fol.* 30. *tit.* Miáſto Krzyczew.

Támże *libera commercia* Mieſzczan Krzyczewskich być máią. *v. tit.* Miáſto Krzyczew. *Mścisław.*

Miaſteczko Mſczonow y Zator z Woytoſtwámi w Woiewodztwie Ráwskim, w Ziemi Sochaczowskiey, leżące, z dawná *in feudum perpetuum* Domowi Rádźieiowskich nadáne, y ſummą dwu tyſięcy czerwonych złotych inonerowáne, á potym *rerum vicissitudine* odpádłe, IM. Xdzu Michałowi Rádźieiowskiemu Nominatowi Biskupſtwá Wármińskiego, y Domowi iego przywrocono, y Przywiley, *in vim confirmationis* ſtárych Przywileiow, z Káncelláricy Koronney wydáć roskazano. Tudźieſz Quártę y Hybernę, przećiwko dawnym Práwom świezo ná pomienione Dobrá włozoną, cále znieſiono. *A.* 1678. *fol.* 33. *tit.* Deklárácya Praw ná Mſczonowie. *Mſczonow.*

Miaſteczkowi Nakłowi mytá pozwolenie. *v. t.* Miaſteczko Vſzćie. *Nakło.*

Miáſto Newel. *v. tit.* Miáſto Dźiſná. *Newel.*

Miáſtu Nieswiezowi Przywiley od Krolá IM. Stefáná ná pewne wolności dány, á po tym na Koronácyey Krolá IM. Zygmuntá Trzećiego potwierdzony, *in toto* ápprobowano. *A.* 1595. *fol.* 663. *tit.* Approbácya Przywileiu. *Nieśwież.*

Toſz dla pogorzenia, od wſzelkich *in genere* podatkow Rzeczypoſp. y ſtánowisk żołnierskich, *præuiâ inquiſitione* przez Grod,

w ktorym to ieſt Miáſto, y zá ſłuſznem przez Mieſzczány dowodem, do lat czterech uwolniono. *A.* 1654. *f.* 36. *t.* Pewne Miáſtá pogorzáłe.

A potym od ſtánowisk, ſtácyi żołnierskich, y podatkow Rzeczypoſp. (okrom czopowego, tákże ceł Krolewskich y Rzeczypoſp.) do lat czterech. *A.* 1661. *f.* 31. *t.* Miáſto Nieświez y Słuck.

Po tym od ceł y myt ſtárych y nowych w Koronie y W. X. Lit. do lat dwudźieſtu nie rozdźielnie po ſobie idących. *A.* 1670. *fol.* 55. *tit. Approbatio.*

Approbowano tę wolność ná drugim Seymie, ále wyiąwſzy ſtáre mytá. *A.* 1673. *fol.* 19. *t. Approbatio* Práwá.

Znowu tę libertátią reáſſumowano. *A.* 1676. *fol.* 14. *tit. Reaſſumptio* Libertácyey.

Tęmuſz Práwá wſzytkie od Krolow Polskich nádáne, *in toto* wiecznie confirmowano. *A.* 1670. *fol.* 55. *tit. Approbatio Privilegiorum* Miáſtu Nieświezowi.

Znowu Przywileie tęmuſz Miáſtu ſłużące ápprobowano. *A.* 1676. *fol.* 14. *tit. Reaſſumptio* Libertátiey.

Nowe Miáſto. Nowogrodek.

Nowe Miáſto v. Korczyn.

Miáſtu Nowogrodkowi, *reſpectu* niektorych defectow iego, zá odeśćiem z iurisdictiey mieyskiey *nie máło plácow y domow* mieyskich, pod rozne reguły, ulice pewne Zamkowe miánowićie Kowálską, Dubotowską, Wileńską, Bełczycką, z zwykłemi dochodámi, według Przywileiow, od Krolow, Zygmuntá Trzećiego, y y Władysłáwá Czwartego, tęmu Miaſtá nádánych, iáko y według dekretu *A.* 1639. między Woiewodą Nowogrodzkim, á tymże Miáſtem ferowánego, *cum approbatione* tychże Przywileiow y dekretu, inkorporowano: *ſalvis prouentibus oneribusq; Reipub. ac Menſæ Regiæ, nec derogando Privilegijs Privatorum ac Incolarum* tychże ulic *cuiuscunq; conditionis. A.* 1641. *fol.* 29. *tit.* Inkorporácya Vlic.

Toſz, *reſpectu* ſpuſtoſzenia iego, od podatkow (okrom płácenia cłá, mytá, y czopowego) ná lat cztery uwolniono. *A.* 1661. *f.* 31. *t.* Miáſto Grodno, Nowogrodek, y Merecz.

Tákże od ſtánowisk, ugod, & *quocunq; titulo* miánowánych żołnierskich y poczтárskich ćiężarow, z Zydámi y wſzytkiemi Iuridykámi. *A.* 1676. *fol.* 21. *tit.* Miáſto Nowogrodek.

Tęmuſz Práwá, Przywileie, Confirmácye, *generaliter*, iáko y obywátelom *particulariter* ſłużące, *in toto* ápprobowano. Ktorym doſyć czynić powinni we wſzytkich punktach *ſub nullitate Priuilegiorum. Ibid.*

Támże Ratuſz z Kámienice Wilhemowiczowskiey transformowány, zwykłey innych Miaſt Ratuſzow *immunitati* inkorporowano. *Ibid.*

Appro-

Approbowano po tym tę Conſtitucyą. *A.*1676.y od żołnierskich, iáko y innych wſzelkich ćięzarow (*excepto hybern*) *in perpetuum* uwolniono. Práwá tákże y Przywileie Mieſzczánom, y Cechom ſłużące ztwierdzono, áieśliby iákie przećiwne, ktore *vim Legis ſapiunt*, wypádły, ánnihilowano. *A.* 1678. *fol.* 16. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiey.

W Miaſteczku Nowym Tárgu skład ſoli y ołowiu poſtánowiono: *Ioluis iuribus & oneribus Reipub. & Equeſtris ordinis, & iuribus Ciuitatis Cracouienſis. A.* 1638. *fol.* 37. *tit.* Skład. *Nowytarg.*

Támże skład winny poſtánowiono. *A.* 1643. *fol.* 18. *tit.* O wywozeniu winá.

Miáſtu Olkuſzowi táſz Conſtitucya *libertationis* od ćięzarow żołnierskich ſłuzy, ktora Miáſtu Wieliczce. *A.* 1633. *fol.* 46. *tit.* Libertácya Miáſtá Wieliczki. *Olkuß.*

To tylko tu przydano, áby Gornikom Olkuskim wolno było, wiecznemi czáſy mieć, dla łátwieyſzego prowidowánia ſobie żywnośći, wolnicę, y onę przez cáły rok odpráwować. *Ibid.*

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, y PP. Hetmánom, áby żołnierzow práwu tęmu ſprzećiwiáiących ſię karáli, zlecono. *A.*1658. *fol.* 58. *tit.* Miáſtá náſze.

Támże ſtánowisk y ſtácyi znowu zákazono *in perpetuum, ſub pœna Infamiæ.* O co *forum cum contrauentoribus* w Grodźie, w ktorym Olkuſz zoſtáie, *ſine appellatione. A.* 1635. *f.* 40. *t.* Wolność od ſtánowisk żołnierskich.

Támże od ſtánowisk żołnierskich ochroná. *v. tit.* Oekonomie.

Y znowu. *A.* 1659. *v. tit.* Woysko.

Toſz od ákcyzy drzewá do ſtęplowánia gor, węgli, popiołow, y do palenia gleyty y ołowiu należącego uwolniono. *Ibid.*

Miáſtu Omlowi libertátią od podatkow, y wſzelkich exákcyi, do lat czterech dáną prorogowano. Podymne iednák ná zapłátę woysku ná teráźnieyſzym Seymie uchwalone wydáć powinno. *A.* 1670. *fol.* 55. *tit. Reſpectus* Omla. *Omel.*

Miáſtu Opalinowi toſz *per omnia* Práwo ſłuzy, ktore *in A.* 1678. nádano, Miáſtu Hrubieſzowu. *Opalin.*

W Opátowie iármárki. *v. tit.* Iármárki. *Opátow.*

Miáſtu Opocznu łąki do Stároſtwá odięte, *de ſpeciali conſenſu* Stároſty támecznego, *ad priſtinum uſum* Mieſzczan, ták iáko ich z dawná używáli, przywrocono. *A.* 1613. *fol.* 11. *tit.* Przywrocenie łąk. *Opoczno.*

Tegoſz iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Miáſtu Orſzy, *reſpectu* ſpuſtoſzenia iego, libertátią od poboru łanowego, ſzoſowego, y czopowego, do lat czterech dano. *A.* 1611. *fol.* 46. *tit.* Miáſto Orſza. *Orßa.*

Toſz, dla pogorzenia, od wſzelkich *in genere* podatkow Rzeczypoſp. ſtánowisk żołnierskich (*præuiâ inquiſitione* przez Grod tá-

meczny, y zá ſłuſznem przez Mieſzczány dowodem) do lat czterech uwolniono. *A.* 1654. *f.* 36. *t.* Pewne Miáſtá pogorzáłe.

Znowu od podatkow publicznych, excipuiąc Cłá Krolewskie y Rzeczypoſp. tym ktorzy nie ſą popaleni. *A.* 1661. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Orſza.

Tęmuſz Práwá y Przywileie, ták dawne, iáko y ſwieże, *in toto* ápprobowano. *Ibid.*

Toſz od ſtánowisk, ugod, *& quocunq; titulo* miánowánych żołnierskich y pocztárskich ćięzarow, z Zydámi, y wſzytkiemi lurydykámi libertowano. *A.* 1676. *fol.* 21. *tit.* Miáſto.

Oſtrog. Miáſtu Oſtrogowi, ták Chrześćiánom, iáko y Zydom, Práwá y Przywileie od Krolow nádáne, *in toto* ápprobowano. *A.* 1678. *f.* 27. *t. Approbatio* Praw.

Oświećim. Miáſtu Oświećimowi skład ná ołow, Xiąże Mieſzko Opolski, y Pan Cieſzyński Przywileiem *de data A.* 1291. nádáli. A Xiąże pomieniony, y pożytek, ktory miał z ołowiu, ná pożytek Miáſtá tego oddał, y *marcam argenti uſualis* z przekupniow ábo z práſołow ſolnych, ktorą z zwyczáiu płáćili ná rok. Po tym to Krol Káźimierz *de data A.* 1454. ná wieczne czáſy potwierdźił. Co y teraz *approbatur. A.* 1565. *fol.* 110. *tit.* Miáſto Oświećim.

Po ſol nie ma nikt iezdźić tylko ná skład támeczny, y Oświećimiá nie miiać. *ſub pæna confiſcationis* ſoli, ktorey połowicá Zámkowi, á druga Ráycom Oświećimskim, ná popráwę Miáſtá *cedere* ma. *Ibidem.*

Soli zwłaſzczá w báłwánách zupełnych nie godźi ſię nikomu, żadnym obyczaiem, z gránic Korony Polskiey, do Sląską y Morawy, inſzemi drogámi wywożić, iedno przez Oświećim, pod utráceniem teyże ſoli. W czym Stároſtowie Oświećimski, y Zatorski, Oświećimiány záchować, y gdyby tego potrzebá byłá, bronić máią. *Ibid.*

O tymże inſzy nowy Przywiley *de A.* 1565. dány ápprobowano. *Ibid. fol.* 111. §. Ciſz Oświećimiánie.

Reáſſumowano to Práwo *in toto, cum pænis* utrácenia ſoli. *A.* 1647. *fol.* 10. *tit.* Skład ſolny.

Znowu o tymże, to ieſt względem składu ſolnego: tákże wywozenia y przywozenia towárow z Sląską do Korony, y z Korony do Sląską, Przywileie. *A.* 1565. & 1647. *in toto* wiecznemi czáſy ápprobowano. *A.* 1667. *fol.* 22. *tit.* Cło wodne od ryb.

Parczow. Miáſtá Parczowa skład ná ſol Ruską, ktorą z Bełzá y Kraſnego ſtáwu przywozą; *ſine præiudicio aliorum depoſitoriorum. A.* 1565. *fol.* 114. *tit.* Miáſto Parczow.

Petrykowicze. Miáſto Petrykowicze, od podatkow Rzeczypoſp. do lat ſześći uwolniono, pod ktorą wolność, Cłá Krolewskie, y Rzeczypoſp. podpadáć nie máią. *A.* 1649. *fol.* 44. *tit.* Szafunek.

Mia-

Miaſteczko Pieſczáćiec w Woiewodztwie Brzeskim, dla pogorzenia, od płácenia łanowego, ſzoſowego, czopowego, y czyńſzow, do lat czterech, uwolniono. *A.* 1613. *fol.* 47. *tit.* Miaſteczko Pieſzczáćiec. *Pieſczáćiec*

Miáſtu Pilznu, mytá po groſzu od koniá, y wołow kupieckich, pozwolono. Ktory podatek náſamę popráwę grobel y moſtow obracáć máią, *ſub amiſſione eiuſdem telonei: ſalvis libertatibus Nobilium ac ſpiritualium.* *A.* 1647. *fol.* 12. *tit.* Auctia Moſtowego. *Pilzno.*

Miaſteczko Pińczow, wolnośćiom zwyczáynym, iákie inſzym Miáſtom ſłużą, wedle Przywileiu ná to im dánego, przypiſano. *A.* 1611. *fol.* 31. *tit.* Miaſteczko Pinczow. *Pinczow.*

Miáſtu Pińſkowi, Práwá, Przywileie wſzytkie, od Krolow Polskich *legitimè* nádáne, y dekretá *in toto* ápprobowano. *A.* 1641. *f.* 35. *t.* Miáſto Pińſk. *Pińſk.*

Támże áby Obywátele Miáſtá tego, y Zydźi, y wſzelákich iurisdictiy ludźie, także włość támeczna, wał reformowáli, y municyą nieodwłocznie erigowáli, nákazano. *A.* 1652. *fol.* 25. *tit.* Municya Pińſká.

O tymże *v. tit. Laudum* Powiátu Pińskiego. *A.* 1673.

Toſz Miáſto od ſtánowisk, ſtácyi, chlebow wybieránia, noclegow, y przechodow żołnierskich, tákże od wſzelákich Rzeczypoſp. podatkow (wyiąwſzy cłá, mytá, y czopowe) do lat czterech uwolniono. *A.* 1661. 30. *tit.* Miáſto Minsk, Pińſk.

Toſz znowu od przechodow, conſiſtentiy, noclegow, popáſow, y od wſzytkich (wyimuiąc *chleby źimowe*) ćięzarow żołnierskich, ták Mieſzczan, iáko y Zydow libertowano: y Iármárki, w tymże Mieśćie, podług Praw iego, ſtwierdzono. *A.* 1678. *fol.* 20. *tit.* Miáſto Pińſk.

Miáſtá Piotrkowá Vrzędu w dochodzeniu trzywd tákaſz prærogátywá iáko y Krákowá. (*vide* Krákow.) *A.* 1611. *fol.* 10. *Piotrkow.*

Támże obywátelom tym, ktorzy przez ogień, y żołnierzá z konfæderowánego *damna paſſi ſunt*, od podatkow wſzelákich na tym Seymie poſtánowionych, prorogácyey do lat dwu, po expirowániu pierwſzey wolnośći, pozwolono. *A.* 1616. *fol.* 34. *tit.* Prorogácya wolnośći.

Támże żeby nikt nie wazył ſię áni budowáć, áni murowáć blizey murow y wáłow nád tyśiąc krokow, Commiſſarzom, żeby tego przeſtrzegli, zlecono. *v. tit.* Rewyzya.

Támże áby rewizya ármáty y munitiey, y Klaſztorow byłá, poſtánowiono. *v. tit. eodem* Rewizya.

Toſz od ſtánowisk, ſtácyi, wiecznie uwolniono, *cum interpoſitione pœnæ infamiæ in contravenientes*; O co *forum* w własnym Grodźie Piotrkowskim. *A.* 1635. *fol.* 40. *tit.* Wolność.

Toſz znowu z Przedmieśćiámi, od wſzelákich *uniuerſalitèr* ćięża-

row żołnierskich, *excepto* hyberny z przedmieśćiow płácenia, tákże od wſzelákich áſſignácyi y ſtánowisk, ná záwſze uwolniono. *A.* 1676. *fol.* 39. *tit.* Miáſto Piotrkow.

Tegoſz Práwá, *immunitates*, y Przywileie wſzytkie, *in toto* ápprowano. *A.* 1677. *fol.* 25. *tit.* Miáſto Piotrkow.

Toſz od ſtánowisk żołnierskich uwolniono: ſtácye iednák, ná ludźie Woiewodztwá ſwego, rowno z drugiemi wydawáć ma. *A.* 1652. *fol.* 12. §. A Miáſtá.

Támże w Mieśćie y ná przedmieśćiách, Kámienice y Dwory Szlácheckie, od ſtánowisk Deputáckich uwolniono. Ktorych Stároſtowie y ich Vrzędnicy náznácżáć nie máią, *ſub pœna quingentarum marcarum in Iudicio Tribunalitio ex Regeſtro Officij vindicanda. A.* 1654. *fol.* 13. *tit.* Deklarácya płácenia podatkow.

Tęmuſz Woytoſtwo támeczne, ná popráwę murow, *per appendicem*, inkorporowano. *A.* 1633. *fol.* 52. *tit.* Xiąg Seymowych Trybunálskich.

Ale Conſtitucya A. 1647. *O Woytoſtwách, znoſi tákowe inkorporácye. quod vide tit. Woytoſtwá.*

Z woytoſtwá pomienionego penſią pozwolono Dominikanom Piotrkowskim *v. t.* Klaſztor Dominikanow Piotrkowskich.

W Piotrkowie iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Támże nie wolno piw przywoźnych ſzynkowáć. *v. t.* Piwo.

Płock. Miáſtu Płockowi pozwolono cłá od furmánow y Kupcow, wiecznemi czáſy, po puſgroſzku, na popráwę brukow. *A.* 1616. *fol.* 34. *tit.* Brukowe Miáſtá Płocká.

Toſz przy Práwách záchowano: *ſaluâ exſolutione hybernorum, & onerum Reipub. A.* 1677. *f.* 26. *t.* Miáſto Płock.

Toſz od wſzelákich ſtácyi, conſiſtentiy, przechodow, y ággráwácyi żołnierskich, do lat dźieśiąći libertowano. *Ibid.*

W Mieśćie Płocku nie godźi ſię w kámienicách y domách klaſztornych, kośćielnych, y ſzlácheckich; piw, y gorzałek ſzynkowáć, oprocz mieyſkich. *v. tit.* Piwo.

Płońſk. Ani w Płońſku, w domách Szlácheckich y Klaſztornych. *v. tit.* Piwo.

Podháyce. Miáſto Podháyce, od wſzelkich Rzeczypoſp. podatkow (oprocz ceł Koronnych) do lat dwunaſtu uwolniono. *Eá tamen conditione*, áby tám zbiegłych poddánych, *ad requiſitionem* káżdego, wydawano. O co *forum* w Grodách támecznego Woiewodztwá, *iuxta Proceſſum* Woiewodztwá Wołyńskiego. *A.* 1677 *f.* 25. *t.* Miáſto Podhayce.

Podoliniec Miáſto Podoliniec ná Spiſzu, Przywiley ná ſkład wſzelákich towárow y zkądkolwiek przywieźionych, *ád beneplacitum* pokazáło. *A.* 1565. *fol.* 111. *tit.* Miáſto Podoliniec.

Approbatur: á Stároſtowie, máią go *ad executionem* przywodźić. *Ibidem.*

Tegoſz

Tegoſz Miáſtá wolność od podatkow. *v. tit.* Miáſtá Spiskie.

Miáſto Połock od wſzelákich podatkow publicznych (*excepto* troygá podymnego, ceł, y czopowego teraz uchwalonego) do lat czterech uwolniono. *A.* 1667. *fol.* 68. *tit.* Opátrzenie. *Połock.*

Miáſtá Poniecá liſt ieden od Krolá Alexándrá *de data* 1504. y Krolá Władyſłáwá w nim inſerowány *ſub data* 1398. ná to, áby na Srzem y Poniec kupcy do Sląská iezdźili, y cło, we Srzemie, Wielkopolſcy po cztery pieniądze od káżdego koniá, á w Poniecu po puł groſzku, z inſzych záś Prowincyi obywátele po puſgroſzku, á od bydlęćiá po ſześći pieniędzy płáćili. Drugi liſt od Krolá Władyſłáwá wtorego *de data* 1441. ná to, áby káżdy z Wielkiey Polskiey, płáćił po puſgroſzku, á *extranei* po groſzu, y ná to, żeby Kupcy ku Sląsku nie iezdźili, iedno przez Poniec, *ſub amiſſione omnium mercium. A.* 1565. *fol.* 115. *tit.* Miáſto Poniec. *Poniec*

Támże iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Miáſtá Poznánia skład tym ſpoſobem: káżdy Kupiec, przekupień, furman, z Litwy, Mazowſzá, z Sląská, z Ruśi, y ze wſzytkiego Kroleſtwá powinien iáchać z ſwym towárem do Poznánia, y tám z nim przez trzy dni ſtać. A ieśliby go tám nie przedał, po tym zápłáćiwſzy cło, wolno mu z nim gdźie chce iáchać: *ſub pæna confiſcationis omnium bonorum ſuorum, in contrarium facientes. A.* 1565. *fol.* 114. *tit.* Miáſto Poznań. *Poznan.*

Przywiley tego Miáſtá, w ktorym drogi Kupieckie opiſano. *v tit.* Drogi.

Tegoſz skład, wedle Praw y Przywileiow iego, *in toto* záchowano. *A.* 1588. *fol.* 488. *tit.* Skład Poznański.

Toſz od podwod wiecznemi czáſy uwolniono. *Ibid. fol.* 487. *tit.* Libertácya od Podwod.

Tegoſz Miáſtá iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Tęmuſz pozwolono do lat dźieſiąći, *exactionem* od piwá y od win, ná popráwę municyi mieyskich, y murow około Miáſtá &c. *Ibid. fol.* 488. *tit.* Popráwá Miaſtá Poznánia.

Gdy te látá wyſzły, Commiſſarzow náznáczono było, áby Mieſzczánom mieyſce pokazáli, kędyby te pieniądze, ná popráwę y municyą Miáſtá nayſłuſznicy wyłożyć ſię miáły. Ktorą municyą począc kazano od Zamku Poznańsk: ku bramie Wrocłáwskiey, z uczynieniem przekopu do obrony Miáſtá, y budowánia báſzty nowey: y mury ſtáre náprawić. A o tym wſzytkim záwiádować máią przerzeczeni Commiſſarze, y po wykonániu tego, rachunku doſtátecznie wysłuchać, á potym dáć o wſzytkim Krolowi doſtátecznie ſpráwę. *A.* 1598. *fol.* 705. *tit.* Popráwá Miáſtá Poznánia.

Znowu Commiſſarze náznáczeni, do wysłuchánia ráchunku: á popráwá, záczązwſzy ią od Zamku, kończyć ſię ma w murách właſnie mieyskich, á nie zamkowych, zá dokładem, y dozorem tychże

Com-

Commiſſarzow. *A.* 1611. *fol.* 15. *tit.* Mieſzczan Poznáńskich rachunek.

Do Commiſſarzow z przeſzłego Seymu náznáczonych *deputatur* y P. Káſztellan Poznáński. *A.* 1613. *fol.* 8. *tit.* O Rachunkách.

Mieſzánom Poznáńskim w Rádźie mieyskiey będącym, wolno dochodźić gwałtow, iáko y Krákowu. *vide* Krákow.

Tęmuſz Miáſtu dekret Krolá Auguſtá w Wárſzáwie *A.* 1571. między Mieſzczány Poznáńskiemi, á IM. P. Stánisłáwem Hrábią z Gorki, po tym Woiewodą Poznáńskim, wśi Krolewskiey Rátay Dźierzawcą ferowány, *in toto* ápprobowano, y wſzelkie *impedimenta* y zátrudnienia, exekucyą iego hámuiące znoſząc nákazano, áby był do exekucyey ſwoicy *per cõſignationem ex nunc limitum, & intromiſſionem in ius perpetuitatis* przywiedźiony: *Salvo* iednák *iure aduitalitio poſſeſſori moderno manente*, ták, że po śmierći iego dopiero *poſſeſſio plenaria*, *actualis* tych Dobr, *cum reliqua iudicatæ rei executione, ipſo facto*, przypadáć ma Mieſzczánom, *tanquam legitimis hæredibus eorundem bonorum.* *A.* 1598. *fol.* 700. *tit.* Exequucya dekretu.

Tęmuſz Miáſtu dobrá, ktore od niego odpádły, odkupić pozwolono. *A.* 1677. *fol.* 25. *tit.* Miaſto Poznań.

Tęmuſz młyny Krolewskie przy Poznániu, ieden zá czarnemi Mnichami á drugi zá bramą Wrocławską, leżące, wiecznemi czáſy, inkorporowano, z ktorych ná káżdy rok powinni do Zamku Poznáńſkiego płácić y skutecznie oddawáć pſzenice máłdrow pięć, á rzy ábo zytá máłdrow dwádźieśćiá y dwá, miáry Poznáńskiey. W czym iednák ma być baczenie *in legalibus impedimẽtis.* pogorzenia ábo znáczney ſzkody przez powodz niezwyczáyną. A Quárty do Ráwy, iáko przed tym z tych młynow nie dawano, ták teſz ná potomne czáſy Miáſto to dawáć nie ma; iáko o tym ſzerzey Przywiley Krolewski y poſtánowienie z Generałem Wielgopolskim ma w ſobie. *A.* 1589. *f.* 535. *t.* Młyny Poznáńskie.

Toſz od ſtánowisk y ſtácyi wiecznie uwolniono, *cum interpoſitione pœnæ infamiæ in contravenientes Legi præſenti:* O co *forum* w Grodźie własnym Poznáńskim. *A.* 1635. *fol.* 40. *tit.* Wolność.

Toſz Miáſto z iego Miáſtámi przyległemi y przedmieśćiámi, przy dawnych Libertácyách y Conſtitucyách záchowuiąc, od ſtánowisk, ſtacyi łanowych wſzelákich, wolne być deklárowano. *A.* 1652 *fol.* 12. §. A Miáſtá.

Toſz Miáſto, áby cáłey Rzeczypoſp. koſztem *Præſidium* miáło, poſtanowiono. A PP. Hetmáni ordynować máią, żeby tám *ſufficientia* ármáty, prowiántu, prochow, kul, lontow záwſze były z Skárbu Rzeczypoſp. &c. *A.* 1658. *fol.* 35. *tit.* Fortece Rzeczypoſp. & *tit.* 39. *tit.* Miáſto Poznań.

Tegoſz

Tegoſz Miáſtá koſzt, ktoryby, *in caſu* Poſpolitego ruſzenia, ná wypráwę wozow *cum apparatu*, według dawnych praw, łożyć mieli; ná prochy, ołow, lonty, y inſze *requiſita*, obrocić Mieſzczánom támecznym kazano. Ieśliby iednák Poſpolitemu ruſzeniu wychodźić dáley z Woiewodztwá przyſzło; tedy do wypráwy tey wozow *cum apparatu*, według dawnego zwyczáiu, należec powinni. *A.* 1655. *fol.* 10. *tit.* Aſſekurácya Miáſtá Poznánia.

W tymże Mieśćie, áby żaden *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis*, gruntu ſwego, ná ktorymby wał álbo ſzańć ſypáć przyſzło, nie bronił, poſtánowiono. A Vrząd Mieyski ná tę municyą, podatek iákikolwiek *à victualibus* złożyć powinien: co iednák *afficere* nie ma przyiezdzáiących ná targ ze zbozem *& cum oleribus*. *Ibid.*

Tęmuſz Miáſtu Przywileie, ieden od Krolá IM. Iáná Káźimierzá na moſtowe od furmánow y Przekupniow, á drugi od Krolá IM. Władyſłáwá Czwartego, nádáne, *in toto* ápprobowano. *A.* 1658. *f.* 39. *t.* Miáſto Poznań.

Toſz áſſekurowano, ze ſummá dwudźieſtu tyśięcy zł. Polskich Sierocza, ktorą Mieſzczánie ná potrzebę Rzeczypoſp. z Ratuſzá Poznáńskiego dáli, Woiewodztwom Wielkopolskim, ná przyſzłey Commiſſyey, z teráźnieyſzych podatkow, przyięta y w-ſummę dwudźieſtu y pułſzoſtu Poborow potrącona będźie. *Ibid. tit.* Aſſekurácya Poznáńska.

Toſz ſamo w murze, przy dawnych práwách záchowuiąc, od hyberny uwolniono, y áſſignácyą ná nię przy teráźnieyſzey diſtribućie wydáną ábrogowano, y áby nápotym tákie áſſignácye nie wychodźiły wárowano. *A.* 1677 *f.* 25. *t.* Miáſto Poznań.

Támże áby ná budynek moſtu wielkiego, y ná wiezą ratuſzną przez piorun ſtráconą, Mieſzczánie, podatek do lat czterech, w Mieśćie, ſobie uchwalili, bez uſzczerbku podatkow Rzeczypoſp. pozwolono. Z czego ráchunek przed Stároſtą álbo iego Surrogatorem Poznáńskim czynić powinni. *Ibid.*

W tymże Mieśćie, Krolá Strzeleckiego Práwá y Przywileie, ták dawne, iáko y teráźnieyſze, *in omnibus punctis* ápprobowano: wyiąwſzy Cłá Rzeczypoſp. *Ibid.*

Mieſzczánom Poznáńskim w Rádźie będącym, *A.* 1581. Conſtitutia ſłuzy, *ratione* tumultow, ktora y Krákowskim. *v. ſupra* Krákow.

Co o fortyficácyey tegoſz Miáſtá Woiewodztwá Wielkopolskie wárowáły. *v. tit.* Woiewodztwá.

Toſz w Konfæderácyą generálną, *ſub Interregno*, po ábdykácyey Krolá IM. Ianá Káźimierzá, przyięto, y przy Práwách dawnych zoſtáwiono. *Confœderat. General. Varſau. A.* 1668. *f.* 21. §. Miáſto Poznań.

Po śmierći záś Krolá IM. Micháłá, áby iáko pod przeſzłe *Interregnum*, tak y teraz, *præſidium*, to Miáſto, trzymáło, *ſub pœnis*, w Są-

dách Kápturowych tegoſz Woiewodztwá *irrogandis*, poſtánowiono. *Confœderat. General. Varſau. A.* 1674.

Támże piw nie wolno obcych ná wyſzynk przywożić *v. t.* Piwo.

Przaſnyſs. Miáſtá Przaſnyſzá Vrzędnikow y przyſięźnikow prærogátywá táka w dochodzeniu gwałtow, iáko y Krákowá. *A.* 1611. *fol.* 10. *tit.* Beſpieczeńſtwo.

Przemyſl. Miáſtu Przemyſlowi beſpieczeńſtwo, tym ſpoſobem, áby Stároſtá támeczny, z ſwawolnych pod *prætextem* żołnierzá ſłużebnego w Przemyſlu y ná przedmieśćiách iego, y w máiętnośćiách mieyſkich, przemięſzkiwáiących, rozmaite gwałty, náiázdy, wydźierſtwá czyniących, ſtácye wybieráiących, w bębny biiąc, drugich do ſiebie przywabiáiących, exekucyą czynił, zá odnieſieniem ludźi ukrzywdzonych; y áby przy Mieśćie báwić ſię im zábrániał. *A.* 1609. *f.* 906. O ludźiách ſwawolnych, Miaſt &c.

Toſz iáko opátrzyć obiecano; miałeś *ſupra.*

Toſz od ſtánowisk, przechodow, y ſtácyi żołnierskich uwolniono. *A.* 1655. *fol.* 32. *tit.* Obroná domowa.

Reáſſumowano tę Conſtitutią. *A.* 1658. *f.* 44. *t.* Miáſto Przemyśl.

Znowu reáſſumowano *ſuperiora*, y *forum, contra contumaces*, w Trybunale náznáczono. *A.* 1659. *fol.* 41. *tit.* Miáſto Przemyśl.

O Żydách támecznych *v. tit.* Żydźi.

Támże Iurisdictiy wſzytkich goſpodarze, *Magiſtratui Civili ſubeſſe*, y we wſzytkim, co ſię tknie porządku do obrony, pod czás trwog wſzelákich, posłuſzni być powinni. *Ibid.*

Támże w Mieśćie, y ná Przedmieśćiách, y po wſzytkich Iurisdictiách, y wſiách do Stároſtwá tego należących, wſzytkie ſzynki, *in damnũ & præiudiciũ* prowentow, y Praw Stároſtwá Przemyſkiego, wnieſione zniesiono. A ktoby tey Conſtitucyey przećiwnym był *tàm publicè, quàm privatim*; ma podpadáć *ſub rigorem* Conſtitutiey *A.* 1659. *tit.* Aſſekurácya Miaſt náſzych y wſzelákich prowentow publicznych (*miałeś to ſupra o Miáſtách in communi.*) y tákowego káżdego Stároſtá támeczny Sądowy, będąc od Adminiſtratorá Stároſtwa Przemyſkiego *officiosè requiſitus*, powinien będźie, *per Officium ſuum Caſtrenſe, ſub pœna* o niedbáłych Stároſtách, *ad inſtantiam* Stároſty Przemyſkiego, w Trybunale, *inter cauſas fiſci, toties quoties repetenda, ſine intermiſſione* exekucyą czynić. *A.* 1661. *fol.* 33. *tit. Securitas* Dźierżáwy Stároſtwá Przemyſkiego.

Tęmuſz Miáſtu Conſtitucye, *quæ ſupra, A.* 1655. 1658. & 1659 ſłużące reáſſumowano. A na rzemieślnikow nie cechowych, Vrząd Grodzki Przemyſki, gdy od Cechow ná delácie będą podáni, á żeby pobory płáćili, *ſeriò* ma *animadvertere. A.* 1667. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Przemyśl.

Tęmuſz myto po groſzu od koniá furmáńskiego y kupieckiego,

á od

á od wołu w woźie idącego, po ſzelągu, ná napráwę brukow, moſtow, y drog, ták w Mieśćie ſamym, iáko y po Przedmieśćiách okolicznych, poſtánowiono, obowięzuiąc Mágiſtrat támeczny mieyski, áby tę napráwę iák naylepſzą, z tey exákcyey záwſze trzymał, *ſub pæna duplici quatuordecim marcarum, coram Iudicio Terreſtri, vel Officio Caſtrenſi, ad inſtantiam cuiusuis, ſine appellatione, vindicanda.* A Stároſtá támeczny teraz y ná potym będący, álbo Vrząd iego Grodzki, áby to Práwo de exekucyey, z wygodą poſpolitą przychodźiło, y záchowáne było, y żeby Mágiſtrat, tego prowentu ná *co* innego nie obracał, przeſtrzegáć ma. *A.* 1676. *f.* 40. *tit.* Napráwá Drog.

Ná Rzece Wiárze pod Przemyślem moſt. *v. tit.* Moſty.

Toſz Miáſto z przedmieśćiámi w okoliczności ſwoiey, od hyberny żołnierskiey, według Conſtitucyey *A.* 1659. uwolniono. *A.* 1677. *f.* 24. *t.* Miaſto Lublin y Przemyśl.

Toſz Miáſto porownáne Miáſtom, Krákowu, Lwowu, Poznániowi, ták z ſtrony dochodzenia krzywd oſob ná Vrzędźie Rádźieckim y Przyśięzniczym będących, iáko y z ſtrony wolności od podwod y koni dawánia. *A.* 1589. *f.* 534. *t.* Przemyśl.

Támże iátki, od Kośćiołá OO. Fráncíſzkanow, gdźie indźiey, *cum omnibus oneribus*, przenieſione być máią. *A.* 1638. *fol.* 38. *tit.* O przenieśieniu.

Miáſtu Przeworskowi skład winny pozwolono, y wſzytkie Przywileie od Krolow Polskich nádáne, *in toto* ápprobowano. *A.* 1677. *fol.* 41. *tit.* Miáſto Przeworsk. *Przeworſk.*

Tegoſz iármárki *v. tit.* Iármárki.

Miáſtu *Puckowi*, *y Mieſzczánom* támecznym *niektorym* z oſobná, ná pewne grunty, dáne *Przywileie* ápprobowano. *A.* 1659. *fol.* 32. *tit.* Approbácya Przywileiow. *Puck.*

Miáſtu Puſtuskowi, dla pogorzenia, od wſzelákich podatkow ieſzcze Libertátiey do lat dwu pozwolono, á to ráchuiąc od tego czáſu, kiedy im pierwſza wolność nádana wynidźie. *A.* 1616. *fol.* 38. *tit.* Libertácya Miáſtá Puſtuská. *Puſtuſk.*

Miáſtá Rádomiá Przywiley táki, iáko y Poznánia, pod tąſz datą, w iednesz słowá, y ná tákoweſz drogi. *A.* 1565. *fol.* 112. *tit.* Miáſto Rádom. *Rádom.*

Miáſtu Ráwiczowi Przywiley, ná skład przędze, y lnu, ſłużący, wiecznie ápprobowano. *A.* 1638. *fol.* 35. *tit.* Miaſto Ráwicz. *Ráwicz.*

Rubieſzow *v.* Hrubieſzow. *Rubieſzow.*

Miáſtu Rydze wárowano, iſz długi, ktore ma u Szláchty, *poſt recuperationem*, z ręku nieprzyiaćielskich, Inflant, z dobr teyze Szláchty máią im być, zá iáſnem y ſpráwiedliwym dowodem, *ante omnia*, płácone. *A.* 1601. *fol.* 763. *tit.* Miáſto Rygá. *Rygá.*

Zá dotrzymánie wiáry, nagrodę, y wdźięczność im obiecano, y

Práwá y Przywileie onych *in toto* ápprobowano. *A.* 1611. *fol.* 18. *tit.* Miáſto Rygá.

Y Conſtitucyą *A.* 1601. o długách Miáſtu tęmu ſłużącą, w cále záchowano. *A.* 1616. *fol.* 10. *tit.* Miáſto Rygá.

Gratificationis cauſá, dano im Dźierzáwę Vxkiel y Kiercholm, do lat dwudźieſtu, ktore *computari*, máią po wyśćiu Práwá ich ná to dawnego. *Saluis iuribus Eccleſiæ Romanæ & Reipub.* y z tą conditią, áby tám żadnych fortec y *propugnacula* nie zákładáli. *A.* 1620. *fol.* 15. *tit.* Miáſto Rygá.

Tegoſz Miáſtá iármárki *v. t.* Iármárki.

Rzeſzow. W Mieśćie Rzeſzowie pozwolono ſkładu win y ryb, zá zwyczáiem y prawem innych tákich ſkładow. *A.* 1633. *fol.* 48. *tit.* Skład. Tęmuſz wſzytkie Przywileie od Krolow Polskich nádáne, *in toto* ápprobowano: *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1677. *fol.* 26. *tit.* Miáſto Rzeſzow.

Tęmuſz skład winny pozwolono. *Ibid.*

Tegoſz iármárki *v. t.* Iármárki.

Rymánow. W Rymánowie skład winá. *v. t.* Wino.

Simbor. W Sámborze skład winá. *v. t.* Wino.

Szárogrod W Szárogrodźie skład win y miodow wołoskich. *vide ſupra.* Kámieniec Podolski.

Sądecz. Miáſtá Sądeczá Przywiley *ná skład ſoli Bocheńskiey*, tákim ſpoſobem, áby iuż nie Spiſzánie, ale Mieſzczánie Sądeccy, ći tylko, ktorzy mieyskie Práwo máią, ſol przerzeczoną, zá tákim płáceniem y pięniedzmi, iáko przez Spiskie Miáſtá byłá płácona, w Zupách Bocheńskich kupowáli, y onę do Sączá woźili, y tám ią ſkładáli, y doſtátek iey, ták Spiſzánom, iáko y innym wſzytkim záwzdy gotowali, przedawáli, ábo zá inne towáry przemieniáli. Támże nie gdźie indźiey zelázo, miedź, y inna ſpizá formowána y nieformowána, ktorą z dolnych kráiow Węgierskich w woźić do Polski będą, ſkładána y przedawána być ma, pod areſztowániem y utráceniem tych rzeczy, ktorzyby dáley niſz do Sądeczá, y krzywemi drogámi, ku ſzkodźie ſkładowi Sądeckiemu iezdźili. *A.* 1565. *fol.* 110. *tit.* Miáſto Sądeckie.

Tęmuſz Miáſtu libertácyą do lat oſmiu, dla pogorzenia, od wſzelkich contribucyi, podwod, y ćięzarow, dano. *A.* 1611. *f.* 26. *t.* Libertácya.

Tegoſz Miáſtá z winámi z Węgier miiáć nie wolno. *v. tit.* Wino.

Sendomierz. Miáſtá Sendomierzá Przywileie, ná skład ſoli y śledźi, tákim ſpoſobem: iſz ktoby kolwiek z ſolą, wiſłą lub lądem, z Zup Bocheńskich, lub Wielickich, ábo z Toruniá z sledźiámi iáchał przez Miáſto Sendomierz, powinien támże przez trzy dni przedawáć te towáry, á po trzech dniách, dopiero mu wolno będźie wyiáchać. *A.* 1565. *fol.* 112. *tit.* Miáſto Sendomierz.

Te-

Tęmuſz, dla pogorzenia, libertacyą od podatkow, podwod, y poborow z Czopowym, do lat ſześći dano. *A.* 1613. *fol.* 21. *tit.* Miáſto Sendomierz.

Tęmuſz cło, od káżdey beczki ſoli, po puſgroſzku, od báłwaná po groſzu, od beczki winá po groſzu, od kuffy máłmázyey, po groſzy trzy, wodą lub lądem przywieźionych. *Ibid.*

Tęmuſz, áby z dochodow publicznych, bez odwłoki, murow poprawowali, y w municyą wſzelką ſpoſobiáli ſię, roskazano. Także áby z przyſzłych dochodow ráchunek uczynili: Ná co *deputantur* oſoby pewne. *A.* 1631. *fol.* 41. *tit.* Miáſto Sendomierz.

Tęmuſz, dla pogorzenia, wolność od podatkow publicznych, do lat czterech dano. *A.* 1647. *f.* 12. *t.* Skład Miáſtá Sendomierzá.

Tęmuſz ſztukowe, nie deroguiąc wolnościom Szlácheckim, przywrocono. *Ibid.*

Skład winny, y wſzelákich towárow z Węgier, *citra præiudicium* inſzych Miaſt, *ſaluis quoq; iuribus Regalibus, & oneribus Reipub:* támże náznáczono, y poſtánowiono. *Ibid.*

Toſz od ſtánowisk wſzelákich, ſtácyi, y przechodow żołnierskich, do lat czterech uwolniono: á ktoby práwu tęmu ſprzećiwił ſię; ma być ſądzony, y ſzkody uczynione *cum triplici refuſine* záplácić, y przez Hetmáná Koron. karány, iáko *violator ſecuritatis Reipub.* Ná ktore ſtánowiská PP. Hetmáni, żadnych áſſignátiy dawáć nie powinni. *A.* 1658. *f.* 45. *t.* Miáſto Sendomierz.

Miaſteczkowi Seroczynowi w Ziemi Czerskiey, Práwá ápprobowano, y oſadzáć ſię w nim *wſzelkiey* kondycyey ludźiom, *ſine præiudicio* iednák poddánych dźiedźicznych ſtanu Szlácheckiego, pozwolono. *A.* 1676. *fol.* 49. *tit.* Confirmácya Przywileiu. *Seroczyn.*

Iármárki tegoſz Miaſteczká. *v. tit.* Iármárki.

Miáſto Siebież. *v. ſupra.* Dźiſná. *Siebież.*

Miaſteczku Siedlcom Xćiá IM. Micháłá Czártoryiskiego Woiewody Wołyńskiego, y Iohánny z Olend, Małżonkow dźiedźicznemu, cło moſtowe od furmánow, po groſzu od koniá, także od bydłá ná tárgi y iármárki przechodzącego, od ſztuki po groſzu pozwolono, *cum onere* naprawy moſtow y drog, ná dźiedzice dobr tych, ták żeby ludźie *commodè* przeiezdźáć tám mogli: *ſine præiudicio* iednák *& diminutione* prowentow Stároſtwá Liwskiego, do ktorego proſtowáć ſię drogá od pomienionych moſtow y przepraw powinná, do zwyczáynego pod Miáſtem Liwem ná moſt gośćińcá, *ſub rigore* dawnych Praw y uſtaw około tego. *A.* 1678. *fol.* 36. *tit.* Moſtowe Miaſteczku Siedlcom. *Siedlce.*

Miáſto Sieniáwę *nouæ locationis* Vr. Mikołáiá Hieronymá Sieniáwskiego, Chorążego Koron. dźiedźiczne, od wſzelkich *in genere* podatkow, y ćięzarow Rzeczypoſp. tudźieſz ceł generálnych wodnych y lądowych, do lat dwudźieſtu uwolniono. *A.* 1676. *f.* 47. *t.* Libertácya. *Sieniawá.*

Approbowano po tym tę Conſtitucyą *in toto*: y *pœnas contra exactores iniuſti telonei ſancitas, in quolibet foro vindicare* pozwolono. *A.* 1678. *fol.* 24. *tit.* Miáſto Sieniawá.

W Skierniewicach iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Skwirzyná. W Miaſteczku Skwirzynie ſkład zboża, y inſzych towárow wſzelákich ma być poſtánowiony, *non derogando* ſkładowi Miáſtá Poznánia. *A.* 1589. *fol.* 523. *tit.* Rzeká Wártá.

Słonim. Miaſteczko Słonim, dla pogorzenia, od płácenia łanowego, ſzoſowego, czopowego, y czyńſzow, do lat czterech uwolniono. *A.* 1613. *fol.* 47. *tit.* Miaſteczko Pieſczáćiec.

Znowu od wſelkich *in genere* podatkow Rzeczypoſp. y ſtánowisk żołnierskich, do lat czterech, *præuiá inquiſitione* przez Grod támeczny, y zá ſłuſznym przez Mieſzczány dowodem. *A.* 1654. *fol.* 36. *tit.* Pewne Miáſtá pogorzáłe.

Znowu od podatkow ták publicznych iáko y prywatnych przeſzłych, *in quantum* by iákie zaległe znáydowały ſię, tákże od noclegow, przechodow żołnierskich, y wſzelákich extorſyi. *A.* 1678. *fol.* 20. *tit.* Miáſto Słonim.

Słuck. Miáſtu Słuckowi wolność dána od podatkow Rzeczypoſp. do lat ſześćiu: pod ktorą cłá Krolewskie y Rzeczypoſp. podpadáć nię máią. *A.* 1649. *fol.* 44. *tit.* Száfunek.

Tęmuſz Słuckowi, y Kopylowi, Przywileie ná Práwo Máydeburſkie ápprobowano, *ſaluis oneribus Reipub.* y ceł Krolewskich. *A.* 1653. *fol.* 26. *tit.* Approbácya Práwá.

Tęmuſz *ſufficiens præſidium* obmyślić obiecano, y Libertátią *Conſtitutione A.* 1653. pozwoloną, do ſześći lat po ſobie idących prolongowano. *A.* 1655. *fol.* 27. *tit. Præſidium* Miaſtá Słucká.

Tęmuſz libertácyą *Conſtitutione A.* 1653 pozwoloną, a potym *Conſtitutione A.* 1655. do lat ſześći prolongowáną, *ſine derogatione* cłom Krolewskim y Rzeczypoſp. ápprobowano: y *Præſidium* ná teyże fortecy koſztem do tąd Xćiá IM. Bogusłáwá Rádźiwiłá Koniuſzego W. X. Lit. zoſtáiące w comput Woyská W. X. Lit. przyięto. *quod vide A.* 1659. *f.* 12. *t. Præſidium* Słuckie.

Toſz, oraz y Nieświez od ſtánowisk y ſtácyi żołnierskich, tákże y od podatkow Rzeczypoſp (okrom czopowego, tákże ceł Krolewskich y Rzeczypoſp.) do lat czterech uwolniono. *A.* 1661. *fol.* 31. *tit.* Miaſto Nieświez y Słuck.

Znowu od płácenia myt y ceł wſzelákich (okrom ſtárego cłá) do lat dwunaſtu: y dekret w przeſzłym Trybunale Wileńskim względem pogłownego, podniesiono. *A.* 1677. *fol.* 14. *tit. Reaſſumptio* Libertácyey Miaſtá Słucká.

Reáſſumowano tę Conſtitutią, y áby ná komorách y przykomorkách nie náruſzona zoſtawáłá, *ſub pœnis arbitrarys, in Iudicio competenti, vindicandis*, wárowano. *A.* 1678. *fol.* 20. *tit. Reaſſumptio* Libertátiey.

W Mie-

W Mieśćie Smoleńsku, przy Woyćie Smoleńskim, y przy Vrzędźie Mieyskim, Sądy y iurisdictia Práwá Máydeburskiego, wedle Przywileiow Krolewskich, cále ma zoſtawać. Z ſtrony iednák obrony pod czás niebespieczny, toſz Miáſto ma być posłuſzne Woiewodźie Smoleńskiemu. *A.* 1613. *fol.* 38. §. Iurisdictia. *Smolenſk.*

Tęmuſz Miáſtu Przywiley od Krolá Zygmuntá III. ná wolność od płácenia mytá ſtárego, Stołowi Krolewskiemu należącego, przykładem Miáſtá Połocká nádány, ná lat dwádźieśćiá ápprobowáno. *A.* 1626 *f.* 8. *t.* Opátrzenie bespieczeńſtwá Smoleńska.

Toſz, do lat czterech, od podatkow Rzeczypoſp. *excepto* ceł, y prowentow ſtołu Krolewskiego, uwolniono. *A.* 1635. *f.* 22. *t.* Libertácye Miaſt.

Tęmuſz dodawáć ſuccurſu iák nayprędzey, ieśliby ná nie Nieprzyiaćiel náſtąpił, obiecano. *A.* 1654. *fol.* 32. *tit.* *Securitas* Smoleńská.

Támże Domy Szlácheckie ná plácách mieyskich będące od ćięzarow żołnierskich uwolniono. *Ibid.*

O naprawie murow Smoleńskich. *v. tit.* Fortece.

O zamku Smoleńskim *v. tit.* Zamki. *tit.* Woiewodztwá.

Tęmuſz Miáſtu, ieśliby z ktoreykolwiek ſtrony *immineret* nań *periculum, prouidere* máią, *præſidio competętt*, Hetmáni W. X. Lit. *A.* 1650. *fol.* 18. *tit.* *Securitas* Smoleńská.

O iármárkách Smoleńskich *v. tit.* Iármárki.

Miáſtu Sniátyniowi wolność od podatkow wſzelákich, robot, y bránia ſłodow dworskich, do czego nie byli powini, ná lat oſm pozwolona, *y Sądy ich w Miaſteczku práwem ich, á nie we Dworze* ápprobowano. *A.* 1613. *fol.* 20. *tit.* Wolność Miáſtá Sniátyniá. *Sniátyn.*

Znowu ná lat ſześć, wolnośći tákieyże pozwolono. *A.* 1616. *fol.* 35. *tit.* Libertácya Miáſtu Sniátyniowi.

Sniátyński Zamek *v. tit.* Zamki.

Toſz Miáſto opátrzyć obiecano. *miałeś ſupra.*

Tęmuſz mytá ſztukowego od kupcow cudzoźiemskich, po groſzy ſześći, do lat dźieśiąći pozwolono, ktore Stároſtá támeczny, ná fortificátią Miáſtá tego obrácáć, y ná káżdym Seymie z tego liczbę czynić Podskárbiemu Koron. powinien. *A.* 1633. *fol.* 57. *tit.* Kámieńcá y Sniátynia libertácya.

O ſkłádźie w nim win, y miodow Wołoskich. *v. ſupra.* Kámieniec Podolski.

Miáſtu Sochácżewu podwyżſzono moſtowego, od káżdego koniá furmánow y kupcow, po pułgroſzku. *A.* 1611. *fol.* 29. *tit.* Podwyżſzenie moſtowego. *Sochaczon*

Miáſtu Sokalowi libertácyą od wſzelkich podatkow y ćięzarow publicznych, do dwu lat, po wyśćiu czterech lat, od pogorzenia, prorogowano. *A.* 1616. *f.* 35. *t.* Wolność Miáſtá Sokalá. *Sokal.*

Znowu

Znowu od wſzelkich podatkow, do lat czterech, oprocz ceł Krolewskich y Rzeczypoſp. ále tá wśiom wolność służyć nie ma. *A.* 1653. *fol.* 25. *tit.* Miáſto Sokal.

Znowu y z Przedmieśćiámi wſzytkiemi od pogłownego, czopowego, y innych wſzelkich Rzeczypoſp. podatkow, po wyśćiu lat czterech, od pogorzenia Miáſtá tego, do drugich lat czterech wolność prorogowáno: *ſaluâ declaratione*, o podatkách, Woiewodztwá Beſzkiego. *A.* 1678. *fol.* 16. Miáſto Sokal.

Sokolniki. Miaſteczkowi Sokolnikom mytá pozwolenie. *v. tit.* Miaſteczko Viśćie.

Solec. Miáſtu Solecowi Przywiley ná teráźnieyſzym Seymie dány, we wſzytkim *perpetuò* ápprobowano. *A.* 1611. *f.* 29. *t.* Miáſto Solec.

Srzod. Miáſtu Srzodźie, Woytoſtwo Srzedzkie, wiecznemi czáſy, inkorporowano. *ſaluo ſeruitio bellico, & alijs Reipub. oneribus. A.* 1589. *f.* 535. *tit.* Inkorporácya Woytoſtw.

Stradom. Miáſtá Stradomia wolności. *v.* Miáſto Krákow. & Miáſto Káźimierz przy Krákowie.

Stryi. W Stryiu skład winá. *v. tit.* wino.

Suraż. Miáſto Suraz od podatkow Rzeczypoſp. (wyiąwſzy czopowe) tákże od ſtácyi y leż żołnierskich, do lat czterech, uwolniono, z tą kondycyą, żeby ſię iák nayżyczliwiey nieprzyiaćielowi Rzeczypoſp. broniło. *A.* 1654. *fol.* 35. *tit.* Obroná Witepska.

Szadow. Miáſtu Szadowowi, w Oekonomiey Vpitskiey, Przywiley ná Práwo Máydeburskie, *in toto* ápprobowano. *A.* 1661. *fol.* 31. *tit.* Máydeburg Szadowowi.

Szárogrod. W Miaſteczku Szárogrodźie skład win y miodow Wołoskich. *v.* Kámieniec Podolski.

Szereſzow. Miáſtu Szereſzowi, y Kámieńcowi Litewskiemu libertácyą od podatkow, do lat czterech, dano. *A.* 1661. *fol.* 30. *tit.* Miáſto Brześć, Szereſzow, y Kámieniec Litewski.

Szkłow. Miáſtu Szkłowu ámniſtią generálną dano, y libertácyą od wſzelkich podatkow Rzeczypoſp do lat czterech, wyiąwſzy cło ſolne, czopowe, y myto ſtare. *A.* 1661. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Szkłow.

Szrem. Miáſtu Srzemowi Woytoſtwo Szrzemskie, ná ktore ma dawne Práwo od Krolá Przemyśla, wiecznemi czáſy inkorporowano. *A.* 1631. *fol.* 43. *tit.* Inkorporácya.

Szydłow. Miáſto Szydłow, dla pogorzenia, od podatkow wſzelkich, do lat czterech, uwolniono. *A.* 1633. *fol.* 59. *tit.* Libertácya Miáſtá Szydłowá.

Tarnow. Miáſtu Tarnowu Przywileie, od Krolow, Władyſłáwá, Káźimierzá, Alexándrá, Zygmuntá Auguſtá, Stefaná, Zygmuntá III. ná cłá źiemne y wodne, dáne, *in toto* approbowano: *ſaluis Iuribus & oneribus Reipub.* to ieſt, poborow, podymnego, czopowego, *ac Priuilegijs Nobilium priuatorum. A.* 1635. *f.* 47. *t.* Miáſto Tarnow.

Tęmuſz

Tęmuſz że skład winny, y wſzelákich towárow z Węgier y do Węgier, poſtánowiono, *patet* z ſamego tylko tytułu Conſtitucy *A.* 1647. *f.* 12. *ktory tytuł táki ieſt :* Skład Miáſtá Sendomierzá y Tarnowá.

Toſz od podatkow Rzeczypoſp. dla pogorzenia, do lat czterech, uwolniono. *A.* 1667. *fol.* 32. *tit.* Libertácya Tarnowá.

Miáſtá Toruniá wiárá y ſtáteczność, pod woynę Szwedzką oświádczona *commendatur*, y zá koſzty *gratificatio promittitur*. A *poſtulata* ich niektore, y práwá wolnośći od clá Dybowskiego, do przyſzłego Seymu odłozono. *A.* 1626. *fol.* 5. *t.* Miáſto Toruń y Gdańsk. *Torun.*

Toſz po tym od ákcyzy, poborow, y inſzych wſzytkich podatkow, *durante bello Suetico*, uwolniono, y dálſzą *gratitudinem* onęmu pokazáć obiecano. *A.* 1629. *fol.* 16. *tit.* Miáſto Toruń.

Znowu ponowiono oświádczenie wdźięczności, w tymże roku 1629. ná drugim Seymie. *tit.* Miáſto Toruń y Gdańsk.

Do dálſzego ieſzcze Seymu tę nagrodę odłozono. *A.* 1631. *fol.* 17. *tit.* Miáſto Toruń.

W ſpokoynieyſzych czáſiech, do skutku to przywieść obiecano. *A.* 1635. *fol.* 26. *tit.* Miáſto Toruń.

Temuſz Miáſtu, y oraz Gdańskowi, Conſtitucye, *& ius correctum Terrarum Pruſſiæ, in violentos*, deklárowano, że *in omnibus punctis*, Miáſtom tym, *ac Incolis Ciuitatum*, rowno z ſtanem Szlácheckim, iáko zdawná ſłuzyło, ták y ná po tym ſłuzyć ma: Y Mieſzczánie tych Miaſt, *pro violentijs per Nobiles illatis, vigore eiusdem iuris correcti*, ták przed Woiewodámi, iáko y inſzemi *ſubſellijs*, przećiw wſzelákim gwáłtownikom, *criminaliter ad pœnas legum*, práwem czynić mogą. *A.* 1627. *fol.* 14. *tit.* Miáſto Toruń, y Gdańsk.

Miáſto ſamo Trębowla od wſzelákich podatkow publicznych y prywatnych, y żołnierskich exákcyi, ſtánowisk, hyberny, przechodow, noclegow, *& cuiuscunq; generis* extorſiy, do lat dźieśiąći uwolniono, *ſaluo prouentu* Stároſty Trębowelskiego teraz y nápotym będącego, *ſine præiudicio* iednák Praw mieyskich, od przeſzłych Krolow, nádánych. *A.* 1676. *fol.* 39. *tit.* Miáſto Trębowla. *Trębowla.*

W Trokách iármárki *v. tit* Troki. *Troki.*

Miaſteczká Tryleſow wolność od podatkow, proceſſow, y bannicyi. *v. tit.* Biała Cerkiew. *Tryleſy.*

W Tuchowie iármárki. *v. tit.* Iármárki. *Tuchow.*

Miaſteczkowi Vſzćiowi myto, po groſzu, od furmáńskiego koniá, brać pozwolono, z tą kondycyą, żeby przepráwy iáko naylepiey z tego prowentu náprawione były. *A.* 1676. *fol.* 34. *tit.* Napráwá Przepraw. *Vßćie.*

Toſz Práwo cále ſłuzy y Miaſteczkom, Kcynie, Nakłowi, Sokol-

nikom, y Ziomkom, w Woiewodztwie Poznáńskim y Káliskim, lezącym. *Ibid.*

Wárenſ. Miaſteczkowi Wárenſzowi w Woiewodztwie Beſkim lezącemu, Vr: Márká Mátczyńskiego Koniuſzego Koronnego dźiedźicznemu, wſzelákie Przywileie ná wolnośći, tárgi, iármárki, grobelne, od Krolow Polskich nádáne, *in toto* ápprobowano, y wolnego uzywánia láſow Krolewskich Witkowskich, w poſieſſiey ná ten czás Vrodzonych Lánckorońskich, bądących pozwolono: *iuribus, oneribus Reipub. ac prærogatiuis ſtatús Nobilium per omnia ſaluis.* *A.* 1676. *fol.* 35. *tit.* Warenſz Miaſteczko.

Warká. Miáſtu Warce podwyżſzono prowentu moſtowego po groſzu, á brukowego po pułgroſzku, od koniá, y od wſzelkiego bydłá kupieckiego. od czego ſtan ſzláchecki y poddáni ich wolni być máią. A gdyby moſtu nie náprawowáli, *benefício hoc* priwowáni być maią, *ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione cuiuscuis.* *A.* 1647. *fol.* 30. *tit.* Podwyżſzenie moſtowego.

Wárſżáwá. Miáſtu Wárſzáwie myto y cło ziemskie, ktore im ieſt od Krolowey Anny Stephánę Krolá Małzonki, do czáſu, ná porátowánie, dáne, tákże y wodne Warſzáwskie, excipuiąc wſzelákie towáry Szlácheckie, *in perpetuum* inkorporowano, z tą kondycyą, áby Quártę z tego, do Ráwy, ieśli dawána byłá, dawáć powinni byli. *A.* 1589. *fol.* 534. *tit.* Miáſto Wárſzáwskie.

Tákże od podwod płácenia, y koni dawánia, ſtárą Wárſzáwę wolną czyniąc, wedle dawnego ich Przywileiu, *in perpetuum uſum* to im ápprobowano. *Ibid.*

Tegoſz Miáſtá ſtárey Wárſzáwy obywátelow práwá y wolnośći, od Xiążąt Mázowieckich, y po tym Krolow Polskich nádáne, ná wodne y lądowe cłá y mytá wſzelákie ápprobowano, y czáſy wiecznemi, od wſzelákich ceł y myt w Koronie y w Páńſtwách wſzytkich do niey nalezących wolnemi deklárowano. *A.* 1598. *f.* 700. *t.* Miáſto ſtára Wárſzáwá.

Krolá IM. Zygmunta Auguſtá Przywileie, w roku 1570. Miáſtu tęmu dáne, áby od káżdego nienáruſzenie we wſzytkim były záchowáne wárowano. *A.* 1613. *fol.* 19. *tit.* Wárſzáwá.

Woytoſtwo ſtárego Miáſtá Wárſzáwy inkorporowano, czáſy wiecznemi, tęmuſz Miáſtu: *ſaluo iure moderni poſſeſſoris.* ták iednák, zeby ſłuzbá Rzeczypoſp. woienna nie ginęłá. *A.* 1609. *f.* 906. *t.* Inkorporácya Woytoſtwá Miáſtu Wárſzáwie.

Toſz Miáſto ze wſzytkiemi ſwemi przedmieśćiámi áby zrewidowáne było, Ziemiá támeczna ná Seymiku *relationis* Deputáty obierze: według ktorey rewizycy, *in poſterum* to Miáſto płáćic będźie podatki: ták iednák odpráwić ſię to ma, żeby podatkom Rzeczypoſp. publicznym *nihil* ztąd *decedat.* *A.* 1654. *f.* 13. *t.* Deklárácya płácenia podatkow.

Aby

Aby Miáſtom, ſtárey y nowey Wárſzáwie, circumferentia do forſicátiey, podług Indźiniera Krolewskiego delineátiey zámierzona, y oraz ulice po przedmieśćiách popalonych ſtáre wyproſtowáne, y nowe powymierzáne były, ták aby budynki, ktore nowo ſtawiáne będą, *publicæ ſecuritati & decori* nie przeſzkadzały; Cōmiſſarzom do tego náznáczonym zlecono. A co ſtrony libertácyi tych, ktorzy nowo budowáć ábo murowáć ſię máią, *poſtulata* onych, do przyſzłego Seymu odłozono. *A.* 1659. *fol.* 39. *tit.* Commiſſia Wárſzáwska.

W tychże Miáſtách, ſtárey, y nowey Wárſzáwie, áby ludźie dobrá mieyskie trzymáiący, á z ſtanu ſzlácheckiego nie będący, ćięzary mieyskie ponośić, y *iurisdictioni ciuili, quo ad bona, ſubeſſe* powinni byli, poſtánowiono, y Conſtitucyą *A.* 1635. Miáſtu Krákowu ſłuzącą, tymże Miáſtom ápplikowano (*v.* Miáſto Krákow) *A.* 1647. *fol.* 30. *tit.* Ludźie w Mieśćie Wárſzáwie.

Miáſtu ſtárey Wárſzáwie, iſz dla przypadkow, pogłownego, według Táryffy *A.* 1662. wydáć nie mogło; *in ſupplementum*, contribucyą, *ad proportionem* czwartey częśći pogłownego, od liquorow, to ieſt, miodow, piw, gorzałek, *ad inſtar* czopowego, ná lat dwie pozwolono. z ktorey ſummę proporcyonálną zátrzymánemu pogłownemu wybrawſzy, do Poborcow zá quitem ich oddáć powinni. *A.* 1678. *fol.* 16. *tit.* Miáſto Wárſzáwá.

Toſz Miáſto, przy Práwách dawnych, y Przywileiách, od Krolá IM. Ianá III. nádanych záchowano, *& auulſas iurisdictiones* onęmu przywrocono. *Ibidem.*

Miáſtá, ſtárą y nową Wárſzáwę, od ſtácyi, *protunc*, wſzelákich, y ſtánowisk żołnierskich, *non obſtantibus quibuscunque Laudis*, ták generálnych, iáko y Ziem y Powiátow Woiewodztwá Mázowieckiego, uwolniono, z tą kondycyą, áby drogi w Mieśćie Wárſzáwie wſzytkie, á miánowićie, ktoremi ná mieyſce Electiey iezdźić przyidźie, *de integro* ubrukowáli y náprawili: do czego ſię wſzyſcy *concives* przykładáć máią: Dwory iednák ſzlacheckie, od tego ćięzaru wolne być deklárowano. *Confœderat. Generál. Wárſau. ſub Interregno. A.* 1648. *fol.* 20. §. Miáſto.

Reáſſumowano to Práwo, *ſub alio Interregno*, w Confœderátiey tákże Generálney Wárſzáwskiey: *A.* 1668. *f.* 21. §. Miáſto ſtára y nowá Wárſzáwá.

Y znowu pod trzećie *Interregnum*, w Confœderátiey tákże Generálney Warſzáwskiey. *A.* 1674. *fol.* 30. §. Miáſto ſtára y nowa Wárſzáwá.

Wárſzáwie nowey libertácye, względem Ratuſzá, tudźieſz od gośćiá y podwod, ſtoſuiąc ſię do libertácyi, od Krolow, nádánych, ápprobowano. *A.* 1647. *f.* 31. *t.* Stára y nowa Wárſzáwá.

Miáſto Wárſzáwę, ze wśiámi do Stároſtwá tego nalezącęmi, od hy-

berny, ktorey nigdy nie podlegáły, (przy dawnym Práwie y zwyczáiách záchowuiąc,) ná záwſze uwolniono, *cum reáſſumptione* Conſtitutiey. *A.* 1648. tęmu Miáſtu ſłużącey. *A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* Wolność Wárſzáwy *cum attinentijs.*

Stárey Wárſzáwy wſzytkie Práwá, *immunitates*, y Przywileie od Krolow Polskich, y Xiążąt Mázowieckich, y od teráźnieyſzego Krolá IM. Ianá III. nádáne ápprobowano. *A.* 1676. *fol.* 48. *tit:* Miáſto.

Mieſzczánie Wárſzáwſcy, y przedmieſczánie, w Grodźie Wárſzáwskim, ſpráwować ſię, nie powinni, ále *ad forum Ciuile in cauſis ciuilibus* nalezec máią. *v. tit.* Grodzkie Sądy.

Tegoſz Miáſtá *Præſidio* y prowiántámi opátrzenie. *in A.* 1658. *vide*.

Tegoſz Miáſtá Vrzędu Mieyskiego *prærogatiua* w dochodzeniu tumultow, tákaſz, iáka ieſt Vrzędnikow Miáſtá Krákowá. *A.* 1588. *fol.* 488. *tit.* Porownánie.

Wieliczká. Miáſtu Wieliczce skład ſoli, tym ſpoſobem wiecznie pozwolony, áby Wieliczczánie, ná Krákowskim ſkładźie, cztery łáwy wolne mieli, ná ktorych, we wtorek przez cały dźień, we czwartek do godźiny nieſzporney, á w piątek przez cały dźień tylko, káżdego tygodniá, *ſal bancatum* wykładáli y przedawáli. A we dni iármárkowe, áby im wolno było, ná tychże łáwách, przedawáć, poki ſtać iármárk będźie. *A.* 1565. *f.* 111. *t.* Miáſto Wieliczká.

Támże áby żaden z Pułkownikow y Rotmiſtrzow, Porucznikow, y Towárzyſtwá, leze żołnierzom nie dawał, y ſamo Rycerſtwo ſobie icy nie czynili: tákże noclegow, ſtánowisk, áby nie miewáli, y ſtácyi, áni żywności áby nie bráli, áni robotniká ſolnego ná ſłużbę záciągáć nie powazáli ſię, poſtánowiono, *ſub pœna peculatûs* na Seymie, *ad inſtantiam Inſtigatoris Regni*, ná Rotmiſtrze y Poruczniki, á ná Towárzyſtwo, *ſub pœna correſpõdenti damni*, w Grodźie Krákowskim, iáko *in loco delicti*, *ad inſtantiam* ukrzywdzonego, *peremptorie*, *ſine quauis appellatione vindicanda.* *A.* 1633. *f.* 46. *t.* Libertácya Miáſtá Wieliczki od ſtácyi żołnierskich.

Reáſſumowano tę Conſtitutią. A PP. Hetmánom, áby żołnierzow práwu tęmu ſprzećiwiáiących ſię karáli, zlecono. *A.* 1658. *fol.* 58. *tit.* Miáſtá náſze.

Znowu, iſz tám żadne ſtánowiská żołnierzom pokázowáne być nie máią, poſtánowiono. *A.* 1659. *f.* 9. *t.* O nie dawániu áſſignácyi.

Znowu o tymże. *v. tit.* Ockonomie.

Tęmuſz Woytoſtwo Wielickie, wiecznemi czáſy, inkorporowano: *ſaluo ſeruitio bellico.* *A.* 1609. *fol.* 904. *tit.* Zupá Wielicka, y Inkorporácya Woytoſtwá.

Wielun. Miáſtu Wieluniowi Przywiley, ná skład towárow wſzelákich, dáć obiecano. *A.* 1565. *fol.* 116. *tit.* Miáſto Wieluń.

Tęmuſz

Tęmuſz czopowe, ná poprawę murow, konferowano. A tym, ktorym ſą máiętnośći popalone y ſpuſtoſzone, y ſzkody poczynione, nagrodá z ſzoſu, poboru przeſzłego, przez one zátrzymánego być ma: Czego Vrząd Stárośći támeczny doyrzeć będźie powinien. *w Vniwerſale Poborowym. A.* 1589. *fol.* 553. §. Miáſto Wieluń.

Tęmuſz Woytoſtwo Wieluńskie, wiecznemi czáſy inkorporowano, z tą kondycyą, aby pożytki z tego Woytoſtwá, ná poprawę tegoſz Miáſtá obracáły ſię. *A.* 1581. *fol.* 374. *tit.* Woytoſtwo Wieluńskie.

Tegoſz iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Ná Kupce Miáſtá Wilná, żadne podatki, áni cłá, áni pobory, bez Seymu, nie máią być nigdy ſtánowione. *A.* 1578. *fol.* 347. §. A od tych czáſow. *Wilna.*

Toſz Miáſto, od ceł, ná tym Seymie, ná Koronę, y W. X. Lit. uchwalonych, (*excepto* podatku od winá, miodu, piwá, przekupniow, rzemieślnikow, hultáiow) uwolniono &c. *Ibid.*

Miáſtu Wilnu, ták iáko y Lwowu, beſpieczeńſtwo, *in A.* 1601. wárowano. *vide* Lwow.

W tymże, ártykuły Biskupiey, zamkowey, y mieyskiey Iurisdictiey, dla zátrzymánia pokoiu, uczynione approbowano. *A.* 1601. *fol.* 763. *tit.* Artykuły Miáſtá Wileńskiego.

Toſz Miáſto, *reſpectu* ſzkod iego przez ogień poniesionych, od czopowego, y ſzoſowego poboru, do czterech lat, *tych co pogorzeli, wedle Przywileiu Krolá Zygmuntá III.* uwolniono. *A.* 1611. *fol.* 44. *tit.* Wolność Miáſtá Wilná.

Do tegoſz Miáſtá Commiſſarze *deputowáni, áby przed onemi* Rádá mieyska z ſzáfarzámi, teráźnieysi, y przeſzłych Vrzędnikow y ſzáfárzow potomkowie, nie zásłaniáiąc ſię żadnemi Przywileiámi y excepcyámi, *ſub pæna viginti millium florenorum, poſt Curiam Regis, ad inſtantiam Inſtigatoris vindicanda*, ze wſzytkich prowentow Miáſtá tego, od tych czas, iáko mu ſą od Krolow Polskich, y W. Xiążąt Litewskich nádáne, liczbę uczynili, y kondycyom y powinnośćiom w Przywileiách ſwych opiſanym doſyć uczynili. *A.* 1613. *fol.* 42. *tit.* Commiſſarze.

Płátnerzow, w tymże Mieśćie, Mieſzczánie mieć powinni, ze wſzytkiemi do tego rzemieſłá potrzebámi, żeby zbroie y ſzyſzaki nowe robili: dla ktorych ſlofarnią, y mieſzkánie zbudować, y onych z prowentow mieyskich opátrzyć máią. *Ibid. fol.* 41. *tit.* O Płátnerzách.

Toſz Miáſto, przykładem Miaſt Koronnych, z pilnośćią, murow, baſzt, y rowow ſwych poprawić, y co do ufortifikowánia mieyſcá támtego należy, budować máią, *ſub pæna* czterech ſet kop Litewskich, *poſt Curiam Regis, ad inſtantiam Inſtigatoris vindicanda*;

quâ ſolutâ, nihilominus tey Conſtitucyey doſyć uczynić powinni. *A.* 1620. *fol.* 21. *tit.* Municya Miáſtá Wileńskiego.

Dla beſpieczeńſtwá Zamku Wileńskiego y rządu Miáſtá, pod expedicyą Poſpolitego ruſzenia przećiwko Xiążęćiu Sudermáńskiemu, y dla obrony gránic W. X. Lit. od Moskwy, Woiewodźie Witepskiemu, y Podskárbiemu W. X Lit. rezydencyą w Wilnie náznáczono, y poſtánowiono, áby iák nayprędzey obroná dobra y gruntowna Miáſtá, tákże żywność y ſtrzelbá byłá. &c. *A.* 1621. *fol.* 22. *tit.* Poſpolite ruſzenie.

Támże áby *licentioſos* Vrząd Grodzki, bez folgi, zá pomocą Vrzędu Mieyskiego imał, ſądźił, karał, y podług Práwá W. X. Lit. exekucyą czynił, roskazano. *Ibid.* §. A iſz ſię w tym Mieśćie.

Tákowąſz znowu, pod czás niebeſpieczeńſtw, náznáczono támże rezydencyą Woiewodźie Wendeńskiemu, y Stárośćie Zmudzkiemu, y onym *de ſecuritate*, y o porządku wſzelákim, z Vrzędem Grodzkim, (ktory záwſze w Wilnie *præſens* być ma,) y z Vrzędem Mieyskim, znośić ſię kazano. *A.* 1654. *fol.* 28. Poſpolite ruſzenie W. X. Lit.

Znowu X. *Biskupá Wileńskiego, y Káſztellaná Wileńskiego* náznáczono, wedle Conſtit. *A.* 1621. *A.* 1655. *fol.* 20. §. Miáſtá záś.

Ná tegoſz Miáſtá obronę, ſto piechoty, z tych czterech ſet, ktore, Miáſtá wſzytkie W. X. Lit. ogułem wyprawić ná woynę były powinne, deſtinowano. *Ibid.*

Znowu X. Biskupá Wileńskiego, y Káſztellaná Zmudzkiego, ná rezydencyą náznáczono. ktorym, przy Mieyskich piechotách, Tátárow Chorągiew z Dobr Ziemskich, z ktorych ſłuzbę woienną powinni, zá ordinánſem P. Hetmáná W. W. X Lit. *aſſiſtere* ma. *A.* 1683 *fol.* 1. *tit. Securitas interna.*

Toſz Miáſto áby moſt ná Wiliey u ſiebie gruntownie y cále, *intra decurſum duorum annorum* od daty teráźnieyſzey Conſtitucyey zbudowáło, *ſub pœna mille florenorum Polonicalium, ad inſtantiam cuiusuis, poſt Curiam Regis decernènda, & ad fiſcum Regium applicanda* roskazano. A iſz tęn moſt z prowentow Szpitalá Wileńskiego budowány być ma, do czego ſię Miáſto *de ſuo* przyłożyć podięło, poſtánowiono, áby po expirowániu tych dwuch lat, gdy ſię moſt porządnie zbuduie, poddáni Szlácheccy y Duchowni, y z Dźierzaw Krolewskich, od ſwego właſnego, iáko y co od Pánow ſwoich ná przeday powiozą, káżdy od wozá po dwá pieniądze moſtowego, do lat ſześći, płáćić był powinien: á po wyśćiu lat ſześći, iuſz ſtan ſzlachecki, od tákiego podatku, *ratione* Dworow y folwárkow ſwych, wolny być ma. Od tego iednák, coby Szlách ćić, ná potrzebę ſwą właſną, á nie ná przeday podwodámi prowadźił, moſtowe bráne być nie ma. *A.* 1621. *fol.* 25. *tit.* Moſt Wileński.

Reáſſu-

Reáſſumowano *in toto* tę Conſtitucyą, *reducendo* dwá pieniądzá ná groſz od wozá, *& declarando*, iſz od drzewá, ná tęn moſt, żadne exákcye nie máią być wyćiągáne. *A.* 1670. *fol.* 54. *tit.* Moſt ná Wiliey.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, y Commiſſarzow *ad inquirendum*, przez kogo ſię *remora* ſtáłá, iſz tęn moſt, do tąd nie ſtánął: ták że do uczynienia ſtáránia, áby *intra decurſum biennij*, przez Mieſzczány Wileńskie był wyſtáwiony, pod winą dwu tyſięcy złotych, ieśliby Práwu ćiſz Mieſzczánie nie doſyć uczynili. *A.* 1676. *fol.* 11. *tit.* Moſt.

Ná erectią moſtu tego, y czopowe *in duplo*, w Mieśćie tym, y ná przedmieśćiách y zá Wilią we wſzytkich Iuridykách, ná dwie leće, *ſine præiudicio* ordynáryinego czopowego *currentis* y prorogowánego, poſtánowiono. *A.* 1677. *fol.* 15. *tit.* Moſt.

Prorogowano toſz czopowe do roku ná continuácyą tegoſz moſtu y Conſtit. *A.* 1670. & 1677. o tymże mośćie, y aukcyey támże wyrázoney, *non obſtantibus ullis Priuilegijs & Decretis*, reáſſumowano. A coby z tych czopowego pieniędzy, po wyſtáwieniu moſtu, zoſtáło, to ná reſtaurácyą Szpitalá obrocić ſię ma *A.* 1678. *fol.* 16. *tit.* Moſt ná rzece Wiliey.

Tęmuſz Miáſtu ná reſtaurowánie ſpuſtoſzáłego ratuſzá y zegárá, aukcyą pomienionych Mieyskich prowentow *in duplo*, podług Inſtructarzá Commiſſárskiego, do lat ſześćiu podwyżſzono. A Mágiſtratowi roskazano, áby przy Podwoiewodzym Wileńskim, brukow, ktore wyſoko podnieſione, sklepy Kośćielne y Kámienice záleważą, *cognitionem* uczyniwſzy, káżdemu goſpodarzowi przed ſwą kámienicą, oſobliwie ná Duchskiey y Niemieckiey ulicách, *ſub pœnis* náprawować przykazał. *A.* 1677. *fol.* 15. *tit.* Moſt ná rzece Wiliey.

W tymże Mieśćie podatek z Domow ſzynkownych Kopſczyzną názwány, ná Káplicę S. Káźimierzá przy Kośćiele Káthedrálnym w Zamku Wileńskim poſtánowiono. *v. tit.* Fundácya.

Tegoſz Miáſtá iurisdictia, pod czás Trybunałow głownych W. X. Lit. Támże goſpody *ex Officio, et pretia rerum &c. vide* Trybunał W. X. Lit. *A.* 1667.

Támże, gdy ſię ſądźić głowny Trybunał będźie, żadne depáktácye nie máią być czynione, y iurisdictia Miáſtá tego, w práwách, y wſzelákich ſpráwách ſwoich, żadney convulſiey ponośić nie ma. Kámienice y domy, poki od Mágiſtratu Vrzędowi Zamkowemu podáne, y od tegoſz Vrzędu Zamkowego roſpiſane nie będą, nie máią być záiezdzáne, áni Mágiſtratowych oſob rezydencye, ktorym libertácya przed Vnią nádána ieſt, záymowáne. ale w tym podług exdiviſiey Kámienic y domow, w tymże Mieśćie, przez Commiſſarze Krolewskie, na trzy częśći, ták dla wczeſnieyſzey,

ſzey, pod czás reſidentiey Krolewskiey, y ſamych Sędźiow głownych Trybunálskich, ſtáncyey, iáko teſz Trybunałow Skárbowych, y Rzeczypoſp. wygody, w Roku 1645. uczynioney, y Przywileiámi utwierdzoney (ktora *exdiuiſia* y teraz bez żadnych exceptiy, *ſaluis Conſtitutionibus approbatur*) záchować ſię powinni. *A.* 1667. *fol.* 63. *tit.* Trybunał W. X. Lit.

Támże *conſulendo indemnitati honoru* Mátron y Pánienek poczćiwych, onych regeſtrować Trybunałom zakazano. *Ibidem.*

Approbowano pomienioną *A.* 1667. *in toto* Conſtitucyą, *de ſecuritate* Miáſtá tego, *ratione* goſpod, depáctiey winiarzow, rzeznikow, y targowego. *A.* 1678. *fol.* 16. *tit. Securitas* Miáſtá Wilná.

Toſz do Confæderácyi Generálnych Wárſzáwskich, *ratione ſecuritatis, ſub Interregnis*, po ábdicátiey Krolá IM. Ianá Káźimierzá, y po śmierći Krolá IM. Micháłá, przyięto.

Toſz Miáſto, we wſzytkich W. X. Lit. práwách y prærogátywách, z Miáſtem Krákowem porownano, y że do żadnych innych exákcyi, á pogotowiu hybern, okrom podatkow Rzeczypoſp: poćiągáne być nie ma, deklárowano. *A.* 1678. *f.* 15. *t.* Miáſto Wilno.

Mieſzczáńc. Wileńskim áby przed Deputatámi ná Correcturze *Iurium* W. X. Lit. *Priuilegia* ſwoie pokazáli roskazano. Czego Commiſſarze uczynić relácyą ná przyſzłym Seymie powinni, á Krol z ſtanámi wſzytkiemi *cognoſcet. A.* 1633. *fol.* 27. *tit. Correctura* Praw W. X. Lit.

W Wilnie iármárki. *v. t.* Iármárki.

Winnicá. W Mieśćie Winnicy, Szlácheckie Dwory, według Praw Ziemskich, pod wolnośćią Szláchecką być deklárowano. Ktore, Stároſtá Winnicki, w ſześć Niedźiel po Seymiku Relácyinym, z Sądem Ziemskim Brácłáwskim, z regeſtrowawſzy do Akt podáć ma. *A.* 1647. *fol.* 39. *tit.* Dwory w Winnicy Szlácheckie.

Wiſkitki. W Wiskitkách iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Wiślicá. Miáſtu Wiślicy, ná skład ſoli Bocheńskiey, y w Bálwániech, liſty od Krolá Káźimierzá, *de data A.* 1450. & 1463. & 1490. dáne. *A.* 1565. *fol.* 112. *tit.* Miáſto Wiślicá.

Tęmuſz, áby z puſtych plácow ſzoſu nie pláćili do tąd, pokiby ſię nie pobudowáli, deklárowano. *A.* 1616. *fol.* 33. *tit.* Defalkácya ſzoſu Miáſtu Wiślicy.

Tęmuſz wolność od wſzelkich Rzeczypoſp. podatkow, do lat czterech, dla pogorzenia, prorogowano. *A.* 1633. *fol.* 57. *tit.* Miáſto Wiślicá.

Tęmuſz cło ábo moſtowe, od koniá y wołow Kupieckich, po pułtoraku, według Przywileiu ná to im ſłużącego, podwyżſzono: *ſaluis libertatibus Nobilitatis, ac Spiritualium.* Ktory podatek, ná ſamę popráwę moſtow y grobel, obracány być ma, *ſub amiſſione* onego. *A.* 1647. *fol.* 12. *tit.* Aukcya moſtowego.

Tę-

Tęmuſz Woytoſtwo przyległe, we wśi Krolewskiey Kobelnikach, *cum omnibus attinentijs*, iáko zdawná do tegoſz Woytoſtwá należą, wiecznemi czáſy inkorporowano: powinność ſłuzby woienney z tegoſz Woytoſtwá, y czynienia liczby przed Stároſtą, *iuxta Conſtitutionem A.* 1562. zoſtáwuiąc. *A.* 1598. *fol.* 700. *tit.* Inkorporácya Woytoſtwá.

Miáſto Wiśnią, gdźie Seymiki Woiewodztwá Ruskiego odpráwuią ſię, od lezy, ſtánowisk, y ſtácyi żołnierskich uwolniono. *A.* 1633. *fol.* 58. *tit.* Miáſto Wiśnia. *Wiśnia.*

Znowu od ſtánowisk żołnierskich, hyberny, y źimowey conſiſtentiey wolne być deklárowano. *A.* 1676. *fol.* 41. *tit.* Miaſteczko Wiśnia.

Miáſtá Wiśniowcá libertácya *v. tit.* Miáſto Zbáraz. *Wiśniowiec*

Mieſzczánom Witepskim, Duchowney Mágdeburskiey *utriuſq; ritûs* juridyki, y Poſielskim, pod czás niebeſpieczeńſtwá, weſpoł z Obywátelámi Woiewodztwá támtego, do obrony Miáſtá y Zamku támecznego ſtawáć, y pod władzą Woiewody Witepskiego, lub *ſubſtituta* iego, pod ſtráceniem dobr, zoſtawáć kazano. *A.* 1654 *fol.* 35. *tit.* Obroná Witepska. *Witepſk.*

Toſz Miáſto, przy Práwách, w cále záchowano: y po wydániu podatkow ná tym Seymie uchwalonych, od wſzelkich ćięzarow publicznych (wyiąwſzy czopowe, cłá y mytá Krolewskie y Rzeczypoſp.) *reſpectu* ruiny onego, do lat czterech uwolniono. *A.* 1667. *fol.* 68. *tit. Amneſtia.*

Ná Miáſto Wiznę, conſenſy y *ſolida nullitatis* być máią. *v. tit.* Conſenſy. *Wizná.*

Miáſtu Wolborzowi, moſtowego, ktore im, według praw, tylko po cztery pieniądze dawano, *podwyżſzono* ták, áby od tąd káżdy furman, ktory z towárem iedźie, po pułgroſzku od konia płáćił, á od bydłá rogátego zwłaſzá wielkiego po ſzelągu. *A.* 1611. *fol.* 21. *tit.* Podwyżſzenie moſtowego Wolborskiego. *Wolborz.*

Znowu od koniá po pułgroſzku poſtánowiono, Stan Szláchecki, y poddánych ich excipuiąc. *A.* 1647. *f.* 10. *t.* Miechow y Wolborz.

Toſz, dla pogorzenia, *ab omnibus generaliter contributionibus Regni*, okrom pogłownego y ſzelęznego, *inſiſtendo* Libertátiey Krolá I.M. Michałá, y *Laudo Conventûs Sadkovienſis*, do lat czterech uwolniono. *A.* 1676. *fol.* 40. *tit.* Miaſteczko Wolborz.

Miáſtu Wſchowie Woytoſtwo támeczne, wiecznemi czáſy, inkorporowano, *ſervitio bellico, & alijs oneribus Reipub. ſalvis in toto manentibus. A.* 1589. *fol.* 535. *tit.* Inkorporácya Woytoſtw Miáſtom niektorym. *Wſchowá.*

Tęmuſz, iáko pogránicznęmu, dla beſpieczeńſtwá, piechoty naywięcey ſześćdźieſiąt, *pro præſidio*, trzymáć pozwolono, pod Commendą Stároſty támecznego. Ktorym, Miáſto powinno obmyśleć

zapłátę, byle nie z podatkow Rżeczypoſp. do przyſzłego Seymu. *A.* 1659. *fol.* 34. *tit.* Fortificátia Poznáńska.

Toſz *cum attinentijs* ná obronę y fortificátią onego ordinowánemi, od conſiſtentiey żołnierskiey, *in perpetuum*, uwolniono: do chlebá iednák zimowego, według ordinácyey Rzeczypoſp. należeć, y podatki wſzelákie uchwalone wypłáćić powinno. *A.* 1673. *fol.* 28. *tit.* Deklárácya o Miáſtách pewnych.

Co tákże ſłuży Miáſtu Kośćiánowi. *Ibid.*

Reáſſumowano to, *in toto*, *ſub nullitate* áſſignácyi Hetmáńskich, iesliby kiedy *in contrarium* tey Conſtitucyey, ná lokowánie tám woyská wyſzły. *A.* 1676. *fol.* 34. *tit.* Miáſtá pogránicznе.

Támże, y w Leſznie, skład towárow *cuiuscunq; nominu*, z Ruskiego, y W.X.Lit. Woiewodztw, náznáczono. Czego Komory Krolewskie pogránicznе doyrzeć powinne, y *contravenientes* zátrzymywáć *cum mercibus*, *per medium fiſco & delatori adiudicandis* w pobliższym Grodźie, *ſine appellatione Ibid. f.* 22. *tit. Indemnitas* ceł Koronnych.

Ale znieſiono po tym tę Conſtitucyą, ponieważ *in præiudicium* ceł Koronnych, *ultra publicum conſenſum* ſtánęłá. *Salvis Iuribus Depoſitoriorum antiquis*, iáko y skłádow lnu, *& ſimilibus, quibus per antiquas Conſtitutiones prædictæ Civitates & aliæ Maioris Poloniæ gaudent. A.* 1677. *f.* 9. *t.* Deklárácya ceł Koronnych.

Tęmuſz Miáſtu Práwá y Przywileie wſzytkie, *in quantum Legibus publicis non repugnant*, *in toto* ápprobowano. *Ibid.*

Zakroczym. Miáſtu Zákroczymowi, ná porátowánie y zrobienie támy, po ſześći báłwánow ſoli, ná káżdy rok, dawáć z Komory ſolney tegoſz Miáſtá skłádu pozwolono. *A.* 1589. *f.* 536. *t.* Miáſto Zakroczym.

Załoßyce. Miáſtá Załoſzyc libertátia. *v. tit.* Miáſto Zbáráz.

Zamośćie. Miáſtu Zamośćiowi Práwá y porządki iego ápprobowano: *A.* 1589. *fol.* 527. §. Miáſto teſz iego Zamośćie nowe.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, *ſalvis iuribus & oneribus Reipub.* to ieſt poborow, podymnego, y czopowego; *ac Privilegijs privatorum Nobilium. A.* 1635. *fol.* 47. *tit.* Miáſto Zamośćie.

Tegoſz opátrzenie ármátą y ámmunicyą *v. tit.* Fortece.

Zarßyn. Miaſteczko Zarſzyn, dla pogorzenia, od podatkow Rzeczypoſp. do lat czterech uwolniono. *A.* 1667. *f.* 32. *t.* Libertácya Tarnowá.

Zator. Miaſteczko Zator w Woiewodztwie Ráwskim. *v. tit.* Miáſto Mſczonow.

Zbáráz. Miáſtá, Zbáraz, Załoſzce, Wiśniowiec, *ab omnibus oneribus Reipub.* oprocz ceł Koronnych, do dwunaſtu lat uwolniono. *A.* 1677. *fol.* 24. *tit.* Miáſtá, Zbáráz.

Zbaßyn. W Zbąſzynie iármárki. *v. tit.* Iármárki.

Ziomki. Miaſteczkowi Ziomkom mytá pozwolenie. *v. tit.* Vſzćie.

Zmigrod. W Miaſteczku Zmigrodźie skład winá. *v. tit.* Wino.

Mia-

Miáſto Zyrowickie z iego ogrodámi, od wſzelkich exáctiy żołnierſkich, *in perpetuum*, uwolniono. á od podatkow y ćięzarow Rzeczypoſp. do lat czterech. *A.* 1661. *fol.* 22. *tit.* Ochroná Zyrowicz. Znowu od podatkow Rzeczypoſp. do lat czterech. *A.* 1667. *f.* 73. *t.* Fundácya Zyrowicz. *Zyrowice.*

MIEDZ.

MIedź z Krákową do Gdańſká może być zpuſzczona, odpráwiwſzy mytá zwyczáyne z dawná w Koronie y Páńſtwách do niey należących. z tym iednák dokładem, áby iey w Koronie pierwey doſtátek dodan był tym, ktorzy iey potrzebuią. *A.* 1567. *fol.* 131. *tit.* O Miedźi.

Miedźi skład w Krákowie. *v.* Miáſto Krákow.
W Sączu. *v.* Miáſto Sandecz.
Mieyſcá Vrzednikow Ziemskich. v. tit. Vrzednicy.

MŁYNY.

STároſtá Inowłocławski áby támę młyná Mątewskiego ná rzece Noteſzy zniosł, y nigdy iey nie podnoſił, *ſub priuatione Officij*, roskazano. *A.* 1567. *fol.* 135. *tit.* Młyn Mątewski.

Młyn ná rzece Drwęcy, Lubicz názwány, iſz ieſt ſpuſtom Szláchecki zawádą, poſtánowiono, áby Toruńczánie do dwu lat ſpoſob náleźli znieſienia tákiego *impedimentu*, y wolney drogi rzeką uczynienia, *ſub pæna duorum millium florenorum poſt Curiam repetenda. A.* 1611. *fol.* 36. *tit.* Znieśienie młyná Lubiczá.
Inkorporácye młynow Miáſtom ktorymkolwiek. *v. tit.* Miáſtá *ſpecificè*.
Szpitalom. v. tit. Szpitale.
Kláſztorom. *v. tit.* Klaſztory.
Stároſtwom. *v. tit.* Stároſtwá. *vide tit.* Przywileie.

MONETA.

MOnety Krol nie ma bić, bez pozwolenia Seymowego, áni obcą poddánych ćiſnąć. *A.* 1550. *f.* 4. §. Chcąc ſię teſz. *Herburt. f. 288. tit. Sed Rex non cudet monetã. Et in alio loco, f. 346. t. Confirmatio Privilegiorum Idem f. 289 tit. Palatini cum Capitaneu.*
Aby z Korony wywozona nie byłá, Stároſtowie y Woiewodowie przeſtrzegáć máią, z temi ktorzy ſą wyſadzeni ná Męnicę. *Ibid. f.* 8. §. Około monety wynoſzenia.
Obcą ták w Polſzcze, iák y w Litwie, iednę wywołáć, á drugą oſzácowáć obiecano, przeſtrzegáiąc, áby to było nie ku ſzkodźie, lecz ku pożytkowi Rzeczypoſp. *A.* 1578. *fol.* 339. *tit.* Monetá.
Drobna nie ważna, miánowićie Sląska, Brándeburska, Sáska, y inſza wſzeláka, (okrom ſzelągow Węgierskich, y popiętnych groſzow (więcey do Korony wnoſzona być nie ma, áni brána, pod utráceniem iey do Skárbu. Czego Gdańſczánie y Elbiązánie, y inne portowe y pográniczne głowne Miáſtá máią przeſtrzegáć, *ſub amiſſione* teyże monety, *& pæna arbitrio Regis irroganda.*

Tá záś, co ieſt w Koronie, naydáley do puſroká ma być zbywána. *A.* 1588. *fol.* 471. *tit.* O Monećie drobney.

Po tym poſtánowiono, áby monetá cudzoźiemska brána nie byłá, iedno, ktoraby przez Vrzędniki do tego nalezące, y Probierze przyſięgłe, uznána y doświádczona byłá. O czym wydáne będą Vniwerſały *cum pœnu*. *A.* 1598. *fol.* 688. *tit.* O Mynicy.

Vtwierdzono to, y Vrzędom do exekucyey przywodźić roskazano. *A.* 1601. *fol.* 742. *tit.* O Monećie.

Monety obcey áby nikt nie wnoſił, okrom czerwonych złotych, á tallerow, áni ſwoiey Koronney wywoźił, *ſub pœna confiſcationis, & vitæ, Lege perpetuâ* poſtánowiono: Czego Stároſtowie pográniczni, y Celnicy przeſtrzegáć máią, y przeſtępnych imáć y áreſztowáć, do informácyey Krolá. *A.* 1620. *fol.* 11. *t.* Monetá.

Y Miaſt ták portowych, iáko y ſkładnych, według Conſtitucyey *A.* 1588. táſz powinnosć będźie, *ſub pœna arbitrio Regis irroganda, in foro competenti, ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione cuiuscunq;. Ibid.*

Reáſſumowano Conſtitutią *A.* 1620. z ſtrony wywozenia monety Koronney zá gránicę, y náwozenia cudzoźiemskiey. *A.* 1623. *fol.* 6. *tit.* Monetá.

Po tym wárowano, áby żadna monetá *exotica*, oprocz tey, ktora ieſt w Conſtitutiey pomienioney 1620. w Páńſtwách Rzeczypoſp. udawána nie byłá, *ſub pœna confiſcationis illius ſummæ, & mille marcarum per medium delatori & fiſco, in quovis Iudicio & Officio* mieyſcá onego, kędyby kto zákazáną monetę udawáć wazył ſię, *præmiſſis in inſtanti, inquiſitionibus, ſine quavis appellatione & proſequutione illius adiudicanda*. A iesliby Vrząd on *temerè* exekucyey czynić niechćiał; pozwány do Trybunału należnego, winą piąći ſet grzywien ma być karány. *A.* 1631. *fol.* 6. *tit.* O Mynicy.

Reáſſumowano tę Conſtitutią, dokładáiąc tego, áby monetá zła Elbińska y Rygska y inna cudzoźiemska, do Páńſtw Rzeczypoſp. nie byłá przyimowána, ále gubiona y wyniſczona. *A.* 1633. *fol.* 28. *tit.* Mynicá.

Przychyláiąc ſię do Conſtitutiy przeſzłych, ták Seymu 1631. iáko y innych, Vniwerſał, o Menicy, z Káncellárieу Koronney, wydány, *in volumen Legum* ingroſſowáć roskazano. W ktorym *admonentur* Vrzędy wſzelákie, ná iákieykolwiek functiey y iurisdictiey będące, áby przeſtrzegáli, y z káżdey miáry zábiegáli, iáko by monety żadney cudzoźiemskiey, oprocz tey, ktora ieſt w Conſtitucyách miánowána, przyimowáć y udawáć żaden *cuiuscunq; ſtatús & præeminentiæ* nie ważył ſię, pod winámi w tychże Conſtitucyách miánowánemi. A nád to tákowi *transgreſſores*, w więźieniu do dálſzey informácyey Krolewskiey zátrzymáni być

máią: A gdźiebykolwiek ſię tá fałſzywa monetá pokazáłá, y według Conſtitutiey 1620. konfiſzkowána byłá; ták owá część, ktora do Sárbu Koronnego iáko teſz y tá, ktora delátorowi należeć będźie, ma być *de facto* przy Vrzędźie tymże, do ktoregoby *trãsgreſſor* był prowádzony, pſowána y wniwecz obrocona, ták żeby więcey *in uſum & commercium* przychodźić nie mogłá. Tákoweſz pæny y ná tych, ktorzyby ſrebro z Państw tych, wynośić ábo wywożić wazyliby ſię, á byliby pewnemi dokumentámi przeświádczeni, ściągáć ſię máią: tákże y ná tych, ktorzy czerwone złote y talery obrzynáią. &c. *Ibid. f.* 30. *t.* Vniwerſał.

Monetá w Koronie, y W. X. Lit. *vniformis, & æqualis ponderis utrobiq;* być ma. *A.* 1564. *f.* 54. §. *Item monetá vniformis.*

O tymże, áby byłá *vniformis, & æqualis in pondere & grano ac proba & numero peciarum, & inſcriptione monetæ. Ibid. f.* 57. §. Dáley co ſię tknie.

Znowu o tymże. *A.* 1569. *fol.* 175. §. Monetá.

Monetá iáko ma być kowána, poſtánowiono być ma. *A.* 1567. *f.* 134. *tit.* Monetá.

Bita ma być według namowy Seymu tego. *A.* 1578. *fol.* 339. *tit.* Monetá.

Monetá w Koronie táka ma być bita, iáko zá Krolá Stefaná ieſt o tym ordynácya uczyniona, pod tą wagą, ktorey w Menicy Olkuskiey z dawná używáią, do tąd poki inákſza około tego ordynácya poſtánowiona ná Seymie nie będźie. *A.* 1598. *fol.* 688. *tit.* O Menicey.

O tymże: A Podskárbi Koronny Mennice tey ma być ſprawcą y dozorcą. *A.* 1601. *fol.* 742. *tit.* O Monećie.

W Krákowie y Olkuſzu, nie gdźie indźiey, ma być bita, według teyże wagi Olkuskiey, y ordynácyey zá Krolá Stephána. *Ibid.*

Nihilominus, áby iuſz nápotym gruntowna iáka ordynácya około ſpraw Menicznych byłá námowiona, Krol ma dáć Commiſſarze, *vigore* Seymu tego, ktorzy z Posły Xiązęćiá Pruskiego, y Miaſt Pruskich, znieść ſię około tego, y co pewnego poſtánowić máią, á ná przyſzły Seym, dla informácyey wſzech ſtanow, przynieść: do ktorey Commiſſiey, Podskárbiowie, ták Koronny, iáko y W. X. Lit. z Vrzędow ſwych, należec máią. *Ibidem.*

Byłá o tym ordynácya w Wárſzáwie poſtánowiona, ále ze cená złotá y ſrebrá w gorę poſzłá; máią być znowu Commiſſarze, *vigore* Seymu tego, ták z Senatu, iáko y z Kołá Poſelskiego deputowáni. Ktorym iáka informácya ieſt nápiſana. *vide. A.* 1616. *f.* 5. *tit.* O Mynicy.

Znowu deputowano pewne Oſoby, y poſtánowiono, áby ćiſz Deputaći, táką ordinácyą, *intra decurſum unius ſeptimanæ*, po tym Seymie námowiwſzy, z podpiſami rąk ſwoich, do rąk Podskár-

bich obudwu Narodow, tákże y do Metryk tychże Narodow obudwu podáli. Dekláruiąc, iſz ná tey deputácyey, *pluralitas concludere* ma; y że tá concluſia tákiey wagi ma być, iákoby byłá ná Seymie uczyniona. *Ibid.*

Monetá żadna *minorum ſpecierum*, ták w Koronie iáko y W. X. Lit. y w Miáſtách portowych, tákże *in Ducali Pruſſia*, do przyſzłego Seymu ſześć Niedźielnego nie ma być bita, oprocz ſámych talerow, pułtalerkow, ktore w ſobie trzymáć máią czternaśćie łotow feinſylberu w grzywnie. Czego wſzytkiego, á oſobliwie żeby w talerach y pułtalerkách, przyſadá iáka większa nie byłá, Podskárbiowie, Koronny, y W. X. Lit. wedle przyſięgi, y obowiązku prawdawnych, z pilnośćią przeſtrzegáć máią, przywodząc, do exekucyey *pœnam peculatûs* ná tych, ieśliby ktorzy ábo fałſzowánie iákie w tey mierze czynić, ábo drobnieyſzą monetę, mimo poſtánowienie teráźnieyſze, bić mieli. A *impoſſeſſionati pœnâ capitis* karáni być máią. *A.* 1627. *fol.* 6. *tit.* O Mynicy.

Tá iednák ceſſácya bićia monety nie ma ſzkodźić przeſzłey monećie bitey w Menicách Koronnych, y W. X. Lit. ále ią káżdy brać y udawáć powinien, wedle teráźnieyſzey ceny, y opiſania Conſtitucyey *A.* 1620. & 1623. Pod ktorą cenę máią podpadáć talery y pułtalerki nowe bite, żeby iáko y Imperialne udawáne były, tákże y czerwone złote, *ſub pœnis, in ijs Conſtitutionibus expreſſis*, áſz ná przyſzłym Seymie ſpoſob wynaleźion będźie, do znizenia ceny talerow y czerwonybh złotych. *Ibid.*

Ratione ordynácyey Menice, Conſtitucyą *A.* 1627. poniewaſz *ad effectum* nie przyſzłá, do przyſzłego Seymu reáſſumowano. *A.* 1629. *fol.* 13. *tit.* Mynicá.

Znowu dáni Commiſſarze *ad ordinandam rem monetariam, ſaluis Conſtitutionibus*, około waloru złotá y ſrebrá. *A.* 1631. *fol.* 6. *tit.* O Mynicy.

Ceſſatio iako ieſt w Menicách Polskich, ták y w Menicy Xćiá Pruskiego bydź ma, zá oznáymnieniem od Krolá. *Ibid.*

Nie przyſzło to *ad effectum*. Znowu insi dáni Commiſſarze. *A.* 1633. *fol.* 28. *tit.* Mynicá.

Talery iednák y pułtalerki bite być máią do przyſzłego Seymu ſześć niedźielnego, iáko y przed tym, *vigore Conſtitutionis A.* 1627. bite były: w ktorych talerách w grzywnie ma być fainſilbru łotow czternaśćie, á nie mniey: á wagá káżdego talerá táka; iáko Imperiálnych. A cokolwiek ſię pożytku ná tych talerách y pułtalerkách pokaze, to *in commodum Reip.* á nie gdźie indźiey obroćić ſię ma. Czego Podskárbiowie, Koronny, y W. X. Lit. przeſtrzegáć, przez tęn czás, y *rationem* ná przyſzłym Seymie dáć máią. Więc y Commiſſarze pomienieni wſzyſcy, przy umowie ordynácyey, probę tych talerow uczynią doſtátecznie, y zysk ná

bićiu

biciu ich poráchuią, y uważą; y Rzeczypoſp. do wiádomośći podádzą: A ktorzyby nie tákiey ligi y wagi, iako wyżey, talery bili, álbo inną drobnieyſzą monetę, mimo poſtánowienie teráźnieyſzego Seymu, bić śmieli; ná tych *executio pœnæ peculatûs* ma *extendi*. *Ibid*.

Znowu Commiſſarze do poſtánowienia Menice Koron. y W. X. Lit. náznáczeni ktorzy *ante omnia corporale iuramentum præſtabunt*, że w tym poſtánowieniu, *nil aliud ſpectabunt*, tylko ſamo *bonum publicum* wſzytkiey Rzeczypoſp. A uczyniwſzy około tego gruntowne poſtánowienie, Mynicę w Krákowie, w Poznániu, w Wilnie, y Bydgoſzczy, otworzyć, erigować, y poſtánowić powinni będą. A cokolwiek pożytku z tey Mynicy będźie, to ná potrzebę Rzeczypoſp. obrocono być ma, y Pan Podskárbi ná káżdym Seymie z niey ráchować ſię będźie powinien. *A.* 1649. *f.* 10. *tit.* Mynicá.

Odpráwiona ieſt Commiſſia Koronna, á Litewská poniewaſz dla niebytnośći P. Podskárbiego y wſzytkich Commiſſarzow W. X. Lit. dla Commiſſiey w Wilnie pod tęn czás ná zapłátę Woysku przypádłey, *ad effectum* nie przyſzłá; znowu *reaſſumitur in toto*, y Commiſſarze náznáczeni &c. *A.* 1652. *f.* 22. *t.* Mynicá W. X. L.

Ligę monety w Koronie, áby P. Podskárbi Koronny iáko *ſupremus in Regno rei monetariæ Præfectus* redukował, *ad valorem* talerá Imperiálnego trzech złotych, iáko zá Krolá Zygmuntá III. bywáło, zlecono, żeby Rzeczpoſp. od káżdey grzywny nád cenę ſeynu, y meniczne unkoſzty, cztery złote zysku mieć mogłá, y tę Menicę áby człowiekowi *probatæ fidei & plus offerenti* árendował, do przyſzłego Seymu, dla tego, áby ſię w tym pożytku y lidze Rzeczpoſp. przeyrzáłá. A ieśliby, nád poſtánowienie, Arendarz, ábo Dźierzawcá tey Menice, monety (ktora *in locu*, w przeſzłey Commiſſiey, *deſcriptus* bita być ma) inſzą ligę bić ważył ſię; *pœnâ peculatûs*, *ad inſtantiam cuiuſvis*, w Trybunale *repetendâ* karány być ma. *A.* 1654. *f.* 14. *t.* Menicá.

Táſz Conſtitucya ſłuży y W. X. Lit. á *forum* z Myncarzámi w Trybunale Skárbowym W. X. Lit. álbo zá Dworem *peremptorie*, *ad cuiuſvis inſtantiam*, być ma. *Ibid*.

Znowu Commiſſarze náznáczeni do ordinowánia menice. *A.* 1658. *fol.* 14. *tit.* Commiſſiá do Menice.

Znowu Commiſſarze do ordynowánia Menice, *cum reaſſumptione* 1654. Conſtitutiey, o niey. *A.* 1659. *f.* 13. *t.* O Menicy.

Menicá W. X. Lit. áby w Brześćiu erigowána byłá, y áby million ieden ſzelągámi, ná zapłátę woysku W. X. Lit. y inne extráordinárye Rzeczypoſp. *expenſa*, według diſpoſitiey Rzeczypoſp. ná tym Seymie uczynioney, wybity był, poſtánowiono. &c. *Ibid*. *fol.* 11. *tit.* Menicá W. X. Lit.

Menice y W. X. Lit. przed tym Adminiſtratorowie, ná teráźnieyſzym

ſzym Trybunale Skárbowym doſtátecznie ſprawić ſię y Skárbowi W. X. Lit. *ſatisfacere* powinni. *Ibid.*

Menicę, dla bicia wſzelákich pieniędzy, w Kijowie, ábo gdźie *commodius* będźie ſię zdáło, otworzyć pozwolono, wedle ligi Koronney, y z Oſobą Krolewską. *w Commiſſiey Hádyáckiey. A.* 1659. *fol.* 52. §. Menicá.

Menicę ſrebrną y złotą w W. X. Lit. Commiſſarzom náznáczonym, przy P. Podskárbim W. X. Lit. otworzyć zlecono, wedle Menicę y ligi Koronney. &c. *A.* 1662. *fol.* 9. *tit.* Mynicá.

Menicę ſzelezną, złotową, y ſzoſtakową, ktorą otworzono było, iſż w poſtronnych Páńſtwách *curſum* mieć nie mogłá, znowu záwárto, dekláruiąc ze bez oſobliwego Rzeczypoſp. *conſenſu* otwieráná więcey nie będźie. Vr. iednák Tituſowi Liviuſowi Borátyniemu Stárośćie Osieckiemu, iſż znáczną ſummą, *in vim* ſzoſtakowey Menicę árendy, Rzeczypoſp. wygodźił, pozwolono, zá oſobnym P. Podskárbiego W. Koron. Contráctem, do roku zupełnego, (ktory *ab actu anterioris Contractus* ráchowány być ma,) tęſz ſamę ſzoſtakową Menicę trzymáć; ták iednák áby P. Podskárbi W. Koron. *de quantitate*, przez ten rok, wybitych ſzoſtakow Rzeczpoſp. mogł doſtátecznie informowáć. *A.* 1667. *f.* 34. *t.* Menicá.

Y Commiſſarzow, do dobrego y gruntownego *circa rem monetariam*, poſtánowienia y do skutku przywiedźienia deputowano, y czás im záraz po Seymie náznáczono, *cum poteſtate*, ieśliby tey Commiſſiey záraz po Seymie odpráwić nie mogli, do iákiego czáſu, iáki nayſpoſobnieyſzy *videbitur*, *limitandi*. Przydaiąc to, żeby Vr. Borátini, zá ich obwárowániem iák naylepſzym, nie więcey nád trzydźieśći złotych Polskich grzywnę feynu ráchował, y według tey ceny y ligi, tákie *ſpecies* bił monety, iákie oni poſtánowią. *Ibid. fol.* 73. *tit.* Menicá złota y ſrebrna ná zapłátę długu Prętko po tym, zá náſtąpieniem *Interregni*, po ábdikácyey Krolá IM. Ianá Káźimierzá, Menice, w Koronie, y W. X. Lit. *& in annexis & incorporatis Provincijs*, do przyſzłey Electicy záwárto, *iniungendo* Skárbowi Koronnemu, y W. X. Lit. áby *omnes rationes ineant*, iákoby naylepſzą ſami informácyą dáli, około poprawy monety, y formowánia Menic *in futurum*, *ſine præiudicio* Vr. Borátiniego. *w Confœderatiey Generálney Wárſzáwſkiey*, *ſub Interregno. A.* 1668. *f.* 21. §. Chcąc do należney.

Ná otworzenie Menice ſrebrney y złotey w Koronie, ktoraby ſię áccommodowáłá monetom Páńſtw pogránicznych, Commiſſarzow náznáczono &c. *A.* 1676. *fol.* 19. *tit.* Menicá.

Simili modo do otwárćia Menice W. X. Lit. tákoweyże, Commiſſarzow náznáczono &c. z ktorey Menice pożytek przychodzący, ná wypłácenie długu winnego, Vr. Borátyniemu, *& in ſubſidium* Rzeczypoſp. obracáć ſię ma. *Ibid. fol.* 16. *tit.* Menicá W. X. Lit.

Com-

Commiſſia z przeſzłego Seymu do otwárćia Menice ſrebrney y złotey doſzłá, ále poſtánowienie tey Commiſſiey, dla drogośći máteryi, y podnieśionych wexlow, *ad effectum* nie przyſzło. Vwazáiąc tedy, ze ſię ſtáre monety Cudzoźiemskie y Sąſiádow *in pretio* z náſzą przeſzłą porownáły; Menicę Koronną, *in curam* P. Podskarbiego Koron. podano, áby *omninò* ſtáráł ſię, ſrebrną y złotą Menicę otworzyć, ták iednák, żeby w lidze, wadze, nie byłá niżſza y podleyſza nád ordynácyą *A.* 1658. y żeby *uniformis* we wſzytkim monetá, iednego narodu z drugiemi byłá. Czego tenże P. Podskárbi, doglądáć, poſtrzegáć, y *deferre Reipub.* powinien będźie. Cokolwiekby záś pożytku z niey wynáleść ſię mogło; ná żadne *expenſa*, tylko ná záćiągnienie większego Cápitału, y máteryi, ná continuácyą Menice, obracáć ſię ma, á to wſzytko do dálſzey Rzeczypoſp. deciſiey. *A.* 1677. *fol.* 7. *tit.* Menicá w Koronie,

Toſz Práwo *in toto* ſłużyć ma, y ná Menice w W. X. Lit. otwárćie. Ale pożytek z niey wſzytek, ná zápłácenie długow Vr. Borátyniego, ma ſię obroćić. *Ibid. fol.* 20. *tit.* Menicá W. X. Lit.

Po tym Menicę ſrebrną, ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. ze wſzytkiem z niey przychodzącem pożytkiem, tęmuſz Vr. Borátyniemu, zá ſzkodę z záwártey Menicę ſzelezney *in A.* 1666. podiętą, y do tąd nie nágrodzoną, *pro interim* w ádminiſtrácyą puſczono: ták iednák, żeby nie bił pieniędzy inſzey ligi, wagi, y waloru, tylko iáko ieſt w Conſtitucyey *A.* 1677. *ſub pœna peculatûs, ad cuiuſvis inſtantiam, in Iudicijs Trybunalitijs Regni vindicanda:* A to wſzytko pod dozorem, directią, y ſuperintendentią PP. Podskárbich Wielkich obudwu Narodow być ma, ktorzy *ſufficientem* w tey mierze *euictionem* cáley Rzeczypoſp. *cavent. A.* 1678. *fol.* 32. *tit.* Menicá.

Monetá Litewska, y Czeska ma być brána, wedle Vniwerſału Seymu Wárſzáwskiego blisko przeſzłego, pod winą w tymże edykćie Wárſzáwskim opiſaną. *Sub Interregno*, po śmierći Krolá Auguſtá, ná Seymie *electionis. A.* 1573. *fol.* 211. §. Mynicá wſzelaka.

O Litewskiey znowu, że dobrą y wazną *in ſuo pondere & æſtimatione* wſzędźie w Koronie, y w W. X. Lit. powinná być brána. *A.* 1588. *fol.* 471. *tit.* O Monećie drobney.

Monetá, w Xięſtwie Kurlándskim, áby ſpráwiedliwa byłá, Commiſſarze doyrzeć máią. *A.* 1607. *fol.* 863. *tit.* O ſpráwiedliwośći.

Menice wſzytkie, ktore ludźie prywatni po roznych Miáſtách y Miaſteczkách, *in ſuum commodum* bili, áby *ex nunc* znieśione były, roskazano, czego Stároſtowie doyrzeć, y bronić máią. *A.* 1601. *f.* 742. *t.* O Monećie.

Z Menic, ták Koronnych, iáko y W. X. Lit. provent, zá śmierćią Krolá Zygmuntá III. przypadł do diſpoſitiey Rzeczypoſp. ták iſz

Krolowie przywłaſzczáć go ſobie, y bić monety nie powinni: y ordynácya Menic tychże, zupełnie przy Rzeczypoſp. zoſtawáć ma, y gdźie indźiey o niey tráktowano być nie ma, tylko ſczegulnie ná ſamym Seymie. Co *in Pactis Conuentis* Krolowie, począwſzy od Krolá Władyſłáwá IV. wárowáli Rzeczypoſp. *ut patet ſupra titulo* Krol Władyſław IV. *& ſequ.* Krol IM. Michał *in Pactis ſuis* pozwolił, námowić skutecznie ná Koronácyey ſwoiey, ſpoſob względem ſzelągow y tymfow. *A.* 1669. §. Iſz zá ábdykácyą.

Á Krol IM. Ian III. tákże *in Pactis* obiecał ſtáránie uczynić, znioſzſzy ſię z Stanámi Rzeczypoſp. áby Menice (przez ktorych do tąd záwárćie, Kroleſtwo y Rzeczpoſp. cáła do zniſczenia y wielkiego niedoſtátku przyſzłá) iák nayprędzey mogły bydź otworzone, y pieniądze w nich, *iuxta ligam Imperij, & vicinorum Principum*, ták ſrebrne, iáko y złote mogły być bite. *A.* 1674. §. Iſz prowent z Menic.

Herburt. f. 292 tit. Si quis inculpatur. pro cuſione monetæ.

O fałſzywym kowániu monety. Státut Zygmuntá ſtárego dekłárowano ták: áby nie tylko Szláchćić, ále y *plebeiæ conditionis* człowiek *delatorem* być mogł: zá ktorego delácyą, Podskárbiowie oboygá Narodu, ktorym doglądánie y dozor w Mynicách należy, popieráć tego, *ad inſtantiam Inſtigatoris*, powinni. W czym *ſcrutinia* y inquiſitie, uprzedzáć máią, przed Vrzędem Grodzkim onego Powiátu, ábo *in viciniori Capitaneatu*, w ktorym obwiniony reſidencyą ſwoię mieć będźie, á dowod ábo *euaſia* komu przyidźie, *cum teſtibus* nákazány być ma, *iuxta Statutum: Forum* záś tákowym ſpráwom ná Trybunale *inter cauſas fiſci*, náznáczono: O co Inſtigator czynić powinien, *ſub pæna bannitionis, inter cauſas fiſci peremptorie, ordinariâ viâ iuris, ad inſtantiam cuiusvis, repetenda. A.* 1607. *f.* 839. *t.* O fałſzywey Monećie.

Znowu ináczey. Aby *Falſarij* w Trybunale, *inter cauſas conſeruatas* ábo *Officij*, ſpráwowáli ſię *peremptorie, Saluâ inquiſitione in duabus per Capitaneum loci vel Officium eius, in cuius iuriſdictione bona inculpati conſiſtunt, expedienda. Poſt cuius expeditionem, conſeruatur terminus in una ſeptimana* ná Trybunał, ábo do Krolá: á tácy karáni być máią, gdy ſię winnemi pokażą, *pænâ Infamiæ, & confiſcatione bonorum*: ktorych połowicá *fiſco*, á druga *delatori cedere* ma. *A.* 1611. *f.* 12. *t.* O Mynicy fałſzywey. *Falſarij* od Vrzędow, ktorym to należy, práwem poſpolitem karáni być máią. *A.* 1611 *fol.* 15. *tit.* Czerwone złote.

Wagę ábo gwicht ná czerwone złote y talery, Podskárbi ma wydáć. *Ibid.*

Ná fałſzerzow Menice, winy opiſane, *in toto* reáſſumowano, y Stároſtom zlecono, áby przećiwko onym, według praw dawnych, poſtępowáli. *A.* 1659. *fol.* 13. *tit.* O Menicy.

Monety

Monety cená: talery złe y nie wazne obce máczey bráne być nie máią, tylko według Vniwerſału, z Seymu tego, wydanego. *A.* 1567. *fol.* 134. *tit.* Monetá.

Po tym poſtánowiono ná Kupce, y inne ludźie *ſtatûs plebeij*, áby żaden nie śmiał waznego y nie podeyrzánego czerwonego złotego drozey udawáć ábo płáćić, iedno po piąći dźieśiąt y osmi groſzy; á talerá tákże waznego y nie podeyrzánego, iedno po trzydźieści ſześći groſzy, pod utráceniem pieniędzy tákowych, y towárow, ktore Stároſtowie mieyſc onych ná Skarb zábierać máią. *A.* 1598. *f.* 688. *t.* O Mynicy. *De valore aur. numeror. Herburt. f.* 23. *t. Aureus nummus.*

Po tym czerwony złoty po gr. ſiedmdźieśiąt; taler po groſzy czterdźieści, *ſub pœna duplici quatuordecim marcarum* ná tych, ktorzyby nád to poſtánowienie, czerwone złote ábo tálery bráć ábo udawáć chćieli. O co *forum* w Vrzędźie Grodzkim *peremptoriè ſine appellatione, ad inſtantiam cuiuſvis: pœna verò Parti & Iudicio per medium cedere debet.* *A.* 1611. *fol.* 15. *tit.* Czerwone złote.

Po tym czerwony złoty po zło: 4. taler ſtáry po puſtrzećiá złotych, táler złotowy po groſy trzydźieſtu śiedmi, orty Gdańskie po groſzy ſzeſnaśćie, *ſub pœna confiſcationis bonorum*, ná tych, ktorzyby ſię drozey bráć y udawáć ie ważyli. O co *forum* przed Stároſtą mieyſcá onego. A ieśliby w Miáſtách, Gdańsku, Toruniu, Elblągu, Krolewcu, Rydze, y inſzych portowych, wyzey monetę podnoſzono, y drozey ią dawáć tym, ktorzy zbozá y towáry ſwoie przedáią, chćiano: ma káżdy naprzod oświádczyć ſię Burmiſtrzowi támtego mieyſcá, y relácyą uczyniwſzy *pœnas urgere*, według tey Conſtitucyey. A ieśliby Burmiſtrz exekucyey nie uczynił, tedy y Burmiſtrzá, y onego Kupcá, *poſt Curiam* pozwáć ma, o tę contráventią. á tám zá ſłuſznem dowodem, *pœnæ ſupra expreſſæ*, ná Vrząd, y ná tego, ktoryby śmiał tę Conſtitucyą łamáć, *decernentur.* *A.* 1620. *fol.* 11. *tit.* Monetá.

Reáſſumuiąc tę Conſtitucą, orty Bydgoskie z Gdańskiemi porownano, á cenę reałow po groſzy śiedmdźieśiąt deklárowano, *cum interpoſitione maioris pœnæ*, to ieſt *quingentarum marcarum, per Capitaneum loci ſeu Officium eius, Delatori & Officio*, ná tych ktorzyby ſię tákowe pieniądze drozey bráć y udawáć wazyli, *præmiſſis inquiſitionibus, ſine quavis appellatione & proſequutione eius, adiudicandæ.* A iesliby Stároſtá ábo Vrząd iego *temerè* exekucyey uczynić nie chćiał; pozwány o to do Trybunału należnego, winą piąći ſet grzywien ma być karány. *A.* 1623. *fol.* 6. *tit.* Monetá.

Excipowano iednák Woiewodztwo Podolskie, y Ziemię Hálicką, *reſpectu* deſolácyey ich, roskázuiąc, áby Creditorowie, ſummy, podług zapiſow, od Obywátelow támecznych, w Grodách, Ziem-

ſtwach, położone odbieráli ták, iáko ſzły náten czás pieniądze, kiedy ie kładźiono: Lecz *in futurum parere huic legi* z drugiemi powinni będą. *Ibid.*

Po tym czerwony zł. po zł. 12. monety ſzelężney, taler twárdy po zł. 6. Lewkowy po zł. 5. Ná ſtu złotych zás ortámi y ſzoſtakámi oſtátniego bićia, powinno *acreſcere* zł. 70. A ktoby ſię tey Conſtitutiey ſprzećiwił; wolno káżdemu o to *agere ex regeſtro fiſci, propæna duplici* 14. *marc. in quouis Iudicio. A.* 1676. *fol.* 20. *tit.* O walorze monety w Koronie y W. X. Lit.

Prolongowano *hunc valorem monetæ* do drugiego Seymu. *A.* 1677. *fol* 10.

Znowu do przyſzłego Seymu *cum pœnu. A.* 1678. *fol.* 11.

Znowu do przyſzłego Seymu. Ale winę do ſtá grzywien podwyżſzono. O co *forum* Grod, *ſine appellatione, ad cuiuſvis inſtantiam. A.* 1683. *fol.* 12.

Monopolia. v. tit. Towáry.

Moratoriæ literæ. v. tit. Liſty.

MOSTY.

MOſt ná Rzece Gaći, w Łomżieński Ziemi, Vr. Iákubowi Zabickiemu Podkomorzemu Zakroczymskiemu zrobić pozwolono, y groblę náprawować, z tą kondycyą, żeby prowent z tego moſtu ſzedł do Skarbu, według Inwentarzá: w przod iednák rewidowáć to máią Vrzędnicy, do rewidowánia Ceł náznáczeni, y ná Seymiku przed Seymowem przyſzłym uczynić máią poſtánowienie Obywátele Ziemie Łomżieńskiey, iáko, y iákie moſtowe bráne tám być ma, á potym Posłowie Łomżieńſcy máią to ná Seym przynieść, Krol záś ieśli to moſtowe słuſzne będźie, wydáć roskaze z Káncellárycy Koronney Przywiley przerzeczonemu Vr. Zabickiemu y Potomſtwu iego. *A.* 1589. *fol.* 526. *tit.* Moſt ná rzece Gáći w Łomżieńskiey Ziemi.

Moſtu budowánia *ipſum* ták przez ſámę rzekę Bugu, iáko y przez wſzytek lás Krolewski między wśią Dorohuskiem, á wśią Bereściány, w Ziemi Chełmskiey, utwierdzono, y ná wieczne czáſy pozwolono Vr. Orzechowskiemu Dorohuská dźiedźicowi, y Potomkom iego, ábo teſz miáſto moſtu ſypáć támę dla przeiázdu, y z gruntu Krolewskiego źiemię brać ná to, ták iednák żeby to było *ſine euidenti inundatione agrorum. A.* 1581. *fol.* 377. *tit.* Moſt ná Bugu.

Moſtowe cło ábo grobelne Vr. Ianowi Bielińskiemu, we wśi iego dźiedźiczney Bielnách mnieyſzych, ná gośćińcu z Nowego Miáſta do Ráwy, po pułgroſzku od koniá od furmanow bráć, wiecznemi czaſy, pozwolono. *A.* 1613. *fol.* 26 *tit.* Moſtowe w Bielinách.

Vrodzonym Zołkiewskim, we wśi Zołkwi w Powiećie Kraſnoſtáwskim leżącey, moſtowe pozwolono, wedle Przywileiu Krolá Zygmuntá III. onymże ná to dánego, y wedle uznánia Commiſſarzow, ná rewizyą támecznych przepraw, deputowánych,

y oraz

y oraz tęſz rewizyą ápprobowano. *Ibid. fol.* 30. *tit.* Approbácya Rewizyey.

Moſt ná Wiśle pod Wárſzáwą, pod czás Elekcyey, áby ná ſtátkách *publico ſumptu*, zbudowány był, P. Podskárbiemu Koron. zlecono: Ná co dwie częśći *ſumptu*, z Koronnego, á trzećia część z Litewskiego Skárbu ma być dána. A Dźierzawcy poblizśi, ná tę potrzebę, z puſzcz y láſow Rzeczypoſp. drzewá bronić nie máią. *w Confœderat. General. Wárſzaw. ſub Interregno. A.* 1632.

Toſz ieſt y w poſlednieyſzych Confœderácyách generálnych Wárſzáwskich, także *ſub Interregni.*

Moſty ná Rzece Sulcu náprawione być máią, iák nayprędzey, od tych, ktorzy dobrá, *eo reſpectu* trzymáią, *ſub pœna amiſſionis fundorum, & refuſione damnorum*, tęmu, ktoryby przez to ſzkodował; O co *forum* káżdęmu w Trybunale. *A.* 1633. *f.* 62. *t.* Moſt ná rzece Sulcu.

Moſtowe dźiedźicom wśi Bylic, Brześćian, Pijánowic, Vrská, y Rudy, w Woiewodztwie Ruskim leżących, wedle relácyey Rewizorow uczynioney pozwolono: excipuiąc Oekonomią Sámborską, ktora nie będźie powinná żadnego *onus* ponośić, względem tego moſtowego. *A.* 1635. *fol.* 42. *tit.* Moſtowe.

Moſt ná rzece Wiárze pod Przemyślem ná gośćińcu Lwowskim, Dźierzawcom Stároſtwá Przemyſłkiego, zbudowáć, á względem koſztow y konſeruácyey onego, po groſzu od wozá furmáńskiego y Kupieckiego wybieráć pozwolono: ták iednák áby konſerwácya moſtu tego záwſze byłá, pod utráceniem tego Práwá. *A.* 1676. *f.* 40. *t.* Moſt ná Wiárze.

Moſty ná błotách u wśiow Wykut y Bieſczan zbudowáć tychże wśi Poſſeſſorom pozwolono, y ták ná koſzty wyſtáwienia ich, iáko y ná konſerwácyą, moſtowe po groſzu od koniá, á od wołu w woźie idącego (co ſię ma rozumieć od Kupcow y furmánow, nie od Szlácheckiego Stanu) po ſzelągu brác poſtánowiono, z tą kondycyą, áby naprawá tych moſtow przez Poſſeſſory, wiecznemi czáſy záchowána byłá, pod utráceniem Práwá tego. *Ibid. fol.* 41. *tit.* Moſt ná błotách Błozowskich.

Moſtowe po groſzu od wozá Kupieckiego y furmáńskiego w Rozwienicey, w Ziemi Przemyſłkiey, brác pozwolono, z tą kondycyą, áby napráwá moſtu támtego dla przeiezdźáiących záwſze dobra byłá, y áby nikt, nád pozwolone to myto, nie był depáktony, pod upadkiem Práwá tego; O co *forum* káżdęmu w Trybunale álbo Sądách *proprij Diſtrictûs*. Przy tym Commiſſią ná zbudowánie tego moſtu odpráwioną ápprobowano. *Ibid. tit.* Approbácya Commiſſiey.

Moſtowe ná budowánie y napráwę moſtow, przez rzekę Długnią w Woiewodztwie Krákowskim, we wśi Botowicách, Kapituły

kowskiey, dźiedźiczney, od furmánow y Kupcow przeiezdzaiących, tákże od wołow y wſzelákich bydeł, przykładem inſzych w Koronie moſtowych, poſtánowiono. *Ibid. f.* 55. *t.* Naprawá przeiázdu y Moſtowe.

Moſtowe tákoweſz ná rzece Wildźie ná gośćińcu od Węgier pod wśią Wozogowiczámi, Xdzu Iárskiemu Kośćiołá S. Iákubá ná Káźimierzu przy Krákowie Præbendarzowi, gruntu pewnego w pomienioney wśi Poſſeſſorowi, dla naprawy drog pozwolono. *Ibid.*

Moſtowe pod Michrowem máiętnoścą dźiedźiczną Vr. Fryderyká Felkierzambá, od wozu Kupieckiego, álbo Zydowskiego dwu konnego, po dwá groſze, á od poiedynkowego po groſzu, od koni záś, y wſzelakiego bydłá rogátego, od ſztuki po ſzelągu, wedle relácyey Rewizorow, pozwolono z tą kondycyą, áby Poſſeſſor pomienioney przeprawy, w dobrey onę trzymał konſerwácyey. Stan iednák Szlácheckı, y Podwody Szlácheckie, od tego ćięzaru wolni być máią. *A.* 1677. *f.* 43. *t.* Approbácya przepraw.

Moſtowe ná rzece Liwcu, pod Pogorzelcem, pozwolono, od furmánow y Kupcow przeiezdzáiących, tákże od wołow, y wſzelákich bydeł, przykładem inſzych w Koronie moſtowych. *A.* 1678. *fol.* 36. *tit.* Moſtowe.

Moſtowe Miáſtu ktorękolwiek *v. ſub titulo proprio* Miáſtá.

Moſtow rewizye dla poſtánowienia moſtowego *v. tit.* Rewizye.

Moſt pod Grodnem. *v. tit. Laudum* Powiátu Grodźińskiego. *A.* 1647. O moſtowych *v. plura tit.* Cłá.

Muſzkátela v. tit. Wino.

M Y T A.

MYtá, ták wodne, iáko y źiemne, ktorymi *ante Incorporationem* do Korony, Ziemiá Podlaska nie podlegáłá, zniesiono wiecznemi czáſy. Ktorych upraſzáć y wybieráć iuſz więcey godźić ſię nikomu nie będźie, *ſub pœna mille marcarũ, in Iudicio Tribunalitio, ſeu quouis alio, ad inſtantiam* Obywátelá ktoregokolwiek onego Woiewodztwá, *Nobilis, ſiue plebeij, peremptorie decernenda.* Myta iednák wſzelákie Koronne ná Komorách y Przykomorkách Koronnych, wedle zwyczáiu, práwá, y Inſtruktarzá Koronnego, od wſzelkich towárow, *tàm ab evectu, quàm ab inductu*, Kupcy wſzelácy płácić máią. *A.* 1588. *fol.* 479. *tit.* Myt Podláskich zniesienie.

Item deklárowano, iſz od tych towárow, od ktoryck przed tym Mytá Koronnego nie płácono, á w Woiewodztwie Podláskim zoſtáią (dáley z niemi nie iezdząc) támże raz tylko Myto Koronne płácone być ma. Ale ná potrzebę Rzeczypoſp. gwałtowną, pozwolili Obywátele támeczni wybieráć to myto, do lat tylko trzech, nie więcey. A po wyſzćiu tych lat trzech, iuſz nigdy wiecznemi czáſy nie ma być wznawiáne, ale tylko Mytá Koronne,

iáko

iáko wyżey námieniło ſię, máią być bráne przez Mytniká Koronnego. *Ibid.*

Approbowano tę Conſtitucyą o znieśieniu ceł, *in toto*, z tą deklárácyą, iſz Quárty z nich, áni przez te trzy látá przeſzłe, áni żadney przeſzłey, áni po tym wiecznie, nie ma ſię Rzeczpoſp. upominać, gdyſz Obywátele támeczni, przez te trzy látá, poſtąpili byli to myto z dobrey woli ſwoiey, á nie z żadney powinności. *A.* 1590. *fol.* 579. *tit.* Cłá Podláskie.

Szláchtá ſpuſczáiąc rzekámi, z ſwego własnego urodzáiu, á nie skupowáne zbożá, y inne towáry, żadnemi mytámi, cłámi, y Woyskiemi, zá przyſięgą Pánską, ani Factorow ich, wedle pierwſzey Conſtitucyey ni od kogo [illegible]rawowáni być nie máią, *ſub pæna quingentarum marcarum*, o ktorą *transgreſſores* odpowiádáć máią, wedle pierwſzych Conſtitucyi. *A.* 1588. *fol.* 470. *tit.* O mytách ná rzekách, y kwićiech Piſarzow Celnych. *Plura tit.* Cłá *A.* 1581. 1589. 1598. 1601.

Dźiedźicow y Dźierzawcow Nowodworskich, Tarnowskich, Zgierskich, Rynarzewskich, y Celnikow Dybowskich, *pro cognitione Iurium* myt, ná Seym przyſzły, pozwáć Inſtigatorowi Koronnemu roskazano: czego, iesliby nie uczynił; káżdęmu, ktoby chćiał, wolno być ma tego poprzec. *Ibid.*

Mytá, wedłvg Inſtruktarzá, w Krákowie *in A.* 1596. wydrukowánego, á przed tym ná Seymie z korrygowánego, (ktory podáć znowu do druku P. Podskárbi Koronny, powinien, y do Komor Koronnych rozesłáć) Celnicy wybieráć máią, y tákowy Inſtruktárz, w káżdey Komorze Celney, y ná káżdym wybieránia Ceł mieyſcu, od S. Woyćiechá blisko przyſzłego, przybić ná tablicách máią, áby *káżdy oddawáiąc Cło, nie według woli ich*, ále według Inſtruktarzá oddawał. Częmu wſzytkiemu Celnicy doſyć czynić powinni będą, *ſub pæna centum marcarum*, w Trybunale, *inter cauſas Officy, toties quoties opus fuerit, repetenda. A.* 1598. *fol.* 688. *tit.* Moderácya Ceł Koronnych.

Rewidowáli, Inſtruktarz tęn, Deputáci ná Seymie z Senatu y z Kołá Poſelskiego náznáczeni. Ktory iſz z ſtárym Inſtruktarzem autentycznem, zá Krolá Zygmuntá Pierwſzego w Roku 1531. w druk podánym, we wſzytkim zgadza ſię; przeto áby między Conſtitucyámi Seymu teráźnieyſzego wydrukowány był, poſtánowiono, y o nim Conſtitucyą *A.* 1598. *cum pæna* ná Celniki, reáſſumowano. *A.* 1601. *fol.* 735. *tit.* O Inſtruktarzu Celnym.

Vide illud.

Że przy Komorze záwieżſzony być ma, y ze żaden mytá płáćić nie powinien, áſz mu *authentice* pokazány będźie, poſtanowiono. A ktoryby Celnik, nád Inſtruktarz, więcey wyćiągáć ważył ſię; winę piąći ſet grzywien podwyżſzono ná niego. *A.* 1616. *fol.* 14. *tit.* O Mytach wodnych.

O My-

O Myto nie ſłuſznie wźięte, gdyby kto ná Trybunał pozwał, po uſtániu Roku przypowieſczonego; táműże ná Trybunał záraz *ad banniendum* pozwáć może, y otrzymawſzy bánnicyą, dopiero ná exekucyą oſtátnią do Stároſty Commiſſią otrzymáć ma. *A.* 1601. *f.* 737. *t.* O clech.

Nie ták: lecz ná potym w tymże Sądźie ábo Vrzędźie tákową bánnicyą znośić tákowy káżdy będźie powinien, w ktorym ná nim będźie otrzymána. Ináczey *caſſatio bannitionis* nie ma być wazna. owſzem przez Vrzędy do exekucyey przywiedźiona być powinná. *A.* 1616. *fol.* 14. *tit.* O Mytách wodnych.

Piſarze Celni, od quitow nic od nikogo brać nie máią, *ſub pœna de iniuſtè exacto teloneo*, w Trybunale, lub w Sądźie Ziemskim, lub w Grodźie *vindicanda*. *A.* 1588 *fol.* 470. *tit.* O Mytách ná rzekách, y Kwićiech Piſarzow Celnych.

A w W.X.Lit. więcey nád dwá groſze wyćiągáć nie powinni, *ſub pœna* ſtá kop Litew. O co *forum*, w Trybunale, lub zá Dworem, lub w ktorymkolwiek Vrzędźie. *A.* 1589. *fol.* 530. *tit.* Wolność od Ceł.

Spráwy o bránie mytá od Szláchty, ták Pólskiey, iáko y Litewskiey; w Koronie, ná Trybunałách, Wielkopolskim y Máłopolskim, *inter cauſas Officij*, á w W. X. Lit. w Trybunale Litewskim, pod terminámi ktoregokolwiek Woiewodztwá, bądź teſz między ſpráwámi do obligow, ſądzone być máią *peremptoriè*: wedle Conſtitucyey *A.* 1598. we wſzytkim záchowuiąc ſię: Co ták z ſtrony Dobr Krolewskich, iáko y Duchownych, y Swieckich, rozumieć ſię ma. *A.* 1601. *fol.* 737. *tit.* O Clech ná rzekách portowych.

Celnicy, Mytnicy, Zupnicy, máią być dobrze oſiędli, y Chrześćiánie. *A.* 1569. *fol.* 183. §. Celnicy, Mytnicy.

O tymże, *cum hac declaratione*, że y Szláchćiçowie być powinni. *A.* 1616. *f.* 14. *t.* O Mytách wodnych. *O tymże v. tit. Krol.*

Mytá nádáne Miáſtom, Klaſztornym dobrom *v. tit.* Miáſtá *ſpecificè*, Klaſztory. *Plura tit.* Cłá.

Zydźi Myt trzymáć nie máią. *v. tit.* Zydźi.

Herburt. f. 489. t. Qui inique telonium extorſerit.

Piſarz ná Myćie, przyśięgi drugiey, áni nád Státut, wyćiągáć nie ma, *ſub pœna centum marcarum, coram quovis Officio, vel Iudicio, iuxta Conſtitutionem Sigiſmundi Regis*, *A.* 1538. *vindicanda*.

A przyśięgá nie inákſza ma być czyniona, iedno iáka ieſt opiſana *Statuto Alexandri Petricouiæ*. *A.* 1504. Okrom Cłá pogránicznego, ktorego przyśięgę ná gránicy wedle, práwá, y zwyczáiu, záchowano. *A.* 1578. *fol.* 333. *tit.* O Clech.

O tymże. *A.* 1581. *f.* 373. *t.* Cłá od zboż Szlácheckich.

Piſarz ná myćie, gdyby kwit dał, przyśięgi nie ſłuchawſzy, *pœnâ ducentarum marcarum, fiſco & delatori per medium adiudicandæ poſt Curiam*, karány być ma. *Ibidem*.

Myt

Myt Wołyńskich, Podlaskich, Podolskich, Pokuckich, y Cłá tyśiącznego, we wſzytkich Zupách Ruskich, Inſtructarz áby ſpiſany być mogł, wedle Inſtructarzá dawnego wybieránia Ceł Koronnych, Commiſſarzow náznáczono. *A.* 1581. *fol.* 373. *tit.* Mytá.

Mytnik gdyby Kupcá Koronnego zá gránice z towárem wypuśćił, *pœnam luat ſummæ* towárowi wypuſczonemu *correſpondentis*, *prœuiâ inquiſitione ubicunq; facienda, fiſco deferenda.* *A.* 1565. *fol.* 93. §. A tego ſtrzedz máią.

Mytnicy Praw, o przeiezdzániu Ceł, gośćińcow, y składow, przeſtrzegáć máią. *v. tit.* Kupcy: *A.* 1611.

Mytnicy gdźieby *metas* w wybierániu podatku ná ten czás uchwalonego *excederent*, gdźie ſię ſpráwić mieli. *v. tit.* Składy.

O Mytách, Cłách, moſtowych, grobelnych, Szlácheckich, w niektorych máiętnośćiách. *v. tit.* Rewizya.

Z ſtrony Mytá W.X.Lit. ktore Xdz Pleban Rudnicki, *ſine reſpectu*, ná Stan Szlácheckí, y poddánych ich, wybiera, deklárowano, áby go więcey od Szlách ty nie wybierał, tylko od Kupcow, *ſub pœna centum marcarum*, w Trybunale, *inter cauſas compoſiti Iudicij repetenda.* *A.* 1647. *fol.* 13. *tit.* Znieſienie Mytá.

Myto w Zábińcu Máiętnośći dźiedźiczney Vr. Sámuelá Grzybowskiego, po groſzu od koniá y bydlęćiá, pozwolono: *ſaluo iure Nobilium*, y poddánych ich. &c. *Ibid. fol.* 30. *tit.* Podwyższenie moſtowego y Brukowego Miáſtu Warce y Zábińcowi.

Myto Dźiedźicom y Poſſeſſorum wśi Korytnik, po groſzu od wozá Kupieckiego y furmáńskiego, ná napráwę drogi, y konſerwácyą oney, ná leśie, y gośćińcu, do Krzywce idącey, pozwolono z tą kondycyą, áby ludźie przeiezdzáiący záwſze wygodę dobrey drogi mieli. *A.* 1676. *fol.* 41. *tit.* Napráwá drog.

Tákoweſz y Poſſeſſorom wśi Szade *pod Sámborem* leżącey. *Ibid.*

Myto w dobrách Wodźisławiu, Szczechoćinách, Kurzełowie, Sadownikách mokrych, Brzesku, Strzelcách, y Gorce; po groſzu od koniá, od przeiezdzáiących furmánow: y od bydeł ná tárgi y iármárki przechodzących, po groſzu tákże od ſztuki poſtánowiono. z tą kondycyą, áby *Poſſeſſores* dobr pomienionych, drogi y moſty náprawiáli. *A.* 1677. *fol.* 19. *tit.* Moſtowe.

Myto we wśiách Izdebni y Noſtrzcu, w Ziemi Sánockiey, leżących, dla naprawy támże przepraw y drog bágniſtych, po groſzu od koniá furmáńskiego pozwolono. *Ibid. fol.* 30. *tit.* Napráwá.

Myto ná przepráwie pod Falęntámi Máiętnośćią dźiedźiczną Vr. Albráchtá Opáckiego Podkomorzego Wárſzáwskiego, po dwá gr. od káżdego wozá kupieckiego álbo żydowskiego dwu konnego, á od poiedynkowego po groſzu. Od koni záś y wſzelkiego bydłá rogátego, od ſztuki po ſzelągu. Stan iednák Szlácheckí y podwody Szlácheckie od tego ćięzaru wolni być máią. A Poſſeſ-

ſor pomienioney przeprawy powinien ſię ſtárác, pod utráceniem Práwá tego, żeby dobra byłá przeprawá. *Ibid. fol.* 43. *tit.* Approbácya Przepraw.

Myto abo Cło nowe podwyżſzone. W.X Lit. *v. tit.* Cłá.

Przemytá *cenſetur*, gdyby kupiec Koronny, towáry zá gránice wywiozł, ábo wygnał, z ktorych towárow przemyconych, y przez Stároſtę zábránych trzy częśći *fiſco Regio*, á czwarta Stároſćie, ktory ie zábrał, *cedere* powinná. *A.* 1565. *fol.* 93. §. A tego ſtrzedz máią Stároſtowie, y Celnicy pogránicznі y Miaſtá ſkłádowe.

Znowu Przemytá *cenſetur*, gdy kupiec drogi w Práwie opiſane z towárámi przeminię. A te towáry ták Staroſćie, iáko y Szlách-ćie wolno zábierác. zá co máią mieć przemyty trzećią część, á dwie częśći *fiſco Regio cedere* máią, ktore do rąk Celnikow ábo Piſarzow ich, zá quitámi ich, Stároſtowie, y Dźierżawcy Krolewſczyzn, ábo Pánowie Dźiedźiczni, oddawác powinni. *A.* 1611. *fol.* 34. *tit.* O przeiezdzániu Ceł Koronnych.

Reáſſumowano to. *A.* 1616. *fol.* 15. *tit.* O przeiezdzániu Ceł Koronnych.

Przemytá ieśli ſłuſzna ábo nie ſłuſzna, nie Celnik, ále Stároſtá ma o tym kognicyą czynić: *ſaluâ appellatione* do Krolá; tákże y w Mytách Szlácheckich. *A.* 1601. *fol.* 735. *tit.* O Inſtruktarzu Celnym.

vide plura tit. Cłá, Kupcy. Moſty, Skłády.

NIEOSIADŁY.

De impoſſeſſionatu, Herburt. f. 201. *t. Impoſſeſſionati.*

PRocęs, ná nieoſiádłym, *in executione*, ma być táki. Abo gotowemi pieniędzmi powinien *ſatisfacere rei iudicatæ*, do Niedźiel dwu, abo ſię *per poſſeſſionatum* zárękczyć, do Niedźiel ſześćiu, *aliàs* ma być pozwan *ad banniendum*, publikowan, iman, y trzyman w więźieniu, *ad ſatisfactionem*. *A.* 1588. *fol.* 465. *tit. De impoſſeſſionatis*.

Pozew nań ma być kłádźion w Párochiey, gdźie miał oſiádłość, ábo ſię rodźił, ábo gdźie przemięſzkiwa, ábo teſz w ręce iemu ſamemu może być oddan. *Ibid.*

Nieoſiádłego ten ſtáwić powinien do Grodu, ktoryby w domie ſwym áreſztowánego, záraz wydáć, ábo odſtąpić, ábo z domu ſwego zbyć niech ćiał. *Ibid.*

Nieoſiádły, o uſurpácyą Szláchectwá, *forum* ma, ták w Grodźie, iáko y ná Trybunale, y puſtroká w wiezy powinien ſiedźieć. *v. tit.* Szláchectwo. *A.* 1589.

Ná nieoſiádłym Staroſćie Proces. *v. tit.* Stároſtá.

Nobilitácye v. tit. Szláchectwo.

Noua emergentia, ná Seymie máią być ſądzone. A. 1607. *fol.* 840. *tit. o Remiſſiách Trybunálnych ná Seymie.*

Oblá-

Oblaty v. tit. Zapiſy.
Obroná v. tit. Lauda tit. Woiewodztwá.

O D I A Z D.

KRolowi Zygmuntowi Trzećiemu, *in Pactis Conventis, cautum eſt*, ze mu wolno wyiachać będźie do Szwecyey, zá *conſenſem* Rzeczypoſp. lákoſz pozwoliły mu tego Stany Rzeczypoſp. po śmierći Oycá iego Krolá Szwedzkiego. *A.* 1593. *fol.* 635. §. Oznaymuiemy.

Y ná tęn odiazd, z Korony dwá kroć ſto tyśięcy zł. á z Litwy ſto tyśięcy zł. pozwolone mu ſą. *A.* 1595. *f.* 678. §. Iſz teſz Stany.

Znowu drugi raz pozwolony mu ieſt odiazd tákże do Szwecyey, *præuiâ in ſcripto*, o powroceniu ſię iego do Korony, Stanom Rzeczypoſp. *aſſecuratione, & è converſo* od Stanow Koron. Krolowi, ná dotrzymánie wiáry, y powinnego poſłuſzeńſtwá, *cautione datâ*. *A.* 1598. *fol.* 686. §. Wſzem wobec.

Ná ktory odiazd drugi, wźiął z korony trzy kroć ſto tyſięcy zł. *Ibid. f.* 687. *tit.* Száfunek Poboru.

A z Litwy ſto tyśięcy zł. *Ibid. f.* 693. *tit.* O poborzech.

Náſtępuią conſenſy Senatorom odiachánia ad exteras nationes, dla poratowánia ich zdrowia.

IM. Xdzu Marćinowi Szyſzkowskiemu. *A.* 1613. *f.* 27.

IM. P. Káſztellanowi Krákowskiemu. *Ibid. fol.* 28.

IM. P. Iároſzowi Wołowiczowi Podskárbiemu Litew. A ná iego mieyſcu *tantisper* ma zoſtawáć P. Krzyſztof Naruſzewic Podskarbi Nadworny W. X. Lit. y przy nim, podług zwyczáiu, Vrzędnicy Skárbowi. Quity iednák Skárbowe, pod pieczęćią pomienionego P. Podskárbiego Wielkiego, máią być wydawáne. á P. Podskárbi Nadworny y z Vrzędnikiem Skárbowym powinien ſię ná nich podpiſowáć. *A.* 1616. *fol.* 49.

IM. P. Ianowi Szymonowi Szczawińskiemu Woiewodźie Brzeskiemu. *A.* 1652. *fol.* 16.

IM. P. Stánisłáwowi Alexándrowi Beſzeckiemu Káſztellánowi Sánockiemu. *A.* 1653. *f.* 24.

IM. Xdzu Mikołáiowi Prázmowskiemu Kánclerzowi W. Koronnemu. *A.* 1661. *fol.* 30.

IM. Xdzu Andrzeiowi Olſzowskiemu Arcybiskupowi Gnieznieńskiemu. *A.* 1676. *f.* 46.

Xiążęćiu IM. Rádźiwiłowi Podkánclerzęmu, y Hetmánowi Polnemu W. X. Lit. *Ibid.*

IM. P. Márſzałkowi Nadwornemu Koronnemu. *Ibid.*

Xiążęćiu IM. Dimitrowi Wiśniowieckiemu Woiewodźie Beſkiemu, Hetmánowi W. Koronnemu. *A.* 1677. *fol.* 46.

IM. P. Sieniáwskiemu Márſzałkowi Nadwornemu Koronnemu:

cũ declaratione, że *interea* ſprawy *ad quod-vis Iudicium* onemu intentowáne, do powrotu iego, *in ſuſpenſo* być máią. *A.* 1678. *f.* 27.

Xiążęciu IM. Michałowi Czártoryiskiemu Woiewodźie Wołyńskiemu. *Ibid. f.* 36.

IM. P. Michałowi Pácowi Káſztellánowi Wileńskiemu, Hetmánowi W. X. Lit. *w Conſæder. General. Wárſáw. A.* 1668. *fol.* 19. §. Dla porátowánia zdrowia.

Znowu tęmuſz, y IM. X. Mikołáiowi Pácowi Biskupowi Wileńskiemu. *A.* 1678. *fol.* 15.

Pozwolono było odiázdu *& votorum exſolvendorum causâ*.

IM. Xdzu Mikołáiowi Gniewoſzowi Biskupowi Kuiáwskiemu. *A.* 1649. *f.* 18. *t.* Odiazd.

Także IM. P. Oſſolińskiemu Kánclerzowi W. Koron. *Ibid.*

Także Xciu IM. Olbrychtowi Stánisłáwowi Rádźiwiłowi Kánclerzowi W. W. X. Lit.

Odiazd ludźiom Religiey Græckiey, y poſyłánie zá gránice, zákazáne. *v. tit.* Græcka Religia.

ODPOWIEDZ.

GDyby kto Szláchćicowi ſobie rownemu odpowiedź poſłał, á byłby o to *legitimè convictus*, przepada *pœnam centum marcarum, & reſtitutionem damnorum*, wedle popzyſięzenia Aktorá. *A.* 1588. *fol.* 461. *tit.* O odpowiedźi.

A ktoby pozwány będąc *criminaliter* bronić ſię chćiał odpowiedźią, ktorąby *ante crimen* poſłał, tedy inákſzą bronic ſię nie może, tylko táką, ktorąby przez woźnego y dwu Szláchtę uczynił, y onę dał *perſonaliter* wpiſać do Xiąg onego Grodu, pod ktorymby mięſzkał tęn komu odpowiedźiał. Po ktorym w piſaniu, odpowiednik nie ma nic *violentum* poczynáć do ſzeſći Niedźiel. *Alioquin* gdyby ſię ináczey záchował; nie ma mu iść tákowa odpowiedź, *ad defenſionem criminis*. W czym *reſpectu temporis* odpráwiać ſię teſz ma *ſcrutinium* z pilnośćią. *Ibid.*

Deklárowano tę Conſtitucyą ták: iſz ktoby tákowego odpowiedniká, zá odpowiedźią w Grodźie *perſonaliter poſt elapſum tempus ſex ſeptimanarum* zniosł, żadnym nie ma podlegáć pœnom, ták *ratione homicidij*, iáko y inſzych, u ktoregokolwiek ſądu, y Iurisdikcyey, *à quopiam* windikowánych, *à ratione damnorum, forum peremptorium*, w Ziemſtwie być ma. *A.* 1633. *fol.* 41. *tit.* Deklárácya Conſtitucyey o odpowiedźi *A.* 1588.

Oekonomie, v. tit. Dobrá Oekonomiczne.

Oeconomia bellica. v. tit. Artilleria. tit. Cekauz. tit. Armátá.

OKAZOWANIE.

Herburt. f. 20. t. In bello Luſtratio militum.

VT conſtet, ieśli Szláchćic káżdy, wedle powinnośći ſwoiey Szlácheckiey, ieſt gotow ná ſłuzbę Rzeczypoſp. do obrony Oyczyzny ſwoiey; Okázowánie we wſzytkich Woiewodztwách, ná dźień

S. Woy-

S. Woyćiechá, złozono *ſub pœná in Statuto expreſſá, de expeditione generali. A.* 1562. *fol.* 29. *tit.* O okázowániu.
Woiewodowie, mieyſcá, do okázowánia tákiego, znáczyć, y one w Głownych Miáſtách publikowáć, pod tákąſz winą, máią. *Ibid.*
Y Woiewodowie, y Káſztellani, y inni Dignitarze wſzyſcy, támże okázowáć ſię powinni, *ſub eadem pœna. Ibid.*
Nie doſzło to okázowánie. Znowu ie złozono ná Swięto S. Mátheuſzá blisko przyſzłe, tego dokładáiąc, áby káżdy ſtánął, iáko kto woynę poſpolitą powinien. *A.* 1563. *fol.* 47. *tit* Okázowánie.
Przy tym do okázowánia tákiego, mieyſcá Woiewodztwom náznáczono te: Woiewodztwu Krákowskiemu u Krákowá, przed Káźimierzem. Poznáńskiemu, u Poznánia. Sándomirskiemu, u Pokrzywnice. Káliskiemu, u Pyzdr. Sierádzkiemu, y Ziemi Wieluńskiey, u Sieradzá. Łánczyckiemu u Łánczyce. Brzeskiemu u Brześćia. Inowłocłáwskiemu, u Inowłocłáwiá. Ziemi Dobrzyńskiey, u Lipná. Ziemi Lwowskiey, u Glinian z Woiewodą. Ziemiom záś, Przemyſłkiey, u Medyki: Sánockiey, u Sánoká: Chełmskiey, u Chełmá: Hálickiey, Trębowelskiey, Kołomyiskiey, u Háliczá, wſzytkim tym, z Káſztellánem. Woiewodztwu Podolskiemu u Baliná. Lubelskiemu, u Lubliná nád Byſtrzycą; Bełskiemu, u Bełzá. Płockiemu, u Ráćiązá. Mázowieckiemu ná trzech mieyſcách, gdźie Sądy ſwe mieli nowe. Ráwskiemu, u Sochácżewá. *Ibidem.*
Ták wćiągnieniu ná tákie okázowánie, iáko y ná mieyſcu, y powracáiąc, nie powinien nikt nikomu, żadnych krzywd y ſzkod czynić, *ſub refuſione damnorum*, w Grodźie, *ſine ulla dilatione, in primo tanquam peremptorio termino, ex citatione provenienti*, wedle oſzácowánia Aktorá, *medio iuramẽto, facienda.* Może iednák *reus euadere iuramento*, że áni ſam, áni przez ſługę ſwego, nie uczynił ſzkody. *Ibid.*
Ktoby kogo we dwu Niedźielách, przed okázowániem, ábo po okázowániu nágabał; tákiego, *duorum Nobilium teſtimonio convictum*, Woiewodá ábo Káſztellan z Vrzędnikámi Ziemskiemi, przy okázowániu poimáć, y w więźieniu dwie Niedźieli trzymáć, á o zaboy, *intra præſcriptum tempus*, popełniony ſądźić go, *& prævio ſufficienti ſcrutinio, ſicut in recenti crimine*, ná gárdle skaráć máią. A ieſliby ziáchał; tedy ma być *bannitus*, y *proſcriptus de Regno, Dominijſq; Reipub. ſubiectis, ac bona eius debent confiſcari, ad inſtigationem propinquorum*, wedle Státutu. *A.* 1507. *fol.* 48. §. Ieſliby tedy.
A ktoby kogo ránił, ma być poiman, y ſądzon, y zá ſłuſznem dowodem, w wiezy ná dnie, w Stároſtwie okázowánia bliżſzym, trzyman, y nie wypuſczon, áſz *Parti læſæ* da ſto grzywien. Co káżdy Woiewodá, ábo Káſztellan, tákże Staroſtá, gdy mu oddan

będźie, powinien exequować, *ſub pæna centum marcarum, Parti læſæ ſuccumbenda. Ibid.* §. A ieśliby kto ránił.
Od okázowánia tego máią być wolni Dworzánie y Słudzy Dworſcy Krolewſcy, ná tęn czás przy boku Krolewskim zoſtáiący. *Item.* Zołnierze zá pieniądze Rzeczypoſp. służący. *Item.* Rewizorowie do Krolewſczyzn deputowáni. Ci iednák wſzyſcy powinni ſię będą po tym rázem iednego dniá okazáć w Powiećiech ſwych, po roſpuſczeniu żołnierzow, w ſześć Niedźiel. *Ibid.* §. Od okázowánia.
To Práwo *pro una vice* tylko służyć miáło. *Ibid.*
Nie doſzło było to okázowánie. Przeto ie znowu, według teyże Conſtitucyey *A.* 1563. ná inſzy czás, to ieſt ná blisko przyſzłe Swięto Národzenia Pánny Márycy odłozono. z tą deklárácyą, że y słudzy Krolewſcy, y ći ktorzy z Krolem ná woynę poiádą, iáko y żołnierze, wedle pomienioney Conſtitucyey, wolni być máią. *A.* 1565. *fol.* 106. *tit.* Okázowánie.
Okázowánie, pod *Interregnum*, po śmierći Krolá Stefaná, *ſub pæna de expeditione generali*, tákże w káżdym Woiewodztwie y Ziemi uchwalono, y *pro octaua die Maij* poſtánowiono, mieyſcá do tego Aktu náznáczáiąc te: *Woiewodztwom*, Poznáńskiemu y Káliſkiemu, u Srzody. Krákowskiemu, u Proſzowic. Woiewodztwu Ruskiemu, Ziemiom, Lwowskiey, Przemyślskiey, Sánockiey, u Wiśni. Wołyńskiemu, u Łucká. Podolskiemu, u Kámieńcá. Mázowieckiemu ná trzech mieyſcách, w Wárſzáwie, u Zakroczymiá, y Łomzy, według Conſtitucyey: okrom Wiskiemu Powiátowi, w Rádźiłowie: Turskiemu, Oſtrowskiemu, Kámienieckiemu, w Oſtrowi, á to dla złych przeiázdow. Woiewodztwu Podláskiemu, Drohickiey y Mielnickiey Ziemi, w Drohiczynie: Bielskiey Ziemi, u Surazá. Woiewodztwu Rawskiemu, u Ráwy. Ziemi Socháczowskiey, u Sochaczowá. Ziemi Goſtyńskiey, u Goſtinińá. Woiewodztwu Brácłáwskiemu, u Winnice, inſzym záś Woiewodztwom y Ziemiom, ták iáko wyżey, *in Conſtitutione 1563.* Woiewodztwom, Malborskiemu, Chełmińskiemu, Pomorskiemu, Pánowie Woiewodowie powinni będą mieyſcá náznáczyć, *pro commoditate* mieyſc onych. *A.* 1587. *fol.* 411. §. A iſz pod tęn czás.
Woiewodztwo Krákowskie, pænę o nie ſtáwienie ſię ná okázowánie, ná ziezdźie okázowánia pod Proſzowicámi, reláxowáło. ſobie. *Ibid. fol.* 419. Rády Koronne.
To okázowánie iáko ſię odpráwić miáło, *fusè* opiſano. *quod vide.*
Po tym Woiewodztwom, Krákowskiemu, w Krákowie przed Káźimierzem, Łęczyczkiemu przed Łęczycą, Ráwskiemu pod Sochácżewem, pozwolono Okázowánia, z tym dokładem, aby tám żadne conſultácye, áni tumulty nie były, pod wárunkiem pokoiu y

rzą-

rządow, wedle Conſtitucyey (ktora wyżey ieſt) *A.* 1563. opiſaney. *A.* 1596. *fol.* 685. *tit.* Okázowánie.

Po tym poſtánowiono, iſz okázowánie w káżdym Woiewodztwie y Ziemi, w Koronie, y W. X. Lit. ná káżdy rok ma bywáć, iáko kto ſłuzbę powinien, pod winámi w Conſtitucyách *A.* 1562. & 1563. wyrázonemi, *& ſub eadem ſecuritate*; w Koronie, y w Páńſtwách do niey należących, ná tych mieyſcách, gdźie Seymiki pártykulárne zwykły ſię od odpráwowáć, názáiutrz Swiętá SS. Szymoná y Iudy, á w W. X. Lit. *tempore & loco*, w poſtánowieniu Wileńskim *A.* 1565. w tey mierze *deſcriptis*. *A.* 1607. *fol.* 838. *tit.* Okázowanie.

Odpráwowáć ſię powinno, przy bytności Woiewody, Káſzellaná, Podkomorzego, Chorążego onego Powiátu. Ktorzy tákże *eodem tempore* támże okázowáć ſię powinni. *abſentiâ, propter legale impedimentum*, ktorego z nich *non obſtante*: Poczty iednák, *in tali caſu*, powinien ſwoie káżdy pokázowáć, iáko y káżdy Szláchćić, pod tákiemiſz winámi, w Conſtitucyách wyżey wſpomnionych opiſanemi. *Ibid.*

O winy, káżdego *abſentem*, káżdemu Szláchćicowi wolno będźie pozwáć *peremptorie* ná Trybunał, *inter cauſas conſervatas*: tákże o złamánie pokoiu poſpolitego, y o ſzkody przez ten czás poczynione. Gdźie *in talibus*, żadnemu wymowká iść nie ma, iedno táka, iáka idźie *tempore expeditionis bellicæ*. *Ibid.*

Tę Conſtitucyą przyimuią, z Wileńskiego Woiewodztwá, tylko Wilkomirski y Lidzki, Powiáty. Woiewodztwo Sendomirskie tylko o czáſie, á o mieyſcu do Bráćiey bierze. Sierádzkie *pro una vice* przyimuie, pod Sierádzem: wárunek Conſtitucyey *A.* 1563. reáſſumuiąc, y tego dokładáiąc, áby tám ieden drugiemu, áni w publicznych, áni wprywatnych ſpráwách, z kądby wáśń iáka urość miáłá do tumultu, zádawáć nie ważył ſię, pod teyże Conſtitucyey *A.* 1563. winámi. Brzeskie y Inowłocłáwskie, czás y mieyſce, iáko y Sendomirskie, biorą do Bráćiey. Lubelskie we wſzytkim przyimuie, tákże Płockie, Kiiowskie, Mińskie, y Ziemiá Chełmská. A inſze wſzytkie, oprocz pomienionych, Woiewodztwá y Powiáty biorą to ſobie do Bráćiey. *Ibid.*

Po tym to z Lubelskiego Woiewodztwá znieſiono. *A.* 1611. *fol.* 35. *tit.* O okázowániu.

A Kijowskiemu Woiewodztwu reáſſumowano, pod tymże wárunkiem y pœnámi; z tą iednák deklárácyą; że ſię to odpráwić ma między Chwaſtową á Trzechbieſzow, we trzy Niedźiele, po S. Michále w Roku teráźnieyſzym, przed Woiewodą, ábo Káſztellánem, á w niebytności ich, przed Chorążym. A Szláchćić káżdy ſtáwić ſię ma *perſonaliter* ná mieyſcu náznáczonym, ták iáko do potrzeby, nie kłádąc w to pocztow: *in arbitrio* iednák káżdego zoſtawáć

ſtawáć ma, iáko ma ſłużyć Rzeczypoſp. *excepto legali*, ktore támże záraz ma być uznáne. *A.* 1613. *fol.* 13. *tit.* Okázowánie Woiewodztwá Kijowskiego.

W. X. Lit. Conſtytucye *A.* 1563. & 1607. reáſſumuiąc, poſtánowiono, áby Okázowánie, *die octaua Septembris*, co dwie lećie bywáło w polu, przy Miáſtách, Zamkách, y Dworách Krolewskich, w ktorych ſię Sądy, y Seymiki Powiátowe odpráwowáć zwykły, przed Woiewodą, Káſztellánem, Chorążem, w Woiewodztwie: á w Powiećie przed Márſzałkiem, Chorążem, y Woyskiem: ktorzy omięſzkiwáć, y zániedbywáć czáſu pomienionego nie máią; *ſub pœna* dwuch ſet kop groſzy Litewskich, *ad inſtantiam cuiuscuis*, w Trybunále, w káżdym terminie, *peremptorie toties, quoties neglexerint, irrogáda, abſentiâ ex illis unius non obſtante*. Przy tym deklárowano, iſz to Okázowánie dłuzey trwáć nie ma nád cztery dni, y wolno káżdemu mieć iáką chce liczbę pocztu, byle ſam Szlachćić był, *exceptis Legalibus*. Niektorzy, iáko Woiewodztwo Brzeskie, y Powiát Kowieński, tákże Woiewodztwo Witebskie, y Powiát Orſzáński, wźięli to doBráćiey. *Ibid. f.* 49. *t.* Okázowánie.

Y w inſzych Woiewodztwách y Ziemiách okázowánia pozwolono, ná czás, ná iáki ſię ná pierwſzych po tym Seymie Seymikách zgodzą. *w Vniwerſale Poborowym drugiego Seymu, w tymże Roku* 1613.

Znowu okázowánie poſtánowiono ná czás, iáki ktore Woiewodztwo miánowáło. To ieſt: Poznáńskie, Káliskie, Lubelskie, co dwie lećie, *pro die prima Maij*; oprocz tego, gdźieby *neceſſitas ingrueret*. w W. X. Lit. ná czas y mieyſce, w poſtánowieniu Wileńskim *A.* 1565. w tey mierze opiſane. Sendomirskie, wyiąwſzy Powiát Stężycki, ná ten rok, *pro die* 7. *Iulij*, á ná potym *pro die* 1. *Maij*. Ruskie, to ieſt, Ziemiá Lwowska z Woiewodą, pod Gliniány. Przemyſłka pod Medyką. Sánocká pod Sánokiem. Hálicka pod Háliczem, z ſwemi Káſztellány, ná ten rok, *pro die ultima Iuly*, á ná potym *pro die* 1ma *Maij*. Bełskie, iáko Sędomirskie, Krákowskie, Wołyńskie, Płockie, Podolskie, Trockie, Łęczyckie, Witepskie, Podlaskie Ráwskie, Woiewodztwá, tákże Ziemiá Wieluńska, y Powiáty, Grodźiński, Vpitski, Mozyrski, Rzeczycki, biorą ſobie do Bráćiey. Ktore okázowánie máią odpráwowáć, wedle Conſtitucyey 1563. *ſub pœnis legum*. Inſze záś Woiewodztwá y Ziemie, iſz o tym okázowániu, wyráźnego zlecenia od Bráći nie mieli, tey Conſtitucyey ná tęn czás podlegáć nie máią. *A.* 1616. *fol.* 10. *tit.* Okázowánie.

Okázowánie w niektorych Woiewodztwách y Ziemiách, ktore ie przyięły, złozono, y náznáczono, wedle Conſtitucyey *A.* 1562. & 1563. y inſzych poſledniey ſzych, *ſub pœnis Legibus Regni, de-*

ſcri-

ſcriptis, in foro competenti repetendis: z tą kondycyą, żeby ſię tám w żadne konſultácye nie wdawáć. *A.* 1619. *f.* 4. *t.* Okázowánie.

Miánuią niżey niektore Woiewodztwá, *w Vniwerſale Poborowym ná końcu*, czás y mieyſce, z wárunkiem, tym ktorzyby *perſonalem actum* mieli ná Trybunale. *quod vide Ibid.*

Po tym poſtánowiono, iſz okázowánie ná po tym, ná káżdy Rok, w Koronie. y Páńſtwách do niey należących, ná mieyſcách tych, gdźie ſię Seymiki Pártykulárne zwykły odpráwować, iednego dniá, to ieſt, w Poniedźiáłek Przewodny ma bywáć, *ſub pœna quingentarum marcarum, ad inſtantiam cuiuſvis*, w Grodźie ſwym bliżſzym *repetenda:* Ták iednák áby tám żadne conſultácye, oprocz ſamey gotowośći przećiwko Nieprzyiaćielowi Koronnemu, nie były, y áby ſzkod iedęn drugiemu w ziezdźániu y roziezdźániu nie czynił, *ſub pœnis in Iure deſcriptis. A.* 1620. *fol.* 3. *tit.* Okázowánie.

Ná ktorym okázowániu, Senatorowie tylko Stárśi, z Vrzędnikámi w Práwie opiſanemi popiſować máią, y Comput do Krolá poſyłáć. *Ibid.*

Ziemie Lwowskiey Obywátele, iſz pod Lwowem okázować ſię máią, á Woiewodztwo Podláskie, iſz według Praw ſwoich, deklárowano. *Ibidem.*

Do tego okázowánia, Záſtawnicy, Arendarze, y ći co płát biorą, należec máią: Vrzędnicy iednák, y Dwor Krolewski, przy Krolu ná ten czás będący, zá átteſtácyą P. Márſzałká Koronnego, *eximuntur. Ibid.*

Okazáwſzy ſię w iednym Woiewodztwie, w drugim nikt nie powinien. *Ibid.*

A W. X. Lit. reáſſumowano Conſtitucyą *A.* 1613. y áby w roku przyſzłym 1621. dniá *trzećiego Maiá, káżdy Szláchćić, nemine excepto*, okazał ſię, poſtánowiono, y ták po tym w káżdym roku, poki ſię pociągnie Woyná Turecka: á okázować ſię máią przed Woiewodámi, y Chorążemi, á w Powiećiech przed Káſztellanámi y Chorążemi, á gdźie Káſztellaná nie máſz; tedy przed Márſzałkámi y Chorążemi, ná dobrych koniech y przy dobrym rynſztunku, ták iákoby ſię do Woyská, czáſu poſpolitego ruſzenia, ſtáwić mieli: czego ćiſz Vrzędnicy, przy okázowaniu, doglądác máią, y ten porządek czynić: gdźie Szláchtá niedoſtátni ſą y koni mieć dobrych, nie mogą, áby kilká Szláchćicow ná koniá dobrego y rynſztunek ſię składáli. A ktoby ſię nie okazał; taki od pomienionych Vrzędnikow do Trubunału pozwány, w kázdym terminie, winą dwuch ſet kop Litewskich powinien być skarány: kto ſię iednák w iednym Woiewodztwie ábo Powieće okaze, w drugim okázować ſię nie ma. Ziemiá Zmudzka, tákże Kowiński, Vpitski, Trocki, Grodźiński, Powiáty, do Braći to biorą. *Ibid. f.* 4. *tit.* Okázowánie W. X. Lit.

Woiewodztwo Krákowskie, przy mieyſcu okázowánia pod Káźimierzem, záchowáno: á inſze Woiewodztwá, przy dawnych mieyſcách. *A.* 1621. *fol.* 20. *tit.* Okázowánie Woiewodztwá Krákowskiego.

Powiátowi Rzeczyckiemu okázowánie, ktore dniá trzećiego Maiá odpráwowáli; ná trzeći dźień po S. Troycy przełożono. *Ibid. fol.* 26. *tit.* Okázowánie Powiátu Rzeczyckiego.

Woiewodztwom, Krákowskiemu, Sándomirskiemu, Lubelskiemu, y Ziemiom, Ruskiey, Lwowskiey Przemyſkiey, Sánockiey, okázowánie ták oboſtrzono: áby wſzyſcy co oſiádłośći máią, Záſtáwnicy, Arendarze, Płátownicy, każdy iák do potrzeby, *manu armatá*, á ći ktorzy konney ſłużby zdołać nie mogą, z ſzáblą y ruſznicą, *perſonaliter* ná okázowániu ſię ſtáwili, *ſub pœna mille marcarũ Polonicalium, &c.* O co *forum* ná Quærelách *peremptoriè*, *ad inſtantiam cuiuſvis*. Inſze záś Woiewodztwá y Ziemie Koronne, przy dawnych zwyczáiách, y práwách, o Okázowániu nápiſanych zoſtáwiono. Woiewodztwo Nowogrodzkie w W. X. Lit. tákowe Okázowánie, ná dźień 25. Maiá, przyimuie. *A.* 1627. *fol.* 2. *tit.* Okázowánie.

Reáſſumowano W. X. Litewskiemu, tę Conſtitucyą *A.* 1620. *in toto*, y áby okázowánie, *ſub pœna ibidem deſcriptu, inuſu tandem* było, poſtánowiono. Ale to, Woiewodztwá niektore wźięły do Bráći, iako Wileńskie, Trockie, Połockie, Brzeskie, Witepskie z Powiátem ſwym Orſzáńskim, Mśćiſłáwskie, Mińskie, także Powiáty, Oſzmiáński, Kowieński, Vpitski, Piński, Słonimski, Wołkowiski, Mozyrski: Ziemiá záś Zmudzka, Conſtitucyą *A.* 1613. *in toto* przyimuie, z tą iednák kondycyą, że popiſy ſwoie, nie *octaua*, ále *vigeſima ſecunda Septembris*, co rok pod Rośieniámi odpráwować będźie. *A.* 1629. *fol.* 21. *tit.* Okázowánie W. X. Lit.

Okázowánie Woiewodztw, Poznáńskiego, y Káliskiego, nie pod Srzodą ále w Powiátách, gdźie ſię Roki Ziemskie odprawuią, w Poniedźiałek po S. Mátheuſzu, przed Káſztellány ſwemi, z tákim porządkiem, iáko ná publiczną expedycyą bywać ma. A Káſztellan oſobnie káżdego poczet popiſać powinien. Powiát záś Wałecki, dla odległośći mieyſcá, y trudnych przepraw, przed Káſztellanem Sánockiem popiſować ſię ma. Ktoby ſię ná te Powiátowe Okázowánia nie ſtáwił; ma być winą tyſiącá grzywien, *ad inſtantiam cuiuſvis*, karány. We cztery látá iednák máią ſię *generaliter*, pod Srzodą, wſzytkie Powiáty popiſować. *A.* 1631. *fol.* 29. *tit* Okázowánie.

Approbowano tę Conſtitucyą. *A.* 1633. *f.* 48. *t.* Okázowánie.

w Woiewodztwie Sándomirskim, powinien ſię káżdy, *modo militari*, w Powiećie ſwym, przed właſnem Káſztellánem, okázować, pod winámi, o nieſtáwieniu ſię ná Okázowánie, w Práwie opiſanemi.

mi. Czwartego iednák roku, pod Pokrzywnicę, wſzytkie Powiáty Woiewodztwá tegoſz ziezdzáć ſię powinni będą, co ſię ma ráchowáć *à publicatione Conſtitutionis præſentis. A.* 1631. *fol.* 30. *tit:* Okázowánie.

Tęſz Conſtitucyą *in toto* przyimuie y Ziemiá Goſtyńska. *Ibid.*

Ale z niey po tym okázowánie znieśiono. iáko *patet infra.*

Ziemie Czerskiey Obywátele, ktorzyby, dla złey przepráwy przez Wisłę przebyć ná Okázowánie pod Czersk nie mogli; pod Rádwánkowem, *eodem die*, przed Stárſzem Vrzędnikiem lub Ziemſkim, lub Grodzkim, ktory ná ten czas tám będźie, okázowáć ſię, á po tym regeſtr okázowánia ſwego, do Kśiąg áktykowáć powinien. *Ibidem.*

Y Powiátow Nurskiego y Kámienieckiego Obywátelom, *ex alia parte* Bugu mieſzkáiącym, tákże dla trudnych przepraw, pozwolono, áby pod wśią Przewozem, *tali modo*, iáko y Powiát Czerski okázowáć ſię mogł. *Ibid.*

Znowu ináczey: iſz Obywátele Ziemie Nurskiey pod Oſtrowią, okázować ſię powinni. *A.* 1633. *fol.* 57. *tit.* Okázowánie Ziemie Nurskiey.

Znowu ináczey: iſz Obywátele Nurſcy pod Nurem, Oſtrowſcy pod Oſtrowią, Kámienieccy pod Kámieńcem, okázowáć ſię máią. *A.* 1635. *fol.* 43. *tit.* Okázowánie Ziemie Nurskiey.

A potym cále im okázowánie znieśiono. *ut patet infra.*

Ziemi Łomzyńskiey, iſz dla powodźi rzeki Nárwi, y inſzych rzeczek, ná czás Okázowánia, Conſtitucyą náznaczony, ziezdzáć ſię nie mogą; *poſt Dominicam exaudi*, one przełozono. *A.* 1631. *fol.* 30. *tit.* Okázowánie.

Powiátowi záś Wiskiemu, iſz do Wizny ſą bárdzo złe przepráwy; inſze mieyſce do popiſu y Okázowánia ſię, pod Rádźiłowem, iáko ſądowem tákże Miaſteczkiem, náznáczono. *Ibid. fol.* 31. *tit.* Okázowánie.

Okázowánia Woiewodzctw, ktore ie uchwaliły, ápprobowano, á Woiewodztwu Wołyńskiemu, *pro die* 16. *Auguſti*, w Łucku náznáczono ie. Ziemiá Brańska do Bráci ná Seymik bierze to. *w Confœderácyey Generálney Wárſáw. ſub Interregno. A.* 1632. §. Woiewodztwá, Ziemie, y Powiáty.

Okázowánie Woiewodztwá Sierádzkiego, ná Poniedźiáłek po Swiętym Máttheuſzu przełozono: ktore ſię ma odpráwowáć przed Káſztellány. Czwartego iednák roku, wſzyſcy pod Szadek ziezdzáć ſię będą powinni. *A.* 1633. *f.* 48. *t.* Okázowánie.

Oſoby Senatorskie y Poſelskie ná tym Seymie będące, y inne przy nich zoſtáiące, zá áttеſtácyą Márſzałkowską, ktorzyby ná czás y mieyſce okázowánia, dla odległośći mieyſcá, nie ziecháli ſię, pœnom żadnym podlegáć nie máią. *Ibid. fol.* 59. *tit.* O okázowániu.

Okázowánie w Podláśiu, Ziemie Drohickiey y Mielnickiey pod Drohiczynem, a Ziemie Bielskiey pod Surázem, *propter inundationem fluuij* Narew, *Feria ſecunda poſt Dominicam exaudi* poſtánowiono, *iuxta legum præſcriptum. Ibid. tit.* Okázowánie Woiewodztwá Podláskiego.

Okázowánie Kijowskiego Woiewodztwá, dla powodźi Dnieſtru, pod Zołtomirz, ná Poniedźiałek po Swiątkách przełozono. *Ibid. fol.* 60. *tit.* Okázowánie Woiewodztwá Kiiowskiego.

Woiewodztwu Krákowskiemu *Laudum*, względem Okázowánia, ápprobowano. *A.* 1638. *fol.* 36. *tit. Lauda* Woiewodztwá Krákowskiego.

Okázowánie Woiewodztwá Sędomirskiego, że nie doſzło, dla Seymu, generálne; przyſzłego roku być ma, á zá przeſzłe nie ma być nikt inquietowány. *Ibid. tit.* Okázowánie.

Okázowánie Woiewodztwá Brácławskiego, dla wod ſzkodliwych, ná dźień wtory po S. Troycy, Swiętá Rzymskiego, pod táſz mocą, y práwem, przenieśiono. *Ibid. f.* 49. *t.* Popis.

Okázowániu Woiewodztwá Málborskiego, Miáſto Kiſzpork náznáczono, do tego czáſu, poki Sztum od Nieprzyiaćiałá rekuperowány nie będźie. *A.* 1635. *fol.* 32. *tit.* Sądy.

Okázowánie Powiátu Puckiego, przed Sądem ſwym Ziemskim, pod Puckiem ma być odpráwowáne, á czwartego roku *generaliter* pod Stárogárdem, *ſub pœnis in Conſtitutionibus Regni*, o Okázowániu, *ſancitis*. A Sędźia, regeſtrá *tàm abſentium, quàm præſentium*, do Woiewody Pomorskiego odſyłáć powinien. *A.* 1633. *fol.* 50. *tit.* Okázowánie Powiátu Puckiego.

Okázowánie Brzeskiego, Kujáwskiego, Inowłocłáwskiego, y Ruskiego, Woiewodztw, áby podług *Laudum* Seymu Srzedzkiego, o Okázowániu uchwalonego, odpráwowáło ſię, poſtánowiono. *A.* 1641. *fol.* 27. *tit.* Okázowánie.

Okázowánie w Woiewodztwie Pomorskim, Tucholskiemu y Człuchowskiemu Powiatom, pod Choynicámi, á innym przy Miáſtách, gdźie ſię Sądy odpráwuią, náznáczono. *A.* 1638. *f.* 49. *t.* Okázowanie.

Po tym, áby Woiewodztwá Pomorskiego okázowánie, *in tempore* práwem poſpolitem *deſcripto*, z oſobná w káżdym Powiećie, przy Mieśćie głównym káżdego Powiátu, odpráwowało ſię, poſtánowiono. *A.* 1641. *fol.* 34. *tit.* Okázowánie Powiátow.

Po tym iáko Ziemiom y Powiátom wſzytkim Woiewodztwá Mázowieckiego, ták y Woiewodztwom Pruskim, Okázowánie iáko mniey potrzebne znieśiono. *Saluis* iednák *iuribus antiquis*, o Okázowániu, *in caſum* (ſtrzez Boże) *periculi, manentibus. A.* 1647. *f.* 32. *t.* Okázowánie.

Toſz Práwo przyięłá y Ziemiá Goſtyńska. *Ibid.*

w Con-

W Confæderácyey Generálney Wárſzáwskiey, *ſub Interregno*, po śmierći Krolá IM. Władysłáwá IV. nápomniono, áby ná Okázowánia, gdźie *Laudis* Woiewodztw, Ziem, y Powiátow uchwalone ſą, według Conſtitucyey o tym, każdy ſię ſtáwił. *A.* 1648. *fol.* 19. §. Ná te okázowánia.

Lwowska, Przemyślka, Sánocka, Ziemie, Seymiki Relácyine, ná Elekcyey Deputáckiey, bez okázowánia odprawić maią. *Ibid. f.* 21. §. Woiewodztwu Ruskiemu.

W Ziemi Chełmskiey, okázowánie názáiutrz po Seymiku, *in armis*, według *laudum*, być ma *Ibid.* §. Ziemi Chełmskiey.

W Ziemi Hálickiey tákże. *Ibid.*

Ziemiá Wiska, ná Seymiku, okázowánie, y porządek Pospolitego ruszenia, dla gotowośći, námowić ma. *Ibid.*

Tákże y Ziemiá Wyssogrodzka. *Ibid.*

Okázowánie dawnemi Práwámi opisáne uchwalono, y *Conſtitutiones eo nomine ſancitas* reássumowano. *A.* 1677. *fol.* 7. *tit.* Pospolite ruszenie.

Okázowánie Obywátelow Woiewodztwá Czerniechowskiego y Powiátu Nowogrodzkiego, w Czerniechowie záwsze odpráwować ſię ma. *A.* 1635. *f.* 17. *t.* Ordynácya.

W. W. X. Lit. *quotannis* ná S. Michał odpráwować ſię ma, *ſub pœnis de expeditione bellica ſancitis, ad inſtantiam* Márszałká y Chorązego Ziemskiego, ná Trybunale, *luenda.* Ná tychże popiſach, *omnis tranquillitas & ſecuritas* záchowána być ma, *ſub pœna* ſtá kop Litewskich, *contra inſolẽtes & perturbatores* dobrych porządkow, á zá większy exces, to ieſt, zránienie, czworákiey ná wiąſtki, á *in caſu necis*, *ſub pœna colli* czworákiey głowſczyzny, á ták o rány, iáko y o głowę, *forum in Officio proximo Caſtrenſi peremptorie, ad inſtantiam cuiuuis. A.* 1650. *fol.* 18. *tit.* O popiſach.

O Okázowániu woyská. *v. tit.* Piſarze Polni.

Z Piſarzem Polnym powinien był ieden deputowány z Seymu, służby porządney żołnierzow wſzytkich doglądáć, y w káżdey ćwierći roku, y kiedyby byłá potrzebá, iezdnych roty popiſowáć. &c. *quod vide* w Vniwerſale Poborowym. *A.* 1580.

OPACTWA OPAT.

OPátem być nie może, tylko Szláchćic z Oycá y Mátki. A gdźieby w tym Klaſztorze, w ktorym Opáctwo wákuie, nie był táki profeſſowány náleźion, támże obecznie z dawná mieſzkáiący; ma być z oneyże Dyæcezyey, w ktorey ieſt Klaſztor, wybran Szláchćić godny Stanu Duchownego nie profeſſowan. A będąc ták obran, bez profeſſiey, ma być przez Krolá, *Loci Ordinario* prezentowan, á zá tym przezeń inſtituowan, ábo potwierdzon ná Opáctwo, á ma być profeſſowan. Ktorego, gdy obrány będźie,

Herburt. f. 4. t. Monachorum Abbates.

ma Krol, *Loci Ordinario ad inſtituendum* ábo *confirmandum* præſentowáć; á on ma profeſſią uczynić. *A.* 1550. *f.* 8. §. Aby nádánia.

Opáći (ponieważ nie ieſt tákowy poczet Zakonnikow w Klaſztorách, iáko bywał przed tym) powinni, pewny poczet Szlácheckich dźieći w Klaſztorzech chować, y one támże ludźiom godnym, náuk wyzwolonych uczyć dáć, wedle ordynácyey *Loci Ordinarij*, iák wiele ktoremu Opátowi chować ich náznáczy. *Ibid.* §. A ponieważ.

Idem f. 3. *Reaſſumuntur ſuperiora, cum hac declaratione*, iż *Loci ordinarij* powinni Elekcyą prętko, po oznáymieniu Krolowi o śmierći Opátá, z Krolem ſię porozumiewáiąc, składáć, y wedle práwá y zwyczáiu ſtárego, Krolowi *competenter*, według praw opiſanych, obránego oznáymić, y præſentowánego od Krolá inſtituowáć, á ktoby ináczey wazył ſię trzymáć Opáctwo; *pœnis contra Cortiſanos, in Conſtitutionibus Annorum* 1538. & 1540. *expreſſis*, ná Seymie, *ad inſtantiam cuiuscunque*, ma być karány. *A.* 1588. *fol.* 469. *tit.* O Opáctwách.

Po ześćiu Opátá, rząd przy Biskupie ma być: prowentá przy Zakonnikách. *Ibid.*

Reáſſumowano *eadem*, y poſtánowiono, áby Opáctwá, wedle dawnego Práwá *competenter electis* rozdawáne były: *Iuribus Regalibus per omnia ſaluis. Item* áby do Biskupſtw przyłączáne nie były. *Item* áby dwá Opáctwá, iedney Oſobie, *in uſum*, nie były conferowáne. *Item* áby Opáći kondycyom ſwym w práwie opiſanym doſyć czynili. A ktoby ſię ináczey wazył wźiąć y trzymáć Opáctwo, niſz tá Cõſtitucya uczy, ábo gdyby Opáći kondycyi ſwoich w práwie opiſanych nie wykonáli; ná tych wſzytkich máią ſię ściągáć pœny *contra Cortiſanos*, w dawnym práwie wyrázone. *A.* 1607. *fol.* 837. *tit.* O Dignitárſtwách, y Beneficiách Duchownych.

Ale po tym, *non obſtante hac lege*, Opáctwá do Biskupſtw niektorych przyłączono było. Wárowano iednák, że to, *pro una vice*, pozwolono, y że *in ſequelam trahi* nie ma. *quod v. tit.* Biskupi.

Ná Opáctwá, *Coadiutoriæ* nie máią być conferowáne *Minorennibus maiorum Ordinum incapacibus*, w Exorbitáncyách, ná Elekcyey Krolá IM. Michálá. *A.* 1669. *tit.* O Opáctwách.

OPIEKVNI.

Herburt. f. 508. *t. Tutor.*

O Opiekunách *Statutum reſtringitur*, ták áby od tego czáſu, ná potym záwżdy káżdy Opiekun ták zápiſany, iáko y przyrodzony, *circa apprehenſionem* Dobr *pupillorum*, wźiąwſzy do ſiebie dwu bliżſzych Przyiaćioł *ex linea paterna*, doſtáteczne Inwentarzę tychże dobr, y z nich prowentow poczynił. A po tym, áby wedle tychże Inwentarzow, ze wſzytkich pożytkow, dochodow, ták z gruntow, iáko y rzeczy innych, po Rodźicách pozoſtáłych, ábo

po

po innym kimkolwiek, *iure naturali, per ſucceſſionem*, przypádłych, *vel alio quocunq; iure, pupillis* ſłużących, ráchunek przed tęmi, *quorum intereſt*, czynił. Wolno teſz, ktoby chćiał, do Sądu Ziemskiego, o tákową pozwáć cálculátią. *A.* 1565. *fol.* 100. *tit.* O Opiekunách.

Gdyby ná tych, co lat nie máią, ſamych *directè*, á nie do záczętego poſtępku z Anteceſſorem, práwo przewiedźione było, á miánowáno *de nomine* Tutorá, z ktoryміby ich pozwano; tedy nie *minorennes*, ále *tutor* powinien ſię będźie onego poſtępku odprzyſiądz. A ieśliby nie chćiał, tedy on Proces ma zoſtáć w ſwey mocy, *ſuper minorennibus & eorum bonis*, y ma być przywiedźion *ad finalem exequutionem*: *ſaluo beneficio minorennibus per ignorantiam euadendi, & pro malè obtento agendi*, gdy do lat przyidą. *A.* 1588. *fol.* 466. *tit. De Minorennibus complicibus.*

O Opiekunách, ktorzy *receſſum* uczyniwſzy *nomine pupillorum à ſucceſſione*, ſami przez ſię, ábo *per ſubmiſſas perſonas, quouis iuris prætextu*, intromiſſiey w te dobrá bronią, deklárowano: że tákiego káżdego, ktory broni Dobr odſtąpionych, może Aktor ábo *Creditor* pozwáć, *pro complicitate* do Grodu. *Ibid.*

Ieśliby dług Oycowski zoſtał *ſuper bonis minorennium*, á tego długu pieniędzmi gotowemi, ábo z prowentow zápłáćićby nie mogli; Opiekun ma wczás w ſummách głownych puśćić dobrá, nie przywodząc *minorennes* do dálſzych trudnośći. A to ſię ma rozumieć o dobrách tych, ktoreby były *in poſſeſſione minorennium & eorum Tutorum. Ibid.*

Opiekunom, y Rodźicom, nie dorosłych Pánienek gwałtem wźiętych, ſłużyć ma Conſtitucya, o poimániu y więźieniu Szláchćicá. *A.* 1588. *f.* 462. nápiſana. *vide hanc Conſtitut. infra tit.* Szláchćic.

O PRAWY.

OPráwy nie podlegáią przezyskom ná Mężu otrzymánym. *A.* 1588. *fol.* 467. *tit.* O Sioſtrách *Iure victorum.* *Herburt. f.* 396. *t. Reformatio.*

Pánie wiánne, ktoreby ná dobrách *per iure victum* utráconych, pierwſzą opráwę y poſſeſſią ich miáły, niż Creditorowie prawo, máią zoſtáć w poſſeſſiey oprawy ſwoiey. *Ibid.*

Wſzákże gdyby táka wiánna umárłá, Succeſſorowie onego wiáná, ſą ná skupie od Creditorow. Toſz ſię ma rozumieć, gdyby po śmierći Mężowey ſzłá zá drugiego Mężá, to ieſt, że ma być ná skupie od tychże Creditorow, záręczywſzy im przywianek. *Ibid.*

Oprawá od Pániey wiánney, komukolwiek przedáná, álbo iákimkolwiek tytułem wiecznym zápiſana, záwſze ieſt bliżſzym, y dźiedźicom ná skupie, bez oddánia przywianku: *non obſtante præſcriptione temporis. Except. Maſou. A.* 1577. *fol.* 314. *tit.* O przedawániu y wykupowániu wian.

Opra-

Oprawná Páni, gdy pozwoli Mężowi swemu ná przedánie dobr, ná ktorych ma wiáno; tráći ie, *quo ad sortem venditorum tantùm:* ná inszych, ieżeli ie Mąż iey ma, w cále zostawa. Tosz się ma rozumieć y o zastáwách Dobr, przez Mężá, z pozwoleniem Zony, uczynionych, isz przez tákowe zapisy, nie może być utrácenie, ábo umnieyszenie Wiáná iey, według zwyczáiu. *Ibid. tit.* O umnieyszeniu Wian.

Oprawy Krolowych. *v. tit.* Krolowa.

Ordo Officialium. v. tit. Vrzędnicy.

ORDYNACYE.

IM. P. Ianowi Zamoyskiemu Kánclerzowi y Hetmánowi Koronnemu Wielkiemu pozwolono, *lege perpetuâ nunquam in posterum abrogandâ*, ordynácyą o dobrách swych nieruchomych y ruchomych gdźiekolwiek leżących, ktore teraz ma, y mieć może, uczynić &c. Ktore Dobrá, wedle tey Ordynácyey, áni *in toto*, áni *in parte, prout ordinauerit*, nie będą mogły być *per Hæredes etiam de lumbis eius, & successores* álienowáne, ábo długámi, oprawámi, *vel alio quouis titulo* onerowáne. *Alijs tamen in rebus, omnibus, iuribus ac oneribus Terrestribus subesse debent. A.* 1589. *f.* 526. *t.* Ordynácya.

Tęmusz, áby pomienioną Ordynácyą, dla wszech wiádomośći, do Akt Trybunálskich w Lublinie podał, roskázano. *Ibid.*

Tęmusz samemu, isz *facultatem* mieć ma, onę *immutandi, emendandi, durante vita sua*, wárowano. *Ibid.*

Po tym tęsz ordynácyą, w Lublinie, przed Sądem Trybunálskim, w roku przeszłym, iusz uczynioną, we wszytkich iey kondycyách y kontentách ápprobowano. ná wieczne czasy. Moc iednák tęmusz samemu IM. P. Zamoyskiemu Kánclerzowi y Hetmánowi W. Koron. do kąd zyw, zostáwuiąc *immutandi, emendandi & amplius ordinandi*, to co by mu się zdáło, *iuxta priorem Constitutionem. A.* 1590. *fol.* 579. *tit.* Approbácya Ordynácyey.

Deficiente masculino sexu ex lumbis eius inhærendo Constituti onibus Annorum 1589. 1590. (& 1635. ktora Miástu Zamośćiowi służy. *vide* Miásto Zamość) dobrá ordynácyey tey podległe, w possessią Vr. Zamoyskiego Podstolego Lwowskiego oddáć pozwolono; y Commissarzow do tego náznáczono, y informácyą, iáko się w oddániu tym spráwić mieli, dano. *quod vide.* Y, ták pomienionęmu Vr. Zamoyskiemu, iáko y Commissarzom, y sługom ich, *securitatem* wárowano, y *contra violatores* y oddánia Dobr *Impugnatores forum* w Kapturách, lubo w Trybunale Koronnym, *in Regestro securitatis* PP. Senatorow y Posłow Ziemskich, według Constitucyey *A.* 1667. náznáczono. Długi rzetelne od sławney pámięći IM. P. Ianá Zamoyskiego Woiewody Sędomirskiego, ná Dobrá Ordynáckie záćiągnione, *in quantum*

rum Dobrá iego właſne, *tàm Paterna, quàm Materna*, w wypłáceniu onych nie wyſtárczą; z intraty *bonorum ordinatorum*, zá wlewkámi *à creditoribus*, máią być wypłácone, nikogo *ex creditoribus* z poſſeſſiey *non exturbando*. Ktorych długow w Trybunale Lubelskim, *inter cauſas Capturales*, na początku Trybunału, ma być *cognitio*. A to wypłácenie długow, *in ſequelam* záćiągnienia nowych *trabi* nie ma, y Ordynácyey w niczym nie ma *derogare*. *Confœderat. General. Varſau. ſub Interregno. A.* 1674. *fol.* 11. §. Spráwá Ordynácyey Zamoyskiey.

O Fortecy Zamoyskiey *v. tit.* Fortece.

W ſpráwie teyże Ordynácyey, deciſią deputowánych od Krolá IM. Mediatorow, *diplomate Regio*, ſtwierdzoną, *in toto* ápprobowano, y áby do Akt Metryki Koronney, y Trybunału Lubelskiego podána byłá, poſtánowiono. Dekláruiąc, że *non obſtantibus quibuscunq; proteſtationibus quarumcunq; perſonarum*, trwáć ma wiecznemi czáſy. A dłużnikom wſzelkim, y innym oſobom ukrzywdzonym, ták z IMP. Zamoyskiem, iáko y IMP. Koniecpolskim Obożnem Koronnem, iáko *& è contra utriq; Parti*, przećiwko dłużnikom Poſſeſſorom, *forum* w Trybunale Koronnym, *ex regeſtro incarceratorum, ante omnes cauſas*, náznáczono. *A.* 1677. *fol.* 15. *tit.* Approbácya deciſiey.

W teyże ſpráwie, Conſtitucye ták ná Conuocátiey *A.* 1674. iáko y ná *Coronationis* Seymie *A.* 1676. y tránſactią między ſtronámi támże uczynioną, *in toto* reáſſumowano. *Ibid.*

Przywiley ábo Práwo Xiążąt Ich Mćiow Rádźiwiłow trzech Bráći rodzonych, to ieſt, Mikołáiá Krzyſztofa, Olbrychtá, Stánisłáwá, ápprobowano wiecznemi czáſy. Gdźie porządek Práwá wſzelákiey dźiedźiczney oyczyſtey máiętnośći ſwey, Potomkom ſwoim rozpiſali ták, iſz tylko męszkiego rodzáiu potomkowie, Synowie rodzeni, *á deficientibus his*; tego domu krewni po mieczu, mimo właſne dźiewki, *ſuccedere in bona* ich máią, á zwłaſczá przednieyſze: Ołykę, Nieświez, Kleck, Mir, Grodek Dawidowski, y inſze w poſtánowieniu ich opiſane, oprocz rzeczy ruchomych, y właſnego nábyćia ich, iáko ſzerzey poſtánowienie ich, y Konfirmácya Krolá IM. Stefaná máią w ſobie. *A.* 1589. *fol.* 528. *tit. Confirmatio* poſtánowienia.

Ich MM. PP. Myſzkowskim, Piotrowi Woiewodźie Krákowskiemu, y Zygmuntowi Káſztellánowi Woynickiemu, Bráći rodzonym pozwolono tákże, *lege perpetuâ, nunquam in poſterum abrogandâ*, że im, *tàm coniunctim, quàm cuilibet ſeorſim*, wolno uczynić Ordinácyą Dobr ſwoich ruchomych y nieruchomych, gdźiekolwiek leżących, &c. Ktore dobrá, wedle teyże ordynácyey, *per ſucceſſorem quemvis* álienowáne, ábo oprawámi y długámi większemi, niżli táſz ordynácyą opiſano będźie,

vel alio quovis titulo onerowáne być máią, ále tenże *ſucceſſor bonorum, onera* wſzytkie tąſz ordynácyą opiſáne, *ſub pæna ibidem interpoſita, adimplere & exequi* powinien: *iurisdictione terreſtri, ratione fundi iſtorum bonorum, ac oneribus communibus publicis nihilominus ſubiacendo.* Ktorą Ordynácyą, powinni będą, *ſiue coniunctim, ſiue ſeorſim, ad Acta autentica* podáć, *cum facultate emendandi, immutandi, durante vitâ ipſorum, reſervata. A.* 1601. *fol.* 748. *tit.* Ordynácya.

Tęſz Ordinácyą ápprobowano. *Ibid.*

Tákąſz Ordynácyą y Káſztellánowi Krákowskiemu, Xiążęciu IM. Oſtrogskiemu pozwolono uczynić, y onę do Akt Trybunálskich w Lublinie, *vel ad alia quæuis vim perpetuitatis habentia*, kazano podáć, *cum facultate immutándi, emendandi, duntaxat durante vitá ipſius, reſeruatâ. A.* 1609. *fol.* 895. *tit.* Ordynácya.

Patet ze tenże Xiążę IM. náznáczył w Ordynácyey tey ſwoiey, ſześć ſet człowieká, ná káżdą Rzeczypoſp. potrzebę, ktorych ná obronę Vkráiny obrocono. *A.* 1624. *fol.* 2. §. Do teyże obrony nalezec máią.

Znowu do obrony Vkráiny. *A.* 1627. *f.* 3. *t.* Obroná Vkráiny.

Y znowu. *A.* 1628. *fol.* 5. *tit.* Obroná Vkráiny.

Pozwolono Opiekunom Alexándrá Iánuſzá Xćiá IM. Oſtrogskiego, áby grunt pewny w Wárſzáwie ná Przedmieściu zá Páłácem Krolewskim będący, tegoſz Xćiá dźiedźiczny, y ordynácyey Oſtrogskiey, podległy z poddánemi, IM.P. Theodorowi Dönhoffowi Podkomorzemu Koronnemu, zá ſłuſzną recompenſę rezygnować: nie deroguiąc nic Commiſſiey y rozgrániczeniu między gruntámi y ſtructurámi Páłácu Krolewskiego, y gruntámi pomienionego Xiążęćiá, *Sabbatho in Vigilia Feſti S. Iacobi Apoſtoli, A.* 1661. uczynionemi, ktore *in toto approbantur. A.* 1667. *fol.* 39. *tit.* Pozwolenie Rezygnacyey.

Ktorą Rezygnácyą, po tym, przez ſamego pomienionego Xćiá IM. gdy do lat przyſzedł, w Grodźie Wárſzáwſkim utwierdzoną, ápprobowano. *A.* 1673. *fol.* 30. *tit.* Approbácya Reſignátiey.

O Ordynácyey Oſtrogskiey *negotium, exſtincto maſculino ſexu deſcendentium* Xiążąt, to ieſt, po śmierći Xćiá I. M. Alexándrá Iánuſzá, do przyſzłego Seymu odłożono, y uſpokoić obiecano. *A.* 1677. *fol.* 10. *tit.* Reces Ordynácyey.

Arendá tákich Dobr pozwolona, *v. tit.* Arendá.

Ordynácya Prowincyi od Moskwy rekuperowánych. *v. tit.* Xięſtwo Siewierskie.

Ordynácya Ziemię Inflántskiey. *v. tit.* Inflánty.

Ordynácya *vendibilium. v. tit.* Vſtáwá.

Ordynácya Kozakow. *v. tit.* Kozacy.

Ordynácya Dźierzaw pewnych, przez IM. P. Pácá Woiewodę Wileń-

Wileńskiego, Hetmáná W. W. X. Lit. uczyniona, ná Artylletią W. X. Lit. *v. tit.* Artylleria W. X. Lit.

OSIADŁOSC.

OSiádłego pieniądze nie máią być áreſztowáne. *v. tit.* Areſzty.

Oſiádłość Stároſtow. *v. t.* Stároſtowie.

Oſiádłość Vrzędnikow. *v. t.* Vrzędy.

Oſiádłość Podwoiewodzych. *v. t.* Woiewodá.

Oſiádłość Senatorow. *v. t.* Senator.

PACTA.

P*Acta conuenta* z Electámi, zá ktoremi ná Kroleſtwo Polskie wźięći ſą. *v. t.* Krol.

Pacta & fœdera z Pány poſtronnemi, Krol, bez wiádomośći Senatu przy ſobie rezyduiącego, záwieráć nie powinien. *v. t.* Krol.

Co záprawo do przyſzłego Seymu poſtánowiono, ná tych, ktorzyby *Pacta* z Turkámi, Tátárámi, Wołochámi, záwárte wzruſzyli? *v. A.* 1580. *fol.* 371. §. Niemnieyſzą y tego potrzebę.

Pacta z poſtronnemi ktoby gwałćił, *perduellis* ma *cenſeri*: O co *forum* ná Seymie, á Proces iáko *in cauſa Criminis læſæ Maieſtatis*. *A.* 1588. *fol.* 456. §. Tákiſz poſtępek *in ultimo verſu*.

Znowu co zá práwo ná tákich poſtánowiono do przyſzłego Seymu? *vide A.* 1589. *fol.* 528. *tit.* Záhámowánie Vkráinnego ſwawoleńſtwá.

Gdyby ſami Stároſtowie y Szláchtá, pokoy z poſtronnemi wzruſzáli, á *exſcrutinius* dowiedźiono by im to było; *pœnâ de guerris* máią być karáni. Tákże y ći, u ktorychby ſię zdobycz, w Páńſtwách Sąſiedzkich wźięta ſwawolnie, znáydowáłá. *A.* 1590. *f.* 573. §. *Sámi* teſz Stároſtowie. *Herburt. f. 190. tit. Guerra.*

Nieoſiádłych, to ieſt, Kozakow, y *plebeios*, tákich ſwawolnikow, Pánowie, Xiążętá, Stároſtowie, Dźierzawcy, Szláchtá, karáć máią, w dobrách ſwoich, *ſub pœnis*. *v. tit.* Kozacy Nizowcowie.

Po tym Woiewodom, Stároſtom, y Pánom Miaſt, y Zamkow Vkráinnych, tákowych ſwawolnych *plebeios*, y Szláchtę nie oſiádłą, imáć, y karáć ná gárdle kazano: tákże y Szláchtę oſiádłą, *præmiſſâ citatione quatuor ſeptimanis, ad inſtantiam Inſtigatoris*, ktorego Stároſtá powinien dáć *etiam ſine delatore*: á ieśliby kto ná terminie nie ſtánął; ná wywołánie, do Krolá, ma być odesłan. z ktorego Dobr, Krol ma czynić *refuſionem damnorum*, á oſtátek konfiſzkowáć. Tákowyſz poſtępek záchować ſię ma y przećiwko tym, u ktorychby iáka część zdobyczy ſwawolnie w Páńſtwách Sąſiedzkich wźietey pokazáłá ſię, y w máiętnośći ich nálázłá ſię. *A.* 1607. *f.* 860. *t.* O pohámowániu ludźi ſwawolnych Vkráinnych. W tákowych ſpráwách, pozwánemu *dilatio* iść nie ma: á w rzeczách wątpliwych ma być *ſcrutinium*: áppellácya iednák Szláchćiçowi oſiádłemu do Trybunału wolná, ktorey termin powinien

Stároſtá náznáczyć zaraz ná początku Trybunału, ábo zá dwie niedźieli, po wydaniu pozwu. A Márſzałek Trybunálski doyrzeć ma, áby tákie ſpráwy záraz, *extra regeſtrum*, były ſądzone: y do popárćia *Inſtigator*, iáko *in publico negotio*, ma być przydány. *Ibidem*.

Woiewodowie y Stároſtowie pomienieni, gdyby w czynieniu ſpráwiedliwoſći niedbałęmi byli, ábo ſię ſami czego przećiw tey Conſtitucyey wzyli, *ex delatione*, *ad inſtantiam Inſtigatoris*, *in quatuor ſeptimanis*, *ex prima citatione*, w Trybunale *peremptoriè* ſtánąć, y odpowiádáć máią; á gdyby ſię *ex ſcrutinio* pokazało na ktorego; *pœná colli & confiſcationis bonorum* ma być karany. A ieśliby *perplexitas* była, y złożyłby ſię kto, że nie wiedźiał, áby to *crimen* poddáni iego popełnili, y że ná gruncie iego nie był obwiniony, gdy go wiádomość naypierwſza o wyſtępku iego doſzłá, y że nie dał przyczyny do ućieczenia, y żadna z niego nie ſzłá *conniuentia*; w tákowey mierze bez *ſcrutinium* przyſięga mu być ma nákazána. *Ibid.*

Po tym, tákowych *pro hoſtibus Patriæ, & perpetuis bannitis* dekláro-wano, y Stároſtom ich imáć, y exekucyą z nich czynić roskazano: A ieśliby potrzebá było, Stároſtá, Vniwerſałem Krolewskim, Powiát ſwoy ruſzyć ma, á ieśliby y tym podołáć nie mogł, bliższemu Stárośćie, áby ſwoy tákże Powiát ruſzył, y pomogł mu, oznáymi. Ktorzy Stároſtowie powinni to uczynić, *ſub pœna Legum*, á Szláchtá ruſzyć ſię, *ſub pœna centum marcarum*. Do czego y Hetmáni Koronni z Woyskámi Rzeczypoſp. dopomoc powinni, zá requiſitią Woiewodow y Stároſtow. *A.* 1609. *fol.* 892. *tit.* O ludźiách ſwawolnych.

Poznáńskie, Káliskie, Sędomirskie, Płockie, Woiewodztwá, y Ziemiá Dobrzyńska y Socháczewska, to ruſzenie Powiátow, do Bráći biorą, á ná W. X. Lit. ściągáć ſię nie ma. *Ibid.*

Po tym, że tákowi *pœnæ perduellionis* podlegáć máią, dekláro-wano. *A.* 1613. *f.* 1. *t.* O podnoſzeniu woien.

A ktorzyby, rozboyniczem ſpoſobem, do Wołoch y Węgier wpadáli, *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis ſint*, *ad inſtigationem* bądź Cudzoźiemcá ukrzywdzonego, bądź Vrzędu ktoregokolwiek, bądź *cuiuscunq; pro ſecuritate publica inſtigantis*, pod Conſtitucyą *A.* 1588. O Rozboynikách Woiewodztwá Ruskiego, (*v. tit.* Rozboynicy) podpadáią. A Pánowie u ktorychby ie pozew ábo áreſt záſtał, w Grodźie, ábo ieśli Commiſſia roczna z Wołochy ſtánie, przed Commiſſarzámi, *ſub pœna quingentarum marcarum, & damnorum iuramento per actorem liquidatorum refuſione*, ſtáwić ie powinni. *Ibid. fol.* 20. *tit.* O ſweywoli pográniczney.

Finaliter, ktoby z Korony, lub z W. X. Lit. ná potym *infeſtis ſignis*, w Wołoską y Multáńską Ziemię náiezdźáć, y pokoy z Ceſarzem Tu re-

reckim tárgác ważył ſię; tákowego káżdego powinien *Inſtigator* Koronny pozwáć ná Trybunał, á tám záraz *pæna Infamiæ & confiſcatio bonorum* ná pozwánym skazána być ma. A ieśliby *Inſtigator* w tym niedbáły był, y o tákie *crimen* záraz, skoro ſię ſtánie, nie pozywał; winą dwu tyśięcy zł. karány być ma, ktorą záraz powinien położyć, *ſub pæna bannitionis, toties quoties* niedbálſtwo to pokaze ſię ná niego. *A.* 1618. *fol.* 2. *tit. Pæna* ná tych.

Plura v. tit. Kozacy.

Pacta, Slązacy y Węgrowie, ieśli *violare non deſinent*; *Conſtitutio A.* 1532. uchylona ma być; á tákowych naieźnikow, y gwałtownikow żaden przechowywáć nie ma, áni w Domu ſwoy przyimowáć, *ſub pæna de guerris. A.* 1578. *f.* 341. *t. De violentijs ab exteris.*

Pacta z Krolem IM. Węgierskim y Czeskim Leopoldem záwárte w Wiedniu, ápprobowano. *A.* 1658. *fol.* 2. *tit.* Approbácya.

Y z Krolem IM. Duńskim. *Ibid.*

Y z Kurfirſztem IM. Brándeburskim. *Ibid. fol.* 3. *tit.* Approbátia.

Y przed tym z Commiſſarzámi Szwedzkiemi. *A.* 1635. *fol.* 1. *tit.* Approbátia.

O Commiſſiách do tráctowánia o pokoy z poſtronnemi. *vide tit.* Commiſſie.

PARRICIDIVM.

KToby Oycá, Mátkę, Brátá, Sioſtrę, Stryiá rodzonego, Męzá, Zonę, y pokimby ſię Succeſſiey ſpodźiewał, zábił; pozwány do Krolá, álbo Stároſty onego mieyſcá, *teſtimonioq; ſufficienti bonæ famæ & poſſeſſionatorum Nobilium convictus*, ná gárdle ſrożſzą śmiercią ma być karan. A ieśli nie ſtánie, *eo ipſo* ma być bezecnym, á iednák Stároſty będźie powinność, ſzukáć go, y poimawſzy, káżdego czáſu ná gárdle karáć. A dźieći tákowego, od wſzelákich ſpadkow po zábitym, máią być oddalone, á krewnym bliżſzym, ktorych ieśliby nie było, dálſzym *cedere*. *Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 309. *tit.* O zábiciu.

Herburt. f. 179. *t. Fratricidæ, parricidæ, ſororicidæ, non ſuccedũt in bona occiſorum, & infames iudicantur.*

A między Męzem y Zoną, wſzytkie dárowizny, wiáná, poſagi, ſpadki, y iákieſzkolwiek zapiſy, tęmu, ktoryby Przyiaćielá zábił, upadáć, á Dźiedźicom zábitego, ábo ieśliby dźieći nimiał, Przyiaćiołom onegoſz *cedere* máią. *Ibid.*

Tákowy Męzoboycá będąc pozwány, (ktory pozew ma być przez woźnego y dwuch Szláchtę, w domu iego, ábo ná dobrách, czteremá Niedźielámi przed terminem położony) powinien na pierwſzym roku iáko záwitym ſtánąć y odpowiádáć, bez wſzelákiey exceptiey, y dilátiey. Ná tymże Roku, ábo ná Rokach Ziemskich, ábo Grodzkich, powinná ſtroná obrázona Swiádkow miánowáć, y onych po tym w ſześć niedźiel wnieść, w ſwoim Powiećie, ábo przed Krolem. *Ibid.*

Ktoby ná zdrowie Rodźicow iáwnie, lubo potáiemnie náſtępo-

wał, ábo ránił; ma być ſądzony iáko *violator ſalui Conductus*. *A.* 1578. *fol.* 340. *tit. De Iniurioſis erga Parentes.*

O Dźiećiách v. tit. Dźieći.

§.

PŒNÆ: TALIONIS.

Herburt. f. 54. t. Calumniatoria citatio.

Idem ibid. t. Si quis calumnioſe citaverit aliquẽ pro invaſione domeſtica.

Et f. 521. t. De violatione virginũ & oppreſſione viduarum, & maritatarum.

Poena talionis, zá potwarny pozew, tám ma być uznána, gdźie pozew produkuią. *Saluâ appellatione* do Krolá. *A.* 1550. *f.* 6. §. Pozwy potwárne.

Pœnam talionis ſto grzywien ná tego, ktoryby kogo potwárnie pozwał, y *ex ciuili criminalem cauſam* uczynił, záłozono: ktorą, *in inſtanti*, od Sądu nie odchodząc, powinien połozyć, y ſzkody, ktore *Actor* poprzyſięze, y *expenſas litis* zápłáćić, y ktęmu dwánaśćie Niedźiel w wiezy Ziemie ábo Powiátu ſwego ná dnie śiedźieć ma. *A.* 1565. *fol.* 100. *tit.* O rzeczách ktore ſię poczćiwośći dotyczą.

Ale z Criminałow Grodzkich y Ziemskich, tá *pœna non irrogatur. Ibid.*

Ieſzcze *pœna talionis irrogatur*, gdyby kto *ex ciuili cauſa criminalem* czyniąc, ná Seym ábo zá Dworem kogo pozwał; y tákowa ſpráwá ma być *ad forum competens* odeſłána, *luitis ut ſupra pœnis. A.* 1578. *fol.* 328. § *Exceptis cauſis.*

O tymże w Ordynácyey Wołyńskiego y Brácławskiego Woiewodztw Trybunału. *A.* 1589. *f.* 539. *t.* Co ſądźić máią.

Reáſſumowano o tym Conſtitutią *A.* 1565. do Sądow Kápturowych. *w Confœderatiey Generálney Wárſzawſkiey, ſub Interregno. A.* 1587. *fol.* 408. §. A gdźieby.

Po tym *pœnam talionis pecuniariam*, ná grzywien dwieśćie, podnieſiono, *cum declaratione*, że *pœna talionis* iść nie ma, gdźie ſię pozwány od przyſięga. *A.* 1588. *fol.* 465. *tit.* O rzeczách ktore ſię poczćiwośći dotyczą.

Vide tit. Spráwy. *& tit. Crimina.*

Pœnâ talionis tákże karány być ma, kto komu nie dowiedźie złodźicyſtwá. *v. tit.* Licowny rok.

§.

REVOCATIONIS.

PÆnâ *reuocationis* karány być ma, ktoby zá uproſzeniem káduku, urodzenie czyie obelzył. &c. *v. tit.* Káduki.

Pœna & crimen Peculatûs. v. tit. Podskárbi.

Pœna & crimen Perduellionis & læſæ Maieſtatis. v. tit. Crimina.

Pámietne. Pereſudy. v. tit. Salaria.

Reliquas pœnas, propriis in locis reperies: quæ occurrent, dum res atq; Leges, quibus indigebis, quæres.

PIE-

PIECZĘTARZE: PIECZĘCI.

KAnclerz, y Podkánclerzy, Koronni, przećiwko Státutowi Krolá Alexándrá, *de bonis Menſæ Regiæ*, nie máią liſtow wydawáć, ná donácye, obligácye, wendycye, *feuda, ſub amiſſione Officij, ad inſtigationem Nuntiorum Terreſtrium. A.* 1562. *fol.* 21. §. Státut Krolá Alexándrá.

Pieczętarze oboygá Narodow, żadnych Przywileiow, ná zmnieyſzenie dochodow ſtołu Krolewskiego, pieczętowáć nie máią. *A* 1638. *fol.* 3. *tit.* O Oekonomiách.

Cancellario & Vice-Cancellarius, Literas contrarias Iuri nedent. vide. Herburt. f. 56.

O tym, czego Pieczetarze ábo ich Káncellárye przeſtrzegáć máią, żeby z Káncelláriey nie wychodźiło; ná ſwych mieyſcách naydźieß, gdy práwá iákiego potrzebuiąc ſukáć bedźieß: á oſobliwie pod tytułami: Cáncellária. Sądy.

Pieczęći, Koronna przy Koronnych, Litewska przy Litewskich, Kánclerzách, y Podkánclerzech, być maią. *A.* 1586. *fol.* 255. §. Obiecuiem teſz.

Idem ysdem verbis. Ibid. fol. 277. §. Obiecuiemy teſz.

Liſty, y Przywileie wſzelákie, do Inflant, pod dwiemá pieczęćiámi, Koronną, y Litewską, máią być dawáne, *ſub nullitate. A.* 1589. *fol.* 508. *tit.* Odpráwá Liſtow y Przywileiow.

Tákże Dekretá Aſſeſſorskie, Bánnicye, Gleyty, Sublewácye. *v: tit.* Inflánty.

Ale Pozwy Zadworne y Seymowe, pod Ziemską pieczęćią mogą być dawáne. *A.* 1598. *fol.* 709. §. Iſz teſz Inflántczykowie.

Pieczęć Koronna do Koronnych, Litewska do Litewskich, á do Inflántskich obiedwie máią być przykładáne. *A.* 1607. *fol.* 840. *tit.* O nie wydániu Przywileiow.

Pieczętarze Litewſcy, y Piſarze, przeſtrzegáć tego máią, áby Pozwy Zadworne, ná Szláchtę nie były *temerè* wydawáne, o dobrá Krolewskie, áſzby *delator* pokazał, że są Krolewskie, y do diſpoſitiey Krolewskiey przypádłe. Tákże áby nie były wydawáne bez delátorá. O dobra iednák do ſtołu Krolewskiego należące, ktore są *liquidi iuris*, tákże y o prowentá Krolewskie, wolno Inſtigatorowi y bez delátorá pozywáć. *A.* 1598. *fol.* 698. *tit.* O Pozwiech Zadwornych w W. X. Lit.

Ták Koronni, iáko y Litewſcy Pieczętarze przeſtrzegáć máią, áby Stároſtwá Inflántskie, nád álternatę, nie były conferowáne, *ſub amiſſione Officij. A.* 1589. *fol.* 508. *tit.* Stároſtwá.

Pieczętarzom Koronnym, y W. X. Lit. mieyſce záraz po Márſzałku Wielkim W. X. Lit. á Marſzałkom Nadwornym, po Podskárbich Wielkich, náznáczono. *A.* 1635. *fol.* 18. *tit.* O Mieyſcu w Senáćie Pieczętarzow W. X. Lit.

Pieczę-

Pieczętarz nie może być oraz y Hetmánem y Pieczętarzem, ták w Koronie, iáko y W.X.Lit. *v. tit.* Hetman.

Pieczętarzow oſobnych, Narodowi Ruskiemu, ná Vkráinie, mieć pozwolono, *cum dignitate Senatoria.* Ktorzy według rothy przyſięgę wykonáć máią, przydawſzy tęn punkt, iſz przećiwko Commiſſiey Hádyáckiey, nic pieczętować nie będą; y owſzem tego przeſtrzegáć będą, áby tęmu poſtánowieniu przez Conſtitucye, ábo Dekretá Seymowe y Zadworne, *Reſcripta*, Vniwerſały, Przywileie, nic ſię przećiwnego nie dźiało. Do ktorych Pieczętarzow Vrzędu y Káncellárney, należeć będą wſzytkie tylko Duchowne grátie, Metropolie, Epiſcopie, Humenie, y *Beneficia* (ktore Krol podawáć ma:) tákże wſzytkie grátie, nie tylko Duchowne, ále y Swieckie, w Woiewodztwách, tylko Kijowskim, Brácłáwskim, Czerniechowskim. tákże Sądy z Miaſt Krolewskich tylko pomienionych trzech Woiewodztw, y dekretá wſzelákie, ták Zadworne iáko y Seymowe. A cokolwiekby *in contrarium* tego poſtánowienia wyſzło z Káncellárney Koronney, ábo W. X. Lit. to *pro irrito* być ma, y *impetrator* tákowego Przywileiu, nie tylko Przywiley trácić, ále y winą dźieśiąćiu tyśięcy kop Litew karány być ma: O co *forum* przed Krolem, *ex ſpeciali regeſtro. Z Commiſſiey Hádyáckiey. A.* 1659. *fol.* 52. §. *Priuatis* wſzytkim.

Pieczętarze, Conſtitucye Seymowe, ná Seymiki Relácyine, poſyłáć máią. *v. tit.* Conſtitucye.

Pieczętarzow oboygá Narodow, ná Seymie trzećim w W.X. Lit. álternatá. *v. infra tit.* Seym. *A.* 1673.

Pieczęći prywatney w ſpráwách publicznych, Krol nie ma záżywáć. *v. tit.* Krol.

O Pieczęći Pokoiowey y Sygnećie. *v. eodem tit.* Krol.

Pieniądze Poſelſkie. v. tit. Poſłowie.

§.

PISARZE ZIEMSCY.

Herburt. f. 302. t. Eſpiritualibus.

PIſarzem Ziemſkim oſobá Duchowna być nie może. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Iſz káżdy.

Idem f. 301. t. Notarij terrarum.

Piſarze ſami u Sądow śiadáć máią, *ſub amiſſione Officij: ſaluo legali. Ibid: fol.* 5. §. Nie doyrzeniem,

Idem f. 404. tit. Sularia Collegarum Iudicij.

W brániu *ſalariorum* od pozwow, wzdawánia &c. według Sátutu Zygmuntá Pierwſzego Krolá záchowáć ſię máią. *Ibid. fol.* 7. §. Káncellária teſz.

Idem f. 303. t. Neq; Notarij.

Piſarz, áni Podpiſek, u Sądu ſwego, ſpraw odpráwowáć nie máią: *Ibid.* §. Przeſtrzegáiąc.

Piſarze Ziemſcy máią dopiſowáć ſpraw, z mieyſcá nie odiezdźáiąc, *ſub pœnis, in Statutis, expreſſis. A.* 1565. *fol.* 86. §. Ale w innych Woiewodztwách. *in primo verſu:*

Ale

Ale Krákowskiemu wolno, inſzych Powiátow w Krákowie dopiſoſować. *A.* 1589. *f.* 580. *t.* Roki Ziemskie Krákowskie.

Piſarze Ziemſcy, *Acta* y *Decreta* Káſztellánow ſwoich, w Poſpolitem ruſzeniu, piſać máią. *A.* 1621. *fol.* 4. §. Piſmá y Dekretá.

Piſarzá Ziemskiego *liberam electionem* Zembrowskiemu y Oſtrołęckiemu Powiátom, y Nurskiey Ziemi pozwolono. *A.* 1565. *fol.* 104. *tit.* Piſarſtwa.

Piſarze Mázowieccy Ziemſcy, przez elekcyą od Szláchty obráni, á od Krolá podáni, Aktá Grodzkie ſami ſpráwować, y w ſwoiey mocy miec máią. *Except. Maſou. A.* 1577. *f.* 298. *t.* O Piſarzu Ziemskim.

Z tychże káżdy Podpiską przyśięgłego chować ma, dla potocznych ſpraw: *delinquente verò illo in Officio*, wolno ſtronie ukrzywdzoney, z Piſarzem ábo Podpiskiem o to czynic, ábo ná Wiecách, ábo przed Krolem, ábo *in ultima inſtantia, peremptoriè*, ták o ſzkodę, iáko y o winę. *Ibid.* *Herburt. f.* 303. *t. Notarij Vicenotarios habere poſſunt circa ſe.*

Ciſz, *Acta* Ziemskie, w káżdym Powiećie, w ktorych wieczne zapiſy, y intromiſſie, y gránice zápiſuią, powinni oſobno introligowáć, á *obligationum* tákże oſobno: y teſz wſzytkie *Acta* máią mieć w pilnym chowániu. *Ibid.*

Ciſz nie máią nic piſáć w Księgi Ziemskie, bez podpiſu Sędźiego y Podſędká, áni w Grodźie bez Vrzędu Grodzkiego. *Ibid.*

Zapiſy, wedle formularzá w Státućie opiſánego, piſać máią. *Ibid.*

Piſarz Ziemski Ciechánowski, przy Grodzkich Aktách, dla przyimowánia, powinien być ſam *præſens*, ábo Podpiską przyſięgłego, y dobrze oſiádłego w tymże Powiećie mieć. *A.* 1588. *fol.* 478. *tit.* Grod Ciechánowski wieczny.

W Zakroczymiu, w Liwie, Zembrowie, Podpiskowie ſtárśi, oſiedli być tákże máią, *ſub pæna centum marcarum*. *A.* 1589. *f.* 581. *t.* Grody wieczne Powiátow Mázowieckich.

Piſarzowi Ziemskiemu Mielnickiemu, *fundos & prouentus*, Mieſzczánie przywrocić máią, *ſub pæna* 400. *marcarum*. O co *forum* zá Dworem. A ze ná tęn czás Pisarz támeczny, Poſelską na Seym funkcyą ma, od Obywatelow tegoſz Powiátu: ze o nie odpráwowánie pozycyey, trudnośći od nikogo mieć nie ma; *ſub nullitate cauſæ intentatæ*, dekłárowano. *A.* 1607. *f.* 849. *t.* O zbudowániu Domu ſądowego.

Piſarze Ziemſcy, Czerniechowski y z Nowogrodká Siewierski, álternatę ſwoię, iáko y Kijowſcy, miec máią w Trybunale. *A.* 1638. *f.* 44. *t.* Conſerwaty.

Ná mieyſce Piſarzá Ziemskiego Sándomirskiego Vrodz. Bieykowskiego iáko *paralitici decumbentis*, ſurrogowano Vr. Iozefa Iáwornickiego Podſtárośćiego Chęćińskiego. *A.* 1673. *fol.* 30. *tit.* Subſtitucya Piſarzá:

Woiewodz: Sendomirskie, Piſarzá Ziemskiego Sendomirskiego, ná Sądy ſwoie Kápturowe, do piſania ſpraw, obrało było, ná Zieżdżie okázowánia, *ſub Interregno. A.* 1587. *f.* 426. §. Do ktorych.

Piſarz Ziemski Grodźiński, iſz ieſzcze nie przyſiągł, ná blisko przyſzłym Seymiku Relácyinym uczynic to ma. *Conſæd. General. Varſau. ſub Interregno. A.* 1648. *f.* 4. §. A iſz Piſarz.

A Sánocki wykonác przyſięgę może ná pierwſzych ſądách Káptu-rowych. *Ibid. fol.* 5. §. Tákże Piſarz.

W Grodźie Smolenskim lubo Piſarzá Ziemskiego nie máią, zapiſy iednák wſzytkie támże zeznáne, ták zupełną moc mieć będą, iákoby były przed ſamem Piſarzem zeznáne. *Ibid.* §. w Grodźie Smoleńskim.

De ſalarijs Piſarzow Ziemskich. *v. tit. Salaria.*

O Piſarzách Ziemskich Litewskich. *v. infra* Piſarze Trybunálſcy.

§.

GRODZCY.

PIſarze Grodzcy, w Poznáńskim, Káliskim, Sierádzkim, y Łęczyckim, Woiewodztwách, tákże w Wieluńskiey y Goſtyńskiey Ziemiách, przyſięgli y oſiedli być máią, *ſub priuatione Officij*: w Poznáńskim y Káliskim iednák Powiećie, tákże w Brzeskim y Inowłocłáwskim Woiewodztwách, tylko przyſięgli. *A. 1565. fol.* 102. *tit.* Przyſięgá Piſarzow Grodzkich.

Krákowski przyſięgły y oſiádły być ma. *A.* 1589. *fol.* 517. *tit.* Aktá Grodzkie Krákowskie.

W Miedźiale Piſarzá przyſięgłego, dla zeznawánia tylko woznych, Stároſtá Oſmiáński mieć powinien. Ktory, wypiſy z Kſiąg, pod pieczęćią Stároſty Oſmiáńskiego, y z podpiſem ſwoim, wydawáć będźie. *A.* 1590. *fol.* 586. *tit.* O Piſarzu Oſmiáńskim.

Reáſſumowano tę Conſtitutią *in toto, cum hac declaratione*; że y dobrze oſiádły być powinien, tylko dla opowiádánia, y zeznawánia woźnych: y deklárowano, że wypiſy iego ták wazne káżdemu do ſpraw być máią, iáko y Piſarzá Oſmiáńskiego Grodzkiego. *A.* 1609. *f.* 911. *t.* Piſarz Oſmiáński w Miedźiale.

Piſarze Grodzcy, w Sendomirskim Woiewodztwie, przyſięgli y oſiedli być máią. *A.* 1589. *fol.* 580. *tit.* Grody Wieczne Sandomirskie.

Kámieniecki, y Látyczowski przyſięgli y oſiedli *hæreditariâ poſſeſſione* być máią. *A.* 1616. *f.* 25. *t.* Grody wieczne.

Chełmiński, Málborski, y Pomorski, w Ziemiách ſwoich, *poſſeſſionati* być, y przy Aktách rezydować máią. *A.* 1611. *fol.* 31. *tit.* Kſięgi Ziem Pruskich.

W Ziemiách Ruskich, Piſarze Grodzcy oſiedli być máią, á Podpiſkowie ſtárſi przyſięgli. *A.* 1631. *fol.* 25. *tit.* Grody wieczne Woiewodztwa Ruskiego.

Tákże

Tákże y w Woiewodztwie Beſkim: á Podpiſek ſtárſzy ma być *juratus, perſona idonea, & Nobilis. A.* 1635. *fol.* 34. *tit.* Grody wieczne Woiewodztwá Beſkiego.

Piſarzá Grodzkiego Poznáńskiego Surrogator. *v. tit.* Surrogator.

De ſalariis Piſarzow Grodzkich. *v. tit. Salaria.*

Piſarz, álbo Referendarz W.X.Lit. *aſſidere* powinien, *ſub tempus Iudiciorum Aſſeſſorialium*, Spraw Ziemie Inſlántskiey *v. tit.* Inſlánty.

O Piſarzách Grodzkich Litewskich, *vide ſub ſequenti paragrapho* Trybunálskich.

§.

TRYBVNALSCY.

PIſarze Ziemſcy Wołyńſcy, iáko Aktá Trybunálskie piſać máią, *v. tit.* Trybunał.

Piſarze Trybunálſcy, Ziemſcy, y Grodzcy Litewſcy, y Podpiskowie ich, depáktować, y wydawánia ſpraw omieſzkiwáć nie máią, *ſub pœna* ſtá kop Litewskich: O co *forum* Trybunał, *ad inſtantiam* ukrzywdzonego: A ſtrony powinne będą Controwerſie, y inſze ſpráwy, do Piſarzá, naydáley do trzećiego dniá oddawáć. *A.* 1616. *fol.* 42. *tit.* O Piſarzách.

Piſarz Trybunálski Litewski, gdyby pod Trybunał umárł; ieden z Deputatow, ná mieyſce iego, ma być ſurrogowány, y przyſiądz rotha Piſarską. A księgi wſzytkie ſpraw Trybunálskich, zá ſwego ſpráwowánia, naydáley w ſześć niedźiel, po odſądzeniu Trybunału, do Sędźiego y Podſędká Ziemskiego onego Powiátu, zápieczętowawſzy, oddáć powinien. Wypiſy iednák y Widimuſy z Ksiąg dawnieyſzych Trybunálskich y Ziemskich, w ſpráwách przez zmárłego Piſarzá odpráwowánych, Sędźia y Podſędek, pod pieczęćiámi, y z podpiſem rąk ſwoich, ludźiom potrzebuiącym wydawáć máią, do obránia y konfirmowánia inſzego Piſarzá. *Ibid. fol.* 43. *tit.* O Piſarzu Trybunálnym.

Piſarz Trubunálski W.X.Lit. ſąm od tąd záwſze, bez korrygatorow, powinność ſwoię, podług przyśięgi, odpráwować ma. A nád dochod w práwie opiſány, wedle Conſtitucyey *A.* 1616. áni przez ſię, áni przez Subſtitutow ſwoich nic wyćiągáć nie powinien. A gdźieby, nád Práwo, co nákimkolwiek wźiął, ábo w Dekrećie, mimo nákaz Sądowy, ublizenie iákieykolwiek ſtronie uczynił; według pomienioney Conſtitutiey (ktora *reaſſumitur*) ſpráwować ſię będźie powinien. *A.* 1635. *fol.* 30. *tit.* O Piſarzu Trybunálskim W. X. Lit.

Piſarze Trybunálſcy W.X.Lit. we wſzytkim, według práwá dawnego, záchować ſię powinni. Ani ſami przez ſię, áni przez Subſtituty ſwoie, niesłuſznym brániem dochodow, ſtron ággráwować nie máią. Terminatory, z ſwoich dochodow, zá ich prace, kontento-

wáć máią, á to wſzytko, *ſub pœna mille florenorum, per medietatem actori & Iudicio* w Trybunale, zá nákazem, ábo pozwem od ukrzywdzonego wydánym, *ſoluenda*. *A.* 1641, *f.* 15. *t.* O Piſarzach Trybunálskich.

Tenże od tąd Dekretá Trybunálskie, álbo ſam piſać, ábo dwu tylko przyſięgłych Podpiskow, ktorzyby tákże *ex nunc de non revelandis* tylko *ſecretis* przyſięgáli, w Kole Trybunálskim, przy ſobie mieć będźie: A ći, *ad mundum*, dekretá przepiſawſzy, nie w konfuzyey, ále záraz po ſentencyách czytáć, y do podpiſu Márſzałkowskiego, y Deputatá, ktorego ſię Woiewodztwo ſądźi, dawáć powinni. *A.* 1647. *fol.* 7. §. A że Piſarz Trybunálski.

*De contravention*e tey Conſtitucyey. *v. t.* Trybunał W.X.Lit.

Item, pro lege perpetua, poſtánowiono, áby Piſarz w Trybunale W.X.Lit. nie wprzod záſiadł, áſz przyſięgę wykona, *ſuper non revelanda ſecreta*: ze nic nád Práwo w Káncellárıey Trybunálskiey od ſpraw wyćiągáć áni ſami, áni Regenći nie będą; Co uczyni podług Conſtitucyey *A.* 1647. y Regenći, ná tymże początku Trybunału, záraz po obránym Márſzałku, toſz uczynić powinni. *A.* 1667. *f.* 63. *t.* Trybunał w W.X.Lit.

Piſarzow Trybunálskich *ſalaria v. tit. Salaria.*

§.

POLNI.

PIſarze Polni przyſięgli być máią. *A.* 1591. *f.* 613. *t. Diſciplina Militaris*.

Piſarzom Polnym, ták Koronnym, iáko y W.X.Lit. przyſiądz kazano było, przy rachunku, ze ſpráwiedliwie Poczty piſali. *Ibid. f.* 612. §. Przed tęmiſz Podskárbiemi y Deputaty.

Formam iuramenti Notarij Exercitus. v. in Statut. Herburt. f. 248.

Po tym, żeby Piſarz Polny przyſięgły był, iáko *fidelitèr & abſq; fauore* Woysko popiſować, y ábſentie odiezdźáiących zołnierzow notować będźie, poſtánowiono: Ináczey, ieśliby przyſięgły nie był, liczbá iego nie wazna, áni przyimowána być ma. *A.* 1616. *fol.* 10. *tit.* O Piſarzu Polnym.

Ná káżdy mieśiąc ma piſać Piechotę, ták Niemiecką, iáko y Polską y Węgierską: á ieśliby w tym iáka iego *negligentia* byłá, liczbę z tego ná Seymie uczynić powinien. *A.* 1621. *f.* 20. *t.* O Piſarzu Polnym.

Piſarze Polni, *ſalario* w práwie opiſanym kontentować ſię, y z niego *Vicesgerentij* ſwoie odpráwować máią. *A.* 1616. *fol.* 6. *tit.* Obiáśnienie *ſalariorum*.

Piſarz Polny, o dźiáłách Woyská Quárćiánego, ma záwiádować, *ſub pœnis* o Quarćie. *A.* 1625. §. A iſz teſz pewna liczbá.

Piſarz Polny obecznie ma być w Woysku, ábo mieć przyſięgłe Subſtituty. W czym ieśliby ſię iáka *negligẽtia* ſtáłá, Posłowie Ziemſcy,

ſcy, po wysłuchániu liczby Skárbowey, upomnieć ſię tego, *in facie Reipub.* powinni: A iſz Woyská ná tęn czás ſą rozdwoione, y w Pruſiech, y ná Vkráinie: tedy przy iednym Piſarz ſam, á przy drugim Subſtitut iego być ma. A w Pruſiech przy popiſie máią być dwá Commiſſarze. Subſtitutowi Piſarzá Polnego iść *ſalarium ex ærario publico* nie ma. *A.* 1628. *tit.* O Piſarzu Polnym.

Tę Conſtitucyą przyięło y W.X.Lit. *Ibid.*

O Piſarzu Polnym, reáſſumuiąc W.X.Litewskiemu wſzytkie Conſtitucye, wárowano, áby przyſięgi ná tęn Vrząd nie wykonawſzy, Vrzędem ſwym nie ſzáfował: *Item* áby według przyśięgi ſwey popiſow nie omięſzkiwał, y áby ſam Roty iezdne, w káżdey cwierći roku, á pieſze káżdego mieśiącá popiſował: y zadnemu Towárzyſzowi, nád trzy konie, pocztu nie przyimował. *A.* 1633. *fol.* 19. *tit.* O Piſarzu Polnym W. X. Lit.

Piſarz Polny W.X.Lit. z doſtoieńſtwem Senatorskim, trzymáć nie powinien Vrzędu tego. *Ibid.*

O powinności Piſarzow Polnych, Conſtitucye wſzytkich Seymow reáſſumuiąc, y ápprobuiąc *in toto*, poſtánowiono, áby Piſarz Polny, Woysko wſzytko w cwierć roku popiſawſzy, regeſtrá z podpiſem ręki ſwoiey, do Skárbu, á po tym do Márſzałká Poſelskiego, ná początku káżdego Seymu, *ſub priuatione Officij*, oddawał. Ináczey, bez tákowego regeſtru, Skarb, żadney Chorągwie zołdu wydawáć nie ma. *A.* 1654. *fol.* 5. *tit.* O Subſtitućie Piſarzá Polnego.

Ná mieyſce Piſarzá Polnego Koronnego, w więźieniu, zoſtáiącego, poki nie powroći, podano Subſtitutá Vr. Máryaná Láskolskiego Strażniká Woyskowego, z tym dokładem, áby tęn Vrząd *fideliter*, według Práwá, ádminiſtrował, *præuio iuramento corporali, iuxta rotham* Piſarzá Polnego. *Ibid.*

O Vrzędźie y przyſiędze Piſárzá Polnego W. X. Lit. dawne Conſtitucye reáſſumowano, *cum hac declaratione*: áby Chorągwie iezdne, co cwierć roku, á pieſze w mieśiąc, zá wiádomośćią Hetmáńską, ſam przez ſię, álbo przez Subſtitutá przyſięgłego popiſował, á regeſtrá podpiſáne, záraz po popiſie, iedne do rąk Hetmáná W. W.X. Lit. á drugie do Skárbu W. X. Lit. ná początku Seymu káżdego, oddawał, *ſub pæna priuationis Officij*: O co *forum* ná Seymie, *ad inſtantiam* káżdego Posłá. Tá iednák *pæna* do nie oddánia tylko regeſtrow popiſowych śćiągáć ſię ma, bo ieśliby, w borgu będąc Woysko, piſać ſię niechćiáło; przy nim żadna nie zoſtánie winá. *Ibid. fol.* 30. *tit.* O Piſarzu Polnym W.X.Lit.

O Władzy Vrzędu, y prærogátywie Piſarzá Polnego Koronnego, Conſtitucye y Práwá wſzytkie reáſſumuiąc, poſtánowiono, áby Commiſſarze od Woiewodztw y Ziem, do wypłácenia Woysku ná Woiewodztwá, *vigore* Trybunału Rádomskiego *A.* 1667.

rozebránęmu obráni, bez podpiſu Piſarzá Polnego Koronnego ná regeſtrách, zaſług nie wydawáli, *ſub reſtitutione de ſuo* tychże ſum. O co *forum* w Trybunale *in regeſtro mercè fiſci* bycma. *A.* 1673. *fol.* 17. *tit.* O Piſarzu Polnym Koronnym.

Piſarſtwá Metryki Koronney. v. tit. Metryká Koronna.

Piſarze Seymowi. v. tit. Dekretá.

Piſarze Celni. v. tit. Cła. tit. Mytá.

Piſarze Skarbowi. v. tit. Podſkárbi.

Piſarze Grániczni. v. tit. Podkomorzy.

P I W O.

Contrarium id Statuto Alberti Regis. Herburt f. 69. t. Ceresiſia.

PIwá Wrocłáwskiego nie ma nikt ſzynkować, *ſub pœna quatuordecim marcarum, per Capitaneum loci decernenda*: y wolności do ſzynkow tákowych piw, komuby od Krolá nádáne były, *caſſantur. A.* 1578. *fol.* 335. *tit.* O Piwo Wrocłáwskie.

Piwá przewoźnego, w Piotrkowie, nikt ſzynkować nie ma, *ſub pœna centum marcarum, & amiſſione* piwá tákowego. O co *forum* Grod Piotrkowski, *ad inſtantiam Inſtigatoris Officij Caſtren. abſq; appellatione. A* ieśliby, do dworá Szlácheckiego, tákowe piwá ná ſzynk były przywieźione; powinien tęn Szláchćic z Szynkarzá nieodwłoczną ſpráwiedliwość uczynić, ábo ſam zań w Grodźie odpowiádáć, winę odłożyć, y rzecz oſądzoną ábo dekret odnieść, *ſine appellatione, ut ſupra.* Stárośćie iednák Piotrkowskiemu wolno piwá przewoźne przez Vrzędniki ſwe brác, y według woli ſwey obracáć. *A.* 1613. *fol.* 16. *tit.* O Piwie przewoznym.

Ani do Poznánia, ták z Máiętnośći Szlácheckich, iáko y z inſzych Miaſteczek okolicznych, nie máią być piwá ná wyſzynk przywozone, pod utraceniem tegoſz powá. Czego Vrzędnicy do tego w Mieśćie tym należący *ſeriò* doglądáć, y záraz exekuyą czynić máią. Nikomu iednák, ná potrzebę prywatną, tá Conſtitucya nie zágradzá, piwá ſobie z kądkolwiek, lub z Cudzych Kráiow, przywieźienia. *Ibid. f.* 27. *t.* Przewoźne Piwo.

Piw y gorzałek, w Miáſtách y Miaſteczkách Woiewodztwá Płockiego, oſobliwie w Płocku w Kánoniách, y Domach Klaſztornych, Kośćielnych y Szlácheckich: tákże w Płońsku w domách Szlácheckich y Klaſztornych, nie godźi ſię ſzynkować, oprocz ſamych mieyskich, *ſub confiſcatione* tákowych liquorow: względem ktorego zábránia *nulla impetitio in ullo foro* być powinna. *A.* 1667. *fol.* 20. *tit.* Czopowe Woiewodztwá Płockiego.

Piwá robić w Miáſtách, bez Cechu, nikomu ſię nie godźi. *v. tit.* Miáſtá.

Pobor, Poborcy, y Podymne. v. t. Podatki.

P O C Z E T.

POczet ná Seym tego, ktory ieſt pozwány, *ratione læſæ Maieſtatis.* Pocet ná Commiſſią. Poczet ná Wizyą. Poczet ná Trybu-

nał.

nał, y ná inſze ſądy : Poczet ná Gránicách, między Ruskim, Bełskim, Podolskim, á Wołyńskim Woiewodztwem. Poczet Żołnierski. *v. tit. Crimina. tit.* Commiſſie. *tit.* Trybunał. *tit.* Sądy. *tit.* Gránice. *tit.* Zołnierz, *tit.* Woysko.

PODATKI.

	Anno
PODatki ktore uchwalone były, ná potrzeby Rzeczypoſp. *in volumine Conſtitutionum*, te ſię náyduią. Naprzod Pobor łanowy. *A.* 1557. *fol.* 12. §. Iſz teſz gwałtownęmu nieprzyiaćielowi.	1557.
Po tym Pobor łánowy, czopowe od wſzelákich liquorow, ſzos z domow mieyskich. *A.* 1564. *fol.* 69. *tit.* Vniwerſał.	1564.
Pobor tákże z czopowem y ſzoſem. *A.* 1565.	1565.
Tákieſz podatki, po Vniey z W.X.Lit. *A.* 1569.	1569.
Tákieſz *A.* 1573.	1573.
Takieſz *A.* 1576.	1576.
Tákieſz *A.* 1577.	1577.
Po tym Pobor z czopowem, ſzoſem, y do tego podatek, nád cło pográniczne, od Kupcow wſzytkich, woły zá gránice pędzących : y z oſobná od wſzelkich towárow inſzych, czwarty groſz, nád cło ábo myto pográniczne. Pogłowne Zydowskie. Podatek od pieniędzy ná intereſie. Pobor wodny. *Subſidium* od PP. Duchownych, *ſine derogatione* práwom y wolnośćiom ich, z chęći y miłośći ku Rzeczypoſp. pozwolone. *A.* 1578.	1578.
Teſz ktore *immediatè* Podatki. O poſtánowieniu tylko *ſubſidÿ* od od PP. Duchownych *declaratur*, iſz y Duchowieńſtwo religiey Græckiey, ktorzy máiętnośćiámi ſą opátrzeni, powinni mu podlegáć. Do tegoſz rátunku *excitantur* y PP. Senatorowie, Vrzędnicy, Dźierzawcy Krolewſczyzn w W.X.Lit. *A.* 1580.	1580.
Tákieſz podatki *A.* 1581.	1581.
Tákieſz, *excepto* PP. Duchownych. *A.* 1588.	1588.
Tákieſz iáko *immediatè:* y do tego Pogłowne w W.X Lit. Cygáńskie, Tátárskie, y Pogłowne od Kupcow cudzoźiemskich wſzytkich w Koronie hándluiących, á poſſeſſiey, áni práwá mieyskiego nimáiących. (*excepto* gośći, y Kupcow w Koronie oſiádłych) Pogłowne od Szkotow. Cło nowe podwyżſzone w W. X. Lit. *A.* 1589.	1589.
Tákieſz znowu iáko *immediatè* podatki. *A.* 1590. Ale ie znieſiono po tym było *in A.* 1591.	1590.
Po tym tákieſz, ná drugim Seymie, w tymże roku 1591. poſtánowiono, *excepto* Pogłownego Cygáńskiego, y cłá nowo podwyżſzonego w W. X. Lit. A o Szkotách *delaratur*, iſz ći ktorzy konie máią, od koni, á ktorzy ná ſobie opałki noſzą, od głowy ſwoiey, płáćić máią.	1591.
Tákieſz podatki, iáko *immediatè*. *A.* 1593.	1593.

Tákieſz

1595. Tákieſz znowu. O Szkotách tylko *declaratur*, iſz okrom Poboru, z oſobná od towárow rowno z drugiemi Kupcámi płáćić máią: *A.* 1595.

1596. A że niektore Woiewodztwá y Ziemie nie wydáły Poboru; kazano go wydáć, y ná Zydow pogłowne poſtánowiono drugie. A Ziemi Dobrzyńskiey, ze Pobor ná Seymiku pozwoliłá, y wydáłą; *approbatur*: y ma być do Skárbu oddány. *A.* 1596.

1601. Tákieſz iáko *immediatè* podatki. O Ormiánách oſiádłośći nimáiących, y o Zydách hándle prowádzących ma ſię teſz rozumieć, co o inſzych Kupcách. *A.* 1601.

1602. Tákieſz znowu. *A.* 1602.

1603. Tákieſz w Koronie tylko: á w W. X. Lit. ná to mieyſce, Czopowe, y myto nowe wodne y lądowe. *A.* 1603.

1607. Tu tákie, iáko *in A.* 1601. były. *A.* 1607.

1609. Tákieſz znowu, y z cłem nowo podwyżſzonem y z ſpławem wodnym, w W. X. Lit. *A.* 1609.

1611. Tákieſz: y do tego pobor od Kupcow pieniądze zá gránice wywożących: tákże czopowe W. X. Lit. *A.* 1611.

1613. Po tym Pobor z czopowem, ſzoſem, pogłownem Szkockiem, Zydowskiem, Tátárskiem, czwartym groſzem Kupieckiem, ſpławem wodnym, cłem nowem, y czopowem W. X. Lit. do tego, podatki, nád pobory, z każdego łanu, od nowey Szláchty, y Mieſzczan dobrá Ziemskie trzymáiących: y od pieniędzy ná intereſſie. á z Miaſt Pruskich, iáko Gdańska, Elblągá, Toruniá, Málborká, tákże z Rygi, y inſzych, mimo pobory, z káżdego domu po zł. 2. względem tego, iſz nie płácą czopowego, wedle uchwały Rzeczypoſp. iáko inſze Miáſta Koronne. Quártá *nomine* Donátywy, to ieſt, dwie czwarte częśći prowentow y dochodow wſzelákich, od Woiewodow, Stároſtow, Dźierzawcow dobr wſzelákich ſtołu Krolewskiego, w W. X. Lit. Trzy quárty Symple do Ráwy, z Krolewſczyzn w Koronie, y połowicá iurgieltow od Iurgieltnikow. *A.* 1613.

1613. Y ná drugim Seymie, w tymże roku 1613. tákieſz podatki.

1616. Po tym pobory z czopowem, ſzoſem, pogłownem Szkockiem, Zydowskiem, Tátárskiem, Czwartym groſzem Kupieckim. *A.* 1616.

1618. Tákieſz podatki znowu, y do tego, cło nowe y czopowe W. X. L. y Pogłowne od Kupcow Cudzoźiemskich, iáko *in A.* 1589. było. *A.* 1618.

1619. Tákieſz: A Woytowie y Szołtyśi, nád pobory, z łanu po zł. 2. płáćić maią. *A.* 1619.

1620. Po tym Pobory z czopowem, Szoſem, Pogłownem od Kupcow wſzelákich cudzoźiemskich w Koronie hándluiących, á oſiádłośći, áni práwá mieyskiego nimáiących. (co ſię ma rozumieć y o fákto-

fakţorách ich) tákże z Czwartem groſzem *in duplo*, y podatkiem od Woytow y Szołtyſow, iáko *in A.* 1619. Tákże z quártą, duplą w Koronie, á w W.X.Lit. ſymplą, z Krolewſczyzn, dobrowolnie pozwoloną: *excepto* Oekonomiy Krolá y Krolowey. Tákże z pogłownem Zydowskiem, Tátárskiem: z cłem nowo podwyżſzonem y ſpławem wodnym, w W.X.Lit. Tákże z podatkiem od Szláchty nowey, iáko *in A.* 1613. y od Mieſzczan Ziemskie dobrá trzymáiących, y od pieniędzy ná płáćie, y z Miaſt Pruskich, z domow. *A.* 1620.

Po tym, Pobory z czopowem, ſzoſem, pogłownem od Kupcow wſzelákich cudzoźiemskich, *ut ſupra.* y z Czwartem groſzem, y cłá aukcyą, y z pogłownem Zydowskim, Tátárskim W. X. Lit. y z połowicą quárty do Ráwy ná S. Marćin, á drugą ná Swiątki, z Krolewſczyzny z Oekonomiy Krolá y Krolowey, w Koronie. *A.* 1621. 1621.

Tákieſz podatki: bez pogłownego Tátárskiego, y quárty. *A.* 1624. 1624.

Po tym, Pobory z czopowem, ſzoſem, pogłownem Kupieckiem, Zydowskiem, Tátárskiem, aukcyą cłá, czwartym groſzem, Czopowem W.X.Lit. podatkiem od Woytow y Szołtyſow, y od Duchownych religiey Græckiey, *nomine* donátywy, nád pobory, y od Szláchty nowey, y Mieſzczan dobrá Ziemskie trzymáiących, *excepto* Mieſzczan Krákowskich, y od pieniędzy ná intereſſie, y z quártą Symplą *nomine* Donátywy z Krolewſczyzn W.X.L. y z Cłem nowo podwyżſzonem, y ſpławem wodnym w *W.X.Lit. A.* 1626. 1626.

Tákieſz iáko *immediate* Podatki, *excepto* Quárty *nomine* donátywy z Krolewſczyzn W. X. Lit. *w tymże roku* 1626. *ná drugim Seymie.* 1626.

Tákieſz, *excepto ut ſupra* Quárty, tákże *excepto* Szláchty nowey, y Mieſczan, y podatku od pieniędzy ná intereſſie. *A.* 1627. 1627.

Declaratur, że Szláchtá ktorzy przedawſzy Máiętnośći, w Mieśćie mięſzkáią, á pieniądze ná intereſſie máią, płáćić powinni. *Ibid.*

Po tym, Pobory zczopowẽ, ſzoſẽ, áukcyą cłá, czwartym groſzem, pogłownem kupieckiẽ, z Donátywum w W.X.Lit. Kupieckiem, tákże z podatkiem od Szláchty nowey, y Mieſczan dobrá Ziemskie trzymáiących: ktore dobrá, rozumieć ſię máią, Szlácheckie prywatne, nie te, co *antiquitùs* od Krolow ábo Xiążąt Mieſczánom nádáne. *A.* 1628, 1628.

Tu ſpoſob wybieránia ináczey, ániżeli w przeßłych Vniwerſałách ieſt, opiſano.

Po tym, Pobory, czopowe, ſzos, aukcya cłá, czwarty groſz *in triplo*, Pogłowne Zydowskie, cło w W. X.Lit. nowo podwyżſzone, y ſpław wodny zwyczáyny, y Czopowe, y Pogłowne Zydowskie. *quod vide per aliquos titulos.* do tego Podymne nowe; ktorego 1629.

modum wybieránia *latè vide. A.* 1629. *fol.* 4. Podatek od Kupcow y Przekupniow: gdźie *ſpecificătur* rzeczy, y ſpoſob wybieránia onego opiſany *fuse*, od czego, y iáko płáćić máią. *Ibid. fol.* 6. Zoſobná od Kupcow Koronnych *donativum* 100. tyſięcy zł. *Ibid. fol.* 8. Tákże podatek od Ormian, Perſow, Grækow, Szkotow, *vagabundus*, ktorzy *jus ciuitatum* nie máią, 20000 zł. *fol.* 8. *Tu Inſtruktarz Celny W. X. Lit.*

1629. *Vrgeantur ſub pœnis*, (*quas vide*,) ći, ktorzy przeſzłego podymnego nie oddáli. Ná drugim Seymie. *A.* 1629.

Po tym, Podymne, iákie z przeſzłego Seymu było. *Item* podatek od Kupcow y Przekupniow. Y *Ewekta* do lat dwu. Y Pogłowne Zydowskie: w W. X. Lit. záś, Pogłowne Zydowskie, y Tátárskie. O czopowym piwnem, y miodowem, Conſt: *vide Ibid.* Donátywy *reſiduum* Kupcy złożyć máią *ſub pœna tripli cii penſionis*, tákże y *vagabundi*. Czopowe w W. X. Lit. wedle Conſtitucyey *Anni* 1628. wybieráne ma być. *De auctione ſubſidiorum declaratur Conſtitutio* Seymu przeſzłego 1629 iſz ſię nie tylko ná Ewektá, ále teſz y ná Indukta ściągáć ma. *Ibid.*

Po tym, iedne Woiewodztwá Pobor, á drugie, Podymne pozwoliły: także w Koronie. Czopowe ná dwie lecie: Ewektá y reſtaurácya dawnych skłádow. Czego *ordinationem late vide fol.* 3. *y w Vniwerſale poborowym*-Pogłowne Zydowskie. w W. X. Lit. záś, cło nowo podwyżſzone, y ſpław wodny zwyczáyny. Cło, *titulo auctionis*, od wſzelákich towárow, ktore Szlachtá ná przeday wodą y lądem prowádźić będą, (okrom zboż z gumien ich własnych) ktore od płácenia ceł wolne być máią) ná lat dwie, dobrowolnie od Szláchty pozwolone. od ktorego żaden *cuiuscunq; ſtatús & conditionis*, żadnemi wolnościámi wymawiáć ſię nie ma, *ſub pœna confiſcationis* towárow. Szlachtá *ab euectis mercibus* tylko płáćić ie máią: á Kupcy, y inśi wſzelácy *plebeij, ab euectis & inductis*: *Item* Czopowe. Pogłowne troie Zydowskie. *A.* 1631. 1631.

Tu Inſtruktarz celny W. X. L. ná cło pod tytułem, Aukcya ſummy. Ibidem.

Czopowe reáſſumowano, *ſub pœna mille marc. in Iudicio Tribunalitio, ex delatione Inſtigatoris*, gdyby go kto nie dał. *A.* 1632. *f.* 6. *tit.* O czopowym. 1632.

Y do tego poſtánowiono Pobor, według Vniwerſału poborowego. *A.* 1629. Podymne Symplę, według przeſzłych o tym Conſtitucyi. Tákże podatki zwykłe, ktore przy ſanowym záwſze chodźiły, iáko to: od Mieſczan dobrá Ziemskie Szlácheckie prywatne, iákimkolwiek ſpoſobem trzymáiących: *exceptis Magiſtratibus Conſularibus*, ktorzy ná to *ſpecificè* dawne práwá máią. Od Rzemieślnikow, Iubilerow, Przekupniow, Przekupek, Komor-

mornikow, komornic, loznych, ultáiow. także zopowe od liquorow wſzelákich. także Pobor wodny u Fordaná. także Składne y czopowe winne. także czwarty groſz triplą názwány, y *accidentia* do niego należące, iáko Cetnarki, Furmánki, Práſołki, większe y mnieyſze. á to wſzytko, wedle Vniwerſału pomienionego *A.* 1629. (*ktory maßinfra*) Do tego, Zydźi, okrō pogłownego, Podymne iedno, ſimplę, według Conſtitucyey Seymu pierwſzego 1629. záplácić máią. *Ibid.* (*na końcu.*) *tit.* O Podatkách. 1633.

Znowu tákieſz podatki. Zydźi iednák tylko ſáme pogłowne dáć máią. Składne winne *plus offerenti* ma być árendowáne także y czopowe Koronne. *De Euectu, Conſtit.* 1629. *reaſſumitur.* w W. X. Lit. záś Pobory, Podymne, cło oboie, ták nowo podwyżſzone z ſpławem wodnym, iáko y *auctio ſubſidiorum* názwáne: także y Czopowe, Pogłowne Zydowskie, y Tátárskie. *A.* 1633.

Znowu tákieſz ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. (okrom pogłownego Tátárskiego w W. X. Lit. y ceł, y czopowego) do tego pogłowne Zydowskie w Koronie, y donatywá z Miaſt W. X. Lit. *A.* 1634. 1634.

Coæquacya w Podatkách uczyniona między Woiewodztwy &c. *Ibidem.*

Po tym, dwoie Podymne po wſytkiey Koronie, z tym dokładem, że ie wolno, gdźie ieſt ten zwyczay, poborámi wydawáć, byle tákowa ſummá do Skarbu wnieſiona byłá, iáka z ſpráwiedliwego podymnego wychodźi. Z tęmiſz y pozoſtáłe przeſzłe podatki do Skárbu wydáne być máią. *Item* Czopowe y Składne winne, Pogłowne Zydowskie, *Donati-vum* Kupieckie, á w W. X. Lit. Pobory, czopowe, cło oboie, ták nowo podwyżſzone, iáko y *auctio ſubſidiorum* názwáne, z ſpławámi wodnemi. Pogłowne Zydowskie, *Donati-vum* Kupieckie. *A.* 1635. 1635.

O Coæquácyey W. X. Lit. w podatkách uczynioney. *vide Conſtit. ná drugim Seymie*, 1635. *fol.* 4. á o coæquácyey Ziemie Inflántskiey. *f.* 5.

Po tym, Czopowe po wſzytkiey Koronie. Składne winne. Pogłowne Zydowskie. *A.* 1637. 1637.

Po tym, iedne Woiewodztwá pozwoliły czopowe, á drugie podymne. Także Pogłowne Zydowskie, Ewekty dawne, czwarty groſz triplikowány, podatek Fordáński, Furmánká, Práſołka, y inſze *accidentia*, ták iáko ſą w przeſzłych Conſtytucyách opiſane: także myto pieniezne, y Składne winne Wołoskie, ſpoſobem od win Węgierskich. A z W. X. Lit. *Subſidium* Koronie, 200000. zł. ná dwie rathy: co nie ma *in exemplum trahi*, gdyſz to *ex fraterno affectu* W. X. Lit. pochodźi. także cło Kupieckie nowo podwyżſzone, z ſpławem wodnym, y czopwe iedno ſymplá. *A.* 1638. 1638.

In Anno 1640. Woiewodztwá, Ziemie, y Powiáty, ták Koronne, iáko 1640.

iáko y W.X.Lit. *Retenta* wſzytkie, co ſię u ktorego naydźie, oddáć obiecáły. y *pro ordinario præſidio* Rzeczypoſp. iedne deklárowáły dáć dwoie podymne, á drugie do Bráći to wźięły. do tego pogłowne Zydowskie w Koronie, y czwarty groſz, cwektá, pobor wodny, Fordan rzeczony, podług Vniwerſału 1629. A o podatek zátrzymány od Kurfirſztá IM. Brándeburskiego *ex Pactis feudalibus*, Rzeczypoſp. należący, tegoſz Kurfirſztá IM. *paternè* Krol IM. piſaniem upomni.

1642. Po tym, w Koronie tylko, ſummá dwoygu podymnemu korreſponduiąca, y Pogłowne Zydowskie. *A.* 1642. Woiewodztwom y Ziemiom o podatkách *lauda approbantur. Ibid.*

Coæquacya niektorych Woiewodztw y Ziem w podatkách zátrzymánych ſtánęłá, á drugich do przyſzłego Seymu odłozona. *Ibid.*

1643. Po tym, iedne Woiewodztwá y Ziemie, podymne, á drugie czopowe pozwoliły. Dotego Pogłowne Zydowskie. Induktá od wſzelákich Kupcow, y *auctio* ſkładnego winnego. A w W.X.Lit. Czopowe *in duplo*, wyiąwſzy Kárczmę Witepską, *Donativum* Kupieckie, cło nowo podwyżſzone, z ſpławem wodnym, Pogłowne Zydowskie. *A.* 1643.

1646. Po tym, Podymne iedno Woiewodztwá y Ziemie poſtánowiły, á drugie do Bráći wźięły. *Inducta prorogantur.* Składne winne *conſeruatur. A.* 1646.

1647. Po tym, dwoie Podymne, *ſine omnibus abiuratis conflagratis & deſertatis*, wedle quitow 1629. y poſlednieyſzych. A w W.X.Lit: cło nowo podwyżſzone, z ſpławem wodnym, czopowe *dupla*, Pogłowne Zydowskie. *A.* 1647.

1648. Po tym *ſub Interregno*, w W.X.Lit. cztery Pobory: á w Koronie, ná Seymikách Powiátowych, ktore im náznáczone ſą, podatki obmyślą. *A.* 1648. *fol.* 20.

1648. Po tym ná Elekcyey, w Koronie, dwoie Podymne, y pewna liczbá ludźi ná woynę, ábo poſpolite ruſzenie. á w W.X.Lit. 10. Poborow. do czego máią należeć mytá nowe, ktore *currunt. Anno eodẽ* 1648. Po tym, iedne Woiewodztwá y Ziemie pozwoliły pewne ſummy pięnięzne, ná pewną liczbę ludźi nowego zaćiągu, y podymne ná ná ſtáry zaćiąg: drugie czopowe: inne podymne tylko poborámi: inne innym ſpoſobem. A w W.X.Lit. cło nowo podwyżſzone Kupieckie, czopowe *in duplo*. Ziemiá Inflántska, cłá y czopowego, do Korony, iednę połowicę, á drugą do W.X.Lit. *A.* 1649. *ná pierwſzym Seymie*.

1649. Po tym iedne, ſummę 20 Poborom korreſponduiącą deklárowáły, drugie Poborom 10. inſze czterom, inſze dwoie podymne, inſze do Bráći wźięły. Do tego *donativum* Kupieckie. w W. X. Lit. czworo podymnego, ktorego *ordinationem latè vide*. Pogłowne Tátárskie, y Zydowskie. *A.* 1649. *Ná drugim Seymie.* Coæ-

Coæquacye w podatkách, ták Koronnych, iako y Litewskich. *vide Ibid.*

Abjurata w podatkách iść máią do lat 4. obywátelom Kijowskiego, Wołyń. Podol. Brácław. y Czerniechowskiego Woiewodztw, Ziem, y Powiátow. *Ibid. f.* 18. *t. Securitas.*

Po tym, ſummę ſześćiom Poborom korreſponduiącą deklárowáły niektore Woiewodztwá y Ziemie, á inſze *modum contribuendi* do Bráci wźięły, &c. Tákże *Donativum* Kupieckie, Pogłowne Zydowskie. A w W. X. Lit. ſześnaśćie Podymnego, Czopowe *in duplo*, *Donativum* Kupieckie, Podatek od Zaſtáwnikow y Arendarzow, od káżdego ſtá zł. po zł. 5. tákże y od Szláchty, ktorzy ná intereſſach y płátách pieniądze máią; Pogłowne Zydowskie, cło nowo podwyżſzone, zwyczáyne zſpławem wodnym, cło *ſub titulo, Auctio ſubſidiorum*: *do ktorego y Inſtruktarz nápiſano. A.* 1650. 1650.

Po tym, ſummę oſmiom Poborom korreſponduiącą, iedne Woiewodztwá y Ziemie, drugie mniey, inſze więcey deklárowáły. tákże *Donativum* Kupieckie, Pogłowne Zydowskie. w W. X. Lit. záś Podymne, nie iednáko wſzędźie iednák *in quantitate*: do tego, *Donativum* Kupieckie, Pogłowne Zydowskie, y Tátárskie. *A.* 1652. 1652.

Po tym, ośm Poborow ná zapłátę dawnego długu, y ſiedmnaśćie ná nowy zaćiąg. A w W. X. Lit. troie podymne cło nowo podwyżſzone, *Donativum* Kupieckie, Pogłowne y Podymne Zydowskie, czopowe *in duplo. A.* 1653. 1653.

Po tym, ná zapłácenie ſtárego długu, poborow 24. Ná zaćiąg záś nowego woyská, ná pięć cwierći, ná káżdą, po pułoſmá poboru, *cum abiuratu*, wſzytkie: do tego *Donativum* Kupieckie, Pogłowne Zydowskie. A w W. X. Xit. w iednę 22. podymnych, á w drugą 16. *Item* Pogłowne Zydowskie. *A.* 1654. 1654.

Po tym, *Donativum* Kupieckie, y Pogłowne Zydowskie. A w W. X. Lit. Podymnego 22. Czopowe *in duplo*. cło nowo podwyżſzone z ſpławem wodnym. cło *ſub titulo, auctio ſubſidiorum*. Pogłowne Zydowskie. *A.* 1655. 1655.

Po tym, ſummá 25½ poborom korreſponduiąca, Czopowe, Akcyzá *à victualibus & utenſilibus*, ktorey *ordinationem latè vide*. Pogłowne Zydowskie. A w W. X. Lit. Podymnego pietnaśćie, Akcyzá, *Donativum* Kupieckie, Pogłowne y Podymne Zydowskie, y Tátárskie, czopowe *in duplo*. Cło nowo podwyżſzone, z ſpławem wodnym. *A.* 1658. 1658.

Po tym, ſumma trzem poborom korreſponduiąca, y czopowe, ákcyzá, *Donativum* Kupieckie, pogłowne Zydowskie: á w niektorych Woiewodztwách y Ziemiách, czopowe tylko y ákcyzá. w W. X. Lit. záś podymnego ſześćioro, ákcyzá, *Donativum* kupieckie, pogłowne y podymne Zydowskie, y pogłowne Tátárskie. *A.* 1659. 1659.

1661. Po tym, ſumma 50. poborom, *ſine abiuratis*, korreſponduiąca, y dwoie podymnego, *cum abiuratis*: w drugich záś Woiewodztwách y Ziemiách 15. poborow, w inſzych mniey, w inſzych więcey. *Do tego* pogłowne Zydowskie, Clá generalne, od Kupcow, Szlachty, Duchownych. A w W. X. Lit. 22. podymnego, cło nowe ſolne, cło nowo podwyżſzone y ſpław wodny, Czopowe *in duplo*, cło *auctio ſubſidiorum*, *Donativum* Kupieckie, podatek od tábáki, pogłowne y podymne Zydowskie, pogłowne Tátárskie. *A.* 1661.

1662. Po tym, *ſubſidium generalis Reipub. contributionis. &c.* do tego ná Zydy, okrom pogłownego ordynáryinego y dwoygá podymnego ná przeſzłym Seymie poſtánowionych, drugie pogłowne. A w W. X. Lit. *ſubſidium generalis contributionis*, pogłowne Zydowskie y Tátárskie: do tego podatek od Kupcow y Mieſczan W. X. Lit. y od Zydow, iákiemikolwiek towárámi hándluiących, *prævią* káżdego towárow, przez Vrząd Grodzki, y Mágiſtrat mieyski, *taxatione*, y *iuramento* onych przed tymże Vrzędem *comprobatione*) od káżdego ſtá złotych, po zł. 5. á od Kupcow cudzoźiemskich poſſeſſiy ſwoich w W. X. Lit. nie máiących, towáry z cudzych Páńſtw, y liquory przywożących, *in duplo*, *ſub amiſſione mercium*. *A.* 1662.

1667. Po tym, ná zapłátę, *pro præterito*, Woysku Koronnemu, 24. á *in futurum* ſześćioro podymnego. Także *auctio* ceł Koronnych, y Ruskich, Składnego winnego, *Donativi* Kupieckiego, y pogłownego Zydowskiego. A w W. X. Lit. podymnego 15. *auctio ſubſidiorum*, *Donativum* Kupieckie, cło nowo podwyżſzone y ſpław wodny, czopowe *in duplo*, pogłowne Tátárskie, prowent tabáki. *A.* 1667.

1668. Po tym, *ſub Interregno*, Poborow 4. *cum abiuratis*, *Donativum* Kupieckie, pogłowne Zydowskie. A w W. X. Lit. Podymnych ſześćioro, do czego y Zydźi, y Tátárowie nalezec máią. *A.* 1668.

1670. Po tym, pobory, y pogłowne Zydowskie. A w W. X. Lit. podymnych 27. Podatek od árendarzow, zaſtáwnikow, y tych, ktorzy ná intereſſách y płátách pieniądze máią: także cło nowe podwyżſzone, czopowe *in duplo*, pogłowne Zydowskie y Tátárskie, prowent tábáczny, *Donativum* Kupieckie: y z oſobná cło ſolne *in rem* Krolá IM. *A.* 1670.

1673. Po tym, *ſubſidium charitatiuum contributionis generalis*. wedle Cōſtit. 1662. Szelężne generálne od wſzelákich liquorow, dźieſiąty ſzeląg; clá generálne, przy ktorych cłách, Kupcom wypłácáć *Donatiuum* kazano: pogłowne Zydowskie. A w W. X. Lit. podymnych 15. w drugich mniey Woiewodztwách. do tego ſzelężne generalne od wſzelákich liquorow, to ieſt dźieſiąty ſzeląg, pogłowne od loznych ludźi, w Miáſtách Krolewskich, bez żadney ſłużby báwiących ſię, y Komorą mięſzkáiących, pogłowne Zydowskie, y

Tátár-

Tátárskie, cło nowo podwyżſzone, czopowe *in duplo*, prowent tábáczny. *A.* 1673.

Po tym, w Koronie, dwoie *ſubſidium charitatiwum*, według nowych *abiurat*. Pogłowne Zydowskie, *Donatiwum* Kupieckie. A w W. X. Lit. *ſumma correſpondens* ſiedmiom podymnym. *ſub Interregno. A.* 1674. 1674.

Po tym, z dymow 28. *iuxta tariffam abiuratorum A.* 1661. wypráwá żołnierzá pieſzego trybem cudzoźiemskim &c. *Subſidium* dwoie *generalis contributionis*, ſzelężne od wſzelákich liquorow, pogłowne Zydowskie. w W. X. Lit. tákże *ſubſidium generalis contributionis*, y ſzelężne: do tego czopowe zwyczáyne, *Donatiwum* Kupieckie, pogłowne Zydowskie, y Tátárskie, *monopolium* tábáczne, cło nowo podwyżſzone y ſpław wodny. *A.* 1676. 1676.

Po tym, iedne Woiewodztwá, po kilku podymnych, drugie y podymne, pogłowne, &c. *Item* ſzelężne, y *monopolium* tábáki, y pápiru, cłá wodne y lądowe generálne, pogłowne Zydowskie *in bona moneta*. A w W. X. Lit. dwoie *ſubſidium generalis contributionis*, cło nowo podwyżſzone y ſpław wodny, *monopolium* tábáki, czopowe, ſzelężne od wſzelákich liquorow, *Donatiwum* Kupieckie, pogłowne Zydowskie, y Tátárskie. *A* 1677. 1677.

Po tym, ſummy proporcyonálne 4. pogłownym, pogłowne Zydowskie. A w W. X. Lit. *ſubſidium generalis contributionis*, cło *auctionis ſubſidiorum*, cło nowo podwyżſzone, *monopolium* tábáki, czopowe *in duplo*, *Donatiwum* kupieckie, pogłowne Zydowskie, y Tátárskie. *A.* 1678. 1678.

Po tym, *inæqualiter* ſummy poſtąpione. Przeto wárowano, że podobne deklárácye *in ſequelam trahi* nie máią. *fol:* 7. *Item* pogłowne Zydowskie w ſrebrney monećie, *non reducendo* onę ná ſzelągi. A w W. X. Lit. do pogłownego iednego ná Seymie *A.* 1678. uchwalonego, dwoie tákże pogłownego: do tego cło nowo podwyżſzone, *monopolium* tábáki, czopowe *in duplo*, ſzelężne od wſzytkich *in genere* liquorow, pogłowne Tátárskie y Zydowskie, *Donatiwum* Kupieckie. *A.* 1683. 1683.

Oprocz pomienionych podatkow, ták ordynáryinych, iáko y extra ordynáryinych, ſą teſs prowentá Rzeczyp. z Menic, y Quárty z Krolewſczyzn ordynáryine. o ktorych wide tit. Moneta. tit. Quarta. Pełory.

Káżdy Kmieć, ták Krolewski, iáko y Duchowny, y Szláchecki, w Koronie, y W. X. Lit. ktory ſobie, ábo Pánu ſwęmu orze, ábo roboty odkupuie u tegoſz Páná ſwego, ták we wsiách ſtárodawnych, iáko y nowo oſadzonych, według quitow roku 1578. ábo ieśliby kto tych quitow nimiał, tedy wedle quitow poſlednieyſzych poborow, z káżdego łanu, zrzebia, śládu włoki, y oſiádłey roli, ma

płá-

płáćić iednego poboru zwyczáynego po gr. 15. Polskich: á z nowey oſiádłości, według rekognicyey Páńskiey, ktorą ma *iuramento* liquidowáć, przez poddánego: w zgłędem dźieśięćin záś, po drugich gr. 15. Polskich (*przed tym, ták poboru, iáko y względem dźieſięćin, nie płácono, tylko po gr. 10. quod patet w dawnieyſzych Vniwerſałach poborowych*) gdźie ſą dźieſięćiny ſnopowe, ábo meſzne, ſpy, ábo małdry. A z dźieśięćiny, tákże y z tych ſpy, máią to ſobie wytrącáć poddáni u Duchownych: á gdźie pieniężne dźieſięćiny ſą, á nie wyniosłyby ták wiele; Kmieć ſwym dołożyć ma, ták żeby z roli y dźieſięćiny, ſpełná iednego poboru było zwyczáynego, groſzy trzydźieści Polskich. A gdźieby dźieſięćiny ſnopowey, áni pieniężney, áni meſznego nie było; Kmieć powinien ſam dáć, groſzy trzydźieści.

A w W. X Lit. tákże w Kijowie, y ná Wołhyniu, y indźiey, gdźiekolwiek włok mierzonych nie máſz, iedno służby; z káżdey służby oſiádłey, po złotęmu iednęmu. A iſz ná służbách niektorych bywa po kilká domow; tedy dwá dymy, ná ieden złoty, składáć ſię máią. A gdźie służb, áni włok nimáſz, iedno dymy, iáko bywa ná Poleśiu; dwá dymy máią ſię składáć ná złoty. A w Ziemi Hálickiey, y Podolskim Woiewodztwie, począwſzy od Lwowá, nie z łanow, áni z włok, ále z káżdego pługá, káżdy ma dáć złoty ieden, *ile ich wychodźi ná robotę*. *W Ziemi tákże* Inflántskiey, nie z hakow, iáko przed tym, ále z pługow poddáni, ták ći, co tylko ſobie orzą, iáko y ći, co ná robotę Páńską wychodzą, po złotęmu płáćić máią. A Szláchtá, ktorzy pługámi ſwemi orzą, po pułzłotego. A iſz tám w Ziemi Inflántskiey, niemáſz żadney liquidácyey, ná ſpráwiedliwe oddánie poboru; powinni Rubieſzowie, Pokundźiowie, ábo po náſzemu włodárze, przy oddawániu poboru ze wſi ſwoich, w Mieśćiech głownieyſzych Powiátow ſwych, przed Vrzędem mieyskim, przyſięgę uczynić, na ſpráwiedliwe oddánie; ktorą tęnże Vrząd zápiſáć, y ſummę, ktorą zá tą przyſięgą oddádzą, ſpecifikowáć ma. A Poborcowie powinni będą, przy czynieniu liczby, w Skárbie werifikowáć wybránie, tákim regeſtrem, od tegoſz Vrzędu *authentice* wydánym; ná ktorym y ći ſpecifikowáni być máią, ktorzyby nie oddáli.

Szołtyſi, Woytowie, Kniáźiowie, Tywonowie, Lemanowie, Leſnicy, Páncerni, Putni, Boiárowie, y inni, ná iákichkolwiek posługách będący, w Dobrách Krolewskich, Duchownych Swietckich, y mieyskich, płáćić máią (káżdy z nich) z włoki po złotęmu iednęmu. A ktoby Szołtyſa skupił, á zwłaſzcá w Krolewskich y Duchownych Dobrách; powinien dáć z káżdey włoki Woytowskiey, y Szołtyskiey, po złotęmu iednęmu, *exceptis Bonis Equeſtris Ordinis*, z ktorych Szołtyſi do woyny nigdy nie należą. A wſzákże y Szláchecki Szołtys ma dáć z włoki, złoty ieden.

Szlá-

Szláchćić kázdy, ktory poddánych nie ma, á ſwym pługiem orze, ábo rátáyskim, powinien dáć z włoki iedney, gr. 15. Polskich, poboru iednego, á ieśli mniey orze, tedy *iuxta quãtitatem agrorum, mediante iuramento*, ná ſpráwiedliwe oddánie, przez oraczá, zagrodniká, abo ſługę ſwego, przez ktorego pobor do Poborce odeśle, zá rekognicyą ſwoią. A ggźieby ich śiłá w iedney wśi było; wſzyſcy przez dwu oraczow, ábo zagrodnikow ſwych, będą mogli tákowy pobor, zá rekognicyámi ſwemi, do Poborce odesłáć, á oni tę rekognicyą máią przyſięgą podeprzeć.

Od włoki káżdey puſtey, ktora w używániu ieſt, zwłaſczá ktoreyby do folwárku z dawná nie przyłączono, ále ią dano z trzećizney, ábo z kopſczyzney oráć, ábo ią ná inſzy pożytek obrocono: y z włok páſznych, ktore náymuią Olęndrowie ná paſzą, y inni, ktorymby wolność wyſzłá, powinien káżdy dáć po gr. 10. A ieżeliby ktory Stároſtá y Dźierżawcá, co oſiádłośći Kmiecych ſpuſtoſzył, lub ſam, lub *anteceſſor* iego, á ná folwárk obrocił; tedy ták płáćić powinien, iáko Kmiećie płáćić powinni byli, z ták wiela, iáko ich ſpuſtoſzył, *nemine excepto*.

Metropolitowie, Władykowie, Archymándrytowie, Humenowie, Popi wſzyſcy Ruſcy, y Popi Ormiáńſcy, z oſiádłośći rol, tákowymże ſpoſobem máią dawáć iednego poboru, po złotęmu iednęmu, á Protopopowie po zł. 4. także y Popi, ktorzy poddánych y rol nie máią, od obeśćia ſwego, ktore máią przy Cerkwi, po zł. iednemu. A inni Duchowni, Zakonnicy co Monáſterom ſłużą, y Cerkwiom Sobornym religiey Græckiey, od tych podatkow wſzytkich wolni od oſob ſwych być máią. A Popowie zwyſz miánowáni, wydawſzy, *iuxta quantitatem agrorum*, Pobory uchwalone, nie powinni iuſz więcey dawáć od Cerkwi, tylko po zł. dwu, *reſpectu* wſzytkich poborow.

Rátáie, káżdy z nich, ktorzy z kopczyzny orzą, powinni dáć z pługá iednego, po złotęmu iednęmu.

Wśi Łowcze, ktore ná łowiech ſiedzą, ták oſoczne, iáko y wſzelkie inſze, ná iákichkolwiek powinnośćiách zoſtáwione, z oſiádłych włok, po złotemu iednemu płáćić máią: á ći co ná włokách wolnych ſiedzą, ieśliby ná tęn czás ſłużby woienney nie odpráwowáli, á zwłaſczá ſtrzelcy, choć wolność máiący, tedy także po złotęmu z włoki płáćić powinni.

Wśi Wáłáskie powinne płáćić, iáko y w inſzyck wśiách, z rol, ieśli ie máią, ábo z Dworzyſczá, po złotęmu iednęmu: á ktorzy rol nie máią; tedy od bydłá, á zwłaſczá od ſtá owiec, po gr. 20. á od 10. krow, także po gr. 20. Przeto Włodárze ábo Woytowie, Kniáźiowie, z tych wśi Wáłáskich, máią przy oddawániu poborow, *ſub iuramento*, áttteſtácyą dáć Poborcy, wiele tákich chłopow, y wiele bydeł máią: á ieżeliby co zátáiono; Poborcá ma u-

czynić inquizycyą, y o to pozwáć. Toſz ſię ma rozumieć y o Olędrách, ktorzy z bydeł naywięcey żyią, á podatkow poborowych nie dáią.

Owczarze, Oſepni, Państowi, Faleczni, y inni, płáćić máią od 10. owiec ſwych, po gr. 2. y od tych co ie w naymie máią.

Zagrodnicy, ktorzy ná ogrodách ſiedzą, co z wymłocku żyią, po gr. 4. á ktorzy role máią ku zagrodom, po gr. 6. Ci záś, ktorzy domki máią, á ogrody ná czynſzu, y bez robot ſą, iákiekolwiek obeſzcie máiący ſwoie, po gr. 12. płáćić powinni.

Komornicy co bydło máią, po gr. 8. á co bydłá nie máią, po gr. 2.

Łożni, hultáie, biegunowie, *utriuſq; ſexûs*, ktorzy ſię ná ſłuzbę doroczną nie chcą rządźić, áni chcą oſiádác, tylko tułáiąc ſię po wśiách y Miąſteczkách, poddáne niſczą, ná roboty ſię drogo náymuiąc, á żadnego poboru, według Vniwerſałow, nie dáią; káżdy z nich ma dáć poboru z oſoby ſwey raz po zł. 8. Ktorych żaden do wśi ſwoicy nie ma przyimować, áſz ukaze quit z oddánego Poboru: o co *forum, contra Dominum villæ, ſub pæna centum marc: in Officio Caſtren. ad inſtantiam cuiuſvis, ſine appellatione*: Ktorą pænę y *forum*, tylko Woiewodztwá Wielkopolskie, Poznáńskie y Káliskie, ná ſię przyimuią: á w inſzych wſzytkich Woiewodztwách, Poborcy *vîâ ordinariâ* hultáiow dochodźić máią: tákowegoſz teſz wolno Pánu, ktory ſię o nim dowie, *in Officio Caſtren. ſub eadem pæna* dochodźić: ktorey winie, Miáſtá y Miaſteczká máią podlegáć, y Poborcá ma inquizycyą czynić, w czym mu Vrząd mieyski ma *operam præſtare*, ani ich teſz Pánom ſwoim bronić, kiedy ich, dowiedźiawſzy ſię o nich, będą chćieli dochodźić, *ſub eadē pæna & foro*. Co y w W.X.Lit. rozumieć ſię ma. Ktorey Conſtitucyey y ſtarze podlegáiąc máią.

Dudarze, Skomoroſzy, káżdy od oſoby ſwey po złotemu iednemu płáćić máią.

Przeknpnie, Przekupki ná wśiách, po gr. 12.

Rzeznicy, y inni wſzelácy rzemieślnicy ná wśiách, po gr. 8.

Rybitwi ná wśiách przy rzekách, po gr. 8. á ktorzy role máią, oſobno z rol płáćić powinni, *iuxta quantitatem agrorum*.

Kárczmarze ná wśiách, co role máią, rowno z Kmiećmi płáćić powinni, *iuxta quantitatem agrorum*.

Wśi Krolewskie, Pánow Duchownych, y Swietckich, ktore ſą ná iákichkolwiek posługách, choćby iákie wolności miáły, y choć czynſzu nie płácą, á podatku przed tym y dźieśięćin nie dawáły, rowno tákże z drugiemi kmiećmi płáćić powinni: w czym Poborcy máią inquizycyą czynić, y według ſtárych quitow wybieráć.

Wśi y Miaſteczká nowo oſadzone, ktoreby 4. látá wyſiedźiáły, powinne tákże płáćić rowno z drugiemi wſiámi y Miaſteczkámi.

Toſz

Toſz ſię ma rozumieć o wśiách y Miaſteczkách pogorzałych, y od nieprzyiaćielá ſpuſtoſzonych od lat 4. ták w Koronie, iáko y w W.X.Lit. ná co obductia Vrzędowa, y iuráment Miaſt *huic calamitati* podległych, *per duos ex Conſulibus*; á ze wśi przez dwu, to ieſt, Wátámáná, Tywoná, Woytá, ábo Włodárzá iednego, á drugiego rolniká oſiádłego, *immediatè* po ſpuſtoſzeniu, ábo ſpaleniu, ma *præcedere*. W czym teſz záwſze ma Poborcá inquizycyą czynić, tym ſpoſobem: z Miaſt, dwáy Ráycy, á ze wśi, Woytowie, Włodárze, Wátámáni, ábo Tywonowie, przy oddaniu, poboru, przyśięgę powinni uczynić, ná ſpráwiedliwe oddánie z domow, y z pługow, po ſpaleniu ábo zwoiowániu, pozoſtáłych.

Młynárze od koł zákupnych, ták wálnych, iáko y łodźiáſtych, y ważnych, od káżdego po gr: 24. á od korcowych po gr: 12.

Piły, Foluſze, Stępy, od káżdego kołá, po gr. 15. á od wietrznych młynow zákupnych, ták nowych, iáko y ſtárych, y ktore ſą ná ſpi, po gr. 10. á od korcowych, po gr. 5.

Młyny, ktore Dźierżawcy Krolewſczyzn, z trzećią miárą wykupili, płáćić ták powinne, iáko y inſze młyny dźiedźiczne y doroczne.

Pápiernicy od pápieru po zł: 2.

Rudnicy, od káżdego kołá, po zł. 2. á ktorzy role máią, oſobno z nich, iáko y inni, płáćić będą.

Sáletrnicy po zł. 2. á towárzyſze ich, po gr: 10.

Dźiegćiarze, Smolarze, Popielarze, od rzemieſłá ſwego po gr. 12.

Smelcarze, ktorzy do ſpuſtu ſmołę palą, od káżdego piecá, po zł. 2. á towárzyſze ich po gr: 12.

Práſołowie ná wśiách, od káżdego wozu, ktorym ſol wożą, *in Regno*, ná przekup, máią raz *w rok płáćić*, względem iednego poboru, po gr. 12. do czwartego groſzá (á nie do czopowego piwnego) tám gdźie przemięſzkiwáią: zá ktorego quitem, iuſz wolni máią być w inſzych Ziemiách.

Rzemieślnicy y towárzyſze ich, to ieſt, Węglarze, Dymarze, Kowale kuźnic, Płokárze tákże przy pápierniách, po gr: 12.

Od hut sklánych po zł: 2. á towárzyſze ich po gr: 12.

Szláchtá nowa, ktorzy nie ná woynách ſą creowáni, powinni z máiętnośći ſwych dźiedźicznych, zaſtáwnych, y Dźierżaw Krolewskich, z káżdego łanu, *de ſuo* zápłáćić, po zł: 10. do Poborcow, ná czás znoſzenia poborow, *ſub pœna duorum millium marc: in Officio Caſtren: repetenda.*

Mieſzczanie ktorzy Dobrá Ziemskie Szlácheckie prywatnie trzymáią iákimkolwiek ſpoſobem, powinien káżdy, ná podatki uchwalone, płáćić z włoki ábo z łanu, po zł. 12. *ſub pœna mille marc:* o co *forum in Officio Caſtren: ſine appellatione: exceptis Magiſtratibus Conſularibus*, ktore ná to *ſpecificè* dawne práwá máią, że *in communi* Dobrá trzymáią.

Z Miaſt záś y Miaſteczek Krolewskich, Duchownych, y Swieckich, Szos dwoy, ktory zowią duplą, dwie ſympli w ſobie máiący, (ktory ſię ma rozumieć względem gruntow, gdźie domy śiedzą, y śiedźiały, y ták wiele iego dupl ráchować ſię ma, iáko wiele poborow pozwolonych będźie: oprocz Miáſtá Krákowá, ktore tylko Symplę iednę Szoſu przećiwko káżdemu poborowi płáćić zwykł. (*quod vide in Conſtit.* o Podatkách, *A.* 1633. *ná końcu.*) płácony być ma, według dawnego zwyczáiu y quitow ſtárych, *non obſtantibus ullis libertatibus, prærogativis nobilitatis, ſeu decretis.* W tychże Miáſtách y Miaſteczkách, Mieſczánie y Przedmieſczánie, ktorzykolwiek role máią, płáćić powinni z włoki po gr. 30. poboru iednego, tákże y ze wſzytkich wśi, do Miaſt y Miaſteczek, należących, żadney nie wyimuiąc. Więc y Miáſtá Spiskie, Pobor wſzeláki, iáko y drugie Koronne Miáſtá, dáć powinne. Czego Stároſtá Spiski exekutorem być ma, ſpolnie z Poborcą Krákowskim.

Rzemieślnicy wſzelácy, y ći co ſię do Szoſow przykłádáią, z oſobná od rzemieſłá wſzelákiego płáćić máią, tákże y ći wſzyſcy, ktorzy w *Dworách Duchownych, y Szlácheckich* mięſzkáią. To ieſt: w więkſzych Miáſtách, Złotnicy, Aptekárze, Cyrulicy, Krámcy, co iedwabne rzeczy robią, Kuſznierze, co towáry drogie máią, *Málárze*, Szmuklerze, *Páſamnionicy*, *Háftárze*, Zegármiſtrzowie, Kotlarze, Puſzkárze, Ludwiſarze, Płatnerze, Sznycerze, Rymárze, Miecznicy, Miechownicy, Sukiennicy, co fálendyſze y kárázye robią, Piekárze, Rzeźnicy, Mydlarze, Konwiſarze, Kurdybanicy, Białoskornicy, Gárbárze, y ći, co zamſze wyprawuią, Roſtruchárze co końmi kupczą, Szewcy co ſzáfianem robią y kurdybanem, káżdy z oſoby ſwey, po zł. 2.

Fárynarze więtſzy, co drogie towáry máią, po ſtu złotych raz tylko, *reſpectu* Poborow. á mnieyſzy tákże raz, po zł. 5. Iubilerowie tákże raz, po złotych ſto.

W tychże więkſzych Miáſtách, Rzemieślnicy mnieyſzy, to ieſt: Krámcy, co proſtą robotę robią, Kuſznierze, ktorzy drogich towárow nie máią, Introligatorowie, Bibliopole, Sloſárze, Kowale, Siodlarze, Mulárze, Rynkmácherowie, Stolarze, Paśnicy, Blácharze, Bárchánnicy, Káletnicy, Czapnicy, Kapeluſznicy, Tokárze, Będnarze, Cieśle, Powroźnicy, Nożownicy, *Sukiennicy*, co podleyſze ſukná robią, Tkacze ábo Płoćiennicy, Kołodźieie, Stálnáſzy, Grzebiennicy, Kártownicy, Iglarze, Wendetarze, Gárncarze, Praſołowie ktorzy Solą w Miáſtách y Miaſteczkách kupczą, Muzykowie wſzelácy, oprocz Kościelnych, y wſzyſcy inni Rzemieślnicy, káżdy po złotemu iednemu.

W máłych záś Miaſteczkách, ćiſz miánowáni, y inśi wſzyſcy Rzemieślnicy, káżdy po złotemu iednemu. A Iglarze, Grzebiennicy, Kártownicy, po gr. 15.

Komor-

Komornicy, y Komornice w Miáſtách więkſzych, po gr. 12. á w Miaſteczkách, po gr. 6.

Przekupniowie, Przekupki, łoźni, hultáie, męzczyzná y niewiáſty, w więkſzych Miáſtách, po gr. 30. á w Miaſteczkách, po groſzy 15.

Furmáni zagrániczni, y w Koronie mieſzkáiący, y ktorzy towáry wſzelákie, tákże oſoby kupieckie, zá gránice wywożą, y z zagránicza do Korony przywożą, tákże w Koronie po rożnych mieyſcách rozwożą, máią płácić do czwartego groſzá, po gr. 20. od kázdego koniá. A ći, co Sol zá gránice biorą, y wywożą, względem Práſołki zagrániczney, z oſobná od káżdego wozá, po złotemu iednemu, do czwartego groſzá. Tákże y Práſołkowie máli mieyſcy, co po Koronie ieżdzą, po gr. 12. do czwartego groſzá.

Furmáni mnieyſi, co od Miáſtá do Miáſtá, tylko w ſamey Koronie, ieżdzą, żywnośći ſzukáią, á zá gránice, iáko do Sląská, Moráwy, Niemiec, Węgier, y do Prus nie wyiezdzáią, po gr. 10. płácić powinni od káżdego koniá, do czwartego groſzá. Od ktorych furmánow, ták więkſzych, iáko y mnieyſzych, iáko y od Práſołkow, gdy raz ná iednym mieyſcu zápłácą, drugi raz nikt bráć nic nie ma, *ſub pæna* 14. *marc. in Officio Caſtren. ſine appellatione, repetenda:* y wolno Furmánowi quit ſwoy, do Xiąg Grodzkich, ábo Mieyskich, dla lepſzey wiáry y pewnośći, podáć: á Vrzędy nie máią od niego bráć *ſalarium*, iedno iáko od Szláchćicá.

Kupcy wſzyſcy obcych narodow, ktorzy *iura Civitatu* nie máią, to ieſt: Włoſzy, Niemcy, Fráncuzowie, Szkotowie, Grekowie, Perſowie, Moskwá, Węgrowie, Ormiánie, we wſzytkich Páńſtwách Koronnych, y W. X. Lit. hándluiący, káżdy z oſoby ſwoiey płácić powinien do czwartego groſzá, po zł. 4. A względem kupiey towárow ſwych iakichkolwiek, rowno z drugiemi, czwarty groſz *in triplo*, (*przed tym in ſimplo tylko płácili*) płácić powinni. Tákże y inni Cudzoźiemcy, ktorzy oſiádłośći nie máią, od oſob, y od kupiey płácić máią. Ktory Pobor z oſoby, gdy raz odda; iuſz ma być wolen, *ſub eadem pæna & foro*, iáko wyżey o furmánách, y o podawániu quitow do Xiąg. Toſz ſię y o Zydách, *reſpectu* towárow, rozumieć ma, ktorzyby ná to ſpecyálnego Práwá nie mieli. *Item* Kupcy wyżey miánowáni obcych narodow, oſiádłośći w Miáſtách y Miaſteczkách máiący, y w nich rezyduiący (Pobor względem oſiádłośći z inſzemi Mieſzczány, od oſoby, towárow wſzelákich, rowno zápłáćiwſzy) nie zásłániáiąc ſię tych Miaſt, y Miaſteczek, gdźie mięſzkáią, práwem, prætenſiámi, exceptiámi, z oſobná Pobor czwartego groſzá, *ab inductus mercibus*, płácić będą powinni. *Inducta.*

Kupcy wſzyſcy Koronni, ták z Miaſt wielkich, iáko y Miaſteczek, czwarty groſz *in triplo* płácić powinni, nie ſczycąc ſię wolnośćiá- *Czwarty groſs.*

mi żadnemi. gdyſz wolność wſzeláka, nie ma ſię rozumieć ná czwarty groſz, tylko ná cle w Koronie. Toſz ſię ma rozumieć o Zydách, Ormiánách, y Cudzoźiemcách wſzytkich. Tákże o Kupcách W. X. Lit. ktorzy iáko Cło, ták y czwarty groſz *in triplo* płáćić powinni.

Kupcy wſzyſcy, ktorzykolwiek zá granice, woły Podolskie poprowádzą, máią dawáć (nie zásłániáiąc ſię żadnemi wolnościámi od Krolá dánemi) nád Cło pogránicznc zwyczáyne, czwarty groſz *in triplo*, to ieſt po złotemu iednemu: á od wołow Polskich ábo Mázowieckich, y iáłowic, po gr. 15. przy káżdey Koronney Komorze, u oſtátniey, ktorą pożoną, drogi. Wyiąwſzy woły Szlácheckie, y woły z powołowſczyzny wźięte, y własnem gumnem Szlácheckim źimowáne, ábo teſz w własnych oborách zrodzone: od ktorych iáko cło, ták y Pobor nie ma być dáwány: iednák wedle zwyczáiow dawnych, że nie ſą záprzedáne, Fáktorowie ábo ſłudzy Szlácheccy, podług Conſtitucyey *A.* 1581. przyśięgi czynić máią, ná pogránicznych Komorách. (*vide apud me tit. Celnicy*) A ktoryby Kupiec, woły Szlácheckie ná iármárku w Koronie kupiwſzy, one zá liſtámi *Szlacheckiemi, y przyśięgámi* ſług ich, że nie ſą záprzedáne, zá granice przeprowadzał; ma káżdy winę 500. grzywien Polskich popadáć: o co *forum in quovis Iudicio, & Officio Regni, ad inſtantiam* Adminiſtrátorá, do wybieránia tych prowentow, od Skárbu, náznáczonego. A ieśliby Szlácheic woły ná przekup skupował, y zá gránice gnał, mimo wyżey miánowáne w oborze ſwoiey zrodzone, źimowáne, y z powołowſczyzny woły; tedy od nich iáko Kupiec ma płáćić. Ktore Podatku przyczynienie, nád cło ábo myto zwyczayne, ták od wołow, iáko y od innych towárow, nie ma być wybieráne *in corpore Regni, & Magni Ducatûs Lithu.* (oprocz Ziem Xięſtwu Pruskiemu przyległych) tylko w pográniczu: ktore pogránicze, nie ma być rozumiáne między Koroną, á między W. X. Lit. ále tylko te, ktore między temi Narody, á inſzemi poſtronnemi záchodzą. Celnicy Koronni, máią ſię z Exáktorámi *fideliter* znośić o regeſtrách ſwych Komor pogránicznych, y głownych, (żeby ſię Exáktorowie ſpráwić mogli, iako wiele czwartego groſzá od táxy celney przyiśćby miáło) *ſub pæna* 14. *marc.* o ktorą Celnik do Vrzędu Grodzkiego pozwány od Exáktorá czwartego groſza, ábo Sukkollektorá iego, *toties quoties* onę zapłáćić ma. według ktorych contráregeſtrow przez Celniká podpiſanych, *Exactores* do Skárbu odpowiádáć powinni. A ktoby nie ná gránicy, ále w ktorymkolwiek Woiewodztwie, w Koronie, y W. X. Lit., y w Páńſtwách, do nich, należących, gránicy nie przyległych, tęn czwarty groſz wybieráć chćiał, á tym ludźie kupieckie obćiążał; *pœná* 200. *marc.* ná Trybunale, *ad inſtantiam cuiuſvis, inter cauſas officii*,

ábo

ábo przed Vrzędem Stároſty, ktoregokolwiek Grodu, *peremptorie Iudicio & Actori, per medium, dividendâ* karány być ma. á pozew ma być u Sukkollektorá położony, ktoryby *eo nomine* co od kogo wyćiągnął. A ktoryby teſz Kupiec, ábo ktokolwiek, niesłuſznie Exáktorá ábo Sukkollektorá práwem poćiągał, tákowaſz winá przed tymże Sądem, *peremptorie* ná nim ma *extendi*.

To wſzytko ieſt z Vniwerſału Poborowego, Seymu pierwſzego Anni 1629. excerptum.

Tęn co Pobory oddawáć będźie, ma dáć ábo posłáć rekognicyą Poborcy, *cum ſpecificatione*, iák wiele ktorego podatku, z rol y máiętnośći ſwoiey, oddał: y tákową rekognicyą ná ſpráwiedliwe oddánie czopowego poboru, przez Kárczmarzá, á ná łanowe przez ſię, ábo ſługę ſwego, przy oddawániu, przyśięgą potwierdźić, *ſub pæna* 14. *marc. in foro Caſtrenſi repetenda*: *& nihilominùs ad ſolvendum contributiones compelletur*. Tákoweyże winie *ſuccumbet*, w drugim przyległym Grodźie, Stároſtá ábo Dźierżawcá, ktoryby z Dobr Krolewskich, ták Koronnych, iáko y W. X. Lit. tych podatkow nie oddał. A Stároſtá káżdy Sądowy powinien będźie exekucyą pilnie czynić, ná tych wſzytkich, *ex delatione* Poborce ábo Poborcow, *ſub pæna centum marc.* o ktorą od kogoſzkolwiek pozwány, *peremptorie reſpondebit*, y onę *non recedendo à Iudicio*, odłoży. A gdźieby teſz ſam Stároſtá Sądowy nie wydał, ábo exekucyey do Niedźiel 10. nie uczynił; wolno go Poborcy do inſzego bliżſzego Grodu *pro exequutione* podáć. *W Vniwerſale poborowym. A.* 1578. *fol.* 351. *tit.* Wárunek wybieránia Poborow.

Czopowe w Miáſtách y Miaſteczkách, Krolewskich, Duchownych, y Swietckich, w Koronie, y W. X. Lit. od wſzelkich liquorow, ták Chrześćiánie, iáko y Zydźi płáćić powinni. *A.* 1628. *tit.* Czopowe Koronne, y W. X. Lit. Tákże y we Wśiách Krolewskich, y Duchownych. *w Vniwerſałach poborowych.* *Czopowe.*

Poborcá káżdy, (*á w Vniwerſale A.* 1627. *Adminiſtratorá tá powinność, nie Poborce*) po wźięćiu Vniwerſału poborowego, powinien obiáchać wſzytkie onego Woiewodztwá ábo Ziemie Miáſtá y Miaſteczká, y tám z Rády mieyskiey, ábo poſpolitego człowieká, iednego obráć, ktory przezeń, y przez Rádę, ma być przyśięgą obowiązány, że podatku tego czopowego pilnie y wiernie doglądáć, y on wybierać będźie. Do ktorego z Rády Mieyskiey, ma być ieden przydan, áby tym więkſza wiárá byłá y pilność: z czego ſię Vrząd mieyski wymawiać nie ma. A pieniądze wybráne, co quártał, do Poborcy oddawáć ma, z regeſtrem káżdego wáru, y ſzynkowánia doſtátecznie ſpiſanym, od Burmiſtrzá y dwu Rádźiec podpiſanym, y mieyską pieczęćią ſtwierdzonym. Tenże Poborcá, we Wśiách Krolewskich y Duchownych, ma poſtá-

nowić

nowić z Kárczmarzem, zá wiádomośćią ſamych PP. Stárioſtow, y Vrzędnikow, iákoby tęn prowent czopowego dochodźił Skárbu ſpráwiedliwie. A gdźieby ſię pokazáło, żeby kto w tym iákich fortelow, *in derogationem* Seymowey uchwale, używáć chćiał; tákowy winą dwoiáką czternaſtu grzywien karány być ma. O co *forum peremptorie* przed Stároſtą, ábo gdźie zechce Poborcá. *w Vniwerſałách poborowych.*

Po tym, włożono to, *in maioribus Ciuitatibus*, ná trzech *ex Magiſtratu* Ráycow; á po inſzych Miáſtách y Miaſteczkách, ná Burmiſtrzá ſamego ze dwiemá Ráycámi dobrze oſiádłemi, tákże y ná inſze Vrzędy, gdźie ſą rożne iurisdikcye. Ktorzy w Grodźie pobliżſzym przyſiągſzy, że to Czopowe ſpráwiedliwie wybieráli, one z regeſtrámi porządnie verifikowánemi do Poborcow oddáć máią, zá quitem authentycznem Poborcow w Grodźie uczynionym, gdźie Grod ieſt, á gdźie nie máſz, to w Xięgách mieyskich: ktore záś quity, przy liczbie Skárbowey ná Seymie, verifikowáne być máią: á gdźieby *ex delatione cuiuuis, & ex ſufficienti inquiſitione* pokazáło ſię, ná tych z Vrzędu mieyskiego, ktorzy wybieráć czopowe będą, żeby to *in uſus priuatos conuerterent*; podpadáć máią *ſub pœnam peculatús in Officio Caſtrenſi, ſine appellatione.* A ktoby wybieránia tákiego czopowego bronił; káżdy tákowy, w Grodźie *ſine appellatione*, ták iáko o nie wydánie poborow, *pœnæ bannitionis ſubiacebit. A.* 1628. *tit.* Czopowe Koronne, y W. X. Litew.

Declarantur ſuperiora, iſz Poborcowie powinni obiácháć, Miáſtá y Miaſteczká, po wyſzćiu Vniwerſału, y tám *in maioribus Ciuitatibus*, z Rády Mieyskiey, ná trzech Ráycow, á w Miaſteczkách ná Burmiſtrzá, ze dwiemá Ráycámi dobrze oſiádłemi, ábo teſz ná inſze Vrzędy, gdźie ſą rożne iurisdikcye, czopowego wybieránie włożyć: ktorzy máią być przyſięgą obowiązáni, że podatku tego pilnie doglądáć, y wiernie on wybieráć, y w regeſtrá wpiſowáć będą: z czego ſię Vrząd żaden wymawiáć nie ma. A pieniądze wybráne, ná káżdy quártał, Poborcy ſwęmu wydawáć, z regeſtrem káżdego wáru y ſzynkowánia doſtátecznie ſpiſanym, pieczęćią mieyską zápieczętowánym, y przez Burmiſtrzá y dwu Rádźiec podpiſanym, *ſub pœna* dwuch ſet grzywien, *ad inſtantiam Inſtigatoru, ex delatione* Poborce, *in Officio Caſtrenſi repetenda. w Vniwerſale Poborowym pierwſzego Seymu. A.* 1629.

Podwżſzono teſz winy ná dwieśćie grzywien, *& terminum peremptorij* náznáczono, tym ktorzyby *in derogationem* tey uchwały Seymowey, fortelow iákich używáć chćieli. *Ibid.*

Conſtitucyą *A.* 1628. o Czopowym uchwaloną, (*ktorą wyżey miałeś*) *in toto* reáſſumowano, *cum declaratione* o pieniążkách od gorzałki. (*quod vide infra.*) *A.* 1629. *fol.* 13. *tit.* Czopowe.

Czopo-

Czopownicy od Poborcow w Miáſtách y Miaſteczkách poſtánowieni, máią dawáć rekognicyą Piwowáromi, ábo Kárczmárzom, co od ktorego wezmą. A ći ktorzy rekognicye biorą, ná kázdy quártał, máią one ukazáć przed Vrzędem mieyskim, przy Czopowniku: ktoremu tenże Vrząd ma dáć ſwoię rekognicyą komputowánia, iák wiele on quártał uczynił, pod pieczęćią mieyską. Co ſię ma rozumieć, o wſzelákim czopowániu. *w Vniwerſale poborowym, A.* 1573. *fol.* 207. §. A dla więtſzey oſtrożnośći.

Poborcy ſanowi, oſobną, ná ſpráwiedliwe wybránie czopowego, przyśięgą obowiązáni być máią. *A.* 1628. *tit.* Czopowe Koronne, y W. X. Lit.

Ciſz, co quártał, co iedno *à Magiſtratu* Miaſt y Miaſteczek odbiorą czopowego, odſyłáć do Skárbu powinni. O co *forum* Trybunał, *inter cauſas fiſci*, ná *reſiſtentes* ábo *negligentes*. *Ibid.*

O czopowe, Vrząd mieyski, zá inſtigácyą Poborcow, powinien czynić nieodwłoczną ſpráwiedliwość, *ſub pœna centum marc.* O co *forum* przed Stároſtą *peremptorie*. *w Vniwerſałách poborowych.*

Czopowe, nie od korcá, áni ćwiertnie, áni żadney miáry ſłodu, ále od beczki, wybieráne być ma, iáko beczká przedawana będźie, ták áby od káżdego groſzá, iáko gdźie uſtáwione ábo przedawáne będźie piwo, po pieniądzu iednemu płácono. A ieśliby teſz tenże, co piwo wárzył, toſz piwo ſzynkował; z oſobná od teyże káżdey beczki, względem ſzynku, od groſzá po pieniądzu płáćić będźie powinien. *A ieśliby tenże Piwowar komu inſzemu piwo poprzedał ná wyſzynk*; ten co ie kupi do Miaſteczek, do Wsi, od wźięćia onego ná ſzynk, po pieniądzu od groſzá płáćić będźie: á ten pieniądz u tego Piwowárá, á nie u tego co bierze ná ſzynk, Poborcy *abo Exáktorowie repetowáć będą*. *A Piwowárowie ći*, ktorzy *nárobiwſzy ſłodow* przed publikácyą Vniwerſału tego, po publikácyey dopiero piwá z nich robią, nie mogą ſię Czopowego uchronić; gdyſz od beczki, iáko wyżey nápiſano, á nie od ſłodow, płáćić będą. Słodownicy co ſłody robią, á piwá nie wárzą, od rzemieſłá ſwego powinni dáć, do roku, po zł. 2. do Poborce. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1629. *tit.* Czopowe.

Od win tákże powinne być podatki płácone, tákim ſpoſobem. Od káżdego puſkufká winá, powinien Węgrzyn dáć ná ſkładźie, ten co ie do Korony przywieźie, záraz gdy wino do piwnice ſpuśći, po zł. 2. *ſub amiſſione* winá *& pœna centum marc. Polon.* Co Stároſtowie pobliżſzych ſkładow exequowáć powinni, zá delácyą Adminiſtratorá ſkładow, *ſub pœna centum marc.* o ktorą *forum* lub ná Trybunale, *inter cauſas Fiſci*, lub w ktorymkolwiek Grodźie. A ten co winá kupi ná przekup, ná zyſk, ábo ná wyſzynk,

támże ná składźie, po zł. 2. względem czopowego, dáć powinien. Od Win záś, ktore morzem przychodzą, Francuskich, Włoskich, Hiſzpáńskich, Piniołow, y innych, gdy ie do Miáſtá ábo Miaſteczká przywiozą; od káżdey bárely składnego, po g. 24. z oſobná czopowego tyle drugie. Od káżdey kuffy Málmázyey, Muſzkátely, Báſztárdu, Alákántu, Kánáru, Peterſimentu, Soku, po zł. 5. á drugie zł. 5. kto kupi ná ſzynk, ná Komorách záplácić ma. A od komági, ábo pipy, win pomienionych, składnego y czopowego, po zł. 8. Od káżdego wiádrá winá Moráwskiego, y Ryńskiego, składnego po gr. 15. z oſobná czopowego tylo drugie. Od wiádrá Endeburskiego, y Swiętoiurskiego, składnego po gr. 20. czopowego tylo drugie. Od káżdego drelinku winá Gubińskiego, Krośińskiego, *& id genus*, składnego po gr. 24. á czopowego tylo drugie. Od bárely winá Wołoskiego. składnego po gr. 16. tylo drugie czopowego. *Ibid.*

Od Piw záś przewożnych y Miodow, ták ma być płácono. Od káżdego áchtelá Gdańskiego, Wrocławskiego, Swidnickiego, do Korony przywieźionego, do czwartego groſzá, po gr. 15. á od fáſy, po gr. 35. Od káżdey beczki miodu nierozſyconego przáſnego, do czwartego groſzá, po złotemu iednemu: á od borowki miodu, po gr. 15. Od beczki miodu rozſyconego pitego, w ktoreyby trzy bárely były, od káżdey po gr. 12. á od puſbeczki wedle proporcyey báreł. Od miodow ſtárych, ſowito od beczki, po gr. 24. á od bárely ábo puſbeczki, po gr. 12. Od troyniku, kieſtrzánku, y málinniku, ták iáko od ſtárego miodu, do czwartego groſzá, káżdy płáćić powinien. *Ibid.*

Od palenia gorzałki, bánie, kotłá, w Miáſtách y Miaſteczkách, káżdy powinien płáćić, po gr 24. á ná Wſiách, po gr. 14. okrom Dworow Szlácheckich. A od ſzynku teyże gorzałki, w Miáſtách y Miaſteczkách, od káżdey kwarty, po kwartniku. W W. X. Lit. záś, (*á w Vniwerſale* 1607. *także ná Wołyniu y Podláſu*) od ſzynkowánia gorzałki, po dwá pieniądze białe, od káżdey kwarty. Częmu y Arendarze gorzałki podlec wſzędźie máią. A ieſliby iey (*nimáſz tego w drugich Vniwerſałách*) ktory przeſtał palić dla płácenia poboru; tedy cáły rok iuſz iey palić nie może, chybáby chćiał ſpełná záplácić, pod ſowitością płacey. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1593. *fol.* 655. §. Od palenia gorzałki.

Po tym poſtánowiono, áby od gorzałek ták w Koronie, iáko y w W. X. L. nie od bań, ále od groſzá, po dwu pieniędzy, czopowe płácone było. *A.* 1628. *tit.* Czopowe Koronne, y W. X. Lit. *Declaratur:* iſz od groſzá dwá pieniądze, rozumieią ſię te pieniążki, co ich 18. w groſzu. *A.* 1629. *fol.* 13. *tit.* Czopowe.

Po tym, W. X. Lit. wroćiło ſię do dawnego ſpoſobu wybieránia

Czo-

Czopowego od gorzałki, wedle Vniwerſału *Anni* 1626. *quod patet* w Conſtitucyách poſlednieyſzych Seymow.
W Wilnie, Bráctwá, od ſzynkowánia miodow, płáćić tákże czopowe máią. *w Vniwerſale pobor. A.* 1620. *tit.* Czopowe W. X. L. *Toż y w innych Vniwerſałach.*
Czopowe od win Węgierskich, ktore do W. X. Lit. przywożą, każdy, niż ie do piwnice złoży, płáćić ma od puſkufká, po zł. 2. á od inſzych win, od káżdey bárely, poki tákże do piwnic ſpuſczone, y przez Sukkollektory rewidowáne nie będą, po złotemu Polskiemu. *Ibid.*
Czopowe W. X. Lit. nowo pozwolone, ná potym przy ſanowym wybierane być ma. *A.* 1629. *fol.* 23. *tit.* Czopowe w W. X. Lit.
Czopowe miodowe, od groſzá dwá pieniądze, rozumieiąc te pieniążki, co ich 18. w groſzu, po wſzytkiey Koronie wybieráne być ma, przy czopowem piwnem y gorzałczánem. *A.* 1629. *na drugim Seymie. tit.* Czopowe Miodowe.
Czopowego gdyby kto nie oddał, podług práwá, *ex delatione Inſtigatoris, in Iudicio Tribunalitio, ſub pæna mille marc.* ſpráwić ſię ma. *A.* 1632. *fol.* 6. *tit.* O czopowym.
Czopowe w W. X. Lit. nie podług ſtárych quitow *currere* powinno, lecz podług Vniwerſałow Seymowych, a oſobliwie *A.* 1627. *cum hac melioratione*, że od káżdego groſzá, zá kwartę proſtey gorzałki wźiętego, po dwá pieniądzá, á od kwarty przepaláney, po puſgroſzku Polskiemu, płácono być ma. *A.* 1633. *fol.* 43. *tit.* Czopowe w W. X. Lit.
Od tych pieniążkow, ktore z groſzow ná podatki publiczne wychodzą, czopowe bráne być nie ma. *A.* 1635. *fol.* 14. *tit.* Czopowe Koronne.
Czopowe w W. X. Lit. *in duplo* wydawáne być ma, *ſub refuſione damnorum, & ſolutione in duplo* zátrzymánego czopowego. O co *forum* pozwánym Sąd Grodzki, ábo Trybunał głowny, ábo Trybunał Skárbowy, *peremptorie. A.* 1635. *fol.* 15. *tit.* Czopowe W. X. Lit.
Támże *in poſterum* czopowe, bez defalkat, ma być wnoſzone do Skárbu. Spuſtoſzonym iednák przez powietrze, nieprzyiaćielá, lub iáką znáczną deſolácyą, ma służyć defalkácya. *A.* 1653. *fol.* 30. *tit.* Czopowe W. X. Lit.
O tymże. *A.* 1655. *fol.* 17. *tit.* Czopowe W. X. Lit.
Czopowe Koronne, záwſze do diſpoſitiey Woiewodztw y Ziem Koron. należy. *A.* 1658. *fol.* 11. *tit.* Czopowe.
Kto czopowe zápłáći y ſkłádne, ná ſkłádźie; w Krákowie, y ná inſzych mieyſcách, drugi raz płáćić nie powinien, gdy pokaże quit od Poborce ſkłádow. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1626. §. Tákże od Muſzkáteł.

Herburt. fol. 114. t. Agri, horti. &c.

Czopowe wſzelákie wſzyſcy iednáko płáćić máią, żadnemi nie zá-
ſłániáiąc ſię wolnośćiámi. *w Vniwerſałách poborowych.*
Broważy Szlácheckie wolne od niego. *Ibid. Et Conſtit. A. 1613. f. 2.*
Iednák, ták Stan Szláchecki, iáko y Stároſtowie, ktorzy w Miá-
ſtách Krolewskich y Duchownych domy máią, y piwá w nich ná
wyſzynk warzáią, płáćić czopowe powinni. *w Vniwerſałách poborowych.*
Szláchtá od czopowego win, y od poboru ſoli, śledźi, y
innych rzeczy, gdy ná ſwoię potrzebę Szláchecką kupią,
wolni być máią. Co Fáktor ábo Sługá ich liquidowáć *iuramento*
powinien. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1629. §. Od káżdey
kuffy máłmázyey.
Wolni tákże być máią y od czopowego miodu, ktory ſobie w do-
mu ſzynkuią, y ktory ná ſzynk z ſwoich páśiek właſnych dáią. *A.*
§. Od káżdey beczki miodu.
Pogorzelcom w W. X. Lit. Libertácya ták ma być rozumiána, iſz
gdy pogorzelcy ná plácu pogorzáłym buduią ſię, abo pobudowa-
wſzy ſię tám ſzynkuią, ma im służyć, ále nie w domách, ktore
z náymu, ábo iákim ſpoſobem trzymáią: gdyſz libertácye nie
oſobom, ále mieyſcu należą, Toſz ſię ma rozumieć y o tych, kto-
rzy kilká domow máiąc, zá pogorzeniem iednego, ná drugie do-
my, libertácye záćiągáią. *A.* 1647. *fol.* 42. *tit.* Czopowe, y nowe
mytá W. X. Lit.
Kárczmá Witebska Mánſionarzow Kápituły Wileńskiey wolna
od czopowego. *patet id* w Conſtitucyách o czopowym W. X. Lit.
Z ktorych Miaſteczek Szláchecckich Woiewodztwá Płockiego,
przed tym *currebat* czopowe, y teraz ma być oddawáne. o czym
Conſtit. A. 1628. *quæ ſupra, reaſſumitur. A.* 1667. *fol.* 20. *tit.* Czo-
powe Woiewodztwa Płockiego.
O ſzynkowániu piw y gorzałek w Płocku, Płońſku. *vide tit.*
Miáſto Płock.
Iáko z dawná CzopoweHálickie z Práſołką do diſpoſitiey Zie-
miáńskiey należy, ták y teraz do tych prowentow Skarb Ko-
ronny mięſzáć ſię nie ma. *A.* 1667. *fol.* 20.
Exáktorowie nie powinni ná potym więcey wybieráć, względem
Furmánki, choćby naywięcey Poborow, ábo Podymnego uchwa-
lono było, iedno raz od wozá iednego, po gr. 12. *ſub pæna* 300.
marc. ná Trybunale, *inter cauſas fiſci, repetenda.* &c. *A.* 1635. *fol.*
32. *tit.* O Práſołce.

Co ſłuży Ziemi Hálickiey.

Pobor wodny.

Szyprowie Kupieccy, Zydowſcy, y inni zbożá y towáry ſpuſczá-
iący, od wſzelákich zbož y żywnośći, od káżdego łáſztu Gdań-
ſkiey miary, po złotemu iednemu płáćić powinni. Agdyby
więcey łáſztow oſzácowáli, Piſárze támeczni, niż ſię ná ſzku-

ćie Ku-

ćie Kupieckiey naydźie, według powieśći iego; przyśięgą to Kupiec, ábo Fáktor iego, liquidowáć powinien. A Stan Szláchecki, od zbożá urodzáiu ſwego, tákże od towárow z láſow ſwoich własnych, gdy przyſięgę ukaże, *ſub pæna* 500. *marc.* ná Exáktorze, *peremptorie*, ná Trybunale ktorymkolwiek, *ſub pæna bannitionis repetenda*, wolny ma być od poboru płácenia, y do drugiey przyśięgi nie ma być wiedźion. Y Sternicy, y Fliſowie Szláchecey wolni. A ieśliby ſię to pokazáło, żeby kto, pod prætextem Szlácheckich zboż y towárow, zmyśloną przyśięgę y liſty pokazał, ábo teſz kupiwſzy zboża y towáry Szláchecke, one zá liſtámi Szláchecckiemi, y przyſięgą ſług ich, przeprowadzał; tákowy káżdy, winą 500. grzywien ma być karány, *in quorvis Iudicio & Officio Regni, ad inſtantiam Inſtigatoris & Theſauri.* Płáćić tákże máią, od láſztu popiołu, po gr. 48. Od ſolney beczki potáſzu, po gr. 24. á ieśli więkſza; tedy teſz więcey *proportionaliter* płáćić powinni. Od láſztu ſmoły, po gr. 40. od ſtá klepek, po gr. 30. Od ſta wánczoſu, po gr. 24. od ſtá balow, po gr. 40. á to wſzytko, nie ná kopy, ále ná ſtá ráchować ſię ma. Od kopy cębrowiny, po gr. 30. Od máſztu káżdego, po gr. 36. Od kopy tárćic, po gr. 24. Od uxeftu octu, po zł. 2, y od innych towárow, ktore idą wodą. Wſzákże gdy towáry leśne w Dobrách Krolewskich, ku pożytkowi Skárbowęmu byłyby robione y ſpuſczone; od tákowych towárow cło żadne nie ma być płácone. Szyprowie od káżdey własney ſzkuty, okrom Szláchecckich, ktore iedno náymuią z Frochtu, płáćić máią ná rok po zł. 6. Rotman wiślny od oſoby ſwoiey po złotęmu iednęmu. Od Dubaſzá, po zł. 3. Od Lichtáná, po zł. 2. Od káżdey beczki śledźi, grádowki, ſtokwiſzu, Przekupnie máią dawáć, do czwartego groſzá, po gr. 12. gdźiekolwiek kupuią. Od beczki dorſzu, po gr. 10. Od beczki ryb Lwowskich, po gr. 30. Od beczki ryb Ruskich, Krolewieckich, po gr. 15. Od beczki ryb wozowych świeżych zámrożonych, *proportionaliter* ile beczek w woźie będźie, po gr. 15. Od beczki węgorzow, po gr. 30. Od máſſy wyźiny, po zł. 4. Od beczki ieśiotrowiny, po gr. 20. Od ſtá ſuchych ryb, po gr. 15. Od łoſośiá iednego, po gr. 2. Od wielkiego ieśiotrá, po gr. 5. Od troski iunow, po gr. 5. Od beczki łoſośi, po gr. 24. Od beczki perek, fląder, ślodkow, po gr. 6. Od beczki iábłek, po gr. 6. tákże y orzechow. Od beczki tranu, po gr. 15. Od fáſy tranu, po gr. 30. Od fáſy śliw, po gr. 24. Szláchecckie iednák ryby, ták słone. iáko y ſuche, od tego poboru wolne byc máią, tákże y śledźie Szláchecckie, ná własną potrzebę domową do żywnośći ná ſzkućie prowádzone, ábo wozámi wieźione: iednák *ſecundùm proportionem* káżdemu przepuſczone być máią. Od ołowu, miedźi, ſiárki, gleyty, ktore ábo wiſłą przywożą z Krákowá, ábo lądem do Gdańská, ábo zá grá-

ce wywożą, względem czwartego groſzá, poboru dawáć powinni, od cętnaru ołowu (oprocz Szlácheckiego, z gor ich własnych wyrobionego) po gr. 5. Od miedźi, *intra & extra Regnum*, po gr, 6. Od beczki siárki, po gr. 3. Od cętnará ſtali, po gr. 12. Od cętnará gleyty, po gr. 3. y od inſzych towárow wſzelákich, według Inſtruktarzá celnego, ábo táxy, pobor czwartego groſzá płácony być ma, ktory odpráwiwſzy raz, zá pierwſzym kwitem, wolność ma być wſzędźie. Fliśnicy, ktorzy ná ſtátkách płyną wisłą, oprocz Szlácheckich, máią płáćić od śiebie, po gr. 24. *W Vniwerſale poborowym. A.* 1629. *pierwßego Seymu.*

V Brześćia Litewskiego nie ma żaden poboru wodnego płáćić ták od towárow, iáko y od fliſow, ktorzy z Wołyniá, ábo z inſzych Państw Koronnych ſpuſczáią, gdyſz ná wiśle pobor odpráwuią. *W Vniwerſałách poborowych.*

Stároſtowie y Dźierżawcy Krolewſczyzn w W. X. Lit. z włoki po złotęmu, przy poborách, miáſto wybráńcow płáćili, dla tego, iſz doskonáley ordynácyey około nich nie było. *W Vniwerſale poborowym. A.* 1616. *tit.* O wybráńcách W. X. Lit.

Duchowieńſtwo W. X. Lit. religiey Kátolickiey, w wybierániu y oddawániu poboru łanowego, záchowáne być ma. *w Vniwerſałách poborowych.*

Poborcy ábo Sukkollektorowie, gdyby od poddánych ktorychkolwiek, mimo świádectwo Páńskie, Pobor niesłuſznie bráli, ktorzy z własnęmi użytkámi, ná tárgi y iármárki, do Miaſt y Miaſteczek przyieżdżáią; *pœnâ duplici* 14. *marc.* máią być karáni *peremptoriè*, ná Trybunale. *A.* 1607. *fol.* 879. *w Vniwerſale poborowym*: Ktoby z Kupcá, ták ſwego, iáko y cudzoźiemskiego, ktoregoſzkolwiek narodu, cło niesłuſzne, ábo towáry w części, ábo we wſzytkim, gwałtem wźiął; ma być o to pozwan tám kędy ſię kolwiek ukrzywdzonemu będźie podobáć, ták iáko ieſt práwo *pro iniuſta extorſione telonei* opiſáne. A tám *in primo termino, coram quocunq; Officio Capitaneali*, powinien będźie obwiniony ſtánąć, y *pœnam ratione telaneorum in Statuto deſcriptam* odłożyć, y cło wźięte wrocić, tákże y rzeczy gwałtem wźięte, *cum pœna ducentarum marc.* wrocić, *toties quoties citabitur*, á rzeczyby wźiętych nie wrocił. *Anno* 1589. *fol.* 521. *tit.* Beſpieczeńſtwo Kupieckich drog.

Herburt. fol. 489. *t. Qui iniquè telonium extorſerit.*

Podymne ábo porádlne, Krolom, *in recognitionem Dominij*, pozwolone było od Rycerſtwá, *patet in Conſtit.* 1576. *fol.* 292. *tit.* Podymne.

Herburt. fol. 182. *tit. Fumalia.*

Stároſtom ie między inſzemi prowentámi poráchowano, y quartá z tego idźie. *Ibid.*

Aby ie Stároſtowie, według Przywileiu Krolá, wybieráli, poſtánowiono. *A.* 1581. *fol.* 374. *tit.* O wybierániu Porádlnego.

Po tym,

Po tym, iuſz nie *in recognitionem Dominij*, ále nowym wynálaskiem, miáſto podatku, *in rem publicam*, poſtánowiono ie, tákim ſpoſobem. W Miáſtách glownieyſzych, Mieſczánie od Kámienic więkſzych, od káżdey máią dawáć, po zł. 3. od mnieyſzych, po zł. 2. á od domkow, ktore przy Mieśćie bywáią, po gr. 15. Ná przedmieśćiách od więkſzych domow ſzynkownych, po zł. 2. á od domkow mnieyſzych, po gr. 15. Ná co dwu ſtárſzych z Rády mieyskiey dobrze oſiádłych, Vrzędy w káżdym Mieśćie deputowáć, *ſub pæna peculatús*, powinni: á ći dwáy deputowáni, *ſub eadem pæna*, w Grodźie bliżſzym, przyśięgę uczynić, y zápiſáć ſię máią w Grodźie, że ſpráwiedliwy rozdźiał Kámienic więkſzych od mnieyſzych, y domow uczynili, y ták Kámienice, iáko y domy policzyli: ktorego poráchowánia regeſtr porządnie ſpiſawſzy, do Grodow *authenticè* podádzą. A potym Vrząd Grodzki, *ſub pæna mille marc. in inſtanti repetenda* (o co *forum* w bliżſzym Grodźie będźie) tęn regeſtr przyiąwſzy, *ſub nexu iuramenti*, Kámienice y domy obeyść, y átteſtácyą ſpráwiedliwego poráchowánia dáć y zápiſáć powinien. W Miaſteczkách záś mnieyſzych, od Kámienic więkſzych, y domow ſzynkownych, po zł. 2. á od mnieyſzych domkow, po gr. 15. ná co tákże dwáy Stárśi y dobrze ośiedli, przez Vrząd, *ſub pæna peculatús*, iáko wyżey ná to deputowáni z tegoſz Miaſteczká, w Grodźie przyśięgę tákże uczynić y zápiſáć máią, y regeſtr do bliżſzego Grodu oddáć; á Dźierżawcá Miaſteczká, ábo, ieśli Duchowne y Szlácheckie, *Poſſeſſor*, á *in obligatorijs*, *hæres*, ábo *Poſſeſſor*, (czego mu *obligator* bronić nie ma) ma ábo ſąm, ábo kogo z rámięnia ſwego zeſłáć, ktoryby domy wſzytkie policzył, y rozſądek uczynił, ieśli ſpráwiedliwie rozdźiał uczyniony; y átteſtácyą ſąm *Poſſeſſor* dáć ma, *ſub pæna mille marc.* z káżdey wśi, *toties quoties citatus fuerit*: o co *forum* w Grodźie bliżſzym, *ſine appellatione*, ktora átteſtácya przy regeſtrách áktykowána być ma. Z Miaſteczek záś, ktorzy iáko chłopi *ruſtica opera* Pánom odpráwuią; tákże y z drugich Miaſteczek mnieyſzych, ktore żadnemi ſię kupiámi nie báwią, tákże y wśi wſzytkich nowych oſad, ſłobod, wol, ták w Koronie, iáko y w Siewierſczyżnie, poddáni, od káżdego domu, ták wielkiego, iáko y máłego, po puł złotego dawáć máią. A poráchowánia domow átteſtácyą, Dźierżawcá ábo dźiedźic nápiſawſzy, *ſub pænu ſupra nominatis*, do Grodu bliżſzego ma podáć: á Sługá, Woyt, ábo Włodarz, ktorego poſzle, ma w Grodźie przyśiąc, iáko ſpráwiedliwie, według tey átteſtácyey, poráchował.

Młyny, Pápiernie, Kuźnice, Huty, y inſze wſzytkie domy, w ktorych ludźie mięſzkáią, do tychże podatkow, y ráchunkow należeć, y po gr. 15. płáćić máią. Szláchtá ná kmiecych rolách budynki máiący, ći co ná włokách śiedzą, po złotemu, á co ná puł włoczkách,

czkách, po gr. 15. á co ná mnieyſzych, po gr. 10. od domu płácić powinni: y káżdy Szláchćic, w pobliżſzym Grodźie ſtánąć y zeznáć ma, z ktorey wśi, y od wielu domow dał: á Grod porządnie ſpiſowáć y zebráć powinien, áby káżda wieś zupełnie y nierozdźielnie podatek, iáki z niey przychodźi, oddáłá. Atteſtácyą y regeſtrá od kázdego, Grody powinne dármo przyimowáć, *ſub pæna centum marc.* w bliżſzym Grodźie, *ad inſtantiam iniuriati, ſine appellatione, in inſtanti reponenda.* A ieśliby Poborcy quity zwłaczáć, y depáktowáć ták Szláchtę, iáko y Vrzędy mieyskie, chćieli; *pænâ duplici* 14. *marc. coram Officio Caſtren. abſq; appellatione, cum reſtitutione* tego, coby wźięli, karáni być máią: ktorey pæny *medietas Officio* należeć będźie, á druga *medietas* delátorowi. Poborcy przyśięgę táką, iáka ná wybieránie Poborow opiſána ieſt, uczynić máią. Od ktorych, Grod, *ſub pœnis ſupra nominatis*, (*ratione ſalarii* od ſuſcept y extráktow) nima nic bráć. Proces o ten podatek, z tęmi, ktorzyby nie zápłáćili, iáko o Pobory. *Salarium* Poborcow, od złotego groſz, á ſwym koſztem powinni odwoz odpráwowáć. *Diviſio & diſtinctio* Miaſt y Miaſteczek, ma ſię rozumieć, według dawnych Státutow opiſánia. Wárowáno, że to podymne nie ma być dáne tylko raz, y nie ma nic *in poſterum* quitom dawnym, ták Podymnego, iáko y Lanowego derogowáć, ktore ná potomne czáſy w cále zoſtawáć máią. *A.* 1629. *fol.* 4. *tit.* Podymne.

Ponieważ tęn podatek nie ták iáko należáło płácono; deklárowano, iż wolno káżdemu, *in decurſu ſex ſeptimanarum*, po skończeniu Seymu, poprawić ſię. A ktoby tego nie uczynił; Poborcy, ktorzy to podymne wybieráli, do máiętnośći, *ſub pæna mille marc.* z iachać máią, y weryfikowáć wſzytkie wśi, Miaſteczká, y oſády, zá przyſięgą Wátámánow, y átteſtácyą Pánow ich, ábo Vrzędnikow. A w ktorego máiętnośći pokaże ſię, że *malâ fide* z Rzeczápoſp. ſzedł, y w tych ſześćiu niedźielách nie poprawił ſię: *ad delationem* tegoż Poborcy, zá ſłuſznemi dowodámi, *triplici penſione* podymnego do Skárbu, *& pœnâ mille marc. cuius medietas fiſco, altera vero Officio* y Poborcy *cedere* ma; *in Officio Caſtren. ſine appellatione*, karány być ma. A ieśliby ktory Poborcá inákſze werifikácye, ániżeli *in rei veritate* ieſt, podał; *ſalva inquiſitio*, przez Vrząd Grodzki, *Poſſeſſori* zoſtáie. *Poſt quam expeditam, forum* w tymże Grodźie będźie, *abſq; appellatione, & pœna mille marc.* Tá iednak Conſtitucya *vim Luſtrationis ſapere* nie ma, A ktoby w tey funkcyey, Poborcy præpedycyą uczynił iáką; *ſub pœnas violatæ ſecuritatis* iádących ná Trybunał podpadáć, y támże *forum* mieć będźie. *A.* 1629. *tit.* O Podymnym przeſzłym.

Po tym, poſtánowiono Podymne, ále iuſz *in duplo*. Ktorego tákiſz

kiſz iáko y przeſzłego ſpoſob wybieráńia, y tákaſz exekucya. *To przydano tu.*

Ná rozſądku káżdego Páná y Dźierżawce ma zoſtawáć, áby bogátſzym, *ductâ proportione*, więcey dawáć náznáczáli. ták iednák, żeby od wſzytkich domow, cháłup, większych y mnieyſzych, oboygá podymnego złoty ieden, do Poborce oddawan był. Kozacy regeſtrowi Zaporowſcy, w Woiewodztwie Kiiowskim mięſzkáiący od tego podatku wolni. Po wyſzćiu czáſu wybieránia Podymnego, máią we wſzytkich Grodách ſądzone być Querele, y Roczki, *ſub pœna mille marc.* w Trybunałách *repetenda*, naydáley we dwie niedźieli, choćby teſz y *extra cadentiam ad hunc ſolum actum.* A iſz w Woiewodztwách, Kiiowskim, Wołyń. Bracław. według práwá ich, y Státutu W. X. Lit. nie máią *facultatem* Grody *obtinendæ & publicandæ bannitionis*; tedy ieśliby Exáktorowie y Poborcy, *cum Retentoribus, ſive ex controverſiis, ſive in contumaciam lucrum* otrzymáli, *vigore Conſtit. Conventûs præſentis*, odſyłáć tákowe ſpráwy máią, *pro obtinenda & publicanda bannitione*, ná Trybunał Rádomski. A ná tych Querelách y Roczkách, ktoreby *extra cadentiam* przypadáły, żadne inſze ſpráwy ſądzone być nie máią, iedno wzwyſz pomienione. A gdyby gdźie Grod wákował; tákowe ſpráwy *in viciniori Capitaneatu* odpráwować ſię máią. *A.* 1629. *tit.* Podymne nowe.

Według tey Conſtitucyey, y po tym, bywáło Podymne poſtánowione.

Podymne, ktore *in recognitionem Dominij* było, wiecznemi czáſy, Obywátelom Koronnym odpuſczone. Ná Seymie *Electionis. In Pactis Conventis. A.* 1632. *fol.* 15. §. Podymne.

Podymnego podatek w W. X. Lit. *perpetuâ & irrevocabili lege* ábrogowano, y że więcey, choćby w naygwałtownieyſzey potrzebie Rzeczypoſp. *currere, & in exemplum* (że bywał) *trahi* nie ma; Stany W. X. Lit. áſſekurowano. *A.* 1673. *fol.* 1. *tit.* Podymne W. X. Lit.

Dla tego y ia ſpoſob wybieránia podymnego w W. X. Lit. ſuſcè opiſany opuſczam.

Reáſſumuiąc dawne Conſtitucye o ſkładách w Miáſtách Koronnych, (*vide infra tit.* skłády) poſtánowiono, áby żadnych towárow z Korony Obywátele Koronni, *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis*, bez płácenia cłá nie przywożili, ále ná Skłády Koronne, towáry zwożili, ſpoſobem w práwie opiſánym: á ná te Skłády, Kupcy cudzoźiemſcy żeby po towáry przyieżdżáli, y one *extrá Regnum* wywożili, y ſwoie do Korony przywożili, y bez żadnych przeſzkod y hámowánia wolno przedawáli, á po tym *ab Evectu* z Korony ná pográniczu, mimo zwyczáyne cło, y czwarty groſz, od ſtá złotych po zł. 4. płácili. A ieśliby ktory Kupiec Koronny,

Evekta, y Składow dawnych reſtaurácya.

towáry iákieſzkolwiek chćiał zá gránice wywoźić; tedy mimo inſze podatki, *reſpectu evectorum*, od tákowych towárow, od ſtá zł. po zł. 2. dáć powinien. Ktory prowent *ab euectis*, Celnicy Koronni przyśięgli wybieráć máią, nie deroguiąc niwczym zwykłym cłom, y czwartemu groſzowi. A Celnik Koronny ma z tego prowentu ráchunek czynić ná Seymie, przy ráchunkách Koronnych: tenże Celnik ma mieć *ſalarium* po puſgroſzku od złotego. A ten prowent, w káżdym Woiewodztwie, Celnicy Poborcom oddawáć máią, Poborcy záś przy poborách do Skárbu. Regeſtrá tego cłá wybieránia, do Grodu Poborcy oddawáć powinni. A gdźieby *metas* w tym wybierániu Celnicy *excederent*, tedy *ad inſtantiã cuiuſvis*, lubo w Vrzędźie Grodzkim, lubo w Trybunale *inter cauſas Officij*, według dawnego práwá powinni ſię ſprawić. Stan iednák Szláchecki, tey Conſtitucyey podlegáć nie ma, w ſwych własnych dochodách, okrom przekupnych. (*o beſpieczeńſtwie Kupcow, vide ſupra tit.* Celnicy) *A.* 1629. *fol.* 3. *tit. Evecta* y reſtaurácya dawnych Składow.

Ktoryby Kupiec Komory miiał; przez sługi Skárbowe y Stároſty pogránicznе ma być zábieran: ktorych towárow *medietas* Skárbowi, á druga *medietas* delatorowi należeć ma. *A.* 1629. *ná drugim Seymie.*

Nie tylko ná dawno náznáczonych pogránicznych Komorách, ále teſz w Lublinie y we Lwowie, y inſzych po Ruśi Miáſtách, przy iármárkách głownieyſzych, Kupcy cudzoźiemſcy, ktorzy towáry zá gránice wywoźić będą chćieli, ná mieyſcu tym, z ktorego z towárem wyieżdżáć będą, ábo záraz tęn podatek *ab euectis*, według práwá płáćić, ábo támże porękę dawáć będą, iſz go ná pogránicznych Komorách zápłácą. *Ibid.*

Kupcy tákże Koronni, ktorzy zá gránicę towar wywoźić będą chćieli; ná Komorách z towárem opowiedáć ſię, y według opowiedzenia ná Komorách pogranicznych, *ab evectis* płáćić według poſtánowienia powinni. *In contravenientes*, Stároſtowie *pœnas* exequowáć będą. *A.* 1631. *fol.* 14. *tit. Evecta.*

Reáſſumowano Conſtitucyą *Anni* 1629. *de Evectis. A.* 1633. *fol.* 43. *tit. Evecta.*

Auctio ewekty. Ewektę, Kupcy *Indigenæ*, po złotemu, *Advenæ* po zł. 2. do dawney táxy w Conſtitucyey 1629. żadnemi ſię libertácyámi nie ſczycąc, przez lat dwie płáćić powinni. Tákże od zbożow y towárow wodą idących, okrom cłá zwyczáynego, y poboru u Fordaná, *in duplo* ewektę płáćić máią. *Pœna contra plebeium defraudantem, amiſſio mercium, & 500. marc. contra nobilem 500. marc. fiſco & delatori per medium dividenda. Forum* Trybunał, *inter cauſas officij. ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione cuiuſvis. A.* 1634. *fol.* 13. *tit. Evecta.*

Ale

Ale tę aukcyą po tym ábrogowano, á tylko dawną ewektę, wedle Conſtit. 1629. wybieráć pozwolono. *A.* 1637. *fol.* 8. *tit.* O Składnym winnym.

Induktá poſtánowiona. Ktory podatek wſzelácy Kupcy, *cuiuscunq; generis & conditionis*, ták cudzoźiemcy, iáko y *indigenæ*, ták Miaſt Krolewskich, iáko y *Privatorum*, Duchownych y Swieckich, z iákiemikolwiek towárami, do Państw tych, z kądkolwiek w ieżdżáiący (*excepto* win Węgierskich y Endeburskich, od ktorych skłádne płácone być powinno) ná Komorách gránicznych płáćić powinni. *non obſtantibus ullis libertationibus & privilegijs, ſub confiſcatione omnium mercium, ex delatione Theſauri Regni*, gdyby ktory *temerariè* Komory minąwſzy uchodźić *cum inductis mercibus* chćiał. *A.* 1643. *fol.* 17. *tit. Inducta.* *Inducta.*

Dla ſpiſania Inſtruktarzá cłá tego, y poſtánowienia Komor &c. Commiſarze náznáczeni. *Ibid.* *Plura* o tych podatkách. *v. tit.* Celnicy.

Cło w W. X. L. *ſub tit.* Aukcya *Subſidiorum*, z ſpłáwu nowego ná Kupce y Szláchtę, ná co Szláchtá dobrowolnie zezwolili, od zbož y towárow wſzelákich, y od bydłá *omnis generis*, y od tego wſzytkiego, co ná przeday do Miaſt zágránicznych wodą y lądem prowádźić będą, *non obſtante ullâ cuiuscunq; ſtatûs & præeminentiæ libertate, ſub pæna confiſcationis* tychże towárow ábo zboz, płácone być ma. *A.* 1629. *fol.* 18. *tit.* Aukcya *Subſidiorum.* *Auctio ſubſidiorum.*

Declaratur, iſz to cło, nie tylko ná *evecta*, ále teſz y ná *inducta* ściągáć ſię ma. *A.* 1629. *Ná drugim Seymie.*

Znowu *declaratur*, iſz Szlácheckie zbożá z gumien ich własnych, y korzenie, winá, ſukná, ſol, y inne potrzeby ná obeſzćie ich własne, wolne być máią. Dla ſporządzenia Inſtruktarzá cłá tego, Commiſſarze náznáczeni, ktory oni ſpiſawſzy, do druku, przy Conſtitucyách Seymowych, podać máią. *A.* 1631. *fol.* 15. *tit.* Aukcya Summy.

Ná Komorách quity doſtáteczne Stanowi Szlácheckiemu máią być dawáne, iáko wiele towárow mieć, y co od nich płáćić będą. *A.* 1633. *fol.* 43. *tit.* O cłách W. X. Lit.

Libertácye pogorzelcom y żadne inne, tęmu cłu nie máią być ná przeſzkodźie. *A.* 1635. *fol.* 21. *tit:* O cłách W. X. Lit.

Paragraphum w Vniwerſale *Anni* 1609. *ſub tit.* Cło nowe (*vide infra* o tym Cle.) *in toto* reáſſumowano, y potwierdzono, y do cłá tego ápplikowano, to przydáiąc, iſz Sprawcy mytni od kogokolwiek y w czymkolwiek obwinieni, tákże w przemytách celnych skárbowych, przed P. Podskárbiem W. X. Lit. tylko, á nie gdźie indźiey, *forum* mieć będą, *ſalvâ appellatione* ná Trybunał, ábo w nieſądzeniu pod tęn czás onego, *poſt Curiam. Ibid.*

Po tym, rozſądek w krzywdách od ſprawcow celnych, y w inſzych

punktách, Cõſtitucye o cle nowo podwyżſzonym reáſſumowano, y one *in toto* ápprobowano. *A.* 1650. *fol.* 26. *tit. Auctio Subſidiorum.*

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, z tą meliorácyą, áby Stan Szláchecki, y poddáni ich w Miáſtách y Miaſteczkách Páńſtw tych, bez płácenia tego cłá, wolne ſprzedánie rzeczy ſwoich ná tárgách mieli. *A.* 1655. *fol.* 34. *tit Auctio Subſidiorum* W. X. Lit.

Paſzporty z Káncelláryey, ná uymę tego prowentu wydáne, *nullitatis* ſą. *A.* 1678. *fol.* 2. *tit. Auctio Subſidiorum* W. X. Lit.

Inſtruktarz tego podatku *Anni* 1655. przy Conſtitucyách ná Seymiki relácyine, Skarb powinien rozeſłáć. *Ibid.*

Cło nowo podwyżſzone W. X. Lit.

Do wybieránia cłá nowego Kupieckiego w W. X Lit. żaden w Dobrách Krolewskich, y Duchownych, y Swieckich, Komor y Przykomorkow, gdźieby ich Skarb potrzebę być baczył, bronić nie ma, *w Vniwerſale poborowym. A.* 1609. *fol.* 925. *tit.* Cło nowe.

Declaratur, iſz Stan Szláchecki od tego cłá wolen, ktorzy nie ná przeday, ále ná ſwoię właſną potrzebę kupowáć będą. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1620. *tit.* Cło nowo podwyżſzone.

Y potym weſſedy to wárowano.

Żaden, *cuiuscunq; ſtatús & conditionis*, żadnemi ſię nie wymawiáiąc wolnośćiámi, *ſub pœna confiſcationis* towárow, to cło płáćić powinien. A w Miáſtách Krolewskich, ktore *recipiunt* towáry do wagi, Piſárze micyſcy przyśięgli, regeſtrá porządne wſzytkich towárow odważonych ſpiſowáć, y káżdemu potrzebuiącemu, oſobliwie Piſárzom celnym (ktorym y bycia przy wadze bronić nie máią) wydawáć extráktem *ſub pœna* 500. *florenor.* powinni. O ktorą winę *forum poſt Curiam*, z Vrzędem tego Miáſtá, ktoryby tęmu *non ſatisfaceret.* Kupcy Moskiewſcy, ktorzy cłá nowo podwyżſzonego płáćić nie zwykli, ináczey towárow ſwoich, pod ſtráceniem onych, z pieniężáć nie máią, áſzby wprzod iáko wiele, y komu przedáć máią, przed Piſárzámi Celnemi opowiedźieli. A tęn Kupiec co od nich towárow nábędźie, tákże y zá zbyty towar do Moskwy, to cło płáćić powinien będźie. *A.* 1638. *fol.* 23. *tit.* Cło Kupieckie nowo podwyżſzone.

Do wybieránia cłá tego, żaden w iákichkolwiek Dobrách, Komor, Przykomorkow, gdźieby Skarb potrzebę baczył; tákże ſtrażey, w pográniczných Miáſtách y Miaſteczkách Páńſtw tych, Piſarzom celnym mieć, nie ma bronić, owſzem pomocy wſzelkiey, przećiwko ſwawolnym Kupcom, dodawáć będą. *A.* 1643. *fol.* 14. *tit.* Cło nowe podwyżſzone.

Kupcy gośćińcow y drog zwyczáynych miiáć nie máią do Moskwy, y zMoskwy náDorohobuż, y ná Smoleńſk ieźdźić powinni. A ktorzy ná iákiekolwiek tárgi y iármárki do rożnych Miaſt y

Mia-

Miaſteczek w Páńſtwách tych ták lądem, iáko y wodą, iádą; z gośpod ſwoich y mieyſcá, ruſzyć ſię nie powinni, áſz ſię okażą, y opowiedzą towáry ſwoie ná Komorách y Przykomorkách Piſárzom celnym, y *ex nunc*, bez wſzelkich rat, nie záſłániáiąc ſię żadnemi Przywileiámi y liſtámi Krolewskiemi, to cło do Skárbu zápłácą. Toſz ſię ma rozumieć y o zwracáiących z towárámi Kupcách: áżeby towárow nie składáli, áſz wprzod one okażą, y záraz mytá záplácą. Ciſz Kupcy, káżdy z oſobná, ták lądem, iáko y wodą idący, ſam ná ſię z Komor ábo Przykomorkow, od Piſárzow quity bráć ma, nie pod imieniem iednego ná kilku. *Ibid.*

Lex perpetua, ná mytá ſtare Stołowi Krolewſkiemu należące.

W przemytách rożnych, między Kupcámi, á Piſárzámi Celnemi, ták tego prowentu publicznego, iáko y Dobr Stołowi Krolewskiemu należących: ták teſz ktobykolwiek od ſprawcow ſámych celnych, ábo ich Subſtitutow, ſobie krzywdę iákąkolwiek w tych leciech y ná potym prætendował; rozſądek nie gdźie indźiey, iedno przy P. Podskárbim W. X. Lit. *ſalvâ appellatione poſt Curiam Regis*, zoſtawáć ma. W czym párágraph w Vniwerſale *A.* 1609. *ſub tit.* Cło nowe, y Conſtitucye pożnieyſze o cle nowo podwyżſzonym y ſpławie wodnym, *in toto, cum pœnis in delinquentes reaſſumuntur & confirmantur. Non obſtante ullâ libertatione*, káżdy *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis, ſub pœna confiſcationis* towárow, to cło płácić powinien. Wyiąwſzy Stan Szláchecki, ktory od płácenia tákowego mytá, od zboża urodzáiu ſwego właſnego, z pol y ogrodow, (*w Conſtit. A.* 1650. *fol.* 25. *dołożono: nie od ſkupionych, áni zá czynſz od poddánych ſwoich wźietych*) tákże od towárow z láſow ſwoich właſnych, od ſtátkow y poddánych właſnych, zá iurámentem Fáktorow wolny być ma. A ieśliby ſię pokazáło, żeby kto pod prætextem *Szlácheckich* zboż, y towárow, zmyśloną przyśięgę y liſty pokazał, ábo teſz kupiwſzy zboża y towáry Szlácheckie, one zá liſtámi Szlácheckiemi, y pryyśięgą ſług ich, przeprowádzał; tákowy pœnom w Vniwerſale *A.* 1629. (*iáko miałeś wyżey* o Poborze wodnym) w tym punkćie opiſánym, podlegać ma. Stároſtowie iednák od towárow leśnych, ktore w Dobrách Krolewskich, lubo ktorzy, zá konſenſámi Krolewskiemi, ſwym ſumptem wyrabiáią, y ná pożytek ſwoy obracáią, to myto z ſpławem wodnym, według Conſtitucyi y Vniwerſałow dawnieyſzych, płácić powinni. O Kupcách Moskiewskich *declaratur*: áby Kupiec, co od nich nábędźie, tákże y zá zbyty towar do Moskwy, podług Conſtitucyey *A.* 1638. płácił. Ktorych towárow w Inſtruktarzu niniáſz wyrážonych, od tych, poſzácowawſzy ie, od káżdego złotego po groſzu, Kupcy Piſárzom celnym płácić máią. Ktore punktá wzwyſz opiſáne, ná myta ſtáre, iáko ná dobrá Stołowi Krolewskiemu należące, ná teráźnieyſze, y przyſzłe látá, *in perpetuum*, służyć máią. *Ibid.*

W Stároſtwách, Łoiowskim y Łubeckim, powinne być Przykomorki, ná ktorych mytá ſtáre, y cło nowe podwyżſzone ma być wybieráne, bez wſzelákiey præpedycyey. *A.* 1647. *fol.* 41. *tit:* Cło nowe podwyżſzone.

Ná żadnych Komorách, od żadnych towárow, nie ma być quitowe wymagáne. *A.* 1673. *fol.* 6. *tit.* Cło nowo podwyżſzone.

De depactantibus ná Komorách, *vide infra.*

Approbantur omnia ſuperiora o cle nowo podwyżſzonem W. X. Lit. w poſlednieyſzych Conſtitucyách.

Piſarze y Attendenći, ná wſzelákich Komorách celnych, defálkáty od żadnych towárow czynić nie máią, *ſub pœnis in Lege ſancitis.* *A.* 1673. *fol.* 6. & *A.* 1676. *fol.* 7.

Imò practicata olim hæc contributio. Vide Statut. Herburt. fol. 15 *& ſequ.*

Subſidij charitatiui generalis contributionis podatek, *aliàs* Pogłowne generálne, iáko nie zwyczáyny, ná potym, względem Stanu Duchownego y Szlácheckiego, nie ma być pozwalány, choćby go kto proponował ná Seymie. Y więcey Inſtruktarzow podatku tego nie ma być drukowano, iedno tyle, ile ieſt Grodow w Woiewodztwách y Ziemiách; y po skończeniu tey exákcyey, eliminowáne być máią, *ſub pœnis contra negligentes Officiales ſancitis.* *A.* 1662. *fol.* 19. *tit.* Aſſekurácya contribucyey.

Ordinatio tegoż Pogłownego: y ordinationes Cłá generálnego ná wſzytkie Stany w Koronie. Cłá wodnego ná wypłácenie długu Kurfirſtowi I. M. względem Elblągá y Drábimá. Akcyzy; Szeleżnego; Monopolij tábáki, y Papieru; Cłá nowego ſolnego, latè patent. in Conſtitutionibus.

Cło nowe w Zupách Ruskich znieśiono, *ſub pœna* 200. *marc. &c.* *A.* 1569. *fol.* 189. §. Myto w Zupách Ruskich.

Pogłowne Zydonſkie.

Zydźi wſzyſcy w Miáſtách, Miaſteczkách, y ná wśiách, Krolewskich, Duchownych y Swietckich, względem Pogłownego, po złotemu iednemu od głowy płáćić powinni. Liczeni być máią przez Poborcę, Vrząd Woiewodzy, y ſtárſze Zydy, pod przyſięgą ná dźieśięćioro Boże przykazánie, iáko żadnego nie máią zátáić; wſzákże ma być wzgląd ná ubogie y Pogorzelce. A ieśliby Zydowie ſámi chćieli tákowe pogłowne ſummą odkupować: tedy zá quitámi P. Podskárbiego, ná raty, ktore od niego będą náznáczone, máią zápłáćić. A gdy tákowe pogłowne Zydźi oddádzą; iuſz od inſzych podatkow, iáko od ſzoſow z domow, rzemioſł, kupiey, hándlow, y od ſług, y koni ſwoich, tákże od poborow, y podatkow wſzelákich Powiátowych, máią być wolni. A gdźieby ſię Zydowie nie uiśćili w tákowym Pogłownym; wolno Skárbowi towáry ich, tákże oſoby ſáme zábierać. *w Vniwerſale Poborowym.* *A.* 1624. *Toż y w drugich. W dawnieyſzych iednák ordynácye nieco differunt.*

Pogłowne Tátarſkie.

Tátárowie wſzyſcy W. X. Lit. ktorzy furmáńſtwem y rzemieſłem

ſłem ſię báwią, ſámi od ſiebie, y od żony, y od dźieći, po złotemu od oſoby, do Poborce dawáć máią, excypuiąc Chorążych, Vłanow, y tych Tátar, ktorzy służbę woienną ſwym koſztem odpráwuią, y ná oſiádłościách mięſzkáią. A Chorążowie, y Vłánowie, przyśięgę uczynić máią w Grodźie, ná czás wybieránia poborow náznáczony, ná to, że ſpráwiedliwie tych tylko, ktorzy służby woienne służą, wyimuiąc, á inſzych wſzytkich podlegáiących pod to pogłowne, nie ochrániáią. *A.* 1658. *fol.* 57.

Similiter y w inſzych Conſtitucyách o tym.

Podatki publikowáć powinien Stároſtá ábo Vrząd iego, *ſub pæna centum marc. & aliis pœnis &c. w Vniwerſałach Poborowych.*

Poborcy niewinnie ná delatách podawáć nie máią, *ſub pæna dupli* 14. *marc*, *peremptorie* przed tymże Vrzędem, do ktorego nieſłuſznie podał, *non obſtante exceptione à foro, repetenda. w Vniwerſale poborowym. A.* 1578. *fol.* 352. §. A Poborcá.

W W.X.Lit. *in pœnam evocationis* wpada Poborcá, gdy kogo mimo quit ſwoy, nieſłuſznie ná delacie poda. *A.* 1655. *fol.* 4. *tit.* Retentá W. X. Lit. O tymże znowu. *A.* 1662. *fol.* 4. *tit.* Sądy z Retentorámi.

Declaratur Wielkiemu Xięſtwu Lit. iſz gdźieby ſię delaty nieſłuſzne, mimo quity Poborcow, ábo teſz *ignota* ná delacie pokazáły *nomina*; ná káżdym tákim Poborcy, *pœna infamiæ*, w Trybunale Skárbowym, ábo ná Commiſſiách Skárbowych, *ex delatione iniuriatorum*, ábo Skárbu, *ad inſtantiam Inſtigatoris, extendi* ma. *A.* 1677. *fol.* 5. *tit. Reaſſumptio.*

Poborcy, wſzytkie wſi y kárczmy regeſtrowáć powinni, porządkiem wedle Paráfiey, y z nich podatki wybieráć, pod przyśięgą y ſumnieniem. *w Vniwerſałách poborowych.*

Káżdą rzecz, iák wiele od kogo wezmą, oſobno piſáć máią: y quity, pod pieczęćią y podpiſem ſwoim, káżdemu dawáć, y ná nich dźień, mieśiąc, y rok piſáć. *Ibid.*

Exákcye ſwoie áktykowáć powinni w Grodźie bliżſzym, *ſub pœnis, de retentis. Ibid.*

Znowu: iſz Poborcy, regeſtrá poborowe y retentá, z podpiſem ręki ſwey, *per oblatam*, do Grodow tegoſz Woiewodztwá y Ziemie, gdźie ktory ieſt Poborcą obrány, podawáć powinni. *A.* 1654. *fol.* 4. *tit.* Spoſob.

Znowu: iſz powinien regeſtrá ták *perceptorum*, iáko y *retentorum* podawáć *ad Acta, ſub pœna bannitionis, ad inſtántiam cuiuscvis Incolæ, inter cauſas Officii*, ná Trybunale, *repetenda. A.* 1655. *fol.* 36. *tit.* O Poborcách.

Declaratur: iſz Poborcy ábo Exáktorowie wſzyſcy, regeſtrá funkcyey ſwoiey, *intra decurſum duarum Septimanarum*, od Seymikow relácyinych ráchuiąc, *ad Acta proprij Diſtrictus*, záwſze po-

dawáć

dawáć powinni. W ktorych regeſtrách powinná być *ſpecificatio* ſum, z káżdych Dobr, co, kędy, y od kogo wźięli. A ktory Exáktor tego nie uczyni; ma być *ipſo facto infamis*, y *locum ſtandi* w Sądách, áni *vocem activam* ná Seymikách mieć nie może, poki átteſtácyey *ex Actis* nie pokaże, że práwu temu doſyć uczynił. Z ktorych regeſtrow, do Grodow, ták podánych, y *authenticè* przez Exáktory wyiętych y produkowánych, ma być ná Commiſſiách y w Skárbie *liquidatio* y ráchunek. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* O podawániu regeſtrow.

Y w quitách, co z ktorych Dobr wezmą, ſpecifikowáć máią. *Ibid.* W. X. Lit. dawne práwá y zwyczáie, w wybierániu podatkow, reáſſumowano, y poſtánowiono, áby od tąd Poborcy, ták Duchowni, iáko y Swietcy, w regeſtrách *perceptorum*, z iák wielu kto płáći dymow, *explicitè & ſeorſim* wyrażáli, y ták regeſtrá te, iáko y *retentorum*, przy concluſiey Seymikow antecomitiálnych, z podpiſámi rąk Directorow, extráctem z Grodu wyiąwſzy, Posłom ná Seym wypráwionym, dla słuchánia liczby w Skárbie, oddáne być máią. *A.* 1673. *fol.* 4. *tit. Reaſſumptio.*

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, dekláruiąc, iſz Poborcy, nie tylko ná Seymikách antecomitiálnych, ále teſz y ná przyſzłych relácyinych ſpráwować ſię o podatki, *ab A.* 1667. będą powinni, pod winą tyſiącá kop, &c. *A.* 1677. *fol.* 5. *tit. Reaſſumptio.*

Poborcy W. X. Lit. *káżdy w ſwym Powiećie, po uczynieniu* liczby w Skárbie, regeſtrá poborowe, pod pieczęćią P. Podskárbiego, z podpiſem ręki Piſárzá Skárbowego, ná pierwſzych Rokách Grodzkich, do Xiąg Grodzkich podawáć máią, pod winą dwoch ſet kop Litewskich. O co *forum* Trybunał, *ad inſtantiam cuiusvis Nobilis*. *A.* 1616. *fol.* 42. *tit.* O regeſtrách poborowych.

Po tym: iſz regeſtrá ſwe y delaty, záraz po expirowániu terminu wybieránia poboru, do Grodu oddáć, *ſub ſolutione* tyſiącá zł. Polskich, powinni. O co *forum* Grod, *ad inſtantiam cuiusvis*. Winy połowicá *fiſco*, á druga połowicá *delatori cedere* ma. Tákoweyże winie y Grod, w nieprzyięćiu delaty, podledz ma. O co z Grodem *forum* Trybunał. *A.* 1629. *tit.* O Poborcách W. X. Lit.

Herburt. fol. 114. *t. Agri, horti, & ſcultetiæ deſertæ.*

Poborcy Koronni, przy wydawániu podatkow publicznych, deſertaty iurámentem liquidowáne przyimowáć máią. Ktore wzáiemnie y Skarb, przy ráchunkách, przyimowáć powinien. *A.* 1635. *fol.* 22. *tit.* O deſertatách y ábiuratach.

Poborcy ná potym iuſz nie w Querelách, lecz w Trybunale Rádomskim, ábo Koronnym, *cum impugnantibus execution. forum* mieć będą. *A.* 1655. *fol.* 36. *tit.* O Poborcách.

W W. X. Lit. niegodźi ſię nikomu z podatkow z Dźierżáwy ſwoiey, Rzeczypoſp. należących, wytrącáć ſwoie pretenſie, iákie kto

ma u

ma u Rzeczypoſp. *Lege perpetuâ* wárowano, *A.* 1661. *fol.* 3. *tit.* Trybunał Skárbowy W. X. Lit.

Támże Poborcy, áby *pro termino præfixo*, podatki wybráne do Skárbu wnośili, *ſub pœna infamiæ* ná Trybunale *decernenda, pro perpetua lege*, poſtanowiono. *A.* 1655. *fol.* 6. *tit.* Retentá W. X. Lit.

A dla tym prędſzey y pewnieyſzey retent exſolucyey, z delatámi ſwęmi Pocorcy W. X. Lit. przy Dworzánách Skárbowych, exequować powinni. *A.* 1677. *fol.* 5. *tit. Reaſſumptio.*

Poborcá żaden, *Laudis privatu*, od zupełnego dość uczynienia Woiewodztwu ábo Powiátowi wolen być nie może, &c. *A.* 1643. *fol.* 12. *tit.* Dochodzenie retent.

Poborcá płáćić tego Skárbowi, ábo Woiewodztwu nie powinien, co mu z retentow *per iudicata decedet*, ále *in ſolutum* przyięto mu być ma. *A.* 1658. *fol.* 3. *tit.* Sądy z Retentorámi.

Gdźieby P. Bog ktore Miáſto morowem powietrzem náwiedźił; powinien Poborcá, ábo Sukkollektor, Vrzędownie limitácyą wybieránia poboru, ták czopowego, iáko y innych zápiſáć, y po uśmierzeniu powietrza, tyle czáſu, iáko w powietrze nie wybierał, dobieráć, ták żeby zupełny rok czopowe, y inſze pobory roczne wybieráne były, á Skarb z tąd ſzkody nie odnośił. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1603. *fol.* 822. §. Tákże łanowe.

Ze Miáſtá, Miaſteczká, y wśi, od podatkow Rzeczypoſp. do lat 4. wolne być máią. *patet w Vniwerſałach poborowych.*

Declaratur, iſz tylko od Szoſow, łanowego, czopowego, podwod, y od innych podatkow z ośiádłośći mieyskiey, Miáſtá y Miáſteczká wolne: á od towárow y hándlow, ták cło, iáko y Pobor wodny, y czwarty groſz płáćić máią. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1629. *na drugim Seymie. tit. O Donátywie.*

Iednák liczbę domow pogorzáłych, Miaſteczká, w iurámentách liquidować máią. W czym ieśliby ſię *periurium* pokazáło; *periuri, pœná tripliciś penſionis* karáni będą. Toſz ſię ma rozumieć o podatkách Dźierżawcom należących, gdyby, *ad malè narrata*, tákowe libertácye uproſzone były. *A.* 1635. *fol.* 22. Libertácye Miaſt. *O Libertácyey Pogorzelcow w W. X. Lit. iako ſie ma rozumieć, miałeś ſupra.*

P. Podskárbi dáiąc quity Poborcom, ináczey ich dawáć nie ma, tylko záchowuiąc o deſertatách y impedimentách wſzelákich *cognitionem* ná Seym. *w Vniwerſałach Poborowych.*

Kupcy W. X. Lit. iádąc z towárámi ſwemi do Polski, gdy zápłácą Pobor w Litwie, y quity ná to pokażą, żadnych iuż ceł w Koronie płáćić nie máią. *w Vniwerſałach poborowych.*

Po tym poſtánowiono, iſz Kupcy Litewſcy z Brześćia do Korony idący, od wſzelákich towárow, cłá w Koronie płáćić máią. Toſz

wzáiemnie Kupcy Koronni, *pro paritate iuris & iuſtitiæ*, w W. X. Lit. czynić powinni. *A.* 1676. *fol.* 7. *tit.* Cło nowo podwyżſzone.

Ktokolwiek z Woiewodztwá Brzeskiego, w Mielnickim Grodźie iuráment wykonany, ná ſpuſczenie właſnego zboża, authentyczny pokaże; iuſz więcey do drugiego nie ma być poćiągány. *Ibid. fol.* 13. *tit. Indemnitas.*

Piſárze ábo Czopownicy, w Miáſtách y Miaſteczkách od Poborce poſtánowieni, nie máią być od nikogo przenagábywáni. *w Vniwerſałach poborowych.*

V Piſárzow Celnych, y u Poborowych, gdźie oni Pobory wybieráią, żaden żołnierz, noclegow y pokármow odpráwować nie ma, áni ich ſtácyámi ággrawować, pod winámi w práwie opiſánemi, y ſurowośćią ártykułow woyskowych. *A.* 1659. *fol.* 15. *tit.* Cło Koronne.

Poborcá *poſſeſſionatus & ſufficiens*, w káżdym Woiewodztwie ma być obierány. *A.* 1620. *fol.* 14. *tit.* Wárunek Poborow.

Poborcá żaden Posłem ná Seym obierány być nie może, poki doſtátecznych quitow od Skárbu mieć nie będźie, *aliàs* obrány mieyſcá między Posłámi mieć nie ma. Iákoż wzáiemnie y Poſeł, do podatkow ná tym Seymie uchwalonych, ná ktorym był Posłem, Poborcą obierány być nie ma. *A.* 1631. *fol.* 34. *tit.* O Poborcách.

Reáſſumowano to práwo W. X. Lit. *A.* 1661. *fol.* 13. *tit.* O Poborcách W. X. Lit.

Poborcámi nigdy nie máią być obieráni w W. X. Lit. Vrzędnicy Grodzcy, ktorzy máią ſądźić o delaty: Ani ieden Poborcá raz po raz: Ani w iednym, áni w drugim Woiewodztwie y Powiećie, gdźieby miał poſſeſſie ſwoie: *ſub nullitate functionis.* W lat iednák cztery może być obrány, *poſt plenariam ſatisfactionem* w Skárbie. *Ibid. fol.* 3. *tit.* Trybunał Skárbowy W. X. Lit.

Prouentus wſzelákie *retenti & currentes, nullis exceptis*, do P. Podskarbiego Koron. ábo Subdelegatow iego, zá obwieſczeniem iego, *ſub Interregno*, powinne być oddawáne, *ſub pæna duplicis penſionis fiſco applicandæ.* O co *forum*, Sądy Kápturowe ná Elekcyey, *peremptorie.* A Stároſtá ma *exſequi*, do ktorego P. Podskárbi *contumacem* odesłáć ma. *w Confœderácyey generál. Wárſzáw. A.* 1587. *fol.* 412. §. Prowenty.

Przydano w Confœderácyey *A.* 1632. że ták Obywátelom, gdy nie oddádzą do Poborcow, iáko y Poborcō, gdy nie oddádzą do Skárbu, *forū* w Sądách Kápturowych, *sūmario proceſſu &c.* §. *Trzynaſta:* W Confœderácyách záś *Annorum* 1648. 1668. 1674. to dołożono, iſz te podatki, ktore ſobie Woiewodztwá, Ziemie y Powiáty, *ſeorſim Laudis* uchwaliły, ábo uchwalą, według ich poſtánowienia wy-

nia wybieráne być máią. O co *forum*, Sądy Kápturowe Ziemie y Powiátu onego, *proceſſu fiſci*. Co ſię rozumieć ma y o Arendarzách Czopowego, w Koronie, y W. X. Lit.

Száfárzow náznáczano do Poborcow. Ktorych co zá powinność byłá; *patet w Vniwerſałách Poborowych.*

Co zá *Salaria* Poborcom kiedy dawano; *patet Ibid.*

Prowentá z Dobr ſtołowych Krolewskich, *ſub Interregno*, ná Krolewice Ich Mćiow, áſz do dniá Elekcyey. *vide tit.* Dobrá Oekononiczne.

Podatki y hyberny zákładáć zá poddánych w Dobrách Krolewskich, do lat trzech, pozwolono Stároſtom y Dźierżawcom, *cum aſſecuratione*. *vide tit.* Dobrá Krolewskie.

Podatek w Wilnie z Domow ſzynkownych, *ſub titulo* Kápſczyzná, ná Káplicę S. Káźimierzá, poſtánowiono. *vide tit.* Miáſto Wilno.

Poborcy y ich Sukkollektorowie przyśiąc powinni w Powiećiech ná Querelách pierwſzych, po przynieśieniu Vniwerſału, w tę rothę: że *ſub fide & conſcientia*, pilnie y ſprawiedliwie, nikomu nie folguiąc, tęn Pobor wybieráć, y w cále, nic ſobie nie przywłaſczáiąc, oddawáć będą powinni, *w Vniwerſale poborowym. A.* 1578. *fol.* 351. *tit.* Wárunek wybieránia poborow.

Po tym ináczey iſz ná Rokách Grodzkich bliżſzych przyśiąc máią w tę rothę. *Ia N. przyśiegam, iż wyżey opiſanych podatkow w wybierániu y wyćiągániu wierny bede, Naiáśnieyſzemu Pánu, Pánu Zygmuntowi Trzećiemu, z łáſki Bożey, Krolowi Polſkiemu, Wielkiemu Xiążęćiu Litewſkiemu, Ruſkiemu &c. y Rzeczypoſpolitey: á chce y ieſtem powinien wſeláką pracą, ſtáraniem, ſczeroścą y pilnośćią, podatki, według uchwały Liſtow Vniwerſalnych, ná Seymie wálnym Wárſáwſkim bliſko przeſłym uchwalonych y poſtánowionych, wiernie wyćiągáć y zbieráć, żadnemu człowiekowi iákiegokolwiek ſtanu, płći, y powołánia, bądź dla miłośći y przychylnośći, ábo nagrody, nie folguiąc. Naprzod z Dobr Krolewſkich y Duchownych, po tym, z Dobr wſeláckich Szlácheckich oſob, bez przekázy wolnośći y ſwobod, iákąkolwiek władzą komuſkolwiek nádanych: tych ktorzyby zátrzymáli táki podatek, Stároſćie onego mieyſcá deferuie. A wybráne pieniądze, nie obracáiąc ich ná ſwoy własny pożytek, áni względem ufolgowánia, áni quitow mnieyſzych dawánia, y upominkow nie biorąc, do rąk tych wiernie y zupełnie oddám, iáko ieſt wyżey poſtánowiono: ták mi niech P. Bog pomoże, y Swieta Ewángelia.* w Vniwerſale poborowym. *A.* 1591. *fol.* 630.

Herburt. fol. 122. *in exigendo tributo à ſingulu capitibus*

Po tym w tę rothę. *Iż w wybierániu wyżey opiſanych podatkow, wierny bede Krolowi I. M. y Rzeczypoſp. á chce y ieſtem powinien, wſeláckim ſtárániem, ſczerością y pilnośćią, podatki według Vni-*

werſału Seymu bliſko przeſłego wiernie wyciągáć, y zbieráć, nikogo nie ochyláiąc, áni ná przyiaźń y nagrody pátrząc; y żadnego podatku nie utaie, ále fideliter z regeſtruie, y pieniądze wybráne z regeſtry do Skárbu oddam, ná czás náznáczony, zupełnie, nic nie zátrzymywáiąc, áni pieniądzmi pożytku ſobie przywodząc. Ták mi P. Boże pomoż. w Vniwerſale poborowym. *A.* 1613. *tit.* Czás oddawánia Poborow.

Po tym przydano do rothy *immediatè* opiſáney, te ſłowá: *o defektách pilną inquizycyą czynić bede.* y te: *áni niemi hándluiąc.* w Vniwerſale poborowym. *A.* 1629. *tit.* Czás oddawánia Poborow Koronnych.

Poborcow, nie ma Skarb słuchać ráchunkow, áſz pierwey káżdy ukaże authentyczny iuráment, gdźie go czynił. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1628. §. A ći Poborcy.

Poborcá w W.X.Lit. żadnym ſpoſobem nie powinien umykáć przyſięgi, ále onę záraz po obrániu ná Seymiku wykonáć. *A.* 1629. *tit.* o Poborách W. X. Lit.

Poborcow *depactantes, inter cauſas fiſci* pozywáć pozwolono. *An.* 1659. *fol.* 6. *tit. Approbatio Laudorum.*

P. Podskárbi w W. X. Lit. bez wſzelkiey dilácyey ſądźić ich ma. *A.* 1670. *fol.* 47. *tit.* Cło nowo podwyżſzone.

Poborow, áni Ceł żadnych, ták w Polſcze, iáko y w Litwie, iáko y we wſzytkich Ziemiách do Korony należących, nie ma Krol ſtánowić, bez Seymu wálnego: áni *monopolia* rzeczy tych, ktore z Państw pomienionych pochodzą, dopuſczáć ma. *A.* 1576. *fol.* 256. §. Oſobliwie to wáruiemy. O tymże. *Ibid. fol.* 276. §. Oſobliwie to wáruięmy.

Pozwolony był Pobor, na Seymikách Powiátowych, bez Seymu, zá Vniwerſałámi Krolewſkiemi, á to zá przypádnieniem nagłych potrzeb ná Rzeczpoſp. Wárowano iednák że to nie ma iść in ſequelam. A. 1577. *fol.* 315. §. *Wdźięcznie y wiernie nam mili.*

Podatki ná Kupce Miaſt W. X. Lit. bez Seymu, nie máią byc nigdy ſtánowione. *A.* 1578. *fol.* 347. §. A iſz ſię teraz.

Ná podatki żadnych Vniwerſałow *ex Senatûs Conſulto* nie godźi ſię wydawáć, áni pieniędzy z podatkow Rzeczypoſp. extráordynáryinych, *ultra mentem* Seymowey uchwały. *v. tit.* Senator.

Pobory, bez Seymowey uchwały, *in privatos uſus*, nie máią być oracáne. *A.* 1616. *fol.* 15. *tit.* Approbácya ſzáfunku.

b *Cum eadē cautela*, Poborcow y Szafárzow Woiewodztwá Krákowskiego, z Poborow quitowano. *Ibid. fol.* 29. *tit.* Deklárácya quitu.

Poborowych reſzt nie ma nikt upraſzáć u Krolá, *ſub pœná Infamiæ*, ktora *ex nunc decernitur*, á *publicatio* oney ma być ná przyſzłym Seymie. *A.* 1620. *fol.* 14. *tit.* Wárunek Poborow.

O tymże. *A.* 1626. *fol.* 4. §. Do ktorego Sądu.

Poda-

Podatki Rzeczypoſp. Stan Duchowny, y Szláchecki, z Dobr mieyſkiemu práwu podległych, ktore trzymáią, płácić powinni do Poborcow. *vide tit.* Miáſtá.

Podatki, ludźie w puſtzách, Łomzyńskiey, y Oſtrołęckiey, mięſzkáiący, rolą, lub rzemieſłem ſię báwiący, z nowych y ſtárych oſad, do Poborcow Ziem ſwoich, od tąd płácić y oddawáć powinni. *A.* 1677. *fol.* 31. *tit.* O Podatkách.

Poborcy, o pobory z Cerkiew religiey Græckiey, nie máią być turbowáni. *v. tit.* Græcka religia.

W Vniwerſałách, o podatkách, żadne *appendices* nie máią być piſáne. *v. tit. Appendices.*

Poborcowie, Stároſtom deferować Retentorow powinni: á Stároſtowie, wedle Státutu, przećiwko onym, żadney ápellácyey mieyſcá nie dáiąc, poſtąpić máią. *A.* 1564. *fol.* 45. *tit.* Niewydánie poborow. To ieſt, *ſub pœnâ centum marc.* exekucyą czynić z Retentorow máią, á ktory ieſt Stároſtá głowny, *ſub privatione officij w Vniwerſałach poborowych.* *Herburt. fol.* 123. & 124.

Retentorow *peremptoriè* pozwáć ma Inſtigator Koron. ná Trybunał Piotrkowski, *ad banniendum & privandum bonis*, ktorzy ſą *poſſeſſionati*: á ktorzy poſſeſſiey nie máią; *ad decernendam pœnam capitis*: *ſine omnibus dilationibus & exceptionibus.* ktorych dekretow exekucyą Stároſtowie, *in ſpatio quatuor ſeptimanarum, tàm in perſonis iure victorum, quàm in bonis*, uczynić powinni, *ſub refuſione duplicis penſionis, ex delatione Officialium Theſauri Regni, ad inſtantiam Inſtigatoris, coram Iudicio Tribunalis, tàm Petricovienſi, quàm Lublinen. irremiſſibiliter ſuccumbenda.* *A.* 1611. *fol.* 5. *tit.* Spoſob dochodzenia Retent.

Ináczey, Poborcá tákich, ná Querele, y Roczki, (ktore ná tęn czás, *extra cadentiam*, ná wydźwignienie podatku podymnego nowego, po Woiewodztwách, poſtánowiono było) *ad banniendum* pozwáć ma. Ná ktorym terminie, wſzeláki podatek Rzeczypoſp. *cum pœna duplici* 14. *marc. per medium* Poborcy, *& Officio dividenda, ſub pœna bannitionis, in inſtanti, ſine quibuscunque dilationibus & earum proſequutionibus*, zápłácić káżdy ma. A ktoby nie zápłácił, ále bánniowáć ſię dopuśćił; Poborcá wſzytkie bánnicye wyiąć, y bánnity ná delaćie Stárośćie, ábo Vrzędowi iego, z podpiſem ręki ſwoiey, záraz po tych Querelách naypierwſzych do Xiąg podáć y áktykowáć ma. Ktorą delatę, Vrząd, od Poborce przyiąć, y *intra decurſum ſex ſeptimanarum, ſive per pignorationem*, według dawnego práwá, *in retentis minutioribus, ſive per apprehenſionem bonorum, ſive etiam in perſonis bannitorum*, exekucyą uczynić, y pieniądze do rąk Poborce oddáć powinien, *ſub pœná* 500. *marc. & triplicis penſionis, in Iudicio Tribunalis Regni ſive Petricovien. ſive Lublinen. ex ſpeciali regeſtro, ex inſtantia*

Inſtigatoris Regni, inter cauſas fiſci, repetenda. z Poborcámi záś, ktorzyby do Skárbu, ábo tám gdźie Rzeczpoſp. ukaże, podatkow uchwalonych nie wydáli, tákowy proces ma być. Ná Trybunale Rádomskim od tąd, wſzyſcy tákowi ſtáwić ſię powinni, y tám *in inſtanti* uiśćić ſię Rzeczypoſp. A ktoryby Poborcá nie uczynił ſatisfákcyey, y bánniować ſię dał; takowęmu żadna ſublewácya y gleyt nie máią być dáne, áni do zniesienia tákowey bánnicyey y proceſſu, ták ná Trybunały Koronne, iáko y ná Seym pozywáć nie będźie mogł; gdyſz tákowy Dekret, bądź *in contumaciam*, bądź *ex controverſia* otrzymány, tylko *ſolá ſatisfactione, pro re principali, & pœnis adiudicatu*, zá quitem Skárbowym, á potym *relaxatione, & reſtitutione*, z Káncellaryey Koronney wźięta, zniesiony byc może. A gdźieby Poborcá ktory, w tákowey bánnicyey niepoczuwáiąc ſię, upornie trwał; P. Podskárbi Koronny, tákowy Dekret, przez Piſarzá ſwego Skárbowego, záraz Stárośćie, ábo Vrzędowi *proprii Diſtrictûs* iego odesłáć, y exekucyey z bánnitá, *per officioſam requiſitionem*, upomnieć ſię ma. Ktorą tákową bánnicyą, Stároſtá káżdy, ábo Vrząd iego przyiąwſzy, záraz *in inſtanti*, z Piſarzem Skárbowem *bona banniti apprehendere*, y Piſarzowi Skárbowemu oddáć, y ſamego bánnitá, *ſi ipſius copia haberi poterit*, imáć powinien będźie. Co Stároſtowie uczynić winni, *ſub pœna mille marcarum, & ſolutionis de ſuo*, ná Trybunale bądź Piotrkowskim, bądź Lubelskim, *repetenda.* A ieśliby małżonká, bánnicyey tey exekucyey ſpráwą ſwoią broniłá, á tá ſpráwá dobrze przed tym zápiſana iey ná dobrách własnych bánnitá, nie zá pieniądze poborowe kupionych służyłá: tedy Skarb *ſummam reformationu tantùm, abſq; contradore* oddáć, á Dobrá *in poſſeſſionem ſuam apprehendere* ma. Stároſtowie teſz *in facienda executione*, ieśliby był *bannitus rebellis*, Státutu dawnego záżywáć máią. A ieśliby Poborcá oddał ná delácię kogo Vrzędowi Grodzkiemu, coby iuſz miał od niego quit, á Vrząd Grodzki uczyniłby exekucyą; tedy nie Stároſtá, ále Poborcá o to odpowiadáć powinien. *A.* 1629. *tit.* Proces o nie wydánie podatkow Rzeczypoſp.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, dekláruiąc, że Stároſtowie ábo Vrzędy ich, *poſt aviſationem & requiſitionem ſui*, od Skárbu Koronnego, y po podániu, *per oblatam*, do Xiąg Grodu ſwoiego, bánnicyey Poborce ábo Exáktorá, powinni *intra decurſum duarum ſeptimanarum, ſive per apprehenſionẽ, in poſſeſſionem Theſauri, bonorum*, ábo ná oſobách Poborcow, y innych Exáktorow Bánnitow, exekucyą czynić, oſoby w więźieniu zátrzymáć, á dobrá *per executionem apprehenſa*, Skárbowi oddáć: w ktorych Dozorcy Skárbowi, ſpokoynie, y *ſecurè, ſine ulla præpeditione*, záchowáni być máią, *ſub pœnis de ſecuritate Iudiciorum ſancitis. A.* 1632. *fol.* 5. *tit.* Deklárácya czynienia exekucyey z Bánnitow, o zatrzymánie Podatkow Rzeczypoſp.

Znowu

Znowu Conſtitucyą *A.* 1629. y inne wſzytkie o Retentorách *cuiuscunq; ſtatús & conditionu*, zátrzymánych Rzeczypoſp. podatkow, *in toto* reáſſumuiąc, tego dołożono, iſz *Poſſeſſores Bonorum Regalium*, w płáceniu poborow, według deklárácyi Vniwerſału *Anni eiusdem* 1629. ſprawić ſię máią, y Retentor káżdy poboru, ábo innego iákiegokolwiek Rzeczypoſp. podatku, *triplici penſione* karány być ma, *ex inſtantia* Poborce ná Querelách, ktore *extra cadentiam quãvis, ad cauſas fiſci iudicandas, etiam* y pod Seym, *Officia Caſtrenſia* ſądźić powinne będą. A Stároſtowie ſądowi, po otrzymánych przez Poborce condemnatách, y oddániu delat do rąk ich, naydáley *in ſpatio ſex hebdomadarum*, przez ſię, ábo ſwoich Subdelegatow, ze wſzytkich Retentorow, podług proceſſu w pomięnioney Conſtitucyey opiſanego, nieodwłoczną exekucyą, *ſub pæna mille marcarum, & ſolutione de ſuo, in Iudicio Tribunalitio, inter cauſas fiſci, repetenda* czynić máią. Ktorych exekucyi tákowych, Retentorowie, żadnemi práwámi y relácyámi *ad caſſandum*, áni oprawámi małżonek ſwoich, bronić nie będą mogli: á ieżeliby ktory ſtanu Szlácheckiego Retentor, tákowey exekucyey bronił, ábo uczynioną irritował; *ipſo facto, pænam infamiæ, plebeia* záś perſona *pænam peculatús* popadáć ma: *pro qua eadem pæna publicanda, forum* w Grodźie *coram Officio Caſtrenſi, ſine quavis appellatione.* á z tákowym káżdym, według tey Conſtitucyey 1629. Stároſtá ábo Vrząd iego poſtąpić ſobie ma. O co do Sądu żadnego nie może być pociągány, *ſub pæna duorum millium marc. inter cauſas fiſci, peremptorie repetenda.* Tákowaſz exekucya w Dobrách Krolewskich y Oekonomicznych, y w Miáſtách czyniona być ma. Y Retentorowie iákichkolwiek uchwalonych *per Lauda approbata* w Woiewodztwách y Ziemiách podatkow, tákieyże exekucyey podlegáć máią. *A.* 1654. *fol.* 4. *tit.* Spoſob.

W. Xięſtwu Litew. záś reáſſumowano Conſtitucyą *Anni* 1613. o Spoſobie wyćiągánia retent. *Ibid. vide apud me infra tit.* Trybunały Skárbowe.

Retenta Woiewodztwá Podolskiego wſzytkie dawne odłożono, *non obſtante Decreto Commiſſionis Camenecen. A.* 1667. *fol.* 5. *tit.* Obiáśnienie retent.

Po Szwedzkiey woynie, gdy wiele Woiewodztw ſpuſtoſzonych, y Miaſt, y wſi poznoſzonych było od nieprzyiaćioł; poſtánowiono, áby Sąd Deputácki (ktory ná tęn czás ná Seymikách relácyinych po Woiewodztwách obrány być powinien był, *intuitu retentorum*) inweſtigował przyczyny, dla iákiey, przed przyśćiem nieprzyiaćielá, wydáne nie były podatki? y gdźie tego potrzebá, áby Burmiſtrzom Miaſt z dwiemá Ráycámi, y Fáktoránmi wſi, *iuramento comprobare* ńákazał, iáko tych podatkow,

przed

przed przyśćiem nieprzyiaćielskim, nie wybráli, *& in uſum alium* nie obrocili. Ktory to Sąd Deputácki, Burmiſtrzom z Ráycámi, y Poſſeſſorom wsi, gdźie tego potrzebę obaczy, pozwolić ma także przyſięgi: iáko więcey łanow, ábo włok ośiádłych, zagrodnikow, ábo cháłupnikow, ábo Podymia, także w Miáſtach, rzemieślnikow, y domow ośiádłych, nád te, od ktorych płácą, nie máią: á tákowych podatkow więcey nie wybráli. Szołtyſō także, Woytom, y Wybráńcom, iáko przez ſpuſtoſzenie rol ſwoich nie śieią, przyśięgá iść ma. Ktore *abiurata* Sąd on poráchować, y ná Seym *Coæquationis* odesłáć powinien, &c. *A.* 1658. *fol.* 3. *tit.* Sądy z Retentoránmi.

Okrom tych wyżey opiſanych ſpoſobow dochodzenia zátrzymánych podatkow, y ktore w Vniwerſałach poborowych ſą, y okrom Trybunałow ſkárbowych, y okrom tych ſpoſobow, ktore per approbata Lauda Woiewodztw y Ziem pozwolone ſą: znayduią ſie ieſcze in Conſtitutionibus, poſtánowione pro illu tēporibus ſpoſoby. to ieſt: A. 1635. *fol.* 16. *tit.* Spoſob wyćiągánia retent, z podatkow przeſzłych w W. X. L. *Item. A.* 1646. *fol.* 10. *tit.* Oddánie retent z niektorych Woiewodztw. *Item A.* 1650. *fol.* 16. *tit.* O retentách podymnego W. X. L. *Item A.* 1655. *fol.* 15. *tit.* Ráchunek. *& fol.* 6. *tit. Retenta* W. X. Lit. *& fol.* 11. *in approbatione Laudorum* W. X. Lit. *Item A.* 1658. *fol.* 3. *tit.* Sądy z Retentorámi Woiewodztw y Ziem Koronnych, y W. X. Lit. *Item A.* 1662. *fol.* 4. *tit.* Sądy z Retentorámi Woiewodztw y Powiátow W. X. Lit. &c. *Item ſpecialiter* w Ziemi Czerskiey poſtánowione Sądy z Retentorámi. *A.* 1659. *fol.* 32. *tit. Executio.*

Vwolnienie od retent Szláchty W. X. Lit. w więźieniu u nieprzyiaćielá będących. *A.* 1635. *fol.* 32.

O podatkách Rzeczypoſp. w ktore wchodźi Stároſtwo Dráhimskie, deklárowano, iſz záwſze *arces* z táriffy, *ratione* tego Stároſtwá, potrącony być ma, w Skárbie, Woiewodztwu Poznáńskiemu. *A.* 1673. *fol.* 18. *tit.* Declarátia.

Ráchunki Ziemie Łomzyńskiey, áby ſię w teyże Ziemi odpráwiły, pozwolono. *A.* 1652. *fol.* 9.

Nie doſzły dla powietrza: znowu ie náznáczono. *A.* 1653. *fol.* 27.

Poborcy W. X. Lit. od Dekretow y pæn, ktore ná nich ná Commiſſiey Mińskiey, *in Anno* 1651. ſtánęły, uwolnieni. *Ibid.*

Także Poborcy Woiewodziwá Mśćisłáwskiego. *A.* 1673. *fol.* 9. *tit.* Vwolnienie.

Poborcy Ziemie Bielskiey, ktorzy ſię ważyli, nád zwyczay więkſze bráć quitowe, powinni to *ad publicum ærarium* teyże Ziemie wnieść, *ſub pæna de retentoribus pecuniæ publicæ ſancitis, in Tribunali, inter cauſas fiſci repetendu*, &c. *A.* 1653. *fol.* 24. *tit.* Apprbácya *Actorum.*

Pobor-

Poborcy Woiewodztwá Krákowskiego, Vr. Páwłowi Witkowskiemu przyśięgą comprobować kazano, ná rokách bliskich Krákow. że *eodem valore* wybrał pieniądze, iáko ie do Skárbu, y zá áſſygnácyámi oddał. *Poſt quod præſtitum iuramentum, ab omnibus Decretis &c. ſuper eo obtentis* wolnym zoſtánie. *Ibid. fol:* 21. *tit.* Iuráment.

Xięſtwom Oświęcimskiemu y Zatorskiemu, Seymik w Proſzewicách *extraordinarie* złożono, ná námowienie ſpoſobu wydánia podatkow ná teráznieyſzym Seymie vchwalonych. Bo Poſłá ich, dla rozerwánia Seymiku ich przed Seymowego, ná Seymie nie było &c. *A.* 1667. *fol.* 23. *tit*, Seymik.

Teſz Xięſtwá, tárifę *abiuratorum anni* 1661. weryfikować máią, ná przyſzłey Commiſſiey. *A.* 1677. *fol.* 16. *tit*: Aſſekurácya.

Teſz, Summę złot: 16 tyśięcy ſobie winną, ktora im *in anno* 1667. z pierwſzych podatkow potrącona być miáłá; z drugiey raty trzećiego Pogłownego potrącáłá ſobie &c. *Ibid.*

Ziemiá Chełmska *inhærendo Conſtitutioni* 1654. Summę 12. tyśięcy, y kilká ſet zł. Polskich ſobie należącą, z podatkow poborowych *anni* 1670. wytrącáłá ſobie: co *pro rato* przyięto. *Ibid: fol:* 19. *tit.* Deklárácya Summy.

Poborcom ráchować ſię z podatkow kazano &c. *A.* 1653. *fol.* 21. & 22. *quod latè vide.*

Condemnaty o Retentá zniesione. *An.* 1661. *fol,* 13. *tit.* Approbácya *Laudorum.*

Od Retentow wſzytkich, Dobrá Choroſcza y Iátwiská vwolnione. *Ibidem fol.* 14. *tit.* Vwolnienie od długow.

Summę 22910. zł, z podatkow z Oekonomicy Kobryńskiey przez I. M. P. Adámá Kiśielá, Woiewodę Brácław. wybráną, z máiętnośći Koron. iego (ponieważ w W. X. Lit. nie ma osiádłośći) windykować Inſtygatorowi W. X. Lit. kazano ná Seymie ordynáryinym, *adcitatis Succeſſoribus* onego, *præuiá inquiſitione*, ieżeli przy Oekonomicy, ábo przy ſucceſſorach iego, tęn dług zoſtáie. *A.* 1662. *fol.* 11. *tit.* Retentá.

Od retent pewne Powiáty W. X. Lit. vwolniono. *vide Ibid.*

Super exigenda retenta, exekucyą Woyskową zniesiono. *vide tit.* Exekucye.

O coæquacyách w podatkách Koronnych, *vide Conſtit A.* 1635. *f.* 13. 1638. *fol.* 26. 1642. *fol.* 1. 1643. *fol.* 5. 1649. *fol.* 20. 1652. *fol.* 2. 1653. *fol.* 6. O Litewskich, 1635. *fol.* 4. 1649. *fol.* 36. 1654. *fol.* 31. O Inflántskich, 1635. *fol.* 5.

Woiewodztwo Krákowskie wárowáło ſobie, iſz podatkow nowych, ná obronę domową prywatną vchwaláć nie będźie. *vide t. Lauda.*

Co zá Salaria Poborcom náznáczano kiedy? vide *w Vniwerſałách Poborowych, y w Conſtitucyách przy podatkách.*

Podatek, *ferendo opem* Krolowi I. M. Angielskiemu! *in calamitate* iego, poſtánowiono ná Kupcow wſzytkich narodu Angielskiego, y Szkockiego w Koronie, y w W.X.Lit. po zł. 10. od ſtá zł. z ſubſtáncyey ich, przez káżdego z nich, *ſub iuramento*, liquidowáney &c. *quod latè vide A.* 1650. *fol.* 7. *tit. Subſidium.*

Poborcy W. X. Lit. od Dekretow Commiſſárskich vwolnieni, ktorzy Skárbowi *in toto ſatisfecerunt*, y quity przed Seymem teráznieyſzym otrzymáli. *Ibidem fol.* 21. *tit.* Vwolnienie.

Controwerſią, o aukcyą poborow Ziemie Drohickiey, względem 200. zł. przy káżdey Sympli poborow, do przyſzłego Seymu odłożono, y exekucyą z Poborcámi, *ratione* tey aukcyey, ſuſpendowáno. *A.* 1654. *fol.* 16. *tit.* Auctia.

Znowu ią odłożono. *A.* 1655. *fol.* 31. *tit.* Prætenſie.

Znowu *A.* 1659. *fol.* 13. *tit. Coæquatio.*

Znowu *A.* 1661. *fol.* 13. *tit. Reaſſumptio.*

Znowu *A.* 1667. *fol.* 68. *tit.* Coæquatia.

Tandem poſtánowiono, áby z przyſzłych Rzeczypoſp: podatkow potrącono to było. *A.* 1670. *fol.* 56. *tit.* Deklárácye.

Poborcom Woiewodztwá Sendomirskiego, y Sukkollektorō, y Czopownikom, ták dawnieyſzym, iáko y teráznieyſzym, y ktorzy Bereſteckie podatki wybierali ráchować ſię przed Deputatámi, z Seymiku támecznego, náznáczonemi kazano &c. *A.* 1655. *fol.* 15. *tit.* Ráchunek.

Similiter y Poborcom Ziemie Bielskiey, *quod vide Ibidem.*

W teyże Ziemi, áby podátki, według quitow Vr. Stánisłáwá Skiwskiego, Piſárzá Grodzkiego Bráńskiego, ktore ſą naydoskonáłſze, z oſiádłych włok, po złotemu, á z czyńſzowych po gr. 10. przez Poborce wybieráne, y do Skárbu Rzeczypoſp. według Symple w Skárbie *in Anno* 1629. ſpiſáney wnoſzone były deklárowano. *Ibidem.*

Poborcy żadnemi defektámi ná liczbie wychodźić nie máią, okrom ſámych Pogorzelcow. *Ibidem.*

Podatkow publicznych z Miáſtá Lubliná y Káźimierzá dolnego, ſpoſob wydawánia. *vide tit.* Miáſtá, Lublin, y Káźimierz dolny.

Aſſekurácya Powiátom, Wilkomirskiemu, Kowieńskiemu, Vpitskiemu y Xięſtwu Znudzkiemu, *ratione* 16. Podymnych, *per Lauda priuata*, w Roku 1655. ná Woysko W. X. Lit. z Dobr Ziemskich, *effectiuè* wydánych, że im to w przyſzłych podatkách przyięto będźie. *Anno* 1658. *fol.* 47. *tit.* Coæquatia.

Woiewodztwá, Połockie, Witepskie, Mścisłáwskie, y Powiát Orſzáński, iáko *in hoſtito* będące, y zniſczone, od podátkow wſzytkich przeſzłych *ab Anno* 1667. *fol.* 69. *tit.* Vwolnienie.

Exules Woiewodztwá Podolskiego od podatkow Rzeczypoſp. vwolnieni. *vide tit:* Woiewodztwá.

O Po-

O Podatkách z dobr *Exulum* W. L. Lit. *vide tit.* Commiſſie.

O ochronie Obywátelow, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Brácławskiego, Czerniechowskiego, Woiewodztw, y Ziemie Hálickiey, *ratione deuaſtationis, vide Conſtit. Anni* 1649. *fol.* 18. *tit. Securitas. Item* Woiewodztwá Wołyń. *ratione deuaſtationis, conflagrationis, hoſtilitatis, A.* 1655. *fol.* 35. *Itẽ* Ziem, Lwowskiey, Przemyſkiey, Sánockiey, y Miaſt, *A.* 1673. *fol.* 33. *Item* Woiewodztwá Wołyńskiego, y Ziem, Hálickiey, Zydáczewskiey, Przemyſl. kiey zá Dnieſtrem, y Buskiey, *ratione hoſtilitatis, A.* 1677. *fol.* 3. *tit.* Ordynácya Woyská. *& fol.* 30. *tit.* Deſolácya.

Abiurátá ZiemieCiechánowskiey przyiąć kazáno. *A.* 1652. *fol.* 10.

O podatkách z włok Wybránieckich. *vide tit.* Wybráńcy.

PODDANI.

POddánych Szlácheckich Káduki, Pánom ich należą, nie komu inſzemu. *Saluo iure proximorum. A.* 1588. *f.* 458. *tit:* O Kadukách.

Poddáni Szlácheccy od Ceł wolni. *Vide tit.* O Cłách.

O Poddáne zbiegłe nie ma nikt kłáść większey táxy w pozwie, kłádąc w to żonę, dźieći, *& omnem ſuppellectilem*, nád pięć ſet grzywien Polskich, *ſub nullitate totius Actús.* A wydánie ma być *poſt definitiuam ſententiam*, w Grodźie *propriij Diſtrictús.* Woiewodztwo Beſkie, ná ſtárym zwyczáiu przeſtawa. *A.* 1588. *fol.* 489. *tit.* Szácunek poddánych zbiegłych.

Taxa, in defectu extraditionis poddánego, według pomienioney Conſtit. nie ma *in dubium vacari. A.* 1613. *fol.* 22. *tit.* O Táxie poddánych.

O Poddáne, y ſługi, zbiegi, y dworną cżeladź, w Kijowskim, Wołhyńskim, Brácławskim Woiewodztwie, między ſobą, *forum* Grod *peremptorie.* Ieſli oczywiſcie, zá cztery niedźiele, á ieſli záocznie, zá ſześć niedźiel rok złożon być ma: Ná ktorym pierwſzym iáko záwitym, ſtroná pozwána powinná lub oſobą ſwą, lub przez Plenipotentá ſwego w Ziemi Wołhyń: oſiádłego, nie biorąc ſobie ná pomoc żadnych przyczyn práwnych w Státućie W. X. Lit. opiſánych, pod ſtráceniem rzeczy w pozwie wyrážoney, ſtánąć, y vſpráwiedliwić ſię, według Práwa, y Státutu W. X. Lit. A gdźieby ſtroná pozwána, tákowych zbiegow, od tego cżáſu, iáko będźie pozwána, iáko przed tym, ták y potym v ſiebie być nie powiádáłá; przyſiądz ná to powinna. Abo ieſliby ſtroná pozwána niechćiáłá przyſiądz; ſtroná powodowa, iáko ſobie ſzkody oſzácuie, przyſięgę ná to vczynić ma. A gdy ſtroná powodowa przyſięże; Stároſtá z ruſzeniem Powiátu, zá dwie niedźieli vczynić ma exekucyą, pod winą, ná teráźnieyſzym Seymie, ná Staroſtę vchwaloną. W Miáſtách záś o tákowe zbiegi, Woytowie z Vrzędow ſwych powinni nieodwłoczną ſprawiedliwość ſtanom ſzlácheckim czynić, pod winą

Contra Statum Caſimiri Magni Regu. Herburt. f. 160. *tit. Kmethonũ ſterilitèr decedentium bona. De profugis Kmethonib. Idem f.* 255. *& 259.*

ſtá grzywien. A ieśliby Woyt nie vczynił ſpráwiedliwośći; y Stroná o zbiegi, y Woyt o winę, od Strony vkrzywdzoney, máią być do Sądu Grodzkiego *peremptorie* pozwáni, gdźie Stároſtá ſpráwiedliwość y exekucyą vczynić powinien, iáko wyżey. Stároſtowie záś, gdyby z dobr ták Krolewskich, iáko y z ſwoich własnych, o tákowe zbiegi z ſtanem ſzlácheckim, był ktory winny; wolno go vkrzywdzonemu, o to. do inſzego bliżſzego w onymże Woiewodztwie Grodu pozwáć tákże *peremptorie*, według tey Cõſtitucyey: ktory Sąd Grodzki powinien ná dobrách tegoſz Stáſty exekucyą tymże ſpoſobem, iáko wyżey, vczynić, pod ſtráceniem Vrzędu ſwego Stároſtwá. *A.* 1578. *fol.* 337. *tit.* O ſługách, y o chłopách zbiegłych.

Sámi Dźierżáwcy, á nie Woytowie ich, w Woiewodztwie Brácłáwskim, o zbiegi odpowiádáć máią. *A.* 1613. *fol.* 35. *tit.* O zbiegách Woiewodztwá Brácłáwskiego.

Stároſtá Brácłáwski, o zbiegłe chłopy, *ad vicinorem Capitaneum* pozywány być może. *A.* 1581. *fol.* 376. Pozywánie.

O Poddáne zbiegłe y ſługi doroczne, y czeladź wſzeláką, y grabieży, między Woiewodztwy, Ruskim, Bełskim, Podolskim z iedney, á Wołhyńskim y Brácłáwskim Woiewodztwy, z drugiey ſtrony, *forum* Grod, *propry Diſtrictûs perẽptorie*: Gdźie pozwány ábo ſię ma odwieść, iáko go pozew nie záſzedł, áni *profugũ* ma w ſwym imieniu, ábo vkrzywdzony ma przyśiądz, iáko iego ieſt własny *profugus*, y pozew go záſtał. A po vczynieniu przyśięgi, powinien obwiniony chłopá tego wrocić, ábo wedle táxy w pozwie położoney zápłácić. W czym *præſcriptio* obudwom ſtronom trzech lat iść ma. A ktoby nie dość czynił dekretowi; Stároſtá ábo Vrząd iego exekucyą czynić ma. W czym ieśliby był niedbały; wolno ſtronie, wedle Conſtitucyey teráznieyſzego Seymu zwyſz pomienioney, poſtąpić. *A.* 1578. *fol.* 338. *tit.* Spráwiedliwość o chłopy zbiegłe.

W Ruśi o zbiegi præſcripcya rok y ſześć niedźiel, á według Státutu Litewskiego lát dźieśięć. *Ibidem.*

A w Inflantćiech lat trzy. *A.* 1607. *fol.* 845. §. A præſcriptia o poddáne z Polski do Prus zbiegłe, *forum* przed Woiewodą, álbo Podwoiewodzym Woiewodztw Pruskich; *terminus peremptorius*: wydánie *luitá pœná centum marcarum, ſub ſimili pœna*: o co wſzytko Woiewodá exekucyą, *ſine vllis dilationibus & appellationibus*, vczynić powinien, *ſub pœna mille marcarum Polonicalium*; o ktorą przed Krolem, *peremptorie* pozwány, *reſpondere* y *ſatisfacere* ma. A gdyby z Prus do Polski poddány vćiekł; Stároſtá w ktorymbykolwiek Stároſtwie tẽn zbiegły był náleźion; tákąſz ſpráwiedliwość y exekucyą, *in Iudicio Caſtrenſi*, vczynić ma *A.* 1567. *fol.* 136. §. A iſż ſię skárżyli.

Mie-

Mieſczánie y Dźierżawcy Krolewſcy Pruſcy Vrzędownie requirowáni, *ſub pœna mille aureorũ*, zbiegłe powinni wydawáć: O co *forum* z Mieſczány *poſt Curiam*, á z Dźierżawcámi y Stároſtámi ná Trybunale *inter Cauſas Officij peremptorie*. *A.* 1609. *fol:* 898. *tit.* O Poddánych..

Potym *declaratur*, iſż *non obſtante hac Conſtitutione Anni* 1609. Dźierżawcy Dobr Krolewskich w Woiewodztwách Pruskich, nie *directè* ná Trybunał, ále do Ziemſtwá ábo Grodu; o pddáne zbiegłe, pozywáni byli. *A.* 1641. *fol.* 34. *tit.* O poddánych zbiegłych.

MiędzyPruſámi, áMázowieckim yPodláskimWoiewodztwy, zbiegłe, *pro illo tempore*, wydawáni być mieli, *ſub pœna quingentarum marcarum*. A ná potym poddánych zbiegłych z obu ſtron, *ſine literis teſtimonialibus* przyimowáć nie máią, *ſub pœna ſimili quingentarum marcarum Polonicalium*: O ktorą winę, káżdemu pozwánemu o to, Grod *proprij Diſtrictûs* náznáczono *peremptoriè, ſine quibuſuis dilationibus, exceptionibus & appellationibus*. Miáſtá teſż z obu ſtron gránic przyległe, przeſtrzegáć tego máią, áby poddánych zbiegłych tákże *ſine literis teſtimonialibus* Panow ich, do Miaſt nie przzyimowáli, pod tákowąż winą, *& ſero peremptorio*, przed Vrzędem Grodzkim, iáko wyżey, pod ktorego iuriſdykcyąośiádłośći ſwoie máią. *A.* 1616. *fol:* 30. §. Tamże záraz. Zbiegłego Kmiećiá y ſługi *vtriuſq; ſexûs ſine literis teſtimonialibus* Páná iego, że od Páná ieſt wolny, y Sátecznie doſłużył, przyimowáć y záchowáć ſię nie godźi, *ſub pœna centum marcarum, & refuſione damnorũ*: Co ſię o Miáſtách rozumieć ma Krolewskich Duchownych, y Szlácheckich, y dawno zbiegłych poddánych. *Except. Maſou. A.* 1577: *fol.* 314. *tit.* Rękoiemſtwo.

O poddánych zbiegłych y ſługę *plebeium vtriuſq; ſexûs*, tákże o gwałtem wźiętych kmieći, poddánych, ſług, w Mázowieckim Woiewodztwie, *forum* Grod, *peremptoriè, ſine appellatione*. *Ibid.* *Declaratur*, że zbiegli, od śmierći Krolá Zygmuntá Auguſtá, máią być práwem dochodzeni, y przywrácáni, *inter Incolas, & intra limites, ſub pœna* 14. *marc. Iudicio & Parti per medium ſoluenda, ſaluâ appellatione*: Lecz Akcye, przed śmierćią Krolá Auguſtá, o to záczęte, máią ſię kończyć tym práwem, ktorym ſię záczęły. *A.* 1578. *fol.* 336. *tit.* O Kmiećiách.

Znowu ináczey: iſż zbiegłego, ábo gwałtem wźiętego poddánego, Grod ma ſądźić, *absq; omni appellatione, ſub pœna centum marcarum*. *A.* 1631. *fol.* 42. *tit.* O zbiegłych Poddánych.

Toſż Woiewodztwu Płockiemu służyć ma. *A.* 1638. *fol.* 40. *tit.* O Poddánych.

O Poddánych, do włośći Smoleńskich, zbiegłych, *forum*, bliżſze Grody, Witebski, Mścisłáwski, ábo Orſzáński, *ſine vllis exceptionibus*,

nibus, á to do tego cżáſu, poki ordynácya y Sądy Woiewodztwá Smoleńskiego poſtánowione nie będą. *A.* 1611. *fol.* 44. *tit.* O zbiegi Szlácheckie.

Declaratur; iſż práwá dawne, oboygu Narodom, ſtrony zbiegow, służące, wzáiem y Woiewodztwu Smoleńskiemu służyć máią. *A.* 1626. *fol.* 8. *tit.* Opátrzenie.

Potym ináczey poſtánowiono było ná Seymie A. 1635. *fol.* 19. *tit. O Poddánych zbiegłych do Smoleńská y Zamkow do tego Woiewodztwá należących. Ale te Conſtitucya opuſczam, bo tylko do przyſłego Seymu Sześć niedźielnego trwáć miáłá.*

Po tym wárowano, áby káżdemu Szláchćicowi wolno było zbiegow ſwoich, bądź Oyczycow, bądź dawnych y ſzlácheckich, v ſądow należnych, Smoleńskiego, y Stárodubowskiego, ták Ziemskich, iáko y Grodzkich, rokiem Státutowym záwitym, bez wſzelákich dilácyi, bez zrażánia pozwow, iezdzenia po ſpráwiedliwość, y áreſtowánia poddánych ná máiętnośći dochodźić: á pozwány, zá pierwſzym pozwem, powinien, pod ſtráceniem rzeczy, ſam przez ſię, lub przez vmocowánego ſwego ſtánąć, y bez wſzelákich excepcyi, skuteczną roſpráwę, według Práwá poſpolitego, przyiąć, y vſpráwiedliwić ſię, bez wſzelákiey odwłoki. *A.* 1638. *fol.* 41. *tit.* Spoſob dochodzenia zbiegow.

Pozwy o zbiegi, wolno kłáść ták ná máiętnośćiách, iáko y ná domách ſzlácheckich, przy Smoleńſku, ábo przy innych Woiewodztwá Smoleńskiego Zamkách. A ktoby położenia pozwu negował, tęn ſię ma przyśięgą własną odwieść. Vrząd ták Ziemski, iáko y Grodzki Smoleński, y Stárodubowski, powinne na káżdych Rokách, y Roczkách, w Smoleńsku, y w Stárodubowie, naypierwey ſpráwy, o zbiegi, przypádłe oſądźić. Aktorowie ſámi nie máią ſobie ſpráwiedliwośći odwłoczyć, ále zá pierwſzym pozwem, ná pierwſzym terminie, powinni ſobie dowodźić. A ieśliby ná pierwſzych Rokách, lub Roczkách, nie mogli; to ná drugich, ktore naypierwey po terminie pierwſzym przypádną; bez wſzelákich excepcyi práwnych, zá tymże pozwem, pod ſtráceniem rzeczy w pozwie miánowánych. Ieśliby ſtroná pozwána tym ſię broniłá, że pozew nie záſtał onych ná máiętnośći; przyśięgą Vrzędniká ſwego, ábo ieśli go nie ma, ſwoią własną odwieść ſię ma. A ieśliby tákowym ſpoſobem nie odwiodłá, á powodowa, z nakázu Vrzędowego, według Státutu W. X. Lit. że iey własny Oyczyc, ábo záśiedźiały poddány, dowiodłá; Vrząd powinien tákowych poddánych, ze wſzytką máiętnośćią, z ktorą vſzli, przyſądźić, y nákazáć, áby záraz po dekrecie, ábo nadáley zá niedźiel dwie, v Grodu Smoleńskiego, ábo Stárodubowskiego ſtáwieni, y Aktorowi wydáni byli, pod zápłáceniem tego wſzytkiego, co ważność rzeczy oſądzoney wynośić będźie. Zá co, od-

práwę

práwę ná máiętności wieczyſtey, á ktoby wieczyſtey nie miał, to ná Lenney, lub dożywotniey, tenże Vrząd, ktory ſpráwę oſądźi, według práwá poſpolitego, vczynić powinien: ktora odpráwá. ná máiętności lenney, ábo dożywotney, przez Vrząd vczyniona, y *poſt deceſſum* tey oſoby, ná ktorey vczyni oná będźie, bez żadnego konſenſu y konfirmácyey Krolewskiey, do zupełney ſátisfáctiey w mocy zoſtáwáć ma. Máiętność iednego poddánego zbiegłego nie ma być wyżey táxowána nád pięć ſet grzywien Polskich. Ieśliby ktory Vrzędnik Ziemski, ábo Grodzki, vmyślnie ná zwłokę ſpráwiedliwości, bez przyczyn w práwie opiſánych, troich Rokow, ábo Roczkow, záraz po ſobie idących omięſzkał; ma Vrząd trácić: o co ſtronie vkrzywdzoney, wolno w należny termin do Trybunału pozwáć. Ieśliby od ktoregokolwiek ſądu ápellácya od Aktorá, álbo Pozwánego do Trybunału wnoſzona byłá; tey Vrząd do Trybunału Wileńskiego, w termin Smoleński powinien dopuśćić. Dawność Ziemska, *aliàs præſcriptio*, ma ſię rozumieć ná obie ſtronie, według Státutu W. X. Lit. Ieśliby poddáni czyiey Oyczyce, álbo względem záśiedzenia, dawności práwu wiecznemu podlegli, do Miaſt Krolewskich Práwem Máydeburskim vprzywileiowánych záſzli; tácy máią być pozwáni do Vrzędu ſwego mieyskiego: á Vrząd mieyski, zá dowodem wyżey opiſánym, ma ich, bez wſzelákiey ochrony y odwłoki, zá pierwſzym pozwem, rozſądźić, y wydáć ze wſzytką máiętnością, ná ktorą dowod vczyniony będźie: z wolną iednák ápellácyą *poſt Curiam*. A ieśliby Vrząd mieyski zá czyiąkolwiek requiſitią nie znał ſię do zbiegow; to Burmiſtrz roczny powinien v ſądu Woytowskiego ná to przyśiąc, że ich práwna requiſitia w Mieśćie nie záſtáłá. *Ibidem.*

Tá Conſtitucya nie ma Koronnych Woiewodztw afficere. Ibidem. Ale Woiewodztwo Czerniechowskie przyięło ią, przy zwykłym Proceſſie, według Státutu Wołhyńskiego. *A.* 1641. *fol.* 34. *tit.* Porownánie exekucyey.

Biskup Smoleński y Duchowieńſtwo támeczne *vtriuſq; ritûs, ratione fori*, pomienionym Conſtitucyom *A.* 1635. & 1638. O zbiegách do Woiewodztwá Smoleńskiego, y Powiátu Stárodubow. we wſzytkim podlegáć máią, y przed Sądem Ziemskim, ábo Grodzkim Smoleńskim, lub Stárodubowskim, o zbiegi reſpondowáć, *ſaluâ appellatione* ná Trybunał, *inter Cauſas Compoſiti Iudicij.* Z tym iednák dokładem, że nie o dawnieyſze poddáne, iedno o te, ktorzyby *à prima Ianuarij* 1635. z dobr ſzlácheckich zbiegli, y w dobrách Biskupſtwá Smoleńskiego, y inſzego Duchowieńſtwá znáydowáli ſię; *reſpondere* powinni. *Executio ſuper conuictos*, y ná bánnicyą wzdánych, *iuxta tenorem* Conſtitucyey 1635. ma być odpráwowána. *Ibidem fol.* 16. *tit.* O zbiegách do Smoleńská.

O Pod-

O Poddánych zbiegłych W. X. Lit. Sądy Mieyſkie Státutem W. X. Lit. ſądźić máią. A wydánych, tumultámi, odbijáć ſię nie godźi, *ſub pœna mille marcarum*, ſtronie *per quoduis Officium Ciuile ſoluenda*: o co *forum* zá Dworem. A ktory poddány *Ius ciuile* przyiął, y dawność záśiedźiał; táxą w Conſtitucyey opiſáną, nie Státutową, okupić ſię ma. *Ibid. fol.* 20. *tit.* O czynieniu ſpráwiedliwośći.

O Poddánych ſtáwienię, Proceſſy wſzytkie Ziemskie, Grodźkie, Trybunálskie, by y Dekretá Trybunálskie *ex perſonali* záſzły, oſobliwie w Woiewodztwách, Wileńskim, Wołhyń. Brácłáwskim. y Czerniechow. zkáſſowano. w *Commiſſiey Hádyáckiey*. *A.* 1659. *fol.* 53. §. Aby *occaſione litium*.

O Poddáne zbiegłe z Litwy do Korony, Obywátelom W. X. Lit. *forum* ná Trybunale Koronnym, *in quolibet termino & regeſtro*, náznáczono, gdźie káżdy *inculpatus peremptorie*, żadnemi exemptámi nie zásłániáiąc ſię, powinien *comparere*, y vſpráwiedlwić ſię. *A.* 1659. *fol.* 13. *tit. Forum* o Poddáne.

Po tym, gdy tęn Proces długi ſię być zdał; poſtánowiono, ábyDekretá, *ſine beneficio areſti, reiecti, conſeruati, ſub publicatione exnunc bannitionis*, ferowane były. *A.* 1661. *fol.* 12. *tit.* O zbiegłych Poddánych.

O Poddánych zbiegłych z Dobr, ták Krolewskich, iáko teſz Duchownych, y Swietckich, w Woiewodztwách, Wołyńskim y Beſkim, Proces skrocono, Vrzędom Grodzkim *banniendi* Szláchćicá, po otrzymániu zysku, ná pierwſzych Roczkách, *& poſt denegatam executionem, in ſecundo termino*, dáiąc *poteſtatem*. A táxę do tyśiącá grzywien, *ratione extraditionis ſubditi*, podnieśiono. Tego dokłádáiąc, áby tákowe ſpráwy, *abſq; vllis dilationibus, & appellationibus* ſądzone były. *Ibidem fol.* 13. *tit.* Skrocenie Proceſſu.

W. X. Lit. przyięło tę Conſtitucyą, *cum hac declaratione*; áby Grody W. X. Lit. tákowe ſpráwy, *ſine vllis dilationibus, ſub priuatione Officij*, ſądźili, y Káncellárye W. X. Lit. zá tákiemi W. X. Lit. Dekretámi Grodzkiemi, Bánnicye wydawáły. *Ibidem.*

Y Woiewodztwá, Sendomirſkie, Podolskie, Lubelskie, Podláskie, y Brácłáwskie, przyięły to. *Ibidem.*

Reáſſumowano po tym tę Conſtitucyą W. Xięſtwu Litew. *cum hac declaratione*, że Grody ſądźić máią tákowe ſpráwy *ſine appellationibus*. *A.* 1667. *fol.* 79. *tit.* Skrocenie Proceſſu.

Proces o zbiegłych chłopow, między Obywátelámi Ziemie Hálickiey y Powiátámi iey, tákże Ziemi, Lwowskiey, y Chełmskiey, skrocony tákim ſpoſobem, áby *ab hinc* ná Rokách Ziemskich, *in primo termino peremptorio, ſemotis dilationibus, deliberationibus, & Maioris*, chłopá káżdego, *ſub taxa mille floren Polonicalium, coram Officio Caſtren Halicien, aut Treboulien, iuxta Diſtrictum pro-*

prium

priũ præcisè in quatuor ſeptimanas, ad inſtantiã Incolæ Terræ Halicien, Iudiciũ Terreſtre wydawác nákazywáło. A ieżeliby ſię ſtroná bráłá ná przyśięgę, *Iudiciũ, iuxta præſcriptũ Legũ*, onę *deferet*, y termin iey wykonánia, nie ná Rokách Ziẽskich ále w Querelach, bliżſzych Powiátu ſwego náznáczy : ná ktorym ieżeliby ſtroná *iudicato non pareret*, ma popadáć ná pierwſzych Querelách *inſtãtaneã extraditionem ſubditi*, álbo *ſolutionem taxæ mille floreñ, pro quolibet ſubdito, ſub pœna bannitionis exnunc decernenda, & in proximioribus Terminus Querel: publicãda.* Gdyby teſz kto o zbiegłego poddánego dał ſię wzdáć w Ziemſtwie *in contumaciam*; tedy tákowa ma być cõdemnatá: *lucrum extraditionis ſubditi profugi, vel ſubditorum profugorum, ſub taxa, pro quolibet ſubdito mille floreñ Poloñ, ab Actu præſenti, in quatuor ſeptimanis, coram Officio Caſtreñ Treboulieñ, pro ſubdito, vel ſubditis inibidem ſoluenda; decernitur, additur, & remittitur.* A náQuerelách, po tákowey condemnaćie, *præmiſſã denegata intromiſſione*, ma ſtawáć condemnatá: *decernitur extraditio ſubditi, idq; in inſtanti, cum taxa mille floreñ Poloñ. Decreto terreſtri euicta, ſub pœna bannitionis, quæ in defectu extraditionis ſubditi & taxæ euictæ non ſolutæ iam ex nunc decernitur & publicandæ terminus in proximis Querelis peremptorius conſeruatur.* W ktorym Proceſſie, podług Státutu y Praw ſtárych, *in nullo termino* áppellácyey, *ſub pœna mille marcarum, in Iudicio Tribunalitio vindicanda*, Sąd Ziemski y Grodzki nie będźie dopuſzczał. Exekucyą *de conuictis & bannitis, ratione profugorum*, Stároſtowie, Vrzędy Grodzkie y Ziemskie, w ſwoich Powiátách bez Dekretow Trybunálskich, *poſt obtentam bannitionem, in decurſu ſex ſeptimanarum, etiam admotâ Nobilitate, & copijs quibuſuis, ſi opus fuerit, ſub pœna mille marcarum, in Officio proximiori vindicanda, ad officioſam requiſitionem Partis iure vincentis* czynić będą powinni. A żeby kto z pozwánych *per ignorantiam* w ſpráwie ſwey nie upadł; pozwolono káżdemu, *iure, pro caſſanda bannitione*, gdźie ieſt otrzymána relácya, *in decurſu quatuor ſeptimanarũ* zápiſawſzy y ápprobowawſzy ią *perſonaliter, ad hoc idem Officium Caſtrenſe agere. Cuius Officij iudicato, in inſtanti*, nie odchodząc od ſądu, *Actor caſſándæ parebit, ſub ſuccubitione duplicis taxæ ſupraſcriptæ, pro quolibet ſubdito ſoluendæ, ſub pœna bannitionis ibidem decernenda & publicanda.* Stároſtowie záś y Vrzędy Grodzkie, *poſt Proceſſum Terreſtrẽ in vicinioribus Officijs*, o zbiegłe chłopy, ſpráwiáć ſię będą powinni, to ieſt Háliccy w Trębowli, á Trębowelſcy w Háliczu. A ieżeliby *in termino executionis* práwne, y z práwá iáwne *à conuicto, ſiſtendæ executioni* záchodźiły obrony; tedy Vrząd, ná Trybunał Koronny Lubelski, vważywſzy práwną obronę *Partis conuictæ, inter cauſas conſeruatas Officij, amputato beneficio areſti* uczyni remiſſę, ták áby bez zwłoki, *ex ſimplici re-*

geſtro inter ſe experiri mogły. A gdy ſię conuictus in illo termino nie odezwie, iuſz mu więcey beneficia Iuris ſuffragari nie máią, y executio, fortis z Oſoby y Dobr iego ma bydź przyznána nieodwłocznie modo præmiſſo. A. 1667. fol. 16. tit. Skrocenie Proceſſu.
Według tegoſz Práwá, Xiąże I. M. Kurlándski, y Szláchtá támeczna, poddánych ſwych, do W. X. Lit. y Xięſtwá Zmudzkiego, y Powiátu Brácławskiego zbiegłych, w Sądách Litewskich, Zmudzkich, Brácławskich dochodźić mogą, iáko wzáiemnie y Obywatelow W. X. Lit. y Xięſtwá Zmudzkiego, y Powiátu Brácławskiego podobne krzywdy, w Sądách Xięſtwá Kurlándskiego windikowáne y popieráne z nieodwłoczną exekucyą być máią. A. 1676. fol. 15. tit. Skrocenie Proceſſu.
O poddánych zbiegłych Conſtitucyą A. 1661. pod tytułem Skrocenie Proceſſu profugorum ſubditorum, Wołyńskiemu, y Bełskiemu Woiewodztwu, Ziemi także Chełmskiey, y Powiatowi Krásnoſtáwskiemu, cum omnibus ligamentis, Proceſſu, Foro, & taxa, w teyże pomienioney Conſtitucyey wyrážonemi, non obſtantibus prioribus & poſterioribus Conſtitutionibus, applikowano. A. 1677. fol. 20. tit. Skrocenie Proceſſu.
Także Woiewodztwu Kijowskiemu, hoc adiecto, żeby zá pierwſzą condemnatą, dwoch Szláchty z Woźnym, á potym Grod ktorykolwiek z tychże Woiewodztw, pro vltimaria executione ſprowádźić iure vincenti wolno było, y żeby táxá zbiegłego chłopá ſummam złotych piąćiu ſet non excedat. A. 1683. fol. 17. tit. Integritas.
O poddáne zbiegłe ſpráwy, w Woiewodztwie Sędomirskim, do Sądow Ziemskich należą. A. 1667. fol. 13. tit. Sądy.
O poddánych zbiegłych Woiewodztwá Krákowskiego, y z Powiátámi iego Proces skrocono. To ieſt: że in poſterum, ad inſtar Cōſtitucyey A. 1667. Ziemi Hálickiey służącey (quæ ſupra) sądźić ſię o chłopy powinni, cum ea melioratione, że inquantum by Ziemskie Roki, ob aliquod impedimentum, álbo dla nie obránego officiáliſty, in aliqua cadentia nie sądźiły ſię, tedy datur Actori optio, pozwáć o chłopá zbiegłego directè do Grodu peremptoriè; ná ktorym terminie tákowa ma być otrzymána condemnata: Lucrum extraditionis ſubditi profugi, vel ſubditorum, ſub taxa pro quolibet ſubdito mille marcarum, ab actu præſenti in quatuor ſeptimanis, coram eodem Officio Caſtren exſoluenda, decernitur, additur, & remittitur. Ná drugim záś terminie, po otrzymáney tákowey condemnacie, decernitur extraditio ſubditi, idq; in inſtanti, cum taxa mille marcarum, ſub pœna bannitionis, quæ in defectu extraditionis ſubditi & taxæ euictæ non ſolutæ, iam ex nunc decernitur, additur, & terminus in proximis Querelarum Terminis conſeruatur peremptorius. W ktorych ſpráwách, pomienioną Conſtitucyą Anni 1677. in toto reáſſumowano. A. 1678. fol. 40. tit. Skrocenie Proceſſu.

Poddá-

Poddánych *ex Reclinatorijs exulum* w W. X. Lit. rozeſzłych, gdźieby ſię znáydowáli, pozwolono tymże *Exulibus*, iáko własnych (okrom Ziemskich) odyskiwáć; ktorych im nikt bronić nie ma, *ſub pœnis*, iákie Conſtitucya, o wydáwániu poddánych Ziemskich ſzlácheckich, *in contrauenientes, præſcripſit. A.* 1678. *fol.* 18. *tit.* Poddáni *ex Reclinatorijs.*

Poddáni zbiegli, ze wśi dźiedźicznych Obywátelow Ziemie Łomżyńskiey, do wśiow w puſczách Krolewskich, Łomżyńskiey y Oſtrołęckiey leżących, áby Pánom dźiedźicznym wydáni byli, roskazano. *A.* 1667. *fol.* 31.. *tit.* O wydániu Zbiegow.

Poddánych, *prætextu religionis*, Pánom niepoſłuſznych, wolno było tymże Pánom, *tàm in Spiritualibus, quàm Sæcularibus*, podług rozumienia ſwego karáć. *w Conſœderácyey generálney Warſżawſkiey, ſub Interregno. A.* 1573. *fol.* 209. §. Wſzákże.

Poddáni wśi dolnych y polnych, znáiąc *iuriſdictionem* P. Káſztellaná Krákowskiego, buntow czynić nie máią, ále ſię w poſłuſzeńſtwie należytym ſpokoynie záchować máią, *w Conſœder. generál. Warſżaw: ſub Interregno. A.* 1668. *fol.* 22. §. Należy *ad ſecuritatem.*

O poddánych zbiegłych y łoźnych w Woiewodztwie Wielgopolskim. *Vide tit. Lauda & tit Hultáie.*

Podkánclerzy. vide tit. Kánclerz.

Podkomorzy, Komornicy grániczni.

De Succamerariorum officio & poteſtate. Herburt. fol. 475 *t. Succamerarii officium.*

PODkomorzy kiedy ma z kim grániczyć, ma bráć u Krolá Surrogatorá: *aliàs* ſtronie prośić u Krolá o niego wolno, á Káncellárya Koronna powinná dáć táką ſurrogácyą. *A.* 1557. *fol.* 9. §. Kiedy ſię przytrafi.

Po tym poſtánowiono, áby Podkomorzy ná potym Surrogatorá, *vicinjorem Succumerarium vel eius Cámerarium*, ábo Vrzędniká ſądowego przyśięgłego ſwey Ziemie, do tákowych Aktow záżywał, ktory iáko Vrzędnik przyśięgły grániczny, podpiſawſzy innoteſcentią, *ſub pœnis de Commiſſarijs ſancitis*, ná czás złożony ziecháć, y Akt graniczny ma odprawić. *A.* 1601. *fol.* 737. *tit.* O Surrogácyách Podkomorskich.

Podkomorzowie nie powinni ná Vrząd przyśięgać, tylko ich Komornicy, á ći ośiedli być máią. *A.* 1569. *fol.* 191. §. Podkomorzowie.

Ale iuſz od tych czas máią być przyśięgli, *in hanc rotham*: *Ja N. przyśiegam Pánu Bogu, iß ſprawiedliwie, według Páná Bogá, práwa piſánego, ſprawiedliwoſci, controwerſie ſtron ſądzić, tychże controwerſty pilnie ſłuchać, y one przyimować: Także znáki grániczne y podobieńſtwá ich vważáć, y wiernie opiſować: ktemu Kśięgi ſwe y przodkow ſwych, wiernie chowáć, y w nie wpiſowáć bede: ná ktorym ſądźie nie mam mieć względu ná żadną oſobę, ták przyiáciela,*

ciela, iako y nieprzyiaciela: bogátego y vbogiego: gośćia y ſwoiego: nikomu w tym moim ſądzie, żadney przyiaźni, y nieprzyiaźni nie pokázuiąc: y dáru ni od kogo względem tego ſądu nie biorąc: Ták mi Pánie Boże pomoż y tá świeta Ewángelia. A. 1588. *fol.* 460. *tit.* Obieránie Sądu.

Podkomorzow elekcya ma być, iáko innych Vrzędnikow. *Ibidem.*

Podkomorzy ma być dány Rożáńskiey y Mákowskiey Ziemi. *A.* 1565. *fol.* 104. *tit.* Podkomorſtwo.

Dány ieſt, y Vrząd iego z inſzemi Podkomorzemi porownány, *cum hac declaratione*, áby nápotym *per electionem* był obierány. *A.* 1647, *fol.* 33. *tit.* Podkomorſtwo.

Podkomorzow w Mazowieckim Woiewodztwie *partes* te ſą: Wizye odpráwować, grániczne controuerſie y dowody ſtron, do Sądu Ziemskiego oſądźiwſzy odnieść. Ciſz Aktow mieć nie powinni. *In Exceptis Maſou. A.* 1577. *fol.* 312. *tit.* O Podkomorzym.

Podkomorzemu támże od gránic gr. 30. Stárośćie drugie, woźnemu gr. ſześć, á od zgodnych, Vrzędowi gr. 30. á woźnemu gr. trzy. *fol.* 313: *tit.* O ponowieniu gránic.

Podkomorzego Czerskiego *iuriſdictio omnibus prærogatiuis* Podkomorzych Koron. *par declaratur. A.* 1593. *fol.* 647. *tit.* Podkomorſtwo. Tákże Liwskiego y Nurskiego. *A.* 1598. *fol.* 702. *tit.* Podkomorzowie. Tákże Wyſſogrodzkiego, Zakroczymskiego, Łomżyńskiego. *A* 1601. *fol.* 753. *tit.* Podkomorſtwo. Tákże Wiskiego. *A.* 1607. *fol.* 858. *tit.* Podkomorſtwo. Tákże Wárſzáwskiego. *A.* 1613. *fol.* 18. *tit.* Podkomorſtwo. Tákże Ciechánowskiego: ktory *ſálario, iuxta Exceptá Ducatûs Maſouiæ*, kontentować ſię ma. *A.* 1616. *fol.* 29. *tit.* Podkomorſtwo.

Toſz ſię ma rozumieć y od Podkomorzym Lwowskim, *quoad ſalarium. Ibidem.*

Podkomorzowie w Prusiech, nie máią żadney w Práwách gránicznych iuriſdictiey, ále Sędźiowie Ziemſcy ábo Ławnicy. (*vide apud me, tit.* Gránice.) *A.* 1601. *fol.* 740. *tit.* O ſpoſobie.

Podkomorzy Sendomirski, ma podáć Piſárzá do Xiąg ſwoich oſiádłego; ktory przyśiądz powinien pierwey, niſz Aktá grániczne weźmie w záwiádowanie, á to ná Rokách Ziſkich Sędomirskich, w te to słowá. *Ja N. przyśiegam Pánu Bogu wſzechmogącemu w Troycy Swietey iedynemu, iſs ſprawiedliwie Akty grániczne, ſobie do wpiſania od Vrzędu Podkomorſkiego podáne, do Xiąg gránicznych, nic niè odmieniaiąc, áni przydawáiąc, tákże controuerſie ſtron, wpiſować bede, ná nikogo w tey mierze, ták vbogiego, iako y bogátego, ná przyiaćiela, y nieprzyiaćiela, reſpektu żadnego nie máiąc. Do tego Kśiegi wſzytkie ſobie od Vrodzonego Podkomorzego Sendomirſkiego, ábo Vrzędu iego oddáne, wiernie chowáć bede. Ták mi Pánie Boże dopomoż, y meká Chryſtuſá Páná. A.* 1631. *fol.* 35. *tit.* Sklep ná Xięgi.

A że

A że, ná opátrzenie pomienionego Piſárza, Vr. Krzyſztoph Oſſoliński Podkomorzy ná tęn czás Sędomirski prowent ſwoy z Ceł Sędomirskich puścił; tedy to tęmuſz Piſárzowi ná wieczne czáſy ápprobowano. *Ibidem.*

Aktá wſzytkie grániczne w Woiewodztwie Sędomirskim z Xiąg Ziemskich, y dźiały z káżdego Powiátu, *in vnum volumen* wyięte, y do Podkomorzego podáne być máią. Czego Piſarz Ziemski Sędomirski, *ſub pœna quadrupla, contra negligentes Officiales, & priuatione Officij*, ma doyrzeć. *Ibidem.*

Támże *in poſterũ*, wſzytkie Aktá *perpetuitatum* grániczne, y dźiałowe, do ſámych Xiąg Podkormorskich, nie do Ziemskich, áni Grodzkich, podawáne być máią. *Ibidem.*

Krákowskie Woiewodztwo, tęnże ſpoſob Akt, y Piſárzá Podkomorskiego przyimuie. *Ibidem.*

Woiewodztwu Sierádzkiemu tákże, do poſtánowienia Piſárzá Podkomorskiego, służyć ma tá Conſtitucya, z tym dokładem, áby w tym Woiewodztwie ták wiele Komornikow gránicznych było ile ieſt Powiátow. *A.* 1677. *fol.* 14. *tit.* Coæquatia Woiewodztw.

Podkomorzy Lwowski mieyſce mieć powinien przed Stároſtą. *A.* 1658. *fol.* 45. *tit.* O Vrzędách Ziemskich.

Podkomorſtwo Kijowskie generálne, we trzech Ziemiách, Kijowskiey, Zytomirskiey, Owruckiey, *compatibile pro vna vice* z Stároſtwem Owruckim, *ad ceſſum vel deceſſum* teráznieyſzego Podkomorzego Kijowskiego, deklárowano. *A.* 1659. *fol.* 47. *tit.* Rozgrániczenie Ziem Kijowskich.

O Podkomorskim Vrzędźie W. X. Lit. wſzytkie práwá dawne reaſſumuiąc, *perpetuâ lege* wárowáno, áby ſpráwy do Sądu Podkomorskiego należące, w inſzych Sądách ſądzone nie były, *ſub nullitate decretorum*. *A.* 1678. *fol.* 8. *tit. Reaſſumptio* Práwá.

Podkomorzego Czerniechowskiego poſtánowiono. *A.* 1633. *fol.* 33. *tit.* Ordynácya Czerniechowska.

Podkomorskie Vrzędy W. X. Lit. ták máią być dawáne, iáko y Márſzałkoſtwá Powiátowe. *V. tit.* Márſzałek.

O Xiegách Podkomorſkich plura tit. *Xiegi.*

Komornicy Ziemſcy, oſiedli być máią: powinność ich, Xięgi chować, extrákty wypiſować. A Sędźia y Podſędek káżdy ſwego prowidować máią. *A.* 1616. *fol.* 28. *tit.* O Komornikách.

Komornicy Woiewodz: Sędomirs: po odpráwieniu gránic, *in ſex ſeptimanis, ſub amiſſione Officij*, powinni Aktá grániczne podawáć Piſárzowi Podkomorskiemu. *A.* 1631. *fol.* 35. *tit.* Sklep ná Xięgi.

Dwoch przyśięgłych powinno być w Woiewodztwie Kijowskim, zwyczáiem Woiewodztw Máłopolskich, y przy nich, *in defectu*, Sądow Ziemskich Kijowskich, z Piſárzem Ziem Kijowskich, *iuxta cadentiam*, przypadáiących, Xiąg otworzenie, y Leżenie przez dwie niedźieli. *A.* 1647. *fol.* 17. *tit.* Komornicy.

Ciſz wizye, inquiſitie, executie, ktore Sąd Ziemski odpráwował, odpráwowáć powinni. *Ibidem.*

Ciſz z Piſárzem Ziemskim, *Cauſas exemptionum & profugorum* ſądźić máią. *Ibidem.*

Podpiſkowie. V. tit. Piſarze & tit. Grody.

Podymne. V. tit. Podatki.

PODWODY.

Podwody, ná potrzebę Posłáńcow Krolewskich, Miáſtá, Miaſteczká, y wśi Krolewskie, Opáćie, Klaſztorne &c. *non obſtantibus vllis libertationibus*, dawáć maią zá pieniądze. *A.* 1564. *fol.* 78. *tit.* Vniwerſał podwodny Wárſzáwski.

Teſz Miáſtá, Miaſteczká, z Przedmieśćiámi, tákże y wśi, skłádáć máią pieniądze ná te podwody. Ale Burmiſtrz, Woyt, Ławnik, ták w Miáſtách, iáko y we wśiách, ktoremu doglądánie porządku tych podwod zlecone będźie, wolen być ma od tego podatku. *Ibidem fol.* 79. §. Y tęn.

Mieſczánie máią dawáć trzy częśći ſzoſu, czwartą odiąwſzy, to ieſt, odpráwiwſzy ſzos zwykły ná inne potrzeby Rzeczypoſp. znowu trzy częśći ſzoſu ná podwody dawáć powinni: ze wśi záś, gdźie ſzoſow nie máſz, máią dawáć z łanu ábo z włoki, ábo z zrzębiow, po ſześć groſzy, á z puł łankow, po trzy groſze. *Item* Czopowego od káżdego wáru piwá, y od palenia gorzałki, od káżdego dzbaná, w ktorym gorzałkę palą, cztery groſze: á ſzynkarz od ſzynkowánia przez cáły rok, ták od piwá, iáko y gorzałki, po ſześćiu groſzy, ná káżdy rok. *Ibidem. tit.* Iáko ſię skłádáć máią.

Máią być oddawáne do Stároſty właſnego ná S. Marćin, biorąc quit od niego, y wzáiemnie rekognicyą ſwoię dáiąc mu z tego, co mu oddádzą. od ktorych quitow, ſpiſnego Piſárzowi Stárośćinemu káżde Miáſto powino dáć groſzy pięć, á káżda wieś groſzy trzy. Te záś quity, Miáſtá y wśi máią oddawáć, ábo odſyłáć do Skárbu Krolewskiego. A Stároſtá te odebráne ták pieniądze powinien, bez wſzelkiego omieſzkánia, odſyłáć do Skárbu, ná S. Mikołay, tám gdźie Krol oſobą ſwoią będźie, y quity z oddánia ich bráć. Skarb záś, *iuxta exigentiam temporu*, ma dawáć do Piſárzá, ktory ná to wyſádzon będźie, po pewney ſummie, áby potrzeby potoczne, ták ná podwody, iáko ná ſtráwę, mile z ráchowawſzy, gdźie kto iechać ma, bez omieſzkánia vſtáwicznie odpráwował, wedle náuki, ktora niżey. *Ibidem. tit.* Gdźie, á iáko oddawać máią.

Podwodą ieśliby ſię omieſzkáło; Vrząd ma być karan, ktoremu doglądánie porządku podwod zlecone będźie. *Ibidem.* §. *Item.*

Podwodowe konie w Mieśćiech y we wśiách máią być dawáne tákim ſpoſobem: káżdy kto włokę ma, dwu koni chować powinien, á gdźie włok nie máſz, tám Vrząd Mieyski pewnym oſobom zleći, áby ná

by ná tę potrzebę konie ná naiem chowáli. Woyt teſz ábo ſzołtys, chociaſz od tego podatku wolen; káżdy z nich iednák powinien dwu koni chować ná naiem. Vrząd Mieyski y Grodzki powinien tego doyrzeć, áby podwody ná przemiány po tegodniu bywáły. Ieśliby więcey koni *extraordinárie* ná odwoz Krolewski potrzebá byłá, ábo inſza okázya *exigeret; præuiâ* o tym *notitiâ*, maią ſię ludźie ſpoſabiáć, áby zá pieniądze Krolewskie doſtátek ná on czás koni mieli. Oddawánie podwod Komornikom, y odmiáná ich, w domu Woytowym, Burmiſtrzowym, ábo ławniczym być ma: á Komornik teſz nie u kogo innego podwody upomináć ſię ma, iedno u Woytá, ábo u Burmiſtrzá. *Ibid. fol.* 80. *tit.* Iáko Podwody máią być rozſádzone.

Podwody dármo dawáć nikt nie ma nikomu, ále tylko zá pieniądze. To ieſt, kto chce mieć koniá podwodnego bez wozá, ná milę puſtorá groſzá dáć powinien; á przewodnikowi názad płáćić nie trzebá, chybáby ſię ſam Posłániec z przewodnikiem názad wracał. Z wozem kto iedźie, tęn ieśli y koniá y wozá náiął; ná milę dáć ma dwá groſze, á ieśliby ſwoy woz miał, á koniá do niego náiął, to puſtorá groſzá zápłáćić powinien. A ieśliby chćiał mieć poiedynkowego koniá do wozu y z przewodnikiem; tedy ma dáć od koniá po dwá groſze, á przewodnikowi puſtorá groſzá. ále przewodnikowi wprzod dáć ma niſz z mieyſcá wyiedźie. *Ibid. tit.* Poczemu od koniá płáćić.

Po tym, zniżono tę quotę, dekláruiąc, áby nic więcey od koniá ſámego ná milę nie dawáć, iedno groſz, á przewodnikowi od drugiego koniá drugi groſz. Ieśliby záś kto, máiąc ſwoy woz, do niego náiął koniá, groſz tylko także ma dáć. A ktoby koniá z wozem chćiał mieć, ná milę płáćić ma po puſtorá groſzá, á przewodnikowi puł groſzá. *A. 1565. fol. 82. tit. Około Podwod Vniuerſał.*

O tymże, że po groſzu od koniá, á od wozá po pułgroſzá płáćić powinno. *A.* 1578. *fol.* 324. §. A potym.

Po tym podwyżſzono ná milę od koniá dwá groſze. *A.* 1601. *fol.* 750. *tit.* O Podwodách.

Podwody, zá liſtem Krolewskim, ktory podwodnym zowią, máią być dawáne. A Vrząd podwodę dáiący, ma ná nim nápiſáć, ktorego dniá, y do kąd podwodę brano, żeby dwá rázy ná ieden Liſt w iednę drogę nie dawano. Komornik záś powroćiwſzy, powinien liſt powodny oddáć do Káncelláriey Koronney. *A.* 1564. *fol.* 80. *tit.* Iáko ſię przy brániu Podwody ſpráwowáć.

Znowu, iſz zá liſtem Krolewskim máią być dawáne *A.* 1601. *fol.* 780. *tit.* O Podwodách.

Ná ſtráwę tyle ma być dawano, iáko y ná Podwodę, to ieſt, oſobie ná milę trzy groſze. *A.* 1564. *fol.* 80. *tit.* Iáko ſię przy brániu Podwody ſpráwowáć.

Komornicy odmian podwodnych mijáć nie máią, áni u podroż-

nych,

żnych, koni brać, *ſub pœna duplicis refuſionis*: nád to dwie niedźieli w wieży śiedźieć, y z regeſtru Komorniczego wymázan będie. á ieśliby mu koń uſtał, ábo záchorzał, á zdechł; powinien u podrożnego, ábo we wśi, koniá náiąć, á przewodnik ták od niego zápłáćić ma, iáko ſámemu płácono. *Ibid. fol.* 81. *tit.* Iáko ſię iádąc. *Reaſſumuntur ſuperiora, cum hac declaratione*: Ieśliby ktore Miáſto, ábo Miaſteczko, względem iákiey wolnośći, ták pieniędzy podwodnych, iáko koni Komornikom y Posłáńcom nie dáło, y dać niechćiáło; Posłaniec Krolewski, ábo Skarb Koronny ma ie deferować Stároſtom ſądowym, ktorego Iuriſdictiey ktore podległo. A Stároſtá powinien exekucyą nie odwłoczną uczynić, pod winámi w Státućie opiſánemi, y do zapłáty, tákże dawánia koni ná podwodę, práwnie przywieść z winą opiſáną, ktorey połowicá Stárośćie, á połowicá *fiſco Regio*, do rąk Posłáńcá Krolewskiego oddána być ma: wyiąwſzy iednák Miáſtá pogorzáłe, y ſpuſtoſzáłe przez nieprzyiaćiełá, ktorym wolność czterech lat nie wyſzłá. *A.* 1576. *fol.* 323. *tit.* Vniwerſał ná Podwody.

Podwodne pieniądze, według dawnych regeſtrow, Miáſtá płáćić máią. *A.* 1601. *fol.* 750. *tit.* O Podwodách.

Podwody, ná ſporządzenie Poſzty, obroćić pozwolono. *A.* 1620. *fol.* 17. *tit.* Poſzty.

Ordinátur Poſztá tákim ſpoſobem, áby Miáſtá, miáſto podwod, czwore pieniądze podwodne, do rąk Mágiſtrá Poſzty oddawały, zá ktorych oddániem, od podwod wolne być máią. *v. tit.* Poſzta. *A.* 1647. *fol.* 9. *tit.* Ordynácya Poſzty.

Znowu, áby podwodne pieniądze oddawáły Miáſtá Poſzty Mágiſtrowi, *non obſtantibus vllis libertationibus*, (ktore *caſſantur*,) kazano. *A.* 1677. *fol.* 20. *tit. Reaſſumptio.*

A Miáſto Łomzę od retent podwodnych vwolniono. *Ibidem.*

O podwodnych pieniądzách. *vide plura. tit.* Poſzty.

W W. X. Lit. ná Poſztę ordynowano Summę dwánáśćie tyśięcy, *in vim* podwodnych pieniędzy, *annuatim* z Miaſt y Miaſteczek támecznych. *vide tit.* Poſzty.

PODSKARBI.

Podskárbi, po śmierći Dźierżawce, ma dobrá Krolewskie odbieráć, y pilnowáć, áby Quartá, ktora ná obronę poſpolitą iść ma, nie ginęłá. *A.* 1562. *fol.* 22. *tit.* O Podskárbim.

O tymże: y ma te dobrá trzymáć, áſz ie Krol komu conferuie, y Quárty pilnować, *ſub reſtitutione de ſuo, & priuatione Officij. A.* 1569. *fol.* 184. §. Po káżdego.

Tenże ma Dobrá odbieráć od Potomkow, według Inwentarzow Anteceſſorowi dánych, y tego doyrzeć ieśli Anteceſſorowie ich

w poſ-

w poſſeſſiey będąc, kondycyom ná ſię włożonym doſyć czynili. *A.* 1607. *fol.* 836. *tit.* O Municyách.

Nowym Donátáryuſzom ma ie oddawáć, y Inwentarze ſpiſowáć. *A.* 1607. *fol.* 841. *tit.* O Vrzędźie Podskárbiow.

Ná káżdym Seymie liczbę Rzeczypoſp. czynić ma, przed PP. Rádámi, y Posłámi Ziemskiemi. *A.* 1562. *fol.* 22. §. *Item* Podskárbi. Tákże y z Quárty: ktorey nie ma obrácáć tylko ná obronę Rzeczypoſp. *ſub priuatione Officij:* o co Posłom inſtigowáć wolno. *Ibid.* §. O uiſczeniu Podskárbiego.

Podnieśiono winę o to ná niego, *ſub pæna peculatûs.* *A.* 1613. *f.* 3. *t.* Wárunek o Quártę.

Nã Podskárbi, ieśliby retentow Quárty ná delacie Inſtigatorowi nie podał, ma być pátrzono. *A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* O Quárćie, y ſądzeniu iey.

Podskárbiemu nowemu, czterey *ex maioribus Conſiliarijs*, to ieſt, dwáy z wielkiey, á dwáy z máłey Polski deputowáni, z regeſtru wſzytko w Skárbie, tak Korony, iáko y inne wſzytkie rzeczy do Skárbu należące, tákże wſzytkie Przywileie y Liſty Koronne, oddawáć máią. Y wſzytko porządnie ſpiſawſzy, ieden regeſtr Krolowi, drugi przy ſobie mieć, á trzeći Podskárbiemu dáć powinni. *A.* 1563. *fol.* 43. *tit.* Skarb Koronny.

Podskárbi przy vrzędźie ſwym, nie ma mieć Dignitárſtwa. *A.* 1565. *fol.* 84. *tit.* O ſpolności Vrzędow Koronnych.

Hetmanẽ być nie może oraz y Podskárbim: czego Pieczętarze przeſtrzegáć máią, *ſub pœnis Legum*. A Posłowie Ziemſcy upominác ſię powinni przy wákáncyách, áby tákowe Przywileie *nullitatis* zoſtawáły. *w Exorbitánsyach, ná Seymie Electiey Krolá IM. Michála. A.* 1669. *tit. De incompatibilibus.*

Podskárbi ma być ſprawcą y dozorcą Menice. *A.* 1601. *fol.* 742, *tit.* O Monećie. *Herburt. f.* 496. *tit. Theſaurarius.*

O tymże. *A.* 1607. *fol.* 839. *tit.* O fałſzywey monećie.

Znowu o tymże. *A.* 1611. *fol.* 12. *tit.* O monećie fałſzywey:

Podskárbi popieráć powinien Státutu o kowániu fałſzywey monety. *A.* 1607. *fol.* 839. *tit.* O fałſzywey monećie.

Dochody z dobr Krolewskich wſzytkie nie do czyich inſzych rąk, iedno do Vrzędu Skárbowego, na ktorym Podskárbi Wielki Koronny w Koronie, á Litewski w Litwie, władzą ma, oddawáne być máią. Aieśliby kto ináczey, á nie zá quitẽ Podskárbiego oddawał; znowu ie oddáć powinien, *cũ pœna centũ marcarũ, Iudicio & parti per medium diuidenda, ad inſtantiam* Podskárbiego, *inter cauſas conſeruatas*, ná ktorymkolwiek Trybunale, *ſub pœna bannitionis perſoluenda.* *A.* 1607. *fol.* 841. *tit.* O Vrzędźie Podskárbiow.

Ciſz Podskárbiowie, quity głowne máią dawáć, y choćby u Dworu nie był, *ad abſentem* powinno po nie poſyłáć, *ſub nullitate* quitu otrzymánego ináczey. *Ibid.*

Odbieránie Stároſtw y Dźierżaw wſzelákich po zmárłey ręce, ábo z inſzey iákiey miáry, do diſpoſitiey Krolá przypádłych: nowym Donátáryſzom oddawánie: Inwentarzow ſpiſowánie: Prowentow luſtrowánie: Arendy, Contrácty, y inſze ſpráwy Skárbowi należące, nie przez inſze vrzędy y oſoby, iedno przez Podskárbiego Koronnego, y W. X. Lit. y te oſoby, ktorych oni do tego będą używáli, máią być ſpráwowáne. *Ibidem.*

Wſzelakie liſty, ku przeſzkodźie ich Vrzędowi, wydáne *nullitatis* być máią. *Ibidem.*

Ciſz, gdyby ktorych liſtow pod imieniem Krolewskim, ábo Vrząd ich, do popárcia ſpraw Skárbowych, potrzebowáli, zá podpiſem ich, ábo ktorego z Piſárzow Skárbowych przyśięgłych, bez trudnośći z Káncellárycy wydawáne być máią. *Ibidem.*

Podskárbiowie, u Sądow Aſſeſſorskich, dla lepſzego ſpraw Skárbowych wyrozumienia, máią śiadáć, ábo w niebytnośći ich, Piſá-Skárbowi przyśięgli. *Ibid. fol.* 842. *tit.* O Proceſſie Skárbowym: *ná końcu.*

Herburt. f. 496. tit. Theſaurarius.

Podskárbi Nadworny, w niebytnośći Koronnego, według Státutu, *fugi debet officio ſuo. Ibidem. fol.* 841. *tit.* O Vrzędźie Podskárbiow.

Podskárbi zá Skárbowe ſpráwy odpowiádáć powinien. *Ibidem.*

Podskárbiowie workowego ná liczbie kłáść nie máią, gdyż to tylko zołnierze, *ex munificentia ſua*, zwykli poſtępowáć. *A.* 1616. *fol.* 6. *tit.* Obiáśnienie *ſalariorum.*

Salarium od Quárty Koronney, nád tyśiąc złotych, luboby ſowite Quárty Rzeczpoſp. kiedy uchwaliłá, uſurpowáć nie máią. *Ib.* Piſárze ſwe Skárbowe, z ſwych prywatnych, á nie Rzeczypoſp. prowentow opátrowáć powinni. *Ibidem.*

Podskárbi Litewski, Cudzoźiemcom, ktorzyby Dobrá, ábo opátrzenia iákie, *contra ius* trzymáli, *ſub pœna mille marcarum*, w Trybunale *luendá*, folgowáć nie ma. *A.* 1607. *fol.* 831. *tit.* O cudzoźiemcách.

Podskárbiemu Ziemskiemu Litewskiemu *vacare ab officio*, dla choroby iego, pozwolono ná czás. *A.* 1616. *fol.* 49. *tit.* Excepcya choroby. *vide tit.* Odiazd.

Podskárbim, ták Koronnym, iáko y Litewskim; iáko y Skárbnym Litewskim, od Rzeczypoſp. Quity. *vide tit.* Quity.

Podskárbich narodowi Ruskiemu ná Vkráinie mieć pozwolono, *cum dignitate Senatoria. w Commiſſiey Hádyáckiey. A.* 1659. *fol.* 52. §. *Priuatis* wſzytkim.

Podskárbi Koronny koſzt ma dawáć ná wydrukowánie Conſtitucyi Seymowych. *vide tit.* Conſtitucye.

Podskárbiemu Koronnemu, á nie komu inſzemu, wedle Przywileiu Koronnego, *adminiſtratio* Oekonomiy, *& prouentuum bonorum Regalium*, po zmárłych Stároſtách, ábo Tenutáriuſzách należeć ma. *W*

ma. *W Confœderatiey generálney Wárſáw. A.* 1587. *fol.* 413. §. *Adminiſtratio* Oekonomiy.

Podskárbi Koronny, y ći, ktorzy do tego należą, powinni Przywileie Koronne oglądáć, Koronę zápieczętowáć, przed electią Krolá. *Ibidem. fol.* 414. §. P. Podskárbi.

Podskárbiemu Koronnemu, *in caſum periculi, tempore Interregni*, żeby ná potrzeby Rzeczypoſp. ſtawáło pieniędzy, pozwolono árendowáć Oekonomie, ktore do rąk iego przyidą: tákże mytá, ábo cła. *Ibidem. fol.* 417. §. A gdźieby.

Temuſz warowano, iſz to wſzytko, cokolwiek *tempore Interregni* wyda, zá wiádomośćią Rad Koronnych, ná potrzeby Korōne; Krol przyſzły, y Rzeczpoſp. przyimie w liczbie. *Ibid. fol.* 412. §. Prowenty.

PODSTAROSCI.

PODſtárośćiowie Sądowi, w Zamkách ſwoich, pod czás Poſpolitego ruſzenia reſidowáć máią, poſpołu z Woyskiemi, Gwoli czemu mieſzkánie w Zamkách, ták Podſtárośći, iáko y Woyski mieć powinien. *A.* 1621. *fol.* 9. §. A iſz ná tym należy.

Tenże Podſtárośći, ábo Sędźia, pod tenże czás, záwſze ma być *pantus* káżdemu, wſzelákie krzywdy y wiolencye, ktoby ſię w tey mierze do niego ućiekał, y uskarżał, *etiam ex citatione in vim termini tacti*, ſądźić y uznáwáć. (*vide tit. Poſpolite ruſzenie.*) *Ibidem.*

Podſtárośćiowie oſiedli być máią. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Iſz káżdy Vrzad.

Pogłowne. vide tit. Podatki.

Pogorzelcy. vide tit. Podatki.

Herburt. f. 59. tit. Capitanei. & Vicecapitanei.

POIEDYNEK.

NA poiedynek, żaden Szláchćic Szláchćicá nie powinien wyzywáć, áni wyzywány ſtáwić ſię, *ſub pœna ſexaginta marcarum, & ſeſſione turris* przez puſtroká. o co *forum* w Ziemſtwie: Krol iednák poiedynku pozwolić może. *A.* 1588. *fol.* 462. *tit. De duellis.*

Pomiáry. vide tit. Gránice.

Pomocnicy. vide tit. Complices.

Popiſy. vide tit. Okázowánie.

Port. vide tit. Commiſſie, & Rzeki, & Záwárćie Portow.

POSZTY.

POſzty dla prędkich wiádomośći, zá znieśieniē podwod, z Miaſt podwodom podległych, Krolowi poſtánowić ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. pozwolono. *A.* 1620. *fol.* 17. *tit.* Poſzty.

Poſtánowiono ie tákim ſpoſobem. áby Miáſtá podwodom podle-

gſe, miáſto podwod, czwore pieniądze podwodne do rąk Poſzt Mágiſtrá Wárſzáwskiego, zá liſtem Krolewskim, (ktory ſobie chowáć y do Akt blizſzych *per oblatam* podáć mogą) oddawáły, *ſub pæna duplicis penſionis*, w Sądźie Krolewskim Zadwornym *repetenda*: okrom tylko tych podwod, ktore dla Posłow Tureckich, Tátárskich, Moskiewskich, zwyczay icſt dawáć, z tą kondycyą, że Miáſtá, ktore podwody dla pomienionych Posłow w ktorym roku, wydádzą iuſz mąią być wolne *ab hac quadrupla pẽſione*: átteſtácyą iedná kod Posłow przeiezdzáiących, Miáſtá brác będą, y temu Poſztarzowi ukazą. A kiedy te quadruple podwodnych pieniędzy oddádzą Miáſtá, Krol porządną Poſztę, po wſzytkim Kroleſtwie, trzymáć roskaże. A ktoby gwałtownie ważył ſię podwody brác, luboby iákie Liſty podwodne z Káncellárycy ukázał; tákiego kázdeᵒ do bliżſzeᵒ Grodu pozwáć wolno, *pro refuſione damnorum, & pœna centum marcarum peremptorie, ſine appellatione, ſub pœna perpetuæ bannitionis exſoluenda*. *A.* 1647. *fol.* 9. *tit.* Ordynácya Poſzty.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, *cũ hac declaratione*, áby Poſzt Mágiſter, Miáſtá y Miaſteczká, o quádruplę tę podwodną, zá przeſzłe látá, ſpoſobem podatkow Rzeczypoſp. dochodzenia, ná delatách podawał, ktore Sąd Aſſeſſorski Krolewski ſądźić, á Stároſtowie exequowáć powinni, *ſine quauis dilatione*, podług Cõſtitutiey. *A.* 1629. & 1654. *ſaluis* iednák *abiuratis deſertatorum & conflagratorum*, ktore Miaſtom y Miaſteczkom ná przeſzłym Seymie pozwolone ſą: *tùm ſaluis & decretis & Priuilegijs* Miaſt y Miaſteczek, tákże *ſaluo calculo in Theſauro Regni*, ktory pomieniony Poſzt Mágiſter corocznie oddawáć będźie powinien. *A.* 1659. *fol.* 16. *tit.* Ordymácya Poſzty.

Znowu *reaſſumitur ſuperiora*, oſobliwie *A.* 1659. & 1647. Cõſtitucye, wſzytkie wolnoſći y exempty, od płácenia tego podatku, ktorekolwiek wyſzły, iáko Práwu poſpolitemu przećiwne káſſuiąc. Miáſto iednák Łomzę, nie ma tá Conſtitucya *afficere*, ktore od retent. podwodnych wolne *declaratur*. *A.* 1677. *fol.* 20. *tit. Reaſſumptio.*

W. W. X. Lit, tákże ordynowano Poſztę, y ná nię, nim porządnieyſza obmyślona będźie prowizya, pieniądze z Prowentow Rzeczypoſp. z Skárbu W. X. Lit. do rąk Poſzt Mágiſtrá Wileńskiego dáć roskázáno. *A.* 1649. *fol.* 47. *tit.* Ordynácya Poſzty W. X. Lit.

Po tym, áby ná nię P. Podskárbi W. X. Lit. prowent pewny tęmuſz ukazał Poſztarzowi, ták żeby bez żadney retárdácyey w porządku trzymána być mogłá, poſtánowiono. *A.* 1650. *fol.* 22 *tit.* O Poſzćie W. X. Lit.

Po tym ináczey. Iſz Miáſtá y Miaſteczká W. X. Lit. *in vim* podwodnych pieniędzy, *annuatim* dwánaście tyśięcy złot. Polskich, we-

dług

dług podźiału wyrażonego w Vniwerſale z Káncellaryey W. X. Lit. wydánym, do rąk Poſzt Mágiſtrá W. X. Lit. *ſub pœna tripli-cu penſionis* oddawáć powinne. Przy tym Przywiley Krolewski tęmuſz Poſzt Magiſtrowi ná Poſzt magiſtroſtwo *in toto* ápprobowano. *A.* 1673. *fol.* 17. *tit.* Ordynácya Poſzty W. X. Lit.

Tęmuſz Poſzt Magiſtrowi ráchunek z Skárbem uczynić kazano z pieniędzy podwodnych, Poſzćie W. X. L. *per legem* Seymu przeſzłego ápplikowánych &c. *w Confœderat. general. Wárſzawſkiey.* *A.* 1674. *fol.* 33. §. Ná teyże.

Reáſſumowano Conſtitucyą *A.* 1673. y poſtánowiono, áby Miáſtá. W. X. Litew. ordynowane, wedłług podźiału, pieniądze *annuatim* Poſzt Magiſtrowi W. X. Lit. wydawáły, *forum, caſu contrauentionis*, w Trybunale Skárbowym W. X. Lit. náznáczáiąc. A porządek tey Poſzty, *curæ & animaduerſioni* P. Podskárbiego W. X. Lit. zlecono. *A.* 1677. *fol.* 21. *tit.* Poſztá W. X. Lit.

Znowu reáſſumowano *ſuperiora*, y áby *ad normam* tych Conſtitucyi zachowány był porządek Poſzty, poſtánowiono: A Poſzt Mágiſter ráchowáć ſię ma z tego wſzytkiego, przed P. Podskárbim W. X. Lit. *A.* 1678. *fol.* 11. *tit. Reaſſumptio* dawnych Cońſtitucyi.

Poſztá expeditią *in negotijs* Artylleriey Koronney, iáko publiczną przyimowáć y odſyłáć powinna. *A.* 1677. *f.* 20. *t. Reaſſumptio.*

Poſztę Przemyſłką przez Obywátele tey Ziemie, z Przemyślá do Wárſzáwy, Lubliná, Lwowá, y Krákowá poſtánowioną, *non derogando* publicznym podatkom *& iuribus Reipubl.* ápprobowano, y *ſecuritatem* oney warowano, tudźież *contra violatores* oney, *pœnas duplicis vadij Capitanealis, vel maioris, iuxta qualitatem exceſsús*, á *forum* lubo w Trybunale *inter cauſas fiſci*, lubo *in proximo Caſtrenſi Officio, ſine appellatione, ad inſtantiam cuiuſuis*, náznáczono. *A.* 1667. *fol.* 33. *tit.* Approbácya Poſzty.

Cum ſecuritate eadem Poſzty Przemyſłkiey, wolno y innym Woiewodztwom y Ziemiom uchwalić tákże ſobie, ná rożne ſtrony, Poſzty. *Ibidem.*

POSŁOWIE.

POſłow nie ma Krol do cudzych kráiow wyſyłáć, áni cudzych odpráwowáć, bez Rády Koronney. *vide tit.* Krol.

Pod odiazd Krolá I. M. Zygmúntá Trzećiego, iáko Turecki Czauß, ábo Moſkiewſki, ábo Tátárſki Goniec, gdźie, od kogo, miał być przyięty, tráktowány, odpráwiony? vide latè Conſtitutionem Anni 1593. *fol.* 636. *tit. O Poſłách Cudzoźiemſkich.*

Do odpráwy Poſelſtwá Zaporozkich Kozakow, ktorego w ſámę iuſz Concluſią Seymu słuchác nie można było, Deputaty z Kołá Poſelskiego náznáczono. Ták áby przy Krolu, y przy wſzytkim Senaćie, *præſtito* wprzod *iuramento*, onych odpráwili, *nomine totius*

Reipubl. ex mutuo conſenſu & conſilio, z iák naylepſzą Rzeczypoſ. wygodą. *A.* 1652. *fol.* 15. *tit.* Deputaci.
Do umowienia y wypráwienia pewney Legácyey, Deputaci tákże náznáczeni z Kołá Poſelskiego, po ſześći, z Prowincyi trzech. *A.* 1653. *fol.* 8. *tit.* Deputaci.
Ná Posły Moskiewskie, Tureckie, Tátárskie, Kozáckie, iáko Skarb Koronny pod czás Symu Wárſzáwskiego, ták ná przyiezdzáiących ná Seym Grodźiński, Skarb W. X. Lit. *ſuppeditare* powinien. *A.* 1673. *fol.* 18. *tit.* Seym trzeći w W. X. Lit.
Ná przyſtáwſtwá Posłom y Posłánikom Moskiewskim, Perskim, y innym, powinien P. Podskárbi W. X. Lit. obywátelow w W. X. Lit. dobrze oſiádłych náznáczáć, y z nich *iniuriatis* skuteczną *adminiſtrare iuſtitiam*. *A.* 1677. *fol.* 23. *tit.* O Przyſtáwách.
Poſelſtw zadnych, od poſtronnych, Hetman Woysk Ruskich Zaporozkich przyimowáć nie ma, ále ie, ieśliby ſię iákie tráfiły, do Krolá odſyłáć powinien. *w Commiſſiey Hádyackiey. A.* 1659. *fol.* 52. §. Legácyi żadnych.
Posłom do poſtronnych Pánow, táſz Conſtitucya służy, co y Posłom Ziemskim ná Seym. *Vide infra. A.* 1659. *& A.* 1667.
Ciſz funkcyey ſwoiey atteſtácyą pokázowáć w Trybunale powinni. *A.* 1667. *vide tit.* Senator.
Posłom *in A.* 1677. do Moskwy, y Porty Ottomáńskiey wypráwionym exempt dány. *vide tit.* Exempt.
Posłowie *à Principibus externis* ná electią przyiezdzáiący, do Wárſzáwy zbliżáć ſię *in perſonis* nie máią, ále opowiedźieć ſię I. M. X. Primáſowi powinni, ktory według zdánia ſwego, káżdemu z nich ſubſiſtencyą náznáczy, y Przyſtáwow ſtanu ſzlácheckiego przyda, áby práktyk żadnych nie czynili. Tenże I. M. X. Primás, Posłow zkądkolwiek przed electią przysłánych, *cum aſſiſtentibus Cõſiliarijs ſuis*, iáko nayprędzey expediowáć powinien. Ciſz doyrzeć máią, żeby *Delegati Secretarij*; y żaden z cudzoźiemskich Rezydętow w Wárſzáwie nie mieſzkał, y áby w Páńſtwie cálym práktyk nie czynili. A ieśliby ſię ktokolwiek z Posłow cudzoźiemskich ważył przez piſmá iákie ábo podpiſy mieſzáć *ad negotia Interregni*; táki ma być *pro hoſte Patriæ* poczytany. *W Confœderácyách generálnych Warſzawſkich, ſub Interregno. A.* 1668. *&* 1674.
Po tym ſtoſuiąc ſię do tychże Confœderácyi generálnych, *in perpetuum* ták poſtánowiono, iſz cudzoźiemſcy Posłowie, Ablegáći, *& quocunq; nomine* názwáni, nie tylko u Dworu Krolewskiego, ále y w Páńſtwách tych rezydowáć nie máią. A ieżeliby ták pod czás Seymu, iáko y między Seymem, á Seymem, Legácya iáka od ktoregokolwiek z poſtronnych Pánow przyſzłá; tedy przyiezdzáiący, przed audiencyą, trzy niedźiele czáſu, w Páńſtwach tych mieć będźie, á po tym káżdy z Posłow, *in ſpatio* ſześćiu niedźiel naywięcey,

cey, expediowány być ma, y więcey mu nád tęn czás rezydować nie ma być pozwolono: A po odebráney expedycyey, *finibus Regni excedere* powinni, *in ſpatio* trzech niedźiel. W czym ieśliby Práwu ćiſz Posłowie vczynić doſyć nie chćieli; *ſecundùm rigorem* pomienionych Confœderácyi, ma być z niemi poſtąpiono: y iuſz więcey *ſecuritate* chárákteru ſwego *non gaudebunt.* Czego PP. Márſzałkowie oboygá Narodow przeſtrzegáć powinni, y przyiezdzáiącym tu Posłom to Práwo opowiedźieć. A Posłowie Ziemſcy, *executionem* Práwá tego przy wákánſách upominác ſię będą powinni. *A.* 1683. *fol.* 6. *tit.* O Posłách cudzoźiemskich.

§.

Posłowie Ziemſcy ná Seymie, do Sądu *Criminis læſæ Maieſtatis* máią być deputowáni. *Vide tit. Crimina.*

Z káżdego Seymu przyiechawſzy dawáć máią *rationem* ſpraw Seymowych, ná Elećtiey Deputáckiey. *A.* 1589. *fol.* 518, *tit.* Dawánie ſpráwy.

Alternatę Deputácką Hálickiey y Chełmskiey Ziemie dla tego znieśiono, áby Posłowie ſpráwę o Seymie po zwroceniu ſię z niego ſwoim dawáli. *A.* 1611. *fol.* 25. *tit. Alternata* Ziem.

Między Posłámi mieyſcá mieć ná Seymie nie może, y od Poſelſtwá odſtrychniony być ma, kto ma ſpráwę ſwoię ſądową ná Seymie, nie blisko przed Seymem intentowáną. *A.* 1601. *fol.* 756. *tit.* *Herburt f.* 304. *t. Numcii.*

O obierániu Posłow.

Ani tęn, ktory ieſt Deputatem Trybunálskim. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.*

O Deputatách Trybunálskich Koronnych.

Declaratur, że żaden, Deputatem będąc (*luboby actu* w Trybunale nie zásiadał) Posłem, áſz po expirácyey funkcyey ſwoiey Deputáckiey, iáko teſz y Poſeł Deputatem, áſz po Seymiku *Relationis*, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. obierány być nie ma. A ktobykolwiek przećiwko tęmu Práwu obráć ſię pozwolił; tákowy w Izbie Poſelskiey y Trybunálskiey zásiadáć nie ma; ále *ad primam obiectionem*, byle mu tego *legitimè* dowiedźiono, *ex vtráq; ſtatione* rugowány być powinien. Toſz ſię rozumieć powinno o Pośle Ziemzkim ktoregokolwiek Narodu, functią Poſelſtwá od Woysk ná ſobie máiącym: czemu żadna Deputatá ábo Posłá przećiwko tákowemu wyráźnemu Práwu obránego *præiudicare* nie ma proteſtácya, y luboby iákowa záyść miáłá, *pro irrita declarátur*, *lege præſenti.* *A.* 1678. *fol.* 9. *tit.* O Deputatách Trybunálskich.

Declaratur znowu. iſz kogokolwiek *in functione Tribunalitiâ*, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. pierwſza intimácya przez Vniwerſały Krolewskie, ná Seymiki przed Seymowe, wydáne, záſtánie, luboby powtorna expedycya, zá rozerwániem pierwſzego Seymiku, ná drugi Seymik byłá wydána, Posłem być nie może, y gdyby był obrány, *actiuitate* w Izbie Poſelskiey *carere* ma. *Viceuersâ*

żaden

żaden funkcyą Poſelská máiący, Deputatem obrány być nie może, áſz po Seymiku *Relationu. A.* 1683. *fol.* 5. *tit.* Deklárácya Conſtitucyey o Deputatáh Trybunálskich.

Ani Poborcá, Posłem być nie może, ktory nie ma quitu doſtátecznego od Skárbu. *A.* 1631. *fol.* 34. *tit.* O Poborcách.

Posłom, ná Seymie, według dawnego zwyczáiu práwem opiſánego, á Szláchćie ná Seymikách Powiátowych *ordinarie* przez Krolá złożonych, całośći praw domawiáć ſię wolno. *A.* 1609. *fol.* 888. *tit.* Deklárácya Artykułu.

O ráchunek Quárty ná Podskárbiego inſtigowáć máią. *A.* 1562. *fol.* 22. *tit.* O uiſczeniu.

Y u Krolá wolno ſię im záwżdy upominác, gdyby o retenta Quárty poſtępku zániechał przeći w Dźierżawcom. *A.* 1567. *fol.* 129. §. Gdźieby teſz kto.

Y ná Kánclerzá y Podkánclerzego inſtigowáć, o wydánie Przywileiu *ſuper Bona Menſæ Regiæ*, przećiwko Státutowi Alexándrowemu. *A.* 1562. *fol.* 21. §. Statut Krolá.

Y Dignitarzow o negligentią deferowáć. *A.* 1565. *fol.* 84. §. Opápátruiąc to iednák.

Tákże Inſtigatorá, ieśliby nie czynił o Annáty. *A.* 1607. *fol.* 384. *tit.* O Annatách.

Rozdánie wákánſow popierác máią: *vide tit.* Wákáncye.

Posłom Ziemskim Wołhyńskim y Brácławskim, między Korennemi mieyſce náznáczono. *A.* 1569. *fol.* 160. §. A ták zá tákowymi.

A *ſalarium* tákie, iákie máią Posłowie Woiewodztwá Ruskiego: *Ibidem.* §. A obránym posłánym.

Podláskim tákże mieyſce między Koronnemi náznáczono. *Ibid. fol.* 152. §. A Conſiliarze.

Ciſz Podlaſcy *pluralitate ſuffragiorum* obieráni być máią, á tá *pluralitas* ták ſię rozumieć ma, áby głos tylko Szláchćicá oſiádłego, w tym Woiewodztwie ważny zoſtawał. *A.* 1631. *fol.* 34. *tit.* Spoſob obieránia.

Tákże Sierádzcy, y Wieluńſcy: á máią być obieráni *merè poſſeſſionati* tey Ziemie. *A.* 1611. *fol.* 11. *tit.* Spoſob obieránia.

Tákże Krákowſcy y Chełmſcy. *Ibidem.*

Tákże Kijowſcy y Mielniccy. *A.* 1613. *fol.* 13. *tit.* Obieránie.

Tákże y Płoccy. *Ibid. fol.* 22. *tit.* Obieránie Deputatow.

Także Pruſcy: Woiewodztwo Chełmińskie tylko tey Conſtitucyey nie przyimuie. *A.* 1613. *fol.* 24. *tit.* O obierániu.

Łomzieńſcy alternatą z Powiátow, iáko po ſobie idą, máią być ná Seym poſyłáni: *ſecùs* obrány, nie ma mieyſcá z drugimi. *A.* 1613. *fol.* 19. *tit.* Elekcya.

Z Xięſtw, Oświęćimskiego y Zatorskiego, ieden Poſeł w Oświęćimiu, ábo w Zatorze powinien być obrány, y ná Seymik Powiátowy

Proſzo-

Proſzowski posłány, ktory z Posłámi Krákowskiemi ná Seymiku Proſzowskim obránemi pospołu iácháć ma ná Seymik generálny, do Nowego Miáſtá Korczyná, á z támtąd ná Seym wálny, zwyczáiem innych Posłow Ziem Máley Polski: ktoremu Posłowi powinien Skarb, *reſpectu* dálekośći, *prouidere*. *A.* 1563. *fol.* 65. §. A co ſię dotycze.

Ieśli ná Seymiku Proſzowskim nie będźie; mieyſcá ná Seymie z Posłámi Woiewodztwá Krákowskiego mieć nie ma. *A.* 1616. *fol.* 20. *tit.* O Posle.

Dla tego z Káncellárieу Koronney Seymik w Zatorze trzemá dniámi w przod przed Proſzowskī obwieſzczony, y składány być ma. *Ib.*

Posłowie dwáy z Woiewodztwá Czerniechowskiego, w Czerniechowie máią być obieráni. *A.* 1633. *fol.* 33. *tit.* Ordynácya Czerniechowska.

Declarátur, iſz z Czerniechowá dwáy, á drudzy dwáy z Nowogrodká bywáć, y mieyſce ná Seymie, po Párnáwskich, mieć máią. *A.* 1635. *fol.* 17. *tit* Ordynácya.

Posłowie Ziemie Halickiey, z ártykułámi ná Seymiku ſwym ſpiſánemi, powinni dla ſpolnego znieśienia ſię, y złączenia ſpraw Woiewodztwá Ruskiego, ſtáwić ſię ná Seymik Wiśniński; dla czego, Seymik Hálicki záwſze tygodniem przed Seymikiem Wiśnińskim uprzedzáć ma. *Ibid. fol.* 36 *tit.* O Seymiku Wiſniński

Posłá, ná kázdy Seym, między trzemá, iednego Obywátelá Ziemie Łukowskiey, ktoryby *realem* máiąc *poſſeſſionem* w tey Ziemi mięſzkał, ná Seymiku Lubelskim, Obywátele tegoſz Woiewodztwá obieráć powinni: inſzych záś Posłow dwu z Obywátelow Powiátu Lubelskiego y Vrzędowskiego, *pro beneplacito, Nobilitati* Woiewodztwá tegoſz obieráć wolno. *A.* 1654. *fol.* 15. *tit.* Spoſob obieránia Posłow.

De ſecuritate Posłow Ziemskich ná Seym, Státut *A.* 1510. Krolá Zygmuntá Pierwſzego, *in toto* reaſſumuiąc poſtánowiono, áby Posłowie, y Czeladź ich, pod czas Seymu, *ex reatu*, przed Márſzáłkiem tylko, y Kołem Poſelskim odpowiádáli, á do inſzych zadnych Sądow *ex quacunq; cauſa* poćiągáni nie byli, áni *termino tacto*, áni *citatione litenli*, gdyby odiechał: ále tylko *præſens* do Kołá Poſelskiego, à gdyby odiáchał, *ad forum competens terreſtre*. *A.* 1649. *fol.* 6. *tit.* O Sądách Posłow Ziemskich. *Herburt. f.* 305. *t. Pæ.* *na a Sigiſmundo Rege ſtatuta.*

A o ubeſpieczeniu ich, *ntione* ſpraw w ktorymkolwiek Sądźie onym intentowánych. *vide. tit.* Senator.

Posłow Ziemskich oboygá Narodow, áni Deputatow, do Conſtitucyi, náznáczonych, áni Márſzałká Poſelskiego, z okázyey Conſtitutiy, zaden, *in perpetuum, in ius vocare* do Trybunału nie powinien, *ſub pœnis euocationis*; á iesliby ktore żałſzły *ex præterito* condemnáty; *pro nullis & eliminatis declarantur*. *A.* 1683. *fol.* 12. *tit. Securitas.*

Posłowie Inflántſcy ná Seym, według Práwá Confæderátiey. *A.* 1674. ná Seymiku w Dynemborku, *ex præſentibus* obieráni być máią. *A.* 1677. *fol.* 32. *tit.* Ordynácya. *vide. tit.* Inflánty.

Posłow obieránie w Woiewodztwách, Mázowieckim y Podláskim: *vide. tit.* Deputáci.

Poſelska Izbá, przy prawách y zwyczáiách dawnych, zoſtáwiona. *A.* 1673. *vide. tit.* Seym.

Poſelskie pieniądze w Powiećiech W. X. Lit. ná Seymikach pozwolone y uchwalone, kázdy wydawáć powinien, ná czás náznáczony, pod winą dźieśiąći kop groſzy Litewskich; O co *forum* Grod: PP. Senatorowie tylko, krorzy ná Seym poiádą, z Dobrámi ſwemi, tákże y dobrá Stołu Krolewskiego, od tego wolne. *A.* 1598. *fol.* 698. *tit.* O Poſelskie pieniądze.

Przy czynieniu relácyey z Seymu, máią z tych pieniędzy Poborcy liczbę czynić, a ktorzyby nie czynili liczby, y pieniędży ſpełná nie oddáli; powinien Poborcę Poſeł bądź obádwá, ktorym pieniądze winien był dáć, pozwáć o to do Grodu, ábo do Trybunału. Gdźie bez żadnych excepcyi ſtáwić ſię, y liczbę uczynić, y pieniądze zátrzymáne ſowito, á winę według pomienioney Conſtitutiey *A.* 1598. záplácić powinien, y exekucya ná dobrách iego czyniona być ma. *A.* 1601. *fol.* 762. *tit.* O Poborcách.

Item, ktoby tych pieniędzy wydáć niechćiał ná czás náznáczony, do Sądu Grodzkiego, pozwánym będąc; wydáć powinien z winą dwudźieſtu kop Litewskich, bez żadney ápellácyey. *Cui oneri*, Vrzędnicy Dworſcy z dobrámi ſwemi, iáko y PP. Senatorowie, y dobrá ſtołu Krolewskiego *ſubiácere* nie máią. *A.* 1611. *fol.* 40. *tit.* O Poſelskich pieniądzách.

Podwyzſono *pœnam* o to *in duplo* ná *Contumaces*, w Powiećie ſámym Mozerskim: gdźie żadne máietności nie máią być excypowáne. *A.* 1647. *fol.* 25. *tit.* Poſelskie pieniądze.

Reaſſumuntur ſuperiora cum pœnis, y *Lauda* o tym W. X. Lit. *approbantur. A.* 1673. *fol.* 16. *tit Approbatio Laudorum.*

Znowu o tych pieniędzách, w *Conſa derat. A.* 1674. *vide. tit. Lauda.*

Laudum Woiewodztwá Brácłáwskiego, w ktorym, ná kázdy ſześć niedźielny Seym, połowicá poboru iednego łanowego, Posłom támecznym ná ſtráwę uchwalone ieſt, ná czáſy wieczne, ápprobowáno, dekláruiąc, że to nic publicznym uchwałom ná potrzebę Rzeczypoſp. ſzkodźić nie ma. A tęn podatek we dwie niedźieli, po skończeniu Seymiku, do Sądu Ziemskiego, ábo ich Komorniká, byle był Szláchćic dobrze oſiádły, ktorego Sąd Ziemski do tego náznáczy, wydawan być ma, pod winámi. O co tęnże Sąd, ábo Komornik pozywáć ma, do Grodu, ábo Zieniſtwá, *ſine intermiſſione*. Sąd záś tákową ſpráwę, *ſine quauis appellatione, & dila-*

tione,

tione, ſądźić ma, *cum adiudicatione pœnæ, Parti & Iudicio, per medium.* Ktore pieniądze, *per partes*, Sąd, ábo Komornik, rowno Posłom rozdáwáć ma, bez zadney z włoki, *ſub ijſdem pœnis*, *ad inſtantiam Nuntiorum*, *vel vnius*. *A.* 1633. *fol.* 50. *tit. Laudum.*

Poseł kázdy tegoſz Woiewodztwá, pomienione wźiąwſzy pieniądze, ſtáwić ſię ná Seymie, *ſine quauis exceptione*, *exceptá ſolá verá infirmitate*, powinien, *ſub pœnis*, *vt ſupra*, *& duplicis penſionis ſummæ*, *à Iudicio Terreſtri*, *vel eius Camerario per ſe receptæ.* O co *forum*, Grodzki, ábo Ziemski Sąd, *abſq; omnibus dilationibus & appellationibus. Ibidem.*

Posłom Powiátu Rzeczyckiego ná Seym, auctią prowentu, *per Laudum* uchwaloną, ápprobowáno, y dochodzenie, *in foro Tribunalitio*, *ſine vlla dilatione*, poſtánowiono. *A.* 1647. *fol.* 24. *tit.* Dom Sądowy.

Poſelskie pieniądże, Obywátele Ziemie Inflantskiey, iáki náSeymiku w Dynemborku, przy obierániu Posłow, poſtánowią, táki wydáć máią. *ſub pœnis*, w Conſtitucyách o pieniądzách Poſelskich W. X. Lit. *deſcriptis.* O co *forum competens* z Retentorámi. *Ibidem. fol.* 26. *tit.* Pieniądze.

Spráwę o záboy Posłá Woiewodztw Wielkopolskich, Vr. Fránćiſzká Smoguleckiego, *ex ſpeciali regeſtro*, *præmiſſá adcitatione*, *& inquiſitione*, *ſine remiſſione* ná Seym, *ſaluis omnibus defenſis*, *& beneficijs iuris*, *vtriuſq; partis*, ſądźić Trybunałowi kazano. *A.* 1667. *fol.* 6. *tit.* Deklárácya.

Posłow Ziemskich ná Aktách Conuocátiálnych, *ſub Interregnis*, że więcey *vltra ſolitum* ná potym bywáć nie ma, ále ták iáko, na Seymy, zwyczáynie na Seymikách obieráni być máią, bo ináczey mieyſcá mieć nie będą; deklárowáno. *w Confœderat. generał. Wárſzaw. A.* 1674. *fol.* 29. §. *V*praſzáiąc ná potym.

A Inflánty, wedle dawnego práwá *Ordinationis* onych, y zwyczáiow, obierác ich powinne. *vide. tit.* Seymiki.

Poſłow Ziemſkich powinności naydźieſz pod roznemi tytułami.

Posła Ziemskiego ná Seym przećiwko práwu obránego, proteſtátia ma być *nullitátis*. *vide. tit.* Deputaći.

O Posłách woyskowych. *vide. tit.* Deputaći. *tit.* Electia. *tit.* Senator. *tit.* Seym.

Poſłuſzeńſtwo Krolowi. v. tit. Krol.

POSPOLITE RVSZENIE

POſpolitego ruſzenia, żeby Krol bez uchwały Seymowey nie skłádał, ani zá gránice prośbámi, ábo *ſolutione quinq; marcarum ſuper haſtam*, Szláchty wyćiągał, Stany Koronne, y W X Lit. w Konfæderácyey generál. Wárſzaw. po śmierći Krolá Zygmuntá Auguſtá, oſtrzegáią ſobie. *A.* 1573. *f.* 208. §. Naprzod.

Herburt. f. 24. t. Bellum in Comitiis decernatur.

O tymże: á iesli uchwalone będźie; Krol ná mieyſcu náznáczonym, dáley dwuch niedźiel, woyská trzymáć nie ma. *Ibid. fol.* 254. §. O woynie.

Herburt. f. 30. A iesli zá gránice dobrowolnie iść pozwolą; ná káżdego iednego pieſzego, ma dáć Krol *quinq; marcas. Ibid.*

O tymże, *ijsdem verbis: A.* 1576. *fol.* 275. §. O woynie.

O tymże, *& de bello offenſiuo*, ná Seymikach ma być proponowáno. *A.* 1613. *fol.* 1. *tit.* O podnoſzeniu woien.

Od poſpolitego ruſzenia, ci, ktorzy dla náuk do cudzych kráiow wyiechali, *ob abſentiam ſui*, wolni być máią; iednák *perſonas idoneas* wyprawić, *ex facultatibus* powinni. *A.* 1563. *fol.* 263. §. Tylko to wáruiąc,

Tákże Burgrábiowie Krákowſcy: Podſtárośćiowie Grodzcy: Woyſcy. *quod vide ſub eorum proprijs titulis.*

Tákże Dwor Krolowy, oſob 30. Dwor X. Arcybiskupá oſob 12: Dwor X. Biskupá Krákowskiego, oſob 6. Ci iednák wſzyſcy ná pomienionych Dworách *reſidentes*, poczty ták *ex facultatibus*, iáko y *ex perſonis* wyprawić máią, y regeſtrá onych, do Akt Grodzkich (*tám gdźie Seym naten czás*) záraz po Seymie máią być podáne. *A.* 1676. *fol.* 12.

Tákże Vrzędnicy, y ſłudzy Skárbowi: tákże chorzy, *ſexagenáry*, wdowy &c. *vide infra*, w ordynácyey poſpolitego ruſzenia. *A.* 1621.

W W. X. Lit. záś Vrzędnicy, przy boku Krolewskim zoſtáiący: tákże ná legácyách, y Commiſſiách, y uſłudze Rzeczypoſp. będący: tákże Wygnáńcy, w poſſeſſiey zadney máiętnośći, dla záwoiowánia, nie będący: iednák áby przy boku Krolewskim, wedle przepomożenia ſwego, zochoty ſwoiey, ſtawáli, *excitantur ſpe reſpectús Regij. A.* 1661. *fol.* 6.

Toſz y w dawnieyſzych *patet* Conſtitucyách.

O procz zwyſz pomienionych, y inni rożni *excipiuntur* od poſpolitego ruſzenia, *ex nationibus. vide in Conſtitutionibus* o poſpolitem ruſzeniu nápiſánych, *apud me infra indigitatis.*

Ná poſpolite ruſzenie ktoby ſię nie ſtáwił, powinien będąc ſtáwić ſię oſobą ſwoią, zá wyſzćiem troygá wici, do Krolewskiey Oſoby, ná mieyſce, gdźie wſzytkim Woiewodztwom y Ziemiom náznáczono; tęn *pœnâ colli & confiſcationis bonorum* ma być karány. Wyiąwſzy tych, ktorzy z Oſob ſwoich práwem ſą excypowáni. *A.* 1620. *fol.* 4. *tit.* Poſpolite ruſzenie.

Poſpolitego ruſzenia popráwę, y ordynácyą, wſzytkie Woiewodztwá Koronne, ná Seymiki do Bráći wźięły. Miáſta iednak Duchowne y Swieckie powinnośćiom o poſpolitym ruſzeniu nápiſánym, *ſub pœnis Legum ibidem deſcriptis*, doſyć cżynić máią. A Seymiki pomienione, poſpolitego ruſzenia, gdyby go przed tym cżáſem potrzebá byłá, nie máią znośić. *Ibid.*

Poſpo-

Poſpolite ruſzenie, *in caſum periculi*, poſtánowiono, *cum facultate diuidendi exercitús, ſine derogatione nihilominus Statui nobilitari, & ſine ſequela. A.* 1557. *fol.* 12. §. Iſz teſz.

Po tym, *ſub Interregno*, ná Ziezdźie pod Andrzeiowem, ná popárćie Elekcyey Krolá Stephána, tákim ſpoſobem, iſz tá uſtáwá zá dwoie wiéi ma być rozumiána. *A.* 1576. *fol* 235. *tit.* My Rády.

Po tym, zá tegoſz Krolá Stephána, *ſine diuiſione exercitús. A. eodē fol.* 262. *tit.* Pozwolenie woyny.

Po tym, po śmierći tegoſz Krolá, *ſub Interregno*, Woiewodztwá, Krákowskie, Sandomierskie, Lubelśkie, *in caſum periculi*, uchwalili ie w Krákowie. *A.* 1586. *fol.* 401. §. Tęnże Káptur.

Po tym, pod Wiſlicą, wedle receſſu electiey Wárſzáwskiey, ná popárćie electiey Krolá Zygmuntá Trzećiego. *A.* 1587. *fol.* 438. §. Piſáliſmy teſz.

Po tym, żá tegoſz Krolá Zygmuntá, ná odpor Máximilianowi, ieśliby go byłá potrzebá. *A.* 1588. *fol.* 506. §. A widząc.

Po tym, przećiwko Turkom, w Koronie, y W. X. Lit. *A*, 1590. *fol.* 563. *tit.* Deputáći.

Znowu przećiwko Turkom, w Koronie, y W. X. Lit. *A.* 1591. *fol.* 632. *tit.* Czás oddawánia poboru.

Po tym, pod odiazd pierwſzy Krolá Zygmuntá Trzećiego do Szwecyey. *A.* 1593. *fol.* 638. *tit.* o Poſpolitem ruſzeniu.

Reaſſumitur pod odiazd wtory, do powrotu tegoſz Krolá. *A.* 1598. *fol.* 687. *tit.* Reaſſumptia.

Po tym, ná znieśienie Confæderátow, ieśliby go potrzebá byłá. *A.* 1613. *fol.* 3. §. A przy tym.

Po tym, dla niebeſpieczeńſtwá od Pogan. *A.* 1616. *fol.* 1.

Znowu dla tegoſz niebeſpieczeńſtwá. *A.* 1619. *fol.* 4. *tit.* Okazowánie y ruſzenie poſpolite.

Po tym, przećiwko Ceſárzowi Tureckiemu Oſmánowi. *A.* 1621. *fol.* 1. *& ſequ.*

A w W. X. Lit. przećiwko Xiążęćiu Sudermáńskiemu, y dla obrony gránic Xięſtwá Litewśkiego. *Ibidem fol.* 22.

Po tym, w Koronie, y W. X. Lit. *in caſum* Woyny Tureckiey. *A.* 1623. *f.* 2.

Znowu *in eundem caſum*. *A.* 1626. *fol.* 1.

Znowu, ieśliby go byłá potrzebá. *A.* 1627. *f.* 1.

Znowu. *A.* 1628. *tit.* Poſpolite ruſzenie.

Znowu tákimże ſpoſobem. *A.* 1629. *fol.* 11.

Po tym, *ſub Interregno*, pośmierći Krolá Zygmuntá III. *A.* 1632.

Znowu dla niebeſpieczeńſtwá od Pogan. *A.* 1634. *fol.* 2.

Znowu. *A.* 1637. *f.* 2. *& A.* 1640. *f.* 14. §. A ieśli żeby.

Po tym, *ſub Interregno*, po śmierći Krolá Władyſłáwá IV. *A.* 1648. *fol.* 15. §. A ieśliby.

Po tym, zá Krolá Ianá Káźimierzá. *A.* 1649. *f.* 14.
Po tym, w Koronie, y W. X. Lit. *contra omnem caſum ingruentis alicuius periculi. A.* 1650. *f.* 3.
Znowu w Koronie. *A.* 1654. *f.* 6. Y w W. X. Lit. *Ibidem. fol.* 28.
Znowu w Koronie. *A.* 1655. *f.* 5. Y w W. X. Lit. *Ibidem. fol.* 19.
Niektore iednák Woiewodztwá y Powiáty W. X. L. miáſto poſpolite⁹ ruſzenia, pewne podatki, náZołnierzá Powiátowego poſtąpiły y uchwaliły. *Ibidem fol.* 5.
Znowu w Koronie. *A.* 1658. *fol.* 20. Y w W. X. Lit. *Ibid. f.* 30.
Znowu w Koronie. *A.* 1659. *fol.* 10. Y w W. X. Lit. *Ibid. f.* 5.
Znowu w Koronie. *A.* 1661. *f.* 22. Y w W. X. Lit. *Ibid. fol.* 6.
Znowu w Koronie. *A.* 1662. *f.* 17. Y w W. X. Lit. *Ibid. fol.* 10.
Znowu w Koronie. *A.* 1667. *f.* 12.
Znowu w Koronie. *A.* 1670. *f.* 14. Y w W. X. Lit. *Ibid.*
Znowu w Koronie. *A.* 1673. *f.* 5. *tit.* Obroná Rzeczypoſp: Y w W. X. Lit. *Ibidem fol.* 13.
Znowu w Koronie. *A.* 1676. *fol.* 12. Y w WXLit. *Ibid. fol.* 1.
Znowu w Koronie. *A.* 1677. *f.* 7.
Znowu w Koronie. *A.* 1683 *f.* 4. Y w WXLit. *Ibid.*

Herburt. f. 45. t. Cum potens hoſtis ingruerit. & f. 25. t. Litera reſtium & f. 39. t. Porro S. M. Regia.

Poſpolite ruſzenie záwſze, *ſine diuiſione exercitûs*, ſtánowią: Pierwſze wiéi zá dwoie, (wáruią iednák, że to iść nie ma *in ſequelá*) z Káncellaryi wydáią. *patet id* w Conſtitucyách, o poſpolitẽ ruſzeniu.
Poſpolite ruſzenie od Seymu do Seymu tylko trwáć zwykło: á w ręku Krolá zoſtáwuią ię. *patet* w tychże Conſtitucyách:
Sub Interregnis zás, Poſpolitem ruſzeniem *diſponere* zwykł Xdz Arcybiskup Gnieźnieński *Primas Regni*, y Deputaci do niego, z Conuocatiey generálney Warſzáwskiey, ktora *tempore Interregni* bywáć zwykłá, náznáczeni *quod V.* w Cofæderácyách generálnych. Woiewodztwu Podláskiemu, y Ziemi Łukowskiey, iſz według dawnych praw y zwyczáiow odprawować ma poſpolite ruſzenie, záwſze *cauetur* w Conſtitucyách o poſpolitem ruſzeniu.
Z dwudźieſtu włok, koniá Vfárskiego, á z dźieśiątká włok, Kozáckiego ſtáwić powinni. w *Confœdemcyey genemlney Wárſźáwſkiey, ſub Interregno. A.* 1648. *fol.* 15. §. A ieſliby.
Toſz przy wypráwie, według praw y zwyczáiow, z dźieśiąći włok, *ſine diminutione*, konnego zołnierzá dobrze munderowánego y ármátnego, zoſtáwáć ma. *A.* 1676. *fol.* 12.

Duo aut tres, vnum ſatis idoneum, & ſufficienter ab omnibus rebus & armis inſtructum, expediant. Herburt. f. 36. t. Capitaneus cum Caſtellano.

W Woiewodztwách tych, gdźie ieſt Szláchty rozrodzoney nie máło, ktorzy porządnie woyny służyć nie mogą: Káſztelláni, Podkomorzowie, y Stároſtowie Sądowi, z Deputatámi ná to od Szláchty obraneni, ná Seymikách ſpoſob náleść máią, iákoby Poſpolite ruſzenie przyſtoynie odprawować mogli. *A.* 1634. *f.* 2. *Toſz w poſledniey ſzych Conſtitucyach reaſſumowano.*
W Woiewodztwách, Mázowieckim, y Płockim, ſześć na iednego

dobrze

dobrze ſporządzonego konnego zołnierzá, ná popiſie, składáć ſię maią, *ex moderatione* Káſztellanow, Podkomorzych, Stároſtow ſądowych, y Chorążych: ktorzy, *ſub fide & conſcientia*, ſczerze y życzliwie tey uſługi Rzeczypoſp. *ſine vllo reſpectu priuato, & depactatione* doyrzeć powinni, żadnego nie uwalniáiąc z tych, ktorzy konno służyć woynę mogą. *w Confœderatiey general. Warſaw. A.* 1674.

Declaratur, iſż *poſſeſſionati* poddánych máiący, *in perſonis* ſtawáć powinni. *A.* 1676. fol. 12.

Woiewodztwá Pruskie záwſze Poſpolite ruſzenie biorą do Bráci, *& conſeruantur* przy zwyczáiu wypráwy ſwoiey po Drwęcę. *patet id in Conſtitutionibus* o Poſpolitem ruſzeniu.

Ponieważ teſz Woiewodztwá, Poſpolitem ruſzeniem, gránić ſwoich nie zwykły przechodźić, á inne Woiewodztwá pod Gołębiē, y Lublinem, w roku 1673. wſzedſzy *in conſilia Statûs*, one do Wárſzáwy przeniosły były, *& urgente neceſſitate*, w Seym ſześć niedźielny obroćiły, y tenże, Seym *nō præmiſſis Conuentibus antecōitialibus*, ná nich, bez nich concludowáły, przez co *iuri & æqualitati* onych *eſt derogatum:* tedy, że im podobne nigdy dźiać ſię nie będźie *peræiudicium*, wárowáno. Czego Káncellárye przeſtrzegáć máią: á onym y bez práwá ná Seymách upomnieć ſię będźie wolno. *w Confœderacyey generál. Wárſáw. A.* 1674. fol. 3. §. Więc że Woiewodztwá.

Że w Poſpolitem ruſzeniu pod Gołębiem, Vr. Stephan Cżárniecki Piſarz Polny Koronny, nie do Commendy Woyská poſpolitego ruſzenia, ále tylko do ſámego rozdawánia w Kole głoſow *præciſè* należał; *patet* w Conſtitutiey. *Anni* 1673. fol. 16. t. *Securitas.*

Że *in caſum periculi* poſtánawiáią Poſpolite ruſzenie; *patet* w Conſtitucyách o Poſpolitem ruſzeniu. Po tym *cautum eſt*, że go Krol IM. tylko *in caſu extremi & ineuitabilis periculi* záżyć ma, y według dawnych praw wcześnie Rzeczpoſp. obwieśćić wićiámi. *A.* 1683. fol. 4.

Przed trzećiemi wićiámi, Seymiki Woiewodztwom, á Woiewodztwu Mázowieckiemu w Wárſzáwie Generáł składáią. *patet id in Conſtitutionibus* o Poſpolitem ruſzeniu. *Herburt. f. 24. t. Conuentus.*

Wpiſánemu ráz w regeſtr, iáko wćiągnieniu, ták y w obożie, z pod iedney do drugiey chorągwie, choćby w iednym Woiewodztwie y Ziemi, wyiezdźáć ſię nie godźi: y żáden *Ductor* nie powinien przyimowáć tákich w regeſtr ſwoy, y pod chorągiew, *ſub pœnis contra deſertores Caſtrorum ſancitis:* o co termin y *forum* w obożie generálnym. *A.* 1676. fol. 12.

Ná elekcyą Krolá, ná mieyſce Conuocátią generálną Wárſzáwską náznáczone, Woiewodztwo Sendomirskie, Poſpolitem ruſzenie iáchać deklárowáło, *na Zieźdźie ſwoim pod Pokrzywnicą A.* 1587.

Ziemiá

Ziemiá Wieluńska iſz Chorążego w leciech podeſzłego ma, ná iego mieyſce do poſpolitego ruſzenia, *pro hac vice*, Káſztellán z obywátelámi tey Ziemie, *Subſtituta* Szláchćicá oſiádlego, *ad id munus obeundum*, godnego obierze. *A.* 1634. fol. 2. *tit.* Poſpolite ruſzenie.

Hetman W.X.Lit. *in abſentia Regis*, władzą ma nád Poſpolitem ruſzeniem. *A.* 1659. *fol.* 5. & *A.* 1662. *fol.* 10.

Zaſtáwnicy yArendarze w W.X.Lit. ktorzy wyniozſzy ſię z Miaſt, Summy ná máiętnośći w nieśli, nie máią ſię od poſpolitego ruſzenia excipowáć dźiedźicami, y oſobliwemi zapiſámi, ále powinni ſámi ſtawáć y służyć z ſummy, według poſſeſſiy ſwoich, *A.* 1659. *f.* 5.

Ktorzy w Koronie, y W.X.Lit. máią ſwoie poſſeſſie, gdy w Koronie ſámi, ná poſpolitem ruſzeniu, ſtawáćbędą; y w W. X. Lit. ſtáwić Poczty ſwoie powinni, według praw y zwyczáiow. Co *vice versâ*, obywátelom W.X.Lit. służyć ma. *Ibidem.*

Miáſtá Máydeburskie W.X.Lit. według práwá piechotę wypráwować máią. *Ibid.*

Herburt. f. 29. tit. In bellum militum expeditio: & quod intra fines Regni militare cogántur.

Poſpolitego ruſzenia nie ma Krol zá gránice wyprowadzáć. *A.* 1655. *Toſy w inſzych niektorych Conſtitucyach oſtrzegano.*

A iſz do Conſtitutiey Anni 1621. *Poſpolitego ruſzenia, ktore przećiwko Oſmanowi Ceſarzowi Tureckiemu przyſło ád effectum, poźnieyſze Conſtitucye o Poſpolitem ruſzeniu, ſtoſuią ſie, ordinationem, iáka ná on czas poſtánowiona byłá, inſerere tu zdáło mi ſie. Ktora táka ieſt.* Obywátele wſzyſcy, ktorzy do expedycyey generálney należą, przed wyśćiem z Woiewodztw, ábo Powiatow ſwoich, przez Woiewody y Káſztellany popiſáni, y ná Powiáty podźieleni być powinni. A tám Woiewodowie náznáczáć y roźdźielać Powiáty będą Káſztellánom, tak iáko ie żáś, ná mieyſcu ściągnienia, od Krolá IM. pod Lwowẽ, náznáczonym, ciſz Woiewodowie od Kaſztellánow porządnie odebráć, popis znowu czynić, y Krolowi IM. pod władzą woienną oddáć będą powinni. A w tych Ziemiách y Powiátách, ktore oſobne Seymiki niewáią, á Woiewodow niemáſz; Kaſztelláni przy Stároſtách, y Vrzędnikách, miáſto Woiewodow odpráwić tẽn popis będą powinni. A iſz teſz ſą Woiewodztwá, ktore tylko po iednemu Káſztellánie máią: tedy w tákowych Woiewodztwách, ábo inſzych Ziemiách ſzerokich, gdźieby Kaſztellán wielkiey gromádźie ludźi w prowádzeniu podołáć nie mogł, wolno będźie Káſztellánowi *Subſtitutum*, do prowádzenia cżęśći ták wielkiey liczby Stanu Szlácheckiego ludźi, obráć y náznáczyć, z wyzſzych Vrzędnikow Ziemskich, to ieſt, Podkomorzych; ábo gdźieby ći *impediti* byli, to inſzych do tego ſpoſobnych: ktory Subſtitut, władzą, y *autoritatem* w ćiągnieniu y cżynieniu ſpráwiedliwośći mieć będźie,

De Officio Caſtellani circa expeditionem bellicam generalem, vide Statut Herburt. f 65 tit. Caſtellanorum officia in bello. & f. 25. t. Qui. à bello liberi ſunt. & f. 36. t. Fratres in diuiſi, &, Capitaneus cum Caſtellano. ſingulos quâ decenter ſeruiant, conſcribent & f. 38 tomnes ex. Ciuitatibus & f. 39. tit. Caſtellani.

dźie, ſpoſobem niżey opiſánym. w Woiewodztwách záś, gdźie ieſt nie máła liczbá Káſztellánow, y o Powiátách niektorych Káſztellániy *non conſtat*, y differencye, około funkcyey regimentowánia y prowádzenia Powiátow, záchodzą; ná tymże popiśie, przy wychodzeniu z Powiátow, Woiewodowie náznáczyć, uſpokoić, y Powiáty te, o ktore kontrowerſia ieſt, między Káſztellány rozdźielić máią, żeby káżdy część ſwoię pewną prowádźił. A w Woiewodztwie Sędomirskim, Powiat Pilźnieński, ma prowádźić Káſztellan Zawichostski, iáko wyżſzy niſz Połaniecki. w Woiewodztwie záś Krákowskim, iſz Powiátow ieſt śiedm, á Káſztellánow tylko pięć: Woiewodá támeczny, Powiátom, Proſzowskiemu, Lelowskiemu, Kśięzkiemu, ktore Káſztellánow nie máią, ma náznáczyć Wodzá do prowádzenia. Ci záś Káſztelláni, ktorzy teraz ſą oſobámi ſwemi w oboźie, ábo legácye publiczne z Seymu náznáczone odpráwowáć máią, ná ten czás tęniu podlegáć nie będą, ále ná ich mieyſce, inſze oſoby *ſubſtituuntur*. A ći Kaſztelláni, co przez złe zdrowie y zeſzłość ſą *impediti*, podług práwá, máią ná ſwe mieyſce podáć *Subſtitutum idoneum, terrigenam poſſeſſionatum*, oſobliwie z Vrzędnikow źiemskich. W Ziemiách záś Powiátowych, ktore Káſztellánow nie máią, iáko Nurska: tę Ziemię Podkomorzy, ábo Vrzędnik źiemski ſtárſzy y ſpoſpoſobny, prowádźić ma; A Łomżyńską Ziemię, ktora Podkomorzego ná ten czás nie ma, Vr. Olſzowski, Sędźia Ziemski Łomźiński poprowádźi: ábo, ieśliby był *impeditus*; Vrzędnik ktory ſtárſzy. A Rożáński Powiát, ma prowádźić Vr. Stánisław Brzoská. Wárſzáwską Ziemię záś, w ktorey Káſztellan, dla nieſpoſobnego zdrowia ſwego, powinnośći ſwoiey odpráwiáć nie może, Podkomorzy, ábo ktory Vrzędnik ſtárſzy poprowádźi. Iednák w inſzych, ktoreby Kaſztellánow nie miáły, poda Krol, ná ſtárſzeńſtwo, ludźie ſpoſobne y oſiádłe, *terrigenas*. Po popiśie y rozrządzeniu Powiátow, káżdy Káſztellan, ábo *Ductor*, ná mieyſcu ſobie náznáczonym, pod namiotem czekáć będźie trzy dni (gdźie popis ſwego Powiatu będźie odpráwował) áby ſię do niego wſzyſcy ći, ktorzy regimentowi iego należeć będą, ściągáli: Czwartego dnia w ſwym porządku ruſzyć ſię powinni. Chorążowie generálną Chorągiew Woiewodztwá, przy głownym Powiećie, y pierwſzym Káſztellánie, rozćiągnąć máią: á do inſzych Powiátow w Woiewodztwie ſwym, ćiſz Chorążowie dádzą Subſtituty, y znáki, ábo Chorągwie inſze ſwoie. W tych záś Ziemiách y Powiátách, ktore máią oſobne Chorąże; przy ſwoich Ziemiách Chorągwie poniosą: iednák gdy ſię Woyská do Obozu, ábo plácu náznáczonego ściągną, należeć będźie władzy Krolewskiey, *ſignis militaribus diſtinguere*, ludźie zgromádzone, nie rozrywaiąc iednák Woiewodztw, y w porządkách y w ſtánowi-

Herburt. fol. 39. tit. Caſtellani primi in locum congreſſui deſignatum convenient.

skách ich. W tych záś Woiewodztwách, kędy ſą Chorążowie dwáy, máią przy popiśiech między ſobą porządek uczynić, Powiátámi ſię rozdźielić, y ták Chorągwi ſwoich záżywáć. A w Łęczyckim, ácz też ſą dwáy Chorążowie, iednák iſz Vrodzony Stánisław Witowski, Chorąży támeczny, ieſt Wielkorządcą Krákowskim, y w Zamku Krákowskim zoſtawa: tedy przy drugim Chorążym powinność tá, *pro hac vice*, zoſtawáć ma. Także Ziemiá Wieluńska, pod ſwoią Chorągwią, ma iść, ktorą ná mieyſcu Chorążego bárzo ſtárego, ma nieść Vrodzony Albrycht Rádoſzewski. Także Ziemiá Chełmska, z ſwemi Powiátami ma iść pod iedną Chorągwią; á Chorążemu támecznemu w leciech podeſzłemu, wolno będźie oſiádłego Subſtitutá podáć: á ieśli z ktorego mieyſcá Chorąży ieſt w woysku; Káſztellan ábo *Ductor* poda inſzego. W ćiągnieniu rząd wſzeláki y posłuſzeńſtwo ma być záchowáne, á ſtánowiská y leże nigdźie nimáią być w żadnych Dworách, Miáſtách, y Wśiách, tylko w polách: w czym wſzytkie Práwá *approbantur*: y áby ſię nie ważył nikt żywności y ſtácyi wyćiągáć, ſzkod, y krzywd czynić, gwałtem co brać, (gdyſz káżdy kupować, y zá pieniądze doſtawáć będźie powinien) *ſub pœna duplici quatuordecem marcarum, per medium parti & Iudicio ſuccumben. & refuſione damni duplicis pretii*: czego Kaſztelláni, y ći, co Powiáty poprowádzą, pilnie przeſtrzegáć będą, y ſprawiedliwość czynić, winy skázować, y wſzelákie *violentias & injurias* uznawáć, porządkiem tym, ná ktory ſię teraz, *ad hunc caſum*, Stany wſzytkie zgodźiły. To ieſt, w káżdym Woiewodztwie, Káſztellan ſtárſzy ábo głownieyſzy, przy ktorym Chorąży poydźie, ma mieć moc z Vrzędnikámi Woiewodztwá ſwego, ſądzenia, y uznawánia wſzelákich wyſtępkow, krzywd, skarg. Ná ktore czynienie ſprawiedliwości, ma Káſztellan káżdy y Vrzędnicy, iurament uczynić pierwey, niſz ſię z Szláchtą ruſzy. Iſz ſprawiedliwość y oſądzenie ich, *in omnibus & ſingulis cauſis, & actionibus civilibus, finaliter, & abſq; quavis appellatione & prolongatione*, effekt ma brać: w czym *pluralitas* głoſow ma konkludować. A gdźieby *paritas* byłá, zwłaſzczá *in cauſis gravioribus, occaſione damnorum notabilium*; rozſądkowi Krolewskiemu należeć to będźie. A gdyby Krol tego, dla trudności, odſądźić nie mogł; tedy ná Trybunale potym ma to bydź ſądzono. Piſmá y Dekretá, Piſarz Ziemski odprawować y wydawáć będźie powinien: á gdźieby chory był, álbo *legaliter impeditus*; tedy ná ſwe mieyſce, do tey powinności, ma kogo z Deputatow przyſięgłych náznáczyć. A w Liwskiey Ziemi, iſz Piſarz umárł; tedy Vrzędnik, ábo Deputat ktory przyśięgły odprawi to, ktorego między ſobą obiorą. Dekretá pomienionego Káſztelláná, *& Officialium illi aſſiſtentium*, máią być ważne, y onym káżdy podlegáć, *pati & parere* powinien,

Herburt. fol. 31. Armigeri ne damnadent, Stationes in campu faciant.

winien, *ſub pæna bannitionis*, ktora *in caſu contraventionis* ma być skazána, *& ipſo facto* ma mieć *robur*. Iednák iſz exekucya, *in multitudine* byłáby trudna; tedy po tym, Stroná skárżąca ſię, ábo powodowa, Dekret *bannitionis* wźiąwſzy ná tego, kto z Woiewodztw do wielkiey Polski należących, do Trybunału Piotrkowskiego; á kto z Woiewodztw Máłopolskich, do Trybunału Lubelskiego, po zwroceniu ſię, *& poſt reaſſumptionem Iudiciorum, atq; Subſelliorum ordinariorum*, poda, gdźie publikowána, y po tym *absq; quavis diſquiſitione*, do exekucyey przywiedźiona być ma. Podwod y powozow ták w dobrách Krolewskich, iáko Duchownych y Szlácheckich brać nikt nie ma, áni końmi, áni wołmi, oprocz żeby ſobie ábo náiął, ábo uprośił, á ktoby ſię tego ważył; *pænam duplicem quatuordecem marc.* o káżdą podwodę z oſobná *luet*: y nád to koniá, ábo wołu ieśliby zepſował, umorzył, okáleczył, ma zapłácić y nágrodźić, iáko *pars accuſans* comprobuie: á Dekretowi w tey mierze ma ſię ſtáć ſatisfactia, *ſub pæna bannitionis*: czego gdyby Stroná obwiniona nie uczyniłá; nie odieżdżáiąc z Powiátu ábo Ziemie oney, ma być exekucya przez Káſztelláná ná poczćie, ábo dobrách iego ruchomych, ktore będźie miał przy ſobie: iednák gdźieby był Szláchćic nieośiádły, á pogotowiu *plebeius*, á nie miałby czym płácić winy y ſzácunku pomienionego, *pænæ capitu ſuccumbet*. A w tych kupách, ktore oſobno Káſztellani mnieyſzy, ábo *Ductores* wyżey pomienieni poprowádzą, *in minutioribus* complánować y decidować będą mieć *facultatem*. Iednák ktoby ſię tym nie kontentował, wolno mu będźie do Sądu wyżſzego, to ieſt, Káſztelláná głownieyſzego, y Vrzędnikow przyśieglych prowokować, y ſprawiedliwośći dochodźić: przy ktorym też Sądźie, tymże Káſztellánom inſzych Powiátow onego Woiewodztwá, ábo Duktorom, wolno *aſſidere*, ieśli będą chćieli, y czás znieśie. W tákowych záś Powiátách, ábo Ziemiách, ktore choć w iednym Woiewodztwie ſą, ále máią ſwoie Káſztellany, y *Officiales Terreſtres*, iákowe ſą w Woiewodztwie Ruskim, Mázowieckim, Podláskim, Ráwskim, tákże Ziemiá Dobrzyńska y Wieluńska: tákowym iuſz nie trzebá *recurrere* do żadnych Káſztellánow głownieyſzych, gdyſz przy Káſztellánie y Vrzędnikách oney Ziemie ma być tákie *finale judicium*; dla dowiedźienia krzywdy y inweſtigowánia *facti cujulibet*, y powodu ſtronie ma *præcedere inquiſitio*, y Káſztellan widzá ábo inquiſitorá, skárżącemu ſię, ieśliby tego potrzebował, ábo ſię *perplexitas* iáka pokázowáłá, záwſze pozwolić ma: á to dla tego, żeby ſnádną ewázyą, ábo odprzyśięgániem ſię, *licentioſt* y ſwawolnicy, zbrodni ſwych znikáć niechćieli. Comprobacya záś może być przez Fáktory, ábo Vrzędniki, gdźie krzywdá Szláchćicá ſámego zachodźić będźie: á gdźie poddánego, ábo *plebeiæ*

alicuius perſonæ, ſeu Ciuilu conditionis krzywdá będźie; onże ſam, *ad inſtantiam & accuſationem ſuam*, probować ma. Obwinionemu áppellácya dopuſzczona być nie ma: *Actor* iednák ieśliby ſię nie kontentował Dekretem, wolną ma mieć áppellacyą, ná Trybunáł Koronny, ná ktorym Trybunale tych wſzytkich ſpraw oſobny regeſtr ma być, y naprzod Trybunał powinien będźie *ex Regeſtro ſpeciali* oſądźić *cauſas omnes, ſub expeditione hac deuolutas.* Káſztellan we wſzytkim doſyć ma czynić powinności ſwey, y ſpráwiedliwość, nie wyieżdżáiąc z Ziemie ábo Powiátow gdźie ſię krzywdá y skárgá ſtánie, z Vrzędnikámi rzetelnie & *indilatè* czynić. Nie ma teſz ná mieyſcu długo leżeć, tylko ieden nocleg. A gdźieby Káſztellan w czynieniu ſpráwiedliwości był *remiſſior*, y niechćiał *judicium locare*: tákże gdźieby teſz ſam, ábo czeladź iego krzywdę czynili; uczyniwſzy nań skárgę przed Deputaty onego Woiewodztwá, y Vrzędniki, do Sądu należące, tákże przez Káſztellány y Duktory inſzych Powiátow, ma być ná nim *pœna* skazána *duplicis reſuſionis damnorum, & quatuordecim marcarum itidem parti accuſanti prouenien.* Częmu ieśliby ſię doſyć nie ſtáło, ábo żeby ſię ſtroná nie kontentowáłá, wolna ma być appellácya Aktorowi ná Trybunał, bądź Piotrkowski, bądź Lubelski. *In criminalibus* záś, gwałty, zbrodnie, mordy, *prædæ, ſpolia, incendia, inuaſiones*, y inſze criminálne exceſſy y wyſtępki, Sądowi Krolewskiemu, *cum Senatu* należeć będą, tákim ſpoſobem: iſz *in inſtanti* ma być czyniona w tey mierze doſtáteczna inquizycya przez Káſztellány, y pomienione Vrzędniki, y do K.I.M. *in occluſo rotulo* odesłána. A ieśliby Krol, dla trudności y impedimentow iákich, w obożie tego oſądźić nie mogł; tedy *vindicatio* onegoſz exceſſu, bądź ná Trybunale, iáko ſię wſpomniáło, bądź ná Seymie *inter Cauſas Criminales*, należeć będźie *cum parata inquiſitione.* A iáko ſię o Trybunale nápiſáło, ták *cauetur*, iſz ná Seymie ſpráwy tákowe, naprzod *ex ſpeciali regeſtro* oſądzone być máią. A *plebeÿ delinquentes*, przez tęn Sąd Káſztellánski y Vrzędnikow, ná gárdle karáni będą, iáko y ſwawolnicy, ktorzyby w ciągnieniu, odmieniwſzy ſobie przezwiská, imioná, od inſzych Rot y Powiátow ſię názywáiąc, ſzkody ludźiom czynili, y inſolencyi ſię iákich dopuſzcźáli. Żywności żaden gwałtem bráć nie ma, ále onę wedle uſtáwy płácić powinien, ktora táká ieſt: *Communia victualia*, iáko báran zá złoty, gęś zá groſzy trzy, kur, kokoſz, zá groſzy puſtorá, káczká zá groſzy puſtorá, ſer tworzony groſzy 2. woz ſiáná ná parę koni chłopskich, groſzy 24. káżdy podług tego ſzácunku przedawáć y kupowáć ma. Ná wołu, iáłowicę, wieprza, ćielę, proſię, iágnię, cęná ſię nie ſtánowi, ále iáko kto ſobie ſtárguie, zápłácić będźie powinien. Zbożá, iáko żytá, iágieł, grochu, ięczmięniá, tátárki, krup, proſá, owſá, lubo cená

słuſzna,

słuſzna, dla rożnych w Woiewodztwách y Powiátách miar y korcow być nie może, áby iednák káżdy potrzebuiący *certitudinem* płacy wiedźiał; Káſztellan ábo ſtárſzy, przyieżdżáiąc do ktorego Woiewodztwá, ábo Ziemie, ma do Grodu támecznego, tákże Miáſtá ábo Miaſteczka przyległego posłáć, y átteſtácyą, iáka cená y targ, przy publikácyey teráźnieyſzey uchwały byłá, otrzymáć (co Miáſtá pod przysięgą zeznawáć maią) á potym w płáceniu tego, trzećia część ceny oney ma być defálkowána, to ieſt, coby było ſzácowano ná groſzy piętnaśćie, żeby ten co ná woynę idźie, nie dał iedno groſzy 10. Pſzenicá iednák pod to podpadáć nie ma. Trunki záś wſzelákie, podług ſzácunku káżdego nieyſcá, gdźie przyieżdżáć będą, máią być przedawáne: á w tym wſzytkie Dwory y Folwárki, Krolewskie, Duchowne, y Szlácheckie, máią być ochronione, y od tego wolne, *ſub pœna criminali*. Od tego poſpolitego ruſzenia, ktokolwiek ma dobrá źiemskie, tákże Widerkarze, y ći co do wdow, y dźiedźiczek oſiádłych wſtąpili, oſiádłośći ſwych nimáiąc, żaden nima być wolen: owſzem káżdy oſobą ſwą powinien iść przy Káſztellánie, w gromádźie á nie rozſypką, dla krzywd, w dobrym porządku. Vrzędnicy, Dworzánie, y ſłudzy wſzyſcy Dworſcy, ktorzy przy Krolu poydą oſobámi ſwemi, iuſz nie powinni iść przy Woiewodztwách ábo Powiátách, y doſyć czynią prawu o tey expedycyey, átteſtácyą máiąc od Márſzałkow: iednák Vrzędnicy Ziemſcy, ktorzyby byli przy Dworze Krolewskim, á nie należeli do porządku prowádzenia Powiátow, powinni przy Woiewodztwách y Powiátách ſwoich iść, oſobliwie Chorążowie. *Patres familias* ktorzy máią ſyny *ad tractanda arma* ſpoſobne, ći podług ſtárego Práwá w domu zoſtáć mogą, Syny wyprawiwſzy: *także y ći co ſą vera infirmitate impediti.* o co ſię będą, wedle Statutu, cztermi świádkámi powinni wywodźić. Tákże ſtárzy, y w leciech podeſzli bárdzo. Więc wdowy, *minorennes*, y ći, ktorzyby ieſcze *armis* władáć nie mogli, oſobámi ſwemi iáchać nie powinni; iednák z dobr ſwych iáko naylepiey y ſpoſobniey, y iáko kto przemoże, wyprawić powinni. Tákże y Pánowie Duchowni, co dobrá dźiedźiczne máią, ábo *pro perſonis ſuis* dobrá Ziemskie kupili, z dobr tych wyprawić máią. Do tey expedycyey generálney, y ciężarowiey, nie należą Burgrábiowie Krákowſcy, y inſzy Vrzędnicy ábo oſoby, co Práwem dawnym ſą *excepti*, iáko Woyſcy, Hetmáni, Pułkownicy, Rotmiſtrze, Porucznicy, żołnierze, y inśi wſzyſcy, ktorzy teraz ſą w obożie *præſentes*, y ná Poſpolite ruſzenie iáchać byli powinni, á teraz zdrowia ſwe nioſą przećiw Pogánom; y ktorzy przećiw Guſtawowi Książęćiu Sudermáńskiemu idą; tákże y ći, co ná Smoleńsku służą, máią być od tego ćiężaru publicznego, *pro hac vice*, wolni. iednák ten,

Herburt. fol. 31. t. Ex lius.

Et fol. 25 tit. Qui à bello liberi ſunt. & Cavebimus deinceps. Viduæ, minorennes, Spirituales, ad bellum expedire tenentur, patet ibid. fol. 40. t. Eorum. & fol. 37. t. Speciale blanderium. Spirituales, expeditis militibus, ipſi domi maneant. Herburt. fol. 30.

Filii Nobilium, in ſeruitio Dominorum exiſtentes, bellum pro patribus non intercedant. Herburt. f. 37 & 40.

kto ma ſyná w obożie ná żołd publiczny, zásłonić ſię tym nie może, ále ſam powinien teraz iáchać z Dobr ſwych: á kto ma zá koſzt ſwoy, ten do tey woyny nie powinien. Szláchtá ubożſza ktorzyby podług Státutu, *decenter* służyć nie mogli; tedy podług tegoż Práwá dawnego máią ſię wypráwować. Ktorzy Obywátele w rożnych Woiewodztwách máią máiętnośći, tákże ſummy pieniężne, ponieważ oſobámi ſwemi, bądź przy Krolu, bądź przy Powiátách poydą: iuſz to ma być reſpektem dobr wſzytkich poczytano, y do inſzych Woiewodztw ábo Powiátow, rozerwać ſię nie powinni: Szlachtá nieośiádła, co ſummy máią, podług Conſtitucyey 1578. (*vide apud me infra tit. Szlachcic.*) iáchać tákże powinni: Y Zaſtáwnicy wſzyſcy, ktorzy ſummy pieniężne iákiemikolwiek kontraktámi ná Dobrách máią: Y Arendarze, co wprzod ná pożytki máiętnośći dáią, y árędy kilką tyśięcy przynamniey tyśiącē złot: zákupuią, poczet ſłuſzny wypráwić máią. Bráćia nie dźielni, gdy iednego z pośrzodká ſiebie, ſpoſobnego *ad arma, in perſona* wypráwią, drudzy tęmu podlegáć nie máią: oprocz żeby oſobne mieli mięſzkánia y Dwory, będąc *adulti, pro hac vice* powinni iáchać. Ci co *vigore Decretorum, pro pœna publica*, w wieżách ſiedzenia odpráwuią, máią teraz ná tę expedycyą iáchać, á ſiedzenie odłożyć, á potym tak długo ſiedźieć, ile teraz nie doſiedźieli. *De Plebeijs* reáſſumowano y oboſtrzono Conſtitucyą *A.* 1578. & 1596. áby żaden nie śmiał *ab hinc* Háyduká, áni żadnego czeládniká *plebeiæ conditionis* rozmawiáć, przyimowáć, *ſub ſuccubitione, ipſo facto*, dwuch ſet grzywien. A tákowy Czeládnik ieśliby ſię ważył od Páná ſwego odbieżeć, á do inſzego przyſtáć, bez liſtu świadecznego, tákowy ma być ná gárdle karány, bądź w ćiągnieniu przy Káſztellánskim ſądźie, w Powiećie, bądź w Obożie przyśćigniony: á bronić go nikt Pánu nie ma. Tákże ieśliby Piechotá, Kozacy, ábo iákakolwiek czeladź do Miaſt ućiekáli, pozoſtawali: ná tákowe wſzytkie, máią Miáſtá, animádwerſią czynić, y ná gárdle ich karáć; gdyſz teſz Miáſtá, hultáie wſzytkie, y łożne ludźie, do tákowey służby przymuſzáć, y z Miaſt wygániáć máią, *ſub pœna* 200. *marc.* o ktorą *forum ad delationem cujus-vis*, w Grodźie, bez ápellácyey: tákże teſz we wśiách y Dworách nie máią ich przyimować, y owſzem ich do Grodu, poimawſzy, oddawáć. *Infames, banniti*, bezecni, ktorymby *beneficia Iuris* nie służyły, máią być wſzędźie imáni, y ná gárdle karáni. Do tey służby woienney, publiczney, należą Woytowie wſzyſcy, Lemánowie wolni, Kniaźiowie, y inſzy tym podobni, ktorzy nie máią ná ſobie *onera*, áni powinnośći żadnych, drog, y posług do zamkow, ábo dworow ſwych, nie czynią, gdyſz tákowi ná posługách będący, od tego *excipiuntur*. Tákże *Poſſeſſores* wſzyſcy Dobr Krolewskich, ktore bądź od Krola I. M. máią,

Ibidem tit. Fratres indiviſi.

Scultetі omnes, Spiritualium & ſecularium, militent. Herburt. f. 446.

bądź

bądź teſz Ziemskie dobrá poprzedawſzy, ſobie pokupili, á inſzych Dobr źiemskich nie máią: także y *minutiorum honorum Poſſeſſores*, ktore iákimkolwiek ſpoſobem od Dźierżawcow Krolewskich, ábo od Krolá otrzymáli, á inſzychby Poſſeſſiy, dźiedźicznych nie mieli; tę expedicyą odpráwić powinni. A po skończeniu expedicyey, y licencyowániu, podług dawnego Práwá, z woysk nie ma żaden odiáchać, áſz ſię pierwey Woiewodźie, ábo Káſztellánowi, lubo Wodzowi Powiátu ſwego, ábo Vrzędnikom do Sądu należącym, opowie, y liſt w tey mierze weźmie, ktory mu denegowány być nie ma: Krzywd iednák y ſzkod naymnieyſzych, wracaiąc ſię, nie ma czynić; á ktoby od tákowego ſzkodę, ábo krzywdę odniosł; uczyniwſzy proteſtácyą w Grodźie bliżſzym, gdy go pozwie ná Trybunał, bądź Lubelski, bądź Piotrkowski, do ktorego *inculpatus* należy, powinien ſię ſpráwić *peremptorie, abſq; quibuſvis dilationibus & exceptionibus, ex ſpeciali regeſtro*; ktory naprzod, iáko ſię wyżey wſpomniáło, ma być odſądzony. Beſpieczeńſtwo Miaſt, Zamkow, Kościołow, Klaſztorow, Wśi, Dworow, Domow, Krolewskich, Duchownych y Szlácheckich, y inſzych wſzelákich mieyſc, tákże drog, oſob, tárgow, iármárkow, wárowano, żeby ſię nikt nie ważył krzywdy, ábo violentiey, nikomu czynić, gwoli czemu, *pro hac vice*, dawnych Praw uchyláiąc, ná tákowe ludźie *diſſolutos* dano władzą, pomienionym Sędźiom Grodzkim, ábo Podſtárośćim Sądowym, áby káżdemu, ktoryby ſię uskarżał, *etiam ex citatione in vim termini tacti*, ſądźili y uznawáli. Ktorzy w Zamkách ſwoich záwſze mieſzkáć, *præſentes* być, y rezydowáć poſpołu z Woyskimi, *ſub pœna de expeditione bellica* powinni: y gwoli temu mieſzkánie w Zamkách, ták Podſtarośći, iáko y Woyski, ma mieć. A gdźieby ktory z Narodu Szlácheckiego táki ſię ználazł, coby pod ten czás *pacē & tranquillitatem publicam*, kiedy ma być naywiękſza *ſecuritas, violaret*; ná tákowym *rigor pœnarum Legum, itidem de expeditione bellica ſancitarum, præmiſſâ ſufficienti inquiſitione & indagatione*, ma być extendowány. A ieśliby kto był ták uporny, y *contemptor legum publicarum*, żeby, nic nie dbáiąc ná tę Sądu Grodzkiego *recentium criminum* exekucyą, zbrodni ſwoich nie zániechał, violentie, náiázdy, łupy, y iákiekolwiek infeſtácye czynił; ma Vrząd Grodzki, obwieśćiwſzy y zgromádźiwſzy tych, ktorzy w domách pozoſtáią, iáko *Patresfamilias*, Bráćia niedźielni, także Sług, Fáktorow, Vrzędnikow, ludźi ſtárych, chorych, y inſzych ludźi ſzlácheckich, y Dźierżawcow Krolewskich, y Duchownych dobr, ktorzy iáko ná gwałt zbieżeć ſię y zgromádźić, *ſub pœna* 100. *marcarum in eodem Caſtro ſuccumbenda*, powinni, (gdyſz o beſpieczeńſtwo káżdego idźie) tákowego ſwawolniká poimáć, y do wieże wrzućić, y do Krola I. M. dla informácyey posłáć; á tákowego

Item. Sculteti Spirituálium, niſi liberentur Privilegio, ad expeditionem bellicam cant. Ibid.

wego nigdźie bronić nie máią. A Vrząd teſz Grodzki do imánia onego, *ſub pœna quingentarũ marcarũ*, nie ma w tym folgi y remiſſy żadney czynić. *A cum Plebeijs*, nie poſyłáiąc po informácyą, ma Vrząd *procedere præmiſſâ ſufficienti inſtigatione partis & convictione, per Factorem, aut Plenipotentem, vel conſanguineum* ktoregokolwiek obywátelá, teraz ná woynie będącego, *facienda*. Aktá Grodzkie, *interea* wagę ſwą mieć máią, w ktore zapiſy, rekognicye, proteſtácye, y ſpráwy wſzelákie, podług zwyczáiu przyimowáne będą. Sądow iednak żadnych odpráwować nie mogą, oprocz tych co ſię teraz wſpomniáło, na ſwawolniki *in recenti crimine*, ktorym záś exceſſom znośnicyſzym, y hultáiom, ſam Grod, nie turbuiąc ludźi, zwykł podołáć, Staroſtowie mieyſc wſzytkich, *pro facultatibus ſuis*, bez opátrzenia ſłuſznego, nie odiádą z Zamkow. Więc teſz Woyſcy, y Sędźiowie Grodzcy, doſtátku żáłować nie będą; a oſobliwie Miáſtá przy Zamkách będące, y Cechy porządne być, y Zamkowi pomoc dáć powinne będą, żeby to hultáyſtwo chwytáć, y gonić, *& præſtò ſecuritatem* mogli czynić. A ieśliby teſz Podſtárośći, ábo Sędźia Grodzki krzywdę komu uczynił; tedy *coram viciniori Officio* ma *reſpondere, ſub ſimili iuris rigore*. Beſpieczeńſtwo Krolowy I.M. y potomſtwá Krolewskiego wárowano. Od expedicyey tey uwolniono, naprzod Dwor Krolowy Ieymośći, y Krolewny I. M. Szwedzkiey Śioſtry Krolá I. M.; tákże oſoby pewne, ktore dla większego beſpieczeńſtwá, rády, y uſługi, ſą zoſtáwione. Tákże Dwor I. M. X. Arcybiskupá Gnieznińskiego poniewaſz zoſtáiąc w tym Kráiu podług powinnośći Prymáſowey, o beſpieczeńſtwie y pokoiu, pod niebytność Krolewską, mieyſc tych, y o rezydencyey Krolowey Ieymośći y Dźiatek Krolewskich záwiadowáć będźie: gwoli czemu, z chęći ſwey, znáczny poczet iázdy, tákże piechoty ſłużáłey, przy Dworze ſwym, chowáć obiecał. Tákże ſługi oſiádłe I. M.X. Biskupá Krákowskiego, ktory przy Mieśćie Stołecznym Krákowie, pod ten czás odiáchania Senatorow, y Staroſty mieyſcá támtego, rezydowáć będźie, y zá użyćiem Krolewskim, z chęći ſwey y miłośći ku Oyczyźnie, liczbę znáczną ludźi, to ieſt Piechoty cztery ſtá, y konnych zbroynych ſto, przy ſobie chowáć będźie: z ktorym, *de ſecuritate* y o porządku wſzelákim, Vr. Wielgorządcá, y Vrząd Grodzki, tákże Mieyski, znośić ſię máią. Tákże ſłudzy I. M. X. Biskupá Kuiáwskiego, względem koſztow iego wielkich, ktore ná gwałtowną Rzeczyp: potrzebę, wyprawieniem kilku ſet człowieká z Brátem ſwym Filipem Wołuckim, Káſztellánem Ráwskim łożył. Tákże ſłudzy I. M. X. Biskupá Płockiego, dla tego, iſz w Wárſzáwie gwoli więkſzemu beſpieczeńſtwu Krolowey I. M. rezydować, y z chęći ſwey, znáczny poczet, kilkádźieśiąt konnych, tákże piechoty ſłużáłey

żáłey chować będźie: y ſam X. Biskup od wypráwy, względem dobr iego dźiedźicznych Ciemiernik. Tákże pewne oſoby dla odpráwowánia powinnośći skárbowey, Zup, Ceł, ktore P. Podskárbi Koronny zoſtáwić muśi. Tákże Káſztellan Elbląski Oekonom Málborski, dla przyczyn ważnych, oſobliwie Zamku támecznego, y pieniędzy z Prus przychodzących. Tákże Wielkorządcá Krákowski, z Podrządcymi iego, y dwiemá Rotmiſtrzámi pieſzemi, y ze trzemá Vrzędnikámi, bez ktorych ſię do Wielkorządow obeyść nie może. Pomienieni iednák ſłudzy, ták Dworu Krolowey I. M. iáko y innych, ná regeſtrze przez Márſzałká Poſelskiego podpiſánym, do Akt Grodzkich Wárſzáwskich podáni być máią. Miáſtá wſzytkie, powinnośći ſwoie ná tę expedicyą oddáć powinne: to ieſt, wozy, y *neceſſaria* woienne, podług Praw y Przywileiow, wypráwić: á co ſię tknie wypráwy *ex facultatibus & proventibus illorum publicis & privatis, juxta taxationem in Statuto deſcriptam*: tedy teraz máiąc wzgląd ná teráźnieyſzą potrzebę, y nagłość czáſu, áby ſię dogodźić mogło Rzeczypoſp. Miáſtá wſzytkie, iurámentem ſzacunek Dobr ſwych publicznych, *per duos ex Conſulibus*, przed Vrzędem Grodzkim, to ieſt, Sędźiem Grodzkim, ábo Podſtárośćim ſądowym; á prywatnych, ſámi przed Vrzędem Mieyskim, przy tymże Vrzędniku Grodzkim czynić, y liquidowáć máią y po tym ludźie wypráwowáli porządnie od ośmi tyśięcy konnego, á od czterech tyśięcy pieſzego: czym ſię Práwo dawne moderuie, máiąc *in reſpectu* teráźnieyſzą wyniosłość, y wyſoką cenę rzeczy. A po uſpokoieniu tey głowney expedicyey, y z wroceniu ſię; do káżdego Woiewodztwá ábo Ziemie, dáni będą Cõmiſſarze przy Woiewodách y Stároſtách, ná werifikácyą y uznánie prawdźiwey liquidácyey, ſzácunkow pomienionych. Mieſczánie wſzyſcy, ktorzy máią dobrá źiemſkie dźiedźiczne, maią ſię ná tę woynę ſtáwić, *excepto Magiſtratu ac Officialibus*. Inſze záś Miáſtá, ktore pod tęn czás niebeſpieczny, obrony potrzebuią, ſą ná oſobnym piśmie, ábo regeſtrze, przez Márſzałká Izby Poſelskiey, ktory do Grodu ieſt podány, miánowáne. Tákże powinność wozow, y wypráwy z dobr, podług ſzácunkow w ſtárym Prawie wárowanych, ktorą Miáſtá teraz oddawáć máią, w tymże piśmie ieſt wyrázona, y opiſána: zá ktorą iuſz od expedicyey teráźnieyſzey y ćiężarow iey wolne będą. Zydźi záś do Pogłownego zwykłego, ktore teraz, ná tęn rok, ná nie uchwalono: względem tey expedicyey publiczney, y ſzácunkow dobr ſwoich, tylką drugą ſummę oddáć powinni, do Skárbu Koronnego: ktore ſummy obiedwie, ná dwie ráćie dáć maią: zá ktorych uiſczeniem, wolni *penitùs* będą od wſzelákich powinnośći, y ćiężarow, tákże ſzácunkow dobr ſwoich. Pułki ábo Powiáty iednemi go-

Omnes ex Civitatibus, & Oppidis, bellicam expeditionem facere tenentur. Herburt. fol. 36.

Herburt. fol. 39. tit. Iudæi certam ſummam pecuniæ in bellum conferre tenentur

mi gośćińcámi chodźić nie máią, ále rożnie; tákże y u przepraw y przewozow u wisły, nie ná iedno ſię mieyſce náćiskáć: czego Káſztelláni przeſtrzegáć będą. A ieśliby Woiewodowie, Vrzędnicy, y ći, ktorzyby oſobno, á nie przy Powiátách, do Krolá I.M. ſię ściągáli, tákże ſłudzy, y *comites* ich, krzywdy, y ſzkody czynili: máią ſię przed Krolẽ I. M. w obośie, bądź ná Trybunale Koron., gdźieby ſię ſtroná udáłá, ſpráwic, & *Iudicium pati*. Posłō ná Seymie teráźnieyſzym obecnie będącym, ktorzy ná oſobnym regeſtrze podáni, iſz ná expedicyą tę publiczną przygotowáć ſię nie mogli, z ſługámi ſwemi, co ſą przy nich, pomkniono czáſu ściągánia ſię do obozu dźieśięć dni, ná mieyſce woyskom náznáczone. Toſz ſię ma rozumieć o Senatorách ná tymże Seymie będących: Ktorzy w ćiągnieniu, máią ſię skromnie záchowáć, nikomu krzywdy nie czynić; ták iáko ſię o Woiewodách, y o tych, co ſami z Pocztámi poydą wyżey nápiſáło. Ieśliby teſz ktory Szláchćic mnieyſzey kondycyey, teraz po żniwách z gumnem, budowániem, dobytkiem ſwoim pogorzał, á nie miał inſzych máiętnośći; nie ma podlegáć ćiężarowi tęmu, iednák powinien to potym ſámo trzeć poprzyſiądz. Toſz ſię ma rozumieć o Miáſtách pogorzáłych, ktorymby *libertácya*, według Práwá, pozwolona nie expirowáłá. *A.* 1621. *fol.* 1. & *ſequ.*

A w W. X. Lit. *modum* wypráwy wźięli do Bráći. *Ibid. fol.* 28. *tit.* Poſpolite ruſzenie W. X. Lit.

Excipiuntur od tego Poſpolitego ruſzenia W. X. Lit. Obywátele Woiewodztwá Smoleń. gdyby ſię im przyſzło w Zamku dla obrony záwrzeć &c. *Ibid. fol.* 32. *tit. Securitas* Smoleńska.

Lauda Woiewodztw y Powiátow W. X. Lit. względem wypráwy *in vim* Poſpolitego ruſzenia, *ſine præiudicio iuris publici & privatorum* ápprobowano: y o nie wydánie podatkow ná tę wypráwę, w Sądźie Grodzkim, *ſine appellatione, forum* náznáczono, &c. *A.* 1661. *fol.* 15. *Similiter & A.* 1662. *fol.* 10. Ale *forum* ná Sądách Powiátowych, nie w Sądźie Grodzkim.

Ludźie Stanu Szlácheckiego, ktorzyby przed *Interregnum* do cudzych Kráiow dla náuk y ćwiczenia ſwego lub teſz inſzych potrzeb ſwoich wyiácháli, podług Conſtitucyey Confœderácyey Generál. Wárſzáw. *A.* 1587. nie máią pod pœny *de expeditione bellica* podlegáć, byle z ich máiętności tá Rzeczypoſp. posługá byłá odpráwiona; we wſzytkich Confœderátiách Generáln. Wárſzáwskich wárowano.

w Confœderátiey 1674. Miáſtá od Poſpolitego ruſzenia że wolne być máią, y ſpráwić ſię powinne, *ſecundùm præſcriptum Conſtitutionis A.* 1621. poſtánowiono.

In Laudo Ziemie Bielskiey, punkt *ratione* ſtáwiánia ludźi z dobr W. X. Lit. ná Poſpolite ruſzenie, do támtey Ziemi, z káſſowano,

y żeby

y żeby to nigdy ná po tym nie było, wárowano. w Confæderát. Generál. Wárszáw. *sub Interregno. A.* 1668. *fol.* 7. §. Ktore *lauda.*

POSAG.

BRáćia Sioſtrom, ktorych Oycowie, zá żywotá, niewypoſáżyli; áni im zapiſem poſágu nie náznáczyli, przed wyſzćiem roku, po śmierći Oycowskiey, według zdánia powinnych, dwu po Oycu, á dwu po Mátce bliżſzych, według ſumnienia ſwego, poſági náznáczyć powinni. Y one, po ſzćiu zá mąż, w rok máią oddawáć, ábo część w máiętności wydźieláć, á to ieśli Sioſtrá z wolą Bráći, y powinnych, zá mąż poydźie. A nim poydą zá mąż, po śmierći Oycowskiey, ćiſz Bráćia powinni im w domu uczćiwe dawáć wychowánie. O co wſzytko *forum* w Grodźie *coram Officio. A.* 1588. *fol.* 461. *tit.* O Poſażeniu Sioſtr. *De Dote, Herburt. fol.* 146. *& ſequ.*

W poſágu záwiedźione y zápiſane dobrá, tákże *ex decreto* w przezyskách, *per intromiſſionem*, wźięte w dźierżáwę, nie mogą ſię w práwo dźiedźiczne wieczne obrácáć. *v. tit.* Dobrá. *& tit. Præſcriptio.*

Sioſtry, Ciotki, nie wypoſáżone, ktoreby zá mężem były, z tych Dobr, ktore Bráćia ich, ábo Brátánkowie, zádłużeni do Creditorow utráćili, máią być przez te Creditory, ábo Poſſeſſory dobr, *competenter* wedle zwycżáiu, y práwá teraz opiſanego, wypoſáżone. W czym Creditorowi dilácya iść nie ma, ná Ewiktorá, ále mu cáłe práwo z Ewiktorem, ná obronę zoſtawáć będźie. A ktoreby ieſcze zá mąż nie ſzły; tedy w rok, po ſzćiu zá mąż, dáć im poſag máią: wſzákże poſagi zápiſane ſwą drogą iść máią. Prowizya teſz Pánny, do ſzćia zá mąż, z częśći iey należącey, cáłe zoſtawáć ma, ktorą *wſzyſcy Poſſeſſorowie* dobr onych dawáć máią, opátrzywſzy ią mięſzkaniem, w onych dobrách, wedle iey kondycyey. wolno iey iednák gdźie indźiey, według zdánia Przyiaćioł mięſzkáć, *ſalvâ ſuâ proviſione. A.* 1583. *fol.* 467. *tit.* O Sioſtrách *jure victorum.*

Ná poſag Corce pozoſtáłey, niegdy Vr. Hieronymá Wrzeſzczá Rotmiſtrzá, w Wołoskiey potrzebie ná Cecorze, przy Hetmánách, poległego, ſummę czterech tyśięcy zł. náznáczono, z retent, ktoreby ſię naypewnieyſze pokazáły y nálázły. *A.* 1641. *fol.* 27. *tit.* Náznáczenie ſummy.

Potwarz, ábo kálumnia. v. tit. Pæna tálionis. & tit. Správy. & tit. Criminalia.

PLEBEII.

PLebeij, nád opiſáną liczbę, nie máią być do Kośćiołow głownych przyimowáni, tylko Szláchtá. *A.* 1550. *fol.* 4. §. Poniewaſz ná Stanie. *Herburt. fol.* 327. *tit. Plebeii. & ſequ.*

Toſz ſię y ná Ruskie kráie ściągáć ma. *A.* 1576. *fol.* 292. *tit.* *De Eccleſiis.*

O tymże, *cum melioratione*, że áni *ad Collegiatas Eccleſias*, máią być przypuſczáni, *ſub pœnis, & foro, de Cortiſanis.* w dawnym práwie *expreſſis*, ktoby mimo tę Conſtitucyą ważył ſię co otrzymáć. Co y W. X. Lit. służy. *A.* 1607. *fol.* 837. *tit.* O Dignitárſtwách y Beneficyách.

Patet z Conſtitucyey, że *Plebeij* nie mogą być *capaces* dobr Lennych. *A.* 1647. *fol.* 6. *tit.* Náprawá murow Smoleńskich.

Plebeij głową, gdyby o nię, iáko o Szláchecką czyniono, nie ma być płácona. *A.* 1557. *fol.* 10. §. Gdźieby kto.

A ktoby o nię czynił; *centum viginti marcarum pœnâ* ma być karány, y ma siedzieć ná dnie w wieży, rok y ſześć niedźiel. Toſz y o ránách rozumieć ſię ma· *Ibidem.*

Plebeius z ruſznicą nie ma chodźić, *ſub pœna duplici quatuordecim marcarum*, y ták długo przez Stároſtę ábo Vrząd iego ma być trzyman w wieży, áſz tę winę położy. *Ibid.* §. Ktoby ſię.

Oboſtrzono to po tym práwo. *quod vide tit.* Ruſznice.

Plebeiorum nobilitácya tylko ná Seymie być ma, álbo w woysku. *A.* 1578. *fol.* 334. *tit.* *Plebeiorum nobilitatio.*

Plebeium hominem ruſticanum gdyby Szláchćic zábił, przepada winy trzydźieści grzywien, ktorey Pánu połowicá, á Potomkom zábitego druga połowicá należeć ma. *A.* 1581. *fol.* 372. *tit.* O Mężoboyſtwie *plebeiorum.*

A gdyby zábity powinnych nie miał; Pan iego, może o głowę czynić; á ieſliby Páná nie ſtáło; tedy Potomkowie onego Páná, áby mężoboyſtwá nie zoſtawáły bez karánia. *A.* 1588. *fol.* 489. *tit.* *De homicidio Plebeij.*

Podwyżſono po tym táxę ná ſto grzywien. *A.* 1631. *fol.* 19. *tit.* *Taxa capitis.*

Po tym porownano táxę głow *plebeiorum* w W. X. Lit. z táxą Koronną, iaka w Conſtitutiey pomięnioney 1631. według ktorey táxy Pogłowſczyznę, wſzytkie Sądy skázywáć ná potym máią. *A.* 1638. *fol.* 43. *tit.* *Taxa.*

Plebeius occidens plebeium, capitis pœná puniatur. w czym *ſcrutinia* záchowáne być maią. *A.* 1581. *fol.* 372. *tit.* O mężoboyſtwie *Plebeiorum.*

Plebeiorum rány *in duplo* płácone być máią. *Ibid.*

Znowu że *in duplo.* *A.* 1631. *fol.* 19. *tit.* *Taxa.*

Plebeij bláwatow, futer drogich, ſzáfianow, záżywáć nie máią. *vide tit.* Mieſczánie.

Plebeij Mytnikámi, y Poborcámi nie mogą byc w Koronie, tylko Szláchtá oſiádła. *A.* 1616. *fol.* 14. *tit.* O Mytách wodnych.

PLENIPOTENCYA.

PLenipotencye u Akt Ziemskich, ábo Grodzkich, *perſonaliter* przez Principałá zeznáne, *ad Cauſas diviſionis, expulſionis, exemptionis, rei iudicatæ, & in quæſtionibus hæreditarijs requiruntur.* *A.* 1616. *fol.* 7. *tit.* O Plenipotencyách.

POZWY.

POzwem Zadwornym, áni Seymowym, Inſtigator nie ma nikogo pozywáć, tylko o rzeczy oſobie, zwierzchnośći, pożytkom, y dobrom Krolewskim właśnie należące, pod winą ſtá grzywien Stronie. *A.* 1557. *fol.* 9. §. Naprzod zábiegáiąc tęmu.

Herburt. fol. 47. *tit. Nemo evocare poteſt quempiam poſt curiam, niſi pro re fiſci Regii.*

Item: że *nomine Fiſci*, ni o co pozywáć nie ma zá Dworem tylko o zátrzymánie Prowentow z Dobr Krolewskich. *A.* 1562. *fol.* 25. *tit.* O karániu wyſtępnych.

Reáſſumowano pomienioną *A.* 1562. Conſtitutią. *A.* 1567. *fol.* 133. *tit. Fiſcus.*

Po tym, że nie ma być nikt pozwan zá Dworem, tylko *ratione bonorum liquidi iuris Regij, ſub pœna quingentarum marcarum*, w Trybunale, *ad inſtantiam cuiuſvis, inter Cauſas Officij peremptoriè, per Delatorem*, ktory w káżdym pozwie *expreſſe* ma być włożon, *ſuccumbenda.* *A.* 1598. *fol.* 689. *tit.* O pozwiech Zadwornych.

Liquidi verò Iuris Regij Bona, te ſą, ktore *in reviſione literarum*, tákiemi ſą náleżione: ná ktorych ſą ſummy ſtáre, ábo *ad rationem* piąći kroć ſtá tyśięcy złotych. Tákże Woytoſtwá, Szołtyſtwá, Rudy, Młyny, Kárczmy, y inne, ktore ſą wedle Práwá ná skupie. *Ibid.*

Kiiowskie, *Wołyńskie, Brácłáwskie, Woiewodztwá*, iſz inſze Práwá máią, y pod Práwo Koronne, *ratione* Sądow nie podpadáią, *excipiuntur* od tey Conſtitutiey. ále ieśliby kogo o dobrá ſzlácheckie źiemskie, rozumieiąc ie być Krolewskiemi, pozywáć przyſzło Inſtigatorowi; tedy nie zá Dworem, ále ná Seym pozywáć ma, *ſub pœna ſupra expreſſa quingentarum marcarum*, ktora ſię ma ściągáć ná delatorá. *Ibid.*

O Dobrá w Koronie, ktoreby ná rewizycy liſtow oſądzone nie były, á zá iákiemi doſtátecznemi documenty dochodźić ich przyſzło, pozywáć nie może, iedno ná Seym. *Ibid.*

Pod tę Conſtitucyą *A.* 1598. nie podpada W. X. Lit. *Ibid.*

Excipiuntur tákże Szołtyſi, Młynárze, y Lemány Ziem Pruskich, ktorzy máią ná ſobie *onera* y służby Stároſtom powinne, oprocz gdyby Staroſtá ktorego, *ratione rebellionis & inobedientiæ*, álbo teſż dla auctiey pożytkow dobr ſtołu Krolewskiego deferował. *Ibid.*

Ale Dekretá przeſzłe Zadworne, w ſpráwách ták *iuris regij, quàm*

ratione honorum, caduco iure, ex quacunq; cauſa, ná Krolá przypadáiących, *in robore* zoſtawáć máią. *Ibid.*

Woiewodztwu Mázowieckiemu *ſpecialis Conſtitutio* o tymże, winá y *forum* tákoweſz, ále winá *in inſtanti, non recedendo à Iudicio*, ma być zapłácona *per Delatorem & Donatarium*. Tákowaſz winá y ná Stároſtę, ktoryby dekretow *in contumaciam ſive per controverſiam* uczynionych exekucyą czynić chćiał: y tenże *repetitionis pœnæ ordo*. y toſz *forum*. Spraw iednák, o Nieporęt, y o Woytoſtwo támże, nie okrywa tá Conſtitucya. *Ibid. fol.* 690. *tit.* O Pozwiech Zadwornych.

Pozwy Zadworne przećiwko Podláſzánom, o ukazánie Przywileiow ná máiętnośći dźiędźiczne z káſſowano, dekláruiąc, iſz iákimkolwiek prawem kto trzyma máiętność źiemską, ná tę okázowáć Práwá y Przywileiu nie powinien, áni Inſtigator pozywáć ich o to powinien, *ſub pœna mille marc.* w Trybunale *ſuccumbenda, & nullitate Proceſſûs cuiuſvis.* Y Stároſtá exekucyey czynić nie ma, *ſub pœna eadem, in quovis Iudicio & Officio repetenda.* wyiąwſzy od tey wolnośći, ieſliby kto, po Inkorporácyey Woiewodztwá Podlaskiego do Korony, z Dobr Krolewskich co ſobie uzurpował, ábo u Krolow uprosił. Tákże Boiáry, Putne, ktorzy z liſtámi Stároſtow y Dźierżawcow Krolewskich ieźdźáli, y teraz ieźdzą, y tych wſzytkich, co od nich gruntow nábyli. *A.* 1588. *fol.* 479. *tit.* Podnieśienie Pozwow.

Pozwy Zadworne, przećiwko Conſtitutiey *A.* 1588. O zámknieniu exequucyey w Ruskim y Podolskim Woiewodztwách, wydáne z káſſowano, wyiąwſzy te tylko *litis* pendentie, ktore záſzły, przed Koronácyą Krolá Zygmuntá Trzećiego. *A.* 1601. *fol.* 746. *tit.* O záknieniu exequucyey. *v. tit.* Excquucya.

Pozwow Zadwornych ná Szláchtę, *ratione iniuriarum*, Sądowi Ziemskiemu, ábo Grodzkiemu, ſądźić należących wynośić ſię nie godźi, wyiąwſzy, gdźieby między Mieyskiemi, á Szlácheckiemi grunty, iákie były rożnice. *A.* 1631. *fol.* 21. *tit.* O Mándatách zá Dworem.

Pozwy Zadworne w W. X. Lit. nie máią być dawáne ná Szláchćicá, tylko w rzeczách w Státućie, y w Trybunale W. X. Lit. opiſanych. á ieſliby kto co, miánuiąc kádukię, ábo uſtánię práwá Lennego, ábo dobránu do diſpoſitiey Krolewskiey należącemi, u Krolá uprośił ſobie po Szláchćicu, y zá Dworem pozwał; tákowa ſpráwá iák nayprędzey ma być ſądzona: gdźie ieśliby ſię pokazało nieſłuſzne wyzwánie pozwánego Szláchćicá o własność iego; Aktor dwieśćie kop Litewskich winy, y wſzytkie nakłády iego práwne, ná ktore pozwány przyśięże, záraz *in inſtanti* u tegoſz Sądu Zadwornego zápłáćić ma. Co Sąd ná Aktor ze pozwánemu, záraz przy uznániu práwá skazáć ma. A ieśliby pozwány u Sądu Zadwor-

dwornego, tych win y ſzkod dochodźić ná Delatorze zániechał; tedy mu to Práwo wſzytko y *Forum* w Trybunale, w káżdym terminie, z Delatorem wolne być ma. A gdźieby Aktor, nie záplácíwſzy tych win y nakładow, uiechał, będźieli oſiádły, ná máiętnośći iego leżącey, według Práwá poſpolitego, á ieſli nie oſiádły, ná nim ſámym, y ná máiętnośći iego ruchomey, exequucya czyniona być ma. *A.* 1598. *fol.* 698. *tit.* O Pozwiech Zadwornych w W. X. Lit.

Pieczętarze y Piſarze W. X. Lit. przeſtrzegáć máią, áby Pozwy Zadworne ná Szláchtę wydawáne nie były, o dobrá Krolewskie, áni bez delatorá y imienia w pozwie delatorá. *vide tit.* Pieczętarze.

Pozwy ná Seym y zá Dworem w W. X. Lit. máią być bráne u Piſarzow Ziemskich ſwoiego Powiátu, ábo Woiewodztwá, ktore ták ważne być máią, iáko z Káncellaryey Krolewskiey wźięte. *A.* 1609 *fol.* 910. *tit.* O Mándaćiech na Seym.

Pozwow ábo Mándatow Seymowych z Káncellárieу W. X. Lit. przećiwko dekretowi Trybunálskiemu, w tákiey ſprawie, ktoraby *ex ſua origine & natura, & præſcripto Legu*, Sądowi Trybunálskiemu należáłá, wynośić ſię nie godźi, áni ſtronie podawáć, pod winą tyſiącá kop Litewskich Stronie: O co *forum* Trybunał W. X. Lit. *A* 1638. fol. 14. tit. Seymowe.

Przypozwy po śmierći Sędźiow wſzelákich, ábo Krolewskiey, do żadnych ſpraw, ták w Ziemskim, iáko y w Mieyskim práwie nie ſą potrzebne. Tylko gdźieby oſobá ktora *ex litigantibus* umárłá. *A.* 1588. *fol.* 481. *tit.* O Przypozwiech.

Ani Pruskim Ziemiom potrzebne, po przyięćiu Trybunału. *A.* 1589. *fol.* 516. *tit.* O Przypozwiech.

Pozwy ná Wołyniu, u Sądu Krolewskiego, Trybunálskiego, Ziemskiego, Grodzkiego, Podkomorskiego, y Commiſarskiego, niczym zbiiáne być nie máią, tylko ieśliby w Pozwie rzeczy nie miánowano, ábo imię właſne y tytuł pierwſzy, ábo datę opuſczono. *Ibid. fol.* 543. *tit.* O zbiiániu Pozwow.

Rok, zá pozwem Krolewskim, w ſześć niedźiel, zá Ziemskim, Grodzkim, Podkomorskim, Commiſſarskim, we dwie oczywiśćie, we cztery zaocznie być ma. *Ibid.*

Ná Trybunał Wołyńskiego y Brácłáwskiego Woiewodztwá, pozwy máią być, pod tytułem Krolewskim, y pod pieczęćią Ziemie ábo Powiatu onego, w ktorym pozwány ieſt oſiádły, á rok zawity ták záocznie, iáko y oczywiśćie ma być składan zá ſześć niedźiel. *Ibid. fol.* 542. *tit.* O Pozwiech.

Pozwow w Mázowieckim Woiewodztwie, ieden ná drugiego, ná Roki Ziemskie ábo Grodzkie, nie może rázem wydawáć, tylko trzy, á drugie, ktoreby nád to wydawáne były, ná drugie Roki

máią być odſyłáne. *In Except. Maſov. A.* 1576. *fol.* 297. *tit.* O liczbie Pozwow.

A Przypozwy wſzelákie, pod Ziemską pieczęćią, máią być wydawáne. *Ibid. tit.* O Przypozwiech.

Támże pozwy Grodzkie pod tytułem Krolewskim, á Ziemską Pieczęćią powinne być. *Ibid.*

Pozwy *in Criminalibus* támże, ná Seym Koronny, máią być wydawáne, cztery niedźiele przed Rokiem. *Ibid. tit.* O zawitym roku.

Pozwy *in vim termini tacti. vide. Tactus terminus.*

Pozwow kładźienie w Woiewodztwách, Mázowieckim y Podláskim, o złodźieyſtwo. *v. tit.* Licowny Rok.

Pozwy ábo Mándaty w ſpráwách, do ſądzenia Seymom należących, tygodniem przed Seymikámi przed ſeymowemi podawáne być maią, w tym Grodźie, *ubi Bona conſiſtunt citati*, y Relácya podánia zeznána być powinná: á tę relácyą Aktor ſąm *coram Actis* w tymże Grodźie *approbare* powinien. Ktory mándat ná Seymiku pomienionym produkowány y od Márſzałka connotowány być ma. á to Práwo *in futurum* rozumieć ſię ma. *A.* 1667. *fol.* 64. *tit.* Contumácye Seymowe Koronne, y W. X. Lit.

Pozwy do ktoregokolwiek Sądu, ná ággráwácyą y zráženie wolnego głoſu. *v. tit.* Seym.

Pozwy *aliàs* Mándaty *in Cauſis Criminis læſæ Maieſtatis & Perduellionis. v. tit. Crimina.*

Pozwu ná Sądy Ziemskie y Roki Grodzkie Stárośćine położonego relácya przez woźnego z wyráżeniem w niey eſſentiey tegoſz Pozwu, dwiemá Niedźielámi przed incidentią Sądow, *coram Actis proprij Diſtrictûs* powinná być zapiſowána: á ná Querele tygodniem: á to, *ſub nullitate Condemnationis. A.* 1670. *fol.* 22. *tit.* O Relácyách.

Pozwow y Przypozwow Trybunálskich Relácye *coram Actis proprij Diſtrictûs* maią być zápiſowáne, *cum præfixione termini in quatuor ſeptimanas, ſub nullitate condemnationis. Ibid.*

O Pozwy *crudè & evocatoriè, omiſsá competenti iuriſdictione*, przećiwko Szláchćie dobrze oſiádłey, iáko Prokuratorowie, oſobliwie w Trybunale Koronnym, karáni być máią. *v. tit. Procurator.*

Pozew ná Posłá ná Convocatią General. Wárſzáw. *ſub Interregno* wypráwionego, y ná Senatorá, po elećtiey Poſelskiey, wydány, y dekret Kápturowy, *nil operantur. v. tit. Senator.*

Pozwy Zadworne, y Seymowe, ná znieśienie dekretow Trybunálskich, ták *ex controverſijs* ferowánych, iáko y *in Contumaciam* otrzymánych wynieśione *nullitatu* być máią, y *rigorem executionis ſiſtere* nie mogą. *A.* 1667. *fol.* 12. *tit.* O powadze dekretow Trybunálskich.

Ktoby

Ktoby Dobrá iákie trzymał, ná ktoreby práwo kto inſzy przewodźił, ma czynić z nim *pro deportatione citationum*, niſz wynidźie rok y ſześć niedźiel: á ieśliby o przewodźie práwnym nie wiedźiał, ma przyśiądz: *ſalvo tamen iure fœminei ſexús, & pupillorum, de præſcriptionibus ſancito. A.* 1588. *fol.* 467. *tit.* O znoſzeniu pozwow.

Pozwy do Inflant, pod dwiemá pieczęćiámi. *v. tit.* Inflánty.

Pozwy ná Seym *Coronationis, ſub titulo electi Regis*, pod pieczęćią Ziemską wychodźić máią. *w Oznáymieniu Krolá, ná Seymach Electionis id caveturs.*

PODWOIEWODZY.

POdwoiewodzowie ná Vrzędy ſwoie przysięgáć powinni, *in hanc iuramenti rotham: Ze ſprawiedliwie ſądźić, y wſzytkich rzeczy ſącunek y pomiar odprawowáć bede, y we wſzytkim Vrzedowi memu, podług opiſanego Prawá, bede doſyć czynił, nie máiąc względu áni ná Przyiáciela, gośćia y przychodniá, áni ná upominki, ktoreby ſprawiedliwemu ſacunkowi miały być przećiwne, reſpektuiąc.*

A. 1631. *fol.* 34. *tit.* O Podwoiewodzych.

O tymże, *cum hac declaratione*, iſz ná Querelách ábo Rokách Ziemskich, *ſub pœna privationis Officij, & quingentarum marcarum, in rotham iuramenti, iuxta Conſtitut.* 1631. przyśięgáć powinni. O co *forum* ná Trybunał, *inter cauſas Officij, ad inſtantiam cuiusvis*: ktorey winy połowicá Sądowi, á druga Stronie inſtiguiącey należeć ma. *A.* 1633. *fol.* 37. *tit.* O Podwoiewodzych.

Ciſz, *ſub eadem pœna & foro*, Vrzędow Grodzkich oraz z Woiewodzemi trzymáć nie máią: áni prywatnie *extra tempus in Conſtitutione deſcriptum*, w żadne táxy w dawáć ſię: áni pod czás Iármárkow ludźi kupieckich depáktowáć, áni więcey od kupcow nád trzy groſze od Táſzu ábo kramu wyćiągáć nie máią. *Ibid.*

Ciſz z Zydow ſpráwiedliwość, według Praw y Przywileiow, káżdemu czynić máią. *Ibid. v. tit.* Zydźi.

Ciſz ośiedli być máią w Woiewodztwie Podláskim. *A.* 1569. *fol.* 192. §. w Podláskiey.

Ale iuſz ták wſzędźie: z tą deklárácyą, że y Szláchtá być powinni. *A.* 1633. *fol.* 37. *itt.* O Podwoiewodzych.

Plura tit. Woiewodá. *tit.* Miáry. *tit.* Wagá. *tit.* Vſtáwá. á o Podláskim. *tit.* Ośiádłość.

Praktykańci. v. tit. Malecontenti.

PRAWA.

PRáwá obce, *ad interpretationem feudi*, nie máią być przypuſczáne, áni dobrá dźiedźiczne zá lenne poczytáne, tylko gdźie wyráźnie

ieſt, że ſą nádáne *iure feudali. A.* 1576. *f.* 255. §. Także obiecuiemy. *Idem ijsdem verbis. Ibid. fol.* 277. §. Także obiecuiemy.

Práwá dawności. *v. tit. Præſcriptia.*

Práwá wſzytkie Woiewodztwom, Kiiowskiemu, Wołyńskiemu y Brácłáwskiemu, ſtáre y nowe, także Przywileie, liſty, y wſzytkie zwyczáie ich, á miánowićie Przywileie ná Vniey, im nádáne, *in toto* ápprobowano, dekláruiąc, że nigdy ináczey wykładáne y rozumiáne być nie máią, iedno ták, iáko ſię w ártykułách ſwoich záwieráią. *A.* 1588. *fol.* 475. *tit.* Potwierdzenie Praw.

Tymże Woiewodztwom popráwę praw ich, gdy ią ná przyſzły Seym przyniosą, potwierdźić obiecano. *Ibid.*

PRÆSCRIPTIA.

PRæſcriptia, y *Fatalia, Interregni tempore*, począwſzy od dniá śmierći Krolewskiey, nikomu, *in progreſſibus iuris*, do ſpráwiedliwośći ſzkodźić nie máią. *Confœderat. Generalis Varſav. A.* 1573. *fol.* 209. §. *Inſcriptiones.*

Approbowano to, *& pro lege* poſtánowiono, z tą deklárácyą, iſz káżdy, *ſive actor, ſive reus*, ktory potrzebuie continuować *cauſam*, ma mieć fryſztu, y czáſu, od dniá Koronácyey Krolewskiey, rok. Co y o zapiſach Grodzkich nie przeniesionych rozumieć ſię ma. *A.* 1576. *fol.* 280. *tit. Præſcriptio ſeu Fatalia, ſub Interregno.*

O tymże, w Kápturzę Krákowskim, *ſub Interregno. A* 1586. *fol.* 403. §. Xiąg Ziemskich.

Declaratur Conſtitutio A. 1576. że ná wieczne czáſy, pod káżdym *Interregnum*, to práwo *de præſcriptione & fatalibus* śćiągáć ſię ma. *A.* 1588. *fol.* 480. *tit. De præſcriptione & fatalibus.*

Pomkniono *præſcriptionis curſum*, do dwu lat, od przeſzłey Conſtitutiey *A.* 1588. *pro una vice*, dla powietrza. *A.* 1589. *fol.* 526. *tit. Præſcriptio ſub Interregno.*

Herburt. fol. 333. *tit. Præſcriptio agendi pro capite, trium annorum eſt. & fol.* 334. *t. De eadem præſcriptione.*

Præſcriptio o głowę ma iść wedle Státutu. *A.* 1550. *fol.* 4. §. A iſz ſię.

Od Intromiſſiey zápiſaney w Aktách Ziemskich *præſcriptio* bierze początek y moc. *A.* 1576. *fol.* 305. *tit.* O w wiązániu.

Præſcriptione non obſtante, Bona nullo iure adempta mogą być u Krolá dochodzone. *A.* 1581. *fol.* 373. *tit. De bonis. v. tit.* Dobrá.

Præſcriptio w Mázowieckim Woiewodztwie nie idźie nigdy *Terreſtris* ná dobrách, o głowę, áni o rány, áni w przezyskách iakichkolwiek, ábo w zakładźie, ábo w winách sądowych, ábo w długu záręczonym, z dekretu, lub dobrowolnie puſczonych. Ale kiedykolwiek dźiedźic Dobr onych chce pomięnione ćiężary znieść, y pieniądze odłoży Poſſeſſorowi, powinien tenże Poſſeſſor one wźiąć y z poſſeſſiey dobr owych dźiedźicowi właſnemu, ábo Prá-

wo od

wo od niego máiącemu uſtąpić, y owe prætenſie kaſſować, byle tylko tákiey poſſeſſiey, w Artykułách Ziemskich, ábo ktorychkolwiek innych, y liſtách woźnych, *nota* iáka *authentcia* pewna byłá. *Except. Maſow. A.* 1576. *fol.* 306. *tit.* O Præſcripcyey.

Ani ná dobrách w poſágu puſczonych idźie ; Ale záwſze bliżſzy ábo Práwo od nich máiący, poſag zápłáćiwſzy Sioſtrom, ábo ich Potomkom, mogą te dobra wykupić, y od wſzelkiego zapiſu, ktoryby iedno poſagowe imię ábo wzmiánkę miał, y záwierał w ſobie, uwolnić. A ieſliby ſummá poſagowa nie byłá ſpeciſikowáwána ; ma być poſag oddány, iáko Sąd ziemski oſzácuie· *Ibid.*

Y w Koronie, ná dobrách w poſagu ábo w przezyskách puſczonych, y widerkauffē zápiſanych, *præſcripti etiã longiſſimi temporis* nie idźie, ále záwżdy tákie dobrá ſą ná skupie. *A.* 1588. *fol.* 461. *tit.* Ná Dobrách poſażnych.

Præſcriptio o krzywdy wſzelákie y ſzkody, y gwałty poſpolite, trzy látá. A *criminalibus actionibus*, y *recenti crimini*, rok y ſześć niedźiel. A ieſliby kto *in cauſis criminalibus infra annum* nie czynił; tedy *non criminaliter*, lecz *ciuiliter*, czynić *in Iure Terreſtri* wolno mu będźie. *Except. Maſow. A.* 1576. *fol.* 306. *tit.* O Præſcripcyey.

Po tym, ták o rány, iáko y o głowę, præſcripcya w Koronie trzy látá. *A.* 1588. *fol.* 462. *tit.* O ránách.

Præſcripcya dźiedźictwá ábo zaſtáwy, w Woiewodztwie Mázowieckim, nie ma iść, kiedy kto ná dobrá nowym práwem ábo tytułem nábyte, nie ma Intromiſſiey w Księgách Ziemskich wpiſaney *ab A.* 1531. choćby te dobrá dźierżał y używał ich. Ale záwżdy mogą być, przez bliskie, ták iákoby były zaſtáwne, wykupione. *Except. Maſow. A.* 1576. *fol.* 305. *tit.* O w wiązániu.

Præſcripcya o Poddáne. *v. tit.* Poddáni.

Præſcripcya Duchownym, *ratione proventuum, & utilitatum, ex Beneficiis illorum, provenientium*, lat dźieśięc. *A.* 1607. *fol.* 835. *tit.* o Præſcripcyách.

Ratione záś dobr Duchownych, y ſum Kośćiołom y Ołtarzom fundowánych, ábo zápiſanych, ktore ſię do gruntu wiążą, *ad Compoſitionem inter Statũs, ſuſpenſa. Ibid.*

Præſcriptione nõ obſtante, może ſię nagrody upominać, komu z dźiału, przez exekucyą, co odeſzło. *v. tit.* Exekucya.

Præſcripcya dobr Szlácheckich nieruchomych, *contra Eccleſiã annorum ſexaginta, ante litem inchoatam*, służyć ma : *exceptâ* iednak *renuntiatione præſcriptioni per inſcriptionem factâ. exceptis item fundis Eccleſiæ adiacentibus, vulgò* Poświątne *nuncupatis, cum ipſis Eccleſijs. A.* 1633. *fol.* 26. *tit.* O Præſcripcyey. Toſz Práwo służy y W. X. Lit. *A.* 1635. *fol.* 12. *tit.* O Dawności.

Declaratur Conſtitutio A. 1633. że *non ad futurum tantum*, ále y *ad*

præterita, ściągáć ſię ma *præſcriptio*, *ratione bonorum immobilium*, *exceptis* kiedy wákowáły Kościoły, *ob ſuppreſſionem fundationum* onych. O co ákcya być nie ma *ſine documento ſpeciali* intentowána. A kiedy w ktorey ſpráwie *ratione Decimarum* Dekret *compoſiti Iudicij*, lub *compoſitio & approbatio Loci ordinarij* zaydźie; tedy iuſz *nulla ratione* wzruſzona być nie ma. *A.* 1638. *fol.* 12. *tit. Declaratio.*

Po tym W. X Litewskiemu tę deklárácyą do przyſzłego Seymu, bez dálſzych dilácyi odłożono, *ſuſpenſis actionibus*, *in quocunq; Iudicio agitatis*, ták iako w Koronie. *A.* 1647. *fol.* 24. *tit.* O Præſcripcyách W. X. Lit.

Præſcripcyey w pewnych ſpráwách Ziemie Dobrzyńskiey oſtrzeżenie. *A.* 1589. *fol.* 525. *tit.* Præskripcya.

Præſcriptio & fatalia, w ſpráwách *privatorum*, przeciwko Máximiliániſtom, ktorzy w zátrzymániu byli, iść nie miáłá: *Exceptis hiis*, ktorzy ábo poimáni nie byli, ábo z więźienia ziáchali. *Ibid. fol.* 512. *tit.* Adhærentowie Arcyxiążęćiá Máximiliáná.

W Woiewodztwie Czerniechowskim *præſcriptio* táka poſtanowiona. Iſz grunty, láſy, y dobrá te, ktore były *in poſſeſſione* Obywátelow, przed ordynácyą Woiewodztwa Czerniechow. od Stároſtow nie máią być wzruſzáne, áni do Zamkow Krolewskich przywłaſczane, *ſub pœna mille marc. Parti & Iudicio per medium dividenda.* A co ſię tknie differentiy gránicznych; do tych náznáczono Commiſſarzow, przy Podkomorzych támecznych. Ktorych dekretowi kroby ſię ſprzećiwiał; ná Trybunale Lubelskim, *inter cauſas conſervatas*, *reſpondebit. A.* 1638. *fol.* 32. *tit.* Præſcripcya.

Præſcripcya dobr Szlácheckich w Podlásiu, od Incorporátiey, do tego czáſu, bez żadney wątpliwośći, *ſalvis litis pendentiis* ná Seymie. *Ibid. fol.* 52. *tit.* Præſcripcya. *v. tit.* Dobrá. *tit.* Exekucya.

Præſcripcya w Prusiech. Praw ſtráconych, *ad Acta authentica* nie podanych. *v. tit. Acta.*

Fatalia tàm Actori, quàm Reo, nie tylko *Proceſſibus & Decretis iure ſancitis*, ále áni piſmom roborowánym, ktore w ſobie *deciſiones compromiſſoriales liberè*, *per partes contrahentes*, *impoſitas* zámykáią, *officere* nie máią, owſzem *ſuum vigorem*, áſz do czáſu w Kapturze ſpecifikowánego, mieć powinne. *w Confœderátiách generálnych Interregnorum. A.* 1632. 1648. 1668. 1674. §. *Fatalia.*

Præſcriptione non obſtante, mogł káżdy, po Szwedzkiey woynie, ápellácye w ſpráwách, ták *ratione fundi*, iáko y *ratione* inſzych wſzelákich prætenſiy, do Trybunału wyſzłe przypozwáć, y inſzą ápellácyą wytoczyć. *A.* 1658. *fol.* 24. *tit.* §. *Minorennes* záś.

Præſcripcya żadna *& fatalia iuris* iść nie máią, Obywátelom Woiewodztw, Kiiowskiego, Brácławskiego, Wołyńskiego, y Czerniechowskie-

chowskie-

chowskiego, ktorzy *tempore exſilij ſui*, od rożnych oſob, w rożnych mieyſcách, *iniuriati* byli. *A.* 1661. *fol.* 31. *tit. Securitas honorum & honorum.*

Pretia rerum. v. tit. Vſtáwá.

Præſencye Mázowieckie. v. tit. Sądy.

PROBOSTWA.

PRoboſtwo Miechowskie, I. M. X. Iákubowi Zádźikowi przy Biskupſtwie Chełmińskim y Pieczęći wielkiey Koronney, *reſpectu* zepſowánego y ſpuſtoſzonego tegoſz Biskupſtwá, y nieproportionálney *dignitati* iego intraty, trzymáć pozwolono, wáruiąc że to iść nie ma ná potym *in ſequelam*. *A.* 1633. *fol.* 20. *tit. Conſens.*

I. M. X, Andrzeiá Olſzowskiego Biskupá Chełmińskiego Podkánclerzego Koronnego opátrzyć Proboſtwem y Opáctwem obiecano, *cum hac præcautione*, że to *pro incompatibili* nie ma być rozumiano, áni *in ſequelam trahi*. *A.* 1667. *fol.* 15. *tit.* Opátrzenie.

Proboſtwá Zakonne chodźić nie máią z Biskupſtwy. *v. tit.* Biskupi.

Proboſtwá Vchánskiego wieś Wolicá libertowána. *v. tit.* Libertácya.

Tákże Proboſtwá Stobnickiego folwárki. *v. tit.* Libertácya.

Do Proboſtwá Stobnickiego, dom pewny z plácem w Mieśćie Stobnicy, przy Párkánie Kośćiołá Stobnickiego leżący, przed tym do Woytoſtwá Stobnickiego należący, zá pozwoleniem Vr. Marćiná Michała Dębickiego Podkomorzego Sędomirskiego, Dźierżawcy *ad præſens* Woytoſtwá tego, wiecznemi czáſy inkorporowano, *& immunitati Eccleſiaſticæ* przypiſano. *A.* 1678. *fol.* 40. *tit.* Inkorporácya Domu.

Proboſtwo Chockie od wſzelkich áſſignácyi Zołnierskich y ſtánowisk uwolniono wiecznemi czáſy. *A.* 1667. *fol.* 42. *tit.* Vwolnienie Proboſtwá.

Proboſtwá Kalinoskiego Wśi Káwęczyńká Przywiley. *v. tit.* Przywileie.

Proboſtwu Gieránowskiemu ſummá *in vim* dźieśięćiny z Dźierżáwy Gieránowskiey y Lipniskiey. *v.* Artyleria W. X. Lit.

Proboſtwo Hrubieſzowskie *collationis Regiæ*, do Káthedry Kośćiołá Chełmskiego inkorporowano, y wiecznemi czáſy, *ad bona Menſæ*, Prałatom y Kánonikom przy tym Kośćiele zoſtáiącym dano, y przez Commiſſarze z Káncellárieу Koronney náznáczone, *in realem poſſeſſionem* oddáć one, *cum omni iure regio* pozwolono. *A.* 1676. *fol.* 56. *tit.* Proboſtwo Hrubieſzowskie.

Záſzły o to po tym controverſie, tákże y o Proboſtwo Grábowieckie, ktore w Reces do drugiego Seymu odłożono. *A.* 1678. *fol.* 25. *tit.* Proboſtwo.

Proboſtwo *aliàs* Infulatę Olycką, *ad normam* Zamoyskiey y Łuckiey Infulaty, przy Tariffie zwyczáyney *Collegiatarum Eccleſiarum* zachowano, y Proces wſzelki *cum Lucris* w tey ſprawie otrzymány z káſſowano. *A.* 1677. *fol.* 13. *tit.* Deklárácya Infulaty Olyckiey.

Do Proboſtwá Wſchowskiego, *ex quo* Infulatá być ma, y Káplánow *numerus augeri* muśi, inkorporowano Plebánią *Collationis regiæ*, ná Przyczynie wsi, Miaſtu Wſchowie należącey. *Ibid. fol.* 36. *tit.* Plebánia Przyczyńska.

Proboſtwá y Mánſionáriey fundácyą w Záźimiu wśi dźiedźiczney Vr. Alexándrá Zaleskiego Referendarzá Koronnego ápprobowano, według Przywileiu od Krolá Władyſłáwá IV. ktorym Plebánia we wśi Krolewskiey Glinie, tymże Manſionarzom inkorporowána ieſt. *A.* 1649. *fol.* 12. *tit.* Approbácya.

Tákże Proboſtwá y Szpitalá w Kraſnym w dobrách I. M P. Ianá Káźimierzá Krasińskiego Podskárbiego W. Koronnego fundácyą przez niegoſz uczynioną ápprobowano. *A.* 1667. *fol.* 39. *tit.* Approbatia.

Ná Proboſczá, y piąći Præbendarzow, *pro Capella S. Crucis* Kośćioła Farnego Piotrkowskiego, funduſz od X. Marćina Mieliborskiego *uczyniony* approbowano, *& iuribus ac immunitatibus Eccleſiaſticis in toto* inkorporowano. *A.* 1658. *fol.* 47. *tit.* Libertácya.

PROCES.

PRoceſſowi, *in quovis puncto, male obtentum* może być zádawáne, nie czyniąc o to oſobney ákcyey: á w tákiey mierze ma być wolna ápellácya ná Trybunał. *A.* 1588. *fol.* 468. *tit.* O Relaxácyey.

Proceſſu práwnego Mázowieckiego ukrocenie y opiſanie, Czerska y Wárſzáwska Ziemiá, ktore go przed tym nie przyięły, teraz przyimuią. *A.* 1567. *fol.* 135. *tit.* Vkrocenie.

Proces tegoſz Woiewodztwá Mázowieckiego, *in cauſis termini faciendi. v. tit.* Licowny rok.

Proces przećiwko Máximiliániſtom: winy, ſądy, y exekucya. (*v. tit. Crimina.*) *A.* 1588. *fol.* 472.

Proceſſy ná Obywátelách Woiewodztw Nowogrodzkiego y Mińskiego, pod czás w tárgnienia Kozakow otrzymáne, ná Trybunale *abrogabuntur. &c. A.* 1596. *fol.* 684. *tit.* Wárunek Woiewodztw.

Proceſſy, o nie wydawánie Poborow, *A.* 1598. nie zgodnie uchwalonych, zkáſſowano. *A.* 1601. *fol.* 737. *tit.* Znieśienie.

Proces od Sebáſtyáná Chmielowskiego, ná Vr. Stánisłáwie Wárſzyckim Káſztellanie Wárſzáwskim, pod ten czás, gdy był w Poſelſtwie u Cárá Moskiewskiego, o nie wydánie pewnego poddánego, otrzymány zkáſſowano, y ſpráwę *in integrum wrocono. A.* 1607. *fol.* 852. *tit.* Znieśienie.

Proces o zbiegłe chłopy, sługi. *v. tit.* Poddáni. *& tit.* Roki.

O zbiegłe chłopy Ziemie Hálickiey. *v. tit.* Roki.

Proces Swoſzowskiego, dla cenſury, do druku dáć pozwolono. *A.* 1611. *fol.* 2. *tit.* Skrocenie.

Potym znieśiony. *A.* 1613. *fol.* 34. *tit.* Proces.

Proces rozgrániczenia Obywátelom Woiewodztw Ruskiego, Podolskiego, Bełskiego, Wołyńskiego. *v. tit.* Gránice.

Proceſſy wſzytkie o ſtáwienie poddánych, tákże *ratione* náiázdow, zabóiow, ſzkod, pod czás woyny Kozáckiey, poczynionych, w Woiewodztwách, Kiiowskim, Wołyńskim, Bracłáwskim, Czerniechowskim, z káſſowano *w Commiſſiey Hádyackiey.* *A.* 1659. *fol.* 53. §. Aby *occaſione litium.*

Proces, przy zapłáćie woyſku, z żołnierzámi, iáki był poſtánowiony, *vide A.* 1591. *fol.* 606. *tit.* Aſſekurácya.

Proces opiſany, iáko ſię Senatorom y Posłom Ziemskim, tákże Cómiſſarzom y Deputatom, o exceſſa y *crimina* ſprawić trzebá. *v. tit.* Senator.

Proceſſu znoſżenie, gdyby go kto przewiodł ná dobrách, *inſcio poſſeſſore* dobr tychże. *v. tit.* Pozwy.

PROKVRATOR.

PRokuratorowie w Litwie, ná elećtiey Deputáckiey, do Trybunału obieráni być máią, záśiadáć iednák nie mogą. *A.* 1601. *fol.* 758. §. A ná Elećtiey.

Ná Prokuratory álbo *Patronos Cauſarum*, oſobliwie w Trybunale Koronnym báwiących ſię, ktorzy *per crudas citationes, omiſſâ competenti iuriſdictione*, Szláchtę dobrze oſiádłą, do regeſtrow nie należytych, *per ſpeciem violatæ ſecuritatis, convulſionis Decretorum Tribunalitiorum, vel arianiſmi* evocant, y Principałom ſwoim do tego rády dodawáią, *panim quingentarum marcarum Polonicalium cum ſeſſione turris per duodecim hebdomadas*, záłożono. *A.* 1678. *fol.* 27. *tit.* O Prokuratorách.

Producta zapiſow áktykowanych. v. tit. Zapiſy.

Prowiánt. v. tit. Woyſko.

PVSTYNIE.

DO Podola y Ruśi náznáczeni Rewizorowie, áby Puſtynie, poki máią być rozdawáne wiecznośćią ábo Lennem, dla oſiadánia onych, z rewidowáli. *A.* 1567. *fol.* 133. *tit.* Kráie Podolskie y Ruskie.

Po tym Luſtratorom, y w Ziemiách wſzytkich Podláskich, Wołyńskich, y Kiiowskich, toſż uczynić zlecono. *A.* 1569. *fol.* 188. §. Dáięmy teſz.

Znowu

Znowu Commiſſarze ná toſz náznaczeni do Ruśi y Podola, *cum ſecuritate* Rewizorow y Luſtratorow. *A.* 1576. *fol.* 291. *tit.* O Commiſſarzách.

Y znowu. *A.* 1589. *fol.* 524. *tit.* Rewizya:

Y znowu. *A.* 1598. *fol.* 690. *tit.* Commiſſarze.

Y znowu *cum interpoſitione* ná Rewizory *pœnæ centum marcarum in Iudicio Tribunalis Regni inter cauſas officij peremptorie, ad inſtantiam cuiuſvis, repetendæ*, gdyby nie z rewidowáli, y ná Seym blisko przyſzły tego nie donieśli, ábo ná piśmie nie podáli. *A.* 1601. *fol.* 742 *tit.* Rewizorowie do oznáczenia mieyſc puſtych.

Puſtynie zá Białą Cerkwią, áby Krol rozdawáć mogł ná wieczność oſobom Szláchęckiego Stanu, Rzeczypoſp. zásłużonym, pozwolono: iákoſz záraz Báryſzpol. y inſze rozdał. *A.* 1590. *fol.* 588. *tit.* Dánina Puſtyń. *v. tit.* Dobrá.

Puſcze. v. tit. Laſy. tit. Commiſſie.

Przemytá. v. tit. Myto.

Przyczyná. v. tit. Rány.

Przypozwy. v. tit. Pozwy.

PRZYSIĘGA.

PRzyſięgę ná Clech, Stan Rycerski, y Duchowny, przy wołách źimowánych, y Powołowſczyźnie, przez ſię, ábo Fáktory ſwoie, czynić powinni, ták iáko ná Cle wodnym záchowywa ſię. *A.* 1550. *fol.* 3. §. Ponieważ Stan.

Celnicy y Mytnicy ábo ich Piſarze niezwyczáyney niepowinni wyćiągáć przyśięgi, iedno tylko iáko Státut uczy: to ieſt, iſz to zboże ieſt iego właſney creſcentiey, á nie przekupne: ábo iſz te woły ſwoieni zbożem wychował. Toſz ſię ma rozumieć y o Leśnych towárách. *A.* 1567. *fol.* 281. *tit.* O Przyśiędze.

Herburt. fol. 167 *tit. Factor.* Przyśięgá nie ma być inákſza czyniona, iedno iáka ieſt opiſaná *Statuto Alexandri Petricoviæ. A.* 1504. okrom Cłá pogránicznego, ktorego przyśięgá ná gránicy, wedle Práwá y zwyczáiu, záchowána być ma. A ktoby od kogo cło niesłuſznie brał, ábo przyśięgę

Herburt. fol. 489. *& ſequ.* inákſzą, ániżeli ieſt w pomienionym Alexándrowym Státućie opiſaná, wyćiągał, ábo kogo do iterowánia iey, gdy raz przed Vrzędem uczyniona będźie, przywodźił; ma być karan winą ſta grzywien *citatus coram quovis officio vel Iudicio, iuxta Conſtitutionem Sigiſmundi Regis Anni Milleſimi quingenteſimi trigeſimi octavi. A.* 1578. *fol.* 333. *tit.* O Clech.

Plura tit. Cło. *& tit.* Myto.

Przyśięgá Krolewska. *v. tit.* Krol.

Ná Koronácyey Krolá Zygmuntá Trzećiego, wſzyſcy oboiego ſtanu, Duchownego y Swieckiego, (*exceptu Epiſcopis & Palatinis*, do ktorych Sekretarze deputowáni będą) *Dignitarii & Officiales*,

ciales, Stároſtowie Sądowi, y Dźierżawcy dobr Krolewskich, powinni od publikácyey ninieyſzego poſtánowienia, do niedźiel czterech náydáley, wiárę y posłuſzeńſtwo ſwe oddáć, y przyśiądz w Grodźie przyległym ſwym: á w Prusiech przed Woiewodámi: (przychodząc *non in maiori comitatu*, iedno ſamo wtor, bez wſzelákiey ſtrzelby) *coram actis authenticis*, w te słowá. *Ja N. przyśiegam Pánu Bogu wſzechmogącemu, iż wiernym chce być, y poſłuſzeńſtwo, wedle Práwá, oddawáć, Naiáśnieyſzemu Pánu Zygmuntowi Trzećiemu, Krolowi Polſkiemu, Wielkiemu Xiążęciu Lit. y chcę we wſzem doſtoieńſtwa Máieſtatu y oſoby I. K. M. tákże beſpieczeńſtwá, iáko wiernemu poddánemu należy, przeſtrzegáć: ták mi Boże pomoż, y iego Swieta Ewángelia.* Ktorą przyśięgę będą powinni uczynić káżdy z nich, *ſub pœna, de expeditione bellica, ſancita*, y ſtráceniem Vrzędu y Dźierżaw: okrom tych, ktorzy *extra Regnum*, y ná służbách Krolewskich, ábo Rzeczypoſp. zoſtáią, po wroceniu ſię iednák do Korony, ábo ziáchawſzy ſię z służby, we dwie niedźieli máią toſz uczynić, oprocz Senatorow, Stároſtow, y Vrzędnikow Ziemskich, y Dźierżawcow, ná tey Koronácyey będących. A gdźieby Grod Powiátowy dla iákiey przyczyny nie był wolny; tedy przyśięgę káżdy z nich, *in vicinori* powinien uczynić: á od tákowych przyśiąg extráktow, Piſarze Grodzcy nie máią nic wyćiągáć, y owſzem dármo wydawáć: A ktoby ſię kolwiek táki ználazł, ktoryby poſtánowienie to ninieyſze iákimkolwiek ſpoſobem ábo práktyką, ná Seymikách, ábo inſzych mieyſcách tárgáć chćiał; podlegáć ma pod winy, Proces, y exekucyą, *ſub titulo crimina*, opiſane. *A.* 1588. *fol.* 473. §. A iſz pod tęn.

Przyśięgá Hetmáńska. *tit.* Hetman.

Przyśięgá Podkomorzego. *tit.* Podkomorzy.

Przyśięgá Poborce. *tit.* Podatki.

Przyśięgá nowych Indigenow. *tit.* Szláchćic.

Przyśięgá Vrzędnikow Ziemskich, Podkomorzego, Sędźiego, Podſędká, y Piſarzá, może być odpráwiona, *in abſentia Palatini & Caſtellani*, przed Vrzędnikámi Ziemskiemi, ná Rokách Ziemskich, ábo leżeniu Kśiąg ſądowych onego Woiewodztwá y Ziemie. *A.* 1598. *fol.* 692. *tit.* O Przyśięgách.

Przyśięgá Márſzałkow Trybunálskich. *v. tit.* Trybunał.

Przyśięgá Stároſtow w Inflánćiech. *v. tit.* Inflánty.

Ktoby przyśiągł y z świádkámi, że ná tym gruncie ſzkody, o ktorą ieſt pozwány, nie uczynił: á własności gruntu nie állegował; tráći on grunt, *In Except. Maſo v. A.* 1576. *fol.* 303. *tit.* O odpopowiedźi. *v. tit.* Spráwy.

Przyśięgá PP. Senatorow y Deputatow Kołá Rycerskiego ná Sądy, y przyimowánie Recognitiy, pod czás Elekcyey. *Ja N. przyśie-*

gu Pánu Bogu, iſs ſprawiedliwie, wedle Páná Bogá, Práwá piſanego, ſłuſności, y kontrowerſyi Stron, ſądźić, y rekognicye przyimować bede; ná bogátego, y ná ubogiego, przyiáćielá, y nieprzyiáćielá, obywatelá, y przychodniá, żadnego względu nie máiąc, y áni ná przyiażń, áni ná podarki, áni ná przegrożki, pátrzáć y dbáć nie bede: ále w ſądzeniu ſamego Páná Bogá, práwá podánego, ſłuſności, kontrowerſyi ſtron, rekognicyi, y w tym wſzytkim ſumnienia mego, rozſądku, náśladowáć y ſłuchać bede, y inſze ſprawy mnie należące, wiernie, y wedle możności moiey, czynić bede: práktykowánia teſs żadnych kauz, z nikim czynić nie mam, áni przeſtrogi, áni rády dawáć, áni podárkow brác nie bede. A iżem ſie teſs o to nie ſtárał, ábym był ná te ſądy obran; taiemnie teſs Sądu tego obiáwiać nikomu nie bede. Ták mi Pánie Boże pomoż, y Krzyż S. Páná Chryſtuſow. Ná Seymách Elect. A. 1632. 1648. 1668. 1674. tit. Przyśięgá.

Przyśięgá PP. Márſzałkow. Ja N. przyśiegam Pánu Bogu, iſs ſprawiedliwie, ſine ullo perſonarum reſpectu, według przyśiegi ná Vrząd moy Márſzałkowſki, Regi, Regnoq; uczynioney, ſądźić bede, ſpraw żadnych do ſądu tego przychodzących práktykować, àni rády, áni przeſtrogi dawáć nie bede; Secreta quoq; Iudicij præſentis non revelabo. Sic me Deus adiuvet & ſancta Crux Chriſti. Ibid.

Przyśięgá Directorá Kołá Rycerskiego, ná Seymách Electionus. A. 1668 & 1674. iáka była? vide in Conſtit.

Przyśięgá Stanu Rycerskiego, ná elekcyey Krolá I. M. Michałá. vide tit. Elekcya.

Przyśięgá Krolá Ianá Káźimierzá, ná poſtánowienie z Hetmánem y woyskiem Zaporowskim, przez Commiſſarze tegoż Krolá y Rzeczypoſp. uczynione, y ná tym Seymie potwierdzone. A. 1659. fol. 60. tit. Przyśięgá.

Tákże X. Arcybiskupá Gnieźnińskiego. X. Biskupá Wileńskiego. PP. Hetmánow Koronnych, y W. X. Lit. PP. Pieczętarzow Koronnych, y W. X. Lit. Vr. Márſzałká Izby Poſelskiey. Posłow W. X. Ruśkiego, y woysk Zaporowskich. Ibid. fol. 61.

Przyśięgá Vr. Márſzałká Poſelskiego, y Vr. Deputatow do Conſtitutiy Seymu Grodźińskiego. A. 1678. v. tit. Seym.

Przyśięgę ná ſpuſczenie własnego zboża, obywátelom Woiewodztwá Brzeskiego, dość wykonáć w Grodźie Mielnickiem. v. tit. Podatki.

Przyśięgi Sędźiego y Piſarzá Márſzałkowskich. v. tit, Márſzałek.

Herburt. fol. 249. in fine. Przyśięga świádkow w Criminałách. v. tit. Swiádkowie.

Przyśięgi ná Seymie, ábo przed Krolem skazáne, do Powiátu odſyłáne być máią: chyba iſz tám kto będźie chćiał przyśiąc. A. 1557. fol. 10. §. Przyśięgi.

Po tym poſtánowiono, iſz przyśięgi z Dekretow nákazáne, lub ná

Sey-

Seymie, lub w Powiátách, dokąd odesłáne będą, *in facie* zupełnego Sądu Ziemskiego, wykonáne być máią skutecznie. A Sąd Zięski, *ſub pæna Fiſci, inter cauſas Officij, per quem vis vindicanda*, w Trybunale odpuſczenia *pro præſtito iuramento* przyimować y piſać nie będźie. Aktorowie teſz, żadnym ſpoſobem przyſięgi raz nákazáney, pozwánemu zwłoczyć nie mogą. *A.* 1641. *fol.* 8. §. A iſz ſię teſz.

PRZYWILEIE.

PRzywileie poſlednieyſze, *in præiudicium* pierwſzych, z Káncellárieу wydáne, żadney wagi mieć nie máią. Ktora Conſtitucya W. X. Lit. służyć ma. *A.* 1613. *fol.* 10. *tit.* Przywileie ná Przywileie.

Przywileie Koronne, á miánowićie Przywiley Krolá Alexándrá, ktorych nimáſz w Státućie, á potrzebne ználázłyby ſię być Rzeczypoſp. áby były włożone, Woiewodztwo Sendomirskie ſtárać ſię będźie ná przyſzłey Elekcyey. *Ná ziezaźie okazowania ſwego pod Pokrzywnicą, ſub Interregno.* *A.* 1587. *fol.* 425. §. Wiedząc teſz o tym.

Przywiley Krolá Alexándrá o Vniey W. X. Lit. z Koroną w Receſsie Wárſzáwskim. *A.* 1564. *fol.* 53. *In Nomine Domini.*

Przywiley oſtátni o teyże Vniey. *A.* 1569. *fol.* 170. O Xięſtwie.

Przywiley *Incorporationis* Xięſtw Oświęćimskiego y Zatorskiego, do Korony. *A.* 1563. *fol.* 62. O Xięſtwie.

Drugi, ktorym pierwſzy *declaratur*. *A.* 1564. *fol.* 66.

Przywiley przywrocenia Ziemie Podláskiey, do Korony. *A.* 1569. *fol.* 149. *tit.* O Ziemi Podláskiey.

Po tym *confirmatur & declaratur*. *A.* 1588. *fol.* 479. *tit.* Podnieśienie Pozwow.

Znowu *confirmatur*. *A.* 1607. *fol.* 848. *tit.* O Przywileiu Podláskim. *v. tit.* Dobrá.

Znowu *cum declarationibus Conſtit.* *A.* 1588. & 1607. *approbatur.* *A.* 1633. *fol.* 42. *tit. Confirmatio.*

Znowu o Przywileiu tym, y o záwárćiu executiy, Conſtitutie wſzytkie reáſſumowano, *exceptis litis pendentiis.* *A.* 1647. *fol.* 19. *tit.* Zámknienie exekucyi.

Przywileiow w Prusiech ſtráconych wárunek. *v. tit. Acta.*

Przywiley przywrocenia Ziemie Wołyńſkiey do Korony. *A.* 1569. *fol.* 155. *tit.* O Ziemi Wołyńskiey.

Przywiley przywrocenia Xięſtwá Kiiowskiego, do Korony. *Ibid. tit.* O Xięſtwie Kiiowskim.

Tych wſzytkich Przywileiow punktá ſą reſolwowáne, in hoc Libro.

Przywiley wolności, nowemu Miáſtu ná gránicy Wołoskiey, w Woiewodztwie Podolskim leżącemu, od Krolá dány, *approbatur.* *A.* 1607. *fol.* 859. *tit.* O wolności.

Przywileie o woléy Krola electiey y inſzych wolnoſćiách, od ſtárych Krolow dáne, przez Krolá Zygmuntá Trzećiego *approbantur*, y nowy dany. *A.* 1607. *fol.* 829 §. Napierwey.

Tenże Przywiley w Grodách Koronnych, y w W. X. Lit. iáko oboieniu narodowi, *ex æquo* służący, áktykować pozwolono. *A.* 1609. *fol.* 889. O wárunku wolney electiey.

Roskazano Vrzędnikom Kancellaryey Krolewskiey, áby go do Grodow podali. *A.* 1613. *fol.* 10. *tit.* Przywiley wolney electiey. Podány ieſt, *in volumen Conſtitution. A.* 1631. *tit. Diploma.*

Przywileie W. X. Lit. máią być w Skárbie zrewidowáne. *A.* 1607. *fol.* 861. *tit.* O Metrykach W. X. Lit.

Teſz Inſtigatorowi W. X. Lit. ná przyſzłym Seymie windikowáć kazano. *v. tit.* Metryká.

Przywileie ná dobrá Szlácheckie w Woiewodztwie Brácłáwskim leżące, z Káncellaricy Koronney wydane zniesiono, y wárowano, że ſię to dźiać *in poſterum* nie będźie, ale Szlachtá Dobr ſwoich dźiedźicznych, wedle Praw y Przywileiow ná Vniey, w Roku 1569. dánych, ſpokoynie wieczniemi czaſy záżywáć máią. *A.* 1611. *fol.* 30. *tit.* Znieśienie Commiſſiey.

Przywileie Ziemie Wieluńskiey od Krolow Polskich nádáne *in Volumen Legum*, przy Conſtitutiach, do druku maią być podáne. *A.* 1613. *fol.* 23. *tit.* O Przywileiach.

O tymże. *A.* 1616. *fol.* 19. *tit.* O Przywileiách Ziemie Wieluńskiey.

Przywiley Xiążętom Pruskim *ſuper Feudum* dány. *v. tit.* Xięſtwo Pruskie.

Przywileie ná Dobrá dźiedźiczne zá Krolewskie rozumiáne w Woiewodztwách, Ruskim, Podolskim, Podláskim. *v. tit.* Woiewodztwá.

Przywileie *in ſolidum* támże. *v. tit.* Dobrá.

Przywileie *in ſolidum* w Woiewodztwie Kiiowskim. *v. ide ibidem.*

Przywileie ná Stároſtwá Vkráinne *declarantur. v. ibid.*

Przywiley iákiś przez Iunga Szkotá otrzymány zkaſſowano. A tákowych ná potym *ſub nullitate Privilegiorum*, nie ma Káncellarya wydawáć. *A.* 1607. *fol.* 839. *tit.* O Przywileiu Iungowym.

Przywiley Vr. Iánuſzowi Eperieſzowi od Krolá Zygmuntá III. *A.* 1601 dány onemuſz y potomſtwu iego *approbatur. Ibid. fol.* 859. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Przywiley Szlachet. Wáwrzyńcowi Iuſtymontemu od Krolá Zygmuntá III. *A.* 1589. dány, tákże *approbatur. A.* 1611. *fol.* 36. *tit* Approbácya.

Przywiley Vr. Iákubowi Bránickiemu Podſtolemu Lubelskiemu ná zalewek ſtáwu iego Sieniáńskiego, &c. zá uznániem Rewizorow z Seymu zesłánych, ápprobowano. *A.* 1616. *fol.* 33. *tit.* Vtwierdzenie zalewku.

Przy-

Przywiley Sáwie Greczynowi Mieſczáninowi Lwowskiemu, y potomſtwu iego, od Krolá Zygmuntá Auguſtá. *A.* 1569. dány, *in toto approbatur. Ibid. fol.* 35. *tit.* Approbacya Przywileiu.

Przywiley Vr. Ianowi Rudnickiemu, ná przydánie ſzáble, do herbu iego ſtarego ſtrzemieniá, od Krolá Zygmuntá III. dány, *approbatur. Ibid.*

Przywileie w Roku 1552. od Krolá Zygmuntá Auguſtá ná kupno wieczyſte, kámienice, w Wilnie, ná ulicy Niemieckiey, leżącey, I. M. P. Stánisłáwowi Piotrowicowi Kiſzce Woiewodźie Witepskiemu, y Annie Rádźiwiłownie Małżonkom dány, *in toto*, wiecznemi czáſy, ſucceſſorom ich *approbatur. A.* 1633 *fol.* 61. *tit.* Vtwierdzenie.

Przywiley od Krolá Zygmuntá III. I.M.P. niegdy Demetrowi Cháłeckiemu Podskárbiemu W. X. Lit. y Małżonce iego ná kupno wieczyſte w Grodnie, Dworu y plácu, ná Podolu, z niektoremi domkámi nád rzeką Niemnem dány, ſucceſſorom y *futuris bonorum poſſeſſoribus, in toto approbatur. A.* 1641. *fol.* 30. *tit.* Confirmácya Przywileiu.

Przywiley ná zamiánę ſześćiu włok Krolewskich zá ſześć włok OO. Fránciſzkánow Conventu Pińskiego we wśi Koſzowicách, od Krolá Ianá Káźimierzá, tymże Fránciſzkánom dány, *in toto* ápprobowano. *A.* 1647. *fol.* 25. *tit.* Confirmácya.

Przywiley, ná wolną electią Woiewody Polockiego, Woiewodztwu tęmuſz ápprobowáno. *A.* 1647. *fol.* 37. *tit.* Approbácya.

Przywiley Szláchet. Ianowi Dźiáhilewiczowi ná cautią w zgłędem mięſzkánia w Polocku. *Ibid.*

Przywileie dwá, ieden ná Indygenat, drugi ná nobilitátią, obádwá ręką Krolewską, y I.M.X. Primáſa, y Marſzałká Poſelskiego podpiſane ápprobowano, *hac conditione*, żeby ſię w nich nic *Iuri & æquitati contrarium* nie znáydowáło. *A.* 1650. *fol.* 8. *tit.* Approbácya.

Przywiley ná Leſzno nowe przy Wárſzáwie, *ſalvis Iuribus & Decretis Ducatús Maſoviæ*, approbowano. *A.* 1654. *fol.* 19. *tit.* Libertácya.

Przywileiow pięć ná Indygenaty pewnym oſobom dáne *approbantur. A.* 1654. *tit.* Szláchectwo.

Przywiley ná kramy pod Zamkiem w Wárſzáwie ſzláchetnemu Titulowi Liviuſowi Boratyniemu od Krolá Ianá Káźimierzá dány *approbatur. A.* 1655. *fol.* 32. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Przywiley od Krolá Ianá Káźimierzá, pod czás zámięſzánia w Rzeczypoſp. *in perſonam* I. M. P. Páwłá Sápiehy, ná on czás Woiewody Witepskiego, ná generálne Regimentárſtwo woysk W.X.L. dány, *in toto* ſtwierdzono: wáruiąc *in poſterum*, że to władzy y urzędom Hetmáńskim præiudikowáć nie ma. *A.* 1658. *fol.* 19. *tit. Approbatio* Regimentárſtwá.

Przywileie od Krolá Zygmuntá Auguſtá, y od innych po nim Krolow, Ięndrzeiowi Terlikowskiemu, y ſucceſſorom iego, ná dobrá wśi Herman w Woiewodztwie Podolskim, w Powiećie Látyczowskim leżącey, *in hæreditatem* nádáney, ápprobowano, y teſz dobrá wiecznemi czáſy, Vr. Krzyſztofowi Kawieckiemu, y ſukceſſorom iego, iáko *legitimo* pomienionego Terlikowskiego *ſucceſſori* dárowano. *A.* 1658. *fol.* 28. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Przywiley od Krolá Ianá Káźimierzá, na wybieránie pewnych Ceł y Myt, w Mieśćie Iázłowcu, do lat trzech, I. M. P. Alexándrowi Koniecpolskiemu Woiewodźie Sędomirskiemu *anno præſenti* dány, approbowano. *A.* 1658. *fol.* 32. *tit.* Pozwolenie.

Przywileie y Práwá Tátárom Litewskim, y Wołyńskim ápprobowano. *A.* 1659. *fol.* 16. *tit. Confirmatio.*

Przywiley *aliàs Diplomá* I. M. P. Andrzeiowi Károlowi Grudźińskiemu Woiewodźie Káliskiemu, y Małżonce, y potomkom iego służący, pod datą Seymu tego z Káncellárieу wydány, ná wieczne czáſy approbowano. *A.* 1659. *fol.* 30. *tit. Diploma.*

Przywiley od Krolá Ianá Káźimierzá, *ex Senatûs Conſulto*, ná dobrá do ſtołu Krolewskiego należące, w Oekonomiey Brzeſckiey leżące, názwáne Kijowiec y Mieleyczyce z Miaſteczkiem Pieſczatcem y wśiámi do tych Kluczow należącemi, práwem dożywotnim, Vr. Páwłowi Teterze dány, *non obſtantibus quibuscunque Conſtitutionibus*, o nieuprafzániu Dobr ſtołu Krolewskiego, *ſancitis*, *in toto* approbowano: *ſalvo iure* Kośćiołá Mieleyczyckiego, *ratione* włok temu Kośćiołowi nádánych: *& ſalvá repetitione eorundem Bonorum*, gdy ſię poda okázya w W. X. Lit. *per commutationem bonorum æquivalentium*, bez ukrzywdzenia tegoſz Vr. Tetery. *A.* 1659. *fol.* 14. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Deklárowano po tym, że te dobrá przy wſzelkich wolnośćiách od Zołnierzá, iáko Oekonomie Krolewskie, zoſtawáć máią. *A.* 1661. *fol.* 20. *tit. Reaſſumptio* Approbácyey.

Przywileie od Krolá Ianá Kázimierzá, Ianowi Nieczáiowi, ná dożywoćie dobr názwánych Czauſy y Czerekow, y ná dwoie Woytoſtwá, Puckowskie y Błáchowickie, w Oekonomiey Mohilewskiey leżące: tákże ná Stároſtwo Bobruyskie, *cum onere refuſionis* ſummy ná nim będącey, należnym ſucceſſorom Także.

Przywileie od tegoſz Krolá, Adámowi Hlebowi Koſzáńskiemu, ná wieś Tyſczy z młynkiem, z gruntámi Málkowskiemi, y z Słobodką Pachnowką. Y Krzyſztofowi Ianowi Bohárewiczowi, ná wioski Holenie y Horbowicze, w Oekonomiey Mohilewskiey leżące dożywoćiem dáne approbowano. Ták iednák, iſz *poſt fata* pomienionych Donátáriuſzow, znowu te Dobrá do ſtołu Krolewskiego wracáć ſię máią, ábo teſz, zá podániem okázyey, z inſzych

ſzych Dobr do diſpoſitiey Krolewskiey przypádłych, *commutatio bonorum æqui-valentium*, wſzytkim miánowánym oſobom, bez ukrzywdzenia ich uczyniona będźie. *A.* 1659. *fol.* 14. *tit.* Approbácya przywileiow.

Przywiley ná wioski pewne w tymże Przywileiu ſpecifikowáne, z dobr *Iuri reformatorio* Krolowy Ludowiki Máryey, w Stároſtwie Bobruyskim podległych, práwem Ziemskim wieczyſtym, od teyże Krolowy, Vr. Ianowi Káźimierzowi Sielickiemu Skárbnikowi Rzeczyckiemu nádáne, *perpetuis temporibus*, approbowano. Conſtitutie iednák dawne z ſtrony dobr *Iuri reformatorio* podległych (donácyą wyżey miánowáną excypuiąc) reáſſumowano. *Ibid. fol.* 15. *tit.* Approbácya Przywileiow.

Przywileie ná Koſzány y Bereżytnińskie dobrá w Woiewodztwie Mścisłáwskim, Vr. Hlebom Koſzáńskim approbowano. Ale tę Conſtitutią po tym znieśiono. *vide tit.* Dobrá.

Brochow w Ziemi Socháczewskiey, nád rzeką Bzurą leżący, Vr. Olbrachtá Adryáná ná Brzezinách Láſockiego Stároſty Wyſzogrodzkiego dźiedźiczny, w Miáſteczko obrocono, y Przywiley *eo nomine* wydány, *in toto* approbowano. *A.* 1667. *fol.* 22. *tit. Approbatio* Przywileiow *locationis* Miaſteczek. &c.

Przywileie ná lokácye tákże Miaſteczek, Freyſztátu, Láskowki, Kobyli Gory, approbowano. *Ibid.*

Przywiley od Krolá Ianá Kázimierzá Káplánom Kośćiołá Fárnego Bocheńskiego, *ná penſye im należące dány*, *in toto* approbowano. *A.* 1667. *fol.* 41. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Przywiley od Krolá Káźimierzá wioſce Káweczynek názwáney w *Powiećie Sierádzkim leżącey. A.* 1487. nádány *ſalvis oneribus Reipub.* approbowano. *A.* 1667. *fol.* 41. *tit.* Wies Káweczynek.

Przywileiu V. Bázylemu Kraśińskiemu y Małżonce iego, ná Leśnictwo Czácheckie Oekonomiey Kobryńskiey służącego approbatia. *vide tit.* Dobrá.

Przywiley *Libertationis* Dworu w Krákowie, y plácow w Wárſzáwie, I. M. P. Wielopolskiemu Káſztellánowi Woynickiemu approbowano. *A.* 1667. *fol.* 25. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Przywileie pod Pieczęćią Pukoiową, y Koronną, *ex Senatûs Conſulto. v. tit.* Krol.

Przywileie Szláchet. Ianowi Báltázárowi Kárczewskiemu, ktoremi dom iego w Wárſzáwie ná Piwney ulicy libertowány ieſt, *in toto* ápprobowano. *A.* 1673. *fol.* 31. *tit.* Approbácya.

Przywiley ná pewne pláce z gruntámi, w Stároſtwie Filipowskiem, Vr. Ianowi Káźimierzowi Kierdeiowi Márſzałkowi Grodźińskiemu ápprobowano, *ſalvis oneribus Reipub. Ibid. fol.* 18. *tit.* Approbácya.

Przy-

Przywiley Libertáciy od Krolow Ichmm. Władysłáwá IV. y Ianá Káźimierzá, kámienice Vrodzonych Lettáwow, Sędźiego Ziemskiego, y Stolniká, Stárodubowskich, w Wilnie ná ulicy Niemieckiey, podle kámienice Kiſzczyńskiey, leżącey, dánych. Y *reſtitutio* teyże kámienice Práwu Ziemskiemu. *Ibid. fol.* 17. *tit.* Libertátie.

Przywiley od Krolá Zygmuntá Auguſtá. Vr. Stánisłáwowi Hieronymowi, y Ierzemu Zálázowskim, Bráći rodzonym, *in A.* 1555. dány, ktorym *ad omnes prærogativas* Stanu Szlácheckiego przypuſczeni, approbowano. *A.* 1676. *fol.* 43 *tit.* Approbácya

Przywiley Szláchet. Ianowi Káźimierzowi Lauremu ná honor *equitis aureati* dány *approbatur. Ibid. fol.* 55. *tit.* Approbácya.

Przywiley od Krolá Michálá ná kámienicę w Wilnie ná końskiey ulicy leżącą, Vr. Bennetowi dány, *in toto* approbowano. *A.* 1676. *fol.* 18. *tit. Declaratio Indigenatûs.*

Przywiley *Libertationis* Vr. Wierzbie ná Dworek y włoki w Mieśćie Mielnicy. *vide tit.* Libertátia.

Przywileie Libertácyi. *v. tit.* Libertácye.

Przywiley I. M. P. Andrzeiowi Morſtinowi Podskárbiemu W. Koronnemu, ná wolny wrąb w láſach y borách Guzowskich y Kozłowskich, do Dźierżáwy Kaſzek, ná reſtaurátią. *A.* 1678. *fol.* 33. *tit. Approbatio* Przywileiu.

Przywiley Domowi Rádźieiowskiemu, ná Miaſteczko Mſczonow, &c. ták nowy iáko y dawny approbowano. *v. tit.* Miáſteczko Mſczonow.

Przywiley od Krolá I. M. Ianá III. Szláchet Ierzęmu Kollowi Kupcowi Dworskiemu dány, approbowano, y podług onego, kupiectwá wolnie w Páńſtwách tych, oſobliwie iednák w Wárſzáwie prowádźić pozwolono: *ſalvis in toto oneribus Reipub. & Decretis Ducatûs Maſoviæ. A.* 1678. *fol.* 41. *tit.* Approbácya.

Przywiley od Krolá Władysłáwá IV. Plebanom Kośćioła Fárskiego przy Miaſteczku Stánisłáwowie w Ziemi Wárſzáwskiey, y poddánym Plebáńskim, ná záżywánie do opału drew ſuchych y pogorzałych, tudźieſz ná wolny wrąb w borách Stároſtwá Stánisłáwowskiego, y innych w Przywileiu tym opiſanych, dla repárátiey Kośćioła, Plebániey, y wioſek Plebáńskich, ſłużący, *in toto* ápprobowano. *Ibid. fol.* 43. *tit.* Approbácya Przywileiu.

Przywiley od Krolá Ianá Káźimierzá, na Lenne dobrá w Woiewodztwie Smoleńskim, Vćieſzną y Hreorkow: w Powiećie záś Stárodubowſkim, ná Poczapowſczyznę, poſtrzelánym w potrzebie Kuſzlikowskiey, dány, y Conſtitucyą *A.* 1662. ápprobowány, znowu corroborowano. *A.* 1678. *v. tit.* Dobrá.

Przywiley Vr. Konſtántemu Páſzkowskiemu Podſtolemu Mśćisłáwskiemu, ná wioskę Wieremieyki y Szawienice názwáną Służeb pułtrze-

puſtrzeći, dány, á Vr. Káźimierzowi Károlowi Páſzkowskiemu tákowyſz Przywiley ná wioskę Rábowicze Służeb puſtory, w Powiećie Rzeczyckim leżące, confirmowano. *A.* 1678, *fol.* 15. *tit.* Confirmácya Przywileiow.

Przywiley Vr. Felicyánowi Kuczborskiemu Stárośćie Bułakowskiemu, ná Dźierżáwę Bułakowską w Woiewodztwie Trockim leżącą dány, *in toto* ápprobowano. *Ibidem.*

Przywiley Vr. Ianowi Zaleskiemu y Iádwidze Ráczyńskiey Małżonkom, ná wioskę, ze dwiemá dymámi Szołoſzadce názwáną, w Woiewodztwie Trockim, w Powiećie Kowińskim leżącą dány, *in toto* approbowano. *Ibid.*

Przywiley *aliàs Diploma* Woiewodztwom, Kiiowskiemu, Smoleńskiemu, Czerniechowskiemu, y Powiátom, Stárodubowskiemu, y Nowogrodzkiemu. *vide.* Woiewodztwá.

Przywileie ná Stároſtwá, Dźierżáwy, y inne dobrá, tákże ná Dignitárſtwá, Vrzędy Ziemskie, &c. z Cáncellárieу W. X. Lit. expediowáne być maią. *A.* 1613. *fol.* 39. § Przywileie.

Przywileie ná Szláchectwo. *v. tit.* Szláchćic.

Przywiley ná iákie dániny. *v. tit.* Dobrá.

Przywileie Miaſt rożnych. *v. tit.* Miáſtá.

Przywileie Kośćiołom. *v. tit.* Kośćioły.

Przywileie Szpitalom. *v. iit.* Szpitale.

Przywileie Iezuytom. *v. tit.* Iezuyći.

Y inſze pod ſwemi właſnemi znaydźieſz tytułámi.

QVARTA.

QVartá ná obronę potoczną, ze wſzytkich Dobr ſtołu Krolewskiego, Stároſtw, y Dźierżaw pozwolona, *hoc modo:* Naprzod ze wſzytkich dochodow dobr pomienionych, ma być odłożono, ná wychowánie Stároſty ábo Dźierżawce, wedle rewizyey, czym by ſię mogł dobrze wychować: po tym *reſiduum*, ná cztery częśći, ma być rozdźielone, z ktorych czwarta ná obronę tę iść, á ná trzech, Krol przeſtawáć ma, ná ordynáryine y extráordynáryine koſzty, y z tychże trzech powinien náprawiáć Zamki Koronne, y opátrowáć ku obronie. *A.* 1562. *fol.* 20. *tit.* O pozwoleniu czwartey częśći.

Quartá tá, miáłá iść y z Arend dożywotnich, y Dożywoćiow gołych: Nie Dźierżawcy iednák Dobr tych, lecz Krol z ſwoich trzech częśći, iáko y ze wſzytkich innych Dobr Krolewskich miał ią *annuatim* do Skárbu Koronnego oddawáć. Dożywotnicy záś powinni byli, co więcey poſtąpić, ná wychowánie ſtołu Krolewskiego. *Ibid. fol.* 21.

Quartá áby z ſpełná dochodźiłá, Podskárbi Koronny ma tego do-

gląddć, y z tego ná kázdym Seymie wálnym, przed PP. Rádámi, y Posłami Ziemskiemi liczbę czynić. *Ibid. fol.* 22. *tit.* O Podskárbim.

A nie ma iey, ná co inſzego obracáć, tylko ná obronę potoczną, *ſub privatione Officij*, áni ſię quitámi Krolewskiemi, ábo czyiemi inſzęmi bronić, chybá coby było ná Zołnierzá Quárćiánego obrocono. O co Posłom inſtigowáć wolno. *Ibid. tit.* O uiſzczeniu Podskárbiego.

Pociągniono o to ná Podskárbiego winę, *ad pœnam peculatûs*: y ná wſzytkich, ktorzyby w tym to Práwo gwałćili. *A.* 1613. *fol.* 3. *tit.* Wárunek o Quartę.

Po tym, áby Quartá zwyczáyna ná co inſzego nie byłá obracána, tylko ná obronę Vkráiny od Pogan, pod winámi w ſtárych Prawách opiſanęmi poſtánowiono. *A.* 1627. *fol.* 3. *tit.* Obroná Vkráiny.

Dla Quarty, áby iey przyraſtáło, ma być luſtrácya, co pięć lat. á ieśliby, zá iákim przypadkiem, pożytkow Koronnych umnieyſzyło ſię; y w Quarćie umnieyſzenie być powinno. *A.* 1562. *fol.* 22. *tit.* O Luſtrácyey.

Quarty ſzáfunek y wárunek iáki ma być? Posłowie Ziemſcy, z PP. Rádámi wynáleść máią, zá znieśieniem, przez Rewizory, Inwentarzow. *A.* 1565. *fol.* 90. *tit.* Száfunek.

Quartá pierwſzy raz z dobr luſtrowánych, ná blisko przyſzłym Seymie, *ſub amiſſione* dźierżawy, ma być oddána. *A.* 1566. *fol.* 125. *tit.* Dobrá exekucyey podległe.

Quartę wſzyſcy Poſſeſſorowie dobr ſtołu Krolewskiego przez Rewizory rewidowánych, exekucyey podległych, ták z wielkiey Polski, iáko y máłey, y z Ruśi, z Mázowſz, y z Prus, do rąk P. Podskárbiego Koronnego, przy Deputatách ná to, od PP. Rad y Posłow Ziemskich, miánowánych, ná tym iuſz Seymie, y ná po tym płáćić máią, pod ſtrácęniem Dźierżaw. Ná ktorych Dźierżaw odebránie, powinien Krol vrzędownie poſyłáć, y odebrawſzy, o *retenta* Quarty, ná Seym Koronny pozwáć. A ktoby Dobr tákowych puśćić niechćiał; ma Krol przećiwko niemu, iáko przeciwko nieposłuſznemu Práwu poſpolitemu poſtąpić. A ieśliby Krol poſtępku tego zániechał, wolno ſię Posłom Ziemskim záwżdy u Krolá tego upominác. *A.* 1567. *fol.* 129. *tit.* Oddawánie czwartey częśći.

Znowu ná inſzym mieyſcu, o tymże. *Ibid. fol.* 130. *tit.* Wárunek. A Quarty ſzáfunek y wárunek, iáki być ma? do przyſzłego Seymu odłożono. *Ibid.*

Tandem Quartá ordynowána, *hoc modo*. Do rąk P. Podskárbiego Koronnego, iáko wyżey, ma być oddawána, od káżdego Poſſeſſorá Dobr Krolewskich, pod utráceniem Dźierżáwy, wedle dawniey-

wnieyſzey Conſtitutiey, do ktorego cztery Oſoby z Seymu *deputantur, ad hunc ſolum actum*, nie dla tego żeby byli *ſocii muneris cum æquali poteſtate*, lecz tylko dla odbieránia, chowánia, y ſzáfowánia y Quarty, á to *propter caſum* śmierći Podskárbiego Koronnego, y owſzem w Vrząd iego w niczym ſię nie wtrącáiąc, czćić go y ważyć, iáko Rádę, y Vrzędniká Koronnego powinni. Ktorego inne wſzytkie ſpráwy, Vrzędowi Podskárbſtwá Koronnego należące, wedle Przywileiu y Státutu, we wſzytkim cále y skutecznie záchowáne być máią. *A.* 1569. *fol.* 183. §. A naprzod.

Płáćić powinni tákże Quartę, Celnicy, Mytnicy, Zupnicy, z dochodow im zleconych, pod winą utracenia Vrzędu, *& ſolutione* Quarty *de ſuo*, gdy o to pozwáni będą. *Ibid.*

Tákże Annaty máią być oddawáne, *ſub pœna duplicis Annatæ*. *Ibid. fol.* 184. §. Annaty.

Mieyſce do oddawánia y chowánia Quarty, Zamek Ráwski náznáczono. *Ibid.* §. Mieyſce. *& A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* O Quarćie.

A czás Swiątki. *Ibid.* §. Czás.

Ale *in caſu* powietrza, zá oznáymieniem P. Podskárbiego, Krol ma inſze mieyſce náznáczyć, dla odbieránia pieniędzy. *Ibid. fol.* 186. §. Stároſtá.

P. Podskarbi y Deputáći ná mieyſce y czás zwyſz opiſane ziechác ſię máią, *ſub pœna ſimilis ſalarij*, y mięſzkáć tám trzy niedźiele. *Ibid. fol.* 184. §. Ná mieyſce.

Regeſtrá tego wſzytkiego máią mieć przy ſobie, káżdy z nich oſobne, podpiſáne ſpolnie, za pieczęćiámi ſpolnemi. *Ibid.* §. Regeſtrá.

Tákże Kśięgi máią mieć iedne, w ktore Quarty wſzytkie w piſowáne być máią, y tám zoſtawáć iedne przy prowentách oddánych będą, á drugie ná Seym przynoſzone być máią. *Ibid.* §. Kśięgi.

Ieśliby komu ſługa poſłány z tęmi pieniędzmi czwartey częśći, ábo umárł ná drodze, ábo mu ſię iaki *caſus* przytráfił; tęn czyie pieniądze były, ma oświádczenie przygody ſwey w Grodźie bliżſzym uczynić y zápiſać; á ták Dźierżáwy ſwey utracáć nie będźie, álc zápłáćić ma na bliżſze ziechánie P. Podskárbiego Koronnego y Deputatow, y oświádczenie ono z ſobą máiąc, *caſum* poprzyśiąc przed nimi. *Ibid.* §. Ieśliby komu.

Po odebrániu Quarty, P. Podskárbi z Deputatámi, odliczyć ma ſummę ná cáłe puł roká Zołnierzom, y przez iednego Deputata odesłáć do Lwowá, á tęn pieniędzy tych połowicę ma oddáć Piſarzowi Polnęmu, zá wiádomośćią Hetmáńską; á drugą połowicę dáć ſchowáć ná Ratuſzu, pod pieczęćią Piſarzá Polnego y Stároſty, ábo Podſtárośćiego, y Burmiſtrzá Lwowskiego y Mieyską. Ktorych pieniędzy Piſarz nie ma ruſzáć, áſz ná płácenie Zołnierzō, gdy przyidźie druga ćwierć. *Ibid.* §. A naprzod.

A ieśliby gdźie indźie, nie ná Podolu woysko było, ábo ieśliby inśi żołnierze przyięći byli; tedy tám, gdźieby blisko woyská naypewnieyſze mieyſce było, te pieniądze odnoſzone y chowáne być máią, ſpoſobem wyżey miánowánym. *Ibid.* §. A ieśli żeby.

Oſtátek Quarty, ták P. Podskárbi Koronny, iáko y Deputaći, pod kluczámi ſpolnemi, y pieczęćiámi, wiernie, ná mieyſcu zwyſz náznáczonym, chować máią. *Ibid.*

Gdy puſroká *exſpirat*, znowu P. Podskárbi y Deputaći ziechać powinni, ná Nowe Láto, y żołnierzom drugą ratę, do Lwowá, przez drugiego Deputatá odesłáć, ktory ſię z nią ták ma ſpráwić, iáko wyżey. *Ibid. fol.* 185. §. Ná drugie puł roká. Deputat ná odwoz nie ma wielkiego nakładu czynić, ktory nakład y opátrzenie iego, z tychże pieniędzy być ma, z ktorych on liczbę czynić powinien. *Ibid.* §. Deputat.

W niebytnośći P. Podskárbiego Koronnego, ábo Deputatá ktorego, *præſentes* powinność ſwoię odpráwować mogą, gdy ná ſwe mieyſce Szláchćicá ośiádłego y uczćiwego, *cum ſufficienti mandato*, y z pieczęćią ſwą y z kluczem przyſzle. *Ibid.* § Niebytność. Tákże *in caſu mortis* ábo Deputatá ktorego, ábo P. Podskárbiego, *ſuperſtites* máią moc wſzytko ſpráwować, oznáymiwſzy w przod Krolowi o śmierći iego. *Ibid.* §. A ieśliby śmierć.

Liczbę czynić máią, P. Podskárbi, y Deputaći, ná Seymie, *coram Ordinibus*, dniá ſzoſtego od záczęćia Seymu: *aliàs* nie ma nic być ſpráwowano, áſz ſię tá liczbá pierwey odprávi. Ciſz doſtátecznie máią ſię uſpráwiedliwić Rzeczypoſp. nie inſzemi quitámi, tylko ktoreby były ná żołnierze potoczney obrony, wedle Conſtitutiey. A potym quit ſobie od Krolá, zá wiádomośćią PP. Rad Koronnych, y Posłow Ziemskich, otrzymáią. *Ibid.* §. Liczbę czynić.

Ieśliby P. Podskárbiego, ábo Deputatá ktorego śmierć záſtáłá pierwey, ániżeliby liczbę ná Seymie uczynili; tedy *ſuperſtites* czynić onę máią. *Ibid.* §. Ieśliżeby.

Vrząd Deputatow od Seymu trwáć ma: á ná káżdym Seymie inśi wybieráni być máią: ktorym oni pierwśi wſzytko doſtátecznie przy P. Podskárbim oddáć máią. *Ibid.* §. Deputaći.

Wybráni ſą ná Seymie *A.* 1576. *fol.* 205. §. Naprzod.

Y tak ná Seymie káżdym ordynáryinym, wybieráni bywáią. Co patet w Conſtitutiách.

P. Podskárbi, y Deputaći, delaty retentow máią podawáć, dla odbieránia przepádłych Dźierżaw, Zup, Ceł, Myt, z ktorychby Quarty nie oddano; iednák o nie wydánie oney, po odebrániu dobr, Poſſeſſor pozwány, *de bonis hæreditarijs* zápłáćić ią ma. *A.* 1569. *fol.* 185. §. Ktoby nie dał.

Reſpekt ma być ná Potomki Dźierżawce przed rokiem zmárłego, áby

go, áby nie więcey, tylko coby ſłuſznie przychodźiło dáli, á oſtátek Dźierżawcá Succeſſor dokładáć ma, wedle liczby. A cokolwiekby rzeczy nalázło ſię nád Inwentarz, to wſzytko Potomkom z Stároſtw wywieść wolno, y długi ſwe wyćiągáć: czego P. Podskárbi bronić nie ma. *Ibid.* §. Reſpekt.

Pod *Interregnum*, P. Podskárbi, y Deputaći, Quartą ſzáfować nie máią, *ſine ſcitu Ordinum, ſub pœna peculatûs. Ibid. fol.* 186. §. A gdyby.

Ktoby ſię ná Skarb ten kiedykolwiek rzućił, ábo hámował P. Podskárbiego z Deputatámi, w ſzáfunku wyżey opiſanym, ábo gdyby Stároſtá P. Podskárbiemu, y Deputatom do Zamku przerzeczonego, y do pieniędzy bronił, y PP. Rádom Koronnym nie chćiałby być posłuſznym; tákowy káżdy winą *peculatûs* ma być karány. *Ibid.*

Deputaći ná powinność ſwoię przyśięgáć máią, y ná to, iſz *tempore Interregni* nie máią weſpoł z P. Podskárbim ſzáfować pieniędzmi Rzeczypoſp. iedno zá wolą y roskazániem PP. Rad Koronnych. *Ibid.* §. Pánowie.

Tákże Stároſtá mieyſcá tego ma przyśięgáć, iſz P. Podskárbiego z Deputatámi, ma do Zamku záwżdy, *etiam tempore Interregni* puſczáć, y Skárbu poſpolitego, dla złodźieyſtwá, w niebytności P. Podskárbiego, przeſtrzegáć. *Ibid.* §. Stároſtá.

Tenże Stároſtá, ponieważ ieſt Skárbu tego, wedle Conſtitucyey, ſtrożem, powinien záwżdy bywáć przy P. Podskárbim Koronnym, ábo Vrzędźie iego, y przy Deputatách, aby wiedźiał, co do Skárbu włożono y ſchowano będźie. *A.* 1588. *fol.* 470. *tit.* Chowánie Quarty.

Salarium P. Podskárbi, z tegoſz Skárbu, mieć powinien złotych tyſiąc, Deputaći z Rády, po trzech ſet złotych, inſi po dwuch ſet zł. *A.* 1569. *fol.* 186. §. Opátrzenie.

A Stároſtá mieyſcá także dwieśćie złotych. *A.* 1588. *fol.* 470. *tit.* Chowánie Quarty.

A ktoryby Deputat do Quarty *in perſona* nie przyiáchał; *ſalarium* bráć nie ma. *Ibid.*

Woiewodztwu Sędomirskiemu, pod *Interregnum*, nie zdáło ſię Quarty odwieść do Ráwy z tegoſz Woiewodztwá, álę ią do Electiey Páná w cále dochować obiecali. *Ná ziezdźie okázowánia ſwego pod Pokrzywnicą, tempore Interregni. A.* 1587. *fol.* 426. §. Iſz teſz ná tym.

O Quartę żaden do tąd nie mogł być pozywány, komu nie luſtrowano Dźierżáwy: *ſalvâ penſione retentâ* po Luſtrowániu. *A.* 1569. *fol.* 188. §. Ciſz Luſtratorowie.

O tymże: álę nie záchowuiąc *penſionem retentam*, iáko wyżey: y máią być poſłáni Rewizorowie. *A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* O Quarćie.

A ktorzy ią zátrzymáli, ieśliby do drugiego Seymu nie byli pozwáni; ná trzećim o to odpowiádáć nie powinni: álę ná P. Podskárbim Koronnym, ieśliby on nie podał *in delatis* Inſtigatorowi, ábo ná Inſtigatorze, ieśliby on nie popárł, pátrzono być ma. *Ibid.*

Quarty retent ſądzenie, ná Trybunale Lubelskim, *inter Cauſas Officij, pro una vice* poſtánowiono. Ale pámiętnego od Inſtigatorá áni Sąd Trybunálski, áni Piſarz bráć nie ma. A ći wſzyſcy Dźierżawcy dobr Krolewskich, ktorzy o Quartę ná teráźnieyſzy Seym pozwáni byli, z tychże Seymowych pozwow, máią mieć Rok o Quartę ná Trybunale Lubelskim, we trzy niedźiele po záczęćiu iego. *Exceptá causâ* o Quartę z Wohiná y z Lomas, ktora do przyſzłego Seymu *ſuſpenditur. Ibid. tit.* Sądzenie Quarty.

Po tym záwſze Quartę ſądźił Trybunał Rádomski, kiedy był uchwalony. *v. tit.* Trybunał Rádomski.

Quártę z Łuckiego, Włodźimirskiego, Krzemienieckiego, Brácłáwskiego, y Winnickiego Stároſtwá, ktorey nigdy przed tym, według Przywileiow y wolności ich, ná Vniey, *A.* 1569. dánych, do tąd nie płácono; iuſz od tego czáſu Stároſtowie támeczni dobrowolnie pozwolili. Dla czego, áby te Stároſtwá y Dobrá Krolewskie rewidowáne y ſpiſane były, Luſtratorowie z Seymu tego wyſłáni będą. Záchowuiąc káżdemu w cále Práwo ná ſummy ſtáre, ktore przed Vnią ná Dobrá Krolewskie ſą w nieśione: Y wáruiąc, iſz pomienieni Stároſtowie, y wſzyſcy Obywátele Woiewodztw, Wołyńskiego y Brácłáwskiego, exekucyey żadney, Práwom, y Státutom żadnym Koronnym, á z właſcza Státutowi Krolá Alexándrá, áni Conſtitucyom o exekucyey, przed Vnią, y po Vniey uczynionym, z Potomkámi ſwemi, podlegáć nie máią. *A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* Quartá.

Quartę duplę pozwolono ná woynę Turecką *pro una vice tantum:* á czás oddánia oney tydźień przed Swiątkámi náznáczono, z tym dokładem, iſz ktoby tu w Wárſzawie oddáć ią chćiał; ma być quitowan przez Prowizory, ktorych quit ták ważny być ma, iákoby w Ráwie od Deputatow otrzymany był. *Ibid. fol.* 575. *tit.* Spoſob y warunek.

Znowu pozwolono duplę ná dwie leće, z wárunkiem Dobrom, po Krolowych zmárłych Ciotce y Małżonce Krolá Zygmuntá III. do ſtołu Krolewskiego przypádłym: y innym. *A.* 1601. *fol.* 729. §. Ci tedy.

A co ſię tycze Dobr tych, z ktorych teraz Quartá idźie, á w dożywoćiu u Poſſeſſorow ſą; ćiſz *Poſſeſſore, s loco Luſtrationis*, (ktora *poſt deceſſum, vel ceſſionem* onych będźie) gotową záraz duplę tę zápłáćić máią. Po wyſzćiu zás tych dwuch lat, áſz do zeſzćia ſwego, ábo uſtąpienia dobr przerzeczonych, powinni będą dawáć, *loco auctionis*, puł quarty tylko, z dawną zwykłą qwartą, ná

káżde

káżde Swiątki, do Ráwy, pod winámi, y pod wárunkámi, o quarćie, uczynionemi. Tego dokładáiąc, że iuſz od tąd, po śmierći káżdego z teráźnieyſzych Stároſtow, Oekonomow y Dźierżawcow, ábo po uſtąpieniu Dobr przerzeczonych, nie ma Krol tákich dobr dawáć, áni ná ceſſią żadnemu zezwáláć, áſzby były pierwey, przez náznáczone Luſtratory, z Podskárbim Koronnym, ábo Vrzędem iego luſtrowáne: wedle ktorey luſtrácyey, y táxy, quartę płáćić będą, pod wárunkámi, o quarćie poſtánowionemi. A ktoby tęmu poſtánowieniu podlegáć nie chćiał; powinien będźie teraz záraz dopuśćić Luſtrácyey, y Luſtratorowie náznáczeni powinni będą tákie Dźierżáwy luſtrowáć, pod winą. *Ibid.* §. Od ktorey to Luſtrácyey.

Z dobr záś, ktore w ſummách, *ad rationem* piąći kroć ſtá tyśięcy zł. záſtáwione ſą, Dźierżawcy, wedle dawney rewizyey, teraz, y záwżdy, ná káżdy rok, puł quarty do Ráwy, na Swiątki, płáćić máią, *durante vitâ ſuâ*, pod wárunkiem, o nie wydániu Quarty, uchwalonym, á po śmierći káżdego z nich, tákowe dobrá Krolewskie, Luſtratorowie ná Seymie náznáczeni, z P. Podskárbim Koronnym, ábo Namieſtnikiem iego, luſtrowáć będą: ktorych ináczey Krol po zeſzćiu Dźierżawcow dawáć nie powinien, áſz doſtátecznie luſtrowáne będą; (nie inkluduiąc w to ſum Woiewodztwá Podláskiego, ktore w Przywileiách *reſtitutionis* ſą wárowáne) A ktoby z pomienionych dobr, tákowey Quarty dáć nie chćiał; tęmu do wykupná, ná przyſzły Seym, *conſervatur terminus*: po ktorym wykupnie, Luſtratorowie powinni tákowe dobrá luſtrowáć, y wedle tey luſtrácyey połowica intraty powinna być do Ráwy oddawána, podług Conſtitutiey. *Ibid. fol.* 730. §. A iſz przez.

Kámieniec, y Chmielnik, *ad vitam poſſeſſorum*, od drugiey quarty uwolniono: tákże Generálſtwá, Wielkopolskie, Krakowskie, Woiewodztwo Kiiowskie, Stároſtwo Malborskie, Woytoſtwá, Szołtyſtwá, Rudy, Huty, y wśi lenne, *áut iure vaſallico*, do Zamku służące. *Ibid. fol.* 729. §. Od ktorey to luſtracyey.

A *Poſſeſſori* Stároſtwá Trębowelskiego, duplę pomienioną od niego przychodzącą, *reſpectu* ſpuſtoſzenia dobr Stároſtwá tego, odpuſczono. *Ibid. fol.* 752. *tit.* O Quarćie Trębowelskiey.

Item triplę Quartę pozwolono: to ieſt, dwie ſymple, do Rádomiá, ná dźień Gromnic, do rąk P. Podskárbiego Kor. y Deputatow, do ſądzenia retent, z Woiewodztw náznáczonych, pod wárunkiem o Quarćie, zá quitem tegoſz P. Podskárbiego, z podpiſem czterech Deputatow. A. P. Podskárbi y Deputaći, do Lwowá to ná zapłátę Moskiewskim ſtołecznym Zołnierzom odwieść y oddáć powinni, z inſzemi pieniędzmi, z retent y podatkow Poborowych,

ſub

ſub pæna w Conſtitutiey. *A.* 1569. o Quarćie *interpoſita.* A trzećia Quartá: nie puſtory Quarty, ále ſymplá, w Ráwie, ná Swiątki, ná Zołnierzá Quárćiánego, oddána być ma. A iſz Prowenty niektore ſtołu Krolewskiego, iáko Cłá, Zupy, Oekonomie, y Wielkorządy, ſą przez żołnierzá odebráne, dla czego Quartá z nich do Skárbu Rzeczypoſp. należąca, przez Adminiſtratory nie może być płáconá, przeto tęn dochod Rzeczypoſp. ma być Zołnierzowi, co te dobrá trzyma, w zapłátę potrącony. Toſz y o dobrách Krolowy ma ſię rozumieć: wſzákże z tych, ktore nie ſą odebráne, ma być Quartá iedná ſymplá teraz do Rádomiá zápłácona. á ná Swiątki iuſz iey tám dawáć nie trzebá, bo ná to mieyſce z Xięſtwá Pruskiego Quartá tám ſię obracáć ma. A ieśliby ktory Stároſtá, nowe Stároſtwo ábo Dźierżáwę otrzymał; Poſſeſſorowie, ktorzy ie trzymáli, tę Quartę płáćić będą powinni. Tákże z dobr, *ad rationem quingentorum millium*, zaſtáwnych, z ktorych puł Quarty po te czáſy płácono, dwie Quarćie całe ſymple máią dáć, *pro hac vice*, ná tęnże czás do Rádomia, pod tęmiſz wárunkámi o Quarćie: á trzećią Quartę zwyczáyną, puł ſymple do Ráwy. Z dobr záś, *w* ſtárych ſummách, zaſtawnych, iſz luſtrowáne nie ſą; wſzyſcy Staroſtowie *y Dźierżawcy, do tego Poboru*; ktory, wedle Seymowey uchwały, płáćić powinni, máią dáć względem Quarty, *pro hac vice*, po zł. piąći, z łanu, *de ſuo*, á nie poddáni. Co do Rádomia ma być oddawano, pod wárunkiem Poborowym. O ktorych dobrách, regeſtrow, w Skárbie Koronnym, Poborcy doſięgáć máią. *A.* 1613. *w Vniwerſale Poborowym. tit.* Quartá. Y Iurgieltnicy, ktorzy ná dobrách, w ſtárych ſummách, záwiedźionych iurgielty máią, dwie Quarćie do Rádomia, *de ſuo*, zápłáćić powinni, *ſub amiſſione* tegoſz iurgieltu. Iurgieltnicy záś wſzyſcy w Koronie, czwartą część z iurgieltu powinni, ná czás Gromnic, pod utráceniem iurgieltu, oddáć *Ibid.*

Znowu triplá, *eodem modo*, y pod tęmiſz wárunkámi. A Iurgieltnicy wſzyſcy w Koronie, czwartą część Iurgieltow oddáć powinni ná blisko przyſzłe Swiątki: ktore iuſz nie oni ſami, ále Stároſtowie y Dźierżawcy, tákże Celnicy y Zupnicy, ktorzy Iurgielty, płácą, máią odwieść do Ráwy, y przy Quarćie ie zápłáćić, pod wárunkiem, o Quarćie, y Iurgieltnikowi to wytrąćić z penſiey tego ábo przeſzłego roku. A quit z Skárbu, Dźierżawcy káżdemu, ná tęn Iurgielt dány, ma go *liberum* czynić od płácenia tey czwartey części iurgieltu penſionarzom, y od wſzelkiey práwney impetitiey. A w W. X. Lit. do P. Podskárbiego Ziemskiego, táki Podatek ma być oddány, ná czás Poborom opiſany. *A.* 1613. *w Vniwerſale Poborowym, ná drugim Seymie. tit.* Quártá.

Po tym duplę, ták iáko ią oſtátnia Luſtrácya ordinowáłá, do Ráwy, ná Swiątki blisko przyſzłe, ná Zołnierzá Quárćiánego, pozwo-

lono.

lono. Wyiąwſzy Oekonomie w Práwie ſpecifikowáne, Zupy, Cłá, Wielkorządy, y wſzytkie inſze prowentá Dobr ſtołu Krolewskiego, z ktorych ſymplá tylko płácona być ma, iáko y z Dobr Oprawie Krolowy podległych. A z tych Dźierżaw ábo Stároſtw, ktore árendámi dożywotnemi niektorzy dźierżą, Skarb Koronny, drugą Quártę ſymplę záſtąpić ma, ábo tymże Arendarzom defalkować. *A.* 1619. *fol.* 2. *tit.* O Quárćie.

Znowu duplę, wyimuiąc tákże Oekonomie Krolewskie, y Dobrá Oprawie Krolowy podległe, z ktorych zwyczáyna tylko Quartá płácona być ma. O Dobrách záś, w ſtárych ſummách, zaſtáwnych, y o Iurgieltnikách, ták iáko wyżey ná Seymie pierwſzym *A.* 1613. poſtánowiono. *A.* 1620. *w Vniwerſale poborowym. tit.* Quartá.

Czeladź Krolewska ſtáienna wolna od podatku tego *declaratur. Ibid.*

Po tym połowicę Quarty zwyczáyney z Dobr, y Oekonomiy Krolewskich w Práwie ſpecifikowánych, y z Dobr Oprawie Krolowy podległych, ná S. Marćin, do Ráwy. Ale Deputaći, y inni, *uno ſalario*, ná obie ſeſſie kontentować ſię máią. *A.* 1621. *w Vniwerſale Poborowym. tit.* Quartá.

Po tym duplę, *cum reaſſumptione*, *in toto*, Conſtitutiey *A.* 1620. uchwalono. *A.* 1627. *fol.* 9. *tit.* Quartá.

A przed tym, ná trzy látá, do ſtołu Krolewskiego Quartę táką drugą, iáka do Ráwy idźie, poſtąpiono było. *A.* 1591. *fol.* 615. *tit.* Pozwolenie Quarty.

Po tym, Quartę drugą táką, iáka ſię do Ráwy zwykłá wnośić, ná *Oeconomiã bellicam* náznáczono. *In Pactis Conventis* Krolá Władyſłáwá IV. *A.* 1632. *fol.* 11. §. A iſz áppárat woienny.

Toſz *&* *in Pactis* Krolá Ianá Káźimierzá. *A.* 1648. *fol.* 15 A iſz áppárat woienny.

Po tym, że Quartá, według dawnego Práwá, nie gdźie indźiey, tylko ná Vkráinnego żołnierzá obracáć ſię ma, wárowano: do ktorego woysko Zaporowskie regeſtrowe w służbie Rzeczypoſp. będące należeć ma, tákże y ludźie z ordynácyey Xiążęćiá I. M. Oſtrogskiego, y wybrańcy Máłopolſcy. *A.* 1635. *fol.* 6. *tit.* Obroná.

Z Boiárskich wśi, ktore niektorzy poupraſzáli ſobie, w pewnych Stároſtwách Vkráinnych, *onus* Quarty, ponieważ bardzo máłą płacą, znieśiono, y áby ſię, miáſto Quarty, *ad antiquum onus ſervitij bellici* wroćiły, poſtánowiono. *Ibidem.*

Po tym, ponieważ *ab A.* 1633. *poſt deceſſum*, *&* *ceſſum præteritorum Poſſeſſorum*, duplę Quartę oddáią do Skárbu Rzeczypoſp. ktorą *eâ intentione* poſtánowiono, áby ſię obracáłá ná *apparatum bellicum*: Tedy áby y tá druga, *ſub pœnis* o Quarćie dawney, oddawána byłá w Ráwie, á po tym od P. Podskárbiego Koronnego do

rąk Stárſzego nád ármátą, ktory ma być Szlachćic dobrze oſiádły *& iuratus*, tám odſyłána być ma, gdźie będźie áſſignácya od P. Hetmáná. Ktorey Quarty, tenże nád ármátą Stárſzy, ná żadną inſzą rzecz, *ſub pœnis* o Quarćie, obracáć nie ma, iedno ná ármátę, y *apparatum* do niey. á ná Seymie z niey ſię *Ordinibus Regni*, przy liczbie Koronney, ſpráwowáć powinien. *A.* 1637. *fol.* 8. *tit.* Quartá ná ármátę.

Po tym poſtánowiono, áby tá Quártá druga, ktora ná ármátę, y potrzeby do niey należące pozwolona ieſt, do rąk Stárſzego nád ármátą Koronną, od Deputatow w Ráwie oddawána byłá, ták iáko dawna Quartá do rąk P. Podskárbiego Koronnego oddawánábywa. Ktorą to Quartę drugą, pomieniony Stárſzy nád ármátą, przez cáłe dwie łećie, ná nic inſzego obracáć nie ma, iedno ná fundácyą tey Oekonomicy woienney, żeby Cekauzy ná mieyſcách ſpoſobnych pobudowane, gdźie ſtáre ſą, poprawione, Prochownie poſtánowione, y dźiała ktore potrzebá przelane, y ofadzone były, tudźieſz żeby w ſáletrách, prochách, żelazách, kulách, knotách, y inſzych do ármaty potrzebách, prowizya ſię porządna uczyniła. á tym czáſem, nim te dwie łećie *wynidą*, potrzeby woienne, y Iurgielty, y Furmány, P. Podskarbi Koronny, z publicznych podatkow prowidowáć będźie, iáko *czynił, poki* tey drugiey Quarty nie było y do rąk to Stárſzego nád armátą oddawáć: á on z tey drugiey Quarty, y z inſzych pożytkow ná ármátę náznáczonych, iáko y z tych pieniędzy, ktore ná potrzeby woienne bráć będźie, tudźieſz z prochow, kul, knotow, ná káżdym Seymie, rachowáć ſię ma Rzeczypoſp. A iſz według Conſtitutiey *A.* 1637. ma *dependere* od P. Hetmáná, przeto zá wiádomośćią iego ſzáfowáć ma tęmi pieniędzmi, y tę *Oeconomiam bellicam, cum ſcitu eius inſtituet. A.* 1638. *fol.* 13. *tit. Oeconomia bellica.*

Znowu, iſz druga tá Quartá, *pro apparatu belli* ordynowána, na continuácyą budynkow, lanie dźiał, y inſze, *ad Oeconomiam bellicam*, należące ármatne potrzeby, ma ſię obracáć. A żołdy puſzkárzow, płace furmánow co rocznych obozowych, z podatkow Rzeczypoſp. prowidowáne być máią. *A.* 1640. *fol.* 15. §. A druga Quartá.

Po tym wárowano, áby Quartę, P. Podskárbi Koronny, ná woysko Quárćiáne obracał. *A.* 1647. *fol.* 1. *tit.* Ordynáryine Prowentá. Quartę ták ſtárą, iáko y nową, z Dźierżáwy Kámieńcá Mázowieckiego, ná Stároſtwo Łomżyńskie przeniesiono. *v. tit.* Fundácya.

Po tym Quartę quádruplę w Koronie, *in perpetuũ*, poſtánowiono. ktorą *poſt cęſũ vel deceſſũ* Stároſtow y Dźierżaw. Krolewſczcow *novi Donatarii & Ceſſionarii*, y *ius communicativum*, álbo *in ſolidum* máiący, *à tempore realis ſuæ poſſeſſionis*, zá pierwſzy rok tákowey poſſeſſiey ſwoiey, do Skárbu Rzeczypoſp. ná czás, y mieyſce

ſce, Quarćie opiſane, *& ſub eadē pœna & foro, ſemel pro ſemper* oddawáć będą, inkluduiąc w to zwyczáyną Quartę, ktorą po tym ſámę, *ſubſequentib⁹ annis*, do żywotá ſwego, z Dobr onych, płaćić powinni. A ieśliby kto, oddawſzy Quadruplę, Roku poſleſſiey nie dotrzymawſzy, umárł; tákowęmu, *ductá proportione* nie dotrzymánego czáſu, nowy Donátáriuſz, w Práwie, zá computem, y liquidácyą Deputatow (zwyczáyney Quarty w to nie ráchuiąc) z Quádruple od siebie przychodzącey wrocić, á oſtátek támże do Skárbu wnieść powinien. A tęn Prowent, oſobno w Skárbie, *demptâ Quartâ ordinariâ*, piſany być ma, *ut conſtet ratio* iego Rzeczypoſp. *A.* 1658. *fol.* 15. *tit. Auctio* prowentu Rzeczypoſp.

Máiąc záś wzgląd ná Dobrá przez nieprzyiaćielá ſpuſtoſzone, poſtánowiono. Iſz kto, *pro annis præteritis & præſentibus, medietatem quartæ*, do Skárbu wnieśie, ma być wolen. á ktoby nie wniosł lubo ſam Stároſtá, y Dźierżawca, lubo *per Factores bonorum perſonas nobiles*; w Grodźie własnym ma przyśiąc, *in eam rotham. Iſs ia przez te látá nie wiecey, nád to, co do Skárbu wnoſſe, prowentu ſprawiedliwego, ná czwartą część duple quarty przychodzącego z Dźierżáwy tey nie wźiąłem, y żadnych przeſłych retent wźiąć ſie nieſpodźiewam.* Ktorą przyśięgę gdy ná Rokách Ziemskich, abo Grodzkich ktoregokolwiek Powiatu, *coram integro Iudicio Terreſtri, ſi-ve Officio Caſtrenſi, debitâ ſolennitate* wykonáią: Trybunał Rádomski onę *authenticè* produkowáną przyiąć im powinien. A *in futurum* płácenie quarty, według teyże przyśięgi, do lat czterech *incluſi-vè* służyć im będźie. *Ibid. fol.* 5. *tit.* Trybunał Rádomski.

A gdy *per abuſum* tey Conſtitutiey, przyśięgámi Fáktorow bárzo wiele quarty odeſzło było Rzeczyp. y ći, ktorzy, *exſpiratis ſumis*, Dobrá nie luſtrowáne trzymáiąc, y wolnemi ſię być od Conſtitutiey pomienioney rozumieiąc, tákowey przyśięgi, áni przez ſię, áni przez Fáktorow ſwoich nie uczynili, y nic ábo bárdzo máło co, *pro arbitrio ſuo, ad rationem* Quarty do Skárbu wnośili; tęſz Conſtitutią *ſupplendo & declarando*, náznáczono Luſtratory, do wſzytkich Dobr Krolewskich ták luſtrowánych, iáko y nie luſtrowánych, po wſzytkiey Koronie: y áby według odprawioney teyże luſtrácyey, od przyſzłych Swiątek w Roku 1660. przypadaiących, káżdy Stároſta y Dźierżawca, Quartę do Skárbu wnośić był powinien, pod winámi w Práwie opiſanemi, poſtánowiono. Ná teráźnieyſze záś Swiątki, według iurámentow, do tąd iuſz *legitimè* uczynionych, y od Trybunału Rádomskiego przyiętych, Quartá wnieśiona być ma gotowemi pieniędzmi: á ktoby nie produkował iurámentu; tedy on wykonáć powinien, *in eam rotham*, iáko w Conſtituuey przeſzłego Seymu ieſt opiſana. Tákże ieśliby ktory nowy *Poſſeſſor*, Quádruple ná przeſzłym Seymie poſtáno-

wioney nie zápłáćił, y Przywileiu ſwego w Skárbie przy płáceniu Quarty nie produkował; táki Dźierżáwy odſądzony być ma. Woiewodztwom, Kiiowskiemu, Podolskiemu, Brácławskiemu, tylko *ab A.* 1649. w Woiewodztwách záś inſzych *ab A.* 1655. tákowe *abiurata*, w Trybunale, y ná Commiſſiey, przyięte być máią. Młyn słodowy w Gnieźnie, ná ktorym ſámym wſzytká intratá fundowána ieſt, ponieważ penſią doroczną, á oraz y Duplą Quarty inonerowány, oboygu tęmu *ſufficere* nie może: Luſtratorowie od wielki Polski náznáczeni, ták Quartę, iáko y penſią pomienioną, *ad iuſtam taxam, deductis expenſis Oeconomicis*, redukować będą, to ieſt, dwie częśći ná duplę Quartę, trzećią ná Stároſtę, czwartą ná pomienioną penſią náznáczą. Tákże w Inowłocławiu Quartę y penſią, reſpektem lat teráźnieyſzych, determinuią. Tákże y Qwartę Pscyninká y wielkiey Łęki determinuią, według Cómiſſiey wywiedźioney, ktora *in toto approbatur. A.* 1659. *fol.* 13. *tit. Luſtratio* Dobr Rzeczypoſp.

O wydawániu ſtárey Quarty, ktora, od dawnych czáſow, ná zapłátę woysku Quárćiánemu, ieſt ordynowána, *cũ reaſſumptione* wſzytkich dawnych Praw, poſtánowiono, áby Stároſtowie y Dźierżawcy wſzelákich Dobr Krolewskich, Quartę zupełnie oddawáli, y wnośili do Ráwy, według teráźnieyſzych Luſtrácyi, gdźie tákowe dobrá luſtrowano. Z tych záś Dobr, ktore nie ſą luſtrowáne, według dawnych Luſtrácyi, Quartę ták ſymplę, iáko y duplę, oddawáć powinni, nie zásłániáiąc ſię żadnemi dekretámi, ktorebykolwiek ták *antè*, iáko y po tym záchodźiły, gdyſz wſzyſcy *tenentur* płáćić tęn Podatek, y ći ktorzy, w ſummach iákich, Dobr Krolewskich dotrzymuią, ktoreby Conſtitucyámi wárowáne nie były, álbo ná nie dekretá Seymowe nie záſzły. A Luſtratorowie z Seymu náznáczeni, luſtrácye wſzytkie porządnie ſpiſawſzy, tám kędy iuſz Dobrá po Seymie przeſzłym luſtrowáli, rękámi ſwemi podpiſane, y zápieczętowáne, do Grodow pierwſzych káżdego Woiewodztwá, *per oblatam* podádzą: ktore Vrzędy Grodzkie, przyimowáć máią, bez koſztow podáiących, y one do Ksiąg áktykowáć. P. Podskárbi záś W. Koron. y po nim náſtępuiący, *in futurum*, doskonále Piſarzom Skárbowym ráchunki ná Seymách czynione piſáć każą, iáko wiele w ktorym Woiewodztwie, Ziemi, Powiećie, z ktorego Stároſtwá, álbo Dźierżáwy, ktoreykolwiek Quarty płácą, y iáko wiele kto dáie, álbo dáć powinien, y kto ieſt Poſſeſſorem Dobr ktorych. Powinni tákże będą ćiſz Piſarze w tychże ráchunkách deklárowáć, iáko wiele *à novis poſſeſſoribus*, lub *poſt ceſſum*, lub *deceſſum*, wchodźi tákowego podatku do Skárbu. Ktore podatki Quárćiáne, *in futurum*, *tenetur* káżdy, gotowemi pieniędzmi, nie wytrącáiąc z nich zasług ſwoich, wnośić y oddawáć w Ráwie do Skárbu, *ſub pœna triplicis penſionis, & privatio-*

vatio-

vatione Stároſtw y Dźierżaw: Ktora *pæna* ściągáć ſię ma y ná Detentorow, ktorzyby, według opiſanego Práwá, pieniędzy tych nie zwieźli, y onych nie oddáli, ná czas w Práwie opiſany. Z tych záś Dobr, ktore *merè* ſą *in hoſtico*, nie powinni będą Stároſtowie y Dźierżawcy płácić Quarty, áſz *ad poſſeſſionem realem* ich przyidą. Ktorzy iednák iuſz *ad poſſeſſiones* przyſiźli, doskonále Quartę oddawáć powinni do Skárbu, chybá żeby kędy ſpuſtoſzone Stároſtwo ábo Dźierżáwá byłá. Co káżdy trzymáiący Dobrá iákie kóprobować ma, według Conſtitucyey *A.* 1658. *Iż ſprawiedliwie dwie części intraty wnoſi do Skárbu, á ſobie trzy części tylko zoſtáwuie.* Woiewodztwom Pruskim, ponieważ przez woyny teráźnieyſze, ſpuſtoſzone ſą Stároſtwá y Dźierżáwy; toſz práwo służyć ma. Podskárbiego W. Koroń. y Naſtępcow iego powinnośći ieſcze będźie, po záczęciu Seymu ſześć niedźielnego, ráchunki piątego dniá záraz z Quarty czynić, y delatę Retentorow Quarty oboiey, ná ráchunkách, oddáć kazáć. A ieśliby delaty nie oddał; wolno będźie Posłom Ziemskim upominać ſię *privationem* Vrzędu iego. Seſſiey Ráwskiey, *& itinerantibus, ſecuritas* táka, iáko Trybunałowi Koronnemu ieſt opiſana, być ma. Deputáci támeczni przy Vrzędźie Grodzkim Ráwskim, *ſine quavis appelltione* moc zupełną máią. Ná oſtátek Luſtrácye kończyć pomienionym Luſtratorom kazano. A ktorzyby *ob legalitatem* ziechać nie mogli; Krol I.M. ná mieyſcu ich, inſzych *conſtituet. A.* 1661. *fol.* 6. *tit.* O ſtárey Quarćie.

Stoſuiąc ſię do punktow y porządku námowionego *in A.* 1632. ná Electiey Krolá Władysłáwá IV. y reáſſumuiąc *tàm in toto, quàm in omnib⁹ quibuſvis partículis*, Cōſtitutie *A.* 1637. 1638 1640. 1641 (*quā* 1641. *vide infra*) poſtánowiono, áby Quartá druga z Dobr Krolewskich oddawána byłá pieniędzmi gotowemi doskonále, á nie żadnemi kártkámi, y ná nic inſzego nie obracáłá ſię, iedno ná *Oeconomiam bellicam*, y porządne wyprowádzenie ármáty w pole. Ktora to Quartá dupla, przy Quarćie pierwſzey, ná woysko Quárćiáne, ordynowáney, w Rawie oddawana być powinná, według luſtrácyi świeżo odprawionych: Deputáci záś z Seymow do odbieránia náznáczeni, oddawáć ią będą do Stárſzego nád Oekonomią woienną álbo Namieſtniká, zá quitámi iego, ktore quity do P. Podskárbiego W. Koron. oddawáne być máią. *Non derogando* nic ſtárey Quarćie, ktorą tenże P. Podskárbi W. Koron. diſponowáć ma. *Ibid. fol.* 7. *tit.* Revificátia nowey Quarty.

Quartę żeby káżdy Dźierżawcá w Rawie czáſu náznáczonego płácił; *Lege perpetuâ* wárowano: á ktoby iey, ná czas pomieniony, *exceptis caſibus in Lege expreſſis*, nie zápłácił; tedy támże w Rawie, *poſt determinatum tempus* wybieránia, Piſarz Skárbowy, delaty

ſpiſać y z podpiſẽ Deputatow do Quarty náznáczonych, do Grodu Ráwskiego oddáć powinien. Ktore to Stároſtwá y Dźierżáwy, iáko *ipſo iure vacantia, benè meritis*, y ná Artyllerią, wolno będźie Krolowi ná Seymie conferowáć. á tákowe Dobrá przez Piſarzá Skárbowrgo, *mediante Inventario*, odbieráne, y tęmu, komu ie Krol conferować będźie, oddawáne być máią, á poſſeſſiey bronić nikt nie ma, *ſub pœna perpetuæ bannitionis*, w Trybunale Koronnym, *inter cauſas Fiſci publicandæ*. Czego Izbá Poſelska ná początku Seymu przy wákancyách upominać ſię powinná, y *executionem* tego *urgere*. A ktoby od tąd Dobr takich záđłużonych, zá conſenſem Krolewskim, ceſſią otrzymał; tęn z nich retentá wſzytkie Quarty, *ab A.* 1649. áſz do tego czáſu *ſub pœnu, & foro Legibus deſcriptis*, Skárbowi zápłáćić powinien, *ſalvá eidem Ceſſionario vindicatione* tego u Retentorow, albo ich Succeſſorow, & *executione*, według delat Skárbowych, y condemnat od Inſtigatorá Koronnego otrzymánych. Káncellárye záś Koronne nie powinne wydawáć Conſenſow *ad cedendum de bonis*, poki nie będźie doskonále *deductum* quitámi Skárbowemi, że z Dobr tych, dawnieyſzych y świeżſzych czáſow, Quartá zupełnie wydána ieſt. Woiewodztwá, Kiiowskie, *Brácłáwskie*, *Czernichowskie*; tę Quartę, *à reinductione ſui*, płáćić máią, tákże część Podolskiego, zá láſem Niedobor názwánym. *A.* 1667. *fol.* 4. *tit.* Vmocnienie wárunku o Quarćie.

Ktoby z PP. Senatorow, lub Posłow Ziemskich, nie zápłáćił, do Skárbu, Quarty należącey; ma po tym *voce activâ carere* ná Seymie, poki *nõ ſatisfaciet* Skárbowi. Toſz ſię ma rozumieć o Oekonomiách Dobr Krolewskich ſtołowych, y Krolowy. *Ibid.*

Ná Stároſtwie Liwskim ieśliby iákie retentá przez Vr. Fráncíſzká Brochowskiego zátrzymáne pokazały ſię, warowano, że one, nie Vr. Marćin Oborski Stároſtá Liwski, ale tęnże Vr. Brochowski wypłáćić powinien będźie. *Ibid.*

Skarb Koronny, *in futurum*, nie z Quarty, ále z inſzych ordynáryinych Rzeczypoſp. prowentow, *expenſa deducere* powinien. A Quartá ſtára, y quadrupla, ná ſamę tylko zapłátę woysku, przez ręce Piſarzá Polnego Koronnego, iść ma. Wyiąwſzy nową Quartę, ná Artylleryą, poſtánowioną. *Ibid. fol.* 10. §. A że z dawnego opiſania.

Quárty oboiey ſtárey y nowey ſtáre retentá, ná wypłácenie długu Vr. Wolffom náznáczono. *v. tit.* Summá.

Quartę z Stároſtwá Przemyſkiego Luſtratorowie *in A.* 1671. poſtánowić mieli. *v. tit.* Luſtrácya.

Quarty płáćić nie powinien Stároſtá Przemyſki od penſiey ſobie ná Iuridykę náznáczoney. *A.* 1673. *fol.* 33. *tit.* Luſtrácya Przemyſka.

Z Dźierżaw Krolewskich Woiewodztwá Ruskiego y Wołyńskiego po-

go połowicę tylko Quarty znieść do Skárbu kazano: w Powiećie záś Trębowelskim tylko *ad rationem*: co do przyſzłey Luſtrácyey, ktora od Rzeczypoſp. náznáczona będźie, trwáć ma. *A.* 1676. *fol.* 28. *tit.* Deklárácyá o Quarćie.

Znowu iſz Dobrá Krolewskie w Trębowelskim, Krzemienieckim, Powiećie, w Ziemi Hálickiey, y w Powiećie Zydáczowskim, *reſpećtu deſolationis* onych, *per hoſtilitatem*, *ad rationem* tylko Quarty, wnośić powinne, inſze záś Dobrá, ktorych mniey *hoſtilitas* doſięgłá, połowicę, á kędy żadna, ſpełná Quartę wnioſą. Czego Dźierżawcy iurámentámi w Grodách własnych wykonánemi w Skárbie, przy płáceniu Quarty, dowodźić máią. *A.* 1677. *fol.* 10. *tit.* Deklárácya Quarty.

Quarty uiąć od Stároſtwá Opoczyńskiego, zá odpádnieniem wśi Małczyc, ná fundácyą Kośćiołá Studźieńskiego obroconey, Luſtratorom *eo nomine* do teyże wśi deputowánym zlecono. *v. tit.* Luſtrácyá.

Z Quarty ſtárey, ſto czternaśćie tysięcy, do Hyberny przydáć náznáczono. *v. tit.* Woysku Hyberná.

Quartę, *ſub Interregno A.* 1648. do rąk P. Podskárbiego Koronnego oddáć *pro una vice* pozwolono, dla tego, iſz dla niebeſpieczeńſtw, do Ráwy wſzyſcy ziechać ſię nie mogli: dekláruią c, że quit od tegoſz P. Podskárbiego otrzymány, tákiey wagi b yć miał, iákoby był w ſamey Ráwie dány. *fol.* 7. §. A iſz dla tych.

Ad poſſeſſionem wſzelákich Dobr Rzeczypoſp. *poſt deceſſum* przychodzący, ináczey onych obeymowáć nie ma, tylko áſzby w przod przez Vrząd Skárbowy inwentowáne, y oddáne mu były. Według ktorych inwentarzow, tákowe dobrá, *Succeſſores* zmárłego Poſſeſſorá, Skárbowi oddawáć powinni będą; á Skarb nowym Donátáryuſzom. A cokolwiekby ſię intraty ználázło, *intra hoc tempus*, nim ſię *Tenutario* doſtánie; to wſzytko do Quarty ma być oddano. *A.* 1641. *fol.* 12. *tit.* O podawániu Dobr Rzeczypoſp.

Quartę w W. X. Lit. ná rok ieden, ná porátowánie Stołu Krolewskiego, *non derogando iuribus cuius-vis*, pozwolono, tákim ſpoſobem, áby w Wilnie, od dniá S. Ianá, do dwu niędźiel oddána byłá do P. Podskárbiego W. X. Lit. ábo Subſtitutá iego z Krolewſczyzn, (wyiąwſzy Grodno y Brześćie, y te Dobrá, z ktorych nie zá árendą liczbá do Skárbu ná káżdy rok idźie, y ktore Oprawie Krolowey podległe ſą) zá przyśięgą Vrzędnikow, ábo według rewizyey, pod zapłáceniem ſowito ná Seymie, gdy kto o nie wydánie oney pozwány będźie. *A.* 1590. *fol.* 585. *tit.* Quartá.

Po tym dwie czwarte częśći prowentow, tákimże ſpoſobem, y pod tákiemiſz wárunkámi pozwolono, ná znieśienie Żołnierzá zkonfæderowánego. dekláruiąc, że y Iurgieltnicy połowicę Iurgieltow ſwoich ná czás pewny uſtąpić máią: á to od Swiątek, do dwu niedźiel

dźiel *incluſivè*. *Excipiuntur* od tego Oekonomie Krolewskie, mytá ſtáre, y Dobrá oprawie Krolowey podległe. *A.* 1613. *w Vniwerſale poborowym.*

Znowu toſz pozwolono. A ktoby tey Donátywy nie zápłáćił; *pœnâ privationis Capitaneatûs*, według práwá Koronnego, ma być karány. *A.* 1613. *ná drugim Seymie*: *w Vniwerſale poborowym.*

Po tym, tylko Quártę ſymplę *nomine* Donátywy, (*iáko do tych czas practicatur*) pozwolono, inkluduiąc Iurgieltniki, ſpoſobem iáki wyżey. *A.* 1620. *w Vniwerſale poborowym.*

Taką Donátywę Symplę ordynowano po tym, ná ſporządzenie municyey, płácenie ludźiom y furmánom, przy ármáćie będącym. ták, żeby P. Podskárbi, Stárſzemu nád ármátą, zá wiádomośćią Hetmáńską y áſſignácyámi, ná przyſpoſobienie ármáty, *ſecundùm rationem neceſſitatis*, z tego prowentu, dodawał ſumptu. *A.* 1653. *fol.* 12. *tit.* Donátywa.

Z Woiewodztw ſądowych intratnych, *ab hinc* tęn podatek do Skárbu, *Poſſeſſores novi* oddawáć powinni będą. *Ibid.*

P. Podskárbi w liſtách podawczych, ktore ná intromiſſie w Dźierżáwy y Dániny *Donatarys Regijs*, z należnośći Vrzędu ſwego, wydawáć będźie; Donátywę ſymplę *ab hinc* wyrażáć y ſpecifikowáć ma, według quitow Skárbowych, áby ſię nikt niewiádomośćią nie zásłániał. *Ibid.*

Znowu: iſz Skarb nie ma tey Donátywy ná nic inſzego obracáć, iedno ná áppárat woienny, według dawnego práwá, zá wiádomośćią y áſſignácyámi Hetmáná W. W. X. Lit. *A.* 1659. *fol.* 6. *tit.* Quártá.

Gdy wiele było ſpuſtoſzonych Dobr Krolewſkich, po woynie, ktore nie mogły correſpondere w prowencie dawnym; poſtánowiono, áby był wolen, kto, *pro annis præteritis & præſenti, medietatem* w nieśie: á ktoby nie mogł y tego, *ratione* ſpuſtoſzenia, oddáć; tedy ile może, ma w nieść, Staroſtá y Dźierżawcá przez śiebie ſamemego, lub *per Factores bonorum*, Szláchtę ośiádłą támże, w Trybunale, *prævio iuramento in eam rotham. Iſz ia przez te láta nic wiecey nád to, co do Skárbu wnoſze, prowentu ſprawiedliwego, ná Quartę ſymple przychodzącego, z Dźierżáwy tey nie wźiąłem, y żadnych przeſłych retent wźiąć ſie nieſpodźiewam.* A *in futurum* płácenie Quarty, według teyże przyśięgi, do lat czterech *incluſivè*, od porachowánia ſię w Skárbie, służyć im będźie. Z tych iednák Stároſtw y Dźierżaw, ktore pod nieprzyiaćielem zoſtawáły, *Poſſeſſores* ſprawować ſię nie powinni, ieśli ich *ullo prætextu* nie trzymáli. *Ibid.*

Nie przyſzło do płácenia podatku tego áſz dotąd, dla woyny Rzeczypoſp. co raz większey, y Dobr deſolátiey. Reáſſumowano tedy pomienioną Conſtitutia 1659. y onę do lat 4. prorogowano. *A.* 1667. *fol.* 61. *tit.* Symplá.

Po tym

Po tym poſtánowiono, áby wſzyſcy *Tenutarij* W. X. Lit. z quitámi, á ieżeliby te poginęły, z Inwentarzámi, ná przyſzłey Commiſſiey ſtawáli: zá przeſzłe áſz do tąd látá, *ante hoſtilitatem*, według dawnego práwa: *tempore* záś *hoſtilitatis*, według pomienionych Conſtitutiy *A.* 1659. *&* 1667. záplácili: á ná po tym, według poſtánowienia y poráchowánia ſię na Cómiſſiey, tęn prowent záwſze płácony być ma. *A.* 1670. *fol.* 50. *tit.* Quártá ſymplá. Nie przyſzło to *ad effectum*. Przeto wſzyſcy Dobr Rzeczypoſp. *poſſeſſores*, pewną quotę, z ſwoiey właſney intraty, *ad proportionem* iednego podymnego, według iuramentow ſwoich, *pro præterito*, do Skárbu W. X. Lit. w dźień S. Ianá Krzćićielá, *ſub pœna tripli-cis penſionis*, *in Iudicio Tribunalitio exſol-venda*, dádzą. o co iuſz więcey turbowáni być nie máią. Dla dálſzego záś *in futurum* porządku tey Donátywy ſympli w W. X. Lit. wſzyſcy Dźierżawcy tychże Dobr, quity y Inwentarze Dźierżaw ſwoich, ná przyſzłym Trybunale Skárbowym, *ſub priv-atione Capitaneatûs*, produkować będą: z ktorych Deputaći od Rzeczypoſp. náznáczeni, ſłuſzną iáką, *ratione* tey Sympli, wźiąwſzy proporcyą, quotę pewną tey Donátywy, iákaby na potym płácona być miáłá, z káżdey Dźierżáwy námowią, y tego poſtánowienia ſwego *relationem* Rzeczyp. ná Seymie náypierwſzym uczynią, ktory Seym, *ex conſenſu communi*, *legem perpetuam formare* będźie mogł. A ktorzy máią quity, tedy *in poſterum*, według quitow, Symplę płáćić powinni będą. *A.* 1673. *fol.* 4. *tit.* Symplá.

O tymże. *A.* 1676. *fol.* 11. *tit.* Quártá Symplá.

Po tym, gdy y to przyiść nie mogło *ad effectum*; *pro perpetua lege* poſtánowiono, áby wſzyſcy Stároſtowie y *Tenutarij* Dobr Krolewskich, pewną quotę, z ſwoiey właſney intraty, *ad proportionem* iednego podymnego *in A.* 1667. zá przyſiężonego, do Skárbu W. X. Lit. *quotannis*, w dźień S. Ianá Krzćićielá, w noſili: ktoręmu terminowi Skarb *attendere*, y przez niedźiel cztery tęn podatek *excipere* powinien będźie: á ktoryby, *intra præfixum tempus*, nie oddał, y práwu tęmu doſyć nie uczynił; *priv-ationi* Stároſtwá *ſubiacebit*: o co *forum*, w Trybunale Skárbowym, álbo, zá niedoſzćiem Trybunału tego, ná Seymie, *ad inſtantiam Inſtigatoris*, z delaty Skarbowey. Ktorego práwá *executio ab anno* 1673. ná teráźnieyſzym Trybunale Skarbowym ma *extendi*, y iuſz zá przeſzłe látá tym ſpoſobem Skarb, od wſzytkich Poſſeſſorow Dobr w W. X. Lit. tęn podatek przyimować będźie, y *in futurum* tymże porządkiem, tęn prowent ná Artyllerią ma być wydawány: Ktorzy záś quity *ante produxerunt*, y ná przyſzłym Trybunale Skárbowym *producent*; według quitow Symple *nomine Donativi* płáćić powinni będą, y iuſz, *de hoc genere* podatku ná Artyllerią, nie ma być, ná przyſzłych Seymách, żadney disquiſitiey. A do

tego podatku, Oekonomie y Leśnictwá *ad menſam Regiam* należące z Dożywotnikami należeć nie máią, áni do hybern. A *ex Tenutarijs* żaden w woyskách zoſtáiący, tego podatku, w zasługách ſobie potrącáć nie ma, *ſub amiſſione* Dźierżáwy. o co *forum* w Trybunale Skárbowym, y Commiſſiey, *tanquam cum Retentoribus*. *A.* 1677. *fol.* 11. *tit.* Warunek y czás.

O tymże. á ktoryby *ex Donatarijs*, áni winnego podatku Quarty, lub *in termino* S. Ianá, lub pod czas Skárbowego Trybunału, nie wniosł, áni wyráchował; tęn *pœnæ privationis bonorum*, według Conſtitucyey *anni* 1677. *ſuccumbet*. ktore *benè meritu* po ſprzećiwnych rozdawáne być máią: á Przywileie, na nie, Krolewskie wzruſzone nie będą. *A.* 1678. *fol.* 3. *t.* Trybunał Skárbowy W. X. Lit. Reaſſumowano *ſuperiores annorum* 1677. & 1678. *Conſtitutiones, cum pœnis*. *A.* 1683. *fol.* 10. *tit.* Quartá ſymplá.

QVITY.

Quity przed Kśięgámi Grodzkiemi z wſzelákich zapiſow y rzeczy czynione y zápiſane, ták ważne być máią, iáko Zieniskie. *A.* 1589. *fol.* 519. *tit.* Quity Grodzkie.

Quit Potomkom Kniáźiá Łukaſzá Swierskiego od Rzeczypoſp. ná Seymie *A.* 1598. dány approbowano. *A.* 1611. *fol.* 45. *tit.* Approbácya Quitu.

Quit Vr. Andrzeiowi Stanisłáwowi Sápiehy Stárośćie Rygskiemu, od Skarbu Rzeczypoſp. z piąći tyśięcy zł. przez Towarzyſtwo chorągwie iego przebránych, y z proceſſow o tęn dług. *A.* 1638. *fol.* 49. *tit.* Znieśienie Proceſſow.

Quit Vr. Stánisłáwowi Gáiowskiemu, z podatkow: á *ratione reſiduì ſalva* Skarbowi záchowána. *A.* 1643. *fol.* 5. *tit.* Coæquácya.

Quit rzemieślnikom Krákowskim, względem podatkow. *A.* 1643. *fol.* 6. §. Rzemieślniki.

Tákże Woiewodztwu Krákowskiemu, y tym, ktorzy tego Woiewodztwa pieniądze w ſwoiey diſpoſitiey mieli, á quity doſtáteczne otrzymáli. *Ibid.* § A iſz.

Tamże y inne Woiewodztwá y Ziemie quitowáne ſą.

Quit generalny I. M. P. Bogusłáwowi Leſczyńskiemu Podkánclerzemu Koronnemu, y Potomkom iego, z ráchunkow Vrzędu Podskarbſtwá, ná ktorym przed tym był. *A.* 1659. *fol.* 36. *tit.* Quit Wielm. Podkánclerzemu Koronnemu.

I. M. P. Wincentęmu Korwinowi Gąśiewskiemu Podskárbiemu W. W. X. Lit tákiſz. *A.* 1659. *fol.* 7. *tit. Approbatio.*

Tákiſz I. M. P. Ianowi Káźimierzowi Krasińskiemu Podskárbiemu W. Koron. *ſalvâ connotatione* pewnych ſum, w tychże ráchunkach, produkowánych, &c. *A.* 1662. *fol.* 22. *tit.* Quit.

I. M. P. Ianowi Andrzeiowi Morſztinowi Podskárbiemu W. Koron. tákiſz. *A.* 1676. *fol.* 44. *tit.* Quit.

Znowu tęmuſz tákowyſz. *ſalvâ connotatione* pewnych ſum, przez Deputaty do cálculátiey náznáczonych, *per Iudicium* Trybunału Skárbowego, *decidendâ A.* 1678. *fol.* 8. *tit.* Quit.

I. M. P. Hieronymowi Kryſzpinowi Kierſzeńſteinowi Podskárbiemu W. W. X. Lit. tákiſz. *A.* 1667. *fol.* 63. *tit.* Liczbá Skárbu W. X. Lit.

A liczbá Vr. Gábryelá Kimbárá Skárbnego W. X. Lit. od Seymu *A.* 1662. áſz do obięćia Vrzędu P. Podskárbiego W. X. Lit. do przyſzłego naybliżſzego Seymu odłożona &c. *Ibid.*

Znowu tęmuſz I. M. P. Kierſzeńſteinowi tákiſz quit. *A.* 1670. *fol.* 51. *tit. Approbatio* Liczby.

Tęmuſz oſmdźieſiąt y ieden tyſięcy, trzyſtá y oſmdźieſiąt zł. nád percepte u rożnych Creditorow záćiągnione y wydáne, odebrać pozwolono z podatkow Rzeczypoſp. extraordynáryinych na Seymie *Electionis* Krolá I. M. Michálá, y ná teráźnieyſzym uchwalonych; nie tykáiąc ſię iednák Podymnych, ná zapłatę woysku W. X. Lit. ná tym Seymie námowionych, *ſub pæna ſolutionis de ſuo. Ibid.*

Znowu tęmuſz tákiſz. A liczbá z Vchwał *A.* 1673. ták podymnych 15. iáko y extráordynáryinych prowentow, tákże z Vchwał *Convocationis. A.* 1674. Podymnych ſiedmiu, do blisko przyſzłego Seymu odłożona. *A.* 1676. *fol.* 10. *tit.* Approbácya liczby.

Quit I. M. P. Krzyſztofowi Pácowi Kánclerzowi W. W. X. Lit. z adminiſtrácyey Vrzędu Skárbowego, *ſub tempus captivitatis* w Moskwie P. Podskárbiego W. W. X. Lit. odpráwionego. *A.* 1659. *fol.* 7. *tit. Approbatio* Liczby.

Quit I. M. Pániey Mágdálenie Gąśiewskiey Podskárbiney, y Hetmánowey Polney W. X. Lit. z percepty pieniędzy Rzeczypoſp. ná I. M. X. Białozorá Biskupá Wileńskiego zábráney. *A.* 1667. *fol.* 61. *tit.* Quit W. Gąśiewskiey.

Quit I. M. P. Stephánowi Czárnieckiemu Woiewodźie Ziem Ruskich, y Potomkom iego, z ſummy ſześćdźieſiąt tyſięcy zł. z złotá Skárbu Koronnego wyrobioney, á przez tegoſz I. M. P. Woiewodę z Menice Krákowskiey odebráney, y ná rożne Rzeczypoſp. potrzeby, pod czás obleżenia Krákowá od Szwedow, wydáney y wyrachowáney. *A.* 1661. *fol.* 23. *tit.* Quit Wielm. Woiewody Ruskiego.

Quit generálny Vr. Ianowi Dobrogoſtowi Kraśińskiemu Referendarzowi Koron. z Vrzędu Podskárbſtwá Rodźicá iego niegdy I. M. P. Iáná Káźimierzá Kraśińskiego Podskárbiego W. Koronnego. *A.* 1676. *fol.* 44. *tit.* Quit Vr. Referendarzowi.

Quit Vr. Michałowi Kryſzpinowi Kierſzeńſteinowi Piſarzowi W. X. Lit. Polnemu, z uczynienia doſtátecznego ráchunku, z ſummy

ſtá dwudźieſtu tyśięcy, y złotych czterech, groſzy śiedmiu, pieniędzy dźiewiąći, podług Conſtitucyey *A.* 1676. A *de proprio* nád to wydáne dwádźieśćiá tyśięcy zł. ratámi, z podatkow extráordynáryinych ták dawnych, iáko y náſtępuiących, z Skárbu W. X. Lit. wypłáćić mu náznáczono. *A.* 1677. *fol.* 13 *tit. Approbatio* Liczby.

Quit I. M. P. Benedyktowi Sápiehy Podskárbiemu W. W. X. Lit. z uczynienia doſtátecznego ráchunku, z podatkow Rzeczypoſp. wſzytkich. Tákże Anteceſſorowi iego, y Succeſſorom. *A.* 1678. *fol.* 9. *tit. Approbatio* Liczby.

W quitách ſummy, Exaktorowie, co z ktorych dobr wezmą, ſpecifikowáć powinni. *v. tit.* Podatki.

Quity w Woiewodztwie Ruskim z podatku. *v. Ibid.*

Rábownicy. v. tit. Swawolni Ludźie.
Rachunki Miaſt. v. tit. Miaſtá.
Rachunki Woiewodztw, Ziem, Powiátow. v. tit. Podatki.
Rachunki Poborcow. v. tit. Podatki.

RANY.

Herburt. fol. 324. tit. Pyxides.

RAny z ruſznice ſowito máią być płácone. *A.* 1557. *fol.* 10. §. Ktoby ſię tego ważył.

Znowu: iſz rány Szlácheckie ſowito máią być płácone: to ieſt, krwáwa, grzywien dwádźieśćia, á śina groſzy ſześć, z winą ſądową: obliczna znicżna krwáwa, grzywien trzydźieści: ućięćie pálcá káżdego, grzywien trzydźieści: wybićie zębá káżdego, grzywien dwádźieścia: chromotá wieczna ręki, nogi, oślepienie, ućięćie noſá, ták ma być płácone, iáko puł głowy. O co *præſcriptio* iść má do lat trzech. *A.* 1588. *fol.* 462. *tit.* O ránách Szlácheckich.

A ktoby ſię Szláchćicem czynił nie będąc niem, á byłby rániony, gdy ſię to *ex ſcrutinio* pokaże, rány nie máią być płácone: á ktoby o tákich rány foldrował; tákowy ma zápłáćić winę ſto y dwádźieśćiá grzywien, tákże rok y ſześć niedźiel ná dnie w wieży ſiedźieć. *A.* 1557. *fol.* 10. §. Gdźieby kto.

Po tym, o ránách poſtánowiono ták: gdyby Szláchćic Szláchćicá z ruſznice ránił umyślnie, á *ex ſcrutinius* pokazáłoby ſię to *manifeſtè*; ma być ná nim skazána *pæna perpetuæ bannitionis*, ná Rokách Grodzkich oney Ziemie, ábo Powiátu, gdźie ſię to ſtáło, chociayby nie był *poſſeſſionatus* oney Ziemie, ábo Woiewodztwá. á to w Płockim, Mázowieckim, Podláskim, y Ráwskim Woiewodztwách. *A.* 1598. *fol.* 707. *tit.* O mężoboyſtwie.

Było to do czaſu, w pomienionych Woiewodztwách: ále po tym reaſſumowano to wiecznie ná wſzytkę Koronę, y W. X. Lit. y Vrzędom Grodzkim, Ziemskim, Mieyskim, á w Prusiech, Woiewodzym,

wodzym, *ſub pæna centum marc. inſtiganti ſolvenda, exſequi* to kazano. o co *forum cum quolibet Iudicio & Officio* ná Trybunale, *inter cauſas Officii* będźie. *A.* 1611. *fol.* 3. *tit.* Deklarácya.

Gdyby Szláchćicá w kárczmie z chłopy w rzędźie śiedzącego y piiącego Kmieć ránił; tákowe rány nie máią być ſądzone. A ieśliby Szláchćic ow do tego ſię nie znał, żeby go Kmieć w kárczmie bił; tedy on Kmieć z Goſpodarzem y Woytem, y Ławnikámi, ieśliby w oney wsi byli, y z innemu Kmiećiámi, ábo z piąćią świádkámi ſamo ſzoſt, ma ná to dowod uczynić, iſz onego Szláchćicá w kárczmie bił: á ták gdy to uczyni ow Kmieć; od win y płacey onego bićia będźie wolen. *w Except. Mázow. A.* 1576. *fol.* 310. *tit.* O ubićiu Szláchćicá.

Tę Conſtitutią, Woiewodztwá, Podláskie, y Ruskie, przyięły. *Ibid. fol.* 22. *tit.* Rány Szlácheckie.

Rány wſzelákie krwáwe y śine znáczne, w Powiećie Drohickim, máią być ważne, ná ktore convictia ma być Aktorowi: á ná drugie nieznáczne odwod pozwánemu iść ma. *Alias* gdyby ſię *calumnia* ná Aktorá pokazáłá, ma w niey zoſtawáć. *A* 1611. *fol.* 23. *tit. Cauſæ vulnerum.*

Po tym pomienioną Exceptę Mázow. ná rány y zábićie Szlácheckie w kárczmie, tákże y Conſtitutią *A.* 1611. *ſub t. Cauſæ vulnerũ* Woiewodztwo Lubelskie przyięło. *A.* 1613. *fol.* 12. *tit.* O ránách y zábićiu Szlácheckim w Kárczmie, w Woiewodztwie Lubelskim. Tákże Ziemiá Łomżyńska. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Rány. Tákże Ziemiá Bielska. *A.* 1633. *fol.* 52. *tit.* Dochodzenie. Tákże Ziemiá Mielnicka. *A.* 1635. *fol.* 36. *tit.* O dochodzeniu. Tákże Ziemiá Rożańska y Mákowska. *A.* 1635. *fol.* 42. *tit.* Rány. Tákże Ziemiá Wiſka. *A.* 1647. *fol.* 31. *tit.* Rány.

Rány *Plebeiorum, in duplo* máią być płácone, to ieſt, nád Státut. *A.* 1581. *fol.* 372. *tit.* O mężoboyſtwie.

O tymże. *A.* 1631. *fol.* 19. *tit. Taxa capitis plebeiorum.*

Gdyby Szláchćic Szláchćicá ná robośie u roli, źniwá, łąk, ſtoiącego przy ſwoich, ábo Páná ſwego, kmieśiách, ábo teſz ſámego robiącego gwałtem náſzedł, y bił. &c. *v. tit.* Mężoboyſtwo.

Za rány poddánego przy robośie záđáne, Szlachćic ktory ránił powinien dáć grzywien dźieśięć, y Pánu iego *totidem. w Except. Mázowieckich. A.* 1576. *fol.* 308. *tit.* O ubićiu.

Rány y chromotę okrutnie záđáną, wedle Práwá poſpolitego, pokonány w Sądźie Ziemskim ſwego Powiátu Szlachćic Szlachćicowi ſowito ma płáćić, y w wieży na dnie śiedźieć we cztery niedźiele po Dekreśie, á ieśliby Kmieśiowi ſię to od Szláchćicá doſtáło, *contra plebeium propior citatus* Szláchćic, odprzyſiąc ſię z piąćią świádkámi *in genere* ſobie rownemi, iáko nie okrutnie to uczynił: záplaćić iednák, według Práwá, Pánu y Stronie powinien będźie. *Ibid. fol.* 309. *tit.* O okrutnym uśięśiu członká.

Herburt. fol. 544.

Gdyby kto, zá wſczęćiem między kim zwády, zágáśił ogień, y w tym zagáſzeniu byłby kto ránion, á niewiedźionoby przez kogo; tedy ten, co ogień zágáśił, zá ránę ma być ſądzon, dla tego, iſz dał przyczynę do onego zránienia, co ſię ma rozumieć y o tych, ktorzy dáią przyczynę do ſzkody, y zwady. *Ibid. fol.* 311. *tit.* O tym, ktory.

Rány Rękoymiom *in duplo* máią być płácone, *cum pæna* 14. *marc. ad fiſcum Regium, & trium marcarum Iudicio, & amiſſione* tey ſpráwy, w ktorey Rękoymiowie przychodźili. *Ibid. tit.* O zgwałceniu Rękoymiow.

Także Stronō, ktoreby Pozwány Aktorowi, *& è contra*, ná czynieniu ſpráwiedliwośći zadał, *cum pæna trium marcarum, Iudicio & Parti totidem. Ibid.*

Pomocnicy bićia y ránienia Szlácheckiego, ieśliby ſię świádkámi nie uſpráwiedliwili Aktorowi, dźieśięć grzywien winy káżdy z nich tęmuſz Aktorowi zapłáćić powinien. A ieśliby teſz ſami ćiſz pomocnicy rány komu záđáli; tedy ták o rany, iáko y o winy máią być ſądzeni, y rány zá przekonániem płáćić powinni. *w Except. Mázow. A.* 1576. *fol.* 310. *tit.* O Pomocnikach.

Gdyby ránił Aktor pozwánego, w pozwie z nim ſtoiąc, *& è contra*, ſpráwę tráći, y rany, według Státutu, płáćić ma. *Exceptum* Mazowieckie. *Ibid. fol.* 299. *tit.* Gdźieby.

R A P T.

De raptoribus Virginum, vel Viduarum, vide Herburti Statut. fol. 394.

Rápt Białychgłow nie dorosłych, z mocy Opiekunow wźiętych, O może czynić do Conſtitucyey *de captivis. A.* 1607. *fol.* 850. *tit. De raptu.*

Vide hanc Conſtit. de captivis, apud me infra tit. Szláchćic. á *in volumine Conſtitutionum. A.* 1588 *fol.* 462. *tit.* O poimániu.

In cauſis raptûs ſcrutinia, iáko w inſzych ſpráwách criminalnych, odpráwowáne być máią, *per proximiores de linea paterna, vel materna, proteſtatione præcedente:* z ktorych gdźieby ſię gwałt, y *violentia* pokazáłá; *raptor* ná convictią ma być skazány: áni przyznániem białeygłowy iákoby to, *illâ conſentiente*, uczynić miał, nie będźie mogł być eliberowany. O co *forum* ná Trybunale, *inter cauſas incarceratorum*, dla prędſzey ſpráwiedliwośći. *A.* 1631. *fol.* 18. *tit. Cauſæ raptûs.*

REFERENDARZE.

Herburt. fol. 395. tit. Referendarii. Et fol. 396.

REferendarze, według Statutu *A.* 1530. zachowac ſię máią. *A.* 1550. *fol.* 3 §. Iſz teſz.

Referendarze ſpraw Szlácheckich z Mieſczány przesłuchiwáć, y przy Stronách referowáć ie maią. *Ibid. fol.* 7. §. Iſz w Niemieckich Sądźiech.

Referendarze máią moc w Senáćie zdánie ſwoie powiedźieć. *A.* 1569. *fol.* 180. *tit.* Porządek.

Refe-

Referendarzom, regeſtr ſpraw wſzytkich Sądowi Seymowemu należących, to ieſt Kriminałow, y Remis od Sądow wſzelákich, przez Piſarzá Ziemskiego Powiátu onego, gdźie ſię Seym odprawowáć będźie w piſanych, oddawány być ma. Według ktorego, Referendarze, porządkiem tym, iáko ſpráwy wpiſane będą, do Sądu przywoływáć każą, *ſub onere conſcientiæ*. Krolowi iednák *extra regeſtrum*, podług upodobánia, ſpraw przywoływáć kazáć wolno. *A.* 1641. *fol.* 7. *tit.* O porządku ſądzenia ſpraw Seymowych.

Dekretow teſz Seymowych, *in negotio principali*, w ſądźie Seymowym ferowánych, Káncellárie do Akt wpiſowáć nie máią, áſz pierwey terminaty Dekretow, przez Referendarze, podpiſane, y do Káncellárıey odeſłáne będą. *Ibid. fol.* 8. §. Dekretow teſz.

Referendarze zgodnych dekretow, *de conſenſu Partium, in cauſis homicidii*, podpiſowáć, y do Káncellárıey odſyłáć nie máią: Tákże áni zgodnych dekretow *in cauſis, ratione Bonorum Reipub.* áni w ſpráwách, ktoreby o podatki Rzeczypoſp. záchodźiły. *Ibid.* §. Referendarze teſz.

Referendarz ábo Piſarz W. X. Lit. *aſſidere* ma, *ſub tempus Iudiciorum Aſſeſſorialium* Spraw Inflántskich. *v. tit.* Inflánty.

Reformácye. v. tit. Poſag.

REGESTRA

Spraw Sądowych.

REgeſtr Trybunálski, Vrząd Ziemski powinien mieć, w mocy ſwey, y porządnie piſać, y według onego, Spraw porządnie przywoływáć. *A.* 1609. *fol.* 903. *tit.* O regeſtrze Trybunálskim.

Regeſtra Cauſarum Officij, iáko y *Palatinatuum & Diſtrictum*, ná dokończeniu Trybunału, ktoreby ieſcze doſądzone nie były, przez Márſzałká Trybunálskiego podpiſane, y *ad acticandum* podawáne być máią, áby drugi Trybunał, wprzod tych regeſtrow doſądzał, á po tym do innych porządnie przyſtępował. *A.* 1611. *fol.* 6. *tit.* Przyczynienie.

Regeſtr Trybunálski porządnie, *ſecundum numerum*, ma być piſany, y nie odmieniány, á kártá *cum numero*, iáko Spráwá w regeſtrze będźie, *Partibus poſtulantibus*, przy wpiſowániu, *abſq; ullo ſalario*, dawána być ma, *ſub pæna in Statuto expreſſa. A.* 1618. *fol.* 6. *tit.* Regeſtrá Trybunálskie.

O regeſtrze taktowym. *v. tit.* Trybunał. *& tit. Evocatio.*

Do regeſtru Trybunału Litewskiego kto ſię chce wpiſać, ták Powod, iáko y Pozwány, powinien dáć kopę groſzy Litewskich, do actıcy iedney: á ile akcyi będźie wpiſował, od káżdey po kopie ma dáć: á ieśliby w iednym pozwie uczeſtnikow wiele było, tedy nie od Oſob, álę od Akcyi tylko, y od pozwu, kopá ma być dá-

na. Ták-

na. Także y Sędźiowie Powiátowi, gdy do Spraw między Stronámi, do Sądu głownego bywáią poćiągáni, nie od Oſob, ále od zupełnego Vrzędu kopę dawáć máią. *A.* 1609. *fol.* 909. *tit.* Znieśienie przeſądow.

W Trybunale Litewskim, Spráwy ſądźić ſię máią z regeſtru porządkiem: to ieſt, ieden Powiát począwſzy, ták długo on ſądźić máią, áſz go odſądzą: po skończeniu tego, drugi ma náſtępować, y ták *conſequenter* wſzytkie. Terminy iednák wſzytkich Powiatow, według Conſtitucyey, zoſtawáć máią. *Ibid.*

Herburt. fol. 229. *tit. Quis modus & ordo ſit ſervandus in perſonis vocandis ad Iudicium.*

Regeſtru Spraw Seymowych, ręką Referendarzá, *ſecundùm numerum*, podpiſanego Piſarz odmieniáć nie ma, ále weń ſpráwy, *wedle Statutu* Káźimierzá Krolá, powinien wpiſowáć. *A.* 1607. *fol.* 836. *tit.* O Sądách.

W Woiewodztwie Kiiowskim, Brácławskim, y Wołhyńskim ieſt zwyczay, ták w Ziemiskim, iáko y Grodzkim Sądźić, trzy dni przywoływáć, á ná czwartym dopiero wzdawáć. Przeto káżdy powinien Spráwę ſwą, w te trzy dni, wpiſowáć, á ktoby omięſzkał, ták Aktor, iáko y Pozwány, iuſz po trzećim dniu, ſpráwy ſwey wpiſowáć y áttentowáć nie może, *ſub nullitate condemnationis*. Czego Vrzędy doglądáć powinne. *A.* 1607. *fol.* 855. *tit.* O wzdawániu.

Do regeſtrow nienależytych, *per crudas citationes, omiſſâ competenti iuriſdictione*, Szláchtę oſiádłą, *per ſpeciem violatæ ſecuritatis, evocatoriè* poćiągáiący Prokuratorowie, iáko karáni być máią? *v. tit.* Prokurator.

Do regeſtru *cauſarum militarium* w Trybunale, inſze ſpráwy nie máią być przypuſczáne. *v. tit.* Trybunał.

RĘKOIEMSTWO.

Rękoiemſtwo Poddánych Woiewodztwá Płockiego, y Przywiley ná to im służący zniesiono: y z innemi ie Woiewodztwy Koronnemi porownano. *A.* 1563. *fol.* 46. *tit.* Rękoiemſtwo.

Także Ziemie Sochácżewskiey. *A.* 1565. *fol.* 105. *tit.* Rękoiemſtwo.

Także we wſzytkim Woiewodztwie Mázowieckim. *A.* 1576. *fol.* 314. *tit.* Rękoiemſtwo.

RELAXACYA.

RElaxácyą, po otrzymániu quitu z bánnicyey, ma Káncellárya Koronna wydawáć. *A.* 1588. *fol.* 468. *tit.* O Reláxácyey.

A naydáley dwunaſtu niedźiel, po quićie, trzebá ią otrzymywáć. *Ibid.*

A ieśli bánnicya przez dekret znieśiona będźie; reláxácyey nie potrzebá. *Ibid.*

Reláxácya bánnicyey Vr. Alexándrowi Tarnáwskiemu, *approbatur*. *A.* 1609. *fol.* 897. *tit.* Approbácya reláxácyey.

Relá-

Reláxácya wieży Vr. Stánisłáwá Zaliwskiego Podſędká Liwskiego. *v. tit.* Wieża.

Reláxácya Dekretu Skárbowego Woiewodźie Brzeskiemu. *A.* 1654. *fol.* 31. *tit.* Coæquatia W. X. Lit.

Reláxácya Condemnat Trybunału Skárbowego Grodźińskiego, Vr. Káźimierzowi Downuntowi Sieśickiemu Podſtolemu y Wáńkowiczowi Sędźiemu Grodzkiemu, Wilkomirskim, tákże Succeſſorom Stánisłáwá Dawidowiczá Podſtárośćiego y Poborce Wilkomirskiego. *Ibid.*

Reláxácya *à pœna publica*, Vr. Ianowi Potockiemu Woiewodźicowi Brácłáwskiemu, y Fráncíſzkowi Łubowickiemu Oberſzterleytnántowi, y Stánisłáwowi Kiełczewskiemu niegdy Podſędká Lubelskiego Synowi. *A.* 1659. *fol.* 27. *tit. Relaxatio* Żołnierzow.

Reláxácya Vr. Stánisłáwowi Kuczborskiemu, *mediante quietatione. Ibid. tit.* Relaxatia.

Reláxácya Infamiey Vr. Alexándrowi y Páwłowi Smigielskim, *mediante quietatione. A.* 1659. *fol.* 28. *tit. Relaxatio* Infamiey.

Reláxácya Infamiey Vr. Fedorom Szándárowskim Stryiowi y Synowcowi. Tákże Vr. Stánisłáwowi Zeſtelińskiemu, *à pœnis quibuscunq; tàm Civilibus, quàm Criminalibus* uwolnienie. *A.* 1662. *fol.* 32. *tit. Relaxatio.*

Reláxácya *á rigore Proceſſús & Decreti Marſchalcalis*, o zábićie Szláchet. Dáwizoná ná poiedynku, Vr. Iákubowi Giźic Rotmiſtrzowi, tákże Vr. Łopáteckiemu Porucznikowi. *Ibid. fol.* 33. *tit.* Znieśienie Condemnáty.

Reláxácya Vr. Ianowi Piaſeckiemu Cześnikowi Czerniechowskiemu. *A.* 1667. *fol.* 25. *tit.* Reláxácya.

Reláxácya Vr. Andrzeiowi Iełowickiemu Woyskiemu Łuckiemu. *Ibid. fol.* 31. *tit.* Reláxácya.

Reláxácya *à pœnis Criminalibus*, w Sądách Kápturowych Krákowskich, *obtentu*, Vr. Bárbárze Zawádzkiey, *ſalvo iure* Vr. Hieronymá Kuropátnickiego Podſtolego Podolskiego, y Małżonki iego. Ktore *pœnas* wolno Aktorowi będźie, *non obſtante eodem Decreto Capturali*, przemienić *in pœnas Civiles. A.* 1676. *fol.* 40. *tit.* Sublewácya.

Reláxácya wieży, Vr. Grzegorzowi Krzyſztophowi Hádźiewiczowi Łowczemu Przemyſłkiemu, w Trybunale Koronnym, o pewny exces, *in A.* 1671. popełniony, nákazáney. Tudźieſz *caſſatio* Condemnaty, z okázyey tegoſz exceſſu, otrzymáney. *Ibid. fol.* 46. *tit. Relaxatio.*

Reláxácya wieży Vr. Záirskiemu Tłumáczowi Koronnemu, w Kápturách Wárſzáwskich, *ratione homicidij*, nákazáney. *Ibid.*

Reláxácya Vr. Hieronymowi Kuropátnickiemu P odſtolęmu Podolskiemu, Andrzeiowi Sciborowi Chełmskiemu Porucznikowi, le-

rzemu Sokolnickiemu, Krolewskiey, y Szymonowi Borowskiemu Krolewiczowskiey, Chorągwi Vſárskich Towárzyſtwu. *Ibid. fol.* 53. *tit.* Sublewácya.

Reláxácya I. M. P. Zofiey Wierzbowskiey Woiewodźiney Brzeskiey, y pozwolenie Aktorowi, áby mu wolno było, *pœnas Criminales*, w Trybunale Piotrkowskim, ná niey *in Contumaciam decretas*, *in Ciuiles* przemienić, *non obſtante eodem Decreto. Ibid.*

Reláxácya Vr. Szymonowi Rzążewskiemu od połowy wieży. *Ibid.*

Relaxácya wieży Vr. Hrehorowi Ilnickiemu. Ianowi Michálowskiemu, y Iákubowi Humnickiemu. *Ibid. fol.* 57 *tit. Relaxatio.*

Reláxácya wieży Vr. Fráncíſzkowi Duninowi. *A.* 1678. *fol.* 24. *tit. Relaxatio.*

Reláxácya Vr. Michálowi Orzeſzkowi, *à pœnis, tàm Ciuilibus, quàm Criminalibus. Ibid. fol.* 26. *tit.* Reláxácya.

Reláxácya Vr. Ianowi Mázárákiemu, *à Proceſſibus, & Decretis, Citationibus, & Proteſtationibus, ex occaſione calumniæ cujusdam, & obiectionibus, promanatis. Ibid. fol.* 30 *tit.* Deklárácya Správy.

Reláxácya Vr. Podſtolemu Sędomirskiemu, wedle deklárácyey Trybunału Rádomskiego, z okázyey ſzkod przez Regiment Arkábuzerski poczynionych. *Ibid. fol.* 32. *tit.* Approbacya Deklárácyey.

Reláxácya wieże I. M. P. Káſztellánowi Liwskiemu. *v. tit.* Wieża.

RELIGIA.

IN *religione Chriſtiana Diſſidentibus*, wárowáły Stany Koronne, y W. X. Lit. we wſzytkich Confæderátiách generálnych Wárſzáw. *ſub Interregno*, iſz wſzelaki pokoy między ſobą, *ſub fide, honore, & conſcientia, in perpetuum* záchowáią, dla rożnice w wierze krwie nie rozlewáiąc, áni ſię do żadnych Sądow względem teyże rożnice pociągáiąc, áni ſię pœnuiąc *confiſcatione bonorum*, poczćiwośćią, *carceribus, & exilio*, áni żadnemi inſzemi pœnámi, y zwierzchności żadney, áni Vrzędowi, do tákiego progreſſu, żadnym ſpoſobem, nie pomagáiąc. A gdźieby kto, przećiw temu poſtanowieniu, z tey przyczyny, krew przelewáć, ábo pomienione wárunki *violenter* tárgáć, ábo zwyſz miánowáne pœny extendować chćiał; záſtáwiáć ſię o to wſzyſcy powinni, chocby teſz pod prætextem dekretu, ábo poſtępkiem iákim Sądowym, kto to czynić chćiał. A w Confæderátiách, po śmierći Krolow, Zygmunta III. Władyſłáwá IV. tákże po ábdykácyey Krolá Ianá Kázimierzá, y po śmierći Krolá Michálá, *ſpecialiter* wárowano y to, áby *Decretá Tribunalitia Regni, & M. D. Lit.* ktore *vim legis ſapiunt, & proteſtationes* przećiw Conſtitucyey *A.* 1627. o beſpieczeńſtwie y pokoiu Diſſidentow nápiſaney, (*vide apud me infra tit.* Trybunał. *in volumine verò Conſtit. fol.* 9. *tit.* O Dekretách Trybunálskich.)

in quo-

in quovis Iudicio záſzłe, *in nullo Officio*, *in executionem* przywodzone nie były, *ſub nullitate*. O co *forum* ma być ná Seymie: Y mándaty wſzytkie *pacem inter Diſſidentes* wzrufzáiące, ieżeli z Káncellárieу, *vivente & regnante Principe*, wydáne były, żadney wagi nie máią mieć, y ná potym wydawáne być nie máią. *Aryánom to iednák Práwo ſłużyć nie ma.*

A ieśliby gdźie, *ſub prætextu religionis*, poddáni nie posłufzni Pánom ſwoim byli; wolno ich káżdemu Pánu, *tàm in ſpiritualibus, quàm ſæcularibus*, podług rozumienia ſwego, skaráć. *w Confæderácyey Generálney Wárſzáwſkiey. A.* 1573. *fol.* 209. §. Wſzákże. *In cauſa religionis*, Confæderátie, przez Krole, Henryká, y Stefáná, poprzyśiężone, Woiewodztwo Sędomirskie, ná ziezdźie ſwoim Okázowánia pod Pokrzywnicą, reaſſumowáło, y trzymáć obowiązáło ſię. *A.* 1587. *fol.* 423. §. My Rády.

W Miáſtách Krolewskich, gdźie *Diſſidentes publicum religionis exercitium* po zborách ná to od ſiebie erigowánych máią, tám ie y ná po tym mieć mogą: á gdźie zborow ná to wyłączonych nie máią, tám ich erigować nie powinni. Nabożeńſtwa iednák ſwego prywatnego, w domách prywatnych ludźie przyieżdżáiący beſpiecznie záżywáć mogą. *w Confederat. General. Wárſzaw. A.* 1632. 1648. 1668. 1674.

Ale w pomienionych *A.* 1668. *&* 1674. Confæderátiách, o prywatnym nabożeńſtwie *expreſſiùs* nápiſano. to ieſt, iſz *Iura Ducatûs Maſoviæ ſalva* zoſtawáć máią: ták iednák, iſz PP. Diſſidenći w goſpodách, y ná Akty publiczne, lub ná Správy ſwoie y Sądowe reálne przyieżdżáiący, y przy Dworze Páńskim ſię báwiący, (*excluſis* iednák *plebeiorum ſervitoratibus*) bez ſchadzek, kazań, y śpiewánia, nabożeńſtwá ſwego záżywáć mogą.

Správy *violatæ ſecuritatis Diſſidentium, ſub Interregno, à quacunq; perſona, cujuscunq; conditionis*, nie *inter cauſas terminorum tactorum*, ále we czwartki, *ex ſpeciali regeſtro, inter cauſas recentium criminum*, ſądzone być máią, oprocz gdyby *perſona merè Spiritualis in crimine deprehenſa* byłá, tedy tákowy ma *tradi Officio Spirituali*, y tám *prævià inquiſitione iudicari*. Miniſtrowie teſz *in religione Diſſidentium, ex quacunq; occaſione* pozwáni, *forum* mieć tylko *in Officio ſæculari competenti, ratione quarumvis rerum & iniuriarum*, powinni. A w W. X. Lit. w wielkim Kole: á *in cauſis ex ipſorum áctoratu, forum citati competens ſequi* máią, y tám krzywd ſwoich dochodźić· *w Confæderat. Generál. Wárſzaw.* A. 1632. 1648. 1668. 1674. Ale w Confæderátiey *A.* 1632. pomienioney, nie náznáczono ieſzcze było, *forum* w W. X. Lit. Oprocz tego, ná Convocatiey Generál. Wárſzáw. *ſub Interregno A.* 1668. obowiązáłá ſię byłá Rzeczpoſp. przy obronie Kośćiołá Kátolickiego Rzymskiego ſtawáć, *Iuribuſq; & Privilegijs* onego,

tákże y *ritûs Græci Vnitorum Eccleſiæ derogari* nie pozwolić.

In Religione Chriſtiana Diſſidentium prætenſią, *ratione* pewnego skryptu, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1654. *fol.* 8. *tit* Odłożenie pewnego Skryptu.

Znowu do drugiego· *A.* 1655. *fol.* 2. *tit.* Odłożenie.

Religia Græcka. *v. tit.* Græcka Religia.

O Aryánách. *v. tit.* Aryáni.

Diſſidentes in A. 1649. w Reces poſzli ná obudwu Seymách. *fol.* 20. *tit.* Reces.

Tęmu, ktoby, *prætextu religionis*, tumultámi y zuchwálſtwem, *publicam ſecuritatem violare* ważył ſię, *forum* ná Trybunale, *inter cauſas recentis criminis*, náznáczono, y áby *pœnis contra violatores pacis publicæ ſancitis* karány był, poſtanowiono. *A.* 1631. *fol.* 18. *tit.* Zátrzymánie pokoiu poſpolitego.

Ktoby ſię ważył, bądź *ex Magiſtratu*, bądź *ex privatis*, w Miáſtách Pruskich, præpedycyą iákąkolwiek, *in exercitio religionis Catholicæ Romanæ*, y ludźiom w teyże ſtárożytney religicy, w obrzędách, ceremoniách, nabożeńſtwie, w kupowániu kámienic y domow, y przyimowániu ich do Vrzędow, Cechow, y rzemiosł, czynić; táki ma być karány winą piąći ſet czerwonych zł. o ktorą *forum* zá Dworem: *ſalvis Iuribus & Privilegijs Civitatum legitimè obtentis. A.* 1638. *fol.* 44. *tit.* Pœna ná tych.

Religiey Kátolickiey Rzymskiey beſpieczeńſtwo, w Xięſtwie Inflántskim, y Kurlándskim, we wſzytkich obrzędách y ceremoniách kośćielnych, iáko w Práwách Koronnych, y Xięſtwá Pruskiego opiſano ieſt, *in omnibus punctis & clauſulis* wárowano. y fundułze ták dawne, iáko y świeże kośćiołom támecznym służące approbowano. *A.* 1678. *fol.* 24. *tit.* Beſpieczeńſtwo.

Remiſſy Seymowe. v. tit. Seym. tit. Sprawy.

RESTITVCYA.

REſtitucya do czći Ianá Ośćiká. *A.* 1581. *fol.* 384. Vr. Krzyſztofá Zborowskiego. *A.* 1591· *fol.* 618· *tit.* Reſtitucya. Máximiliániſtow wſzytkich. *A.* 1591. *fol.* 619· Stánisłáwá Bienieckiego. *A.* 1609 *fol.* 897. Iákubá Domáſzewskiego Widlice. *Ibid. fol.* 907. Stánisłáwá Buſzyńskiego Grzymáły. *A.* 1611. *fol* 12. Andrzeiá Chotomskiego. *Ibid. fol.* 31. Alexandrá Iozefá Liſowskiego. *Ibid. fol.* 45. Ianá Dąbrowskiego. *A.* 1613 *fol.* 32. Adámá Leźiorkowskiego. *A.* 1616 *fol.* 17. Páwłá Dźierzbickiego, y Woyćiechá Summy. *Ibid. fol.* 18. Wáleryáná Sławskiego. *A.* 1618. *fol.* 8. Stephaná Gdeſzyńskiego. *A.* 1623. *fol.* 17. Iozefa Cieklińskiego: y Krzyſztofa Iaykowskiego. *Ibid.* Mikołaiá Mocárskiego, Auktá Konárzewskiego, Ianá Nahoiewskiego, Łukaſzá Szumińskiego,

Stáni-

Stánisłáwá Iároſzowskiego, Krzyſztofá y Stánisłáwá Krupickich, Iákubá Chorzelskiego: y innych, ktorych imioná do Grodu Wárſzáwskiego ſą podáne. *A.* 1626. *fol.* 9. & 10. Mikołáiá Zaleskiego. *A.* 1629. *fol.* 16. Hrehorego Popielá, *cum reſtitutione* dobr iego: Stephánа Lwá, Stánisłáwá Krzentowskiego, Alexándrá Korowickiego, Piotrá Koteckiego, Piotrá Gárlińskiego, Ianá Burkáckiego, Philippá Bukołtá, Dámáſcyuſa Kołakowskiego, Ianá Czyſzowskiego, Ianá Łápińskiego, y Aſzáná Iákickiego. *A.* 1631. *fol.* 43. & 44. Ianá Grotá, y Małżonki iego Doroty Bieńkowskiey. *A.* 1633. *fol.* 53. Ianá Moſzyńskiego, Hieronymá Láſockiego, y Pomocnikow iego. *Ibid.* Adámá Przeſmyckiego *Ibid.* *fol.* 54. Ścześnego Kryskiego, Ianá Ieżewskiego, Stephánа Sielickiego, Bogdaná Podbipięty, Piotrá Bielskiego, Piotrá Byſzyńskiego. *A.* 1641. *fol.* 36. *Item* ludźi ſwawolnych w regeſtrze do Grodu Wárſzáwskiego podánym opiſanych, tákże Fráncíſzká Pruſzkowskiego, Andrzeiá Czápskiego, Woyćiechá Sudráwskiego, Albrychta Pęcławskiego, Stánisłáwá Turskiego, Marćiná Gorki, Ierzego Krokowskiego, y Alexandrá Iurzycá. *A.* 1635. *fol.* 47. Ianá Czuryłá *cum complicibus*, Alexándrá Mikulińskiego, Woyćiechá Kobelińskiego z Kobelnik, Woyćiechá Korzeńſkiego. *A.* 1638. *fol.* 53. Hrehorego Sławeckiego, Abrámá Strybelá, y Sámuelá Tábeckiego. *Ibid. fol.* 54. Máćieia Piiánowskiego, Stánisłáwá Detynieckiego, Romaná Sokurá, y Mikołáiá Noſárzowskiego, z woyſk. wytrąbionych. Vr. Iánuſza Weſzłá Stárośty Oſtrowskiego, Andrzeiá Rudáwskiego, Andrzeiá Hołdakowskiego, Mikołáiá Kuchárskiego, Woyćiechá Podbielskiego, Ianowskiego, Stánisłáwá Iurzyńskiego, Stánisłáwá Kuleſzy. *A.* 1646. *fol.* 12. V. Ianá Koſakowskiego Stárośty Wiskiego, Adámá Kownáckiego, Stánisłáwá Truſzkowskiego, Woyćiechá Zaborowskiego. *Ibid.* Ianá y Stánisłáwá Wereſczyńskich, Mikołáiá Nárzymskiego, Ianá Zukowskiego, Ianá Powirskiego, y Małżonki iego Heleny, Stánisłáwá Brzeſzewskiego, Woyćiechá Szulmirskiego, Sámuelá Sczytá, Krzyſztofa Swiáckiego, Ianá Bolesłáwá Koſárzewskiego, Alexandrá Iozefowiczá. V. Stánisłáwá Duczymińskiego Stárośty Oſtrołęckiego, Ianá Olſzewskiego, Iácynthá Suskiego, Andrzeiá Nowowieskiego, Woyćiechá Długoiewskiego, Ianá Wolskiego, Bártłomieiá Laskowskiego, Alexándrá Iáworowskiego *alias* Heyzy. *Ibid. fol.* 13. Ianá Wiktorá, Máthcuſza Siemákowskiego, Ianá Newelskiego, Hrehorego Buhuſzewicá, Benedykta Siemaká. *A* 1647. *fol.* 41. Sámuelá Boleſtráſzyckiego. *A.* 1649. *fol.* 19. Piotrá Iákubá Grodźickiego. *A.* 1649. *fol.* 13. Ianá Sokołá Przecłáwá Piſarskiego, Ianá Kondráckiego, y Ianá Kopczyńskiego, Stánisłáwá Gowárzewskiego, Krzyſztofa Mikulskiego, y Euſtáchiuſzá Fiedorowiczá. *Ibid. fol.* 14. Adámá y Tomaſzá

maſzá Morzkowskich Bráći rodzonych,y Ianá Mentyckiego, Tobiaſzá Iuriewiczá y Małżonki iego, Mikołáiá Máłáchowskiego Poruczniká chorągwi Tátárskiey, I. M. P. Adámá Kazánowskiego Márſzałká Nadwornego Koronnego, tákże Compániey iego. *Ibid. fol.* 15. Woyćiechá Tyráwskiego, Stánisłáwá, Alexándrá, Ianá, Piotrá, Tomickich, Mikołáiá Sokołowskiego Cześniká Inowłocławskie°,Alexándrá Hreptowiczá, Andrzeiá Łáskiego, Krzyſztofa Zaleskiego *cum complicibus*, Sławká y Iwánowskiego. *A.* 1652. *fol.* 16. Ianá Bándimiierá Woyskiego Wendeńskiego. *Ibid. f.* 27. Towárzyſtwá I.M.P. Kázánowskie°Káſztelláná Hálickie°. *A.* 1653. *f.* 28. Vr. StánisłáwáDrzewickiego, Páwłá Kuleſze Stánisłáwá Sokołowskiego, Stánisłáwá Mołodeckiego, Mikołáiá Rádeckiego, Stánisłáwá Powálskiego Rotmiſtrzá. Vr. Stephána Łády, *ex conſenſu Vr.* Iákubá Woyny Oráńskiego Podſędká Czerniechowskiego,y Dobrogoyskich. *Ibid.* Sławetnych,Axentego Owániſzewicá,y Wárteryſa Kirchorowiczá,Kupcow y Mieſczan Zamoyskich. *Ibid. fol.* 29. Vr.Dániłowiczá Podſtolego Koronnego *euocatorie* condemnowánego, & *remiſſio cauſæ huius ad forum competens.* *A.* 1654. *fol.* 21. Vr. Piotrá z Wieruſzowá Tomickiego, Adámá Záiączkowskiego, Leonorá Wolskiego. *Ibid.* Andrzeiá Alexándrowiczá, Downárowiczá, Woyćiechá Szánieckiego, Máćieiá Rádźikowskiego, Iozefa *Máćieiá* Iaśińskiego. *Ibid. fol.* 37. Stefáná Gorskiego, y Ianá Choynowskiego z woyská wytrąbionych. *A.* 1655. *fol.* 33. Wáćłáwá Konſtántego Pokłońskiego, y tey Szláchty, ktorzy ſię z nim weſpoł, *in fidem & obſequium* Rzeczypoſp. od nieprzyiaćielá powroćili. *Ibid. fol.* 34. Káźimierzá Koſowskiego. *Ibid. fol.* 33. Vr.Ianá Sápiehy Piſarzá Polnego Koronego, *cum declaratione*, że ma być *in-vindicabile*, cokolwiek kto *iniuriæ & damni* ná tęn czás poniosł od Węgrow, gdy Xiążęćiá Siedmigrodzkiego, y woysko iego z Polski wyprowadzał. *A.* 1658. *fol.* 56. Málchrá Stockiego. *Ibid. fol.* 55. Ianá Káźimierzá Brzeźińskiego, Iobá Suchćickiego, Ianá Swięćickiego, Ignácego Kleczkowskiego,Fráncíſzká Duniná,Alexándrá Snitowskiego, Krzyſztofá Muchowieckiego, tákże Władyſława y Konſtántego Muchowieckich Synow iego, y Stanisłáwá Iábłonowskiego Chorążego Nurskiego, Piſarzá Ziemskiego Drohickiego,Adámá Sławskiego, Alexándrá Tymińskiego, Ianá Fedorowiczá. Vr.Potockich Káſztellánicow Krákowskich, y Káźimierzá Beydy Rzewuskiego. *Ibid.* Seweryná Kleſczowskiego. *A.* 1659. *fol.* 26. Sámuelá Ciecholewskiego, Krzyſztofa Vnrugá Oberſzterleytnántá I. M. P. Bogusłáwá Leſczyńskiego Podkánclerzego Koronnego. *Ibid. fol.* 27. Stánisłáwá Kowalowskiego, Ierzego Rączkowskiego, Iákubá Káśiowskiego, Olbrychtá Krusińskiego,Żołnierzow. Guilhelma Fábiáná Rozná, y Ianá Gorzyńskiego. *Ibid.* Adámá

Sławko-

Sławkowskiego, y Alexándrá Tymińskiego. *Ibid. fol.* 28. Ludwiká Woroſzyłá Podczáſzego Kiiowskiego. *Ibid. fol.* 30. Adáma Soroki, y Piotrá Rzewuskiego. *A.* 1659. *fol.* 18. Zołnierzy, ktorzy *extra Regnum* w Holſatiey ná woynie, ábo w obozách byli. &c. *A.* 1662. *fol.* 14. Micháłá Stánisławskiego. *Ibid. fol.* 31. Gábryela Hulewiczá Chorążego, y Adáma Burkackiego Cześnika, Czerniechowskich. Samuela y Iádwigi Czołhańskich Małżonkow, y Michała Czołhańskiego Syna ich. Andrzeiá Grocholskiego. *Ibid. fol.* 32. Beniámina Rylskiego. *Ibid.* Konſtantego Woyny. *Ibid. fol.* 23. Samuela Ruſockiego. *A.* 1667. *fol.* 23. Piotrá Porczyńskiego. *Ibid.* I. M. P. Ianá Fráncíſzká Łubowickiego Káſztellana Wołynskiego, y Anny Konſtáncyey z Harlezá, Małżonkow, y inſzych oſob, w proteſtácyach, y dekretách Trybunálskich, miánowánych. *Ibid. fol.* 24. Iákubá Vrbánowskiego, *ſalva ſatisfactione* Vr. Władisławowi Włoſtowskiemu Oberſzterleytnántowi. *Ibid.* Szlachet. Kátárzyny z Kárwáczá Chronowskiey, y Mikołáiá Chronowskiego Syná iey. *Ibid. fol.* 32. Szláchet. Ianá y Woyćiechá Łepkowskich. *Ibid.* Vr. Seweryná Boskiego Piſarzá Ziemskiego Czerskiego. *Ibid. fol.* 33. Zygmuntá Pálczewskiego. *Ibid. fol.* 38. Vr. Andrzeiá Gembickiego Stároſty Nowodworskiego. *A.* 1670. *fol.* 33. Vr. Stánisławá Koniecpolskiego, *in quantum producet* quit od Strony: á iednák ták on, iáko y Corká iego nie będźie mogłá do żadnych ſukceſſyi w dobrach dźiedźicznych powtorney Małżonki y Mátki ſwoiey należeć, ale te wſzytdie wracáć ſię máią, w dom tęn, z ktorego wyſzły. *Ibid.* Vr. Michała Zebrowskiego, y Dennemárká, Pułkownikow. *A.* 1673. *fol.* 8. Vr. Alexándra Smigielskiego, Poborce Xięſtw Zatorskiego y Oświęćimskiego. *Ibid. fol.* 31. Vr. Márcyana Czaplicá Podſtolego Kiiowskiego. *Ibid. fol.* 32. Vr. Rudominy Staroſty Starodubowskiego. *v. tit.* Dekretá. Vr. Mikołáiá Wolskiego, Adryáná Przypkowskiego, y Stanisławá Woyćiechowskiego. *A.* 1676. *fol.* 46. Vr. Iákuba Humnickiego. Vr. Woyćiechá Ruſzkowskiego Podſtolego Brzeskiego Kuiáwskiego, y Stephána Cháliſkiego Burgrábiego Rádźieiowskiego. *Ibidem.* Thadeuſza Daniela Baubonabeká Perſa Rotmiſtrzá, y Kátárzyny Pęczálskiey Małżonkow, y dźieći ich, także Iozephá Pęczálskiego, Benedyktá Olſzewskiego, y innych ſług, y *complicum* ich, względem niegdy Anny Barbáry Olbrychtowiczowney, w Káptuarze Brańskim, kondemnowánych. *Ibid. fol.* 48. Vr. Iaroſza Horodyskiego. *Ibid. fol.* 53. Vr. Andrzeiá Czaráſtego. *Ibid. fol.* 54. Vr. Ierzego Trzćińskiego, Szymánowskiego, Kulikowskiego, Iárząbkowskiego, Mikołáiá Iemiołowskiego y Małżonki iego, Ianá Rzewuskiego Cześnika Lwowskiego, y Anny z Brzeżyc Małżonki iego. *Ibid.* Vr. Hieronymá Lipińskiego, Kázimierza Fráncíſzká

ſzká Iánkowskiego, Szymoná Skarbka Borowskiego, Páwła Nietyxy, Ierzego Czernieckiego, Alexándrá Sulatyckiego Skárbniká Podolskiego: także Vr. Władysłáwá y Krzyſztophá Zielińskich. *Ibid. fol.* 56. Vr. Władysława Włoſtowskiego Oberſzterleytnántá. *Ibid. fol.* 57. Obywátelow Xięſtwá Zmudzkiego. *v. tit. Lauda.* Vr. Fráncíſzká Káźimierzá Wyſockiego Cześniká Socháczowskiego. *A.* 1678. *fol.* 17. Vr. Sieniucyney, y poddanych iey Zdunowskich. *Ibid. fol.* 18. Vr. Woyćiechá Bębnowskiego. *Ibid. fol.* 32. Vr. Przemysławá Grabskiego. *Ibid. fol.* 35. Szláchet. Pawłá Wretá. *Ibid. fol.* 44. Vr. Iana Głuſzaniná. *Ibid. fol.* 12. V. Adáma y Prokopá Zeliborskich, Bázylego Vſtrzyckiego, Łukaſza Rożniátowskiego: także Vr. Pawłá Hulewiczá, y Małżonki iego. *A.* 1662. *fol.* 33. Vr. Kryſtianá Balthazárá y Ianá Dźiębowskich. Vr. Niemierowicá, y Kmićicá. *v. tit.* Dekretá. Vr. Woyćiechá Wilkanowskiego. *A.* 1662. *fol.* 33. Reſtitucya *in integrum* ſpráwy. Vr. Stánisłáwá Gáiowskiego Prowiant Mágiſtra. *A.* 1633. *fol.* 56. *tit.* Deklaracya liczby.

Infamia Kápturowa z Vrzędu Grodzkiego Krákowskiego znieśiona. *A.* 1633. *fol.* 13. *tit.* Spráwá.

Infamia z Vr. Ierzego Zieniewiczá, zá przeiednániem ſtrony, znieśiona. *A.* 1641. *fol.* 23. *tit.* Znieśienie.

Infamia od Mieſczan *Poznańskich*, ná *Otuskich* Małżonkách, otrzymána, *ex conſenſu Partium*, *ob ſatisfactionem*, znieśiona. *A.* 1633. *fol.* 25. *tit.* O Sądách.

Infamia ná Towárzyſtwie I. M. P. Szemberká Káſztelláná Kámienieckiego. *A.* 1662. *fol.* 30. *tit.* Amniſtia.

Táſz Conſtitucya służy Succeſſorom Vr. niegdy Chołomowskiego, w ſpráwie z Vr. Grzybowskim Stároſtą Grodźieckim. *Ibid.*

Do reſtitucyey czći, wytrąbieni z woyská W. X. Lit. z delaty Hetmáńskiey, do Infamiey Seymowey podáni, przychodźić nie máią, áni przez Trybunálskie, áni przez Seymowe dekretá, áni żadnem inſzym ſpoſobem, iedno *poſt ſatisfactionem Parti*, *per unanimem Reipub. conſenſum*, zá zezwoleniem Hetmáńskiem. *Lex eſto perpetua. A.* 1654. *fol.* 30. *tit. Diſciplina militaris.*

Retentá Podatkow v. tit. Podatki. *Retentá quárty v. t. Quártá.*

REWIZYE REWIZOROWIE.

REwizorowie do wſzytkich Dobr Krolewskich, *ad effectum* poſtánowienia Quárty, okrom, w ſtarych ſummách, przed Krolem Alexándrem, záſtáwionych, z ſtrony Krolewskiey, y z Senatu, y z Kołá Poſelskiego, do wielkiey Polski, do máłey Polski, do Ruśi, do Prus, do Mázowſz, po trzech, to ieſt, z ſtrony Krolewskiey ieden, z Senatu drugi, z Kołá Poſelskiego trzeći, náznáczeni. *A.* 1562. *fol.* 21. §. Aiſz by teſz rzeczy Dźie-

Dźierżáwy, *ad hunc actum*, máią im dáć Piſarzow, Woytow ábo Włodárzow, ábo innych tákich ſług, y poddanych, w posłuſzeńſtwo, áby Rewizorowie, zá ich inſtructią, y pokazániem pożytkow, Inwentarze poczynić mogli. *Ibid.*

Ale dopiero ná drugim Seymie miánowáni ſą Rewizorowie: y tákoweſz posłuſzeńſtwo im powtorzono. *A.* 1563. *fol.* 39. *tit.* Rewizorowie.

Przeſzkadzáć iednák Dźierżawcom posłuſzeńſtwá nie máią, ále y owſzem *ſeriò* przykázywáć one będą. *Ibid. fol.* 41. §. A tákże.

Zupnicy, Celnicy, y Mytnicy wſzyſcy, Rewizorom tym ſpráwę dáć máią, y pokazáć pożytki dochodow. *Ibid.*

Nieskończona tá rewizya byłá: przeto ći, ktorym zlecona, máią iey dokończyć, y ná przyſzły Seym onę odwieść. *A.* 1565. *fol.* 99. *tit.* O Rewizorách do Prus.

A cognitią o ſpráwách Rewizorskich, poniewaſz ſię ieſcze nie wſzyſcy Rewizorowie z rewizyą ſwą odpráwili, &c. do przyſzłego Seymu odłożono. *Ibid. fol.* 100. *tit.* Rewizya.

Znowu ią do drugiego Seymu odłożono, dla tego, iſz nie wſzytkie regeſtrá Rewizorskie, ná tym Seymie, przeyrzáne być mogły. *A.* 1566. *fol.* 124. *tit.* Rewizya.

A ći, ktorzy ná Seymie przeſłym, liſty, ná Dobrá Krolewskie, okazáwſzy, y *Decreta Reviſionis* odniożły, w tych dobrách rewizyey nie dopuśćili; práwem, o zátáieniu liſtow, ſą oſądzeni. *Ibid. fol.* 125. *tit.* Nie dopuſczenie rewizyey.

Znowu o tymże. *A.* 1567. *fol.* 130. *tit.* Pruskie Miáſtá.

Práwo o zatáieniu liſtow, y znieśienie onego, maſs tit. Liſty.

A że wśi dźiedźiczne, młyny, rudy, ſtáwy, *per errorem*, iákoby Krolewskiemu Stołowi należáły, tákże dobrá, ná ktorych ſtáre ſummy ſą, y Woytoſtwá, ktore exekucyey ná tęn czás nie podległy, Rewizorowie rewidowáli; wárowano, że tákie rewidowánie niczyiemu Práwu ſzkodźić nie ma. *A.* 1567. *fol.* 137. *tit.* Rewidowáne Dobrá.

Ná rewizyą do Woiewodztwa Podláskiego, iſz tám nie doſzłá, náznáczeni Rewizorowie, *cum eadem ſecuritate*: ktorym y krzywdy przećiw Práwu, y Przywileiowi *Incorporationis*, uczynione przesłuchác zlecono. *A.* 1576. *fol.* 295. *tit.* Rewizya Podláska.

Rewizya gdźie *hucuſq;* nie záſzłá, nikt o Quártę nie może być pociągniony. *v. tit.* Quártá. *A.* 1590. *fol.* 576. *tit.* O Quárćie.

O Rewizyey, ktora *in A.* 1562. uchwalona byłá. *v. tit.* Luſtrácya.

Rewizorowie do Dobr niektorych Krolewskich w Podolu, y ná Wołhyniu. *A.* 1590 *fol.* 575. *tit.* Spoſob y wárunek.

Nie przyſzło to *ad effectum*: przeto inſi Rewizorowie náznáczeni, y czás do ziechánia. *A.* 1591. *fol.* 617. *tit.* O Rewizorách dobr popalonych.

Znowu inśi. *A.* 1601. *fol.* 742. *tit.* Rewizya dobr popalonych.
Y do Chmielniká dáni, *abſentiâ unius duorumvè non obſtante. A.* 1613. *fol.* 29. *tit.* Rewizorowie.
Y do Lubeczá. *Ibid. tit.* Rewizya.
Do Ruskich y Podolskich Kráiow, máią bydź náznáczeni. *A.* 1620. *fol.* 18. *tit.* Rewizorowie.
Náznáczeni y do Dobr Krolewskich Inflántskich: Ciſz máią czynić *ſcrutinium de perfidia* Inflántczykow niektorych. *A.* 1590. *fol.* 584. *tit.* Rewizya Inflántska.
Tákże do Oekonomiy y Dobr do ſtołu Krolá I. M. należących, przy Skárbie Koronnym, náznáczeni byli, z Convocátiy generálnych Wárſzáwskich. *A.* 1668. & 1674.
Rewizorow beſpieczeńſtwo, *ſub pœna læſæ Maieſtatis* wárowano, y *forum* ná Seymie náznáczono. *A.* 1564. *fol.* 41. §. A tákże.
Rewizye z ográniczeniem. *v. tit.* Gránice.
Rewizorowie do Miaſteczká Wierzbowcá Zameczku y wśi do niego należących ná Vkráinie, *ad effectum* poſtánowienia nagrody Potomkom Vr. Stánisłáwá Goreckiego, zá nakład ná budowánie, y oſadę tego Miaſteczká. *A.* 1611. *fol.* 29. *tit.* Rewizory do Wierzbowiec.
Nie doſzłá tá Rewizya. inśi dáni Rewizorowie. *A.* 1613. *fol.* 15. *tit.* Rewizya Wierzbowcá.
Rewizya Grobelnego u Surowá Vr. Stephánowi Goreckiemu. *Ibid.*
Rewizye ná Frymárki. *v. tit.* Frymárki.
Rewizya Ianowi Ruſzkowskiemu u Szmielowá y Liſowá ná Cło. *A.* 1613. *fol.* 8. *tit.* Rewizya.
Tákaſz Vr. Piotrowi Choińskiemu Káſztellánowi Sántockiemu, u Smolná ná czarnym leśie. *Ibid.*
Tákaſz Vr. Ianowi Potulickiemu, u Chodźieżá. *Ibid.*
Tákaſz Vr. Krzyſztophowi Myćielskiemu u Chodczá. *Ibid.*
Tákaſz ná czarney Wodźie Dźiedźicowi mieyſcá támtego. *Ibid. fol.* 15. *tit.* Rewizya ná rzece czarney wodźie.
Rewizya moſtu u Miaſteczká Werbli, Vr. Wáwrzyńcowi Karśnickiemu. *Ibid* tit. Rewizya Werbecka.
Rewizya przeiázdu trudnego, przez rzekę Wártę, pod Skrzydłowem wielkim, dla naprawy tegoſz przeiázdu, y poſtánowienia Clá, ábo moſtowego. *Ibid. fol.* 17. *tit.* Rewizya Skrzydłowska.
Rewizya dla poſtánowienia Clá ábo moſtowego w Miaſteczku Łasku. *Ibid. fol.* 26. *tit.* Rewizya grobelnego.
Rewizya we wśi Xiązennicách Vr. Iakubá Podwodowskiego, ná poſtánowienie Mytá. *Ibid. fol.* 27. *tit.* Rewizya.
Rewizya do wsi Zabierzowá Zakonnic Conventu Zwierzynieckiego dla Mytá. *Ibid. fol.* 30. *tit.* Rewizorowie.
Approbowána tá Rewizya, y Przywiley ná Cło wydány. *A.* 1616. *fol.* 38. *tit.* Approbácya Rewizyey.

Rewi-

Rewizyą przez rzekę Thuryą ná pogátę, przez błotá, w máiętnośći Vr. Podsędká Chełmskiego: y poſtánowienie mytá moſtowego approbowano. *A.* 1613. *fol.* 31. *tit.* Approbácya.

Rewizya ná moſtowe y grobelne, we wśi Rudlic, Z-iedlic, w Ziemi Wieluńskiey. Tákże we wśi Zytowie, ná moſtowe. *Ibid. fol.* 31. *tit.* Rewizya.

Rewizyą Vr. Marćinowi Hoteckiemu przed tym pozwoloną y wydáną approbowano. *A.* 1607. *fol.* 853. *tit.* Approbácya.

Rewizya drog w Mieśćie Krotoſzynie, dla poſtánowienia Cłá: y Przywiley z Káncellárieу Koronney ná to wydáć kazano. *A.* 1631. *fol.* 26. *tit.* Rewizya w Krotoſzynie.

Rewizyą ná moſtowe w Sędźiſzowie approbowano *in toto. Ibid. fol.* 31. *tit.* Approbácya.

Rewizya ná uznánie koſztu, około moſtu, ná rzece złotey Lipie, przez Vr. Mikołáiá Sieniáwskiego Podczáſzego Koronnego, zbudowánego. *A.* 1633. *fol.* 44. *tit.* Rewizya moſtu Brzezáńskiego.

Rewizya ná obeyrzenie gáćiey w Bielcu máiętnośći Vr. Boguckiego Łowczego Sánockiego. Tákże moſtu w Piánowicách máiętnośći Vr. Gábryela Bireckiego Pisárzá Przemyſkiego: y ná poſtánowienie cłá. *Ibid. fol.* 55. *tit.* Rewizya.

Rewizya ná uznánie ſumptow około poprawy gáćiey Brześćiáńskiey, y Raytárowskiey, y do poſtánowienia mytá. *Ibid. tit.* O gáći Brześćiáńskiey.

Rewizya ná uznánie fabryki około grobli w Zawádách, y ná poſtánowienie cłá. *Ibid. fol.* 57 *tit.* Rewizya.

Rewizya grobli Grembáńskiey, Vr. Piotrá Tomickiego, ná uznánie koſztu, y mytá poſtánowienie. *A.* 1635. *fol.* 40. *tit.* Rewizya. Odpráwiona tá rewizya byłá: Iednák ieśliby *iniquitate temporum* do tych czas ználeść ſię nie mogłá; inſzych Rewizorow znowu náznáczono. *A.* 1667. *fol.* 25. *tit.* Groblá Grebáńska.

Rewizya grobli álbo támy we wśi Huśienny ná rzece Bugu, ieżeli nie z przeſzkodą, ieſt *navigantium. A.* 1635. *fol.* 45. *tit.* Rewizya.

Rewizya ná grunty wśi Barczyc, tákże Wolborzá y Bykow, z ſtrony uważenia koſztow około naprawy drog, y mytá poſtánowienia. *Ibid. tit.* Rewizya.

Rewizya ná uznánie koſztu około moſtow y grobel, y ná poſtánowienie mytá we wśi Owczárách. *A.* 1641. *fol.* 22 *tit.* Rewizya.

Rewizya moſtow y grobel, ná gośćińcu Iárosłáwskim, do wielkiey Polski, u wśi Zernik, Vr. Stánisłáwá Bronickiego Pisárzá Grodzkiego Nowomieyskiego dźiedźiczney, dla oſzácowánia ſumptow. *A.* 1647. *fol.* 13. *tit.* Rewizya.

Rewizya rzeki Tyśmienice, ieśli ieſt *navigabilis*: tákże złych drog publicznych, w máiętnośćiách, Rożowie, Márkuſowie, Gárbowie, y Piaskách, dla uważenia na ich naprawę koſztow. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Rewizorowie.

Rewizyą w Horodelcu y Rudkách w Woiewodztwie Bełskim, ná grobelne, y moſtowe, przez Commiſſarze odpráwioną, approbowáno. *Ibid. fol.* 27. *tit.* Rewizya.

Rewizya moſtu w Brochowie máiętności Vr. Krzyſztofá Brochowskiego Podkomorzego Zakroczymskiego, dla uznánia nań ſumptu y poſtánowienia moſtowego. *Ibid. fol.* 30. *tit.* Podwyżſzenie moſtowego.

Rewizya drog y przepraw złych we wśi Rozwienicy w Ziemi Przemyſłkiey leżących, dla oſzácowánia koſztu, y nakładu, ná poprawę tych drog, y dla poſtánowienia ſłuſznego mytá. *A.* 1667. *fol.* 38. *tit.* Rewizya.

Rewizya przepraw ná Fálentách y Michrowie. *v. tit.* Commiſſarze.

Rewizya do Zamku Chęćińskiego, *ad effectum* táxowánia naprawy, ktorą w nim, Vr. Stánisław Bránicki Stároſtá Chęćiński uczynił. *A.* 1613. *fol.* 10. *tit.* Rewizya.

Zápiſana po tey rewizyey ſummá, zá reſtaurácyą. *A.* 1616. *fol.* 7. *v. tit.* Summá.

Rewizya reſtaurácyey Zamku Będźińskiego, dla zráchowánia ná nię koſztu. *A.* 1616. *fol.* 24. *tit.* Rewizya Zamku.

Rewizya do Zamku Trębowelskiego, dla oſzacowánia nakładu, ktory Stároſtá ná budynek łożył. *A.* 1631. *fol.* 26. *tit.* Rewizya.

Rewizya do Zamku Szydłowskiego, dla uznánia koſztu ná napráwę. *Ibid. fol.* 37. *tit.* Rewizorowie.

Także do Zamku Lubelskiego. *Ibid. fol.* 36. *tit.* Zábudowánie.

Rewizya reſtaurácyey y koſztu około Zamku Oycowskiego. *A.* 1633. *fol.* 48. *tit.* Rewizya.

Rewizya napráwy Zámku Oświęćimskiego, ná uznánie koſztu, także ieżeli Mieſczánie poprawić murow około Miáſtá, ze Cłá y ſkładnego wydołáć mogą. *A.* 1635. *fol.* 37. *tit.* Rewizya.

Rewizya dla táxowánia budynkow w Zamku Pokrzywnińskim. *A.* 1641. *fol.* 32. *tit. Reaſſumptio.*

Rewizyą ná rzece Wiárze we wśi Rubieſzowicách dźiedźiczney Vr. Ianá Fredrá Sędźiego Ziemie Przemyſłkiey: także w Miaſteczku Dobrá Vr. Marćiná Walewskiego, y we wśi Strzelcách Vr. Stephána Zamoyskiego Mieczniká Sierádzkiego approbowano. *A.* 1647. *fol.* 18. *tit.* Approbácya Rewizyi.

Rewizya Zamkow, Wieluńskiego y Oſtrzeſzowskiego, przez nieprzyiaćielá, ogniem zruinowánych *A.* 1658. *fol.* 46. *tit.* Zamek.

Znowu tychże rewizya: także Sierádzkiego, y Wſchowskiego. *A.* 1659. *fol.* 44. *tit.* Rewizya Zamkow.

Rewizya w Zamku Lelowskim reſtaurácyey, przez Vr. Krzyſztophá Michałá Rupniewskiego Woyskiego Krakowskiego, Stároſtę Lelowskiego uczynioney. *A.* 1662. *fol.* 25. *tit.* Rewizya.

Rewizya Zamku Látyczowskiego. *v. tit.* Zamki.

Rewi-

Rewizya Zamku Grodeckiego, dla uznánia koſztu ná reſtaurácyą iego. *A.* 1611. *fol.* 16. *tit.* Rewizory.

Rewizya tákaſz Zamku Bobrownickiego. *Ibid.*

Rewizya Zamku Málborskiego, *ad effectum* opátrzenia municyą onego wſzeláką, y reſtaurácyey. *A.* 1613. *fol.* 25. *tit.* O opatrzeniu Zamku Málborskiego.

Rewizya Zamku Winnickiego, tákże. *Ibid. fol.* 29. *tit.* Rewizya.

Rewizya do uznánia differentiy, y urázow, ktore Zakonnicy S. Dominiká w Toruniu mieſzkáiący, od Miáſtá Toruniá ponoſzą, *ſalvá cognitione definitivá, in hoc negotio, Iudicio Regio. A.* 1616. *fol.* 38. *tit.* Rewizya.

Rewizya ná commutácyą gruntow wśi Gutkowá z gruntámi wśi Łopaćiná. *A.* 1631. *fol.* 27. *tit.* Rewizya.

Rewizya ná commutácyą Dobr Krolewskich wśi Smierdźiny w Stároſtwie Pilźnińskim, zá dobrá Wielm. Ierzego Oſſolińskiego Podskárbiego Nadwornego Koronnego. *A.* 1633. *fol.* 45. *tit.* Rewizya.

Rewizya gruntu wśi Wężowá, Vr. Ianá Kraśińskiego Woiewodźicá Płockiego, z ſtrony commutácyey. *Ibid. fol.* 49 *tit. Rewiſio fundi* Wężowo.

Rewizya fortece, przez Vr. Bronisłáwá Gruſzeckiego, we wśi Krolewskiey Hołoskowie w Woiewodztwie Podolskim leżącey, ná uznánie ſumptu, y ieżeli tá tám *ſtructura* potrzebna Rzeczypoſp. á po tym, ná przyſzłym Seymie, *cenſuræ Reipub.* to *ſubiacebit. Ibid. fol.* 56. *tit.* Rewizya.

Rewizya Dobr od Moskwy przypádłych, zá Trubeck. *A.* 1646. *fol.* 5. *tit.* Rewizya.

Rewizya ná uznánie ſzkod Vr. Woyćiechowi Kálinowskiemu Łowczemu Podolskiemu, tákże Mikołáiowi y Piotrowi Iáćimirskim, od woyská poczynionych. *A.* 1635. *fol.* 34. *tit.* Rewizya.

Rewizyą we wśi Rdzáwie, y innych dźiedźicznych Vr. Przyłęckiego, approbowano. Tęmuſz ná Cło Przywiley wydány być ma. *Ibid. fol.* 32. *tit.* Approbácya.

Rewizyą w Zawádách odpráwioną approbowano, y Przywiley ná to dano. *Ibid. fol.* 42. *tit.* Approbácya.

Rewizya ná przeprowádzenie wody z rzeki Wárty, przez grunt Rzeczypoſp. rowem do ſtáwow Widzowskich. *Ibid. fol.* 27. *tit.* Pozwolenie.

Rewizya łanow wybránieckich, przez Vrząd Ziemski káżdego Woiewodztwá y Powiatu, to ieſt, przez Podkomorzego, Chorążego, Sędźiego, Podsędká, Podczáſzego, Podſtolego, Piſarzá, Woyskiego, *ad hunc effectum*, żeby dwudźieſty łan wyprawie wybrańcow podlegał. *v. tit.* Wybráńcy.

Rewizya ná wymierzenie plácu ná Dwor Káncellárieу, y wieży w Rożánie. Cſz Rewizorowie koſzt Vr. Woyćiechá Weſzlá Cho-

rążego Nadwornego Koronnego, ná zbudowánie moſtu, y grobli, ná złey przeprawie we wśi Biedrzycách, podięty uznáią, y myto słuſzne umowią. *A.* 1647. *fol.* 33. *tit.* Rewizorowie.

Rewizya tákowaſz, Vr. Wálentemu Konárzewskiemu, względem náprawy złych drog y zbudowánia moſtu w Kuninie ná Orzu, w Powiećie Oſtrowskim. *Ibid.*

Rewizya ludźi służebnych w Stároſtwách ukráinnych wſzytkich Woiewodztw, *nemine excepto*, tych wſzytkich, z ktorych ludźie w obozách bywáią, y bywáć powinni, y bywáli, abo ná to ordynowáni ſą, nie opuſczáiąc ludźi służebnych Lubeczá y Łoiowá popiſáć: á tá rewizya *continuè* ma ſię odprawiać, poki wſzyſcy pomienieni służebni, przez Rewizory, nie będą z regeſtrowáni. Po odpráwieniu záś oney, Regeſtrá iedne PP. Hetmanom máią być oddáne, á drugie tákieſz ná przyſzły Seym przysłáne będą. *A.* 1647. *fol.* 40. *tit.* Rewizya.

Rewizya Zbárážá, y innych dobr, przez obozy Koronne, zruinowánych. *A.* 1653. *fol.* 10. *tit.* O Zbárážu.

Rewizya po wſzytkich gruntách y Iurisdictiách, przy Mieśćie Lublinie, względem wydawánia podatkow. *v. tit.* Miáſto Lublin.
Tákaſz y w dolnym Káźimierzu. *Ibid.*

Rewizya fortece Hálickiey, ná uznánie koſztu ná nię łożonego. *v. tit.* Commiſſarze. *& tit.* Zamek Hálicki, *& tit.* Dobrá.
Ná rewizyą pewnych wśi Szlácheckich, w Woiewodztwie Płockim, to ieſt, Sczepkowá, Czubakow, Olſzewá Chámskiego, ſtoſuiąc ſię do Conſtitucyey *A.* 1652. Woiewodztwu Lubelskiemu służącey, pozwolono, áby tych wsi grunty urodzáyne, ná włoki, ábo łany, przez Geometrę przyśięgłego, przy Sądźie Ziemskim, y Vrzędźie Grodzkim, pomierzone były: á iák wiele pokaże ſię włok ábo łanow, tak wiele *in poſterum* podatkow, dźiedźice tych wśi płáćić, y ćiężary wſzytkie ponośić powinni będą. *A.* 1658. *fol.* 31. *tit.* Rewizya pewnych wśi.

Rewizyą ármáty y municyey w Piotrkowie uczynić, y onę mieyskiemu Vrzędowi, według Inwentarzá ſpiſanego, oddáć, y mieyſce słuſzne ná Cekauz, dla konſerwowánia iey, náznáczyć, y słuſznie tęmuſz Vrzędowi opátrzyć kazáć, y rząd słuſzny uczynić, ták áby Obywátele Miáſtá tego, ſtraż przy bramách odpráwowáli; Commiſſarzom zlecono. Támże ćiſz Commiſſarze Klaſztor Bernárdyński obaczą, ieśli w tymże mieyſcu, gdźie ieſt, może być reſtaurowány, *ſine impedimento* obronie Miáſtá, ábo w fortificátią inkludowány, gdyby ſię tám fortificátia, *ex vi neceſſitatis*, kończyć miáłá. Tákże y Klaſztor Pánieński w mur mieyski w grodzony, y dla záwodzenia ármáty y wárty połamány obaczą, y uważą, przeſtrzegáiąc tego, áby ſię nikt nie ważył áni murować, áni budować bliżey murow y wałow, nád tyśiąc krokow, dla impedi-

pedimentu obronie. Ná oſtátek poniewaſz Zamek támeczny zruinowány ieſt; ták Sądom Grodzkim, iáko y Kśięgom, dla beſpiecznieyſzego przechowánia, mieyſce náznáczą. *Ibid. fol.* 43. *tit.* Rewizya Miáſta Piotrkowá.

Rewizye Skárbu. *v. tit.* Skarb.

Rewizya dobr Ziemskich, Duchownych, Krolewskich, w Ziemi Wyſſogrodzkiey, z tą conditią, áby nie było więcey nád śiedm Rewizorow. *A.* 1659. *fol.* 39. *tit.* Rewizya Ziemie Wyſſogrodzkiey.

Tákże Ziemie Wiskiey ſpuſtoſzoney. *Ibid. fol.* 43. *tit.* Rewizya deſolácyey Ziemie Wiskiey.

Rewizya Conwentow. *v. tit* Klaſztory.

Rewizyą wśi Łagiewnik w Woiewodztwie Kaliskim, w poſſeſſiey Vr. Maréina Cząplickiego będącey odpráwioną approbowano. *A.* 1676. *fol.* 49. *tit.* Deklárácya Commiſſiey.

Rewizya Stároſtwá Kowálskiego, dlą obráchowánia expens, przez Vr. Stároſtę támecznego, ná reſtaurátią tegoſz Stároſtwá, erogowánych. *A.* 1676. *fol.* 50. *tit.* Rewizya.

Rewizya Dobr Oekonomicznych Krolewskich. *v. tit.* Oekonomie. *tit.* Cłá *tit.* Składy.

Rewizya Woiewodztwá Wołyńskiego. *v. tit.* Luſtrácye.

Rewizya Stároſtw, Chęćińskiego, Zárnowieckiego, Krzepickiego, dla uznánia koſztow, ná reſtaurácyą. *v. tit.* Commiſſie. *tit.* Summy. *tit.* Aſſekurácye.

Rewizyą Ksiąg y Przywileiow w Skárbcu Krákowskim będących. *v. tit.* Skarb Koronny.

O rozgrániczeniu Dobr Krolewskich z Ziemskiemi, práwá dawne *declarantur*, że Dobrá Krolewskie, przez ſamych Commiſſarzow, nie przez Rewizorow, z Dobrámi Ziemskiemi rozgrániczone być máią. Między Dobrámi iednák Krolewskiemi, przez Sekretarzow, nie przez Commiſſarzow, odpráwowáne być powinne. A rewizye tákowe lub *anticipativè*, lubo *poſt Commiſſionem* odpráwione, ták przed tą Conſtitucyą, iáko y ná potym, *fundo Terreſtri & Commiſſioni præiudicare* nie mogą. *A.* 1647. *fol.* 28. *tit.* O rewizyách.

Rewizya liſtow exekucyey podległych. *v. tit.* Liſty.

Rewizya liſtow składnych. *v. tit.* Składy.

Rewizorowie ná oglądánie puſtyń w Podolu, w Ruśi, y indźiey, *ad effectum* rozdawánia wieczności. *v. tit.* Puſtynie.

Rewizya Ceł dawnych. *v. tit.* Cło.

Rewizorowie do Zup Krákowskich. *v. tit.* Zupy.

Rezydenci. v. tit. Senator.

ROKI.

Herburt. fol. 85. tit. Colloquia.

ROki Ziemskie, w káżdym Woiewodztwie, trzykroć máią być, *temporibus & locis in Statuto deſcriptis*, okrom tych Woiewodztw, w ktorych ináczey poſtánowiono. *A.* 1565. *fol.* 85. *tit.* Sądzenie Rokow.

W Woiewodztwách Wielkopolskich tylko dwá kroć. *Ibid. fol.* 86. *tit.* w Wielkiey Polſcze.

Roki Ziemskie Poznáńskie ſądźić ſię máią. Pierwſze we dwie niedźieli po Wielkiey nocy. A Kośćieńskie po nich, we dwie niedźieli. Drugie po Swięćie Národzenia Pánny Máryey. A Kośćieńskie po nich, tákże we dwie niedźieli. *Ibid. tit.* Poznáńskie: Niedochodźiły Poznáńskie, dla Seymiku Srzedzkiego Deputáckiego: przeto w poniedźiáłek po S. Bártłomieiu, na Ratuſzu, gdźie Wiecá przed tym ſądźiły ſie, á Kośćieńskie po nich we dwie niedźieli, Wſchowskie záś w tydźień po Kośćieńskich, ſądzone być máią. *A.* 1588. *fol.* 482. *tit.* Roki.

Znowu Poznáńskie ná Poniedźiáłek oſtátni, przed Seymikiem obieránia Deputatow ná Trybunał, przełożono: w Kośćieńskim y Wſchowskim, Powiátách, *ſolito more*. *A.* 1589. *fol.* 525. *tit.* Roki Poznáńskie.

Roki Poznáńskiego, Káliskiego, Łánczyckiego, Brzeskiego, Inowłocławskiego, Płockiego, Woiewodztw, gdyby *propter aliquod legale impedimentum, in temporibus lege præſcriptis* nie mogły być ſądzone; Sąd Ziemski powinien inſze czáſy náznáczyć y obwołać, cztery niedźiele przed ſądzeniem onych: y to obwołanie w Aktá Grodzkie zápiſać. Ták wiele iednák rázy przez rok ſądźić ſię máią, iáko w Práwie opiſano. *A.* 1569. *fol.* 190. §. Roki Ziemskie.

Reaſſumowano to Woiewodztwu Poznáńskiemu. *A.* 1593. *fol.* 645. *tit.* Roki Ziemskie.

Znowu o tymże, ále ná wſzytkie Woiewodztwá, y nie Sądowi, ále Sędźiom Ziemskim, dano w moc tę publikácyą ná inſzy czás; y tego dołożono, że w Grodźie *proprij Diſtrictûs* ma być zápiſana publikácya. *A.* 1667. *fol.* 13. *tit.* Sądy Ziemskie.

Poznáńskim, poniewaſz dla Seymu doyść nie mogły były, według Práwá, czás inſzy, to ieſt, Poniedźiáłek pierwſzy po S. Michále, á Kośćiáńskim we dwie niedźieli po nich, *pro una vice tantùm*, náznáczono. *A.* 1658. *fol.* 30. *tit.* Náznáczenie czáſow Rokom.

Roki Ziemskie Káliskie. Pierwſze w Poniedźiáłek po S. Troycy. Drugię po S. Michále w Poniedźiáłek. Koninſkie po nich we dwie niedźieli, drugie zá niemi, *ſolito more*. *A.* 1565. *fol.* 86. *tit.* Káliskie.

Kczyńskie w tydźień po Gnieźnieńskich. A Nakielskie po nich w ty-

w tydźień w Poniedźiałek. *A.* 1588. *fol.* 483. *tit.* Kczyńskie.

Znowu toſz o Kczyńskich, á Nakielskie iuſz nie w tydźień po nich, ále w tymże tygodniu we Czwartek poczynáć y odpráwowáć ſię máią. *A.* 1601. *fol.* 754. *tit.* Roki Kczyńskie.

Po tym Káliskie, te, ktore po S. Troycy zwykły bywáć, ná Poniedźiałek *poſt Dominicam Exaudi, eo ordine*, po Powiátách, iáko ſię przed tym do tąd ſądzywáły, przełożono. po ktorych Koninſkie, po Koninſkich w tydźień Pyzdrskie, po tych Gnieźnińskie, po Gnieźnińskich Kczynskie y Nakielskie, w iednym tygodniu, iáko do tąd odpráwowáły ſię, ſądzone być máią: a ieśienne, ktore po S. Michále zwykły ſię odpráwowáć, w ſwoiey dawney cadentiey zoſtawáć będą. *A.* 1647. *fol.* 11. *tit.* Przeniesienie ná inſzy czás Sądow Ziemskich Kaliskich.

Roki Sierádzkie w Sierádzu, pierwſze w Poniedźiałek po trzech Krolách bliski. po tym w Szadku, y w inſzych Powieciech, *more conſueto*, wedle ordynácyey Piotrkowskiey: wtore w Poniedźiałek po Przewodney niedźieli: trzećie w Poniedźiałek po Swięćie Narodzenia P. Máryey. *A.* 1565. *fol.* 86. *tit.* Sierádzkie.

Radomskie w Szadku tydźień tylko ſądzone być, á w Poniedźiáłek po Sierádzkich poczynáć ſię maią. á po nich w Piotrkowie w Poniedźiałek, y w Rádomskim po tych, tákże w Poniedźiałek. *A.* 1613. *fol.* 11. *tit.* Roki Rádomskie.

Popráwiono tey po tym Conſtitutiey *A.* 1613. o Rokách Rádomskich ieśiennych, áby *feria ſecunda ante Feſtum Nativitatis B. M. V.* ſądzone były, á tylko pod ten czas gdyby dla zaczęćia Trybunału nie doſzły. *A.* 1616. *fol.* 24. *tit.* Roki Rádomskie.

Roki Wieluńskie pierwſze w Poniedźiałek *poſt Feſtum Purificationis B. M. V.* drugie w Poniedźiałek *poſt Dominicam Rogationum.* trzećie w Poniedźiałek po S. Fráncíſzku. A Oſtrzeſzowskie po nich záwżdy we dwie niedźieli. *A.* 1565. *fol.* 87. *tit.* Wieluńskie.

Po tym ináczey poſtánowiono, áby Wieluńskie po Sierádzkich we dwie niedźieli, á Oſtrzeſzowskie w tydźień po Wieluńskich. bywáły. *A.* 1567. *fol.* 134. *tit.* Wieluńskie Sądy.

Roki Łęczyckie pierwſze w Poniedźiałek po S. Agnieſzce. Drugie w Poniedźiałek po Swięćie Bożego wſtąpienia. Trzećie w Poniedźiałek po S. Michále. Brzeźińskie po nich we dwie niedźieli, Orłowskie po Brzeźińskich, wedle zwyczáiu. *A.* 1565. *fol.* 87. *tit.* Łánczyckie.

Reaſſumowano tę ordynácyą, *cum declaratione*, że mimo te czáſy, Sędźia innych skłádáć nie ma. *A.* 1581. *fol.* 376. *tit.* Roki Ziemskie.

Declarátur o Brzeźińskich, áby ſię w Poniedźiałek we dwie niedźieli, po Łęczyckich, nie we wtorek, ſądźić poczynáły. *A.* 1601. *fol.* 754. *tit.* Roki Ziemskie Brzeźińskie.

Roki Brzeskie pierwſze we trzy niedźiele po Swiątkách, drugie we dwie niedźieli po S. Bártłomieiu. á Włocławskie po nich záwżdy w tydźień ſądzone być máią. *A.* 1565. *fol.* 87. *tit.* Brzeskie y Włocławskie.

Declarntur: áby záwżdy przerzeczone Roki, pewne dni ſwoie wtorkowe miáły. A gdy inſze dniá niżeli we wtorek tráfi ſię dźień S. Bártłomieiá, tedy teſz Roki máią ſię poczynáć w Brzeſźćiu w pierwſzy wtorek po wyſźćiu dwu niedźiel od S. Bártłomieiá. A w Inowłocławiu po tym w tydźień tákże we wtorek. W inſzych záś Powiećiech, według ſtárych zwyczáiow. *A.* 1581. *fol.* 375. *tit.* Roki Ziemskie Kuiáwskie:

Znowu *declaratur*, aby ſądzone były Brzeskie we wtorek pierwſzy po S. Ianie Chrzćićielu. Drugie we wtorek pierwſzy po Národzeniu P. Máryey. á Włocławskie záwżdy w tydźień po nich. w inſzych záś Powiátách oboygá Woiewodztw, po nich, według dawnego zwyczáiu. A ieśliby w ktorym Powieće, dla iákiey przyczyny nie doſzły, przećię w drugich Powiećiech dochodźić máią. *A.* 1588. *fol.* 483. Brzeskie, Włocławskie.

Trzećie Roki Brzeskie ſądzone być máią we wtorek *poſt feſtum S. Agnetis:* á Włocławskie w tydźień po nich. w Powiećiech záś inſzych oboygá tych Woiewodztw, po nich, wedle zwyczáiu dawnego, á choć w iednym Powieće nie doydą, w drugich przećię Powiećiech dochodźić máią. *A.* 1593. *fol.* 646. *tit.* O Rokách Brzeskich.

Roki Dobrzyńskie *more ſolito*. *A.* 1565. *fol.* 87. *tit.* Dobrzyńskie.

To ieſt: pierwſze we wtorek po S. Marćinie. Drugie we wtorek przed S. Ianem. Trzećie we wtorek po S. Bártłomieiu. w Lipnie po nich záwżdy w Poniedźiáłek bliski. *A.* 1567. *fol.* 135. *tit.* Roki. Ináczey po tym poſtánowiono: áby Dobrzyńskie w Dobrzyniu, pierwſze we wtorek po niedźieli wſtępney, á w Lipnie y w Rypinie w tydźień po tym odpráwowáły ſię. Drugie w tych wſzytkich Powiećiech *more ſolito*. Trzećie w Dobrzyniu, we wtorek po S. Mátthеuſzu, á po nich w Lipnie y w Rypinie Poniedźiáłek pierwſzy, zwykłym obyczáiem. *A.* 1593. *fol.* 647. *tit.* Roki Dobrzyńskie.

Roki Płockie, pierwſze w Poniedźiáłek po trzech Krolách. Drugie po Przewodney niedźieli. Trzećie po S. Fráncíſzku. W inſzych Powiátách *more ſolito*. *A.* 1565. *fol.* 87. *tit.* Płockie.

Po tym ináczey poſtánowiono ie: pierwſze w Poniedźiáłek po niedźieli Krzyżowey. Drugie w Poniedźiáłek po S. Michále. Trzećie w Poniedźiáłek przed S. Agnieſzką. w Ráćiążu w pierwſzą Srzodę po Swiątkách, w Płońsku w Poniedźiáłek po S. Troycy. *A.* 1581. *fol.* 377. *tit.* Roki Płockie.

Roki Záwkrzẽskie pierwſze w Poniedźiáłek po Gromnicách, w Srzẽsku.

sku. Drugie w Poniedźiałek po niedźieli *Rogationum*. Trzećie po S. Fráncíſzku. W inſzych záś Powiátách, *more ſolito*; nie odkładáiąc. *A.* 1565. *fol.* 87. *tit.* Záwkrzeńskie.

Po tym ináczey poſtánowiono, pierwſze w Srzeńsku w Poniedźiałek po Bożym Ciele. Drugie w Poniedźiałek po S. Łukaſzu. Trzećie w Poniedźiałek wſtępny. W inſzych Powieciech, *more ſolito*, á inſzych im czáſow Sędźia skłádáć nię ma. *A.* 1581. *fol.* 377. *tit.* Roki Záwkrzeńskie.

Roki Czerskie w Czersku, pierwſze w Poniedźiałek pierwſzy, po trzech Krolách. Drugie w Poniedźiałek pierwſzy po Przewodney niedźieli: Trzećie w Poniedźiałek pierwſzy po S. Troycy. w inſzych záś Powiećiech, dawnym porządkiem. Poczętych tamże y przywołánych Rokow nie wolno Sądowi Ziemskiemu przekładáć ná inſzy czás, pod winą ſtá grzywien: o ktorą Stronie, ktoraby ſię tym nie ſądzeniem ábo przełożeniem ućiążoną być czułá, wolno *more ſolito* czynić. *A.* 1569. *fol.* 194. §. Opátruiąc to.

Ieśliby iednák te, ktore po trzech Krolách ſądzone bywáią, pod Trybunał przypádły; tedy *feria ſecunda poſt Feſtum S. Franciſci* we wſzytkich Powieciech ſądzone być máią: *ſin ſecus*, wedle pierwſzey Conſtitutiey, *Feria ſecunda poſt Feſtum SS. Trium Regum* być máią. *A.* 1588. *fol.* 483. *tit.* Czerskie.

Ináczey po tym ordynowano ie: pierwſze *feria ſecunda poſt Dominicã Miſericordiæ* ſądźić ſię máią. Drugie *Feria ſecunda poſt Feſtum S. Joannis Bapt.* Trzećie *Feria ſecunda* záwżdy *poſt Feſtum S. Franciſci*. Tákże we wſzytkich innych Powieciech, w ktorych ſię Sądy po Rokách Czerskich odpráwuią. A Sąd Ziemski Czerski według regeſtru y Párafiey ſądźić ma. *A.* 1589. *fol.* 581. *tit.* Roki Ziemskie Czerskie.

Przez dwá dni, poniedźiałek y wtorek, w Czersku ſądzone y odpráwowáne być máią: á po tym w Groycu we Srzodę y czwartek: w drugim tygodniu w Warce w poniedźiałek y we wtorek, w Gaworlinie we czwartek y w piątek. *A.* 1567. *fol.* 136. *tit.* Roki Ziemskie Czerskie.

Roki Błońskie pierwſze w Poniedźiałek *poſt Feſtum Purificationis B. V. M.* w Błoniu. Drugie w Poniedźiałek po S. Troycy. Trzećie w Poniedźiałek po S. Bárthłomieiu. Wárſzáwskie y Tarczyńskie *immediate* iść máią po tych, *more ſolito*. *A.* 1578. *fol.* 340. *tit.* Roki.

Inaczey po tym ordynowano czáſy: Pierwſze w Błoniu w Poniedźiałek po S. Troycy. Drugie w Poniedźiałek po S. Fráncíſzku. Trzećie w Poniedźiałek po wſtępney niedźieli. Wárſzáwskie y Tarczyńskie, *more ſolito*. *A.* 1589. *fol.* 520. *tit.* Przełożenie Rokow.

Znowu inſzy porządek ich poſtánowiono. w Wárſzáwie pierwſze *Feria ſecunda poſt Dominicam Quadrageſimalẽ In-voca-vit.* Drugie *feria ſecunda poſt Feſtum SS. Trinitatis proxima.* Trzećie *feria ſecunda poſt Feſtum S. Franciſci proxima.* A w Błoniu w Poniedźiáłek po Wárſzáwskich naybliżſzy; po tym w Tarczynie, w czáſach opiſanych, nie odkłádáiąc ich, *excepto legali impedimento. A.* 1611. *fol.* 29. *tit.* Porządek ſądzenia Rokow.

A máią być odpráwowáne *perpetuò* w Izbie Poſelskiey ná Zamku Wárſzáwskim. *A.* 1641. *fol.* 30. *tit.* Mieyſce.

Roki Wiskie, pierwſze w pierwſzy wtorek po Przewodney niedźieli. Drugie w pierwſzy wtorek po S. Idźim. Po Wiskich záwſze we dwie niedźieli w Wąſoſzu, á po Wąſoskich w Rádźiłowie tákże we dwie niedźieli. *A.* 1588. *fol.* 483. *tit.* Wiskie.

Po tym inſzę czáſy im náznáczono. Wiskie pierwſze w pierwſzy wtorek *poſt feſtum S. Staniſlai in Maio.* Drugie we wtorek po S Máttheuſzu. Trzećie we wtorek po trzech Krolách. á po Wiskich Wąſoskie y Rádźiłowskie, *more ſolito.* to ieſt, we dwie niedźieli, iedne po drugich, bywáć máią. A ieśliby Trybunał Woiewodztwá Mázowieckiego ſądzony był; trzecie Roki ſądzone być nie máią. *A.* 1589. *fol.* 519. *tit.* Roki Ziemskie Wiskie.

Ieśliby w Wiźnie, według czáſu w Conſtitucyey opiſanego, z iákieykolwiek przyczyny nie doſzły; w Wąſoſzu, według kádencyey ſwoiey, ſądzone być powinne: á ieśliby Wąſoskie nie doſzły; w Rádźiłowie odpráwić ſię máią, tákże według ſwey kádencyey. *A.* 1616. *fol.* 25. *tit.* O Rokách Ziemskich Wiskich.

Roki Zakroczymskie, pierwſze w Piątek po niedźieli ſuchey, *aliás Reminiſcere.* Drugie w Piątek po S. Troycy. Trzećie w Piątek po S. Máttheuſzu. *A.* 1576. *fol.* 341. *tit.* Sądy Ziemie Zakroczymskiey.

Iuſz nie w Piątek, ále we Srzodę, ſądźić ſię máią. *A.* 1598. *fol.* 712. *tit.* Roki Sądowe Zakroczymskie.

A te, ktore przypadáły *poſt Reminiſcere*, przełożono *pro Feria ſexta poſt In-voca-vit. A.* 1611. *fol.* 29. *tit.* Roki Ziemskie Zakroczymskie.

Roki Wyſzogrodzkie, pierwſze we wtorek naybliżſzy po S. Agnieſcze. Drugie we wtorek po Przewodney niedźieli. Trzećie we wtorek po S. Michále. *A.* 1581. *fol.* 378. *tit.* Roki Wyſſogrodzkie.

Po tym te, ktore bywáły *poſt Feſtum S. Agnethis*, iſz pod Trybunał tráfiáły ſię, przełożono ná wtorek po Bożym Ciele. A ná ratuſzu ſądzone być máią. *A.* 1589. *fol.* 520. *tit.* Roki Ziemskie Wyſſogrodzkie.

Po Párafiách z regeſtru máią być ſądzone. *A.* 1590. *fol.* 582. *tit.* Roki Ziemskie.

Roki Ciechánowskie, pierwſze w Sąchoćinie, w Poniedźiáłek po SS. Philip-

Philippie y Iákubie Apoſtolech. Drugie w Poniedźiáłek po S. Bárthłomieiu. Trzećie w Poniedźiáłek po trzech Krolách. A po Sąchockich, w Ciechánowie we Czwartek. Przáſnyskie záś po zápiſaniu Aktu Ciechánowskiego w cáłe cztery niedźiele. *A.* 1578. *fol* 341. *tit.* Sądy Ziemie Ciechánowskiey.

Po tym, pierwſze Sąchockie przełożono, ná Poniedźiáłek po S. Máttheuſzu. á po nich, *ſucceſſivè* Ciechánowskie, y inne wſzytkie, iáko przed tym zwykły bywáć. *A.* 1581, *fol.* 376. *tit.* Roki Mázowieckie.

A ieśliby *ob legale impedimentum* nie doſzły; wolno Sądowi Ziẽskiemu inſze przywołáć ná cztery niedźiele przed ſądzeniem onych, y to obwołánie w Aktách Grodzkich zápiſać. *A.* 1593. *f.* 645. *tit.* Roki Ziemskie Ziem Mázowieckich.

Ale po tym, tę Conſtitucyą o przywołániu znieśiono. *A.* 1616. *fol.* 25. *tit.* O Rokách Ziemskich Ciechánowskich.

Roki Łomżyńskie w Łomźie, pierwſze *feria ſecunda poſt Dominicam Reminiſcere.* Drugie názáiutrz po S. Troycy. Trzećie po S. Máttheuſzu. *A.* 1589. *fol.* 519. *tit.* Roki Ziemskie Łomżyńskie.

A ieśliby *ob legale impedimentum* nie doſzły; wolno Sądowi Ziẽskiemu inſze przywołáć. *A.* 1593. *fol.* 645. *tit.* Roki Ziemskie.

Co nie tylko Powiátowi Łomżyńskiemu, Koleńskiemu, Oſtrołęckiemu, ale teſz y Zembrowskiemu służyć ma. *A.* 1633. *fol.* 60. *tit.* Roki.

Poſt ſublatum iednák *impedimentum*, Sąd ich, *pro libitu ſuo*, nie ma przywoływáć, *ſub nullitate* Sądow. *A.* 1631. *fol.* 29. *tit.* Roki Łomżeńskie.

Koleńskie pierwſze *feria quinta poſt Dominicam Lætare.* Drugie we Czwartek po S. Ianie. Trzećie we Czwartek po S. Łukaſzu. *A.* 1589. *fol.* 519. *tit.* Roki Ziemskie Łomżyńskie.

Zembrowskie, pierwſze *feria quinta poſt Feſtum Epiphaniarum.* Drugie *feria quinta poſt Feſtum Pentecoſtes.* Trzećie *feria quinta ante Hedvigis.* á z regeſtru maią być ſądzone. *Ibid.*

Oſtrołęckie pierwſze, *feria tertiá poſt Dominicam Reminiſcere:* Drugie *feria tertia poſt feſtum SS. Petri & Pauli Apoſt.* Trzećie *feria tertia ante feſtum S. Nicolai.* ktore tákże z regeſtru iáko Łomżyńskie y Zembrowskie máią być ſądzone. *Ibid.*

Po tym, przełożono pierwſze, *poſt Dominicam Conductûs Paſchæ.* Drugie ná Poniedźiáłek po S. Málgorzáćie. Trzećie ná Wtorek przed S. Mikołaiem. *A.* 1598. *fol.* 712. *tit.* Sądy Ziemskie.

Znowu máczey. Pierwſze ná Poniedźiáłek po S. Mikołáiu. Drugie ná Poniedźiáłek po Náwiedzeniu Nayświętſzey Pánny. Trzećie, ktore bywały *poſt Reminiſcere*, w Poniedźiáłek tákże poczynáć ſię máią: á kończyć ſię wſzytkie troie Roki máią do tygodniá nie dłużey, *ſalvâ Anni* 1598. *Conſtitutione.* *A.* 1601. *fol.* 755. *tit.* Przełożenie Rokow.

Roki Rożáńskie w Rożánie, pierwſze *poſt Dominicam Invocavit.* Wtore *feria ſecundâ poſt Trinitatis.* Trzećie *feria ſecundâ poſt Michaelis.* A Mákowskie w Mákowie od zápiſania Aktu Rokow Rożáńskich, záwżdy we cztery niedźiele. *A.* 1581. *fol.* 376. *tit.* Roki Mázowieckie.

Po tym Rożáńskie, te, ktore bywáły *poſt Trinitatis*, przełożono ná Poniedźiáłek po Bożym Ciele. A Mákowskie we Wtorek po nich we trzy niedźiele. A Sąd ma ſądźić, z regeſtru. *A.* 1588. *fol.* 483. *tit.* Rożáńskie.

Roki Liwskie, pierwſze we Czwartek po S. Troycy. Drugie we Czwartek po S. Iadwidze. Trzećie we Czwartek po S. Agnieſcze. á ſądźić ſię máią, w ſtárym Mieśćie Liwie. *A.* 1578. *fol.* 337. *tit.* Roki Liwskie.

Ieśliby dla ſłuſzney przyczyny nie doſzły; wolno inſze obwołáć y ſądźić. *A.* 1589. *fol.* 520. *tit.* Przywołánie Rokow.

Roki Liwskie y Rożáńskie, iſz dla rożnych impedimentow nie dochodzą: *poſt ſublatum impedimentum*, ma ich Sąd we dwie niedźieli przywołáć, y po przywołániu we dwie niedźieli ſądźić, *ſub pæna contra negligentes Officiales.* o co *forum* Trybunał, *inter Cauſas Officij, ad inſtantiam cuiuſvis.* *A.* 1631. *fol.* 28. *tit.* Roki Ziemskie.

Declaratur, że dłużey nád dwie niedźieli, ſądźić ſię nie máią, Tákże iſz, pod ſądzenie ich, Roki Grodzkie y Querele w Liwie nie máią być ſądzone. *A.* 1641. *fol.* 32. *tit.* Roki Ziemskie Liwskie.

Roki Nurskie, pierwſze we wtorek po Nowym Leće. Drugie we wtorek po Przewodney niedźieli. Trzećie we wtorek po S. Barthłomieiu. *A.* 1589. *fol.* 521. *tit.* Roki Ziemskie Nurskie.

Trzećie po tym przełożono, ná wtorek po S. Máttheuſzu. *A.* 1590. *fol.* 582. *tit.* Roki Ziemskie.

Roki Kámienieckie, pierwſze w Poniedźiáłek po Gromnicach. Drugie w Poniedźiáłek po S. Troycy. Trzećie w Poniedźiáłek po S. Szymonie. *A.* 1589. *fol.* 521. *tit.* Roki Ziemskie.

Roki Oſtrowskie, pierwſze we wtorek po niedźieli Srzodopoſtney. Drugie we wtorek po S. Ianie Chrzćićielu. Trzećie w poniedźiáłek po S. Helżbiećie. *Ibid.*

Roki Ráwskie *more ſolito* máią być ſądzone. *A.* 1565. *fol.* 88. *tit.* Ráwskie.

Ktore zwykły bywáć w Poniedźiáłek po S. Bárthłomieiu; bywáć máią, w Poniedźiáłek po S. Michále. *A.* 1569. *fol.* 190. §. Seymik Powiátowy.

Drezner piſze, że pierwſze *feria ſecunda poſt Reminiſcere.* Drugie *poſt Pentecoſtes.* Trzećie *poſt Michaelis.*

Pod czás Rokow Ziemskich Rawskich, Iurydyká Ráwska ſądźić ſię nie ma. *A.* 1647. *fol.* 34. *tit.* Sądy.

Roki

Roki Sochácżewskie, pierwſze we wtorek pierwſzy po niedźieli *Invocavit.* Drugie we wtorek po S. Troycy. Trzećie we wtorek po Swięćie Wniebowźięćia P. Máryey. *A.* 1565. *fol.* 88. *tit.* Sochácżewskie.

Ná Ratuſzu Sochácżewskim záwżdy máią być ſądzone, ieśli nie ieſt przećiwko Mĩáſtá tego Przywileiom. *Ibid. fol.* 105. *tit.* Sądzenie Rokow.

Po tym, oſtátnie przełożono ná wtorek po S. Iádwidze bliski. *A.* 1589. *fol.* 520. *tit.* Roki Ziemskie Sochácżowskie.

Po tym ináczey, pierwſze *feria tertia poſt Feſtum undecim millium Virginum.* Drugie we wtorek po S. Troycy. Trzećie, według dawnego zwyczáiu. A Mſczonowskie po nich záwżdy we dwie niedźieli. *A.* 1601. fol. 754. *tit.* Przełożenie Rokow.

Párámiámi ſądzone być máią. *A.* 1609. fol. 905. *tit.* O Rokách.

A Querele, pod oboie te Roki, nie máią być ſądzone, *ſub nullitate. Ibid.*

Roki Goſtyńskie, pierwſze w Poniedźiáłek po niedźieli *Oculi.* Drugie po Octawie Bożego Ciáłá. Trzećie w Poniedźiáłek po S. Bárthłomieiu. A Gąbińskie po káżdych tych w tydźień. *A.* 1565. fol. 88. *tit.* Goſtyńskie.

Oſtátnie po tym przełożono, ná Poniedźiáłek po S. Michále. *A.* 1598. fol. 713. *tit.* Roki Ziemskie.

Termini Palatinatûs Culmenſis primò Rádźini, *feria ſecunda poſt Feſtum Corporis Chriſti. 2dò Toruniy feria ſecunda poſt Feſtum S. Hedvigis:*

Termini Michałovienſes ſeptimanâ unâ, poſt Culmenſes, Brodnicij, & Neophori alternatim.

Termini Palatinatûs Mariæburgenſis Stumæ, 1. *feria* 2. *poſt Conductûs Paſchæ.* 2. *feria* 2. *poſt Lamperti.*

Termini Palatinatûs Pomeraniæ Dirſchavien. Starogardiæ. 1. *feria ſecunda poſt Circumciſionis Domini.* 2. *feria ſecunda poſt Feſtum S. Lucæ. Suecenſes duabus ſeptimanis: aliorum Diſtrictuum unâ ſeptimanâ.*

Si in diem Feſtum inciderint; feria ſecunda ſequente celebrentur. Hæc ex Dreſnero excerpta.

Roki w Woiewodztwách Pruskich, *more Regni*, trzy rázy do Roku odpráwowáne być máią: Trzećie Chełmińskie w pierwſzy Poniedźiáłek po niedźieli wtorey po Wielkiey nocy, w Grudźiądzu, gdźie leżenie Xiąg być ma. A Michálowskie w tydźień po tym, ná mieyſcách, według álternaty, zwyczáynych. Málborskie w pierwſzy Poniedźiáłek *poſt Feſtum Converſionis S. Pauli*, w Sztumie. Pomorskie w pierwſzy Poniedźiáłek *poſt Feſtum S. Staniſlai in Maio. & ita ſubſequenter, non obſtantibus feriis*, według porządku Ziem y Powiátow támecznych. Przed ktoremi Sądami tylko, lu-

ko, lubo *coram actis Caſtreń. Palatinalibus*, zapiſy y rekognicye wſzelákie *in genere* czynione być máią. *A.* 1638. fol. 40. *tit.* Sądy Ziemſkie Woiewodztw Pruskich.

Sub tempus hoſtilitatis, Málborskim Kiſzpork náznáczono *tantisper*, poki Sztum od nieprzyiaćielá rekuperowány nie będźie. *A.* 1635. *fol.* 32. *tit.* Sądy.

Roki Krákowskie máią ſię záczynáć w Poniedźiáłek, y przez Wtorek, Srzodę, Czwartek, Piątek, Sobotę, ſądźić ſię y piſać: po nich Proſzewskie, w Proſzewicách, w Poniedźiáłek bliski, áſz do Srzody; po Proſzowskich, Xięzkie w Xiężu, we Czwartek bliski, áſz do Poniedźiáłku. Po tych Lelowskie w Lelowie, we Wtorek bliski máią ſię zácząć y ſądźić, áſz do Piątku. Z támtąd powroćiwſzy ſię názad do Krákowá, Aktá máią być dopiſowáne támże w Krákowie, począwſzy od Poniedźiáłku áſz do Soboty. Po ktorych dopiſaniu, Roki Czchowskie we Czchowie, od Wtorku áſz do Piątku *incluſivè* ſądzone być máią, á po nich Bieckie w Bieczu w Poniedźiáłek bliski áſz do Srzody. *A.* 1565. *fol.* 85. *tit.* w Woiewodztwie Krákowskim.

O dopiſowániu ſpraw ſądowych ináczey w inſzych Woiewodztwách. *v. tit.* Piſarze Ziemſcy.

Bieckie y Czchowskie, ktore przypadáły ná Wielkánoc, przełożono ná Przewodny Poniedźiáłek. *A.* 1569. *fol.* 191. §. Sądy Bieckie.

Ináczey po tym Krákowskie poſtánowiono: Pierwſze *feria ſecunda poſt Circumciſionis Domini proxima.* Drugie *feria ſecunda poſt Dominicam Invocavit proximâ.* Trzećie *feria ſecunda poſt Feſtum SS. Trinitatis proxima.* Czwarte *feria ſecunda poſt Feſtũ S. Michaelis Archangeli proxima.* W inſzych Powiećiech, *iuxta Conſtit. A.* 1565. odprawowáć ſię máią. *Cavetur* przy tym Piſarzowi Ziemskiemu, że po ſądzeniu Rokow, we wſzytkich Powiećiech, ná káżde Roki, wolno mu wſzytkich Powiatowych ſpraw w Krákowie dopiſowáć. *A.* 1589. *fol.* 580. *tit.* Roki Ziemskie Krákowskie.

Roki Oswiećimskie w Oświećimiu, pierwſze, w Poniedźiáłek pierwſzy po trzech Krolách. Drugie w Poniedźiáłek po S. Ianie Chrzćićielu. *A.* 1563. *fol.* 64. §. Teſz Roki.

Roki Zatorskie w Zatorze, pierwſze w Piątek Suchedniowy w poście. Drugie w Poniedźiáłek pierwſzy przed S. Michałem Archányołem. *Ibid.*

Zmieńiono to po tym drugiego roku, y poſtánowiono, áby w ſámym Zatorze Rokow czworo tych Xięſtw oboygá, to ieſt, w káżdy Suchedniowy Piątek, odprawowáło ſię. *A.* 1564. *fol.* 67. §. Teſz ácz.

Roki Sendomirskie, *feria ſecunda poſt Feſtum S. Franciſci*, kiedy

Wie-

Wiecá nie doydą. Po nich Wiślickie. á Pilźnińskie po tych w drugim tygodniu poczynáć ſię máią. *A.* 1588. *fol.* 483. *tit.* Sędomirskie.

Wiślickie máią być ſądzone, by teſz y cáły tydźień, áſz ſię odpráwią. *Ibid.*

Stężyckie, ktore bywáły *poſt Dominicam Rogationum*, przełożono *poſt Dominicam Conductûs Paſchæ*. *A.* 1589. *fol.* 518. *tit.* Roki Ziemskie Stężyckie.

Dokładniey z Dreznerá. *Sendomiriæ Termini.* 1. *poſt Priſcæ.* 2. *poſt Dominicam Oculi.* 3. *poſt Corporis Chriſti.* 4. *poſt Franciſci, ferijs ſecundis ſemper. Radomiæ poſt Sendomirienſes, feria ſecunda proxima; poſt Radomienſes verò, Opocyniæ, feria ſexta proxima.*

Roki Lwowskie we Lwowie, pierwſze we czwartek pierwſzy po trzech Krolách. Drugie we czwartek po Srzodopoſtney niedźieli. Trzećie we czwartek po S. Ianie Chrzćićielu. Czwarte we czwartek po S. Michále. A Zydáczowskie w Zydáczowie, pierwſze po pierwſzych Lwowskich w puł czwárty niedźiele. Drugie w pierwſzy poniedźiáłek po Przewodney niedźieli. Trzecie, po po trzećich Lwowskich, w pułczwárty niedźiele. Czwarte w poniedźiáłek po S. Iádwidze. A ieśliby pod tęn czás Trybunał Ziemie Ruskiey przypadł kiedy Roki być máią; tedy ná mieyſce Rokow, leżenie Xiąg, *ad ſuſcipiendas duntaxat inſcriptiones*, odpráwować ſię ma. Roki záś pomienione, ták we Lwowie, iáko y w Zydaczowie, w Zamku ſądzone być máią. *A.* 1589. *fol.* 580. *tit.* Roki Ziemskie Lwowskie.

Declaratur o mieyſcu, że Lwowskie w Zamku Lwowskim w tey Izbie murowáney w dźiedźińcu, ſądzone być máią, kędy Stároſtá Sądy Grodzkie ſądźi: czego Stároſtá y Podſtároſći Lwowski dopuśćić powinien, *ſub pæna quingentarum marcarum*, ná Trybunale, *inter cauſas Officij, ex inſtantia cuiuslibet Officialis, repetenda.* *A.* 1607. *fol.* 858. *tit.* O mieyſcu Rokom Ziemskim Lwowskim.

Po tym Lwowskie, ktore *poſt Lætare*: á Zydáczowskie, ktore *poſt Conductûs Paſchæ*, znieśiono. *A.* 1611. *fol.* 9. *tit.* Roki Lwowskie.

Znowu Lwowskie, ktore *poſt Lætare*; Conſtitucyą *Anni* 1611. znieśione, reáſſumowano. A Zydáczowskie áby nie *poſt Conductûs Paſchæ*, ále *poſt Dominicam Miſericordiæ*, *feria ſecunda*, ſądzone bywáły, poſtánowiono. A że przeſzłe Roki Zydáczowskie *poſt Feſtum Purificationis B. M. V.* przypadáiące, dla powodźi gwałtowney, ſądźić ſię nie mogły, á Trybunał Powiátowy náſtępuie; we dwie niedźieli ſądźić ſię máią. *A.* 1647. *fol.* 17. *tit.* Roki Ziemskie Lwowskie.

Roki Przemyſłkie, ktore bywáły we wtorek po S. Iákubei przełożono ná wtorek po S. Bárthłomieiu. á po nich, *more ſolito*, we trzy niedźiele Przeworskie. *A.* 1581. *fol.* 378. *tit* Roki Przemyſłkie.

Toſz przed tym o Przeworskich, że we trzy niedźiele po Przemyſłkich bywáć powinne. *A.* 1567. *fol.* 132. *tit.* Roki Przeworskie. Przemyſłkie, ktore bywáły po S. Stánisłáwie, przełożono ná wtorek po wſzytkich Swiętych bliski: á ktore bywáły około S. Páwłá, y po S. Bárthłomieiu, w mocy zoſtáwiono. O Przeworskich toſz co wyżey. *A.* 1588. *fol.* 484. *tit.* Przemyſłkie.

Znowu inaczey Przemyſłkie, y Przeworskie ordynowano. w Przemyślu, pierwſze we wtorek po S. Agnieſzce. Drugie we wtorek *poſt Dominicam Conductûs Paſchæ.* Trzećie we wtorek po S. Máłgorzáćie. Czwarte we wtorek po S. Łukaſzu Ewáng. A w Przeworsku pierwſze we wtorek po S. Doroćie. Drugie, we wtorek *poſt Dominicam Cantate.* Trzećie po S. Pietrze w okowách. Czwarte we wtorek po S. Marćinie, ſądzone być máią. *A.* 1598. *fol.* 711. *tit.* Roki Ziemskie Przemyſłkie.

Po tym *declaratur* o iednych Przeworskich: ktore bywáły *poſt Dorotheæ*, máią bywáć we trzy niedźiele po Przemyſłkich tych, ktore bywáią *poſt Agnetis. A.* 1601. *fol.* 755. *tit.* Przełożenie Rokow Przeworskich.

Przemyſłkim Rokom, *tákże y leżeniu* Xiąg Przemyſłkich mieyſce, gorne mięſzkánie w Ratuſzu náznáczono: ktorego Mieſczánie bronić nie máią *ſub pœna trecentarum marcarum pecuniæ Polonicalis*, ná Trybunale, *inter cauſas Officij, ex inſtantia cujuslibet repetenda. A.* 1607. *fol.* 858. *tit.* O mieyſcu Rokow Ziemskich Przemyſłkich.

Roki Sánockie, ktore bywáły około Swiątek, przełożono ná wtorek bliski po S. Wáwrzyńcu. *A.* 1588. *fol.* 484. *tit.* Sánockie.

Popráwiono tę Conſtitucyą, bo *incorrećte* nápiſana, dekláruiąc, że te Roki, ktore przypadáią w Sánoku między Swiątkámi á Wielkonocą, w pierwſzy wtorek po S. Michále, á inſze *ſuis temporibus* máią być odpráwowáne. *A.* 1589. *fol.* 518. *tit.* O Sądźiech Sánockich.

Finaliter. 1. *Termini poſt Dorotheæ.* 2. *poſt Laurentij.* 3. *poſt Michaelis, ferijs tertijs ſemper.* z Dreznerá.

Po tym, ktore bywáły *poſt Laurentij*, przełożono *poſt Trinitatis. A.* 1647. *fol.* 17. *tit.* Roki Ziemskie.

Roki Chełmskie w Chełmie pierwſze w Poniedźiáłek przed S. Agnieſzką bliski. Drugie w poniedźiáłek po Swięćie SS. Philippá y Iákubá bliski. Trzećie w Poniedźiáłek między Oktawą Bożego Ciáłá. Czwarte w Poniedźiáłek przed Swiętem Národzenia Pánny Máryey. A Krásnoſtáwskie po nich záwżdy we dwie niedźieli. *A.* 1569. *fol.* 190. §. w Ziemi Chełmskiey.

Roki Hálickie w Háliczu pierwſze w Poniedźiáłek pierwſzy *poſt Feſtum Purificationis B. M. V.* Drugie *poſt Conductûs Paſchæ.* Trzećie *feria ſecunda poſt Nativitatis B. M. V. proxima.* Czwarte *feria*

te *feria ſecunda poſt Feſtum S. Martini proxima.* A Trębowelskie záwſze po Hálickich we dwie niedźieli. *A.* 1593. fol. 647. *tit.* Roki Ziemskie Hálickie.

Po tym te, ktore *poſt Nativitatis B. M. V.* bywáły, znieśiono. A te, ktore *poſt Conductûs Paſchæ* przypadáły, ná pierwſzy Poniedźiáłek *poſt Trinitatis* przełożono. Inſze záś, wedle czáſow w Práwie opiſánych záchowano. *A.* 1609. fol. 901. *tit.* Roki Ziemskie Hálickie.

Znowu te, ktore *poſt Trinitatis, pro feria ſecunda poſt Dominicam Iubilate* przeniesiono. á po nich Trębowelskie we dwie niedźieli. Inſze według pierwſzey Conſtitucyey przypadáiące, *in robore* zoſtáwiono. *A.* 1616. fol. 27. *tit.* Roki Ziemskie Hálickie.

Po tym czwarte Roki iſz częſto, dla powodźi, podług kádencyi ſwoich, nie bywáią ſądzone; *pro feria ſecunda poſt Feſtum S. Iacobi Apoſtoli proxima*, á po nich, Trębowelskie zwyczáyne poſtánowiono. *A.* 1667. fol. 16. *tit.* Skrocenie Proceſſu.

Roki Kołomyiskie do Háliczá przeniesiono, dla tego, iſz nie wielki Powiát Kołomyiski, y niebeſpieczny tám dla wod bywa przeiazd, y że Xięgi Kołomyiskie Ziemskie w Hálickim Powiećie chowáią. *A.* 1567. fol. 134. *tit.* Roki Hálickie.

Roki Kámienieckie Podolskie, ktore bywáły *poſt Feſtum S. Petri in vinculis*, przełożono ná czwartek po wſzytkich Swiętych. *A.* 1589. fol. 519. *tit.* Roki Ziemskie.

Troie bywáły, á czwarte *Conſtitutione præſenti, pro feria quinta poſt Feſtum Nativitatis B. M. V.* ordynowano. *A.* 1598. fol. 712. *tit.* Sądzenie Rokow Ziemskich Kámienieckich.

A po tym znieśiono te czwarte *poſt Nativitatis B. M. V.* Inſze záś, *non obſtantibus feſtis ſolennioribus*, odpráwowáne być máią. *A.* 1601. fol. 754. *tit.* Roki Ziemskie Kámienieckie.

Querele támże pod Roki Ziemskie nie máią być ſądzone. á mieyſce Rokom tymże Ziemskim, ma być álternatą, to ieſt, raz ná Ratuſzu, á drugi raz w Sądowym Domu Ormiáńskim. *A.* 1607. fol. 900. *tit.* Roki Ziemskie Kámienieckie.

Po tym poſtánowiono, áby iuſz tylko ná Ratuſzu Polskim wiecznemi czáſy ſądzone były: támże y Xięgi Ziemskie Kámienieckie máią być chowáne, á Ormiánie y Ruś, máią ſię przyłożyć pieniędzmi, według słuſznośći, ná murowánie sklepu, dla chowánia tych Xiąg ná Ratuſzu Polskim. *A.* 1611. fol. 25. *tit.* Roki Ziẽskie Kámienieckie.

Dokładniey z Dreznerá o Rokách Kámienieckich. Pierwſze *poſt Agnetis.* Drugie *poſt Staniſlai in Maio.* Trzećie *poſt Omnium Sanctorum, ſemper ferys quintis.*

Ale po tym te, ktore ſądzono *poſt Agnetis*, przełożono ná Czwartek *poſt Invocavit. A.* 1631. fol. 28. *tit.* Ordynácya Rokow Ziemskich Kámienieckich.

Roki Ziemskie Látyczowskie w Látyczowie, po káżdey kádencyey Rokow Ziemskich Kámienieckich, po wyſzćiu trzech niedźiel, w pierwſzy Czwartek, podług dislimitácyey tegoſz Woiewodztwá z Látyczowem, przez rzekę názwáną Vſzycę uczynioney, przez Sąd Ziemski Kámieniecki ſądźić y odpráwowáć ſię máią. A Querele ták Kámienieckie, iáko y Látyczowskie ſądźić ſię nie máią, áſz we dwie niedźieli, po skończeniu Rokow oboygá, *ſub nullitate* dekretow Querelowych, *& ſub pœna gravaminis, inter cauſas Officij, à quorus repetenda. A.* 1641. fol. 28. *tit.* Roki Ziemskie Látyczowskie.

Roki Lubelskie, iſz przez wielość ſpraw w iednym tygodniu odpráwić ſię nie mogą, poſtánowiono, áby y w drugim tygodniu, przez Poniedźiáłek y Wtorek, były ſądzone. á w Vrzędowie, po nich, we Czwartek, Piątek, y Sobotę. *A.* 1578. fol. 336. *tit.* Roki Lubelskie.

Vrzędowskie, ktore przypadáły, w wielki Czwartek, przełożono ná Czwartek po Wielkiey nocy. *A.* 1581. fol. 375. *tit.* Roki Vrzędowskie.

Lubelskie záś ktore ſądzono po S. Ianie, przełożono ná Poniedźiáłek *poſt millium Virginum.* Po ktorych Vrzędowskie w puſtory niedźiele. *A.* 1588. fol. 484. *tit.* Lubelskie.

Ktoby Roki Ziemskie Lubelskie *temerè absq; legali impedimento* rozerwał, y Sądowi ich ſądźić *temerè* nie dopuścił; *ad inſtantiam* Sądu, ábo káżdey inſzey oſoby, ktoraby w tym iákie ubliżenie miáłá, o rozerwánie to, ná Trybunał pozwány, *inter cauſas Officij, juxta qualitatem & quantitatem exceſſús,* w pomienionym Trybunale ſądzony być ma. *A.* 1590. fol. 581. *tit.* Roki Ziemskie Lubelskie.

Po tym tákowa ordynácya ich ſtánęłá. Pierwſze *feria ſecunda poſt Feſtum Purificationis B. M. V.* Drugie *feria ſecunda poſt Feſtum Exaltationis S. Crucis.* Trzećie *feria ſecunda poſt Feſtum S. Andreæ Apoſtoli,* máią być ſądzone w Lublinie, niedźiel dwie. Vrzędowskie po nich, *more ſolito. A.* 1598. fol. 712. *tit.* Ordynácya Rokow Ziemskich Lubelskich.

Znowu ináczey: w Lublinie pierwſze w Poniedźiáłek po Nowym Leće, ná ktorych Spráwy, o wykupno dobr, odpráwowáć ſię máią. A ieśliby nie doſzły, tedy przećię leżenie Xiąg, y ſądzenie Nowoletnych ſpraw być ma. co ſię ma rozumieć y o Querelách Vrzędowskich pierwſzych. Drugie w Poniedźiáłek po S. Michále Archángele. Trzećie po S. Máćieiu Apoſtole. A po tych, Vrzędowskie we dwie niedźieli. Z oſobną leżenie Xiąg Lubelskich, y Vrzędowskich, káżde Roki Lubelskie ma poprzedzáć trzemá niedźielámi: ktore w Lublinie przez Poniedźiáłek, Wtorek, Srzodę, á w Vrzędowie przez Piątek y Sobotę trwáć ma. *A.* 1607. fol. 856. *tit.* O Rokách Ziemskich Lubelskich. Zno-

Znowu náczey ordynowano Lubelskie, pierwſze *feria ſecunda poſt Feſtum S. Franciſci.* Drugie zwyczáynie ná Nowe láto. Trzećie *feria ſecunda poſt Dominicam Lætare:* á po nich Vrzędowskie, według zwyczáiu. *A.* 1631. *fol.* 28. *tit.* Ordynácya Rokow Ziemskich Lubelskich.

Znowu te, ktore *poſt Dominicam Lætare* poſtánowione były, przełożono ná Poniedźiáłek *poſt Dominicam Invocavit.* Po ktorych Vrzędowskie we dwie niedźieli ſądźić ſię máią. A leżenie Xiąg tychże Powiátow *immediatè* przed káżdemi Rokámi w Lublinie trzemá, á w Vrzędowie dwiemá dniami uprzedzáć má. *A.* 1635. *fol.* 37. *tit.* Ordynácya Rokow.

Roki Łukowskie, pierwſze w poniedźiałek po trzech Krolách, ná ktorych, teſz y Spráwy Nowoletne, o wykupná dobr, máią być ſądzone. Drugie w Poniedźiáłek po S. Troycy. Trzećie w Poniedźiáłek po S. Łukaſzu. á leżenie Xiąg przed káżdemi tákiemi Rokámi dwiemá niedźielámi uprzedzáć ma, y zupełny tydźień trwáć. *A.* 1601. *fol.* 755. *tit.* Czáſy Rokow Łukowskich.

Roki Bełskie, pierwſze w Poniedźiałek po trzech Krolách bliski. Wtore w Poniedźiáłek po S. Woyćiechu bliski. Trzećie w Poniedźiáłek po S. Troycy bliski. Czwarte w Poniedźiáłek po S. Bárthłomieiu bliski. Grábowieckie po nich we dwie niedźieli. á Horodelskie po Grábowieckich w Piątek. *A.* 1565. *fol.* 86. *tit.* w Bełskim Woiewodztwie.

Po tym Bełskie, kiedy y Drohickie, *iuxta Conſtit.* 1569. *fol.* 191. §. Roki Ziemskie.

Po tym náczey: Pierwſze dwoie, *ut ſupra.* Trzećie w Poniedźiáłek pierwſzy po S. Ianie Chrzćićielu. Czwarte w Poniedźiáłek pierwſzy po S. Iádwidze. *w Grábowcu záś záwſze we dwie* niedźieli po Bełskich; á w Horodlu we Czwartek záwſze pierwſzego tygodniá Grábowieckich; á w Busku w tydźień po Bełskich, ſądzone być máią. *A.* 1588. *fol.* 484. Bełskie.

Horodelskie po tym do Grábowcá, áby tám zawſze *ſimul & ſemel* z Powiátem Grábowieckim ſądzone y odpráwowáne były, tákże y Aktá Ziemie Horodelskiey przeniesiono. *A.* 1616. *f.* 25. *tit.* Sądy Ziemskie Horodelskie.

Znowu náczey o Rokách Grábowieckich, że nie we dwie niedźieli po Bełskich trzy Krolskich, ále *feria ſecunda poſt Feſtum Purific. B. M. V.* ſądzone być máią. *A.* 1647. *f.* 28. *tit.* Deklárácya.

Roki Podláskie w Drohiczynie, pierwſze w pierwſzy Poniedźiáłek po S. Michále. Drugie názáiutrz po Nowym Leće. Trzecie w Przewodny Poniedźiáłek. A w Mielniku, pierwſze w Poniedźiáłek bliski przed S. Michałem. Drugie názáiutrz po S. Agnieſzce. Trzećie po S. Grzegorzu w tydźień. Po skończeniu Rokow Vrzędnicy zoſtáć máią z Xięgámi, dla wykupná, y bránia extráktow: ktore leżenie Ksiąg trwáć ma dwie niedźieli. *A.* 1569 *fol.* 191. §. Roki Ziemskie.

Po tym Mielnickie, ktore bywáły po S. Grzegorzu, przełożono ná Poniedźiáłek po S. Stánisłáwie. *A.* 1581. *fol.* 377. *tit.* Roki Mielnickie.

Te, ktore bywáły w Drohiczynie, názáiutrz po Nowym lećie, przełożono ná Poniedźiáłek. *A.* 1588. *fol.* 485. *tit.* Podláskie. A ktore bywáły *poſt Conductûs*, przełożono ná Poniedźiáłek *poſt Iubilate*. A *poſtio* ma być w niedźiel cztery. *A.* 1601. *fol.* 755. Roki Drohickie.

Znowu te, co *poſt Iubilate* bywáły, przełożono *pro feria ſecunda poſt Dominicam SS. Trinitatis*. *A.* 1611. *fol.* 23. *tit.* Roki Drohickie.

W Tykoćinie tákże Roki Ziemskie poſtánowiono, *ſine exceptione à ſervitio qui tenentur*. *A.* 1581. *fol.* 376. *tit.* Roki Tykoćińskie.

Po tym znieśiono tę Conſtitucyą, y poſtánowiono, áby Roki Ziemskie Bielskie ná trzech mieyſcách odpráwowáły ſię, w Brańsku, w Surážu: á odſądźiwſzy Páráfie, ktore ſię tám ſądźić zwykły, po tym w Tykoćinie ſądzone być máią, Ráygrodzka, Goniądzka, y Tykoćińska, Páráfie. A ták w Brańsku, w Surážu, iáko y w Tykoćinie, ták długo ſądźić ſię Roki powinne, poki ſię pomienione Páráfie nie odpráwią. *A.* 1588. *fol.* 485. *tit.* Podláskie.

Sądzone być máią, ták Bráńskie, Surázkie, iáko y Tykoćińskie, wedle Conſtitucyey Rokom Drohickim służącey. *A.* 1569. *& ſequ. Ibid.*

Po tym inſza ordynácya Rokow Tykoćińskich ſtánęłá, áby pierwſze ſądzone były *poſt Feſtum S. Martini Epiſc.* Drugie *poſt Dominicam Reminiſcere*. Trzećie *poſt Octavas Sacratiſſimi Corporis Chriſti*: káżde *ferijs ſecundis proximis*. A po odpráwieniu Rokow Tykoćińskich, záraz leżenie Xiąg ma być po káżdych Rokách, cztery dni, dla wpiſánia controverſiy, y minut wydawánia. *A.* 1601. *fol.* 754. *tit.* Roki Tykoćińskie.

Znowu Roki Tykoćińskie ináczey: Pierwſze *ut ſupra proximè*. Drugie *poſt Dominicam Invocavit*. Trzećie *poſt Dominicam SS. Trinitatis*, w káżde Poniedźiáłki. A choćby w Bráńskiu y Surážu nie doſzły; w Tykoćinie máią być ſądzone. *A.* 1611. *fol.* 24. *tit.* Roki Tykockie.

Kobylińska Paráfia, w Tykocinie, po odſądzeniu drugich Páráfiy, ma być ſądzona, nie w Surázu. *A.* 1616. *fol.* 28. *tit.* Przenieśienie ſądzenia Párochiey Kobylińskiey.

Dla Obywátelow zá Bugiem mieſzkáiących, w Miedzyleśiu, Roki Ziemskie tákże ordynowano: ná ktore, Sąd, po determinowániu Rokow Ziemskich Drohickich, w tydźień do Miedzyleśia ma zieżdżáć, y one ták, iáko y w Drohiczynie odpráwować. *A.* 1631. *fol.* 29. *tit.* Roki Ziemskie w Miedzyleśiu.

Nie przyſzłá tá Conſtitucya *ad effectum* o ſądzeniu Rokow w Miedzyleśiu. Przeto reaſſumuiąc onę *in toto*, pozwolono Sądowi Ziem-

wi Ziemskiemu Drohickiemu, po záczęćiu Rokow Ziemskich w Drohiczynie, *iuxta legitimam cadentiam* (ktorych poſitia z otwárćiem Xiąg Ziemskich, przez Piſarzá, lubo iego Regentá ze dwiemá Komornikámi, tygodniem káżde Roki uprzedzáć powinna) Párafie Drohiczynowi odległe, *iuxta ordinationem* do Miedzyleśia *aliàs* Miedzny dźiedźictwá Vr. Buttlerow, ziechawſzy, *cum auctoritate & ſecuritate, Lege, deſcripta, ſine impedimento* támecznego Dźiedźicá, ſądźić, y tám Sądy ſwoie ordynowánych Párafiy odpráwowáć, *& omnes iudiciarios actus exercere.* *A.* 1678. *fol.* 31. *tit. Reaſſumptio* Rokow Ziemskich w Miedzyleśiu.

O Rokách Surázkich záś *declaratur*, że w niedoſzćiu Bráńskich; we trzy niedźiele, *ab Actu* Bráńskich, odpráwowáć ſię w Surázu máią, y pozycye *terminorum* w Tykoćinie będą. *A.* 1633. *fol.* 59. *tit.* Okázowánie.

Roki Kiiowskie pierwſze w Kiiowie po S. Ierzym. Drugie w Zytomierzu po Nowym lećie. Trzećie w Owruczu po S. Bárthłomieiu, w Poniedźiáłki naybliżſze. *A.* 1569. *fol.* 192. §. Roki Ziemskie w Kiiowie,

Kiiowskie na Ratuſzu w Zytomirzu y Owruczu, we Dworách Krolewskich, máią być ſądzone. Czego Stároſtowie támeczni, á w Kiiowie Mieſczánie bronić nie máią. *A.* 1601. *fol.* 745. *tit.* Roki Kiiowskie.

Po tym poſtánowiono, áby tylko w Kiiowie ſámym ſądzone były: tániże y leżenie Xiąg odpráwować ſię ma, do czego Sędźia y Podsędek Ziemſcy Kiiowſcy máią przydáć Komorniki ſwoie, ták iáko y w inſzych Woiewodztwách Koronnych. *A.* 1607. *fol.* 856. *tit.* O Rokách Ziemskich Kiiowskich.

Zoſtáwiono tę Conſtitucyą, *in ſuo robore*, o mieyſcu ſądzenia Rokow. *A.* 1609. *fol.* 905. *tit.* O Rokách Kiiowskich Ziemskich.

Po tym, gdy Kiiow w ręku Moskwy zoſtawał, deklarowano, iſż Roki Ziemskie Kiiowskie, przez Sąd Ziemski Kiiowski, ſądźić ſię mogą *legitimè* w Zytomirzu, y Owruczu, do kąd Kiiow nie będźie cale wolny. Te iednák Sądy powinne mieć *rationem* ſpuſtoſzenia támecznych Kráiow, ktore *ex æquo* do wſzytkich poſſeſſorow y creditorow *in publica calamitate* należy. Tákże ná tych, ktorzy ábo zgubieniem praw, *iuxta Conſtit. A.* 1661. ábo nieodyskániem z Kiiowá záſłániáć ſię będą. *A.* 1667. *fol.* 17. *tit.* Sądy Woiewodztwá Kiiowskiego.

Roki Ziemskie oraz y z Grodzkiemi w Kiiowie nie máią być odwołáne. *A.* 1641. *fol.* 26. *tit.* O Rokách.

Roki Ziemskie Czerniechowskie, po Kiiowskich, we trzy niedźiele, záwſze przypadáć y ſądźić ſię máią. *A.* 1633. *fol.* 33. *tit.* Ordynácya Czerniechowska.

Roki Wołhyńskie w Łucku pierwſze ná trzy Krole. Drugie ná S.

Troy-

Troycę. Trzećie ná S. Michał. Włodźimirskie po nich we trzy niedźiele, á po tych Krzemienieckie, tákże wetrzy niedźiele. *A.* 1590. *fol.* 582. *tit.* Roki Ziemskie Woiewodztw.

Roki Brácławskie, według ſtátutu, odpráwowáne być máią. *Ibid.*

Drezner dokłáda, że w Winnicy pierwſze in craſtino Epiphaniæ. Drugie in craſtino SS. Trinitatis. Trzećie in craſtino S. Michaelis.

Declaratur o Rokách Kiiowskich, iſz lubo po tym wroći ſię Kiiow, do poſſeſſiey Rzeczypoſp. przećię tego porządku, Vrzędnicy Grodzcy Kiiowſcy zániechiwáć nie będą, ále álternatę záchowáć powinni, żeby naypierwſza kadencya w Kiiowie, druga w Owruczu, á trzećią w Zytomirzu *expediatur*, dla wygody Szłáchty dáleko mięſzkáiących. A Vrzędy Grodzkie, Owrucki y Zytomirski, iſz nie máią Sądow ſwoich, tylko ſuſceptę Grodową; *facultatem* odpráwowánia exekucyi, rowną z Officiáliſtámi Grodzkiemi Kiiowskiemi mieć od tąd będą: *non derogando quicquam* tym exekucyom, ktore *vigore* Dekretow Trybunálskich ſą odpráwione. *A.* 1683. *fol.* 17. *tit. Integritas.*

Roki Nowogrodzkie, nie *według Státutu*, ále pierwſze w dźień S. Márká Ewáng. Drugie w dźień wſzytkich SS. Trzećie w Swięto Gromniczne Rzymskie, bywáć máią. *A.* 1601. *fol.* 761. *tit.* Nowogrodzkiego Powiátu.

Po tym te, ktore bywáły w dźień S. Márká, przełożono ná Swięto Rzymskie S. Troycy. *A.* 1607. *fol.* 862. *tit.* O Rokách Ziemskich Troieckich w Nowogrodku.

Po Czerniechowskich, we trzy niedźiele, Nowogrodzkie w Nowogrodku Siewierskim przypadáć máią. *A.* 1635. *fol.* 17. *tit.* Ordynácya.

A te, ktorym czás ná Gromnice náznáczony był, ná trzy Krole przełożono. *Ibid. fol.* 41. *tit.* Ordynácya Rokow Ziemskich Nowogrodzkich.

Roki Lidzkie, ktore bywáły ná S. Troycę, zniesiono, á ná to mieyſce, inſze we dwie niedźieli po Wielkiey nocy złożono. *A.* 1633. *fol.* 61. *tit.* Roki Ziemskie Lidzkie.

Roki Rzeczyckie ná dwu mieyſcách máią być ſądzone, w Rzeczycy niedźiel dwie, á drugie niedźiel dwie w Rocháczewie. *Ibid. f.* 62. *tit.* Roki Ziemskie Rzeczyckie.

O Rokách Inflántskich. *v. tit.* Inflánty.

Roczki *extraordinarie* dla zbiegłych poddánych do Smoleńská w Zwiewnicách poſtánowiono było. *v. tit.* Poddáni zbiegli.

Roki według kádencyi ſwoich záwſze ſię ſądźić máią, y pod czas Seymu. *v. tit.* Sądy.

Roki y Querele Grodzkie Wyſſogrodzkie, *ſub pœna in Conſtitutionibus expreſſa, more ſolito*, ſądzone być máią, *excepto legali impedimento.*

mento. A. 1589. *fol.* 521. *tit.* Roki Grodu Wyſſogrodzkiego.

Sámi Stároſtowie Roki Stárośćie ſądźić máią. *v. tit.* Staroſtá.

Bobrownickie we Dworze támecznym Krolewskim przez Stároſtę ſądzone być máią: támże y Xięgi w murze máią być chowáne. *A.* 1598. *fol.* 712. *tit.* Roki Bobrownickie.

Kiiowskie w Ratuſzu Kiiowskim odpráwione, approbowano. *A.* 1609. *fol.* 905. *tit.* O Rokách Grodzkich Kiiowskich.

Włodźimirskie *in poſterum* we dwie niedźieli po Łuckich, á Krzemienieckie tákże we dwie niedźieli po Włodźimirskich ſądzone być máią. *A.* 1677. *fol.* 12. *tit.* Sądy Grodzkie.

Plura vide tit. Staroſtá. *tit.* Grod. *tit.* Sądy.

W Woiewodztwie Smoleńskim, Sądow Grodzkich iurisdictia przy Woiewodźie Smoleńskim. *v.* Woiewodztwo Smoleńskie.

ROTMISTRZE.

NA obronę Pańſtw Rzeczypoſp. zá Krolá Auguſtá, Rotmiſtrze obráni byli od Woiewodztw y Ziem, wedle regeſtru w Káncelláricy zoſtáiącego, o ktorych ták poſtánowiono. Iſz káżdy z nich, u ſtá koni, ma mieć pocztu ſwego osm koni, á żołdu po zł. 10. ná każdą ćwierć roku, y towárzyſze po zł. ośm; á ſzkody nie máią im być płácone. *A.* 1567. *fol.* 147. §. Rotmiſtrze tedy.

O żołdźie żołnierſkim iako uroſt. v. tit. Zołnierz.

Item. Ciſz Rotmiſtrze powinni obieráć ſobie towárzyſzow nie zkąd inád, iedno z Woiewodztwá, ábo Ziemie ſwey, z ktorey Rotmiſtrzámi náznáczeni, oprocz gdyby w támtym Woiewodztwie ábo Ziemi, ták wiele, iáko poczet ieſt oznáczon, do służby tey towarzyſzow być nie mogło, tedy z *innych Woiewodztw y Zie* Koronnych przyczynić y wypełnić ſobie poczet mogą. *Ibid.*

Item. Ciſz ſami, á nie Porucznicy ich, roty wodźić, y przy nich mięſzkáć máią, y przeſtrzegáć tego, áby żołnierz ták wćiągnieniu y ná mieyſcu, iáko *in reditu*, y krzywd nie czynił nikomu, y ſtácyi żadnych nie wyćiągał. *Ibid.*

Item. Przeſtrzegáć tego máią, áby żadnego towárzyſzá nie przyimowáli na więcey, tylko ná dźieſięć koni. *Ibid.*

Ciſz mięſzkáć obecnie przy rotách ſwych powinni. A ieśliby ktorému z nich, dla gwałtowney potrzeby ſwey, odiácháć przyſzło; z wiádomośćią to Hetmáná W. Koron. ábo, w niebytności iego, Polnego być ma: a iák nayprędzey powinien ſię do roty znowu ſtáwić, y powinności ſwey nie omięſzkáć. *A.* 1591. *fol.* 613. *tit. Diſciplina militaris.*

O tymże w Artykułách Hetmáńskich.

O tymże: *ſub pœna mille marcarum*, ná Trybunale, *inter cauſas Officij, ad inſtantiam cujuſvis repetenda. A.* 1613. *fol.* 2. *tit.* O zołnierzu z Woiewodztw.

O tymże znowu. *A.* 1620. *fol.* 13. *tit. Diſciplina militaris.*

Rotmiſtrze Quárćiáni powinni być Szláchtá oſiádła, w ſpráwách rycerskich dobrze ćwiczeni. *A.* 1591. *fol.* 613. *tit. Diſciplina militaris.*

Znowu o ich oſiádłośći. *A.* 1613. *fol.* 2. *tit.* O Zołnierzu z Woiewodztw.

Znowu o tymże. *Ibid. tit.* O Quárćiányni żołnierzu.

Rotmiſtrze, dla ćwiczenia rycerskiego, ze wſzech ſtron Państw Koronnych, máią być wybieráni, *A.* 1567. *fol.* 147. §. A iſz teſz.

Ze wſzytkich Woiewodztw, iednáko y rowno. *A.* 1591. *fol.* 613. *tit. Diſciplina Militaris.*

Woiewodztwá wſzytkie miały ich wybierać ná Rokách Ziemskich, ábo Grodzkich, gdyby potrzebá. *A.* 1613. *fol.* 2. *tit.* O Zołnierzu z Woiewodztw.

Rotmiſtrz o ſzkody, y o nieczynienie ſpráwiedliwośći, w ktorym Grodźie może być przyśćigniony, ma *forum.* á ná mieyſcu, przed Hetmánem. Gdźie *in primo termino, ſine ulla appellatione,* powinien ſzkody nágrodźić. Zá towarzyſzá iednák ſwego, ktory ſzkodę komu uczynił, nie ma być karány, ále ową ſzkodę, ieśliby iey towárzyſz nágrodźić *nie chćiał, powinien założyć,* y zá nię doſyć uczynić, á po tym z żołdu towárzyſzá onego to ſobie wytrącić. *A.* 1567. *fol.* 147. *tit.* Rotmiſtrze tedy.

O tymże, ále ináczey, to ieſt, że ták Rotmiſtrz, iáko y towárzyſz, o ſzkody, ma *forum* mieć w bliżſzym oney Ziemie Grodźie, y tám rzeczy oſądzoney, *ſine ulla exceptione fori,* doſyć uczynić. A z towárzyſzow nieoſiádłych, ábo cudzoźiemcow, y *ex plebeijs,* ták że z pácholikow, Rotmiſtrz powinien, *in inſtanti,* ſpráwiedliwość czynić, á ieśliby nie uczynił, tedy o to pozwány do bliżſzego, *ut ſupra,* Grodu, ma doſyć ſam zań uczynić, ábo ſtáwić obwinionego, ábo ieśliby ućiekł, przyśiądz, że nie był o ſpráwiedliwość requirowan. Pozwu kłádźienie ná káżdego z nich tákie: Ieśli oſiádły w onym Woiewodztwie, gdźie ſtánowisko będą mieć żołnierze, ábo gdźie ſię krzywdá ſtánie, tedy ná máiętności: gdźie nie, tedy w goſpodźie, ábo legierze pozwánego. Poſtępek práwny ma ſię ściągáć ná dobrá ruchome y nieruchome, y ná zásłużone ich pieniądze, ieśliby ie mieli w Skárbie, ktore, *in talibus caſibus,* mogą być od ukrzywdzonego áreſztowáne, á Piſarz áreſzt ma przyiąć, y z nich ukrzywdzonemu, zá słuſznem pokazániem krzywdy ábo ſzkody, doſyć uczynić. *A.* 1589. *fol.* 527. *tit.* O żołnierzách.

O tymże znowu ináczey: Rotmiſtrz gdyby z towárzyſzá, y z iego pácholiká ſpráwiedliwośći, będąc o nię requirowány, nie uczynił, tedy *ex Officio* ná Trybunał pozwány *peremptorie inter cauſas Officij reſpondere & in illo termino de ſuo ſatisfacere* powinien. Ná ktorych támże dálſzy poſtępek, y ieśliby przyſzło áſz *ad pœnam*

banni-

bannitionis, ma być przewodzon, *ſemotis omnibus dilationibus. Excepto*, gdźieby roty ruſzono przećiwko nieprzyiaćielowi Koronnemu: iednák po odpráwie potrzeby w ſześć niedźiel, toſz powinien. *A in contumaciam*, tym ſpoſobem ma być poſtąpiono: *In termino primo abſens* ma *condemnari*: á *poſt terminum ſatisfactionis*, záraz *ad pænam bannitionis* ma być pozwány, ktorey exequutią Stároſtowie, *ſub amiſſione Capitaneatûs, ad inſtigationem partis læſæ*, czynić będą powinni. A tákowego proceſſu condemnaty ináczey, tylko *ſolâ ignorantiâ*, znośić nie będą mogli, ná Trybunale, ábo w Grodźiech, zá odesłániem do exequucyey. Iednák *poſt iuramentum* ſatisfactią, wedle skazánia Trybunálskiego, támże uczynić ma, *ſub pæna bannitionis, in inſtanti, decernenda*. A kładźienie pozwu ma być, ábo *in bonis*, ábo w ſtánowisku iego, ták, żeby pozwánemu do wiádomośći mogło przyść, ktorego pozwu położenia, w Grodźie własnym onego ſtánowiská, ábo dobr, ma być uczyniona záraz relácya, á termin we cztery niedźiele od położenia pozwu ma *præfigi*. *A.* 1591. *fol.* 614. §. Także ieśliby Rotmiſtrz.

Reaſſumuntur ſuperiora. eo modo; że bądź ná Trybunale *inter cauſas Officij*, bądź w Grodźie, pod ktorego iurisdictią krzywdá ábo ſzkodá ſię ſtáłá, *peremptorie* powinni odpowiádáć. Kładźienie pozwu ma być w náznáczoney leży pozwánego, ábo mu w rękę ma być oddány. Poſtępek práwny, bez remiſſiey, ma być *ad punctum bannitionis & executionis*. A *transgreſſores* tey Conſtitucyey *pænâ centum marcarum*, ná Trybunale, *ad inſtantiam cuiuſvis repetenda*, *peremptorie* karáni być máią. *A.* 1601. *fol.* 735. *tit.* O Quárćiánym Zołnierzu.

Rotmiſtrze, ná żadne prywatne potrzeby, rot znácznym iákim poczтem używáć nie máią, *ſub pæna bannitionis. A.* 1591. *fol.* 613. *tit. Diſciplina militaris.* (*v. plura tit.* Hetman. *& tit.* Zołnierz.)

Rotmiſtrzem Quárćiánem, Senator, áni Stároſtá ſądowy, być nie może. *Ibid.*

Rotmiſtrzámi Tátárowie W. X. Lit. w Woiewodztwách nie máią być obieráni, y choćby ktory obrány był, Krol mu liſtu nie da przypowiednego, y Hetman Koronny dawáć nie ma: co ieśliby uczynił, także y Podskárbi Koronny, ieśliby im płáćił; winą tyśiącá grzywien obádwá *per medium* ná Trybunale, *inter Cauſas Officij, ad inſtantiam cuiuſvis*, máią być karáni. Tę Conſtitucyą y W. X. Lit. przyięło. *A.* 1613. *fol.* 2. *tit.* O żołnierzu z Woiewodztw. *v plura. tit.* Tátárowie.

Rotmiſtrz Piechoty Kámienieckiey ma przyśięgáć, że tey tám Piechoty nigdźie indźiey záżywáć nie ma, áni iey z Zamku zwodźić, iedno ná dotrzymánie mieyſcá támecznego, *ſub pæna infamiæ ipſo facto. A.* 1613. *fol.* 8. *tit.* O Piechoćie Kámienieckiey.

Woienne Conſtitucye *A.* 1591. 1593. 1601. 1609. 1620. *in toto* reaſſumowano W. X. Litewskiemu, *vide Conſtit. A.* 1626. *fol.* 6. *tit. Diſciplina. apud me verò tit.* Zołnierze.

Rotmiſtrzom wſzytkim, ktorzy wźiąwſzy pieniądze z Skárbu, ábo od Woiewodztw y Ziem, ludźi iáko powinni byli, ná expedycyą nie ſtáwili, *forum* w Trybunale, *inter cauſas militares, ad inſtantiam Inſtigatoris Regni, ex delatione Theſauri, aut Palatinatûs* náznáczono. Tákże y o to ſpráwić ſię támże máią, ieżeli ták zupełne Chorągwie ſtáwili, iáko pieniądze wźięli, ná co regeſtrá podáne przez Poruczniki ſwoie, álbo dwu towárzyſtwá *iuramentis confirmabunt. A.* 1649. *fol.* 17. *tit.* Przyczynienie.

Rotmiſtrz ieden, według práwá, y Polskiego y Cudzoźiemskiego zaćiągu, nie może mieć kompániey. *A.* 1654. *fol.* 6. *tit.* Zátrzymánie woyská.

Currus bellicos z końmi, y pieniądze, y żywnośći, ktore Rotmiſtrzowie od Miaſt ná woynę Turecką wźięli, wrocić máią, zá niedźiel ośm, po Seymie, *ſub pæna centum marcarum.* O co *forum* ná Trybunale *peremptoriè.* Toſz służy y W. X. Lit. *A.* 1591. *fol.* 615. *tit. Currus bellici.*

Rotmiſtrze pieſzy, *iáko* Wybráńce wybieráć, y iáko, o ſzkody, ſtácye, karáni być máią. *v. tit. Wybráńcy.*

O Rotmiſtrzách w Woiewodztwie Smoleńskim, ná fortecách. *v.* Woiewodztwo Smoleńskie.

ROZBOYNICY.

SPoſob czynienia ſpráwiedliwośći z rozboynikow, w Kráiách Podolskich táki. Szláchćic poddánego powinien *coram Officio Caſtrenſi Camenecenſi* ſtáwić, we cztery niedźiele od tego czaſu, kiedy tenże poddány obwinion od kogoſzkolwiek *pro furto & repercuſſione ſtratæ*: y z nie° w tych dwuch ártykulech, z Stároſtą *peremptoriè* ſpráwiedliwość czynić: od ktorego Sądu żadna ápellácya, áni mocya, áni iey proſequucya iść nie ma. A to poſtánowienie trwáć ma, do woli Szláchty támecznego Woiewodztwá. *A.* 1567. *fol.* 135. *tit.* Karánie.

Po tym poſtánowiono, áby *ex inſtantia* Wołochow, káżdy Obywátel Podolskiey Ziemie powinien był poddánych ſwoich, ktorymby winá dána byłá, dla uczynienia z nich ſpráwiedliwośći, przed Stároſtą Kámienieckim, ná ten czás y po tym będącym ſtáwić, *ſub pæna* 14. *marc. A.* 1576. *fol.* 292. *tit.* O Stárośćie Kámienieckim.

Ale tę po tym Conſtitucyą zkáſſowano, y Proces inſzy poſtánowiono táki. Gdyby kto komu nie chćiał ſpráwiedliwośći z poddánego ſwego uczynić, ma być o to do Sądu Ziemskiego Kámienieckie-

nieckiego pozwány, y tám *circa Iudicium peremptorie*, zá pierwſzem pozwem, *iuxta obſervantiam & conſuetudinem Terræ*, uczynić ią powinien, á ieśliby nie uczynił, ábo uczynić nie chćiał; tedy onego *Actor coram eodem Iudicio in lucro* condemnować ma: á po wzdániu w zysku, nie potrzebá Aktorowi będźie przypozywáć *ad ſatisfaciendum*, ále ma być odesłána ákcya *ad brachium regale pro exequutione: à motio, appellatio*, y iey *proſequutio* nie ma mu iść, ták w Ziemſtwie, iáko y w Grodźie, *etiam & in termino bannitionis*. W ktorych ártykulech, Sąd Ziemski, *iuxta conſuetudinem antiquam, in iudicando, in toto* záchować ſię ma. *A.* 1581. *fol.* 379. *tit.* Spráwiedliwość.

Approbowano po tym tęn ſpoſob czynienia ſpráwiedliwośći, *ad beneplacitum* Obywátelow támecznych. *A.* 1588. *f.* 477. *tit.* Spráwiedliwość z poddánych o rozboy, y o złodźieyſtwo.

Po tym ſobie inákſze *Laudum* Podolánie o tym uczynili, ktore approbowano. *A.* 1601. *fol.* 745. *tit. Approbatio* uchwały.

Po tym to *Laudum* poprawili, ktore tákże approbowano, z tą kondycyą, áby z podpiſem Vrzędnikow Ziemskich támecznych, do Grodu podáne było. *A.* 1613. *fol.* 13. *tit.* Poprawá *Laudi.*

Znowu *Laudum* o tymże uczynione, y do Grodu Kámienieckiego *per oblatam* podáne, approbowano *in toto*, do drugiego Seymu. *A.* 1616. *fol.* 16. *tit.* Approbácya uchwały.

Po tym nowy tey Vchwały ſupplement od Obywátelow támecznych ná Seymiku námowiony approbowano, y poſtánowiono, áby do Grodu Kamienieckiego *per oblatám* był podány. *A.* 1624. *fol.* 10. *tit. Laudum* Woiewodztwá Podolskiego.

Znowu *Laudum* o tymże *in A.* 1654. przećiwko opryſzkom uczynione apprbowano. *A.* 1655. *fol.* 36. *tit. Præſidium* Kámieńcá.

W Ruskiey Ziemi záś ſpráwiedliwośći ſpoſob táki: iſz káżdy z poddánych Krolewskich, Duchownych, y Swieckich, powinien poddánego ſwego, ktoryby *pro ſpolio & de percuſſione ſtratæ*, był obwinion, gdy go pozew *in bonu* záſtánie (o co Pan, ktory tám ſám mięſzka, ieśliby ſię niezáſtániem bronił, ma przyſiąc: á ieśli Pan w tym Woiewodztwie nie mięſzka, tedy to ma uczynić Vrzędnik y z Wátámánem) przed Vrzędem Grodzkim właſnego Powiátu ná Querelách *in termino ſecundo* ſtáwić, z ktorego Pan iego, ábo Przyiaćiel Páński, zá iego zleceniem, w oney Ziemi oſiádły, z Vrzędem Stárośćim ſpráwiedliwość czynić powinien. A gdy ſię ná iednę ſentencyą przećiw onemu poddanemu zgodzą; wedle niey exequcya záraz uczyniona być ma. Gdyby teſz, *pro parte eius*, dekret uczynili; áppellácya wolna Aktorowi, wedle Práwá, ná Trybunał zoſtawáć ma. A pokiby z áppellácyey od Aktorá interponowáney kognicya o dekrećie nie ſtáłá ſię, ábo gdyby *diſcordes in ſententia* byli: tedy on poddány ma być zátrzyman

w więźieniu u Vrzędu Grodzkiego, *ad definitivam ſententiam Iudicij Tribunalis.* Wſzákże wolno go będźie Pánu wyręczyć; czym iednák *cauſa* nie ma *ex criminali in civilem transformari.* Stároſtowie teſz Sądowi, *ad viciniorem Capitaneum*, o ſtáwienie takich poddánych, będą mogli być pozwáni, z ktorymi tákiſz poſtępek ma być záchowan. A to poſtánowienie ma trwáć do woli Stanow tych Ziem. *A.* 1588. *fol.* 477. *tit.* Spráwiedliwość z Rozboynikow.

Tey Conſtitucyey ludźie *cuiuscunq; conditionis*, ktorzy do Wołoch, y Węgier wpadáią, podlegáć máią, *ad inſtantiam* bądź Cudzoźiemcá ukrzywdzonego, bądź Vrzędu ktoregokolwiek, bądź *cuiuscunq; pro ſecuritate publica, inſtigantis.* A Pánowie, u ktorych by tákowi ſwawolnicy áreſztowáni y pozwem przyśćignieni byli, iáko rozboyniki, do Grodu bliżſzego, ábo ieśli Commiſſia roczna z Wołoch ſtánie, przed Commiſſarzámi, ſtáwić ich powinni, *ſub pœna quingentarum marcarum, & damnorum iuramento per actorem liquidatorum refuſione. A.* 1613. *fol.* 20. *tit.* O ſweywoli. *Plum* o wołoskich rozboiách. *v. tit.* Spráwiedliwość.

W Woiewodztwie Brácłáwskim, káżdy Pan od ukrzywdzonego pozwány powinien, ná pierwſzym terminie, poddánego, lubo ſługę ſwego ſtáwić, y tám ſpráwiedliwość z niego, lubo ſam przez ſię, lub przez Przyiaćielá ſwego, z Sądem Grodzkim, *ſine quavis appellatione*, czynić, á to pod winą tyſiącá grzywien *Parti, & Iudicio*, y nágrodzenia ſzkod ukrzywdzonemu. A ieśliby ſię ukrzywdzony Aktor dekretem nie kontentował; ma ſobie Sąd, wedle Conſtitutiey (*ktora ieſt wyżey.*) *Anni* 1588. poſtąpić. *A.* 1616. *fol.* 23. tit. O rozboiách y złodźieyſtwách.

Po tym inákſze ſobie w tym Woiewodztwie *Laudum* uczynili Obywátele, y do Akt Grodzkich Winnickich podáli, ktore *in toto* do przyſzłego Seymu approbowano. *A.* 1620 *fol.* 17. *tit. Laudum.* A w Xięſtwách, Oświęćimskim y Zatorskim, pozwolono Stárośćie Oświęćimskiemu pobor ieden, nád pobory łanowe, z Xięſtw tychże, ná záćiągnienie żołnierza, przećiwko rozboynikom &c. *Ibid. fol.* 24. *tit.* Záhámowánie rozboynikow.

Po tym *Laudum*, ktore o tym te Xięſtwá uczyniły, approbowano. *A.* 1624. *fol.* 10. *tit. Laudum* Woiewodztwá Podolskiego.

Y znowu: ták iednák, żeby to nic gránicom Woiewodztwá Krákowskiego z Xięſtwy tęmi, nie derogowáło. *A.* 1633. *fol.* 61. *tit. Laudum* Xięſtwá Zatorskiego.

Znowu do drugiego Seymu, z tą deklárácyą, áby to podatkom publicznym nic nie derogowáło. *A.* 1635. *fol.* 35. *tit. Laudum* Xięſtwá Zatorskiego.

Znowu do drugiego Seymu; y Seymik *ad hunc unicum actum* pozwolono. *A.* 1638. *fol.* 34. *tit. Approbatio Laudi*, y przepiſanie Xiąg.

Zno-

Znowu. *A.* 1640. *fol.* 2. §. Oświećimskie y Zatorskie Xięſtwo.
Znowu. *A.* 1641. *fol.* 23. *tit.* Laudum Xięſtwá Zatorskiego y Oświęcimskiego.
Znowu. *A.* 1654. *fol.* 8. *tit.* Approbácya *Laudorum.*
Zmieśiono to *Laudum A.* 1654. ápprobowáne, á inſze, ktore ſobie ná Seymiku relácyinym uchwalą, byle nie przećiwne práwu poſpolitemu, *& non cum diminutione* podatkow ná przeſzłym Seymie pozwolonych, approbowano. *A.* 1655. *fol.* 33. *tit. Approbatio Laudorum.*
W Ziemi Sánockiey ſpoſob czynienia ſpráwiedliwośći z rozboynikow. *v. tit. Lauda.*
Sub Interregno A. 1674. przećiwko rozboynikom, *Lauda* ſtánowić pozwolono. *v. tit. Lauda.*
O rozboynikách, *plura v. tit. Lauda. tit.* Swawolni. *tit.* Spráwiedliwość. *tit.* Mężoboyſtwo. *tit. Pacta. Et Statutum Herburti, fol.* 332. *tit. Prædones.*
Rozgrániczenie Woiewodztw, Powiátow. v. tit. Gránice.
Rozgrániczenie Páñſtw. v. tit. Commiſſie.

RVSZNICE.

Z Ruſznicą nábitą w Mieśćie nikt chodźić nie ma, *ſub pæna* 14. *marc.* Ktora winá, y z ruſznicą Vrzędowi Stárośćiemu *cedere* ma. A ktoby iey dáć nie chćiał; dwoie czternaśćie grzywien przepadá: o ktore Stároſtá w Vrzędźie ſwoim czynić ma. A nieośiádły Szláchćic, y *plebeius*, ták długo ma być w wieży, przez Stároſtę, ábo Vrząd iego trzyman, áſz tę winę położy. *A.* 1557. *fol.* 10. §. Ktoby ſię tego ważył.
Znowu, iſz żaden *cuiuscunq; conditionis*, ná Seymikách, ziezdźiech, áktách ſądowych, bieśiádách wſzelákich, tárgách, iármárkách, nie ma ruſznic używáć, áni nośić, *ſub pæna eadem* 14. *marcarum.* O co *forum* w Sądźie Ziemskim, ábo Grodzkim Vrzędźie, *ad inſtantiam cuiuscunq;* Tákże *ad inſtantiam* Stároſty, według Conſtitutiey. *A.* 1557. *peremptorie, absq; appellatione Partium.* záchowuiąc w mocy ſwey Státut. *A.* 1507. *de armis ſeditionem præ ſe ferentibus. A.* 1581. *fol.* 372. *tit.* Ruſznic używánie.
Winá tá 14. grzywien *inſtiganti* iść powinná. *Ibid.*
Impoſſeſſionatus in illo Diſtrictu, do tego Vrzędu gdźie ma poſſeſſią, *pro exequutione* odeſłan być ma. *Ibid.*
Znowu, iſz *plebeij*, y hultáie, nigdźiey nie maią z ruſznicámi chodźić, *ſub pæna capitis.* ktorych, Ziemskie, Grodzkie, y Mieyskie Sądy, *ſub pæna centum marc. inſtiganti*, o to máią karáć: O co *forum cum quolibet Iudicio, vel Officio*, ná Trybunale będźie, *inter cauſas Officij.* A Szláchćicowi káżdemu wolno tákiego poimáć, y

ná

ná Vrząd oddáć: á Vrząd ma exekucyą, *ſub pœna præfata*, czynić. A Szláchćic pozwány u ſiebie áreſztowánego ma *coram Officio Caſtrenſi in primo termino peremptorio* ſtáwić, *ſub pœna centum marc:* A gdyby go ſtáwił; tedy *ſolutâ pœnâ præfatâ, nihilominùs & taxam capitis plebeij, in eodem termino, inſtiganti* powinien będźie záplácić. *ſalvâ appellatione*, raz ná Trybunał *extra Palatinatum*, ſpoſobem opiſanym niżey, *ſub titulo* Sądow beſpieczeńſtwo w Woiewodztwách, Płockim, Mázowieckim, Podláskim, y Ráwskim. *quâ pendente appellatione*, tenże *plebeius* przez pomięniony Sąd, ábo Vrząd Grodzki y Mieyski, ma *in carceribus detineri. ſalvâ Conſtitutione, contra impoſſeſſionatos Nobiles, Anni* 1557. *manente. A.* 1598. *fol.* 706. *tit.* Beſpieczeńſtwo Woiewodztw.

To Práwo *de plebeijs* było do czáſu, y tylko Woiewodztwom, Płockiemu, Mázowieckiemu, Podláskiemu, y Rawskiemu ſłużyło, ále ie po tym reaſſumowano wiecznie ná wſzytkę Koronę, y W. X. Litewskie y Vrzędom Grodzkim, Ziemskim, Mieyskim, á w Prusiech Woiewodzym, *ſub pœnis ibidem expreſſis*, áby według Conſtitucyey *A.* 1598. (*quæ ſupra*) exekucyą czynili, roskazano. *In robore* zoſtáwuiąc Conſtitucyą, *contra impoſſeſſionatos Nobiles, Anni* 1557. że przećiwko tym wſzytkim, ktorzyby poſſeſſiey, w iurisdictiey onego Stároſty, kędyby z ruſznicą nábitą chodźili, ábo z niey ſtrzeláli, nie mieli; według tey Conſtitucyey poſtąpiono być ma, *uſq; ad ſatisfactionem pro pœnis.* Co ſię o wſzytkich publicznych ziezdźiech Ziemskich, Grodzkich, Podkomorskich, Seymikách, á oſobliwie w Kośćiołách, rozumieć ma. *A.* 1611. *fol.* 3. *tit.* Deklárácya beſpieczeńſtwá poſpolitego.

Po tym, ná oſiádłych winá, o noſzenie y używánie ruſznic ná ziezdźiech, Seymikách, Rokách, iednániách, podnieśiona, do grzywien dwuch ſet Stárośćie y Stronie *per medium:* á przećiwko nie oſiádłemu *ſeſſio turrica, per annum, ſub pœna infamiæ ex Decreto Capitaneali ſuſtinenda, ſalvâ appellatione* ná Trybunał, *in duabus ſeptimanis præfigenda*, poſtánowiona. A Stároſtá o tákowe ſpráwy *coram viciniori Capitaneo*, odpowiádáć ma &c. *A.* 1611. *fol.* 9. *tit.* O ruſznicách.

Po tym poſtánowiono, iſz gdyby kto *in armis, vel cum armis, inſidias & ſeditionem ac violentiam præ ſe ferentibus*, ná Trybunał, y inſze Sądy, Podkomorskie, Ziemskie, y Grodzkie przyiácháć śmiał; támże ná Trybunale, y w inſzym Sądźie, *ex inſtantia Inſtigatoris, tacto termino attractus, pœná perpetuæ bannitionis, cum publicatione* ma być karány. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.* O przyieżdżániu: Z ruſznic mężoboyſtwo. *v. tit.* Mężoboyſtwo.

Z ruſznic rány. *v. tit.* Rány.

O ruſznicách, y innym orężu ieſzcze *plura tit.* Sądy.

Ruſznic, łukow, y innego oręża tákowego, coby ſię ieđno ſtrzelbą

názy-

názywáć y rozumieć mogło, ták ná prywatnych, iáko y poſpolitych ziezdźiech, bieśiádách, y ſchadzkách záżywáć wſzelákiego ſtanu ledźiom w W. X. Lit. zákazano. *v. tit.* Sądy.

RZEKI.

Rzeki *navigabiles*, wedle Státutow, ku ſpuſczániu zbož, robot, y towárow, wolne być máią. *A.* 1550. *fol.* 6. §. Rzeki.

Iázy ná nich máią być zrzucone, (okrom iednego ná Sanie u Przemyśla dla ſoli Krolewskiey) *ſub pæna centum marc. toties quoties* w Grodźie *peremptoriè repetenda*. *A.* 1557. *fol.* 11. §. Iſz do tego.

Contravenientes, ſine appellatione, karáni być máią. *A.* 1562. *fol.* 28. *tit.* O iáźiech.

Podnieśiona winá *ad marcas* 200. Czego Stároſtá doglądáć ma, y czynić práwem *cum contravenientibus*. *Excipiuntur* iázy ná Bugu. *A.* 1563. *fol.* 45. *tit.* Iázy.

Reaſſumuntur ſuperiora. *A.* 1565. *fol.* 99. *tit.* O Iáźiech.

Ktoby iaz mieć chćiał; ma w nim ślozy ábo wrotá przeſtrone uczynić, żeby wolnie y beſpiecznie towáry wſzelákie ſchodźiły. A ieśliby ſię komu ſzkodá ſtáłá, przez on iaz ábo złe slozy; tákowy káżdy czyi iaz, owę ſzkodę, wedle iego przyśięgi, w Grodźie *peremptoriè*, *ſine ulla appellatione*, powinien nágrodźić. *A.* 1567. *fol.* 132. *tit.* Iázy.

Ale znowu, *iuxta priorem Conſtitutionem*, iázy zrzućić kazano. *A.* 1578. *fol.* 335. *tit.* Iázy.

Specificantur fluvii navigabiles. Wisłá, Dniepr, Stryi, Styr, Narew, Dunáiec, Bug, Wieprz, Tysmienicá, San, Brdá, Nidá, Prośnia, Noteſz: y deklárowano, że ná tych rzekách, od tych mieyſc, od ktorych *navigabiles ſą*, żaden áni grobel, áni tám, áni młynow, nie ma budowáć, á gdźie zbudowáne ſą, zniesione być máią, *ſub pæna ducentarum marcarum, ad inſtantiam cuiusvis*, ná Trybunale, *inter cauſas Officii, repetenda*. *A.* 1598. *fol.* 693. *tit.* Rzeki Portowe.

Cztery tylko ważne młyny Kockie ná Wieprzu zamiáną od Dobr Krolewskich odeſzłe, ktorych prowentá tąſz zamiáną wárowáne ſą, excypowano. *Ibid.*

Rzeki ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. do Portu należące, á oſobliwie Narew, y drugą rzekę Narewkę, y inne rzeki W. X. Lit. do portu godne w Dobrách Krolewskich y Szlácheckich káżdemu wolno wyprzątáć, przeczyśćiáć, y używáć: czego nikt bronić, áni przeſzkody czynić nie ma, *ſub pæna* w przeſzłych Conſtitutiách y Státutách *deſcripta*, ná Trybunale Koronnym, y W. X. Lit. w káżdym terminie, gdźie ſtroná żałobna zechce, *repetenda*:

ktorey winy połowicá ná ſtronę żałobliwą, á połowicá ná Sąd głowny iść ma. *A.* 1613. *fol.* 23. *tit.* O rzekách portowych.

Po tym poſtánowiono, áby od tych mieyſc, od ktorych rzeki W. X. Lit. *navigabiles* ſą, żaden grobel, áni tám, áni młynow budować, y niczym náwigácyey impediować nie ważył ſię, pod nagrodą ſowitą, ieśliby ſię przez to komu ſzkodá ſtáłá: *& ſub pæna mille marc.* ieśliby ſię czym przeſzkodá náwigácyey dźiałá. O co *forum* w Koronie Trybunał; á w Litwie wſzędźie między ſpráwámi obligowemi, ábo w Grodźie, y Ziemſtwie. *A.* 1631. *fol.* 19. *tit.* O rzekách portowych.

Specialiter rzeká Wártá od Sierádzá wolna być ma od młynow y iázow. *A.* 1557. *fol.* 11. §. Wártá.

Commiſſarze do Márgrábiow Brándeburskich, y Xiążąt Pomorskich máią być wysłáni, *ratione liberi tranſitús* Wártą, y *ratione* Cłá. A zá odebrániem ná Seymie od nich deklárácyey; około rumowánia teyże rzeki y budowánia ſloſow y wrot, nie odwłocznie ma być poſtánowiono. *A.* 1563. *fol.* 45. *tit.* Wártá.

Nie przyſzło to *ad effectũ:* przeto inſzy znowu Commiſſarz *deputatur*, dla skończenia tey ſpráwy. A Wártá zá ſtárániem pomienionego Commiſſarzá, y Podkomorzego Poznáńskiego, ma iuſz być, od Poznánia, áſz tám, dokąd będźie potrzebá, rumowána, z pieniędzy ná to złożonych, y ná ratuſzu Poznáńskim leżących: á ieśliby te pieniądze ná to wyſtárczyć nie mogły; Rycerſtwo Woiewodztwá Poznáńskiego y Káliskiego, máią dołożyć, *ſub pænis, in Officijs Caſtrenſibus, repetendis, ſine appellatione.* *A.* 1589. *fol.* 523. *tit.* Rzeká Wártá.

Znowu inśi Commiſſarze do tychże Xiążąt, w teyże ſpráwie, y do uprzątnienia Wárty z pieniędzy pomienionych. *A.* 1598. *fol.* 693. *tit.* Rzeká Wártá.

Znowu inśi, na poſtánowienie *ſecuræ navigationis.* w czym dána im ieſt Inſtrukcya. A Wártá od Kołá ma być uprzątána. *A.* 1611. *fol.* 32. *tit.* Commiſſia.

Nie doſzłá Commiſſia: przeto ćiſz znowu *deputantur.* *A.* 1613. *fol.* 8. *tit.* Rzeká Wárta,

Znowu *ijdem*, y drudzy do nich przydáni. *A.* 1616. *fol.* 9. *tit.* Wártá.

Já teyże Wárćie, iázy wſzytkie, gáći, y *impedimenta operâ humanâ exſtructa, per Poſſeſſores fundorum*, przez ktore tá rzeká *decurrit, in ſpatio trium menſium* znieść kazano, *ſub pæna mille marcarum, Parti & Officio per medium.* O co *forum* w Grodźie Poznáńskim, *ad inſtantiam cuiuscunq;, ſine appellatione.* *A.* 1638. *fol.* 17. *tit.* Commiſſia.

Rzeká Wieprz áby wyczyſczona byłá, Ziemiá Chełmska, przy poborze, contribucyą pozwoliłá. *A.* 1564. *fol.* 70. §. *Item* Szláchtá.

Zno-

Znowu, ná przeprawienie tey rzeki, Woiewodztwo Beſkie, y Ziemiá Chełmska pobor pozwoliłá. *A.* 1567. *fol.* 145. §. Beſkie Woiewodztwo.

Znowu o tymże: A Stároſtowie przyległi powinni dáć poddánych Krolewskich z Stároſtw, do wyczyſczenia y wychędożenia. *A.* 1569. *fol.* 193. §. Wieprz rzekę.

Ziemiá Chełmska znowu ná to pobor pozwoliłá. *Ibid. fol.* 204. §. Chełmska Ziemiá.

Pozwolono iázow ná Wieprzu, z tą iednák kondycyą, áby káżdy, czyi młyn ieſt, powinien był *inſtrumenta*, powrozy, y inne potrzeby do tego należące mieć, y naczynie wodne: wyiąwſzy od tey powinnośći młyny Kockie; ſłozy iednák ná nich porządnie máią być náprawowáne, á to pod winą ſtá grzywien, o co *forum* w Grodźie w ktorymkolwiek *peremptorie*. A ieśliby tym kondycyom nie dośyć ſię działo; máią iázy, groble, y młyny być znieśione, *ſub pæna quingentarum marcarum*, w Vrzędźie Grodzkim *peremptorie exſequenda*. *A.* 1589. *fol.* 523. *tit.* Rzeká Wieprz.

Po tym iázy, groble y młyny, *generali Conſtitutione*, okrom młynow Kockich, znieść kazano, *ſub pæna ducentarum marcarum*, w Trybunale, *ad inſtantiam cuiuscunque*, *inter cauſas Officij repetenda*. *A.* 1598. *fol.* 693. *tit.* Rzeki portowe wolne.

Rzeki Niewiázy port w Kieydánách groblą nie ma być hámowány. *A.* 1581. *fol.* 381. *tit.* Niewiázá rzeká.

Przeprawienie iey Commiſſarzom polecono. *A.* 1598. *fol.* 697. tit. Około drog Żmudzkich.

Znowu inſzym Commiſſarzom. *A.* 1607. *fol.* 862. *tit.* O drogách.

Rzeká Bug, groblámi nie ma być nigdy hámowána, áſz do Sokalá, *ſub pæna ducentarum marcarum*. O co *forum* Trybunał, ábo Sąd ktorykolwiek *proprij* pozwánego *Diſtrictûs peremptorie*. *A.* 1588. *fol.* 475. *tit.* Potwierdzenie Praw Kiiowskich. *ná koñcu.*

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, y czás do znieśienia grobli y iázow náznáczono, y że tozniešienie ma ſię począć od Krolewskich Dobr, *iuxta Statutum, ſub pæna in Conſtitutionibus expreſſa*: záchowuiąc Státut o ſłozách. *A.* 1589. *fol.* 523. *tit.* Rzeka Bug.

Támá iednák w máiętności Krelowskiey Vr. Mikołáiá Oſtrorogá dźiedźiczney w Woiewodztwie Beſkim, ná Bugu uczyniona, zoſtawáć ma, dla zátrzymánia municyey Zamku Krelowskiego: z tą iednák kondycyą, aby dźiedźic, ná teyże rzece, ſłozę doſtáteczną, *inſtrumenta*, powrozy, y inne potrzeby do tego należące miał, áby ſtátki y naczynia wodne, bez wſzelákiey trudnośći, wzgorę y ná doł idące *liberum tranſitum* miáły. *A.* 1601. *fol.* 750. *tit.* Támá Krelowska.

Znowu, że z teyze rzeki, iako y z rzek, Sluzy y Horyny, ſłozy, támy, groble, młyny, y inſze *impedimenta* maią być znieśione,

do S. Ianá, *ſub pæna mille marc. ad inſtantiam cuiuſvis, in quovis Officio Caſtreñ. luenda, ſalvâ appellatione ad Tribunal Lublineñ. A.* 1633. *fol.* 55. *tit.* Rzeki.

Reáſſumowano to o rzece Bugu, y *pænam* do trzech tyśięcy grzywien podwyżſzono, *ad cuiuſvis inſtantiã, in quovis Iudicio Caſtreñ. ſine appellatione, vel Tribunalitio, inter cauſas Officij repetendam.* Táſz *pæna* y *forum* ná tych, ktorzyby ſię ważyli, ná doł y ná gorę ſzkuty idące, cłámi nowemi y niezwyczáynemi onerować, y one hámować; ściągáć ſię ma. *A.* 1641. *fol.* 28. *tit. Reaſſumptio* Conſtitucyey.

Rzeki Dźwiny port, ná ktorym cło od towárow Szlácheckich z właſnych máiętnośći ich, znieśiono. A kupcy ſami tylko podlegáć mu máią. *A.* 1598. *fol.* 699. *tit.* Port.

Ryzánie powinni ią przeczyśćić, *intra biennium, ſub pæna mille marc. Delatori perſolvenda, & damnorum refuſione.* o co *forum* z niemi *cuivis* zá Dworem *peremptorie. A.* 1607. *fol.* 864. *tit.* O przeczyſczeniu.

Rzeká Noteſz ma być wedle Státutow wolna y ſpuſtna. *A.* 1563. *fol.* 45. *tit.* Wártá Noteſz.

Podnieśienie iey u młyná Mątwy ma znieść Stároſtá Inowłocłáwski, do S. Máłgorzáty, *ſub privatione Officij:* y na potym nie ma być to podnieśienie. *A.* 1567. *fol.* 135. *tit.* Młyn Mątewski.

Rzeká Wisłok ma być *navigabilis* od gránic wśi Stáromieśćia u Rzeſzowá leżącey, *ſub pœnis ſancitis* o inſzych rzekách: przeczyſczenia iey nic ma nikt bronić (*ktore pewnym oſobom miáło być polecone*) *ſub pæna trecentarum marc. in Officio Caſtrenſi Præmiſlieñ.* Stárośćie, y tęmu, co będźie chędożył, *per medium dividenda.* A względẽ ná to nakładu, myto opiſano. *A.* 1589. *fol.* 524. *tit.* Rzeká Wisłok.

Reaſſumowano tę Conſtitucyą. *A.* 1631. fol. 41. Rzeká Wisłok.

Rzeká Pilcá, áby byłá wyprawiona, Woiewodztwo Sierádzkie pobor ná to pozwoliło z łanu káżdego po gr. cztery. O ślozách iáko w innych Conſtitucyách. *A.* 1589. fol. 524. *tit.* Woiewodztwo Sierádzkie.

Rzekę Swietą, ktoby chćiał przeczyśćić, pozwolono. *A.* 1589. fol. 530. *tit.* Swieta rzeká.

Rzeká Styr, áby przeczyſczona byłá, powinność tę ná Vr Páwłá Monwidá y Potomkow iego włożono, y oraz Commiſſarzow, áby, zá nakład ná to uczyniony, myto poſtánowili, náznáczono. *A.* 1598. fol. 699. *tit.* Przeczyſczenie rzeki Steru.

Ná rzekách, Niemnie, Gielu, Ruſznie, Muſzy, Niemánku, támy, groble nowe, [illegible] znieśiono, *propter monopolia tollenda. A.* 1607. fol. 863. *tit.* C[illegible]mách.

Rzekę Wilią, M[illegible]ánie Wileńſcy y Kowieńſcy, podieli ſię przeczy-

czyśćić: przeto złotowe, ktore do tąd ná przeczyſczenie to, Kupcy przy ſtárym myćie do Skárbu od wićiny płáćili, wiecznemi czaſy znieśiono. *A.* 1607. fol. 866. *tit.* Wyczyſczenie.

Nárzecze Drwęcy, Toruńczánie młyn Lubicz nazwany znieść máią, *ſub pæna duorum millium florenorum*: o co *forum* zá Dworem. *A.* 1611. fol. 36. *tit.* Znieśienie młyná.

Rzeká Ropá ma być *navigabilis*, iazow nie znaſzaiąc. *A.* 1613. fol. 9. *tit.* Ropá rzeká.

Rzeki Berezyny do Wiliey przekopánie, y onych złączenie Krolewicowi I. M. Władyſławowi *conceditur*. Y Commiſſarze ná poſtánowienie cłá do lat pewnych, względem ſumptu ná to, náznáczeni. *In poſterum* tęn port, przy Stároſtwie Boryſzowskim zoſtawáć ma: ktory przez Stároſtę támeczne^o powinien być konſerwowány. *A.* 1631. fol. 21. *tit.* Przekopánie.

Rzekę Tyśmienicę, ieśli ieſt *navigabilis*, ábo nie, Commiſſarze rewidowáć máią, ponieważ Obywátele támeczni, przez znieśienie iázow, wielkie ſzkody ponoſzą. *A.* 1647. fol. 19. *tit.* Rewizorowie.

Ná rzece Rędźie w Woiewodztwie Pomorskim *libera defluitatio* być ma ſtanu Szlácheckie^o ludźiom, wedle Conſtitutiy dawnych, Ziem Pruskich, *ſine quavis præpeditione, & oneribus quibuscunq; & exactionibus quocunq; titulo vocitatis*, wyiąwſzy Strądowe Osłonińskie, *prout de iure competierit*: á to *ſub pæna ducentarum marc. pruthenicarum*, ná Trybunale Piotrkowskim, *ad inſtantiam cuiuscunq; inter cauſas Officij, peremptorie repetenda*. Kupieccy iednák ludźie względem towárow ſwoich, według zwyczáiu ſpráwować ſię máią, y ćiężarom będą podlegáć. *A.* 1667. fol. 21. *tit. Libera defluitatio* rzeki Rędy.

(Rzeká Wiſła.) Ná ſumpt repárácyey grobel wiślnych, Skarb Pruski, z podatkow tych, ktore ná przyſzłym Seymiku Obywátele támeczni *in publicum* uchwalą, pięćdźieśiąt tyśięcy zł. monety támeczney ma wygodźić: co Skarb znowu odbierze z podatku, ná iáki ſię ná przyſzłym Seymie Rzeczpoſp. zgodźi. A Krol, Commiſſarzá, ktory tey repárátiey doglądáć będźie, y ráchunek *expenſarum*, ná przyſzłym Seymie oddá; náznáczy. P. Podskárbi záś Pruski tego doyrzeć ma, żeby ſię tá ſummá ná co inſzego nie obracáłá. *A.* 1676. fol. 52. *tit.* Obwárowánie defluitacyi do Gdańską.

Támy, groble nowe, y iázy dretowe, ktore *impediunt navigationem* ná rzekách portowych, Niemnie, Gilu, y P[illegible]ie, od Xięſtwá Kurlándskiego, ná rzece Muſzy y Nieměńku z[illegible]no. *A.* 1607. fol. 863. *tit.* O támách.

Przez rzekę Gilią, port do Krolewcá, z Litwy, uc[illegible]ić Xiążęćiu Pruskiemu, koſztem iego, pozwolono, y Commiſſarza, dla przey-

rzenia mieyſcá, z Cõmiſſarzámi tegoſz Xiążęćiá, y uważenia gdźieby *cõmodius* tęn port przepráwiony być miał: y dla poſtánowienia cłá od wićin, y inſzych ſtátkow, do lat pewnych, *ſecundùm ſumptûs & impenſæ quantitatem. A.* 1611. fol. 43. *tit.* Commiſſia.

Vpatrzona przepráwá, y z Miáſtámi Krolewieckiemi poſtánowienie uczynione, y zá nakłády y koſzt ná przekopanie foſſy, cło do lat dwu poſtánowione przez tegoſz Commiſſarzá: ktora *tranſactio*, o tym iego *approbatur*, y ieſcze *committitur* mu, áby tego przepráwienia portu u przekopu, doieżdżáiąc tám, doglądał &c. *A.* 1613. fol. 39. *tit.* Porty.

Port, ktorym z Litwy towáry prowádzą, Xiążę Pruski náprawić, względem cłá, ktore odbiera, powinien. A że ſię ſzkody zá nieopátrzeniem portu ſtáły, Commiſſarze ná to náznáczeni. *A.* 1633. fol. 39. *tit.* Port Krolewiecki.

Portow záwárćie. *v. vide.* Záwárćie portow.

O przewoz ná wiśle pod Wyſſogrodem tranſactią Vr. Olbrachtá Adryáná Láſockiego approbowano. *v. tit.* Approbacye.

RZEMIESLNICY.

RZemieślnikowi, Kupcowi, Mieſczáninowi, w Mieśćie y Miaſteczku, ktoby co gwałtem wźiął, ma wrośić *peremptorie cum pœna trium marcarum.* O co *forum* Grod. Vſtáwie iednák Woiewodzcy podlegáć máią. *Tá Conſtitucya tylko do drugiego Seymu trwać miáłá. A.* 1578. fol. 335. *tit.* O pokoiu rzemieślnikow.

Rzemieślnikow, do rynſztunkow, należących, Wárſzáwá, y Łomża ma mieć doſtátek, *ſub pœna de negligentibus Capitaneis ſancita*, o ktorą *forum* przed Staroſtámi tychże Miaſt *perẽptorie*, *ad inſtantiam cuius-vis, ſal-vâ appellatione ſolitâ, inter cauſas Officij. A.* 1607. fol. 858. *tit.* O rzemieślnikách.

Tákże Miáſto Lublin, wedle pomienioney *A.* 1607. Conſtitutiey. *A.* 1611. fol. 19. *tit.* O rzemieślnikách. *v. tit.* Miáſto Lublin.

Tákże Wilno y Kowno, miánowićie Płatnerzow mieć ma. *A.* 1613. fol. 41. *tit.* O Płatnerzách. *v. tit.* Miáſto Wilno.

Rzemieslnicy Krákowſcy. *v. tit.* Miáſto Krakow.

Rzemieślnikom quit z podatkow. *v. tit.* Quity.

O cechách rzemieślnikow. *v. ſupra.* Cechy. *& Statuta Herburt. fol.* 180. *& ſequ.*

SĄDY.

De ſecuritate Iudiciorum, v. Stat. Her. f. 230. *ſequ.*

Sądow Trybunálskich beſpieczeńſtwo. *v. tit.* Trybunał.

Sądow y ziazdow wſzelákich, w Płockim, Mázowieckim, Podláskim, y Ráwskim Woiewodztwách, beſpieczeńſtwo iáko Trybunału,

z tą deklárácyą: o wſzytkie exceſſy, to ieſt, mordy, zránienia, ruſznic używánia, y inſze gwałty, wolno pozwáć *exceſſivum tacto termino peremptorio* przed Sąd, ábo Vrząd, gdźie *cognitio facti* ma być. Co ieśli *ex inquiſitione* pokaże ſię, tám záraz exequucya ma być czyniona, y ſatisfákcya nákazána, *ſub pœna bannitionis*: y wſzytek poſtępek *in eo paſſu* táki ma być, iáki ſię w Trybunale záchowywa, *ſalvâ appellatione* ná bliżſzy Trybunał, ábo Piotrkowski, ábo Lubelski, *in duabus ſeptimanis*. A Trybunał powinien będźie tákie ſpráwy ſądźić *etiam extra Palatinatum*, *tanquam ex termino conſervato*. A gdyby ſię táki exces ſtał ná mieyſcu, gdźieby Sądu ábo Vrzędu nie było; tedy wolno będźie tákimże poſtępkiem *ad Officium Capitaneale* poſtąpić *ex citatione literali*. A ieśliby *exceſſivus* z mieyſcá Seymikow y Sądow ziáchał, niźliby mu *tactum terminum* dano; tedy tákowego wolno będźie *ad Officium Caſtren:* pozwáć *pro eisdem pœnis*, wedle zwyczáiu Trybunálskiego, y tákiſz poſtępek ma być obſerwowány; Tymże teſz ſpoſobem *in quatuor articulis Caſtreń.* ſpráwy ná Trybunale ktorymkolwiek, *appellatione* tylko *ſemel interpoſitâ* máią być odpráwowáne. Winę *in eisdem quatuor articulis* dawną w cále záchowuiąc: w czym wſzytkim *inquiſitio, ſcrutinia, per Officiũ Caſtreń. & Officiales Terreſtres*, pilnie maią być czynione. *A.* 1598. *fol.* 706. *tit.* Beſpieczeńſtwo. *O noſzeniu y używániu ruſznic w tychże Woiewodztwách. v. tit.* Ruſznice.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, ná Kiiowskie, Brácłáwskie, y Wołyńskie, Woiewodztwá, *lege perpetuâ*. *A.* 1601. *fol.* 745. *tit.* Beſpieczeńſtwo Sądow wſzelákich.

A Mázowieckiemu Woiewodztwu *ſecuritatem* wárowano ták: iſz ma być *violator peremptorie* pozwány (ále *non per tactum terminum*) ná Roki Vrzędowe Stárośćie: *ſalvâ appellatione* ná ktorykolwiek Trybunał, bądź Piotrkowski, bądź Lubelski, ktoryby pod ten czás przypadał. A ktoby ruſznic, ábo łukow pod Sądy używał, *pœna duplici* 14. *marcarum* karány być ma, *ad inſtantiam cuiuſvis, in quovis Officio Caſtren., ſalvâ appellatione* ná Trybunał, ktoryby *immediate* przypadał. *A.* 1601. *fol.* 757. *tit. Securitas Iudiciorum.*

Declaratur, iſz ná potym *violator ſecuritatis Iudiciorum, coram Iudicio Caſtrenſi, vel Officio Capitaneali*; gdźieby ſię exces ſtał, *præcedente pœnâ contumaciæ, forum* ma mieć ták *citatus principalis*, iáko y *complices*. Vrzędnicy Ziemſcy y ſłudzy ich tęmuſz práwu podlegáć máią: á pozwu *poſitio* ma być *in bonis Citati*, dwiemá tygodniámi przed terminem: *impoſſeſſionatus* záś według práwá opiſanego: y ma być táſz *poſitio ad Acta propry Diſtrictûs* zápiſana. *Scrutinia* teſz máią być wywodzone, *coram eodẽ Iudicio vel Officio*, gdźieby ſię exces ſtał, *prævia extraditione citationis, ut ſup.*

Inſze

Inſze punktá w przeſzłey Conſtitucyey opiſane, *in robore* zoſtáwiono. *A.* 1607. *fol.* 847. *tit.* Deklárácya Conſtitucyey 1601.

Po tym reáſſumowano *ſuperiorem A.* 1598. *Conſtitutionem in perpetuum*, ná wſzytkę Koronę y W. X. Lit. y Vrzędom Grodzkim Ziemskim, Mieyskim, á w Prusiech Woiewodzym, *ſub pœnis ibidem expreſſis*, áby według oney, exekucyą czynili, roskazano. *A.* 1611. *fol.* 3 *tit.* Deklárácya beſpieczeńſtwá poſpolitego.

Securitatem iednák *Iudiciorum in forma* Trybunału wárowano, *per terminum tactum in loco delicti, ſalvâ appellatione, in duabus ſeptimanis, inter cauſas conſervatas proſequenda. Ibid. fol.* 7. *tit.* Opátrzenie beſpieczeńſtwá Sądow.

Ale w Woiewodztwie Krákowskim, ná łożnych y nieośiádłych tylko to służyć ma. *A.* 1616. *fol.* 12. *tit.* Deklárácya Conſtitucyey.

W Poznáńskim záś Káliskim y Ruskiem, Woiewodztwách, ktoby bądź przy Sądźie, ábo Vrzędźie, Ziemskim y Grodzkim, bądź w Mieśćiech Sądowych, y ná Przedmieśćiách, pod Sądy wſzelákie, ránił, ábo zábił kogoſzkolwiek, y ſądową *authoritatem ordinariam* hámował, bądź *arma ſeditionem præſeferentia* używał, powinien być u onego Sądu, ábo Vrzędu, *prævîá citatione*, ſądzony, *iuxta qualitatem exceſſûs, mediante ibidem in inſtanti ſcrutinio, ſalvâ appellatione, ſeu remiſſione*, ná Trybunał, *inter cauſas conſervatas. A.* 1607. *fol.* 847. *tit. De ſecuritate Iudiciorum.*

O Płockim y Sędomirskim Woiewodztwie, y Ziemi Dobrzyńskiey. *v. tit. Tactus terminus.*

Ná Trybunał, y inſze Sądy, żaden ktoregokolwiek ſtanu y kondycyey człowiek nie ma przyieżdżáć w większym poczćie, nád pięćdźieśiąt oſob, inkluduiąc w to przyiaćioły, ſługi, y czeladź wſzelákąſ *ſub pœna mille marc. Polonical. ad inſtantiam Inſtigatoris Iudicij illius ex termino tacto in eodem Iudicio repetenda.* Co ſię y ná Trybunáliſty ściągáć ma. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.* O przyieżdżániu.

Ná teſz Sądy nie godźi ſię nikomu *in armis & cum armis, inſidias & ſeditionem ac violentiam præſeferentibus*, także z bębnámi, chorągwiámi przyieżdżáć, *ſub pœna perpetuæ bannitionis* támże ná Trybunale, y w inſzym Sądźie; *ad inſtantiam Inſtigatoris, ex tacto termino, decernenda & publicanda. Ibid.*

Sądy wſzelákie w W. X. Lit. *ſeorſivâ Conſtitutione* áſſekurowano tákim ſpoſobem: áby nikt ruſznic, łukow, y innego oręża tákowego, coby ſię iedno ſtrzelbą názywáć y rozumieć mogło, pod Sądy nie noſił, á ktoby z ruſznice, ábo z łuku pod pod Sądy kogo zábił, ábo poſtrzelił; tęn nie tylko zábitemu głowczyznę, á ránnemu náwiąski płáćić, ále teſz gárdłem *& pœna infamiæ, ſine evaſione* karány być mą: oprocz, ieśliby ſię *in invaſione domûs*, ábo goſpody broniąc, kogo zábił. ábo ránił; zá ſłuſznem wywiedźieniem

niem *ſcrutinij*, tey pænie podlegáć nie będźie winien. *A.* 1601. *fol.* 759. *tit.* O ruſznicách.

W Woiewodztwie Mázowieckĩ, po woynie, pierwſze Roki máią być omylne, także y po Seymie. *A.* 1565. *fol.* 88. *tit.* Mázowieckie.

Sądy Ziemskie, Grodzkie, y Skárbowe, tydźień przed Seymikiem Powiátowym máią uſtawáć, *ſub nullitate* onych: *exceptâ poſitione Actorum Terreſtrium*, ná ktorych *exemptiones bonorum* tylko máią być odpráwowáne, *etiam ſub Conventu generali & particulari*. *A.* 1589. *fol.* 579. *tit.* Sądzenie Rokow.

A po Seymie po dwu niedźielách máią być reáſſumowáne. *A.* 1589. *fol.* 525. *tit.* Sądy.

Ale w Kiiowskim Woiewodztwie, dla dálekośći drogi, czáſu pomkniono, po Seymie we cztery niedźiele. *A.* 1601. *fol.* 745. *tit.* Roki Kiiowskie.

Derogatum una vice Conſtitutiey pomienioney Anni 1589. *w Káliſkim Woiewodztwie, dla pewney przyczyny*. *A.* 1593. *fol.* 645. *tit.* Sądy Ziemskie.

Sądy wſzelákie w Koronie w poſpolite ruſzenie uſtawáć máią. A po tym Grodzkie, y Querele, także Zadworne, *poſt reditũ, in ſex ſeptimanis* máią być reaſſumowáne, á Ziẽskie, iáko gdźie według terminow ſwoich w práwie opiſane przypadáć: Trybunały także wedle kádencyey ſwoiey. *A.* 1621. *fol.* 17. *tit.* O Trybunale.

Także y w W. X. Lit. w Wilnie iednák *licentioſos* Vrząd Grodzki bez folgi, zá pomocą Vrzędu Mieyskiego, imáć, ſądźić, karáć, y podług Práwá W. X. Lit. exekucyą czynić powinien. *Ibid. fol.* 22. *tit.* Poſpolite ruſzenie.

Sądy *minorum ſubſelliorum*, pod Trybunał mogą być ſądzone. *A.* 1578. *fol.* 330. *tit.* Czáſy Sądow.

Sądy nowe *ultimæ inſtantiæ pro una vice* ordynowano, ná odpráwienie ákcyi záſtárzáłych. Sądźili ie *in ſuis Palatinatibus* Woiewodowie, Dignitarze, z Ziemskiemi y Grodzkiemi Vrzędnikámi, y z inſzemi *è Nobilitate* deputowánemi, *præmiſſo iuramento*. Ktorych *ordinatio latè patet*. *A.* 1563. *fol.* 31. *tit. Ordinatio & conſtitutio novorum Iudiciorum.*

Sądow tych Dekretá ápprobowano, y deklárowano iſż przez przypozwy *in dubium vocari* nie máią, *ſub pœná centum marcarum, Parti & fiſco Regio per medium dividenda: & in caſu non ſatisfactionis pro præmiſſis, cauſa debet remitti ad Officium ubi bona actoris conſiſtunt, pro ultima & finali exequutione pœnarum.* A *Procurator* ma być skazan do wieże, y tydźień śiedźieć ná dnie, tám gdźie oſądzony będźie. Dekretá ná czći oſądzonych, bánnitách, do wieże skazánych, *ad inſtantiam cuiuſvis*, y zá pokazániem *authenticè* dekretu, Stároſtowie exequowáć máią, *ſub pœna trecentarum marcarum Actori*, gdy *ſufficienter de negligentia* Stároſty

docebit; in Iudicio Terreſtri, in primo termino, ſemotis quibuſvis exceptionibus, dilationibus & motionibus, ſub pæna alia 14. *marc. in inſtanti perſolvenda: in defectu vero, remittitur pro exequutione facienda ad viciniorem Capitaneum. &c. A.* 1564. *fol.* 59. *tit.* Dekret ná Sądy nowe.

A to przećiwko głownikom bez odwłoki ma być exequowano. *A.* 1565. *fol.* 99. *tit.* O głownikách.

Sądow nowych *ultimæ inſtantiæ* poſtánowienie Woiewodztwu Rawskiemu, á innym wolną onych popráwę pozwolono. *A.* 1576. *fol.* 224. §. Dozwaláiąc tego.

Po tym poſtánowiono, iſz Sądy nowe *ultimæ inſtantiæ* w Woiewodztwie Ráwskim żądne oſobliwe być nie máią, ále przy ſtárych Sądách, poki generálne poſtánowione nie będą, zoſtawáć máią. A Sądy, ktore były ſądzone *ſub titulo & authoritate Henrici Regis Galliarum poſt* 12. *diem Maij. anno proximè transacto*, tákże poſtępki práwne *ſint nullitatis.* okrom tylko *actiones* o długi *ad inſcriptiones. A.* 1567. *fol.* 281. *tit.* O Sądách.

Támże Iuridyká pod czás kádencyey Ziemskiey ſądźić ſię nie ma. *A.* 1647. *fol.* 34. tit. Sądy Ziemskie Ráwskie.

Sądy *ſub Interregno*, po śmierći Krolá Stephána, w Confæderátiey generálney Wárſzáwskiey ordynowano: ktorym tylko podlegáią *articuli Caſtrenſes, homicidia, omnes in univerſum criminales cauſæ, & expulſionis, & ſpoliationis, in bonis perſonarum tàm ſpiritualium, quàm ſæcularium*, á to *præviâ citatione* ná membranie Ziemskiey, ábo Grodzkiey, ábo iáko ſobie ktore Woiewodztwá poſtánowiły, pod tytułem tákim: *Nos Conſiliarij & Ordines Regni, editâ, duabus ſeptimanis ante terminum per Miniſterialem Regni Generalem poſitâ.* Ná ktory pozew powinien ſtánąć pozwány y odpowiádáć *ſemotis quibuſvis dilationibus, exceptâ verâ infirmitate, & hoc tantùm in perſonali, utpotè criminali actu; & iudicatum pati* ma. A gdyby kto komu gwałtownie w máiętność náiechał, wybił, y poſſeſſią iákim ſpoſobem y prætextem odiął, ábo dom ſplondrował y złupił; tęn ná tymże Sądźie powinien mieć *forum, & ſtringi ad reſtitutionem bonorum, damnorumq; refuſionem* (nie wdawáiąc ſię *in diſputationem iurium*) *in duabus ſeptimanis faciendam, cum conſervatione, in defectu ſatisfactionis Parti, termini, in ſequentibus Iudicij terminis.* Co záś do gołoty, gdyby co tákiego uczynił, wolno go Stronie imáć; y oddáć ná tęnże Sąd: ábo go u Szláchćicá oſiádłego, ieśliby w dom iego wiáchał, lub rzeczy iákie wniosł, áreſztowáć: á Szláchćic on powinien go ná Sądy blisko przyſzłe, po áreſzćie ſtáwić, *ſub onere cauſæ.* gdyby go iednák *in inſtanti*, nie wiedząc o tákim wyſtępku iego odſtąpił; tedy go Stroná ſobie imáć powinná, á Szláchćic wolny być ma. W niebytnośći Páná, Vrzędnik káżdy toſz uczynić ma,

a gdy-

á gdyby nie uczynił; tedy Pan z Vrzędniká ſpráwiedliwość uczynić powinien, *ſub pœnis iisdem*. A w Mieśćiech, Stárośći urząd, z Mieyskim, á gdźieby nie było Stároſty, tedy Vrząd Mieyski z Stroną imáć tákie⁹ ma, *ſub pœnis iisdem*. A gdźieby tęn pozwány, tych dobr wrośić, y *damna refundere*, tákże *pro ſpoliatione ſatisfacere*, *contrà veniendo decreto*, niechćiał: tedy *pœna in Confœderatione præſenti deſcripta*, ma być przećiw niemu extendowána, tym obyczáiem, iáko y ná drugie gwałtowniki, *criminum ſupra expreſſorum patratores*. *Et fortis executio* być powinna. (*iáko? vide latè.*) A ieśliby kogo przed tęmi Sędźiámi *in contumaciam* zdano: tedy tákiemu Sędźiowie liſtem ſwym otworzyſtym áſz w tydźień po dekreśie, o tákowym wzdániu oznáymić powinni przez ſwego woźnego, y aſſygnować termin ku oczyſczeniu práwnemu ignoráncyey ſwey, ieśliby ią prætendował. Záczym powinien będźie *poſt iuramentum in inſtanti reſpondere*, *ac iudicatum pati*. A ieśliby ſię *temerè* abſentował, á ignoráncyey nie probował: tedy dekret *in contumaciam* otrzymány, exequowan być ma. Wſzákże *ſcrutinia in criminalibus* przed tymże Sądem odpráwowáne być máią, ná drugich Sądách *peremptoriè*, *tàm ex parte actoris & rei*, *quàm ex parte complicum*, ieśliby ſię do tego przymięſzáli. A gdźieby ſię *ex ſcrutiniis* okazało, żeby kto niewinnie od kogo potwarzon; tedy *iuxta contenta Conſtitutionis Petricovien. A.* 1655. (*quæ Conſtit. v. ſup. tit. Criminalia.*) ma być karan *per hoc idē Iudicium*. A gdźieby więc Woiewodowie, ábo Káſztelláni, ábo Vrzędnicy, ábo ći, co ſą ná to deputowáni, exekucyey kończyć nie chćieli, á byłoby to ſłuſznie ná nie dowiedźiono: tedy *in eandem pœnam*, iáko y tęn gwałtownik, podpádną, *& nihilominùs reliqui Dignitarij ac Officiales*, ábo *Iudices huius Confœderationis* powinni ią uczynić. *A.* 1587. fol. 407. §. w Conſtitutiey. & fol. 408. 409.

Sądy Kápturowe Wołyńskie approbowano, wyiąwſzy Dekretá y Proceſſy Kápturowe, w ſpráwách Duchownych Religiey Rzymskiey: *& cum aliis conditionibus*. *A.* 1598. fol. 544. tit. Sądy Kápturowe.

Toſz reáſſumowáło ſobie Woiewodztwo Krákowskie, ná ziezdźie pod Proſzowicámi, pod toſz *Interregnum*. *A.* 1587. fol. 419. tit. *Oblatæ ſunt*.

Sądy te w Miáſtách głownych bądź cáłego Woiewodztwá, bądź Ziem, gdźie Sądy Stárośćie bywáią, odpráwować ſię máią: á ná oſtátek *in arbitrio* to Woiewodztw y Ziem zoſtáwiono. *A.* 1587. fol. 408 §. A gdźieby ſię.

We trzy, á we trzy niedźiele odpráwowáne być máią. *Ibid.*

Do tychże, oprocz wyżey wyráżonych ſpraw, ieſcze należy czynienie ſpráwiedliwośći z rozboynikow, w Woiewodztwách, Ruſkim, Wołyńskim y Podolskim, wedle ártykułow między nieni

námowionych y uchwalonych, w prywatnych tych Woiewodztw Confœderácyách. *Ibid.* fol. 409. §. Mieyſcá.

Zwyczáie Xięſtw Zatorskiego y Oświęćimskiego, y inſzych dtiy Sląskich do Korony należących, zwłaſzá około liſtow rękoymi, pod te Sądy nie podpadáią: y grabieże ich *ad violentiam* referowáne być nie máią. *Ibid.*

Sędźiow Kápturowych do tych Sądow wolno Woiewodztwu káżdemu obráć ſobie, iák wiele ſię podoba, y ktore chce oſoby. Ktorych obieránie y Dekretá *maior pars concludet.* *Ibid.* fol. 408. §. A gdźieby ſię.

Piſarze Ziemſcy, á gdźie Ziemskich nie máſz, Grodzcy obráni być máią, nie wzruſzáiąc iednák tych, ktorych ſobie Woiewodztwá y Ziemie do tych Sądow obráły, ábo obiorą. *Ibid.*

Sędźiowie záś Kápturowi, ták ći, ktorzy *in quouis Officio Reipub. & dignitate* przyśięgli, iáko y *priuatæ perſonæ*, ktorzy do nich przyſadzeni będą; *in rotham iummenti* Sędźiow Trybunálskich Koronnych przyśięgáć powinni, *in inſtanti, in prima ſeſſione.* *Ibid.* fol. 409. §. A iſz *ad noua Iudicia.*

O Sędźiach po tym *declarátum*, iſz, gdźie lub przyśięgłe, lub nie przyśięgłe oſoby (*przyſiegłe rozumiey, Starоſtow Sądowych, Ziеſki Grodzki Vrząd*) przed Convocátią obiorą; znowu *extraordinariè* oſobną przyśięgę, *ſuper iuſtè iudicando*, wykonáć máią. *w Confœderat. Generál. Wárſaw. ſub Interregno. A.* 1632. §. Czwarta.

A w poſlednieyſzych Confœderátiách dołożono, że *rotâ iummenti Tribunalitij* przyśięgáć máią. *A.* 1648. 1668. 1674.

Z Xięſtw Oświęćimskiego y Zatorskiego, Sędźiow *maiori numero*, ániżeli zwyczay dawny, ná Seymiku Zatorskim obránych, do Sądow Kápturowych generálnych Krákowskich przypuſczono, z tym wárunkiem, áby to ná po tym *in ſequelam* nie ſzło, *& diſmembrationem* z Woiewodztwem Krákowskim nie czyniło: oraz Sądy ich, ieśli tám iákie *interea temporis* odpráwili, y Dekretá *in toto* approbowano: do Krákowá iednák ná pierwſzą Seſſią ziechác im kazano. *A.* 1648. fol. 5. §. A iſz Xięſtwá.

Sędźiom Kápturowym, y oſobom wſzelákim ná Sądy Kápturowe iádącym y odieżdżaiącym táka ma być *ſecuritas*, iáka w Práwie o Trybunálskich Sądách, we wſzytkich, *ſub Interregnis*, w Confœderát. Generálnych Wárſzáw. *cauetur.*

Sądow Kápturowych Dekretá tákiey ważnośći, iáko Trybunálskie. *w Confœderat. Generál. Wárſaw. A.* 1587. fol. 409. §. *Securitatem verò.*

Sądy Kápturowe ná trzy niedźiele, przed Elećtią Krolá, uſtáć, y we trzy niedźiele tákże, po elećtiey *reaſſumi* máią. *Ibid.*

Sądow Kápturowych znikáiący ludźie *exceſſi-ui*, dla gránicznych rożnic.

żnic. *v. tit. Forum.*

W Sądách Kápturowych w W. X. Lit. zapiſy iáki walor máią. *v. tit.* Zapiſy.

Sądom Kápturowym Ziemie Bielskiey mieyſce w Bráńsku, Mielnickiey w Mielniku, Drohickiey w Drohiczynie, náznáczono. *w Confœderát. general. Wárſaw. ſub Interregno. A.* 1674. fol. 8.

Sądy, y Dekretá Trybunálskie, Ziemskie, y Grodzkie, y inſze iákiekolwiek, Koronne, y W. X. Lit. ktore *à die mortis Regiæ*, áſz do publikowánia Vniwerſałow I. M. X. Arcybiskupá Gnieźnińskiego, gdźiekolwiek trwáły y záſzły, *robur* y *legitimitatem* mieć máią, iákoby *antè diem mortis Regiæ* ferowáne były. Wolno iednák znośić dekretá *in contumaciam* w Trybunale y w inſzych Sądách otrzymáne. *w Confœderátiách wſzytkich generálnych Wárſaw. ſub Interregnis wárowano to.*

Sądy ná Seymie *Electionis* Krolá extraordynáryine. *v.* tit. Electia.

Vrzędy Grodzkie, Owrucki y Zytomirski, nie máią Sądow ſwoich, tylko Suſceptę Grodową: *facultatem* iednák máią odpráwowánia exekucyi. *v.* tit. Roki Kiiowskie.

Do Sądow Kápturowych, ktore ſpráwy należą, á ktore nie? *v.* tit. Spráwy.

Sądu Ziemskiego Piotrkowskiego ná Trybunale powinność. *v.* tit. Trybunał.

Sądy Podláskie, według Práwá Koronnego, dewowolwáć ſię máią, iáko to Ziemski, Grodzki, Commiſſarski, Podkomorski. A *Officij cauſæ* zá Dworem iść máią. Co ſię ma począć od reſtitucyey Ziemie Podláskiey, á ktore nie ſą przed reſtitucya odſądzone, á w limitácyą ſą włożone; te iuſz ná Seym przyſzły przypadáć máią. *A.* 1569. fol. 192. §. Zá prosbą.

Sąd Ziemski y Grodzki Stężycki poſtánowiony, ná przeſzłym Seymie, w Conſtitucyách opuſczony, approbowano. *A.* 1563. fol. 46. tit. Sąd Grodzki Stężycki.

Sądy Ziemskie y Grodzkie Zatorskie y Oświęćimskie poſtánowiono, ták áby iedne w Zatorze, á drugie w Oswięćimiu ſądzone były, á Sędźia Oświęćimski áby w Zatorze miáſto Podsędká, á Zatorski w Oświęćimiu záśiadał. *A.* 1563. fol. 63. § Naprzod.

Ale oboie iuſz tylko w Zatorze w káżde Piątki ſuchedniowe ſądzone być máią. *A.* 1564. fol. 67. §. Teſz ácz.

Sądy Ziemskie y Grodzkie w Seroczu, dla tych Páráfiy, ktore ſię tám przed tym ſądzywáły, poſtánowiono. *A.* 1567. fol. 137. tit. Roki Ziemskie.

O poſtánowieniu Sądow Grodzkich, *plura v.* tit. Grody.

Sądy w Krákowskim Zamku, y po całym Woiewodztwie Krákowskim, ták *cauſarum Officij*, iáko y *Iudicij*, ſądźić ſię powinne, po ranu do dwudźieſtey y iedney godźiny. *A.* 1578. fol. 335. tit. Sądy Krákowskie.

Wielkorządcá, ma dla Ziemskich Sądow pozwolić w Zamku Krákowskim gmáchu iednego, á drugiego do leżenia Xiąg· W inſzych záś Powieciech w oſobnym gmáchu przy Komornikách Ziemskich máią być otwieráne. *A.* 1588. fol. 482. tit. Mieyſce Sądom.

Sądy Ziemskie y Grodzkie z Brácławiá do Winnice przenieśiono, ktore w Zamku Winnickim na teſz czáſy y dni, iáko do tąd w Brácławiu, pod tytułem Winnickiem, odpráwować ſię, y Aktá w tymże Zamku Winnickim chowáne być máią. Akt iednák wſzytkich ważność do tego czáſu w Brácławiu odpráwowánych w mocy ma zoſtawáć. *A.* 1598. fol. 705. tit. Przeniesienie Sądow Brácławskich.

Po tym deklárowano, iſz Sądy Ziemskie nie we Dworze Krolewskim, ále w Mieśćie tám, gdźie Sąd ſobie mieyſce obierze, máią być ſądzone. *A.* 1601. fol. 745. tit. O mieyſcu Sądow.

Ná Dom ſądowy, y zmurowánie sklepu do Xiąg chowánia, plác ma być wymierzony; á tym czáſem w Zamku Sądy odpráwowáne być máią. *A.* 1598. fol. 586. tit. Sądy Brácławskie.

Stároſtá Brácławski ná to w Zamku Brácławskim ma pláć wymierzáć. *A. 1631. fol. 38. tit. Dom ſądowy.*

Sądom Kápturowym Woiewodztwá Brácławskiego mieyſce. *v.* tit. Woiewodztwo Brácławskie.

Sądy Trybunálskie po obwieſczeniu, przed trzećiemi wićiámi, limitowáne być máią, á Grodzkie, y inſze wſzytkie po publikácyey trzećich wići uſtawáć będą. *A.* 1634. fol. 4. tit. O Trybunałách.

A w W. X. Lit. Sądy Zadworne, *exceptis cauſis fiſci, ex nunc*, Ziēskie záś, Grodzkie, y Trybunálskie, zá oznáymieniem Krolewskim ná Seymikách relácyinych, uſtawáć máią; Správy iednák *recentium criminum*, ći, ktorzy ná terminie okázowánia obráni będą, porządkiem w Státućie Krolá Zygmuntá III., W. X. Lit. służącym ſądźić y exekucyą czynić powinni. *Ibid.* tit. O Trybunale.

Sądy *Cauſarum exemptionum*, pod S. Ian, w Káliſzu ſądzone być máią: ná ktorych *Surrogator* obecnie być powinien. *A.* 1631. fol. 43. tit. *Cauſæ exemptionum.*

Zniesiono tę po tym Conſtitucyą, y dawne zwyczáyne Sądy ordynáryine w ſwey powadze zoſtáwiono. *A.* 1638. fol. 34. tit. Sądy *exemptionum.*

Sądzenie Párochiey Kobylińskiey do Tykoćiná przeniesiono. *A.* 1616. fol. 28. tit. Przeniesienie. *apud me verò ſupra tit.* Roki.

Sądy Poznáńskie y Káliskie pozwolono Generałowi Wielkopolskiemu, *in caſu* powietrza w tych tám Woiewodztwách, ná inſzym mieyſcu, Poznáńskie w Poznáńskim, Káliskie w Káliskim odpráwować Woiewodztwie, *pro commoditate loci.* *A.* 1661. fol. 20. tit. Iurydiká.

Sądze-

Sądzenia zwyczáynych, *ex Lege*, ſpraw y exempcyi, Pisarzowi Zieſkiemu Przemyſkiemu z Komornikámi przyśięgłemi, ná przyſzłey tylko cadentiey *poſitionis Actorum Terreſtrium, vacante Officio* ná tęn czás Podsędká Ziemie Przemyſkiey, pozwolono. *A.* 1670. fol. 30. tit. Leżenie Xiąg.

Sądy Podkomorskie, Ziemskie, y Grodzkie, według cadentiy ſwoich, záwſze *etiam* pod czás Seymu sądzone być máią. A ktoby miał funkcyą, ábo Spráwy iákie ná Seymie, powinna mu być, gdy áffektować będźie, pozwolona ſuſpenſá *ad proximos*, po Seymikách relácyinych. Ná ktorym terminie dowieść ma Márſzałkowską átteſtácyą, że był *præſens* ná Seymie. *A.* 1677. fol. 13. tit. Sądy Podkomorskie.

Sądy do zapiſow, ktorych *forum* do Grodu Kámienieckiego y Látyczowskiego ieſt aſſignowáne, w Trybunale Koronnym, á regeſtrze y mieśiącu Woiewodztwá Podolskiego, tymże Obywátelom náznáczono. *Ibid.* fol. 18. tit. Seymiki.

Sądy Ziemskie Sieradzkie, żeby *non obſtante prorogatione* Trybunału, poki Trybunał cáłoroczny trwáć będźie, z Ziemſtwá, gdy czás ich przyidźie, ſądźiły ſię, poſtánowiono. *Ibid.* fol. 29. tit. Sąd Ziemski.

Sądom Ziemskim, y Grodzkim Powiátu Słonimskiego, mieyſce w Zamku Słonimskim, według dawnego zwyczáiu, náznáczono, y sklep ná chowánie Xiąg, lubo ſtáry reſtaurować, lubo nowy wymurować (nie pociągaiąc iednák *modernos* Zamku *Poſſeſſores* do koſztu) pozwolono. *A.* 1677. fol. 17. tit. Mieyſce.

Ná ſądowe Domy, w Bráńsku, Drohiczynie, Mielniku, y ná Lámuſy do chowánia Xiąg, Stároſtowie place wymierzać máią. *A.* 1590. fol. 582. tit. *Roki Ziemskie Podláskie.*

W Mielniku Mieſczánie *ſuo ſumptu*, naydáley do S. Marćiná, *ſub pæna quadringentarum marc.* zbudować go máią: o co *forum* zá Dworem. A Stároſtá z Rádą Mieyską plác ma ná to wymierzáć przed S. Michałem. Tęnże bronić nie ma drzewá z puſcz Krolewskich Mielnickich na zbudowánie domu tego, *ſub pæna de negligentibus Capitaneis ſancita.* *A.* 1607. fol. 849. tit. O zbudowániu domu ſądowego.

Reaſſumowano tę Conſtitucyą. *A.* 1635. fol. 43. tit. Dom ſądowy w Mielniku.

A Łomżeńskiego ieśli Mieſczánie nie reſtauruią do puł roká; tedy ná ratuſzu Roki ſię ſądźić máią: á ieśli reſtaurować będą, *ab omnibus oneribus tàm Civilibus, quàm Curiæ Regiæ* wolni zoſtáną. *A.* 1611. fol. 19. tit. Dom dla Sądow w Łomźie.

Sądom Ziemskim Łuckim, gmách w Zamku Łuckim náprawić pozwolono. *Ibid.* fol. 32. tit. Mieyſce Sądow w Łucku.

Sądowym domom mieyſcá w Powiátách Litewskich Stároſtowie wymierzáć máią. *A.* 1569. fol. 195. §. Mieyſcá. Reaſſu-

Reaſſumowano tę Conſtitucyą dekláruiąc, że z Woiewodámi ónych mieyſc wymierzáć ie máią. *A.* 1581. fol. 381. §. Mieyſcá.
W Brześćiu ma zbudowáć dom Sądowy, Stároſtá: pobor pozwolono ná to z káżdey włoki po groſzu iednym Litewskim, ná ieden rok. *A.* 1578. fol. 332. tit. Dom Sądowy.
Według tey Conſtitutiey plác wymierzáć kazano, ná ktorym Dō Sądowy zbudowány, y sklep do chowánia Xiąg zmurowany być ma. Ná co pozwolili Obywátele Woiewodztwá tego, *nullis exceptis*, po groſzy czterech Polskich, inkluduiąc w to *Bona Terreſtria*. *A.* 1633. fol. 62. tit. Dom.
Ktorzy tego podatku nie wydáli, powinni oddáć *ſub pœna* 20. *ſexagenarum Lithuanicarum in Officio Caſtrenſi, ſummario Proceſſu repetenda*. A Poborcá przeſzły, pieniądze wybráne, z regeſtrámi, y delatę tych, ktorzy ieſcze tego podatku nie wydáli, ná reláćyinym Seymiku, *immediatè* po Seymie przypadáiącym, przed Obywátelámi, *ſub pœna duplicis penſionis de ſuo, in Officio Caſtrenſi, in primo termino luenda*, położyć, y oddáć będźie powinien. *A.* 1635. fol. 42. tit Dom.
Iuſz podatek ná to złożony. Ale iſz *ſufficere* nie będźie mogł: tedy Posłowie teráźnieyśi Ziemſcy Poſeſſczyznę ſobie wedle práwá y zwyczáiu ná teráźnieyſzy Seym należącą, *ultrò* ná tęn dom dárowáli; ktora Poſeſſczyzná przy naypierwſzych poborách Woiewodztwá támecznego przez Poborce, *ſub iisdem pœnis*, poſpołu z Retentorámi ná delácye podánemi, *pro hac ſola vice*, z Dobr Krolewskich y Duchownych, Senatorskich, ma być wybrána. Czego dozor y exekucya, y plácu náznáczenie I. M. P. Podkánclerzemu W. X. Lit.. y Vr. Kráyczemu W. X. Lit. Stárośćie Brzeskiemu, y z támecznym Ziemskim Vrzędem Sądowym, zlecona: y drzewá ná tęn budynek z puſcze do Oekonomiey Brzeskiey należącey, záśiąc pozwolono. A tęn dom Sądowy, w tákiey wolnośći ma zoſtawáć, iáko y inne publiczne ſądowe mieyſcá miewáć zwykły. *A.* 1638. fol. 51. tit. Dom.
W Grodnie zbudowánia domu ſądowego, ponieważ Obywátele támeczni złożyć ſię nań chcą, pozwolono, á *interea* w Zamku, w izbie, ktora ná to ma być pozwolona, odpráwowáć ſię Sądy máią. *A.* 1590. fol. 586. tit, Sądy Ziemskie Grodźińskie.
W Zamku drzewiánym przy ſtáyniách ma być zbudowány do Sądow Ziemskich y chowánia Xiąg Grodzkich. *A.* 1611. fol. 39. tit. Dom ſądowy w Grodnie.
W Pińsku, *juxta Conſtitutiones ſuperiores*, ma być zbudowány. *A.* 1589. fol 530. tit. Dom ſądowy w Pinsku.
Stároſtá plác ma ná to wymierzáć. *A.* 1609. fol. 913. tit. Dom ſądowy.
Pobor puł złotowy, z ſłużby, z dymu po gr. ſześćiu, á z zagrodniká po

ká po gr. dwá ná to pozwolono. *A.* 1616. fol. 46. tit. Dom ſądowy w Pińsku.

Przy wále zamku Pińskiego dom Sądowy zbudować, y sklep ná Xięgi zmurować kazano: y tenże dom libertowano. *A.* 1641. fol. 33. tit. *Approbatio* domu ſądowego w Pińsku.

Obiecał Xiążę I. M. Rádźiwił Kánclerz W. X. Lit. wymurować wieżę w Pińsku ná Xięgi, ſwym koſztem, ktora *bona intentio* iego *& effectus* iey iáko *approbatur*, ták *Laudum* Powiátu Pińskiego, poniewaſz ieſt wielu proteſtácyámi náruſzone, *caſſatur*. *A.* 1647. fol 25. tit. Wieża Pińska.

W Zamku Nowogrodzkim wieżá pewna ná Sądy, y ná chowánie Xiąg pozwolona. *A.* 1589. fol. 531. tit. Dom ſądowy.

Y w Zamku Kowieńskim wieża gránowita. *A.* 1601. fol. 761. tit. Wieża w zamku.

Że ſię obáliłá, inſzy plác ma Stároſtá ukazáć ná plácu Dworu támecznego Krolewskiego pogorzáłego: á tym czáſem máią ſię odpráwowáć Sądy Ziemskie w domiech Mieſczan támecznych, według dawnego zwyczáiu: y więźienia, dla wyſtępnych, Mieſczánie bronić nie máią. *A.* 1611. fol. 39. tit. Plác ná Dom Sądowy w Kownie.

W Wołkowisku, w Vpićie, y w Poniewieżu, Stároſtowie mieyſcá wymierzáć máią. *A.* 1601. fol. 761. tit. Pláce ná domy ſądowe.

We Dworze Wołkowiskim dom zbudowány ná Sądy Ziemskie ápprobowano. *A.* 1609. fol. 912. tit. Approbácya domu.

W Poniewieżu plác, ná ktorym zbudowány ieſt dom dla Sądow y Seymikow, y sklep do chowánia Xiąg Ziemskich y Grodzkich, y wieża dla więźniow, koſztem Obywátelow Powiátu Vpitskiego, że *per iniuriam*, pewney prowizyey nie máiąc, upadáć poczyna, do Stároſtwá Vpitskiego inkorporowano. Y podatek ktory ſobie Obywátele Powiátu tego ná poprawę pomięnionego budynku uchwalą, approbowano, *ſub pœnis*, o nie wydaniu podatkow, w Práwie poſpolitym opiſanemi. *A.* 1641. fol. 24. tit. Inkorporácya Domu.

Ná kupienie Domu dla Sądow Ziemskich Wileńskich, podatek z włoki oſiádłey, po ſzeſćiu gr. Litewskich pozwolono. *A.* 1609. fol. 928. §. Zá ſpolną zgodą.

Báſztę ábo wieżę z ſienią y z izbą przećiwną, w Zamku Wileńskim ná tákie Sądy y chowánie Xiąg pozwolono. *A.* 1611. fol. 39. tit. Mieyſce.

Sądow Ziemskich Wilkomirskich rozdźiał. *A.* 1590. fol. 586. tit. Sądy Ziemskie Wilkomirskie.

Támże we Dworze Krolewskim Stároſtá ma plác wymierzáć ná zmurowánie sklepu dla chowánia Xiąg. *A.* 1641. fol. 23. tit. Plác ná zbudowánie.

Ná Sądowy Dom y ſklepy do chowánia Xiąg Ziemskich y Grodzkich w Oſmianie, plác ma być w Mieśćie przez Stároſtę wymierzony, á Obywátele Powiátu támecznego contributią ná to námowią. *A.* 1638. fol 48. tit. Dom Sądowy w Oſmiánie.

Tę Contributią káżdy, *nemine excepto*, z káżdey włoki po oſmnaſtu złotych Litewskich, *ſub pœnis*, o nie wydanie poboru łanowego, do Poborce ma płácić. *A.* 1641. fol. 23. tit. *Laudum* Powiátu Oſmiáńskiego.

Ná Sądowy Dom w Zamku Witepskim, Woiewodá támeczny ma plác wymierzáć, ktory z podatku, iáki ná Seymiku relácyinym námowiony będźie, ma być zbudowány. *Ibidem*. fol. 30. tit. Plác ná Dom Sądowy.

W Smoleńſku mieyſce, ná ktorym OO. Dominikani przed zbudowániem Klaſztoru ſwego, do czáſu mięſzkáli, ná Domu Sądowego, y ſklepu, dla chowánia Xiąg, zbudowánie, náznáczono. Ná co Obywátele támeczni podatek, wedle zdánia ſwego, ná Seymiku relácyinym námowią. *Ibidem*. tit. Dom Sądowy w Smoleńſku.

W Zamku Rzeczyckim plác ná Dom Sądowy ma Stároſtá náznáczyć y wymierzyć. *Ibidem*. fol. 34. tit. Plác w Zamku.

Po tym poſtánowiono, że nie w Zamku, bo tám ścisłość mieyſcá niepozwala, lecz w końcu moſtu Zamkowego, plác ná tęn Dom, y ná ſklep dla Xiąg, Stároſtá ma pokazáć. *Laudum* przy tym Obywátelom támecznym w punkćie podatku ná to złożonego poſtánowione approbowano. *A.* 1647. fol. 24. tit. Dom Sądowy.

Sędźia Ziemſki ábo Grodzki do ſpráwy ſwoiey, ktorą ma w Sądźie ſwoim, powinien záſadźić ſubdelegatá, Szláchćicá oſiádłego, bez przyśięgi. *A.* 1557. fol. 9. §. Kiedy ſię przytráfi.

Sędźia wſzytkie ſpráwy, ktore Podsędek, y Piſarz, Ziemſcy Grodźińſcy, imieniem Vr. Adámá Buchowieckiego Sędźiego Ziemſkiego Grodźińſkiego, od lat kilku páráliżem záráżonego, do tego czáſu podpiſowáli, y ktore ná potym ieſcze podpiſować będą, táki mieć walor máią, iákoby przez ſamego Sędźiego podpiſane były. *A.* 1658. fol. 44. tit. Wárunek podpiſow.

Sąd pográniczny w W. X. Lit. doſyć czyniąc Páctom z Cárem Moſkiewſkim, poſtánowiono tákim ſpoſobem: po dwu Sędźiow w Woiewodztwách y Powiátách W. X. Lit. pogranicznych, ná Seymikách relácyinych, od Obywátelow obráni być máią, á ći znioſzſzy ſię z Sędźiámi Moſkiewſkiemi o mieyſcu y czáśie, zieżdżać, dla rozſądzenia pogránicznych trudnośći, powinni, y tam wſzytkie controverſie deciſią ſwoią nie odwłocznie, *prævio* ná ſpráwiedliwe Sądy *iummento*, uſpokoiáć, y pográniczne exceſſy bez ápellácyey, y dilácyey ſądźić, y do exekucyey przywodźić: ktorym Sędźiom ćiſz Obywátele, przy obrániu ich, *providere* máią. *A.* 1676. fol. 19. tit. O Sędźiách pogránicznych. Reaſſu-

Reáſſumowano tę Conſtitutią ; á dekretá przez tych Sędźiow ferowáne, Vrzędy Grodzkie, *nullo perſonarum reſpectu*, do exekucyey przywodźić powinne. *A* 1677. fol. 20. tit. Sądy pograniczne.

Sędźia káżdy, y Podſtárośći Grodzki, w Podláſzu, oſiedli y Szlachtá być powinni, *ſub non præſtanda illis obedientia, & ſub nullitate Iudiciorum* onych. *A.* 1569. fol. 192. §. Vſtáwiamy.

Sędźią Grodzkim, w Ziemi Goſtyńskiey, Podsędek Ziemski Goſtyński być nie może. *A.* 1635 fol. 34. tit. *Salaria.*

Sądom Grodzkim Przemyſłkim *commoditas. A.* 1667. *v.* tit. Commiſſarze.

Sądy około inhibitiey, według Státutu, záchować ſię máią. *A.* 1550. fol. 6. §. Około Inhibitiey.

Iurydiká Ráwska ſądźić ſię nie ma pod czás Rokow Ziemskich. *A.* 1647. fol. 34. tit. Sądy.

Præſencye Mázowieckie, *prævia publicatione*, máią być nieodwłocznie ná trzech mieyſcách ſądzone, iáko przed tym nowe Sądy ſądzone były. *A.* 1565. fol. 88. tit. Mazowieckie.

Sądy Grodzkie potoczne Wárſzáwskie, podług Conſtitucyey, y zwyczáiu, Krákowu służących, przez Vrząd Staroſty, to ieſt, Podſtárośćiego, pod odiazd Krolewski, *ad inſtar* Sądow Krákowskich, odpráwowáne być máią. w ktorych Obywátele wſzyſcy *nobilis conditionis impoſſeſſionati*, tákże y *plebeiæ conditionis*, przy ſtárey y nowey Warſzáwie, y ich Przedmieśćiách, ták Prádze iáko y Goleńdźinowie, ták ná Krolewskich, Duchownych, iáko y ná Szlácheckich gruntách mięſzkáiący ſpráwować ſię powinni. *ſalvâ appellatione* Szlácheicowi ná Trybunał, *inter cauſas terminorum tactorum, à plebeio* zá Dworem, *in cauſis maioribus taxam trecentarum marcarum excedentibus : exceptis Civibus poſſeſſionatis*, ktorzy *ad forum Civile in cauſis civilibus* należeć máią : *& cauſis fundi Incolarum Spiritualium, & Nobilium*, ktore *ad directum Dominum pro cognitione & deciſione remittuntur. ſalvis Privilegijs antiquis Civitatis antiquæ Varſaviæ, & Conſtitutionibus Annorum* 1611. *&* 1633. *in toto manentibus. A.* 1658. fol. 42. tit. Grod Wárſzáwski.

W ſpráwy Sądowi Ziemskiemu należące, Vrzędy Grodzkie wdawáć ſię nie powinne, áni do śiebie ſpraw tych, ktore z dawnych Praw, do Sadow Ziemskich należą, ákcyámi przyćiągáć, *ſub nullitate* dekretow wſzytkich, ktoreby *in contrarium* tey Conſtitutiey náſtąpiły, *& ſub pœna evocationis contra Actorem decernenda. A.* 1667. fol. 13. tit. Sądy Ziemskie.

Ná Sądách Zadwornych Aſſeſſorskich Koronnych, gdy ſię będą, ſądźić ſpráwy Inflántskie, Sekretarz Xięſtwá Inflántskiego przyſięgły aſſeſſorem być ma *A.* 1677. fol. 32. tit. Ordinácya.

Powiát Kowálski y Przedecki do Powiátu Brzeskiego, Powiát záś

Kruſzwicki do Powiatu Rádźieiowskiego, *in omnibus & ſingulis cauſis Iudicium Terreſtre concernentibus, ob contiguitatem* tych z ſobą Powiátow inkorporowano: y iuſz ſię tám *in poſterũ* Ziẽſtwá záwſze odpráwować powinne, *ſine quorũs tamen vel minimo præiudicio* iurisdictiey Stároſtw ſądowych. *A.* 1678. fol. 38. tit. O Sądách.

Sądow Grodzkich w Woiewodztwie Smoleńskim, iurisdictia przy Woiewodźie Smoleńskim. *v.* Woiewodztwo Smoleńskie.

Sądow Zadwornych Koronnych ordynácyą z woli Krolá I. M. ſpiſaną, przez Ich Mśćiow PP. Pieczętarzow Koron. podpiſaną, do Akt Koronnych Káncellárieу Dekretowey podáną, y Pieczęćiami oboiey Káncellariey Koronney utwierdzoną, *in praxi & uſu* iuſz będącą, *accedente conſenſu* Iáśnie Wielmożnych, I. M. P. Ianá Wielopolskiego Kánclerzá Wielkiego Koronnego, Generałá Máłopolskiego, Stároſty Krákowskiego, y I. M. X. Iana Gnińskiego Podkánclerzego Koronnego, *in toto* approbowano, y áby podług opiſu oney, y tymże ktory w niey, porządkiem, te Sądy *perpetuò* ſzły y odpráwowáły ſię, deklárowano: y pomienioną ordynácyą *in volumen Legum* inſerowáć pozwolono. Ktorey *eſſentia de verbo ad verbum*, táka ieſt. *Omnes ad Iudicia, in cauſis, tàm ſuis, quàm alienis, accedentes, honeſtè ſe ſe gerant, à ſcommatibus & verbis iniurioſis, tàm contra adverſarium, quam (quod abſit) contra Perſonas Iudicii, prorsùs abſtineant, clamoreſq; & inſolentias non excitent, ebrii non veniant, alioquin inſolentiùs ſeſe gerens, vel ebrius veniens, aut ſub celebratione Iudiciorum exceſſus & tumultus faciens, ſtatim Tacto Termino citabitur, atq; ex regeſtro ſeorſivo Tactorum Terminorum acclamatus, ante omnes cauſas in recenti iudicabitur, & pro clamore aut tumultu excitato tribus marcis, Pauperibus ad Hoſpitale, applicandis, pro aliis verò exceſſibus ex arbitrio Iudicii Regii punietur. Quoniam autem in Propoſitione & defenſione cauſæ, plurimùm bona fides requiritur; admonentur Procuratores, ut Cauſas, quibus patrocinantur, diligentiſſimè legant, in eisq; defendendis ita procedant, ut extra controuerſiam neceſſariam, nihil deuium dicant, ut omnia quæ aſſerunt, ipſis Actis, vel Iure ſcripto aut documentis realibus probare & iuſtificare (ſi opus fuerit) ſint parati: Leges ſi quas eos allegare contigerit (cumre autem debent, ut ſine Lege loqui pudeat) id fidelitèr & diligentèr faciant; easq; quas allegauerint, illicò, ad quod legant libros, quibus illæ continentur, præſtò habeant, Cauſas ſtudio non trahant, illis, quorum patrocinium ſuſcipiunt, gmues non ſint, Litem ex Lite non ſerant, ſed quod æquum fuerit, Partibus ſuadeant, Cauſas iniuſtas non foueant, neq; defendant, quod ipſimet iniquum iudicauerint, niſi Iudicialitèr additi, atq; ita verſentur in foro, ut benedictionem Dei præ oculis habendo, potiùs laudem virtutis mereantur, quàm pœnas*

Lega-

Legales incurrant; quæ ad causam non spectant, & discursus minùs necessarios omittant, Iudiciumq; non morentur, sed explicato verbaliter & summatim causæ Statu, documenta & rationes, quæ causam saluare aut perimere possunt, allegare, ordinatè producere, iuxta Termini exigentiam (ultra sphæram Termini eiusdem non diuagando) omninò tenebuntur. Vt autem homines varietate & pluralitate causarum non onerentur, neq; perturbentur, omnes causas, quascunq; habuerint, siue ipsi Principales, siue eorum Procuratores tempestiuè ad minimùm pridiè Iudiciorum celebrandorum, in regestrum (quod in Cancellaria Decretorum de Lege haberi & seruari debet) inscribi curent. Gnosus quoq; Notarius Decretorum, easdem causas in idem regestrum ordinatè sine delectu, prout se quisq; priùs indixerit, connotabit; neq; ordinem regestri perturbabit. Iudicia autem Sacræ Reg. Maiest. & eorum Illustrissimi Præsidentes, Cancellarius & Vice-Cancellarius Regni, non nisi ex eodem regestro, ordine illo, quo inscriptæ fuerint, superiores non intermittendo, inferiores non præponendo, acclamari mandent; easdemq; taliter ordinatè acclamatas iudicabunt; non attentâ quavis & quarumvis Personarum instantia, & non secundùm merita Personarum, nec secundùm maioritatem vel minorennitatem causarum, sed iuxta ordinem & numerum regestri, prout se quis priùs vel posteriùs inscribi fecerit, decident. Serventur autem & intimentur Feriæ, applicenturq; dies certi unicuiq; Generi Actionum Forensium, ut potè. Feria Secunda, sive Die Lunæ, Causæ Iuris Magdeburgensis & Culmensis Ciuitatum in Regno existentium, ex regestro simplicium: in defectu autem simplicium, ex regestro Arestorum Magdeburgensium. Feria Tertia, sive die Martis, eædem Magdeburgenses Causæ, ex regestro Arestorum, vel his deficientibus, simplices accclamentur. Feria Quarta die Mercurij, itidem Magdeburgenses, ex Arestorum regestro, in defectu, ex regestro simplicium. Feria Quinta die Iouis, Causæ Pruthenicæ simplices & Arestorum. Feria Sexta die Veneris, Spirituales, Ruthenicæ, in defectu harum, Pruthenicæ & Liuoniæ: Ita tamen, ut mensibus Ianuario & Februario, Iudiciis Ducatûs Liuoniæ recentèr per Legem publicam assignatis, Liuonicæ ante omnes has, die Veneris præferuntur, reliquis autem Mensibus, in defectu Spiritualium & Ruthenicarum, iùdicabuntur, eodem die Veneris, Pruthenicæ. Sabbatho seu die Saturni, Causæ Fisci, tàm ex simplici, quàm Arestorum regestro. Quodsi hæ defecerint, Pruthenicæ acclamentur, & iudicabuntur. In defectu porrò Pruthenicalium, recursus fiat ad regestrum Magdeburgen̄, primò simplicium, dein Arestorum. Pro reliquo, si aliquo die & feria defuerint Causæ in regestro assignatæ, eo casu, in defectu debiti regestri, illæ Causæ, quæcunq; & in quocunq; regestro inscriptæ, non iudicatæ fuerint, acclamentur &

iudicentur. His itaq; diebus, Causæ ex Cathalogo iudiciario proponentur, neq; quisquam præsumat, Illustrissimis DD. Cancellario, seu Vice-Cancellario, Referendario, Notario, aliisq; Personis Iudicij molestus esse, ut extra regestrum acclametur. Nemini enim hoc concedetur, nec Iure concedi debet, neq; ea in re respectus Personarum ullus habebitur. Cæterùm hora Iudicii futuri pro temporis opportunitate, sub finem Iudiciorum pro futura sessione semper intimabitur. In Causis ad Relationem S. R. M. spectantibus, Principales litigantes, tàm ex Regno, quàm ex Ducatu Curlandiæ & Semigalliæ, ipsi, vel eorum Procuratores, Causas itidem ad regestrum publicum in Cancellariâ Decretorum haberi & seruari debitum tempestiuè prius inscribant, deinde Status Causarum fidelitèr & diligenter DD. Referendariis exhibeant; neq; in eis quicquam addant, augeantque, quod documentalitèr probare non poterunt, alioquin si quis res improbabiles aut irreales, in statum Causæ referre auderet, & postea à Parte ad-versa, vel ab ipsis DD. Referendarius in eo con-victus fuerit, vel iussus verba sua iustificare, Actu ipso contro-versiæ non poterit; se-verè punietur, atq; in eiusmodi excessu ter notatus ab Aula Regia excludetur, munusq; Procuratoris amittet. Gnosus porrò Notarius Decretorum, idem Regestrum seu Cathalogum Causarum fidelitèr (iuxta eius Officium) inscriptarum, Referendario Regni Iudicius assistenti vel assidenti præsentabit & tradet: finitis Iudiciis semper recepturus & ad Cancellariam relaturus. Secundùm quod regestrum & numerum, Causæ ad iudicandum, per Referendarios acclamabuntur. Decreta in Iudicio Regio utroq; ex seriis Partium contro-versiis prolata, statim promulgari debent; neq; post publicatam Sententiam, informationes seu importunæ instantiæ quidquam operentur, nisi manifestum aliquod documentum vel notorietas no-va in Iudicio non allegata contra rem iudicatam adsit; quo casu, Generosus Notarius ante extraditionem, ad Illustrissimum Dominum Cancellarium, vel Vice-Cancellarium, qui tunc Iudicius præest, vel qui eam causam iudica-vit, referet. Illi pro suo arbitrio & memoria, intellectus Partium ambarum illationibus, corrigant, subscribant, & correctam copiam Generoso Notario remittant. In extradendis iisdem Decretis & communicandis, Generosus Notarius sic procedet. Primùm quod attinet Decreta in contumaciam prolata, vel simplices approbatorias sententias in se continentes, ea Gnosus Notarius absq; ulla hæsitatione extradet; in quibus Terminus Ordinarius, præfigatur, dum Pars Partem adcita-verit pro executione, quod arbitrio suo, iuxta causæ necessitatem, Generosus Notarius faciet. Quodsi Terminum alium, quam duarum vel sex Septimanarum, vel dum Pars Partem adcita-verit, præfigi quispiam petierit, id porrò fiat consensu Partis utriusque. Alia verò Decreta, quæ vel ex contro-versia Partium, ex cruda

cita-

citatione proferuntur, vel quæ aliquam inſignem meliorationem vel novum aliquid continent, Generoſus Notarius, poſteàquam requiſitus fuerit, concipiat; conceptum maneat dies tres in Manuali non extraditum, intra quos quidem tres dies, liceat utriq; Parti illud legere, quodſi ad Cancellariam Decretorum Procuratores venire, & legere intra hos tres dies noluerint, aut neglexerint, non obſtante neglectu aut abſentia Procuratoris, & Parte alterâ inſtante, extradatur. Similiter, ſi (poſteaquàm legerint) contradictio intuitu controverſiarum aut inductionis Proceſſus nulla exorta fuerit, itidem extradatur. Si verò Cauſæ ſint maioris importantiæ, neq; Puncta Decreti & latæ Sententiæ uno ictu comprehendi vel declarari poſſint: talia Decreta Generoſus Notarius in Hoſpitio ſuo concipiat: Interim Iudicium deliberet, concepta autem Iudici & Aſſeſſoribus exponantur & publicentur. In Cancellaria, munimenta, quæ Partes pro concipiendis Decretis reddunt, ſeponantur; in iis quærendis & recipiendis nemo audeat etiam in Iudicio, circa agitationem Cauſæ munimenta aliena ſurripere, ſub gravi animadverſione. Ibidem in Cancellaria rixæ & contentiones non fiant, alioquin lædens, Termino Tactu citetur, & iudicabitur in recenti prout ſupra. A. 1683. fol. 7. tit. Ordynácya Sądow Zadwornych Koronnych.

Tęſz ordynácyą wſzyſcy *cuiuscunq; ſtatûs, ſexûs, conditionis, dignitatis & præeminentiæ, lites* w tychże Sądách máiący, także wſzyſcy *advocati, cauſidici, procuratores, aliiq;, ex quacunq; occaſione, Iudicio Regio aſſiſtentes, in toto obſervare, manutenere, exſequi*, y oney *parere, ſub pæna arbitrio Iudicij Regij ejusdem irremiſſibiliter irroganda* powinni. *Ibid.* fol. 8.

Sądy pod odiazd pierwſzy, do Szwecyey, Krolá Zygmuntá Trzećiego, iáko iść miáły w Koronie, y W. X. Lit. *& late patet Conſtitutio A.* 1593. fol. 637. tit. O Sądźiech.

Tychże *reaſſumptio*, pod odiazd wtory tegoſz Krolá. *A.* 1598. fol. 687. tit. Reaſſumpcya.

Sądy *criminum, perduellionis, & læſæ maieſtatis.* v. tit. *Criminalia.*

Sąd o poddánie Smoleńská, Kámieńcá. v. tit. *eodem.*

Sądu głownego woyskowego w poſpolitem ruſzeniu ordynácya. v. tit. Woysko.

Sądy *in cauſis militaribus.* v. tit. Zołnierz. tit. Trybunał.

Sąd w Woiewodztwie Sędomirskim z Poborcámi y Retentorámi podátkow, przed Deputatámi. v. tit. Podatki.

Także w Ziemi Bielskiey. v. tit. *eodem.*

Pod Sądy, Miáſtá wolne być máią, od ſtánowisk żołnierskich. v. tit. Woysko.

O Sądách Seymowych. v. tit. Seym.

O Sądách Trybunálskich. v. tit. Trybunał.

O Sądách Ziemskich *plura* tit. Roki.

O Są-

O Sądách ábo Rokách Grodzkich Nurskich. *v.* tit Grody.

O Sądách Inflántskich. *v.* tit. Inflánty.

O Sądách Ziemskich w Tykoćinie, *poſt mutationem* tych Dobr *naturæ*. to ieſt, gdy *ceſſerunt in hæreditatem* I. M. P. Czárnieckiego Woiewody Ruskiego. *v.* tit. Stároſtwá.

SALARIA.

De ſalariis, vide Statuta Herburti, fol. 404. & ſequ.

SAlaria Mázowieckie, Sąd Zieniski, Grodzki, y Vrząd Stárośći, od skażni *definitivæ ſententiæ*, á nie od tych, ktore *ex interloquutorio* bywáią kilkákroć *in una eademq; cauſa, ſuper unam citationem*, czynione, tákże od zapiſow, wſzelákiey wieczności, y ran, gwałtow, zaſtaw, y długow proſtych, nie więcey brać y wyćiągáć máią, iedno pułtorá groſzá. A od długow proſtych y zaſtaw, ktore nmieyſzą ſummę máią, niſz dźieśięć kop, tákże od áreſztow, przydánia Woźnego, od widzenia gdy ná nie ſobie pozwány bierze, od deliberácyey, nic nie ma być brano, *ſub pæna* 14. *marc.* ná Wiecách, ábo *in foro ultimæ inſtantiæ perempt. repetenda.* A tego *ſalarium* ábo pámiętnego, Sędźia dwie częśći, á Podsędek trzećią mieć ma. *In Except. Maſov. A.* 1576. fol. 298. tit. O pámiętnym.

Piſarzowi Ziemskiemu od membrany z pieczęćią ná pozew ieden z iego rewerſałem, od skażni káżdey, od zeznánia rożnych doczeſnych rzeczy, od káżdey intromiſſiey, controverſiey, od káżdey allegácyey (á állegácya ma być rozumiána odmowá Stronie przećiwney, aſz do tąd, że druga Stroná ná to odmawiáć pocznie) chociaſz tám rátiy, y odmow będźie nie máło, y od zapiſow állegácyi, to ieſt, od propoſitiey y ápellátiey, po puł groſzku iednym, od wieczności záś wſzelákiey, *à querela cum deputatione Officij*, od wzdánia w zysku, od reſcriptow wieczności, zaſtaw, y innych wſzelákich zapiſow y Aktow, po gr. iednym. Od áktykowánia Przywileiu dwá groſze, od wydánia liſtu ſądowego na wieczność ákąſzkolwiek *cum intromiſſione*, groſzy dwánaśćie, z czego Piſarzowi cztery groſze, á oſtátek Sądowi. Więcey wyćiągáć ſię nie godźi, *ſub pæna quæ ſupra* 14. *marc.* Parti naydáley do drugich Rokow *ſolvenda*. O co *forum perempt. ut ſupra. Ibid.* fol. 299. §. Pozwy & §. Zapiſy.

Od czytania Przywileiow wſzelákich, y liſtow ſądowych, ktore w Aktach będą pokłádáne, nic brać nie máią Piſarze. *Ibid.*

Od ſzukánia rzeczy w Xięgach nowo od roku zápiſaney, nic nie ma być płácono: ále to dármo náleść y czytáć u Sądu powinien Piſarz. Co iednák wyżey roku, od tego ſzukánia groſz ieden. *Ib.*

Miernikowi Ziemskiemu od włoki miáry Chełmińskiey, w ktorey trzydźieści morgow, w iednym mieyſcu záwiera ſię, á ieśli ná rożnych

rożnych mieyſcach morgi, tedy od káżdego morgu po ſzelągu, á nie więcey, *ſub pœna ſexaginta marc.* á tákowy Miernik ma być przyśięgły. *Ibid.* fol. 313. tit. O rozdźiale.

Vrząd ábo Sąd Grodzki Ciechánowski, nie ma więcey bráć od przyięćia zapiſu y zeznánia do Xiąg, iedno puſtorá groſzá, á od extráctu dwá groſze. *A.* 1588. fol. 478. tit. Grod Ciechánowski.

Salaria Vrzędnikow Ziemskich y Grodzkich Koronnych, od quitow, od proteſtácyi, od dekretow, intromiſſiy, y mánifeſtácyi, obdukcyi, præſentácyi, Woźnego relácyi, pámiętnego, po groſzy piąći, od controwerſiy, zá ſuſceptę, extrácty, po groſzy puł oſmá. Od oblat Aktow gránicznych, dźiałow wieczných, Przywileiow, y zá minutę, złoty ieden od obu ſtron. Od *ſcrutinium* złotych dwá, á od świádkow, po groſzy piąći, *ſub pœna centum marc. in Iudicio Tribunalitio peremptorie repetenda, ſub pœna bannitionis perſolvenda.* A kędy zwyczáiem dawnym *ſalaria* mnieyſze ſą nád te, nie máią być podwyżſzone. *A.* 1613. fol. 17. tit. *Salaria.*

Od wyręczenia bydłá, w Grodźie, by go naywięcey było, groſzy dwánaśćie. *A.* 1588. fol. 468. tit. O záiętym y błędnym bydle.

Od áreſztu u Sądu Piſarzowi groſz na Seymie, za Dworem, y wſzędźie, Szláchćic ma płáćić. *Ibid.* fol. 482. tit. Areſzty u Sądow.

Piſarze Ziemſcy y Grodzcy, tákże y Vrzędy Podkomorskie w Woiewodztwie Sieradzkim, y Ziemi Wieluńskiey, nie inákſze *ſalaria* w Káncelláriách bráć maią od zapiſow, y extráktow wſzelákich, iedno podług opiſaney zgody y poſtánowienia, w Grodźie Wárſzáwskim áktykowánego, *ſub pœna* 14 *marc. Polon. perſolvenda.* O co *forum* ná Trybunale Koron. *ad inſtantiam partis læſæ. A.* 1607. fol. 854. tit. O ſaláryách.

Po tym to poſtánowienie w pisać *in volumen Legum* kazano: ktore przyięły y Woiewodztwa, Krákowskie, Łęczyckie, Ziemiá Zatorska, Powiát Sochácżewski. To ieſt, *Ab inſcriptionibus debitorum, obligationum, reſignationum, donationum, arendarum, transfuſionum, ſubmiſſionum, reformationum, ad vitalitatum, quietationum cum ſubmiſſione victorea, à relationibus intromiſſionum, damni, vel violentiæ, occiſi capitis, poſitarum citationum plurium in uno Proceſſu ſimul factis, ab obductione vulnerum, ingroſſatione privilegij, ſeu inſcriptionis, pœna contumaciæ in Iudicio Tribunalitio, decreto quolibet ſive per controverſiam, ſive per contumaciam lato, dilationibus iuridicis limitatione cum approbatione Proceſſûs, & limitatione, in Iudicio Tribunalitio, pro motione admiſſa ab acceſſorio, pro ſigillato decreto, & ſigillata motione, pro inductione teſtis, groſſi quinque. A quietatione ſimplici, caſſatione inſcriptionis, relatione exportatæ citationis circa actum, ſive per controverſias, ſive in contumaciam expedita ſcripta, à pœna contumaciæ in alijs*

ſubſellijs, non Tribunalis Regni, limitatione generali omnium cauſarum, à ſigillata quietatione, limitatione ſine evictione, relatione ſimplici ſine querela, inſcriptione ſimplicis debiti ſub vadio, ac in genere ab omni ſigillata tali minutiori minuta, groſſi duo. A limitatione ſimplici, Notario, proteſtatione ſimplici coram Iudicio ſeu Officio facta, motione ſive appellatione, ab areſto, groſſus unus. A Decreto ex actis Tribunalis Regni, Notario Terreſtri, ab indigenis Nobilibus Palatinatûs Siudienſis tantùm, groſſi decem, ab aliis verò iuxta antiquam conſuetudinem receptam. Pro motione prolixiori cum aliquot inſtantijs, vel in negotio principali, groſſi decem. A ſcrutinio contra principalem, Iudicio floreni duo, Notario verò à ſigillatione eiusdem, groſſi duodecim: à graniciebus finitis, iuxta antiqua Statuta, pars actoratum obtinens, marcas tres ſolvito. A porrectione controverſiæ ad acticandum, nil omninò in Cancellaria exigatur. A. 1613. *fol.* 16. *tit. Salaria.*

Salarium ábo pámiętnego, Sąd Ziemski Lubelski nie ma bráć ná Trybunale większego, tylko iáko Sierádzki, *ſub pœna & foro* o tym napiſanemi. *A.* 1616. *fol.* 18. *tit.* O ſaláryách Sądu.

Piſarze Ziemſcy, Trybunálſcy, y Seymowi, záchować ſię, wedle teyże Conſtitucyey, powinni. O co *ex Officio* w Trybunale *reſpondebunt. A.* 1638. *fol.* 46. tit. *Salaria.*

Salaria Grodu y Ziemiſtwá Kámienieckiego y Látyczowskiego, do Grodu Kámienieckiego podáne approbowano. *A.* 1611. *fol.* 25. *tit. Salarium* w Káncellariách.

W Ziemi Goſtyńskiey, od káżdego Dekretu, pámiętnego trzy groſze płácono być ma: ktorem Sędźia z Podsędkiem dźielić ſię máią, wedle Státutu Zygmuntá Krolá, *Anni* 1523. A Piſarz, przy ſwym *ſalarium* dawnym ma zoſtáć. *A.* 1565. *fol.* 105. *tit.* Chowánie Xiąg.

Po tym poſtánowiono, że Sędźia ma bráć przyſądnego trzy częśći, a Podsędek z Piſarzem dwie częśći: á ná *ſcrutinia* wſzelákie, Sędźia z Piſarzem podpiſować ſię ma. *A.* 1635. *fol.* 34. *tit. Salaria.*

Po tym *declaratur in perpetuum*, że przyſądnego Sędźia ma bráć dwie częśći, Podsędek trzećią, á Piſarzowi piąty groſz przyſądnego iść ma. *A.* 1638. *fol.* 52. *tit. Salaria.*

W Wołyńskim y Bráćławskim Woiewodztwách, ma być iáko w Koronie: ták ná Trybunale, iako y w inſzych Sądách. A pereſudy, ná Trybunale, *& in omnibus minoribus ſubſellijs*, znieśiono. *A.* 1601. *fol.* 744. *tit.* O płáceniu. (*v. tit.* Koce)

Po tym, że obywátele Woiewodztw, Wołyńskiego, Bráćław. także y Kiiowskiego, nie máią większego płáćić *ſalarium*, w Trybunale, tylko iako Koronni, poſtánowiono. *A.* 1635. *fol.* 33. *tit. Salaria* w Trybunale.

A w Kancellariách, Ziemskich, Grodzkich, y Trybunálskich, więk-

kſze

kſze od nich *ſalaria* wyćiągáne być nie máią, nád opiſanie dawne w Práwie, w Státućie tychże Woiewodztw, w rozdźiale 4. árty-kule 3. pod winą ſtá grzywien: o ktorą *forum* ná Trybunale *inter cauſas Officij* ma być. *A.* 1601. *fol.* 744. *tit.* O Depáktácyách.

Po tym poſtánowiono, iſz w Káncellárycách Trybunálskich, Ziemskich, y Grodzkich, od dekretow, y wſzelkich extráctow, y inquiſicyi, Obywátelom Woiewodztwá Wołhyńskiego, y wygnańcom Woiewodztwá Kiiowskie° służących, nie ma być więcey brano nád zwyczay Koronnych Káncellárycyi, *ſub privatione Officij, ad inſtantiam cuiusvis*, w Trybunale Koronnym, *inter cauſas Officii ex ſpeciali regeſtro, vindicanda. A.* 1667. *fol.* 17. *tit.* Sądy Woiewodztwá Kiiowskiego.

Salaria Vrzędowi Ziemskiemu Drohickiemu, od wſzelkich dekretow, condemnat, zapiſow, *& à quibuscunq; tàm per controverſiam, quàm & in contumaciam Iudiciariis actibus*, w Miedzney, y Drohiczynie odpráwionych, Káncellária, *iuxta antiquam Legem & conſuetudinem*, powinná oddawáć. *A.* 1678. *fol.* 31. *tit. Reaſſumptio.* (*v. tit.* Roki.)

Salarium żadnego od ſpraw Skárbowych ná potym żadne Sądy y Vrzędy, *etiam ultimæ inſtantiæ Tribunalis*, bráć nie máia, *ſub duplici pœna in Officiales, in A.* 1613. *ſancita, inter cauſas fiſci, in Iudicio Tribunalis Regni peremptoriè repetenda. A.* 1621. *fol.* 15. §. A od ſpraw skárbowych.

Tá pœna ieſt w Conſtitutiey 1607. *wyrázona, do ktorey pomieniona Conſtitutia* 1613. *referuie ſie. quàm ſupra vide.*

Woiewodztwo Ráwskie ma być wiecznie wolne od pámiętnego, ále wedle ſtárego zwyczáiu płáćić ma u Sądu. *A.* 1557. *fol.* 11. §. Woiewodztwo.

W Wielkiey Polſcze, od wzdánia, tylko groſzy pięć bráć powinno, *ſub pœna centum marc. A.* 1565. *fol.* 102. *tit.* Wzdánia.

In ſalariis, Piſarze Trybunálſcy, y Seymowi, *iuxta Conſtit. Anni* 1613. o ſaláryách Woiewodztwu Sierádzkiemu służących, (*ktorą ſupra miałeś*) záchować ſię máią. O co, *ex Officio*, w Trybunale, obádwá *reſpondebunt. A.* 1638. *fol.* 46. tit. *Salaria.*

W W. X. Lit. przy ápellácyey, trzynaſta kopá z żadney Strony nie ma być brána: áni przeſądy, áni żadne datki, od tákiey ſpráwy, w ktorey ſię Strony ziednáią, bądź po przesłuchaniu controverſiy, nim dekret ferowan będźie, á pogotowiu ktorey Sąd głowny słuchác nie będźie. A gdy pozwány zoſtánie wolen od pozwu y od rzeczy; nie przeſąd, ále pámiętne tenże Sąd bráć ma: Gdy záś co Aktorowi przyſądźi, y do poſſeſſiey skaże; od tego przeſąd weźmie, wedle Conſtitutiey, á nie wedle ſwey táxy. *A.* 1601. *fol.* 758 *tit.* O dochodźiech Sędźiow głownych.

Salarium od *ſcrutinium*, w Woiewodztwie Mázowieckiem. *v. tit. Scrutinium.*

Salaria Podkomorzego. *v. tit.* Podkomorzy.

Salaria w Miáſtách Pruskich od ſuſcept y extráctow. *v. tit.* Miáſtá.

Salaria Poborcow *patent* w Conſtitucyách, przy podatkách.

O *ſalarium* ábo quitowe, nád zwyczay, większe, Poborcow Ziemie Bielskiey karano. *v. tit.* Podatki.

Salarium od ſuſcepty quitow z podatkow do Grodu, y od extractu, w Woiewodztwie Ruskiem. *v. tit.* Podatki.

De ſalariis Deputatow Trybunálskich ták Koronnych, iáko y W. X. Lit. *v. tit.* Deputáci.

SALETRA.

SAletrá nie ma być wywożona z Korony, *ſub amiſſione oney, & pæna* 500. *marc.* ná Trybunale, *inter cauſas fiſci, ad inſtanttam Inſtigatoris Regni, delatori & fiſco regio, per medium di-videnda ac per-ſol-venda.* Teyże *pænæ ſubiacebit* y Inſtigator Koronny, gdyby o to czynić nie chćiał. *A.* 1620. *fol.* 22. *tit.* O ſáletrze.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, ták ná Koronę, iako y ná W. X. Lit. *& pro lege perpetua* deklárowano. A PP. Podskárbiowie, áby Kupcy, pod prætextem inſzych towárow, *extra Regnum*, ſaletry y prochow potáiemnie nie wywoźili, doyrzeć tego máią. *A.* 1626. *fol.* 4. *tit.* Sáletrá.

Sáletry y śiárki zá gránice wywoźić ſię nie godźi z W. X. Lit. mimo pozwolenie Generałá Artylleriey tegoſz Xięſtwá, *ſub pœnis*, o nie wywożeniu ſaletr w práwie *ſancitis*. *A.* 1652. *fol.* 26. *tit.* O wywożeniu ſáletr.

SCRIPTA IN ARCHIVO.

SCripta wſzytkie *ad Archi-vum* podáne y *diplomata*, káżdy u kogo *etiam in concredito* zoſtawáły do tąd, ná blisko przyſzłym Seymie do Pieczętarzow oddáne być máią. O ktore *Inſtigator* Koronny *inquirere* powinien, *& caſu* nie oddánia onych, *contra-ventores* przypozwáć. *A.* 1659. *fol.* 12. *tit.* O Scriptách *in Archi-vo.*

Scriptorum ad Archi-vum Regni porrectorum approbationes. v. tit. Approbácye.

Scriptorum in Archi-vo Regni, in Arce Craco-vienſi, exſtanti re-viſio. v. tit. Commiſſie.

SCRVTINIVM.

Herburt. f. 448. t. Scrutinium. & fol. 200. t. Scrutinium.

SCrutinia Oſobie tylko Krolewskiey Státutem Olbráchtowem ſą powierzone: á Skrutatorowie przyśięgli być máią. *A.* 1550. *fol.* 6. §. *Scrutinia.*

Scrutinium o zábićie, ma czynić Woiewodá z Sądem Ziemskim ná

Wie-

Wiecách, ábo Stároſtá z tymże Sądem Ziemskim: może iednák Woiewodá oſiádłego Szláchćicá przyśięgłego, y Stároſtá Podſtároſćiego, ná ſwym mieyſcu poſadźić. A gdy ſię *ex ſcrutinio* ná kogo pokaże, że zábił; przed Krolá ma być pozwan o wieżę. *A.* 1557. *fol.* 10. *tit. Scrutinium* o zábićie.

Scrutinium in cauſis honoris, ná Wiecách, zá przypozwem, ma być wywodzone, ktore ieśliby nie doſzły po przypozwie; Krol do Powiátu ná Seymie ma ná to dać Skrutatory. *A.* 1565. *fol.* 100. *tit.* O rzeczách.

To wſzytko *per ſubſequentia* znieśiono.

Scrutinium o zábićie Szláchćicá, przy robośie, ná Wiecách ma być czynione. w *Except. Mázow. A.* 1576. *fol.* 308. *tit.* O ubićiu y zábićiu Szláchćicá.

Scrutinia in cauſis criminalibus, ná Ziemskich, ábo Grodzkich Rokách pierwſzych *illius Diſtrictûs, ubi crimen patratum eſt, poſt obductionem*, zá przypozwem, máią być wywodzone. *A.* 1578. *fol.* 328. tit. *Scrutinium.*

Skrutatorowie nie máią być dawáni, *in cauſa invaſionis domûs, poſt convictionem*. przed convictią iednák ma być *ſcrutinium. A.* 1578. *fol.* 336. tit. *De invaſione domûs.*

Scrutinia o głowę y z iednánie iey, ná pierwſzych Ziemskich ábo Grodzkich Rokách, máią być wywodzone, *poſt obductum crimen. A.* 1588. *fol.* 464. §. A iſz w tym wſzytkim.

Przed *ſcrutinium*, ma uprzedzáć kłádźienie pozwu, dwiemá tygodniámi. *Ibid.*

Scrutinium obiedwie Strony wywodźić powinne, uczyniwſzy naprzod przyśięgę, ze świádkow, ktorych ſtáwią, nie przenáięli, áni ſą przez nich *corrupti*: á świádkowie máią być wiáry godni. *Ib.*

Scrutiniũ ſam Sąd ma odpráwować, nie przez ſubſtituty, *inquirendo circumſtantias rei* doſtátecznie y iák naypilniey, y exáminowánych z drugiemi nie ſpuſczáiąc: á ieśliby ktory w czym był *varians, informatus*, ábo *favoriſans*, notować to ma. Oczywiſtych świádkow ma być pierwſze uważenie, á *pluralitas*, tych zwłaſczá ktorzyby *ex auditu* świádczyli, nie ma być piſana, oprocz żeby ktory co *ſpecialitèr ad inveſtigandam rei veritatem* powiedźiał. Dwánaśćie świádkow máią być przyimowáni: ktorzy *oretenus*, á nie z kártek *teſtimonia* powinni deponować. *Ibid.*

Scrutinium ma pozwány wywodźić ná pozew Aktorá, ná ſwoy ſię pozew nie odwoływáiąc. *Ibid.*

Ktokolwiekby pozwány był, áby *in ſcrutinio* świádectwo deponował, powinien *peremptoriè* ſtánąć, y przyśięgę uczynić, ábo teſz ieśliby nie chćiał przyśiąć, pod wiárą y ſumnieniem prawdę powiedźieć. *Ibid.*

Do *ſcrutinium*, Szláchćic poddánych powinien ſtáwić, *ſub pæna centum*

centum marcarum, ktora *in inſtanti* ma być nákazána *cum remiſſione ad loci Capitaneum, pro exequutione facienda*, ieśliby był *contumax*, y ábo świádczyć ſam, ábo poddánych ſtáwić nie chćiał. A ieśliby komu zádano było, że ktorego z poddánych iego nie doſtawa, drudzy poddáni pod przyśięgą zeznawáć máią, iſz go pod ich Pánem nie máſz, áni go pozew záſtał. Toſz Mieſczánie wſzelácy powinni uczynić, gdy o to od Strony ktoreykolwiek pozwáni będą, y świádectwo dać przed Sądem ábo Vrzędem, przyśiągſzy, pod winą wyżey opiſaną. *Ibid.*

Scrutinium pozwány w inſzym Woiewodztwie będący może zeznáć *coram proximo Officio Capitaneali*, á w Prusiech *coram Civili*, tákim, iáki wyżey, ſpoſobem. *Ibid.*

Scrutinia in occluſo rotulo Stronom máią być wydawáne. *Ibid.*

Scrutinia in cauſis Criminis læſæ Maieſtatis, & perduellionis. v. tit. Crimen.

Od *ſcrutinium* w Woiewodztwie Mázowieckim, Sędźiowie y Piſarze Ziemſcy nie máią brać więcey w Sądźie, iedno kopę *æqualiter*, á Woźniowie groſzy trzy od całego *ſcrutinium*. *A.* 1601. *fol.* 747. *tit. Scrutinia* Mázowieckie.

Securitas honorum, & bonorum. v. tit. Szláchćic. tit. Dobrá. tit. Długi.

SENATOR.

Herburt. fol. 141. tit. Dignitates Nobilibus dentur.

SEnatorem nie może być tylko Szláchćic: *A.* 1550. *fol.* 7. §. Iſz Stan Rycerski.

Senator Stároſtą, áni Vrzędnikiem być nie może w ſwoim Woiewodztwie: okrom Woiewody, y Kaſztelláná, Krákowskich, ktorzy Stároſtwo Krákowskie trzymáć mogą. *A.* 1562. fol. 24. §. Gdyſz káżde.

Herburt. fol. 144.

Dignitarſtw, Krol nie ma przyczyniáć, áni umnieyſzáć. *A.* 1550. fol. 4. §. Doſtoieńſtw.

Herburt. fol. 142. tit. Dignitates Indigenæ. & ſequ.

Dignitarz káżdy y Vrzędnik, w ſwoim Woiewodztwie, nie zmyſloną, y w ktoreyby mogł pomieſzkáć, ma mieć oſiádłość, ktora ſię ma rozumieć w okręgu Woiewodztwá onego, nie w Powiećie. *A.* 1562. fol. 23. tit. O oſiádłośći Dignitarzow.

W Ruskim, Mázowieckim, y Ráwskim, Woiewodztwách, tákże y w Ziemi Wieluńskiey, ktore, dla ſwey ſzerokośći, wiele Ziem w ſobie záwieráią, nie w Woiewodztwie, áni w Powiećie, ále w tey Ziemi, w ktorey ieſt Vrzędnikiem, być ma oſiádłość oprocz Woiewodow, ktorych oſiádłość, w ktoreykolwiek Ziemi Woiewodztwá ſwego, *pro ſufficienti reputatur. ibid.*

Declaratur, że nie tylko nie zmyſloną, y w ktoreyby mogł pomieſzkáć, powinien mieć, w onym Powiećie, ábo Ziemi, oſiádłość;

dłość; ále teſz ktoreyby nie w tęn czás doſtał, gdy dignitárſtwo ábo Vrząd wákuie; *ſub amiſſione* dignitárſtwá, gdyby ie wźiął, *& pœna ducentarum marcarum, in Iudicio ſeu Officio Terræ illius, ſeu in Comitijs Regni generalibus, ad inſtantiam cuiuſvis, peremptoriè, in inſtanti, ſine beneficio appellationis, Actori ſolvendâ. A.* 1563. *fol.* 42. *tit.* Oſiádłość Dignitarzow.

Znowu *declaratur*, iſz Przywileie, ktoreby, z Káncellárieу, przećiwne práwu tęmu wydáne były, *nullitatis* być máią. Y winá podwyżſzona ieſt ná dwá tyſiące grzywien Polskich. O co *forum*, Ziemſtwo, Grod, nákoniec y Trybunał, *inter cauſas Officij, peremptoriè, ex delatione cuiuſvis Nobilis. A.* 1613 *fol.* 33. *tit.* Wárunck oſiádłośći Dignitarzow.

W W. Xięſtwie Litewskim tákże powinni być Dignitarze y Vrzędnicy, w káżdym Powiećie oſiedli y przyśięgli. *A.* 1569. *fol.* 195. §. Dignitarze y Vrzędnicy.

Senatorowie ná Seymikách bywać, ártykuły z Szláchtą ſpiſowáć y fućierać máią. *A.* 1565. *fol.* 45. *tit.* Seymiki Powiátowe.

W Mázowieckim Woiewodztwie, do elekcyey Deputatow, Posłow, y Vrzędnikow, należeć máią. *A.* 1598. fol. 702. tit. Seymiki y Elekcye.

Senatorowie od tąd, ponieważ przy Krolu ſądzą, w przyśiędze ſwey Senatorskiey máią te słowá przykładáć: *& in iudicio iuſtè ſententiam dicam. A.* 1588. *fol.* 469. *tit.* O poprawie przyśięgi Senatorskiey.

Senatorskie wotá ná Sądách, Krol ma konkordowáć, władzą ſwą nic nie konkluduiąc, á ieśliby ich do iedności y zgodney ſentencyey przywieść nie mogł; tedy *ſecundum ea vota*, ktore ſą práwu y zwyczáiom Państw tych y káżdey Ziemie naybliżſze, *ſententiam* ferowáć ma. *A.* 1576 *fol.* 254. §. Częſto ſię teſz.

Senatorska powinność w przyśiędze ich, o przeſtrzegániu cáłości Rzeczypoſp. y wolności wyrażona, w cále zoſtawáć ma. *vide tit.* Krol.

Senatorow ſześnaśćie z káżdego Seymu do mięſzkánia przy Krolu máią być náznaczáni koleią, iáko w Rádźie siedzą, ták áby ieden Biskup, ieden Woiewodá, á dwá Kaſztelláni ná káżde puł roká mięſzkáli. A ieśliby ktorego *legale* záchodźiło, dla ktoregoby nie mogł mięſzkáć; tamże záraz ná Seymie ma zánośić. Ná tey rezydencyey powinność ich: przeſtrzegáć *Regiam dignitatem*, y cáłości praw, z czego ná Seymie *reſpondere* máią. A Krol bez ich rády w ſpráwách potocznych nic poſtępować nie ma; Seymowych ſpraw nie ruſzaiąc. *Salarium* káżdy Biskup z Ruskich Kráiow, y inny káżdy Swietckiego Stanu Senator ná ſwe pułroká, po piąći ſet złotych mieć powinien. *A.* 1573. *fol.* 254 §. Częſto ſię. O tymże wſzytkim znowu *iisdem verbis. A.* 1576. fol. 276. §. Częſto ſię.

Pœna ſtatuitur contra Epiſcopos, & Palatinos, aty Caſtellanos, ad Conventus Terreſtres, non venientes. Herburt. f. 93.

De iuramento Senatorum vide Herburt. f. 245. *t. Iuramentum Conſiliariorũ Regni.*

Men-

Mentio ſuperiorum. A. 1590. fol. 563. *tit.* Deputaći do rády woienney.

Reaſſumowano *ſuperiora eadem, cum hac declaratione*, iſz ná Seymie káżdym, záraz po propoſitiey Seymowey, máią być náznaczáni, ták iáko ná teráźnieyſzym Seymie. Ziáchawſzy ſię do Krolá naydáley we cztery niedźiele po Seymie, powinni powinnośćiom ſwym, bez wſzelkich wymowek doſyć czynić, pod winą tyśiącá grzywien, ktora od Polskich Senatorow, do Ráwy ná obronę y potrzebę Rzeczypoſp. á od Litewskich, do Podskárbiego W. X. Lit. *cedere* ma: á Posłowie Ziemſcy, ná początku káżdego Seymu o nię inſtigowáć máią, we dwie niedźieli po záczęćiu Seymu bliżſzego. Senator Swietcki pod tákową drugą winą, y pod utráceniem dignitárſtwá, á duchowny, pod winą ſześći tyśięcy grzywien zápłáćić pomienioną winę powinien: wyiąwſzy *legale impedimentum*, ktore ná Seymie, przy nominácyey, ukazáne y uznáne być ma. A po uznániu onego, inſzy ná to mieyſce *Senator ſequens in ordine* náznáczony być ma: będąc iednák wolen od owego impedimentu, po tym tęſz powinność odpráwić będźie powinien. Ktorzy Senatorowie, z Vrzędnikami Koronnemi, y W. X. Lit. gdy *publica negotia* przypadáć będą, záśiadáć powinni, y o wſzytkich ſpráwách publicznych y Rzeczypoſp. należących, pod mięſzkánie ich, przypadáiących conſultowáć, nie deroguiąc w tey mierze Vrzędom tymże Koronnym, y W. X. Lit. Ktore to *Senatûs conſulta* Cancellaria Koronna piſać ma, á oni podpiſowáć ſię ná nie powinni. Z czego po tym dawáć *rationem* ná Seymie będą. *Salarium* ma im záraz Podskárbi dawáć, pod zápłáceniem *de ſuo*, o co *forum* ná Trybunale mieć ma *inter cauſas conſervatas. A.* 1607. fol. 830. tit. O mięſzkániu Senatorow.

Winy ná Senatory podwyżſzono ná dwá tysiącá grzywien, o ktorą záraz na początku Seymu Posłowie przez Márſzałká ſwego inſtigowáć, y áſz *ad exequutionem, non obſtante cuiuscvis contradictione*, popieráć máią: á Inſtigator ták ná *præſentes*, iáko y *abſentes in contumaciam* skazánych y otrzymánych win tákowych, zá inſtántią Vrzędu Skárbowego, *ſub pœna bannitionis*, ná Swietckich, *ex bonis hæreditariis*, á ná Duchownych, *ex proventibus, bonisq; mobilibus & immobilibus*, ieśliby ktory iákie miał, *in compoſito Iudicio, inter cauſas fiſci*, proceſſem nie dálſzym, iedno záraz, iáko *pro pœna publica, ad banniendum* intentowánym, á w W. X. Lit. *in quocvis termino* powinien dochodźić. O pænách z Senatorow W. X. Lit. *declaratur*, że ták iáko y w Koronie, ná obronę Rzeczypoſp. do Podskárbiego Litew. obracáć ſię máią. *A.* 1609. fol. 889. tit. O mięſzkániu Senatorow.

Mięſzkánie Senatorow ma ſię rozumieć *intra fines Regni, & M. D. Lit. Ibid.*

Znowu

Znowu ſtoſuiąc ſię do pomienionych dawnieyſzych Conſtitucyi, poſtánowiono, że ieśliby ktorykolwiek Senator, Duchowny puſtroká, á świetcki ćwierć roku, uſtáwicznie y zupełnie, *absq; legali impedimento*, w czáśie iemu náznáczonym, przy boku Krolewskim nie rezydował; winom pieniężnym Conſtitucyą 1609. wyrážonym podlegáć będźie: o ktore podług Conſtit. 1607. káżdy táki, po czáśie rezydencyey, rok zawity, ná początku Seymu, mieć, y támże záraz, zá inſtántią Koła Poſelskiego, *ſiue comparuerit, ſiue non*, ſądzony będźie, y winy pieniężne w práwie opiſane *decernentur* ná niego. Ktore zápłáciwſzy, znowu rezydencyą zupełną *toties, quoties* omięſzkałby, przy boku Krolewskim, odpráwować ma, PP. Podskárbiowie oboygá narodu, te winy od nich *exigent*, y tám, kędy práwo mieć chce, obracáć będą. Tá rezydencya záwſze poczynáć ſię ma, *à prima Ianuarij*. *Legalia* PP. Senatorow Rezydentow, *quoad reſidentiam declarantur*: że ſię o ſamey tylko chorobie, ktorą oni *tácto pectore*, *in facie Reipub. comprobare* powinni, rozumieć máią. Gdyby kto, pod czás niebeſpieczeńſtwá Rzeczypoſp. z powinności ſwey, był ná woienney uſłudze; táki winom, *de negligentibus Reſidentibus*, podlegáć nie ma, ale znowu rezydowáć powinien. Pod czás teſz kontráktow głownych tych Woiewodztw, z ktorych Rezydenći przy boku Krolewskim mięſzkáć będą, przez cztery niedźiele od rezydencyey tey wolni być máią. Káncellárye, wſzytkich *Senatores præſentes*, ktorzy przy Rádźie będą, y Vrzędnikow Koronnych, y W. X. Lit. tákże y *Senatusconſulta*, to ieſt, *Concluſiones* Rády piſáć máią: ktore *Senatûs conſulta*, PP. Senatorowie, ták Rezydenći, iáko y przyieżdżáiący, ktorzyby *in Conſilio* byli, y Vrzędnicy, iáko Koronni, ták y W. X. Lit. ći, ktorzy ná nie zezwaláli, podpiſowáć będą. A te *Senatûs conſulta*, po wotách PP. Senatorow, ná Seymie káżdym przy wſzytkich Stanách tey Rzeczypoſp. czytáne będą: w ktorych z tego, coby ſię zdáło doſtoieńſtwu Krolewskiemu, y práwu poſpolitemu przećiwnego, PP. Rezydenći, iáko y insi Senatorowie, y Vrzędnicy oboygá narodu, ktorzy *in illo Conſilio* byli, *rationem, in facie totius Reipub.* dáć będą powinni. Czego wſzytkiego, Posłowie Ziemſcy oboygá narodu, po wotách Senatorskich, upominác ſię máią. W ſpráwách Sądowych, PP. Senatorowie Rezydenći, od wſzelákich Sądow *cuiuscunq; ſubſellij, in cauſis perſonalibus*, ábo gdyby komu o máiętność ſzło, ná ſześć niedźiel przed rezydencyą, y ſześć niedźiel po rezydencyey *eximuntur*. Ták iednák, że te ſpráwy, po wyſzćiu czáſu tego, w Trybunałách Koronnych, we czwartek, *ex ſpeciali regeſtro*, á w Litewskich, *in quouis termino*, bez przypozwow, *in minoribus* záś *ſubſellijs*, ná pierwſzych, *poſt exſpiratum tempus exemptionis*, ſądzone być máią. To práwo *in ſuo robore* zoſtawáć ma,

ták iáko ſamo w ſobie brzmi : áni przez żadne interpretácye nie ma mu nic być przydano, áni uięto. *A.* 1641. *fol.* 3. *tit. De reddenda ratione Senatûs Conſultorum.*

Reáſſumowano *ſuperiora in toto*, y we wſzytkich punktách approbowano, oſobliwie Conſtitutie *A.* 1576. 1607. 1641. (także Conſtitutią 1588. ktorą miałeś wyżey, *de crimine læſæ Maieſtatis Regiæ, & perduellionis, ſub titulo, Crimina.*) *A.* 1662. *fol.* 2. *tit. De reddenda ratione Senatûs Conſultorum.*

Senatorowie rezydenći ná ſwoie ſententie *diſtinctim*, iáką ktory da *in materijs propoſitis*, także y Vrzędnicy Krzesłowi do rády Rzeczypoſp. y do dawánia ſententiy należący, *ſub privatione Officij*, podpiſować ſię máią. Tych záś Rezydentow Krol licencyować nie ma, *exceptâ ſolâ legalitate infirmitatis*, ktora ná przyſzłym Seymie *corporali iuramento comprobari* ma. W czym *ex munere Officii*, Inſtigatorowie, Koronny, y W. X. Lit. *deferre* onych powinni, *ſub ſolutione pœnarum* w práwie opiſanych, zá kákáżdego, ktorego ochronił, Rezydentá. Ktorych pæn Posłowie Ziemſcy *urgebunt executionem irremiſſibiliter*, przy upomnieniu ſię wákáncyi, ná káżdym Seymie. *w Exorbitáncyach ná Electiey Krolá Michałá. A.* 1669. *tit. De ſecretis Conſiliis.*

Reáſſumowano wſzytkie dawne *de Reſidentiis* PP. Senatorow práwá. *A.* 1677. *fol.* 41. *tit. De reſidentiis.*

Znowu teſz Práwá reáſſumowano, dekláruiąc, áby z káżdym nie rezyduiącym Senatorem, przez Conſtitutią náznáczonym, Inſtigator Koronny *iure agat*, y *pœnas* w práwie opiſane *urgeat, ſub privatione Officii*, czego Posłowie Ziemſcy upominać ſię máią. *A.* 1678. *fol.* 29. *tit.* O Rezydentách.

X. Arcybiskupá Gnieźnińskiego od rezydencyey przy boku Krolá I. M. dla podeſzłych lat iego, y prace ná Koronácyey Krolewskiey podiętey, uwolniono było. *A.* 1649. *fol.* 9. *tit.* Vwolnienie.

Od rezydencyey przy Krolu, Hetman, woysk Ruskich wolny ma być. *z Commiſſiey Hadyáckiey. A.* 1659. *fol.* 54. §. Do buławy.

Quo ordine do boku Krolewſkiego náznáczeni bywáią PP. Senatorowie? pátrz ná końcu Conſtitutiy káżdego Seymu.

O Rezydencyey przy ćiáłách Krolewskich. *w. tit.* Krol.

Senatorowie Litewſcy Krolowi Polskiemu przyśięgáć máią. *A.* 1564. *fol.* 54. §. *Item quilibet.*

Ná Vniey mieyſce im między Koronnemi náznáczono. *A.* 1569. *fol.* 179. Mieyſcá PP. Rádom Litewskim.

Porządek opiſano, iáko Rádá Koronna z Litewską ma záśiadáć. *Ibid. fol.* 180.

Senatorowie Ziemie Wołhyńskiey y Brácławskiey zá inkorporácyą onych do Korony, z Senatem Koronnym záśiadáć máią. *A.* 1569. *fol.* 160. §. A ták.

Także

Także Podláſcy. *Ibid. fol.* 152. §. A Conſiliarze.

Senatorow Inflántskich ma być Swietckich ſześćiu, trzech Woiewodow, ná mieyſce Præzydentow, y trzech Káſztellánow, oſiádłych, po iednemu z káżdego narodu: ktorzy, Woiewodowie, po Woiewodách Koronnych, y Litewskich, á Káſztelláni, po Káſztellánách Koronnych y Litewskich, záſiadać w Rádźie máią. *A.* 1598. *fol.* 708. *tit.* Ordynácya.

Ale teraz ináczey. *v. tit.* Inflánty.

Senatorskie Dignitárſtwá y Vrzędy Obywátelom Woiewodztwá Kiowskiego, *Romano-Catholici Ritûs* záſłużonym w Koronie, y W. X. Lit. rozdawáć, y onych przy Státućie *Sigiſmundi I. A.* 1510. w tey mierze záchować obiecano. *A.* 1659. fol. 47. tit. Dignitárſtwá y Vrzędy.

A w Commiſſiey Hadyáckiey wárowano, że Dignitárſtwá Senatorskie w Woiewodztwie pomienionym Kiiowskim, nie máią być dawáne, tylko Szláchćie *Ritûs Græci capacibus* tych Vrzędow: w Woiewodztwách záś, Brácłáwskim, y Czerniechowskim, álternatą konferowáne być máią, ták iſz *poſt deceſſum*, Senatorá *Ritûs Græci*, ma *ſuccedere* Senator *Ritûs Romani*: we wſzytkich iednák tych trzech Woiewodztwach *natis & poſſeſſionatis* Vrzędy konferowáne być máią: *ſaluo iure* taráźnieyſzych poſſeſſorow. *A* 1659. *fol.* 50. §. w Woiewodztwie Kiiowskim.

Senator áni Stároſtá ſądowy, roty Quárćiáney mieć nie może. *A.* 1591. *fol.* 613. *tit. Diſciplina militaris.*

Senatorom, y Posłom Ziemskim, ná Seymie teráźnieyſzym, będącym, ſpráwy *cuiuscunq; generis*, ieśliby ktore w Koronnym, ábo W. X. Lit. Trybunale *& in aliis ſubſelliis*, pod tęn czás niebytności ich, odpráwowáły ſię, luboby co *in contrarium ex areſto*, ná ktorym z nich otrzymano, *reſtituuntur ad eum terminum*, iáko pod Seym były; y czás, ſześć niedźiel, po skończeniu Seymu, do odpráwowánia ſpraw tych, *præmiſſâ citatione, contra aduerſam Partem, ex ſpeciali regeſtro* præfigowány ieſt. Ktora Conſtitucya y Posłom woyskowym służyć ma. *A.* 1638. *fol.* 14. *tit.* Wárunek.

Znowu ſpráwy ich, także y Vrzędnikow Koron. y W. X. Lit. Senatorſkiey godności, y Posłow Ziemskich, ná teráźnieyſzym Seymie będących, *ſiue ex reatu, ſiue ex actoratu* przypadáiące, do cztерech niedźiel od záczęćia Trybunału ſuſpendowano: y od okázowánia ábo popiſu, ktoryby wzwyſz pomienionym czáśie przypadł, uwolniono. *A.* 1653. *fol.* 10. *tit. Beneficium. & fol.* 14. *tit.* Wárunek.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą ná uſłudze Rzeczypoſp. ná tym Seymie zoſtawáiącym, dekláruiąc, że ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. ieśliby od Seymikow *electionis* Posłow, áſz do przyſzłych Seymikow *relationum*, mimo excepcyą wnoſzoną, ábo *in*

contumaciam, in quocuńq; ſubſellio pádły dekretá; tákowe ſpráwy *in integrum reſtitui*, y zá pozwem Stron, *de nouo, in foro & termino competenti*, po odpráwieniu Seymikow relácyinych *agitari* máią. A że Donátáriuſze niektorzy, dla teyże Rzeczypoſp. uſługi, pod termin S. Ianá, będąc ná Seymie, do Skárbu W. X. Lit. ſymple *nomine Donatiui* wnieść nie mogli, tedy zá powrotem ich, skarb ſymple od nich przyiąć powinien. *A.* 1654. *fol.* 34. *tit.* Vbeſpieczenie.

Reáſſumowano to, y deklárowano, *pro perpetua Lege*. *A.* 1655. *fol.* 15. *tit.* Vbeſpieczenie.

Po tym Conſtitucyą *A.* 1641, (*ktorą miales wyżey, o rezydencyey Senatorow, przy Krolu.*) Senatorom, y Posłom Ziemskim, ná uſłudze Rzeczypoſp. będącym *in toto* reáſſumowano, y dekretá *in contrarium* ferowáne z káſſowano, y to Práwo, *pro lege perpetua* deklárowano. *A.* 1658. *fol.* 22. *tit.* Vbeſpieczenie.

Znowu reáſſumowano *in toto ſuperiores Conſtitutiones* Senatorom, Vrzędnikom Koronnym, Posłom Ziemskim, ná uſłudze Rzeczypoſp. będącym, *ac eorum pupillis*, dekláruiąc, iſz wſzelákie dekretá, condemnaty, lubo *per controuerſias*, lubo *in contumaciam*, od Seymiku obieránia Posłow, *in quocuńq; Iudicio maioris & minoris ſubſellij* ferowáne ſą, y do Seymikow *relationum* ſtawáć będą, *nullitatis* być máią. Po Seymiku iednák *relationis in duabus ſeptimanis*, káżdy z nich, *in omni Iudicio*, ſpráwić ſię, *ad inſtantiam cuiuscunq;*, powinien będźie. A to Práwo *pro perpetua lege*, rozumieć ſię, y być ma, y służyć tákże Posłom do poſtronnych Pánow, tákże Rezydentom, y Commiſſarzom, *poſt expeditam functionem*. *A.* 1659. *fol.* 5. *tit.* Vbeſpieczenie.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, y *actus quosuis iuridicos*, pod czás Seymu teráźnieyſzego, y przeſzłych, áſz do Seymiku *relationis*, ták w Trybunale, iáko *in quibuscunq; ſubſellijs, in præiudicium & aggrauationem* ták Senatorow, y Posłow, iáko y Małżonek ich otrzymáne, *etiam in cauſis dotis, & inſcriptionum*, z káſſowano, y deklárowano, że táſz *ſecuritas* ma okrywáć y Luſtratorow Dobr Krolewskich. *A.* 1661. fol. 29. *tit.* O beſpieczeńſtwie.

Ale ná drugim po tym Seymie, clauſulę o Luſtratorách pomienioną zniesiono, y ſpráwowáć ſię im, *in omni Iudicio, ad inſtantiam iniuriatorum, non obſtante hac exceptione*, kazano. *A.* 1662. fol. 30. *tit.* Deklárácya Conſtitucyey.

Reáſſumowano przeſzłe Conſtitucye *A.* 1659. & 1661. o ubeſpieczeniu PP. Senatorow y Posłow Ziemskich, *pro perpetua Lege*, nápiſáne, dekláruiąc, iſz ták Senatorowie, iáko y Posłowie *ad exteros*, y Commiſſarze, áttestácyą I. M. P. Márſzałká ktoregokolwiek ná Seymie będącego, iáko y Posłowie Ziemſcy, áttestácyą P. Márſzałka Poſelskiego, *legalitatem* bytności ſwoiey ná Seymie, y funkcyey

kcyey pokazáwſzy, *ſuper ſuſpenſionem cauſæ, ex regeſtro, incidentis, ſimpliciter* ſprawiać ſię będą powinni. *In contrarium* záś *quasuis probationes iuratorias ſuper ſuſpenſionem, ex occaſione prorogationis cauſæ, contra præſcriptum Legis, in quouis ſubſellio Regni, & M. D. Lit.* wskazáne zniesiono. Tá Conſtitucya y ná te Condemnaty y dekretá, ktore pod czás przeſzłych y teráźnieyſzego Seymow ferowáne y otrzymáne ſą, ściągáć ſię ma: także okrywáć ma tych, ktorzy z dependentiey Seymu teráźnieyſzego, ná Seymikách *relationum*, ná Trybunał Skárbowy obráni będą. *A.* 1667. fol. 13. *tit.* Vbeſpieczenie.

Reaſſumowano *ſuperiora*, á oſobliwie *A.* 1659. 1661. & 1667. Conſtitucye, *de ſecuritate* Senatorow y Posłow Ziemskich, y poſtánowiono, áby Grody condemnat ná tákich Oſobách nie ważyły ſię exequowáć, *ſub priuatione Officii*. A ktoby *in poſterum, ſub tempus, per Legem, exemptum*, dekret, lub condemnatę otrzymáć ważył ſię; tákowy ma *ſuccumbere pœnæ mille marc. Polonical. ex regeſtro Dominorum Senatorum, & Nuntiorum vindicandæ. A.* 1678. *fol.* 17. *tit. Securitas.*

Ná Senatorá y Posłá, po electiey Poſelskiey, *tempore Interregni*, pozwem záłożonego, y po tym dekretem Kápturowym okrytego, tegoſz pozwu y dekretu *vigor* nie ma *extendi*, ále mu znowu *cauſa* ma *inſtitui*. *Confœderat general. Varſav. A.* 1632. §. Ieśliby kto.

A w poźnieyſzych Confœderácyách, że nie ma, áſz po Seymiku *relationis, in duabus, conveniri*, deklárowano. *A.* 1648. 1668 1674. Senatorom y Posłom Ziemskim Koronnym, y ich czeládźi, ták przed Seymem, iáko y po Seymie, czteremá niedźielámi, w domu, w drodze, y ná Seymie, *illata crimina vindicari* máią, tákim ſpoſobem. Co *pro perpetua lege* być ma. Pozew ná Trybunał, *in vim termini tacti, cum præfixione termini in quatuor ſeptimanis*, ma być wydány, á relácya wyniesionego pozwu, w Grodźie tym, gdźie *delictum patratum*, ma być zápiſana. Ná ktorym terminie, *delinquentes, in termino præfato, peremptorie* ſprawić ſię powinni. Támże záraz *à parte utraq; ſcrutinium*, nie rewokuiąc ſię ná oſobny Pozew *deductionis* onego, ma być wywiedźione. Dilácye żadne inne także iść nie máią pozwánemu, *exceptâ verâ infirmitate*, w tym ſamym terminie, gdyby mu, *lectis ſcrutiniis*, przyśięgá náznáczona byłá. Swiádkowie *ex Equeſtri ordine, depoſitiones teſtimoniorum ſuorum* poprzyśięgáć powinni: co y we wſzytkich Criminałách Seymowych y Trybunálskich záchować ſię powinno. Sprawy tákowe *ex ſpeciali regeſtro ſecuritatis Iudiciorum* ſądzone być máią. A gleyty, ná infámie, y bánnicye, otrzymáne, dawáne być nie máią &c. (*v. tit.* Gleyty.) *A.* 1667. fol. 6. tit. Deklárácya beſpieczeńſtwá.

Senatorowie wſzyſcy y Posłowie ná Convocátiey generálney Wárſzáw. *tempore Interregni*, przytomni, od popiſu wolni ſą, *in quantum* by ſię gdźie pod tęn czás odpráwował. *Confæderat. general. Varſav. A.* 1648. *&* 1668.

Zadne *Senatûs conſulta* w ſpráwách Seymowi należących formowáne być nie máią, &c. *v. tit.* Seym.

Cætera, quæ non ſubſunt Senatûs Conſilio, reſoluta in hoc Libro, ſub titulis ſuis reperies.

S E Y M.

SEymy Koronne, z Xięſtwem Litewskim, ſpolne być máią. *A.* 1564. fol. 56. §. Co ſię zá ſię.

O tymże, w Przywileiu *Vnionis. A.* 1569. fol. 174. §. Seymy y Rády.

Herburt. fol. 92. Similis. Vt tempore. Idem. ibid. t. Cancellaria.

Seymy y Seymiki, według czáſu, y mieyſcá, składáne być máią. *A.* 1550. fol. 4. §. Aby zá ſczeſnego.

Seym káżdy, Seymiki Powiátowe, ták w Polſcze. iáko y w Litwie. uprzedzáć máią. A Káncellárie w odſyłániu liſtow, y Stároſtowie w rozſyłániu ich, ták ſię záchować máią, iákoby publikácya ich, dwie, ábo trzy niedźiele, przed tęmiſz Seymikámi, do wiádomośći ludźi przyſzłá. *A.* 1569. fol. 179. §. A Seymiki.

O tymże znowu, *iisdem planè verbis. Ibid. fol.* 182. §. Mieyſce Seymom.

Znowu o tymże, *cum hac declaratione*, że Krol, ná te Seymiki, przez Posły ſwe, potrzeby przypádłe, *ſolito more*, oznáymiać ma. *A.* 1573. fol. 255. §. Seym wálny Koronny.

Znowu o tymże, *ijsdem verbis. Ibid. fol.* 277. §. Seym wálny Koronny.

(*Plura o Seymikach przedſeymowych, paulò infra tit. Seymiki.*)

Po Seymikách Powiátowych w ſześć niedźiel, á po generálnych, we trzy niedźiele ma być skłádan. *A.* 1613. *fol.* 10. *tit.* O Seymách.

Reaſſumuntur ſuperiora, cum hac declaratione, áby ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. wcześnie ná Seymiki przedſeymowe. y inne wſzytkie Seymiki, Vniwerſały dwiemá, ábo trzemá niedźielámi, po Woiewodztwách. we wſzytkich Grodách publikowáne były, według dawnych Praw, ktore *in executione* być máią. *A.* 1683. *fol.* 3. *tit.* Deklárácya.

Seymom wálnym Koronnym mieyſce náznáczono Wárſzáwę, z tym iednák dokładem, że ieśliby *caſus* iáki przypadł znáczny, dla ktore⁹ tám złożonby być nie mogł, wolno Krolowi, zá dołożeniẽ ſię y rádą PP. Rad oboygá narodu, tám go złożyć, gdźieby *commodiùs* mogło być w Polſcze. *A.* 1569. fol. 179. §. Mieyſce Seymom. Ale iuſz trzećiemu Seymowi, *in perpetuum*, Grodno w Litwie

náznā-

náznáczono, tákim ſpoſobem, że po dwu Seymách Koronnych Wárſzáwskich, trzeći ná álternacie W. X. Lit. directiey Kołá Poſelskiego przypadáiący, iuſz nie w Wárſzáwie, ále w Grodnie ma bywáć, *excepto actu Convocationis, ſub tempus Interregni, tùm & ipſo actu Electionis, & Coronationis*, ktore w Koronie máią ſię odpráwiáć. A alternaty narodow, iáko do tąd, máią *obſervari*. Propoſitie zás ná Seymách, w Koronie, y W. X. Lit. odpráwuiących ſię, Ich Mość PP. Pieczętarze Koronni w Koronnych, á Litewſcy w Litewskich, intereſſach, ieden po drugim, záwſze czynić máią. Tákże reſponſá ná witánie y żegnánie Izby Poſelskiey y przyięćie denuntiatiey obránego Márſzałká, w Koronie przy Koronnych, a w W. X. Lit. przy Litewskich Pieczętarzách máią zoſtaſtawáć. Koſzt iednák ná Posłow Moskiewskich, Tureckich, Tátárskich, Kozáckich, ná Seym Grodźiński, przyieżdżáiących, Skarb W. X. Lit. ták iáko w Koronie Skarb Koronny, pod czás Seymu Wárſzáwskiego, obmyſláć będźie. *A.* 1673. fol. 18. tit. Seym trzeći w W. X. Lit.

Seym wálny Koronny, we dwie lećie naydáley ma być składan, á gdyby tego pilna á gwałtowna potrzeba Rzeczypoſp. powinien go Krol, *ex Senatûs Conſilio* oboygá narodu, złożyć. *A.* 1573. *fol.* 255. §. Seym wálny Koronny.

O tymże znowu, *iisdem verbis*. *Ibid. fol.*277. §. Seym wálny Koronny.

Dłużey, nád ſześć niedźiel, nie ma być trzyman. *Ibid.*

Poczynáć ſię ma od dniá w Liśćiech Seymowych náznáczonego, á kończyć ſię dniá tegoſz, zá niedźiel ſześć. *A.* 1591. *fol.* 615. *tit.* O Seymie.

W niedźielę, áni w Swięto uroczyſte, nie ma być składány. *Ibid.*

Od Receſſow, według dawnych praw, záczynáć ſię ma. *A.* 1611. fol. 19. tit. Receſſy Seymu.

O tymże. *A.* 1618. fol. 8. tit. Reces Seymowy.

Ták y przyſzły ma ſię zácząć. *A.* 1619. fol. 6. tit. Reces.

Seymow dwu niedźielnych składáć nie wolno. Sześć niedźielne iednák, *tempore graviorus Reipub. neceſſitatis*, może Krol, prędzey, niż ſześćniedźielny we dwie lećie *ordinariè* przypádnie, *ſine ſolennitatibus, ex Senatûs conſilio*, złożyć, byle wczesna wiadomość wſzytkich, ták o Seymie, iáko y o Seymikách doſzłá, y byle Seym wálny ſześć niedźielny ordynáryiny był złożony, na ktorymby, ták o práwách y ſwobodách ſwych, iáko y o obronie, y o inſzych Rzeczypoſp. potrzebách, *& deſideriis* Bráći, *Ordo Equeſtris* zwykle tráktował y cokolwiekby było umowiono, zá zgodą wſzech Stanow, *vim legis* miáło. *A.* 1637. fol. 1. Wſzem w obec. Reáſſumowano tę Conſtitucyą, dokładáiąc tego, áby Seymiki, po Woiewodztwách, zwyczáyne, tákowe Seymy, czteremá niedźie-

lámi

lámi poprzedzáły. *A.* 1638. fol. 1. Wſzem w obec.

Ale przećie dwu niedźielne pozwalano Krolom ſkładáć Seymy po tym. quod vide infra.

Seym wálny ſześć niedźielny áni skrácány, áni prolongowány być nie ma, ále ná pięć dni, przed concluſią, Posłowie Ziemſcy do Senatu (kędy Márſzałek Poſelski nic czytáć nie ma, ná coby wprzod zgodá w Izbie Poſelskiey nie záſzłá) przychodźić powinni, y przez te dni, z Krolem y z Senatem, o ſpráwách Rzeczypoſp. znośić ſię, y do concluſiey Seymowey przyſtępowáć. *A.* 1633. fol. 14. tit. Concluſia Seymowa.

Správy, *ex remiſſione*, ná Seymách iáko ſię ſądźić máią. *vide tit.* Správy.

Ná Seymie Posłowie Ziemſcy nie powinni, z Krolem y z Senatem záraz *conſilia* záczynáć, nie záśiadáiąc wprzod w Izbie Poſelskiey uprzywileiowáney. A. 1673. fol. 11. tit. Izbá Poſelska.

Ná Seymách, Márſzałek Poſelski, y Deputáci do Conſtitutiy, *in poſterum* przyśięgáć powinni. Márſzałek *in hanc rotham: Ja N. przyśiegam P. Bogu wſzechmogącemu w Troycy S. iedynemu, iſż żadney Conſtitutiey, ná ktorąby iáka záſłá contradictia (o ktorą trzykroć ſpytáć ſie powinien bede) in volumen legum nie podam, y nie wpiſze: dependentiey ni od kogo mieć nie bede, tylko od cáłey Rzeczypoſp. Conſtitutie zgodnie námowione ták z Senatu, iáko y z Izby Poſelſkiey requirentibus przepiſáć non denegabo, y z podpiſem ſwoim wydam, ktore naydáley czwartego dnia, po pożegnaniu Krolá I. M. do Grodu podam.* Deputáci záś, *in hanc rotham: Ja N. przyśiegam P. Bogu wſzechmogącemu w Troycy S. iedynemu: iſż z pilnośćią przeſtrzegáć bede, áby żadna Conſtitutia in volumen Legum nie wchodziłá, y podpiſowáć ſie nie bede, ná ktorąby omnium Ordinum nie záſłá zgodá. A.* 1678. fol. 1. tit. Iurament.

O porządku Seymowánia wſzytkie Conſtitutie, oſobliwie *Anni* 1633. reáſſumowáno, dekláruiąc, áby Posłowie Ziemſcy piąćią dni, przed concluſią Seymową, do Senatu przychodźili, *ſine regreſſu* do Poſelskiey Izby, y tám przez cáłe te pięć dni, o ſpráwách Rzeczypoſp. z Krolem, y z Senatem znośili ſię, y do concluſiey Seymowey przyſtępowáli. *Ibid. fol. 2. tit.* O Seymách declaratia.

Posłowie Ziemſcy, ná żadną prolongácyą Seymu, áni ná Seſſie nocne przy świecách, pozwaláć nie máią. *Ibid.*

Seymowe ſpráwy, *cum ſcitu & conſenſu Reipub.* odpráwowáć ſię, *more ſolito*, máią. *A.* 1573. *fol.* 254. §. Często ſię teſz.

Znowu o tymże, iſż Seymowe ſpráwy, bez Seymu, nie máią być odpráwowáne, *ſub nullitate. A.* 1588. *fol.* 457. *tit.* O nie ſtánowieniu.

Senatûs conſulta żadne, w ſpráwách Seymowi należących formowáne być nie máią, áni concluſie ich do executiey przywodzone,

ſub

ſub nullitate. A. 1662. *fol.* 2. *tit. De reddenda ratione Senatûs conſultorum. vide plura de Senatûs conſultis.* tit. Conſtitutie. Podatki. Zołnierz.

Ná Seymie wolno Posłowi domawiáć ſię praw cáłośći, á ná Seymiku káżdemu Szláchćicowi. *A.* 1609. *fol.* 888. *tit.* Deklárácya ártykułu.

Seymowemu Sądowi należą criminały, to ieſt, komuby ſzło o cześć. A gdyby kto kogo o co inſzego ná Seym wyzwał, á będźie to ná Seymie uznano, że niesłuſznie wyzwał; dwánaśćie niedźiel ma w wieży śiedźieć, y winę ſto grzywien, y ſzkody Stronie zápłaćić. á ſpráwá powinná być odesłána do należącego Sądu. *A.* 1589. *fol.* 539. *tit.* Co ſądźić máią.

Stárośćie ábo Dźierżawcy o grunt Krolewski pozwánemu od kogo, ma być ſąd ná Seymie, *ſine derogatione* práwu ich y Przywileiom. *Ibid.*

Seymowe ſpráwy y deliberácye, trzećiego dniá máią máią być expediowáne. *vide tit.* Spráwy.

Spráwy *deſertorum, Caſtrorum, in poſterum* ná Seymách, wedle Conſtitutiey 1620. ſądźić ſię máią. *A.* 1676. fol. 18. *tit. Diſciplina militaris.*

Seymowych mándatow, przećiwko Dekretō Trybunálskim W. XLit. nikt nie ma z Káncelláriey wynośić, y Stronie wydawáć, *ſub pœna mille ſexagenarum Lithuanicarum, in Tribunali M. D. Lit. Parti perſolvenda. A.* 1638. fol. 14. tit. Seymowe mándaty.

Do námowienia ſpoſobu *concludendarum materiarum, & conſiliorum*, y łácnego otrzymánia concluſiy Seymowych, ták w publicznych Rzeczypoſp. iáko y w prywatnych, Woiewodztw, Ziem, y Powiátow, *y oſob, máteriách, náznáczeni ſą Deputaći. Co* ná Seymiki w podánych Inſtruktárzách Krolewskich ma być proponowano, y Seym przyſzły od tego zácznie ſię. *A.* 1659. fol. 18. *tit. De modo.*

Seymowe ſpráwy Woiewodztwá Podláskiego, *ſpeciali modo, per Deputatos*, ſądzono. *A.* 1569. fol. 191. §. Zá prożbą.

Ale to za náſtąpieniem Trybunału uſtáło: dla tego teſs ſpoſobu tego nie wypiſuie ſie tu.

Seymow *ſeries*, ktorych ſpráwy *in volumine Conſtitutionum exſtant*, táka ieſt.

Seym pierwſzy zá Krolá Zygmuntá Auguſtá, w Piotrkowie. *A.* 1550. *Item*, w Wárſzáwie. *A.* 1557. *Item* w Piotrkowie. *A.* 1562. Ná tym Seymie złożono było Seym w Łomźie. fol. 27. *Item*, w Wárſzáwie. *A.* 1563. Ktory skończył ſię *in A.* 1564. Złożony teſz był Seym w Párczowie, dla Vniey W. X. Lit. (*ále zá nie ziechániem nań PP. Litewſkich, nic ná nim nie ſtáneło.*) *A.* 1563. fol. 44. *tit.* Vnia y Seymy. *Limitácya tego ieſt w Metryce Koronney. Item.*

złożony był w Wárſzáwie. *A.* 1564. *Item.* w Piotrkowie. *A.* 1565. *Item.* w Lublinie. *A.* 1566. *Item.* w Piotrkowie. *A.* 1567. *Item.* w Lublinie ſpolny *utriuſq; gentis*, ná ktorym *finaliter* W. X. Lit. *Vnio* ſtánęłá. *A.* 1569. *Item*, w Wárſzáwie. *A.* 1570. *tit.* Reces Seymu.

Seym zá Krolá Henryka ieden, ná ktorym koronowány, w Krákowie. *A.* 1574. fol. 227. *tit. Confirmatio iurium.*

Seym zá Krolá Stephána pierwſzy, ná ktorym koronowány, w Krákowie. *A.* 1576. Drugi w Toruniu, ná ktorym *Excepta* Mázowieckie, *ad approbandum* ſą podáne. *A. eodem.* Trzeći w Wárſzáwie, ná ktorym Trybunał poſtánowiony. *A.* 1578. Czwarty támże. *A.* 1580. Piąty támże. *A.* 1581.

Seym zá Krolá Zygmuntá III. pierwſzy, ná ktorym ieſt koronowány, w Krákowie. *A.* 1588. Drugi w Wárſzáwie. *A.* 1589. Trzeći támże. *A.* 1590. Czwarty támże. *A.* 1591. Piąty támże. *A.* 1592. Szoſty w Krákowie. *A.* 1595. złożony ná tym drugi Seym, *ſine ſolennitatibus*, to ieſt, że *deliberatoriæ* nie miáły uprzedzáć, liſty Seymikowe nie miáły wychodźić, ále tylko Vniwerſały trzemá niedźielami przed Seymikámi: po ktorych, Seym miał być, (*iakoſs był*) tákże we trzy niedźiele, á dwie niedźieli miał trwáć. Tákowe iednák złożenie Seymu, dla potrzeby Rzeczypoſp. *pro una vice*, było pozwolono, z wárunkiem tym, że ná po tym, według zwyczáiow y praw, w składániu Seymow záchować ſię Krol ma. *A.* 1595. fol. 662. §. Poſtánowiony. Siodmy w Wárſzáwie. *A.* 1596. Oſmy támże. *A.* 1598. Dźiewiąty támże. *A.* 1601. Dźieśiąty w Krákowie. *A.* 1603. Iedenaſty w Wárſzáwie. *A.* 1607. Dwunaſty támże. *A.* 1609. Trzynaſty tamże. *A.* 1611. Czternaſty támże. *A.* 1613. Piętnaſty tamże, *ſine ſolennitatibus*, ktory iednák *in ſequelam* nie ma być pociągány, pozwolono. *Ibid.* fol. 5. §. A iżechmy. Szeſnaſty támże. *A.* 1616. Siedmnaſty támże. *A.* 1618. Oſmnaſty támże. *A.* 1619. Dźiewiętnaſty támże. *A.* 1620. Dwudźieſty támże. *A.* 1621. Dwudźieſty pierwſzy. *A.* 1623. Ná tym dano w moc Krolowi złożyć drugi Seym trzy niedźielny, bez rozſyłánia *literarum deliberatoriarum*, y z uchyleniam *aliarum ſolennitatum*, z náznáczeniem iednák Seymikow: á to względem woyny z Szwedámi, y rekuperowánia Inflant. Tákże kiedyby ſię *ingens periculum* od Ceſarzá Tureckiego ná Polskę pokazáło, & *in hoc caſu*, tęſz *facultatem*, do złożenia tákowego Seymu Krolowi dano. *A.* 1623. fol. 2. *tit.* O Ziemi Inflántskiey. Dwudźieſty wtory. *A.* 1624. tákże w Wárſzáwie. Dwudźieſty trzeći támże. *A.* 1625. Dwudźieſty czwarty. *A.* 1626. Ná tym dwuniedźielny Seym, *ſine omnibus ſolennitatibus*, *ad caſum* woyny Tureckiey, y dla obmyślenia pokoiu ze wſzytkich ſtron uchwalono. Seymiki iednák czteremá niedźielámi Seym tęn dwuniedźielny

dźielny poprzedźić miáły. *Ibid. fol.* 2. *tit.* Złożenie Seymu. Dwudźieſty piąty w Toruniu. *A. eodem* 1626. Dwudźieſty ſzoſty w Wárſzáwie. *A.* 1627. Ná tym, trzyniedźielny Seym złożono, *ſine ſolennitatibus*, *in omnem caſum*. *Ibid. fol.* 1. tit. Poſpolite ruſzenie, y Seym. Dwudzieſty siodmy támże. *A.* 1628. Dwudźieſty oſmy támże. *A.* 1629. Ná tym, dwuniedźielny Seym złożony, według ſcriptu *ad archivum* w roku 1627. podánego, ktory *approbatur*, *A.* 1629. fol. 12. tit. Approbácya. Dwudźieſty dźiewiąty támże. *eodem anno*. Trzydźieſty támże. *A.* 1631. Trzydźieſty pierwſzy támże. *A.* 1632.

Seym zá Krolá Władyſłáwá IV. pierwſzy, ná ktorym ieſt koronowány, w Krákowie. *A.* 1633. A dwuniedźielny wolno Krolowi złożyć, *ſine ſolennitatibus*, dla woyny Moskiewskiey. *Ibid. fol.* 13. tit. Seym dwuniedźielny. Drugi w Wárſzáwie *ſine ſolennitatibus* dwuniedźielny. ále wárowano, áby to práwom y zwyczáiom dawnym, o składániu Seymow, ná potym nie ſzkodźiło. Ná tym Seymie expedicya Moskiewska skończona, Pokoy záwárty. *A.* 1634. *fol.* 1. Wſzem w obec. Trzeći ordynáryiny támże. *A.* 1635. Czwarty támże względem ápprobácyey Pakt z Szwedámi. *A. eodem*. Piąty támże, *ſine ſolennitatibus*, dla náſtępuiących ná Rzeczpoſp. niebeſpieczeńſtw. *A.* 1637. Szoſty támże ſześćniedźielny. *A.* 1638. Siodmy támże ſześćniedźielny dla niebeſpieczeńſtw od Pogan. *A.* 1640. Oſmy támże ſześć niedźielny. *A.* 1641. Ná tym, Seym dwuniedźielny złożono, dla obmyślenia, ná nim, zapłáty woysku, y coæquácyey Woiewodztw, względem podatkow. á żadne inne Sądy ná nim nimáią być odpráwowáne, iedno *ratione coæquationis* przed Deputatámi. *A. eodem. fol.* 10. tit. Seym dwu niedźielny. Dźiewiąty támże dwu niedźielny. *A.* 1642. Dźieśiąty támże ſześć niedźielny, prędzey niż Práwo o Seymách ordynárymych mieć chce, y czáſu nieco od Seymikow skroćiwſzy. wárowano iednák, że to ná potym być nie ma, tylko według dawnych praw. *A.* 1643. Iedenaſty támże ſześć niedźielny. *A.* 1646. Ná tym, złożony Seym trzyniedźielny extraordynáryiny, względem obrony Rzeczypoſp. y Seymiki przedſeymowe náznáczone. *A. eodem. fol.* 7. Dwunaſty támże trzyniedźielny ná przeſzłym Seymie złożony. *A.* 1647.

Seym zá Krolá Ianá Káźimierzá, pierwſzy, ná ktorym ieſt koronowány, w Krákowie. *A.* 1649. Drugi w Wárſzáwie ſześćniedźielny w tymże Roku 1649. A Krol po tym ma złożyć drugi, *pro neceſſitate Reipub.* dwuniedźielny, ná ktorym ſamá tylko ma byc tráktowana obroná, y *cauſæ fiſci* máią być ſądzone. *Ibid. fol.* 6. tit. Seym dwu niedźielny. Trzeći dwu niedźielny támże ná przeſzłym Seymie pozwolony. *A.* 1650. Czwarty ſześć niedźielny támże, ktory do niedźiel dwu skrocony był, z tym wárunkiem, że

to práwu poſpolitemu o Seymách, nic *in poſterum* derogowáć nie ma. *A.* 1652. *fol.* 1. tit. Skrocenie Seymu. A ná to mieyſce inſzy Seym dwu niedźielny, *iuxta exigentiam neceſſitatis Reipub.* w roku przyſzłym złożony będźie, z wárunkiem także, że to práwu o Seymách extraordynáryinych uchwalonemu nie ma *derogare*. *A. eodem. fol.* 10. tit. Seym. Piąty, wedle Conſtitutiey Seymu przeſzłego, dwu niedźielny, w Brześciu Litewskim. *A.* 1653. Szoſty w Wárſzáwie ſześć niedźielny złożony, á po tym do niedźiel trzech skrocony. *A.* 1654. Siodmy támże do niedźiel dwu skrocony, z wárunkiem, *ut ſupra, & ſine ſolennitatibus*. *A.* 1655. Oſmy támże ſześć niedźielny, po uſtąpieniu z Polski Szwedow. *A.* 1658. Ná tymże inſzy złożyć obiecano, dla tych ſpraw, ktore ſię zmieśćić nie mogły. *Ibid. fol.* 70. tit. Reces Seymu. Dźiewiąty támże ſześć niedźielny, wedle Conſtitutiey Seymu przeſzłego. *A.* 1659. Dźieśiąty támże ſześć niedźielny ordynáryiny. *A.* 1661. Iedenaſty támże dwuniedźielny extraordynáryiny, ktory approbowano, y we wſzytkim mu powagę Seymu ſześćniedźielnego głównego przydano. *A.* 1662. fol. 1. Ná tym Seymie *ſubſidium charitativum* uchwalono. Dwunaſty támże ſześćniedźielny ordynáryiny. *A.* 1667. Trzynaſty támże także ſześćniedźielny extraordynáryiny złożony, ále do niedźiel trzech, dla pewnych przyczyn, skrocony. Ná ktorym nic trákrowano nie było, tylko *materia abdicationis* Krolá I. M. Ianá Káźimierzá, y żadna Conſtitutia nie ſtánęłá, tylko *Diplomata*, iedno od Krolá, ktorym uwalnia Rzeczpoſp. *ab obedientia*, á drugie *Reverſale* od Rzeczypoſp. Krolowi dáne. *A.* 1668.

Seym zá Krolá Michałą ſześćniedźielny, pierwſzy w Wárſzáwie, (*bo Seym Coronationis w Krákowie zerwány*) *A.* 1670. Drugi támże ſześćniedźielny ordynáryiny, *ratione pacificationis internæ*. *A.* 1673. Ná tym, Seym dwuniedźielny, czás ſpoſobny upátrzywſzy, *ex Senatus conſilio*, złożyć obiecano, nie deroguiąc práwu *in poſterũ*, o Seymách dwuniedźielnych. *Ibid. fol.* 28. tit. Seym dwuniedźielny.

Seym, zá Naiáśń. Krolá I. M. Ianá III. pierwſzy, ná ktorym ieſt kotonowány w Krákowie. *A.* 1676. Ná tym, extraordynáryiny w Roku 1677. złożyć y ná nim exorbitántie, y *deſideria* Woiewodztw, ták Koron., iáko y W. X. Lit. tráktowáć deklárowano. *Ibid. fol.* 21. tit. Náznáczenie Seymu. Drugi wedle Conſtitutiey Seymu przeſzłego extráordynáryiny ſześćniedźielny w Wárſzáwie. *A.* 1677. Trzeći ordynáryiny ſześćniedźielny w Grodnie. *A.* 1678. Czwarty także ordynáryiny ſześćniedźielny w Wárſzáwie. *A.* 1683. *Tych Seymow, ktore zerwáne były nie wypiſuie ſie.* Convocatie záś generálne Wárſzáwskie, *ſub Interregnus*, miáłeś *ſupra tit.* Confæderácye.

Ná

Ná káżdym Seymie, pierwſzego dniá, záraz Przyśięgá Krolá, y *Pacta conventa* powinne być czytáne, miáſto ártykułow Márſzałkowskich. *In Pactis Conventis Krolá I. M. Michałá, y Krolá I. M. Ianá Trzećiego.*

De ſalarijs Seymowych Piſarzow. *v.* tit. *Salaria.*

W ſpráwy *foro Comitiali* z dawná należące, w dawáć ſię Trybunały nie powinne. *v.* tit. Trybunał.

W ſpráwách Seymowi należących, żadne *Senatûs conſulta* formowáne być nie máią, áni concluſie onych *in executionem* przywodzone, *ſub nullitate. A.* 1662. fol. 2. tit. *De reddenda ratione Senatûs conſultorum.*

SEYMIKI.

SEymiki Powiátowe według czáſu y mieyſcá, składáne być máią. *A.* 1550. fol. 4. §. Aby zá ſczeſnego. *Herburt. fol. 92. Similis. Vt tempore &c.*

Vprzedzáć Seym máią ſześćią niedźielámi, á generálne Seymiki trzemá niedźielámi. *miałeś o tym iuſs ſupra tit. Seym.*

Ná Seymikách generálnych, w Kole, Korczynie, y w Wárſzáwie, ártykuły, ktore ſą ná Seymikach pártykulárnych ſpiſane; máią być ućieráne y korrygowáne, dla pretſzey, ná Seymikách Koronnych, wſzytkich rzeczy odpráwy. *A.* 1565. fol. 84. tit. Seymiki.

W Litwie, Seymik generálny ma bywáć w Wołkowisku. *A.* 1576. fol. 255. §. Seym wálny Koronny.

O tymże, *iisdem verbis. Ibid. fol.* 277. §. Seym wálny Koronny.

Po tym, gdy zániechány był, reſuſcitowano go, y áby według dawnego Práwá odpráwował ſię, y dwiemá niedźielámi przed Seymem *præcedat*, poſtánowiono. *A.* 1678. fol. 17. tit. *Reaſſumptio.*

Seymiki, Kolski, y Korczyński, áby dochodźiły; przeſtrzeńſzy czás ma im być składány. *A.* 1609. fol. 903. tit. Seymy generálne.

Posłowie y Senatorowie zieżdżáć ſię máią ná nie. *A.* 1611. fol. 16. tit. O Seymikách.

Ziázdu Słonimskiego, ktory Seym uprzedzáć zwykł, wſzyſcy ták Senatorowie, iáko y Posłowie, omięſzkiwáć nie máią. *A.* 1631. fol. 40. tit. Ziazd Słonimski.

A odpráwowáć ſię ma iáko y inne ziázdy publiczne, w Zamku Słonimskim. *A.* 1677. fol. 17. tit. Mieyſce Sądow.

Approbowano to po tym. *A.* 1678. fol. 12. tit. *Reaſſumptio.*

Seymikowe ártykuły ná Seym, w Woiewodztwách, Krákowskim, Poznáńskim, y Káliskim, w Kośćiele, nie w goſpodách, przed Deputatámi ná to obránęmi, przy bytności Senatorow Woiewodztw ſwoich, *in poſterum* máią być moderowáne. *A.* 1616. *fol.* 11. *tit.* Spoſob.

Po tym, iſz Woiewodztwá Poznáńskiego y Káliskiego nie ma

tá Conſtitutia *afficere*, deklárowano: ále przy ſtárym zwyczáiu Seymikow ſwych cále zoſtawáć máią. *A.* 1618. fol. 6. tit. O ſpráwowániu ártykułow.

Seymiki ná elekcye, w Woiewodztwie Mázowieckim, *per pluralitatem*, effekt ſwoy brác máią. A do tákowych Aktow Senatorowie, iáko y Vrzędnicy Ziemſcy, z Stanem Rycerskim rowno należeć máią. Márſzałek tákże do tákowych Aktow *per pluralitatem* ma być obierány. *A.* 1598. fol. 702. tit. Seymiki y elekcye.

O Márſzałku *plura. v.* tit. Deputaci.

Seymik Proſzowski, przed Nowomieyskim generálnym, czteremá dniámi ma być składány. *A.* 1569. fol. 191. §. Seymik teſz.

Seymik Xięſtwu Zatorskiemu y Oświęćimskiemu, ná obieránie Posłow ná Seym, ták iáko y innym Ziemiom, ma być składány. *A.* 1563. fol. 65. §. A co ſię dotycze.

W Zatorze, ábo w Oświęćimiu, ma ſię odpráwowáć, y Poſeł ieden ná nim obrány, ma być ná Seymik Proſzowski wypráwiony, á z támtąd weſpoł z Krákowskiemi ná Generał Nowomieyski, z tego záś ná Seym wálny Koronny. *Ibid.*

Po tym poſtánowiono, áby w Zatorze trzemá dniámi przed Proſzowskim był składány. á *Inſtrukcya* tylko ma być poſyłána do Stárosty Oświęćimskiego, miaſto Posłá ná Seymik. Liſty záś, około Seymiku tego, máią być poſyłáne do Krákowá, ábo do Oświęćimiá. *A.* 1581. fol. 375. tit. Seymik.

Znowu o tymże, áby Seymik trzemá dniámi przed Proſzowskim był składány. A Poſeł, gdyby ná Seymik Proſzowski nie przyiáchał; mieyſcá z Posłámi Woiewodztwá Krákowskiego, ná Seymie mieć nie będźie. *A.* 1616. fol. 20. tit. O Pośle.

Po tym poſtánowiono, áby Seymik Zatorski tygodniem przed Proſzowskim składány był. *A.* 1635. fol. 37. tit. O Seymiku Zatorskim.

Seymik Powiátowy Ziemie Hálickiey w Háliczu poſtanowiono, ktory ma bywáć przed Generałem Wiśnieńskim, wedle zwyczáiu innych Powiátowych Seymikow. *A.* 1563. fol. 46. tit. Seymik Powiátowy.

Tygodniem przed Wiśnieńskim ma bywáć. *A.* 1581. fol. 376. tit. Seymik Hálicki.

O tymże. *A.* 1616. fol. 27. tit. Seymik Ziemie Hálickiey.

Seymik Dobrzyński, w Lipnie ma być odpráwowan. *A.* 1567. fol. 135. tit. Seymik.

Seymiki Wołhyńskie, ná zwykłych mieyſcách, máią być składáne: z ktorych do Włodźimierzá Posłowie zieżdżáć ſię máią. *A.* 1569. fol. 160. §. A ná woynę.

Po tym deklárowano, że ieden tylko Seymik przedſeymowy Woiewodztwá tego, w Łucku bywáć powinien. *A.* 1576. fol. 293. §. Seymik.

Seymi-

Seymiki Powiátowe Ráwskie, w Ráwie máią bywáć. *A.* 1569. *fol.* 190. §. Seymik.

Po tym przenieśiono ie do Bolemowá. Electie iednák Deputatow ná Trybunał Koronny, tákże Vrzędnikow Ziemskich, Ráwskich w Ráwie, Socháczewskich w Sochácżewie, Goſtyńskich w Gámbinie, odpráwowáć ſię máią. Ktore to electie, iáko y Márſzałká Seymikowe electia, *per pluralitatẽ* głoſow Szláchty oſiádłey w Ziemi, ná ktorą álternatá przypádnie, effekt ſwoy brác máią: y Márſzałek pomieniony, podług alternaty w Ziemiách tych zwyczáyney ſtawáć ma. A teraz, *pro una vice*, relácyine Seymiki po dawnęmu ná mieyſcách zwyczáynych odpráwowáć ſię będą. *A.* 1667. *fol.* 18. *tit.* Seymiki.

Po tym tę Conſtitutią o Seymikách znieśiono, dla tego, iſz w niebytności ná tęn czás Posłow Ziemie Goſtyńskiey ſtánęłá: y deklárowano, áby według dawnego práwá y zwyczáiu, teſz Seymiki odpráwowáne były. *A.* 1673. *fol.* 30. *tit.* Deklárácya o Seymikách.

Seymiki Ziemie Nurskiey, tákże elekcye Vrzędnikow, z Nurá, do Oſtrowá, do lat ſześćiu przenieśiono, ktore w Kośćiele Fárskim odpráwowáne być máią. *A.* 1641. *fol.* 31. *tit.* Przenieśienie.

Po wyſzćiu tych lat, znowu ie názad do Nurá przenieśiono, *in perpetuum*. *A.* 1647. *fol.* 34. *tit.* Seymiki.

Seymikom y Elekcyom wſzelákim, Woiewodztw Vkráinnych, Kiowskiego, Brácłáwskiego, y Czerniechowskiego, Włodźimierz náznáczono, poki *ad poſſeſſiones* dobr ſwoich Obywátele támeczni nie przyidą. *A.* 1659. *fol.* 46. *tit.* Seymiki, y Elekcye.

Znowu o Seymikách Woiewodztwá Kiiowskiego, iſz we Włodźimierzu do tąd odpráwować ſię máią, według zwyczáiu, poki inſza nie zaydźie Conſtitucya: ná ktorych, cokolwiek uchwalą, *ad renovandum & innovandum bonum ordinem*, Obywátele Woiewodztwá tego, ták *ratione* Luſtrácyey we wſzytkich dobrách, *exemplo* Woiewodztwá Wołhyńskie, iáko teſz y ſzelężnego iuſz poſtánowionego, *approbatur*. *A.* 1683. *fol.* 17. *tit. Integritas.*

Seymikom wſzelákim, y Electiom Vrzędnikow Ziemskich, Woiewodztw y Powiátow W. X Lit. záwoiowánych mieyſcá náznáczono, to ieſt: Woiewodztwu Wileńskiemu Kámieniec Litewski, Powiátowi Oſzmiáńskiemu, y Smoleńskiemu Grodno, Lidzkiemu *in caſum hoſtilitatis* w Lidźie, w Wásiliskách, Bracłáwskiemu w Szatách, Trockiemu w Siemnie, Kowieńskiemu w Gieſnách, Stárodubowskiemu w Wierzbołowie, Połockiemu, Mozyrskiemu w Kobryniu, Witepskiemu w Bezdźieżu, Orſzáńskiemu w Mińsku, *in caſum hoſtilitatis* w Słonimie, Mścisłáwskiemu w Krynkách, Rzeczyckiemu w Kieydánách. Inflántskiey Ziemi w Dźiewiałtowie: á to poki *ab hoſtilitate* nie będą uwolnione. *A.* 1659. *fol.* 10. *tit.* Seymiki.

Aby

Aby relácyine Seymiki przyſzłe w W. X. Lit. ná tym terminie, y tám odpráwowáły ſię (iáko w deklárácyach Woiewodztw y Powiátow ieſt wyrázono.) poſtánowiono, według ktorych y inſze Seymiki y ziázdy zwłaſczá záwoiowánych Woiewodztw mieyſcá mieć będą. *A.* 1661. *fol.* 23. tit. Seymiki w W. X. Lit.

Seymiki prywatne y ziázdy w W. X. Lit. ktoreby *inſciâ Republicâ* były formowáne, *nullitatis* być máią. *A.* 1659. *fol.* 10. *tit.* Seymiki.

Seymik Xięſtwom, Zatorskiemu y Oświęcimſkiemu *extraordinariè*, w tydźień po Seymiku *relationis*, w Proſzowicách złożono, dla tego, że dla rozerwánego przed Seymowego Seymiku, Posłá ná tym Seymie nie mieli ſwego. *A.* 1667. *fol.* 23. *tit.* Seymiki.

Ná tym Seymiku Obywátelom támecznym *modum contribuendi*, dwudźieſtu czterech Podymnych umowić, y Deputatá ná Trybunał Skarbowy Rádomski y Lwowski z posrzodká ſiebie obrać, y *ſalarium* mu náznáczyć pozwolono. *v. tit.* Podatki.

Seymiki ták przed Seymowe, iáko y Trybunálskie, Woiewodztwu Smoleńskiemu y Powiátowi Stárodubowskiemu, w Zamku Wileńskim, do expirowánia terminu doczeſnego Pokoiu z Moskwą záwártego, odpráwowáć pozwolono, y mieyſce w tymże Zamku Wileńskim náznáczono, y wſzytkie, *de ſecuritate* Seymikow, Conſtitutie reáſſumowano. *A.* 1667 *fol.* 71. *tit.* Seymiki.

Seymiki Woiewodztwá Podolskiego w Háliczu *w tydźień* po Hálickich odpráwowáne być máią. *A.* 1673. *fol.* 32. *tit.* Vkontentowánie *exulum*.

Po tym ie z Háliczá, zá iego *funditùs* zruinowániem, do tąd, poki ſię nie pobuduie, przenieśiono do Lwowá, ktore według práwá y zwyczáiu rowno z inſzemi Woiewodztwy, u Fráncíſzkánow odpráwowáć ſię powinne. *A.* 1677 *fol.* 18. tit. Seymiki.

Seymiki *relationis* tęmuſz Woiewodztwu Podolskięmu *pro* 14. *Iunij* złożono, y *in craſtino* tegoſz Seymiku, dwu Deputatow, iednego do Lubliná, á drugiego do Piotrkowá, *electionis facultatem* dano, á to dla tego, iſz *ob graſſantem hoſtilitatem* iedná electia Deputácka, *ſtato tempore*, odprawić ſię nie mogłá, á druga dla odiázdu, ná Seym tęn, Obywátelow, ieſt translapſowána. Ná tymże Seymiku porządek około wybieránia ſummy z wybráńcow ſobie pozwoloney ná lat trzy, námowić máią. Do ktorey ſummy podźiału, Commiſſarze *aſſignantur*. *Ibid.*

Seymik *relationis*, według Vniwerſału Krolewskiego, Powiát Grodźiński mieć będźie. *A.* 1678. *fol.* 24. *tit.* Seymik Grodźiński.

Tęnże Powiát, ponieważ, zá rozerwániem Seymikow przedſeymowych, ná Seymie tym Posłow ſwoich nimiał; do iednoſtayney zgody Woiewodztw y Powiátow wſzytkich W. X. Lit. *accedere* powinien, &c. *Ibid.*

Kiedy, y kedy Woiewodztwo ktore, Ziemiá, Powiát, Seymiki de-

kláro-

klárowáły, naydźieſz w deklárácyách Woiewodztw, Ziem, Powiatow.

Pod czás Seymikow, Miáſtá, w ktorych ſię odpráwowáć zwykły Sądy, wolne od ſtánowisk żołnierskich być powinne. *v. tit.* Woysko.

Seymikom, y ziázdom publicznym w Ziemi Inflántskiey mieyſce w Dynemborku náznáczono. *A.* 1673. *fol.* 17. tit. Mieyſce Seymikom. *plura tit.* Inflánty.

Seymiki relácyine W. X. Lit. ná dźień 18. Kwietniá odłożono, oprocz pobliżſzych Woiewodztw, ktore podług dawnych zwyczáiow, odpráwowáć ſię máią. *A.* 1635. *fol.* 29. tit. O relácyinych Seymikách.

Seymik, po Seymie tym, *pro die* 24. *Aprilis*, dla uchwalenia podatkow, ná popárćie woyny z Szwedámi, Woiewodztwu Poznáńskiemu y Káliskiemu náznáczono. *Ibid. fol.* 2. §. Do czego.

Seymik w Prusiech generálny, ná czynienie liczby z Poborcámi, y dla obránia Poborcow, oprocz tych ktorzy ſą miánowáni ná Seymie tym, do przyſzłych poborow, tudźieſz dla correctury praw, do ſamych tylko Sądow, y porządku ſądowego należących, *pro una vice*, náznáczono. *A.* 1613. *fol.* 25. *tit.* Seymik generálny.

Seymik ieden záwſze, ták Czerniechowſcy, iáko y Nowogrodzcy Obywátele, w Czerniechowie mieć powinni. *A.* 1635. *fol.* 17. *tit.* Ordynácya.

Seymiki Woiewodztwá Málborskiego w Kiſzporku odpráwować pozwolono *tantuper*, poki Sztum z rąk nieprzyiaćielá nie będźie rekuperowány. *A.* 1635. *fol.* 32. *tit.* Sądy, y Seymiki.

Seymikom relácyinym W. X. Lit. dla krotkośći dni ieśiennych, y złych drog, pomkniono dáley czáſu, nád cztery niedźiele; gdyſz według Práwá Státutowego we cztery niedźiele po Seymách przypadáć powinne. *Confæderat. general. Varſav. A.* 1668. *fol.* 24. §. A iſz według Práwá.

Seymiki poiedynkowe, *tempore Interregni*, uchwale podatkow, ná Convocatiách generálnych Wárſzáwskich, uchwalonych nie máią *derogare*. *v. tit.* Podatki.

SKARB.

SKarb Rzeczypoſp. deputowáni *maiores Conſiliarij*, z wielkiey Polski dwáy, á dwáy z máłey, nowemu Podskárbiemu oddawáć máią. A wſzytko porządnie ſpráwiwſzy y ſpiſawſzy, ieden regeſtr Krolowi, a drugi Podskárbiemu oddáć, á trzeći przy ſobie mieć powinni. *A.* 1563. *fol.* 43. tit. Skarb Koronny.

Skárby *in genere* wſzytkie, po Krolu Auguſcie, y Krolu Stephánie, pozoſtáłe, *& Regiam ſupellectilem*, P. Podskárbi Koronny, ná elekcyą ma znieść: á ieśliby czego niedoſtawáło; inquizycya o tym być ma, do ktorey P. Podskárbi, y PP. Deputaći, każdego, ktoryby należał, obwieśćić máią: obwieſczony záś, *ſub pœnis Legibus ſancitis*, ná elekcyey przyſzłey ſtáwić ſię powinien *peremptoriè*. Y Skárby W X. Lit. wſzelákie, cokolwiek ich w Grodnie ieſt, P. Podskárbi W. X. Lit. ná tęſz elekcyą zwieść tákże ma, y inquiſitia, iáko y o Koronne *in defectu* czego, tákże być ma. *w Confœderacyey generálney Wárſzaw. tempore Interregni. A.* 1587. *fol.* 413. §. Skárby.

Ná rewizyą Skárbu Koronnego do Lubowli, Commiſſarzom náznáczono, ktory tám pod zámięſzáne czáſy w Oyczyznie uwieźiony był. &c. *A.* 1658. *fol.* 15. tit. Commiſſia.

Nie doſzłá tá rewizya. Znowu Commiſſarzow *cum reaſſumptione* przeſzłego Seymu. *A.* 1658. Conſtitutiey, náznáczono. *A.* 1659. fol. 12. tit. Rewizya Skárbu Koronnego.

Ani tá doſzłá: Przeto *reaſſumuntur ſuperiora, cum hac declaratione*, áby P. Podskárbi W. Koronny ziechawſzy ná Lubowlą, Skarb ták, iáko ieſt zápieczętowány, y tám w depozyćie zoſtáiący, zniosł naydáley w dźień S. Tomaſzá do Krákowá, przybrawſzy do ſiebie czterech z Commiſſarzow, ktorzy tu ná tym Seymie do rewizyey y inwentowánia Skárbu tego do Krákowá *deputantur*. Tego teſz dołożono, iſz ieśliby ktokolwiek, z tych, ktorzy iákimkolwiek ſpoſobem kleynoty Rzecypoſp. máią ſobie powierzone, ná czás y dźień pomieniony, nie ſtáwili ſię, y práwá ſwego do nich nie wywiedli; powinien będźie Inſtigator Koronny, ná Seym przyſzły, tákowych pozwáć, zá podániem delaty przez P. Podskárbiego, z podpiſem ręki Commiſſarzow. A ná Seymie przyſzłym powinni będą ćiſz Commiſſarze relácyą doskonáłą uczynić, y regeſtr z inwentowánia, *in facie Reipub.* czytáć; *A.* 1661. fol. 15. tit. Deklárácya.

Obićie ſzpalerowe, *aliàs* Potop, názwáne, Rzeczypoſp. ſamey należące, P. Podskárbi W. Koronny, z rąk Szláchet. Fráncíſzká Gratty Obywátelá Gdańskiego, iáko teſz Koronę pewną, teſtámentem Krolá Władysłáwá Czwartego, Rzeczypoſp. legowáną, *prævią ſatisfactione ſummæ*, w ktorey od Krolá Ianá Káźimierzá inwádiowáne, y zoſtáwione u niego zoſtáią, windikować, y onemi podług ſcriptu *ad Archivum* dánego diſponować, á *in caſu* zátrzymánia ich, *proceſſu fiſci, in quocunq; foro, etiam* w Trybunale Koronnym, *ex ſpeciali regeſtro cauſarum nerè fiſci*, o wydánie *agere* ma. A oblig pomięnionego Gratty, Krolowi Ianowi Káźimierzowi, *ratione* tegoſz obićia y Korony, dány, w czyichkolwiekby ſię rękách znáydował; zá z káſſowány ma być rozumian, y że od nikogo

tęnże

tenże Grattá o wydánie obićia y Korony pomięnionych turbowány nie będźie, *cavetur*, y ná záwſze *evincere* go obiecano. *A.* 1673. fol. 24. tit. Deklárácya o Potopie.

Do rewidowánia Skárbu y Kleynotow Rzeczypoſp. Koronnych, deputowano było z Senatu wſzytkich Rezydentow do boku Krolewskiego náznáczonych, y z Izby Poſelskiey ſześć oſob, *abſentiâ duorum vel trium non obſtante*. *A.* 1607. fol. 841. tit. O urzędźie Podskárbiow.

Znowu do rewidowánia tákiego, y oraz do złożenia kleynotow niektorych, y Koronnych, *pro actu Coronationis* Kroleſtwá Ich MM. Ianá Trzećiego, y Máryey, ſczęśliwie pánuiących, pewne Oſoby z Seymu, do PP. Senatorow, ktorzy klucze do Skarbu máią, naznáczono, á do z regeſtrowánia Scriptow y Przywileiow támże, inſzym *facultatem* dano. *A.* 1676. fol. 19. tit. Rewizya Skárbu Koronnego.

Ná otwárćie Skárbu Koronnego w Krákowie, y kleynoty niektore wźiąć pozwolono, y Commiſſarzow przy P. Podskárbim W. Koronnym, y tych, ktorzy *cuſtodiam*, y klucze do Skárbu ſobie powierzone máią, náznáczono, approbuiąc Skrypt ná to, ręką Krolá I. M. Michálá, tákże od Senatu y Márſzałká Poſelskiego podpiſany, á przez Deputatow, ták z Senatu, iáko y z Izby Poſelskiey náznáczonych konnotowány, y że *perpetua ſecuritate* ták I. M. P. Podskárbiemu, iáko y Commiſſarzom Rzeczypoſp. służyć ma deklárowano, dokładáiąc tego, iſz PP. Senatorowie lub ſámi ziechác do Krákowá, lub *Plenipotentes* ſwoich z kluczámi przysłáć powinni. A *in caſu abſentiæ*, y nieprzysłánia kluczow, otworzyć pomięnionym Commiſſarzom wolno będźie. *A.* 1673. *fol.* 17. *tit.* Commiſſia do Skárbu Koronnego.

Skárbu Koronnego, *tempore cuiuslibet Interregni*, rewizya bywáć zwykła, do ktorey Commiſſarzow náznáczáią z Convocátiey generál. Wárſzáwskiey, *ut patet in Confœderationibus general. Varſavienſibus.*

Skarb Koronny, bez podpiſu Piſarzá Polnego Koronnego, ná regeſtrách, żadnych nie ma wydawáć zasług, *ſub refuſione de ſuo. v. tit.* Piſarz Polny Koronny.

Skarb W. X. Lit. przez Dworzány ſwoie przeſtrzegać powinien, żeby ſię depáctatie Kupcom nie dźiały, ná rzekách portowych W. X. Lit. *v. tit.* W. X. Lit.

Skárbowi Vrzędnicy y ſłudzy, pod czás poſpolitego ruſzenia, przy P. Podskárbim W. Koronnym zoſtáć máią. *A.* 1678. *fol.* 44. *tit.* Liczbá Dworu. *Plura tit.* Podskárbi.

Ná Skarb, ábo záłożenie *ærarii publici* w Ráwie, połowicá prowentow, z Dobr w piąćiukroć ſtu tyśięcy zł. záſtáwionych, po wykupnie ich, ma być obrocona: ktora ma być oddawána, pod

wárunkiem, o wydániu Quárty, uczynionym. *A.* 1598. *fol.* 687. *tit.* Száfunek Poboru.

Założenia Skárbu tego, wzmiánká ieſt *ſupra*, ktorą do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1569. *fol.* 195. §. A iſz dla zádłużenia.

Skárbowi exſpenſá wſzelákie w dochodzeniu Skárbowych dochodow, ábo retentow potrzebnie uczynione, nigdy nie máią być w ráchunkách przyimowáne, ále ie Strony te záſtępować máią, ktore ſię Skárbowi nie uiſczą. *A.* 1621. *fol.* 16. §. Wáruięmy przy tym.

Koroná Kroleſtwá Polskiego, ma być w Skárbie Koronnym w Krákowie chowána, przez P. Podskárbiego Koronnego, zá kluczẽ y pieczęćią Senatorow tych: Káſztellána Krákowskiego, y Woiewodow, Krákowskiego, Poznáńskiego, Wileńskiego, Sędomirskiego, Káliskiego, y Trockiego. *Sine conſenſu omnium Ordinu* nie ma być otwierána. *Abſens propter aliquod legale*, ma klucz ſwoy posłáć do Kollegow: á umárłego *ſuperſtites Collegæ* Zamek otworzyć mogą. *A.* 1576, *fol.* 256. §. Koroná.

O tymże *iisdem verbis*. *Ibid. fol.* 277. §. Korona.

Reaſſumuntur ſuperiora o Koronie. *A.* 1638. *fol.* 25. *tit.* Koronácya.

Od Skárbowych ſpraw żadne Sądy, Vrzędy, áni Trybunał, pánięthego brác nie máią. *v. tit. Salaria.*

Skárby Kościelne. *v. tit.* Kościoły.

Skárbowych dawnych Metryk y Przywileiow W. X. Lit. dochodźić kazano. *v. tit.* Metryká.

SKŁADY

in genere.

NA skłády máią Mieſczánie ná przyſzłym Seymie liſty ukazáć, y ma być o nich cognitia. *A.* 1550. *fol.* 6. §. O skłády.

Odłożono tych liſtow rewizyą do przyſzłego Seymu. *A.* 1562. *fol.* 28. *tit.* O skłádźiech.

Vkázowáli ie. *A.* 1565. *fol.* 108. *tit.* O skłádźiech.

Ktore ſą approbowáne? *v. tit.* Miáſtá.

Skłády nie ściągáią ſię ná inny Stan, tylko ná Kupieckie ludźie. *A.* 1565. *fol.* 91. *it.* Vſtawa ná skłády.

Skłádow Kupcy przemiiáć nie máią, ále ſię powinni ná nich ſtánowić, y towárow zbywáć do támecznych Mieſczan, y do Szláchty, krom iármárku: á w iármárk do kogoſzkolwiek. *Ibid.*

Do skłádow winnych, áni Dźierżawcy Krolewſcy, áni Poborcowie, áni żaden inny nie ma Kupcow poniewaláć, nimo te, gdźie winá prowádzą, *ſub pœna centum marc.* ná Trybunale, *inter cauſas Officii, ad inſtantiam cuiuſvis, repetenda, Parti & Iudicio per medium dividenda. Lex perpetua eſto.* w Vniwerſale, *A.* 1598. fol. 720. §. Winá.

Toſz

Toſz w Vniwerſale, *A.* 1601. fol. 771. §. Winá.

Y w Vniwerſale. *A.* 1602. fol. 802. §. Winá.

Znowu, iſz do składow winnych, furmánow ná gościńcách nikt neceſſitować nie ma, pod utráceniem składu *eo ipſo*, zá dowiedźieniem tego. *A.* 1643. fol. 18. *tit.* O wywożeniu winá z Węgier.

Reaſſumuntur dawne práwá, o składách *cum pænis*. *A.* 1609. fol. 902. *tit.* Składy Koronne.

Znowu Státut 1538. y 1540. także *Conſtitutiones, quæ ſupra, A.* 1565. *& 1609. reaſſumuntur & approbantur. A.* 1611. fol. 34. *tit.* O przeieżdżániu ceł Koronnych.

Y znowu: z náznáczeniem pewnych podatkow *ab evectis*, do przyſzłego Seymu. *A.* 1629. fol. 3. tit. *Evecta.*

Declarantur Conſtitutiones. A. 1565. 1609. 1676. áby żáden Kupiec iákieykolwiek nátiey, pogotowiu z żydow, nie ważył ſię żadney protectiey Stanu Szlácheckiego brać, składow ſobie nowych po Miaſteczkách, goſpodách, y dworách ſtánowić; ále towáry ná zwyczáyny Skład práwem opiſany, do Miaſt ták z Korony, W. X. Lit., iáko y z Państw poſtronnych prowádźić *tenebuntur*, nie miiáiąc Miaſt składnych, *ſub confiſcatione mercium.* Toſz ſię ma rozumieć *de revenditoribus omnibus* w Miáſtách *etiam quæritantibus victum*, y o rzeźnikách woły od Szláchty kupuiących, áby od ſwoich towárow, iáko y inni Kupcy płácili. O co, *contra tranſgreſſores, forum in Officio quovis Caſtrenſi, ex regeſtro fiſci, ſine appellatione. A.* 1678. fol. 9. *tit.* Oekonomiy.

Składow Staroſtowie przeſtrzegáć máią, y Miáſtom pomoc w tym dawáć. *A.* 1565. fol. 91. tit. Vſtáwá ná składy.

Declaratur: iſz Staroſtowie ſądowi y pográniczni, także Adminiſtratorowie przeſtrzegáć máią, aby Kupcy wſzelácy, y Zydźi, y rzeźnicy, Składow nie miiáli. (*iáko miałeś ſupra.*) *A.* 1678. fol. 9. tit. Oekonomiy. *Plura* tit. Kupcy. Drogi.

Skład ſoli. *v.* tit. Sol. *& tit.* Miáſtá.

Skład winá, y składne. *v. tit.* Wino. *& tit.* Miáſtá.

SKORY.

SKor gárbárze, y furmáni z Korony wywoźić nie máią: czego Staroſtowie przeſtrzegáć máią. *A.* 1550. fol 5. §. Konie. *Herburt. fol.* 128.

Reaſſumowano to, *ſub confiſcatione* skor. Czego Staroſtowie y Vrzędy ich przeſtrzegáć, y exequować máią. Toſz ſię ma rozumieć y o iuchtách. *A.* 1620. fol. 14. tit. O nie wywodzeniu koni. Znowu reáſſumowano Conſtit. *A.* 1550. z tą deklárácyą, iſz te skory y iuchty Staroſtom należeć máią. *A.* 1647. fol. 17. tit. O niewywodzeniu koni.

SZLACHCIC.

NA Szláchćie win przeſądzonych Krol nie ma nikomu dawáć. *A.* 1550. fol. 4. §. Win.

Herburt. fol. 327 tit. Plebeii.

Szláchtá tylko ſami, do głownych Kośćiołow, ná *Beneficia* dawáni być máią. *Ibidem.* §. Poniewaſz.

Plura o tym. *v.* tit. *Beneficia. tit.* Duchowni. *&* tit. *Plebeij.*

Herburt. fol. 44. tit. Sponſione fidei, quando obſtringendus eſt aliquis. Idem fol. 299. t. Nobilis niſi iure victus fuerit, non captivetur.

Szláchćic oſiádły nie ma być ślubem od Krolá, áni od żadnych Vrzędnikow wiązány, iedno wedle Státutu *A.* 1540. áni ſadzany być do więźienia, áſz práwem przekonány będźie. *Ibid. fol.* 5. §. Slubem.

Szláchectwem ſię bronić nie mogą, ktorzy ſię ſpráwámi tęmu Stanowi nie przyzwoitemi báwią. *Ibid. fol.* 6. Drudzy.

Szláchćic Szláchectwo tráći, ieśli będąc w Mieśćie oſiádły, hándlámi y ſzynkámi ſię báwi mieyskiemi, y *Magiſtratus* mieyskie odpráwuie: y potomſtwo iego pod tęn czás ſpłodzone, y on ſam Dobr źiemskich nie może nábywáć, á ieśliby nábył; dobrá iego *Terreſtria, iure caduco*, káżdy Szláchćic uprośić ſobie może. *A.* 1633. fol. 34. §. Nákoniec.

Reáſſumowano tę Conſtitutią, ná tych, ktorzy po Miáſtách *abutuntur prærogativa nobilitatis, monopolia*, ſzynki, hándle, y *opificia mechanica* tráktuią. *A.* 1677. fol. 13. tit. Nowa Szláchtá.

Wolno iednák Szláchćie w Miáſtach práce, domy, ſzpikierze, *ſine præpeditione cuiusvis*, kupowáć ſobie, byle iurisdictiey mieyskiey nie zbrániali ſię, á wſzytkie powinnośći y obowiązki mieyskie z onych plácow podeymowáli. *A.* 1550. fol. 6. §. Aby Szláchtá.

O tymże *obiter*: ále łoźnych przekupniow y rzemieślnikow protegowáć w domiech ſwoich nie máią. *A.* 1611. fol. 27. tit. O ludźiách łoźnych. *Plura v. tit.* Łoźni, o łoźnych.

Szláchćie wolno dobr nábywáć w Mieśćie Lwowie. *v. tit.* Miáſto Lwow.

Szláchtá, dobrá Mieyskiemu Práwu podległe, *quocunq; iuris titulo* trzymáiący, z tychże dobr wſzytkie podatki płáćić powinni. *v. tit.* Miáſtá.

Herburt. fol. 141. t. Dignitates nobilibus dantur.

Szláchtá ſami Senatorami być máia. *A.* 1550. fol. 7. §. Iſz ſtan.

Szláchćicem ktoby ſię czynił, nie będąc nim, á byłby zábit, głowá iego płácona być nie ma: á ktoby o to czynił, ſto dwádźieśćiá grzywien przepada, y rok y ſześć niedźiel w wieży ná dnie śiedźieć: Co ſię y o ránách ma rozumieć. *Ibid. fol.* 10. §. Gdźieby kto.

Declaratur: Ktoby ſię Szláchćicem mienił y udawał nie będąc nim, dobrá ſwoie tráći, połowicę do Quárty, á połowicę Delatorowi. O co *forum* ná Trybunale *inter cauſas Officij*, á ná nieośiádłego tákiego, w Grodźie ábo ná Trybunale, y puł roká w wieży śiedźieć. *A.* 1589. fol. 517. tit. O Szláchectwie. Ktoby

Ktoby záś nieſzlachectwo niewinnie zádał komu, y ákcyą intentował; táki winą Státutu ma być karan. *Ibid.*

Szláchectwá wywod ma być ná Seymiku Deputáckim ſwego Woiewodztwá, z ktorego ná Trybunał ma Stroná przynieść átteſtácyą, á potym z krewnemi własnemi przyśiąc. *A.* 1601. fol. 736. tit. O nowey Szláchćie. *De probatione Nobilitatis. Herburt. fol.* 297. *t. Nobilis.*

Szláchectwo czyie ktoby poprzyśiągł nie będąc krewnym; ma Szláchectwo trácić, y dobrá do Aktorá przepadáć máią. *Ibid.*

Szláchectwá, poddány nie może otrzymywáć, bez woli Páná ſwego dźiedźicznego, *ſub nullitate* Szláchectwá. *Ibid.*

Tá Conſtit. *A.* 1601. służy y W. X. Lit. *Ibid.*

Szláchectwo tylko ná Seymie, ábo w woysku ma być dawáne, dla znáczney dźielności. *A.* 1578. fol. 334. tit. *Plebeiorum nobilitatio. Declaratur*, iſz zá záleceniem Senatu, y Posłow Ziemskich, á w woysku od Hetmáná: y ma to być w Conſtitucyą wpiſano: ináczey żaden liſt ná ſzláchectwo ważny być nie ma. *A.* 1601. fol. 736. tit. O nowey Szláchćie. Toſz służy y W. X. Lit. *Ibid.*

Reaſſumitur: á wſzyſcy po Conſtitutiey 1601. ná przyſzłym Seymie ſtánąć máią z przywileiámi, *pro cognitione*, ieśli dla zasług woiennych Szláchtą ſą creowáni. *A.* 1613. fol 8. tit. O nowey Szláchćie.

Szláchectwo ktoby *non ſuo ordine* otrzymał, á po tym łokćiem mierzył, y towáry wſzelkie przez Fáktory ſwe w rożnych sklepách przedawał; táki ná Trybunale, *ad inſtantiam cuiuſvis, inter cauſas Officij*, słuſznemi dowodámi *convictus*, máiętności ſwych *fiſco Regio* połowicę, á *Delatori Iure victori* drugą połowicę przepadáć, y w wieży śiedźieć ma: *ſalvis iuribus Privilegiorum* Miaſt Krolewskich Koronnych, ktore máią ná trzymánie dobr źiemskich. *A.* 1609. *fol.* 903. *tit. De Plebeijs.*

Do Szláchectwá wywodu przy świádkách, w dawnych Conſtitucyách, opiſanych, *authentica teſtimonia literatoria*, káżdy powinien pokazáć; iáko reformácye, dźiały, *& bonorum terreſtrium diſpoſitiones*. A ktoby do tąd wywodu tákowego nie uczynił, y ná potym uczynić nie mogł, choćby teſz, y ná Vrzędźie, lub ná dignitárſtwie zásiadł, ma *functione ſua carere*, y Vrząd *pro vacanti* rozumiány być ma. O co Posłowie ná Seymie *urgere* máią. *A.* 1633. fol. 34. §. Do wywodu.

Ktoby przez dekret Seymowy, ábo Trybunálski, *non per ſerias controverſias*, ále *in contumaciam*, ábo *in conditto* tylko ferowány, nie wywiodſzy ſię *legitimè* ná Seymiku Powiatu ſwego, zkąd *originem duxit*, Szláchectwo przyſądzone miał; *ſupra ſcripto modo* powinien ſię wywodźić. *Ibid.* §. Ktoby przez dekret.

A kto ſię *ſine fraude* wywiodł, inquietowány być nie ma. *Ibid.*

Ignobilitatem reconventionaliter zádáć nikt nie może, áſz ſię wprzod *obijcienti* ſam wywiedźie. *Ibid.* §. Komu.

Ktoby

Ktoby, *deficiens in deductione nobilitatis ſuæ*, Szláchćicowi nie nágánionemu, bez żadnych wywodow y dokumentu práwnego, zádał nieſzláchectwo, á on by ſię nie tylko pokrewnemi, według práwá, ále y diſpoſitiámi wywiodł; *ad inſtantiam* ukrzywdzonego, *pœnâ colli* karány być ma. *Ibid.* §. Ná koniec.

Szláchćic *ignobilem* do herbu przyiąć, y zá nim świádczyć, y zá powinnego ſwego przyznawáć, pod utráceniem ſwego właſnego Szláchectwá, nie powinien. O co *forum* ná Trybunale, *inter cauſas Officii, ad inſtantiam cuiuscunque*: co ſię ma rozumieć y ná tych, ktorzy po Conſtitutiey *A.* 1578. wazyli ſię do herbu cudzego *privatim accedere*, y w cudze herby ſię *intruſerunt*. *Ibid. fol.* 33. tit. O wywodzeniu Szláchectwá.

Szláchectwá nie mogą być dawáne iedno zá zgodą wſzytkich Stanow ná Seymie, ktorym ſamym *cognitio* należy, ieżeli ſłuſznie może kto do tego kleynotu być przypuſczony, ábo nie. *A.* 1641. fol. 11. tit. O Indigenatách y nobilitácyách.

Według dawnych praw maią być conferowáne. *Ibidem.*

W Woiewodztwach Kiiowskim, Brácławskim y Czerniechowskim, z okázyey Xiąg Ziemskich y Grodzkich popalonych, Szláchectwá wywod táki: Atteſtacyą wźiąć trzebá od Dignitarzow y Vrzędnikow Ziemskich, o zgubie Akt tám tego Woiewodztwá: zá ktorą, nie ma być nikt u Prawá neceſſitowány do pokázowánia ſtárych diſpoſitiy. Ale przy átteſtácyey od Seymiku, ná ktorym ſię wywodźić kto będźie, y przyśiędze dwuch Szláchćicow *de linea paterna*, y drugich dwuch *de linea materna*, ſam *inſuper* ná to przyśięże, iſz miał diſpoſitie w Aktách zgubionych. A po tym ná prawdźiwe iego Szláchectwo, deductia ma być determinowána. A ktorzyby świádkowie dáli *teſtimonium* nieſzláchćicowi, á byliby o to *legitimè convicti*; właſne Szláchectwo trácić máią. *A.* 1654. fol. 9. *tit. Securitas honorum.*

Po tym, po Szwedzkiey woynie, *in univerſum* ſpoſob wywodzenia Szláchectwá poſtánowiono táki. Wſzyſcy Obywátele Woiewodztw y Ziem, ktorym pod czás Szwedow Aktá popalone ſą, ktoby tego potrzebował, geneálogią Domu y rodzáiu ſwego, od dźiádá począwſzy *fideliter*, ták iáko ieſt w rzeczy ſamey, ſpiſawſzy, *cum manifeſtatione de combuſtis per hoſtem Actis*, w ktorych, domu iego diſpoſitie były, *& de amiſſis literis*, ktoremi by ſtárożytność urodzenia ſwego *deducere* mogł, záraz przy mánifeſtátiey, *intra decurſum trium annorum, ab actu præſentis Conventûs computando, per oblatam* do Grodu właſnego podáć ma. á ktoby zmyſloną w Kśięgi dał w piſáć, chcąc ſię wdzieráć w prærogátiwę ſtanu Szlácheckiego; wolno będźie káżdemu, do lat ſześći y ſześći mieśięcy, przećiwko tákiey Geneálogiey zánieść proteſtácyą, á ow, *inquiſitione* dowodźić powinien, że prawdźiwą domu ſwe' po-

dał

dał geneálogią, y dwu *de linea paterna*, y drugich dwu *de linea materna* pokrewnych ſtáwić, ktorzy ná Seymiku, świádectwo ſtárożytności iego dawſzy, ná Trybunale rowno z nim poprzyśiąc będą powinni *realitatem* geneálogiey iego. A czyiá mánifeſtátia z geneálogią przez lat ſześć y ſześć miesięcy, *ſine contradictione*, w księgách zoſtawáć będźie; iuſz po wyſzćiu czáſu miánowánego, żaden proteſtácyey zánosić, & *in dubium vocare* tey geneálogiey nie będźie mogł, ále iuſz ták on, iáko y Succeſſor iego, przy ſwoiey geneálogicy *cum duobus teſtibus de linea Paterna, & cum duobus aliis de linea Materna*, ná Seymiku præzentowawſzy ſię, w Trybunale z tęmiſz świádkámi *realitatem* geneálogiey ſwoiey poprzyśiąc powinien będźie. Tymże ſpoſobem y ći, ktorzy ſię z ſwoich Woiewodztw y Ziem, do inſzych wynieśli, *ad propriam Diſtrictum*, z kądby ſię wywodźić powinni byli, ziechawſzy, poſtąpić máią. Y *minorennes* przyſzedſzy do lat ſwoich, tymże ſpoſobem *per omnia* poſtąpić, y geneálogię *cum manifeſtationibus* w Grodách záneść powinni będą. Ieśliby iednák Stryi, lubo ktory inſzy Opiekun imieniem ich zániosł mánifeſtátią, y geneálogią ich podał do Ksiąg; tedy oni *ad annos debitæ ætatis* przyſzedſzy, *inhærendo manifeſtationi, & oblationi illius genealogiæ*, mánifeſtátią ſwoię záneść powinni będą. *A.* 1658. *fol.* 23. *tit. Securitas honorum.*

Szláchćicowi káżdemu, ktoremuby *poſt deductam* ná Seymiku ſwoim *nobilitatem*, zádano *ignobilitatem*; wolno o to ſpráwę ſwoię ná początku Trybunału, *ex regeſtro ſpeciali* Sobotnich ſpraw, proſequować, *non obſtante Partis adverſæ reſiſtentia.* Czego Trybunał bronić nie ma, y owſzem tákie ſpráwy *accelerare*, y karáć, ile gdyby iákiemi zárzucániámi, *ſine iuſta cauſa*, ná ſtárożytne fámilię porywano ſię. *A.* 1667. *fol.* 14. *tit. Securitas* honoru Szlácheckie°. Ta Conſtitutia ſćiągáć ſię ma, y ná przeſzłych czáſow obiectie. *Ibid.*

Do Szláchectwá, y Indigenatow od tąd przyimowáni być nie máią, ktorzyby ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. ná Seymiku przed Seymowem z tymi ſię nie odzywáli, y przez Posłow Ziemskich zá ſobą inſtántiy nie mieli. *w Conſtitutiách Litewſkich. A.* 1676. *fol.* 23. *tit.* Nobilitácye.

Szláchtę nową w Koronie y W. X. Lit. ktorych śiłá ná przeſzłym *A.* 1676. Seymie iákąś nieoſtroznośćią, mimo zálecenie Krolá I. M. y PP. Hetmánow obudwu narodow, *in volumen Legum* weſzło, *in ſuſpenſo cum ſuis prærogativis* do przyſzłego Seymu zoſtáwiono. Tych záś, ktorzy od Krolá I. M. y PP. Hetmánow recommendowáni ſą, regeſtr ná Seymiki Krol I. M. przysłáć ma. *A.* 1677. *fol.* 41. *tit.* Declaratia o nowey Szláchćie.

Szlácheckie ſpráwy, ktore do Niemieckich Sądow przychodzą, Krol

z Senatorámi przy ſobie będącemi ma ſądźić. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Iſz w Niemieckich ſądźiech.

Szláchtá *in caſibus Statuto expreſſis*, ná dobrách może być karána. *A.* 1562. *fol.* 25. *tit.* O karániu.

Szláchtá składow przeſtrzegáć nie powinná. *A.* 1565. *fol.* 91. *tit.* Vſtáwa ná skłády. *v.* Skłády.

Szláchćic ná dźiedźicznych gruntách, pożytki wſzelákie, kruſzce, ſol, wolne być máią. *A.* 1576. *fol.* 255. §. Aby wątpliwość.
Idem iisdem verbis. Ibid. fol. 277. §. Aby wątpliwość.

Szláchtá, ktorzy dobrá ſwoie przedawſzy, w Mieśćiech mięſzkáią, y z lichwy żyią, woynę służyć máią, *ſub confiſcatione omnium bonorum ſuorum. A.* 1578. *fol.* 335. *tit.* O Szláchćie co zgołoćieli.

Szláchćic Szláchćicá gdyby *privatâ authoritate* gwałtem poimał, więźił, przepada *pœnam* 120. *marc.* y ma śiedźieć w wieży ná dnie rok *pro pœna publica*, y znowu ma tyle troie śiedźieć, iáko go długo w więźieniu trzymał, *ſub pœna infamiæ*: y ſzkody powinien *refundere*, ná ktore Aktor poprzyśięże: y rány ieśliby miał iákie, według práwá zápłáćić: Co Sąd Ziemski ma *ex ſcrutinio cognoſcere. A.* 1588. fol. 462. tit. O poimániu.
Toſz ſię ma rozumieć o Stárośćie, gdyby, *ſub prætextu Officij*, kogo więźił, *excepto iure victo, recenti crimine. Ibid.*
O eliberácyą Szláchćicá więźionego wolno káżdemu iego powinnemu, ábo Przyiaćielowi, także Pánu o sługę, y słudze o Páná, pozywáć ná Roki Grodzkie *peremptorie*. A Stároſtá powinien *decernere eliberationem, ſub pœna bannitionis, citra quamvis appellationem & proſecutionem* tego, ktoryby dekretowi doſyć czynić nie chćiał. *Ibidem.*
Excipiuntur słudzy iáwni złodźieie, ábo zdraycy, ktorych wolno záwſze poimác. *Ibidem.*
Záſzłá byłá proteſtácya Woiewodztw, Kiiowskiego, Wołyńskiego, y Brácławskiego, przećiwko tęmu Práwu, ále ná teráźnieyſzym Seymie przyięły ie. *A.* 1601. *fol.* 736. *tit.* O więźieniu.

Szláchćicá *in Criminalibus* obwinionego, gdyby kto do więźienia Zamkowego oddáć, y inſtigowáć nań chćiał; tákowego więźienia Vrząd Grodzki nie ma nikomu, *ſub pœna centum marc.* bronić, *ad deciſionem cauſæ*: *ſalvâ appellatione* ná Trybunał bliżſzy. *Inſtigans* iednák ma go ſtrzedz y żywnośćią opátrować. A gdyby *inculpatus* niesłuſznie do więźienia, *per definitivam ſententiam*, ználazł ſię być podány; tedy onęmu, nie z Vrzędem, ále z tym, ktoryby go obwinił, y do Vrzędu podał, *ratione præmiſſorum, in foro competenti, patebit via. A.* 1611. fol. 4 §. A iſz w Zamkách.

Szláchćic łożny w Mieśćie *exceſſivus*, przed Vrzędem Grodzkim, *tacto termino*, tákimże poſtępkiem, iáki w Conſtitutiey *A.* 1598. opiſány ieſt, (*v. ſupra tit.* Mężoboyſtwo.) *etiam in civilibus cauſis* ſprá-

ſis ſpráwować ſię powinien., *ſalvá appellatione* ná Trybunał Piotrkowski, ábo Lubelski, á W. X. Lit. ná Wileński, y gdźie ſię odpráwuie, *inter cauſas conſervatas, in duabus ſeptimanis*. A táki obwiniony *civiliter* Szláchćic łożny, ábo *poſſeſſionatum Nobilem*, ábo teſz *Civem, de parendo iudicato* ſtáwić powinien, ábo zaſtáwę táką, ktoraby correſpondowáłá *damno*, u Vrzędu zoſtáwić, ábo ieſli z tego dwoygá nic nieuczynił, w więźieniu *ad deciſionem cauſæ, & ſatisfactionem iudicato*, przez Vrząd ma być zátrzymány. *ſalvo Statuto Thorunenſi, de violentia in Civitatibus per Nobilem illata. Ibid.* §. Do tego iſz w Mieśćiech.

Szláchtá y poddáni ich od wſzelákich ceł wolni. *vide tit.* Clá. Mytá.

Szlácheccy poddáni od targowego wolni: á ktoby ie od nich brał, przepada *centum marcas*. O co *forum* ná Trybunale *inter cauſas Officij, ſalvo iure & Inventarijs Luſtratorum, & antiquis conſuetudinibus Capitaneorum & Tenutariorum bonorum Regalium. A.* 1613. *fol.* 19. *tit.* Targowe.

Z Szlácheckich browárow, czopowe ná przeſzłym Seymie uchwalone, zniesiono, bo y przed tym dawáne nie było. *Ibid. fol.* 12. *tit.* Czopowe.

Szláchtá Xięſtw Oświęćimskiego y Zatorskiego, do wſzelkich doſtoieńſtw y Vrzędow w Woiewodztwie Krákowskim, ſą *habiles. A.* 1564. *fol.* 67. §. Naprzod.

Szláchtá w W. X. Lit. ktorzy ſię Pánom dla obrony, zádáli z dobrámi ſwemi, ieſli chcą być wolni, *agant*, y práwa niech pokażą. *A.* 1569. *fol.* 195. §. Szláchtá.

Szláchćie Brácłáwskiey, y poddánym ich, wolno miody przáſne przedawáć komu chcą. *Ibid. fol.* 190. §. Szláchtá.

Szláchtá, y ich poddáni, od wſzelákich ćiężarow y ángáryi wolni. *Statutum Herburti. fol.* 182. *tit. Fumalia. & fol.* 284. *tit. Libertas. & ſequ.*

Szláchtá Podláska, ángáriom Dźierżawcow podlegáć nie ma. *A.* 1588. *fol.* 479. *tit.* Podnieśienie.

Szlácheckie domy w Winnicy y Brácłáwiu, od Stároſtow w pokoiu záchowáne być máią, *ſub pæna quingentarum marc. fiſco & Actori luenda.* O co *forum* Trybunał, *inter cauſas conſervatas. A.* 1611. *fol* 30. *tit.* Domy.

Szláchtá Powiátu Piltyńskiego, przy wolnośćiách y zwyczáiách dawnych, ſtrony czynienia ſpráwiedliwośći między ſobą záchowáni: áni im w niczym Xiążętá Kurlándſcy nie máią derogować. A od Sądow ich áppellácye, do Krolá y Sądu iego, á nie gdźie indźiey iść máią, ták iáko ſpráwy ſądowe Inflántskie. *A.* 1611. *fol.* 49. *tit.* Powiát Piltyński.

Szláchectwo álbo nobilitácya Sebáſtyáná Neczá. *A.* 1601. *fol.* 749.

Stánisłáwá Lichtemberká. *Ibid.fol.*751. Iákubá y Stánisłáwá Grodźickich. *A.* 1607. *fol.* 854. Márká Felińskiego. *Ibid. fol.* 858. Xiędzá Gábrielá Prowáncvuſzá *aliàs* Władysłáwskiego. *A.* 1609. *fol.* 897. Dymitrá Mácedońskiego. *A.* 1613. *fol.* 30. Eliaſzá Iuſzkowskiego. *Ibid. fol.* 34. Stánisłáwá Przytyckiego. *Ibid.* Ianá Roſzkowskiego. *Ibid. fol.* 36. Ianá Krynickiego. Ianá Węgierá. *Ibid.* Máximá Wołká. *A.* 1616. *fol.* 50. Stephána Ognickiego. *Ibid.* Andrzeiá Czárneckiego. *A.* 1618 *fol.* 8. Ianá Cząplińskiego. *A.* 1638. *fol.* 55. Conſtántego Wołká. Adámá Wierzchowskiego. Sebáſtianá Dąbrowskiego. Wálentego Rąrogá. *Ibidem.* Semená Zábuskiego. Iąská Iáſnoborskiego. Iwáná Gámże. *A.* 1649. *fol.* 12. Dymitrá Márgiewicá. Woyćiechá Gorskiego. Iwáná Doroſzeńká. *A.* 1650. *fol.* 8. Kreſy. *A.* 1652. *fol.* 30. Że Szláchectwo pewnym żołnierzom ná expeditiey Moskiewskiey, zá záleceniem PP. Hetmánow, conferował Krol, wſpomináią. *A.* 1611. fol. 1. tit. Popárćie woyny. Szláchectwo Kádłubowskich, w Powiećie Bráńskim, *declaratur*, y z dobrámi ſwemi Kádłubowską do Ziemie Bielskiey, á do Iurisdictiey Grodzkiey Bráńskiey *incorporantur*. *A.* 1654. fol. 18. Szláchectwo ábo nobilitácya Mikołáiá Hádźiewicá. *Ibid. fol.* 20. Ianá Wárteryſzowicá. *Ibidem.* Grzegorzá Bárkmáná. *A.* 1658. fol. 51. Ianá Turoſzowicá. *Ibid.* fol. 53. Potomkow niegdy Káſprá Káſprzyckiego. *Ibid. fol.* 54. Michałá Ianá Złotorowiczá Grzegorzá Szefárowiczá. Michałá Michałowi zá. Stephána Bokuſzá. Mikołáiá Groſzykowskiego. Mikołáiá Szuniewskiego. Gábryelá Dábiże. Michałá Páwlickiego. *Ibid.* Andrzeiá Zalskiego. *Ibid fol.* 55. Szlách. Páwłá Tetery *declaratur*. *A.* 1659. fol. 48. *Reaſſumitur A.* 1661. fol 20. Szláchectwo ábo nobilitácya Theodozego Tomkiewiczá. *A.*1654. fol. 48. Ierzego Páparý. Krzyſztofá Peretyátkowiczá. *Ibidem.* Kozakow Zaporoskich. z káżdego Pułku ſto nobilitowáć obiecano, ktorychkolwiek Hetman Zaporoski tego Kleynotu godnych prætentowáć będźie. *Ibid. tit.* Woysko Zaporoskie. Ná Szláchectwo Kozakow Zaporoskich Przywileie, wedle Commiſſiey Hádyackiey y regeſtru od Hetmáná Zaporoskiego, z Káncellárycy Koronney wydáne ápprobowano. Ktory regeſtr do Metryki ma być *in decurſu dimidij anni* podány. *A.* 1659. fol. 55. Szláchectwo ábo nobilitácya Ierzego Chmielnickiego. *Ibid. fol.* 57. Thomaſzá Noſacá Obożnego Zaporoskiego. *Ibid.* Szláchectwo Stephána, Seweryná, Theodorá, Stephána, Sulimow bráći między ſobą rodzonych, y ſtryiecznych *declaratur*. *Ibid.* Szláchectwo ábo nobilitácya Sámuelá Zarudnego Sędźie woysk Zaporoskich. *Ibid.* Szláchectwo Hrehorego Leśnickiego. *Ibid. fol.* 58. Wáśiłá Złotáreńká Złotárzewskiego. *Ibid.* Ná Szláchecki tytuł drugi Wiernosław, Przywiley dány Vr. Prokopowi Wereſzczácze Komorni-

mornikowi gránicznemu Czerniechowskiemu ſtwierdzono. *Ibid. tit.* Dániná Kámionki Szláchectwo ábo nobilitácya Ianá Kowálewskiego. *Ibid.* Hárásmá y bráci iego Káplońskich. Iwáná Bohatyrowiczá Ianá y Theodorá Czekálowskich. Iana Rudnickiego. Hawryłá Liſowcá. Káliná Sokołowskiego. Dymitrá Słoninki. Iákimá Sámczeńká. Máttheuſzá Pápkiewiczá. Háwryłá Porywáiá. Záchárýaſzá Surty. Iákubá y Ianá Pekulickich. Bázylego y Kiryłá Iskrzyckich. *Ibid.* Kiryłá Andryiowiczá. *Ibid. fol.* 59. Andrzeiá Románeńká. Wáśiłá Mitczeńká. Ianá Mázárákiego. Oſtáphá Feckowiczá. Máxymá Bułyhy. Krzyſztofá Wárteresſzowicá Słoniewskiego. Tymoſzá Cićiury. *Ibid. fol.* 60. Bázylego Woytkiewiczá. Bohdaná Káleniczeńká. Stephána Derzeniewskiego. *Ibid.* Dyonizego y Andrzeiá Muráſzkow. *Ibid. fol.* 16. Korneliuſzá y Eudoxego Drániewskich. *Ibid.* Szlachectwo Vr. Mikołáiá, Stánisłáwá, y Páwłá Szydłowskich *declaratur. A.* 1662. fol 38. Tákże Vr. Philippá Zambrzyckiego. *Ibid.* Tákże Vr. Mikołaiá y Stánisłáwá Dambrowskich. *Ibid.* fol. 39. Szlachectwo ábo nobilitácya Ierzego y Andrzeiá Pipanow. Stánisłáwá Piotrkowczyká. *Ibid.* Záchárýaſza Budzánowskiego. Bogumiłá Zyſzkowskiego. Piláwskiego. Ianá Szeleyká. Iákubá y Ianá Moruńskich bráći ſtryiecznych. Eliaſzá Albánuſa Rogoźińskiego. Konſtántego Zbickiego, Ianá Donatá Ierzego Bárbowskiego. Andrzeiá Fágieráſzá Ianá Polá. Michałá Łázárowiczá. Stánisłáwá Tozyckiego. Piotrá Máſzewicá. Iákuba Wegnerá. Stánisłáwá Meſzeká, Mikołáiá Szydłowskiego. Ianá Kierekieſzá. Máćieia Vtrátowskiego. Iákubá Hámuleckiego. Gábryelá Wálnickiego. Thomaſzá Piláwskiego. Konſtántego Kokieiá. Stephána Czerkáſa. *Iákubá Brzeźickiego.* Ianá Dorſztá. Ianá Butwilá. Alexándrá Iánuſzowicá. Ianá Stánisłáwá Łukáwskiego. Ianá Zubrzyckiego, Iozyuſzá Binbińká. Borká. Thomaſzá Mákowskiego. Ierzego Ráwę. Andrzeiá Hinneſa. Bázálskiego. Ianá Hoffmaná. Zelingierá. Mikołáiá Pełkiną. Wáxáná Hoffmaná. Ianá Bretyſſá. Záchárýaſzá Weydá. Ierzego Kleyná. Wáwrzyncá Delpácego. *Ibid.* (*ále po tym zá Indigene przyieto go, iáko y brátá iego. A.* 1667. *fol.* 24. *quod vide tit. Indigenaty*) Michałá Cerkieſa, y Synow iego, Konſtántego, Káźimierzá, y Iozefá. Michałá Wátowskiego. Baubonábiká Perſa. Sámuelá Iáſzowicá. *Ibid. fol.* 41. Iákubá Magniſicá. Grzegorzá Piotrowskiego. Káźimierzá Bázálskiego. Ianá Guldyná. *Ibid. fol.* 42. Ianá Michałá Koſzowicá. Mikołáiá *de* Bue. *Ibid. fol.* 43. Wilhelmá Klatá. Ianá Linkauſa. Ianá Delárego. Marćina Henkielá. *Ibid. fol.* 22. Ná Szláchectwo Przywiley od Krolá Zygmuntá III. niegdy Ierzemu Bidermánowi y potomkom iego dany approbowano. *A.* 1667. fol. 35. Szláchectwo Theodorá, Ianá, y

Piotrá Wierzbow *declaratur. Ibid. fol.* 37. Także Szláchectwo Woyćiechá y Mikołáiá Będźińskich, *ſine quavis ante & poſt primævæ Nobilitatis deductione & probatione:* y że *obiecta ignobilitas* Oycu ich nima im ſzkodźić, áni potomkom ich. *Ibid. fol.* 69. Szláchectwo ábo nobilitácya Vr. Stephána Hánkiewiczá Sekretarzá y Piſarzá I. K. M. dekretowego Wołyńskiego. *A.* 1673. fol. 34. Vr. Andrzeiá Báirá I. K. M. Sekretarzá y Piſarzá ſtárſzego Skárbu Koronnego. *Ibid,* Antoniego Noſſadyniego. *Ibid. fol.* 36. Stánisłáwá Zaborowskiego. Ianá Zyczyńskiego. Bernárda Treterá. Fráncíſzká Zydkiewiczá. Balcerá Herberskiego. Káźimierzá Iánkowskiego. Zygmuntá Dárowskiego. Stephána Horodyſczáńá. *Ibid.* Asferuſa Heydepoll. Wrzoſpolskiego *Ibid. fol.* 37. Alexandrá Heynká. Iuſtuſa *de* Diubell. Iana Izbrántá. Tomaſzá Korydy, Konradzkiego. Kenryká Henrykowskiego. Ianá Szylingá. Euſtáchiego Fráncíſzká Czerniewicá. Ambrożego Zaręby. Ierzego Hermáná Szwárcá. Ianá Graffa. *Ibid. na dwu mieyſcách.* Andrzeiá y Balcerá Elertow. *Ibid. na dwu mieyſcách.* Báltázárá Poryczá. *Ibid. fol.* 37. & 38. *także na dwu mieyſcach.* Stánisłáwá Bielickiego. *Ibid. także na dwu mieyſcách.* Woyćiechá Kumernickiego. *Ibid. także na dwu mieyſcách.* Káźimierzá Záirskiego tłumáczá Koronnego. Stánisłáwá Dźiántymirskiego. *Ib.* Ianá Fráncíſzká Woynowiczá *ſeu* Woynowskiego. *Ibid. fol.* 36. & 39. Ianá Reynholdá, y Erneſtá Grewińkoſſow Swirinhauſen názwánych. *Ibid. fol.* 39. Dymitrá Dymitraſzká Ráycy y Synowcá iego Márká Ráycy. Stephána Wáśiłá, Fedorá Anáſtázego, Dymitrá, Iwáná Kuneckich. Ichnatá Szułká Dumieńskiego. *Ibid.* Zácharyaſzá Zádykowiczá. *Ibid. fol.* 40. Pánthaleona y Grzegorzá Krynickich. Krzyſztofa Treygi. *Ibid.* Szláchectwá ná teráźnieyſzym Seymie pozwolone, że tylko oſobom wiáry S. Káthołickiey Rzymskiey służyć máią, deklarowano. *Ibid.* Szláchectwo ábo nobilitácya Máćieiá Stáncellá *Ibid. fol.* 14. Andrzeiá Olſzterá. Władyſława Aſmaná. Andrzeiá Fálká. Andrzeiá Ragałá. Iozefa Policyániego. Antoniego Lácyozego. Floryaná Szlagierá. Iákuba Ambrochá. Daniela Karkowskiego. Gedeoná Bielewskiego. Fráncíſzká Pláskowskiego. Szymoná Zawiſtowskiego. Kurowiczá. Ianá Werwiczá. Iana Máłkowskiego. Ianá Kułakiewiczá. Stánisława Płoniakiewiczá. Mikołáia Płaſczyńskiego. Ianá Sakiewiczá. Marćiná Bernicá. Stánisława Szeynowskiego. *Ibid.* Szláchectwo Wáwrzyńcá, y Máćieiá Wodźickich, *non obſtante lege de novis Nobilibus. A.* 1676. *fol.* 59. Szlachectwo Wáleryáná y Sebeſtyana z Kolczyc Kolczyckich, z deductiey urodzenia ich Szlacheckiego, ná Seymiku Wiśnińskim uczynioney *declaratur. Ibid.* Także Szláchectwo Ianá, Mikołáiá, Ianá, Ierzego, Samuela Chwałkowskich bráći. Y Kaſprá Zembrzuskiego. Y

Sebe-

Sebeſtianá Gilbaſzewskiego. Y Sebeſtianá Szwáryſzowskiego. *Ibid. fol.* 60. Szlachectwo abo nobilitacya Stephana Neſtorowicza Kraſowskiego. Ierzego y Konſtántego Kotonich. *Ibid.* Mikołaia Szulcá. *Ibid. fol.* 61. Adámá Szuberta. Ianá Grechsa. Ianá Samuela Chrzanowskiego. (*& fol.* 40. tit. *Gratitudo.*) Andrzeiá Gintherá. Náthaniela Ermelerá. Gierarda Philipſona. Michałá Montáwy. Dominiká Blaiſena Sadowia. Andrzeia Suſłowiczá. Fryderyka von Lenchenfeldt. Bohdaná Seferowiczá. Bohdaná y Perſedoná Gurdźiow. Stánisława Fráncíſzká Malinowskiego. Iana Bieńkowskiego. Bernardá Krzyſztophá Bernackiego. Theodorá Alexandrá Maskiewicza. Andrzeiá Chodźickiego. Andrzeia Duńskiego. Woyćiechá Grąntkowskiego. Stánisława Kobielskiego. Woyćiechá Braurskiego. Stanisława Czernieckiego. Ierzego Krzyſztofowicza. Tobiaſza Mańczukowskiego. Stanisława Kochowicza. Ierzego Kokáráckiego. Krzyſztopha Raphalskiego. Lenartowiczá. Vrbana Czechowiczá. Maćieia Gumińskiego. Stanisława Dąbrowskiego. Pawłá Lebedowiczá. Karolá Zabrzeskiego. Maćieiá Mazowieckiego. Danielá Odorskiego. Iana Łukaſzowskiego. Iakuba y Kaſprá Kulikowskich. Grzegorzá Iana Bogdáńskiego. Stanisława Kleynpolta Małopolskiego. *Ibid. fol.* 62. Andrzeia Waśniowskiego. *Ibid.* Szlachectwo Marćina Pokaſzewskiego. Thomaſza y Adryána Kozłowskich. Alexandra Zurakowskiego· Piotrá, y Stanisława Iacka·Ochockich. *declaratur. Ibid.* Także Iakuba Hieronyma, Maćieia, Iana, y Stefana Kośińskich, *Ibid. fol.* 63. Szlachectwo ábo nobilitacya Łukaſza Stanisława Vſarzewskiego. *Ibid.* Maćieia y Szymoná Treterow. *Ibid. fol.* 64. Iakuba Remera (ále po tym *in capacem* deklarowano. *quod v. infra.*) Michała y Ianá Kondaratow. Ierzego y Mirona Hizden. Andrzeia y Iana Wolffow. Kiriaká Papary. Athanazego y Bázylego Wołczyńskich. Remigiana Suſzyckiego. Bazylego Turkuła. Gabryela y Bazylego Łukawieckich Ierzego Barbowskiego. Konſtantego Karábatákiego. Bazylego Kupary. Bazylego Poponca. Ierzego Płonczyká. Hrehorego z Don Zakalicza, y Syna iego Alexandra. Euſtachiego Hohola. Nakáźnego. Semena Korſuka. Mironá Łukieceyka. Andrzeia Zielenieckiego. Bazylego, Iwaneńka Hrycaká Bernaſzowskiego. Iacká Ozáryńskiego. Stephaná Bachryńskiego Piotrá Kałkuły. Koſtyna Haſaneńka. Apoſtoła Iaśienowskiego. *Ibid·* Alexandra Bałabana. *Ibid. fol.* 65. Eraſma Andrzeia Okulicza. *Ibid. fol.* 23. Holſta. Iakuba Tropa. Razmy. Szlachtę nową, tych wſzytkich, ktorzy mimo Krolewskie, y PP. Hetmanow zalecenie, do Kleynotu Szlachectwa Polskiego, y W. X. Lit. ſą przypuſczeni, *cum eorum prærogativis, in ſuſpenſo*, do przyſzłego Seymu zoſtawiono: tych zaś, ktorzy zalecenie

mieli,

mieli, Krol I. M. na Seymiki przyſzle regeſtr. *A.* 1677. fol. 41. tit. Declaratia o nowey Szlachćie.

Friderika von Lenchenfeld, Gabriela y Bazylego Łukawieckich, Iakuba Remera, Waleryana Kulczyckiego, *pro in capacibus tituli & prærogativæ nobilitaris* deklarowano, y żeby tey prærogatywy y tytułu zażywać nie ważyli ſię, *ſub pæna Infamiæ & confiſcationis bonorum, ad cuius-vis inſtantiam*, w Trybunale Koronnym *decernenda*, zakazano. Sebeſtian iednak Kulczycki woynę traktuiący *conſervatur*. *A.* 1678. fol. 41. tit. Deklaracya o nowey Szlachćie.

W Conſtitucyey *Libertationis* Dworku w Warſzawie Vr. Marćina Choynackiego, *abuſus nobilitatis*, w Przodkach iego, znieśiono. *Ibid. fol.* 43 tit. *Reaſſumptio* Libertacyey Dworku, y Deklaracya Vr. Choynackiego.

Szlachectwo Vr. Iana Dyonizego Romanowicza *Vice* Inſtigatora W. X. Lit. *declaratur*. *Ibid. fol.* 13. Także Szlachectwo X. Theodora Wieliczki *& prolis* iego *legitimæ* Alexandra y Konſtantego z Zophią Tołoczkowną ſpłodzonych. *Ibid.* Także Szlachectwo Michała, Daniela y Bazylego Filipowiczow. *Ibid. fol.* 20.

Co za kara na Prokuratorow, albo Patronow ſpraw, oſobliwie w Trybunale Koronnym, ktorzy Szlachtę ośiádłą, do regeſtrow nię należytych, niesłuſznie poćiągaią, y Pryncypałom ſwoim do tego rady dodawaią? *v. tit.* Prokurator.

Szlachectwo Franćiſzka Podolskiego z bratem rodzonym. Pſczelińskiego. Poſtela. Mikołaia Ochockiego. Andrzeia Kęśickiego z bratem rodzonym. Iana Berenſa, y z bratem rodzonym. Franćiſzka Gruſzewica. Ludwika de Orgewal. Tak iednak, aby każdy z nich, wiarę S. Katholicką Rzymską, ktory nie ieſt w tey wierze, przyiął. *Salvis Legibus & Statutis Regni de Scartabellis*. *A.* 1683. fol. 19.

Szlachectwa *abuſum* z Vr. Andrzeia Nakielskiego, ponieważ *deduxit originem ſuam*, znieśiono. *Ibid.*

Szlacheckich Dworow w Miaſtach Libertacye. *v. tit.* Miaſta.

Szlacheckie domy w Commiſſiey Lemburskiego y Bytowskiego Powiatow, *cum bonis eorundem* opiſane ſą. *ſub tit.* Commiſſie.

Szlacheckie Dobra, y ich *immunitas*. *v. tit.* Żołnierz.

O Indygenatach. *v. tit.* Indygenaty.

Szlachćica, gdyby w karczmie Kmieć ubił. *v. tit.* Mężoboyſtwo.

Szlachta w W. X. Lit. ktorzy dobra od Tatarow ſobie pokupili, na służbę do obozu z tychże *obſtringuntur*. *v. tit.* Tatarowie.

Szlacheckich ran taxa. *v. tit.* Rany.

Szlachćic gołotę wyſtępnego, *ſub Interregno*, ſtawić do Sądu powinien. *v. tit.* Sprawy.

Szlachectwo Wieleb. Mikołaia, y Franćiſzka Żalazowskich *declaratur*. *v. tit.* Przywiley.

SŁV-

S Ł V G A.

SŁugi *plebeium*, nie ma nikt przyimować, bez atteſtatiey odſtania od Pana pierwſzego, *ſub pœna* 14. *marc. in Iudicio Terreſtri, in ininſtanti, toties quoties perſolvenda*, gdyby u niego był areſztowan, abo znaleźion. *& nihilominus profugum illum extradere tenebitur. A.* 1578. fol. 334. tit. O ſługi.

Podwyżſzona o to wina na ſto grzywien. á *forum in Officio Caſtrenſi competenti. A.* 1596. fol. 684. tit. O ſługach zbiegłych *plebeijs.*

Ca-vetur, że *ad inſtantiam cuius-vis laborioſi, cum aſſiſtentia Domini, in foro competenti*, ma być dochodzony. *A.* 1616. fol. 29. tit. O hultaiach.

W Exceptach Mazowieckich *forum* także Grod, y wina ſto grzywien, *cum refuſione damnorum. A.* 1577. fol. 314. tit. Rękoiemſtwo.

Na expeditią poſpolitego ruſzenia przećiwko Turkom, oboſtrzono było lepiey Conſtitutie pomienione 1578. *&* 1596. że każdy, ktoryby hayduka, abo iakiegokolwiek czeladnika *plebeiæ conditionis* rozmowił, y przyiął; *ipſo facto, pœnæ ducentarum marc.* ma *ſuccumbere.* A czeladnik taki na gardle ma być karany, bądź w ćiągnieniu przy Kaſztellańskim Sądźie w Powiećie, bądź w obożie przyśćigniony. *A.* 1621. fol. 8. §. *De plebeiis.*

Sługa Szlachćic nie może od Pana odſtawać, *ſub pœna capitis & infamiæ*, ktory pod trzećiemi wićiami przyſtał. *A.* 1621. fol. 8. §. Sługa żaden.

Servi ſex ſeptimanis ante bellum, veniam abeundi petant. Herburt. f. 435.

O ſługach żołnierskich, ktorzy ſwawolnie od Panow odieżdzaią, ſtare Prawo zachowano. *A.* 1590. fol. 571. tit. Słudzy.

Ale znieśiono było tę Conſtitutią. *A.* 1591. fol. 618. tit. Znieśienie niektorych Conſtitutiy.

Decem poſtea datæ ſunt hebdomadæ. Idem ibidem.

Tych, ktorzy bez liſtow świadecznych Hetmana, abo Pułkownikow, Rotmiſtrzow, Porucznikow z woyska Pruskiego, y Litewskiego poućiekali, nikt przyimować nie ma: y owſzem łapać y do Grodow pobliżſzych, abo do woyska odſyłać ich maią. A ktoby ich imać y wydawać *requiſitus* nie dopuśćił; *pœnâ quingentarum marc.* w Grodźie na Querelach, *ſine appellatione*, ma być karany. *A.* 1628. tit. O zbiegach.

Reaſſumuiąc, o ſługach zbiegłych, *Statuta*, y Conſtitucye wſzyſtkie dawnieyſze, poſtanowiono, aby czeladźi towarzyskiey nie wolno było bez liſtu odprawnego od Pana odchodźić. *v. tit.* Hultaic. *A.* 1678.

Wolno iednak ſłudze odſtać od Pana ſwego, gdy ſwego czaſu doſłuży, *ſine quo-vis impedimento* Pana, ktoremu ſłużył: a ieśliby go Pan odprawić, albo liſtu dać nie chćiał; wolno mu wźiąć liſt wyświadczony od Sądu Ziemskiego, abo Grodzkiego onegoſz

Powiátu: *ſecùs* o rodźicu, ktory nigdźie indźiey liſtu nábywać nie ma, tylko u Páná ſwego. *A.* 1678. *fol.* 334. *tit.* O ſługi.

Sługę iáwnego złodźieiá ábo zdraycę wolno zawſze imáć. *A.* 1588. *fol.* 462. *tit.* O poimániu y więźicniu Szláchćicá.

Zá co nikt nie podpada pod winy, ktore ſą opiſane *Conſtitutione A.* 1588. (*v. tit. Szláchćic.*) o poimániu y więźieniu Szláchćicá. *Ibid. fol.* 705. *tit.* O ſługách.

W Woiewodztwách, Kiiowskim, Wołyńskim, Brácławskim, o ſługi zbiegłe, y dworną czeladź, ktoby ich trzymał, w Grodźie, *ad inſtantiam iniuriati, in quatuor ſeptimanu*, ieśli oczywiśćie, á ieśli zaocznie, to *in ſex, peremptorie* ſpráwować ſię trzebá, przez ſię, lub umocowanego ſwego w Ziemi Wołyńskiey oſiádłego, *non obſtante Statuto Volhyń.* A ieśliby Stroná pozwána od tego czaſu, iáko ieſt pozwána, *negaret*, że tákowych zbiegow u ſiebie nie ma: przyśiąc ma ná to. *Aliàs* Stroná powodowa ná ſzkody ſwoie, iáko ie oſzácuie ſobie, przyśięże, y Staroſtá exekucyą z ruſzeniem Powiátu, zá dwie niedźieli, ſtronie ukrzywdzoney uczynić ma, *ſub pœnis in Statuto deſcriptis.* A w Mieśćiech, o tákowe zbiegi, Woytowie, *ex officii ſui munere*, powinni nieodwłoczną ſprawiedliwość Szláchćie czynić, *ſub pœna centum marc.* O co *forum* w Grodźie *peremptorie.* y exekucyą Staroſtá támeczny záraz czynić ma. A ieśliby Staroſtá ktory, o tákowe zbiegi, winny był; wolno ukrzywdzonęmu w inſzym Grodźie naybliżſzym onego Woiewodztwá czynić z nim *peremptorie*, według tey Conſtitutiey. A tęn Sąd Grodzki powinien będźie ná dobrách Stárośćinych, exekucyą tymże ſpoſobem czynić, *ſub privatione Officij. A.* 1578. *fol.* 337. *tit.* O ſługách.

Znowu ná drugim mieyſcu o tymże. *v. tit.* Sprawiedliwość.

Sługá Szlachecki pozwać może Szláchćicá o Páná ſwego więźionego, *privatá authoritate. v. tit.* Szlachćic.

Służebnych ludźi w Stároſtwách Vkráinnych rewizya. *v. t.* Rewizya.

S O L.

Herburt. fol. 427. t. Sal ſolito pretio vendatur: eius copia.

SOlą Krol wſzytkie Páńſtwá powinien opátrować. *A.* 1550. *fol.* 4. §. Soli doſtátkiem.

Soli Zamorskiey wolno wźiąć beczkę, dla czeládźi, ná ſzkutę ze Gdańską idącą. *Ibid. fol.* 6. §. Aczkolwiek.

In defectu Ruskiey, wolno zamorską Szláchćie, ná wſzelaką potrzebę, kupować. *A.* 1562. *fol.* 29. *tit.* O ſoli.

Y Pruską ſol, *in defectu* Ruskiey, Szláchćie Wielkopolskiey, ktorzy z Bydgoſczy ſoli Ruskiey używáią, pozwolono na Składźie Bydgoskim kupować. Beczkę po złotemu: á to do przyſzłego Seymu. w Mázowſzu záś Obywátelom Ziem Ciechánowskiey, Rożáńskiey, Wiskiey, Łomźieńskiey, Nurskiey, y Powiátow

Przá-

Przáſnyskiego, Mákowskiego, Oſtrołęckiego, Zembrowskiego, Wąſſoskiego, Kolenskiego, Mławskiego, Srzeńskiego, od skłádow Ruskiey y Krákowskiey ſoli odległym, pozwolono ią ſamym ſobie ze Gdańską, Krolewcá, y innych Miaſt Pruskich, drogámi zwyczáynemi y poſtánowionęmi do przyſzłego tákże Seymu woźić, y oney ku potrzebie ſwey używáć, z tą conditią, żeby od káżdey beczki po ſześći groſzy dawáli. *A.* 1565. *fol.* 105. *tit.* Sol Pruska.

Soli zamorskiey *alias* gradowey albo krupiáſtey ze Gdańską woźić nie ma nikt bronić Obywatelom Koronnym, *in defectu* ſoli Ruskiey, *ſub pœna confiſcationis bonorum, poſt curiam vindicandæ, & per medium fiſco Regio, ac Theſauro Regni, pro milite, dividenda.* A ieśliby *impoſſeſſionatus* ważył ſię bronić iey woźić; *pœną peculatûs* ma być karány. *A.* 1565. *fol.* 131. *tit.* O ſoli.

Reaſſumuntur ſuperiora o nie bronieniu ſoli gradowey. *A.* 1569. fol. 189. §. Soli Ruskiey.

Znowu *reaſſumuntur* Woiewodztwom Kuiáwskim, y Nieſzawie, deklaruiąc, że *etiam quorumvis mandatorum & literarum intuitu* zábrániáć nikt nie ma ſoli gradowey, *in defectu* Ruskiey ná skłádźie Dybowskim, *ſub pœna quingentarum marc. polon. in Officio Caſtrenſi, etiam extrá Palatinatum & Diſtrictum, peremptorie, ſine appellatione, vindicanda.* *A.* 1616. fol. 32. tit. O ſoli w Woiewodztwach Kuiawskich.

Reaſſumowano pomięnioną Conſtit. 1616 tychże Woiewodztw Kuiáwskich Szláchćie, y Miaſtom, tákże y Woiewodztwom Wielkopolskim. A Toruńczánie zábrániáć tákiey ſoli, *& tranſitum impedire*, áni mandatow, ani liſtow Krolewskich *prætextu* (ktore *nullitatis cenſeri debent*) nie máią, *ſub pœna mille marc. polon. ad inſtantiam cuiusvis, in foro*, podług tychże reaſſumowánych praw, *repetenda.* *A.* 1623. fol. 12. tit. O ſoli zamorskiey.

Do Xięſtwá Mázowieckiego áby ſol grádowa nie byłá wożona, Staroſtowie mieſc Pruſom przyległych przeſtrzegáć máią, á gdźieby naleźiona byłá; ma być utopiona: y tęn u ktorego naleźiona będźie, winą czternaſtu grzywien ma być karan. W domách iednák Szlacheckich nie ma być ſzukáná, gdy iey iawnie nie używáią. *Except. Mazov. A.* 1576. fol. 312. tit. O ſoli zamorskiey.

De non admittendo ſale externo. Herburt. f. 424. & ſequ.

Lomżeńskiemu, Wiskiemu y Rożańskiemu, Powiátom, poniewáſz nowe skłády ſoli Krakowskiey poſtánowiono; nie wolno gradowey ſoli kupowáć, *ſub pœna* 14. *marc. in Officio Caſtrenſi peremptorie repetenda:* Czego Stároſtowie przeſtrzegáć powinni, y o to do Grodu, *ad inſtantiam Inſtigatoris*, za delácyą Piſarzow, ábo komu oni poruczą, czynić. *A.* 1589. fol. 521. tit. Solne skłády.

Po tym poſtánowiono, że nie wolno żadnym ſpoſobem ſoli Zamorskiey, do Korony wprowadzáć, pod utráceniem ſoli: oprocź, gdy kto na ſzkutę dla fliſow we Gdańsku beczkę iednę weźmie.

A ktoby tákowey ſoli confiskować nie dopuścił, ábo ią gwałtownie przewiozł; táki káżdy ná Trybunale, *inter cauſas fiſci, pœnâ mille marc.* karany być ma. *A.* 1655. fol. 28. *tit.* Komory Koronne.

Dla pilnowánia tey ſoli, y ná wybieránie wſzelakich myt, Komory poſtanowiono, iednę z tey ſtrony Drwęce nád Brodnicą, drugą nad Golubiem, trzecią w Sopominie nad Koźielcem: á ktoby tych Komor y wybierania podatkow bronił; káżdy taki w Trybunale, *proceſſu fiſci, ad inſtantiam Inſtigatoris, pœná mille marc.* karany być ma. *Ibid.*

Soli warzenia Loiſſom Gdańſczanom pozwolono było, do kąd ſię Ruskie Zupy nie otworzą. *A.* 1562. fol. 29. tit. O ſoli Loiſſõwey: Po tym im tego zakazano. *A.* 1563. fol. 42. tit. Sol Loiſſowa. Znowu zákazano, *ſub pœna centum marc. ſub ſimili vadio, in quocunq; Officio peremptorie abſq; ullis exceptionibus toties quoties opus fuerit luenda. A.* 1569. fol. 189. §. Soli Ruskiey.

Solne składy w Mieśćiech uprzywileiowane, ktore nie ſą przećiwko práwu, w mocy ſwey zachowano, y áby tego Vrzędy, ktorym to wedle práwá należy, przeſtrzegały, poſtanowiono. *A.* 1581. fol. 374. tit. Solne składy.

Soli tak *Ruskiey*, iako y Krakowskiey nawigácyi Staroſtowie przeſzkadzáć, y cłá od niey brać nie *máią*, pod winami dawno opiſanemi. *A.* 1589. fol. 521. tit. Solne składy.

Nikomu ſię nie godźi ſoli Ruskiey, gdy zá liſtámi Zupnika Ruskiego, y zá opowiedzeniem iey ná cle Płockim, y inſzych, na skład Bydgoski płynie, hámować, áni kupować, áni od niey mytá, choć przez froktarze ſpuſczána będźie, brać, áni gwałtownie nád wolą Zupnika Bydgoskiego, ná składźie Bydgoskim onę brać, do te° áni iey wolno gdźie indźię przedawać y składać, iedno w Bydgoſczy: okrom inſzych uprzywileiowanych (*iako niżey obaczyſz*) składow. *aliàs* wolno ią Zupnikowi Ruskiemu álbo Bydgoskiemu brać, y na skład Bydgoski prowádźić: á ieśliby im kto tego bronił; ma być karány winą piąći ſet grzywien. O ktorą, *ad inſtantiam* Piſarzow Zupnikow przerzeczonych pozwáni, *peremptorie* na Trybunale, *inter cauſas Officii*, odpowiadać powinni. *A.* 1598. fol. 691. tit. Ordynacya.

Herburt. fol. 426. t. Sal externum & marinum.

Sol Ruską, wedle Statutu *A.* 1520. Zupnik Ruski do Bydgoſczy, nie gdźie indźiey ma ſpuſczáć, dla Woiewodztw, Poznańskiego y Káliskiego, y nie gdźie indźiey, iedno w Bydgoſczy káżdą beczkę po grzywnie przedawáć, *ſub pœna mille marc. ad inſtantiam* Posłow tychże Woiewodztw *luenda, & pro reſtauratione Arcis Caliſienſis convertenda. A.* 1576. fol. 293. tit. Sol Ruska.

Iedenaśćie tyśięcy beczek na káżde Swiątki powinien iey wyſtáwić z doſypką, *ſub privatione Officij, ex inſtantia* Posłow ná Seymie, *ſalvo* iednák *legali impedimento*, zá pewnym dowodem. á co nád

te ie-

te iedenaśćie tyśięcy beczek mieć będźie; to mu wolno kędy chce przedawáć. *A.* 1589. *fol.* 522. *tit.* Skład ſoli.

O tymże; ále winá do tyśiącá grzywien ná Zupniká Ruskiego podwyzſzona, *ex inſtantia* Zupniká Bydgoskiego, y Posłow ná Seymie, *peremptorie*, ktora winá ná Zamek Káliski obracáć ſię ma: á zápłáćiwſzy winę, *nihilominus* ſol powinná być wyſtáwiona. *A.* 1598. *fol.* 691. *tit.* Ordinatia.

O tymże, *cum reaſſumptione* Conſtitutiey 1598. A *forum* ná Trybunale, *inter cauſas fiſci*, *ex delatione* Zupniká Bydgoskiego, *peremptorie*. A tá Conſtitucya śćiągáć ſię ma tákże na Woiewodztwá, Brzeskie y Inowłocłáwskie. *A.* 1607. *fol.* 846. *tit.* O ſoli Bydgoskiey.

O tymże znowu: á *forum* zá Dworem *peremptorie*, *ex inſtantia* Zupniká Bydgoskiego. Co ma służyć y Ziemi Dobrzyńskiey, y Woiewodztwom pomięnionym Brzeskięmu y Inowłocłáwskięmu. *A.* 1609. *fol.* 907. *tit.* Sol Bydgoska.

Vczyniły po tym Woiewodztwá, Poznáńskie y Káliskie z Podskárbim Koronnym ná tęn czas Zupnikiem Ruskim, przez Posły ſwe, na Seymie, umowę około tey ſoli, ktora *non derogando iuribus ſupraſcriptis approbatur*. Co ſię ma rozumieć tákże o Woiewodztwách Kuiáwskich, y Ziemi Dobrzyńskiey. *A.* 1623. *fol.* 11. *tit.* O ſoli Bydgoskiey.

Práwá wſzytkie dawne, á oſobliwie Conſtit. *A.* 1576. O ſoli Bydgoskiey reaſſumowano tymże Woiewodztwom, y Woiewodztwu Chełmińskiemu. *A.* 1627. *fol.* 13. *tit.* O ſoli.

In defectu ſoli Ruskiey, wolno Poznáńskiemu y Káliskiemu Woiewodztwō, záśiągáć Krákowskiey, *mediante iuramento* Fáktorow, że ią nie náprzeday biorą, ále ná domową właſną potrzebę, y ſtawáć z nią ná Komorách, áni oney ſkładáć nie máią. *A.* 1631. *fol.* 23. *tit.* O ſoli.

Ná ſoli Bydgoskiey iurgielty nie máią być dawáne. *A.* 1576. *fol.* 293. *tit.* Sol Ruska.

Sol Ruska ná ſkładźie ſoli Krákowskiey nie ma być ſkładána, przedawána. *A.* 1589. *fol.* 522. *tit.* Skład ſoli.

Zupnik Bydgoski, gdyby ſol Ruska w Bydgoſczy po złożeniu iey w ćwierći roku nie mogłá być Szláchćie przedána, może ią furmánom przedawáć, zá wiádomośćią Piſarzá Zupniká Ruskiego. *Ibid.*

Tęnże Zupnik Bydgoski ma dawáć quity Fáktorom Zupniká Ruskiego: ktore ważne być iuſz máią, bez przyśięgi Piſarzá Ruskiego. *Ibidem.*

Tęnże Zupnik, Zupnikowi Ruskięmu, zá ſol, po ſpuſczeniu iey, naydáley w ćwierć roku, pieniądze ábo quity oddawáć ma: wſzák-

że Frochtarzom záraz płácić ma. A to *ſub pœna quingentarum marc.* o ktorą zá Dworem ná Seymie Zupnikowi Ruskiemu odpowiádać ma. *Ibid.*

Declaratur: że Zupnik Bydgoski, y inśi Wielkopolſcy powinni zá ſol pieniądze oddawáć Zupnikowi Ruskiemu ábo Piſarzom iego, to ieſt, Froktarzom záraz przy złożeniu ſoli, od beczki po gr. piętnaśćie, á oſtatek skoro ſol rozprzeda. *cavendo*, że quity Skarbu Koronnego zá gotowe pieniądze máią być przyimowáne. *A.* 1598. *fol.* 691. *tit.* Ordinatia.

Soli Ruskiey iedenaſtu tyśięcy beczek nie powinien Zupnik Bydgoski przedawáć nikomu inſzemu, iedno Poznáńskiemu y Káliskiemu Woiewodztwom. *Ibid. tit.* Ordynácya.

O tymże, że tylko pomięnionym Woiewodztwom, tákże Brzeskiemu y Inowłocławskiemu ma onę przedawáć, *ſub pœna ducentarum marc.* ná Trybunale, *inter cauſas fiſci peremptorie, ad inſtantiam cuiuscunque repetenda. A.* 1607. *fol.* 846. *tit.* O ſoli Bydgoskiey.

O tymże: co y Ziemi Dobrzyńskiey służyć ma. *A.* 1609. *fol.* 907. *tit.* Sol Bydgoska.

Brzeskięmu y Inowłocławskiemu Woiewodztwom, wſzytkie (*minuieſſy iedne immediate*) wyżey położone Conſtitucye, o nie wyſtáwieniu ſoli Ruskiey, Woiewodztwom Wielkopolskim służące, *in toto* applikowano. *A.* 1601. *fol.* 753. *tit.* O ſoli Kuiáwskiey.

Szlachćie iednák wolno ſol ſwoię własną ná wiśle, *mimo* skład Bydgoski przedawáć. *Ibid.*

Soli Ruskiey Komorá w Dybowie poſtánowiona. *A.* 1568. *fol.* 131. *tit.* O ſoli.

O tymże. *A.* 1569. *fol.* 189. §. Soli Ruskiey.

Ma być ſol składána w Dybowie, wedle prawá y zwyczáiu. *A.* 1576. 293. *tit.* Sol Ruska.

Reaſſumowano Conſtit. *A.* 1576 o tymże śkładźie. *A.* 1589. *fol.* 522. *tit.* Skład ſoli.

A ma iey Zupnik Ruski skłádáć trzy tyśiące beczek ná rok, Bydgoską wprzod odpráwiwſzy. *A.* 1598. *fol.* 691. *tit.* Ordinátia ſoli.

Soli Ruskiey skład w Dobrzyniu. *A.* 1576. *fol.* 293. *tit.* Sol Ruska.

O tymże. *A.* 1589. fol. 522. *tit.* Skład ſoli.

Ktorey tám dwá tyśiące beczek Zupnik Ruski ma skłádáć ná rok, Bydgoską wprzod odpráwiwſzy. *A.* 1598. fol 691. *tit.* Ordinatia ſoli.

A to *ſub pœna*, ná inſze Woiewodztwá, *conſtitutâ. A.* 1607. fol. 846. *tit.* O ſoli Dobrzyńskiey.

Tá záś *pœna* ieſt, dwieśćie grzywien, ná Trybunale, *inter cauſas fiſci, peremptorie, ad inſtantiam cuiuscunque, repetenda. Ibid. tit.* O ſoli Bydgoskiey.

Soli

Soli Ruskiey miárá, ma być ſpráwiedliwa : á Zupnicy owſow od kupuiących wyćiągáć nie máią, *ſub pæna centum marc.* O co *forum* w Ziemſtwie *loci illius*, *peremptorie*. *A.* 1588. fol. 489. *tit.* Miárá ſoli.

Sol Krákowska wſzelaka, áby *iuſto pretio & pondere* Szláchćie, wedle dawnych Státutow, przedawána byłá, *ſub pæna centum marcarum*, Commiſſarze, z Seymu tego ná rewizyą Zup Wielickich y Bocheńskich náznáczeni doyrzą. *A.* 1581. fol. 378. *tit.* O Zupách Krákowskich. *Sal ſolito pretio vendætur. Herburt. f. 427.*

Powinien ią Zupnik wydawáć y przedawáć Szláchćie ná własną ich potrzebę, podług dawnych praw w Státućie opiſanych, *ſub eadem pæna*. O co *forum* zá Dworem *peremptorie*. *A.* 1598. fol. 692. tit. O ſoli.

Po cztery złote y cztery groſze, báłwan proſtey Krákowskiey ſoli chędogiey á nie błotney, miáry iaka przed tym bywáłá, ná potrzebę własną Szlachecką, ma być przedawan, *ſub pæna quinquaginta marc.* O co *forum* zá Dworem *peremptorie* z Zupnikiem. A ieśliby ſię tą ſpiáwiedliwośćią ſtan Szlachecki nie kontentował ; ná przyſzłym Seymie, inne *forum* ma być námowione. *A.* 1601. fol. 756. tit. Sol w báłwániech.

Reaſſumowano *immediatam Conſtit. A.* 1601. Woiewodztwom, Krákowskiemu y Sędomirskiemu, y inſzym : ále winę podwyżſzono do tyśiącá grzywien. *Forum idem.* A ſol gruzłowa w beczkách, według zwyczáiow, y drugim Woiewodztwom przedawána być ma. Toſz ſię ma rozumieć o ſoli Dobiegniewskiey, Woiewodztwu Łęczyckiemu należącey. *A.* 1623. fol. 11. tit. O ſoli ſuchedniowey báłwániáſtey.

Po tym reaſſumowano Woiewodztwu Sędomirskiemu *ſuperiom, cum pæna mille marc. & foro, ad inſtantiam cuiusvis. A.* 1647. fol. 11. tit. Sol ſuchedniowa.

Declaratur : iſz Woiewodztwu Sędomirskiemu, w Zupách Bocheńskich y Wielickich, ná káżdy ſolwark Szláchecki, dwá báłwány ſoli proſtey, chędogiey á nie błotney, miáry ſłuſzney, iáko przed tym bywáło, báłwan ieden zá zł. 4. y gr. 4. monety y liczby Polskiey, tákże ſoli beczkę piękney, według dawney miáry, przy dwu báłwánách, za zł. 4. y gr. 4. ná każdy rok wydawáć Zupnik Koronny powinien. A Obywátele Woiewodztwá tego máią Woytow ábo Włodárzow do Grodu poſłáć, dla wykonánia przyśięgi, iáko wiele ktory ſolwárk trzyma, y tákie iuramentá wykonáne authentyczne do Zupy przywoźić. Adminiſtrator záś, ábo Zupnik powinien porządnie w Xięgi w piſać, iáko wiele w tym Woiewodztwie ná Powiáty w káżdym roku ſoli wychodźić będźie ták báłwániaſtey iáko y beczkowey. A ieśliby báłwanow y beczek ſprawiedliwych nie wydawał ; w Sądźie Zadwornym *pæ-*

nâ 1000. grzywien *ad inſtantiam* káżdego ukrzywdzonego ma być karány. *A.* 1654. fol. 10. tit. O wydawániu ſoli.

Znowu Conſtit. *A.* 1601, *in toto* reaſſumowano Woiewodztwu Krákowskiemu, y Xięſtwom Zatorskiemu y Oświęćimskiemu. *A.* 1647. fol. 13. tit. O ſoli ſuchedniowey.

Woiewodztwá Sierádzkiego y Ziemie Wieluńskiey Obywátelō ſol Suchedniowa ma być *pro tempore* tákże wydawána, *iuxta Conſtit. A.* 1601. *in eadem quantitate, & ſub pœnis iisdem*, zá werifikácyą poſſeſſiy quitámi poborowemi y diſpoſitiámi Ziemſkiemi. *Ibid. fol.* 16. tit. Sol.

O ſoli Woiewodztwu Łęczyckiemu należącey, *miałeś ſupra.*

Diſtributorowi, ktorego ſobie Woiewodztwá tego Obywátele orą, ma być do diſpoſitiey oddawána. *A.* 1631. fol. 29. tit. O ſoli.

Tegoſz Woiewodztwá prætenſią ſoli, *ratione non plenæ quantitatis eius*, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1678. fol. 41. tit. Sol.

Soli Krákowskiey skład w Łomźie y w Rożánie, *iuxta Conſtit. A.* 1581. approbowano. Ktorey tam Zupnik ná káżdy rok ma wyſtáwiáć pułtorá tyśiącá beczek, to ieſt, tyśiąc beczek Wielickiey, á pięć ſet *Bocheńskiey*, á przedawáć Szláchćie beczkę po zł. trzech, y groſzy trzech, ták iednák żeby *Wielickiey* beczek dwie, á Bocheńskiey trzećia po iednych pieniądzách przedawána byłá. Do czterech niedźiel po obwołániu iey w Miaſteczkách ma być przedawána. A Szláchtá nie máią tey ſoli kupowáć ná Komorách ná żadne hándle, ále tyiko ná własną potrzebę. Po wyſzćiu záś czáſu czterech niedźiel, wolno Zupnikom, y ich Piſarzom przedawáć ſol Kupcom. *A.* 1589. fol. 521. tit. Solne skłády Mázowieckie.

W ſamym Rożánie ma iey wyſtáwiáć pułtorá tyśiącá beczek: tyśiąc Wielickiey, á pięć ſet Bocheńskiey. Táxa iey ſtanowi Szlákiemu po zł. trzy, y gr. trzy. Do niedźiel czterech, po publikácyey, pod Zupámi, ma być wydawána. Beczki nie máią być umnieyſzáne, mimo dawny zwyczay, y ſol chędoga ma być przypuſczána, *y inſze* kondycye o Komorách Woiewodztwá Mázowieckiego, máią tey Komorze służyć. *A.* 1607. fol. 899. tit. O ſoli.

Po ośmdźieśiąt y ſześćiu groſzy Obywátelom ſamey Ziemie Łōźieńskiey w Rożánie ma być beczka przedawána. *A.* 1611. fol. 20. tit. O ſoli Rożáńskiey.

A Zupnik ma iey dodawáć tám wedle Conſtit. *A.* 1609. *non derogando iuri & poſſeſſionibus regys*, z ktorych quártá idźie do Ráwy, wedle luſtrácyey. *Ibid.*

Reaſſumowano o tym znowu Conſtitutią *A.* 1589. Co y Ziemiō, Wyſſogrodzkiey y Socháczewskiey. służyć ma. *A.* 1616. fol. 32. tit. O ſoli Woiewodztwá Mázowieckiego.

Soli

Soli Krákowskiey skład, gwoli Ziemi Socháczewskiey poſtánowiono we wśi Kámioney do Stároſtwá Wyſſogrodzkiego należącey: Ktora ma być przedawána, ták iáko w inſzych Komorách onę przedáią. *A.* 1607. *fol.* 855. *tit.* Skład Socháczewski.

Ná ktorym składźie ſol ma być wyſtáwiána y przedawána pod winámi, ktore, o tym, Woiewodztwom Wielkopolskim, y Mázowieckiemu służą. *A.* 1609. *fol.* 906. *tit.* O ſoli Socháczewskiey. *Te winy pomienione Woiewodztw, miałeś iuż wyżey.*

Ziemi Wyſſogrodzkiey pozwolono plác y mieyſce na zbudowánie Zupy w pomięnioney wśi Kámiony, ták żeby to było bez uymy dobr Rzeczypoſp. y z wiádomośćią Staroſty Wyſſogrodzkiego. Y declarowano, iſz Zupnik káżdy, pod winámi w przeſzłych Conſtitucyách, *contra Zuparios & contra Vicesregentes* wyrážonęmi, powinien *quotannis* cztery tyśiące beczek ſoli *conſueto pretio*, iáko w Zupie Płockiey przedáią onę, Socháczewskiey y Wyſſogrodzkiey Ziemiom dodawáć tám powinien. *A.* 1611. *fol.* 28. *tit.* Sol Ziemiom.

Plác ná ktorym Zupá w Kámiony, dziedźiczny ieſt Vr. Olbrychtá Adryáná Laſockiego Staroſty Wyſſogrodzkiego. v. tit. Approbacye.

Soli Ziemi Goſtyńskiey powinien Zupnik Płocki z Komory Płockiey dodawáć. *A.* 1581. *fol.* 373. *tit.* Sol Płocka.

Ale po tym w Suchodole nád wisłą skład Goſtyńskiey Ziemi poſtánowiono: gdźie Zupnik ſol ma ták przedawáć Szláchćie, iáko w Płocku. *A.* 1598 *fol.* 706. *tit.* Skład ſoli.

Soli Krákowskiey do Stężyce Zupnik ma dodawáć, według dawnego zwyczáiu. *A.* 1589. fol. 521. *tit.* Solne składy.

Soli Ziemi Ráwskiey skład poſtánowłono w Pieczyskách. A Zupnik Koronny powinien tám mieć Podżupká ſwego w Ziemi pomięnioney oſiádłego, *ſub pœnis* ná Zupniki w práwie opiſanemi. *A.* 1611. fol. 38. *tit.* Sol.

Odmieniono *ſuperiora*, náznáczáiąc Skład ſolny, nie tylko Woiewodztwu Ráwskiemu, ále y Ziemiom do niego należącym Socháczewskiey y Goſtyńskiey, w Pieczyskách. A Zupnik Koronny ma tám dodawáć Soli z Zupy Wielickiey y Bocheńskiey, ná rok, trzy tyśiące beczek, *ſub pœna centum marc. Polon. in Iudicijs poſt Curiam, ad inſtantiam cuius-vis, vindicanda.* A Podżupká ma tám mieć z pomięnionych Ziem oſiádłego, y onęmu *ſalarium* tákie, iako y inſzym, dawáć *A.* 1623. fol. 12. *tit.* O ſoli Woiewodztwá Ráwskiego.

Sol ná Przykomorek Drohicki Woiewodztwu Podláskiemu ma być dodawána, pod wárunkiem tym, ktory służy Woiewodztwu Mázowieckiemu. A Stároſtá Mielnicki do záwiádowánia tym, *deputatur. A.* 1613. fol. 23. *tit.* O ſoli.

Teyże ſoli drugi Przykomorek w Niwicách Miaſteczku Vr. Stani-

ſłáwa Niemiery, w Powiećie Mielnickim, leżącym. Beczká ma być przedawána Szláchćie po ſtu groſzy. á Zupnik ma iey do obu Przykomorkow Podláskich wyſtáwiáć ile potrzebá. *A.* 1616. fol. 32. tit. O ſoli Podláskiey.

Furmáni z Korony ieźdźić po ſol do Litwy nie máią, oprocz gdyby iey w Niwicách nie ſtáło. *Ibidem.*

Tęmuſz Woiewodztwu pozwolono Przykomorek w Nurze, ná ktory, Zupnik ma wyſtáwiáć ſoli beczek tyſiąc, á przedawáć beczkę po zł. cztery. *A.* 1623. fol. 13. tit. Sol.

Declaratur, że skład tey ſoli ná Skárſzewie pod Wárſzáwą, ták Woiewodztwu Podláskiemu, iáko y Woiewodztwu Mázowieckiemu ma należeć, á beczká po złotych dwu y gr. dźieśiąćiu ma być przedawána. *A.* 1631. fol. 25. tit. O ſoli.

Soli Woiewodztwo Mázowieckie, Łęczyćkie, Podláskie, Ráwskie, ma dochodźić, według ſtárych praw. *A.* 1627. fol. 13. tit. Sol.

Sol kiedy przywiozą do Komor Mázowieckich, powinni to Piſarze ſolni publikować ná mieyſcách iáwnych, y po publikácyey przez cáłe cztery niedźiele Szláchćie tylko ſamey, ná własną ich potrzebę, á nie ná przekup przedawáć: á po wyſzćiu czterech niedziel, wolno iuſz każdemu ſol kupować także na potrzebę swą, przy iedney Bocheńskiey beczce, dwie *Wielickie*. Támże nie z Komieg, gdy przypłyną, ale z Komory ſol ma być przedawána. *A.* 1567. fol. 137. tit. Sol.

Soli Szlácheckiey káżdemu Woiewodztwu, według dawnych zwyczáiow, praw, y ordinátiy, ná Przykomorki y skłády zwyczáyne. táka liczbá beczek, ile ktoremu Woiewodztwu ábo Ziemi należy, Zupnicy ábo Adminiſtratorowie Zup wyſtáwiáć powinni, drożey iey nie przedáiąc, tylko iáko z dawná ktore Woiewodztwo y Ziemiá płáćiłá. Y báłwány ſuchedniowe Szlácheckie do tych Woiewodztw, ktore ie z dawná biorą (*o Woiewodztwie Sendomirſkim ſeorſim miałeś wyżey*) nie drożey máią przedawáć, iedno iáko zdawná, po zł. 4. wedle regeſtrow Zupnych, co komu należy. A ieśliby *Adminiſtrator* báłwánow y beczek ſpráwiedliwych nie wydawał; winą trzech tyśięcy grzywien w Sądách Aſſeſſorskich, *ad inſtantiam* káżdego ukrzywdzonego, ma być karány. *A.* 1654. *fol.* 10. *tit.* O wydawániu ſoli.

Sol ták w Bochniey, iáko y w Wieliczce, wſzytkim Obywátelom Pańſtw tych, *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis*, nie drożey ma być przedawána, tylko po zł. ſześć, *ſub pæna trium millium marcar. ad inſtantiam cuius-vis, in Iudiciis Aſſeſſorialibus decernenda. Ibid.*

Woiewodztwu Lubelskiemu, ſoli piękney nie błotney pułtorá tyśiącá beczek, miáry zwyczáyney, iáko z dawná w Zupie Bocheńskiey ieſt, ná káżdy rok co wioſná, do Puław, Adminiſtratorowie Zupy Bocheńskiey wyſtáwiáć powinni, káżdą beczkę po zł. cztery.

á to

á to *ſub pœna trium millium marc. & refuſione damnorum, ac reſtitutione ſalis*, zá Dworem, *decernenda*. A zátrzymána tęmuſz Woiewodztwu ſol nie ma być oddána tylko zá tęn rok. *Ibid.*

Sol przez lat dwie zátrzymáną Woiewodztwom, y Ziemiom, Adminiſtratorowie w tym roku ná mieyſcá zwyczáyne wyſtáwić, y onę każdęmu Woiewodztwu y Ziemi, według powinnośći ſwoiey, oddawáć máią, *ſub pœna* także *trium millium marc. & refuſione damnorum, & reſtitutione ſalis*, zá Dworem, *decernenda*. Woiewodztwu iednák Lubelskiemu zá tęn tylko rok, iáko ſię wyżey námięniło, ma być oddána. *Ibid.*

Woiewodztwá żáś, Poznáńskie y Káliskie, także Sierádzkie, Kuiáwskie, y Ziemiá Wieluńska, przy ſwoim dawnym Práwie, zoſtawáć máią. *Ibid.*

Plura vide tit. Zupnicy.

Soli Szlácheckiey Woiewodztwá Lubelskiego, Łukowskiego y Vrzędowskiego Powiátow skład poſtánowiono w Połowách. *A.* 1633. *fol.* 63. *tit.* Skład.

Solne skłády w Miáſtách y Miaſteczkách. *v. tit.* Miáſtá *ſpecificè*.

Pod záwárćie portu Krolewieckiego, náznáczono z Seymu Commiſſarzow do W. X. Lit. y powinność ná nich, także ná Vrzędy Grodzkie y Mieyskie włożono, áby ſol z Krolewcá y innych portow, do W. X. Lit. Miaſt y Miaſteczek ſprowádzoną, z inwentowáli, *in hunc effectum*, áby iey nikt nieukrywał, lecz áby potrzebuiącym przedawána była &c. *A.* 1627. *fol.* 9. *tit.* O ſoli.

Sol Wołoska nie ma być do Korony przywożona *ſub amiſſione*: Ktorą káżdęmu, *etiam priuato* zábierać wolno. *A.* 1638. *fol.* 38. *tit.* Sol Wołoska.

Solny podátek ná dwie łećie Krolowi I. M. Michálowi, *in vim gratitudinis*, zá ſumpty iego, *pro integritate & honore* narodu tego łożone pozwolono. *v. tit.* Podatki.

O cocturze ſoli w Koronie w Dobrách Krolewskich. *v. tit.* Dobrá Oekonomiczne.

Solida. v. tit. Dożywocia. Stároſtwá.

SPRAWIEDLIWOSC.

SPráwiedliwość między Koronnęmi, á W. X. Lit. Obywátelámi, przed czteremá Commiſſarzámi, dwiema z Korony, á dwiemá z W. X. Lit. ma być dochodzona. *A.* 1557. *fol.* 11. §. Dla záſtánowienia krzywd.

Spráwiedliwośći ſpoſob między Wołyńskim, Ruskim, Podolskim y Beſkim Woiewodztwem ma być náleźiony. *A.* 1576. *fol.* 292. *tit.* O ſpráwiedliwośći.

Między tęmiſz Woiewodztwy, także y Brácłáwskim, o chłopy y

grabież, tákim ſpoſobem ma być dochodzona ſpráwiedliwość. Pozywáć ſię máią do Grodu *peremptorie*; gdźie ábo pozwány ma ſię odwieść, iáko go pozew nie zaſzedł, áni tákiego zbiegá ma w ſwoiey máiętności; ábo ukrzywdzony ma przyśiąc, iáko iego właſny ieſt, y pozew go záſtał. Ktorego chłopá zbiegłego ma obwiniony wrocić, álbo wedle táxy w pozwie płácić. Przed tą Conſtitutią od trzech lat, obudwom Stronom iść ma dawność, á po tym po zyskániu przez dekret tákowego práwa, *caſu non ſatisfactionis* dekretowi, Stároſtá ábo Vrząd iego powinien czynic exekucyą. w czym ieśliby był Stároſtá niedbáły, wolno Stronie poſtąpić przećiwko niemu, wedle Conſtitutiey teráźnieyſzego Seymu. (*v. tit. Exekucye.*) *A.* 1578. *fol.* 338. *tit.* Spráwiedliwość.

Spráwiedliwośći ſpoſob Podolánom w Włoſzech námowiony *confirmatur*. *A.* 1601. *fol.* 750. tit Spráwiedliwość.

Spráwiedliwośći ſpoſob między Obywátelámi W. X. Lit. y Xięſtwá Kurlándskiego, Commiſſarze náznáczeni námowić máią, znioſzy ſię z Xiążęćiem Kurlándskim, y ná przyſzłym Seymie tego relácyą uczynić. *A.* 1607. *fol.* 863. tit. O ſprawiedliwośći.

Spráwiedliwośći ſpoſob między Powiátámi W. X. Lit. Vpitskim y Wilkomirskim táki. Powiátow tych Márſzałkowie y Podkomorzowie cztery oſoby do Miaſteczek Zeimel w Powiećie Vpitskim y Rákliſzek, w Powiećie Wilkomirskim, dwá rázy do roku, raz ná Srzodopoſćie, á drugi raz po S. Bárthłomieiu: á od Xiążąt Kurlándskich tákże cztery oſoby obywátele Kurlándſcy ná dwá mieyſcá przerzeczonym Miaſteczkom Litewskim przyległe przyieżdżáć, y ziechawſzy ſię ná iedno mieyſce, wſzelákie krzywdy Práwem W. X. Lit. y Mágdeburskim ſądźić y skuteczną ſpráwiedliwość káżdemu ukrzywdzonemu *ab utrinq;* czynić máią. Ták iednák, żeby obywátele Kurlándſcy wprowadzáli Proceſſy do Ksiąg tych Powiátow, y extrákty bráli, ktorymi krzywd ſwych dowodźić będą: y żeby pozwy przez woźnych, wedle Práwá W. X. Lit. wydawáli. *Viciſſim* y obywátele pomięnionych, y inſzych Powiátow ukrzywdzeni máią ſwoie krzywdy przed Stároſtámi Zamkowemi Xiążąt Kurlándtkich zápiſować. y onych tákże extrá. ktámi dowodźić, y pozwy, według támecznego zwyczáiu, pod tytułem Xiążąt Kurlándskich obywátelom támecznym wynośić. A tych Commiſſarzow dekretá máią być ważne, *ſalvâ appellatione*, w criminálnych rzeczách, obywátelom Litewskim do Trybunału Wileńskiego, *inter cauſas Officij*, á obywátelom Kurlándskim przed Xiążętá Kurlándskie. Te záś ſpráwy ták długo ſądźić powinni, poki ich ná tych terminách ſtawáć bądźie. Do ktorych ſpraw z pośrzodká śiebie Piſarzá obráć máią, á odpráwę w rzeczách oſądzonych ták W. X. Lit. iáko y Xięſtwá Kurlándskiego powinni czynić będą. *A.* 1611. *fol.* 4. tit. Spoſob ſpráwiedliwośći.

Spra-

Spráwiedliwośći ſpoſob w W. X. Lit. tym, ktorzy ſię z Krolem do Moskwy záćiągnęli byli ná woynę, w krzywdách *interea* podiętych, wedle poſtánowienia w Roku 1579, w woysku pod Połockiem uczynionego záchowano. *A.* 1581. *fol.* 381. §. O porządku. *Plura* o ſpráwiedliwośći. *tit.* Commiſſie. *tit.* Rozboynicy. *tit.* Swawolni ludźie. *tit.* Kozacy.

Káżdy *in officio publico* będąc, powinien káżdemu ſpráwiedliwość czynić. *A.* 1565. *fol.* 102. *tit.* Sądy Grodzkie.

SPRAWY.

SPráwy do Sądow Kápturowych nie należą, ktore *ante Interregnũ*, bądź do Trybunałow, bądź zá Dworem, bądź do inſzego iákiego Sądu, komukolwiek iutentowáne były, ále tylko te, ktore ſię od dniá śmierći Krolewskiey záczęły, y ktore áſz do dniá Koronácyey Páná nowego przypadáć mogą: nie kłádąc iednák w to *actiones de cognitione iurium* (*exceptis cauſis liquidarum exemptionum*) ále tylko *actiones criminis & facti violenti, & perſonalis iniuriæ.* Między ktoremi ieśliby ſię *cauſa expulſionis* przytráfiłá; tedy wedle Confæderátiey generálney Wárſzáwskiey *A.* 1587. ſądzona być ma. *w Confæderat. generál. Wárſzaw. ſub Interregnus. A.* 1632. 1648. 1668. 1674. *Hanc Confæderationem A.* 1587. *v. apud me tit.* Sądy.

Przydano to w pomienionych dwu Confæderátiách *A.* 1668. & 1674. A ieśliby ſobie Sądy Kápturowe ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. w iákiey ſpráwie *ultra hoc præſcriptum* pozwoliły; tedy ma być *nullitatis* dekret, *cum reſtitutione cauſæ in foro fori per integrum.*

Spráwy ktoreby ſię Proceſsẽ Kápturowym, *ſub Interregno*, nie skończyły, á iuſzby *in executione penderent*; *interveniente novi Regis regimine*, w Grodźie onegoſz Powiátu continuowáne, y támże *ſine appellatione* exequowáne być máią. A ktoreby dopiero záczęte były; *ex ſpeciali regeſtro*, ná Trybunale, záraz po Koronácyey, przed inſzemi ſpráwámi proſequowáne być máią: *manentibus tamen iisdem pœnis*, ktore w Kápturowych Sądách náznáczone ſą. *w Confæderát. tychże generál. Wárſzáwſkich. A.* 1632. 1648. 1668. 1674.

Sprawy ktore lubo z roſpiſu, lubo z limitátiey *Commiſſariorum*, y inſzych Sądow, ábo teſz przez contract termin miáły náznáczony; *iuxta vim iſtius limitationis, ſcriptionis vel contractũs*, termin mieć powinne, po Seymie Koronácyey Krolá, naydáley w ſześć niedźiel, *dum Pars Partem legitimè adcitaverit.* w Confæderat: generál Wárſzáw. *A.* 1648. 1668. 1674.

Sprawy wſelákie *fiſci*, z Poborcámi y Retentorámi wſzelkich Rze-

czypoſp podatkow, ná Sądách Kápturowych *decidi* máią, y exekucye dekretow Trybunalskich y Kapturowych Vrzędy Grodzkie *indilatè ſub ſolutione de ſuo* trzymáć powinne. *w Confœderat. generál. Wárſáw. A.* 1674. *fol.* 7. §. Stároſtom.

Obywátelom Woiewodztw Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Brácławskiego, Czerniechowskiego, tákże Ziemie Hálickiey, y Kraſnoſtawskiego, y Latyczowskiego Powiátow wárowano, iſz ktokolwiekby, *ſive Actor, ſive reus*, potrzebował odwleczenia w Trybunale ſądzenia ſpraw ſwoich; tedy *prævio iuramento*, ieśli go Stroná od Strony potrzebowáć będźie, ma być pozwolona ſuſpenſa do ordinátiey w tey mierze przyſzłego Seymu. A to ſię ma rozumieć *de omni genere cauſarum*, ktore *deductiones munimentorum, ſcrutinia* y inquiſitiey potrzebuią. *Crimina* iednák *recentia*, ktorychby *ſcrutinia ante caſum* ſpuſtoſzenia dedukowáne nie były; pod tę Conſtitutią nie podpadáią. *A.* 1649. *fol.* 18. tit. *Securitas honorum & bonorum.*

Reaſſumowano tę Conſtitutią *in toto*, ná drugim Seymie tegoſz roku, á dalſzą *in eo paſſu* ordinácyą do Seymu przyſzłego ſześćniedźielnego odłożono. Przy tym dekretá Trybunału przeſzłego Lubelskiego, *in cauſis ſtatuitionis* poddánych, pod tęn czás nieſpokoyny, wyſtępnych ferowáne, y ich exekucyą, tákże ſprawy inſze podobne y grabieżowe, *in quocunq; iuris gradu & proceſſu* zoſtawáiące, do deciſiey tego Seymu *ſuſpendowano*. A dla ſnádnieyſzego nabyćia dokumentow, Aktá Trybunalskie tychże Woiewodztw, Ziem, y Powiátow, przez cáły czás Trybunału, otworzone będą. A *debitores nihilominus* creditorom ſwoim, według zapiſow ſwych, iśćić ſię powinni, y tą Conſtitutią, *via agendi*, o dług zápiſany, prækludowána być nie ma. *A.* 1649. *fol.* 12. tit. *Reaſſumptio.*

Y Obywátelom Woiewodztw, Smoleńskiego, Połockiego, Witepskiego, Mścisłáwskiego, tákże Powiátow Stárodubowskiego, Orſzańskiego, Mozyrskiego, y Rzeczyckiego, ktokolwiek *tàm Actor, quàm reus* potrzebowałby odwleczenia iakichkolwiek ſpraw ſwoich w Trybunale, *& in quovis alio ſubſellio*, ma być pozwolona ſuſpenſa, *ad feliciora tempora*: tákże do zapiſow, recognitiy y contractow nie máią być poćiągáni, *non obſtantibus decretis ſeu citationibus, ante hanc Conſtitutionem latis ſeu emanatis*: á to poki do ſpokoynych ſwoich poſſeſſiy nie przyidą. Ktore prawo ma *ſuffragari* y tym Obywátelom, ktorzy w rękách nieprzyiaćielskich zoſtáią, do wyſzćia ich z więźienia y odebránia poſſeſſiy ſwoich. Tym záś ktorzy w inſzych Woiewodztwách nie ſpuſtoſzałych poſſeſſie ſwoie, ábo ſummy máią, służyć to nie ma. *A.* 1655. *fol.* 29. tit. *Securitas honorum & bonorum.*

Cokolwiek ſpráwom Ziemskim należy, ktore przy bytności Krolewskiey

lewskiey ſpráwowáne bywáią; to w Ziemskie Xięgi wpiſowano być ma. A inſze rzeczy y odpráwy, do Káncellaryey Krolewskiey należące, wedle ſtárodawnego zwyczáiu, y Statutu *Anni* 1538. Referendarze záchowywáć máią. *A.* 1550. *fol.* 3. §. Iſz teſz.

Cauſæ, merè criminales, fiſci, exemptionis Bonorum regalium, Sądowi Krolewskiemu ná Seymie należą. *A.* 1578, *fol.* 328. §. *Exceptis cauſis.*

Ná Seymie ſpráwy, y deliberácye z nich przypadáiące, trzećiego dniá expediowawſzy z regeſtru, tákże ſprawy, *de bonis nullo iure receptis*, wedle dni opiſanych, ſądzone być máią. *A.* 1607. *fol.* 836. tit. O Sądách.

O tymże: á Márſzałek Poſelski upominác ſię ma tego, piąćią ábo ſześćią dni, przed concluſią Seymową, y nie wprzod do ſpraw Rzeczypoſp. y do concluſicy onych przyſtąpi, áſzby ſię to otrzymáło. *A.* 1633. *fol.* 21. tit, Seymowe deliberácye.

Spráwy Seymowe, Criminały, remiſſy, Piſarz Ziemski Powiátu onego, gdźie ſię Seym odpráwowáć będźie, do regeſtru wpiſowáć ma, ná dol ich nie ſpuſczáiąc, áni wyżey podnoſząc, y regeſtr tęn do rąk Referendarzow oddawáć. Według ktorego oni, porządkiem tym, iáko wpiſane będą, do Sądu przywoływáć każą. Krolowi iednák *extra regeſtrum*, podług upodobánia, przywoływáć ie kazáć wolno. A Piſarze Ziemſcy Seymowi do przyſięgi ſwey ná Vrząd tęn punkt przydádzą. *iſż Sprawy ſądowe w regeſtr, podług præzentowánia ſie Stron w Káncellaryey z ſpráwámi ſwoiemi, niczyiey ſprawy nie ſpuſczáiąc, áni podwyżſáiąc, ſprawiedliwie wpiſowáć, y ten regeſtr porządnie tym komu należy, za podpiſem ſwym, oddawáć będą.* Inſze záś ſpráwy, iáko Quárćiáne, *Fiſci*, Remiſſy Zadworne, Piſarz Dekretowy Káncellaryey Koronney, tákimże porządkiem wpiſowánia, y obowiązkiem przyśięgi, iáko y Piſarze Ziemſcy Seymowi, przyimowáć y oddawáć będźie. *A.* 1641. *fol.* 7. tit. O porządku ſądzenia ſpraw Seymowych.

Po wotách Senatorskich, cáły tydźień, kriminały: po tym w Poniedźiáłek Spráwy Skárbowe, Quárćiáne, *& de Bonis nullo more receptis*: we wtorek ſpráwy W. X. Lit. we śrzodę, w piątek, y w ſobotę ſprawy kriminalne, we czwartek záś remiſſy od wſzelakich Sądow, ſądzone być máią. A gdyby ktorego dnia ſpraw do ſądzenia, opiſanych nie ſtáło; ná mieyſcu ich, ſądy kriminálne odpráwowáć ſię będą. *Ibid.*

Znowu o remiſſach, że *diebus in lege deſcriptis*, podług wpiſu w regeſtr Káncellaryey Koronney, ſądźić ſię máią. A Márſzałkowie Poſelſcy, záraz po wotách Senatorskich, Deputatow do tychże remiſſ, mánowáć będą, *nullâ obſtante contradictione. A.* 1678. *fol.* 8. tit. O remiſſach.

Declaratur, że tá *clauſula, nullâ obſtante contradictione, errore Typo-*

pogra-

pographi dołożona ieſt. Záczym iáko *iuri vetandi* ſzkodliwa, wiecznie *abrogatur*. *In reliquo* Conſtitutia pomieniona *Anni* 1678. *conſervatur*. *A.* 1683. *fol.* 6. tit. Deklárácya.

Ná Sądach Seymowych, Zadwornych, y wſzelákich inſzych, ſpráwy wſzytkie, ták iáko z regeſtru *per numerum* przypadáć będą, ktoregokolwiek dniá ſądźić Krol będźie, y przywoływáć ſpraw *ex libitu ſuo* nie każe, zá naywiękſzemi interceſſiámi, áni reiect czynić nie pozwoli: ále iáko ktora ſpráwá wpiſana będźie, á z regeſtru przypádnie; onę Referendarze Koronni, y W. X. Lit. przywoływáć każą. *Sententiam ad pluralitatem* ſtoſować będźie. A takowy dekret záraz Ziemski Sąd w Protokoł wpiſować ma. A *in cauſis fiſci*, & *civilibus*, Piſarz Dekretowy Koronny w Koronie, á w W. X. Lit. według zwyczáiu, ktory przy Sądach będźie, powinien czytać, á iák przeczyta, onego poprawować nie będźie, ále záraz obudwu Referendarzow ręką w Protokole podpiſany być ma. A Stronom tákowe dekretá, *ſine depactatione*, *in triduo* wydawáne być máią. Ani tákowego dekretu do Pokoiu Krolewskiego nośić będą, *ſub pœnis in legibus deſcriptis*. *In Pactis Krolow Ichmościow*, *Michała*, *y Jana III. A.* 1668. 1674.

W ſprawách *honoris criminaliter* pozwány, ná Seymie á nie gdźie indźiey ſądzony być ma. W ktorych Strony gotowe być maią, *actor ad probandum obiectionem*, á *citatus ad deducendum innocentiam*. A ieśliby z obu ſtron wywody wątpliwe były, álbo z iedney ſtrony; *ſcrutinium* ma być czynione, w onym Powiećie ábo Ziemi, gdźie wiecá ſądzone będą, *ubi crimen commiſſum eſt*, *prævia citatione Terreſtri* ná teſz wiecá, ieśliby przed Seymem były. A ieśliby wiecá po zápozwániu nie doſzły przed Seymem, tedy z Seymu dáni być powinni Skrutatorowie do oney Ziemie, gdźie ſię *crimen* ſtáło, *ad inveſtigandam facti veritatem*. Po ktorym *ſcrutinium*, odwod Krol skaże Stronie, ktora pewnieyſze dowody zá ſobą mieć będźie. A gdyby ſię nalázło przez dekret Krolá, iſz *citatus* niewinnie pozwány był: *actor* powinien mu *in inſtanti* nie odchodząc, ſto grzywien winy położyć, y *damna lituſq; expenſas refundere*, y dwánaśćie niedźiel ná dnie w wieży Ziemie ábo Powiátu ſwego śiedźieć. Kriminały iednák do Sądu Grodzkiego, y Ziemskiego należące nie máią podlegáć tey Conſtitutiey. *A.* 1565. *fol.* 100. tit. O rzeczách.

Herburt. fol. 54. *tit. Si quis calumniose citaverit aliquem &c.*

Plura tit. Dekretá. *tit.* Referendarz.

Iáko ma być karany tęn, ktoryby *ex civili cauſa criminalem* czynił. &c. *v. tit. Criminalia.*

Správy dochodzenia krzywd ná woyskowych ták Polskiego, iáko y Cudzoźiemskiego zaćiągu, ná przyſzłey Commiſſiey Sędomirskiey álbo w Trybunale Koronnym ktorymkolwiek ſądźić poſtánowiono. Tákże condemnaty wſzytkie &c. ná oſobách y zasługách

gách ich poczynione y areſztá powynoſzone, nie gdźie indźiey, tylko w tym Sądźie znoſzone być máią, A *in quantum* by kto Sąd ten translapſował, álbo w Trybunale przez rok, od publicatiey teráźnieyſzey Conſtitutiey, ſpráwy nie promowował; tákie ſpráwy upadáć máią, oprocz zapiſow álbo recognitiy, ktore według práwá *vigorem ſuum* mieć powinne. *A.* 1677, *fol.* 6. *tit.* O dochodzeniu krzywd.

Gdyby ſpráwá Szlachćicowi od Inſtigatorá *cum Delatore* o dobrá leżące, za Dworem intentowána, wpádłá w deliberácyą, á do roku y ſześći niedźiel oná deliberácya expediowána nie byłá, á Szláchćic pozwány *illo deliberationis tempore currente* upominałby ſię Vrzędownie po trzykroć w Kancellariey W. X. Lit. *expeditionem deliberationis*, á nie otrzymałby iey: tedy Szláchćic *eo ipſo* ſpráwę, y dobrá wygrawáć, y ná Delatorze win práwnych, y ſzkod ſwoich requirowáć ma, według Conſtitutiey 1633. o dobrách przed Vnią nábytych: Ktora Conſtitucya tylko W. X. Lit. służyć ma. *A.* 1638. *fol.* 15. *tit.* Deliberácye Zadworne.

Semel Iudex deliberet, & ſemel partes controvertant. Herb. fol 139. *tit. Deliberatio*

Spraw żadnych *Officij*, *vicesgerens* Mázowiecki nie ma pociągáć zá ſwoim Dworem, ále ie ſądźić ná mieyſcách w Conſtitutiey náznáczonych powinien *A.* 1567. *fol.* 136. *tit.* Kauzy *Officii.*

W ſpráwy *foro comitiali*, *& poſtcuriali*, z dawná należące, *ſub nullitate decretorum & pœnis evocationum*, według przeſzłych Conſtitutiy Koronnych, w dawáć ſię Trybunały nie powinne. *A.* 1667. *fol.* 12. tit. O powadze dekretow.

W ſpráwách *violentæ expulſionis*, inquiſitia wedle Státutu *A.* 1543. ma być záchowána. *A.* 1588. *fol.* 461. *tit.* O gwałtownym wybićiu: Ná Trybunale onych expedycya y regeſtr, iáko w ſpráwách *exemptionum* zaſtaw. *v. tit. Wykupno. in A.* 1588.

Spráwy *potioritatis*, według Conſtit. *A.* 1588. o ważności zapiſow nápiſaney, nie w dawáiąc ſię w táxy, Trybunały ſądźić máią. *A.* 1676. *fol.* 24. *tit.* Trybunał Koronny. *Plura tit.* Zapiſy.

Spráwy *violatæ ſecuritatis Diſſidentium*. *v. tit.* Religia.

Spráwę z Zydámi Mohilowskiemi Cźáśnickiemi y innemi świętokradźcámi, w Sądách Kápturowych Woiewodztwá Witepskiego, do Grodu iáko Sądu należnego, zá przypozwem Vr. Stephána Brodowskiego Delatorá, odesłano, gdźie z regeſtru Kápturowych ſpraw, *ſemotis quibuscunque dilationibus* ma być sądzona y exequowána. *A.* 1676. *fol.* 18. *tit. Conſtitutio* z Zydámi.

Spráwá z chłopſtwy Vkráinnemi, *ſub tempus rebellionis*, Conſtitutią *A.* 1649. do deciſiey Seymowey ſuſpendowána, *in foro competenti* ma *decidi*, á z obwinionych, ktorzy *in vivis exſtant*, ſpráwiedliwość, *prævia monitione*, ma być czyniona. Co y Zydáczowſkiemu Powiátowi służyć ma. *A.* 1654. *fol.* 9. *tit. Securitas bonorum & bonorum.*

W ſpráwách żołnierskich, w ktorych iść powinne według Práwá exempty, Trybunał, y inſze *ſubſellia* záchować ſię máią, według dawnego Práwá. *A.* 1673. *fol.* 15. *tit.* Exempty Żołnierskie.

Spráwá Vr. Stánisłáwá Rádzymińskiego Stároſty Liwskiego *in integrum reſtituitur*. *A.* 1580. *fol.* 371. §. A teyże abſentiey.

Znowu o tymże. *A.* 1581. *fol.* 383. *tit.* Spráwá.

Spráwá Vr. Stánisłáwá Warſzyckiego Káſztellána Wárſzáwskiego *in integrum* tákże *reſtituitur*. *A.* 1607. *fol.* 852. *tit.* Znieśienie poſtępku.

Spráwy wſzytkie Vr. Mikołáiá Struſa Steroſty Chmielnickieço ſuſpendowano *ad reditum* iego z więźienia. *A.* 1613. *fol.* 28. *tit. Suſpenſia* ſpraw.

Tákże ſpráwy P. Koniecpolskiego Hetmána Polnego, y innych w więźieniu Pogáńskim będących. *A.* 1620. *fol.* 22. *tit.* Suſpenſa ſpraw.

Spráwy o gwałty *ſub Interregno*, ktore ſię záwieráią *in quatuor articulis Iudicii Caſtren.* *v. tit.* Sądy Kápturowe.

Vrzędy Grodzkie, w ſpráwy Sądowi Ziemskiemu należące w dawáć ſię nie máią. *v. tit.* Roki.

Spráwy Żołnierskie. *v. tit.* Trybunał. *tit.* Żołnierz.

Spraw w Trybunale Koronnym ſuſpenſie. *v. tit.* Trybunał. *& tit.* Senator. *& tit.* Deputat.

W ſpráwách Religiey *Græco* Ruskiey; *aggravatis* appellácya od Władykow do Krolá, nie do Pátryárchy Conſtántinopolitáńskiego. *v.* Religia Grecka.

Spráwy *ratione fundi*, że do Podkomorskiego nie do inſzego Sądu należeć máią, wárowano W. X. Lit. *v. tit.* Vrzędnicy.

Spráwy o *exceſſus & crimina*, Senatorom ábo Posłom Ziemskim ná Seym, ábo Commiſſarzom, Deputatom z Seymu náznáczonym *illata*, iáko ſądzone być máią. *v.* tit. *Senator.*

Spráwá *perduellionis* o poddánie Smoleńská Moskwie. *v.* tit. *Crimen perduellionis.*

Spráwá o zábićie Vr. Fráncíſzká Smoguleckiego Posłá Wielkopolskiego ná Seym. *v. tit.* Poſeł.

Spráwá o zrábowánie Kośćiołá OO. Kármelitow we Gdańsku, y inne criminalne exceſſy. *v. tit.* Commiſſarze.

Spráwy *recentis criminis*, że *in quovis foro* ſądzone być mogą, chybá żeby kto miał Ziemskie dobrá &c. *patet in Conſtit. A.* 1678. *fol.* 10. *tit. Evocatio extra forum.*

O ſpráwách ná Trybunałach. *v. tit.* Trybunał.

Spráwy wykupná dobr. *v. tit.* Wykupno.

Spráwy exemptow ſądźić ma Trybunał, y inſze *ſubſellia*. *v. tit.* Exempty.

Do regeſtru ſpraw żołnierskich w Trybunale nie máią być inſze ſpráwy przypuſczáne. *v. tit.* Trybunał.

Spra-

Správy o tumulty ná Zydow w Miáſtách y Miaſteczkách gdźie Zydźi mięſzkáią, należą do Grodu, á pod czás bytności Krolewskiey, do Sądow Márſzałkowskich. *v. tit.* Zydźi.

Spraw Ziemskiemu ábo Grodzkiemu Sądowi należących, *ex cruda citatione*, ná Trybunałách nie godźi ſię *inſtituere*. *v. tit.* Trybunał.

Spraw *inſcriptionum, donationum, reformationum, ad vitalitatum*, w Trybunale, Duchowni ſądźić nie mogą. *v. tit.* Trybunał.

STAROSTOWIE. STAROSTWA.

STároſtwá y Zamki iurisdictią máiące, po Státućie Krolá Káźimierzá Trzećiego nie mogą być obligowáne: *aliàs exemptioni* podległy. *A.* 1562. *fol.* 14. *tit.* O Státućie.

Stároſtwá ſądowego dwoygá nikt trzymáć nie może, *ſub pœna confiſcationis Bonorum, & pœna ducentarum marc. peremptoriè, in quocunq; Officio & Iudicio Regni luendæ. Et nihilominùs* iedno Stároſtwo puśćić ma. *Ibid. fol.* 23. *tit.* O dwoygu Stároſtwie.

Sierádzkie iednák y Piotrkowskie nie ma być dźielone. *A.* 1557: *fol.* 11. §. Zá prożbą.

Tákże Kámienieckie z Látyczowskiem. *A.* 1581. *fol.* 376. tit. Grod Látyczowski.

Stároſtą áni Vrzędnikiem Ziemskim nie może być Woiewodá w ſwoim Woiewodztwie, y Káſztellan w Káſztellániey: okrom Stároſtwá, Woiewodztwá y Káſztellániey Krákowskich. *A.* 1562. *fol.* 23. tit. O oſiádłośći.

Herburt. fol. 143. t. Dignitates cum Capitaneatibus eiusdem loci, ſe compati nequeunt.

Y w Woiewodztwie Wołyńskim, Stároſtą ſądowym, nie może być Woiewodá y Káſztellan mieyſcá onego. *A.* 1576. *fol.* 293. tit. O potrzebách.

Stároſtowie, wedle Státutow, ſami przez ſię, Roki Stárośćine ſądźić máią, *ſub amiſſione Officij. aliàs* Sądowi inákſzemu nie ma *præſtari obedientia. A.* 1562. *fol.* 26. tit. O Sądźiech.

Stároſtwá Sądowe y Zamki Vkráinne, dźiećiom nie máią być dawáne, *ſub privatione Officij.* Co ſłuży W. X. Lit. *A.* 1589. *fol.* 529. tit Stároſtwá ſądowe.

Po tym *Lex univerſalis* ná wſzytkę Koronę ſtánęłá. że *ætate & diſcretione bene vigentibus*, y według Statutu o Stároſtwách ſądowych, máią być dawáne: *contra aliter obtinentes forum* w Trybunale, *inter cauſas Officij. A.* 1607. *fol.* 833. tit. O wákáncyách.

Stároſtow oſiádłość táka ma być, iáka inſzych Vrzędnikow, nie zmyślona, áni nowo nabyta, w tych Woiewodztwách y Ziemiách, w ktorych Stároſtwo ſądowe konferowáne ktoremu ieſt, *ſub nullitate Privilegij, & omnium actorum, pœnáq; duorum millium marc. Polon.* O co *forum* w Zieniſtwie, w Grodźie, álbo w Trybunale,

De fictis poſſeſſionibus. Herburt. Ibid.

inter cauſas Officij peremptorie, ex delatione cuiusvis Nobilis. A. 1613. fol. 33. tit. Wárunek oſiádłości.

Ale Stároſtwá nie ſądowe, nie oſiádłym, byle byli Szláchtą Polską, mogą być dawáne. *A.* 1562. *fol.* 24. *tit.* O Stároſtách.

Stároſtá nieſądowy, ieśliby oſiádłość miał w Koronie, o káżdą krzywdę, w Ziemſtwie, *& in articulis Caſtrenſibus* w Grodźie onego mieyſcá powinien odpowiádáć: przezyski iednák ná grunt Krolewski ściągáć się nie máią. ále onych ma być remiſſa do tey Ziemie y Powiátu, kędy ma oſiádłość. *Ibid.*

A ieśliby nigdźie oſiádłości nie miał, ma ſię ná niego poſtępek práwny ściągáć, iáko ná nieoſiádłego. *Ibid.*

Pozwy ná tákich Stároſtow nie ſądowych máią być kłádźione, *in reſidentia* we Dworze ábo ná Zamku. *Ibid.*

Declaratur: że *in articulis Caſtrenſibus*, tákże ma być poſtąpiono w przezyskách, iáko y od Sądu Ziemskiego. *A.* 1563. *fol.* 43. *tit.* Stároſtowie nieſądowi.

Reaſſumitur Conſtitutio A. 1562. *& declaratur*, że nieoſiádły Stároſtá ma *ſubeſſe proceſſui.*, ktory ieſt ná tym Seymie *de impoſſeſſionatis.* (*v. tit.* Nieoſiádły.) *A.* 1588. *fol.* 459. *tit.* O Commiſſiách.

Stároſtowie mężoboycom, *ſub pæna Statuti* 1540. folgowáć nie máią. (*v. ſupra tit.* Wieża.) *A.* 1550. *fol.* 4. §. A iſz ſię zábieżáły.

Stároſtowie áby koni y skor zá gránice nie wyprowadzano, przeſtrzegáć máią. *Ibid. fol.* 5. §. Konie.

Stároſtá gdźieby gránice rozſypał między dobrámi Krolewskiemi, á Ziemskiemi, powinien ie znowu uſypáć. *A.* 1562. *fol.* 25. *tit.* Státut.

O gránicách *plura v. tit.* Gránice.

Fol. 341. *in Statut. Herburt.* Stároſtowie exekucyey nie máią czynić nad Státut Władyſłáwá Iágiełá *in Iedlna* uczyniony, *ſub nullitate executionis. Ibid.*

Approbatur: y pozwy od Duchownych *in contrarium* wynieśione *caſſantur. A.* 1565. *fol.* 99. tit. O Duchownych.

Stároſtowie y Celnicy przeſtrzegáć tákże máią, áby cudzoźiemſcy Kupcy Krolowi y Miáſtom przyśięgáli, *oneribus civilibus* podlegáli, y poſłuſzeńſtwo wſzelákie Vizędowi mieyskiemu czynili, y dobr nabytych z Korony nie wywoźili. *A.* 1565. *fol.* 97. *tit.* Kupcy cudzoźiemſcy.

Tákże áby Kupcy Koronni towarow żadnych, zá gránice nie wywoźili, zá co przemyty część czwartą mieć máią. wypuſczáć ich nie máią, *ſub pæna ſolutionis ſummæ* zá towar wywieżiony *correſpondentis. Ibid. fol.* 93. §. A tego.

O tymże *declaratur*: że nie tylko Stároſtowie pográniczni Sądowi, ále y nieſądowi *alias* Dźierżawcy Miaſteczek iármárkowych pogránicznych tego pilnowáć, y hámowáć, pod tąſz, *quæ ſupra*, winą powinni. *A.* 1566. *fol.* 126. *tit.* Iármárki.

Stáro-

Stároſtowie y Dźierżawcy gośćińce y drogi niezwyczáyne do Węgier zárąbáć máią. *Ibid. fol.* 134. *tit.* Gośćińce niezwyczáyne.

O tymże: Co y Szláchtá powinni uczynić, *ſub pœna centum marc.* w Grodźie ábo w Ziemſtwie, *peremptorie, ad inſtantiam cuiuſvis*, ták przez Stároſtow y Dźierżawcow, iáko y przez Szláchtę *Actori perſolvenda. A.* 1569. *fol.* 190. §. Gośćińce od Węgier.

Znowu o tymże, że gośćińce niezwyczáyne wſzędy, y w máiętnośćiách dźiedźicznych Szlácheckich *ex nunc* pozárębowáć máią. *A.* 1611. *fol.* 34. O przeieżdżániu ceł.

Stároſtowie y Celnicy, áby po konie y wino do Węgier nie ieżdżono, pilnowáć, y brać máią, *ſub pœna* 14. *marc. ad inſtantiam cuiuſvis, in primo citationis termino, delatori perſolvenda.* á ieśliby upornie tey winy nie położyli; *ulteriùs* przećiwko nim wedle práwá *procedatur.* wolno iednák Podſtárośćiemu ábo Piſarzowi celnemu odwieść ſię, iſz tęn towar, bez wſzelkiey iego wiádomośći przeſzedł, ábo przemycon. *A.* 1578. *fol.* 336. *tit.* O przekupniách winá y koni. (*v. tit.* Wino. *tit.* Konie.)

Stároſtowie ſądowi y nieſądowi pográniczni wołow zá gránice wypuſczáć nie maią, *ſub pœna ſolutionis ſummæ* towárowi temu *correſpondentis. A.* 1566. *fol.* 126. *tit.* Iármárki.

Stároſtowie y Szláchtá Ruska y Podolska, robotniká do Wołoch wypuſczáć nie máią, *ſub pœna centum marc. A.* 1569. *fol.* 190. §. Staroſtowie.

Stároſtowie doglądáć maią, áby ſię Miáſtá poprawiáły: y Mieſczan liczby słuchać máią. *A.* 1565. *fol.* 101. *tit.* Oprawá.

(*Plura v. tit. Miaſtá.*)

Stároſtom y Dźierżawcom ná wychowánie ich, ze wſzytkich prowentow, nád quártę, piąta część ma być odłożona, y do trzech częśći Krolewskich przyłączona. *Ktorych Krol ſam ma opátrować* wedle upodobánia ſwego, y iáko mieyſce y Vrząd ktory potrzebować będźie. *A.* 1567. *fol.* 128. tit. Wychowánie Stároſtw y Dźierżáwiec.

Stároſtowie pogránicznych ſądowych Zamkow. y Miaſt głownych, tákże y Miáſtá głowne ktore Stároſtw nie máią, przyśięgáć maią, że *tempore Interregni*, Krolowi *legitimè* obránemu Zamkow dotrzymáią, pod utráceniem czći, gárdłá, y máiętnośći. *A.* 1576. *fol.* 256. §. Stároſtowie.

O tymże znowu *iisdem verbis. Ibid. fol.* 277. §. Stároſtowie.

Stároſtowie z Ziemią Pomorską, Márgrábſtwem, y Káſzubámi *contiguitatem* máiący, y Celnicy, przeſtrzegáć máią, *ſub pœnis contra negligentes Capitaneos ſancitis, & ſolutione ſummæ* zá towar wywieźiony *correſpondentis, ex delatione Theſauri*, w ktorymkolwiek Trybunale *inter cauſas fiſci peremptorie vindicandis*, áby Kupcy towárow wſzelákich, tákże wołow, koni, y bydłá wſzelákiego,

przez Márgrabſtwo nie prowádźili. Czego ieśliby ſię Kupcy ważyli; ćiſz Stároſtowie towáry w przemyćie zábieráć im máią &c. *Ibid.* (*v. tit.* Kupcy.)

Stároſtowie y Dźierżawcy, *prætextu defenſionis honorum regalium, laborem proprium*, ták ośiewkow, iáko y budowánia ktoremu rok minęło, pſowáć nie máią, ale tylko pozwáć po wyſzćiu roku do Ziemſtwá. A gdyby ktory z nich komu krzywdę, ábo ſzkodę iáką mimo to uczynił; *forum* ma mieć w Ziemſtwie gdźie one dobrá leżą. A ieśliby Dźierżawcá ośiádłości nimiał w onym Woiewodztwie ábo Ziemi; tedy tám, gdźieby ią miał, ma być exekucya ná dobrách iego nie odwłocznie czyniona, wedle Conſtitutiey *A.* 1562. á gdyby był nieośiádły w Koronie; ma być z nim czyniono, wedle poſtępku ná tym Seymie *contra impoſſeſſionatos* námowionego. A ieśliby miał ſummę ná Dźierżáwie; tedy ſię ma ná niey extendowáć *proceſſus iuris & exequutio. A.* 1588. *fol.* 459. tit. O Commiſſiách.

Stároſtom y Dźierżawcom, o krzywdy y ſzkody, ktoreby ſię dźiały ná gruncie Krolewskim, ták w Krolewskich y Rzeczypoſp. iáko y w ſwoich pożytkách, wolno pozywáć káżdego do Ziemſtwá: y gdźieby im *iuramenta* wedle práwá nákazáne były, ták Krolewskim, iáko y ſwym imieniem, odpráwowáć ſię máią, *ſalvâ appellatione* ná Trybunał, gdźie *ſine remiſſione* kauzy tákie máią być determinowáne. Y poddáni z Krolewskich wśi pozywáć mogą, o krzywdy ſwe, do Ziemſtwá, *cum aſſiſtentia Capitaneorum vel Tenutariorum*, tákże y z Miaſteczek Krolewskich, ále *ſine aſſiſtentia*, wedle zwyczáiu. *Ibid.*

Stároſtę gdyby pozwano o grunty Krolewskie, z ktorych Quártę dawa, ábo pod rewizyą y luſtrácyą podpádłe: tákże ktore w ſtárych ſummách ſą zápiſane; ma to Trybunał odesłáć ná Seym *pro cognitione. A.* 1578. *fol.* 328. §. A ieśliby.

Stároſtowie ſądowi rot quárćianych mieć nie mogą, dla wykonywánia powinnośći Vrzędu ſwego. *A.* 1591. *fol.* 613. tit. *Diſciplina militaris.*

Stároſtowie do Kámieńcá Podolskiego żywność odwożić máią, ktorzy to ſą z dawná powinni. A gdyby tego ktory nie uczynił, Inſtigator Koronny ma go o to pozwáć, iáko y o inne prowentá ſtołu Krolewskiego. A tá żywność ma być oddawána do Száfárzá náznáczonego, ták iáko był zwyczay ſtárodawny. *A.* 1593. *fol.* 640. tit. Deklárácya Conſtitutiey.

Stároſtwá Vkráinne y Dźierżawy Kiiowskiego y Brácłáwskiego Woiewodztwá, tákże Kámienieckie y Chmielnickie, tákże Generálſtwá, Krákowskie, y Wielkopolskie, *pro una vice*, wolne od luſtrácyey, y quarty pewney. (*v. tit.* Quártá.) *A.* 1601. *fol.* 729. §. Od ktorey to luſtrácyey.

A Stá-

A Stároſtwu Trębowelskięmu tęſz Quártę zá dwie lećie odpuſczono. *Ibid. fol.* 752. tit. O Quárćie Trębowelskiey.

Stároſtow ſądowych, wedle mieyſcá y potrzeby iurisdictiy onych, Krol *ſufficienter* ma opátrować, áby *brachium regale tueri* mogli. *A.* 1607. *fol.* 834. tit. O Oekonomiách.

Stároſtowie exekucyą czynić powinni *v.* tit. Bánnicya. *tit.* Exekucya.

Stároſtowie Krákowſcy doglądáć máią, áby Burgrábiowie ná Zamku rezydowáli. *A.* 1565. *fol.* 89. tit. Burgrábiowie.

Stároſtowie w Woiewodztwie Mázowieckim nie máią czynić exekucyey Proceſſow, *extra forum competens* otrzymánych, *ſub refuſione damnorum iuramento taxandorum. Ibid. fol.* 102. tit. Sądy Grodzkie.

Stároſtá Ráwski ma przyśięgáć, że P. Podskárbiego z Deputatámi *etiam tempore Interregni* puſczáć ma, y Skárbu poſpolitego, dla złodźieyſtwá, w niebytności P. Podskárbiego, przeſtrzegáć. *A.* 1569. *fol.* 186. §. Stároſtá.

Stároſtowie Vkrainni, tákże Ruſcy y Podgorſcy, rezydowáć ná Zamkách máią, *ſub amiſſione* Stároſtwá: O co *forum* zá Dworem. *A.* 1620. fol. 16. tit. Stároſtowie.

W Confœderátiey generál. Wárſzáw. *tempore Interregni A.* 1632. nápomniono Vkráinnych o to: á w poznieyſzych wſzytkich práwá wſzytkie, á oſobliwie pomienioną Conſtitutią 1620. ná nich reaſſumowano, *ad cuiusvis inſtantiam*, Vrzędnikow iednák Rzeczypoſp. y tych, co woynę służą, nie wiąże to práwo, y ná Akt Electiey Krolewskiey iácháć mogą. Szlachćicá dobrze oſiádłego *cum ſufficienti præſidio* ná ſwym mieyſcu zoſtáwiwſzy. Ciſz Vkráinni Stároſtowie, ktorzy ſą począwſzy od Báru áſz do gránic Moskiewskich, z chęći ſwey, przećiw nieprzyiaćielowi drugie ſześć ſet koni obmyślą y wyſtáwią. *A.* 1624. fol. 2. §. Tákże teſz pewni ieſteśmy.

O tymże. *A.* 1627. fol. 3. tit. Obroná Vkráiny.

Znowu, że ná uſługę Rzeczypoſp. powinni tych ludźi ſtáwiáć, *ſub privatione* Stároſtwá, *& non obſtantibus quibusvis Privilegiis.* W czym Commiſſarze z Kołá Poſelskiego, y Dworu Krolewskiego, ná tym Seymie náznáczeni ſą, áby po tych Stároſtwách pilną inquiſitią o tych ludźiách y służbie ich uczyniwſzy, y dawne o tym regeſtrá Skárbowe wźiąwſzy, w ſłuſzny porządek, y w dawną klubę te ludźie wpráwili. *A.* 1638. fol. 18. tit. Ludźi Vkráinnych. Nie przyſzłá tá rewizca *ad effectum:* przeto inſzą znowu naznáczono. *A.* 1643. fol. 12. tit. Ludźie.

Ná Stároſtwách Vkráinnych *declarátur Conſtit. A.* 1631. O ſolidách. *v. tit.* Dániny.

Mężowi y żonie ná potym *ſolida* ná nich dawáne być nie máią. *A.* 1635. *fol.* 26. *tit.* O Stároſtwách Vkráinnych. *Decla-*

Declaratur tá Conſtit. 1635. że ná ſame tylko Woiewodztwá Kiiowskiego Vkráinę uchwalona ieſt. *A.* 1647. fol. 34. tit. Deklárácya o dożywoćiech.

Item. ná Stároſtwách pogránicznych Vkráinnych tákże Ruskich y Podolskich, białągłową dożywoćia mieć nie może. *A.* 1662. fol. 9. tit. Dożywoćie.

Ná Stároſtwie Wiskiem *ſolida* nie máią być dawáne. *A.* 1647. fol. 31. tit. Opátrzenie Iuridiki.

Tęmuſz Stároſtwu wedle Conſtitutiey *A.* 1607. & 1641. (*quàm Conſtit.* 1641. *vide apud me tit.* Dobrá Oekonomiczne.) Miáſto Wiznę *cum omnibus attinentiis antiquitùs ad iurisdictionem Capitaneal. Viſneñ. pertinentibus* przyłączono. *Ibid.*

Tákże wſzytkie Dźierżáwy po śmierći Vr. Ianá Koryćińskiego Stároſty Gniewkowskiego przypádłe, á Stároſtwu Wiskiemu od dawnych cząſow należące. *Conferderat. general. Warſaw. tempore Interregni. A.* 1668. fol. 19. §. Przywodząc.

Stároſtwá Nurskiego Iurydykę wákáncyámi opátrzyć obiecano. *A.* 1647. fol. 33. tit. Stároſtwo.

Stároſtę Bracłáwskiego, o zbiegłe chłopy, wolno pozywáć wedle Conſtit. 1578. *ad viciniorem Capitaneum. A.* 1581. fol. 376. tit. Pozywánie.

Stároſtom, Belskiemu, Grabowieckiemu, Horodelskiemu, Rubieſzowskiemu, y Zydáczowskiemu, względem repárácyey Zamkow támecznych, koſzt na tychże Stároſtwách áſſekurować obiecano. Co y Woiewodztwom Pruskim służyć ma. A ſucceſſor ma *ſummam erogatam refundere. A.* 1655. fol. 28. tit. Reſtaurácya Zamkow.

Stárośćiney Puckiey, względem iey Stároſtwá Puckiego, prætenſią, iáko y inſze ná tymże Stároſtwie od Krolow náznáczone penſie, do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1659. fol. 32. tit. Approbácyą Przywileiu. *v. tit.* Dobrá.

O Stároſtwo to, dekret *liquidationis. v. tit.* Dekretá. *tit.* Commiſſie.

Z tegoſz Stároſtwa penſie znieśiono, *ſalvam* zoſtáwiwſzy *cum modernis* onego *Poſſeſſoribus*, o wypłácenie retent teráźnieyſzych, ktore przy porachowaniu z niemi potrącone być máią. A Penſionarzom za te penſie, ſummy pewne na Dobrách Krolewskich aſſekurowano. *A.* 1676. fol. 50. tit. Recompenſa.

(*Plura v. tit.* Summy.)

Stárośćie Halickiemu obiecano aſſekurować ſummę ná dobrách tegoſz Stároſtwá. *A.* 1658. *fol.* 39. *tit.* Fortecá.

Do Stároſtwa Grabowieckiego, Dobrá Krolewskie Witkow, Mądryn, y Kopylow, *ſalvis pro tunc poſſeſſoribus*, przyłączono. *A.* 1658. fol. 46. tit. Opátrzenie Iuridyki.

Reaſſu-

Reaſſumitur tá Conſtitucya: *ſalvâ ad vitalitate poſſeſtricis. A.* 1667. fol. 22. tit. Iuridyki.

Stároſtwo Owruckie, z Podkomorſtwem generálnym Kiiowskim, *compatibile* być, *pro una vice, ad ceſſum vel deceſſũ Poſſeſſoris* deklárowano. *A.* 1659. fol. 47. tit. Rozgrániczenie Ziem Kiiowskich.

Stároſtowie, Zytomirski y Owrucki, po wygrániczeniu Ziemie Kiiowskiey, Zytomirskiey, Owruckiey (*ná co ſą Commiſſarze z tego Seymu náznáczeni*) iuráment ná Iuridykę, *more ſolito*, z Vrzędem ſwym, ná pierwſzych Rokách wykonawſzy, w Grodách, Zytomirskim y Owruckim, ſpráwy obywátelow ſwoich Ziem Sądom Grodzkim należące ſądźić powinni. *Ibid.*

Ze Stároſtwá te, pozwaláiąc Trybunału oſobnego ná Vkráinie, Sądowe być máiá; warowano, w Commiſſicy Hadyáckiey. *A.* 1659. fol. 52. §. *Privatus* wſzytkim.

Stároſtwo Czehryńskie do Bułáwy wielkiey Ruskiey należeć ma. *Ibid. fol.* 54. §. Do Bułáwy.

Stároſtwá, Lubomlskie y Barskie, *cum omnibus attinentiis*, Ianowi Wyhowskiemu Woiewodźie Kiiowskiemu, Hetmanowi woysk Zaporoskich y Potomkom iego, wiecznem y dźiedźicznem prá. wẽ dano y reſignowano &c. A Przywiley Xiążęćiu I.M. Bogusłáwowi Rádźiwiłowi Koniuſzemu W. X. Lit. ná dożywoćie Stároſtwá Barskiego dány, zkáſſowano, *ſalvâ recompenſâ* tęmuſz Xiążęćiu ná przyſzłym Seymie, ták ſamego Stároſtwá, iáko y Woytoſtwá Barskiego: tákże *ſalvis iuribus Eccleſiæ Romanæ Synodalibus, penſione Decimarum, & ſervitio militari. A.* 1659. fol. 56. tit. Dániná wieczna.

Zá Staroſtwo Barskie *ex primis vacantib⁹, æquivalens* tęmuſz Xiążęćiu obiecano. A ieśliby przed Seymem do diſpoſitiey Krolewskiey nic nie przypádło; to ná przyſzłym Seymie *ſufficientẽ* uczyni Rzeczypoſp. zá to Stároſtwo *recompenſam. A.* 1661. fol. 15. tit. Recompenſa.

Zá Woytoſtwo záś Barskie, ná Stároſtwo y Woytoſtwo Bráńſkie, ſummę 25. tyśięcy zł. w nieśiono mu. Ktora ſumma, *poſt ceſſum vel deceſſum* iego, Succeſſorom onegoſz należeć będźie. *Ibid.*

Po tym Stároſtwo Brańskie, uchyliwſzy Praw y Przywileiow Woiewodztwá Podláskiego, Vr. Czárnieckiemu Piſarzowi Polnemu Koronnęmu konferowano: waruiąc iednák że to nie ma iść *in ſequelam. A.* 1673. fol. 16. tit. Wárunek.

Stároſtwo Tykoćińskie ze wſzytkiemi przynależnośćiámi, *& cum iure patronatûs, iure hæreditario*, I. M. P. Stephánowi Czárnieckiemu Woiewodźie Ruskiemu y Succeſſorom iego dano, *& omnibus immunitatibus bonorum Terreſtrium* inkorporowano. *ſalvis in integro fundationibus Eccleſiaſticis, & Hoſpitalis* ná żołnierzow poſtrzelánych, tákże *proviſione annuâ Patrum S. Franciſci Ord.*

Minorum de obſervantia Conventus Tykocinenſis. Xięży záś Plebanom Diæceſiey Wileńskiey *forum* zá Dworem, á nie w Trybunale náznáczono. Sądy Ziemskie w Tykoćinie y poſitie Xiąg Ziemie Bielskiey, iáko z dawná odpráwowáne były, ták ſię odpráwować, *ſub eadem ſecuritate Iudiciorum*, y goſpody iáko y przed tym rozdawáne *ex officio* być máią. *A.* 1661. fol. 12. tit. *Gratitudo meritorum.*

Stároſtwá, Łoiowskie y Łubeckie Wielkiemu Xięſtwu Litewskiemu inkorporowano. *cum declaratione*, że do Woiewodztwá Smoleńskiego á Powiátu Stárodubowskiego należeć máią. *A.* 1646. fol. 3. tit. Incorporatia.

Teſz Stároſtwá, wolno Krolowi, *conferre* Szláchćicowi z oboygá narodow *bene merito*, wedle upodobánia ſwego. *Ibid.*

Pobory, Czopowe, Podymne, z tychże Stároſtw do Skárbu W. X. Lit. należeć máią. A Quártá, iáko ſię teraz oddáie duplá, opowiedźiawſzy ſię w Skarbie W. X. Lit. do Skárbu Koronnego, ná czás y mieyſce oddawánia Quárty, odſyłana być powinná, *ſub pœnis* o Quárćie nápiſanych. A ieśliby ktory *Poſſeſſor* oddáć omięſzkał; te dobrá *pro vacanti* będą, y Krol ie inſzym Poſſeſſorom *conferet*, á Skarb W. X. Lit. Donátáryuſzá w nie *intromittet. Ibid.*

Ludźie, ktorzy w tych Stároſtwách oſobne opátrzenia máią, y z nich służbę woienną powinni, przy wolnośćiách zoſtáwieni: ieśliby iednák *maiora pericula* ná W. X. Lit. náſtępowały; tedy ći ludźie do obozu W. X. Lit. á czáſu poſpolitego ruſzenia, przy W. X. Lit. do niegoſz należeć będą. *Ibid.*

Teſz Stároſtwá Łoiowskie y Łubeckie *cum omnibus pertinentiis, iure hæreditario*, ſamemu ſtárego záćiągu woysku W. X. Lit. konferowano, y Przywiley ná to dány *in toto* approbowano. *A.* 1661. fol. 16. tit. *Gratitudo.*

Po tym ie ná toſz woysko *ſecundum æqualitatem & proportionem* zasług podźielić ná wieczne czáſy poſtánowiono. *A.* 1670. & 1676. *v. tit.* Commiſſie. *tit.* Woiewodztwo Smoleń.

Staroſtwá W. X. Lit. wákuiące Krol zásłużonym rozdawáć powinien przez cztery mieśiące. A Stároſtwá ſądowe tylko *poſſeſſionatus* w Woiewodztwách onych y Ziemiách. *v. tit.* Wákáncye.

Ná Stároſtwách pogránicznych Koronnych, y W. X. Lit. żadney białogłowy *ius communitativum* roſćiągáć ſię nie może. *v. tit.* Dożywoćie.

Ani więcey nád dwie Krolewſczyzny, lub Stároſtw, lub Dźierżaw trzymáć żadna białagłowá nie może, *poſt deceſſum* Małżonká ſwego. *v. tit. eodem.* Dożywoćie.

Ani ná Zamkách y fortecách mogą mieć *communicationes iurium. v. tit.* Zamki.

Stároſtwo Winnickie weſpoł z Woiewodztwem Brácłáwskim, I. M. P. Po-

P. Potockiemu Woiewodźie Brácławskiemu trzymáć, *pro una vice*, pozwolono. *v. tit.* Woiewodztwo Brácławskie.

Stároſtwo Brátyáńskie Potoſtwu Vr. Kátárzyny Kobierzyckiey, Vr. Dźiáłyńskiego Stároſty Brátyáńskiego, pod Czudnowem w potrzebie poległego Małżonki, z tymże Stároſtą ſpłodzonym, *iure emphiteutico*, do lat piętnaſtu konferowano: *ſalvis iuribus Reipub. & oneribus.* A ſámę pomięnioną Staroścíną *ratione* tegoſz Stároſtwá *immunem* deklárowano. *A.* 1662. fol. 27. tit. Nagrodá zaſług Oycowskich.

Tákże ná Stároſtwie Mławskiem, Vr. Fráncíſzkowi Bielińskiemu Podkomorzemu Płockiemu y Succeſſorom iego, *exſtincto iure advitalitio* onegoſz, do lat 15. *ius emphiteuticũ* pozwolono *ſaluâ ſolutione Quartæ, ſtatibus & oneribus Reip. Ib. fol.* 28. *tit. Emphiteuſis.*

Stároſtá káżdy ábo Dźierżawcá z włok Wybránieckich, miáſto Wybráńcá, ktorego z włoki *ex antiquo* wypráwiáć powinien, ná káżdy rok, do Skárbu Rzeczypoſp. rowno z Quártą w Ráwie zł. 60. *realiter* płáćić ma. (*v. Wybráńcy.*) *A.* 1649. fol. 2.

Stároſtwá, *ſtantibus Privilegiis*, bez práwá, Sądow, y Dekretow odebráne, do ſwych Poſſeſſorow wroćiły ſię, ma weyrzeć Krol ná Seymie *Coronat. vide w Exorbitancyách. tit.* Stároſtwá.

Stároſtwo Krośińskie, *pro reclinatoriis*, obywátelom *tenuioris ſortis* Woiewodztw Kiiowskiego y Czerniechowskiego, z Powiátem Nowogrodzkim, wedle Przywileiow onymże danych náznáczono, w ſummie 24. tyśięcy zł. intraty roczney. *vide latè. A.* 1670. *fol.* 30. *tit. Reclinatoria.*

O Stároſtwách *iure emphiteutico* konferowánych, *vide tit.* Dobrá.

Stároſtwá Wárſzáwskiego wśi od hyberny, przy dawnym Práwie y zwyczáiách záchowuiąc ie, ná záwſze uwolniono. *A.* 1673. *fol.* 19. *tit.* Wolność Wárſzawy.

Declaratur, że y z Miáſtem Wárſzáwą y wśiámi to Stároſtwo wolne być ma· *w Confœderat. generál. Warſzaw. A.* 1674. *fol.* 28. §. A że Conſtitucya.

Do Stároſtwá Krzepickiego wieś Iwánowicze, *ab exulibus* Woiewodztw Kiiowskiego y Czerniechowskiego, *pro reclinatorio* uproſzoną, przywrocono. *A.* 1678. *fol.* 15. *tit.* Przywrocenie.

Ná tymże Stároſtwie *ius communicatiuum* Vr. Helenie Miączyńskiey Staroścíney Krzepickiey, iáko przećiwko práwu, ná pogránicznę Stároſtwo y fortece, otrzymáne znieśiono, y tylko *particulariter* ná dwuch Kuźnicách Pánkowskiey y Koſtrzyńskiey z Złochowicámi *cum omnibus attinentiis* one deklarowano. *Ibid.*

Stároſtwá Nowodworskiego, Vr. Andrzeiowi Gębickiemu Staroście Nowodworskiemu uſtąpić, y Práwo, *mediante exſolutione* ſummy dwuch kroć ſtá tyśięcy zł. monety Polskiey od Rzeczy-

poſp. *Lege publica* áſſekurowáney, lub ná Oſobę Krolá I. M. lub iego *ſanguinis* Succeſſorow, lub ná kogo inſzego *ex Ciuibus Regni, & M. D. Lit.* transfundować pozwolono. y tę transfuſią approbowano. *Ibid. fol.* 17. *tit.* Conſens.

O zaſtáwie tegoſz Stároſtwá pierwſze Conſtitutie. *v. tit.* Dobrá Oekonomiczne.

Stároſtwá Dráhimskiego *reſpectu, deces* z táryffy podatkow, Woiewodztwu Poznańskiemu ma być potrącony. *v. tit.* Podatki.

O tymże Stároſtwie *plura tit.* Dobrá.

Stároſtwo Skálskie ſummą dźieśiąći tyśięcy zł. Polskich Vr. Hieronymowi Lánckorońskiemu Podkomorzemu Podolskiemu ná tęn czás Práwu onego y Vr. Przecławá Lánckorońskiego rodzonego iego podległe, zá Dźierżáwę Dymier *cum attinentiis* Práwu tegoſz Vr. Hieronymá Lánckorońskiego służącą, á pewnemi reſpektámi komu inſzemu od Krolá konferowáną, inonerowano, ták iſz *ſucceſſores* iego z tego Stároſtwá *poſt fata* teráźnieyſzych Poſſeſſorow nie będą powinni uſtąpić, dokąd im tá ſummá *per ſuccedaneos* Stároſtwá tego *Donatarios* nie będźie *realiter* zápłácona. *A.* 1659. *fol.* 29. *tit.* Aſſecuratia.

Stároſtwo Wołpieńskie z *Kluczámi* Dubno, Kołodźieżno y ſtáry Dworzec názwánemi, w Powięćie Grodźińskim y Wołkowiskim leżącemi, ſummą ſtá tyśięcy zł. Polskich Vr. Káźimierzowi Ianowi Sápiehy Czesnikowi W. X. Lit. *inonerowano, cum hac aſſecuratione*, że nie pierwey nowy Donátáriuſz *in ſuam poſſeſſionem* Stároſtwo to *apprehendet*, áſz pomięnione ſto tyśięcy zł., y oraz drugą dawnieyſzą ſummę w Przywileiách Krolow Ichmośćiow ſpecifikowáną, y ná toſz Stároſtwo w niesioną, *realiter* ſucceſſorom pomienionego Vr. Sápiehy odda y zápłáći. *A.* 1661. *fol.* 10. *tit.* Summá ná Wołpie y ná Retowie.

Stároſtwo Lánckorońskie, y wśie Zakrzew, Stroniec y Leśnicá ſummą 178422. zł. Vr. Michałowi Zebrzydowskiemu Miecznikowi Koronnęmu inonerowano aſſekuruiąc, że *poſt exſpiratum ius aduitalitium* onego ſamego, y *communicatiuum* Małżonki iego, Donátáriuſz nowy nie będźie mogł *adire poſſeſſionem* pomienionego Stároſtwá, y wśi ſpecifikowánych, do kąd ſummá pomieniona *re. aliter* oddána im nie będźie. Ktora to ſúmá *extenuari* ma czwartym dożywośćiem, *à tempore obitús* tegoſz Vr. Mieczniká Koronnego, y Małżonki iego *computando.* A *in quantum* by do tego wykupna nie przyſzło; tedy od pierwſzych Succeſſorow ordynowánych pomienionego Mieczniká Koronnego poczynáć ſię ma *extenuatio. A* 1661. *fol.* 11. *tit.* Aſſecuratia ſummy.

Ná Stároſtwie Knyſzyńskim, z Goniądzem y wſzytkiemi przyległośćiámi (ktore I. M. P. Ian Gniński Woiewodá Chełmińskí od Vr. Orſettych, ſummę 553444. zł. y gr. 21. y pieniędzy dźie-

więć

więć onym oddawſzy, wykupił, y z tey ſummy ſto tyśięcy zł. Rzeczypoſp. dárował) ośmioro dożywoćia tegoſz I. M. P. Woiewody Chełmińskiego Potomkom, y Succeſſorom, *per lineam deſcendentem*, po ſobie idącym, w ſummie czterech kroć ſtá tyśięcy piąćidźieśiąt y trzech tysięcy, czterech ſet czterdźieſtu y czterech zł. y gr. 21. y pieniędzy dźiewiąći, nádano. z tą iednák conditią, że po expiracyey tych ośmiorgá dożywoćia, pomieniona ma upadáć ſummá, y dobrá pomienione do diſpoſitiey Krolow Ich MM. Polskich wroćić ſię máią. *Iuribus Regalibus* oſobliwie *Iure Patronatûs, oneribus Reipub. Quartâ & hybernis*, iáko teraz płácą, *per omnia ſaluis. A.* 1676. *fol.* 27. *tit. Exemptio* Knyſzyná.

Stároſtom y Vrzędom Grodzkim nie ma to ſzkodźić, y execucyi Dekretow Trybunalskich *ante mortem Regis, ſiue in ciuilibus, ſiue in criminalibus cauſis* ferowánych, *tempore Interregni* nie czynią. Ale po Koronácyey nowego Páná, *intra ſex ſeptimanas, ad cuiusvis requiſitionem* czynić onę, *iuxta iuris exigentiam*, czynić powinni. *w Confœderat. generál. Warſław. tempore Interregni. A.* 1632. 1648. 1668. 1674.

Stároſtowie ſądowi, ktorzy Przywileie máią, á nie przyśięgli *ante mortem* (*vel abdicationem*) *Regis*, pod *Interregnum*, przed Sądámi Kapturowemi generálnemi ſwego Woiewodztwá, y przed Vrzędem Ziemskim, a Vrząd Grodzki przed ſwym Stároſtą przyśięgi ſwoie uczynić Rzeczypoſp y odnowić powinni. A po przyśiędze onych, Aktá Grodzkie otworzone być máią. *w Confœderat. general. Wárſław. ſub Interregno. A.* 1648. 1668. 1674.

Stároſtá Wárſzáwski, przykładem Krákowskiego, ná ſtárym Zamku, powinien mieć wydźielną ſtáncyą. *w Confœderát. generál. Wárſław. A.* 1668. & 1674. *fol.* 10.

Stároſtwo Srzedzkie, od przechodow żołnierskich &c. Hybernie nie deroguiąc, uwolniono. *w Confœderát. generál. Wárſław. A.* 1674. *fol.* 28. §. A że Conſtitucya.

Stároſtwo záś Horodelskie *cum attinentiis*, od hyberny, ſtánowisk, przechodow, y Rzeczypoſp. contributiy, do lat czterech. *Ibid.* §. Máiąc w conſiderátiey.

Stároſtwo Czerniechowskie z Woiewodztwem Czerniechowskim, *ſine ulla incompatibilitate* może być trzymáne. *A.* 1635. *fol.* 17. *tit.* Ordynácya.

Do Stároſtwá Kámienieckiego przewoz ná Dnieſtrze przyłączono. *A.* 1601. *fol.* 756. *tit.* Przewoz.

Po tym go Struſom przywrocono, y wiecznie przyſądzono, bo ieſt ná ich grunćie. *A.* 1607. *fol.* 853. *tit.* Reſtitucya.

Stároſtá Kupcom, y rzemieślnikom, przy Woiewodźie, uſtáwy czynić ma. *v. tit.* Vſtáwá.

Stároſtowie, przećiwko hultáiom y łożnym, według Státutu, poſtępować máią. *v.* tit. Łożni. & *tit.* Hyltáie.

Stároſtowie składów przeſtrzegáć máią. *v. tit.* Składy.

Stároſtowie ſądowi, y pogránicznі, tákże Adminiſtratorowie ceł przeſtrzegáć máią, áby *reuenditores*, tákze rzeźnicy, cła od towárow ſwoich płáćili. *v.* tit. Składy.

Stároſtá ná Commiſſiey grániczney iák wiele mieć pocztu ma? *v.* tit. Commiſſie.

Stároſtá, gdyby kogo, *prætextu Officii*, bezprawnie poimał, nie *iure victum*, áni *in recenti crimine*, przepada to, co y Szláchćic, ktory drugiego Szláchćicá, *priuatâ authoritate*, w więźieniu trzyma. *v.* tit. Szláchćic.

Stároſtowie *delectum* Wybráńcow bronić nie máią, áni ich wolności pſować. *v.* tit. Wybráńcy.

Stároſtowie ſwawolnych ludźi, naiezdnikow, mordercow, lotrow, imáć, y ſpráwiedliwość z nich czynić powinni. *v.* tit. Swawolni ludźie.

Stároſtá Grábowiecki ármátą Zamku Grábowieckiego ma záwiádowáć. *v.* tit. *Lauda.*

O Stároſtách Inflántskich. *v.* tit. Inflánty.

O alienátiey gruntow od Stároſtw Pruskich. *v.* tit. Zamki.

Stároſtow Vrząd *tempore Interregni* czynić ma ſpráwiedliwość z gołoty. *v.* tit. Spráwy.

Stároſtwo Kámienieckie w Mázowſzu, ná fundácyą Zakonnic Wárſzáwskich *Viſitationis B. M. V.* obrocono. *v.* tit. Fundácya.

Ná Stároſtwo Łomżeńskie, Quártę z Kámieńcá Mázowieckiego przenieśiono. *v.* tit. *eodem.*

Stároſtwo Kłobuckie, Klaſztorowi Częſtochowskiemu wiecznemi czáſy konferowano. *v.* tit. Klaſztory.

Stároſtowie, y ich Vrzędy ná gárdle káráć máią Werbarzow, *ſub ſolutione* wſzytkich krzywd *de ſuo*. *v.* tit. Woysko.

Kopylow do Stároſtwá Hrubieſzowskie° obrocono. *v. t.* Frymárki.

Ná Stároſtwách y Dźierżáwách Krolewskich pozwolono Commiſſiey Lwowskiey, áby aſſecurátie czynić mogli Pułkownikom, Rotmiſtrzom, Polskiego zaćiągu. *v.* tit. Aſſekurácye.

Stároſtwu Przemyślkiemu w prowentách *ſecuritas*. *v.* tit. Miáſto Przemysl.

Stároſtwá tego luſtrácya. *v.* tit. Luſtrácya.

Tegoſz wolność od Quárty. *v.* tit. Quártá.

Stároſtwá Lubelskiego ſzkody y ruiny liquidowáć Commiſſarzom zlecono. *v.* tit. Commiſſie.

Stároſtw Inflántskich w conferowániu álternatá ma być záchowána. *v.* tit. Inflánty.

Stároſtá w Inflánćiech, w puł roká, po wźięćiu Vrzędu, poſſeſſią kupić ſobie powinien, ieśli iey nie ma. *v.* tit. Inflánty.

Ná Stároſtow y Dźierżawcow W. X. Lit. co zá ćiężar, *loco* ſym-

ple

ple donátywy, *in A.* 1677. włożono? *v.* tit. Artylleria W. X. Litewskiego.

Ná Stároſtwách nie wolno czynić aſſekurácyi. *v.* tit. Aſſekurácye.

Stároſtwu Opoczyńskiemu uiąć Quárty kazano, względem odpádnienia wśi Małczyc. *v.* tit. Luſtrácya.

Stároſtw, Chęćińskiego y Zárnowieckiego y Krzepickiego reſtaurátią Commiſſarzom zlecono. *v. tit.* Commiſſie.

Stároſtowie Grodowi zaćiągi y kupy ſwawolne znośić powinni. *v. tit.* Swawolni.

Stároſtom y Dźierżawcom Dobr Krolewskich pozwolono zákładáć do lat trzech podatki, y hyberny, zá poddánych tych tylko, ktorzy zaćiągi odpráwuią. *v. tit.* Dobrá Krolewskie.

Stároſtwá dożywoćiu Krolá I. M. Ianá III. podległe, w poſſeſſiey onegoſz zoſtawáć máią. *v. tit.* Krol.

O Stároſtwách, ná ktorych ſummy komu aſſekurowáne ſą. *v. tit.* Commiſſie. *tit.* Summy.

O Stároſtwách Smoleńskich. *v. tit.* Woiewodztwo Smoleńskie.

Stároſtw y Tenut, *tempore Interregni, adminiſtratio* przy Podskárbim Koronnym. *v. tit.* Podskárbi.

Stároſtá Krákowski powinien *præſidium* trzymáć ná Zamku Krákowskim, *ſub Interregno. v. tit.* Zamek Krákowski.

Stároſtwu Gołębskiemu wolność. *v.* tit. Libertácya.

Stároſtwá Kolskiego napráwá, y przepráwá pod Kołem. *v.* tit. Commiſſie.

Stároſtom *ſubeſſe* máią Mieſczánie, w Woiewodztwách, Kiiowskim, y Podolskim. *v.* Mieſczánie Korſzuńſcy.

STATVTA.

STatuta áby po polsku przełożone były, Deputaći mieli być ná to dáni. *A.* 1562. *fol.* 27. tit. O Polskich Statutách.

Deputowáni ná to trzey, między ktoremi był Vr. Herburt Podkomorzy Przemyſłki. Ciſz y *correcturam Statutorum* mieli uczynić. *A.* 1563. *fol.* 41. tit. Przełożenie Statutu.

Po tym to wyłożenie ſamęmu Vr. Ianowi Herburtowi zlecono. *A.* 1565. *fol.* 91. tit. Státut Polski.

Státut *A.* 1543. do przyſzłego Seymu w mocy zoſtawáć miał: ále *non liquet*, o czym *A.* 1550. *fol.* 8. §. Czyniąc doſyć.

Státut Krolá Káźimierzá Trzećiego, *iuxta proprium verborum ſenſum & tenorem* ma być rozumian y wykładan, z ſtrony zaſtaw *Diſtrictuum, Caſtrorum principalium, in quibus Capitaneatus conſiſtunt. A.* 1562. *fol.* 14. *tit.* O Státućie.

Státutem Krolá Władysłáwá nikt pieniędzy ſwych nie trácił, ktoreby był

by był *ſuper bona magnæ Procurationis* dał. Stároſtwá iednák ſądowe w tychże dobrách *magnæ Procurationis* executiey Státutu Krolá Káźimierzá podległy, to ieſt, że ſummy ná nich zápiſane ginąć maią. y dożywoćia ná dobrách pomienionych *magnæ Procurationis exemptioni ſubiacent, excepto*, gdyby tákowe dobrá były przed tym Státutem Krolá Władyſłáwá záſtáwione, ná tákowych ma cále y nienáruſzenie zoſtáć dożywoćie. *Ibid. fol.* 16. tit. O Statućie.

Státutem Krolá Alexándrá wſzytkie dániny, dárowizny wieczne, *feuda* ábo *lenna* y przedánia Krolewskie, tákże funduſze y nádánia wſzytkie Duchowieńſtwu po tym Státućie zápiſane *nullitatis* ſą. &c. *v. tit.* Exekucye.

Declaratur: dźiedźictwá, áni *lenna* wieczne nie máią być nikomu dawáne. *A.* 1565. *fol.* 89. tit. Statut Alexándrow.

Vrgente neceſſitate uchylono było *pro una vice* Statutow y Conſtitucyi *de non obligandis & onerandis bonis Menſæ Regiæ: ſaluo tamen iure poſſeſſorum & Statutis antiquis*, y Seymu teráźnieyſzego o Ziemi Sędomirskiey y o wielkich rządźiech, cłách, Zupách, Sámborze, y Oekonomiách wſzytkich, ktore nie mogą być záſtáwione. *A.* 1590. *fol.* 565. tit. Aſſecuratia.

Y drugi raz Statutu Krolá Alexándrá *pro una vice. A.* 1613. *Ná drugim, ktory w tymże roku był, Seymie. fol.* 3. §. Ktorym to Commiſſarzom. *Plura v. tit.* Exekucye.

Státut Toruński we wſzytkim trzyman być ma. *A.* 1550. fol. 5. §. W Státućie.

Pod *Interregnum*, Confæderátią generál. Wárſzáwską wárowano, áby wedle tego Státutu, Sędźiowie Kápturowi, z Vrzędem mieyskim, *violatores* ſądźili ná ratuſzu, z tą conditią, áby konkluzya dekretow przy więkſzey części Sędźiow Kápturowych zoſtawáłá. *A.* 1587. fol. 411. §. Beſpieczeńſtwo.

Statuta wſzytkie Litewskie, ktore Vniey były przećiwne, znieśiono, y poſtánowiono, áby wolno záwżdy było, ták Polakowi w Litwie, iáko y Litwinowi w Polſcze, *iuxta æquitatem* dobr doſtawáć, y one, wedle práwá mieyſcá tego, gdźie te dobrá leżeć będą, trzymać. *A.* 1569. fol. 175. §. Státutá y Vſtáwy.

Státutu Litewskiego popráwę, wedle Státutu Polskiego uchwalono, y ná to Deputatow naznáczono, ktorym podatek ná ſtráwę W. X. Lit. złożyć ma. *Ibid. fol.* 194. §. Zá prozbą.

Dla teyże poprawy, po tym Seymik y ziazd wielki złożony w Nowogrodku. *A.* 1578. fol. 332. tit. Xięſtwá Litewskiego Sądy.

Státutu Litewskiego niektore ártykuły do poſtępku práwnego należące potwierdzono. *Ibid. tit.* Artykuły.

Státutem Litewskim Woiewodztwá, Wołhyńskie y Brácłáwskie, máią ſię ſądźić: wolno im iednák ártykułow onego popráwiáć,

przy-

przyczyniáć, ábo umnieyſzáć, zá powagą Seymu Koronnego. *A.* 1569. *fol.* 159. §. Oſobliwie teſz to.

Státut Litewski pozwolono podáć do druku. *A.* 1647. *fol.* 8. *tit.* Státut.

Także Statut Wołhyński, zkorrigowawſzy go. *Ibid. fol.* 18. tit. Rewizya Xiąg.

Reaſſumitur Conſtitutio o Státućie Wołyńskim, do ktorego zkorrigowánia y wydrukowánia, Obywátele Woiewodztwá tego obráć ſobie Deputatow ná Seymiku relácyinym máią. *A.* 1667. *fol.* 30. tit. Wydrukowánie Státutu.

Státutu Toruńskiego, Miáſtá *abuti* nie máią: Szláchtę nie z Piſarzem Grodzkim, ále z Stároſtą, ábo z Podſtároſćiem ſądźić będą, *ſub pœna capitis.* á *Decreta in contrarium lata caſſantur.* A ieśliby Stároſtá, *ad requiſitionem* Miáſtá, do Sądu, według Státutu Toruńskiego, ábo ſam nie chćiał ſię ſtáwić, ábo Podſtaroſćiego zeſłáć, *pœnæ centum marc. in Iudicio Tribunálitio perſolvendæ* ma *ſuccumbere. A.* 1633. *fol.* 25. tit. O Sądách.

Státut *de Corteſanis* reaſſumowano, y *pœnas in contrauenientes* ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. extendowano. *A.* 1641. *fol.* 13. *tit. Corteſani.*

Declaratur Miáſtom, Lwowu y Wilnu. *v. tit.* Miáſtá, Lwow, Wilno.

SVBLEWACYE.

SVblewácyą *bannitionu* kto otrzyma, powinien Stronę do Grodu przypozwáć, y ukazáć, że *ſine intermiſſione* czyni o zły przewod, *ſub nullitate ſubleuationis. A.* 1557. *fol.* 9. §. Podnieśienie.

Sublewácya dawána być nie ma, *kiedy* Trybunał, dobry proces uzna, y *iure uictum* bánniować będźie. *A.* 1588. fol. 468. *tit.* O reláxácyey.

Sublewácye práwne, nie dokłádáiąc ſię Krolá, z Káncellárіey W. X. Lit. ták wielkiey, iáko y mnieyſzey Pieczęći, wydawáne być máią. *A.* 1598. *fol.* 695. *tit.* O bánnicyách.

A po tym, że ná bánnicye *ex perſonali controuerſia* otrzymáne oſobliwie wieczne, *ad iure agendum*, wydawáne być nie máią. Conſtitutią o tym *Anni* 1641. y inne Koronne reaſſumuiąc W. Xięſtwu Lit. applikowano. *A.* 1647. *fol.* 20. *tit.* O ſublewácyách.

Sublewácye, ná bánnicye y infámie, ktorych approbácya *ex perſonali* w Trybunale ſtánie, z Káncelláriy wydawáne być nie máią, *ſub nullitate* onych. *A.* 1641. *fol.* 12. *tit.* O ſublewácyách.

Sublewácyą w Práwie Wołhyńskim, wolno wźiąć bánnitowi, y czynić, o zły przewod, *ad ſpatium ſex menſium*, według Práwá Koronnego. *Aliàs* bánnicyą ma iuſz ná nim zoſtáć wieczna. *A.* 1589. *fol.* 543. tit. O odpráwách.

Sublewácye do Inflant, pod dwiemá pieczęćiámi wychodźić máią: v. tit. Inflánty.

S V K N A.

Quod ſi quis ſtrictiorem pannum, vel breviorem, quàm ſit conſuetum vendere auſus fuerit: pœna falſi puniatur. Et nihilominus uniuerſum pannum illius generis, ipſo facto amittat. cuius tertiam partem Palatino, nobis autem reliquas duas, cedere volumus. Herburt. f. 316.

SVkná Ziemskie Koronne, ná dwá łokćiá wſzerz, á ná trzydźieśći w zdłuż máią być robione. A ktoby węższe, ábo krotſze robił, ábo przedawał; tákiemu Woiewodowie, lub Podwoiewodzowie bráć ie máią: ktorych *medietas fiſco Regio*, á druga *medietas* tymże Woiewodom *cedere* powinná. *A.* 1565. *fol.* 95. tit. Sukná Ziemskie.

Ná Iármárkách głownych, przez Vrząd, ktorемu to wedle práwá *incumbit*, pierwſzego dniá iármárku, ma być ſtrychowáne ták, żeby drugiego dniá wolno było Kupcom ie przedawáć. *A.* 1588. *fol.* 489. tit. Strychowánie ſukien.

Do cudzoźiemskich iednák ſukien, Conſtitutia tá ſtrychowánia nie ma *extendi. Ibid.*

Sukná Cudzoźiemskie, Kupcy zamorſcy powinni przywoźić y przedawáć z ſtępowáne y poſtrzygáne, *ſub amiſſione mercium. A.* 1638. fol. 18. tit. Sigillácya.

Tęmuſz práwu o z ſtępowániu y poſtrzygániu ſukná, tákże Koronni y W. X. Lit. Kupcy y Sukiennicy podlegáć máią: *Excepto* Kirow y Káráziy, ktore nie zaſtępowáne wolno im przedawáć. *Ibidem.*

Znowu, że ſtępowáne y táką ſzerokośćią y długośćią iáko w Conſtitutiey. 1565. & 1638. opiſano. Kupcy do Páńſtw Rzeczypoſp. w prowadzáć máią, *ſub amiſſione pannorum*, ktorego iedná połowá *Delatori*, á druga *Iudicio cedere* ma. A Miáſtá przeſtrzegáć tego powinne (oprocz Kirow y Káráziy) *ſub amiſſione* ſigillácyey. O co *forum* Miáſtom portowym y innym Krolewskim zá Dworem, á z Kupcámi Miaſt Duchownych y Szlácheckich w Grodźie, *ſine appellatione, ad cuiusuis inſtantiam. A.* 1647. fol. 4. tit. Sigillácya.

Tęmuſz Práwu, y te ſukna, ktore z Sląską przywożą, y ktore w Páńſtwách Rzeczypoſp. robią, podlegáć máią. *Ibid.*

O Sigillácyey ſukien we Gdańsku, &c. *vide.* Miáſto Gdańsk.

S V M M Y.

SVmmy ná Dobrách Krolewskich będące, ktore exekucyey były podległe, y ktore nie były ważne. *v.* tit. Exekucya. & *tit.* Dobrá.

Summy gdyby ná Dobrá Krolewskie miáły być záćiągnione, *propter grauem Reipub. neceſſitatem*; ná Seymie wálnym Koronnym,

cum

cum conſenſu omnium Ordinum, máią być zápiſowáne, *ad extenuationem*, y ma to być w Conſtitutią wpiſowano. *A.* 1565. fol. 89. tit. Státut Alexándrow.

A ná ſummách ſtárych, nie ináczey dożywoćie ma być dawáne, tylko zá odpuſczeniem nie co ſummy, ábo zá iáką extenuatią. *Ibid. fol.* 90. tit. Dożywoćia.

Declaratur: iſz zá extenuácyą czwartey częśći ſummy głowney ſtárey. *A.* 1566. fol. 126. tit. Dożywoćia.

Liquidácye ſum ſtárych ná przyſzłym Seymie uczynione być miáły, ieśliby *in Iudiciis competentibus* przed Seymem nie odpráwiły ſię. *Ibid. fol.* 125. *tit.* Liquidácye.

W ſummie piąćikroć ſtá tyśięcy zł. *pro una vice*, Dobrá ſtołowe Krolewskie, (*excepto* Zamkow głownych ábo ſądowych, Wielkorządow, y Ziemie Sędomirskiey) záwieść pozwolono, *nulli tamen ex genere Ducali.* A pozwolenie pierwſze Párczowskie około pożyczenia trzech kroć ſtá tyśięcy zł. zkáſſowano. *A.* 1565. *fol.* 106. tit. Nábyćie pieniędzy.

Dożywoćia ná ſummách, *ad rationem* tey ſummy, wźiętych nie máią być dawáne. *Ibid.*

Ad rationem piąći kroć ſtá tyśięcy od Rzeczypoſp. wźiąć pozwolonych Krolowi, Pobor pewny Krol przyiął. Ktory ná przyſzłym Seymie pokaże, że tey ſummy nie przebrał. *A.* 1566. fol. 126. tit. Poborce.

Nie pokazał: ma tedy ná drugim Seymie to uczynić: á Dźierżawcy Krolewſczyzn záſtáwionych gwoli temu, máią liſty ná te Dźierżáwy, pod ſtráceniem ſummy, ná tymże Seymie *producere*. *A.* 1567, fol. 132. tit. O záſtáwie.

Wypłácenie tey ſummy ná poborách náznáczono, z tego, coby nád zapłátę żołnierzom zoſtáło. *A.* 1591. fol. 607. §. A tę zapłátę. Znowu ná inſzym mieyſcu o tymże. *Ibid. fol.* 612. §. A reſztę.

Y znowu ná reſztách inſzych Poborow: ktore nie ná co inſzego Podskárbi Koronny ma obracáć, *ſub pæna confiſcationis bonorum ipſo facto ſuccumbenda, & ad inſtantiam* Posłow Ziemskich, ná Seymie blisko przyſzłym *decernenda.* *A.* 1598. fol. 687. tit. Száfunek poboru.

To záś wykupno iákim ſpoſobem odpráwować kazano? *vide latè Ibidem.*

A że do tąd nie wſzytko zápłácono; Dźierżawcy powinni z dobr tych, wedle dawney rewizyey, puł Quárty ná Swiątki co rok *durante vitâ ſuâ* płáćić, pod wárunkiem o nie wydawániu Quárty: á ktoby tákowey Quárty dáć nie chćiał; tęn mieć będźie termin do wykupná ná przyſzły Seym: Po śmierći záś pomięnionych dobr Dźierżawcow, y wykupnie ábo ſpłáceniu ſummy Potomkom ich (nie inkluduiąc w to ſum Woiewodztwá Podláskiego w

reſtitutiey onego do Korony wárowánych) dobr tych Krol nie ma dawáć áſz będą doſtátecznie luſtrowáne. *A.* 1601. fol. 730. §. A iſz przez zátrudnienie.

Sum nowych ná Dobrá Krolewskie w W. X. Lit. po Vniey, *tempore Interregni*, w nieśionych cognitia miáłá być uczyniona. *A.* 1589. fol. 529. tit. Summy nowe.

Summy piętnaſtu kroć ſtá tyśięcy zł. ná woynę Turecką, pewnym Prowizorom, *in fidem Reipub.* pożyczyć, y dobrá Rzeczypoſp obligowáć pozwolono, *cum pleniſſima informatione, quàm v. A.* 1590. *fol.* 565. tit. Aſſekurácya.

Znieśiono to ná drugim Seymie, y nię przyſzło do skutku. *A.* 1591. fol. 618. tit. Znieśienie.

Prowizorowie iednák liczbę *tàm perceptorum, quam expenſorum* uczynić máią, y ſummy ktore ná liczbie zoſtáną, oddawáć do rąk Podskárbiego Koronnego, *ſub pæna duplicis penſionis, & pæna bannitionis. Ibid. fol.* 611. §. Z tych iednák reſzt.

Summę ſześćdźieśiąt y pięć tyśięcy zł. z Xięſtwá Litewskiego ná potrzebę Koronną pozwolono. *A.* 1590. fol. 585. tit. Pozwolenie.

Sum Inflántskich, ieśliby ktore ná Dźierżáwách támecznych były, *kognicya ná przyſzłym* Seymie być ma. *A.* 1589. fol. 510. tit. Summy.

Nie doſzłá. do przyſzłego ią Seymu odłożono. *A.* 1590. fol. 584. tit. O ſummách Inflántskich.

Y Litewskich ſum po Vniey ná Dobrá ſtołu Krolewskiego w nieśionych kognicya być ma. *Ibid. fol.* 585. *tit.* O ſummách W. X. Lit.

Summę ſto pięćdźieśiąt y cztery tyśiące zł. ná wykupienie kleynotow záſtáwionych, z poboru *A.* 1578. náznaczono. *A.* 1598. fol. 687. tit. Száfunek poboru.

Summę pułoſmá tyśiącá zł. Zybułtowi Worełowi, y Wolfowi Scholcowi, Mieſczánom y Kupcom Lwowskim, z poborow náznáczono zápłáćić, zá żołnierze. *A.* 1564. fol. 76. §. *Item* máią teſz.

Summy 10. tyśięcy zł. od Rzeczypoſp. I. M. P. Krzyſztophowi Komorowskiemu Káſztellánowi Sądeckiemu winney zapłatę náznáczono ná Poborzech y czopowym Xięſtwá Oświęćimskiego. Co Poborcá, zá quitem, záplaćić ma, *ſub pæna centum marc.* ná Trybunale *inter cauſas Officii peremptorie, Parti & Iudicio perſoluenda. A.* 1601. *fol.* 751. tit. Náznáczenie.

Summá Vr. Andrzeiá Noskowskiego Stároſty Rożáńskiego ná Makowie, ſądzeniem támże Rokow Grodzkich, nie ma *in dubium vocari. A.* 1590. fol. 582. tit. Roki Grodzkie Mákowskie.

Summę trzy tyśiące zł. Vr. Mikołáiowi Podlodowskiemu, ná okup iego z więźienia Tátárskiego, z poboru Woiewodztwá Sędomirskiego náznáczono. *A.* 1591. fol. 633. §. Zá prożbą Posłow.

Summę

Summę trzy tyśiące zł. Vr. Mikołáiowi Báworowskiemu, względem zasług, y máiętnośći iego, przez Tátáry, ſpuſtoſzenia dano. *A.* 1593. fol. 646. tit. Zeznánie ſummy.

Summę dźieśięć tyśięcy zł. pozwolono Vr. Theodorowi Łąckiemu Piſarzowi Polnęmu Koronnemu wźiąć ſobie w nagrodę zasług, z reſzt czopowego, ktore przy nim *ratione* árendy tegoſz czopowego zoſtáły. *A.* 1609. fol. 928. §. Vkazano nam.

Summę pożyczoną, z retentow poborow ſtárych W. X. Lit. zápłáćić kazano Vr. Ianowi Piotrowi Sapiehi. *A.* 1601. fol 762. tit. Zapłátá.

Summę cztery tyśiące zł. Vr. Stánisłáwowi Cieklińskiemu, dla zasług iego rycerskich dárowano. *Ibid.* Zá zgodą.

Summę pięć ſet grzywien Márkowi Felińskiemu, dla zasług iego, ná łanie názwánym Bábińcu, ná przedmieśćiu Sokalá leżącym, przez Stároſtę támecznego w poſſeſſią iemu puſczonym zápiſano, do lat ſześćiudźieśiąt. Ktore práwo onęmu ſamęmu, y Potomkom iego służyć ma. *A.* 1611. fol. 15. tit. Summá.

Summę pięć tyśięcy cztery ſtá czterdźieści y ſześć zł. y gr. 15. Vr. Ianowi Klemenſowi Bránickiemu Stárośćie Chęćińskiemu, zá ſumpt ná reſtaurácyą pogorzałego Zamku Chęćińskiego, przez Vr. Stánisłáwá Bránickiego Mieczniká Koronnego łożony, wedle uznánia Rewizorow ná to z przeſzłego Seymu náznáczonych, ná dobrách do tego Stároſtwá należących áſſekurowano. *A.* 1616. fol. 7. tit. Aſſekurácya.

Summę pięć tyśięcy kop Litewskich z *Winnice, ná wśi Miźiákow, Chyżynce, Sáłáſze, Słobody*, Czwizyn, Nodwiká, Sunnik przeniesiono, Vr. Wálentemu Alexándrowi Kálinowskiemu Generałowi Podolskiemu, Stárośćie Brácławskiemu. *Ibid. fol.* 8. tit. Przeniesienie ſummy.

Summę pięć tyśięcy zł. Vr. Ierzęmu Szyſzkowskiemu *ná połowicy* wśi Krolewskiey Borkowie w Woiewodztwie Káliskim leżącey, do ſtárey ſummy przypiſano: z kąd Potomkowie iego uſtąpić nie máią, poki im obiedwie te ſummy od Rzeczypoſp. zápłácone nie będą. *Iuribus & oneribus Reipub. ſaluis manentibus. Ibid. tit.* Aſſekurácya.

Toſz śię rozumieć ma y o ſummie ſześći ſet zł. Vr. Ianá Zernickiego Dźierżawce Woytoſtwá Grzybowá w Woiewodztwie Sierádzkim. *Ibid. fol.* 9. §. Toſz śię.

Summę dźieśięć tyśięcy zł. Krolowey I. M. Conſtáncyey ná dźierżáwie Olitskiey Oprawie iey podległey approbowano. *Ibid. fol.* 42. tit. Wárunek ſummy.

Summę pięć tyśięcy zł. Xiążęćiu I. M. Krzyſztophowi Rádźiwiłowi Hetmanowi Polnemu y Podczáſzemu W. X. Lit. ná Dźierżáwę, Zyzmorską, pod *Interregnum*, zá odiechániem z Korony Krolá

Henryká, według liſtu od Senatorow ná Seymie dánego w nieśioną ſtwierdzono. *Ibid. fol.* 44. *tit.* Summá Zyzmorska.

Summá dwádźieśćiá tyśięcy y ieden zł. cztery ſtá y dźiewięć y gr. dwádźieśćiá, z poborow W. X. Lit. P. Hetmánowi Polnęmu W X. Lit. náznáczona. *A.* 1618. *w Vniwerſale poborowym. tit.* Száfunek.

Summę cztery tyśiące zł. I. M. P. Iánuſzowi Kiſcze Woiewodźie Połockiemu ná Dźierżáwę iego Bolniki wniesiono, *ad ſatisfactionem* teyże ſummy. *A.* 1623. *fol.* 15. *tit.* Wnieśienie.

Summę ſześnaśćie tyśięcy kop Litewskich Vr. Adámowi Krzyckiemu Stárośćie Czyſzyskiemu ná Stároſtwie Eyſzyskim, za odeſzłe wśi iego do Moskwy, náznáczono, ktorą ten, komuby to Stároſtwo po śmierći iego konferowano, záptáćić powinien Succeſſorom onego. *A.* 1647. *fol.* 37. *tit.* Summá ná Stároſtwie.

Summę dźieśięć tyśięcy zł. ná wsi Suchowicze y Noſowicze w Powiećie Mozyrskim leżące, Vr. Sámuelowi Komorowskiemu, w nagrodę Stároſtwá iego Sierpieyskiego, *ex vi Pactorum*, do Moskwy odpádłego wnieśiono. *A.* 1649. *fol.* 46. *tit. Gratitudo.*

Summę czterdźieśći y pięć tyśięcy zł. Vr. Ianowi y Alexándrowi *Woſowiczom ná* Stároſtwie Plotelskim wárowano. *A.* 1670. *fol.* 50. *tit.* Vkontentowánie. (*v. tit.* Commiſſie.)

Summy od Przodkow Vr. Ianá Werdy Podkomorzego Pomorskiego *in rem Reipub.* záćiągnione, y ná Seymách liquidowáne, wprzod ná Stároſtwie Nowskim, y innych dobrách áſſekurowáne, á po tym Dekretem Seymowem, do quoty ośmdźieśiąt y trzech tyśięcy dźiewiąći ſet ośmidźieśiąt zł. y gr. dwudźieſtu y piąći redukowáne, ná dobrách Prządkowie, Cząplách, Bátáni, Kielnie, Szynwáldźie, Nynkowách, Ieleniu, Nowym Koſowie (poniewaſz Stároſtwo Nowskie komu inſzemu ieſt konferowáne) *ſine conditione extenuationis* Potomkom pomienionego Vr. niegdy Podkomorzego Pomorskiego aſſekurowano do tąd, poki im ſummá tá od Rzeczypoſp. álbo od tego, komuby kiedykolwiek te dobrá konferowáne były, powrocona nie będźie. A oraz te dobrá od ſtánowisk, ſtátiy, exctiy, przechodow, y noclegow żołnierskich, *uiq; ad exemptionem* onych, uwolniono, y Commiſſią ná podźiał pomięnioney ſummy między pomięnione Potomki *utriuiq; ſexûs*, z Káncelláriey Koronney wydáną, *in toto* approbowano. *A.* 1654. *fol.* 14. *tit.* Aſſekurácya ſum.

Summę ſto dwádźieśćiá tyśięcy zł. ná Człuchowie, Frydlándźie, Choynicách, y wſzytkich wśiách do tego Stároſtwá należących, I. M. P. Bogusłáwowi Leſczyńskiemu Podkánclerzemu Koronnęmu aſſekurowano, ták áby *poſt expiratum ius aduitalitium* iego ſamego y *communicatiuum* Małżonki iego, nowy Donátáryuſz nie mogł *adire poſſeſſionem* Stároſtwá tego, dokądby ſummy pomię-

nioney

nioney ſtá dwudźieſtu tyśięcy zł. aſſekurowáney *realiter* nie oddał. Ktora ſummá powinná *extenuari* czwartym dożywoćiem, *à tempore obitûs* I. M. P. Podkánclerzego Koronnego y Małżonki iego *computando*. A *in quantum* by do wykupná nie przyſzło, tedy od pierwſzych Succeſſorow pomięnionego Podkánclerzego Koronnego poczynáć ſię będźie *extenuatio*. Dobrá záś te wſzytkie od wſzelkich ſtánowisk, ſtátiy, przechodzenia woysk, y dawánia chlebow, ták źimowych, iáko y innych wſzelákich wolne być máią. O co *forum* przed PP. Hetmánámi, álbo w Trybunale *ex regeſtro militari*. *A*. 1658. *fol*. 29. *tit*. Aſſekurácya ſummy.

Reaſſumowano tę Conſtitutią, deklaruiąc, iſz tá ſummá y extenuácya iey, *certo interueniente* z Succeſſorámi pomięnionego niegdy I. M. P. Podkánclerzego Koronnego, y ich Opiekunámi z iedney, á tąſz Małżonką iego z drugiey ſtrony *contractu*, ſamey tylko Iey M. Pániey Iohánnie Káthárzynie Xiężnie Rádźiwiłownie Leſczyńskiey Podkánclerzyney Koronney, y właſnym iey Succeſſorom służyć ma, podług oſobney aſſekurácyey Krolá I. M. y PP. Rad Koronnych, *in vim recompenſæ*, za Stároſtwo Bytowskie Kurfirſztowi I. M. Brándeburskiemu, *ex pactis* pozwolone, dáney. Tey záś ſummy extenuatia záczynáć ſię powinná, po zeſzćiu Iey M. P. Podkánclerzyney, od pierwſzych Succeſſorow iey, á po expirácyey czwartego dożywoćia upadáć ma. *A*. 1661. *fol*. 18. *tit*. Declaratia ſummy.

Znowu reaſſumowano obiedwie te Conſtitutie. *A*. 1667. *fol*. 41. *tit*. Człuchow.

Po tym to Stároſtwo, *inhærẽdo ſuperioribꝰ*, przy libertátiey od wydawánia chlebow źimowych záchowano, y *forum cum contrauenientibus* w Trybunale Koronnym náznáczono. *A*. 1678. *fol*. 23. *tit*. Miáſto Człuchow.

Summę czternaśćie tyśięcy zł. Szláchetnęmu Grzegorzowi Bárkmánowi Sekretarzowi Gdańskiemu ná Dźierżáwie iego, to ieſt, ná wśiách Buſſowo y Báſztenhágen názwánych aſſekurowano, *cum hac declaratione*, że z tych wśi Succeſſorowie iego nie powinni będą uſtąpić, áſz im pomięniona ſummá, *per nouum Donatarium* záp łácona będźie. *A*. 1658. *fol*. 32. *tit*. Aſſekurácya ſummy.

Summę ſto tyśięcy złotych I. M. P. Páwłowi Ianowi Sapiehy Woiewodźie Wileńskiemu Hetmánowi W. W. X. Lit. ná Ciwuńſtwie Retowskim, w Xięſtwie Zmudzkim, leżącym aſſekurowano tákim ſpoſobem, iſz *poſt fata* iego, nie pierwey to Ciwuńſtwo nowy Donátáriuſz *in ſuam poſſeſſionem apprehendet*, áſz pomienioną ſummę Succeſſorom tegoſz I. M. P. Woiewody Wileńskiego, álbo komu będźie należeć, *absq; ulla* oney *extenuatione refundet*. *A*. 1661. *fol*. 10. tit. Summá ná Wołpie y Retowie.

Summę pięćkroć ſto tyśięcy dźiewięćdźieśiąt y trzy tyśiące ośm ſet y dźie-

y dźiewięć złotych, ktorą I. M. P. Páweł Sapiehá Woiewodá Wileński Hetman W. W. X. Lit. *in rem Reipub.* pod czás zámięſzánia w Oyczyznie wydał, y ná teráźnieyſzym Seymie przed Deputatámi z Senatu, y z Izby Poſelskiey náznáczonemi liquidował, z podatkow Rzeczypoſp. ná tym Seymie uchwalonych, ktore z Dobr iego ták Krolewskich w poſſeſſiey onego będących, iáko y z dźiedźicznych przychodzą, náznáczono, ták áby one do Skárbu W. X. Lit. nie w noſząc, zá wiádomośćią tegoſz Skárbu, y poráchowániem wieleby z tych wſzytkich Dobr do Skárbu wchodźić miáło, tákże retentá dawnieyſzych podatkow ná ſiebie wybierał. A ieśliby te podatki nie wyſtárczyły; tedy mu reſztę, iáka z poráchowánia na przyſzłym Trybunale W. X. Lit. należeć będźie, z podatkow ták dawnieyſzych, iáko y teráznieyſzych, Skarb W. X. Lit. gotową ſummą dopłáćić ma. A że *potior pars* długu tego kładźie ſię w pomięnioney liquidátiey ná záćiąg y żołd; tedy to woysku w Skárbie potrącono być ma w zasługách: w ráchunku záś barew, Skarb, według dawnych regeſtrow y zwyczáiow poſtąpić, y przyiąć one powinien. *A.* 1658. *fol.* 8. tit. Aſſecuratia wydatkow woiennych.

Tęmuſz ſummę 730420. zł. ktorą ná potrzebę Rzeczypoſp. po przeſzłym Seymie záćiągnął y wydał, y ná tym Seymie liquidował, z Skárbu W. X. Lit. zapłáćić iak *nayprędzey* aſſekurowano. *A.* 1659 *fol.* 8. *tit.* Aſſekuracya wydatkow.

Tęmuſz 3070. zł. ktore wydał *de ſuo* ná expugnácyą Tykoćińskiey fortece, z Skárbu Koronnego zápłáćić obiecano. Skarb iednák W. X. Lit. powinien mu to wytrącić z generálney ſummy pomięnioney 730420. zł. *Ibid. fol.* 9. *tit.* Aſſekurácya.

Tęmuſz ieſcze zoſtáło winno 60919. zł. zá ktore tákim ſpoſobem, iako *in anno* 1658. podatki z Dobr iego dźiedźicznych, y Krolewſczyzn *in poſſeſſione* iego będących, przychodzące, do Skárbu W. X. Lit. nie wnoſząc ich, potrącáć mu pozwolono, z czego ná przyſzłym Trybunale Skárbowym, *per Factores ſuos*, ráchowáć ſię ma. A Skarb W. X. Lit. dáiąc mu quit, ma dołożyć, iák wiele będźie tego długu zoſtawáć. Rzeczpoſp. záś áby *reſiduum* czego nie dobierze, z teráźnieyſzych podatkow, onęmu ſamęmu, y ſucceſſorom iego skutecznie wſzytko zápłácono było, obmyśli ſpoſoby. Wárowano przy tym, áby iuſz do záćiągania długow ná Rzeczpoſp. nie przychodźiło, że Skarb W. X. Lit. z podatkow teráźnieyſzych *ſufficienter* ma prowidowáć, cokolwiek należy ná potrzeby woienne. Ináczey, gdyby ná to I. M. P. Hetman czynił wydatki; Rzeczpoſp. onych przyimowáć nie będźie. *Expenſa* iego iednák Hetmáńskie, bez ktorych być nie może, według zwyczáiu, przyimowáne y wypłácywáne z Skárbu W. X. Lit. będą. *A.* 1661. *fol.* 11. *tit.* Aſſekurácya.

Zno-

Znowu tęmuſz ſummę 470236. zł. y gr. 24. ktorey z podatkow Rzeczypoſp. ná przeſzłym Seymie uchwalonych, z Dobr ſwoich przychodzących nie dobrał; według Conſtitutiey 1658. z tychże Dobr potrącáć pozwolono· *Exceptá generali contributione*, ktorą w cále do Skárbu W.X.Lit.oddáć ma. A *perceptorum* ráchunek w Skárbie uczyni. *A.* 1662. *fol.* 11. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiy.

Nie *in toto* zeſzłęmu I. M. P. Sápiehy y ſucceſſorom iego, w długu Conſtitutią 1661. aſſekurowánym ſtáłá ſię ſatisfactia, ále im ieſcze zoſtáło winno 493028. zł. reaſſumowano tedy pomienioną Conſtitutią 1661. do przyſzłego Seymu, *cum aſſecuratione*, iſz im skuteczna zapłátá od Rzeczypoſp. obmyślona będźie. A ná Cõmiſſiey blisko przyſzłey 60000.z retent y podatkow extraordinárynych, *ad rationem* tego długu, ma im być wypłácono. *A.*1667. *fol.* 62. *tit.* Aſſekurácya.

Po tym, Succeſsorowie, wſzytkie te ſummy (*non derogando* iednák ſummom na Száwle, Wołpę, y Retow, *per Conſtitutiones ſuperiùs ſpecificatas* w nieśionym) ná Commiſſiey *A*, 1671. *die* 6. *Maii beneuolè* Rzeczypoſp. dárowáli. Ktora *donatio* zá pozwoleniem onychże approbowána ieſt. *A.* 1673. *fol.* 10. *tit.* Approbácya *donationis*.

Summę 150. tyśięcy zł. ná Stároſtwie Gniewskim ze wśiámi do niego należącemi w Xięſtwie Pruskim, Woiewodztwie Pomorskim, I. M. P. Ianowi ná Zołkwi y Złoczewie Sobieskiemu Márſzałkowi y Hetmánowi W. Koronnęmu, y Małżonce iego, *exemplo iurus* ná Człuchowie, aſſekurowano, ták, żeby tá ſummá *extenuetur* czwartem dożywoćiem: ktora extenuácya poczynáć ſię ma *poſt obitum* tegoſz I. M. P. Márſzałká, y Małżonki iego, od naypierwſzych Succeſsorow tego. *Ibid. fol.* 14. tit. *Gratitudo*.

Summę pięć tyśięcy ſześć ſet ſześćdźieśiąt zł. przez dekret Commiſſiey Lwowskiey, I. M. P. Stánisłáwowi Károlowi Łużeckiemu Káſztellánowi Podláskięmu, ná Dobrách Pokániewie *cum omnibus attinentiis* aſſekurowáną z pomięnionym dekretem *in toto lege perpetua* approbowano. *Ibid. fol.* 16. *tit.* Vtwierdzenie zasług.

Summę dźieśięć tyśięcy zł. Vr. Hieronymowi Olſzowskiemu Podſtolęmu Koron. Stárośćie Wieluńskiemu, zá reſtaurácyą Zamku Wieluńskiego, ná wśiách Staroſtwá tegoſz aſsekurowano. Ktorą ſummę nowy Donátáryuſz w przod zápłáćić Succeſſorom iego powinien, ániżeli do poſſeſſiey tych wśi przyidźie. A tá ſummá ma po tym *extenuari* w czwartym dożywoćiu. *Ibid. fol.* 27. *tit.* Zamek Wieluński.

Summy 15. tyśięcy zł. Vr. Cyprianowi Páwłowi Brzoſtowskiemu Referendarzowi W. X. Lit. od Rzeczypoſp. winney wypłácenie do przyſzłego Seymu odłożono. *A.* 1667. *fol.* 63. *tit.* Dług.

Nie przyſzło to *ad effectum*: przeto tę ſummę, ták onęmu, iáko

y Małżonce iego, ná Dobrá dożywotnim prawem onym służące, to ieſt, ná Daugowskie y Przeláyskie dźieśięć tyśięcy zł. a ná Orárńskie ze wſzytkiemi leśnictwámi pięć tyśięcy wnieśiono y aſſekurowano, tak iſz nie wprzod *poſt deceſſũ* ich Dobrá te przez Skarb ábo Donátáriuſzow nowych odebráne będą, áſz pomieniona ſummá 15. tyśięcy zł. *ſine ulla extenuatione realiter & effectiuè* Potomkom ich, álbo komu z Práwá należeć będźie, ſpełná odliczona y oddána będźie. *A.* 1673. *fol.* 16. *tit.* Dług.

Summę trzydźieśći tyśięcy zł. Vr. Andrzeiowi Modrzeiewskiemu Podczáſzemu Sierádzkiemu Stárośćie Medyckiemu ná Stároſtwie Medyckim y wśiách do niego należących aſſekurowano, ták, áby *poſt exſtinctum ius aduitalitium* iego, nowy Donatáryuſz nie mogł *adire poſſeſſionem* tegoſz Stároſtwá, áſz zupełną ſommę pomienioną Succeſſorom iego *realiter* odda y wyliczy. A że w tę ſummę w chodzą trzy tyśiące zł. Vr. Stephána Páprockiego, ktore on na potrzebę Rzeczypoſp. wydał; tedy tenże Vr. Podczáſzy Sierádzki wypłáćić mu one, według ſubmiſſiey ſwoiey, powinien będźie. *A.* 1676. *fol.* 37. tit. Aſſekurácya ſummy.

Summę dwádźieśćiá tyśięcy zł. pozoſtáłym *utriuſq; ſexûs* Potomkom *Vr. Achacego* Piſarskiego Stároſty Wolbramskiego, ná Stároſtwie Wolbrámskim *y wśiách* do niego należących aſsekurowano, dekláruiąc, iſz *poſt fata* teráźnieyſzey poſſeſſorki Małżonki iego, nie wprzod nowy Donátáryuſz *petet* tych dobr *apprehenſionem*, áſz wprzod pomienioną ſummę wyliczy tymże Potomkom. *ſaluis oneribus Reipub.* to ieſt, Quárty, y hyberny. *A.* 1676. *fol.* 42. *tit.* Nagrodá.

Summę oſmnaśćie tyśięcy zł. ná Staroſtwie Tolkmickim I. M. P. Stánisłáwowi Dźiáłyńskiemu Woiewodźie Málborskięmu w nagrodę penſiey z Stároſtwá Puckiego odpádłey áſſekurowano. z ktorego Stároſtwá áni on, áni Succeſſorowie iego uſtąpią, poki tá ſummá *à nouis Donatariis* wrocona im nie będźie. A dźieśięć tyśięcy Vr. Ianowi Zaleskiemu Kuchmiſtrzowi Koronnęmu ná wśi Iádowie *cum attinentiis* onych *eadem ratione* penſiey odpádłey y z tymże wárunkiem. A 18. tyśięcy zł. Vr. Piotrowi Korwinowi Kochánowskiemu Stárośćie Rádomskiemu ná wśiách Sucha y Sucha wola názwánych *cum attinentiis* onych *eadem ratione* penſiey odpádłey, y z tymże wárunkiem áſſekurowano. *A.* 1676. *fol.* 50. *tit. Recompenſa.*

Summę 20. tyśięcy zł. ná Woytoſtwie Wiáckim Vr. Károlowi Ianowi Dolskiemu Podczáſzęmu W. X. Lit. aſſekurowano, ták iſz nowy Donátáriuſz pomienionych Dobr *in poſſeſſionem apprehendere* nie będźie mogł, áſz wprzod tá ſummá *realiter ſucceſſoribus* iego wypłácona będźie. *A.* 1676. fol. 16. *tit. Gratitudo.*

Summę ſześć tyśięcy zł. Vr. Sámuelowi Kmićicowi Strażnikowi

W. X. Lit. ná Dźierżáwę Kraſnośielską w Woiewodztwie Mińskim, w nieśiono. Tęmuſz długu liquidowánego z ſtárego zaćiągu, dekretámi Commiſſarskiemi przyſądzonego ośm tyśięcy zł. záptáćić z Skárbu W. X. Lit. z podatkow extraordynáryinych ná Seymie teráźnieyſzym uchwalonych naznáczono. *Ibid.* fol. 20. *tit. Aſſecuratio* długu.

Summę 3. tyśiące zł. Vr. Ianowi Mośiewiczowi Piſarzowi Ziemskiemu Lidzkiemu, ná wieś Kioyźie *aliàs* Koniuchy, w Powiećie Lidzkim leżącą w nieśiono. *Ibid. tit. Declaratio* ſummy.

Summę 3. tyśiące zł.. Vr. Stephánowi Antoniemu Koſowowi Horodniczęmu Witepskiemu, ná Kołacze *cum attinentiis* w Woiewodztwie Mińskim leżące w nieśiono. *Ibid.*

Summę 30. tyśięcy zł. Vr. Stánisłáwowi Lipnickiemu Pułkownikowi Krolá I. M ná Dźierżáwę Seyweyską *cum attinentiis* w nieśiono, wáruiąc, iſz *poſt fata* iego, nie wprzod Skarb, lub Donátáriuſze tę dźierżáwę obiąć będą mogli, áſz w pomienioney ſummie Succeſſorom iego, albo komu będźie należeć, *effectiuè* doſyć śie ſtánie. *Ibid. fol.* 19. tit. W nieśienie ſummy.

Summę puſtrzećiá tyśiącá zł. Vr. Icrzęmu Pieskiewiczowi Skárbnikowi Mozyrskiemu ná wioskę Zarzecze, *aliàs* Rudźiewice w Powiećie Wołkowskim leżącą, w nieśiono. Ktorą Skarb ſucceſſorom iego, lub Donatáriuſz nowy, przed obięćiem oney, *refundere* powinien będźie. *Ibid. fol.* 20. tit. *Gratitudo.*

Summę 2. tyśiące zł. Vr. Alexándrowi Wieliczkowi Podſtolęmu Stárodubowskiemu y ſucceſſorom iego, ná Poieźiorki w Powiećie Vpitskim w nieśiono. *Ibid. fol.* 21. tit. *Gratitudo.*

Summę 12. tyśięcy zł. Vr. Fránćiſzkowi Michałowi Kobyłęckiemu Podczáſzemu Mielnickiemu ná dobrá Grzędy w Ziemi Lwowwskiey w nieśiono, *ad extenuationem* czworgiem dożywoćiem, co nie ma *computari*, áſz *poſt exſtinctum ius* onego y Małżonki iego. *A.* 1676. *fol.* 38. *tit.* Aſſekurácya ſummy.

Declaratur: iſz nie *ad extenuationem*, ále *ad exemptionem* ma ſię tá aſſecuratia ſummy Vr. Kobyłeckiego rozumieć, ták, że *poſt exſtinctam aduitalitatem* onego y Małżonki iego, żaden nowy Donátáriuſz nie przyidźie *in poſſeſſionem* tych dobr, áſz wprzod ſummę 12. tyśięcy zł. *legitimis ſucceſſoribus* onego *reponet.* A nowy Donátáryuſz powinien będźie tę ſummę Rzeczypoſp. dárowáć. *A.* 1677. *fol.* 29. *tit.* Obiáśnienie ſummy.

Summę 10. tyśięcy zł. Vr. Rádźieiowskiemu Stárośćie Bolesłáwskiemu zá repárácyą ſpuſtoſzonego przez woyská Szwedzkie Stároſtwá Bolesłáwskiego, ná tymże Stároſtwie aſſekurowano: *ſaluis oneribus Reipub. & hybernis.* Ktorą ſummę przyſzły Succeſſor záptáćić ma ſucceſſorom pomienionego Stároſty, y Rzeczypoſp. onę dárować. *Ibid. fol.* 42. *tit.* Commiſſia Bolesłáwska.

Sũmę 10. tyśięcy zł. Vr. Michałowi Rzewuskiemu Stárośćie Chełmskiemu ná Dźierżáwie Nowośiedleckiey *cum attinentiis* áſſekurowano, ktorą *poſt fata* iego y Małżonki iego, *nouus Donatarius realiter ante apprehenſionem prædictorum Bonorum* wypłaćić będźie powinien. Przyſzły záś Donátariusz tę ſummę podáruie Rzeczypoſp. *A.* 1677. *fol.* 28. *tit.* Wárunek ſummy.

Summę dwukroć ſto tyśięcy zł. monety Pruskiey ná Oekonomiey Nowodworskiey *Lege publicâ* áſſekurowáną, Vr. Andrzeiowi Gębickiemu Stárośćie Nowodworskiemu transfundowáć pozwolono. *v. tit.* Stároſtwo Nowodworskie. *& tit.* Dobrá Oekonomiczne.

Summę 6. tyśięcy zł. ná Krolewſczyznie Skotnikách wielkich w Woiewodztwie Sędomirskim, w Powiećie Wiślickim, Vr. Andrzeiowi Gołuchowskiemu Chorążęmu Podolskiemu dekretem Commiſſiey Lwowskiey *A.* 1662. aſſekurowáną approbowano. *A.* 1678. *fol.* 28. *tit. Approbatio* dekretu.

Summę 8. tyśięcy zł. ná Stároſtwo Wołkowiskie y z Woytoſtwami do tegoſz Stároſtwá należącemi *ante unionem* w nieśioną, y Przywiley Krolewski, I. M. P. Alexándrowi Hiláremu Połubińskiemu Márſzałkowi *W. W.* X. Lit. ná to dány approbowano. Ktora ſummá *poſt fata* tegoſz Márſzałká, *ſucceſſorom* iego, przez nowego Donátáriuſzá wprzod ániżeli to Stároſtwo obeymię, oddána być ma. *Ibid. fol.* 12. *tit.* Approbácya ſummy.

Summę czterdźieśći y dwá tyśiące, dwieśćie czterdźieśći y trzy zł. Vr. Stárośćie Halickiemu, zá reſtaurátią Zamku Hálickiego łożoną, á przez Commiſſarze uznáną, ná wśiách Márkowa, Mołodkowá, Vchrynowe, Bołſzow, Babcze, Ławnicá, Koroſtowice w Ziemi Hálickiey leżących, wedle Conſtit. Seymu przeſzłego. *A.* 1658. (*quam v. ſupra tit.* Commiſſie) aſſekurowano, y Przywiley ná to dány approbowano. deklaruiąc iſz tę fortecę Stároſtowie támeczni prowidowáć y conſeruowáć powinni będą. A PP. Hetmáni, *pro neceſſitate, præſidium* ordinowáć tám máią. *A.* 1659. *fol.* 25. tit. Approbácya rewizyey.

Summę 10 tyśięcy zł. Vr. Alexándrowi Mierzwińskiemu y Małżonce y Potomkom iego, do lat piętnaſtu, *in vim extenuationis*, ná Dobrách wśi Korczynie z Woytoſtwem y Kuźnicą Piotrowiec názwáną, y innych wſzytkich przynależytośćiách w Woiewodztwie Sędomirskim, w Powiećie Chęćińskim, áſſekurowano. Co ſię ma ráchować od śmierći oboygá Małżonkow: *ſaluâ ſolutione Quartæ, ſtatuis & aliis oneribus Reipub. A.* 1662. *fol.* 28. tit. *Emphiteuſis.*

Summę ſto ośmdźieśiąt tyśięcy zá Trubeck do Moskwy odpádły, Vr. Ierzęmu Wigątowi Trubeckiemu dźiedźicowi Trubecká y Mátce iego Elżbiećie Sokolińskiey, teráźnieyſzey Wołodkowiczowey

czowey Piſarzowey Ziemskiey Mińskiey *Dominæ ſuper hic bonis reformatoriæ & aduitalitiali*, ná przyſzłym Seymie ordynáryinym, z podatkow Koronnych oddáć y wyliczyć náznáczono y áſſekurowano A Obywátele Koronni ná Seymikách namowę uczynią, iákim ſpoſobem ſummę tę zapłáćić: ktorey że do dwu lat czekáć będą; tedy im, *in vim prouiſionis*, Skarb Koronny, ná káżdy rok, po dwunaſtu tyśięcy w Wárſzáwie *pro* 10. *Decembris*, y teraz za pierwſzy rok bez wſzelkiey odwłoki powinien zá quitem onych zápłáćić. Vr. záś Páweł Sołtyk, ktory był Trubecką Arędarzem, z práwem ſwoim ná tędże Seymi ordináryiny ſtáwić ſię ma, y przed Deputaty z Senatu y z Izby Poſelskiey one produkowáć, y ſummę liquidowáć. *Salus* drugiey Stronie przed temiſz Deputaty *defenſis*, przed ktoremi tędże Vr. Sołtyk powinien będźie *deducere* prætenſie ſwoie terminámi práwnemii, wedle práwá W. X. Lit. A ieśli komu z árendy Trubeckiey, ſummy iákie powinien był płáćić, y Vr. Trubeckiego od iákiego długu uwolnić; tedy ábo te oſoby *perſonaliter* ſtáwi, ábo znieśienia tákich długow quitámi od káżdey oſoby przyznánemi, tákże y tego, coby onemu ieſcze względem nie dotrzymáney árendy przychodźiło, práwnem ſpoſobem ſłuſznie probować będźie, y ſam ſię Potomkowi nieboſczyká Trubeckiego y Mátce iego we wſzytkich prætenſiách wyráchować ma. Iáko y on ſummę, ktora ſię z práwá iego winná mu pokaże y przez Deputaty uznána będźie, przy oddawániu ſtá oſmdźieśiąt tyśięcy zł. odbierze. A *interea* przy tymże Vr. Sołtyku, y inni wſzelácy nieboſczyká Trubeckiego, iáko y Sołtykowi creditorowie *ſuſpenduntur*. *A.* 1646. *fol.* 4. §. A iſz Vrodzony.

Znowu áſſekurowáno tę ſummę y prowizyą zá dwie lećie przychodzącą 12. tyśięcy zł. w Roku teráźnieyſzym, á drugie 12. w Roku 1650. z ordynáryinych Rzeczypoſp. prowentow *effectualiter*, zá quitem Vr. Piſarzá Mińskiego zápłáćić roskazano. A do zápłácenia *ſummæ Capitalis*, wſzytkich creditorow pomienionego Trubeckiego y Mátki iego, ſuſpendowano. *A.* 1649 *fol.* 17. *tit.* Summá Trubecka.

Nie doſzłá do tąd ſatisfactia: przeto znowu tey ſummy zapłátę ná przyſzłym Seymie, á prowiſią *ex nunc*, za quitem tegoſz Vr. Piſarzá Ziemskiego Mińskiego, z Skárbu Koronnego z podatkow Rzeczypoſp. ordynáryinych náznáczono. A ieśliby Rzeczpoſp. y ná przyſzłym Seymie *ſoluendo* być nie mogłá; tedy oddawſzy prowiſią, ſamey principálney ſummy *ſolutio* do naypierwſzego Seymu ma być poczekana. Y Creditorowie Trubeckiego do oddánia teyże *capitalis ſummæ ſuſpenduntur*. *A.* 1653. *fol.* 11. *tit.* Summá Trubecka.

Reáſſumowano tę *in toto* Conſtitutią *A.* 1653. do przyſzłego Seymu.

mu. *A.* 1634. *fol.* 35. *tit.* Summá Trubecka.
Ieſcze do przyſzłego Seymu. A proviſiey *ex nunc* 12. tyśięcy zł. záplácić kazano. *A.* 1655 *fol.* 11. *tit.* Summá Trubecka.
Znowu reáſſumowano Conſtitutią *A.* 1653. wáruiąc, żeby z pierwſzych podatkow proviſia, do tąd zátrzymána, zupełnie z Skárbu Koronnego, komu należy, byłá oddána. A ſummy originálney wypłácenia *modum effectiuum* z podatkow Koronnych obmyślić obiecano. *A.* 1658. *fol.* 45. *tit.* Summa Trubecka.
Declaratur: iſz od tąd I. M. P. Krzyſztophowi Wołodkiewiczowi Woiewodźie Nowogrodzkiemu ma być co rok płácono z Skárbu Koronnego proviſiey oſm tyśięcy ſześć ſet ſześćdźieſiąt y ſześć zł. y gr. dwádźieśćiá. A Vr. Bázylemu Sołtykowi Podczáſzęmu Czerniechowskiemu Succeſſorowi zeſzłego Vr. Páwłá Sołtyká, trzy tyśiące trzy ſtá trzydźieści zł. y gr. 10. Dawnieyſza záś w Skárbie zátrzymána prouiſiey ſummá, iáko tęmuſz Woiewodźie Nowogrodzkiemu ſto trzydźieści tyśięcy, ták Vr. Sołtykowi pięćdźieśiąt tyśięcy ná przyſzłym Seymie z Skárbu Koronnego zápłácona będźie. *A.* 1659. *fol.* 12. *tit.* Summá Trubecka.
Odłożono tę zapłátę do przyſzłego ieſcze Seymu, dekláruiąc, áby *P. Podskárbi Koronny*, bez żadney zwłoki, z cłá nowego generálnego Koronnego ná tym Seymie uchwalonego, ták zatrzymáną do tąd, iáko y do Seymu przyſzłego, (poki originálna ſummá oddána nie będźie) przychodzącą według Conſtitutiey 1659. zápłácił prouiſią, ták I.M.P. Wołodkowiczowi, iáko y Vr. Sołtykowi. *A.* 1661. *fol.* 18. *tit.* Summa Trubecka.
Y ieſcze do przyſzłego Seymu odłożono, wedle Conſtit. *A.* 1661. A creditorowie I. M. P. Woiewody Nowogrodzkiego, ktorym, *onera* Trubeckie znoſząc, ſubſtántią ſwoię obligował, *in omni Iudicio* do dwu lat *ſuſpenduntur*. *A.* 1662. *fol.* 15. *tit. Reaſſumptio* Conſtitutiey.
Znowu o tymże. *A.* 1667. *fol.* 64. *tit.* Summá Trubecka.
Znowu o tymże, *quo ad ſummam* 130. tyśięcy. ktora I. M. P. Alexándrowi Hiláremu Połubińskiemu Márſzałkowi W. W. X. Lit. należeć ma. *A.* 1670. *fol.* 53. *tit. Reaſſumptio.*
Znowu o tymże, *cum hac declaratione*, żeby tę ſummę Skarb Koronny *ex prouentibus* ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych, lubo z kleynotow, *in ſpatio* dwu lat, *cum prouiſione*, *ab anno præſenti incluſiuè* ráchuiąc, I. M. P. Márſzałkowi W. W. X. Lit. *realiter* zápłácił. Y Vr. Alexándrowi Sołtykowi *legitimo* Bázylego Sołtyká *ſucceſſori ex tenore* Conſtitutiey *A.* 1659. ſummá 50. tyśięcy zł. y prowizya, ieśliby ſię *ex calculo* pokazało, że nie ieſt w ktorym roku zápłácona, z prowentow ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonyeh, *indilatè*, *realiter & effectiuè* w roku teráźnieyſzym tęnże Skarb Koronny zápłácić ma. *A.* 1673. *fol.* 17. *tit.* Summá Trubecka.

Znowu

Znowu o tymże w Confæderátiey generálney Wárſzáw. *ſub Interregno. A.* 1674. *fol.* 28.

Y znowu o tymże *quo ad ſummam* Vr. Sołtykow. *A.* 1676. *fol.* 37. *tit.* Sunimá Trubecka.

A I. M. P. Márſzałkowi W. W. X. Lit. ſiedmnaśćie tyśięcy ośm ſet osmdźieśiąt y cztery zł. reſztę długu Trubeckiego, (ktory dług tym iuſz *in toto* wypłaca Rzeczpoſp.) z cłá nowo podwyżſzonego y ſpłáwu wodnego W. X. Lit. ná lat dwie ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonego záplácić náznáczono. *Ibid. fol.* 7. tit. Cło.

Summy piąći tyśięcy zł. według Conſtitutiey Seymu przeſzłego ná reſtaurátią Kámieńcá Podolskiego od Mieſczan Regimentom *in præſidio* tám bedącym pożyczoney *cognitio* być ma ná Commiſſiey, ieśli oddána, ábo nie. *A.* 1653. *fol.* 12. tit. *Præſidium* Miáſtá Kámieńcá.

Summę 14. tyśięcy zł. Vr. Ianowi Sápiehy Piſarzowi Polnęmu Koronnęmu, ktorą wźiąwſzy z Skárbu ná ludźie ſwoie, ná okup ſwoy obroćił, kondonowano, y áſſekurowano, że iey w zaſługi chorągwi iego potrącáć przy zapłaćie nie będą. *Ibid. fol.* 15. tit. Odpuſczenie ſummy.

Summę dwádźieśćiá tyśięcy zł. I. M. P. Mikołáiowi Pácowi Woiewodźie Trockiemu Stárośćie Krzyczewskiemu, w nagrodę koſztow ná *Præſidium* ná Zamku Krzyczewskim, pod czás woyny Szwedzkiey, przez niego łożonych, z Skárbu W. X. Lit. wyliczyć náznáczono. *Ibid. fol.* 20. *tit.* Nagrodá koſztow.

Od ſum pieniężnych, iákiekolwiek kto miał, wypráwić ná woynę powinien był. *A.* 1655. Iáko ? *v. tit.* Woyská.

Summy, Krolowey I. M. Ludowice ſto ośmdźieśiąt y pięć tyśięcy, dźiewięć ſet dźiewięćdźieśiąt y ſześć zł. A Krolowi I. M. Ianowi Kázimierzowi pięćdźieśiąt y dźiewięć tyśięcy trzy ſtá ſześćdźieśiąt zł. winne, przez PP. Senatorow ná to deputowánych liquidowáne y áſſekurowáne, ná przyſzłym Seymie zupełnie wypłáćić áſſekurowano. *A.* 1658. *fol.* 11. *tit.* Aſſecurátia ſum.

Znowu drugą ſummę 104800. zł. tęmuſz Krolowi I. M. winną z Skárbu záplácić náznáczono. *A.* 1661. *fol.* 13. *tit.* Aſſekurácya długu.

Tákże ſummę 58261. y gr. 19. z Dobr ſtołowych Krolewskich mianowićie z Oekonomiey Záwelskiey y Olitskiey w nieśioną do Skárbu W. X. Lit., *in defećtu* prowentow publicznych, ná rożne potrzeby Rzeczypoſp., tęmuſz Krolowi I. M. wárowano, áżeby z Skárbu W. X. Lit. nie odwłocznie wypłácona byłá. *Ibid.* fol. 7. *tit.* Aſſekurácya.

Tęmuſz Krolowi I. M. po tym ſummę 336000. zł. ná zapłátę woyſkom W. X. Lit. wydáną, przed Deputatámi z Senatu y z Kołá

Poſel-

Poſelskiego náznáczonemi, ná tym Seymie verifikowána, do przyſzłego Seymu Stany W. X. Lit. áſſekurowáły. *A.* 1667. *fol.* 62. *tit.* Aſſecuratia.

Summę I. M. P. Woiewodźie Czerniechowskiemu, zá prowiánt ná *præſidium* Brzeskie, zá áſſekurácyą I.M.P. Woiewody Wileńskiego Hetmáná W. W. X. Lit. y innych Obywátelow tegoſz Xięſtwá łożoną, z Skárbu W. X. Lit. z podatkow, ktore ná przyſzłym Seymie uchwalone będą, záplácić obiecano. *A.* 1658. *fol.* 42. *tit.* Aſſekurácya ſummy.

Summy I. M. P. Woiewodźie Sędomirskiemu, ktore on *in fidem Reipub.* od I. M. X. Piotrá Gębickiego Biskupá Krákowskiego, tákże z Diæceſiey Biskupſtwá Chełmskie? odebrał, ná Commiſſiey Skárbowey potrącić kazano. *A.* 1659. *fol.* 16. *tit.* Aſſekurácya śreber.

Summę 20. tyśięcy zł. ktorą tenże I. M. X. Piotr Gembicki Biskup Krákowski wygodźił był ná potrzeby Rzeczypoſp. Succeſſorowi iego Vr. Mikołáiowi Gembickiemu áſſekurowano, ktora ná Commiſſiey ma być liquidowána. *Ibid. fol.* 30. *tit.* Aſſecuratia ſummy.

Summy Pułkownikom y Rotmiſtrzom Polskiego záciągu, iákieby ſię Chorągwiom z poráchowánia winne być ukazáły, ná Dźierżáwách y Stároſtwách, ktore trzymáią (*wyiąwſzy* Stároſtwá ſądowe) mogłá áſſekurować Commiſſia Lwowska *A.* 1659. ktora aſſekurácya ták ważna, iákoby ná Seymie uczyniona byłá. *ſaluis* iednák *oneribus Reipub. Quartâ videlicet & ſtatiuis* uczyniona być ma, y z tą deklárácyą, że z tych Dobr y Dźierżaw nie powinni będą pomienieni Dźierżawcy lubo Succeſſorowie ich uſtępować, pokiby im przez nowe Donátáriuſze ſumma áſſekurowána wrocona nie byłá. *Ibid. fol.* 21. *tit.* Aſſekurácya zasług.

Item. ná záćiągnienie ſum ná dobrá Rzeczypoſp. dáiąc moc teyże Commiſſiey, deklárowano, że Potomkowie tych, ktorzy wygodzą ſummámi iákiemi ná teráźnieyſzą Rzeczypoſp. potrzebę, nie pierwey Donátáriuſzō nowym uſtąpić powinni będą z Dźierżaw y Dobr, w ſummách, záwiedźionych, áſzby im áſſekurowáne ſummy rzetelnie oddáne były. A te áſſekurácye do wypłácenia woysku tylko ſześći millionow ściągáć ſię máią. *Ibid. tit.* Záćiągnienie ſum.

Znowu pozwolono Cōmiſſiey drugiey Lwowskiey, *inhærendo* pomienioney 1659. Conſtit. áby Dobrá Rzeczyp. w ſummách gotowych teráźnieyſzym poſſeſſorom, á miánowićie Pułkownikom, Oberſzterom, tákże Rotmiſtrzom, ktorzy one *iure aduitalitio* trzymaią, w zasługách *ad extenuationem* czworgiem dożywoćia, *ſaluâ Quartâ* záſtáwili. *A.* 1662. *fol.* 7. §. A żeby tá zapłatá.

Sūmę pięćdźieśiąt y pięć tyśięcy ośm ſet dźiewięćdźieśiąt zł. I.M.P.

Stáni-

Stánisłáwowi Potockiemu Woiewodźie Krákowskiemu Hetmánowi W. Koronnemu winną, powinien Skarb Koronny z podatkow Rzeczypoſp. teráźnieyſzych zápłáćić. *A.* 1659. *fol.* 23. *tit.* Aſſekurácya expens.

Summę śiedmdźieśiąt y pięć tyśięcy y ośmnaśćie zł. y gr. iedenaśćie, ná Commiſſiey Lubelskiey liquidowáną, I. M. P. Ierzemu Lubomirskiemu Márſzałkowi W. y Hetmánowi Polnemu Koronnemu przyznáną, y oprocz tego drugą ſummę ná ártyllerią y munitią, ktorą, ná expugnácyą Toruńską, ſwoim koſztem wprowádźił, wydáną, *per taxam* Skárbu Koronnego, *liquidandam*, iáko nayprędzey, przy zápłáćie woyskom Koronnym, zá áſſignácyámi Skárbowemi, z podatkow naypierwſzych Woiewodztwá Krákowskiego odliczyć zlecono. *Ibid. tit.* Aſſekurácya wydatkow.

Summę czternaśćie tyśięcy y ſto czternaśćie zł. na Commiſſiey Lubelskiey liquidowáną I. M. P. Krzyſztophowi Tyſzkiewiczowi Woiewodźie Czerniechowskiemu przyznáną, z Skárbu Koronego, ná Commiſſiey Lwowskiey, zápłáćić áſſekurowano. *Ibid. fol.* 24. *tit.* Liquidátia ſummy.

Summę 4000. u Vr. Guilelhmá Orſettego I. M. P. Stánisłáwowi Káźimierzowi Bieniewskiemu Káſztellánowi Wołyńskiemu przekazano, á *reſiduum* Skarb Koronny *ex ordinariis Reipub. prouentibus* wypłáćić ma. *Ibid. fol.* 25. *tit.* Satisfactia wydatkow.

Summę 58261. zł. y gr. 19. ktorą I. M. P. Podskárbi W. X. Lit. *in defectu* prowentow publicznych, z Krolewskich Dobr ſtołowych, miánowićie z Oekonomicy Száwelskiey y Olitskiey, na rożne potrzeby Rzeczypoſp. wydał był, Krolowi I. M. áſſekurowano, że ma być z Skárbu W. X. Lit. nie odwłocznie zápłácona. *Ibid. fol.* 7. tit. Aſſecurátia ſummy.

Summę czterykroć ſto tyśięcy pięćdźieśiąt y ośm tyśięcy, śiedm set dźiewięćdźieśiąt y dwá zł. I. M. P. Wincentemu Korwinowi Gąśiewskiemu Podskárbiemu W. W. X. Lit. z Skárbu W. X. Lit. iák nayprędzey, po tym Seymie, zápłáćić áſſekurowano. *A.* 1659. *fol.* 9. tit. Aſſecuratia długu.

Sto tyśięcy zł. *ad rationem* tego długu, z teráźnieyſzych podatkow naypierwſzych z Skárbu W. X. Lit. náznáczono, á reſztę po tym iák nayprędzey zápłáćić obiecano. *A.* 1661. *fol.* 12. tit. Aſſecurátia długu.

Zaplátá długu tego odłożona do przyſzłego Seymu. *A.* 1667. *fol.* 64. tit. Quit.

Ná Convocatiey generál. Wárſzáw. *ſub Interregno A.* 1668. tegoſz długu zaplatę obmyślić obiecano.

Do drugiego Seymu, zaplátę teº długu ieſcze odłożono. *A.* 1670. *fol.* 54. tit. Aſſecurátia długu.

Ná Convocátiey tákże generál. Wárſzáw. *ſub Interregno* odłożono ią do Seymu *Coronationis. A.* 1674. *fol.* 34. §. Poniewaſz.

Ad rationem długu tego, ſześćdźieśiąt tyśięcy zł. Succeſſorom tegoſz I. M. P. Gąsiewskiego, *ex prouentibus extraordinarius* W. X. Lit. zápłáćić náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 16. tit. Wypłácenie długu. Po tym 50. tyśięcy zł. tákże z podatkow extráordynáryinych y prorogowánych, z Skárbu W. X. Lit. zápłáćić im náznáczono, *cum aſſecuratione reſiduitatis* wypłácenia. *A.* 1678. *fol.* 11. tit. Dług. Ná Commiſſiey teráźnieyſzey, *ad rationem* ſummy ſtá tyśięcy y iednego, piąćiu ſet zł. ma Skarb zápłáćić ſześćdźieśiąt tyśięcy z podatkow extraordynáryinych ná tym Seymie uchwalonych. A *reſiduum* przyſzły Seym obmyśli. *A.* 1683. *fol.* 8. §. A że do tych czas.

Summę śiedmdźieśiąt y ſześć tyśięcy y ośm ſet zł. Vr. Ierzemu Niemierzycowi Podkomorzęmu Kiiowskiemu, y Succeſſorom Vr. Bogusłáwá Przypkowskiego, z retent dawnieyſzych, lubo z iákichkolwiek Rzeczypoſp. podatkow, z Skárbu W. X. Lit. wypłáćić náznáczono. *A.* 1659. *fol.* 10. tit. Aſſecurátia zasług.

Summę dwádźieśćiá y śiedm tyśięcy zł. ná chorągiew Kozácką y kompánią Drágáńską, wydáną, ná Dobrách Krolewskich Tykádlowie, Ruſowie, y Tłokienicy, I. M. P. Władysłáwowi Leſczyńskiemu Woiewodźie Łęczyckiemu áſſekurowano, ták, iſz *poſt exſpiratum ius aduitalitium* iego *& communicatiuum* Małżonki iego, Donátáriuſz nowy nie będźie mogł przyiść do poſſeſſiey pomienionych wśi, áſz *præuiá exſolutione realı* przerzeczoney ſummy. Ktora ſummá *extenuari* ma czwartem dożywoćiem, *poſt fata* tegoſz I. M. P. Woiewody y Małżonki iego. *A.* 1661. fol. 11. tit. Aſſekurácya zasług.

Summę pięćdźieśiąt ſześć tyśięcy ſześć ſet dwádźieśćiá ośm zł. ná fortecę Nieświczką, pod czás oblężenia Moskiewskiego łożoną, Xiążęćiu I. M. Michałowi Káźimierzowi Rádźiwiłowi Podcząſzęmu W. X. Lit. z Skárbu W. X. Lit. z podatkow, ná Seymie przyſzłym, uchwalonych, tákże z retent ná máiętnośćiách tegoſz Xiążęćiá zoſtáiących náznáczono. *A.* 1661. fol. 14. tit. Aſſekurácya ſummy.

Reáſſumowano tę Conſtitutią. *A.* 1662. fol. 11. tit. *Reaſſumptio* áſſecurátiey.

Summy, Vr. Alexándrowi Hiláręmu Połubińskiemu Piſarzowi Polnęmu W. X. Lit. czternaśćie tyśięcy, dwieśćie pięćdźieśiąt ośm zł. A Vr. Michałowi Pácowi Oboznemu W. X. Lit. śiedm tyśięcy pięć ſet ſześćdźieśiąt zł. y gr. dźiewięć, z Skárbu W. X. Lit. z teráźnienſzych Rzeczypoſp. podatkow, dwiemá ratámi zápłáćić kazano. *A.* 1661. fol. 15. tit. Aſſekurácya wydatkow woiennych.

Summę dwádźieśćiá y ieden tyśięcy y cztery ſtá zł. Vr. Stánisłáwowi Iudyckiemu Woyskiemu Rzeczyckiemu, z przyſzłych Rzeczy-

czypoſp. podatkow, z Skárbu W. X. Lit. oddáć áſſekurowáno. *A.* 1661. *fol.* 19. *tit.* Nagrodá.

Summę dwá tyśiáce zł. Vr. Ianowi Władyſłáwowi Newelskiemu Skárbnikowi Brzeskiemu, ktorą wźiął ſobie z pieniędzy ná fortecę Brzeską ordynowánych, przyięto: á *reſiduum*, co przy nim ieſcze zoſtáło, to ieſt, 2735. oddáć ná Trybunale Skárbowym powinien, *ſub pœna triplicis penſionis*. Względem ktorey ſatisfactiey, gdy ią uczyni, wolny ma być od dekretu Skárbowego. *Ibid. fol.* 20. *tit.* Donácya.

Summę Vr. Krzyſztophowi Sápiehy Kráyczemu W. X. Lit. ktorą ná okup ſwoy Tátárom wydał, to ieſt, trzydźieści tyśięcy zł. áſſekurowano, y upewniono, że ſpoſob wypłácenia oney, przyſzły Seym obmyśli; ábo teſz ná Stároſtwo lub Dźierżáwę iáką, lub w Koronie, lub w W. X. Lit. od Krolá onemu konferowáną, abo teſz *per ceſſionem* od kogo nábytą, będźie w nieśiona. *A.* 1662. *fol.* 24. tit. Aſſekurácya ſummy.

Wypłácenie tey ſummy, ná teráźnieyſzey Commiſſiey z podatkow extraordynáryinych obmyślić kazano. *A.* 1683. *fol.* 8. §. Náczoną ſummá.

Summę 5. tyśiące zł. *titulo penſionis*, Vr. Stánisłáwowi Wyżyckiemu Stolnikowi Nowogrodzkiemu, poki *ex primis vacantibus*, zá pewne wśi ná uſpokoienie Vkráiny uſtąpione, opátrzony nie będźie, z Skárbu Koronnego, z ceł Ruskich płáćić ná każdy rok náznáczono. 1662. *fol.* 28. tit. Penſia.

Summę 4. tyśiące zł. ktorą Woiewodztwo Podolskie z podatkow publicznych *A.* 1648. przy innych priwatnych ſummách ſwoich, ná ſzpiegi y tractamentá Regimentarzom zaćiągu Kámienieckiego erogowáło, *licitè* wydáną być uznano, y Poborcę Woiewodztwu *euincere* zlecono: *non obſtante Commiſſionis Camenecenſis iniunctione*, ktora, áby tę ſummę Poborcá *de proprio* do Skárbu Rzeczypoſp. wrośił, kazałá. z podatkow iednák publicznych Woiewodztwá tego ná przyſzłym Seymie uchwalonych tá ſumma powinná być wyliczona. *A.* 1667. *fol.* 5. tit. Obiáśnienie retent.

Summę pięćdźieśiąt śiedm tyśięcy, dźiewięć ſet ſześćdźieśiąt y ieden zł. przez Vr niegdy Fromholdá Wolffá Stároſtę Dyneburskiego Generałá Artylleriey Koronney, ná potrzeby teyże Artylleriey, záćiągnioną przyznano, y iey wypłácenie *ante omnia* z retent dawnych oboiey ták ſtárey, iáko y nowey Quárty, lubo Dobrámi Dźierżawcow, ieśli retent do Rawy ná Swiątki nie w nioſą, ſucceſſorom pomienionego Vr. Wolffá naznáczono. *Ibid. fol.* 21. tit. Aſſekurácya wydatkow.

Summę tyśiąc czerwonych zł. y ſto tálerow twárdych Vr. Mikołáiowi Złotnickiemu y Adámowi Łychowskiemu Skarb Koronny z prowentow Rzeczypoſp. ktore *ſede Maieſtatis vacante* ſzły, *ex nunc* zápłáćić ma. A *recompenſa benemeritorum*, áby im *ex primis va-*

mis vacantibus obmyślona byłá; u Krolá ná Seymie *Coronationis inſtare* obiecano. *w Exorbitáncyách. A.* 1668. tit. Dług.

Summę 30. tyśięcy intraty, z pewnych Dobr, obywátelom Woiewodztwá Smoleńskiego, Powiátu Stárodubowskiego, y częśći Woiewodztwá Połockiego conferowano. *A.* 1670. *v.* Commiſſarze.

Summę 81380. I. M. P. Podskárbiemu W. X. Lit: winną z podatkow Rzeczypoſp. extraordynáryinych odebráć pozwolono. *A.* 1670. *v. tit.* Quity.

Summy, iednę cztery tyśiące y ośm ſet czerwonych zł. á *in currenti moneta* dźieśięć tyśięcy zł. drugą záś Kośćielnych pieniędzy dźiewiętnaśćie tyśięcy y kilká ſet zł. w roku blisko przeſzłym, ná prowiántowánie Kamieńcá, pożyczone, z prowentow Rzeczypoſp. ordynáryinych, Skarb Koronny, I. M. X. Andrzeiowi Trzebickiemu Biskupowi Krákowskiemu zápłáćić ma. A inſzych koſztow przez tegoſz X. Biskupá, ná regimenty pieſze, ná obronę Rzeczypoſp. łożonych, zapłátá do czáſu ſpokoynieyſzego *differtur. A.* 1673. *fol.* 11. *tit.* Aſſekurácya.

Dárował to po tym, co łożył ná pieſze regimenty, y ná inſzą obronę Rzeczypoſp. á względem piąći ſet piechoty do Kámieńcá wypráwioney, piąćiądźieśiąt tyśięcy zł. kontentował ſię. Przeto mu z Skárbu Koronnego, z oſtátniey raty teráźnieyſzych podatkow uchwalonych, *ad rationem* wypłácenia pomienioney ſummy, 25. tyśięcy zł. rzetelnie oddáć y zápłáćić náznáczono: á drugą ſummę zł. 25. tyśięcy do Seymu przyſzłego odłożono. *A.* 1676. *fol.* 44. tit. Aſſekurácya ſum.

Zápłácono mu iuſz 25. tyśięcy zł. á drugie 25. z Skárbu tegoſz Koronnego ma mu być oddano. *A.* 1677. *fol.* 14. tit. Aſſecurátia.

Tęmuſz oprocz pomienioney ſummy, czterdźieśći y pięć tyśięcy zł. ktore ná potrzebę Rzeczyp. pożyczył, odebráć z podatkow ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych z máiętnośći Biskupich w Woiewodztwie Krákowskim y Sędomirskim (*præuiá* iednák *calculatione* w Skárbie Koron.) pozwolono. *Ibid.*

Summę I. M. X. Andrzeiowi Olſzowskiemu Biskupowi Chełmińskiemu Podkánclerzęmu Koron. ktorą *in præſenti neceſſitate* Rzeczypoſp. wygodźił, áſſekurowano. *A.* 1673. *fol.* 11. tit. Aſſekurácya.

Summę ſześćdźieśiąt trzy tyśiące, ſto ſześćdźieśiąt pięć zł. I. M. P. Márſzałkowi y Hetmánowi W. Koronnęmu Skarb Koronny z podatkow ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych lub z kleynotow Rzeczypoſp. zápłáćić ma. *Ibid. fol.* 15. tit. Zapłátá długu.

Summę ſto tyśięcy zł. Vr. Stephánowi Stánisłáwowi Czárnieckiemu Piſarzowi Polnemu Koron. Skarb Koronny, z podatkow ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych, *intra annum*, dwiemá ratámi *realiter* ma zápłáćić. *Ibid.* tit. Nagrodá.

Sum-

Summę 40. tyśięcy zł. I. M. P. Sczeſnemu Potockiemu Woiewodźie Sierádzkiemu *reſpectu* zruinowánia dobr iego dźiedźicznych Podháiec przez rożne incurſie y obozy nieprzyiaćielskie, Skarb Koronny z kleynotow Rzeczypoſp. zápłáćić ma. *Ibid.* fol. 18. tit. Nagrodá.

Summę 60. tyśięcy zł. Vr. Mikołáiowi Sieniáwskiemu Chorążęmu Koron. *reſpectu notabilis iacturæ* dobr iego dźiedźicznych, ktore *ex pacto* nieprzyiaćielowi *ceſſerunt, pro nunc* náznáczono, y oney áby *medietatem* z podatkow ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych, á drugą z kleynotow Rzeczypoſp. Skarb Koronny zápłáćił, poſtánowiono. *Ibid. fol.* 19. tit. *Gratitudo.*

Summę 5. tyśięcy zł. Vr. Ianowi Wieniáwskiemu przyznáną, z Skárbu Koronnego iák nayprędzey zápłáćić náznáczono. *Ibid. fol.* 33. tit. *Reſtitutio* expens.

Summę 30. tyśięcy Vr. Stephánowi Czárnieckiemu Piſarzowi Polnemu Koronnemu, *in vim gratitudinis*, W. X. Lit. dárowáło, y z Skárbu ſwego ratámi wypłáćić náznáczyło. *Ibid. fol.* 13. tit. *Gratitudo* W. X. Lit.

Aby z cłá nowo podwyżſzonego y ſpłáwu wodnego ná tym Seymie uchwalonego, Skarb W. X. Lit. wypłáćił ią, poſtánowiono. *A.* 1676. *fol.* 7. tit. Cło.

Summę dwádźieśćiá trzy tyśiące śiedm ſet trzydźieśći y dwá zł. y gr. dwádźieśćiá ieden, y pieniędzy ſzeſnaśćie, Succeſſorom Vr. niegdy Mátthiaſzá Franckiewiczá Rádzymińskiego Piſarzá Polnego W. X. Lit. z Skárbu W. X. Lit. z podatkow *cuiuscunq; generis & nominis*, ták ná przeſzłych Seymách, iáko y ná teráźnieyſzym uchwalonych, *indilatè in toto* zapłáćić náznáczono. *A.* 1673. *fol.* 17. tit. Approbácya wypłácenia zasług.

Summy ná fortecę Szkłowską, y ná proviſią więźniow Moskiewskich tám będących erogowáney liquidátią do przyſzłego Seymu odłożono. *Ibid. fol.* 20. tit. Odłożenie liquidatiey.

Summę dwunaſtu tyśięcy zł. pokáleczonym y poſtrzelánym w potrzebie pod Choćimiem, zá aſſignátią I. M. P. Hetmáná W. W. X. Lit. ná Commiſſiey Wileńskiey, z podatkow Rzeczypoſp. z Skárbu W. X. Lit. náznáczono. *w Confœderat. generál. Warſaw. A.* 1674. fol. 32. §. Ná teyże Commiſſiey.

Summę śiedm tyśięcy dźiewięć ſet iedenaśćie zł. Vr. Alexándrowi Potockiemu, względem zasług Regimentu Drágońskiego, I. M. P. niegdy Andrzeiá Potockiego Woiewody Brácłáwskiego, przyznáną, z podatkow ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych, Skarb Koronny zápłáćić ma. *A.* 1676. *fol.* 37. *tit.* Deklárácya zápłácenia.

Summę 5. tyśięcy zł. Vr. Remigiánowi Ianowi Strzałkowskiemu Łowczęmu Lwowskiemu, z Skárbu Koronnego z podatkow Rze-

czypoſp. ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych zápłáćić deklárowano. *Ibid. fol.* 38. tit. Summá.

Summę zá zbożá Szláchćie Ziemie Wárſzáwskiey, ná prowiánt (podług Conſtit. *A*, 1658. tit. Prowiánt) zá bráne, zápłáćić z Skárbu náznáczono. *v.* tit. Proviánt.

Summę 2. tyśiące zł. Vr. Stánisłáwowi Rożánce Piſarzowi Grodzkiemu Krákowskiemu, y Mágdálenie Frezerownie Małżonkom, ná wyſtáwienie Kámienice w Zamku Krákowskim przez nich erogowáną áſſekutowano, y Commiſſią, względem tego koſztu, *in A.* 1670. odpráwioną approbowano. *A.* 1676 *fol.* 39. tit. Aſſekurácya.

Summę ſześć tyśięcy zł. Succeſſorom Vr. niegdy Stánisłáwá Stokowskiego, z Skárbu Koronnego, z naypierwſzych podatkow ná tym Seymie uchwalonych, wypłáćić náznáczono. *Ibid. fol.* 43. tit. Záwdźięczenie zasług.

Summy pewne Vr. Aſuerusá Wrzopolskiego, ták ná *præſidium* Barskie zá Commendy tám iego wydáne, iáko y z hyberny w Stároſtwie Iáśielskim, y innych Dobrách Krolewskich niedobráne, do Commiſſiey blisko przyſzłey, dla zapłáty woysku ordynowáney odesłano. *Ibid. fol.* 49. *tit.* Expenſa.

Dźieśięć tyśięcy zł. z ordynáryinych prowentow Rzeczypoſp. Skarb *exſoluere* mu *tenebitur*. *A.* 1683. *fol.* 12. *tit.* Vkontentowánie woyská.

Summę 20. tyśięcy zł. w Skárbie Koronnym z prowentow ordynáryinych lub extraordynáryinych, *quotannis*, *ab actu* Seymu teráźnieyſzego ráchuiąc, I. M. P. Stephánowi Petru Woiewodźie y Hoſpodárowi Ziem Mołdáwskich (ktory *in ipſo feruore* woyny, poſtradawſzy Państw, y fortun ſwoich, *partes Reipub. ſecutus eſt*) ná ſubſiſtentią iego, y Boiárow iego, poki mu co *ex primis vacantibus* conferowano nie będźie, náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 59. *tit.* Indigenat.

Summę dwádźieśćiá tyśięcy y ieden śiedm ſet ſześćdźieśiąt y dźiewięć zł. y gr. 3. I. M. P. Mikołáiowi Sieniáwskiemu Márſzałkowi Nadwornemu Koron. W. X. Lit. z Skárbu ſwego, ź podatkow Rzeczypoſp. ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych *indilatè* wypłáćić náznáczyło, *Ibid. fol.* 22. *tit.* Aſſekurácya ſummy.

Tęmuſz *reſiduitas* z teráźnieyſzych Rzeczypoſp. podatkow, z Skárbu W X. Lit. ma być zápłácona. *A.* 1678. *fol.* 9. *tit.* Dług Wielm. Sieniáwskiego.

Summę trzynaśćie tyśięcy y dźiewięćdźieśiąt zł. áby Skarb W. X. Lit. z podatkow extraordynáryinych, Vr. Theodorze Sápieżánce Tyſzkiewiczowey Kráyczyney W. X. Lit. zápłáćił, poſtánowiono. *A.* 1676. *fol.* 23. *tit.* Wypłácenie długu.

Summę 12. tyśięcy y kilká ſet zł. Ziemiá Chełmska wytrąćiłá ſobie z poda-

z podatkow poborowych *A.* 1670. *inhærendo Conſtitutioni. A.* 1654. *v. tit.* Podatki.

Summę ośmdźieśiąt tyśięcy, *in vim* prowizyey Száwelskiey, Skarb W. X. Lit. z prorogowánych ná teráźnieyſzym Seymie extraordynáryinych podatkow, wypłáćić powinien Krolowi I. M. *A.* 1677. *fol.* 10. *tit. Exſolutio.*

Summy przez I. M. P. Alexándrá Iudyckiego Káſztellána Mińskiego ná zaſczyt Xięſtwa Zmudzkiego łożone, iákie przyſzła Commiſſia onęmu *adiudicabit*, Skarb W. X. Lit. *exſoluere* powinien będźie. *Ibid. fol.* 17. *tit. Declaratio* zasług.

Summę dwá milliony *monetæ currentis* w gotowiźnie do diſpoſitiey Rzeczypoſp. przypádłą, w rękách I. M. P. Wołyńskiego, y Połockiego, Woiewodow będącą, ná woyská Koronne, y W. X. Lit. ordynowano. *v. tit.* Woysko.

Summy 4. tyśiące zł. I. M. P. Gábrielowi Silnickiemu Káſztellánowi Kámienieckiemu, y dwá tyśiące zł. Vr Fráncíſzkowi Mákowieckiemu Stárośćie Trębowelskiemu Skarb Koronny ná Trybunale Skárbowym záphćić powinien. *A.* 1678. *fol.* 5. tit. Conſiſtentie woysk.

Summę 4. tyśiące zł. Sławetnęmu Bádowskiemu Mieſczáninowi Lwowskiemu, względem porábowánia towárow iego w obożie w Máydánie pod Ptyczą, ná Commiſſiey blisko przeſzłey Sędomierskiey liquidowáną, y *iuramento* evinkowáną, z hyberny Stároſtwá Krośińskiego, *poſt exſpiratum ius exſulum* Woiewodztwá Podolskiego zá lat puſtorá, *ante omnia*, rzetelnie *ſine diſquiſitione* záphćić ordynowano. *A.* 1678. fol. 21. tit. Deklárácya długu.

Summę dwá tyśiące zł. Vr. Ianowi Iwánowskiemu ná przyſzłym Trybunale Radomskim z podatkow Rzeczypoſp. ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych záphćić náznáczono. *Ibid.* tit. Zapłátá.

Sůmę tyśiąc zł. czerwonych *in ſpecie* Vr. Sámuelowi Proskiemu Káwalerowi Maltáńskiemu, u Porty Othomáńskiey, przez I. M. P. Iana Gnińskiego Woiewodę Chełmińskiego do teyże Porty Posłá wielkiego, ná reſidentiey zoſtáwionemu, iáko *pro anno decurrenti in præteritum*, ták y *in futurum*, *à die* 15. *Junii*, poki go z támtego Dworu rewokowáć nie będą, w Skárbie Koronnym do płácenia náznáczono. *Ibid.* fol. 27. tit. Proviſia.

Summy expens, ná załogę poddánych Dobr Krolewskich w podatkách y hybernách, przez Stároſtow y Dźierżawce, łożone, wedle pozwolenia ná to im od Rzeczypoſp. ná tym Seymie dánego, wracáć ſię máią *ſucceſſoribus* onych, od nowych Donátáriuſzow. *v.* tit. Dobrá Krolewskie.

Summy, iednę śiedmdźieśiąt tyśięcy, á drugą trzydźieści tyśięcy, z Skárbu Koronnego, z podatkow teráźnieyſzych, ná wykupienie

obſidum

obſidum Lwowskich wyliczyć deklárowano. *A.* 1678. fol. 29. tit. *Eliberatio obſidum* Lwowskich.

Summę 12. tyśięcy zł. I. M. P. Hrehoremu Podbereskiemu Woiewodźie Smoleńskiemu, y Succeſſorom iego, ná Stároſtwo Gulbińskie w Powiećie Vpitskim wnieśiono, *non derogando* Przywileiom, *ante Vnionem*, ná to Stároſtwo, nádánym. *A.* 1676. fol. 22. tit. Wnieśienie ſummy.

Záplácił tę po tym ſummę Xiążę I. M. Rádźiwił Podkánclerzy y Hetman Polny W. X. Lit. Succeſſorom pomienionego I. M. P. Woiewody Smoleńskiego. Przeto onę tęmuſz Xiążęćiu I. M. y Succeſſorom iego ná tymże Gulbińskim Stároſtwie áſſekurowano. *Ibid. fol.* 9. Aſſekurácya ſummy.

Summę 1404. gr. 22. ná reſtaurátią Zamku Grodźińskiego, nád to, co *ex publico ærario* dano, przez Vr. Hieronymá Piaſeckiego Márſzałká Słonimskiego erogowáną, y z oſobná drugą ſummę 6. tyśięcy zł. zá pracą iego około tey reſtauratiey podiętą z Skárbu W. X. Lit. z retent y prowentow extraordynáryinych ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych wypłáćić náznáczono. *A.* 1678. *fol.* 11. *tit. Reaſſumptio* wydatkow.

Summę 126000. zł. Obywátelō Inflántskim, *reſpectu meritorum ac damnorum pro Repub. ſuſceptorum* na Seymie w roku 1631. obiecáną y áſſekurowáną utwierdzono. *w Confæderát. generáln. Wárſław. ſub Interregno. A.* 1632.

Náznáczono było pewne oſoby do uważenia, ktorymby ſłuſznie to *beneficium* służyć miáło. W czym átteſtácye y zálecenia Hetmánow máią być wprzod uważone. *A.* 1631. *fol.* 17. *tit.* Obywátele Inflántſcy.

Summę dwákroć ſto tyśięcy dźiewięćdźieśiąt dwá tyśiące pięć ſet zł. w dobrey monećie, ktorą P. Podskárbi W. Koronny dla uſpokoienia Tátárow, ná Skarb R. P. y oſobę ſwoię záćiągnął, pozwolono, żeby z Oekonomicznych, y innych ordynáryinych Rzeczypoſp. prowentow creditorom wypłáćił. *w Confæderat. generál. Warſław. ſub Interregno. A.* 1668. fol. 17. §. Poniewaſz.

Tákże ſummę pewną przez I. M. P. Márſzałká y Hetmáná W. Koron. *de proprio* ná Tráctaty z Tátárámi pod Podháycámi wydaną. *Ibid.*

Summę 54403. zł. Commiſſarzom do Tráctatow Moskiewskich dawnieyſzych Commiſsyi náznáczonym wypłáćić z Skárbu W. X. Lit. z retent podatkow ták ordynáryinych, iáko y extraordynáryinych, ná Conuocátiey Grodźińskiey, y ná tym Seymie uchwalonych, nie ruſzáiąc 15. Podymnych ná zapłátę woysku W. X. Lit. y inne pewne długi, náznáczono. *A.* 1667. *fol.* 58. §. A z retent.

O tymże y w Confæderát. generálney Wárſzáwskiey *ſub Interregno. A.* 1668. *fol.* 20. §. A że Conſtitutią.

Summę

Summę 6. tyśięcy zł. Vr. Alexándrowi Felicianowi Cieſzkowskiemu Chorążemu Nowogrodzkiemu. *v. tit.* Woysko.

Summę ſtá dwudźieſtu śiedmi tyśięcy ſześći ſet śiedmdźieśiąt zł. od Miáſtá Krákowá, pod czás woyny Szwedzkiey, pewnym Chorągwiom wydáną, y od tychże Chorągwi, zá Dekretem Commiſſiey Lwowskiey przyiętą, á do tąd, tenuſz Miáſtu według Conſtitutiey *A.* 1658. nie potrąconą, w podatkách z Seymu, po teráźnieyſzym, naybliżſzego uchwalonych, *ad totalem & realem totius ſummæ exſolutionem* przyiąć Poborcom y Skárbowi kazano. *A.* 1662. *fol.* 7. §. Tákże y ſummá.

Summę 25. tyśięcy zł. Vr. Iákubowi Butlerowi áſſekurowano. *A.* 1635. *fol.* 25. *tit.* Approbácya.

Summę 90451. zł. przez PP. Commiſſarzow woyskowych, ná nowy zaćiąg záćiągnioną, ná Seymie *electionis* Krolá I. M. Ianá Kázimierzá áſſekurowano. *A.* 1648. *fol.* 10. *tit.* Aſſecuratia.

A Dekretá *ratione* tychże ſum, gdźiekolwiek y przez kogokolwiek otrzymáne, do Seymu *Coronationis in ſuſpenſo* zoſtawáć będą. *Ibid.*

Summę dwu tyśięcy zł. z reſzty poboru Woiewodztwá Beſkiego, Vr. Stánisłáwowi Troiánowi z Wierzchráchániá Podkomorzemu Beſkiemu, *reſpectu meritorum* iego, dać kazano. *A.* 1590. *fol.* 590. *tit.* Dániná.

Summę 3. tyśiące zł. z poboru Woiewodztwá Sędomirskiego Vr. Mikołáiowi Podlodowskiemu w potrzebie pod Báworowem od Tátárow wźiętemu ná okup dáć kazano. *A.* 1591. §. *Salaria.*

Summę 10. tyśięcy zł. z poborow Vr. Ianowi Sápiehy Stárośćie Vświátskiemu w Skárbie W. X. Lit. *reſpectu meritorum* iego náznáczono. *A.* 1609. *fol.* 913. *tit.* Summa.

Summę 4. tyśiące zł. Vr. Stánisłáwowi Cieklińskiemu z reſzt poborowych dárowano. *Ibid. fol.* 928. §. Zá zgodą.

Summę 19. tyśięcy zł. Vr. Ianowi Alphonſowi Łąckiemu y Konradowi Bremerowi odpuſczono. *A.* 1611. *fol.* 45. *tit.* Odpuſczenie.

Summę 6. tyśięcy zł. z reſzty czopowego Vr. Piotrowi Borzyſłáwskiemu Podkomorzemu Podolskiemu, ná okup czterech Synow iego z niewoli, dano. *A.* 1616. *fol.* 15. *tit.* Pozwolenie.

Summę puł trzećiá tyśiącá czerwonych zł. ná retentách przeſzłego czopowego u Podskárbiego Koronnego Vr. Olbrychtowi Ludźickiemu, ná okup żony y dźiatek iego z niewoli, náznáczono. *Ibid. fol.* 18. *tit.* Dániná.

Summę 2. tyśiące zł. z przeſzłych retent poborowych Woiewodztwá Sędomirskiego, Vr. Iákubowi Sienińskiemu Woiewodźicowi Podolskiemu dać pozwolono. *A.* 1620. *fol.* 14. *tit.* Wárunek.

Summę 15. tyśięcy zł. z poborow przeſzłych, Vr. Mikołaiowi Struſowi Stárośćie Hálickiemu, ná okup iego z niewoli, dano. *A.* 1623. *fol.* 16. tit. Pozwolenie.

Vr. Alexándrowi Bálábánowi ſummę 10. tyśięcy zł. ná okup tákże z poborow dano. *Ibid.*

Y ná okup, Vr. Grzegorzowi Mirskiemu pułtorá tyśiącá zł. z retent poborowych Woiewodztwá Brácławskiego. *Ibid.*

Summę 30. tyśięcy zł. z retent poborowych Vr. Stánisłáwowi Koniecpolskiemu Hetmánowi Polnemu Koron. po otrzymánym zwyćięſtwie nád Tátárámi, náznáczono y dárowano. *A.* 1624 *fol.* 10. *tit.* Summá.

Krzyſztophowi Serebkowiczowi, zá pewną posługę Rzeczypoſp. uczynioną 4. tyśiące zł. z retent poborowych dano. *Ibid. fol.* 11. *tit.* Zápłácenie.

Dźierżáwę Párchowską, y inne *cum attinentiis*, Potomkom Vr. Krokowskiego, *ratione* ſummy ná tychże Dobrách áſſekurowáney, *ad extenuationem* oney czworgiem dożywocia deklárowano. *v. tit.* Dobrá.

Summę 1100. zł. przez Ianá Bokieiá Pieczyfoſtskiego Rotmiſtrzá, w Skárbie przebráną, Potomkowi iego Philippowi Bokiciowi kondonowano. *A.* 1631. *fol.* 35. *tit.* Odpuſczenie.

Vr. Andrzeiá Koſakowskiego, od reſzty pewney ſummy pieniędzy publicznych uwolniono, ktora przy nim z niedoſtáwienia pocztow pod czás expedycyey Tureckiey zoſtawáłá. *Ibid. fol.* 33. tit. Odpuſczenie.

O prætenſiách Vr. Stárośćiney Puckiey, y penſionarzow ná Stároſtwie Puckim. *v. tit.* Stároſtowie.

Summę 5. tyśięcy zł. z Skárbu Koron. z podatku ſzelężnego ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonego, Vr. Sámuelowi Chrzanowskiemu Commendántowi ná Trębowli zápłáćić w pierwſzym puł-roczu náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 40. *tit. Gratitudo.*

Summá *exulibus* Woiewodztwá Podolskiego. *v.* tit. Woiewodztwo Podolskie. *A.* 1673.

Summę przez I. M. P. Stánisłáwá Ianá Iábłonowskiego Woiewodę Ruskiego Hetmáná W. Koron. przed Deputatámi z Senatu y z Izby Poſelskiey náznáczonemi, ná teráźnieyſzym Seymie, liquidowáną, y ná zł. Polskich 30858. redukowáną, z ordynáryinych prowentow Rzeczpoſp. z Skárbu Koronnego zápłáćić náznáczono. *A.* 1683. *fol.* 17. *tit.* Liquidátia.

Sůmę 20. tyśięcy zł. Vr. Ottonowi Erneſtowi Ráppe Pułkownikowi y Commendántowi Białocerkiewskiemu, Skarb Koronny, z ordynáryinych prowentow Rzeczypoſp. *exſoluere tenebitur. Ibid.*

Sum áſſekurácye Miáſtom, Klaſztorom, Kośćiołom. *v. ſub proprio titulo.* A ná Staroſtwách. *v. tit.* Stároſtwá. *tit.* Dobrá.

O ſummie ná ármátę Kámieniecką legowáney. *v.* tit. Miáſto Kámieniec.

Summy ná Stároſtwie Plotelskim y Krzepickim. *v.* tit. Commiſſie.

Plum

Plum o ſummách. *v. tit.* Zapłátá. *tit.* Długi. *tit.* Dobrá. tit. Stároſtwá. tit. Commiſſie.

SVRROGATOR.

S*Vrrogator* Podkomorski. *v.* tit. Podkomorzy.

Surrogatorá Opoczyńskiego, *vacante pro tunc Capitaneatu Opocnenſi*, Woiewodztwo Sendomirskie, ná ziezdźie ſwoim okázowánia pod Pokrzywnicą, *tempore Interregni*, z posrzodká śiebie obráło. *A.* 1587. *fol.* 426. §. Iſz teſz przez śmierć.

Surrogatorá Nurskiego Aktá y zapiſy Grodzkie *approbantur. A.* 1588. *fol.* 478. tit. Nowoletnie ſpráwy y Surrogatorskie.

Surrogatorow Wiskich Aktá Grodzkie, to ieſt, Vr. Páwłá Koſakowskiego, od Krolá Stephánа, *ad beneplacitum* dánego, także Vr. Ianá Rákowskiego Podkomorzego Wiskiego, przez Szláchtę wſzytkę Ziemic Wiskiey, *tempore Interregni*, ſobie obránego, także Szláchetnego Iana Niewodowskiego, przez tegoſz Rákowskiego ná mieyſce ſwe ſubdelegowánego. *Ibid.* tit. Aktá Grodzkie Wiskie.

Surrogatory, Poznáńskiego y Káliskiego, oſoby Szlácheckie y w onych kráiách ośiádłe, do lat trzech P. Generałowi Wielkopolskiemu dáć obiecano, ktorych on záleći. *A.* 1589. *fol.* 525. tit. Iuridyká Wielkiey Polskiey.

Surrogator Płocki Stárośćie Płockiemu, Vr. Ian Gorski, do iednego tylko roku dány. *A.* 1596. *fol.* 684. tit. Surrogácya Płocka.
Po tym do lat trzech pozwolono go. *A.* 1613. *fol.* 25. tit. Surrogácya Płocka.

Surrogator Stárośćie Kámienieckiemu, do odpráwowánia Sądow Grodzkich y Vrzędowych, y do inſzych Aktow publicznych, ták do Kámieńcá, iáko y do Látyczowá, Vr. Marćin Ciekliński dány. Ktory uczynić ma przyśięgę wedle práwá, y opiſania Stárośćie ná Sądy: A Vrzędowe ſprawy może przez *vices gerentes* ſwoie ośiádłe y także przyśięgłe odpráwować: ále pozwy pod tytułem y pieczęćią Stárośćinemi wydawáne być máią. *A.* 1611. *fol.* 24. tit. Surrogatorowie

Surrogator do Sądow Grodzkich Korczyńskich, do lat trzech ma być dány Szláchćic támtego Woiewodztwá osiádły. *A.* 1613. *fol.* 7. tit. Surrogácya Korczyńska.
Także do Sądow Grodzkich Wieluńskich, ná lat trzy, Szláchćic wteyże Ziemi ośiádły. *A.* 1616. *fol.* 13. tit. Surrogácya Wieluńska.
Znowu do przyſzłego Seymu. *A.* 1620. fol. 17. tit. Surrogácya Wieluńska.
Y znowu do przyſzłego Seymu. *A.* 1621. fol. 20. tit. Surrogácya Wieluńska.

Surrogator náznáczony Vr. Káſper Korwin Kochánowski Podsędek Ziemski Sędomirski, *ad reditum* Stároſty Opoczyńskiego z cudzych kráiow. *A.* 1678. fol. 36. tit. Surrogácya.

Surrogator do Sądow Grodzkich Ciechánowskich, Vr. Krzyſztoph Podolski Cześnik Ciechánowski, ná lat dwie, *ab actu* przyśięgi iego *computando*. A *in euentu mortis ipſius*, może Krol inſzego Szláchćicá tego Powiátu ośiádłego podáć. *A.* 1616. fol. 14. tit. Snrrogácya Ciechánowska.

Znowu Stárośćie Ciechánowskiemu pozwolono Surrogatorá Szláchćicá oney Ziemie ośiádłego, do lat trzech. *A.* 1621. fol. 21. tit. Surrogácya Ciechánowska.

Surrogator Stárośćie Winnickiemu, Vr. Alexánder Piaſeczyński, do wyſzćia tegoſz Stároſty z więźienia. *A.* 1620. fol. 18. tit. Surrogácya Winnicka.

Surrogator Stárośćie Hálickiemu, Szláchćic támtey Ziemie ośiádły, do zwrocenia ſię tegoſz Stároſty z więźienia, pozwolony, y electia tegoſz Surrogatorá, po odpráwie teráźnieyſzey woyny, y po roſpuſczeniu woysk poſpolitego ruſzenia, we cztery niedźiele, w Háliczu náznáczona. *A.* 1621. fol. 21. tit. Surrogácya Hálicka.

Surrogator Stárośćie Sędomirskiemu do lat trzech. *A.* 1623. fol. 14. tit. Surrogácya Sędomirska.

Znowu Stárośćie Sędomirskiemu do *cudzych Kráiow* dla porátowánia zdrowia ſwego wyiechać máiącemu, do powrotu iego, Vr. Marćin Zygmunt Dębicki náznáczony, *cum conditione iuramenti præſtandi*. *A.* 1676. fol. 38. tit. Surrogácya Sándomirska.

Surrogácya Sierádzka Vr. Marćiná Walewskiego, *tempore Interregni*, odpráwowána *approbatur*. *A.* 1633. fol. 51. tit. Surrogácya Sierádzka.

Surrogator Piſarzowi Ziemie Czerskiey, dla podeſzłych lat iego, Vr. Sędźiwoy Leżyński podány, z tą conditią, áby *medietate prouentůs* ná *onera* Káncellárieу kontentuiąc ſię, drugą *medietatem* ſámęmu Piſarzowi zupełnie oddawał. A tá Conſtitucya, *poſt deceſſum* teráźnieyſzego Piſarzá, wolney ná potym electiey Szlácheckiey nie ma nic *derogare*. *A.* 1634. fol. 12. tit. Wárunek.

Tákże Piſarzowi Ziemie Wiskiey, dla odiázdu iego do cudzey źiemie, Vr. Páweł Zbiewski, do przyſzłego Seymu podány, ktory *in rotham iuramenti* Piſarzow przyśiąc powinien. *A.* 1638. fol. 48. tit. Surrogácya.

Surrogatorá, ná mieyſce Vr. Ianá Táńskiego *vice* Inſtigatorá Koronnego, Piſarzá Grodzkiego Poznáńskiego, *munere Secretarii Legationis* do Szwecyey *fungentis*, *tantůper* do ſądzenia Iurydiki y Sądow *cauſarum Officii* Grodzkich Poznáń. Vr. Máćieiá Irzykowskiego poſtánowiono, *cum conditione præſtandi iuramenti*. *A.* 1655. fol. 10. tit. Subſtitutia Piſarzá.

Surro-

Surrogator Piſarzowi Ziemskiemu Brzeskiemu, do wyſzćia iego z więźienia, Wiktorzyn Bobrownicki podány, *cum conditione præſtandi iuramenti. Ibid.* fol. 27. tit. Surrogátia.

Surrogator P. Generałowi Krákowskiemu do ſądzenia Rokow Grodzkich Krákowskich, Vr. Stefan Lubowicki Chorąży generálny Woiewodztwá Krákowskiego, do roku, *cum conditione præſtandi iuramenti* pozwolony. *A.* 1659. fol. 38. tit. Surrogácya Krákowska.

Znowu tęmuſz inſzy *Surrogator*, do przyſzłego Seymu, Vr. Andrzey Leſczyná Podſtoli Krákowski náznáczony. *A.* 1661. fol. 19. tit. Surrogátia Krákowska.

Surrogatorowie do ſądzenia Iurydik Woiewodztwá Poznáńskiego y Káliskiego, do Poznáńskiey, I. M. P. Krzyſztoph Grzymułtowski Káſztellan Poznáński, á do Káliskiey I.M.P. Andrzey Stárkowiecki Káſztellan Kámiński, *cum conditione præſtandi iuramenti* dáni, *& cum conditione*, ieśli te Woiewodztwá ná Seymiku *relationis* ná to pozwolą. *A.* 1659. fol. 38. tit. Surrogatia Poznáńska y Káliska.

Surrogator Stárośćie Rádomskiemu do cudzey źiemie, dla porátowánia zdrowia ſwego, odieżdżáiącemu, Vr. Páweł Podlodowski, *cum conditione iuramenti præſtandi*, ordynowány do trzech lat. *Ibid. tit.* Surrogatia Rádomska.

Tákże Stárośćie Bráńskiemu ná gubernátiey *pro tunc* Xięſtwá Pruskiego zoſtáiącemu, Vr. Ian Skiwski náznáczony, do powrotu pomienionego Stárofty. *Ibid. tit.* Surrogatia Bráńska.

Prorogowano Bráńską Surrogátią do lat dwu. *A.* 1661. fol. 20. tit. Surrogatia.

Surrogator Stárośćie Piotrkowskiemu, Vr. Sámuel Kobielski, do przyſzłego Seymu náznáczony, *cum conditione præſtandi iuramenti. Ibid.* tit. Surrogatia Piotrkowska.

Surrogator I. M. P. Generałowi Máłopolskiemu Stárośćie Krákowskiemu, poki z cudzych Kráiow nie powroći, náznáczony Vr. Andrzey Dunin Kárwicki Podſtárośći Krákowski, *cum conditione iuramenti*, ná pierwſzey cadentiey Sądow Grodzkich Stárośćich, *ab eo præſtandi. A.* 1677. *fol.* 46. tit. Surrogatia Krákowska.

O Surrogatorách Smoleńskich. *v.* Woiewodztwo Smoleńskie.

SWAWOLNI LVDZIE.

SWawolni ludźie, ná Vkráinie Ruskiey, Kiiowskiey, Wołyńskiey, Podolskiey, Brácłáwskiey, ktorzy Turki, Tátáry, y Wołochy turbuią, *plebeii* y nieośiedli ná gárdle od Xiążąt, Pánow, Rycerſtwá, w ich Stároſtwách y máiętnośćiách máia być łápáni y ná gárdle karáni. W czym ieśliby nie dość czynili; zá Dworem pozwáni

peremptorie (*præuiâ inquiſitione*, ná ktorą Krol do tych Kráiow poſyłáć ma) Stároſtowie *priuatione Officij*, á inni iáko *complices furti* máią być karáni: A ná oſiádłych ieśliby ſię tego ważyli, *pæna* áſz *ad priuationem colli extendetur*. Ktora Conſtitutia do przyſzłego Seymu trwáć ma. *A.* 1580. fol. 371. §. Nie mnieyſzą. Deputowáni ſą Commiſſarze do Woiewodztw, Ruskiego y Podolskiego, aby tákich ſwawolnych uskromili, *cum hac expreſſa facultate*, áby *plebeios* ná gárdle (ktorych Pánowie ich, ábo u ktorychby áreſztowáni byli, ábo ich pozew záſtał, ſtáwić *in termino peremptorio* powinni: á ieśliby ktory ućiekł, Pan on *præſtare* ma *iuramentum*, iáko *cauſam auſugiendi non dedit*, áni o nim wie, y że áreſzt, y pozew nie záſtał go u niego) á Szláchtę oſiádłą, Státutem Koronnym *de guerris* karáli. A *in perplexitate* względem Szláchty oſiádłey, gdyby rozſądkiem ſwoim zdołáć nie mogli; áby informatiey Krolewskiey doſiągáli. Nieoſiádłego záś Szláchćicá, *ſine informatione Regia*, ſądźić máią: A ieśliby ktory Szláchćic nieoſiádły nie ſtánął; ma być ná Seym *pro publicanda ſuper eo infamia* odeſłány. *A.* 1589. fol. 528. tit. Záháмowanie. Stároſtowie, Pánowie, Xiążętá y Szláchtá, w pole bez woli Hetmáńskiey chodźić, y Pakt z poſtronnęmi poruſzáć nie máią, *ſub pœnis de guerris*. O co *forum* Trybunał, y we cztery niedźiele *terminus peremptorius*, *extra regeſtrum*. *A.* 1590. *fol.* 573. §. Sámi teſz Stároſtowie. *v. tit.* Kozacy.

Swawolne kupy ktoby zbierał, y z niemi chodząc, *finitimos* ábo Dobrá Krolewskie, Duchowne, Szlácheckie w Koronie, lub W. X. Lit. náieżdżał, ſzkody, gwałty, y krzywdy czynił; *pro hoſte Patriæ*, *& perpetuo bannito declaratur*. A Stároſtowie z tákich, zá uskarżániem y delácyą ludźi ukrzywdzonych, czynić exekucyą, y zá porozumieniem ſię z Vrzędnikámi Ziemskiemi Woiewodztwá y Powiátu ſwego, onych mocą y gwałtem *authoritate Capitaneali* ſobie *attributá* imáć, y *ſecundùm qualitatem exceſsûs* z nimi poſtępowáć máią. A ieśliby Stároſtá tęmu doſyć uczynić nie mogł; Powiát ſwoy przećiwko nim ruſzyć powinien, á gdyby tym ſwoim Powiátem podołáć nie mogł; bliżſzy Stároſta, zá oznáymieniem iego, pomoc mu powinien ruſzeniem tákże Powiátu ſwego: y Hetmáni z woyskiem Rzeczypoſp. gdyby tego potrzebá byłá, zá requiſitią Woiewodow y Stároſtow *ſuccurrere* máią. Stároſtowie powinni to uczynić *ſub pœnis Legum*, á Szláchtá ruſzyć ſię y tákowych gwałtow bronić, *ſub pœna centum marc.* Ale ruſzenie Powiátow ściągáć ſię nie ma ná W. X. Lit. Woiewodztwo záś Poznáńskie, Káliskie, Sendomirskie, Płockie, tę Conſtitutią wźięli do bráći. *A.* 1609. *fol.* 892. *tit.* O ludźiách ſwawolnych. Reáſſumowano tę Conſtitutią 1609. ile ſię ściąga przećiwko tym, ktorzyby z kupámi zebránemi w Dobrá Krolewskie, Duchowne y Swiet-

y Swietckie wieżdżáli, á w nich ſzkody, gwałty, y krzywdy czynili: y deklárowano, że to práwo wſzytkim *in genere* Koronnym, y W. X. Lit. Woiewodztwom służyć ma. *A.* 1613. *fol.* 9. *tit.* O ludźiách ſwawolnych.

Z ſwawolnemi ludźmi, ktorzy w gromádách niezwyczáynych domy Szlácheckie náieżdżáią, mordy, y gwałty czynią, máiętności, dobytki, y inſze *ſupellectilia* biorą, y Szláchtę do roboty angáruią: *factâ proteſtatione* w Grodźie, káżdy ukrzywdzony może w ktorymkolwiek Trybunale, Piotrkowskim, ábo Lubelskim, *inter cauſas conſeruatas, ſine regeſtro, immediatè incidentes, peremptoriè* czynić. *ſaluâ inquiſitione* z Trybunału *cum conſeruatione termini, à data inquiſitionis in quatuor ſeptimanas.* Z ktorey Trybunał, *iuxta exceſſûs qualitatem*, ma decidować *etiam in criminalibus, citra derogationem* práwu *de termino facionato.* A ná kimby *infamia per proceſſum iuris* otrzymána byłá; tákiego Stronie wolno poimáć. Pozwy, dwie niedźieli przed terminem, w Grodźie własnym, máią być kładźione. *A.* 1611. *fol.* 6. *tit.* O ludźiách nieosiádłych, co ſzkody czynią.

Swawolni ludźie, ktorzy náieżdżáią, morduią, rábuią, y palą domy Szlácheckie, łupią po drogách, Miáſtách, y wśiách, y inne okrutne, hániebne *facinora committere non verentur, beneficio iuris publici* zásłániáć ſię nie mogą. Ale Stároſtowie Sądowi y Dźierżawcy Krolewſczyzn, y Vrzędy Grodzkie, á w Prusiech Woiewodze, y ſami ukrzywdzeni, ábo od nich ná zdrowiu y máiętności niebeſpieczni, gdźiekolwiek przyśćigną, imáć ich mogą, ná potężnych, pomocy od przyległych Stároſtow, ná koniec y od Szláchty, gdyby tego potrzebá byłá, doſięgáiąc. A Miáſtá wſzelákie tákowych ſwawolnikow, gdyby do nich uchodźili, zásłániáć prætextem beſpieczeńſtwá, *pokoiu, y wolności* Mieyskich nie máią, y owſzem ná requiſitią lubo ukrzywdzonego, lubo Stároſty wydáć onych, y do exekucyey ſłuſzną pomoc dáć máią. A gdyby kogo *metus*, ábo inne reſpekty od popieránia odrażáły, tedy *Inſtigator Officii Caſtri Palatinatûs vel Diſtrictûs* ma ná nich *tanquâ in publica iniuria* inſtigowáć, y ukażeli potrzebá, konwinkowáć, y po tym exekucyą ná nich extendowáć powinien. A gdźieby ſię *perplexitas* iáka *in obiecto crimine* náydowáłá; informácyey Krolewskiey doſiąc może. w więźieniu tym czáſem Stároſtá, ábo Vrząd Grodzki onego záchować ma, y ſtraż nád nim doſtáteczną mieć powinien. Co wſzytko Pánowie Stároſtowie ſądowi, y inne wſzelákie Vrzędy, *ſub pæna ducentarum marcarum, ſi bona ſunt libera, ad viciniorem Capitaneatum, ad cuiuscunque tanquam in publica iniuria inſtantiam, repetenda, & abſq; quauis appellatione irremiſſibiliter luenda* exequować będą powinni. Táſz Conſtitutia referowáć ſię ma ná tych, ktorzyby tákich ſwawolnikow chowáli,

y *auxilium & patrocinium* onym dawáli. A ieśliby kto tákowego przy poimániu zábił; tedy o to żadney trudności mieć nie ma: ktorą Conſtitutią y W. X. Lit. przyimuie. *A.* 1611. *fol.* 13. *tit.* Oboſtrzenie práwá.

Ná tákową ſwawolą, ieśliby ſię kędy ziáwiłá, záćiągnione ieſt práwo, ktore ná żołnierze Confæderaty. (*v. tit.* Zołnierz.) ieſt poſtánowione. Tá iednák Conſtitutia tylko do przyſzłego Seymu trwáć ma, á W. X. Lit. do bráći ią wźięło. *A.* 1623. *fol.* 6. §. A co ſię wyżey.

Reaſſumowano tę 1623. *in toto* Conſtitutią, to ieſcze do niey przydáiąc, że táki káżdy *ipſo facto* ma być *infamis*, y káżdemu go wolno poimáć, y *impunè* zábić, dobrá iego ruchome pobráć, á ná nieruchome, y ſummy pieniężne, káduk ſobie otrzymáć. A ktoby był bánnitem, á tákiego ſwawolniká zábił; *eo ipſo* od bánnicyey wolen będźie. Proces iednák y *ſatisfactio Parti* ma zoſtawáć w cále. *Item.* nikt tákiego nie ma przechowywáć. O co *forum* w Grodźie *pro pæna quingentarum marc.* ábo *complicitate infamis.* Ná co Inſtigatorowie od Vrzędow Grodzkich máią być poſtánowieni. A gdy tákiego ſwawolniká do Vrzędu, ábo Sądu Grodzkiego ktoregoſzkolwiek podádzą y prætentuią; Vrząd on, ábo Sąd, exekucyą, bez wſzelákich dilátiy, appellatiy, gdyby ſię to iáwnie pokazáło, że w tey kupie y związku był, powinien z niego czynić. *ſub pæna quingentarum marc.* w Trybunale *ad inſtantiam cuiuuis, inter cauſas Officij repetenda.* Zadne gleyty, ſublewácye, reláxácye, áni żadne *beneficia iuru* służyć im nie mogą, y *ius Ciuitatis & commorandi* w Páńſtwách tych mieć nie będą. W. X. Lit. tę Conſtitutią do bráći wźięło. *A.* 1624. *fol.* 4. *tit.* Poſtánowienie.

Ná namowę potęgi woienney, przećiwko kupom ſwawolnym, Seymiki poſtánowiono, wáruiąc, áby w expeditiách do obrony poſtánowionych, żadnych tumultow wſczynać nikt nie ważył ſię, *ſub pænis Legum ſolito iuris proceſſu. Ibid.*

Kto z tych ſwawolnikow, we dwánaśćie niedźiel, od publicatiey Conſtitutiy, do Oyczyzny ſię poiedynkiem wroći, á w Grodźie po bliższym ktorymkolwiek *culpam ſuam* przyznawſzy, tákiey ſię, iáka ná Seymie blisko przyſzłym náznáczona będźie, pokućie podda, y że ná potym nic podobnego przed ſię bráć, y czynić nie będźie, obliguie ſię: á po tym tey ſwoicy obligácyey doſyć czyniąc, y ſpráwiedliwie á przyſtoynie żyiąc, clementiey ſzukáć nie omięſzka; tákiemu do niey przyſtęp zábroniony nie będźie. Ale to wodzom *prædatoribus* o rożne przeſzłe exceſſy *infamibus, proſcriptis, bannitis* służyć nie ma, y owſzem tácy pænom w Conſtitucyách przeſzłych, á oſobliwie w Conſtitutiey Seymu blisko przeſzłego o *A.* 1623. wyrażonym podlegáć nád to máią. A ktorzy ſą między niemi oſiedli; dobrá ich konfiſzkowáne, y *iure caduco* r oz

co rozdáne być máią, á *plebeij*, y ći, co ſobie Szlácheckie názwiská dawáią, ná gárdle karáni być máią. Wſzytkich *infamium* tákowych ſwawolnikow, dla wyſtrzegánia ſię w obcowániu, y popierániu exekucyey z nich, regeſtr z Káncellárieу Wárſzáwskiey od trzech Seymow poſlednich wypiſany, do Grodow ma być rozeſłány. Prywatnemu iednák káżdemu, krzywdy y ſzkody ſwoiey wolno dochodźić ná oſobách y dobrách tych ſwawolnikow. *Ibid. fol.* 5. §. A iſz.

Poznáńskie, Krákowskie, Káliskie, Sierádzkie, Woiewodztwá, y Ziemiá Wieluńska, oſobne ſobie o tym *Laudum* uczynili. *Ibid. fol.* 6. *tit. Laudum. v. tit. Lauda.*

A W. X. Lit. ná Seymikách ſpoſob ná to máią námowić. *Ibid. fol.* 11. *tit.* O ſweywoli.

Po tym na Hetmány oboygá narodow, *ſub fide Reipub. debita* włożono, áby ſwawolne kupy y gromády bili y karáli. *A.* 1625. *in altera facie primi folij.* §. Dekláruiemy.

A w Litwie gdyby ſię tákie ſwawolne kupy wſczynáły, Hetman támeczny, dołożywſzy ſię Krolá, tyle ludźi ná to záćiągnąć y po ty trzymáć ma, iák wiele, y poki mu pozwolono będźie, á to z podatkow ná Conuocatiey Wileńskiey ná obronę Inflant uchwalonych. *Ibid. inferiùs.* §. A gdźieby ſię.

Item. Conſtitutie o nich, do Seymu przyſzłego, w cále zoſtáwiono. Gleyty iednák z Káncelláriy wydáć im roskazano, z tym dokładem, áby w woysku Rzeczypoſp. służyli, y ná po tym nie ważył ſię żaden chorągwie podnośić, áni pod chorągwie tákie, ktoreby bez pozwolenia podnoſzone były, wieżdżáć, &c. *Ibid.*

Po tym reáſſumowano wſzytkie Práwá y Conſtitucye przećiwko tákim ſwawolnikom poſtánowione, y áby one, ći, ktorym to Práwo poſpolite wedle Conſtitutiey 1609. y inſzych wſzytkich poſlednieyſzych, náznáczyło, *ſub pæna de negligentibus Capitaneis, & Officialibus*, ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. exequowáli, poſtánowiono. *A.* 1626. *fol.* 2. *tit.* Swawolne kupy.

Znowu reaſſumowano *ſuperiores Conſtitutiones*, y tákowych wſzytkich *pro infamibus* deklárowano, roskázuiąc Vrzędom Stárośćim *ſub pæna mille marc. Polonical.* áby te Conſtitutie, *absq; quouis ſtrepitu iuris* do exekucyey przywodźili. *Priuatus* wolno tákich imáć y do Grodu oddawáć. *A.* 1629. *fol.* 13. *tit.* O kupách ſwawolnych.

Stároſtá Bráński z tęmi co przy nim byli od wſzelkich impetitiy práwnych uwolniony wiecznemi czáſy, ktory *zelo iuſtitiæ* z ſwawolnych ludźi, zá informácyą Krolewską, y z powinnośći Vrzędu ſwego, exekucyą czynił. *Ibid.*

Reaſſumowano tę Conſtitutią o Stárośćie Bráńskim, dekláruiąc, iſz Obywátele Ziemie Bielskiey, nie tylko o tych, ktorzy w roz-

gromieniu kupy tey ſwawolney ſą zábici, od potomkow ich, ále y od tych, w ktorych dobrách, ábo máiętnośćiách kupy rozgromienie ſtáło ſię, *ullo modo & prætextu iuris* poćiągáni być nie máią. Y proteſtácye, mándaty, proceſſy, *tàm in criminalibus, quàm ciuilibus cauſis caſſantur*; y do Vrzędu Mielnickiego wydáne być máią z Káncellárіey Koronney mándaty, áby wſzytkie tákowe proteſtácye, proceſſy, z Xiąg támecznych eliminowáne były. *A.* 1631. *fol.* 35. *tit.* Vwolnienie.

Znowu przećiwko ſwawolnikom, ktorzy ſwawolnie zá gránice do obcych Páńſtw ważyli ſię tęmi czáſy przechodźić, ſtácye wyćiągáć, y inſze krzywdy ludźiom czynić, Conſtitucyą *A.* 1624. reaſſumowano. A co ſię tycze clementiey w teyże Conſtitutiey, tedy nie we dwánaśćie niedźiel, ále we cztery niedźiele, po publicatiey Conſtitutiy teráźnieyſzego Seymu, názad ſię wroćiwſzy, mánifeſtácyą powrotu ſwego każdy w ſwoim Gródźie właſnym uczynić ma. A po tym Rzeczypoſp. przećiw Moskwićinowi, ſwym koſztem ćwierć przesłużywſzy, y znáczną iáką przysługę uczyniwſzy, do czći, zá záleceniem y wyświádczeniem Hetmáńskim ná Seymie máią przychodźić. Tá iednák clemencya ſtárſzym *ich* służyć nie ma. *A.* 1633. *fol.* 41. *tit.* Reaſſumptia.

Swawolnikow, ktorzy ſię ná *Moskiewską* expeditią ſtáwić mieli, á *ſub prætextu* Woluntaryuſzow, ſwawolnie po rożnych mieyſcách przechodząc, ſzkody, łupy, mordy, rożne exceſſy y wiolencye Obywátelom Koronnym, y *W. X. Lit.* czynić ſię ważyli, wedle ſtárych y świeżych praw, iáko *hoſtes Patriæ*, Vrzędom wſzelákim, *præuiâ inquiſitione*, karáć, y exekucyą z nich czynić roskazano. Co nie ma derogowáć Conſtitutiey Seymu teráźnieyſzego, o prolongowániu exekueyey. *A.* 1634. *fol.* 11. *tit.* O ſwawolnych Woluntáriuſzách.

A tym, ktorzy ſwym koſztem w Moskwie służyć byli powinni, *pæna prorogatur*: Cwierć iednák, według Conſtitutiey *A.* 1633. w Woysku przesłużyć, y znáczną iáką przysługę uczynić máią, y po tym do reſtitutiey czći ná Seymie zá záleceniem y átteſtácyą Hetmáńską przychodźić. *Ibid. fol.* 14. *tit.* Prorogatia exekucyey.

Z ſwawolnikámi, áby Vrzędy *brachii Regalis* ták w Koronie, iáko y w *W. X. Lit.* według powinnośći ná nich włożoney, we wſzytkim záchowáły ſię, poſtánowiono, y reaſſumowano wſzytkie Conſtitutie *de tumultibus. A.* 1635. *fol.* 12. *tit.* O tumultách.

Po śmierći Krolá Zygmuntá Auguſtá, *tempore Interregni*, ſtánęłá byłá Confæderátia PP. Rad Koronnych, w Krákowie, *ſub fide & honore*, iſz ku ſzkodźie y zniſczeniu ták ná ćiele, iáko y ná máiętnośći tákiego káżdego ſwawolnego, ták wſzyſcy ſpołem, iáko teſz y iedná iákaſzkolwiek część, do ktorych pierwey wiádomość tákiey ſwawoli przyidźie, powinni ſię ruſzyć, y żadnęmu tákiemu

áni

áni rádą, áni żadną przychylnośćią, by teſz krwią, y iákimkolwiek powinowáctwem złączeni byli, życzliwemi ſię pokazowáć nie máią, y owſzem káżdego tákiego karáć będą. *A.* 1572. *fol.* 207. *tit.* Káptur.

O tymże w Confæderátiey Senatorow y Rycerſtwá Ziem, Krákowskiey, Sędomirskiey, y Lubelskiey, po śmierći Krolá Stephánà, w Krákowie uczynioney. *A.* 1586. *fol.* 399. *tit. Confæderatio.*

Woiewodowie tychże Woiewodztw *poteſtatem* mieć będą obywátelow *conuocandi, & pœnas definitas Legibus* przećiwko tákim ſwawolnikom *extendendi*, á to *præmiſſis literis ſuis reſtium*, po dwá kroć, do tychże Obywátelow, ktore y zá trzećie máią być rozumiáne. *Ibid. fol.* 401. §. Tęnże Káptur.

W Confæderátiey záś generálney Wárſzáwskiey, po śmierći tegoſz Krolá, co o tym poſtánowiono. *v. tit.* Spráwy.

Swawolnicy ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. ktorzy pod prætexteni woyskowey służby, ábo wybieránia chlebá, od chorągwie odiáchawſzy, ábo ná skład pomiiáiącey chorągwie, ná wśi y Dwory Krolewskie y Duchowne, y Szlacheckie nápadáią, y one rábuią, ſtácye wybieráią, rożne krzywdy y gwałty robią; káżdęmu iniáć y do Grodow bliskich oddawáć, y tám według exceſſu ták tych, ktorzy ná dwory pomienione náieżdżáli, iako y tych ktorzy náprowadzáli, ſądźić y karáć, bez wſzelkich dilácyi, y appellácyi, *prœuiâ inquiſitione*, pozwolono. A gdźieby ná tákowym gwałćie w obronie oſoby, ábo dobr czyich, *exceſſuus* był zábity, tákiego *caput* ma być *inuindicabile*. *A.* 1658. *fol.* 19. *tit.* O rábownikách y kupách ſwawolnych.

A tych, ktorzy pod czás incurſiey nieprzyiaćielskiey w Páńſtwá te *ante ingreſſum Sueticum*, Kośćioły, domy, y sklepy rábowáli, rzeczy od rożnych oſob zaſtáwne po zábieráli, lubo teſz rzeczy *in depoſitum* powierzone wydáli, y utáione nieprzyiaćielowi wyiáwili dobrowolnie. Grody *peremptoriè, præmiſſâ ſeriâ inquiſitione, ex delatione cuiusuis* ſądźić y *ſatisfactionem* káżdęmu ukrzywdzonęmu nákázowáć máią: *ſaluâ appellatione* ná Trybunał *inter cauſas fiſci. Ibid.*

Declaratur, iſz lubo iakimkolwiek ſpoſobem kogo nád żołnierzow, *à pœnis perduellionis* uwolniono; nie ma to iednák nic *priuatorum præiudicare iniuriis*, y owſzem wolno káżdęmu, z iákieykolwiek okázyey był ukrzywdzony, iáko y *ratione depoſitorum violationis*, práwem czynić, y wſzytkich ſwoich ſzkod y krzywd dochodźić. *A.* 1659. *fol.* 11. *tit.* O dochodzeniu krzywd.

Z Mieſczány tákże czynić práwem o exceſſy pod czás woyny Szwedzkiey popełnione wolno. *v. tit.* Miáſtá.

Reáſſumowano W. X. Lit. *in toto* Conſtitutią *A.* 1658. o rábownikach,

kách, według ktorey, Grody skuteczne *iudicia* y *ſatisfactionem iniuriatis* czynić, *ſub priuatione Officij* powinni *ſaluâ appellatione*, Szláchćie oſiádłey ná Trybunał W. X. Lit. *A.* 1659. *fol.* 13. *tit.* O rábownikách w W. X. Lit.

Swawolnikow, ktorzy pod prætextem Kozakow regeſtrowych w Woiewodztwie Podolskim bunty czynią, iáko *hoſtes Patriæ* znoſić kazano, y *commmanſio* w tym Woiewodztwie nie ma im być dopuſczona. *A.* 1667. *fol.* 18. *tit. Præſidium* konne.

O ſwawolnikách kupámi zá gránice, *ſine conſenſu* Rzeczypoſp. w chodzących, wſzytkie práwá reáſſumuiąc poſtánowiono, áby ſię káżdy w tákowym zaćiągu zá gránicą zoſtáiący do Korony y W X. Lit. *intra ſpatium* trzech mieśięcy, od publicatiey po Grodách teráźnieyſzego práwá computuiąc, powroćił, *ſub pæna infamiæ & confiſcationis bonorum, ex delatione cuiusuis*, w Trybunale ktorymkolwiek *decernenda, ac per Capitaneos indilatè exequenda.* Ná ktore infamie, gleyty z Káncellárieу Koronney wychodźić nie powinne. *A.* 1676. *fol.* 28. *tit.* O ſwawolnych.

Znowu práwá wſzytkie dawne, y świeże przeſzłego *A.* 1676. Seymu, o nie wyprowádzeniu ludźi kupámi ſwawolnych zá gránice, *in toto* reáſſumowano. *A.* 1677. *fol.* 7. *tit.* O nie wyprowádzeniu.

Znowu o ſwawolnych kupách y zaćiągách, Conſtitutie wſzytkie *cum rigore in ijs expreſſo* reáſſumuiąc poſtánowiono, áby ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. Stároſtowie ſądowi, ktorym to *de lege* należy, tákowe kupy y zaćiągi znośili. A ieśliby *ſufficere* nie mogli; wolno będźie Woiewodztwom one gromić, imáć, y do Grodow *pro executione* oddawáć. Grody záś ná gárdle tákich karáć máią. Ci iednák, ktorzy nie dawno, *citra ſcitum* Krolá I. M. y Rzeczypoſp. w Páńſtwá Ceſarzá I. M. w tárgnęli, ponieważ ni od kogo ná tym Seymie *delati* nie byli, tą ſuſpicyą y *reatu grauari*, áni *ullâ actione in perpetuum* proceſſowáni być nie máią. Tym záś ludźiom, ktorzy zá gránice do Węgier weſzli byli, á po tym *parendo* Vniwerſałom Krolewskim *reuocatoriis*, názad powroćili, ták tym ktorzy iuſz wyſzli, iáko y tym, ktorzy *in ſpatio* trzech mieśięcy naydáley od skończenia Seymu tego powrocą; wieczną amniſtią dano, *cum omni aſſecuratione* zdrowia, honoru, y ſubſtántiy. A ieśliby *in hoc ſpatio* nie powroćili; tákowi *in futurum* łáski tey *incapaces* będą. Tá iednák amniſtia okrywáć nie ma Oberſzterleytnántá Szwárcá. *A.* 1678. *fol.* 16. tit. O kupách ſwawolnych.

Z ſwawolnemi, ktorzy ludźi rożnych nieośiádłych Wołochow, Serbow, Tátárow, tákże Szláchtę czći odſądzonych, náoſtátek poddánych ſwoich zebrawſzy, po máiętnośćiách ſzlácheckich wodzą, ſtánowiskámi, noclegámi, pomykáiąc ſię od wśi do wśi, poddánych ubogich z wielką ćięſzkośćią ſtanu Szlácheckiego niſczą;

Forum

Forum ná Trybanale, podług Praw y Conſtitucyi przeſzłych, *inter cauſas militares*, náznáczono. *A.* 1638. *fol.* 48. tit. O ſzkodách. Ktokolwiek ták z Korony, iáko y W. X. Lit. ważyłby ſię z kupą ludźi, nád práwo, *priuatâ autoritate infeſtis ſignis* w Wołoską y Multáńską Ziemię náieżdżáć, y pokoy z Ceſárzem Tureckim tárgáć: tákowego káżdego pozwáć powinien *Inſtigator* Koronny ná Trybunał, á tám záraz *pæna infamiæ & confiſcationis bonorum*, ná pozwánym skazána być ma. A ieśliby *Inſtigator* w tym niedbáły, y o tákie *crimen* záraz iák ſię ſtánie nie pozywał; ma być *pæna* dwuch tyśięcy zł. *ad inſtantiam cuiuuis* támże ná Trybunale *toties quoties repetendâ* karány. ktorą położyć powinien, *ſub pæna bannitionis*. *A.* 1618. *fol.* 2. tit. *Pæna.*

O ſwawolnych Conſtitutie *A.* 1609. 1611. 1613. 1623. 1634. reáſſumowano W. X. Lit. A Woiewodztwá, y Powiáty támeczne, ná Seymikách relácyinych námowią ſobie *ſecuritatem* y po Párafiách Rotmiſtrzow poſtánowić pod władzą Woiewodow, Káſztellánow, Márſzałkow, y Chorążych Powiátowych, ktorzy *in caſu* z iáwienia ſię iákich ſwawolnych kup; one imáć, znośić, y do Woiewodow, Stároſtow, y ich Vrzędow, *pro executione* oddawáć będą. *A.* 1683. *fol.* 1. tit. *Securitas interna.*

O ſwawolnych, *plura tit. Lauda. tit.* Páktá. *tit.* Rozboynicy.

O ſwawolnych Kozakách. *v. tit.* Kozacy.

De vagis, raptoribus, vide Statutum Herburti fol. 509. *tit. Vagi.*

SWIADKOWIE.

SWiádkámi, w rzeczách Ziemskich, krewni bliſcy, to ieſt, Stryi, brát ſtryieczny, ćioteczny, wuieczny, ſieſtrzeniec, y żięć, być nie mogą: ále Szláchćic ktoregokolwiek Powiátu y Ziemie Mázowieckiey Woiewodztwá, może być świádkiem choć by teſz miał Rodźice żywe; tylko ma być dobrey ſławy, y w poczćiwośći ſwey nie podeyrzány. *w Except. Mázowiec. A.* 1576. *fol.* 300. *tit.* O w wiedźieniu świádkow.

De ſtibus conſanguineis, & probatione contractuũ, & venditionum. Herburt. f. 506.

Gdźie záś idźie o poczćiwość; herbowni, krewni, y powinowáći, tákże iednácze y umowce, mogą być świádkámi. *Ibid.*

Swiádkow, gdyby Stroná ſtronie od krzyżá odgroźiłá, ieśli iednego; tedy Stroná, *ſine detrimento cauſæ ſuæ* ma z drugimi świádkámi, ktorzy zoſtáną, przyśiąc, á ieśli wſzytkich; tęn, kto odgroźił, zá zeznániem woźnego y dwu Szláchty, ktorzyby w ſądźiech ábo u krzyżá słyſzeli tákie odgrożenie, y zá przyśięgą ſtrony, ma ſprawę trácić. *Ibid.*

Swiádkowie *etiam ex Equeſtri ordine*, we wſzytkich kryminałách Seymowych, y Trybunálskich depoſitie *teſtimoniorum ſuorum* poprzyśięgáć powinni. *A.* 1667. *fol* 6. *tit.* Deklárácya.

Ieśliby *proprietates fundorum*, álbo *alienationem* onych, przez wizye, ábo inquizycye probować świádkámi ośiádłemi Szláchéckiego ſtanu w urodzeniu rownemi przyſzło: *iuramentum corporale* ták iáko w kryminałách *præſtari* od nich ma, *ſub nullitate teſtimonii*. Co y w záczętych, á nieskończonych ieſcze ſpráwách *fundorum* w Trybunale *obſeruari* ma. *A.* 1670. *fol.* 31. *tit.* Swiádkowie. *v. tit. Scrutinia.*

SZKOŁA.

SZkołá rycerska we Lwowie náznáczona, y tęmu, ktory iey pierwſze *fundamenta* záłoży, Przywiley ná to ma być dány. *A.* 1633. *fol.* 17. tit. Szkołá rycerska.

Tákże w Krákowie. *v. tit.* Akádemia.

O ſzkołách *plura vide tit.* Akádemia. *tit.* Iezuyći. *tit.* Fundácye.

Szołtyſtwá, ſołtyśi. v. tit. Woytoſtwá.

Szołtyśi PP. Duchownych. v. tit. Duchowni.

SZPITALE.

NA Szpital Grœcki, Techtymirow, zá opátrzeniem czym inſzem Hulánickiego Dźierżawce teráźnieyſzego Techtimirowskiego, álbo po zeſzćiu iego, wrocić, y przez Commiſſarze oddać obiecano. *A.* 1601. *fol.* 757. *tit.* O Kozakách Zaporozkich.

Szpitalowi Korczyńskiemu trzećią miárę młyná názwánego Cártoria y Szołtyſtwo w gorney Woli, y dwá łany roli do tegoſz Szołtyſtwá nádáne, w Stároſtwie Nowomieyskim leżące, wiecznemi czáſy, *iure hæreditario* inkorporowano: ták iednak, áby służbá woienna z pomienionego Szołtyſtwá nie ginęłá. *Ibid. fol.* 750. tit. Incorporatia.

Tákże Szpitalowi Wieluńskiemu młyn *extra mœnia Ciuitatis illius* będący z iego gruntem, y wſzytkiemi z tego młyná obwencyámi. *A.* 1609. *fol.* 901. tit. Szpitał Wieluński.

Tákże Szpitalowi Ormiáńskiemu młyn ná przedmieśćiu Lwowskim. *A.* 1611. *fol.* 9. tit. Approbatia Przywileiu.

Szpitalowi w Rádomsku młyn Klek rzeczony, z iego przyległośćiámi okolicznemi, ſadzáwką, y prowentámi, y z duktem wody wſzelákiey, do fundácyey Koperlińskiey inkorporowano. *Ibid. fol.* 10. tit. Plác.

Szpitalowi Lwowskiemu S. Duchá, cztery Dworzyſczá, we wśi Krolewskiey Skniłowie, przez Stánisłáwá Pińskiego tęmuſz Szpitalowi, *cum conſenſu Regio* zápiſane, wiecznie inkorporowano. *A.* 1607. *fol.* 858. tit. Approbácya.

Tegoſz Szpitalá wioskę Málechow názwáną *Iuri Terreſtri*, iáko

przed

przed tym byłá, inkorporowano, y od podatkow do lat ſześći uwolniono, y grobelne, ná napráwę drog, do tegoſz czaſu pozwolono. Ná co Przywiley, ktory z Káncellárіey Koron. ma być wydány, ápprobowano. *A.* 1677. *fol.* 23. tit. Wioská.

Szpitalowi Drohickiemu pułtory włoki, y dom rzeczony Poſtrzygáczowski w rogu rynku Drohickiego leżący, z domkiem máłym, *ab omnibus oneribus* wiecznemi czaſy libertowano. *A.* 1616. *fol.* 39. tit. Szpital.

Szpital Wárſzáwski fundácyey Krolewskiey, dla okáleczonych żołnierzow, reſtaurowáć, y Dobrá nań przynależące, práwem rekuperowáć, kazáć obiecano. *A.* 1620. *fol.* 6. tit. Zapłátá żołnierzom. Tęmuſz ná prowizyą dwádźieśćiá tysięcy zł. od Succeſſorow y Potomkow Vr. Prokopá Oborskiego, zá retentá czopowego do Skárbu w Roku 1624. oddáne náznaczono, y quit z teyże ſummy Skárbowey *caſſatá* pomienionego Oborskiego *inſcriptione Bonorum* Bielsk & Bodzeno, ápprobowano. *A.* 1633. *fol.* 42. tit. Szpital Wárſzáwski.

Po tym tęn Szpital, poniewaſz intraty nimiał náznáczoney, obrocono ná Cekauz. *A.* 1638. *fol.* 13. tit. *Oeconomia bellica.*

Szpitalowi S. Troyce Wileńskiemu ma być oddawáne moſtowe, *ſine præiudicio Nobilitatis. A.* 1601. *fol.* 763. tit. Szpital Wileński.

Szpitalowi S. Piotrá Wileńskiemu Przywiley ná moſt Niemeczyński *A.* 1620. od Krolá dany, *in toto* approbowano. *A.* 1621. *fol.* 25. tit. Moſt Niemeczyński.

Szpitalá żołnierskiego w Tykoćinie fundácya przez I M. P. Krzyſztophá Wieśiołowskiego Márſzałká Nadwornego W. X. Lit. w máiętnośći iego dźiedźiczney Dołłstowie názwáney w Woiewodztwie Podláskim leżącey, w Káncellárіey Koron. uczynioną, *in toto* approbowano. *A.* 1633. fol. 42. tit. Szpital Tykoćiński.

Szpitalá we Lwowie żołnierskiego, fundácyą, y dwor przez Vr. Alexándrá Zborowskiego z pewnym gruntem zápiſany, *in toto* approbowano. *A.* 1638. fol. 37. tit. Approbácya fundácyey.

Tęnże Szpital od exákcyey ták Rzeczypoſp. iáko y mieyskich Lwowskich uwolniono. *A.* 1667. fol. 29. tit. Szpital.

Inſtigatorowi Koronnęmu zápozwáć wſzytkich ná przyſły Seym y *ſine intermiſſione* czynić zlecono, ktorzy dobrá ſzpitalne, ná ludźie żołnierskie pokáleczone, fundowáne, *in uſus priuatos* obrocili, y *nullo iure* trzymáią. *A.* 1659. fol. 23. tit. Szpitale żołnierskie.

Znowu zlecono Inſtigatorowi Koronnęmu, áby Szpitalow żołnierskich, iáko to Wárſzawskiego, Tykoćińskiego, Lwowskiego, y inſzych, ná rożnych mieyſcách, fundowánych *iniuriantes* ná Seym blisko przyſły *ad cuiusuis inſtantiam* zápozwał, tákże y o wieś znieśioną *in quantum antiquitus*, do ſzpitalá Lwowskiego

ieſt

ieſt fundowána *A.* 1662. fol. 10. tit. Szpitale żołnierskie.

Szpitalowi w Kolnie grunt pewny ná fundácyą iego kupiony ápprobowano, y od wſzelákich podatkow uwolniono, *& immunitatibus Eccleſiaſticis* przypiſano. *A.* 1635. fol. 43. tit. Libertácya ſzpitalá.

Szpitalá ná ubogie *utriuſq; ſexûs* ſieroty, pod Wárſzáwą zá przedmieśćiem Krákowskim fundácyą, przez Krolową Ieymość Ludowikę Máryą, uczynioną approbowano, y wśi, Pęchery y Runow w Ziemi Czerskiey leżące przez tęſz Krolową ná tę fundácyą kupione y nádáne ze wſzytkiemi ich przynależytośćiámi, do pomienionego Szpitalá, *cum conſervatione* onych *circa terreſtria, quibus ſubiacent, iura, & immunitates*, wiecznie inkorporowano. *ſaluis oneribus Reipub. A.* 1662. fol. 22. tit. Fundácya ſzpitalá.

Szpital ná żołnierzow ná uſłudze Rzeczypoſp. pokaleczonych pozwolono fundowáć w Kámieńcu Podolskim I. M. P. Michałowi Stánisłáwskiemu Woiewodźie Kiiowskiemu ze wśi iego dźiedźicznych Hołożubince y Rzeczyńce názwánych, w Woiewodztwie Podolskim leżących: y oraz tę fundácyą, gdy onę kto do Akt ktorychkolwiek authętycznych *perſonaliter* ſtánąwſzy przyzna, approbowano, zoſtáwuiąc mu *plenariam meliorandi facultatem. A.* 1667. ſol. 41. tit. Szpital żołnierski.

Szpitalá Leżáyskiego erectią, przez Vr. Alexándrá Korábiowskiego uczynioną ſtwierdzono, y łan pewny, przy ktorym tęn Szpital zbudowány ieſt, do tegoſz ſzpitalá *perpetuò* dárowano, *& iuri Eccleſiaſtico, abſq; omni Reipub. onere* inkorporowano. *Ibid. fol.* 46. *tit.* Szpital Leżáyski.

Szpitálnemu Kośćiołowi w Miaſteczku Oſtrowie, pewne grunty nád łan roli nie wynoſzące, przez X. Proboſczá támecznego ſzpitálnego skupione confirmowano, y od ćiężarow żołnierskich uwolniono: *ſaluis oneribus Reipub. Ibid. fol.* 47. tit. Approbácya gruntu ſzpitálnego.

Szpitalá S. Łázárzá w Wárſzáwie właſne kámienice y domy z gruntámi *in rem pauperum* nábyte, *ab onere ferendi Hoſpitis ex Officio, in perpetuum* uwolniono, y Przywiley ná teráźnieyſzym Seymie, *eo nomine* dány, *in toto* ápprobowano. Przy tym uliczkę *iuris publici* kámienicy Bráckiey tegoſz Szpitalá przyległą, *ex oppoſito* Kośćiołow S. Ianá, y S. Marćiná, do teyże kámienice wiecznie przyłączono y inkorporowano z tą deklarácyą, áby *pro maiori cõmoditate*, wolne we dnie prześćie ludźiom, do Kośćiołow pomienionych, ná nabożeńſtwo, chodzącym ſporządzoue było. *A.* 1677. *fol.* 16. tit. Libertácya od gośći.

Szpitala w Kraſnym fundácya: *v. tit.* Proboſtwá.

Pláce, ná ktorych Szpitale záśiádły, od wſzelkich podatkow wolne być máią. *v. tit.* Kośćioły. *A.* 1655.

TA-

TACTVS TERMINVS.

TActo termino peremptorio káżdy ſię ſpráwić powinien, o wſzytkie exceſſy, pod wſzelákiemi ſądámi y ziázdámi uczynione, *modo, quo* ná Trybunale. *vide ſupra tit.* Sądy. *A.* 1598. *fol.* 706. *& A.* 1611. *fol.* 3.

Ale po tym Płockie, y Sendomirskie Woiewodztwo, tákże y Ziemiá Dobrzyńska odrzućiłá to práwo, ſtárem práwem ſię kontentuiąc, *propter abuſum* táctow *in minoribus ſubſelliis. A.* 1613. *fol.* 22. *tit.* O táktách.

Tacto termino, łożni *cuiuscunq; conditionis & præeminentiæ*, w Miáſtách Krolewskich, báwiący ſię, o ſzkody y rożne krzywdy, przed Vrzędem Grodzkim, tákimże poſtępkiem, iáko w Conſtitutiey pomienioney 1598. opiſany ieſt, *etiam in Ciuilibus cauſis*, ſpráwować ſię powinni, *ſaluâ appellatione* ná Trybunał, ábo Piotrkowski ábo Lubelski, á w W. X. Lit. ná Wileński, abo gdźie ſię Trybunał odpráwuie, *inter cauſas conſeruatas, in duabus ſeptimanis proſequenda. A.* 1613. *fol.* 4. §. Do tego iſz w Mieśćiech náſzych.

Tacto termino żaden nie ma być pociągány do Trybunału, *etiam conſenſu Iudicii accedente*, tylko *in cauſis perſonalis iniuriæ, in perſonam*, ktoraby miáłá *coniunctionem* z Trybunałem. *v. tit.* Trybunał. *tit.* Beſpieczeńſtwo. *tit.* Sądy.

TATAROWIE.

TAtárowie Litewſcy, ktorzy z gruntow y oſiádłośći ſwych, gdy potrzebá Rzeczypoſp. przy Hetmánách W. X. Lit. zá roskazániem Krolewskim, y Vniwerſałámi tychże Hetmánow, służyć woynę powinni, liſtow przypowiednych ná Rothmiſtrzoſtwo bráć nie máią, *ſub amiſſione bonorum. A.* 1607. *fol.* 864. tit. O Tátárách.

Reáſſumowano tę Conſtitutią, dekláruiąc, áby PP. Podskárbiowie y Piſarze Polni, pieniędzy im nie dawáli, *aliàs* przyimowáne ná liczbie być nie máią. *A.* 1611. *fol.* 47. *tit.* O Tátárách.

Tátárom, áni Hetman liſtu przypowiednego dawáć nie ma, áni Podskárbi pieniędzy, *ſub pæna mille marc. Delatori & Iudicio per medium*, ná Trybunale, *inter cauſas Officij repetenda.* Co służy y W. X. Lit. *A.* 1613. *fol.* 2. tit. O żołnierzu.

Znowu o tymże: áni ich nikt záćiągáć, Rotmiſtrzámi, Chorążemi, Porucznikámi miewáć nie ma, *ſub pæna mille floren. ad inſtantiam cuiuuis peremptorie luenda.* A ieśliby im Podskárbi płácił, Rzeczpoſp. tego ná liczbie przyiąć nie ma. Ani ich Piſarze popiſowáć máią, *ſub eadem pæna. A.* 1613. *fol.* 43. tit. O Tátárách.

Znowu, iſz Rotmiſtrzámi być nie máią. *Ibid. fol.* 11. *tit.* O Tátárách.

Rotmiſtrze ich, Szláchtá dobrze oſiádła być powinná, według práwá o tym piſanego. *A.* 1658. *fol.* 9. *tit.* Ordynácya woyská.

Tátárowie wſzyſcy z máiętnośći ſwoich służbę woienną powinni, zá liſtámi y roskazániem Krolewskim, ábo Hetmáńskim tám gdźie im od Hetmáná roskazano y náznáczono będźie, pod utráczeniem wſzytkich máiętnośći y włośći ſwoich. Táſz powinność, y teſz pæny ná tych wſzytkich *extenduntur*, ktorzy u Tátar máiętnośći, bez conſenſu Krolewskiego pokupili: O co *forum* káżdemu lubo zá Dworem Krolewskim, lub w Trybunale być ma. *Ibid.*

Tátárom nie godźi ſię, *in poſterum* dobr Szlácheckich dźiedźicznych skupować, *ſub rigore* Conſtitutiy o cudzoźiemcách, ktore *reaſſumuntur*: á pokupione iuſz, do wyſzćia dwu lat, po teráźnieyſzey Conſtitutiey, ſprzedáć powinni. czego gdyby nie uczynili; połowicą táxy w Státućie opiſaney, Potomkowie dźiedźićowie tych dobr, odkupić dźiedźictwo ſwe mogą. O co *forum* ná Trybunał *peremptorie*. Ani Szláchtá dobr Tátárom nádánych náby-wáć może: á ieżeli bez conſenſu Krolewskiego nábyli; ćiężażarom, ktore ná nich ſą, podlegáć, y służbę ná káżdą expeditią woienną, przy Hetmánách powinni, *ſub priuatione Bonorum*: o co *forum* w Trybunale, *ad inſtantiam cuiuuis*, w káżdym terminie *peremptorie*. *A.* 1616. *fol.* 45. *tit.* O Tátárách W. X. Lit.

Znowu toſz o Szláchćie: A Tátárowie zá obwieſczeniem Hetmáńskim woienną służbę, wedle powinnośći ſwoiey, ták z dobr dawnych, iáko y z tych, ktore u Szláchty pokupili, odpráwować máią. *A.* 1620. *fol.* 16. *tit.* Ruſzenie Tátárow W. X. Lit.

Znowu toſz o Tátárách, y o Szláchćie. *A.* 1632. tit. O dobrách Tátárskich W. X. Lit.

Znowu o tymże, *cum hac declaratione*, że ſię do obozu w porzą-dku dobrym y rynſztunkiem porządnym, nie wymawiáiąc ſię ſłu-żbą Rzeczypoſp. w woysku ſtáwić powinni, *ſub pæna confiſcatio-nis bonorum*. *A.* 1650. *fol.* 21. *tit.* Tátárowie W. X. Lit.

Rewizyą dobr Tátárskich poſtánowiono, *in eum effectum* żeby nikt pod żadnym prætextem, tytułem, y wolnośćią Szláchecką, dobr tych nie okrywał. Ktorą rewizyą, Luſtratorowie przywieść ná Seym przyſzły máią, gdźie y ći, ktorzy máiętnośći Tátárskie trzymáiąc, powinnośći z nich nie pełnią, ſtáwić ſię powinni będą, pod utráceniem tychże máiętnośći, á P. Podskarbi W. X. Lit. wſzelákie *documenta* z Xiąg Skárbowych Luſtratorom wydáć ro-skaże. *A.* 1628 *fol.* 9. *tit.* O Tátárách W. X. Lit.

Nie skończona: Ciſz Commiſſarze skończyć ią máią. *A.* 1629. *fol.* 22. *tit.* Rewizya Tátárska.

Teyże

Teyże rewizyey máią podlegáć dobrá przez Tátáry u Szláchty pokupione; z ktorych także służbę wedle Conſtitutiey *A.* 1626. powinni. *Ibid.*

Ciſz Luſtratorowie doſtáteczną wiádomość wźiąć máią, o tych, ktorzy ſię furmáńſtwem ábo rzemiosłem báwią, żeby pogłownego nie uchodźili. *Ibid.*

Znowu dobrá Tátárow máią być rewidowáne, bo przeſzła rewizya, wedle Conſtitutiey, nie byłá ná Seymie referowána, áni ápprobowána. *A.* 1632. *fol.* 6. tit. O dobrách Tátárskich W. X Lit.

Tátárowie Litewſcy nie excipuiąc ſię, że w woysku Koron. lub W.X. Lit. służą, bo ná to żołdy biorą, do poſpolitego ruſzenia *tenentur*, według Státutu W. X. Lit. *A.* 1683. *fol.* 1. tit. Poſpolite ruſzenie.

Tátárowie Litewſcy o ſzkody, gwałty, záboyſtwá, rápty, y inne exceſſy, ták przed Hetmánem, iáko *in foro proprio* odpowiádáć máią. *A.* 1607. *fol.* 864. tit. O Tátárách W. X. Lit.

Ktorzy z máiętnośći ſwych woynę służyć powinni; w ćiągnieniu, idąc ná służbę Rzeczypoſp. żadnych ſtátiy wybieráć nie máią. A ieśliby ktory brał, y ſzkodę ábo exces, *tàm in ciuili, quàm in criminali*, komu uczynił; záraz bez odwłoki, Chorąży, pod ktorego chorągwią służy, ſprawiedliwość z niego czynić, y by y ná gardle karać ma. *aliàs* winnego pozwem Grodzkim tegoſz Woiewodztwá ábo Powiátu pozwać ukrzywdzonęmu wolno, pozwy kłádąc ná máiętnośći własney winnego, przed ten Vrząd, w ktorym ſzkodę, ábo exces uczynił. A Vrząd ma ſię w tym záchowáć według práwá poſpolitego, bez wſzelkich odwłok. Dekretá záś, Vrzędy, pod ktoremi máiętnośći oni mieć będą, exequowáć powinni, pod winámi w Práwie opiſanemi. Zywność, ktorą w ćiągnieniu bráć będą; według uſtáwy płáćić máią, nie więcey iednak oney bráć máią, iedno tylko, iako przez noc wychowáć ſię może, nie ſpiżuiąc wozow, áni biorąc podwod, iáko o tym Práwo uczy. Stánowisk ná odpoczynek, po máiętnośćiách Szlácheckich y Duchownych miewáć, y noclegow bliskich nád mil trzy, ábo cztery czynić, y z drogi w ſtronę zieżdżać, ná mieyſce od PP. Hetmánow náznáczone idąc, nie máią, pod tęmiſz winámi y karániem, iáko wyżey. Toſz práwo ścigá ſię y ná Tátárow, ktorzyby w rożnych rotách czyich służyli, ſzkody, exces, y krzywdy iákie komu czynili. *A.* 1611. *fol.* 47. tit. O Tátárách W. X. Lit.

Tátárowie Litewſcy, żon Chrześćiánek poimowáć nie máią: *ſub pœna colli*, ná oboie. áni czeládźi Chrześćiáńskiey chowáć máią: O co *forum, ad cuiusuis inſtantiam*, przed Vrzędem Grodzkim, y tenże Vrząd *inquirere* o to powinien. *A.* 1616. *fol.* 45. tit. O Tátárách W. X. Lit.

Tátárom, Zydom, y innym niewiernym w Dobrách Krolewskich,

Duchownych y Ziemskich, ták w Koronie, iáko y W. X. Lit. nie godźi ſię czeládźi y białychgłow Chrześćiáńskich chować (okrom słodownikow, browárnikow y furmánow) áni ceł, myt, y żadnych prowentow *quocunq; titulo* trzymáć, *ſub pœna* dwuch ſet grzywien, ktorey *medietas*, iedná *Delatori*, á druga *Iudicio cedere* powinná: *& ſub pœna ſeſſionis turrus*, w Zamkách Krolewskich káżdego Woiewodztwá y Powiátu ná Chrześćiánina y ná Chrześćiánkę: O co *forum competens* mieć máią. Y o tym wſzytkim dawnieyſze práwá, ſtátutá, y Conſtitucye Koronne reáſſumowano, y że y W. X. Lit. tákże służyć máią, deklárowano. *A.* 1678. *fol.* 34. tit. Reaſſumptia prawá.

Tátárowie Dobr leżących, ták Krolewskich, Duchownych, iáko y Swietckich, żadnemi contráctámi, trzymáć nie máią, pod ſtráceniem ſummy, *ad cuiuuis inſtantiam*, o co *forum competens*. *Ibid.*

Tátárom Práwá, Przywileie, y zwyczáie ich *inuiolabiliter conſeruantur*. *A.* 1607. *fol.* 864. tit. O Tátárách W. X. Lit.

Tátárom Litewskim, Koronnym, Wołyńskim, służbę Ziemską woienną odpráwuiącym Przywileie od Krolow nádáne, *in toto* approbowano. Wáruiąc, áby im táki płácono żołd z Skárbu, iáki płácą inſzym chorągwiom Kozáckim: do czego Tátárowie cudzoźiemſcy należeć nie máią. *A.* 1659. *fol.* 16. tit. *Confirmatio.*

Tátárom Koronnym, y W. X. Lit. w woyskách oboygá tych narodow będącym Chorążtwá, tym, ktorzy będą dobrze zásłużeni, dożywotnie konferowáne być máią, ktorzy czáſu poſpolitego ruſzenia, zá Vniwerſałámi Krolewskiemi, Tátárow wſzytkich gromádźić, y z nieni do Woiewodztwá ábo Powiátu, w ktorym ſwoię oſiádłość máią, ćiągnąc, y tám pod władzą Woiewody, ábo, *in abſentia*, Káſztelláná, á w Powięćie Márſzałká y Chorążych, á po tym pod władzą Hetmaná iść máią, y służbę woienną, według dawnych praw, odpráwować, *ſub pœnis*, *de expeditione bellica ſancitis*. *A.* 1662. *fol.* 22. tit. O Tátárách.

Tátárowie w woysku Koronnym, y W. X. Lit. zoſtáiący, y po dźiś dźień w domách nie mięſzkáiący, áni z ſwoich dobr pożytku nie záżywáiący, od condemnaty Skárbowey wolni zoſtawáć máią, á inśi práwu *parere* powinni. *Ibid.*

Tátárowie W. X. Lit. y w Koronie będący, y ich Kniáźiowie, Murzowie, przy wolnośćiách według Przywileiow, Praw, y Státutu, *w Confœderát. generál. Wárſzaw. ſub Interregno*, záchowáni. Gdźie iednák Meczetow nie bywáło, tám ich ſtáwiáć nie máią. &c. *A.* 1668. *fol.* 24. §. Tátárow W. X. Lit.

Tátárow wſzytkich W. X. Lit. ktorzy woienną służbę odpráwuią, y służyć powinni, przy wſzytkich práwách onym nádánych *in toto* záchowano, y że do pogłownego z tęmi Tátárámi, ktorzy ſię furmáńſtwem, kupiectwem y rzemioſłem báwią, nigdy poćiągáni

być

być nie máią, deklárowano. *A.* 1670. *fol.* 48. *tit.* Pogłowne.

Tátárom W. X. Lit. dawne Práwá, y ſwobody, y Przywileie od Xiążąt Litewskich, y Krolow Polskich nádáne approbowano, y onych od wſzelkich depactatiy Stanowi Szlácheckiemu nie zwykłych, ták w Grodách, Ziemſtwách, Trybunałách, iáko teſz *in Rationibus* quitowego od Poborcow wymagánia, *ſub pœnis in contrauenientes*, iáko ná aggráwuiących Stan Szláchecki, uwolniono. A zoſtáiący w woysku ná służbie Rzeczypoſp. y do Pogłownego, y innych nie przywykłych ćiężarow należeć nie máią. *A.* 1673. *fol.* 20. *tit.* O Tátárách W. X. Lit.

Tátárow W. X. Lit. przy Práwach y wolnośćiách, *tot Conſtitutionibus*, á oſobliwie Seymu przeſzłego *A.* 1673. obwárowánych záchowano, y áby *in quibus ſubſellijs, & contributionum generibus*, nád zwyczay, nie byli aggráwowáni, poſtánowiono. *A.* 1674. *fol.* 35. §. Tátárowie W. X. Lit.

Tátárom Lipkom *amniſtia* generálna dána, ktora y Krzeczkowskiego Rotmiſtrzá okrywa. *A.* 1676. *fol.* 58. *tit. Amniſtia.*

Tátárow W. X. Lit. ná rożney usłudze R. P. w W. X. Lit. zoſtáiących, znowu, przy dawnych práwách y wolnośćiách, y wierze, według ſtárych Przywileiow, záchowano, y żeby *in ſubſellijs publicis & priuatis*, oppreſſiy y depactatiy nie ponośili, wárowano. *ntione záś ſecuritatis* zdrowia y poſſeſſiy onych, oſobliwie *in criminalibus*, áby według Statutu W. X. Lit. ſpráwiedliwość czyniona im byłá, poſtánowiono. Dekretá Skarbowe, ná Chorążych Tátárskich otrzymáne, *& fortem executionem*, z oſob, y dobr ich podnieśiono, zlecáiąc Skárbowi przez Dworzány *executionem*. á ná potym iuſz ſpiſowánie pogłownego Tátárskiego, nie do Chorążych, ále do *właſnych iurisdictiy*, w ktorych zoſtáią, należeć ma. (*iáka ich w tym powinność byłá? vide ſupra tit. Podatki.* §. *Pogłowne Tátárſkie.*) *A.* 1677. *fol.* 16. *tit.* O Tátárách W. X. Lit.

Tátárow W. X. Lit. dobrá iáko źiemskie od ćiężarow, y przechodow żołnierskich wolne być deklárowano. *Ibid.*

Tátárow wſzytkich W. X. Lit. znowu przy práwách y wolnośćiách, *in criminalibus*, według Státutu W. X. Lit. *æqualiter* z ſtanem Szlácheckim *in perpetuum* záchowano, Przywileie od Krolow onym, ná práwá y wolnośći, nádáne approbowano, áby káżdy dobr ſwoich, u Obywátelow W. X. Lit. máiący ſłuſzne práwo, wedle Statutu W. X. Lit. dochodźił, *cum ratione* uſtáwiczney służby, pozwolono. Pogłowne y inſze Seymámi uchwalone podatki, áby rowno z Stanem Szlácheckim do Skárbu oddawáli, w Káncelláriách Grodzkich, Ziemskich, Trybunálskich, y Aſſeſſorskich, od ſpraw ſwoich, depactowáni nie byli, wárowano. Ná oſtátek Przywiley Krolá I. M. Vr. Bohdanowi Vlamowi Koryckiemu Ro-

mu Rotmiſtrzowi, reaſſumuiąc práwá o wolnoſći rowne z Stanem Szlácheckim, Chorążym, Murzom, y wſzytkim domom w tymże Przywileiu wyrážonym *in toto* approbowano. *A.* 1678. *fol.* 23. *tit.* O Tátárách.

Tátárowie iáko pogłowne płácą. *v. ſupra. tit.* Podatki. *fol.* 492.

Taxa victualium & utenſilium. v. tit. Vſtáwá.

Taxa budynkow. v. tit. Rewizya.

TESTAMENTA.

Herburt. fol. 505. *tit. Teſtamentum.*

O Teſtámentách, wſzytkie Státutá y Conſtitutie Koronne reáſſumowano, wáruiąc, żeby nigdy ná potym żadnemu, ták Szlácheckiey, iáko y mieyskiey conditiey, obywátelowi nie godźiło ſię, ná dobrá, kámienice, domy, y grunty, tak dźiedźiczne, iáko y mieyskie, żadnych ſum y obligatiy, przez *teſtamenta* záćiągáć, *ſub nullitate*. O co *forum* w Trybunale Koronnym *inter cauſas mixti fori*. do pobożnych iednák uczynkow, przez *teſtamenta*, z dobr ruchomych y ſum, nikomu to práwo (ktore zá wieczne ma być rozumiáne) nie zágradza wolnoſći. *A.* 1676. *fol.* 33. *tit.* O teſtámentách.

Reaſſumowano tę Conſtitutią, dekláruiąc, że y W. X. Lit. służyć ma. O co *forum* Stanowi Szlácheckiemu w Trybunale W. X. Lit. á Miáſtom Krolewskim *coram Officio, ſeu Iudicio Ciuili: ſaluá* do Sądu Krolewskiego Aſſeſſorskiego *appellatione*. *A.* 1677. *fol.* 13. *tit. Reaſſumptio* práwá.

Approbatur diſpozycya teſtamentowa Vr. Márcyáná Grábiánki, y że pomienione práwo *non derogat* oney, *declaratur*. *A.* 1676. *fol.* 33. *tit.* O teſtámentách.

Towáry. v. tit. Kupcy. tit. Przemytá. tit. Záwárćie Ziemie. tit. Mieſczánie. tit. Podatki.

TRYBVNALY.

TRybunału, ku záwárćiu wſzelákich ákcyi, poſtánowienie odłożono ná Seym Koronácyey Krolá I. M. Stephána. *Ná ziezdźie pod Andrzeiowem. A.* 1576. *fol.* 244.

Trybunał Koronny pozwolony ieſt. *Ibidem. fol.* 256. § Práwiedliwość poſpolita.

Ordynácya onego. *A.* 1578. *fol.* 325. Oznáymuiemy.

Trybunał ma ſię ſądźić po Woiewodztwách, nie odſtępuiąc práwá poſpolitego, iákiego ktora Ziemiá używa. *Ibid. fol.* 326. *tit.* Iáko ſądźić máią.

A Mázowieckie, y Ráwskie, Woiewodztwá, według Powiátow. *A.* 1589. *fol.* 519. *tit.* Porządek.

Ták

Ták iuſz y inſze wſzytkie Woiewodztwá. *A.* 1601. *fol.* 737. *tit.* Porządek.

Trybunálskie Dekretá, *ex ſcripto* ferowáne, y od trzech Sędźiow podpiſane być máią. *A.* 1578. *fol.* 326. *tit.* Iáko ſądźić.

Trybunał *pluralitate votorum* ma concludować. *Ibid.* §. A gdźieby. *In paritate votorum*, przy tey Stronie konkluzya zoſtawáć ma, ktora dowodow práwnych więcey zá ſobą mieć będźie. *Ibid.*

Spráwy *in paritate votorum*, ná Seym odſyłáne być máią: *ſaluâ huius punctti melioratione. Ibid.* §. A iſz wſzytkie kauzy.

Iuſz nie ná Seym, ále ná drugi Trybunał iść máią tákie remiſſy, ktore *ex ſpeciali regeſtro* po przysiędze máją być ſądzone. *A.* 1607. fol. 840. *tit.* O remiſſach.

Noua emergentia iednák ná Seymie decidowáne być máią. *Ibid.*

Trybunálskie dekretá máią ták ważne być, iáko Seymowe. *A.* 1578. fol. 327. §. A iuſz.

Y iáko dekretá Sądow nowych, zá Krolá Auguſtá, *pro una vice* uchwalonych: Iſz onych ani ná Seymie, áni zá Dworem nie ma nikt przypozwámi podnośić: á ktoby ná tákie przypowiedźiał ſię pozwy, y *in contumaciam* co otrzymał; *nullitatis* to być ma, y exequucyey podpadáć nie będźie. á iesliby teſz zá przypowiedzeniẽ czyim do Sądu pozwány ná tákowy pozew ſtanął, támże, nie odchodząc, ſąm, ábo Prokurator iego, powinien będzie odłożyć ſto grzywien: ktorych połowicá Stronie, á druga *fiſco cedere* ma. *In caſu autem non ſatisfactionis pro præmiſſis, cauſa debet remitti ad Officium ubi bona Actoris conſiſtunt, pro ultima & finali exequutione pœnarum*, á Prokurator ma być skazan do wieże ná dno, ná tydźień. *Ibid.* fol. 330. *tit.* Vtwierdzenie dekretow.

Stároſtowie, y ich Vrzędy, máią ie exequować, wedle práwá. *ſub pœnis in Statuto deſcriptis. Ibid.* fol. 331. *tit.* O exekucyey dekretow.

Máią we wſzytkim nienáruſzenie zoſtawáć. *A.* 1588. fol. 488. *tit.* Spraw.

Ani żadnemi Seymowemi, áni Zadwornemi dekretámi nie máią być znoſzone, *ſub pœnis Statuti. A.* 1607. fol. 839. *tit.* O dekretách Trybunálskich.

Znowu: áby dekretá Trybunálskie, y powagá Trybunału, *nullatenus* ni od kogo wiolowáne, áni *in dubium* wokowáne nigdy nie były. Co ſię ma rozumieć y o Woiewodztwách, Kiiowskim, Wołyńskim, Brácłáwskim, y Podolskim. *A.* 1613. fol. 7. *tit.* O dekretách Trybunálskich.

O tymże, ták ná Koronny, iáko y ná W. X. Lit. Trybunał. *A.* 1618. fol. 5. *tit.* O dekretách Trybunálskich.

Trybunálskie dekretá mándatámi Zadwornemi nie máią być znoſzone, *ſub pœna euocationis & nullitate proceſſûs.* Ani Trybunał

w ſprá-

w ſpráwy Zadworne w dawáć ſię ma, *ſub nullitate* dekretow, ieśliby iákie otrzymáne były. *A.* 1633. fol. 35. *tit.* O niewynoſzeniu Mándatow.

O tymże. *A.* 1667. fol. 12. *tit.* O powadze Dekretow.

Trybunał Koronny *cauſas euocationis*, gdy ſię to pokaże, ma *decidere pœna ſeſſionis turris per ſpatium duodecim ſeptimanarum. & refuſione Partis damnorum: & ad forum competens cauſam remittere.* *A.* 1578. fol. 328. §. *Exceptis cauſis.*

Toſz o Trybunale Wołyńskim, y Brácłáwskim. *A.* 1589. fol. 539. *tit.* Co ſądźić máią.

Do Trybunału Koronnego, áni z pozwu, áni *per appellationem*, żaden Szláchćic oſiádły Máłopolak do Piotrkowá, á Wielkopolak do Lubliná poćiągány być nie ma, *ſub nullitate decretorum, & pœna quingentarum marc.* (*exceptis cauſis fiſci & raptûs*:) á ſpráwy wſzelkie, *inter cauſas Palatinatuum*, ſądzone być máią. *A.* 1638. fol. 31. tit. *De euocatione.*

Znowu o tymże, *ſub pœnis de euocatione.* *A.* 1677. fol. 27. tit. Declaratia regeſtru.

Ná Trybunale Piotrkowskim, ábo Lubelskim *etiam proprii fori*, nie godźi ſię dochodźić prætenſiy, *ex cruda citatione*, Ziemskiemu ábo Grodzkiemu Vrzędowi do ſądzenia należących, *ſub nullitate actûs, & pœnis de euocatione ſancitis. ſaluis decretis, ex ſeriis controuerſiis, latis.* *A.* 1653. fol. 17. tit. Znieśienie condemnat.

Trybunałowi należy ſądźić appellácye, remiſſy, limitácye, ktore ná Seym, ábo zá Dworem, *à quibuuis ſubſellijs* do tych czas wyſzły, y wychodźić będą; *Cauſas Officii, occaſione non factæ exequutionis decretorum Iudicii Tribunalis Regni, in his rebus, quæ Iudicio Tribunalis huius iudicandæ incumbunt & iudicatæ fuerint: Cauſas grauaminum. Exceptis cauſis mere criminalibus, cauſis fiſci, iuxta Conſtitutiones A.* 1562. & 1567. *Cauſis exemptionis bonorum Regalium, Cauſis fundorum regalium: Cauſis* o Quártę: *Cauſis bonorum nullo iure receptorum, & cauſis iuris Magdeburgenſis.* *A.* 1578. fol. 327. tit. Co ſądźić máią.

Trybunał tych ſpraw, ktore w Práwie nie ſą opiſane, przed ſię puſcżáć nie ma, áni *pœnas* nád práwo *irrogare*, áni dekretow czynić, ktoreby *vim legis ſaperent, aliàs acta nullitatis.* *A.* 1627. fol. 9. tit. O dekretách Trybunálskich.

Reaſſumowano tę Conſtitutią ná Koronę y W. X. Lit. *cum declaratione*, że tákowe dekretá, żadney exekucyey podlegáć nie będą. *A.* 1638. fol. 14. tit. O dekretách.

Iákoſz zkáſſowano dekretá Trybunálskie *vim legis Sapientia.* *A.* 1650. fol. 4. tit. *Securitas.*

Trybunałowi Wielkopolskiemu, to ieſt, Woiewodztwom, Poznáńskiemu, Káliskiemu, Sierádzkiemu, Łánczyckiemu, Brzeskiemu,

Inowło-

Inowłocławſkiemu, Mázowieckiemu, Płockiemu, Ráwskiemu, y Ziemiom Wieluńskiey, y Dobrzyńskiey, mieyſce Piotrkow. A Máłopolskiemu, to ieſt, Krákowskiemu, Sędomirskiemu, Ruskiemu, Podolskiemu, Lubelskiemu, Bełskiemu, Podláskiemu, Woiewodztwom, Lublin. *A.* 1578. fol. 329. tit. Mieyſcá Sądom.

Trybunały obádwá iedni Sędźiowie ſądźić powinni, odſądźiwſzy Woiewodztwá Wielkopolskiey, w Piotrkowie, potym ziácháć ſię ná czás niżey náznáczony do Lubliná máią, y tám Máłeypolski Woiewodztwá tákże odſądźić. *Ibid.*

W Piotrkowie ma ſię záczynáć, w Poniedźiáłek bliski, po S. Marćinie, á kończyć ſię áſz do Kwietney niedźiele. w Lublinie záś, w poniedźiałek bliski po Przewodney niedźieli; á kończyć ſię ma, dokąd ſię nie skończy. *Ibid.* fol. 330. tit. Czáſy Sądow.

Przyczyniono czáſu Piotrkowskiemu, y ma ſię ſądźić od pierwſzego Poniedźiáłku po S. Fráncíſzku, áſz do niedźiele biáłey; á limitácya, ktora bywáłá po Bożem národzeniu, nie ma być iedno dni cztery, żeby *cauſæ Officij* tym prędzey odſądzone być mogły: ktore, *pro una vice*, po dokończeniu Sądow káżdego Woiewodztwá z ktoregokolwiekby przypádły á w Soboty ſię nie odpráwiły, z regeſtru oſobnego, *ad inſtar aliarum Palatinatûs cauſarum*, doſądzone być máią. A *regeſtra cauſarum Officij*, iáko y *Palatinatuum & Diſtrictuum*, ná dokończeniu Trybunału, ktoreby ieſcze doſądzone nie były, przez Márſzałká Trybunálskiego podpiſane, y *ad acticandum* podawáne być máią, áby drugi Trybunał wprzod tych regeſtrow doſądzał, á potym do innych porządnie przyſtępował. *A.* 1611. fol. 6. tit. Przyczynienie czáſu.

Odmieniono to było, dla poſpolitego ruſzenia przećiwko Turkom ták, áby *poſt reditum*, Trybunał w Piotrkowie od pierwſzego Poniedźiáłku *poſt trium Regum*, do Biáłey niedźiele, á w Lublinie od Poniedźiáłku *poſt Conductûs Paſchæ*, do S. Bárthłomieiá ſądzony był: z tym iednák wárunkiem, iſz ná potym od pierwſzego poniedźiáłku *poſt Franciſci*, záczynáć ſię ma Trybunał Piotrkowski: á Lubelski od poniedźiáłku pierwſzego *poſt Conductûs Paſchæ, iuxta præſcriptum Legum, temporibus perpetuis. A.* 1621. fol. 17. tit. O Trybunale.

Lubelskiego Trybunału pomkniono do Swiętá S. Fráncíſzká *incluſiuè*: dokłádáiąc tego, iſz ná ktorymby Woiewodztwie, Sądy pod czás limitácyey Trybunału przypádły, to Woiewodztwo przyśięgłego Deputatá, ma ſobie we dwie niedźieli, po limitácyey obierać. *A.* 1623. fol. 10. tit. Trybunału Lubelskiego.

Ieſcze dáley pomkniono Trybunału Lubelskiego, to ieſt, do S. Thomaſzá Apoſtołá: co ma do lat ſześći trwáć, bez wſzelkiey przeſzkody Trybunałowi Piotrkowskiemu. *A.* 1641. fol. 6. tit. Prolongácya.

Ktorą Conſtitutią potym znieśiono, za wyſzćiem pomienionych lat ſześćiu, y czás kończenia ſię Sądow *illius ſubſellij* do S. Francíſzká, wedle dawnych Conſtitutiy, *ſub nullitate Iudicatorum*, náznáczyno. *A.* 1647. fol. 4. tit. Limitácya.

Znowu Conſtitucyą *A.* 1641. o prolongácyey Trybunału do S. Thomaſzá Apoſtołá, reáſſumowano, ná lat śiedm *incluſiuè*. *Ná Electiey Krolá Michałá. A.* 1669. tit. Prolongácya.

A gdyby Aktor ábo *citatus* miał w obu Trybunałách *perſonalitatem*; tedy w iednym ma iść *ſuſpenſa*, kto iey będźie potrzebował: ktorą *approbabit atteſtatione Marſchalci Tribunalitij*, ábo *juramento. Ibid.*

Trybunał Piotrkowski, *cum reaſſumptione* Conſtitutiey *A.* 1621. względem poſpolitego ruſzenia, do Poniedźiáłku po S. Andrzeiu naybliżſzego odłożono. *A.* 1670. fol. 22. tit. Trybunał Piotrkowski.

Trybunału Lubelskiego reáſſumptią, pod Confæderát. w poſpolitym ruſzeniu pod Gołębiem uczynioną, do pierwſzego Poniedźiáłku po Swięćie Troycy Przenaświętſzey odłożono, *ſaluâ cadentiá* tych ſpraw, ktore od pierwſzey Seſſiey Trybunału Lubelskiego, przez dwá mieśiącá odpráwować ſię powinne. *A.* 1673. fol. 14. tit. O Trybunale Lubelskim.

Trybunálſkiego Sądu beſpieczeńſtwo. Kto nie ma ſpráwy, *cuiuscunq; dignitatis & præeminentiæ ſit*, przed Sąd wchodźić nie ma: á kto ſpráwę ma, y przywołáią go do niey, ſamo czwárt tylko, to ieſt, ſam, z Prokuratorem, y dwiema Przyiaćielmi ma wchodźić: á ieśliby kto upornie wſzedł, ábo nápomniony wyniść nie chćiał, ábo w domu Sądowym wołánie czynił. *pœnam duplicem* 14. *marc. in inſtanti ſub alia ſimili pœna, non recedendo, Iudicio perſoluet: & contra rebellem executio rei iudicatæ* iść ma; *A.* 1578. fol. 329. tit. Beśpieczeńſtwo.

Przy wotowániu żaden nie ma zoſtawáć, oprocz tych, ktorzy do tego Sądu przyśięgli, *ſub eadem pœna. Ibid.*

Z ruſznicámi y broniámi niezwyczáynemi, ktoby ná mieyſce Sądow przyiáchał, y z niemi chodźił, okromi mieczá, kordá, ſzáble, ſzpady; *pœnæ* 50. *marc. peremptoriè ſuccumbet, & illam non recedendo à Iudicio ſub pœna* 14. *marc. perſoluet.* A ieśliby *temere recederet*; ma być odesłan ná exekucyą, wedle práwá, *ad loci Capitaneum. Ibid.*

A ktoby we trzy niedźiele przed záczęćiem ábo po záczęćiu Trybunału kogo ránił, ábo zábił, ma ták być karan, iákoby to ná Seymie uczynił. *Ibid.*

Beſpieczeńſtwo tych Sądow, ma ſię roſćiągáć w okręgu onego Miáſtá, gdźie Trybunał ſądzą, *& in perſonis euntium & redeuntium* ná Trybunał: á gdyby *Violator* ziáchał, ma mu być pozew

liſtowny

liſtowny dány ná Trybunał tęn, pod ktorego iurisdictią ſtałby ſię exces, *inter cauſas conſeruatas. A.* 1613. fol. 11. tit, *De termino tacto.*

Ná Trybunał nie powinien żaden ktoregokolwiek ſtanu y kondycyey człowiek w większym poczćie nád pięćdźieśiąt oſob, inkluduiąc w toPrzyiaćioły, ſługi, y czeladź wſzeláką, przyieżdżáć, *ſub pæna mille marc. Pol. ad inſtantiã Inſtigatorus Iudicij illius, ex termino tacto, in eodem Iudicio repetenda.* Co ſię y ná ſamych PP. Trybunáliſtow ściągáć ma. *A.* 1616. *fol.* 3. *tit.* O przyieżdżániu ná Trybunał.

A ktoby *in armis vel cum armis, inſidias & ſeditionem ac violentiam præ ſe ferentibus* tákże z bębnámi, chorągwiámi przyiácháć śmiał; ták ná Trybunale iáko y w inſzym Sądźie, *ex inſtantia Inſtigatoris, tacto termino attractus, pænâ perpetuæ bannitionis cum publicatione* ma być karány. *Ibid.*

Trybunálskie Dekretá y Spráwy tych Sądow, w Piotrkowie pieczęćią Ziemską Sierádzką, á w Lublinie pieczęćią Ziemską Lubelską máią być pieczętowáne. *A.* 1578. *fol.* 330. *tit.* Czáſy Sądow.

Ná Trybunale Vrząd Ziemski przyśięgáć ma, *ſuper ſecreta Iudicij non reuelanda*; á potym ponośić powinność, ktorą przed tym miał ná Seymie, ábo zá Dworem: &c. ále *votum* ná tych Sądách, nie ma *Ibid.* tit. Powinność.

Trybunálskie pozwy, *ſub titulo Regis & ſigillo Terreſtri*, máią być wydawáne, *cum præfixione termini in duabus. Ibid. fol.* 331. tit. O pozwiech.

Trybunálskie zapiſy, proteſtácye, rekognicye, y relácye wſzelákie, ták iáko Seymowe, ábo Ziemskie, máią być ważne. *Ibid. tit.* O zapiśiech.

Sądy *inferiorum ſubſelliorum*, pod czás ſądzenia *ultimæ inſtantiæ Iudiciorum generalium* odpráwowáć ſię mogą. *A.* 1578. *fol.* 330. *tit.* Czáſy Sądow.

Trybunału popráwá, záwżdy ma być wolna ná Seymie. *Ibid. tit.* Popráwá.

Zlecono ią, *inter alia*, pewnym Oſobom, *in Confœderatione generali Varſau. tempore Interregni. Ibid. fol.* 410. §. *Vulnera Reipub.*

Zakonnikom Lubelskim S. Stánisłáwá, co plácu ná zmurowánie sklepu dla chowánia Xiąg Trybunálskich, pozwolili, *quotannis* dźieśięć grzywien z ceł Lubelskich náznáczono wiecznemi czáſy: ktore ma Celnik płáćić, *ſub pæna centum marc.* O co *forum* tamże ná Trybunale. *A.* 1588. *fol.* 482. tit. Trybunálskich.

Po Trybunalskim dekrećie, nie woźny z Szláchtą, ále Vrząd ſam Ziemski, ábo Grodzki, ná exekucyą ma iezdźić. *A.* 1601. *fol.* 759. *tit.* Executia.

Trybunálskich Dekretow *ante mortẽ Regis* ferowánych *executio* ma

być, *iuxta iuris exigentiam, ad inſtantiam cuiuuis, poſt coronationem Regis, intra ſex ſeptimanas. w Confœderácyách generál. Warſaw. ſub Interregnis.*

Trybunał ma ſię záczynáć we dwie niedźieli po Koronácyey Krolá. *w Confœderat.*

Trybunał Kiiowskiego, Wołhyńskiego, y Brácławskiego Woiewodztwá, tym porządkiem, iáko Koronny ieſt opiſany, w Łucku, do Seymu przyſzłego ma być ſądzony. *A.* 1578. *fol.* 331. tit. Woiewodztwá.

Ktorego wolno im było poprawić, wedle Státutu W. X. Lit. y Przywileiu o Vniey dánego, y Conſtit. *A.* 1576. ábo teſz odſtąpić od niego. *Ibid.*

Przyſtąpiły te Woiewodztwá do Trybunału, okrom Kiiowskiego. *A.* 1589. *fol.* 516. *tit.* Sądy.

Ktorego ordynácya, Koronney ordynácyey, w niektorych ártykułách, *per omnia ſimilis. Ibid. fol.* 537. *tit.* Trybunał.

Mieyſce Trybunałowi tému Lublin náznáczono. *Ibid. fol.* 540. *tit.* Mieyſcá Sądom.

Trybunálskie tych Woiewodztw dekretá, dwáy Koronni, á dwáy Wołhyńſcy Deputaci podpiſowáć máią. *Ibid. fol.* 538. tit. Iako ſądźić máią.

Declaratur, iſz ináczey *valorem ſuum* mieć y do exekucyey przywodzone być nie máią, áſz podpiſane rękámi dwu Deputatow Koronnych Duchownych, á dwu Deputatow Woiewodztwá Wołhyńskiego znáydowáć ſię będą. *A.* 1609. *fol.* 900. *tit.* Obiáśnienie.

Trybunálskie dekretá y Aktá Ruskim piſmem Piſarze Ziemſcy tych Woiewodztw, *præſtito iuramento, votum* ſwego nie dáiąc, y piſać, y extrakty, pod pieczęćią ſwego Woiewodztwá, y czterech, *ut ſupra*, Deputatow wydawáć máią. *A.* 1589. *fol.* 541. tit. O Piſarzu.

Ciſz Piſarze, wcześnie przed záczęćiē Sądow tych Woiewodztw, do Lubliná przyieżdżáć, y ſpráwy porządkiem Státutowem w regeſtr wpiſowáć máią. A te Kśięgi Spraw ich poſpołu z Kśięgámi Spraw Koronnych Trybunálskich máią być chowáne. Ktorych leżenie tákiáko y Polskich Trybunálskich być ma. á Piſarz Trybunálski pomienionych Woiewodztw ná tęn czás powinien zieżdżáć, *ſub priuatione Officij. Ibid.*

Piſarze Woiewodztwá Wołyńskiego, trzy rázy, á czwarty raz z Powiátow Woiewodztwá Brácławskiego, ná Trybunał máią być obieráni. A ieśliby pod czás odpráwowánia tych Sądow głownych Roki Ziemskie w ktorym Powiećie onych Woiewodztw przypádły, á zá obrániem z tego Powiátu Piſarzá Ziemskiego do Trybunału, ſądzone być nie mogły; tákowe Roki, po odſądzeniu tych Spraw y Sądow głownych, we cztery niedźiele, zá tęmiſz pozwy odpráwowáne być máią. *Ibid.*

Sala-

Salaria mieć powinni, iáko Koronni. *Ibid. fol.* 542. tit. Opátrzenie.

Y Deputaći tákieſz opátrzenie mieć powinni, iáko y Koronni. *Ibidem.*

Ná Trybunał Wołhyński, y Brácławski, pozwy pod tytułem Krolewskim, y pod pieczęćią Ziemie, ábo Powiátu onego, w ktorym, pozwány ieſt oſiádłym, máią być wynoſzone, á termin *peremptorie* ták zaocznie, iáko y oczywiśćie ma być w niedźiel ſześć præfigowány. *Ibid. fol.* 542. tit. O pozwiech.

Trybunał Wołhyński y Brácławski, pod ártykuły Trybunału Koronnego, Práwu y Przywileiom Wołhyńskim przećiwne nie podlega. *Ibid.* tit. O Artykulech.

Trybunału Wołhyńskiego y Brácławskiego dekretá, według práwá Woiewodztwá tego, Stároſtowie, y Vrząd ich, w Stároſtwie ſwoim, exekucyą do oſtátniego ſtopniá, czynić powinni, pod winámi w práwie ich opiſanemi. *Ibid. tit.* O exekucyey.

Deputaći tych obudwu Woiewodztw odſądźiwſzy z Deputatámi innych Woiewodztw Wielkieypolski Woiewodztwá w Piotrkowie, máią ziachać do Lubliná, y odſądźić także Woiewodztwá máłey Polski. *Ibid. fol.* 540. tit. Mieyſcá Sądom.

W Woiewodztwie Wołhyńskim, pierwſzego roku, ma być onych elekcya w Łucku, drugiego w Włodźimierzu, trzećiego w Krzemieńcu, y ták álternatą bywáć ma, á w Woiewodztwie Brácławskim záwżdy w Winnicy. *Ibid. fol.* 537. *tit.* Porządek.

Po dwu z káżdego Powiátu, z Łuckiego, Włodźimirskiego, y Krzemienieckiego máią być obieráni. á z Woiewodztwá Brácławskiego dwu. *Ibid. fol.* 538. *tit.* Obieránie Sędźiow.

Trybunał *Woiewodztwu Kiiowskiemu*, tym ſpoſobem y wárunkiem, iáko y Woiewodztwom, *Wołhyńskiemu y Brácławskiemu* pozwolono. *A.* 1590. *fol.* 582. *tit.* Trybunał.

Trybunał, Správy Woiewodztwá Kiiowskiego, Wołhyńskiego, Brácławskiego, y Czerniechowskiego, według ich praw y zwyczáiow, ſądźić ma, bez interpretátiey. Y dekretow między obywátelámi tych Woiewodztw, *legitimè* ferowánych priwatnemi reláxacyámi, *extra forum, regeſtrum, & terminum* między Správámi Koronnemi, iáko w Lublinie, ták y w Piotrkowie znoſić nie ma, *ſub rigore pænarum decernendarum, & nullitate eiusmodi relaxationum. A.* 1638. *fol.* 16. *tit.* O dekretách.

W Trybunale Lubelskim, wſzytkich Spraw conſeruáty Obywátelow Woiewodztwá Kiiowskiego, w Woiewodztwie Wołhyńskim, *ad feliciora tempora*, y do dálſzey ordynácyey ſuſpendowano: *exceptis* Woiewodztwa Brácławskiego y Czerniechowskiego, po Woiewodztwie Wołhyńskim. *A.* 1659. fol. 47. *tit.* Conſeruaty.

Po tym, *non obſtante hac Conſtitutione A.* 1659. poſtánowiono, áby gdy obywátele Woiewodztwá Kiiowskiego do realney dobr ſwoich poſſeſſicy przyidą, według porządku ſwego ſądzone były, co nie ma *derogare* Spráwom *originaliter* w regeſtrze *ſpecialium* záczętym. Te iednák Sądy powinne mieć *reſpectum* ſpuſtoſzenia támecznych Kráiow, tákże ná tych, ktorzy álbo zgubieniem praw, *iuxta Conſtit. A.* 1661. álbo nieodyskániem z Kiiowá, zásłániáć ſię będą. A w Káncellaryách Trybunálskich Ziemskich y Grodzkich od dekretow, y wſzelákich extráktow y inquiſicyi bráć więcey nád zwyczay Koronnych Káncellaryi nie maią, *ſub priuatione Officij, ad inſtantiam cuiusuis* w Trybunale Koronnym, *inter cauſas Officij, ex ſpeciali regeſtro vindicanda. A.* 1667. *fol.* 17. tit. Sądy Woiewodztwá Kiiowskiego.

Tę Conſtitutią *ratione depactationis & deſolationis* przyimuie y Woiewodztwo Wołhyńskie. *Ibid.*

W Trybunale Lubelskim, Woiewodztwo Czerniechowskie po Brácłáwskim przypadáć ma. *A.* 1635. fol. 17. tit. Ordynácya.

Declaratur, iż po ſądzeniu Woiewodztwá Czerniechowskiego Conſeruaty Czerniechowskie záwſze ſądzone być máią, á ſpráwy Conſeruatom należące, według dawnego zwyczáiu y práwá Woiewodztw, Kiiowskiego, Wołhyńskiego, Brácłáwskiego, Czerniechowskiego, iednym práwem ſądzących ſię, przyimowáne będą. *A.* 1638. *fol.* 44. tit. Conſeruaty.

W Trybunale Piotrkowskim wſzytkie Spráwy czwartkowe, ktoreby ſię we Czwartki odſądźić nie mogły, *in determinatione cuiuslibet Palatinatûs*, z ktorego *originaliter* należáły, doſądzáne być máią *perpetuò. A.* 1641. *fol.* 6. tit. Prolongácya.

Po tym, że temu nie miáłá *derogare* Conſtitucya *limitationis* Trybunału Lubelskiego, oſtrzeżono. *A.* 1647. *fol.* 4. tit. Limitácya.

Do Trybunału, Woiewodztwá Pruskie nie przyſtąpiły, ále przy ſwych Sądách zoſtáwione *cum appellatione* zá Dworem. *A.* 1578. fol. 332. tit. Pruſy.

Tandem przyſtąpiły do Trybunału Koronnego: *ſaluâ optione regreſſûs*: ále ſię w tym ná blisko przyſzłym Seymie reſolwować máią. *A.* 1589. fol. 514. tit. Przyſtąpienie.

Pomkniono im ná to czáſu, do drugiego bliskiego Seymu. *A.* 1590. fol. 579. tit. Prorogácya.

Trybunałowi Pruskiemu mieyſce w Piotrkowie náznáczono. Ná ktory z káżdego Woiewodztwá Pruskiego po dwie Oſoby máią być deputowáne, y táką przyśięgą iáko y inni Deputáci Woiewodztw Koronnych obowiązáne. A ſpráwy tákie ma ſądźić, iákie Koronny ſądźi, *pluralitate votorum concludendo. A.* 1589. *fol.* 514. tit. Obyczay ſądzenia.

Cauſas Officij tákim ſpoſobem ma ſądźić, iáko Koronny. *Ibid. fol.* 515. tit. *Cauſæ contra Officiales.*

Y ſprá-

Y Správy Duchownych Pruskich. z tym dokładem, áby Duchochowni Pruſcy dwu Deputatow ſwych do innych Deputatow Duchownych poſyłáli. Sześć iednák tylko Deputatow Duchownych, ták Polskich, iáko y Pruskich, ná káżdą Správę wotować máią. *Ibid. fol.* 514. tit. Sądzenie Spraw.

Trybunał, Woiewodztwá Pruskie, według correctury, ktora Kautorá w tychże Woiewodztwách, nie oſiádłemu ſtáwić nákázuie; ſądźić ma, y pæn większych nád te, ktore wedle Conſtitucyi Koronnych y zwyczáiu, y correctury należą, od obywátelow Pruskich wyćiągáć nie ma. Co ſię y o wydawániu dekretow y extrácтow támecznych rozumieć ma. *A.* 1638. *fol.* 40. tit. Sądy.

Trybunał narodowi Ruskiemu trzech Woiewodztw, Kiiowskiego, Brácłáwskiego, Czerniechowskiego, oſobny pozwolono, tákim porządkiem, iáki ſobie uformuią. *w Commiſſiey Hádyáckiey. A.* 1659. *fol.* 52. §. *Priuatis* wſzytkim.

Ale to nie było, y nie ieſt in uſu.

Trybunału Koronnego Lubelskiego, táką po tym (*non obſtante Conſtitutione*, o Trybunale ná Electiey Krolá Michálá, przećiwko ktorey proteſtácye záſzły) ordinátią poſtánowiono w Poniedźiałek *poſt Dominicam Conductûs Paſchæ*, ma być ſądzony regeſtr *cauſarum merè militarium, ratione iniuriarum tàm criminalium, quàm ciuilium* ná hybernie ábo w ćiągnieniu *illatarum*. W tymże regeſtrze máią *ſimul comprehendi* Správy remiſſowe: *ex quo Iudex: paritatis votorum: reſidentiarum: ſuſpenſionum: functionis*, Poſelſtw ták *extra Regnum*, iáko y Ziemskich, Commiſſiy z Seymu ordynowánych. Ktore *genera cauſarum* máią ſię ſądźić *continuò, ad diem ultimam Maij incluſiuè*. Ták, áby do dniá dwudźieſtego czwartego Maiá *incluſiuè ſæcularium, reliquum* zaś czáſu, *ad ultimam Maij incluſiuè*, Správom Duchownym *eiusdem generis, impendatur*. Ktorego dniá oſtátniego Maiá, do drugiego Trybunału, by teſż y niedoſądzone, limitowane z podpiſem regeſtru, być máią. A wpiſy do proſtego regeſtru, nie máią trwáć więcey nád niedźiel dwie. Dniá pierwſzego *Iunij* przywołány będźie regeſtr, w ktorym *comprehendentur inſimul caſſandarum bannitionum*: tákże ſpráwy *Officij*, y Conſeruáty *Officij*: *Deductionis Nobilitatis*: *Pro pæna publica*: *grauaminum*. Ktory regeſtr, *continuò* ſądźić ſię ma, *ad diem ultimam Iunii incluſiuè*: ták áby Správy *ſæculares* do dwudźieſtego piątego *Iunii incluſiuè*, Duchowne záś, *ad ultimam eiusdem incluſiuè*, ſądzone były; ktorego dniá, Správy tego regeſtru, by teſż y niedoſądzone, do drugiego Trybunału z podpiſem regeſtru, limitowáne będą. Dniá pierwſzego *Iulij, ordinariè* záczynáć ſię będą, *Palatinales*: á naprzod Woiewodztwá Krákowskiego y Powiátow iego, ktore ſądźić ſię maią *continuè ſine interruptione*, do dniá dwudźieſtego *Auguſti*

inclu-

incluſiuè; ták áby *ſæcularium*, do dniá piątego *Auguſti incluſiuè*, *à Spiritualium ad diem decimam ſecundam Auguſti incluſiuè*, y tegoſz dniá, by teſz y niedoſądzone, do drugiego Trybunału, limitowáne były, z podpiſem regeſtrow; áby gdy znowu, *incidentia iuxta ordinem Palatinatuum* przypádnie, od tey Správy, ná ktorey ſtánęłá limitácya, regeſtr był przywołány. Dniá trzynaſtego Auguſtá, incidentia Spraw Woiewodztwá Sędomirskiego y Powiátow iego; ktore Správy máią ſię ſądźić *ad diem ultimam Septembris*, tym ſpoſobem, áby *ſæculares* ſądźiły ſię do dwudźieſtego czwartego Septembrá. *Reliquum* czáſu *ad ultimam eiusdem Menſis*, ma *cedere* Správom Duchownym tegoſz Woiewodztwá y Powiátow; *cum limitatione*, by teſz y niedoſądźiły ſię, *& cum ſubſcriptione* regeſtrow. Dniá pierwſzego *Octobris*, przywołáne będźie Woiewodztwo Kiiowskie z ſwoimi Powiátámi, y continuowáć ſię máią *ad diem vigeſimam quartam eiusdem Menſis*: ták áby, w tym czáśie, ták *ſæcularium*, iáko *Spiritualium*, *Palatinales*, y Conſeruaty tegoſz ſamego Woiewodztwá y Powiátow iego, ſądźiły ſię, y choćby teſz y nie doſądzone były, *limitentur*. A poki to Woiewodztwo, *in poſſeſſionem realem* Rzeczypoſp. nie przyidźie; *pierwſzy* tydźień, tęmu Woiewodztwu aſſignowány, ma *cedere* ſpeciałom Woiewodztw, Kiiowskiego, Brácłáwskiego, Czerniechowskiego. *Eo præcuſtodito*, áby Spraw nienależnych *quæſtionis Iurium* (gdyſz tylko *cauſæ expulſionis, recentis, & violentiarum*, do tego regeſtru należą) nikt nie podſzywał *ſub nullitate condemnationum obtentarum & obtinendarum, pænaq; euocationis, & Iudicii arbitraria ſuper euocante decernenda*. Oſtátek czáſu, y cokolwiek by od ſpeciałow zoſtawáło, má *impendi* regeſtrowi *mixti fori* Koronnęmu, ſamych tylko *potioritatum & taxationum bonorum*, gdyſz te regeſtrá naybárdźiey Trybunał zaćiſnęły. Dnia dwudźieſtego piątego *Octobris*, *incidentia* Spraw Woiewodztwá Ruskiego, y Powiátow iego, y continuowáć ſię będźie *ad vigiliam S. Thomæ Apoſtoli*; ták áby *ſæcularium* Powiátow, do dniá dwudźieſtego Decembrá, *reliquum* záś czáſu, *ad Vigiliam S. Thomæ Apoſtoli*, Duchownym Správom należáło; y tám iuſz *in Vigilia S. Thomæ Apoſtoli* ma być *generalis limitatio* Trybunału. W drugim náſtępuiącym Trybunale (*exactis* wprzod, iáko ſię wyżey opiſało, *cauſis militari regeſtro comprehenſis, & non niſi ad ultimam Maii protrahendis*; tákże *cauſis regeſtro caſſandarum cõprehenſis, atq; ultima Iunii limitandis*) záczynáć ſię będą *Palatinales*, biorąc początek od Woiewodztwá Wołhyńskiego y Powiátow iego. Ktore dniá pierwſzego *Iulij* przywołáne y *continuò* ſądzone będą, *ad diem decimam Auguſti incluſiuè*, áby Powiáty *ſæcularium*, *ad diem vigeſimam ſecundam Iulii incluſiuè*, Conſeruaty *ſæcularium*, tegoſz ſamego Woiewodztwá, *ad diem ſecundam*

Augu-

Auguſti ſądźiły ſię: *reliquum* záś czáſu *ad diem decimam Auguſti*, Spráwom Duchownym y *Palatinatibus* y *Conſeruatis impendatur*: áby *die decima Auguſti* Spráwy Powiátowe Woiewodztwá tego, *ſæculares* y *ſpirituales*, by teſz niedoſądzone, limitowáne były, z podpiſem regeſtru. Dniá iedenaſtego *Auguſti*, *incidentia* ſpraw Woiewodztwá Podolskiego y Powiátow iego, y continuować ſię ma *ad diem vigeſimam ſeptimam eiusdem Menſis*: ták, áby *ſæculares ad diem vigeſimam ſecundã incluſiuè*, á *reliquum* czáſu *ad diem vigeſimam ſeptimam Auguſti* Duchowne bráły; y tegoſz dniá, by teſz niedoſądzone, z podpiſem regeſtrow, limitowáne być máią. Dniá dwudźieſtego oſmego *Auguſti*, przypadáć máią Spráwy Woiewodztwá Beſskiego y Powiátow iego, y kontynuowáne będą, do dnia oſmnaſtego Septembrá *incluſiuè*, tym ſpoſobem: iſz Spráwy *ſæcularium*, do dnia trzynaſtego Septembra *incluſiuè*, ſądźić ſię będą, á *reliquum temporis occupabunt* Spráwy Duchowne tegoſz Woiewodztwá y Powiátow iego, to ieſt, *ad diem decimam octauam Septembris incluſiuè*: Ktorego dnia, by teſz nie doſądzone, limitowáne będą z podpiſem regeſtrow. Dniá dźiewiętnaſtego Septembrá, Woiewodztwo Lubelskie przywołáne będźie, y continuować ſię ma *ad diem decimam Octobris*: ták áby Spráwy *ſæcularium* do dniá czwartego *Octobris* trwáły: *reliquum* czáſu, Spráwom Duchownym tegoſz Woiewodztwá y Powiátow *impendatur*, to ieſt, *ad diem decimam Octobris*, ktorego dniá limitácya, by teſz nie doſądzonych, *cum ſubſcriptione* regeſtrow, być ma. Dniá iedenaſtego Octobra, *incidentia* Spraw Woiewodztwá Podláskiego y Powiátow iego, ktore Spráwy ſądźić ſię będą *ad diem octauam Nouembris incluſiuè*: ták áby *ſæculares ad ſecundam Nouembris iudicentur*, oſtátek czáſu *ſubſeruiet* Spráwõ Duchownym tegoſz Woiewodztwá, to ieſt, *ad diem octauam Nouembru*, ktorego y limitowáne, by teſz nie doſądzone, *cum ſubſcriptione* regeſtru będą. Dniá dźiewiątego *Nouembris*, *acclamari* ma Woiewodztwo Brácławskie z iego Powiátámi, y continuować ſię będźie, *ad ultimam Nouembru*: w ktorym czáśie, Spráwy świeckie, y Duchowne y ich Conſeruaty pomieſzczáć ſię będą; ktorych tákże limitácya, by teſz nie doſądzone, *cum ſubſcriptione* regeſtru ma być *ultima Nouembris*. Dniá pierwſzego Decembrá, *incidentia* Spraw Woiewodztwá Czerniechowskiego y *continuatio* tychże, *ad Vigiliam S. Thomæ Apoſtoli*: w ktorym teſz czáśie, máią ſię ſądźić ták *ſæcularium*, iáko y *ſpiritualium*, Powiátowe y conſeruaty, *cum limitatione* do drugiego Trybunału, by teſz nie doſądzone: y ták *in Vigilia* S. Thomaſzá Apoſtołá záwſze, zwyczáyna *determinatio* y *limitatio generalis* być ma. Do kąd iednák Brácławskie y Czerniechowskie Woiewodztwá *ad poſſeſſionem* Rzeczypoſp. nie przyidą, tęn czás, Woiewodztwom pomnienionym

nym aſſignowány, ma *cedere* Správom Koronnym, regeſtrowi *mixti fori*, ſamych tylko Spraw *taxationis bonorum & potioritatum*, ponieważ te Správy bárzo ſię zágęśćiły, y *celerem* potrzebuią *deciſionem:* nie præiudikuiąc ſądzeniu tychże Spraw *taxationum & potioritatum* w właſnych Woiewodztwách: gdyż, ták w Woiewodztwách właſnych, iáko y *hoc loco & tempore*, mogą bydź ſądzone. A gdyby w czáśie, pomienionym Brácławskiemu y Czerniechowskiemu Woiewodztwom, áſſignowánym, (*donec poſt liminio redeant*) Spraw *taxationum & potioritatum* nie ſtáło: tedy, żeby czás ten nie wákował, máią *ſuccedere* Správy Koronne *regeſtro caſſandarum comprehenſæ.* A ieśliby ſię tráfiło, áby w ktorym Woiewodztwie, *deficerent* Správy Powiátowe *ſæcularium, illicò* máią być przywołáne Duchowne tego Woiewodztwá. Tákże w Woiewodztwách Wołyńskim, Brácławskim, gdyby *Palatinales* y Conſeruaty *ſæcularium deficerent*, máią *ſuccedere* Duchowne. A gdyby ſię tráfiło, áby náznaczonego czáſu każdemu Woiewodztwu (*expeditus ſæcularibus & Spiritualibus*) zbywáło; Tedy *nihilominùs etiam in tali caſu*, nie ma być przywołáne drugie náſtępuiące Woiewodztwo, ále ſwego czáſu czekáć ma: á to *ne confundatur ordo Palatinatuum.* A cokolwiekby zbywáło czáſu, to Správom táctowym, ktore *ex præſcripto legis, cadunt ſub Terminum Tactum*, ma *impendi.* A że criminały przećiwko Máieſtatowi Boskiemu popełnione, *celerem requirunt vindictam*; iáko *Arianiſmi, Sacrilegij Iudaici, & cuiusuis Apoſtaſiæ:* tedy tákowe Správy káżdego dniá y mieśiącá máią być przywołáne, y ſądzone *ante omnia:* Tákże ſpráwy *merè incarceratorum & homicidiorum ex appellationibus deuolutæ*, nie mieſzáiąc do nich *ullam quæſtionem Iuris*, ále tylko *in ordine ad eliberationem Perſonæ incarceratæ non prætextuoſæ:* tákże y *cauſæ merè fiſci*, z ſamemi tylko Poborcámi. A ktoby kogo, mimo tę ordynácyą, *extra Palatinatum & debitum regeſtrum*, álbo *ex ſpeciali regeſtro* (ktore mieyſcá więcey w Trybunale, *etiam conſenſu Iudicij accedente*, mieć nie máią) ewokował y kondemnował, tákowa condemnatá nie ma mieć valoru, *& ſine literis ſalui conductûs* ma być znieśiona, *cum pæna, ſuper obtinente, Iudicii arbitraria.* Areſzty w Správách, ktore *ex appellationibus* do Trybunału *deuoluentur*, iść nie máią; gdyż *ignorantia appellationis* nie może *prætendi.* W ſpráwách iednák, *ex crudis citationibus & adcitationibus*, przypadaiących, áreſzt iść ma zwyczáynie. A ieśliby *ſtante areſto*, kto należący *ad litem*, umárł, ma iść *adcitatio ad paratum areſtum.* A że *lex Iudicibus regula:* tedy, iáko káżdy Sędźia, ták y Trybunał, *in ferendis ſententiis*, ma ſię do Práwá ſtoſować. Zoſtáwiona teſz Stanom Koronnym záwſze wolna popráwá Trybunału; á poki inſza ná Seymie zgodna, nie náſtąpi korrectura, *præſens Conſtitutio*

ſtitutio y ordinatio, vim legis perpetuæ mieć będźie. Ktora to ordynácya teráźnieyſza, w Trybunale Lubelskim, pierwſzy skutek ſwoy weźmie *in A.* 1672. záraz *poſt Dominicam Conductûs:* gdyſz, dla Spraw Kápturowych, przyſzły Trybunał *A.* 1671. przypadáiący, ieſcze według dawnych regeſtrow ſądźić ſię będźie: wſzákże iednák prolongácya do S. Thomaſzá Trybunału, w przyſzłym roku záraz *A.* 1671. trwáć y záczynáć ſię będźie: nie præiudikuiąc nic Práwu, *de Termino Tacto* w Trybunale, O Spráwách Deputáckich, *de pœnis Iudiciarijs* w Trybunale, ná teráźnieyſzym Seymie poſtánowionemu, ktore, iáko káżdy, ták y tęn Trybunał blisko przyſtępuiący *ſacroſanctè obſeruare* powinien. *A.* 1670. *fol.* 19. tit. Ordynacya.

Trybunał Koronny, *pœnas pro parte Iudicii, ultra vadium Capitaneale ſimplex* (y to gdyby właśnie *vigor iuris* tego potrzebował, w Spráwách *maioris importantiæ & contrauentionum*) wskázowáć nie ma, ále ie *parti iniuriatæ, iuxta cauſarum merita* przyſądzáć ma: áni teſz *pœnas pecuniarias parti adiudicatas, Iudicio vel Inſtigatori condonatas* przyimowáć, áni *pœnas ſeſſionis turpis*, ták w Spráwách *per appellationem* przychodzących, iáko *poſt decretum Tribunalitium latum, non conſentiente parte*, reláxowáć. *Ibid. fol.* 23. *tit. De pœnis.*

Trybunał Koronny áby ſię *continuè ſolito curſu*, po roku cálym w wielkiey y máłey Polſcze, w Piotrkowie pułroká do Białey niedźiele, á w Lublinie drugie pułroká do S. Fráncíſzká ſądźił, do lat dwu poſtánowiono. A gdy by oraz w obudwu Trybunałách tráfiło ſię komu mieć Spráwę *ex perſonali*; w tákowym terminie, wolno będźie káżdemu brác ſię ná ſuſpenſę *perſonalitatis* (czego nikt záżywáć nie ma ná nieſpráwiedliwą zwłokę) y *in termino* táko wey ſuſpenſy probowáć authentycznem dokumentem, pod upadkiem Spráwy. *A.* 1676. *fol.* 24. tit. Trybunał Koronny.

Trybunał Spráwy Kápturowe, ſuſpenſy, remiſſy, *paritates votorum* ná początku, nie álteruiąc ordinácyey *Conſtitutione A.* 1670. uczynioney ſądźić powinien. A do ſądzenia Spraw *merè* żołnierskich *Menſis Ianuarius*, gdy żołnierz z polá zeydźie, służyć ma. Spráwy záś *potioritatis*, według Conſtitutiey *A.* 1588. O ważnośći zapiſow nápiſaney, nie wdawáiąc ſię w táxy, ſądzone być máią. *Ibid. Plura v. tit.* Spráwy.

O Trybunale Koronnym, poniewaſz ná teráźnieyſzym Seymie, dla gwałtownych Spraw publicznych *in antiquam formam reduci* nie może, *declaratur:* iſz Krol I. M. między Seymem, przy Ich MM. PP. Vrzędnikách *ex utroq; ordine* y Deputatách, nápiſany o tym punct, przy Inſtructiách ſwoich ná Seymiki poda: z ktorych Seymikow dálſza ordinácya Trybunału Koronnego ná Seymie náſtąpi, á tym czáſem według Conſtitutiey *A.* 1670. ſądźić ſię po-

winien, nie mięſzáiąc żadnych innych regeſtrow, *inter cauſas Palatinales, cauſ- fiſci compoſitum Iudiciũ* ſądźić nie będźie, ále *mixti fori* będźie miáło ſądzenia *poteſtatem*. Dekretá Trybunálskie *ex ſeriis Partium controuerſiis lata*, nie máią być znoſzone, y Sądy Duchowne Spraw *inſcriptionum, donationum, reformationum, aduitalitatum* ſądźić nie máią. á ktoby tákową Spráwę popierał w Sądźie Duchownym, *pœnã euocationis luere* ma:o co *ſorum* w Trybunale Koronnym. *A.* 1678. *fol.* 9. tit. O Trybunale Koronnym.

Ná Trybunale Márſzałkowie Deputáccy nie máią ſię w Vrząd Stároſćinego Vrzędu, względem rozdawania goſpod wdawáć; áni uſtaw rzeczom, mimo Vrząd Woiewodzy y Stároſći czynić, áni ſobie żadnych pożytkow ná mieyſcu tym, gdźie Trybunał bywa ſądzon, przywłaſczáć, okrom *ſalarium* ſądowego, áni *priuatâ authoritate* w goſpodách ſądow żadnych odprawowáć, tylko *in conſeſſu Iudicii Tribunalis*. *A.* 1598. *fol.* 704. tit. O goſpodách.

Trybunał W. X. Lit. to ieſt, porządek Sądow nowych głownych z podpiſem ręki Krolá I. M. Stefaná y pieczęćią W. X. Lit. wedle praw tegoſz Xięſtwá, po Ruſku piſany, do Woiewodztw y Powiátow wydano. *A.* 1581. *fol.* 380. tit. Artykuły.

Trybunałowi Woiewodztwá Wileńskiego niedźiel pięć pozwolono: á inſze Woiewodztwá po niedźiel trzy ſądzone być máią. *A.* 1598. *fol.* 695. tit. Przyczynienie czáſu.

Trybunálskie Spráwy Obywátelow Woiewodztwá Brzeskiego, ktore bywáły ſądzone raz w Nowogrodku, drugi raz w Mińsku, do Wilná przełożono, y niedźiel trzy czáſu, po dokończeniu Woiewodztwá Połockiego pozwolono im. *Ibid.* tit. Czás y mieyſce.

Przyczyniono Woiewodztwu Brzeskiemu niedźiel dwie czáſu. *A.* 1626. *fol.* 8. tit. Opátrzenie.

Trybunał W. X. Lit. ktory ſię w Mińsku ſądźić záczął był, pod czás poſpolitego ruſzenia limitowano do nazáiutrza Nowego látá blisko przyſzłego. *A.* 1621. *fol.* 22. tit. Poſpolite ruſzenie.

W Trybunale Wileńskim, Woiewodztwu Smoleńskiemu, termin niedźiel dwie, po terminie Ziemie Zmudzkiey, y mieyſce Deputatom ich náznáczono. *A.* 1626. *fol.* 8. tit. Opátrzenie.

A Woiewodztwu Mińskiemu tydźień. *A.* 1616. *fol.* 49. tit. Przyczynienie.

Przydano było ieſcze dwie niedźieli, *pro una vice*, Połockiemu y Brzeſckiemu, Woiewodztwom, z tą declárátią, żeby w Mińsku po terminie Mińskim, z Powiátámi tego Woiewodztwá, cále odſądźić ſię mogły. *A.* 1653. *fol.* 14. tit. Wárunek.

Trybunału Litewskiego *ſecuritas*, iáko Koronnego. *A.* 1620. *fol.* 18. tit. *Securitas.*

Przećiwko dekretowi Trybunálskiemu w tákiey Spráwie, ktora *ex ſua origine & præſcripto legis*, Sądowi Trybunálskiemu należy, ferowá-

rowánemu, mándatow Seymowych nie godźi ſię wynośić y Stronie dawáć, pod winą tyśiącá kop Litewskich: O co *forum* ná Trybunale W. X. Lit. *A.* 1638. *fol.* 14. *tit.* Seymowe Mándaty.

Trybunálskie dekretá W. X. Lit. *ex ſeriis controuerſiis* otrzymáne, nie máią być znoſzone, przez ewázyą Plenipotentá, w Spráwie iákoby o zmowę iego z Stroną, ábo opuſczenie obron, intentowáney mu. Przeto gdźieby w tym *Plenipotens* był *conuictus fraudis contra ſuum Principalem commiſſæ*; ná gárdle ma być karány, á ſpráwá oná ma *in integrũ reſtitui*, á ten, ktory Plenipotentá przenáiął, ma ſto kop Litewskich záplácić, nie odchodząc od Sądu, *Parti Actoreæ*, nie Trybunałowi. A gdźieby teſz kto Plenipopotentowi *actionem* intentowawſzy, nie dowiodł *fraudem*, ábo go *conuincere* nie chćiał; ſto kop winy *Parti citatæ*, nie odchodząc od Sądu, záplácí. *Ibid. fol.* 15. tit. O nie znoſzeniu.

Ná oſtátek poſtánowiono, áby iuſz od tąd dekretá Trybunálskie W. X. Lit. z oczywiſtey controuerſiey ferowáne, ile przyśięgą záwárte, w Spráwách Sądowi Trybunálskiemu należących, ktore *rem legis non ſapiunt*, y ktore nie ſą *de nouo emergenti*, dekretámi Seymowemi Zadwornemi, y żadnemi ſpoſobemi poruſzone nie bywáły, y áby mándatow ná znieśienie onych nie wydawano: Co ſię o przyſzłych dekretách rozumieć ma. *A.* 1647. *fol.* 6. *tit.* O dekretách.

Trybunału W. X. L. ordinátia táka ſtánęłá. Deputaci Dekretá, y wſzytkie Spráwy w Izbie Sądowey poſpołu z Márſzałkiẽ podpiſować y pilnować máią, áby z regeſtru nie przeskákuiąc, przywołáne były Strony. Ciſz *ad inſtar* Koronnych, *ſuper non reuelationẽ ſecretorũ* przyśięgáć máią. A ieśliby ſię tey Conſtitucyey, lub przez Stronę, lub przez Trybunał *contrauentio* ſtałá; tedy *iudicata* máią *nullitati ſubiacere*. *Patione* zaś contrauentiey, gdźiekolwiek uznána będźie, winá ſtá kop, iuſz od tąd nie Trybunałowi, *ullo titulo etiam donationis*, ále Stronie zupełnie należeć ma, chociaſzby kto y przećiwko dekretowi tego Trybunału, w ktorym ſię Spráwá agituie, mowił: á te ſto kop ná máiętnośći winnego wskazáne być maią. Co záraz *poſt publicationem Conſtitutionis præſentis*, w Trybunale zácznie ſię, ták w Kole wielkim, iáko *in Compoſito Iudicio*. Exákcye tákże Márſzałkow Trybunálskich, y ich ſubſtitutow, ktore ſą nád práwo, znieśiono, á o Piſarskich Conſtitutią reáſſumowano. *Ibid.*

O Generałách pozwy do Trybunału W. X. Lit. podáiących. *v. tit.* Woźny.

Trybunał W. X. Lit. pod czás poſpolitego ruſzenia, limitowano *ad incidentiam* terminu Nowogrodzkiego. á Spráwy w ktorych po wynieśieniu z Káncellárieу wići trzećich, ták w Kole wielkim, iáko y *in compoſito Iudicio*, dekretá *in contumaciam*, ná niektorych

Obywátelách W. X. Lit. mimo exceptią Poſpolitego ruſzenia, ábo Poſelskiey funkcyey, ſtánęły, *in integrum* reſtituowano, y *de nouo in foro competenti inſtituere* kazano. *A.*1652. fol. 25. tit. Trybunał W. X. Lit.

W Trybunale W. X. Lit. po wykonáney przyśiędze Deputatow ná Sądy głowne Trybunálskie z Woiewodztw y Powiátow zesłánych, obrány Márſzałek rotha podług Práwá y zwyczáiu w Conſtitutiey opiſaną, przyśiądz powinien ná ſprawiedliwe przywołánie Spraw z regeſtru, ták iáko ſię kto w Káncellárieу Trybunalskiey w piſze, ktory oſobney prywatney przećiwko práwu mieć nie powinien Káncellárieу: tákże depáctácyi żadnych w Wilnie, y inſzych Miáſtách gdźie ſię Trybunały ſądźić zwykły, przez Sędźiego ſwego czynić nie ma, ále y Sędźiego iuſz ná potym nigdy żaden z Márſzałkow Trybunálskich mieć nie powinien. *Item.* O depáktácyách Conſtitutie wſzytkie *cum pœnis* reaſſumowano. A *ſcrutinia in occluſo rotulo*, zá uſtąpieniem Stron & *Patronorum cauſarum*, czytáne być máią *A.* 1667. *fol.* 64. tit. Trybunał w W. X. Lit.

Declaratur tá Conſtitutia o przyśiędze Márſzałká Trybunálskiego W. X Lit. ná ſpráwiedliwe przywołánie Spraw z regeſtru, ták iáko ſię kto w Káncellárieу Trybunálskiey w piſze. Aby tá przyśięgá nie w záwártym Kole, ále *publicè* przy Stronach odpráwowáłá ſię. *In caſu* choroby álbo abſentowánia ſię Márſzałká, tęn ktory ná mieyſcu iego záśiadáć będźie Subſtitut, *eâdẽ rotha* przyśięgać ma. *A.* 1670. *fol.* 50. *tit.* Trybunał W. X. Lit.

W Trybunale W. X. Lit. Duchownym Správom cały dźień wtorkowy, w káżdy tydźień, *ſine ullo impedimento*, náznáczono. Do ktorych, y z Diœceſiey Smoleńskiey Duchownego Deputatá obieráć pozwolono, y mieyſce onęmu po Deputaćie Dyœceſiey Zmudzkiey náznáczono. A Koło Swietckie, áby *paritas* Deputatow Swietckich z Duchownemi byłá, Deputatá czwartego świetckiego do Sądow *compoſiti Iudicii* ma wyſadzáć. *A.* 1641. *fol.* 15. tit. O Sądách Trybunálskich W X. Lit.

Trybunał W. X. Lit. Spraw, ktore nie były *in minoribus ſubſelliis* agitowane, przypuſczáć przed ſię, y ſądźić, tákże wywodow Szláchectwá ná Seymikách Gromnicznych słuchać, áni dekretá *vim legis ſapientia* ferować nie ma, ále ſię w tym podług dawnego opiſanego Práwá, cále záchować powinien. A Deputaći przeſtrzegáć tego máią, áby Spraw innego Woiewodztwá ábo Powiátu, w nienależny termin niezáćiągano: oprocz tych Spraw, ktore dekretámi odkłády ſwoie pod czás mieć będą. A gdźieby, po terminie skończonym, iáką Spráwę ſądźić chćieli; tákowy dekret żadney wagi mieć nie ma, ále ſamá Sprawá, *ipſo facto*, ná przyſzłym Trybunala, do rozſądku przypadáć ma. *Ibid. fol.* 14. tit. O Trybunale W. X. Lit.

O tym-

O tymże dawne, oſobliwie *A.* 1641. reáſſumowano Conſtitutie. *A.* 1670. *fol.* 50. tit. Trybunał wielki W. X. Lit.

Deputáci Stanu Duchownego, nie máią być tylko co dwie lećie, ná Trybunał *compoſiti Iudicii* obieráni. *Ibid.*

Trybunał Nowogrodzki W. X. Lit. do przyſzłego roku limitowano, ktory *in termino* w Wilnie záczą ſię będźie powinien. *Ibid.*

Trybunału Piotrkowskiego pierwſze záśiadánie, *ad primam Martii* odłożono. *A.* 1649. *fol.* 17. tit. Trybunał Koronny.

W Trybunale Lubelskim *cauſas militares*, nie dwie niedźieli, ále poki regeſtru ſtawáć będźie, *pro una vice tantum*, ſądźić pozwolono. *Ibid.*

Do Trybunału żaden *termino tacto* nie ma być poćiągány, *etiam conſenſu Iudicii accedente*, tylko *in cauſis perſonalis iniuriæ in perſonam* (ktoraby miáła *coniunctionem* z Trybunałem) w Lublinie *ſub Iudiciis*, lub w drodze idącego, lub *familiæ* iego. Pogotowiu *cauſas Iuris*, z tego regeſtru, Trybunał przed ſię przypuſczáć nie ma, *ſub nullitate condemnationis*, ktorą przyſzły Trybunał, *ſine literis ſalui conductûs*, *cum pæna arbitraria ſuper obtinente*, znieść ma. *A.* 1670. *fol.* 23. tit. *De termino tacto.*

Trybunał Lubelski dla powietrza w Lublinie, *ad terminum expirationis* w Lublinie limitowano. *A.* 1652. *fol.* 8. tit. Limitácya Trybunału.

Trybunał Koronny w Sądách y dekretách ſwoich, podług except Woiewodztwu Mázowieckiemu służących záwſze záchować ſię ma. *A.* 1631. *fol.* 41. tit. *Excepta.*

Trybunały, w Správy *foro Comitiali & Poſtcuriali* z dawná należące, *ſub nullitate decretorum & pœnis euocationum*, według Conſtitutiy przeſzłych Koronnych, w dawáć ſię nie powinne. *A.* 1667. *fol.* 12. tit. O powadze dekretow.

W Trybunale Správy *ex regeſtro militari* z ſamemi tylko żołnierzámi, o exákcye, y ſzkody przez nich poczynione, ſądźić ſię máią, nie przypuſczáiąc do tego regeſtru Spraw nie należących temu regeſtrowi. *Ibid. fol.* 28. tit. *Cauſæ militares.*

Ná Trybunałách, ták Piotrkowskim, iáko y Lubelskim, Spraw Ziemskiemu, ábo Grodzkiemu Vrzędowi do ſądzenia należących nie godźi ſię, choćby *etiam proprii fori* były, *inſtituere*, *ſub nullitate actûs*, *& pœnis de euocatione ſancitis*. *Saluus* iednák *decretis*, *ex ſeriis controuerſiis*, *latis*. *A.* 1653. *fol.* 17. tit. Znieśienie condemnat.

Trybunały W. X. Lit. *in pretia rerum*, ktore przez Commiſſarzow Rzeczypoſp. z Seymu náznáczonych *decidi* máią, w dawáć ſię ná potym nie powinne. *A.* 1667. *fol.* 65. tit. Trybunał w W. X. Lit.

Ani w Wilnie Mátrony y Pánienki regeſtrowáne być máią. *Ibid.*

W Trybunale Koronnym *Procuratores* álbo *Patroni cauſarum*, *cui pœnæ ſubiaceant*, gdy *per crudas citationes*, Szláchtę oſiádłą do regeſtrow

ſtrow nie należytych, *per ſpeciem violatæ ſecuritatis, convulſionis decretorum Tribunalitiorum, vel arianiſmi euocant? v. tit.* Prokurator.

Trybunałowi ſądźić kazano Správę o zábićie Vr. Fráncíſzká Smoguleckiego Posłá Wielkopolskiego ná Seym. *v. tit.* Poſeł.

W Trybunale Spraw Senatorow, Vrzędnikow, Posłow, ná Seymie będących ſuſpenſie. §. *v. tit.* Senator.

Trybunał w Rádomiu y w Wilnie, ná ráchunek y dochodzenie retent podatkow Rzeczypoſp. *ab A.* 1609. *incluſiuè.* Ná ktory przy Podskárbich oboygá narodow, miánowáni ſą Deputaći, z Senatu y z Kołá Poſelskiego: Koronni do Rádomiá, á Litewſcy do Wilna, ordinácya iego táka. Wſzyſcy Száfarze, Poborcy, y Oekonom Pruski, y Arendarze, y wſzyſcy iákieykolwiek kondycyey ludźie, ktorzy iedno cokolwiek z tych podatkow, iákimkolwiek ſpoſobem powierzono ſobie do wybieránia onych mieli ábo máią: tákże Stároſtowie ábo ich Vrzędy, przy ktorych pieniądze iákie z delat podatkow niewydánych, lubo teſz y delaty *in exequutionem* nie przywiedźione znáyduią ſię; y tych wſzytkich ktorychby iuſz nie ſtawáło Potomkowie, y wſzyſcy zgołá *in genere* przy ktorychby iedno cokolwiek zátrzymánych contributiy poſpolitych, *quocunq; nomine*, w Vniwerſalech Poborowych, nánázwánych, *ab A.* 1609. *incluſiuè*, náydowáło ſię, y ktorzyby ich wedle uchwały Seymow przeſzłych, do rąk Poborcow w Powiátách y Woiewodztwách ſwych nie wydawáli, przed Deputaty *ad hunc ſolum actum* náznáczonymi ſtáwić ſię máią przed Koronnemi w Rádomiu, á w W. X. Lit. w Wilnie, y doſtáteczną liczbę uczynić, y to wſzytko cokolwiek by ſię przy nich podatkow Rzeczypoſp. znáydowáło, z wiádomośćią tychże Deputatow, do rąk pomienionych PP. Commiſſarzow, támże *peremptorie* bez wſzelákiey odwłoki oddáć. A PP. Podskárbiowie przerzeczeni, regeſtrá te, ktoreby do tych Spraw potrzebne mieli, przywieść tám ná ten czás, ábo przez Piſarze ſwe przysłáć máią: ktorzy pod przyśięgą Skárbowi R.P. uczynioną, wiernie wſzytkie retentá, tak inſzych wſzytkich podatkow, iáko y Quárćiánych, onym wiádome, ná regeſtrze, nikogo nie ochrániáiąc, podádzą; według tego iáko ná teráźnieyſzym Seymie przez nich pokazáno było, y to co Podskárbiowie wybráli, ná Seymie po okazániu ráchunkow oddáć máią, tám gdźie ieſt uchwałą Seymu teráźnieyſzego náznáczono. Ciſz Deputaći, Koronni w Rádomiu, á Litewſcy w Wilnie záśieść powinni názáiutrz po S. Iágnieſzce, y (*abſentia nonnullorum non obſtante*) Pierwſzego dniá przy záśiadániu przed Vrzędem Grodzkim Rádomskim w Rádomiu, á w W. X. Lit. przed Vrzędem Grodzkim Wileńskim, przyśięgę uczyniwſzy, zá wydániem roty, ktora táka być ma. *Ja N. przyśiegam P. Bogu wſzechmogącemu,*

cemu, iſs ſprawiedliwie ten Vrząd mnie poruczony odprawować bede, uznanie około retent z podatkow poſpolitych, y z Quárt zátrzymánych, czynić bede wedle ſumnienia ſwego, nikogo nie ochyláiąc, y to wßytko, co ſie z tych retent pokaże wyćiągnąwßy, wiernie y ſprawiedliwie do Commiſſarzow oddam, y przy ſobie nic nie zátrzymam, y upominkow od żadney Strony brać nie mam. Ták mi P. Boże pomoż, y S. Meká iego. Tę powinność przez niedźiel trzy, przykłádem Deputatow Quárćiánych odpráwować máią, *tali authoritate*, iáką ma Trybunał Korony. W ſądzeniu Spraw Skárbowych záchować ſię maią według porządku Trybunału Koronnego, á Dekretá ich tákiey wagi teſz máią być, iáko Trybunálskie Koronne: Quity Podskárbiow R. P. Commiſſarzow y Szafarzow w mocy záchowano, *in quantum* im wybieránie pieniędzy poborowych należáło, ktore quity rácyą Podskárbich liquidować ſię maią, áby ſię ukazáło, ieśli ſię wſzytko ná to obrociło, ná co były te podatki uchwalone. Tákże y quity z Woiewodztw, zá zezwoleniem ich Szafarzow, dáne w mocy zoſtáwiono, áby bez diſquiſitiey przyięte były. A ktorykolwiek z tych wſzytkich, (ktorym termin ná czás wyżey opiſany *loco citationum* być má) ſummę iáka ná liczbie zoſtánie, tamże záraz cále do Podskárbich y Deputatow oddáć będźie wſzytko powinien, *ſub pæna duplicis penſionis, & pæna bannitionis, ex inſtantia Inſtigatoris, & delatione* Podskárbiow *decernęda*. A ieśliby ſię ktory z Poborcow, Oekonomow, Szafarzow, Arendarzow ná ten czás y mieyſce nie ſtáwił y nie uiścił, taki każdy *ex delatione Theſauri ad inſtantiam Inſtigatoris, in pæna bannitionis & confiſcatione bonorum condemnabitur*. A tákowych Poborcow żadna ſubleuácya rátować nie ma. Stároſtom záś ktorzyby *ad rationem reddendam* iakichkolwiek prowentow należeli, zwłaſczá z dawnieyſzych retent *ab A. 1609.* ná Trybunał teráźnieyſzy Piotrkowski y Lubelski Koronny, á w *W. X. Lit.* zá Dworem *forum* náznáczono. Pieniądze wſzytkie ktore z uznánia Deputatow do PP. Commiſſarzow oddáne będą, máią być záraz ná zapłátę żołnierzom do Lwowá y do Bydgoſczy, y do Wilná odesłáne, y oddáne: y nie máią być ná nic inſzego mimo te woyská *ſub pæna peculatûs* obrocone. Dekreta ſądu tego, Piſarz Grodzki Woiewodztwá y Grodu támecznego wpiſować, á Stronom potrzebuiącym, pod pieczęćią Grodzką z podpiſem dwu ná to od nich deputowánych *ſine ſalario* wydawáć ma. *Salaria* Deputatom tym po groſzu od złotego, *de ſuo* płáćić powinni ći, u ktorychby ſię podatki Rzeczypoſp. *temerè* zátrzymáne znáydowały: do tego y win przyſądzonych połowicá należeć im ma. á z drugiey połowice Podskárbiowie y Piſarze ich, ná roſchod wſzeláki, y odwoz pieniędzy obracáć máią. A ieśliby więcey tych retent do Lwowá należących, nád ſummę dwukroć ſtá tyśięcy, y

pięćdźieśiąt tyśięcy zł. zoſtawáło tedy to Deputaći do rąk ſwoich wźiąwſzy, do Seymu blitko przyſzłego przy ſobie zoſtáwić máią, ábo ieśliby Smoleńskiemu żołnierzowi zapłáty nád podatki im náznáczone nie doſtawáło, z tych retent dołożono, y do Bydgoſczy odwieźiono być ma. A tych pieniędzy Deputaći, mimo to, ná nic inſzego obrácáć nie máią, *ſub pœna peculatûs. A.* 1613. *fol.* 6. tit. Spoſob.

Reáſſumowano ten *in toto* Trybunał w Rádomiu, dekretá przeſzłego Trybunału Rádomskiego *in robore* záchowuiąc. *A.* 1618. *fol.* 3. *tit.* Trybunał Rádomski.

Znowu go reaſſumowano, tákże w Rádomiu, dla retentow *ab A.* 1609. y Deputatow miánowano. A ći ktorych by były *liquida iura fiſci*, od Inſtigatorá Koronnego pozywáni być máią czteremá niedźielámi przed terminem. Wárowano przy tym áby żaden Poborcá, áni Arendarz iákichkolwiek Rzeczypoſp. podatkow Deputatem ná ten Trybunał nie był, á ieśliby ktory táki ſię ználazł; áby mieyſcá między Deputatámi nie miał. Tákże áby y Piſarz Polny *ratione* Quárty támże liczbę uczynił. *A.* 1620. *fol.* 19. *tit.* Trybunał Rádomski.

Ale ten dla woyny *ad Annum* 1622. limitowano *cum reaſſumptione, ad hunc ſolum actum*, Conſtitutiy o Trybunale Rádomskim *A.* 1613, & 1618. & *cum declaratione*, że ma trwáć niedźiel ſześć; y że Rotmiſtrzow rekognicye utwierdzone áttеſtácyą Hetmánow Koronnych, o záćiągu policzonego y porachowánego żołnierzá, y czáſu ſłużby, máią być przyimowáne, nie wtrącáiąc w te ráchunki żadnych, ták Rotmiſtrzom, iáko y żołnierzom kontentácyi, tylko káżdego *ſtipendium militare* Conſtitutią wárowáne. *A.* 1621. *fol.* 13. *tit.* Trybunał Rádomski.

Ktoby *in tempore & loco*, pieniędzy Rzeczypoſp. powinnych nie oddał, tákowy (*etiam & ſucceſſores eius*, ieśliby ktorego nie ſtáło) *non recedendo à Iudicio, triplicem penſionem* zátrzymáney ſummy, includuiąc w to eſſentiálną ſummę, *in inſtanti.* do Skárbu Koronnego zápłáćić ma, & *aliis pœnis* Conſtitutią *A.* 1613. *ſancitis ex ſententia Iudicii*, podlegáć ma. *Ibid.* fol. 15. §. A ći ktorzy.

Retentá Quárty, ták iáko retentá Poborowe támże, *præmiſſa citatione ad inſtantiam Inſtigatoris*, ſądzone być máią, y tákaſz *pœna* ma *decerni triplicis penſionis. Ibid.* §. Sądzenie tákże.

Ratione ſum, po piąći zł. od ſtá, Szláchtá oſiádła excipowána od tego Trybunału, od innych wſzelákich Sądow: ále tylko Szláchtá zgołocona, ktorzy w Mieśćiech mięſzkáią, y lichwę biorą, *ad inſtantiam Inſtigatoris* w Rádomiu o ten podatek, zá pozwy, ſpráwowáć ſię máią. *Ibid.* §, Excipuiemy iednák.

Ná Rotmiſtrze, ktorzy ná zaćiąg pieniądze RP. wźiąwſzy, áni ſię ſami ná woynę Turecką ſtáwili, áni ludźi zebráli, *pœna peculatûs*

ma być

ma być támże extendowána, y ná Seym *pro publicatione* odesłána. Ci záś, ktorzy nie ſpełná roty do popiſu ſtáwili, á pieniądze ná nie ſpełná wźięli, máią być pilnie przez Piſarzá Polnego Koronnego, wedle atteſtácyey od PP. Commiſſarzow woyskowych y Hetmánow Koronnych, o popiśie ich y czáśie służby, dáney ſpiſani, y do Skárbu odesłáni, y ná Trybunale tym Rádomskim *ex delatione* Skárbu, *ad inſtantiam Inſtigatoris*, ſprawić ſię máią, y ſummę przebráną *ſub pœna duplicis penſionis & infamiæ* wrocić; wſzákże gdy Rotmiſtrz prawdźiwe y niezmyślone rekognicye od towárzyſtwá co ich záćiągnął, y pieniądze im dał, pokaże, ma być wolen. A towárzyſz káżdy tákowy, ktoryby pieniądze wźiął od Rotmiſtrzow, á nie ſtáwił ſię ná woynę, *pœnæ peculatûs* ná tymże Sądźie *ſuccumbet*; á Vrzędy wſzelákie máią *pœnas* ná nich nákazáne exequować, iáko *in cauſa Reipub.* bez reſpektu y odwłok wſzelákich. *Ibid. fol.* 16. §. A iſz Rotmiſtrze.

Commiſſarze woienni máią dáć átteſtácyą do tegoſz Trybunału, iákie pieniądze Skárbowi do woyská zániesli, y iáko ie oddawáli, gdyſz zysk, ieśliby iáki był z wyżſzego udánia, ma *cedere Reipub.* Toſz Deputáci Ráwſcy do Quárty náznáczeni czynić powinni, iákie pieniądze z Ráwy ſię powiozą: Poborcy záś, máią przy oſtátnim ráchowániu ſię z poborow, iurámentámi w Trybunale Rádomskim comprobować, iákie pieniądze bráli, y ieśli monety dobrey drożey, niżeli bráli, nie udawáli, ábo ieśli zyskow ſobie ztąd ſzukáli: á *in futurum* z tych podatkow iákie będą wybierać, máią Poborcy *ſub iuramento* átteſtácye dawáć, iákie pieniądze do Skárbu będą oddawáć. *Ibid.* §. Ciſz Commiſſarze.

Expenſa wſzytkie ná rozſyłánie pozwow, y inſze wſzelákie, ktorych potrzebnie záżyć ſię muśi w dochodzeniu Skárbowych dochodow, ábo retentow, máią te Strony záſtępowác, ktore ſię Skárbowi nie uiſzczą, y Skárbowi to nigdy nie ma być w ráchunkách przyimowano. *Ibid.* §. Wáruiemy przy tym.

Trybunał tákowyſz w Wilnie reaſſumowano, wedle Conſtit. *A.* 1613. dekláruiąc że niedźiel ſześć trwáć ma. *A.* 1621. *fol.* 24. tit. Trybunał.

Znowu w Rádomiu, y w Wilnie, wedle Conſtitutiy *A.* 1613. 1618. 1620. 1621. *in toto* reaſſumowány, ktory Trybunał trwáć ma niedźiel cztery. *A.* 1626. *fol.* 3. tit. Trybunał.

PP. Podskárbiowie záraz po záśiedzeniu, y odpráwieniu przyśięgi Deputatow, do Sądu, Koronny do Rádomskiego, á Litewski do Wileńskiego, powinni oddáć delatę zátrzymánych wſzytkich Rzeczypoſp. podatkow, ktore tym Trybunałom należeć będą. *Ibid. fol.* 4. A Podskárbi.

Znowu w Rádomiu *iuxta anteriores Cõſtitutiones* ná niedźiel cztery poſtánowiony, y Deputáci miánowáni. *A.* 1627. *fol.* 4. *tit.* Trybunał.

Retentores ktorzy od P. Podskárbiego Koronnego Trybunałowi temu ná dẽlaćie podáni, *citari* máią trzemá niedźielámi przed terminem, á pozwow tákich relácye w Grodách własnych powinne być zeznawáne. *Ibid. fol.* 5. §. A ći wſzyſcy.

A *Retentores* Quárty, bez pozwu termin mieć máią, według Conſtitutiey przeſzłey. *Ibid.*

Prolongowano ten Trybunał, *cum hac declaratione*, że dwie niedźieli trwáć ma, y że *pœnæ legum*, ná kimkolwiek skazáne będą, támże záraz *circa determinationem Iudiciorum* publikowáne być máią, nie odſyłáiąc ich ná ordynáryiny Trybunał. A Stároſtowie ſądowi bánnicye Trybunału Rádomskiego exequować *in bonis iure victorum* powinni, *ſub pœna quingentarum marc.* ná Trybunale *inter cauſas Officii repetendâ*. Skarb záś dekretá odſyłáć ma do Grodow, pod ktorego iurisdictią *Bona iure victorum conſiſtunt. A.* 1628. tit. Prolongácya.

Item. Inſzy znowu w Rádomiu tegoſz roku złożono, ná niedźiel trzy według dawnieyſzych Conſtitutiy, y prolongácyey w zwyſz pomienioney. *Ibid. tit.* Drugi czás.

Znowu w Rádomiu ná niedźiel trzy, *cum reaſſumptione* Conſtitutiy przeſzłych, miánowićie *A.* 1627. *cum declaratione, ratione* czynienia w Grodách własnych relácyi, żeby ie wolno, w pobliżſzych Grodách czynić, ieśliby własne wákowáły, byle extrácty z podpiſem Piſárzá ábo Podpiská ſtárſzego były. druga, że Stároſtowie nie máią być więcey poćiágáni, tylko ná Trybunał Piotrkowski, ábo Lubelski, *pro non facta executione*, według tego, iáko ſię kędy ktore Woiewodztwá ſądzą. *A.* 1629. *fol.* 10. tit. Trybunał.

Trybunał w Wilnie tákowyſz, *cum reaſſumptione* Conſtitutiy *A.* 1613. 1621. 1626. o Trybunale Skárbowym, poſtánowiono ná niedźiel dwie *continuè*. P. Podskárbi powinien wſzytkę, wſzytkich retent podatkow Rzeczypoſp. ktore temu Trybunałowi należeć będą, oddáć do Sądu tegoſz delatę, po záśiedzeniu y wykonániu przyśięgi Deputatow. *Ibid. fol.* 17. tit. Trybunał.

Trybunał w Rádomiu ná trzy niedźiele *continuè*, *cum reaſſumptione* przeſzłych o nim Conſtitutiy, *& cum declaratione*, áby ći wſzyſcy, ktorzy od P. Podskarbiego Koronnego Trybunałowi temu podáni będą (ktora delatá z retentámi od Marſzałká Poſelskiego podpiſanemi, konferowána y zgodna być ma) bez pozwow, ná początek tegoſz Trybunału záraz ſię ſtáwić máią. *Item*, że Deputaći żadnych pæn, ták iáko y Skarb, brać nie máią, ále kontentuiąc ſię *ſalario* dwuch ſet zł. takowe wſzytkie pæny do Skarbu R. P. obracać będą. *A.* 1631. *fol.* 9. tit. Trybunał.

Ciſz Deputaći Seſſią drugą támże w Rádomiu odpráwować máią, ná ktorą tákże drugie *ſalarium* mieć będą, iáko ná pierwſzą. Między ktoremi Seſſiámi, Stároſtowie powinni będą exequować dekretá

kretá pierwſzey Seſſiey, ták, żeby ná drugą Seſſią wychodźiłá ich ſolutia, *ſub pœnis in Legibus expreſſis.* A ieśliby w ktorym w Grodźie Sądy odprâwować ſię nie mogły, tedy *vicinior Capitaneus* Sądy te odpráwić powinien będźie. W czym *ratione non factæ exequutionis* z Stároſtámi *forum* ná Trybunale Piotrkowskim, ábo Lubelskim. *Ibid.*

Trybunał tákowyſz w Wilnie ná trzy niedźiele, *cum reaſſumptione* Conſtitucyi o tym *A.* 1613. 1627. 1629. *Ibid. fol.* 11. *tit.* Trybunał.

Trybunał tákowyſz w Rádomiu ná trzy niedźiele. *A.* 1633. *fol.* 21. *tit.* Trybunał.

Znowu tákowyſz w Rádomiu dwu niedźielny, *cum reaſſumptione* przeſzłych o tym Conſtitutiy. *A.* 1635. *fol.* 15. *tit.* Trybunał.

Y znowu tákowyſz w Rádomiu dwu niedźielny tákże *cum reaſſumptione* przeſzłych o tym Conſtitutiy, *A.* 1637. *fol.* 2. *tit.* Trybunał.

Znowu w Rádomiu trzy niedźielny, *cum reaſſumptione* przeſzłych Conſtitutiy o Trybunałách Rádomskich. *A.* 1638. *fol.* 21. *tit.* Trybunał.

Znowu w Rádomiu dwu niedźielny, *cum reaſſumptione* przeſzłych Conſtitutiy o tákowych Trybunałách. *A.* 1640. *fol.* 14. §. Ná ktorym.

Znowu w Rádomiu trzy niedźielny *cum reaſſumptione ſuperiorum* o tym *Conſtitutionum* miánowićie *A.* 1638. *A.* 1642. *fol.* 11. *tit.* Trybunał,

Trybunał tákowyſz w Wilnie trzy niedźielny, wedle Conſtitutiey *A.* 1631. wzwyſz opiſaney. *A.* 1633. *fol.* 23. *tit.* Trybunał.

Znowu tákowyſz w Wilnie trzy niedźielny. *A.* 1634. *fol.* 6. *tit.* Trybunał.

Znowu tákowyſz w Wilnie trzy niedźielny. *A.* 1647. *fol.* 43. *tit.* Trybunał.

Trybunał Skárbowy w Wilnie trzy niedźielny, *ad inſtar* Rádomskiego w Koronie, poſtánowiony. *A.* 1649. *fol.* 26. §. Należy do płace woysku.

Trybunał tákowyſz w Rádomiu trzy niedźielny, *cum reaſſumptione* wſzytkich o tym Conſtitutiy przeſzłych. *A.* 1650. *fol.* 5. *tit.* Trybunał.

Tákowyſz w Wilnie trzy niedźielny. *Ibid. fol.* 19. *tit.* Trybunał.

Znowu w Rádomiu dwu niedźielny wedle przeſzłych wſzytkich Conſtitutiy o Trybunałách Rádomskich. *A.* 1652. *fol.* 3. *tit.* Trybunał.

Trybunał we Lwowie dwu niedźielny *ad inſtar* Rádomskiego. *A.* 1653. *fol.* 4. §. Kondemnaty.

Trybunał w Wilnie trzy niedźielny tákowyſz, *cum reaſſumptione* Conſtit. *A.* 1613. *quoad authoritatem, ſecuritatem Iudiciorum &*

ewalorem decretorum tylko. *Ibid. fol.* 15. *tit.* Trybunał.

Ponieważ w Wilnie te Sądy będą ſię odpráwować, gdźie y Trybunał wielki, tedy *compoſitum Iudicium* z głownych y Skárbowych Sędźiow ma być poſtánowione, á to tylko miedzy ſamemi Deputatámi y ſługámi ich ważyć ma, przyieżdżáiący záś należeć do niego nie maią, ále Aktor ma *ſequi forum rei. Ibid. fol.* 17. §. Ponieważ.

Goſpody wcześne, *pro qualitate Perſonarum*, Vrząd Gtodzki Wileński ma náznáczyć dla Deputatow Trybunału Skárbowego. *Ibid.* §. Goſpody.

Trybunał tákowyſz w Rádomiu cztero niedźielny, *cum reaſſumptione* przeſzłych wſzytkich o tym Conſtitutiy, á miánowićie 1629. *A.* 1654. fol. 2. tit. Trybunał.

Znowu tákiſz w Rádomiu trzy niedźielny, *cum reaſſumptione* przeſzłych o tym Conſtitutiy. *A.* 1655. fol. 21. tit. Trybunał.

Reáſſumowano *in toto* przeſzłego Seymu *A.* 1655. Trybunał ná niedźiel dwie. *A.* 1658. fol. 5. tit. Trybunał Rádomski.

Trybunał tákiſz w Wilnie trzy niedźielny, *cum reaſſumptione* wſzytkich o tym Conſtitutiy. *A.* 1655. fol. 23. tit. Trybunał.

W Woiewodztwach y Powiátách, ktore *per hoſtilitatem* ſpuſtoſzone, Retentorom, nowych *abiurát* w Grodách pozwolono. *Ibid.*

Znowu tákiſz w Wilnie trzy niedźielny, *cum reaſſumptione* wſzytkich o tym Conſtitutiy, á ieśliby w Wilnie z iákiey przyczyny być nie mogł, P. Podskárbi obwieśći przez Vniwerſały ſwoie Powiáty o mieyſcu, gdźie nayſpoſobnieyſze będźie. *Artilleriæ Magiſter* W. X. Lit. według dawnego práwá liczbę doſtáteczną uczyni, y da *rationem* iáko ſię do tąd obracáły ártylleryey W. X. Lit. *requiſita, informabitq.* skutecznie o wſzytkim, cokolwiek R. P. do wiádomośći o armáćie, y municyey W. X. Lit. należy. *A.* 1658. fol. 37. tit. Trybunał.

Znowu tákiſz w Grodnie trzy niedźielny *cum reaſſumptione* przeſzłych o tym Conſtitutiy. *A.* 1659. fol. 3. tit. Trybunał.

Znowu tákiſz trzy niedźielny, w Wilnie ábo w Grodnie ieśliby Wilno *pro tempore* nie było euácuowáne: *reaſſumuntur* wſzytkie przeſzłe o Trybunałách Skárbowych Conſtitutie, wedle ktorych ſpráwić ſię teráznieyſzy ma. *A.* 1661. fol. 3. tit. Trybunał.

Trybunał tákiſz, oraz y Commiſſia dla zapłáty woyſku we Lwowie: á *in quantum* by powietrze przeſzkodźiło, Krol wcześnie o inſzym mieyſcu Woiewodztwá, Ziemie, y woyská, y Deputatow (ktorzy te obiedwie functie, iednę po drugiey odpráwić máią) Vniwerſałámi ſwemi obwieśćić ma. Do Cōmiſſiey dwuch Deputatow woysko tákże z pośrzodká śiebie obráć ma. Commiſſarze wſzyſcy przyśięgi rotą Trybunału Koronnego, przydawſzy, że *podatkow o ktore ſędźić bede, nie winienem, y Poborcy ábo Admini-*

miniſtratorowi podatku Woiewodztwá ábo Ziemie moiey, y żadnemu Retentorowi protextiey czynić, o recognitie żadne do Skárbu nie komponowałem, y componere nie bede, wykonáć będą powinni. Skarb żadnemu z tych Commiſſarzow, *nomine ſalarij*, nic dáć nie będźie powinien. y regeſtrow *ordo* ſpiſány być ma, przykładem Trybunału Koronnego, áby wſzytkim *conſtare* mogło, kiedy publiczne, kiedy prywatne ſądźić ſię máią Spráwy. Ciſz Commiſſarze woyská, ták Polskiego, iáko y Cudzoźiemskiego zaćiągu, wedle regeſtru, ręką Márſzałká Commiſſiey, *in facie Iudicij Commiſſorialu* podpiſanego, porachowawſzy, iák wiele ktoremu Pułkowi chorągwi, *&c.* przyidźie, zapłatę uczynić máią. *A.* 1662. *fol.* 4. tit. Zapłátá woyſku generálna.

O ſummách, iákie komu, ná Commiſſiách, zápłáćić miano. *v. tit.* Summy. *tit.* Zasługi.

Trybunał znowu tákiſz do zapłáty woyſku we Lwowie ſześć niedźielny, *cum reaſſumptione* wſzytkich Conſtitutiy o Trybunałách Skárbowych. Ná ktory Deputatow z Senatu tylko náznáczono, á *ex equeſtri ordine* Woiewodztwá y Ziemie ná przyſzłych Seymikách *relationum* obráć máią tákich, ktorzy Exáktorámi podatkow *cuiuscunq; generis* nie byli, áni *ex vi adminiſtrationis ſuæ* pieniędzmi Rzeczypoſp. nie ſzáfowáli, *ſalaria* im obmyśliwſzy; á tácy wſzyſcy z Woiewodztw obráni, *nulla contradictione obſtante*, záſiadáć w Trybunale tym będą powinni. Przyśięgáć máią *iuxta Conſtit. Annorũ* 1613. *&* 1662. *Anno* 1667. *fol.* 7. tit. Trybunał.

Trybunał Rádomski, żeby *nominationem* chorągwi Woiewodztwõ y Ziemioni uczynił, y do zapłáty, *iuxta proportionem* podatkow, *æqualiter* applikował, poſtánowiono. *Ibid. fol.* 9. tit. Náznáczenie płacy.

Tenże Trybunał, czás, y mieyſce tey zapłáty, deklárować ma. *Ibid.*

Trybunał Skárbowy w Rádomiu *cum reaſſumptione* wſzytkich Conſtitutiy o Trybunałách Rádomskich, y Commiſſiách Lwowskich. *A.* 1670. *fol.* 17. tit. Trybunał.

Trybunał záś Skárbowy W. X. Lit. w Wilnie, iáko ordynowány? *v.* tit. Commiſſia do zapłáty woyſku.

Trybunał Skárbowy we Lwowie, álbo *obſtante hoſtilitate*, gdźie Krolowi I. M. *videbitur*, *cum reaſſumptione* wſzytkich Conſtitucyi o Trybunałách Rádomskich, do zapłáty woyſku y podźiału chlebá źimowego, poſtánowiono. Vkrzywdzonym *optionem* dáiąc, *ad iure agendum*, ták w tym Skárbowym iáko Koronnym Trybunale. Trybunał iednák ten, *prætextu ſecuritatis* Trybunałow, *in cognitionem iurium* w dawáć ſię nie ma. *A.* 1673. *fol.* 10. *tit.* Trybunał Skárbowy.

Trybunał tákiſz w Grodnie, *cum reaſſumptione* wſzytkich przeſzłych Conſtitutiy o Trybunałách, *& rothæ iuramenti in Conſtitutione A.* 1613. *deſcriptæ. Ibid. fol.* 3. *tit.* Trybunał.

Zno-

Znowu tákiſz w Wilnie. Senatorom po zł. 1000. á niżſzym Deputatom po zł. 500. *ſalarium* náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 3. *tit.* Trybunał.

Do tegoſz Trybunału liczbę z generálſtwá artylleriey Vr. Michála Kryſzpiná Kierſzenſteiná Piſarzá Polnego W. X. Lit. (poniewaſz dla zágęſczenia ſpraw Rzeczypoſp. ná tym Seymie dáć oney nie mogł) odesłano. Z ktoremi ráchunkámi y dekretami Trybunału Skárbowego, dla otrzymánia quitu, ná przyſzłym Seymie ſtánąć, y Rzeczypoſp. relácyą uczynić ma. *Ibid. fol.* 9. *tit.* Remiſſá liczby.

Znowu tákiſz Trybunał w Wilnie. *A.* 1677. *fol.* 5. *tit.* Trybunał.

A że *ſub idem tempus* głownych Sądow Trybunálskich *cadentia* Trybunału Skárbowego przypadáć będźie, ieśli tedy iákowe *cauſæ* między ſamemi Deputatámi Trybunału wielkiego á Deputatámi Trybunału Skárbowego lub ich ſługámi *intercedent*, ná to *compoſitum Iudicium in pari numero*, zá znieśieniem ſię z ſobą obudwu Trybunałow záſádzone być ma. A ieśliby kto Deputatá Trybunału Skárbowego, lub ſługę iego, przećiwko tey Conſtitutiey *euocare* do Sądow Trybunału wielkiego, y dekretem aggráwować ważył ſię, tedy táki dekret *nullitati ſubiacere* powinien, á Actor *pænæ euocationis* 1000. kop podlegáć ma; O co *forum* ná Seymie náznáczono. *Ibid. fol.* 6. §. A że.

Goſpody *æquè* ná Deputatow ták Trybunału W. iáko y Skárbowego. Podſtárośći Wileński pokázowáć powinien będźie. *Ibid.*

Znowu tákiſz w Wilnie *iuxta antiquam normam.* y *ſalarium* tákie Deputatom, iáko ná blisko przeſzłym, *ſpecialiter* iednák Márſzałkowi tu dwá tyśiące zł. náznáczono. *A.* 1678. *fol.* 3. tit. Trybunał.

Trybunał ná dwá rázy do roku Skárbowy w Radomiu poſtánowiono. *w Confæderát. generál. Wárſáw. A.* 1674. fol. 26. §. Chcąc mieć.

Jáko ktory Trybunał z tych wſzytkich ordinowano ná Seymách, to ieſt: ná co Podſkárbi retentowe pieniądze obracáć miał. Iak oſtrzegano, áby ſie nie ábſentował od Trybunału, ſine legali impedimento. Kto ná mieyſce iego w W. X. Lit. ſubſtituebatur. Kto do Sądu Trybunálſkiego należał. Co zá ſalaria y z kąd Poborcom płácić kedy kazano. Iáko ſie z Delatámi ſprawowáć kiedy kazano. Co zá winá náV rzędy Grodzkie, y Stároſty niedbáłe. Ktorzy wolni od Trybunału ktorego. Iáko ſie Poborcy ſprawowáć ná ktorym Trybunale mieli, & quæ pæna ná nich. In quam rotham kiedy przyśiegáli &c. Odſyłam Czytelniká ad volumen Originale Conſtitutionum, bo tego tu nie wypiſuie.

TYTVLY.

TYtułow żadnych áni świeżſzych, áni dawnieyſzych, ktoreby *æqualitatem Nobilitatis* znośić miáły, záżywáć, áni nowych upraſzáć

ſzáć nikt nie powinien, y w Káncelláryách Krolewskich, Grodzkich, Ziemskich dawáne, áni przyimowáne być nie máią: oprocz tych, ktore ſą w Vniey przyięte. *paritati* iednák *iuris, & æqualitatis ordinis equeſtris*, iáko dawno, ták y teraz podlegáć máią, *perpetua lege cautum. A.* 1638. *fol.* 9. *tit.* O tytułách Cudzoźiemskich. *Declaratur*, iſz tá Conſtitutia *A.* 1638. o tytułách, *perpetuò* ma trwáć, y że ná te tytuły, ktore W. X. Lit. Vnia, y incorporátia Woiewodztw Kiiowskiego, Wołhyńskiego, Brácławskiego záſtáły, nie ściąga ſię: *ſaluâ per omnia paritate & æqualitate iuris, pænæ, conditionis, & præeminentiarum* z Stanem Szlácheckim, że iáko Xiążętá, ták y Szláchtá, *pro uno Statu equeſtri* być ma. *A.* 1641. *fol.* 8. *tit.* O tytułách.

Gdy ſię ziáwiáli niektorzy w Polſcze, ktorzy imię Cárowiczow Moskiewskich brác śmieli ná ſię, y *de facto* Ianá Fauſtyná Łubę Szláchćica Polskiego poſpolſtwo głupie Cárowiczem názywáło; áby ztąd przyczyná do zerwánia z Cárem Moskiewskim záwártey przyiáźni nie byłá, poſtánowiono, áby nikt w Páńſtwách, ták do Korony, iáko y W. X. Lit. należących, imię ſobie zmyśláć nigdy nie ważył ſię, á ieśliby táki do tákiey śmiáłośći przyſzedł, tęn iáko bezecny y gwałtownik wiecznego pokoiu Rzeczypoſp. z Moskiewskim narodem, od wſzelákich Vrzędow, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. imány y ná gárdle karány być ma: y ieśliby ſię kto do niego wiązáć, ábo iemu rádą y pomocą być chćiał, tym ſámym uczynkiem bezecnym będźie; á ieśliby teſz táki woyská y kupy do ſiebie zwodźił y zgromádźił, ten *pro hoſte Patriæ* miány, y przez woyská Rzeczypoſp. znoſzony być ma. Pomieniony záś ſzláchetny Łubá, iáko Cárowiczem nie ieſt, ták y zwáć, pogotowiu piſać ſię nim nie ma, pod uczćiwośćią y gárdłem: y nigdźie z Páńſtw Rzeczypoſp. zá gránice wypuſczony być nie ma. *A.* 1646. *fol.* 11. *tit.* Deklárácya.

Znowu tytuły Cudzoźiemskie, iáko to *Principatus, Comitatus*, y wſzelkie inne, tákże herby, pieczęći, ktoreby *ſupra æqualitatem nobilitarem* były w Páńſtwách tych záżywáć zákazano, *ſub pæna perpetuæ infamiæ*. O co *forum, ad cuiusuis inſtantiam*, w Trybunale Koronnym: *ſaluis ijs titulis*, ktore z Vnią W. X. Lit. y z inkorporácyámi Woiewodztw niektorych do Korony, wedle Conſtitutiy *A.* 1638. & 1641. weſzły. *A.* 1673. *fol.* 28. *tit.* Cudzoźiemskich tytułow *abrogatio*.

Tytułow Woiewodow Moskiewskich, piſząc do nich, nie godźi ſię z mnieyſzáć, áni odmieniáć, owſzem áni do nich piſać nikomu ſię nie godźi z prywatnych (wyiąwſzy Woiewodow, y ich Podwoiewodzych, Káſztellánow, Podkomorzych, Stároſtow y Sędźiow) *ſub pæna perduellionis. A.* 1637. *fol.* 9. *tit.* Zátrzymánie pokoiu.

Ale potym tę Conſtitutią *in perpetuum* znieśiono, y wárowano,

áby pomienioney Conſtit. *A.* 1637. Drukárze ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. nie ważyli ſię przedrukowywáć, *ſub pœna colli, in Iudicio Tribunalitio utriuſq; gentis, & etiam Iudicio Caſtren, ad inſtantiam cuiuuis, ſine quauis appellatione, repetendâ.* *A.* 1661. *fol.* 7. *tit.* Zniesienie Conſtitutiey.

V A D I A.

VAdia między oſobámi Szlácheckiemi, tákże między Szláchtą, á oſobámi mieyskiemi, Krol dawáć może. O ktore, Szláchćie *forum* tylko w Ziemſtwie, á *per appellationem* w Trybunale. *A.* 1588. *fol.* 458. *tit.* O nie dawániu gleytow.

Vadium między tęmi, ktorzy przy Máximilianie ſtali, y między ſtroną przećiwną, *inter quos erant ſimultates*, dwákroć ſto tyśięcy *interponitur*. O co *forum*, zá Dworem, ábo na Trybunale, *peremptorie*. *A.* 1589. *fol.* 513. §. *Inter eos.*

Vices gerens Mázowieckiego Xieſtwá. v. tit. Sprawy. & tit. Vrząd.

Vnia Xieſtwá Lit. y innych Xieſtw. v. tit. Xieſtwá.

V R Z Ę D Y.

Herburt. fol. 144. tit. Dignitates & officia neq; plura, neq; pauciora ſint.

VRzędow y Doſtoieńſtw, Krol przyczyniáć, áni umnieyſzáć nie ma. *A.* 1550. *fol.* 4. §. Doſtoieńſtw.

Toſz *ſpecialiter* wárowano Ziemi Podláskiey; y że *vacantia*, obywátelom támecznym, Szláchćie poſſeſſią maiącym, rozdawáne będą. *A.* 1569. *fol.* 153. §. Obiecuiemy.

Tákże y Ziemi Wołyńskiey. Co o Duchownych y Swietckich, wielkich y máłych Doſtoieńſtwách, y Vrzędách, y ták o Rzymskiey, iáko y Græckiey, Religiey ludźiách, rozumieć ſię ma. *Ibid. fol.* 160. § Tákimże ſpoſobem.

Y Xięſtwu Kiiowskiemu, *iisdem verbis, quibus* Ziemi Wołyńskiey. *Ibid. fol.* 167. §. Tákimże ſpoſobem.

Idem fol. 141. & ſequ

Vrzędy oboygá narodow w cále záchowano, *declarando*, że ich Krol umnieyſzáć y zátrudniáć nie ma, y że one ludźiom ſtátecznym, godnym, y zásłużonym oboyga narodow, á nie Cudzoźiemcom dawáć powinien. *A.* 1576. *fol.* 277. §. Vrzędy Koronne.

A w Xięſtwách, Oświęćimskim, y Zatorskim, ieśliby ktore, nád Przywiley incorporatiey, otrzymáne były, znieśiono. *A.* 1616. *fol.* 20. *tit.* O Pośle.

Wákáncye wſzelákie, Vrzędy, Dignitárſtwá Koronne, y Dworskie, iáko w Koronie, ták w W. X. Lit. y w Páńſtwách do nich należących, według práwá, przyśięgi, y zwyczáiow dawnych, nie czyniąc w tym żadney zwłoki, Krol rozdawáć ma oſobom zásłużonym, y godnym, y dopuſczáć nie ma inſzym oſobom prywatnym,

tnym, żeby ſię w Vrzędy ich, y powinnośći wdawáli. *A.* 1607. *fol.* 833. *tit.* O wákáncyách,

Vrzędy Koronne, y W. X. Lit. tákże Dignitárſtwá, Krolowie, Władyſław Czwarty, Ian Káźimierz, Michał, y Ian Trzeći, káżdy *in Pactis ſuis Conuentis*, w cále przy dawnych Práwách, władzách, & *iuxta uſum Legum & formæ Reipub.* záchować obiecáli. Prærogátyw y prowentow, ták *actu* będącym, iáko y tym, ktore podawáć będą, żadnym wymyślnym ſpoſobem, uymowáć nie pozwaláiąc; y żeby ſię w nie prywatne oſoby, nie wdawáły, przeſtrzegáiąc; Tákże wſzelkie Vrzędy Dworskie, Ziemskie, Koronne, y W. X. Lit. ktore ſą, y przed tym *in uſu* bywáły, y ták iáko *utrumq; ſtatum*, *in poſſeſſione*, záſtáły, *pacificè* conſerwowáć, y żadnego umnieyſzenią w tym nie czyniąc, rozdawáć, y káżdemu z Vrzędow Dworskich, mieyſcá náznáczyć, y wſzytkie Vrzędy Dworskie, Duchowne, y Swietckie, przy práwách ich záchowáć obiecáli. *In Pactis*, Krolá I. M. Michálá, y Krolá I. M. Ianá Trzećiego, ieſcze to dołożono ieſt, iſz Przyśięgi Vrzędnikow wielkich Koronnych, iáko y Pieczętarzow, Márſzałkow, Hetmánow, według exorbitáncyi, máią być przywiedźione. W Exorbitáncyách zaś wárowano tak, iſz Krol, wſzytkie Doſtoieńſtwá, Godnośći, y Vrzędy, ták więkſze, iáko y mnieyſze, Koronne, y W. X. Lit. uprzywileiowáne, według dawnych praw, y zwyczáiow używánia, przy ſwoiey władzy, y bez omięſzkánią y ubliżenia, záchować powinien, y iednemu w drugiego Vrząd w dawáć ſię, y præiudikowáć nie pozwoli. Tákże Vrzędom *Dworskim Koronnym*, y W X. Lit. więkſzym, y mnieyſzym, w W. X. Lit. nowym Powiátowym, y Woiewodztwu Kiiowskiemu, mieyſce ná pierwſzym Seymie *Coronationis* náznáczy. *A.* 1669. §. O Vrzędách.

Ani prowentow, Dignitarzom, y Vrzędnikom Koronnym, y W. X. Lit. żadnem wymyślnem ſpoſobem, uymowáć nie pozwoli; y żeby ſię w nie prywatne oſoby nie wdawáły, przeſtrzegáć będźie. *Ibid.* §. O cáłośći. *Herburt. fol. 342. tit. Super quibus etiam Dignitatibus.*

Vrzędnicy Ziemſcy, Grodzkich Vrzędow, w ſwey Ziemi trzymáć nie máią. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Iſz káżdy.

Vrząd, dla przyimowánią zapiſow, do nikogo nie ma ieźdźić. *Ibid. fol.* 7. §. Zábiegáiąc. *Herburt. fol. 210. tit. Officium ad nullum accedat, ad inſcriptiones ſuſcipiendas, excepto Rege.*

Excepto Metryki Koronney. *v. tit.* Zapiſy.

Vrzędnikiem Ziemskim, Woiewodá, áni Káſztellan, w iednym Woiewodztwie być nie może. *A.* 1562. *fol.* 24. §. Gdyſz káżde.

Ani Stároſtá. *v. tit.* Stároſtowie.

Sędźia Grodzki y Podſtároſći, oſiedli być máią. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Iſz káżdy.

Komornicy grániczni tákże: y przyśięgáć powinni ná Rokách Ziemskich. *A.* 1569. *fol.* 191. §. Podkomorzowie.

W Woiewodztwie Podláskim, y Podwoiewodzowie oſiedli być máią. *Ibid. fol.* 192. §. Podláskiey Ziemi.

O oſiádłośći Vrzędnikow y Dignitarzow. *Plura tit.* Senator.

W Xięſtwie Litewskim przyśięgli, y w Powiećie káżdym, oſiedli być máią. á dwu ſądowych Vrzędow, żaden mieć nie może: *ſaltuis modernis poſſeſſoribus. A.* 1569. *fol.* 195. §. Dignitarze y Vrzędnicy.

Vrzędy Ziemskie wákuiące W. X. Lit. Krol rozdawáć powinien, *per Septembrem, Octobrem, Nouembrem, Decembrem. v. tit.* Wákáncye.

Vrzędnikow Grodzkich oſiádłość. *v. tit.* Grod.

W Powiátách Woiewodztwá Wołyńskiego, Vrzędnicy dobrze oſiedli być powinni; y ſpraw w Trybunale odpráwowáć nie máią. *A.* 1661. *fol.* 23. *tit.* Rewizya Xiąg.

Vrzędy Grodzkie, Podsędkowie Ziemſcy, *inſimul* trzymáć mogą. *A.* 1658. *fol.* 45. *tit.* O Vrzędách Ziemskich.

Vrzędnikow Grodzkich, Piotrkowskich, y Lubelskich, *termino tacto*, do Trybunału, w ſpráwách Vrzędowych, poćiągáć ſię nie godźi, ale *ordinario proceſſu*, iák z inſzymi Vrzędnikámi, poſtępowáć trzebá, *ſub nullitate Iudicatorum. A.* 1635, *fol.* 35. tit. Vrzędnicy.

Vrzędnikow Ziemskich, Szláchtá *liberè* obieráć ma, to ieſt, Sędźiego, Podsędká, y Piſarzá, á Krol nikomu takich Vrzędow nie ma dawáć, tylko ze czterech Cándidatow iednemu, ktorych wſzyſcy obiorą. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Aby we wſzem.

Tákże y Podkomorzego, obieráć ma Szláchtá. *v.* tit. Podkomorzy.

Vrzędnikow Ziemskich electią, Woiewodá, á *in defectu*, Káſztellan głowny onego Woiewodztwá, ábo Ziemie, *poſt ceſſum, vel deceſſum*, naydáley w ſześć niedźiel, ná mieyſcá zwykłe, skłádáć ma. A gdyby Woiewodá, takiego, do ſześći niedźiel, nie złożył Seymiku; Káſztellan powinien to uczynić. *A.* 1588. *fol.* 460. tit. Obieránie.

W Xięſtwie Oświęćimskim, we czterech niedźielách, elekcyą skłádáć powinien Woiewodá Krákowski, ábo Káſztellan Oświećimski, ieśliby Woiewodá pomieniony, *ob aliquod legale impedimentum*, uczynić tego nie mogł. *A.* 1563. *fol.* 63. §. Naprzod.

Declaratur, że z polecenia Woiewody Krákowskiego, nie tylko Káſztellan Oświećimski, ále y Stároſtá może to uczynić. *Ibid. fol.* 67. §. Teſz ácz.

Vrzędy ſądowe, *ætate & intelligentia bene vigentibus*, máią być dawáne. *A.* 1562. *fol.* 20. §. Dożywoćie.

Vrzędnicy Ziemſcy, y Dignitarze, *ex delatione* Posłow, *& inſtantia Inſtigatoris, & priuati cuiusuis*, ná Seymie o negligentią ſpráwowáć ſię powinni. *A.* 1565. *fol.* 84. §. Opátruiąc.

Pod-

Podczáſzy, Stolnik, Cześnik, Podſtoli, w Woiewodztwách, Podláskim, Kiiowskim, Wołyńskim, Brácłáwskim, máią być, iáko y w inſzych Woiewodztwách. *A.* 1578. *fol.* 339. tit. Vrzędy.

Vrzędnicy Ziemſcy Sądowi Koronni, ná Rokách tylko Ziemskich, podług Státutu, przyśięgáć máią. *A.* 1589. *fol.* 517. tit. Leżenie Xiąg.

W Woiewodztwie Mázowieckim, *in abſentia* Woiewody, ábo Káſztellána, tákże ná Rokách Ziemskich, *coram Officialibus & Nobilitate illius Terræ. A.* 1593. *fol.* 648. tit. O przyśiędze.

Znowu o tymże, *cum declaratione*; iſz Podkomorzy, Sędźia, Podsędek, y Piſarz, wſzędźie, *in abſentia Palatini, & Caſtellani*, przed Szláchtą, ná Rokách Ziemskich, ábo na leżeniu Xiąg, przyśięgáć mogą. *A.* 1598. *fol.* 692. tit. O przyśięgách.

Wiſcy ná Rokách, ták w Wiznie, w Wąſoſzu, iáko y w Rádźidłowie, ná Vrzędy ſwe Sądowe Ziemskie, przyśięgę, przed Vrzędnikámi Ziemskiemi, odpráwowáć mogą. *A.* 1616. *fol.* 25. tit. O Rokách.

Vrzędnikow Ziemskich, po wſzytkiey Koronie porządek, wedle ktorego, po Dignitárſtwách záśiadáć máią, poſtánowiono táki. Naprzod Podkomorzy, po tym Stároſtá ſądowy, Chorąży, Sędźia, Stolnik, Podczáſzy, Podsędek, Podſtoli, Cześnik, Łowczy, Woyski, Piſarz, Miecznik, potym mnieyśi Woyſcy; á w Mázowſzu Sędźia Grodzki, przed Piſarzem, wedle Except, tákże y Podkomorzy Ciechánowski, wedle tychże Except, záchować ſię ma. *A.* 1611. fol. 26. tit. *Ordo.*

Po tym znieśiono Vrzędu Grodzkiego przed Ziemskiemi præcedentią: Stároſtow iednák excipuiąc, ktorzy wprzod máią być kłádźieni. *A.* 1613. fol. 20. tit. *Ordo.*

Co służy tylko Woiewodztwu Mázowieckiemu, y Ziemi Lwowskiey, tákże Wołyńskiemu y Brácłáwskiemu Woiewodztwom. *Ibid. patet ex titulo Conſtitutionis huius.*

Vrzędnikow Brácłáwskich, y Wołyńskich, mieyſcá tym porządkiẽ: Podkomorzy, Chorąży, Sędźia, Stolnik, Podczáſzy, Łowczy, Podsędek, Cześnik. Miecznik, Skárbnik, Woyski. *A.* 1589. fol. 526. tit. Mieyſcá.

Declaratur, że Vrzędnicy Woiewodztwá Wołyńskiego, pod pomienioną Conſtitutią *Anni* 1611. nie podpadáią; ále przy dawnym ſwoim porządku y zwycżáiu, máią zoſtawáć. *A.* 1613. fol. 34. tit. *Ordo.*

Item. Vrzędy wſzelkie Ziemskie Woiewodztwá Czerniechowskiego, porządkiem Koronnem, poſtanowiono; ktore po tym *per electionem* iść máią. *A.* 1633. fol. 33. tit. Ordinácya Czerniechowska.

Reáſſumuiąc Conſtitutią *Anni* 1611. *quæ ſup.* Skárbnikom mię-

dzy Vrzędnikámi Ziemskiemi, po Woyskich mieyſce deklárowano. Co y Woiewodztwá, Łęczyckie, Ráwskie, Kiiowskie, Ziemiá Czerniechowska, y Wołyńska, przyimuią. *A.* 1635. *fol.* 38. tit. O Skárbnikách.

Declarátur, iſz Skárbnikowie, po Woyskich mnieyſzych, mieyſce mieć máią: y Skárbniká Ruskiego approbowano. *A.* 1638. *fol.* 39. tit. Mieyſce.

Znowu ináczey o Vrzędnikách Wołyńskich, że *tali ordine*, záśiadáć máią. Naprzod Podkomorzowie, potym Stároſtowie ſądowi, Chorążowie, Sędźiowie, Stolnicy, Podczáſzowie, Łowczowie, Podsędkowie, Podſtolowie, Cześnicy, Woyſcy, Piſarze, Miecznicy, y Skárbnikowie. *A.* 1647. *fol.* 18. tit. *Ordo*.

Woyskiego Łukowskiego, ná mieyſce Párczowskiego, poſtánowiono. *A.* 1653. *fol.* 23. tit. O Vrzędach.

Także y w Nowogrodku Vrzędy ordinowáne. *A.* 1635. *fol.* 17. tit. Ordinácya.

Vrzędy y Dignitárſtwá Woiewodztwá Kiiowskiego obywátelom *Romani Catholici ritûs*, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. zásłużonym rozdawáne być, y przy Státucie *Sigiſmundi I. An.* 1510. w tey mierze *conſeruari* máią. *A.* 1659. *fol.* 47. tit. Dignitárſtwá y Vrzędy.

Specialitèr Ziem, Zytomirskiey, y Owruckiey, Vrzędy wſzelákie, Obywátelom tegoſz Woiewodztwá Kiiowskiego rozdáć obiecano; iákoſz *de facto*, Chorąztwo, Zytomirskie y Owruckie, zásłużonym konferowano, y Przywileie ná to, z Káncellárieу Koronney, wydáć roskazano. Ktorzy Chorążowie, po Chorążym Kiiowskim, między Vrzędnikámi Kiiowskiemi, *iuxta ordinem* záśiadáć będą. *Ibid.* tit. Rozgrániczenie Ziem Kiiowskich.

Przywileie, ná nowe Vrzędy Ziemskie, ktore wyſzły z Káncellárieу, *in ſuo robore* zoſtáwione. *A.* 1658. *fol.* 45. tit. O Vrzędach Ziemskich.

Vrzędy Ziemskie Wſchowskie, ktore przez lat kilkádźieśiąt, *in uſu* nie były, oprocz Sądu Ziemskiego, znowu reáſſumowano, y Przywileie pewnym Oſoboм z Káncellárieу Koronney ná nie wydáne ápprobowano. *A.* 1670. *fol.* 25. tit. Vrzędy.

Podkomorzemu Wſchowskiemu mieyſce deklárowáć, ná przyſzłym Seymie, obiecano. *A.* 1678. *fol.* 18. tit. Vrząd.

Vrzędy Zydáczowskie, to ieſt Chorąztwo, Stolnikoſtwo, Podczáſtwo, Łowſtwo, Miecznikoſtwo, Skárbnikoſtwo, y Woyſtwo, *de nouo* erigowano, y mieyſce ich poſſeſſoroм, po Vrzędnikách Ziemie Sánockiey, náznáczono. *A.* 1673. fol. 32. tit. Vrzędy.

Odmieniono mieyſce: nie po Ziemi Sánockiey, ále po Ziemi Hálickiey, y Chełmskiey záśiadáć máią. *Anno* 1676. fol. 42. tit. Vrzędy.

Stolni-

Stolnikoſtwo y Cześnikoſtwo Látyczowskie *nouitèr* pewnym Oſobom konferowano. *A.* 1673. fol. 32. tit. Vrzędy.

Vrzędy nowe Ziemskie, Buskiemu tákże Powiátowi erigowano, to ieſt, Stolnikoſtwo, Podczáſtwo, Cześnikoſtwo, Podſtolſtwo, Łowiectwo, Miecznikoſtwo, y Skárbnikoſtwo: y one zásłużonym záraz konferowano, káżdemu mieyſce, po Vrzędniku Bełskim, *ſimilis prærogatiuæ*, náznáczáiąc. *A.* 1676. fol. 39. tit. Przyczynienie Vrzędow.

Vrząd Woyſtwá Podláskiego, do dawnych Vrzędow tegoſz Woiewodztwá inkorporowano, y mieyſce, po Miecznikú Podláskim, deklárowano, ná ktory Vrząd, Przywiley, Vrodzonemu Ianowi Brzozowskiemu wydáć roskazano. *A.* 1677. fol. 31. tit. Declárátia Woyskiego.

Woyſtwá, po roku 1538. uczynione, y te, ktore Zamkow nie máią, *tolluntur*. *A.* 1550. fol. 5. §. A iſz teſz.

Woyskim Grábowieckim nie może być, iedno ten, ktory w tym Powiećie ma nie zmyſloną poſſeſſią, y w niey rezyduie. *A.* 1647. fol. 28. tit. Declárátia podatku.

Tenże w záwiádowániu y ſchowániu, iáko y Stároſtá Grábowiecki, powinien mieć ármátę Zamku Grábowieckiego. *Ibid.*

Woyſcy, według ſtárego Práwá, od Poſpolitego ruſzenia wolni. *A.* 1621. fol. 7. § *Patresfamilias.*

Ciſz pod czás Poſpolitego ruſzenia, záwſze rezydować w Zamkách ſwoich powinni, *ſub pæna de expeditione bellica*: gwoli czemu mięſzkánie w zamkách mieć máią. *Ibid.* fol. 9. §. A iſz ná tym należy.

Ciſz pod tenże czás, Vrzędowi Grodzkiemu, *quod ad ſecuritatem* Zamku, *præſtò adeſſe* powinni. *Ibid.* fol. 10. §. Więc teſz Woyſcy.

Vrzędnikom Ziemskim Woiewodztwá Krákowskiego, y inſzym, gdźie ná to práwá máią, prowizye wydawáne być máią. *A.* 1635. fol. 35. tit. Prowizya.

Vrząd Vicesgerentá Krolewskiego, w Woiewodztwie Mázowieckim, *perpetuis temporibus* znieśiono. *A.* 1576. fol. 295. tit. *Vices gerentia abrogata.*

Vacantibus Officijs Terreſtribus Vlodimirienſibus, Iudicatu, Notariatu, & Subiudicatu, pozwolono ták ná Xiąg otworzenie, przez Commiſſarzow, ktorych ſobie támeczni Obywátele, ná Seymiku *relationis* obiorą, iáko y ná leżenie onych, przez niedźiel dwie. *A.* 1658. fol. 58. tit. Sądy Ziemskie.

Vrzędnicy Litewſcy, po Vrzędźie Grodzkim, tákim porządkiem, *in perpetuum*, záśiadáć máią. Naprzod Podczáſzy, po tym Cześnik, Horodniczy, Skárbnik, Łowczy, Miecznik, Koniuſzy, Obożny, Strażnik, Krayczy, Moſtowniczy, Budowniczy. *A.* 1677. fol. 18. tit. Opiſanie Vrzędow.

O miey-

O mieyſcách Horodniczych, *plura v. tit.* Horodniczy.

Vrzędy dwá Ziemskie, áni Ziemski, oraz z Dworskiemi trzymáne być nie mogą; Ani Vrzędy oboygá narodow, Koronne, y Ziemskie, *per ceſſiones* chodźić máią. *w Exorbitáncyách ná Seymie electionis Krolá I. M. Michálá. A.* 1669. tit. *Incompatibilia.*

Vrzędnikow Ziemskich Ráwskich electia. *v.* tit. Deputaci.

Vrzędy w Woiewodztwách, Kiiowskim, Brácłáwskim, Czerniechowskim, aby *natis & poſſeſſionatis*, w tychże Woiewodztwách rozdawáne były; *Commiſſia Hádyácką wárowano. v.* tit. Senator.

O Vrzędźie Podkomorskim W. X. Lit. *v.* tit. Podkomorzy.

Vrzędnicy Grodzcy w W. X. Lit. ktorzy ſądźić máią Delaty, Poborcámi obieráni być nie mogą. *v.* tit. Poborcy.

O Vrzędnikách Ziemskich, *plura tit.* Podkomorzy. *tit.* Chorąży.

O Vrzędnikach Grodzkich. *plura v. tit.* Grod.

O Vrzędźie Márſzałkowskim. *v. tit.* Márſzałkowie.

O Vrzędźie Artylleriey Mágiſtrá. *v. tit.* Arty leria.

Vrzędnik Szláchecki, w Poſpolite ruſzenie, ſzkodę Páńską poprzyśiąc może. *v. tit.* Poſpolite ruſzenie.

Vrzędnikow Ziemskich Woiewodztwá Beſkiego, y Powiátow iego, ná Seymikách alternatá. *v. tit.* Woiewodztwo Beſkie.

Vrzędow Inflántskich znieśienie tytułow, y poſtánowienie nowych. *v. tit.* Inflánty.

Vrzędnikow ſądowych *ſalaria. v. tit. Salaria.*

O obierániu Vrzędnikow Ziemskich ſądowych, w Mázowieckim y Podláskim Woiewodztwie. *v. tit.* Deputaci.

Vrzędy Grodzkie, Owrucki, y Zytomirski, lubo nie máią Sądow ſwoich, tylko Suſceptę Grodową: iednák máią *facultatem* odpráwowánia exekucyi. *v. tit.* Roki Kiiowskie.

O Chorąztwie, y inſzych Vrzędách Ziemskich w Woiewodztwie Smoleńskim. *v.* Woiewodztwo Smoleńskie.

V S T A W A.

VStáwy Kupcom, y Rzemieślnikom, Woiewodowie y Stároſtowie czynić máią, pod winą w Státućie opiſaną. *A.* 1562. fol. 28. *tit.* O Vrzędźie.

Przynamniey dwá rázy w rok Woiewodowie ábo ich Podwoiewodzowie wezwawſzy do śiebie Stároſtow mieyſc onych, ná ktorych uſtáwy y ceny czynić będą, ábo ich Podſtárośćiow, tákże y Dignitarzow y Vrzędnikow Ziemskich, ktorych ná ten czás ſnádnie doſtáć będą mogli, ná ratuſzu Miáſtá przednieyſzego w Woiewodztwách ſwych, á w Ruskim, y Mázowieckim Woiewodztwie, w káżdey Ziemi, ma być czyniona przy Vrzędźie mieyskim. *A.* 1565. fol. 96. *tit.* Powinowáctwo.

Máią

Máią uſtáwiáć wſzytkie rzeczy, ktore ſię w tych Páńſtwách rodzą, y ktore robią, okrom zboża, tákże y obce, wedle świádectw prawdźiwych y dowodow, iákie ſą ceny y przedawánia tych rzeczy w cudzych Ziemiách. A ieśliby kto inſzym iákim niezwyczáynem obyczáiem y formą rzeczy rzemieślnicze mieć chćiał, te ták zápłáci, iáko ſię z rzemieślnikiem będźie mogł zgodźić y ſtárgowáć. *Ibid.*

Vſtáwá w głownych Miáſtách uczyniona, po Miáſtách y Miaſteczkách Krolewskich, Duchownych y Swietckich publikowána być ma, y ná piśmie wſzytkim wydána, ktorzyby iedno chćieli, wedle ktorey we wſzytkich Miaſtách y Miaſteczkách wſzytko czyniono, y przedawano być ma. *Ibid.*

Vſtáwę ktoby przeſtąpił, ábo iey nie trzymał, przez Woźnego ábo Podwoyskiego ſługę práwnego Woytowskiego przed Burmiſtrzá Miáſtá ábo Miaſteczká, w ktorym uſtáwę przeſtąpił, *peremptorie* pozwány być ma: á Burmiſtrz bez wſzelákich odwłok tákiego przeſtępniká, winą czternaſtu grzywien karáć powinien. Ktorey winy połowicá Woiewodźie, á druga połowicá Stronie inſtiguiącey *cedere* ma. Ten záś ktoryby ſię przał, á nie byłyby nań świádectwá doſtáteczne, *corporali iuramento euadet. Ibid.*

Vſtáwy w Mieśćie głownym uczynioney, gdyby Burmiſtrzowie Miaſt y Miaſteczek Krolewskich nie przeſtrzegáli, przez Woiewodow ábo ich Podwoiewodzow, *peremptorie* ná ratuſz przednieyſze° Miáſtá pozwáni, y winą ſtá grzywien Polskich *toties, quoties* niedbáli w Vrzędźie ſwym ználeźieniby byli, karáni być máią. ktorey winy dwie częśći *fiſco Regio*, á trzećia Woiewodźie być ma, *ſaluâ appellatione poſt Curiam* Stronie, ktoraby ſię ukrzywdzoną być rozumiáłá. A ieśliby ápellátia nie byłá uczyniona, Spráwá ma *remitti pro exequutione* do Stárośty właſnego, ktorą Stároſtá on, *ſub pæna centum marcarum*, uczynić będźie powinien: Burmiſtrzowie záś Duchownych y Szlácheccy, przed ich Pánow ábo Vrzędnikow máią być pozywáni, y tákąſz winą iáko Krolewſcy karáni: Ktorey winy połowicá Pánu, á połowicá Stronie inſtiguiącey iść ma. *Ibid.*

Woiewodá tákże ſpráwiedliwość z Burmiſtrzá Miáſtá ábo Miaſteczká Krolewskiego czynić powinien, *ſub pæna centum marcarum, modo, qui ſuprà, luendâ. Ibid.*

A Pánowie Duchowni y Swietcy, *ſub pæna* 14. *marc.* o co *forum* z nimi *peremptorie* w Ziemſtwie, *ſaluâ appellatione vel motione* do Krolá, ktorey winy połowicá Sądowi, á połowicá Stronie powodowey *cedere* powinná. *Ibid.*

Deklárowano to práwo: iſz ukrzywdzony od rzemieślnikow, ktorzyby nád uſtáwę Pánow Woiewodow drożey rzeczy ſwe przedawáli, naypierwey deferowáć ma do Vrzędu Woiewodzego;

przy ktorym ukrzywdzonym Vrząd Woiewodzy ma posłáć do Vrzędu Mieyskiego po dálſzą exekucyą, wedle Conſtitutiey. A *in abſentia* Vrzędu Woiewodzego, Vrząd mieyski, gdy tákowy ukrzywdzony skárżyć ſię będźie, *ſuper transgreſſore executionem* czynić powinien. *A.* 1578. *fol.* 340. *tit.* Około uſtaw.

O tymże: Burmiſtrzom o nie czynienie ſpráwiedliwośći, inſze *forum* náznáczono, to ieſt, przed Woiewodą y Stároſtą, ábo *in abſentia*, przed Vrzędámi ich: ktore obádwá, *ſine ulla delatione*, tákowe Spráwy, *quotieſcunq;* przypádną, ſpolnie ná ratuſzu odprawowáć máią: á ieśliby wątpliwość iáka, ábo rożność między temi Vrzędy, *de ſententia ferenda* byłá, Krolewskiey informácyey *per litems* doſięgać ſumptem Mieyskim máią. Ktora ieśliby *intra ſpatium duodecim, vel Rege extra Regnum exiſtente, octodecim hebdomadarum* nie przyſzłá, *ſententia Palatini eo ipſo rata erit, & tranſibit in rem iudicatam. A* 1581. fol. 378. tit. O uſtáwách.

Znowu o tymże: Gdy Woiewodá ábo Podwoiewodzy, z Vrzędem Stároſćim, y Vrzędnikámi do tego należącymi, iáko ieſt opiſano, uſtáwę rzeczom uczyni; tey Vſtáwy zgodnie podpiſaney y publikowáney, bez wſzelkich wymowek y áppellácyey Vrzędy mieyskie exekucyą czynić máią, *ſub pæna quinquaginta marc.* O co *forum*, y poſtępek wedle Conſtitutiey *A.* 1581. A Krol táką Spráwę, gdy do niego *pro informatione* odesłána będźie, bez wſzelákich odwłok y limitácyey, záraz przy Rádách Koronnych ná ten czás przy nim będących odpráwi: á ieśliby kognicyey nie uczynił *intra præfinitum tempus* w Conſtitutiey *A.* 1581. tedy *ſententia Palatini, ſeu eius vice Palatini, nita* być ma. Ieśliby záś Vrząd Woiewodzy y Stároſći, *in eo paſſu* niedbáły był, pozwány ná Trybunał, *inter cauſas Officij peremptorie, ad inſtantiam cuiuscuius*, winą ſtá grzywien ma być karány, *non derogando* iednák władzy Vrzędow Márſzałkowskich przy Krolu będących. Pánowie tákże Duchowni y Swietcy, o nie czynienie w Miaſteczkách ſpráwiedliwośći, wedle pierwſzych Conſtitucyi, *pænæ quinquaginta marc. ſuccumbere* máią: o ktorą w Ziemskim Sądźie *peremptorie* odpowiádáć powinni: *ſaluâ appellatione* ná Trybunał. *A.* 1607. fol. 845. tit. O Vſtáwách.

Znowu: iſz wſzytkie towáry, máteryę iedwabne, ſukná, futrá, y inſze, wedle uſtaw Woiewodzych, á ſtárych Praw, przedawáne być máią. A ktoby drożey ie przedawáć ważył ſię, tákowy *ipſo facto*, pod pæny o tym nápiſane podpadáć ma. O co *forum* według práwá y zwyczáiu. A Woiewodowie, ábo ich Podwoiewodzowie, máią *pretia rerum* czynić, wedle dawnego zwyczáiu y Práwá, y máią do Akt podawáć. *A.* 1613. fol. 28. tit. *Pretia rerum.*

Znowu: iſz ktoby, nád uſtáwę Woiewody y Stároſty ábo Vrzędow ich urzędownie wedle opiſania práwá poſpolit[e] uczynioną y publikowá-

kowáną, ważył ſię co przedawáć, y czynić, przed Vrząd mieyski ma być pozwány, y táni, gdźieby był *euidentiſſimis teſtimoniis & probationibus* konwinkowány, ma być 14. grzywien skarány, *parti & Iudicio per medium, ſine appellatione.* W czym ieśliby Vrząd mieyski ſpráwiedliwośći nie czynił, wolno Vrzędowi Grodzkiemu przed Sąd ſwoy do teyże pæny tákowych pozwáć. *A.*1616.fol. 14. tit. O Exekucyey.

Vſtáwy w Woiewodztwie Kiiowskim, máią być iáko w Mázowieckim. *A.* 1613. fol. 13. tit. O Vſtáwách.

O Vſtáwách *vendibilium*, Conſtitutią Zygmuntá Pierwſzego uczynioną, Ziemiom Pruskim reáſſumowano, przydawſzy, áby ná elećtiách Deputáckich, dwoch z káżdego Woiewodztwá *quotannis* do tákowey Vſtáwy Szláchtá deputowáli. A ktoby przeſzkadzał, ábo przyczyną był, żeby ordynácya tákowa nie doſzłá, *ad inſtantiam cuiusuis, pænâ* ſtá czerwonych zł. *inter Iudicium & Iure vincentem partiendâ*, ná Trybunale *peremptorie, inter cauſas Officij*, ma być karány. *Ibid.* fol. 25. tit. Ordynácya. *Herburt. fol. 21. tit. Aromata.*

Vſtáwę *nonnullarum mercium* w Koronie wſzytkiey, y W. X. Lit. wydano ná Seymie: á oſtátek Vrzędom Woiewodzym y Starośćinym, według práwá, we dwie niedźieli po publicátiey tey Conſtitutiey, á w Prusiech Burgrábiom ſtánowić zlecono. Ktorą Vſtáwę máią Kupcy w kramách ná tablicy ábo regeſtrze ręką Woiewody ábo Podwoiewodzego mieyſcá onego podpiſaną mieć, y według niey przedawáć, *ſub pæna confiſcationis mercium:* ktorą ná pozwánym Stároſtá mieyſcá onego, á w Prusiech Sąd Burgrábski skázować ma, *ſaluâ appellatione poſt Curiam.* Ktora ápellácya niſz odpráwiona będźie, *in ſequeſtro* Vrzędu mieyskiego *merces* zoſtawáć máią. Stároſtá záś, á w Prusiech Woiewodá ábo Podwoiewodzy, gdyby *rei iudicatæ* exekucyey nie uczynił, *pænam centum marcarum, ad inſtantiam cuiusuis*, ná Trybunale *luet. A.* 1620. fol. 10. tit. *Pretia rerum.*

Commiſſarze ná to náznáczeni: ktorym dźień ziáchánia ſię, ná mieyſce rezydencyey Krolewskiey przez liſty Krolewskie ma być náznáczony. Poſtánowienie ich podpiſem y pieczęćią Krolewską utwierdzone być ma, y do Grodow y Miaſt Krolewskich podáne y obwołáne. *Forum, pænam*, y Proces ćiſz ſami Commiſſarze poſtanowić máią: co wſzytko *præſenti Conſtitutione approbatur. A.* 1621. fol. 17. tit. Commiſſarze.

Nie doſzłá tá Commiſſia: drudzy Commiſſarze do Lubliná náznáczeni: do ktorych y Miáſtá przednieyſze w Koronie, tákże y Ziem Pruskich, zá publicátią Conſtitutiey ninieyſzey, Posłow ſwych *cum plenaria poteſtate* zesłáć máią. Ziechawſzy ſię do Lubliná *proferia ſecunda poſt Dominicam Iubilate proxima*, y ſpolnie z Stároſtą támecznym w Zamku záśiadſzy, *præmiſſo ſuper vera &*

iuſta taxatione rerum iummento, wſzytkie okoliczności uważáiąc według słuſzności y ceny waloru teráźnieyſzego monety, ſpráwiedliwie táxować, y słuſzne *pretia* Kupcom towárow, y rzemieślnikom rzeczy wſzytkich, według Kráiu y mieyſcá gdźie ſię przedawáią, *pluralitate ſententiarum vincente & concludente*, poſtánowić máią, y tákowe poſtánowienia z podpiſem rąk ſwoich y przyłożeniem pieczęći zwykłych *in forma* zkoncipowáne do Akt Trybunálskich, lubo wſzyſcy, lubo przez ktoregokolwiek z Collegow ſwych podáć, á po tym one támże publikowáć, y do Grodow y Miaſt wſzytkich Krolewskich, *authenticè* rozesłáć y obwołáć roskażą z náznaczeniem káżdemu *pœnæ & fori peremptoriè* przed Vrzędem Grodzkim *ſine appellatione*: tákże y Kupcy przed tymże Vrzędem ſpráwować ſię będą powinni: *ſalua appellatione* (w tákich ſpráwách ktoreby *ſummam trecentorum florenorum Polon.* tylko *excederent*) z Grodu *poſt Curiam immediatè*, nic introdukuiąc tákowych ſpraw przed Sąd Aſſeſſorski, dla prętſzey ſpráwiedliwośći. A Vrzędy Grodzkie *ſub pœna quingentarum marc.* nie odwłoczną exekucyą czynić powinni będą. *A.* 1623. fol. 8. tit. *Pretia rerum.*

Ná tákowąſz táxę náznáczeni Commiſſarze do Wilná, ktorą we trzy niedźiele po Lubelskiey záczáć máią. *Ibid.*

To co poſtánowili przerzeczeni Commiſſarze, ma być podano do druku naydáley we dwánaśćie niedźiel, y do Grodow dla publicátiey rozesłano. A po tym tak w Koronie, iáko y w W. X. Lit. ma być wſzędźie exequowano. Ktorey Vſtáwie, áby y Miáſtá Pruskie y Portowe podlegáły, Krol *authoritate ſua* ſpráwi. Co ma być ważno tylko do drugiego Seymu. *A.* 1624. *fol.* 8. *tit. Pretia rerum.*

Dáni inśi ná to Commiſſarze, ktorzy *iuxta Conſtit. A.* 1613. powinność odpráwić máią. O nie czynienie ſpráwiedliwośći wedle ich uſtáwy, Vrzędom Woiewodzym y Stárośćim *forum* ná Trybunale *inter cauſas Officij.*; á Pánom Miaſt y Miaſteczek Duchownych y Swietckich w Ziemſtwie, *peremptoriè ſine appellatione*, á *pœnas in Conſtitutione A.* 1607. *expreſſas* náznáczono. A w W. X. Lit. tákże *ſine appellatione* ná Roczkách *forum*. Pruskie Woiewodztwá Conſtitutią tę do Bráćiey biorą. *A.* 1627. *fol.* 7. *tit. Pretia rerum.*

Po tym poſtánowiono, áby od Seymu Commiſſarze przyśięgli ták z Senatu iáko y z Kołá Poſelskiego náznáczeni byli, iedni do Lubliná, ktorzyby z Moskwy y Inflánt, drudzy do Lwowá, ktorzyby z Turek y Wołoch, trzeći do Krákowá, ktorzyby *ex mari Baltico*: czwarći, ktorzyby z Prus y Pomorſtwá przychodzące towáry, z Miaſt ludźi ſpoſobnych do ſiebie wźiąwſzy, y w regeſtrá Kupieckie y Celne weyrzawſzy, táxowáli, podług ktorey ich uſtá-

wy, Ku-

wy, Kupcy ſpráwować ſię powinni. *A.* 1633. *fol.* 35. tit. *Pretia rerum.* Przy tym obiáśniáiąc, y do rzetelney exekucyey przywodząc Conſtitutie ták dawnieyſze, iáko y świeżſze *de pretiis rerum*, poſtánowiono, áby PP. Woiewodowie, ábo Vrzędy ich, przy Stároſtách, ábo Podſtárośćich, y inſzych Dignitarzách, y Vrzędnikách Ziemſkich, ktorzyby ſię ná ten czás ziecháli, przy Rádźie mieyskiey ná ratuſzu przednieyſzego Miáſtá, ſwego Woiewodztwá, dwákroć do roku, pierwſzy raz w Poniedźiáłek Srzodopoſtny, drugi raz w poniedźiáłek naybliżſzy po S. Fráncíſzku, Vſtáwy czynić powinni byli; w cále záchowuiąc Vrzędy Márſzałkowskie, y władzą ich, przy boku Krolewskim rezyduiących. A gdźieby ná czás náznáczony PP. Woiewodowie, ábo Vrzędy ich, ábo Stárośćine do tych ſzácunkow ſtáwić ſię omięſzkáli: tedy *abſentia eorum non obſtante*, *pro termino præfixo*, ziáchawſzy ſię Vrzędnicy Ziemſcy, lub z Vrzędem Woiewodzym, lub Grodzkim; *& è conuerſo*, gdźieby Vrzędnicy Ziemſcy nie ſtánęli, przy Stároſtách, ábo ich Vrzędách, ile ſię ich ziedźie, uſtáwy y ceny rzeczom wſzytkim przedáynym, oprocz zboż, wezwawſzy do ſiebie Rádźiec, Ławnikow, y ſtárſzych z rzemiosł, czynić máią. Támże łokćie y wagi, gárce, kwarty, y miáry wſzelákie, podług Conſtitutiey *A.* 1565. *titulo* Vſtáwá na wagi, poſtánowić będą powinni. Ktora to Vſtáwá porządnie ſpiſana, y ręką tych ktorzy ná niey záśiadáć będą, podpiſana y zápieczętowána, do Grodu *per oblatam* podána, y przez Woźnego publikowána być ma. Po ktorą Vrzędy mieyskie wſzytkich Miaſt, y Miaſteczek Krolewskich, Duchownych y Szlacheckich, *intra decurſum quatuor ſeptimanarum* do Grodu, do ktorego podána będźie posłáć, y onę *authenticè* wyiąć, y publikowáć, lubo przez Woźnego, lubo przez mieyskiego czeládniká, pod winą niżey opiſaną, powinne będą. Wedle ktorey Vſtáwy, po wſzytkich Miáſtách y Miaſteczkách, rzemieślnicy y Kupcy, y inśi wſzelácy, wſzytko czynić, y przedawáć máią, pod winą 14. grzywien Polskich, ktorey połowicá ma *cedere* Vrzędowi mieyskiemu, á druga połowicá Stronie inſtiguiącey: o ktorą *forum*, bez wſzelákich zwłok, dilácyi, áppellácyi, *proceſſu ſummario*, przed Burmiſtrzá, *in primo termino tanquam peremptorio* być ma; *ſaluâ euaſione iuratoriâ* rzemieślnikowi, ábo kupcowi, gdyby *factum negaret*, á iáſnych dowodow nań nie było. A gdźieby Burmiſtrz w exekucyey, y czynieniu ſpráwiedliwośći był niedbáły, ábo też *intra decurſum quatuor ſeptimanarum*, do Grodu po táxę nie posłał, ábo icy nie publikował: tedy pozwány będąc od kogokolwiek do Vrzędu Grodzkiego, *pœnâ centum marcarum, ſine quauis appellatione & proſequutione*, karány być ma; ktorey połowicá Vrzędowi, á druga Stronie inſtiguiącey należeć będźie. *Ibid. fol.* 36. §. Conſtitutie záś.

Declarutur Conſtitutio A. 1633. *de pretiis rerum*: iſz od Seymu ſześć niedźielnego, do Seymu tákiegoſz drugiego Commiſſarze przyśięgli ták z Senatu, iáko y z Kołá Poſelskiego do PP. Podskárbich Koronnego y W. X. Lit. máią być wyſadzáni: ktorzyby ziáchawſzy ſię do Wárſzáwy, do rezydencyey Krolewskiey, á przyzwawſzy do ſiebie z Miaſt ludźi ſpoſobnych, w regeſtrá Kupieckie y celne pilno weyrzawſzy, *præmiſſoq; iuramento*, że áni ſię o to ſtáráli, áni upominkow brác nie będą, y *fideliter* ſzácować będą, táxę wſzytkich towárow, iáko ktory towar miałby być przedawány, po Koronie y W. X. Lit. *habita ratione* dálſzey ábo bliżſzey fury, oſzacowáli. Według ktorego ſzácunku, *ſub pœna centum marc. toties quoties decernendâ* Kupcy ſpráwować ſię máią. *A.* 1643. *fol.* 18. *tit. Pretia rerum.*

Rzeczy záś do żywnośći y rzemieślnikow należących Vſtáwá *iuxta Conſtitutionem A.* 1633. po Woiewodztwách być ma *ſub pœnis & foro ibidē expreſſis. derogari* iednák nie ma Vrzędō Márſzałkowskim, y ich władzy przy boku Krolewskim rezyduiącym. *Ibid.* A iáką táxę pomienione Vrzędy poſtánowią, według tey przedawáć, po wſzytkich Miáſtách y Miaſteczkách, rzemieslnicy y Kupcy, pod winą czternaſtu grzywien máią, *per medium Parti & Iudicio decernendâ. Forum & pœnas* teſz właśnie zoſtáwuiąc *contra delinquentes*, iákowe w Conſtitutiey *de pretiis rerum* ſcześliwey Koronácyey Krolewskiey ſą opiſane: z tym dokładem, że ieśliby Burmiſtrz álbo iego Namieſtnik *contra executionem* tego Prawá zgrzeſzył: ná niego tylko ſame°, á nie ná *Communitatē*, Proces práwny o executią *extendi* ma. A ieśliby ktory Kupiec *refractarius* y według tey táxy przedáwáć towáru nie chćiał, y *temerariè* sklep zámykał: tákowy ma być z Państw Krolewskich wygnány, y nigdy nie przypuſczány. *Ibid. fol.* 19. §. W cále záchowuiąc.

Reaſſumitur Conſtitutio A. 1633. *de pretiis rerum*, y Commiſſarze náznáczeni do Wárſzáwy: ktorzy *ante omnia* przyśiądz máią, *in hanc rotham:* Iſz prawdźiwie y ſpráwiedliwie wſzytkie rzeczy y towáry Cudzoźiemskie, tákże *utenſilia in Regno*, okoliczności wſzelákie uważáiąc, według słuſzności y ceny waloru teráźnieyſzey monety, táxować będę, y słuſzne *pretia* Kupcom y towárom poſtánowię, áni upominkow *eo nomine* brác, y żadnemi obietnicámi uwodźić ſię nie będę. *Ták mie Pánie Boże wſpomoż y niewinna Meká Páńſka. A.* 1667. *fol.* 34. *tit. Pretia rerum.*

W. X. Lit. reáſſumowano *de pretiis rerum* Conſtitutie *A.* 1623. & 1627. y inne poſlednieyſze, y Commiſſarzow do oſzácowánia wſzytkich rzeczy ták cudzoźiemskich, iáko y domowych náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 9. tit. *Pretia rerum* W. X. Lit.

Vſtáwá rzeczy w Wilnie pod czás Trybunałow głownych W. X. Lit. *v. tit.* Trybunały.

Vſtáwá

Vſtáwá wagi: Funt ma mieć trzydźieśći dwá łoty, á czterdźieśći oſm skoycy. Kámień ma mieć trzydźieśći dwá funtow. Cetnar ma mieć pięć kámieni. *A.* 1565. *fol.* 94. *tit.* Vſtáwá ná wagi.

Vſtáwá miáry. *v. tit.* Miárá.

Vſtáwá według ktorey ná cłách Piſarze ſpráwować ſię powinni, *aliàs* Inſtructarze. *v. tit.* Cłá.

Vſtáwá *victualium* dla żołnierzá, *pro ratione loci & temporis*, przez Hetmáná czyniona być ma. *v. tit.* Żołnierz.

A w Poſpolitym ruſzeniu Káſztellána powinność tá ieſt. *v. tit.* Poſpolite ruſzenie.

Herburt. fol. 66. tit. Pretia rerum ad victum ſpectantium.

VNIWERSAŁY.

VNiwerſały, Conſtitucye, znoſzące, *ex Senatûsconſulto* wychodźić nie máią. *v. tit.* Senator.

Ani ná żadne podatki, bez Seymow. *Ibid.*

O Vniwerſałách Krolewskich ná podatki pod pieczęćią pokoiową y Koronną *ex Senatûsconſulto. plura v. tit.* Krol.

Vniwerſały do Menice należącey. *A.* 1633. *fol.* 30. *tit.* Vniwerſał.

W Vniwerſałách podatkowych *appendices. v. tit. Appendices.*

Vniwerſały Poborowe. *v. tit.* Podatki.

Vniwerſały Ich MM. XX. Arcybiskupow Gnieźnińskich, ktorymi o śmierćiKrolow oznáymiáli, tákże Seymiki generálne y pártykulárne, y Conuocatią generálną Wárſzáwską składali; *naydźieſz ná początku Confœderát. general. Wárſáw. A.* 1632. 1648. 1668. 1674.

Vniwerſał z Conuocátiey Wárſzáwskiey wydány, ná ktorym podpiſáło ſię było śiłá *ad regimen* Rzeczyp. nie należących *ex Clero minori*, (gdyſz *ex ordine Spirituali*, ſami Ich MM. XX. Arcybiskupi z Ich MM. XX. Biskupámi, Sekretarzem Wielkim, y Ich MM. PP. Referendarzámi tylko *ad conſilia publica* należą) tákże y *pœnas non reſidentium* w tymże Vniwerſale miánowane, ponieważ od ſamey tylko cáłey y zupełney Rzeczypoſp. *irrogari* mogą, zkáſſowano, wáruiąc, aby *in poſterum* tákie uniwerſały niewychodźiły, ktore to ſobie tak Koronny, iáko y W. X. Lit. należący rząd domowy, *vindicant. Confœderat. general. Varſau. A.* 1648. *fol.* 18. §. Ponieważ.

Vniwerſały Krolewskie, y Vniwerſały Hetmáná Zaporoskiego zkáſſowano, zá ktorymi rożni Obywátele w Woiewodztwách Kiiowskim, Podolskim, Bráćłáwskim, y Czerniechowskim, *ex poſſeſſionibus ſuis*, od Kozakow *deturbati* byli. *A.* 1662. *fol.* 3. *tit.* Reſtitutia dobr.

Wagá. v. tit. Miárá. tit. Vſtáwá.

WAKANCYE.

Herburt. fol. 140. t. Dignitates. Et fol. 346. Et fol. 342. Et fol. 327. tit. Plebeii. Et fol. 527. tit. Vnio.

WAkáncye wſzelákie, tákże *bona iure caduco donato inſcripto, ſeu alio quocunq; modo & ratione, ad fiſcum regium, iniuſtè & legitimè deuoluta*, Krol ma rozdawáć *Nobilibus utriuſq; gentis benè meritis*, wedle práwá. *A.* 1576. *fol.* 280. *tit.* O Dobrách.

Przed Seymem wálnym Koronnym *immediatè* przypádłe, ná początku tegoſz Seymu rozdawáne być máią. A gdźieby wątpliwość o Práwie Krolewskim byłá, ma być o tym ná tymże Seymie kognicya. *Ibid.*

Excipiuntur mieyskie káduki, ktore *diſpoſitioni liberæ* Krolá należą. *Ibid.*

W puſtoká naydáley po otworzeniu wákáncyi: á przed Seymẽ *immediatè* przypádłe, naydáley w tydźień po poczęciu Seymu, máią być rozdawáne. Czego Posłowie ná Seymie popierać maią. *A.* 1588. *fol.* 468. *tit.* O wakáncyách.

A ktore pod Seymem przypadáć będą, naydáley w tydźień w Seym rozdawáne być máią. A Posłowie Ziemſcy przez Márſzałká Poſelskie° rozdánia upominác ſię powinni przy propozycyey, miánowawſzy co wákuie: y do żadnych konſultácyi nie máią przyſtępowáć, dokąd rozdáne nie będą. A máią być dawáne ludźiom zásłużonym, *ætate & diſcretione benè vigentibus*, nie máiąc w tym żadnego reſpektu, iedno zasługi káżdego. *A.* 1607. *fol.* 833. *tit.* O wákáncyách.

O tymże: że tylko *Terrigenis & Indigenis* Stanu Szlácheckiego *æqualitate iuris & pœnæ gaudentibus* máią być rozdawáne, áccommoduiąc ſię we wſzytkim, dawnym Práwom *de Ducali genere*, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. *niſi conſenſu Ordinum in contrarium accedente. A.* 1631. *fol.* 4. *tit.* O wákáncyách.

O tymże *in Pactis* Krolow Ich MM. Władysłáwá IV. Ianá Káźimierzá, Michátá, Ianá III. *v. tit.* Krol.

O tymże: że ták Koronne, iáko y W. X. Lit. w káżdym roku przez cztery mieśiące po ſobie idące, to ieſt, *Septembrem, Octobrem, Nouembrem, & Decembrem*, zásłużonym w woysku rozdawáne być wedle práwá máią, oſobliwy w tey mierze wzgląd máiąc ná zálecenie PP. Hetmánow, *non præiudicando electioni* Vrzędow Ziemskich, do ktorych tákże z woyská obieráć wolno będźie ná Seymikách zwyczáynych, ludźi *functionibus pares*, y Stároſtwom ſądowym. *A.* 1662. *fol.* 10. tit. *Gratitudo benè meritorum.*

Wákáncyáni w Ziemiách Pruskich, wedle Przywileiu *incorporationis*, y kaucyey od Krolow dáney, Krol ma diſponowáć. *A.* 1647. *fol.* 36. *tit.* Ziem Pruskich wákáncye.

Plura v. tit. Vrzędy. *tit.* Stároſtwá. *tit.* Dobrá. *tit.* Woiewodá. *tit.* Káſztellan.

O wá-

O wákáncyách w Woiewodztwie Smoleńskim. *v.* Woiewodztwo Smoleńskie.

W I C I.

Wići iedne zá dwoie, bez Seymowey uchwały, nie mogą być wyſyłáne, iedno iedne po drugich, wedle Státutu. A około wyzwolenia od woyny, ſtárodáwny zwyczay y práwá poſpolite záchowáne być máią. *A.* 1550. *fol.* 5. §. Wići iedne. *Herburt. fol.* 398. *Et fol.* 25.

Wieca alias Roki Woiewodze. v. tit. Sądy.

W I E C Z N O S C.

Wiecznośći áni lenná ná Dobrách Krolewskich dawáne być nie máią. *A.* 1565. *fol.* 89. *tit.* Státut Alexándrow.

Wiecznośći od Semowitá Władyſłáwá, y Káźimierzá, Obywátelom Woiewodztwá Beſkiego, ná dobrá ich nádáne w żadną wątpliwość nie máią być przywodzone, y bez Krolewskiego pozwolenia mogą być przez poſſeſſory diſponowáne y alienowáne. *A.* 1588. *fol.* 478. tit. Wiecznośći Beſkie.

Wiecznośći Woiewodztwá Brácłáwskie ſpokoynie záchowáne być máią: y Przywileie, Commiſſia, Mándaty, ktore tám przećiw Práwu wydáne ſą, *caſſantur*, y wydawáne być nie máią. *A.* 1611. *fol.* 30. tit. Znieśienie Commiſſiey Brácłáwskiey.

Więcznośći tákże Podláskie przed inkorporátią nádáne ważne ſą. *v.* tit. Exekucya.

O wiecznośćiách, *plura v. tit.* Exekucya. *tit.* Dobrá.

Wieczność Grodow. *v. tit.* Grody.

WIEZA. WIĘZIENIE. WIĘZNIOWIE.

W Wieży śiedzenie, ieſt *pæna publica. A.* 1588. *fol.* 463. tit. O mężoboycách.

W wieży mężoboycom Stároſtá folgować nie ma, *ſub pæna Statuti Sigiſmundi I. A.* 1540. *ſancitâ. A.* 1550. *fol.* 4. §. A iſz ſię.

O tymże, *cum declaratione*, iſz piętrow wzgorę y kominow, dla śiedzących gwałtownikow ná dnie nie ma w nich dopuśćić budować, *ſub pæna* 400. *marc.* O co *forum* w Ziemſtwie *peremptoriè toties quoties citabitur, cum remiſſione ad viciniorem Capitaneum.* Czego Stronie záwſze wolno doyrzeć, iáko głownik y kędy śiedźi, *ſine contradictione* Stároſty *ſub pæná ſuperiùs deſcriptâ. A.* 1578. *fol.* 333. tit. Siedzenie głownikow.

Wieże Stároſtowie, ábo Dźierżawcy náprawić y porownáć máią wſzędy w Powiećiech, áby były wſzędźie od okná, ktorym wpuſczáią

ſczáią do wieże, naymniey dwánaśćie łokći w głąb. *A.* 1588. *fol.* 465. §. To teſz.

Wieże w Powiećie gdyby nie było, ma ią głownik wyśiedźieć w głownym Mieśćie Woiewodztwá, ábo Ziemie oney. *Ibid.*

Wieżę Szláchecką w Grodźie Piotrkowskim zbudować pozwolono z składki po gr. ſześći z łanu, wyiąwſzy dobrá Duchowne: ktora ma być wydána Vrzędowi Stárośćinemu, *ſub pæna* 14. *marc. peremptoriè* támże *abſq; appellatione repetendâ. A.* 1611. *fol.* 13. tit. O wieży Piotrkowskiey.

Wieży w Kownie iſz niemáſz, Miáſto nie ma więźienia bronić, poki Szlácheckie zmurowáne nie będźie. *Ibid. fol.* 39. tit. Dom ſądowy.

O tymże reáſſumowano Conſtitutią *A.* 1611. dekláruiąc, że *ſub pæna* 100. *marc. poſt Curiã vindicandâ* bronionę być nie ma. *A.* 1613. *fol.* 45. tit. O wieży Kowieńskiey.

Herburt. fol. 345. *v.* 2. Więźiony nikt nie ma być, áże Práwem przekonány, wedle Státutow y Przywileiow. *A.* 1550. *fol.* 5. §. Slubem.

Gdyby Szláchćic Szláchćicá do więźienia *priuata authoritate* wźiął, ma być karan winą ſtá y dwudźieſtu grzywien. y ná dnie w wieży rok śiedźieć *pro pæna publica*, iſz ſobie rownego poimał y niewolił. *v. tit.* Szláchćic.

Toſz ſię ma rozumieć y o Stárośćie, gdyby kogo niesłuſznie *ſub prætextu Officij* poimał: *Excepto iure victo, & recenti crimine. v. tit. eodem* Szláchćic.

Ale *declaratur* tá *Conſtitutio.* Iſz gdyby ſługę ſwego rękodáynego złodźieiá ábo zdrayćę, ktory Pan poimał, pod tę Conſtitutią podpadáć nie ma. *A.* 1598. *fol.* 705. tit. O ſługach.

Znowu iſz *priuatis* wolno imáć ſwawolnikow, od ktorych ſą ukrzywdzeni, ábo od nich ná máiętnośći y zdrowiu niebeſpieczni, á do Grodu onych oddawáć. Ci záś ſwawolni rozumieć ſię máią, ktorzy domy Szlácheckie náieżdżáią, palą, rábuią, morduią, łupią, po drogách, Miáſtách y wśiách, y inne okrutne y hániebne *facinora, nullo habito reſpectu, committunt. A.* 1611. *fol.* 13. tit. Oboſtrzenie práwá ná ſwawolniki.

Tá Conſtitutia służy y W. X. Lit. *Ibid.*

Łoźnego záś, ieśli *poſſeſſionatum Nobilem* ábo *Ciuem de parendo iudicato* nie ſtáwi, ábo zaſtáwy, ktoraby *damno* korreſpondowáłá, Vrzędowi nie da; w więźieniu, *ad deciſionem cauſæ & ſatisfactionem iudicato*, Vrząd zátrzyma. *Saluo Statuto Thorunenſi, de violentia in Ciuitatibus per Nobilem illatâ. Ibid. fol.* 4. §. Do tego iſz w Mieśćiech.

Stároſtowie ábo ich Vrzędy, w więźieniu będących máią pilnować naiezdnikow, mordercow, łotrow, *ſub pæna ducentarum marc. ad cuiusuis inſtãtiã, corã vicinioriCapitaneo, abſq; quauis appellatione iremiſſi-*

remiſſibiliter luenda. Ibid. fol. 13. tit. Oboſtrzenie práwá.

Wieża *relaxatur* záćiągnionym ná woynę Turecką. *A.* 1590, fol. 570. tit. Wyięćie żołnierzow od práwá.

Więźniow Moskiewskich, ktoregoby kto miał, odesłáć do Dworu Krolewskiego, ábo do Zamkow Moskiewskich pogránicznych, ſtoſuiąc ſię do Tráctatow z Moskwą przez Commiſſarze záwártych, roskázano. W czym *contrauenientes* Inſtigator Koronny pozwáć ma. *A.* 1635. *fol.* 27. *tit.* O oddániu więźniow Moskiewskich.

Ná záprzedánie Nowey wśi ná więźnie fundowáney, *Laudum* Woiewodztw Poznáńskiego y Káliskiego approbowano. *A.* 1654. *fol.* 8. *tit. Approbatio Laudorum.*

Obywátelom W. X. Lit. w więźieniu nieprzyiaćielá zoſtáiącym wárowano, iſz od práwá, o długi przed tym y po tym ná ſię záćiągnione, do lat trzech wolni zoſtawáć máią, y dekretá ná nich gdźiekolwiek ferowáne *nullitati ſubiacebunt. A.* 1658. *fol.* 23. *tit.* Ochroná oſob.

Zá więźniow wſzytkich, odwdźięczáć obiecano żołnierzom tym, ktorzy ich poimáli. *A.* 1662. *fol.* 12. *tit.* O więźniách.

Wieży *aliàs pœnæ publicæ onus* Wielm, Ludwikowi Oborskiemu Káſztellánowi Liwskiemu, *ad ſpatium* pułrocza *reductum eſt*, ktorą ma w wieży Liwskiey *explere. A.* 1678. *fol.* 43. *tit.* Reláxácya wieże.

Wieży ſiedzenie deklárowano Vr. Stánisłáwowi Záliwskiemu Podſędkowi Liwskiemu, ták áby ná ſądzenie Rokow Ziemskich, wedle kádencyey onych, wychodźił, y teſz roki odpráwował: po odſądzeniu záś onych, áby znowu do wieże, poki iey nie wyśiedźi, wchodźił. *A.* 1646. *fol.* 13. *tit.* Reláxácya wieży.

O reláxácyách wieży *plura v. tit.* Reláxácya.

O więźniách Moskiewskich Conſtitutia ſtánęłá, áby káżdy więźniá ſwego iákimkolwiek ſpoſobem nábytego odesłał, do Dworu Krolá I. M. á bo do Zamkow Moskiewskich pogránicznych, *ſub pœnis Legum, ad inſtantiam Inſtigatorum* oboygá narodow. *A.* 1667. *fol.* 15. *tit.* O więźniách.

Towárzyſtwu z pod rożnych chorągwi pod Bráhilowem do więzow Tátárskich zabránym náznáczono ſześć tyśięcy zł. z Skarbu Koronnego. Ktorych pieniędzy diſtributá ma być zá wiádomośćią y diſpoſitią I. M. P. Hetmáná W. Koron. *Confœderat. general. Varſau. A.* 1668. *fol.* 20. §. Towárzyſtwu.

Záiednánie wieże. *v. tit.* Mężoboycá.

O wieżách ná Xięgi. *v. tit.* Xięgi.

W I N O.

PO winá do Węgier, żaden z Obywátelow Koronnych ieźdźić, áni

poſyłáć nie ma: ále ie ná składźiech do tego náznáczonych, ábo gdźie ſię komu tráfi, w Polſcze kupowáć. A ktobykolwiek pod iákąſzkolwiek zmową z Obywátelámi, ábo kupcámi pogranicznemi, *per ſe vel per ſubmiſſas perſonas* ważył ſię tego; tákowemu winá, *non obſtantibus ullis literis Regiis*, Stároſtowie ábo Celnicy zábieráć máią. w czym iesliby oni niedbali byli, ábo komu folgowáli, *pœná* 14. *marc. Delatori perſoluenda* w ktorymkolwiek Grodźie onego Woiewodztwá, *ad inſtantiam cuiuuis, in primo citationis termino* máią być karáni. á ieśliby upornie tey winy kto nie położył; *ulteriùs* wedle práwá przećiwko ięmu *procedetur*: wſzákże wolno ná tymże roku Podſtároſćiemu, ábo Piſarzowi celnęmu odwieść ſię, iſz ten towar bez wſzelkiey iego wiádomoſći przeſzedł ábo przemycon. *A.* 1578. *fol.* 336. *tit.* O przekupniách winá. Po Endeburskie, Rákuskie, y Swiętoiurskie, ieźdźić wolno, gdyſz te składow żadnych nie máią, y przez poſtronne ludźie do Korony przywożone nie bywáią. *A.* 1593. *fol.* 645. *tit.* O winá Endeburskie.

Znowu: áby do Węgier po winá nie ieżdżono. á mogą ie zábieráć nie tylko Stároſtowie y Celnicy, ále teſz y káżdy Szláchćic, (przez ktore? by dźierżáwę prowádzone były) y na ſwoy pożytek obroćić. á ktoby ie ná zmowie z Węgrzynem iákimkolwiek ſpoſobem do Korony przywoźił, y ſortelnie do domu ábo piwnice złożył, *pœnâ ducentarum marc. delatori perſoluenda, in quocunq; Officio Caſtrenſi & Iudicio Terreſtri peremptoriè, ſine quibuuis dilationibus & appellationibus* karány być ma. Szláchćic iednák wolno poſyłáć po wino ná ſwą potrzebę. *A.* 1611. *fol.* 8. *tit.* O winie. Pod tákowąſz winę podpadáią, ktorzy mnieyſzymi beczkámi winá przywożą, niżeli cztery báryły wynoſzą. *Ibid.*

Ale iuſz o zábierániu win náczey: że ich nikt zábieráć nie ma, tylko Adminiſtrator składnego, álbo P. Podskárbi. O co *forum* w Grodźie ná Querelách *peremptoriè*. *A.* 1635. *fol.* 14. tit. Składne. Znowu, że nikt nie ma ieźdźić po nie, *ſub amiſſione* onych. *w Vniwerſałách poborowych. ab A.* 1611.

Po tym poſtánowiono, że nikt *penitùs*, áni kupiec, áni żaden Obywátel Państw tych *cuiuscunq; dignitatis & præeminentiæ ſit*, nie ma ieźdźić po winá zá gránice do Węgier, y innych Państw przyległych, *ſub pœna mille marc.* O co *forum iuxta Conſtit. A.* 1611. Pod ktorą winę y ći podpadáć máią, ktorzy przywożą mnieyſzemi beczkámi winá, niżeli cztery bárely wynoſzą. *A.* 1626. *fol.* 10. *tit.* O składnym.

Reáſſumowano pomienioną *A.* 1626. Conſtitucyą, dekláruiąc, że káżdy *cuiuscunq; ſtatûs, conditionis, & præeminentiæ*, ná ktoregoby ſłuſzny o to dowod był, winą tyśiącá grzywien, y utráceniem winá, *non obſtantibus ullis libertatibus, ad inſtantiam Inſtigatoris, ex*

dela-

delatione Theſauri, in Officio Caſtren. proximiore, ſine appellatione ma być karány. Ktorey pæny iedná *medietas Delatori*, á druga *Iudicio cedere* ma: A winá obwinionego w áreſzćie tym czáſem zoſtawáć máią. *A.* 1643. *fol.* 18. tit. O wywożeniu winá.

O tymże; iſz nikomu *cuiuscunq. ſit ſtatûs & conditionis*, ták ſtanu Duchownego, Szlácheckiego, iáko y Kupieckiego do Węgier, y do innych Państw zá gránice ieźdźić, álbo poſyłáć nie wolno: ále one ſami Cudzoźiemcy ná skłády práwámi pozwolone przywożić, y od nich cło ábo składne winne, według uchwały Seymow, *cum auctione* do Skárbu Rzeczypoſp. płáćić máią. Aby iednák winá nie fałſzowáne, y áby beczki, według dawnego opiſu, po ſześćidźieśiąt gárcy wynoſzące, składáne były; Skárbowi Attendentowie tego przeſtrzegáć y doglądáć máią. A ktoby lubo iáwnie, lubo ná zmowę z Węgrámi przećiwko práwu temu poſtąpił, á dokumentámi ſłuſznemi dowiedźionoby mu to było; tákowy káżdy, winá wywieźione tráći: ktore Skárbowi zábieráć wolno, nie pátrząc ná żadne Przywileie, libertácye, álbo prærogátywy Szlácheckie. A nád to *pænam duorum millium marc.* popadáć ma w Grodźie pobliższym, *ſine appellatione, ad inſtantiam cuiuscunq. vindicandam.* W czym Skarb álbo Adminiſtrator składnego, nikomu conniuentiey czynić, y pogotowiu pozwaláć, *ſub ijsdem pænis* nie powinien. *Lex perpetua. A.* 1676. *fol.* 31. *tit.* O składách winnych.

Win wſzelákich Węgierskich tákze máłmázyi, y innych trunkow Cudzoźiemskich, ná składźie kupionych, nie godźi ſię przekupniom z wozow do piwnice zſtáwiáć, áſz ie Vrząd mieyski popieczętuie, *ſub pæna centum marc.* ábo pod utráceniem winá, ieśli ſtá grzywien nie przenoſi: ktorey winy połowicá Woiewodźie, á połowicá Stronie inſtiguiącey przyść ma. *A.* 1581. *fol.* 374. *tit.* O przekupniách winá.

Winá przekupniowie ſzynkowáć nie maią, bez uſtáwy Vrzędu Woiewodzego. *Ibid.*

To ieſt ſtáre przednie po piąći groſzy, podleyſze po cztery, á młode po gr. trzy ma być przedawáne. Máłmázya záś przednia po gr. piąći, podleyſza po gr. cztery, tákże y muſzkatellá. Czego Vrzędy Woiewodze przeſtrzegáć máią. *A.* 1593. *fol.* 646. *tit.* Skłády winne.

Subſequenti tempore. Stáre po gr. ſześći, młode po gr. piąći, Fráncuskie po gr. trzech. Máłmázya po gr. śiedmiu, Endeburskie iáko Węgierskie, Wołoskie po gr. dwoch, *ſub pæna centum marc.* O co *ſorum, ad inſtantiam cuiuscunq, iuxta Conſtit.* 1581. O Vſtáwách. *A.* 1611. *fol.* 8. *tit.* O winie.

Po tym: Węgierskie y Ryńskie, nie ma być drożſze nád groſzy pułoſmá, á Fráncuskie nád gr. ſześć. *A.* 1620. *fol.* 10. *tit. Pretia rerum.*

Plura v. tit. Vſtáwá.

Winá wſzelákie ná składźiech zwykłych tylko ná rynku, od Cudzoźiemcow przedawáne być máią. Czego w Miáſtách Krolewskich Stároſtowie, á w Szlácheckich dobrách Pánowie ich przeſtrzegáć máią, *ſub pæna centum marc.* w Trybunale, *ad inſtantiam cuiuuis repetendâ. A.* 1593. fol. 646. tit. Skłády winne.

Win ieśliby Cudzoźiemcy ná składźiech do trzech niedźiel nie przedáli, wolno im one gdźie indźiey powieść y przedawáć. *Ibid. Declaratur:* iſz z niemi ná składźie dłużey nád niedźiel ſześć báwić ſię nie máią, ále ná inſze skłády iáchać powinni. *A.* 1611. fol. 8. tit. O winie.

Winá, málmázyey, muſzkáteli, zfałſzowánych nie máią Cudzoźiemcy woźić, áni żadnego *monopolium* w tym czynić, áni do piwnic składáć, áni do ſwych kámienic, ktoreby mieli Węgrowie w Miáſtách Krolewskich, *ſub amiſſione* win. Czego w Miáſtách Krolewskich Stároſtowie, á w Szlácheckich dobrách Pánowie ich doglądáć máią, *ſub pæna centum marc.* w Trybunale *ad inſtantiam cuiuuis perſolvendâ. A.* 1593. fol. 646. tit. Skłády winne.

Winá Morawskie, málmázye, y inne trunki cudzoźiemskie, dla pomięſzánia, przy Węgierskich winách nie máią być ſtáwiáne, ále w oſobnych piwnicách, *ſub pæna centum marc*, álbo pod utrácenięm winá, ieśli ſtá grzywien nie przenosi. Ktorey winy *medietas* iedná Woiewodźie, á druga Stronie inſtiguiącey *cedere* powinná. *A.* 1581. fol. 374. tit. O przekupniách winá.

Po tym poſtánowiono; iſz káżdy Szynkarz, ktoryby ważył ſię podſycáć, álbo iákimkolwiek ſpoſobem fałſzowáć *puritatem* winá, *pæná ducentarum marc. coram quouis Officio* (*cuicuną iurudictioni ſubſit*) karány być ma. Z tęmi záś, ktorzy z nich ſprawiedliwośći nie czynią, *forum coram Officio Caſtrenſi, ſine appellatione, ad inſtantiam cuiuuis:* w tym iednák pozwány, *ad euaſionem iuratoriam* bliżſzy być ma. Ktorey Conſtitutiey exekucya zá rok od ogłoſzenia oney zácznie ſię. *A.* 1676. fol. 31. tit. O skłádách winnych.

Winá Rákuskiego, Morawskiego, Ryńskiego, wiádro ma mieć w ſobie oſmdźieśiąt kwart: á Endeburskiego ſto y cztery kwarty. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1578. fol. 349. §. Winá Endeburskie.

Winá inſzemi drogámi z Węgier prowádzone być nie máią, iedno ná Iáśliská, Duklę, Rymánow, Sądecz, Biecz, Nowytarg, Krosno, Sámbor, Lesko, Stryi. Czego przeſtrzegáć máią Stároſtowie, Celnik Koronny, y Vrzędy mieyskie. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1580. fol. 361. §. Winá. *Toſ y w inſzych po tym Vniwerſałach.* Tákże y ná Zmigrod. *w Vniwerſale. A.* 1598. fol. 720. §. Winá. Y ná Iordanow. *w Vniwerſale. A.* 1603. fol. 817. §. Winá.

Málmázya y muſzkátelá ná Kámieniec y ná Sniatyn iść ma: ná ktorych

ktorych mieyſcách od káżdey kufy, płácono być ma po zł. 4. do Poborce. *w Vniwerſałách poborowych. począwſzy ab A.* 1578. fol. 348.

Ktoby inſzemi drogámi, nie tęmi, ktore wzwyſz opiſane ſą, wino z Węgier prowádźił, tráći one, ktorych połowicá ná Krolá, á połowicá ná Poborcę z Száfarzem, lub ná Arendarze, lub ná Delatorá iść ma. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

Winne skłádne od káżdego puſkufká płáćić ma ná skłádźie tęn, co ie do Korony przywiozł; po zł. dwu. A tęn co ie kupił y ná ſzynk złożył, z oſobną, względem czopowego, po zł. dwu dáć powinien. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

O tymże po tym Conſtitutia ſtánęłá, ná więczne czáſy, z tą declárátią, áby te pieniądze, iáko y pobor, ná obronę Rzeczypoſp. obracał ſię. *A.* 1611. fol 8. tit. O winie.

Znowu o tymże *w Vniwerſale A.* 1624. ż táką declaratią, áby Węgrzyn, gdy do piwnice winá ſpuśći, płáćił po zł. dwá, pod utráceniem winá, y pod winą ſtá grzywien Polskich. Co Stároſtowie pobliżśi skłádow exequować powinni, zá delátią Arendarzá skłádnego, *ſub pæna* 100 *marc.* o ktorą *forum* ná Trybunale *inter cauſas fiſci*, lubo w ktorym Grodźie. A ten co ie kupi, támże ná skłádźie, względem czopowego, powinien dáć tákże z oſobná po zł. dwu. §. Winá.

Po tym poſtánowiono, áby skłádne Węgrowie po cztery zł. á kupcy Koronni po dwá zł. od beczki płáćili. A czwarty groſz według Vniwerſału. *A.* 1635. fol. 14. tit. Skłádne winne.

Podwyżſzono po tym tęn podatek kopą, ták áby po zł. ſześć płácony był, ktore podwyżſzenie do lat czterech tylko trwáć ma. *A.* 1643. fol. 18. tit. O wywożeniu win.

Zoſtáwiono *in robore* tę Conſtitutią podwyżſzenia skłádnego do Seymu ordynáryinego ſześć niedźielnego. *A.* 1646. fol. 20. tit. Deklárácya.

Znowu Skłádne winne czteremá zł. *currenti moneta* podwyżſzono. Ktore podwyżſzenie *plus offerenti* árendować ma P. Podskárbi. *A.* 1667. fol. 27. *tit.* Ná ſupplement.

Ná Skłádźie przyśiądz ma Węgrzyn, że to wino nie zátárgowáne w Węgrzech, ále ſwoie właſne ná przedánie przywiozł. *w Vniwerſale. A.* 1593. fol. 655. §. Winá.

Máłmázyey skład tylko we Lwowie być ma. *A.* 1611. fol. 20. tit. O skłádách.

A ieśliby ſię kto ważył depáktácye y wydźierſtwá czynić, tákowy zápozwány do ktoregokolwiek Grodu przez kupcá ukrzywdzonego, *in primo citationis termino tanquam peremptorio*, ma *reſpondere*, á przekonány w tym będąc, ma *ſine quauis admiſſione appellationis, pro damnis illatis ſatisfacere, luitâ pænâ centum marc.*

ſub

ſub pæna bannitionis in inſtanti cum refuſione damni ſuccumbendâ.

A ná składźie dłużey ſześći niedźiel tá máłmázya trwáć nie ma, ále kupiec powinien znią dáley iáchać, ták iáko o winie ieſt wárowano. *Ibid.*

Po tym, gdy máłmázye obrociły ſię morzem po niemáłey części ná Gdańsk, áby przez to ſzkodá w składnym y czopowym máłmázyowym nie byłá, poſtánowiono, áby wolno było Skárbowi arendowáć to składne máłmázyowe komuby rozumiał z pożytkiem Rzeczypoſp. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1619. §. A iſz tęmi czáſy.

Skład iednák winny y máłmázyowy Lwowski, práwem dawnym obwarowány, ktory przez nierząd y depáktácye zginął, *ſecuritate* Conſtitutiey *A.* 1589. o beſpieczeńſtwie drog kupieckich y *de teloneis* wyrázoney wárowano. *A.* 1631. *fol.* 34. tit. O mytách.

Od win, Rákuskiego, Moráwskiego, y Ryńskiego, od káżdego wiádrá ná Komorách celnych, Poborcá przy Piſarzu celnym y Vrzędźie mieyskim wybieráć ma po gr. 6. A od wiádrá winá Endeburskiego po gr. 10. od winá záś Gubińskie°, Krosińskiego & *id genus.* od káżdego drelinká gr. 24. Od bárely winá Wołoskiego po gr. 16. od Fráncuskiego, Włoskiego, Hiſzpáńskiego, Piniołow álákántow, rywuł, ſekow, máderow, ozoiow, kánárow, y innych, ktore morzem przywożą, od káżdey bárely po gr. 24. Czego Poborcá y Vrząd mieyski *fideliter* doyrzeć powinni. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

Od win po tym Endeburskich, Swiętoiurskich, od trzech wiáder, do dawnych podatkow zwyczáynych, kopę do lat czterech płáćić kazano, *Ibid.*

Po tym od Komági, ábo Pipy win, składne y czopowe po zł. ośmi płáćić poſtánowiono. Ktore czopowe w wielkiey Polſcze do czwartego groſzá, á w máłey Polſcze do składnego applikowano. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

Do odbieránia podatku od win. *ſpecialiter* náznáczono dwu Poborcow, iednego do máłmázyey y muſzkátele, á drugiego do inſzych win; ktorzy z Vrzędem mieyskim powinni byli on ſpráwiedliwie, *ſub iuramento*, bráć. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

Składnego winnego do dawnych czterech zł. kopę, do czterech lat, płáćić kazano. *A.* 1643. *fol.* 18. tit. O wywożeniu.

Do Seymu ſześć niedźielnego ordynáryinego *in robore*, y w diſpoſitiey Skárbu Koronnego zoſtawiono to. *A.* 1646. *fol.* 20. *tit.* Declarátia.

Kto ná składźiech od win zápłáći, ten, zá pokazániem kwitu, od Celniká, y Poborce, lub Succollectorá iego, wolen ná inſzych mieyſcách: gdyby záś tákiego kwitu nie miał, winá trácí: ktorych

rych *medietas* iedná *fiſco Regio*, á druga Celnikowi z Poborcą, lub Arendarzowi iść ma. *w Vniwerſałach poborowych.*

W Mieśćiech składnych, Vrząd mieyski opiſowáć powinien, wiele winá ktorego dniá, y tygodniá przywieżiono, y regeſtrá tego popiſowánia oddawáć. *w Vniwerſałach poborowych.* §. Winá.

Odczopowáne wino Poborcá z Vrzędem mieyskim *præuiá*, o tym, *ſub fide & conſcientia, diligenti inquiſitione*, pieczętowáć ma po piwnicách, áby drugi raz od nich nie czopowano. Od tych záś, od ktorych nie odczopowano, *ex nunc, non obſtantibus ullis libertationibus*, od káżdey beczki, po zł. dwu płácono być ma. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

Po expiratiey roku, cokolwiek ſię naydźie w piwnicách win nic ſzynkowánych, od czopowego wolne być maią, składne tylko zápłáćiwſzy ná Komorách pogránicznych. *w Vniwerſałach poborowych.* §. Winá.

Po tym deklárowano; iſz Poborcowie, od win w piwnicach záſtánych, nie máią záraz pieniędzy wyćiągáć, ale ie tylko popiſáć, á po tym po expirowániu árendy, poráchowawſzy ſię z Kupcámi iák wiele beczek w piwnicách nie wyſzynkowánych zoſtáło, czopowe od nich odbieráć powinni. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

Od win nowa ákcyzá ná gránicy przy Indukćie áby oddawána byłá, poſtánowiono. *A.* 1659. *v. tit.* Podatki.

Winá do piwnic w Mieśćiech, Miaſteczkách y ná Składźiech wſtáwione, zá requiſitią Arendarzá, lub Adminiſtratorá składow win. nych, przez Vrząd mieyski, *ſub fide & conſcientia* popiſowáne być máią. *w Vniwerſale. A.* 1627. §. Winá.

Win rewizya nigdźiey nie ma być broniona. *Ibid.*

Declaratur: iſz tá rewizya nie ma być broniona, *ſub pæna* 100. *marc. in Iudicio Tribunalitio inter cauſas fiſci repetendá. w Vniwerſale poborowym.* §. Winá.

Szláchćic od żadney beczki winá, ktorą kupił, ná ſwą potrzebę płáćić nie powinien był. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Winá.

Plura o Winách. v. tit. Podatki czopowego.

Składy ták małmázyowe, iáko y winne, áby wedle dawnego zwyczáiu P. Podskárbi árendował ogołem, lub oſobno, iáko z nayleplzym pożytkiem Rzeczypoſp. pozwolono. *w Vniwerſałách poborowych.* §. Wina.

Tęmuſz, gdy málmázye obrociły ſię były morzem po nie máłey części ná Gdańsk, áby przyłączył Składne málmázyowe, y czwarty groſz od Wołoch, do poboru u Fordaná, pozwolono: ná ktorym mieyſcu tákowyſz pobor od málmázyey przez kupce kupioney, iáko y w Ruśi, wybierány być ma. *w Vniwerſale. A.* 1607. *fol.* 876. §. Winá. Toſz *& in ſequentibus Vniuerſalibus.*

Po tym poſtánowiono, áby P. Podskárbi nie árendował Składnego winnego, ále ie *in adminiſtrationem* Szláchćicá dobrze oſiádłego y przyſięgłego, ná ſpráwiedliwe onego wybieránie, puścił. Y dołożono, áby tęn Adminiſtrator áni ſam, áni *per ſubordinatas perſonas* winem nie kupczył. *A.* 1628. tit. Składne winne.

Po tym ináczey: iſz one *plus offerenti* Szláchćicowi oſiádłemu ma árendować. *A.* 1633. *fol.* 42. Składne winne.

Znowu toſz składne, y czwarty groſz, zá ſto tyſięcy zł. Szláchćicowi oſiádłemu, Woiewodztwá Krákowskiego Obywátelowi árędowáć kazano. *A.* 1635. *fol.* 14. *tit.* Składne winne.

Reáſſumowano árendę tęmuſz Adminiſtratorowi zá tákimże contráctem, w iáki wedle Conſtitutiey *A.* 1635. wſzedł. *A.* 1637. *fol.* 9. *tit.* O składnym.

Znowu tęnże podatek *plus offerenti* árędowáć kazano. *A.* 1643. *fol.* 18. tit. O wywożeniu winá.

Winnego składnego Miaſt y Miaſteczek *poſſeſſores* præpediowáć nie máią. O co *forum* w káżdym Sądźie. *Ibid.*

Winny skład w Dynowie poſtánowiono ná wieczne czáſy, z tákiemi wolnoſćiámi y prærogátywámi, iákie inſze Miáſtá wſzelákie pográniczne máią. *A.* 1611. *fol.* 32. tit. Skład w Dynowie.

Tákże w Dobromilu, w nowym *Mieśćie, Byblu*, y Rudkách, Bierczy, Nowym táncu, w Bábicy, w Niżánkowicách, *według* praw y inſzych Składow Koronnych, *citra præiudicium* inſzych Miaſt. *A.* 1647. *fol.* 18. tit. Składy winne Woiewodztwá Ruskiego.

Ktoby furmánow ná gośćińcách do ſwych składow winnych neceſſitował, zá dowiedźieniem tego ná Seymie, *eo ipſo* Práwo o składách ma traćić. *A.* 1643. *fol.* 18. §. Składnego záś.

Winy. v. tit. Pœnæ.

WIELKORZĄDY.

NA Wielkorządy kto dał ſummę po Státućie Krolá Władyſłáwá, nie traći iey. *A.* 1562. *fol.* 16. tit. O Státućie Krolá Władyſłáwá.

Kto tákże po Státućie Alexándrowym ma iákie ſummy *in Caſtris Principalibus*, to ieſt ná Stároſtwách ſądowych w Wielkorządách będących, zápiſane, tráći ie. *Ibid.*

Ani dożywocia ná Wielkorządách po Státućie Krolá Władyſłáwá oſtáć ſię mogą. *Ibid.*

Ani záſtáwione Wielkorządy być mogą. *A.* 1565. *fol.* 89. tit. Státut Alexándrow.

Wielkorządcá z Podrządzcym ſwoim y dwiemá Rotmiſtrzámi pieſzymi, y ze trzemá Vrzędnikámi, bez ktorych ſię do Wielkorządow obeyść ſię nie może, od Poſpolitegoruſzenia uwolniony. *A.* 1621. *fol.* 12. §. Tákże. *v. tit.* Oekonomie.

WIZYA.

WIzya nie ma iść *in cauſa ſimplicis iniuriæ & proprij laboris*, tylko *in cauſis hæreditatis ſeu fundũ tãgentib⁹. A.* 1588. *f.* 481. *t.* Odilácyách. Przy wizyách *ſecuritas Iudicij* ma być záchowána, y nie máią ná nię iezdźić w większym, nád dźieśięć oſob, poczćie, *ſub pœna duplici* 14. *marc. Ibid.*

Ná wizyey przez Komorniká ábo Woźnego ná pewny dźień złożoney, y Aktámi Ziemſkiemi ábo Grodzkiemi opiſaney, gdyby Stroná nie ſtánęłá, ſpráwę trácí. *Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 302. tit. O władzy.

A gdyby ſam Vrząd, ná dźień náznáczony y zápiſany *ad expediendum viſionem, intercedente legali impedimento*, nie przyiáchał; inny dźień, tenże Vrząd Podkomorski *in ſequentibus terminis Terreſtribus* złożyć, y nań ziáchać będźie powinien. *Ibid.*

Ná wizyey gdyby Stroná ſtronie ábo iáwnie groźiłá, ábo ią iákim gwałtem od wizyey odegnáłá, álbo ſłowy iákiemi nie uczćiwemi nágrawáłá; támże przez Vrząd máią być ná niey *pœnæ in Statuto Regni deſcriptæ* skazáne, y to skazánie ma być do Sądu odnieśione, á Sąd zá ſłuſznym dowodem ma ie potwierdźić wedle zeznánia onego Vrzędu. *Nihilominùs* on przekaźcá ábo gwałtownik ná pozew *ſine beneficio viſionis alterius, & abſq; ulla dilatione*, odpowiádáć wedle práwá powinien. *Ibid.*

Od wizyey ten kto wźiął ſobie ná nię, nie ma dáć więcey Komornikowi, ábo Woźnemu, ábo obieniá, nád groſzy trzy. *Ibid.*

Po wizyey pozew nie może być burzony: ále Sąd widzenia wyſłuchawſzy, ma *decernere*, áby pozwány ná pozew odpowiádał, y dáley poſtąpić *ad definitiuam ſententiam*. Ieśliby ſię iednák widzenie z pozwem głownym we wſzytkich rzeczach nie zgadzáło, iáko to gdyby Pozew był o te dobrá, á wizya byłáby ná inſzym mieyſcu ábo dobrách, y ináczey niźli pozew obmawia, odpráwiłáby ſię, z tey przyczyny idźie utrátá pozwu y rzeczy według ſtárego zwyczáiu. *Ibid. fol.* 303. tit. Po widzeniu.

Ieśliby záś ktora Stroná po skazániu widzenia, popráwiłá pozwu ku ſzkodźie drugiey Strony, y *iudicialiter* by to zádano było od Strony przećiwney, *iuramento euadere* powinná, iſz nie popráwiłá, *aliàs rem, de qua agitur*, trácí. *Ibid.*

Gdy pozwány o pooránie roli, ábo poſieczenie łąk gwałtownym ſpoſobem, ábo o iákieſzkolwiek inne krzywdy, y gwałty, ná widzenie ſobie bierze, á po widzeniu, ábo teſz nie biorąc ná widzenie, *factum omne negat*, y práwá ná onę rolą ábo łąkę, ábo dobrá, o ktore ieſt pozwan, żadnego w Sądźie nie pokázuie, áni ſię ná pokazánie iego bierze, odprzyśiąc ſię ma z świádkámi, *iuxta valorem ſummæ & taxam in citatione expreſſam*. A ták tylko od onego

gwałtu, y ſzkody wolen będźię, ále łąkę ábo rolą przerzeczoną, ábo inne dobrá, o ktore pozew dány był, tráci: ktore Aktorowi do poſſeſſiey przyidą, *ſine ullâ eius aut ſucceſſorum ſuorum contradictione*, bo iuſz ták od ſwoich wſzytkich Spraw, ieśli ktore do tego miał, odſtępuie. Ieśliby záś pozwány ukázował práwo iákie, ábo obrony práwne, zá ktorymi to uczynił: tedy Sąd *ex controuerſia* przypátrzywſzy ſię ſpráwie y ſpráwiedliwośći y munimentom oboiey Strony, to co *iuris* będźie, *decernet*. *Ibid. tit.* O odpowiedźi.

WOIEWODA: WOIEWODZTWA.

WOiewodowie y ich Vrzędy, Vſtáwy *vendilium* czynić máią. *v. tit.* Vſtáwy.

Woiewodow, pod czás poſpolitego ruſzenia, powinnośći. *v. tit.* Poſpolite ruſzenie. *A.* 1621.

Woiewodá Mázowiecki tę powinność ma ná ſobie nośić, ktorą Woiewodowie inſi Koronni. *A.* 1576. *fol.* 295. tit. *Vices gerentia.*

Woiewodowie Pruſcy káżdy w ſwoim Woiewodztwie, oſiedli być máią. *A.* 1589. *fol.* 515. tit. Oſiádłość.

Ciſz, ábo ich Vrzędy Grodzkie, *exekucye* w Prowincyey Pruskiey czynić máią. *v. tit.* Executie.

Woiewody Połockiego wolna electia: ná ktorą *approbatur Priuilegium. A.* 1647. *fol.* 37. *tit.* Approbátia Przywileiu.

Woiewodę Czerniechowskiego poſtánowiono. *A.* 1635. *fol.* 17. tit. Ordynácya.

Tęmuſz mieyſce, po Woiewodźie Párnáwskim náznáczono, tákże Káſztellánowi, y Posłom. *Ibid.*

Woiewodztwá Mázowieckiego obywátele, *circa incorporationem* do Korony Polskiey, od ktorey ſię byli z dawnych czáſow oddźielili, to ſobie wárowáli, áby práwá Státutow y zwyczáiow ſwych ſtárych używáli, y tymi ſię rządźili y ſprawowáli. Po tym ná Seymách Koronnych wálnych wárowáli ſobie, áby im wolno było záwſze do praw y Státutow Polskich, przypátrzywſzy ſię im dobrze, przyſtąpić, y z innymi Obywátelámi Koronnymi w tym ſię porownáć. Iákoſz po namowách, ktore y przed tym ná kilku Seymách wálnych zá Auguſtá Krolá czynili, y po tym wielekroć powtarzáli; ná Seymie Coronatiey Krolá Stephánà, wſzytkie Práwá, Przywileie, Státutá, zwyczáie, poſtępek práwá, y Seymowe Conſtitucye Koronne, przyięli ná wieczne czáſy. Ze iednák mieli niektore ſwoie zwyczáie Ziemiom Mázowieckim potrzebne, á dla záchowánia ubogiey Szláchty pożyteczne: drugie teſz ácz tymże kſztałtem w Polſcze obſerwowáne, iedno że *expreſsè* w Statućie Polskim nie máſz ich: one ſobie wárowáli y záchowáli:

Herburt. fol. 277. tit. Cauſæ.

Iakoſz

Iákoſz ná Seymie *unanimi totius Reipub. conſenſu* approbowáne, *& pro lege & conſuetudine Ducatús Maſouiæ, cum aſſecuratione* onych trzymánia deklárowáne ſą. *A.* 1576. fol. 294. tit. Mázowſza Práwá Polskiego przyięćie.

Oprawy Krolowych ná Dobrách Xięſtwá Mázowieckiego nigdy nie máią być czynione; o czym cognitia ma być ná przyſzłym Seymie. *A.* 1581. *fol.* 382. tit. Oprawá Krolowey Ieymości Anny.

Plura o Mázowſzu. *v. tit.* Xięſtwá.

Woiewodowie ná Zamkách pogránicznych rezydować powinni, pod czás gwałtownego ná Rzeczpoſp. niebeſpieczeńſtwá, *& Interregni. v. tit.* Stároſtowie.

Woiewodztwo Smoleńskie, przez Krolá Zygmuntá Trzećiego, z rąk Moskwy rekuperowáne, ze wſzytkiemi Zamkámi, y przynależnośćiámi, ták iáko odeſzło było od W. X. Lit. do Praw, wolnośći, Vrzędow Ziemskich, iurisdictiey, Dignitarſtw, Státutow, y Trybunałow tegoſz W. X. Lit. wiecznymi czáſy przywrocono. Y Commiſſarze náznáczeni, aby iáko Zamek y Miáſto Smoleńsk, ták y inſze Zamki, y ármátę ná nich, tákże Miáſtá, Ziemie, Włośći, Derewnie, ze wſzytkiemi należnośćiámi y prowentámi ich doſtátecznie z inwentowáli, luſtrowáli, y relácyą tego ná przyſzłym Seymie uczynili; tego dokładáiąc, iſz ieśliby ktokolwiek co z pomienionych rzeczy, *ad priuatum uſum* obrośił; Inſtigator W. X. Lit. o to *agere* ma. Ieśliby iednák kto z Koronnych to uczynił; Inſtigatorá Koronnego, *ex delatione* PP. Podskárbiow, ták Koronnego, iáko y W. X. Lit. powinność tá będźie: o co *forum* ná Seymie, *ſub pœna ſolutionis de ſuo*, ieśliby Inſtigator ktory w tym był niedbáły. *A.* 1613. *fol.* 37. tit. Ordynácya.

Tymże Commiſſarzom zlecono, o dobrá Szlácheckie pilnie inquirować, y to, co ſię czyiey własności ſłuſznie okaże, z pewnych praw, dowodow, z wolą y z wiádomośćią Krolewską przywracáć: á oni teſz, co w zamiánę wźięli Dobr do ſtołu Krolewskiego służących, *iuxta nexum* Vniey, wracáć będą powinni. Po przywrocenu záś własności Szlácheckich, cokolwiek Zamkow, Ziem, y włości, w tym Woiewodztwie, w ſzáfunku Krolewskim zoſtawáć będzie; z tych tákowych dobr, opátrzenie, Kośćiołom intraty, y Woiewodźie Smoleńskiemu ná ſłuſzne wychowánie ie°, tákże ná poprawienie Zamku Smoleńskiego, y ná lud służebny, prochy, kule, y puſzkárze, z wolą y z wiádomośćią Krolewską ći ſz Commiſſarze náznáczyć máią. *Ibid.*

Zamek Smoleński ze wſzytkiem, y z włośćią, ktora do niego z luſtrácyey należeć będźie, Woiewodźie Smoleńskiemu teráźnieyſzemu do poſſeſſiey y iurisdictiey iego, *ante omnia* podány być ma. *Ibid. fol.* 38. §. Zamek.

Woiewodźie Smoleńskiemu w całym Woiewodztwie Smoleńskim

y Ziemiách iego, przykładem inſzych Woiewodztw W. X. Lit, ſądowych, iurisdictia Sądow Grodzkich, *generaliter* należeć będźie. Y Miáſto Smoleńsk ma mu być posłuſzne z ſtrony obrony pod czás niebeſpieczny. *Ibid.* §. Iurisdictia.

Miáſtá Iurisdictia. *v. tit.* Miáſto Smoleńsk.

W tymże Woiewodztwie wſzytkie Stároſtwá, Zamki, Miáſtá, Włoſći, Derewnie, w ſzáſunku Krolewskim zoſtawáć máią: á Krol wedle woli y łáski ſwey Páńskiey *benè meritis* Szláchćie narodu Polskiego y Litewskiego, tákże y ludźiom narodu Moskiewskiego, ktorzyby wierni byli, rozdawáć one będźie, z táką powinnoścą y kondycyą: (ktore káżdemu w Przywileiu opiſane być máią) áby Stároſtowie ná Zamkách przyśięgą zdawną ná Vkráinie zwykłą, *iſs ſami oſobámi ſwymi rezydowáć máią, y bez liſtownego pozwolenia Krolewſkiego z Zamku zieżdżáć nie będą*, obowiązáni byli; á w odiáchániu ktorego z nich, Surrogator ma być náznáczony. Toſz ſię o Woiewodźie Smoleńskim rozumieć ma. *Ibid.* §. Inſze teſz.

Rotmiſtrzę, ták ná Smoleńsku, iáko ná Zamkách wſzytkich inſzych do niego należących, máią przyśięgáć Krolowi y Rzeczypoſp. *Ibid.* §. Toſz ſię.

W tymże Woiewodztwie Stároſtom y Dźierżawcom, piąta część prowentow iść ma, ktorzy poczet pewny iázdy ábo piechoty, iáko ktoremu w Przywileiu iego *iuxta proportionem* intrat náznáczono będźie, chowáć máią. Dwie części záś, na wychowánie Stołu Krolewskiego, do Skárbu W. X. Lit. á drugie dwie części, ná obronę Rzeczypoſp. y tego tám Woiewodztwá, z wiádomośćią Krolewską, y Podskárbiow W. X. Lit. obracáć ſię máią: z czego liczbá ná Seymie powinná być czyniona. *Ibid.* §. Piąta część. *& ſequ.*

Minutiom bona w tymże Woiewodztwie máią być dawáne z tą powinnośćią, aby czaſu niebeſpieczeńſtwá od nieprzyiaćielá, ſłużbę Ziemską woienną, dla obrony tám tego Woiewodztwá, odpráwowáć byli powinni, *ſub priuatione bonorum*: o co *forum* ná Trybunale W. X. Lit. *inter cauſas Officij, contra negligentes. Ibid.* §. *Minutiom.*

Przywileie ná Stároſtwá, Dźierżáwy, y inne dobrá, tákże ná Dignitárſtwá y Vrzędy Ziemskie, y wſzytkie inne, pozwy, dekretá, Commiſſie, do Woiewodztwá Smoleńskiego, z Káncellárycy W. X. Lit. expediowáne być máią. *Ibid.* §. Przywileie.

Ná doglądánie poprawy Zamku, przyczyniánia prochow, tákże cáłośći y dozoru ármáty, w káżdym roku Podskárbi W. X. Lit. Piſarzá Skárbowego przyśięgłego, do Zamkow támtego Woiewodztwá zesłáć powinien. *Ibid.* §. Ná doglądánie.

Hetman teſz W. X. Lit. w poczćiech y ludźiách służebnych, ieſli ſię

śli ſię według ordynácyey Stároſtowie ná Zamkách chować będą, przez Piſarzá Polnego przyśięgłego káżdego roku inquirować, & *in negligentes pœnas legum* extendowáć ma. *Ibid. fol.* 39. §. Hetman teſz.

Potym toſz Woiewodztwo Krolewicowi I. M. Władysłáwowi wadminiſtrátią y używánie do dálſzey Krolewskiey y Rzeczypoſp. woli dano, y onęmu, Zamkow támecznych *ordinariorum præſidiorum* z dochodow támecznych opátrowánie poruczono. Wárowano iednák, że tá *adminiſtratio iuribus Maieſtatis & Reipub.* nie ma nic *derogare*, y że nagrody w dobrách támecznych *extraneis* (wyiąwſzy niektorych kilká oſob Cudzoźiemskich, ktorzy Krolowi y Rzeczypoſp. pod czás expeditiey Moskiewskiey zasłużyli ſię) rozdawáne być nie máią, tylko ludźiom zásłużonym ták Swietckim, iáko Duchownym *Indigenis* Polskiego, Litewskiego, Inflántskiego narodu, y z narodu Moskiewskiego, tym, ktorzy wiáry ſwey ſtátecznie Krolowi, y Synowi iego, y Rzeczypoſp. dotrzymáli. A ieśliby ktory *extraneus*, krom publiczney Seymowey uchwały, ważył ſię co uprośić; *ad cuiusuis inſtantiam*, ná Seymie ſpráwić ſię ma *peremptorie*, *ſub pœna amiſſionis bonorum*, ktorych część *fiſco*, część *delatori cedet*, *A.* 1620. *fol.* 8. *tit.* Ordynácya.

Támże, niſz *Iudicia ordinaria*, miánowićie Ziemſtwá y Grody poſtánowione będą, w rożnicách między támecznymi Obywátelámi záchodzących, rozſądek przy Krolewicu I M. iáko Adminiſtratorze zoſtawáć będźie: *ſaluâ appellatione* do Krolá. A o poddánych oyczyſtych y Szlácheckich, ktorzyby tám byli, według praw dawnych oboygá narodow ſpráwiedliwość ma być czyniona, y bez żadney zwłoki, tym czyi ſię pokażą wydawáni być powinni. *Ibid.*

Z ſtrony przywracánia dobr támże Szlácheckich, *Conſtit. A.* 1613. *reaſſumitur. Ibid.*

Chorąztwá, y inſze Vrzędy Ziemskie, obywátelom támecznym oboygá narodow, Krol iáko nayprędzey ma rozdawáć: y Krolewicowi I. M. Władysłáwowi ná opátrowánie ſtołu iego, Wákáns *dignitati ipſius conueniens* dáć pozwolono. *Ibid.*

Reáſſumowano pomięnione *Annorum* 1613. & 1620. Conſtitutie, z tą deklárácyą, áby obywátele támeczni kondycyom w Przywileiách onym nádánych wyrażonym doſyć czynili, á goſpodarze, ktorych powinni w domách ſwych Zamkowych mieć, ná káżdą ćwierć roku popiſowáli ſię, y żywność ná puł roká żeby káżdy miał w domu, *ſub pœnis &c. quòd vide latè in Conſtitutionibus*, *A.* 1629. *tit.* Wárunek Smoleński.

Do tegoſz Woiewodztwá Commiſſarze z Seymu náznáczeni, áby *præſidia*, y obronę Smoleńską, Stárodubá, y Zamkow przyległych,

ſtoſu-

ſtoſuiąc ſię do pierwſzych Conſtitutiy *A.* 1613. *&* 1629. bez ćiężaru Rzeczypoſp. opátrzyli, y w ręce wpráwili, y Dániny Krolewskie między ludźie służebne pomiárkowáli. Co wſzytko, nic *abſoluta poteſtate* nie czyniąc, ná przyſzłym Seymie *referre* powinni. A ieśliby kto práwo dźiedźiczne náktorekolwiek dobrá támteczne prætendował, á do trzech lat, od Conſtitutiey teráźnieyſzey, dobr tych práwem nie dochodźił, tráćić ie ma wiecznymi czáſy. Z dánin támecznych nie zá Dworem, ále do ordynáryinego Sądu Ziemskiego ábo Grodzkiego, ordynáryinem Proceſſem, *ſaluâ appellatione* do Trybunału W. X. Lit. obywátele *in cauſis fundi* poćiągáni być máią, *ſub pæna euocationis extra forum*: wyiąwſzy *cauſas pro cognitione Priuilegiorũ*, ktore *deciſioni Regiæ* należeć będą. Teſz Dániny *oneri* Donátiwy ná áppárat woienny pozwoloney *ſubiacere* nie máią. *A.* 1638. *fol.* 29. tit. Smoleńskie. Newelſcy, Kraſnohorodcy y Siebieſcy obywátele *ab hinc*, dla odległośći mieyſcá, nie do iurisdictiey Woiewodztwá Smoleńskiego, ále do Połockiego Woiewodztwá, z Sądámi y poborámi wiecznie należeć będą. *Ibid. fol.* 31. *Ná końcu.*

Drudzy Commiſſarze do tegoſz Woiewodztwá náznáczeni, dla uſpokoienia onego z Woiewodztwem Czerniechowskim w gránicách. *Ibid.* § Przy tym żeby.

Declarátur ntione fori tá *Conſtitutio A.* 1638. iſz Obywátele Woiewodztwá Smoleńskiego w żadnych ſpráwách ſwoich z dobr támecznych Ziemskich, *exceptâ cognitione priuilegiorum*, ktora Sądowi Krolewskiemu należy, *nullo alio prætextu, poſt Curiam Regiam* poćiągáni być nie máią, *ſub pæna duplici euocationis*, o ktorą *forum* ná Trybunale W. X. Lit. lecz *in ordinario foro* Sądu Ziemskiego y Grodzkiego ordináriynem proceſſem *conuenti, ſaluâ appellatione* do Trybunału W. X. Lit. ſpráwować ſię máią. A Miernicy włoczni, ná pierwſzym Seymiku Gromnicznym, pomiáry ſwe, rękámi ſwymi, y czterech Deputatow ná to wyſadzonych, podpiſane, Podkomorzym Woiewodztwá tego oddáć máią - y bez tychże Podkomorzow dobr nikomu mierzać nie będą, *ſub pæna & foro ſupra ſcripto*. *A.* 1641. *fol.* 18. *tit. Euocatio extra forum.*

Znowu inſi Commiſſarze na popráwę Zamku Smoleńskiego (ponieważ Commiſſia *A.* 1638. do effektu nie przyſzłá) náznáczeni, ktorzy y o włokách piechoćie Kozakom náznáczonych, y ieśli z nich służbę odpráwuią, tákże wiele ſię winno Piechoćie, *inquirere* máią. *A.* 1643. *fol.* 20. *tit.* Obroná Smoleńská.

Do Woiewodztwá Smoleńskiego, Łoiowskie y Lubeckie Stároſtwá należą. *v. tit.* Stároſtwá.

Lubeckiego tráktu Obywátelow, przez woynę Szwedzką w woysku W. X. Lit. zoſtáiących, według regeſtru onych, od Hetmáná

W. X.

W. X. Lit. podpiſanego, przy práwách onym ná grunty y poſſeſſie ich z dawną nádánych *ſine aggnuatione* od Stároſtow Lubeckich, záchowano y confirmácyą praw ich z Káncellárycy W. X. Lit. wydáną approbowano. *A.* 1658. *fol.* 22 *tit. Gratitudo.*

Obywátelom Woiewodztwá tegoſz y Powiátu Stárodubowskiey Správy *in quouis ſubſellio* będące *ad feliciora tempora* ſuſpendowano. *v. tit.* Správy. *tit.* Długi.

Exulibus támecznym ukontentowánie náznáczono. *v.* tit. Commiſſie.

Woiewodztw Poznáńskiego y Káliskiego pod czás woien pogránicznych, *in caſum periculi* wpádnienia zá gránice Koronne kup żołnierskich, obroná poſtánowiona. *A.* 1627. *fol.* 10. *tit.* Beſpieczeńſtwo.

Znowu *A.* 1631. *fol.* 22. *tit.* Obroná domowa.

Reáſſumowano *in toto* Conſtitucyą *A.* 1631. do przyſzłego Seymu: y więcey przydano. *A.* 1632. *fol.* 4. *tit.* Beſpieczeńſtwo.

O tymże Conſtitucya *A.* 1627. *&* 1631. *reaſſumitur.* Co y Ziemi Wieluńskiey służyć ma. *A.* 1633. *fol.* 45. *tit.* Beſpieczeńſtwo.

Znowu o obronie tychże Woiewodztw. *A.* 1635. *fol.* 30. *tit. Laudum.*

Znowu o teyże, wedle pomienioney Conſtitucyey *A.* 1631. ktorą Woiewodztwo Poznáńskie y Krákowskie, y Xięſtwo Oświęcimskie, y Woiewodztwá, Sędomirskie, Káliskie, Sierádzkie, y Ziemie, Lwowska, Przemyſłka, Sánocka, y Woiewodztwá, Beſkie, Płockie, y Ziemie, Wiska, Ciechánowska, Rożáńska, Lwowska, tákże Podláskie y Ráwskie, Woiewodztwá przyięły. *A.* 1653. *fol.* 21. *tit.* Obroná domowa.

Znowu *reaſſumuntur ſuperiores Conſtitutiones. A.* 1631. *&* 1635. Woiewodztwom Poznáńskiemu y Káliskiemu, o obronie. *A.* 1655. *fol.* 9. *tit.* Obrona. *Plura* o tym. *tit.* Poſpolite ruſzenie. *& tit. Lauda.*

Teſz Woiewodztwá, wárowáły ſobie, iſz coby ná *præſidium* y municyą u ſiebie wydawáli; ma im to być w Skárbie w podatkách tychże Woiewodztw przyięto. *A.* 1659. *fol.* 34. *tit.* Fortifikácya Poznáńska.

Woiewodztwu Poznáńskiemu *in futurum*, ieżeli iákie podatki, w ktore Dráhimskie Stároſtwo wchodźi, RP. uchwali, z táryffy tego podatku *decet* (ponieważ *nil contribuit* to Stároſtwo do pomienionego Woiewodztwá) w Skárbie Koronnym ma być potrącony, *&* *pro perſoluto* przyięty. *A.* 1678. *fol.* 18. *tit.* Deklárácya.

Woiewodztwo Czerniechowskie ná dwá Powiáty, Czerniechowski, y Nowogrodzki, podźielono. *A.* 1635. *fol.* 17. *tit.* Ordinácya.

Toſz z Stároſtwem Czerniechowskim *abſq; ulla incompatibilitate*

przykładem Woiewodztwá Kiiowskiego trzymáne być może. *Ibid.*

O niepokazániu praw ná máiętnośći dźiedźiczne tego Woiewodztwá: y *de ſecuritate honorum & honorum. Ibid.*

Tegoſz Woiewodztwá Sądy w Trybunale Lubelskim, po Brácłáwskim Woiewodztwie. *v. tit.* Trybunał.

Woiewodztwá Pruskie *in cauſis* tylko *executionis rei iudicatæ, pænam quinquaginta aureorum* ponośić máią: á *in ſimplicibus cauſis, & crudæ citationis, pænam trium marcarum. A.* 1633. fol. 60. tit. O pænách.

Okázowániu teſz Woiewodztwá nie podległy. *v. tit.* Okázowánie.

Tymże Pruskim wárowano, iſz cokolwiek ná opátrzenie y reſtaurácyą fortec, iáko y ná proporcyálną, *in caſum alicuius periculi*, obronę, z podatkow dádzą, to im *circa coæquationem* dálſzych podatkow przyięto będźie. *A.* 1653. fol. 14. *tit. Securitas* Woiewodztw.

Bez nich Seymy *in poſterum concludi* nie máią. *v. tit.* Poſpolite ruſzenie.

Woiewodztwo Podláskie do Korony przywrocone y Przywiley ná to. *A.* 1569. fol. 149. *tit.* O Ziemi Podláskiey.

Ná chorągwiách używáć ma orłá. *Ibid.* §. Teſz poſtánawiamy.

Inſze contenta tego Przywileiu tu położone, pod rożnymi tytułami naydźieß.

Krzywdy y dolegliwośći tey Ziemie, ktore ſię tám nád Przywiley *reſtitutionis* dźieią, Rewizorowie pewni, ná Seym odnieść máią. *A.* 1576. fol. 295. *tit.* Rewizya Podláska.

Woiewodztwu Podláskiemu reáſſumowano Conſtitucye o Przywileiu *incorporationis* onego, *exceptis litis pendentius. A.* 1647. fol. 19. tit. Zámknienie exekucyi.

Tęmuſz Woiewodztwu, y Ziemi Łukowskiey dwie włoce w iednę ná hyberną ráchować roskazano. *v.* tit. Podatki.

Tęmuſz Woiewodztwu práwá wſzytkie y Przywileie *in toto* reáſſumowano y wárowano, *ſaluis modernis Poſſeſſoribus, & ſaluo moderno Poſſeſſore* Stároſtwá Brańskiego, ktoremu *ex bene placito* Rzeczypoſp. y zá conſenſem tegoſz Woiewodztwá *ceſſit* pomienione Stároſtwo. Co iednák *in ſequelam* ná potym *trahi* nie ma. *A.* 1673. fol. 16. tit. Wárunek.

Toſz Woiewodztwo Conſtitutią *de potioritate iurium*, Woiewodztwu Wołyńskiemu (*quàm infra vide*) służącą, *in toto* przyimuie. *A.* 1676. fol. 23. tit. *Securitas* Dobr Ziemskich.

Woiewodztw ſpuſtoſzonych *ſecuritas honorum & bonorum* w reces, ná dwu Seymách *in A.* 1649. odpráwionych poſzłá. fol. 20. *tit.* Reces.

A o Woiewodztwách Vkráinnych, y Podolskim, y o Ziemi Hálickiey,

ckiey.także o Powiátách Kraſnoſtáwskim y Látyczowskim,*ratione* także *ſecuritatis honorum* y *bonorum*. *v. apud me tit.* Správy *& tit.* Podatki.

Woiewodztw Vkráinnych Seymiki y electie wſzelákie w Włodźimierzu odpráwować ſię máią, poki *ad Poſſeſſiones* dobr ſwoich nie przyidą. *A.* 1659. fol. 46. tit. Seymiki y electie.

W Woiewodztwách Vkráinnych, Kiiowskim, Brácłáwskim, Czerniechowskim, *Gymnaſia*, Szkoły, y Drukárnie ſtáwiáć wolno, y *liberè* náuki odpráwować, y Xięgi drukować wſzelákie *in controuerſiis Religionum, ſine læſione tamen Maieſtatis Regiæ, abſq; ſcommatibus* ná Krolá I. M. *w Commiſſiey Hádyáckiey. Ibid. fol.* 50. §. *Gymnaſia.*

Woiewodztw tychże *exules Ritûs Romani* ták Duchowni, iáko y Swietcy, zá náznáczeniem czáſu Vniwerſałámi Krolewskiemi, y Hetmáná woysk Zaporoskich, káżdy do ſwey właſności wrocić ſię ma. *Ibid. fol.* 52. §. *Priuatis.*

Plum cokolwiek tym Woiewodztwom w Commiſſiey Hádyáckiey, pozwrlono ieſt, v. ſub titulis propriis.

O depáctácyey y deſolácyey Woiewodztw Kiiowskiego y Wołyńskiego. *v. tit.* Trybunał.

W Woiewodztwách, Kiiowskim, Brácłáwskim, y Czerniechowskim po woynie *A.* 1648. iáko Obywátele mieli dowodźić ſzláchectwá, y dźiedźictwá ná dobrách, poniewaſz Aktá Ziemskie y Grodzkie zginęły? *v. tit.* Szláchectwo. *tit.* Dobra.

De ſecuritate Bonorum tychże Woiewodztw, także Wołyńskiego, y długow co zá *ſecuritas? v. tit. eodem* Dobrá.

Tegoſz ſamego ſpraw conſerwaty w Trybunale Koronnym ſuſpendowano. *Ibid. tit.* Conſerwaty.

Tegoſz, y innych Vkráinnych Woiewodztw Dignitárſtwá y Vrzędy. *v. tit.* Vrzędy.

Woiewodztwo Kiiowskie przy ſwoich ſtárodawnych gránicách *perpetuò* ma zoſtawáć. *A.* 1569. fol. 165. §. Obiecuiemy teſz.

Woiewodztwom, Kiiowskiemu, Smoleńskiemu z Powiátem Stárodubowskim, y Czerniechowskiemu z Powiátem Nowogrodzkim *Diploma* dáne, ręką Krolá I. M. Primáſa, y Márſzałká Poſelskiego podpiſane, ápprobowano. *A.* 1667. *fol.* 6. *tit.* Approbacya.

Woiewodztwu Bełskiemu wárunek względem zapłaty trzem chorągwiom. *v. tit.* Approbácya.

Tegoſz Woiewodztwá Powiátow tákowy porządek poſtánowiono wiecznemi czáſy, że po Powiećie Bełskim, Powiát Grábowiecki z Ziemią Buską alternatę (przykłádem Ziemie Chełmskiey z Hálicką) ták Vrzędnicy Ziemſcy ná Seymikách, iáko y ſame Powiáty pod czás Poſpolitego ruſzenia záchować máią. Powiát záś Horodelski po nich, według Przywileiu *incorporationis* y zwy-

czáiu dawnego. *A.* 1670. *fol.* 25. *tit.* Porządek.

Woiewodztw ſądowych intratnych w W. X. Lit. *donatiua ſimpla* wchodźić do Skárbu W. X Lit. powinná. *v. tit.* Podatki.

Woiewodztw Połockiego, Witepskiego, Mścisłáwskiego, y Powiátow, Orſzáńskiego, Mozyrskiego, y Rzeczyckiego &c. Obywátelow *ſecuritas, ratione* ſpraw *in quouis ſubſellio* będących. *v. tit.* Správy. *tit.* Długi.

Woiewodztwá Połockiego Obywátelom niektorym, ktorych regeſtr ręką P. Woiewody Wileńskiego Hetmáná W. X. Lit. ieſt podpiſany, reſcript approbowano. *A.* 1661. *fol.* 21. *tit.* Approbácya reskryptu.

Woiewodztwá tegoſz częśći Obywátelom *exulibus* ukontentowánie náznáczono. *v. tit.* Commiſſie.

Woiewodztwo Krákowskie wárowało ſobie, że nowych podatkow, ná obronę domową, prywatną uchwaláć nie ma. *A.* 1655. *fol.* 33. tit. *Approbatio Laudorum.*

Woiewodztwu Podolskiemu Conſtitucye *de reſtauratione* dobr wſzytkich ſpuſtoſzáłych reáſſumowano. *A.* 1662. *fol.* 22. *tit.* Declaratia. *apud me vide tit.* Dobrá.

Tęmuſz pozwolono poſtánowić ſpoſob wypráwy Poberczników, álbo Kiiánow. *v. tit. Lauda.*

O Kozakách *aliàs* buntownikách w tymże Woiewodztwie. *v. tit.* Swawolni.

Woiewodztwu Podolskiemu y Kámieńcowi ná *præſidium* ludźi kónych dwieśćie przydano *in A.* 1655. *v. tit.* Miáſto Kámieniec.

Tegoſz Woiewodztwá Obywátelom tym tylko, ktorzy żadnych *pro tunc* nie máią ośiádłośći, y z Podola wypędzeni, ſummę dwádźieśćiá tyśięcy złotych z Skárbu Koronnego wyliczyć náznáczono; á ſamych iáko wygnáńcow *pro tunc* od pogłownego, y innych podatkow publicznych, *pro una vice tantùm*, uwolniono, y deklárowano, iſz do Poſpolitego ruſzenia należeć nie máią ći, ktorzy w służbie Rzeczypoſp. expeditią przećiwko Turkom odpráwować *in perſonis* będą. Ci iednák wſzyſcy, ktorzy w inſzych Woiewodztwách ſwoie máią fortuny, *ad omnia Contributionum genera* należeć będą: tákże ći, ktorzy żołd brać będą, zoſtaiąc pod chorągwiámi, pogłowne dawáć będą. *A.* 1673. *fol.* 32. *tit.* Vkontentowánie *exulum.*

In rem tegoſz Woiewodztwá skrypt *ad Archiuum* dány, approbowano. *A.* 1677. *fol.* 10. *tit. Approbatio.*

O podźiale ſummy z wybráńcow obywátelom támecznym pozwoloney. *v. tit.* Commiſſie.

W Woiewodztwie Płockim pewne wśi rewidować pozwolono, áby ſię wiedźieć mogło iák wiele płáćić máią. *v. tit.* Rewizya.

W Woiewodztwie Wołyńskim *cauſæ potioritatis* żadney táxie nie podlegáią, ále ieśliby chćiał *poſterior Creditor vindicare* dług ſwoy

in quibusuis Bonis, może *primos Poſſeſſores* wykupić. Dźiedźictwá záś otrzymáne, przed poſlednieyſzemi Creditorámi y Legatámi máią *in ſuo* zoſtawáć *robore*, *non obſtantibus quibusuis decretis*. *Perpetua lex*. *A*. 1673. *fol*. 31. *tit*. *Securitas* Dobr.

Woiewodztwo Wołyńskie do Korony przywracone y Przywiley o tym. *A*. 1569. *fol*. 155. *tit*. O Ziemi Wołyńskiey.

Státutem Litewskim ma ſię ſądźić. *Ibid*. *fol*. 159. §. Oſobliwie.

Ná chorągwiách, przy ſwoich dawnych herbách ma Orſá záżywáć. *Ibid*. *fol*. 161. §. Ná oſtátek.

Inſze tego Przywileiu punktá *reſoluta ſunt ſuis locis*.

Woiewodztwa Wołyńskiego, krzywdy, ſzkod dochodzenie w W. X. Lit. *v*. *tit*. Commiſſie.

W Woiewodztwách, Ruskim, Podolskim, Podláskim, y Vkráinnych nie godźi ſię dobr dźiedźicznych upraſzáć *pro Regalibus*. *v*. *tit*. Dobrá. *&* *tit*. Executia.

Woiewodztwo Brácławskie *inſimul* z Stároſtwem Winnickiem *pro una vice* trzymáć pozwolono I. M. P. Ięndrzeiowi Potockiemu Woiewodźie Brácławskiemu *eâ conditione*, áby záwſze przy rezydencyey *in præſidio* Miáſtá Winnice, miał obecney dwieśćie Piechoty własnem koſztem ſwoim. *A*. 1662. *fol*. 24. *tit*. Woiewodztwá Brácławskiego *ſecuritas*.

Woiewodztwá Lubelskiego, y Powiátu Stężyckiego ruinę y ſzkody przez obozy Poſpolitego ruſzenia w przeſzłym roku poczynione, Commiſſarzom ná to náznáczonym obaczyć, y tego wſzytkiego relácyą ná Seymie uczynić kazano. Do podatkow iednák ná tym Seymie uchwalonych wypłácenia, rowno z inſzemi Woiewodztwy należeć powinni. *A*. 1673. *fol*. 26. *tit*. Commiſſia.

W Woiewodztwie Sędomirskim poddáni ubodzy záſtąpieni w podatkách przez fundácyą Lipnickiego. *v*. *tit*. Fundácya.

Woiewodztwá Witepskiego Obywatele ná fortecy Witepskiey do Moskwy zábráni, y tám przez 14. lat w więźieniu zoſtawáiący. *v*. *tit*. Wieża.

Rekuperowánych *ſpecificationem in volumen Conſtitutionum* inkorporowano. *A*. 1677. *fol*. 19. *tit*. *Specificatio* więźniow.

Woiewodztwá Brzeskiego W. X. Lit. Obywátele, gdy ná ſpuſczenie własnego zboża iuráment w Grodźie Mielnickiem wykonány authentyczny pokażą, iuſz więcey do drugiego poćiągáni nie máią być. *A*. 1678. *fol*. 15. *tit*. *Indemnitas* Obywátelow.

Do Woiewodztwá Pomorskiego *reincorporantur* Powiáty Lemburg y Bytow. *A*. 1641. *fol*. 13. *tit*. Ordynácya.

Circa libertates, *Priuilegia*, *prærogatiuas*, *& præeminentias* z ſtrony Sądow Ziemskich teſz Powiáty *conſeruantur*, do ktorych podług práwá korektury y zwyczáiow innych Ziem Pruskich Sędźiow obiorą. Ktore Sądy, w Mieśćie Lemburgu, po innych,

Woiewodztwá Pomorskiego Powiátách, *iuxta hoc idem ius correctum* odpráwować ſię máią. Do Trybunału Piotrkowskiego ſpolnie y z inſzymi Obywátelámi Woiewodztwá Pomorskiego, tákże y do elekcyey Deputatow ná Trybunał *in loco ſolito* w Stárogárdźie należeć będą. *Item.* Posłow dwuch ná Seymik generálny Ziem Pruskich, y Seym wálny Koronny, przykładem inſzych Powiátow tegoſz Woiewodztwá obierać y poſyłać będą: Donácye, Dekretá, kontrákty wſzytkie, ktore ſię zá Xiążąt Pomorskich ſtáły, y skończone ſą, do exekucyey przyſzłey w cále záchowano. A ktore w Proceſſách nie skończone zoſtáły, *Iure Regni & correcturarum Terrarum Pruſſiæ* determinowáne być máią. Záchowána teſz ma być Szláchtá támeczna ſtárożytna, á nie *Aduenæ* tych Powiátow, we wſzelákich wolnościách, y práwách, iáko inſi Obywátele Koronni, *exemplo aliorum Nobilium Terrarum Pruſſiæ*; y okázowánie ſwoie pod Lemburkiem, iáko w Powiećie pogránicznym, odpráwować będą, *ſaluis prouentibus ad Capitaneatum Bytouienſem pertinentibus. Ibid.*

Po tym, gdy *per Pacta Conuenta* ná przeſzłym Seymie *approbata*, te Powiáty Kurfirſztowi I. M. Brándeburskiemu *in feudum ceſſerunt.* Reskrypt Krolá I. M. Ianá Káźimierzá w Poznániu dniá 19. Mieśiącá Grudniá Roku 1657. z mnieyſzey Káncellárycy Koronney wydány, y inſze wſzytkie pomienionym Powiátom *hoc nomine* dáne áſſekurácye y deklárácye *in toto* ápprobowano, y onych przy dawnych wolnościách, honorách, prærogátywách, zwyczáiach, y dobrách Ziemskich, *uti hæreditariorum allodialium* wolney diſpoſitiey, ták iáko w Koronie *ab immediata Coronatione ad Regnum* záżywáli, záchowano: dla czego *inſcriptiones authenticæ, & manuales contractus, interciſæ, & quæuis publicæ & priuatæ transactiones, proceſſus, decreta quæuis, ac Tribunalitia ſuum robur & valorem* mieć máią, *& caſu amiſſorum, vel quouis modo amittendorum bonorum Terreſtrium*, wolno do Krolá I. M. y Rzeczypoſp. rekurs onym. *& eorum poſteris* zoſtáwiono, *ſaluo iure Bonorum & Perſonarum Eccleſiæ Catholicæ Romanæ*, ktorych *uſus & exercitium Religionis, cum plena, prout ante, iurisdictione Epiſcopali, & Iure Patronatûs*, komu z práwá należy, *abſq; vllo impedimento* máią być *in toto* záchowáne. *A.* 1659. *fol.* 31. *tit. Securitas.*

Woiewodztwu Brzeskiemu W. X. Lit. Conſtit. *A.* 1641. o żołnierskich przechodách, Powiátom, Mozerskiemu, y Rzeczyckiemu służącą, *in toto cum pœnis ibidem expreſſis* reáſſumowano. (*vide tit.* Zołnierz.) *A.* 1647. *fol.* 23. *tit.* O przechodzeniu.

Trybunał w Sądách, y Dekretách ſwoich, podług Except Woiewodztwu Mázowieckiemu służących, záchować ſię ma záwſze. *A.* 1631. *fol.* 41. *tit.* Exceptá Mázowieckie.

Woie-

Woiewodztwo Mázowieckie nie podpada pod exekucyą Státutu Alexándrowego, áſz do dánia y uprzywileiowánia Státutow y wolnośći iego, zá Krolá Zygmuntá Pierwſzego, zá ktorego pánowánia do Korony *per ſucceſſionem* przypádło. *A.* 1562. *fol.* 17. §. Co ſię tknie dobrá.

Inkorporowáne toſz Woiewodztwo ná Seymie Piotrkowskim *A.* 1529. o czym námięnia Conſtit. *A.* 1598. *fol.* 690. *tit.* O pozwiech.

Woiewodztwom, Mázowieckiemu, Podláskiemu, Lubelskiemu, y Ziemi Chełmskiey z woyskiem W. X. Lit. Commiſſia náznáczona. *vide tit.* Commiſſie.

Powiátow Horodelskiego y Grábowieckiego *Laudo*, podymne iedno ná ármátę Zamku Grábowieckiego uchwalone, approbowano; y podatku tego wydánia, kto go ieſcze nie wydał, czás do S. Ianá Chrzćićielá blisko przyſzłego prolongowano. A ktoby ná tęn czás nie wydał, pænom w deklárácyey ná przeſzłym Seymie o to podlegáć będźie, podług Conſtit. *A.* 1629. Ta záś ármátá, ktora ma być nowo poſtánowiona y ſporządzona, *perpetuis temporibus*, wedle pomienionego *Laudum*, w záwiádowániu, y ſchowániu Stároſty, y Woyskiego Grábowieckiego zoſtawáć ma: á Woyski Grábowiecki ná po tym nie może być, iedno ktoryby w tym Powiećie miał nie zmyſloną poſſeſſią, y w niey rezydował. *A.* 1647. *fol.* 28. *tit.* Decláratia podatku.

Woiewodztwom y Ziemiom, w ktorych przez nieprzyiaćielá *Acta* popalone ſą, y znieśione, co zá *ſecuritas honorum & bonorum?* *v. tit.* Szláchectwo.

Wygnáńcom W. X. Lit. wárowano, áby zá przyśćiem do reálney ich poſſeſſiey, o rożne zapiſy do práwá, do lat trzech nie byli pozywáni, y dekretá ná nich gdźiekolwiek ferowano, *nullitati ſubiacent*: tym wſzytkim iednák, ktorzy przed tą Conſtitutią *in poſſeſſione* dobr ſwoich zoſtawáli, á przez nieprzyiaćielá nie ſą zruinowáni, służyć to nie ma práwo. *A.* 1658. *fol.* 23. *tit.* Ochroná oſob, y dobr *exulum* W. X. Lit.

WOYTOWIE. WOYTOSTWA.

WOytowie y Szołtyśi woienną służbę powinni. *A.* 1550. *fol.* 5. §. A iſz gdźie.

Y w poſpolitem ruſzeniu. *A.* 1621. *fol.* 9. §. Do tey służby.

O Duchownych Szołtyſách. *v. tit.* Duchowni.

Woytoſtwá, Szołtyſtwá, rudy, huty, kuźnice, y młyny wſzelákie ná skupie ſą, gdźie dożywoćie nie zákroczyło. *A.* 1563. *fol.* 46. *tit.* Woytoſtwá.

O tymże: że ná ſkupie ſą. *A.* 1598. *fol.* 689. tit. O pozwiech:

Woytoſtwá, młyny, rudy, &c. rewizyey nie podlegáią. *A.* 1567. *fol.* 137. tit. Rewidowáne dobrá.

Ani

Ani Luſtrátiom. *A.* 1601. *fol.* 729. §. Od ktorey to luſtrácyey.

Woytoſtwá ktore nie ſą inkorporowáne do Stároſtw, z Stároſtwy łączone być nie máią, lecz zásłużonym ludźiom, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. máią być dawáne. *A.* 1607. *fol.* 838. *tit.* O kádukách.

O tymże: co y o Szołtyſtwách rozumieć ſię ma. *A.* 1620. *fol.* 6. *tit.* Nagrodá.

A że przećiwko Conſtitutiom tym, *ſubſequentèr poſteriori tempore*, Woytoſtwá niektorym Miáſtom, *per appendices*, pod tytułem inſzych Conſtitutiy, inkorporowáne, *& in volumen Legum* wpiſane ſą; tedy ſtoſuięc do Conſtitutiey *A.* 1563. (*quæ ſupra eſt*,) ná skupie Woytoſtwá te, y Szołtyſtwá, tákże być deklarowano, *competentiamq; omnem & poteſtatem, eas redimendi Donatariis* dano, ták tym, ktorzy iuż niektore przed tym od Krolá *iure aduitalitio* otrzymáli, *aboliendo omnes litis pendentias ob prætextum incorporationum exortas*, iáko y tym, ktorym konferowáne będą; Miáſtom iednák pogránicznym, Woytoſtwá inkorporowáne *in ſuo robore* zoſtáwiono, y te tákże, ktore ſą *Lege expreſſâ* w Conſtitutiey opiſane, y tytuły ſwe oſobne máią. *A.* 1647. *fol.* 8. tit. O Woytoſtwách.

Declaratur; iſz nikomu inſzemu ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. iedno ludźiom w woysku zásłużonym rozdawáne być máią, *ſub nullitate* Przywileiu, *& reuocatione* onego, *ad inſtantiam* kogokolwiek z woyská, *collationeq;* temu, ktoby to *deferret* Krolowi. Wolno iednák ták *modernis poſſeſſoribus*, iáko y ná po tym żołnierzom te Woytoſtwá, zá conſenſem Krolewskim, *perſonis nobilibus* przedawáć. Ani *derogatur* Woytoſtwō, w Oekonomiách Krolewskich y Reformácyi Krolowey podległym *durante Reformatione*, áni tym, ktore ſą Miáſtom, Miaſteczkom, *Lege publicá* inkorporowáne, ábo ktore ſądowi Stároſtowie, ná podpárćie Iuridiki trzymáią. Woytoſtwá záś wſzytkie, ktore *plebeiæ perſonæ* przećiwko práwu trzymáią, *ex nunc pro vacantibus declarantur, & bene meritis* żołnierzom rozdawáne będą. *Poſſeſſio* iednák nie *violentèr*, ale *legitimâ iuris viâ*, w Sądách Krolá I. M. *adiri* ma. *Præuiâ exſolutione ſummarum & ſumptuum*, ktore ná Woytoſtwách *legitimè extenduntur*. Excypowano iednák Woytoſtw dźieśięć przy ktorych Krolowi I. M. wolno ludźi *in actuali ſeruitio ſuo* zoſtáiących záchowáć. *A.* 1662. *fol.* 15. *tit.* Declárátia.

Wárowano, iſz te Woytoſtwá rozdawáne być nie miáły, áſz *poſt diſſolutionem* związku woyskowego. *Ibid.*

Znowu o tymże *declaratur*, iż iáko innych, ták y Oekonomicznych nie godźi ſię *plebeiæ perſonæ* trzymáć, ále *bene meritis* Szláchćie rozdawáne być máią: y Przywileie, ieśli tákowe *plebeijs* wyſzły, *caſſantur*. O co wolno czynić w Trybunale *inter cauſas fiſci. w Exorbitáncyách. A.* 1669. *tit.* Gwárdye I. K. M. Woy-

Woytoſtwá w Oekonomiách od wſzelákiey diſtributy hybernowey wolne ſą. *Ibid.*

Dożywoćie ná Woytoſtwie w Zukowie wśi do Stároſtwá Lubelskiego należącey, Vr. Melchiorowi Polickiemu y Synowi iego Stánisłáwowi, weſpoł y z ſummą dwiemá ſty grzywien, ná tymże Woytoſtwie zápiſaną approbowano, względem dobr iego dźiedźicznych, ktore mu ſą prætextem *commutationis* zábráne. Ktorych dobr iuſz uponinác ſię nie ma; ále tym dożywoćiem, y ſummą po zeyśćiu ſwym, y ſyná ſwego kontentowáć ſię będźie. *A.* 1611. *fol.* 36. tit. Approbatia.

Woytoſtw inkorporácye Miáſtom, Klaſztorom, Kośćiołom &c. *vide ſub titulis ſuis.*

Woytowi y Ławnikom wyżſzego práwa Mágdeburskiego ná Zamku Krákowskim Práwá y wolnośći *cum prærogatiuis*, od Krolá Káźimierzá Wielkiego, y innych po nim pánuiących nádáne approbowano. *A.* 1677 *fol.* 14. tit. *Approbatio.*

Woytoſtwo y wioskę Drozdowice w Ziemi Przemyſłkiey Vr. Marćinowi Kątskiemu Generałowi Artyllerycy Koronnney *iure Terreſtri hæreditario in perpetuum* dano. *Ibid. fol.* 45. *tit.* Záwdźięczenie.

WOYNA.

O Woynie, áni o Poſpolitym ruſzeniu, nie ma nic Krol záczynáć bez pozwolenia wſzytkich Stanow ná Seymie. *A.* 1576. *fol.* 254. §. O woynie. *Herburt. fol. 24. tit. Bellum.*

O tymże, *ijsdem verbis. Ibid. fol.* 275. §. O woynie.

O tymże, *y że Krol bella offenſiua Sąśiádom inferre* nie ma *ſine conſenſu omnium Ordinum*; ieśliby iednák iákim przymierza zgwałceniem, ábo nieſpodźianym á nagłym impetem okázyą dáli: ná ten czás, według przyśięgi ſwoiey, y praw dawnych, ſtárániem ſwoim obronę obmyśliwſzy, zá zdániem Senatu znośić ich będźie. *A.* 1611. *fol.* 1. *tit.* Popárćie woyny.

Znowu, iſz Krol żadney woyny, *nullo prætextu* wſzczynáć nie ma bez proponowánia ná Seymiki, y bez pozwolenia zgodnego, iáwnego, y wyráźnego ná Seymie wſzech Stanow, á to pod obowiązkiem w práwie wyráżonym. Lecz dla gáſzenia iákiego nagłego (gdyby przypádło) niebeſpieczeńſtwá, powinien z dokłádem PP. Rad, ktorychby ná prętce dośiąc mogł, zábiegáć niebeſpieczeńſtwu, według powinnośći Krolewskiey. *A.* 1613. *fol.* 1. *tit.* O podnoſzeniu.

O tymże, *lege perpetuâ* wárowano, iſz *bella offenſiua* podnośić, bez wiádomośći wyráźnego conſenſu Rzeczypoſp. Krol nie powinien. *A.* 1638. fol. 7. tit. O ſupplementách.

O tymże. *vide apud me tit.* Woysko. *tit.* Krol.

O tymże *in Pactis Conuentis* Krolow, iáko to *A.* 1632. 1648. 1668. 1674.

Herburt. fol. 40. tit. Eorum.

Woyny *in perſonis ſuis* nie powinni w leciech bárzo podeſzli, chorzy, wdowy, *minorennes*, Duchowni, co Dobrá źiemskie trzymáią: wyprawić iednák z dobr ſwoich iáko kto przemoże *idoneos* máią; y chorzy *veram infirmitatem ſuam* wedle Státutu z czteremá świádkámi wywodźić powinni. *A.* 1621. *fol.* 7. §. *Patresfamilias.*

Y co pogorzeli *recenter.* káżdy iednák powinien to po tym ſamotrzeć poprzyśiądz. Co y o Miáſtách pogorzáłych, ktorymby libertácya według práwá pozwolona nie expirowáłá, rozumieć ſię ma. *Ibid. fol.* 13. §. A w ćiągnieniu.

Ale Szláchtá nie oſiádła, co ſummy máią, podług Conſtitutiey 1578. także Zaſtáwnicy wſzyſcy, y Arendarze powinni podlegáć temu ćiężarowi. Arendarzom iednák wolno przy Pánách, co od nich máiętności trzymáią, poczet ſłuſzny wyprawić. *Ibid. fol.* 8. §. Szláchtá. *& ſequ.*

Vide plura tit. Poſpolite ruſzenie.

Woienney rády *ad caſum* woyny Tureckiey Ordynácya ſtánęłá. *A.* 1590. *fol.* 563. *tit.* Deputaći.

Po tym znieśiona. *A.* 1591. *fol.* 618. *tit.* Znieśienie.

Tákowaſz znowu kilká ráży uczyniona byłá. *Quod vide apud me tit.* Deputaći.

Krol czáſu woyny, dźiáłá, prochy, puſzkárze opátrować ma. *A.* 1576. *fol.* 254 §. A czáſu woyny.

O tymże *ijsdem verbis. Ibid. fol.* 275. §. A czáſu woyny.

Ale iuſz ná to quártę ordynowano. *v. tit.* Armátá.

Woyny Moskiewskiey poprzeć Krolewicowi I. M. Władysłáwowi pozwolono. *A.* 1616. *fol.* 2. *tit.* O Moskwie.

Ná popárćie to, pewne po tym Commiſſarze náznáczono. *A.* 1618. *fol.* 1. *tit.* O Moskwie.

Woyná do Moskwy dla złamánia przymierza, y ná Páńſtwá náſtąpienia. *A.* 1633. *fol.* 13. *tit.* Woyná.

Woyná z Szwedámi poſtánowiona, ná ktore Stany Koronne, y W. X. L. woysko powiátowe ſtáwić obiecáły, gdy będą przez Vniwerſały obwieſczone: ná co im Seymiki poſtánowiono, ná ktorych podatki, iákie ſobie ná tę wypráwę námowią, by teſz y czopowe duplikowáne, ktore ná ármátę pozwaláią, *approbantur*, y áby od wſzytkich wydáne były (w czym ſię żadne Miáſtá excipować nie będą mogły) *cauetur. A.* 1635. *fol.* 1. *tit.* Popárćie woyny.

Woysko pográniczne nie ma ſię wdawáć z Sąśiádámi w żadne *bellum offenſiuum. v. tit.* Woyská.

Plum vide tit. Woyská.

WOYSKA.

ZAdnych zaćiągow czynić Krol nie powinien, bez proponowánia ná Seymikách, y wyráźnego konſenſu *omnium Ordinum* Seymowego. *A.* 1629. tit. O zaćiągu woysk.

Woysko pográniczne w żadne *bellum offenſiuum* nie ma ſię wdawáć z Sąśiádámi, bez poſtánowienia ná Seymie wálnym, wſzech Sta-

Wnow. *A.* 1625. §. Dekláruiemy przy tym.

Woysk Cudzoźiemskich w Páńſtwá Koronne y W. X. Lit. wprowadzáć, *bella offenſiua* podnośić, ſupplementow, ták Quárciánego, iáko y inſzego woyská zbieráć, y zá gránicę wyprowadzáć, y kupámi wywodźić pozwaláć, *ſine conſenſu* Rzeczypoſp. Krol nie powinien. *In Pactis Krolá I. M. Władyſłáwá IV. A.* 1632. fol. 13. §. Woysk cudzoźiemskich.

Non obſtante hoc vinculo, záćiągnione było *ex Senatusconſulto* woysko nowe, *extra conſenſum omnium Ordinum:* czego iáko nie pochwalono, ták wárowano, że to derogowáć nie ma práwu &c. *A.* 1637. fol. 2. tit. Przyczynienie woyská.

Znowu *perpetuâ lege cauetur*; że Krol nie ma woysk cudzoźiemskich záćiągáć y przyczyniáć dopuśćić, *ſine conſenſu omnium Ordinum. A.* 1638. fol. 7. tit. O ſupplementách.

Dla tego woysku, ktore Krol Władyſław záćiągnął był bez Seymu, służbę wypowiedźiano, y áby roſpuſzczone było, Commiſſarze náznáczeni, &c. *vide latè. A.* 1646. fol. 1. tit. O zaćiągu.

A ná potym tákowych zaćiągow Krol nie powinien czynić, ani przypowiednych liſtow z pieczęćią álbo ſignetem pokoiowym wydawać, áni żadnych woien *inſciâ & inconſultâ Repub.* podnośić, áni *Pacta fœdera* z poſtronnymi záwieráć, áni záwártych wzruſzáć. A ktoby tákowe liſty bráć, y zaćiągi czynić ważył ſię; ten káżdy *eo ipſo infamis* będźie; ktora *ex nunc decernitur, & pro publicanda*, iáko ſię wyżey wyráźiło, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. *remittitur*; y dobrá tákiego káżdego *iure caduco* rozdawáne będą. Czego Posłowie Ziemſcy między wákáncyámi ná Seymie wedle tego práwá uponnią ſię. *Ibid.*

O tymże, iſz Krol żadnych woysk záćiągáć *ſine conſenſu Reipub.* nie powinien. *A.* 1649. *fol.* 5. *tit.* O niezáćiągániu woysk.

Y prywatni ludźie nie máią żadnych czynić zaćiągow ná płacą Rzeczypoſp. bez conſenſu wyráźnego Rzeczypoſpolitey, *ſub pœna peculatûs.* Tá iednák Conſtitucya nie ma zágradzáć drogi ochoćie zwykłey miłośnikow Oyczyzny, ktorzy poczty ſwe *de priuato peculio* ná usługę Rzeczypoſp. ſtáwićby chćieli. *Ibid.*

O tymże *in Pactis Conventu*, *A.* 1648. 1668. 1674. *quod vide apud me ſub tit.* Krol.

Woysko Litewskie do Korony, *& è conuerſo* Koronne do Litwy przechodźić zá gránice nie ma, áni żadnych ſtácyi pieniężnych, y ſtráwnych *ullo prætextu* y wćiągnieniu y ſtánowiskách wybierać, *ſub pœnis* w Artykułách woiennych Conſtitucyą approbowánych. *A.* 1628. tit. Oboſtrzenie.

Hetmáni Koronni w Litwie leż żadnych áni przyſtawſtw náznáczáć nie máią, áni Lit. w Koronie. *A.* 1635. *fol.* 12. *tit. Diſciplina.*

Woysko Koron. przez Litwę, á Litewskie przez Koronę, pod czás expedycyey Pruskiey, áby nie przechodźiło, wárowano było, *ſub pœna Infamiæ* náRotmiſtrze, Poruczniki, álbo ich namieſtniki &c. *Ib.*

Zołnierze Koronni gránic Powiátow Mozyrskiego y Rzeczyckiego przechodźić, áni ſtácyi wybierać nie máią; *ſub pœnis in Conſtitutionibus A.* 1593. 1601. 1609. 1620. 1626. 1628. *de diſciplina militari ſancitis.* (*quas Conſtitutiones vide apud me infra ſub titulo* Zołnierz.) *A.* 1641. *fol.* 22. *tit.* O Zołnierzu.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą ná Woiewodztwo Brzeſckie. *A.* 1647. *fol.* 23. *tit.* O przechodzeniu.

Zadna chorągiew, áni żaden towárzyſz z pod chorągwi nie ma więcey ſtácyi wybierać, nád ſześć złotych z łanu, y to z łanow oſiádłych, podług kwitow poborowych, pod utrácenię żołdu iemu winnego, dokąd ieno ná ſtánowiskách zoſtawać będźie. A ieżeli ktory *anticipatiuè* wybrał, iuſz w to komputować ſię ma; á coby przebrał, o to ná Commiſſiey *reſpondere* powinien. W dobrách żáś dźiedźicznych Szlácheckich, *ſub pœna Infamiæ*, żadnych ſtacyi, áni naymnieyſzych exákcyi wyćiągáć nie powinien. *A.* 1649. *fol.* 6. *tit.* O wybierániu ſtácyi.

Woyská Koronne iákiegokolwiek zaćiągu, áby nigdy zá gránice W. X. Lit. nie przechodźiły, *lege perpetuâ* wárowano. A ktoryby ſię Pułkownik, Rotmiſtrz, Oberſzter, Kápitan, tego ważył, zá ſwawolniká, y z kompánią rozumiány być ma. O czym wſzytkie Conſtitucye *A.* 1626. 1629. 1635. *reaſſumuntur*: á *damna paſſis*, zá approbácyą w Grodźie ſwoim, krzywd, y ſzkod poczynionych iurámentem Vrzędnikow Szláchty, ná Commiſſiey do zapłáty woysku Koronnemu ná Seymie náznáczoney, z wolnym zasług áreſztowániem, álbo do upodobánia w Trybunale Koronnym, *inter cauſas militares forum* náznáczono. A ieśliby ſię kiedy ná potym Obywátelom W. X. Lit. doſyć nie ſtáło, tedy ná Seymie káżdym ná potym, *ante omnia* W. X. Lit. domowić ſię wolno. *A.* 1653. *fol.* 6. *tit.* O nie przechodzeniu woysk Koronnych zá gránice W. X. Lit.

O tymże *declaratur*, iſz żadna chorągiew woyská Koronnego wchodźić w gránice W. X. Lit. (ktoraby ordynánſu do woyská W. X. Lit. nie miáłá) áni ſtácyi żadnych brać, áni noclegow odprawować nie powinná: á ktoby ſię ważył, to czynić, znośić iáko ſwa-

ko ſwawolniki wolno. Gdyby iednák woyská Koronne do W.X. Lit. ordynowáć przyſzło, tedy Oberſzterowie, Rotmiſtrze, ták ná te chorągwie, iáko y ná ſupplementy (ktorym wolne ćiągnienie, ták w Koronie záćiągnionym do W. X. Lit., iáko y w W. X. Lit. do Korony być ma) bez czynienia krzywd, y wyćiągánia ſtácyi, y podwod, liſty przypowiedne w naypierwſzym Grodźie *per oblatam* podáć powinni, dla wiádomośći, kto z ordynánſu, á kto ſwawolnie wchodźi przez gránice W. X. Lit. A PP. Hetmáni Koronni chlebá w dobrách W. X. Lit. pokázywáć, áni Rotmiſtrzowie ich wybieráć nie máią, *ſub pœna ſolutionis in triplo* ſzkod poczynionych, *in Iudicio Tribunalitio Lublinenſi repetendâ*. Toſz práwo ma ſię ściągáć y ná żołnierzy W. X. Lit. przez gránice Koronne ſwawolnie przechodzących. *A.* 1655. *fol.* 31. *tit.* O nie przechodzeniu żołnierzá.

Hetmáni ták Koronni, iáko y W. X. Lit. leż dawáć nie máią żołnierzom w dobrách Szlácheckich, y Duchownych W. X. Lit. tylko w dobrách Krolewskich, *exceptis bonis Oeconomicis*, ktore wolne być máią. Towárzyſze także y ich Pácholikowie w domy Szlácheckie y Duchowne záieżdżáć, y ſtácyi wybieráć nie máią. *A.* 1601. *fol.* 763. *tit.* O leżách.

Woysku Hetmáni leże rozdawáć máią, *nullo diſcrimine perſonarum ſeruato*. *Ná zieździe pod Andrzeiowem ſub Interregno. A.* 1576. *fol.* 237. §. Ichmość.

O tymże *vide Conſtitutionem A.* 1591.

O tymże. A bez liſtu Hetmáńskiego Stároſtowie y Dźierżawcy leży im dopuſczáć nie máią. *A.* 1601. *fol.* 735. *tit.* O Quárćiánym. Gdyby ie ktorzy ſobie ſwawolnie bez liſtu Hetmáńskiego w dobrách Krolewskich, ábo Duchownych uczynili; Rotmiſtrz ábo Porucznik ma być przed Hetmáná pozwány, ieſli oſiádły, *pro pœna duorum millium marcarum & refuſione damnorum*; á ieſli nie oſiádły, *pro pœna colli. A.* 1624. *fol.* 1. *tit.* Supplement.

Woysku żywność ma ſtánowić Hetman iáko naysłuſzniey, *pro ratione loci & temporis. A.* 1590. *fol.* 572. *tit.* Szácunek.

O uſtáwie żywnośći pod Poſpolite ruſzenie. *vide ſupra tit.* Poſpolite ruſzenie.

Zołnierze, konfœderácyi, buntow, y żadnych ſchadzek nie máią czynić, pod poczćiwością, y gárdłem, oprocz zá roskazániem Hetmáńskim, do namow o usłużeniu Krolowi, y Rzeczypoſpolitey, y dla przełożenia potrzeb ſwych, ábo nie doſzćia zapłáty; wyiąwſzy Woluntáryuſzow, ktorzyby ſię pod tę diſciplinę y ártykuły poddáć nie chćieli: á tá Conſtitucyą ma tylko do przyſzłego Seymu trwáć. *A.* 1601. *fol.* 732. *tit. Declaratio.*

O tymże: dokładáiąc *& pœnam confiſcationis bonorum*: ále Sędomirſcy Posłowie wźięli tę Conſtitucyą do Bráćiey. *A.* 1609. *fol.* 890. *tit.* Porządek.

In caſum w woysku konfæderácyey, ſpoſob, iákim ią znośić, poſtánowiono było. *quod vide latè in Conſtitutionum volumine. A.* 1623. *fol.* 4. *tit.* O zábieżeniu.

Rotmiſtrzom lubo od Krolá podánym, lubo w Woiewodztwách obránym á przez Krolá ápprobowánym, liſty przypowiedne z Káncellárycy Koronney wydáne, w Grodźie, gdźie Krol rezydowáć będźie, ábo pobliżſzym áktykowáne być máią. A Rotmiſtrze, do Grodu támecznego, kędy ludźie będą zbieráć, ábo do bliżſzego, tęn liſt naydáley do trzećiego dniá *per oblatam* podáć powinni. Ciſz dwá mieśiące czáſu ná zbieránie roty káżdey *à data* liſtu przypowiednego, ná ściągnienie záś, według dawnego zwycżáiu, tylko dwie niedźieli mieć będą. Ieśliby ſię ználazł táki Rotmiſtrz, ktoryby nie máiąc liſtu wyżey opiſanym ſpoſobem áktykowánego, ważył ſię ſwawolnych ludźi zbieráć: táki ma być naprzod w tym Grodźie kędy zbiera, zá delácyą Szláchćicá, *pro pœnis* przed Stároſtę, *per terminum tactum* pozwány. Ná ktory pozew ieśli nie ſtánie, tedy záraz ma być infámowány, y proklámowány, y do bliżſzego Woiewodztwá, ábo Grodu *infamia* odeſłána ma być: á Grod Grodowi onę podawáć ma: ná co gleyty żadne iść nie máią, y choćby ie wydano, *ullum valorem* mieć nie máią: á ieśliby ſtánął, *pœnâ capitis* ná nim ma być extendowána. A ieśliby tákiego ſwawolnego *poſt publicationem* pogromiono, ſámego zábito, y iego *ſequaces*; zá to *pœna* żadna *publica* y *priuata* być nie ma, áni pozew: *ſub pœna talionis*, ktoryby pozwał; Y do tego poſtánowiono, áby ná tákiego káżdego infamowánego, Stároſtowie ruſzáć ſię powinni byli, y Vniwerſały do Szláchty roſpiſawſzy, onego imáć iáko *deprædatorem publicum*. A ieśliby ktory był potężny, żeby mu Stároſtá *reſiſtere* nie mogł; tedy *nihilominùs* tę infamią ma publikowáć, y do Grodow rozeſłáć, tákże y do Commiſſarzow, ábo Hetmánow Koronnych. A *contra Plebeios*, prędko *& ſummariè* Hetmáni Koronni iurisdykcyą ſwoię exequowáć máią: á ieśliby Stároſtá nád iurisdykcyą ſwoię, chćiał poćiągáć Szláchćicá oſiadłego y ſpokoynego; tedy mu wſzytkie *beneficia iuris* iść máią, ták inquizycya, iáko inſze w práwie opiſane. Woluntarze iednák ktorzy ſwymi pocztámi ná posługę Rzeczypoſp. skromnie idą, máią ſię Hetmánom Koronnym, á przez dálekość Woiewodom, ábo Stároſtom, opowiedźieć, y od nich liſt wźiąć; ktory nie ma być tylko *poſſeſſionatis* w onym Woiewodztwie dawány. Ktorą Conſtitucyą y W. X. Lit. przyimuie, reáſſumuiąc przy tym Conſtit. *A.* 1609. O ludźiách ſwawolnych W. X. Lit. uczynioną. *A.* 1620 *fol.* 5. *tit.* O żołnierzu. Zołnierz átteſtácyą mieć powinien od Rotmiſtrzá, pod ktorego chorągwią służył, y iák długo: á w konkurrencyey, ná tego ma być pierwſzy wzgląd, ktoryby pod iedną chorągwią ſtátecznie y

skro-

skromnie, bez wſczynánia buntow, y bez ućiążenia ludzkiego trwał. *Ibid.* fol. 6. *tit.* Nagrodá.

Zołnierze z żołdu zyć, y według tárgu wſzytko kupowáć powinni. *Ibid.*

Przy káżdey chorągwi Rotmiſtrz záwſze powinien być *præſens, ſub pœnis de diſciplina militari expreſſis. Ibid. fol.* 13. *tit. Diſciplina militaris.*

De diſciplina militari wſzytkie práwá, także Conſtitucyą. *A.* 1590. *in toto* reáſſumowano, y Hetmánom zupełną moc, y władzą według práwá dano. *Ibid.*

Konfæderácyey, y buntow w woysku wſzczynáć nikt ſię ważyć nie ma pod winámi, w práwách dawnych, á oſobliwie Conſtitucyą 1620. opiſanymi: od ktorey ſię Conſtitucyey iáko y przeſzłego Seymu Wielkie Xięſtwo excypuie. *A.* 1624. fol. 2. §. Confæderácyey.

Woyskom Koronnym iáko służbę wypowiedźiano? *vide in Conſtitutionibus. Na drugim Seymie. A.* 1635. fol. 2. *tit.* Roſpráwá woysk.

Woysko quárćiáne, y inne *præſidia* Zámkow y fortec Rzeczypoſp. ná Vkráinie, według skryptu *ad Archiuum Regni* dánego ná Seymie 1643. w liczbie tey, iáko teraz ieſt zátrzymano. *A.* 1647. fol. 1. tit. Zátrzymánie woyská.

Po tym woysko quárćiáne, wedle dawnych praw, *eodem numero & genere militiæ*, iáko przed Korſuńską było, z okázyey náſtępuiących niebeſpieczeńſtw, do przyſzłego ſześć niedźielnego Seymu ordynowano &c. *Ibid.* tit. Zaćiąg.

Woysko ták quárćiáne, iáko y nowego zaćiągu ná tym Seymie *propter ſecuritatem* Rzeczypoſp. obmyślonego, między Woiewodztwá y Ziemie, *juxta proportionem* podatkow, przez aſſygnácye, z Káncellárycy Koronney ma być podźielone, &c. *A.* 1652. fol. 6. tit. Obroná.

Do záćiągnienia woyská w dálſzey służbie Rzeczypoſp. Commiſſarze náznáczeni. *Ibid.* fol. 19. tit. Zapłátá.

W Woysku W. X. Lit. według pierwſzych Conſtitucyi Rotmiſtrze máią być *poſſeſſionati. A.* 1654. fol. 30. tit. *Diſciplina militaris.*

Woysko w Koronie pieſze poſtánowiono z wypráwy łanowey iákim ſpoſobem? *vide latè. A.* 1655. fol. 3. tit. Wypráwá Piechoty łanowey.

Y Duchowny Stan, *tàm ſæcularis quàm regularis*, z piętnaſtu łanow, pozwolił tákąſz wypráwę, *pro hac ſola vice, non obſtantibus laudis priuatis &c. Ibid.*

Woiewodztwo Podláskie bierze to do Bráćiey, y Woiewodztwá Pruskie. *Ibid.*

A Woiewodztwo Wołyńskie, ponieważ *per temporum iniuriam*

kwity

kwity im poborowe poginęły, podług kwitow ſwoich podynych, *exceptâ hoſtilitate*, piechoty puł trzećiá ſtá *veſtitam & armatam* z prowiántem, *ad inſtar* wſzytkich Woiewodztw w Koronie, ná puł roká, ták z Dobr Krolewskich, iáko teſz Duchownych *Ritûs Græci*, ták w Vniey, iáko teſz y nie w Vniey zoſtawáiących, y z dobr Swietckich, y ſłobod wyprawić powinno &c. *Ibid.* W W. X. Lit. záś poſtánowiono woyská pieſze z wypráwy włoczney, z Dobr Krolewskich dożywotnich, iákim ſpoſobem? *v. Ibidem fol.* 8. *tit.* Wypráwá piechoty.

Tey wypráwy coæquátią Woiewodztwom, y Powiátom W. X. Lit. do przyſzłego Seymu odłożono. *Ibid. fol.* 11. tit. *Approbatio laudorum.*

Poſtánowiono, y ná PP. Hetmánow włożono, áby chorągwi Vſarskich, y Petyorskich przyczynili: A Wołoskie chorągwie máią być *penitùs* ábdánkowáne, oprocz dwu chorągwi, obudwu Hetmánow; Tátárow záś Litewskich, iſz powinni służbę Rzeczypoſp. *in ſuo robore* zoſtáwiono: ták iednák áby Rotmiſtrzow Szlachtę dobrze oſiádłych mieli. *A.* 1658. fol. 9. tit. Ordynácya woyská.

Woyská komput poſtanowiono wedle Commiſſiey Lubelskiey, y skryptu *ad Archiuum* dánego. *A.* 1659. *fol.* 10. tit. Ordynácya woyská.

Amniſtya żołnierżom, wedle amniſtyey *A.* 1609. y aſſekurácyey *in A.* 1588. Hetmánowi Koronnemu dáney. *Ibid. fol.* 20. tit. Amniſtya. *& tit.* Exempty.

Znowu woyskom, Koronnemu, y W. X. Lit. przy Szwedách zoſtáiącym ámniſtyą dano. *A.* 1661. *fol.* 18. *tit.* Znieśienie kondemnat.

Woysku Koronnemu oboygá zaćiągow w drugim związku będącym amniſtią tákże dána &c. *A.* 1662. *fol.* 13. *tit.* Vwolnienie woyská.

Wſzytkie przy tym dawnieyſze Conſtit. przećiwko tákowym związkom y Confæderátiom, to ieſt *Annorũ* 1609. 1623. 1624. 1662. *in omnibus punctis clauſulis* reáſſumowano; *& pro perpetua ac irreuocabili Lege* deklárowano: przydáiąc, iſz gdyby ſię ná po tym do tákowych, y tym podobnych związkow, buntow, ſpiskow, y konfæderácyi *quocunq; prætextu* uczynionych, ktokolwiek przyſtępowáć ważył; ábo ich *fouere, protegere*, y z niemi *correſpondere* śmiał; tákowemu żadna ámniſtya ná po tym dána nie będźie, á dána *pro vana ac nulla cenſebitur.* Owſzẽ Krolowie przećiwko tákowym gwałtownikom praw y pokoiu poſpolitego, wſzytkiemi ſwemi, y Rzeczypoſp. śiłámi, gdyby tego potrzebá byłá, y poſpolitym ruſzeniem powſtáną, *& nullo clementiæ loco relicto*, tákowych ná zdrowiách, honorách, ſubſtáncyách karáć będą. *A.* 1667. *fol.* 1. *tit.* Amniſtia generálna.

Znowu

Znowu amniſtya woyskom Koronnym. *A.* 1670. *fol.* 24. *&* *A.* 1674. ná Seymie *electionis. tit. Immunitas* dobr Szlácheckich. *&* *A.* 1676. *fol.* 21. *tit. Declaratio.*

Woysku deklárowano, iſz śreber Kośćielnych, od niektorych Kośćiołow alienátia *ullatenus* ná woysko *cadere* nie ma; ále cokolwiek w Mennicy pieniędzy z pomienionych śreber wyrobiono, to wſzytko ná rozne Rzeczypoſp. extráordynáryine expenſá *erogatum eſt*, máią tylko z nich ſummę woysku udźieliwſzy. *A.* 1659. *fol.* 21. *tit.* Aſſekurácya nienáruſzoney cnoty.

Woyská iákoby uiąć bez náruſzenia wſzelkich praw, wolnośći, y prærogátyw ſtanow Rzeczypoſp. dano moc Commiſſiey Lwowskiey, ſzukáć ná to ſpoſobow wſzelkich. *Ibid.*

Amniſtya w Commiſſiey Hádyackiey. *Ibid. fol.* 50. §. A poniewaſz.

Woyská záćiągowego dźieſięć tyśięcy pod władzą Hetmáná Zaporoskiego, iako y Zaporoskie zoſtawáć ma. *Ibid. fol.* 51. §. Záćiągowego.

Woysku Zaporoskiemu conſiſtentia w tych Woiewodztwách y Ziemiách náznáczona, w ktorych przed woyną zoſtawáło. *Ibid.* §. Conſiſtentia.

Tęmuſz woysku wſzelákie wolnośći Przywileiámi Krolow Polskich nádane ſtwierdzono; y przy ſtárodawnych wolnośćiách, y zwyczáiách záchowano. *Ibid.*

Woysk żadnych Polskich, Litewskich, ábo Cudzoźiemskich, nikt prowádźić nie ma, w Woiewodztwá, Kiiowskie, Brácłáwskie, Czerniechowskie: gdyby iednák woyná iáka być miáłá od gránic Ruskich, y potrzebá poſiłkow Koronnych; w tęn czás te poſiłki máią być pod regimentem Hetmáná woysk Ruskich. *Ibid. fol.* 52. §. Woysk żadnych.

Woyská pieniężne pod władzą Hetmáná woysk Ruskich będące, z Dobr Krolewskich, y Duchownych w Woiewodztwách, Kiiowskim, Brácłáwskim, Czerniechowskim, zá ordynánſem tegoſz Hetmáná, chleb wybieráć powinni. *Ibid.*

Woysko Zaporozkie woiowáć ma ſpolnie, pod regimentem Hetmáná ſwego, z woyskámi Koronnemi, y W. X. Lit. złączone, przećiwko Cárowi Moskiewskiemu, ieśli Prowincyi Rzeczypoſp. przywroćić nie zechce, y ná Rzeczpoſp. náſtępowáć będźie. *Ibid. fol.* 52. §. Ieśli Cár.

Toſz odſtąpiwſzy wſzelákich poſtronnych protekcyi, więcey ſię do nich wiązáć nie ma, y owſzem w wierności, poddáńſtwie, y poſłuſzeńſtwie Krolow Polskich, y wſzytkiey Rzeczypoſp. zoſtawáć ma wiecznemi czáſy, nie deroguiąc nic bráterſtwu z Hánem Krymskim záwártemu. *Ibid.* §. A iuſz.

Komput woyská *ad Archiuũ* podánego approbowano. &c. *A.* 1667. *fol.* 11. tit. Ordynácya woyská.

Woysko Koronne między Woiewodztwá y Ziemie podźielono, y iák wiele chorągwi ludźiom káżde Woiewodztwo płáćić ma, *Scripto ad Archiuum dato* náznáczono &c. Trybunał záś Rádomski, *nominare* chorągwie Woiewodztwom y Ziemiom, y do zapłáty ápplikowáć ma. *Ibid. fol.* 9. *tit.* Náznáczenie płacy woysku.

Po tym do tego woyská *ut ſupra* rozebránego; ieſcze tyle drugie teſz Woiewodztwá, Ziemie, y Powiáty, naydáley *primus diebus Maij*, do boku Krolewskiego wyſtáwić obiecáły &c. *A.* 1670. *fol.* 16. *tit.* Przyczynienie ſił Rzeczypoſpolitey.

Woyská nowego zaćiągu przećiwko niebeſpieczeńſtwu, ieśliby iákie náſtępowáły, pozwolono. iákim ſpoſobem? *vide fusè. A.* 1673. *fol.* 5. *tit.* Obroná Rzeczypoſpolitey.

Znowu woyská Koronnego auctią poſtánowiono, y *modum* iáko ma być opiſano. *A.* 1676. *fol.* 13. *tit.* Auctia ſił Rzeczypoſpolitey.

Woyská wſzytkiego Koronnego, ták kopiynika, páncernego żołnierzá, iáko y piechot, drágániy, ku Poſpolitemu ruſzeniu z dymową wypráwą z Korony 80000. á z Wielkiego X. Lit. 20000. uchwalono. *Ibid. fol.* 24. *tit.* Ordynácya woysk.

Po tym woysko *per ſcriptum ad Archiuum datum*, do pewney liczby redukowano, y onęmu służbę według żołdu w skrypćie pomięnionym miánowánego, *à prima Maij anni currentis* wypowiedźiano &c. *A.* 1677. *fol.* 3. *tit.* Ordynácya woyskowa.

Zá náſtępuiącemi niebeſpieczeńſtwy *temporibus Interregnorum*, co zá woyská, y iákim ſpoſobem Rzeczpoſpolita na obronę ſwoię, ná Conuocátiách generalnych Wárſzáw, ſtánowiła? *vide* w Confæderátiách generálnych Wárſzáw. *in volumine Conſtitutionum. A.* 1587. 1632. 1648. 1668. 1674.

Porządek podźiału chlebá źimowego w Koronie, y w W. X. Lit. ná potym táki poſtánowiono. w Kole generálnym przy roſchodzeniu ſię woyská z obozu ná ſtánowiská, Diſtributorowie, ábo Deputáći do podźiału chlebá y ſtánowisk źimowych, czterey z Polskiego, á dwáy z Cudzoźiemskiego woyská od Hetmánow obieráni być máią: ktorzy Diſtributorowie przyśięgę uczyniwſzy ná ſłuſzny y ſpráwiedliwy bez wſzelákich reſpektow podźiał, wſzytkie *generaliter*, żadnych nie wyimuiąc, dobrá ſtácyom zdawná podległe, y ich łany ośiádłe *æqualiter* bez wſzelákiego faworu, wedle proporcyey pocztow ná woysko Koronne, y pieſze rozdźielić będą powinni; *non excedendo* Quoty práwem náznáczoney dwudźieſtu zł. z łanu ośiádłego, *ſub pœnis in Conſtitutionibus expreſſis.* W czym żadne prywatne od PP. Hetmánow Koronnych áſſygnácye, mimo tych Diſtributorow, ważne być nie máią. Ktorey diſtributy, ćiſz Deputáći, woysku wſzytkiemu *rationem* uczynić máią w Kole generálnym, á PP. Hetmáni przy roſchodzeniu ſię z obozu woyská, Koła tákowego bronić nie máią,

ná kto-

ná ktorym Kole, woysko Posłow ná Seymy sobie obieráć, y inſtrukcye piſać będzie, w ſpráwách, y potrzebách woysku należących, y te inſtrukcye PP. Hetmáni podpiſać támże w Kole powinni, podług zwyczáiu y ártykułow woyskowych. A że z ſtrony wybieránia chlebow z dobr Duchownych kontrádykcye záchodźiły; tey ſpráwy *determinationem*, do drugiego Seymu záchowano, *ſaluis iuribus Eccleſiaſticis*. *A.* 1662. *fol.* 11. *tit.* Porządek.
Podatek ná woysko Quárćiáne, áby iuż záwżdy przy Vkráinie zoſtawáło, po kopie z łanu dobr tych wſzytkich, ktore ſtácyom y źimowániu podległe, y ktore ſtánowiská żołnierzom u ſiebie pozwaláć powinne, poſtánowiono. A z Miaſt y Miaſteczek nie z łanow, ale z oſiádłośći, ći ktorzy ſię kupiectwem, ábo rzemieſłem báwią większym, ábo grunty y role maią po kopie: z tych záś domow, ktore bez rol ſą, y z rzemioſł większych po puł złotego dawáć máią podymne. Ktore pieniądze prowiántowe Poborcy wybierać powinni, y zá áſſignácyámi Skárbu Koronnego Prowiánt Mágiſtrom z Pułkow ná to ordynowánym oddawáć będą ná dźień S. Michálá. Prowiánt Mágiſtrowie záś z tego prowiántu ráchowáć ſię máią ná początku káżdego Seymu kwitámi od chorągwiow ſwoich, przed Deputatámi z Senatu, y z Kołá Poſelskiego, przy Podskárbim Koronnym. Dobrá iednák Szlácheckie źiemskie, y włoki Wybránieckie do obmyślenia tákiego prowiantu należeć nie máią. Woysko tákże extráordynáryine Rzeczypoſp. iákiekolwiek będźie, tákąſz proporcyą z tychże dobr prowiánt ma mieć obmyślony. *A.* 1649. *Na drugim Seymie. fol.* 3. *tit.* Prowiánt woysku.
Hetmáni y Regimentarze tylko raz ná rok o S. Marćinie dawáć máią áſſignátie, y w nich dokładáć, że żołnierz na tęſz áſſignatią więcey nie ma brać z łanu tylko zł. 20. á to *ſub pœna triplicis refuſionis damnorum* w Trybunale *inter cauſas militares*. Ci záś ktorzy z áſſignátią po pieniądze przyieżdżáć będą, one wedle quitow Poborowych dawnych, lub dla ſpuſtoſzenia świeżſzych, wybrawſzy, dłużey ſię báwić nád dwá dni nie máią; y quitowáć powinni: czego ieśliby nie uczynili; mánifeſtácya o to w bliższym Grodźie uczyniona, miáſto quitu ważna będźie tym, ktorzy z łanow wedle tego práwá oddádzą pieniądze. *A.* 1652. *fol.* 10. *tit.* Porządek.
Reáſſumuiąc Conſt pom. *A.* 1652. o porządku około żołnierzá záchowánia, uchwalono y poſtánowiono, áby máiąc wzgląd ná czáſy, żywnośćią ſię ſamą żołnierz miáſto dwudźieſtu zł. w Conſtitucyey pomienioney ná hyberná náznáczonych z łanu oſiádłego kontentował, y tę żywność w ſummę dwudźieſtu złotych, według poſpolitego tárgu, z łanu oſiádłego, z dobr ſtácyom podległych, raz w rok tylko odbierał. Gwoli czemu nie powinno áſſignácyi

ná pomienione dobrá, nád ieden raz wychodźić *ſub onere Conſtitutionis A.* 1652. *& ſub nullitate*, ieśliby wydawáne były : owſzem ktoby ſię ważył one upraſzáć; *ex ſpeciali regeſtro* w Trybunale Koronnym, *ad inſtantiam cuiuuis*, żadnymi ſię exceptiámi niezásłániáiąc, ſprawić ſię powinien, y *damna refundere &c. A.* 1659. *fol.* 11. *tit.* Hyberná.

Conſtit. *A.* 1670. Koron. o hybernie (*quá infra v.*) *in omnibus punctis* W. X. Lit. reáſſumowano, y konformuiąc ſię do tey Conſtitucyey, Deputatow z Senatu, y z Kołá Rycerskiego do Wilná ná S. Marćin náznáczono : Ktorzy ze czteremá Deputatámi od woyská náznáczonemi, ſtoſuiąc ſię do Conſtitutiey pomienioney Koronney, *in diuiſione* hyberny ſprawić ſię będą powinni. y przyſięgę przed Vrzędem Grodzkim Wileńskim zupełnym, iáko ſprawiedliwie, nikogo nie ochrániáiąc, y Dobr Krolewskich iednych nád drugie nie aggráwuiąc, rowno chleb rozdádzą y podźielą *ad proportionem* każdey chorągwi. *A.* 1676. *fol.* 8. tit. Hyberná.

Woysku Kor. hybernę z Dobr Krolew. redukowano do ſiedmiu kroć ſtá tyſięcy y ſześćiudźieśiąt tyſięcy złotych. Ktora ſummá áby od poddánych z dobr pomienionych złożona byłá, Stároſtowie y Dźierżawcy doglądáć, y onych przymuſzáć powinni : Tá záś hyberná ma być zwożona do Lwowá ná *S. Michał ſub pœna irremiſſibili dupli cu penſionis*. A odebránie iey támże ma trwáć niedźiel cztery : ná retentorách *militari modo* ma być wyćiągniona, ktorych Commiſſarze do wybieránia hyberny z tego Seymu náznáczeni, przy expirácyey funkcyey ſwoicy, ná delacie do Grodu podádzą. Stan Duchowny, *in vim charitatiui ſubſidij*, ſummę trzy kroć ſto tyſięcy do hyberny obiecał, y ná tęnże czás iáko wyżey do Lwowá przez Deputatow ſwoich wnieść, ná podźiał woyská, deklárował. Epiſcopie y Archimándrie, tákże wſzytkie dobrá Duchowieńſtwá *Græco* Ruskiego *Vnitorum & Diſunitorum*, *in vim* hyberny, ſummę cztery tyſiące wydáć, y onę według diſpártity y regeſtru ręką P. Márſzałká Poſelskiego podpiſanego, y do Grodu Wárſzawskiego *per oblatam* podánego, *pro tempore & loco ſupra ſpecificatu* wydawáć będą. A Commiſſarze tą ſummą *diſponent*, według skryptu *ad Archiuum* dánego. *A.* 1677. *fol.* 4. *tit.* Hyberná.

Woysku W. X. Lit. z Dobr ták Krolewskich, iáko y Duchownych, *nemine* z Dźierżawcow *ab iſta æqualitate excepto* (wyiąwſzy iednák Dobrá Krolewskie Oekonomiczne, lenne, y Duchowne fundácyey Szlácheckiey w dobrách dźiedźicznych) y Commiſſarzow áby z Deputatámi dwiemá od woyská wyſadzonymi záraz po Seymie w Grodnie, *præuio iuramento*, dymy wſzytkie w pomienionych dobrách poráchowawſzy, y quotę pewną wiele z dymu káżdego należeć będźie uważywſzy, ná cáłe woysko *ad proportionem*

nem káżdey chorągwi, podług hyberny Koronney rowno podźielili, lubo teſz *alio quouis meliori modo* poſtanowili. A Dźierżawcy wſzyſcy pieniądze ná hybernę z dymow tych przychodzące *pro loco & tempore* od P. Hetmáná w W. X. Lit. *deſignato* zwiozą, *ſub pæna duplicis penſionis per fortem militarem executionem de bonis Retentorum vindicanda*, y do Deputatow od Rzeczypoſp. náznáczonych oddádzą. Ktorą hybernę támże P. Hetman z Deputatámi *inſimul* ná woysko obroći: y iuſz nie będźie powinien Deputatow woyskowych *quocunq; titulo* na wybieranie chlebow, ták z Dobr Krolewskich, iáko Duchownych z ſyłać, áni one ággráwować, á pogotowiu aſſygnácye ná chleby wydawáć. *A.* 1678. *fol.* 3. *tit.* Hyberná.

Plura vide tit. Deputaći.

Do podźiału hyberny woysku, Commiſſarze náznáczeni, y o tym áby według Conſtitucyi y Seymu przeſzłego, *A.* 1677. o hybernie poſtánowioney ſpráwili ſię (ktora *in toto reaſſumitur*) zlecono. *A.* 1678. *fol.* 4. *tit.* Hyberná.

Znowu áby woyská ná Vkráinie, ábo gdźie tego potrzebá będźie, záwſze *conſiſtant*, y do Korony ná leże, ſtánowiská, chlebá nie ſchodźiły, podatek *in vim hybernorum* z łanu káżdego oſiádłego po złotych 20. uchwalono: ktory to podatek *nemine excepto* z Dobr Krolewskich, według Conſtitucyey *A.* 1652. *fol.* 10. *tit.* Porządek. (ſáme tylko Oekonomie Krolewskie od tákiego ćiężaru wolne, iáko y Ziemskie Szlácheckie dobrá zoſtawać máią) *ſub pœnu legum de retenta Quarta ſancitu*, w káżdym Woiewodztwie y Ziemi złożony być ma, y wybrány przez Poborcow, ktorych ſobie ná Seymikách *relationum* Woiewodztwá y Ziemie obiorą. A Poborcy te pieniądze wybrawſzy do Lwowá *ad diem* 15. *Nouembris proximè venturam*, zwieść, y one zá wiádomośćią Hetmáńską, przy Piſarzu Polnym y Commiſſarzách od Woiewodztw, *unius vel plurium abſentiá non obſtante*, Deputatom od woyská zeſłánym oddáć powinni. Teſz pieniądze, żeby ná nic inſzego nie obracáły ſię, tylko ná ſamę hybernę woysku Koronnęmu w podźiał ſpráwiedliwie poſzły, PP. Hetmáni Koronni przeſtrzegáć powinni, w czym *idem* onych onerowano. Poborcom *ſalarium* po groſzu od złotego przy oddawániu hyberny, káżdy Poſſeſſor dáć powinien: Ktorzy to Poborcy delaty Retentorow nápiſawſzy, one z regeſtrámi ná Seym zwieść powinni, áby *pateat*, kto oddał, ábo nie, y Sąd około tego ná Seymie áby mogł *formari*. A te hyberna według ábiurat *A.* 1661. oddawáne być máią, we wſzytkich Woiewodztwách, y Ziemiách z Dobr Krolewskich. Woiewodztwo iednak Podláskie, y Ziemiá Łukowska dwie włoce w iednę ná te hyberná rachować ma. Dobrá záś Duchowne, iſz względem onych *ad præſens* według Conſtitucyey

A. 1662. determinácya praw tych ktorymi ſię bronią ná tym Seymie być nie mogłá, tedy ią do przyſzłego Seymu odłożono: Stan iednák Duchowny *attentis neceſſitatibus Reipub. in vim charitatiui ſubſidÿ beneuolè* ſummę 120000. zł. woysku *ratione hybernorum* pozwala: Ktorą tákże do Lwowá ná czás pomięniony zwieźie, y Deputatom ná podźiał odda, *non præiudicando quicquam Iuribus ac immunitatibus Eccleſiaſticis, imò ijsdem ſaluis manentibus. A.* 1667. *fol.* 9. *tit.* Náznáczenie płacy woysku.

Deputáci z Seymu do PP. Hetmánow Koronnych náznáczeni, áby z czteremá Deputatámi od woyská wyſadzonemi ziáchawſzy do Lwowá, chleb źimowy rowno rozdáli, y podźielili, *ad proportionem* káżdey chorągwi, ná Swięto S. Marćiná (ná tęn iednák rok dla opoźnienia czáſu, trzy dni po S. Marćinie pomkniono.) A PP. Hetmáni w dobrách ſtácyom podległych żołnierzá rozłożą. &c. *A.* 1670. fol. 14. tit. Hyberná. Tymże Deputatom wprzod *in facie omnium Ordinum* przyśiądz ná tę funkcyą kazano. *Ibid.*

Deputáci ná Trybunał Skárbowy do zapłáty woysku náznáczeni, áby chleb źimowy *ex æquo & iuſto* ná woysko podźielili, przy bytnośći PP. Hetmánow, y Vr. Piſarzá Polne° Koron. ktory przy tym podźiale regeſtrá produkować będźie powinien; iáko wiele ktora chorągiew ludźi będźie miáłá; doglądáiąc tego, áby według práwá dawnego woysko Koronne co ćwierć roku, á *Infanteryą* co mieśiąc popiſował, lub przez ſię, lub przez Subſtitutá ſwego przyśięgłego &c. *A.* 1673. fol. 10. *tit.* Trybunał Skárbowy.

Do podźiału chlebá źimowego woysku, Deputáci náznáczeni ſą: ktorzy tego oſtrzegáć máią, áby, ná więkſze poczty, áſſignácye nie wychodźiły, tylko iáko regeſtrá popiſowe *demonſtrabunt.* A ieżeliby kto na więkſze poczty ważył ſię wybieráć: tákowy káżdy ná Commiſſiách, álbo przed Sądem Hetmáńskim, gdźie ſobie ukrzywdzony *forum* obierze, *inſtantiſſimè criminaliter* ſądzony, y karány ma być. Stan záś Duchowny oſtrzega ſobie, że lubo *in vim charitatiui ſubſidii* ſummę z Biskupſtw ſwoich, y innych dobr Duchownych ná hybernę, według Táryff ſwoich, między ſobą z dawná umowionych, do hyberny wnoſzą ná podźiał woysku; to iednák má być *ſaluis immunitatibus Eccleſiaſticis*, y dobrá Duchowne od ſtácyi źimowych wolne być máią. *A.* 1676. fol. 17. *tit.* Hyberná.

Woluntáryiskie chorągwie w W. X. Lit. znieśiono, *fidem* PP. Hetmánow obowięzuiąc, áby żadnych Vniwerſałow, ták ná te chorągwie nie wydawáli, iáko y ludźiom *alienæ nationis* żadnych nie pozwaláli zaćiągow y ſupplementow: áni teſz z Káncellaryey Nadworney Krolewskiey ludźiom nieznáiomym, y nie w tey Oyczyznie urodzonym liſty przypowiedne wychodźić máią. *A.* 1662. fol. 13. *tit.* Woluntáryitkie chorągwie.

Wer-

Werbunkow y zaćiągow ták Polskiego, iáko y cudzoźiemskiego narodu, nád uchwałę Seymową *in Senatûs. Conſilijs* ſtánowić ſię nie godźi, *ſub nullitate. A.* 1662. *fol.* 2. *tit. De reddenda ratione Senatûs conſultorum.*

Woyskowych, żaden Officiáliſtá Skárbowy, áni Poborcá nie ma depáktować przez *honoraria, ſub pœna triplicis penſionis*, zá dowodem ſłuſznym, *in quouis foro repetenda. Ibid. fol.* 16. *tit.* Ochroná zasług woyskowych.

Woysku, cokolwiek komu zá ordynánſem Hetmáńskim z okázyey *diffidentiarum de facto* ſię ſtáło, *condonatur, exceptis cauſis criminalibus*, y względem przechodow, przebrániá chlebow, niesłuſzney ággráwácyey w trzydniowych uſtáwách. *A.* 1673. *fol.* 15. *tit. Securitas.*

Woiewodztwá, ktore zátrzymáły *ex partitione* Commiſſiey Lwowskiey 1667. woysku zapłátę, y żadnych ná to podatkow nie uchwaliły, *tenentur* do wyplácenia tych retent z blisko náſtępuiących Seymikow *relationis &c. w Confœderátiey generál Wárſzaw. ſub Interregno. A.* 1674. *fol.* 25. §. A że niektore.

Woysku, *in ſatisfactionem prætenſionum* iego, ſummę piąći kroć ſtá tyſięcy y dwunaſtu tyſięcy złotych náznáczoną z Skárbu Koronnego, z podatkow ták ná przeſzłym Seymie, iáko y teráźnieyſzey Convocátiey uchwalonych, y onę do rąk Wielm. Márſzałká y Hetmáná W. Koronnego *ad diſpoſitionem* dáć kazano &c. *w Confœderátiey generálney Wárſzaw. ſub Interregno. Ibid. fol.* 27. §. Chcąc dobrze.

Woyská Koronne, áby PP. Hetmáni, mieyſcá iák nayſpoſobnieyſze upátrzywſzy, ná liniey przy gránicy kollokowáli, poſtánowiono. Co áby *ſine præiudicio poſſeſſorum* ábo *hæredum* być mogło, Commiſſarzow, áby *commutationem*, ábo gotowizną zapłátę, *cum hæredibus* ábo *Poſſeſſoribus* umowili, náznáczono, y podług tey umowy *realem* w tym *ſatisfactionem* áſſekurowano. Ktorzy Commiſſarze *ſuper fidelem* tych dobr *taxationem & transactionem iuramentum corporale præſtabunt*: iſz żadney zá to korrupcyey bráć nie będą. A iuſz żołnierz żadnych *in poſterum* conſiſtencyi, recrutow, ſtánowisk, wytchnienia, *victualia*, popáſow koni, áni *quoquo nomine* názwánych exákcyi w dobrách *in genere* wſzytkich Państw Krolá I. M. prætendowáć nie ma, áni ćiągnieniem, marſami, werbunkámi, więcey ubogim ludźiom náprzykrzáć ſię, áni PP. Hetmáni áſſignácyi dawáć nie máią. A ktobykolwiek ważył ſię, lubo zá áſſignácyą, lubo bez áſſignácyey *quoquo titulo & prætextu.* dobrá ktorekolwiek Rzeczypoſp. infeſtowáć, exákcye iákiekolwiek wyćiągáć; tákiego *lege præſenti pro Infami & hoſte Patriæ* deklárowano, y *terminum publicandæ infamiæ* ná tákowych ſwawolnikách w Grodách, ábo Trybunale, kędyby było *de-*

lictum

lictum, náznáczono. A ieśliby kto *contumaciter*, ná kondemnaty niedbáiąc, exorbitowáć ważył ſię: Woiewodztwom, y Ziemiom, iáko *contra hoſtes Patriæ, conſurgere* wolno. Tá iednák *ſecuritas* nie ściąga ſię do dobr, ktoreby *executioni militari* względem nie wypłácenia hyberny, ábo podatkow podlegáć miáły. *A.* 1677. *fol.* 5. *tit.* Conſiſtentia woysku.

Approbowano tę Conſtitutią o conſiſtentiey y locácyey woysk Koronnych ná gránicách, y *poſſeſſoribus* mieyſc tych, gdźie woyská obozámi ſtoią, według poſtánowienia przez PP. Commiſſarzow, *ſatisfactionem* ná Trybunale Rádomſkim náznáczono. *A.* 1678. *fol.* 5. *tit.* Conſiſtentie woysk Koronnych.

Woyská oſtátkowi, ktory *extra ordinationem nouiter, iuxta ſcriptum ad Archiuum, conſtitutam* znáyduię ſię, służbę *à prima Maij anni præſentis* wypowiedźiano: zasługi iednák áſſekurowano. A ktoreby ſię Pułki, y chorągwie za tym Rzeczypoſp. ordynánſem, y PP. Hetmánow wypowiedźieniem nie zwinęły; przećiwko tákowym *tanquam hoſtes Patriæ* wſzytkiemi śiłámi Rzeczpoſp. *conſurget. A.* 1677. *fol.* 5. *tit.* Zmnieyſzenie woyská.

Zá poſtánowieniem woyskom hyberny, z mieyſc Vkráinnych *in viſcera* Páńſtw zieżdżáć, chlebow, ſtácyi wſzelákich, exákcyi wyćiągáć, przechodow, werbunkow, y zaćiągow czynić zákazano. A ieśliby kto práwo to przeſtąpił, káżdy ták Rotmiſtrz, Officier, iako y ten, ktoby ſię do nich wiązał, y z nimi po włościách chodźił, *pro hoſte Patriæ & infami declarantur*; y tákowych ſwawolnikow, iáko Práwá poſpolitego *contemptores*, káżdemu ktoby od nich *aggrauatus* był, znośić wolno. Do czego Stároſtowie dopomoc powinni, *ſub pœnis contra negligentes Officiales ſancitis*, y z tákowych ludźi *indilatam executionem* czynić: ktorych *capita inuindicabilia* być máią: y wſzelkie práwá *de licentioſis* przećiwko nim ściągáć ſię máią: gleyty tákże iść im nie máią, y dáne żadney wagi mieć nie mogą. Conſtitutie przy tym wſzytkie, ktore są oſzkodách od żołnierzow, nápiſane reáſſumowano: y ná Hetmánow włożono, áby ſię nie ważyli, iáko żadnych tákich áſſignácyi woysku dawáć, ták áni pozwaláć im *gmiſſari* exákcyámi w Páńſtwách Rzeczypoſp. *A.* 1667. *fol.* 9. *tit.* Náznáczenie.

Wſzyſcy woyskowi, służbę Rzeczypoſp. tráktuiący, o ſzkody, y krzywdy ktore *ex neceſſitate belli* komukolwiek uczynili *ab impetitione quauis iuridicâ perſonarum cuiuuis ſtatûs, & conditionis* uwolnieni: y dekretá ieśli iákie z tych okázyi záſzły ná nich, *de toto* znieśione są, *ſaluâ in integro Conſtitutione* Seymu *A.* 1676. o prætenſiách Woiewodztw, Wołyńskiego, Lubelskiego, Podláskiego, y Ziemie Chełmskiey do woyska W. X. Lit. *A.* 1677. *fol.* 43. *tit. Indemnitas Actorum.*

Od woysk Koronnych *iniuriatos*, ktorzy ſię ná Commiſſiách, Sędomir-

domirskiey y Lwowskiey pomieśćić do Sądu nie mogąc, ſpráwy ſwe do Trybunałow Koronnych obrośili, y tám kondemnaty pootrzymywáli, ſzkod iednák ſwoich, *ob diuerſa impedimenta*, y dla niepewney Skárbu, dla powietrza, ſubſiſtencyey, doyść nie mogli: do reſzty zasług ſtárych, y prætenſyi woyská w Skárbie Koronnym będących, *pro ſatisfactione rei euictæ* odesłano. *A.* 1678. *fol.* 18. *tit. Iniuriati.*

Reáſſumuiąc wſzytkie práwá *de diſciplina militari* poſtánowiono, áby żaden w służbie Rzeczypoſp. zoſtáiący nie ważył ſię z pod chorągwie wyieżdżáć, áni pod inſzą záćiągáć ſię, áſz cztery ćwierći zupełne pod iedną chorągwią przesłużywſzy. A ieśliby ſię ktokolwiek dosłużywſzy, ábo do inſzey ſię chorągwi przeniosł, ábo nieopowiedźiánie, y bez pozwolenia Hetmáná z woyská wyiáchał; ten *ipſo facto* ma być *infamis*, y dobrá iego zásłużone ieśliby iákie miał; *iure caduco bene meritis* rozdawáne być maią. *A.* 1654. *fol.* 6. *tit.* Zátrzymánie woyská.

Z woyská wytrąbieni do reſtitucyey ná Seymie przychodźić nie máią przez dekretá Trybunálskie, Seymowe, y żadnym inſzym ſpoſobem, iedno *poſt ſatisfactionem Parti, per unanimem Reipub. conſenſum*, zá zezwoleniem Hetmáńskim. *Ibid. fol.* 30. *tit. Diſciplina militaris.*

Y Wielkiemu X, Lit. wſzytkie Conſtitucye, *de diſciplina militari*, reáſſumowano: tákże y o exemptách Hetmáńskich. *Ibid.*

Tęmuſz W. X. Lit. znowu wſzytkie *de diſciplina militari* reáſſumuiąc Conſtitutie, poſtanowiono, áby Hetman w W. X. Lit. káżdey chorągwie y termin prętki, ná ktorym ma do obozu ſtánąć miárkuiąc czás, *& diſtantiam loci*, żeby iák naykrotſzym gośćińcem nie krążąc do obozu śćiągnęli, náznaczał: Ktorego terminu gdźieby kto omięſzkał; przed Sądem Hetmáńskim, *ad inſtantiam* ukrzywdzonego, *nitionem reddere*, y zá omięſzkánie, pogotowiu zá bránie pieniężnych ſtácyi, pobocznych chlebow, podwod, ſtánowisk, álbo okupow, z dźierżaw, Miaſt, y wśi, bez wſzelkiey folgi ná gárdle karány być ma. *A.* 1655. *fol.* 7. *tit. Diſciplina militaris.*

Dobrá Ziemskie y Duchowne, ktore *ſeruitium bellicum* odpráwuią, *circa immunitates legibus conceſſas* záchowáne być máią; y ták domy, iáko y dobrá Szlácheckie ćiągnieniem, noclegami pod ſurowośćią ártykułow woyskowych ággráwowáne byc nie máią. *Ibid.*

Prowiánt Magiſtrowi Kámieńcá Podolskiego Vr. Marćinowi Liniewskiemu Łowczemu Brácławskiemu defalkowano trzy tyśiące y dźiewięć ſet zł. dla tego że mu nieprzyiaćiel zábrał zá ták wiele pieniędzy kupionego prowiántu. *A.* 1654. *fol.* 20. *tit.* Prowiánt Kámieniecki.

Skarb bez odwłoki prowiánt Mágiſtrowi pieniądze powinien dawáć, dla skupowánia świeżey żywnośći. A on nád *quantitatem* zasług w Skárbie zoſtáiących *præſidiariorum* więcey żywności wydawáć nie ma. *A.* 1655. *fol.* 35. *tit.* Záchowánie prowiántu.

Plum vide tit. Miáſto Kámieniec Podolski.

Z ludźmi Powiátowymi W. X. Lit. ktorzy w ćiągnieniu Dobrom Krolewskim, Duchownym y Ziemskim byli *graues*, y nie według práwá záchowáli ſię w ćiągnieniu (poniewaſz iuſz służbę woienną odpráwili) *forum & realem ſatisfactionem* w Grodźie *peremptoriè, ſaluâ appellatione* ná Trybunał náznáczono. *Ibid. fol.* 11. *tit. Approbatio Laudorum* W. X. Lit.

Prowiánt dla woyská P. Podskárbiemu Koron. przyſpoſabiáć zlecono z podatkow Rzeczypoſp. znioſzy ſię z prowiánt-Mágiſtrē generálnem, y on tám gdźie woyská Rzeczypoſp. zoſtawáć będą, do Prus ſprowádźić. &c. *A.* 1659. *fol.* 20. *tit.* Prowiánt.

Z Woyskowych żaden w W. X. Lit. pod utráceniem zasług ſwoich nie ma ſobie podatkow Rzeczzpoſp. potrącáć w zasługi, ále one ták iáko práwo mieć chce, do Poborcow Powiátu ſwego wnośić powinien nie uſurpuiąc nic ieden nád drugiego. *Ibid. fol.* 16. *tit. Conſeruatio æqualitatis.*

Woysk obozow ná dobrách dźiedźicznych nie godźi ſię lokowáć. *w Exorbitáncyách. A.* 1669. §. *Ruina.*

Woysko W. X. Lit. iáko zwiniono? *v. A.* 1670. *fol.* 42. *tit.* Zapłátá.

Prowiánty z Dobr Krolewskich, Duchownych y Szlácheckich, *nemine excepto*, z łanow y włok oſiádłych według kwitow poborowych oddawáne, y podwodámi odwożone być máią &c. *A.* 1658. *fol.* 17. *tit.* Prowiánt.

Względem tych prowiántow *iniuriatu damna* zápłáćić z Skárbu Koronnego kazano, *non excedendo ſummam* puł czwártu tyśięcy zł. *monetæ currentis. A.* 1676. *fol.* 38. *tit.* Vkontentowánie.

Do wybieránia y diſtributy hyberny náznáczono Commiſſarzow, z Senatu śiedmiu, y *ex equeſtri Ordine* z wielkiey y z máłey Polski po trzech, przy PP. Hetmánách y Vrzędnikách Koronnych, y Vr. Piſarzu Polnym Koronnym, y przy Vrzędźie skárbowym, ktorzy według Conſtitucyi *A.* 1676. & 1677. ſpráwić ſię máią. *A.* 1683. *fol.* 4. *tit.* Hyberná.

PP. Hetmánom Koronnym zlecono, áby podźiał woyská uczynili, ktory podźiał ręką P. Hetmáná W. Koronnego podpiſany, do káżdego Woiewodztwá y Ziemie oddány być ma; żeby ſię z tąd Woiewodztwá y Ziemie ná Seymikách *Relationis* informować mogły, iáka ſię im *quantitas & qualitas* woyská do płacy *ad proportionem* ſum deklárowánych, káżdemu *ſingillatim* doſtánie. W ktory komput *præſidia* ták Zamku Krákowskiego, to

ieſt

ieſt ſto piechoty, iáko y Zamku Lubowelskiego tákże ſto piechoty, wchodźić máią. *Ibid. fol.5. tit.* Repárticya.

Pro lege perpetuâ poſtánowiono, áby ći, ktorzy od Krolá I. M. liſty przypowiedne ná werbunki biorą, ábo ſtáre ſupplementuią, zoſtáwiwſzy kompánią ná mieyſcu od PP. Hetmánow náznáczonym, z doboſzem y kilką oſob, á naywięcey ſześćią, ná werbunki y komplementowánie ieźdźili, żadnych krzywd nie czynili, y pobocznych chlebow nie wybieráli. Ktorzyby záś liſtow przypowiednych originálnych nie mieli, y onych nie pokazáli, werbowáć zá liſtámi *per oblatam* podánemi nie będźie ſię im godźiło. A ktoby ſię ważył ináczey czynić; wolno każdemu Obywátelowi, według Conſtitutiey *A.* 1611. *de impoſſeſſionatu*, z tákiemi poſtąpić: ábo teſz przećiwko potężnieyſzym Káſztellan ábo Stároſtá pobliżſzy, zá inſtántią káżdego, bliżſzych Obywátelow zgromádźić, y poimawſzy tákiego Werbarza Hetmánowi odeśle; ábo ieśliby Hetmáni odlegli byli, do Grodu bliżſze oddáć máią: Ktorego Stároſtowie, y Vrzędy ich, zá informácyą Krolá I. M., ná gárdle, *præuijs inquiſitionibus*, karáć powinni, *ſub ſolutione* wſzytkich krzywd *de ſuo: & inſuper abundanti*, zá poprzyśiężeniem krzywd, y wybránych pieniężnych ſtácyi, w zasługách potrąćić ſię tym kompániom y regimentom powinno będźie. Abo ktorykolwiekby Szláchćic, ábo Poſſeſſor dobr ktorychkolwiek mogł *reſiſtentiam* ná ochronę dobr ſwoich tákowym ſwawolnikom uczynić, y naiezdniká, gwałtownika tákiego w obronie dobr ſwoich zábił, tedy o tákowe zaboyſtwo do żadnego Sądu y práwá nie będźie poćiągan. procz chorągwi w ćiągnieniu ſpokoynie y bez ukrzywdzenia idącey znieśienia. *A.* 1659 *fol.* 8. *tit.* O werbunkách. Reáſſumuiąc wſzytkie Conſtitutie *de immunitatibus* dobr Szlácheckich, poſtánowiono, iſz ná potym PP. Hetmáni á pogotowiu żaden Pułkownik ná żadne Conſiſtentie áni ná hyberná áſſignácyi ná dobrá Szlácheckie wydawáć nie ma, áni kwáter w nich náznáczáć; pogotowiu chlebow pobocznych, y podwod bráć, *ſub pœna duorum millium marcarum, & triplici refuſione damnorum in Iudicio Tribunalitio, ex ſpeciali regeſtro, ad inſtantiam cuiusuis iniuriati*, od tego ktoby ią od PP. Hetmánow, ábo kogokolwiek przyiął, ábo otrzymał *repetenda*. W ktorych ſpráwách *dilatio exemptûs* iść nie ma. A ieśliby ktory z przechodzących chorągwi ważył ſię w dobrách Szlácheckich, w dworách Duchownych y Krolewskich ſtánowić, abo ná wśiách ſtánąwſzy, z komor, y gumien Szlácheckich, Duchownych, y Krolewskich gdźiekolwiek ſtoiących, zboża, álbo co tákowego *per violentiam* bráć; tákowy káżdy Rotmiſtrz ábo Porucznik będąc o to *conuictus*, przez PP. Hetmánow ná gárdle karány być ma. A ieśliby w Sądźie PP. Hetmánow *iniuriatus* ſpráwiedliwośći nie doſzedł; tedy *ſaluam via*

am agendi w Sądách Trybunálskich *iniuriato inter cauſas militares cum inferentibus iniuriã* záchowano: Nád to w Miaſteczkách, gdźie Sądy y Seymiki odprawowáć ſię zwykły, ſtánowisk żadnych mieć nie będą, pod czás Seymikow, y Sądow: á ieśliby tám pod czás tákowy ſtáneli, uſtąpić powinni; gwoli częmu wſzytkiemu reáſſumowano wſzytkie ártykuły woyskowe y Conſtitucye Koronne *de diſciplina militari* uchwalone. Táſz Conſtitutia Olkuſzowi z przedmieśćiámi, gornikámi, y ze wſzytkiemi ich do Miáſtá należytośćiámi, według Conſtitucyey *A.* 1633. y Seymu przeſzłego *ſub eodem rigore* służy. W ktorym Mieśćie żadne ſtánowiſká żołnierzõ nie máią być pokazowáne. Toſz oraz odákcyzy drzewá do ſtęplowánia gor, węgli y popiołow do palenia gleyty y ołowiu uwolniono. W Bochniey tákże y w Wieliczce ſtánowiſká żołnierzom pokázowáne być nie máią. Ktorą Conſtitucyą W. X. Lit. przyięło. *Ibidem fol. 9. tit.* O nie dawániu áſſygnácyi.

Woysku exempty. *vide tit.* Exempty. *tit.* Zołnierz.

Woyskowi w W. X. Lit. *capaces* ſą Vrzędow Ziemskich. *vide tit.* Wákáncye.

Woysku W. X. Lit. ſtárego zaćiągu dwá Stároſtwá Łoiow y Lubecz *cum omnibus pertinentijs iure hæreditario perpetuis temporibus* dano. &c. *v. tit.* Stároſtwá.

Z woyskowych żaden, pod utráceniem záſług ſwoich, nie ma ſobie podatkow Rzeczypoſp. potrącáć w zaſługi. *v. tit.* Podatki.

Woyskom zapłátá. *v. tit.* Zapłátá. *tit.* Trybunał Rádomski.

Woysko wſzytko powinien Piſarz Polny co ćwierć roku *generaliter* popiſowáć. *v. tit.* Piſarz Polny.

Woyskową o retentá exekucyą znieśiono. *v. tit.* Exekucya.

Z woyskiem W. X. Lit. Commiſſia Woiewodztwom, Mázowieckiemu, Podláskiemu, y Lubelskiemu, o ſzkody y krzywdy náznáczona. *v. tit.* Commiſſia.

Woyská Zaporozkiego wolnośći. *v. tit.* Kozacy.

Ná woyskowych dochodzenie krzywd, ktore do Commiſſyey Sędomirskiey poczynili. *v. tit.* Spráwy.

Woysk zaćiągi bez liſtow przypowiednych. *v. tit.* Swawolni.

Z woyská, czeládźi towárzyskiey bez liſtu odpráwnego nie wolno odchodźić, áni żołdatom, bez átteſtácyey Officierow álbo Abſzeytow. *v. tit.* Hultáie.

Woyská ſwawolnie zebráne. *v. tit.* Swawolni.

De diſciplina militari. v. tit. Zołnierz.

Od woyská wolno Posłom ná elekcyą Krolá przyiácháć, ále bez pocztow. *v. it.* Krol.

Wolności. v. tit. Libertácye.

Wolność Szlachecka. v. tit. Szlachćic. tit. Seym.

Wołochowie łoźni y Serbowie. v. tit. Łoźni.

W O Ł Y.

WOłow nie ná inſzych mieyſcách Cudzoźiemcy kupować máią, tylko po iármárkách pogránicznych. (*vide apud me tit.* Iármárki) *A.* 1565. *fol.* 93. §. A ná tych mieyſcách.

Ale w domách Szlácheckich, nie czekáiąc tych iármárkow, wolno im woły źimowáne, y powołowczyznę, według Conſtitucyey *A.* 1550. kupować, y zá gránicę bez mytá wygnáć : Ktora wolność y Polskim Kupcom służyć ma. *Ibid.*

Y ſamemu Szláchćicowi wolno, wiecznemi czáſy, woły przez źimę wykarmione zá gránicę kędy chce wygnáć bez wſzego hámowánia. *Ibid.*

Wołow żaden Kupiec Koronny, oprocz Cudzoźiemcow nie ma zá gránicę wygániáć, *ſub amiſſione* onych : czego Stárośćie czwarta część iść ma &c. *Ibid.* §. A tego ſtrzedz.

Reáſſumowano to, dekláruiąc, iſz Stároſtowie y Dźierżawcy doglądáć tego máią. *A.* 1566. *fol.* 126. *tit.* Iármárki. *fuſius vide tit.* Kupcy. *tit.* Iármárki.

Wołow trawnych y karmnych do Gdańſká prowádźić nie godźi ſię wodą, tylko lądem. *A.* 1565. *fol.* 94. §. A co ſię tycze Gdańſká.

W O Z N Y.

WOźni generałowie *ad obeunda officia* máią być przypuſzczáni, y relácye ich przyimowáne *ſub pœna centum marc. parti inſtiganti ſuccumbendâ. A.* 1576. *fol.* 291. *tit.* O woźnych.

Woźny, gdyby co uczynił práwu przećiwnego ; przed Krolem, ábo ná Trybunale Koronnym *peremptorie* ma ſię ſpráwować. *Ibid.*

Po tym ináczey poſtánowiono : iſz przed Woiewodą *illius loci*, gdźieby ſię exces ſtał, ma odpowiádáć. *A.* 1578. *fol.* 335. *tit.* Woźnych beſpieczeńſtwo.

W Mázowſzu gdyby w Sądźie nie zeznał, co mu druga Stroná okázowáłá, ná widzeniu, abo ináczey zeznał, niźli widźiał, zá pozwem, ſześćią świádkow pokonan, ná twarzy ma być w Sądźie Ziemskim, ábo Grodzkim przepalon, y pryskowan : á iego tákie fałſzywe zeznánie, nic nie ma ſzkodźić oney ſtronie, przećiwko ktorey było uczynione. Ieśliby iednák Woźny miał z ſobą ná widzeniu Komorniká, Podkomorze, y Szláchtę, y z niemiby ono widzenie odpráwował, y w Sądźie zeznał ; przećiw tákiemu nie idźie tá uſtáwa y winá. A ktoby ná niego nie dowiodł ; przepada dźieśięć kop winy. *w Exceptách Mazowieckich. A.* 1576. *fol.* 302. *tit.* O woźnym.

Woźnego *in functione Officij*, gdyby ktory Szláchćic zbił, pokonány według práwá, powinien mu rány płáćić ſowito, iáko Szlácheckie,

cum pœna 60. marc. Capitaneo. A iesliby kto zábił; *præmiſſo ſcrutinio*, tákże ſowito głowę iego dźiećiom álbo Przyiaćielom płáćić powinien, y w wieży na dnie rok y ſześć niedźiel, bez wſzelkiego miłośierdźia y odpuſzczenia, śiedźieć. Iesliby záś ſpráwuiąc co należącego Vrzędowi ſwemu był ubit, ránion, álbo zábit, tedy o rány, y o głowę práwem poſpolitym, wedle kondycyey iego, ma być ſpráwá ſądzona. *Ibid. tit.* O ubićiu Woźnego ná urzędźie.

Woźnego *in functione officii* ktoby zábił, zbił, ránił, ma być karány iáko *violator ſecuritatis Iudiciorum iuxta Statutum. A.* 1578. *fol.* 335. *tit.* Woźnych beſpieczeńſtwo.

Toſz o Pruskich poſtánowiono. *A.* 1589. *fol.* 515. *tit.* Beſpieczeńſtwo Woźnych Pruskich.

Woźny w Mázowſzu, więcey bráć nie ma, *à functione cuiuslibet negotij*, tylko od mile groſz, od puł mile puł groſzá. *w Exceptach Mázowieckich. A.* 1576. *fol.* 302. *tit.* O ubićiu Woźnego.

Woźny ná Wołhyniu bez przydawánia od Vrzędu, może *officio fungi ſuo*, okrō gdyby ſzło o iákie zekrwáwienie, zábićia, náiázdy, &c. *Ibid. fol.* 293. §. Teſz zá prożbą ich.

O tymże znowu. Co ſię ma rozumieć y o Woiewodztwách, Ruskim, Beſkim, Podolskim, y Brácłáwskim. *A.* 1578 *fol.* 338. *tit.* Spráwiedliwość.

Woźniowie W. X. Lit. nád uſtáwę Státutową, iáko pomilnego, ták inſzych dochodow, bráć nie máią, pod ſowitym wroceniem, coby nád uſtáwę wźięli, y pod winą śiedźenia w wieży niedźiel ſześć. o co *forum*, Ziemſtwo, Grod, ábo Trybunał. *A.* 1616 *fol.* 49. *tit.* O woźnych.

Woźniowie w W. X. Lit. pozwy ná Trybunał niedźiel ſześćią podawáć Stronom máią, á relácye naydáley dwiemá niedźielami przed ſpráwą przyznawáć, *ſub nullitate citationis. A.* 1647. *fol.* 7. §. Generałowie.

Wygnáńcy. vide tit. Woiewodztwá.

Wykupno dobr záſtáwnych. vide tit. Zaſtáwy.

XIĄZĘTA y XIĘSTWA.

De Pruſſia. vide Statutum Herburti. fol. 374.

Xiążęćiá Pruskiego *Curatoria*, Elektorowi Brándeburskiemu dána. *A.* 1607. *fol.* 837. *tit.* O Curátelli.

Xiążęćiu Pruskiemu, Elektorowi Brándeburskiemu *Joanni Sigiſmundo*, y Bráći iego *Joanni Georgio Erneſto, & Guillelmo*, lenne práwo ná Pruſſy dano, *eo modo*: że ſamemu wprzod Kurfirſztowi y potomſtwu iego męskiey płći práwo służyć ma: á gdźieby ich nie ſtawáło, tedy tychże pomiędzionych Bráćiey potomſtwo, tákże męskiey płći, iáko ktory ſtárſzy, y ná Kurfirſtwo náſtąpi, w miánone Len-

ne Lenno ſukcedować będźie. Ktorych ieśliby wſzytkich nie ſtáło; Xięſtwo to Pruskie, ze wſzytkiemi przyległośćiámi ma ſię zupełnie do władzy Krolow Polskich, y Rzeczypoſp., bez wſzelákiey trudnośći, y poćiągánia tám práwá iákiego wroćić. A gdy Kurfirſzt według kondycyi umowionych, ktorym *tàm in parte, quàm in toto* záwſze ſię doſyć ma dźiać, przyśięgę, według obowiązku Krolowi y Rzeczypoſpolitey (ná co mu czás ná niedźielę pierwſzą w Wárſzáwie ieſt náznáczony) uczyni; Przywiley mu z Káncellárycy Koronney, ktory to wſzytko w ſobie ſzerzey záwierać ma, wydány, y *Diploma in volumen legum* wpiſane, y wydrukowáne będźie. *A.* 1611. *fol.* 3. *tit.* Lenno Pruskie.

De hoc Feudo Diplomata, Reſponſa S. R. Maieſtatis, aliaq; Inſtrumenta publica, vide Ibid. fol. 33. *& ſequ.*

Ale iuſs to Práwo odmieniono per Pacta Bydgoſtienſia.

Xięſtwo Inflántskie. *v. tit.* Inflánty.

Xiążąt Kurlándskich, Gotárdá y Synowiego, Fryderiká y Wilhelmá, *in quantum ſtirps defecerit;* ma być to Xięſtwo do Korony, y W. X. Lit. przyłączone, ták, iáko y Inflánty. *A.* 1589. *fol.* 512. *tit.* Xięſtwo Kurlándskie.

Xiążętom Kurlándskim, *in vim gratificationis* zá odwagę ich, y ſzkody, pod czás expedycyi Inflántskich uczynione, Powiát Piltyński, u Xiężney Anſzpáchowey wykupić, y zá tákimże práwem trzymáć, zá iákim pomieniona Xiężna do tąd trzymáłá go, pozwolono. *A.* 1609. *fol.* 895. *tit.* Xiążętá.

Xiążęćiu Fryderikowi z oſobná zá odwagę, ktorą ſam w oſobie ſwey, ná posługách Rzeczypoſp. á oſobliwie w potrzebie Kiercholmskiey pokázował, opátrzenie práwem dożywotnim, lub w Koronie, lub w W. X. Lit. náznáczyć obiecáno, tego dokładáiąc, że *mitione* tych dobr, *iuri communi* podlegáć będźie. *Ibid.*

In gratiam Xiążąt Kurlándskich *Conſtitutionem de uſuris, tempore belli Moſchouitici,* zá Krolá Stephána uczynioną, *in toto* reáſſumowano. *Ibidem.*

Declaratur, iſz Conſtitucya *de uſuris* pomieniona ſamemu Xiążęćiu Fryderikowi, ktory przećiw nieprzyiaćielowi *præſtitit Reipub. obſequium*, służyć ma. *A.* 1611. *fol.* 12. *tit.* Declaratio de uſuris.

Xiążęćiá Kurlándskiego, tákże Szláchtę Kurlándską, Semigálską, y Powiátu Piltyńskiego, od wſzelákich ćiężarow y contribucyi, ktore od żołnierzow Inflántskich przećiwko Przywileiom ſwoim ponośili, uwolniono. *A.* 1628. *tit.* Ochroná Xiążęćiá.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą, y poſtánowiono, áby żaden *in poſterum* z woysk W. X. Lit. tegoſz Xiążęćiá, ani Szláchty, áſſignácyámi, y innnemi ćiężárámi ággráwować nie ważył ſię, *ſub pœnis legum*, o ktore *forum* ukrzywdzonym oſobom w Trybunale W. X.

Lit.

Lit. *A.* 1676. *fol.* 32. *tit.* Ochroná Xiążęćiá I. M. Kurlándskiego.

Xięſtwá Kurlándskiego, y Semigálskiego Szláchćie wſzytkie dawne práwá, Indigenaty, *immunitates*, według Przywileiu Krolá I. M. Ianá III. approbowano. *Ibid. fol.* 14. *tit.* Vtwierdzenie Práwá.

Xiążę Kurlándski ſam ná po tym, *quotiescunq; contigerit* nowy Xięſtwá tego *Poſſeſſor*, *in perſona ſua*, *Homagium* oddawáć Krolom powinien będźie. *A.* 1683. *fol.* 6. *tit. Homagium.*

Xiążętá Ziemie Wołhyńskiey, ták Rzymskiey, iáko y Græckiey Religiey, przy ſwoiey doſtoyności zoſtáwieni, y *capaces* wſzelkich Dignitarſtw, y Vrzędow Koronnych, *non obſtante Statuto Regni de genere Ducali*, być máią. *A.* 1569. *fol.* 160. §. Ku tęmu teſz obiecuięmy.

Tákże Xiążętá Ziemie Kiiowskiey. *Ibid. fol.* 167. §. Ku tęmu teſz: Tychże Xiążąt tytułom, nic nie deroguią Conſtitucye, o tytułách nápiſane. *vide tit.* Tituły.

De *Vnione*, *vide in Statut. Herburti. fol.* 522. *tit. Vnio.*

Xięſtwá Litewskiego Vnia z Koroną, wedle Przywileiow ſpolnych, ták dawnych, iáko teſz zá Krolá Alexandrá uczynionych przywiedźione w exekucyą doskonáłą być máią ná Seymie, ktory ſpolny z Litwą, y z Pruſſy, wedle Státutu, złożony będźie. *A.* 1562. *fol.* 26. *tit.* O rewizyey liſtow.

Nie skończona przez kwápienie ſię PP. *Litewskich*, dla potrzeby Moskiewskiey, złożono ná to tedy Seym ſpolny Koronny do Párczowá ná dźień S. Ianá Chrzćićielá w roku przyſzłym, y Seym Litewski (ktory przed Koronnem być miał) á to wedle receſſu oſobno wydánego. *A.* 1564. *fol.* 44. *tit.* Vnia.

A żeby tym ſnádniey doſzłá; Krol Zygmunt Auguſt *titulo hæredis* do Xięſtwá Lit. ná wieczne czaſy wyrzeka ſię. *Ibid. fol.* 49. *tit.* Deklárácya.

O tymże *ijsdem verbis*. *A.* 1569. *fol.* 174. §. *Succeſſio.*

Vnia tá rozumieć ſię ták ma, iſz te oboie Páńſtwá, w iedno, to ieſt, w ieden ánimuſz, álbo iednę myśl, w iednę zgodę, w iednę miłość, w iednę ſpolną przyiaźń, y w iedno ćiáło nie rożne, nie rozdźielne (ták iáko y przywileie ſpolne w ſobie máią) łączone y ſpoione ſą, á zá tym w iednę Rzeczpoſp. iednego ludu, ktory ſię przez związek y ſpoienie dwu narodow, w iedność iednoſtáyną y nierozdźielną zniosł, y ſpoił, ták iſz iáko iuſz te Páńſtwá nie ſą dwie ćiele, ták teſz dwie Rzeczypoſpolite być nie mogą, ále iedná Rzeczpoſpolita z tych narodow ſpoiona: záczym ſpolne Seymy y Rády mieć záwżdy máią, pod iednym Krolem, y pod iedną głową. To tylko wyimuiąc, iſz iáko w iednym nierożnym, nierozdzielnym ćiele, káżda iednák część y káżdy członek, oſobną powinność y ſpráwę właſną ma: Ták teſz w tey iedney Rzeczypoſpolitey ma narod Polski y Litewski zwyczáie ſwoie niektore

ſądowe,

ſądowe, Práwá y Przywileie, y Sądy właſne, y oſobne, ktore iednák w tey iedności, ábo tey Vniey nic nie wádzą, áni wádźić będą. *A.* 1564. *fol.* 50. §. A ták.

Co y w Przywileiu Krolá Alexándrá ieſt wyráźnie, ktory ieſt *volumini Conſtitutionum* inſerowány &c. *A.* 1501. *fol.* 54. §. *Primum quidem.*

Toſz y w oſtátnim Przywileiu *vnionis*, *A.* 1569. *fol.* 174. §. Iſz iuſz.

Vnią *tandem* doſtátecznie záwárta, y Przywiley ná to dány. *A.* 1569. *fol.* 170. *tit.* O Xięſtwie.

Xięſtwu Lit. *Diploma* z podpiſem Krolewskim, y PP. Deputatow z Senatu y z Kołá Poſelskiego náznáczonych, *in toto approbatur*. *A.* 1627. *fol.* 2. *tit. Approbatio Diplomatis.*

Nie máiąc ſtany W. X. Lit. *poteſtatem* od Bráći, ná teráźnieyſzym Seymie obmyślenia *ex vinculis Vnionis ſubſidij, ad reprimendos* ná Koronę náſtępuiących *hoſtiles ab extra impetus*; przyrzekły, y obowiązáły ſię, iſz ná ziezdźie generálnym, (ktory im powagą tegoſz Seymu, w Wilnie Mieśćie Stołecznym *in caſu ſummæ neceſſitatis* złożony będźie) ſpoſob iáki pośiłkow między ſobą wynaydą, ábo ieśliby nie wynáleźli, Poſpolite ruſzenie do przyſzłego Seymu w ręce Krolá I. M., podług Státutu W. X. Lit. y Conſtitucyey *A.* 1621. z tego ziázdu dádzą. Wáruiąc, iſz nic inſzego ná tym ziezdźie, oprocz ſzczegulney obrony tráktowáć nie będą. &c. *A.* 1670. *fol.* 41. *tit.* Ziazd generálny.

Xięſtwá Lit. Przywileiow w Skárbie Wileńskim będących rewizya náznáczona. *v. tit.* Metryká.

Xięſtwá, Oświećimskie, y Zatorskie, do Korony, do Woiewodztwá Krákowskiego *incorporantur*. *A.* 1564. *fol.* 62. *tit.* O Xięſtwie.

Aktá ich ták Ziemskie, iáko y Grodzkie polskim ięzykiem máią być piſane. *Ibid. fol.* 64. §. Teſz dekrety.

Przy práwách ſwoich *in toto conſeruantur*. *Ibid. fol.* 63. §. My tedy.

Xięſtw tych Obywátele Szláchtá, *capaces* ſą wſzelkich doſtoieńſtw, y Vrzędow we wſzytkim Woiewodztwie Krákowskim. *A.* 1564. *fol.* 67. §. Naprzod.

Cyrográphow támecznych *uſus* znieśiony ieſt. *A.* 1598. *fol.* 704. *vide apud me tit.* Rękoiemſtwo.

Xięſtw tych beſpieczeńſtwo. *vide tit. Lauda.*

Vrzędy nád Przywiley *incorporationis* dáne *tollantur*. *A.* 1616. *fol.* 20. *tit.* O Pośle.

Xięſtwo Kiiowskie do Korony *reſtituitur*. *A.* 1569. *fol.* 162. *tit.* O Xięſtwie Kiiowskim.

Obywátele onego w wolnośćiách y prærogátywách z Koronnymi porownáni; y od wſzelákich ćięzarow (*excepto* dwuch groſzy monety Polskiey z iedney ośiádłey włoki gdźie ſą pomiárne, ábo

gdźie nie máſz włok, groſz z iednego dymu oſiádłego, *in recognitionem* zwierzchności Krolewskiey) uwolniono. *Ibid. fol.* 165. §. Obiecuiemy teſz.

Przy gránicách ſwoich ſtárodawnych wiecznymi czáſy ma być záchowáne. *Ibid.*

Státutu Litewskiego, Xięſtwo to záżywáć ma. *Ibid. fol.* 166. §. Oſobliwie teſz.

Aktá iego po Rusku piſane być máią. *Ibid. fol.* 167. §. To teſz.

A mieyskie ſpráwy práwá Máydeburskiego, ábo iákieykolwiek inney wokácyey ludźi, w Káncellaryách Koronnych polskim piſmem odpráwowáne być maią. *Ibid.*

Senatorom támecznym. y Posłom mieyſce między Koronnymi *aſſignatur. Ibid.*

Orłá przy dawnych znákách ſwoich ma záżywáć ná herb. *Ibid. fol.* 168. §. A ná woynę.

Około Poſpolitego ruſzenia y dawánia podatkow, wedle uchwały y Conſtitucyey Koron. Seymowey, y z pozwolenia ich Posłow, ná Seym wálny Koronny z zupełną á nie zámierzoną mocą, przysłánych, wiecznymi czáſy máią być záchowáni. *Ibid. fol.* 165. §. Tákże y około ruſzenia ná woynę.

Xięſtwá Siewierskiego y inſzych Ziem od Moskwy rekuperowánych ordynácya. *A.* 1620. *fol.* 8. *vide apud me tit.* Woiewodztwo Smoleńskie.

Xięſtwy do Korony należącymi, Krol bez konſenſu Seymowego diſponowáć nie może. *A.* 1607. *fol.* 835. *tit.* O curátelli.

XIĘGI.

Herburt. fol. 6. tit. Actiones:

W Xięgi Ziemskie, máią być wpiſowáne Spráwy, ktore ſię przy Krolu odpráwuią: á inſze według zwyczáiu, y Státutu 1358. *referri* máią. *A.* 1550. *fol.* 3. §. Iſz teſz.

De Actorum libris, vide in Statut. Herburti. fol. 10. *tit. Actorum Libri.*

Xiąg chowániu w káżdym Woiewodztwie y Powiećie W. X. Lit. tám gdźie Sądy odpráwowáne bywáią, Woiewodowie, Stároſtowie onych mieyſc, náznáczyć y wymierzáć máią. *A.* 1581, *fol.* 381. §. Mieyſcá.

O tymże przed tym. *A.* 1569. *fol.* 195. §. Mieyſcá.

W Brześćiu Litew. Stároſtá plác ma wymierzáć, dla zbudowánia domu, w ktorym Xięgi chowáne będą: ná co Obywátele támeczni wſzyſcy, *nullis exceptis*, z káżdey włoki po groſzu iednym Litewskim, ná ieden rok wydáć powinni, przy poborze Ziemskim do Poborcy &c. *A.* 1578. *fol.* 332. *tit.* Dom ſądowy.

O tymże znowu. *vide tit.* Sądy.

O Xię-

O Xięgách Grodzkich y Ziemskich w Mázowſzu. *vide tit.* Piſarż Ziemski.

Xięgom Ziemskim Lidzkim, sklep w Zámku przy murze zmurować koſztem támecznych Obywátelow pozwolono. &c. *A.* 1638. *fol.* 43. *tit.* Sklep ná Xięgi.

Xięgi Ziemskie, y Trybunálskie, Nowogrodzkie, w Zamku Nowogrodzkim máią być chowáne w wieży Szczytowskiey. &c. *Ibid. tit.* Złożenie Xiąg.

Xięgi Ziemskie Wileńskie w báſzćie ábo wieży w Zamku Wileńskim chowáne być máią. &c. *A.* 1611. *fol.* 39. *tit.* Mieyſce.

Reáſſumowano tę Conſtitucyą. *A.* 1638. *fol.* 46. *tit.* Dom.

Ná Xięgi Kowińskie dano wieżą w Zamku Kowińskim murowáną gránowitą wiecznemi czáſy, y ná odpráwowánie Sądow Ziemſkich, y ná więźienie: ktorą náprawić Obywátele támeczni koſztem ſwoim máią. *A.* 1601. *fol.* 761. *tit.* Wieżá.

Po tym pozwolono zmurowác támże sklep, ná ktory Stároſtá mieyſce ma wymierzáć ná plácu Dworcá Krolewskiego támtecznego pogorzałego. *A.* 1611. *fol.* 39. *tit.* Plác.

Reaſſumitur. A. 1613. *fol.* 45. *tit.* O wieży Kowińskiey.

Reſtaurowána ieſt *tandem* wieża w Zamku Kowińskim, koſztem I. M. P. Olbrychtá Stánisłáwá Rádźiwiłá, Xiążęćiá ná Ołyce Kánclerzá W. X. Lit. Stároſty Kowińskiego, ktorą reſtaurátią ápprobowano: y gorny sklep Xięgom Ziemskim, á drugi sklep nadolny Grodzkim náznáczono. *A.* 1638. *fol.* 53. *tit.* Wieża Kowińska.

Ná Xięgi Grodzkie Grodźińskie pozwolono plácu, y muru w Zamku drzewiánym przy ſtáyniách. *A.* 1611. *fol.* 39. *tit.* Dom.

Ná Xięgi Wołkowiskie, Vpitskie, y w Ponieważu, Stároſtowie mieyſc onych pláce wymierzáć máią. *A.* 1601. *fol.* 761. *tit.* Pláce.

Ná Xięgi Osmiáńskie Ziēskie y Grodzkie plác w Mieśćie Ośmiánie konferowano; ktory przez Stároſtę tego Powiátu náznáczony, y wymierzony być ma. &c. *A.* 1638. *fol.* 48. *tit.* Dom.

O podátku ná zbudowánie sklepu. *vide ibidem. Et A.* 1641. *fol.* 23. *tit. Laudum.*

Ná Xięgi Wilkomirskie Ziemskie y Grodzkie plác we Dworze Krolewskim Wilkomirskim Stároſtá támeczny wymierzáć ma. *Ibid. tit.* Pláć.

O tymże: y *Laudum* Powiátu Wilkomirskiego, ná pewny *eo nomine* podatek approbowano. &c. *A.* 1647. *fol.* 14. *tit.* Sklep.

Ná Xięgi Stárodubowskie Ziemskie y Grodzkie Stároſtá támeczny tákże plác wymierzáć ma. *A.* 1641. *fol.* 35. *tit.* Plác.

Ná Xięgi Orſzáńskie Grodzkie y Ziemskie, pozwolono plácu w Zamku Orſzáńskim, ktory Stároſtá upátrzywſzy ſpoſobny wymierzáć ma. Ná co podatek złożony być ma. &c. *A.* 1631. *fol.* 39. *tit.* Dom.

Po tym *Laudum* o podatku ná zmurowánie slepow, ápprobowano, &c. *A.* 1647. *fol.* 20. *tit.* Sklep.

Ná Xięgi Ziemskie y Grodzkie Połockie pozwolono ruinę Cerkwi ſtárey S. Zofiey. *A.* 1607. *fol.* 862. *tit.* Chowánie Xiąg.

Ná Xięgi Grodzkie y Ziemskie Pińskie obiecał Xiąże Olbrycht Stánisław Rádźiwił Kánclerz W. X. Lit. Pińſki &c. Stároſtá, wieżę w Zamku Pińskim koſztem ſwoim zmurować: ktora *intentio* iego, *& effectus approbatur*; á *Laudum* Powiátu Pińskiego, ponieważ ieſt wielu oſob proteſtácyą náruſzone, *annihilatur*. *A.* 1647. *fol.* 25. *tit.* Wieżá Pińska.

Xiąg Rzeczyckich Ziemskich chowánie. *v. tit.* Sądowy dom.

Ná Xięgi Brácłáwskie Ziemskie plác wymierzáć ma Stároſtá Brácłáwski w Zamku Brácłáwskim. *A.* 1631. *fol.* 38. *tit.* Dom.

Do przepiſania Xiąg Ziemskich, Grodzkich, y Podkomorskich Woiewodztwá Brácłáwskiego, Obywátele támeczni, ná bliskim Seymiku przed Seymem Rewizorow obráć, y ſumpt ná to támże (*ſine læſione tamen* podatkow publicznych, y coæquátiy) obmyślić máią. *A.* 1641. *fol.* 34. *tit.* Rewizya Xiąg.

O leżeniu tychże Xiąg. *v.* Xięgi Wołyńskie.

Xiąg Ziemskich Kiiowskich rewizya pozwolona, á Rewizorowie deferować będą *errory* ná przyſzłym Seymie, ieśliby iákie w tych Xięgách pokazáły ſię. *A.* 1601. *fol.* 745. *tit.* Rewizya Xiąg.

Znowu Rewizorowie dáni, áby ie przepiſali, y po przepiſaniu rękámi ſwemi podpiſali, *ſub pœna centum marc.* o co *forum peremptorie* ná Trybunale, *ad cuiuuis inſtantiam*. Ná ktore przepiſanie, Obywátele wſzyſcy tego Woiewodztwá po dwá groſze z dymu, według quitow podymnych przy oddawániu podymnego, *ſub pœna centum marc. peremptorie* ná Trybunale, w Woiewodztwie ktorymkolwiek, Kiiowskim, Wołyńskim, lub Brácłáwskim *repetenda*. *A.* 1607. *fol.* 857. *tit.* O przepiſaniu Xiąg.

O tymże. *A.* 1611. *fol.* 18. *tit.* O przepiſaniu Xiąg.

Rewidowáne, przepiſane. A iſz znayduie ſię ſiłá extráctow, ktorych nie máſz w tych Xięgách; ma káżdy extrákty ſwoie áktikowáć do roku y ſześći niedźiel, *ſub nullitate* onych. *A.* 1616. *fol.* 26. *tit.* O Xięgách Ziemskich Kiiowskich.

Xiąg Kiiowskich Sądowych Grodzkich, tákże Podkomorskich, y Ziemskich znowu rewizya náznáczona, y Rewizorowie dáni, ktorzy errory, ieśliby ſię iakie pokazáły, Krolowi referować máią: á Piſarz *ad inſtantiam Inſtigatoris, ex delatione cuiuuis*, ná Trybunale *inter cauſas Officij forum* mieć będźie. A iſz ſię pokázuią wypiſy z Xiąg Grodzkich, ktore poginęły; tákowe tedy *intra annum* do Xiąg Ziemskich Winnickich máią być podáne, *ſub nullitate* onych. Rewizyey tey ták Podkomorzy, iáko y Ziemski, y Grodzki Piſarz bronić nie máią, *ſub pœna mille marc. Abſentiá duorum*,

vel

vel trium non obſtante. A. 1616. fol. 22. tit. Rewizya Xiąg.

Po tym do przepiſania, y z introligowánia Xiąg Grodzkich Kiiowskich Rewizorowie dáni. Tymże pozwolono przepiſać Xięgi Ziemskie Kiiowskie, ktore zoſtáły w terminatách po zeſzłym lwánie Luſce Piſarzu Ziemskim Kiiowskim Roku 1602. á to ná Rokách Ziemskich Kiiowskich naybliżſzych uczynić máią. Nã co Obywátele támeczni, po dwá groſzá z łanu, według quitow poborowych Roku 1626. do rąk Piſarzá Ziemskiego Kiiowskiego, pod winámi w Vniwerſale opiſanemi dáć powinni. O co *forum* w Grodźie. *A.* 1631. fol. 28. tit. Rewizya Xiąg.

A że Commiſſarze do rewidowánia y przepiſowánia Xiąg Ziemskich Kiiowskich z przeſzłey Conſtitucyey náznáczeni pomárli: inſzych ná to mieyſce náznáczyć obiecano, *iniungendo* onym, áby sklep ná chowánie tychże Xiąg wymierzyli, y áby był zmurowány, do effektu przywiedli, *abſentiá unius pluriumue non obſtante. A.* 1635. fol. 46. tit. Rewizya Xiąg.

Ná Xięgi Ziemskie Kiiowskie plac wymierzáć ma Stároſtá támeczny, á podatek ná zmurowánie sklepu, po groſzy 6. z łanu Obywátele dáć powinni według quitow ſtárych, pod winámi w Vniwerſale opiſanemi, &c. *A.* 1631. fol. 38. tit. Plác.

O leżeniu tychże Xiąg *v. tit.* Xięgi Wołyńskie.

Ná chowánie Xiąg Ziemskich Winnickich, Stároſtá támeczny plác wymierzáć ma &c. *A.* 1631. fol. 39. tit. Dom.

Przy Kośćiele w Lipnie plácu ná zbudowánie sklepu dla Xiąg Ziemie Dobrzyńskiey pozwolono. &c. *A.* 1613. fol. 22. tit. Chowánie Xiąg.

Ná zbudowánie sklepu do chowánia Xiąg Dobrzyńskich kilká rázy contributie składáno: ktore, iſz do tąd u tych, co ie powybieráli, zátrzymáne ſą: *iniungitur reſtitutio, ad inſtantiam Inſtigatoris Caſtren. Bobro-vniceñ. ex delatione* Sądu Ziemskie° &c. *A.* 1631. tit. Sklep.

Xiąg Ziemskich Dobrzyńskich *ad effectum* przypiſania ich, rewizya pozwolona. &c. *A.* 1638. fol. 38. tit. Rewizya.

Xięgi Grodzkie y Ziemskie ſtáre Woiewodztwá Sierádzkiego y Ziemie Szadkowskiey przepiſać pozwolono. &c. *A.* 1633. fol. 51. tit. Przepiſanie ſtárych Xiąg.

Xięgi Trybunálskie Wołynskie z Koronnemi máią być chowáne. *A.* 1589. fol. 541. tit. O Piſarzu.

Xiąg Ziemskich Wołyńskich, Kiiowskich, y Brácłáwskich, gdźieby Roki nie doſzły, ma leżenie bywáć iáko w Koronie, naydáley do dwu niedźiel. *A.* 1601. fol. 744. tit. O leżeniu Xiąg.

Xięgi Gáſztołtowskie z Ráygrodá, Goniądzá, y Tykocińá, do Sądu Ziemskiego Ziemie Bielskiey, *ſub pæna centum marc. peremptoriè* ná Trybunale *inter cauſas officij repetendá*, máią być oddáne, y cho-

wáne pod kluczámi Vrzędnikow Ziemskich ſądowych, y ludźiom potrzebuiącym reſcriptá wydawáne : á Sąd Ziemski repetowáć ie ma *ſub ſimili pœna. A.* 1607. fol. 850. tit. Pozwolenie.

Xięgi Ziemskie Sochácżewskie pod trzemá kluczámi máią być chowáne, y leżenie ich ma bywáć, iáko w inſzych Ziemiách. *A.* 1565. fol. 88. tit. Sochácżewskie.

Tákże y Goſtyńskie (o pámiętnym Vrzędnikow támtecznych Ziemskich. *v. tit. Salaria.*) *Ibid.* fol. 105. tit. Chowánie Xiąg.

Xiąg Sochácżewskich rewizya *ad effectum* przepiſania pozwolona, &c. *A.* 1647. fol. 34. tit. Rewizya.

Xięgi Łęczyckie Ziemskie máią być przepiſane, á ſtáre dla verificátiey chowáne. Ktore przepiſanie *committitur* Sądowi Ziemskiemu tegoſz Woiewodztwa &c. *A.* 1569. fol. 192. §. Iſz Ziemskie Xięgi.

Podatek ná to Woiewodztwo, po groſzu z káżdego łanu pozwoliło. &c. *Ibid.* fol 204. §. Łęczyckie Woiewodztwo.

Xięgi Podkomorskie Łęczyckie *in loco publico* máią być chowáne. A Komornik ma być *poſſeſſionatus. A.* 1631. fol. 41. tit. O Xięgách.

Y Bełskie tákimże ſpoſobem máią być przepiſane ; *ále podatku ná to nie náznáczáią. A.* 1598. fol. 711. tit. O przepiſaniu Xiąg.

Ná zmurowánie sklepu w Ratuſzu Bełskim do chowánia Xiąg Ziẽskich y Grodzkich Bełskich, Obywátele támeczni uchwalili pewne ſummy, ktore ich *Laudum* (*cũ præcuſtoditione* iednák, áby to *ſine detrimento proueniũs Reipub.* było, y bez uciążenia dobr Duchownych) *approbatur. A.* 1638 fol. 40. tit. *Laudum.*

Po tym, gdy ten sklep wymurowano, y Xięgi do niego przeniesiono, mieyſce to *approbatur, A.* 1641. fol. 29. tit. Sklep.

Xiąg Ziemskich y Grodzkich Woiewodztwá Podolskiego otwárćie, y leżenie, przez tydźień od elekcyi Deputáckich, *quotannis* we Lwowie ma ſię odpráwowáć, y extrákty potrzebuiącym pod pieczęćią Woiewodztwá máią być wydawane. *A.* 1677. fol. 18. tit. Seymiki.

Plura vide tit. Sądy.

Xięgi Ziemskie Bełskie otworzyć, y leżenie onych ná mieyſcu zwyczáynym przy dwu Komornikach Ziemskich, á iednym Vrzędniku Grodzkim przyśięgłym, co ſześć niedźiel, po trzy dni, *non pleno officio Terreſtri* Woiewodztwá tego *pro tunc exiſtente*, pozwolono. *A.* 1658. fol. 62. tit. Leżenie Xiąg.

Xięgi Seymowe, Trybunalskie, y Ziemskie Piotrkowskie, od Fáry do OO. Dominikanow, zá pozwoleniem ich, przenieść, y tám chowáć pozwolono, á zá tę uczynność z Woytoſtwá Piotrkowskiego piętnaśćie grzywien *perpetuis temporibus* tymże Dominikanom, *ſub pœna centum marc. in Iudicio Tribunalitio repetenda*,

kaza-

kazano: Ktore Woytoſtwo wiecznemi czáſy Miáſtu ná poprawę murow támecznych ieſt inkorporowáne. *A.*1633. fol.52 tit.Xiąg Seymowych.

Xięgi Ziēskie Poznáńskie ná Ratuſzu Poznáńskim máią być chowáne, á Vrząd mieyski, nie ma ná nic sklepu bronić, *ſub pæna mille marc. ad inſtantiam* Piſarzá Ziemskiego Poznáńskiego, w Grodźie Poznáńskim *peremptorie ſine appellatione repetenda. A.* 1635. fol. 41. tit. Chowánie Xiąg.

Xięgi Podkomorskie y Ziemskie Woiewodztwá Brzeskiego, y Inowłocławskiego z rewidowáne y przepiſane być máią &c. *Ibid.* fol. 45. tit. Rewizya.

Xięgi Chęcińskie Ziemskie, w kośćiele w miescie Chęcinách, chowane być máią, za pozwoleniem X. Biskupá Krakowskiego. *A.* 1588. *fol.* 482. tit. Xiąg Chęcińskich chowánie.

Dla Xiąg Wyſogrodzkich Ziemskich, y Grodzkich Stároſtá w Zamku nie ma sklepu bronić. *A.* 1598. *fol.* 702. tit. Chowánie Xiąg.

Xiąg Ziemskich y Grodzkich, *ad effectum* przepiſania, konnotowánia, y regeſtru onych do Akt podania, rewizya pozwolona. *A.*1638. fol. 44. tit. Rewizya.

Xiąg Ziemskich y Grodzkich Wyſſogrodzkich tákieyże rewizyey pozwolono. *A.* 1678. fol. 35. tit. Rewizya.

Xięgi Zatorskie Ziemskie w Zamku w sklepie máią być chowáne. *A.* 1609 fol. 901. tit. Mieyſce.

Xięgi Woiewodztwá Lubelskiego Podkomorskie, ktore Powiátowi Lubelskiemu y Vrzędowskiemu należą, przy Xięgách Ziemskich Lubelskich, á ktore Powiátowi Łukowskiemu, przy Xięgách Ziemskich Łukowskich, pod kluczem Komorniká Ziemskiego, ktoremuby ie Podkomorzy poruczył, chowáne być máią. *Ibid.* fol. 902. tit. Chowánie Xiąg.

Item dla przepiſania Xiąg Trybunálskich, y Podkomorskich Lubelskich Rewizorowie dáni. *A.* 1635. fol. 38. tit. Rewizorowie.

Na Xięgi Woiewodztwá Podláskiego w Bráńsku, w Drohiczynie, Mielniku, Stároſtowie pláce wymierzáć máią. *A.* 1590. fol. 582. tit. Roki Ziemskie Podláskie.

O tymże. iſz w Drohiczynie, Mielniku, y Bráńsku, tákże y w Surážu wymierzáć te pláce máią, *ſub pæna centum marc. toties, quoties ad inſtantiam cuiusuis*, ná Trybunale *inter cauſas officii repetendâ. &c. A.* 1611. fol. 23. tit. Wymierzenie plácu.

Mielnickie Ziemskie áby przepiſane były, Obywátelom támecznym, Deputatow do tego naznáczyć, pozwolono. &c. *A.*1641. fol. 33. tit. Przepiſanie Xiąg.

Xiąg Ziemie Bielskiey, Brańskich, Surázkich, y Tykockich, tákże Grodzkich, *ad effectum* náprawienia onych, rewizya pozwolona. &c. *A.* 1647. fol. 35. tit. Aktá Ziemie Bielskiey.

Xiąg

Xiąg Ziemskich, Drohickich, y Mielnickich pozycya być ma, gdyby Roki nie doſzły. *A.* 1581. fol. 377. tit. Leżenie Xiąg w Podláſzu.

Po tym generálna Xiąg Woiewodztwá Podláskiego Ziemskich, Grodzkich, y Podkomorskich pozwolona rewizya, &c. *A.* 1667. fol. 28. tit. Rewizya Xiąg.

Ná zbudowánie sklepu dla chowánia Xiąg Ziemskich Ráwskich Obywátele támeczney Ziemie po groſzy 6. z włoki przy poborze *ſub pœnis de contributione publica* dáć powinni, &c. *A.* 1616. fol. 24. tit. O chowániu Xiąg.

Xiąg Ziemskich Ráwskich do przepiſania y porządku około nich uczynienia rewizya pozwolona. *A.* 1631. fol. 26. tit. Rewizya.

Znowu do rewizyey Xiąg Ziemskich oraz y Grodzkich náznáczono Rewizory, &c. *A.* 1647. fol. 34. tit. Sądy.

Ná zmurowánie sklepu do chowánia Akt Ziemskich Ziemie Chełmskiey, w rynku Chełmskim, złotych trzyſtá z poborow teyże Ziemie obrocić pozwolono: czego ma doyrzeć Podkomorzy, y Stároſtá Chełmski. *A.* 1593. fol. 661. §. A z tych poborow.

Po tym. dla rewidowánia onych, y mieyſcá im upátrzenia Rewizorowie náznáczeni. *A.* 1631. fol. 27. tit. Rewizya Xiąg.

O tymże. ále y Kraſnoſtáwskie Ziemskie Xięgi, ćiſz Rewizorowie rewidowáć máią; á to pod czás ſądzenia Rokow Ziemskich, ták Chełmskich, iáko y Kraſnoſtáwskich odprawić powinni, y ná Seymiku Deputáckim, Obywátelom támecznym oznáymić. *A.* 1638. fol. 37. tit. Rewizya Xiąg.

Znowu Rewizorowie náznáczeni, do rewidowánia Xiąg Ziemskich Chełmskich, y Kraſnoſtáwskich Grodzkich, także Podkomorskich. &c. *A.* 1667. fol. 28. tit. Rewizya Xiąg.

Xięgi Ziemskie z Horodlá do Grábowcá, także z Zámku Lubáczewskiego do Sądu Ziemskiego Bełskiego przenieść kazano. *v. tit.* Sądy Ziemskie Horodelskie.

Xiąg Ziemskich Lubelskich leżenie, iſz bywa przez wſzytek Trybunał, nie ma być przed Rokámi, ktore bywáią po podnieśieniu S. Krzyżá: ále tylko Vrzędowskie, Xięgi kładźione być máią we Czwartek y áſz do niedźiele leżenie ich trwáć ma. A przed inſzemi Rokámi Lubelskiemi, tydźień leżenie Xiąg poprzedźić ma od poniedźiáłku do czwartku. Po tym w Vrzędowie záraz po Lubelskim od piątku do niedźiele. *A.* 1601. fol. 755. tit. Leżenie Xiąg Lubelskich.

Xiąg Podkomorskich Lubelskich, pod Trybunał Woiewodztwá támtecznego, poki ſię nie odſądźi, leżenie ma dochodźić. *A.* 1607. fol. 856. tit. O Xięgách.

Xięgi Podkomorskie, y Ziemskie Lubelskie, przepiſać pozwolono, ſumptem Woiewodztwá támtecznego, ktory ſobie ná przyſzłym Seymiku, nie tykáiąc publicznych podatkow uchwali: Sąd Ziemi-

ski

ski z Deputatámi, ktorych ſobie toſz Woiewodztwo obierze, doglądáć tego będą. Przepiſane y z korrygowáne, iáko y ſtáre Xięgi, Sąd Ziemski chowáć ma: ták iednák, że nowe przepiſane, *pro authenticis habebuntur*. *A.* 1641. fol. 29. *tit.* Przepiſanie Xiąg.

Xiąg Grodzkich Łuckich Stárośćich ſądowych rewizya náznáczona, dla wynáleźienia errorow. *A.* 1598. *fol.* 706. *tit.* Rewizya Xiąg.

Nie doſzłá: Inśi Rewizorowie dáni. *A.* 1601. *fol.* 744. *tit.* Rewizya.

Ani tá doſzłá: Inśi Rewizorowie dáni. *A.* 1609. *fol.* 900. *tit.* Rewizya.

Ani tá doſzłá: znowu *decernitur reuiſio*. *A.* 1616. *fol.* 26. *tit.* Rewizya xiąg Łuckich.

Xięgi Grodzkie y Ziemskie Łuckie iſz niektore ſą zápieczętowáne, Cōmiſſarzow náznaczono, áby ie odpieczętowáli. *A.* 1611. *fol.* 31. *tit.* Rewizya Xiąg.

Znowu Rewizorowie dáni, do rewidowánia Xiąg Ziemskich, Grodzkich, Łuckich, Włodźimirskich, y Krzemienieckich &c. *A.* 1631. *fol.* 26. *tit.* Rewizya.

Znowu do tychże Xiąg rewidowánia dáni Commiſſarze. *A.* 1638. *fol.* 39. *tit.* Rewizya.

Znowu w Woiewodztwie Wołyńskim Xiąg Ziemskich, Grodzkich, Podkomorskich, Burgrábskich, Woytowskich, rewizya pozwolona: do czego Obywátele obráć máią Deputatow ná Seymiku Relácyinym, ktorzy *notorios errores* ná Seymiku po tey rewizyey nayblíżſzym opowiedźieć wſzytkim Obywátelom powinni. Ciſz y Státut Wołhyński zkorrygowány ſumptem tegoſz Woiewodztwá do druku podádzą. *A.* 1647. fol. 18. *tit.* Rewizya.

Znowu w tymże Woiewodztwie pozwolona rewizya Xiąg Ziemskich, Grodzkich, y Podkomorskich. *A.* 1661. fol. 23. tit. Rewizya.

Xięgi Włodźimierskie Ziemskie przez Commiſſarzow, ktorych ſobie támeczny Powiát ná Seymiku *Relationes* obierze, otworzyć, y onych leżenia (*vacantibus pro tunc Officiis terreſtribus*) przez niedźiel dwie pozwolono. *A.* 1658. fol. 62. tit. Sądy.

Xiąg Liwskich Ziemskich rewizya náznáczona. *A.* 1601. fol. 756. tit. Rewizorowie.

Nie doſzłá: Inśi dáni, *cum hac declaratione*, áby przepiſali te Xięgi, ktoreby *vetuſtate* były *conſumpti &c.* *A.* 1609. fol. 904. tit. Rewizya Xiąg Liwskich.

Ani tá doſzłá: Ciſz Commiſſarze máią to odpráwić, á Poborcá złożone ná to pieniądze powinien do rąk Rewizorow oddáć, *ſub pœna dupli* 14. *marc.* *&c.* *A.* 1613. fol. 19. tit. Rewizya Xiąg Liwskich.

Znowu inſi Rewizorowie náznáczeni. *A.* 1616. fol. 25. tit. Rewizya Xiąg Liwskich.

Znowu Rewizorowie dáni, *cum iniunctione*, áby tę powinność ná bliskich Rokách *poſt Trinitatis* odpráwili: gdźie y *ſalarium* ma być námowione ná przepiſanie ſtárych Xiąg y sklepu wymurowanie, z cegły z Zamku zruinowánego. *A.* 1647. fol. 33. tit. Rewizya Xiąg Liwskich.

Znowu o tymże. Obywátele támeczni ná Seymiku *Relationis* obráć ſobie Rewizorow máią; przy tym dom do chowánia Xiąg Grodzkich, Ziemskich Liwskich zbudowány, od wſzelkich ćięża-row uwolniono. *A.* 1677. fol. 46. tit. Rewizya Xiąg.

Nie doſzłá tá rewizya. Reáſſumuiąc ią tedy, przydano więcey Rewizorow. *A.* 1678. fol. 36. tit. *Reaſſumptio* rewizyey.

Xiąg Ziemskich Zakroćimskich rewizya pozwolona. *A.* 1593. fol. 648. tit. Rewizya.

Znowu. *A.* 1613. *fol.* 12. *tit.* Rewizya.

Znowu pozwolona ták, áby Obywátele támeczni Rewizorow ná przyſzłym Seymiku Relacyinym w Zakroćimiu ſobie obráli, y ſpoſob rewizyey námowili. *A.* 1647. fol. 32 tit Rewizya Xiąg.

Xięgi Sędomirskie Podkomorskie w sklepie w Zamku Sędomirskim, (ktory sklep Stároſtá támeczny pokazáć powinien) chowáne być máią. *A.* 1631. *fol.* 35. *tit.* Sklep ná Xięgi. *v. tit.* Podkomorzy Sędomirski.

Ná Xięgi Lwowskie Ziemskie, sklep dawny w Zamku niskim Lwowskim, w ktorym przed tym chowáne były, przywrocono. *A.* 1647. *fol.* 17. *tit.* Roki.

Po tym; iſz Xięgi te przez náwálność wody w Zamku zruinowáne y popſowáne ſą; rewizya onych pozwolona. Ná co Obywátele támeczni koſzt ná Seymiku Deputáckim náznáczyć máią. *A.* 1653. *fol.* 24. *tit.* Rewizya.

Nie przyſzłá *ad effectum:* znowu Rewizorowie náznáczeni *cum declaratione*, áby Piſarz teráźnieyſzy Ziemski Lwowski, prowentá z dobr *per executionem* podánych, ná przepiſanie tych Xiąg obrácał, á ieżeliby te nie wyſtárczyły; tedy Obywátele támeczni koſzt dálſzy ná Seymiku *Relationis* obmyślą, ktorych *Lauda eo nomine approbantur*. *A.* 1658. *fol.* 34. *tit.* O rewizyách Xiąg.

Xiąg Ziemskich, y Grodzkich Czerskich rewizya *ad effectum* zkorrygowánia pozwolona: y Deputáci náznáczeni. *A.* 1638. *fol.* 44. *tit.* Rewizya.

Teſz, áby przepiſane były, Obywátele támeczni ſumpt ná Seymiku, Seym przyſzły dwu niedźielny uprzedzáiącym, *non præiudicando contributionibus publicis*, y Commiſſarzow ná to obráć máią: *A.* 1641. *fol.* 31. *tit.* Cáncellária Czerska.

Xiąg Ziemskich, y Grodzkich Kámienieckich Woiewodztwá Podolskiego

skiego rewizya pozwolona, y Rewizorowie dáni, ktorzy *prouidere* máią *ſecuritatem* tych, ktorzyby zá iákim defektem, w práwie ſwoim krzywdę ponieśli. *A.* 1659. *fol.* 46. *tit.* Rewizya Xiąg.

Ná chowánie Xiąg Látyczewskich w Zamku Látyczewskim, sklep Stároſtá támeczny náznáczyć ma. *A.* 1641. *fol.* 28 *tit.* Roki.

Ná zmurowánie sklepu Xięgom Grodzkim Sierádzkim, trzećia część poboru, y inſzych podatkow, ktore przy poborze zwykły chodźić, pozwolono. &c. *A.* 1642. *fol.* 6. §. Woiewodztwo Sierádzkie.

Po tym iſz Zamek támeczny zruinowány ieſt, poſtánowiono áby Commiſſarze, ktorych do rewidowánia Xiąg Obywátele tameczni ſobie ná Seymiku *Relationis* obiorą, mieyſce tymże Xięgom, y Sądom náznáczyli. *A.* 1658. *fol.* 46. *tit.* Rewizya.

Po tym Xiąg Grodzkich rewizya pozwolona, do czego Obywátele Rewizorow náznáczą ſobie ná Seymiku Relácyinym. *A.* 1659. *fol.* 44. *tit.* Rewizya Zamkow.

O Xiąg Woiewodztwá Krakowskiego przepiſaniu, y chowániu ich, *Laudum* tegoſz Woiewodztwá *approbatur*. *A.* 1638. *fol.* 36. *tit.* *Lauda.*

Xięgi Grodzkie, y Ziemskie Ciechánowskie, Przáſnyskie, Száchockie, rewidować pozwolono: do czego Obywátele támeczni Rewizorow ná przyſzłym Seymiku Relácyinym w Ciechánowie obráć ſobie máią, y ſpoſob tey rewizyey námowić. *A.* 1647. *fol.* 32. *tit.* Rewizya Xiąg.

O tymże y przed tym, *vide* Xięgi Wárſzáwskie.

Dla Xiąg Powiátu Zębrowskiego, y Kolińskiego chowánia, pozwolono dom kupić y sklep wymurować: Ná co Obywátele támeczni po gr. 12. z domu, do Poborce złożyć powinni, *ſub pœnis* w Proceſsie ſkárbowym *expreſſis*: á dom tęn od wſzelkich podatkow publicznych wolny zoſtawáć ma. *Ibid. fol.* 32. tit. Chowánie Xiąg.

W Kámieńcu Mázowieckim dom Xiąg chowániu y Sądom z dawná służący Pánny Zakonne Wárſzáwskie *tituli Viſitationis B. V. Mariæ* náprawiáć, y ieśliby tęn zruinowány był, ábo zgorzał, inſzy *de nouo* wyſtáwić powinne. O co *forum coram Loci Ordinario* mieć máią. *A.* 1654. *fol.* 12. *tit.* Fundácya.

Ná Xięgi y Sądy Grodzkie Piotrkowskie, ponieważ Zamek támeczny zruinowány ieſt, Commiſſarze mieyſce náznáczyć máią. *A.* 1658. *fol.* 46. *tit.* Rewizya.

Xiąg Ziemie Bielskiey pozycye w Tykoćinie. *vide tit.* Stároſtwo Tykoćińskie.

Ná Xięgi Ziemskie, y Grodzkie Woiewodztwá Mińskiego, Stároſtá támeczny ukazáć ma mieyſce w Zamku Mińskim, ná ktorym Obywátele támeczni koſztem ſwoim sklep zbuduią. *A.* 1611. *fol.* 46. *tit.* Cáncellária Mińska.

Ná Xięgi, y Cáncellárią Grodzką Przemyſłką mieyſce w Zamku Przemyſłkiem. *v. tit.* Commiſſie.

Xiąg Ziemskich y Grodzkich Lwowskich otwárćie y leżenie we Lwowie przez tydźień, od elekcyi Deputáckich, káżdego roku, odpráwowáć ſię ma. *A.* 1677. *fol.* 18. *tit.* Seymiki. *vide apud me* Seymiki.

Xiąg Ziemskich, y Grodzkich Słonimskich chowániu sklep w Zamku Słonimskim lub ſtáry reſtaurowáć, lub nowy wymurowáć, nie pociągáiąc *modernos* Zamku *Poſſeſſores* do koſztu, pozwolono. *A.* 1677. *fol.* 17. *tit.* Mieyſce.

Xiąg Ziemskich leżenie ma ſię odpráwowáć *tempore Interregni*, tylko dla extráktow, quitow, rekognicyi, tránsportácyi, &c. *A.* 1586. *fol.* 403. §. Xiąg.

O tymże: iſz pod *Interregnum* zapiſy wſzytkie, rekognicye, quity, relácye, obductie, reſignácye, donácye, w Grodźiech, y Ziemſtwách, ná leżeniu Xiąg uczynione, iść, y przyimowáne być máią, iáko y te, ktore ſię *tempore Intereregni* ſtáły, *in ſuo robore* zoſtawáć powinne. Toſz y Miáſtom służy. *w Konfœderácyey generálney Wárſáw. tempore Interregni. A.* 1587. *fol.* 411. §. A iſz przez pewne przyczyny.

Xięgi Grodzkie *ſub Interregno* otwárte być máią; dla przyimowánia wſzytkich zapiſow ná wieczność, y ná długi, y innych, ktore tákiey wagi być máią, iáko zá pánowánia Krolá uczynione były. *w Konfœderácyách generálnych ſub Interregnu. A.* 1632. 1648. 1668. 1674. §. Druga gdźie po publikowániu Vniwerſałow.

W Prusiech iſz pod czás woyny Pruskiey niektore *Priuilegia & Acta*, ták Ziemskie, iáko y Mieyskie, Obywátelom támecznym, *iniuriâ belli* pogorzały, y poginęły, wárowano: iſz kto práwo tákowe ſtrácone, *in ſpatio trium annorum*, (*præſcriptione poſt modum obſtante*) *ad Acta authentica* poda; *præmiſſá* w tych wſzytkich Aktách *iuquiſitione Iudicii Terreſtris*, *pro Actis authenticis*, ma być rozumiáne. *A.* 1635. *fol.* 34. *tit.* Wieczność.

W tych domách, gdźie *Acta publica* zoſtawáią, y do nich przyimuią, żaden żołnierz noclegow, y pokarmow odpráwować nie ma, áni onych ſtácyámi ággráwować, pod winámi w práwie opiſanymi, y pod ſurowośćią artykułow woyskowych. *A.* 1659. *fol.* 15. *tit.* Cło Koronne.

Xiąg Ziemskich Hálickich rewizya, *ad effectum* przepiſania, y poprawienia ich, pozwolona. &c. *A.* 1616. *fol.* 27. *tit.* Rewizya.

Xiąg Grodzkich Rożáńskich, y Mákowskich rewizya pozwolona. Do czego Obywátele támeczni Rewizorow ná Seymiku Relácyinym obráć ſobie máią: Ktorzy Rewizorowie, Aktá dawne, y Protokoły zrewidowawſzy, przy Vrzędźie Grodzkim Rożáńskim, regeſtr ſpiſać, y do Akt podać máią. *A.* 1677. *fol.* 32. *tit.* Rewizya Xiąg.

O tym.

O tymże niżey. *Ibid. fol.* 46. *tit.* Rewizya Xiąg.

Xiąg Wárſzáwskich Seymowych, Ziemskich, y Grodzkich, *ad effectum* przepiſania, y regeſtru onych porządnie ſpiſania, y do Akt podánia, rewizya pozwolona: do czego Obywátele tey źiemie ná Seymiku Relácyinym Wárſzáwskim obráć ſobie máią Rewizory. *A.* 1659 *fol.* 40. *tit.* Rewizya.

Toſż m- służyć y Ziemi Ciechánowskiey. *Ibid.*

Xiąg Ziemskich Płockich, y Záwskrzyńskich, *ad effectum* w porządek onych wpráwienia, rewizya pozwolona. *A.* 1631. *fol.* 27. *tit.* Rewizya Xiąg.

Reaſſumitur tá Conſtitucya, *ſub pæna centum marc.* ná Rewizory o nieskończenie oney. *A.* 1635. *fol.* 38. *tit.* Rewizya Xiąg.

W ktorych Grodách, y Ziemſtwách, Aktá iákimkolwiek ſpoſobem powáryowáne, y popſowáne ſą, pozwolono Woiewodztwō obráć ſobie Rewizorow ná Seymikách Relácyinych, dla uczynienia około nich porządku. &c. *A.* 1658. *vide apud me tit.* Szláchectwo.

Xiąg Przemyſłkich chowániu mieyſce. *A.* 1667. *vide tit.* Commiſſarze.

Xiąg Ziemskich leżenie, może być pod czás Seymowy, ná ktorym wykupná tylko máią być odpráwowáne. *A.* 1590. *fol.* 579. *tit.* Sądzenie Rokow.

Tám gdźie Aktá przez nieprzyiaćielá popalone ſą, *fundorum proprietatem*, áby ſtrony inquizycyámi *ab utriną; in fundo bonorum duodecim teſtibus iuratis* wywiedźionymi dowodźili, poſtánowiono. A ktora ſtroná lepſzą *pro parte ſua* mieć będźie inquizycyą, tá bliżſza *proprietatem fundi* poprzyśiądz. Appellácye záś *ratione fundi*, wolno káżdemu będźie *ad forum competens* przypozwáć, y inſzą áppellácyą wytoczyć, *non obſtante præſcriptione*. *A.* 1658. *fol.* 24. §. *Minorennes* záś.

Zadworne pozwy. vide tit. Pozwy.

ZAMKI.

ZAmkow, áni Dźierżaw żadnych, nie ma Krol dawáć, tylko Polakom, Szláchćie oſiádłey, wedle Przywileiu Ludwiká Krolá. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Ponieważ. *Herburt. fol.* 340. & 342. *v.* 14.

Zamki Vkráinne dźiećiom nie máią być dawáne, *ſub priuatione*. *A.* 1589. *fol.* 529. *tit.* Stároſtwá.

Na Zamki, y fortece żadne dożywocia białymgłowom nie máią być dawáne. *A.* 1662. *v. tit.* Dożywoćie.

Máią ná nich Stároſtowie mięſzkáć obecnie, y one potrzebnymi municyámi, do obrony należącymi opátrować, *ſub pæna priuationis Capitaneatûs*: o co *forum* zá Dworem. Do Ruskich także

y Podgorskich Stároſtw to należy. *A.* 1620. *fol.* 16. *tit.* Stároſtowie.

W Confæderátiách generálnych Wárſzáwskich, *ſub Interregnis, cum reaſſumptione* dawnych o tym Conſtitutiy, upominái PP. Woiewodow y Stároſtow Vkráinnych pogránicznych, áby doſyć czyniąc powinnośći ná ſię włożoney, pod czás gwałtownego ná Rzeczpoſpolitą nieboſpieczeńſtwá, ná Zamkách rezydowáli. O co *forum*, y *pæna*, iáko w Conſtitutiey 1620. wyiąwſzy Vrzędnikow. *A.* 1632. *fol.* 13. §. Acz to iuſz. *Et* 1648. *fol.* 18. §. Acz to iuſz. *Et A.* 1668. *fol.* 18. §. A iſz to. *Et A.* 1674. *fol.* 21. §. A iſz to.

Zamki ſwoie káżdy ma ludźmi, ſtrzelbą, y żywnośćią ták opátrzyć, iákoby gwałt nieprzyiaćielski wytrzymáć mogły. A ktoby ábo nie mogł, ábo nie chćiał tego uczynić, ábo tęſz mieyſce, y municya nie po temu byłá, áby nieprzyiaćielowi oprzeć ſię mogłá; te wedle czáſu y potrzeby znoſzone, y palone być máią: Co P. Hetmánowi Koronnemu *committitur*, *A.* 1590. *fol.* 572. *tit.* Opátrowánia Zamkow.

Zamkow, w ktorych ſą municye, Krol nie może dawáć, tylko z tą conditią, áby ná popráwę ich pewną ſummę odkłádáli, y prochow, y ſpiże przyczyniáli. Co Káncellárye, w Przywileie Krolewskie wpiſowáć máią. *A.* 1607. *fol.* 836. *tit.* O municyách.

PP. Podskárbiowie ták w Koronie, iáko y w W. X. *Lit.* przy odebrániu Zamkow tákich od potomkow, pod obowiązkiem przyśięgi uczynioney, doyrzeć tego powinni, ieśli Anteceſſorowie ich, w poſſeſſiey będąc, kondycyom ná ſię włożonym doſyć uczynili, & *caſu non ſatisfactionis*, popierać: czego Krol nie ma kondonowáć, y owſzem, bez odwłok wſzelákich, pozwanych zá Dworem ſwoim, *non obſtante limitatione, ex delatione* nowych Poſſeſſorow, ſądźić powinien. *Ibid.*

Zamkow pięć, podiął ſię był Krol Zygmunt III. ná gránicách zbudowáć. *v. tit.* Krol.

Ná Kiiowskim Połockim obiecał w tym ſię uiśćić, y trzy inſze ná Vkráinách, dwá w Koronie, á trzeći w W. X. Lit. zbudowáć: ná ktore áby mieyſcá upátrzone były; Rewizorowie *deputantur*. *A.* 1607. *fol.* 832. tit. O budowániu zamkow.

Do budowánia Połockiego ma być pomoc z włośći támtey, y z Miáſtá: do budowánia także Kiiowskiego, Woiewodá poddánymi támtego Woiewodztwá, y Miáſto Kiiow dopomagáć máią, wyiąwſzy tych, ktorzy służbę woienną powinni. *Ibid.*

Ale po tym Mieſzczan Kiiowskich, przeyrzawſzy ſię w ich Przywileiu, y wolnośći, od tego uwolniono ćiężaru, y práwá ich wiecznie ſtwierdzono. *A.* 1611. *fol.* 22. *tit.* Mieſzczánie Kiiowſcy.

Do Zamkow, Kiiowskich, Wołyńskich, y Podláskich, Rewizorow dáć obiecano, áby przypátrzywſzy ſię káżdemu, ná przyſzłym

ſztym Seymie dáli ſpráwę, czymby gdźie cłá, ná popráwę ich, podwyżſzone być miały. *A.* 1569. *fol.* 189. §. Także teſz.

Zamku Krákowskiego, pod *Interregnum*, Stároſtá Krakowski z Kollegámi ſwemi, Vrzędnikámi Zamku Krákowskiego, ſtrzedz ma, y Panu *legitimè* od wſzech obránęmu wiernie dochować. Ná co trzyſtá piechoty, Polskiego á nie obcego narodu przyiąć ma. Ná ktorą piechotę cokolwiek *de proprio* wyda, to mu z Skárbu Koronnego zápłácono będźie. Tęnże z Woiewodą Krákowskim we wſzytkim znoſić ſię, y ſpolnie *vires* obracáć ma na pożytek Rzeczypoſp. A P. Podskárbi Koronny, według powinnośći, y potrzeby Rzeczypoſpolitey, także y Wielkorządcá, prochámi, kulámi, y inſzemi potrzebámi, do obrony Zamkowey, także y żywnoſćiámi z prowentow Wielkorządowych, wedle potrzeby, opatrowáć máią. *w Kápturze, po śmierći Krolá Auguſta, w Krákowie uchwalonym. A.* 1586. *fol.* 403 §. Zámek Krákowski.

Po śmierći Krolá Władyſłáwá IV. áby tákieſz *præſidium* przez wſzytek czás *Interregni* trzymał Stároſtá Krákowski ná Zamku, koſztem Woiewodztwá Krákowskiego, poſtánowiono. *w Conſæderatiey generálney Wárſzaw. A.* 1648. *fol.* 19. §. Zamek Krákowski.

Także po ábdikácyey Krolá Ianá Káźimierzá, y po śmierći Krolá Micháłá. Nie Woiewodztwo iednák, iako *in A.* 1648. lecz P. Podskárbi Koronny, *ex prouentibus Oeconomicis, præſidio* (*in A.* 1674. dołożono, żołdem Quárćiánym) płáćić ma. *w Conſæderátiach general. Wárſzaw. A.* 1668. *&* 1674.

Tęnże Zamek, áby pod teſz *Interregna*, przez ſtárſzego generálnego nád ármátą Rzeczypoſp., prochámi, kulámi, także y inſzemi *municyámi*, y żywnoſćią, y wſzelákimi potrzebámi do obrony Zamkowey należącemi, wedle potrzeby, z prowentow Wielkorządowych opátrzony był, poſtánowiono. *Ibid.*

Tęnże, *pro exigentia temporis & neceſſitatis, ſufficienti præſidio* opátrzyć obiecano. *A.* 1652. *v. tit.* Miáſto Krákow.

Tegoſz, *reparationem* obmyślić obiecano. *A.* 1658. *fol.* 35. *tit.* Fortece Rzeczypoſpolitey.

Pod *Interregnum*, po śmierći Krolá Stephána, pozwolono Vr. Mikołáiowi Iázłowieckiemu, Stároſćie Sniátyńskiemu rotę iezdną na 150. koni, dla obrony Zamku Kámienieckiego, ták, áby onę koſztem ſwoim oſadźił, wáruiąc, iſz mu wſzytek nakład iego P. Podskárbi Koronny bez wſzelákiey odwłoki zápłáći. A Stároſtowie pográniczni Ruſcy, y Podolſcy, także w Ziemi Sánockiey Wybrańcow, podług zwyczáiu, y liczby ich wybráć, y do ſtárſzego nad woyskiem poſtánowionego poſłać powinni, ták áby we cztery niedźiele po Wielkieynocy przed nim okazali ſię. On záś *pro commoditate locorum* ma Zamki tamte ludźmi tęmi opátrować:

á P. Pod-

á P. Podskárbi Koronny po 4. zł. ná kwártał płácić im ma od tego czáſu, iáko y innym żołnierzom. *w Confœderátiey generálney Wárſáw. A.* 1587. fol. 416. §. Tákże teſz.

Pod tenże czás ná Zamek Spiski, puſtorá ſtá iezdnych y 150. pieſzych ludźi *pro præſidio*, ordinowano: ktorym P. Podskárbi Koronny żołd wedle poſtánowienia żołnierzá Krákowskiego płácić, y onych opátrować ma. *Ibid.*

Ná Zamku Lubowelskim, dla obrony iego, y dla przechodow ludzi Cudzoźiemskich do Korony, piechoty 100. ma uſtáwicznie zoſtawáć z Quárty, á to poki Rzeczpoſp. inſzego opátrzenia nie obmyśli. *A.* 1609. fol. 903. *tit.* Opátrzenie Zamku Lubowle.

Znowu o fortecy Lubowelskiey *Conſtitutiones A.* 1658. *&* 1670. *w. tit.* Miáſto Krákow.

Approbowano Conſtitucyą pomienioną *A.* 1670. y ludźi 100. pieſzych ná támtym Zamku zoſtawáiących do woyská Quárćiánego ná zapłátę przyłączono. *w Confœderácyey general. Warſaw. A.* 1674. fol. 29. §. *Præſidium* Zamkowi.

Zamki Woiewodztw, Kiiowskiego, Wołyńskiego, y Brácłáwskiego, áby były náprawione y opátrzone, Krol uczyni ſtáránie. *A.* 1588. fol. 476. §. A iſz zamki.

Do skończenia Zamku Brácłáwskiego fortecy, áby wſzyſcy w Powiećie Brácłáwskim, Donátáryuſzowie Krolewſczyzn, pod utráceniem dobr, poddánemi dopomogli, poſtánowiono. *A.* 1655. fol. 27. *tit. Præſidium* Zamku.

Iſz Zamek Soczáwski w Moldáwie, y Zamki w Inflánćiech od niektorych nieprzyiaćielowi bez gwałtu poddáne ſą; dano moc PP. Hetmánom, áby zdraycow takich karáli. á ieśliby ich doſtáć nie mogli, pæny ná tychże zdraycách ná Seymie publikowáne być máią. *A.* 1601. fol. 732. *tit.* O tych, ktorzy &c.

Zamku Sniatyńskiego murowánie *decernitur*, y myto do lat 10. ná to, od Kupcow wſzelákiego narodu, pieniądze gotowe zá gránice Koronne, przez Komory pográniczne, wywożących, od 10. zł. Polskich, groſzy 6. Polskich, przy cle Koronnym, ktore ná tych Komorách wybieráią: á to pod wárunkiem o wybierániu cłá poſtánowionym. Ktore pieniądze máią być wybráne przez ſługi Stároſty Sniatyńskiego. *A.* 1598. fol. 708. *tit.* Pozwolenie Cłá.

Kániowskiego także Zamku murowánie tákimże ſpoſobem poſtánowiono. *Ibid.*

Zamek Mozerski z czyiey przyczyny zgorzał? Commiſſarze *ad inquirendum* dáni: á Stároſtá támeczny ma go budować. Wárowano przy tym, iſz wolno ma być Szláchćie, znowu budynki ſtáwiáć ná támtym Horodyſzczu, gdźie ktory przed tym miał budowánie ſwoie: czego Stároſtá támeczny, áni Vrząd iego, bronić, y do żadnych ćięża row pociągáć ich, nie ma. *A.* 1609. fol. 913. *tit.* Zbudowánie.

O tym -

O tymże *cum declaratione*, iſz wſzyſcy poddáni, do Zamku Mozerskiego należący, y Dźierżawcy Krolewſczyzn w Stároſtwie Mozerskim, tákże y Mieſzczánie Mozerſcy, budowáć tęnże Zamek máią, *ſub pæna* 40. *marc.* ná Trybunale *cuiuuus Palatinatûs, peremptoriè vindicandâ, ac per medium* Stárośćie ábo Delatorowi, y Sądowi, *toties, quoties diuidenda. Imponitur* ieſcze y to Mieſzczánom, áby oſtrog y municyą około Miáſtá budowáli, według dawnych rewizyi, *ſub pæna præfata*, y áby pod czás wſzelkiego niebeſpieczeńſtwá, zoſtawáli pod rządem Vrzędu Grodzkiego. *A.* 1611. *fol.* 48. *tit.* O zábudowániu Zamku.

Znowu o tymże: y winy do 80. grzywien podwyżſzono. *A.* 1613. *fol.* 48. *tit.* O zábudowániu Zamku.

Zamki Vkráinne W. X. Lit. y Inflántskie opátrzyć obiecano z reſzt podatkow. *w Vniwerſale poborowym. A.* 1613. *tit.* Száfunek poborow.

Zamkow Woiewodztwá Smoleńskiego *ordinariorum præſidiorum* z dochodow támtecznych opátrowánie Krolewicowi I. M. Władyſłáwowi poruczono, wyiąwſzy zapłátę Rotom ná Smoleńsku będącym. *A.* 1620. *fol.* 8. *tit.* Ordynácya Prowincyi.

O opátrzeniu y porządku Zamku Smoleńskiego. *A.* 1631. *vide apud me, tit.* Woiewodztwo Smoleńskie.

Po tym, Zamku tego opátrzenie, y zapłátę żołdu ludźiom *in præſidio* ná Smoleńsku zoſtáiącym, Skárbowi W. X. Lit. zlecono. *A.* 1654. *fol.* 32. *tit. Securitas* Smoleńská.

Tegoſz Zamku napráwę do przyſzłego Seymu odłożono, y piechoćie támeczney zapłátę zátrzymáną. *v. tit.* Woiewodztwá.

Z Skárbu W. X. Lit. náznáczono ią. *w Confœderátiey generálney Wárſzaw. ſub Interregno. A.* 1648. *fol.* 13. §. Smoleński Zamek.

O poddániu Smoleńská. *v. tit. Criminalia.*

W Zamku niskim Wileńskim gmáchy, dla záśiadánia Szláchty *ad ſeſſionem turris* skazánych, koſztem Skárbu W. X. Lit. zbudowáć kazano: ktore w záwiádowániu y opátrowániu Horodniczego Wileńskiego być máią. *A.* 1613. *fol.* 40. *tit.* O zamku.

Ná reſtaurácyą w Zamku Wileńskim Izb tych, w ktorych ſię Sądy Trybunálskie y Grodzkie zwykły odpráwować, ſummę 6000. zł. z czopowego Wileńskiego náznáczono, y dozor tey reſtaurácyey P. Podskarbiemu W. X. Lit. zlecono. *A.* 1676. *fol.* 11. *tit. Reſtauratio.*

Ná fortifikácyą tegoſz Zamku wſzytká intratá z Dźierżáwy Gieránowskiey, y Lipniskiey, pod czás pokoiu, obracáć ſię powinná. *v. tit.* Artilleria W. X. Lit.

Ná Zāku Wileńskim, pod Poſpolite ruſzenie, reſidentią Woiewodźie Wendeńskiemu, y Káſztellánowi Zmudzkiemu z powinnośćią tą náznáczono było, áby *de ſecuritate* y o porządku wſzelákim

kim Zamku y Miáſtá tego, z Vrzędámi, Grodzkim, y Mieyskim rádźili. *A.* 1654. *fol.* 28. *tit.* Poſpolite ruſzenie W. X. Lit.

Zamek Połocki aby miał *præſidium*, y opátrzenie, poſtánowiono. *A.* 1626. *fol.* 9. *tit.* Połock.

Po tym gdy z gruntu był zgorzał, áby był ufortifikowány nieodwłocznie, y w dobrym opátrzeniu záwſze zoſtawał; ná przyſzłym Seymie ſpoſob námowić obiecano. *A.* 1647. *fol.* 37. *tit.* Zamek Połocki.

Do Zamku Połockiego, y inſzych Zamkow, *Artilleriæ* Mágiſter W. X Lit. teráźnieyſzy y ná potym będący, według obowiązku ſwego, powinien ármátę w porządek redukować, y municyą woienną one záwſze opátrować. A w Zamku wyżſzym Połockim pláce wymierzone, y Obywátelom támecznego Woiewodztwá rozdáne być máią: Ná ktorych wymierzenie náznáczono Commiſſarzow: dálſzą záś reſtaurácyą Zamku tegoſz, ná przyſzły Seym odłożono. *A.* 1652. *fol.* 24. *tit.* Zamek Połocki.

Znowu pláce w Zamku Połockim dla Szlachty támeczney wymierzáć kazano. *v. tit.* Commiſſarze.

Directiey tegoſz Zamku ná przyſzłym Seymie naypierwey *conſulere* obiecano. *A.* 1676. *fol.* 14. *tit.* Zamek.

Zamku Látyczowskiego rewizyą dla táxy náznáczono. *A.* 1598. *fol.* 690. tit. Commiſſarze.

Zá zbudowánie iego 12000. zł. ná dobrách pewnych Krolewskich w Przywileiu ſpecifikowánych Vr. Ianowi Potockiemu, Generałowi Podolskiemu, Stárośćie Kámieneckiemu *aſſecurantur*. *A.* 1607. *fol.* 853. tit. Approbacya.

Zamku Pokrzywińskiego rewizya dla táxy, z tą kondycyą, áby táxácya nie byłá czego inſzego, tylko co ná ſame rzemieślniki wyſzło. Dano przy tym áſſekurácyą I. M. P. Ludwikowi z Mortak Woiewodźie Pomorskiemu, iſz Potomkowie iego, po śmierći onegoſz, nie máią z dobr Stároſtwá tego uſtąpić, poki ſię im nagrodá doſtáteczna od nowego Donátáriuſzá nie ſtánie. *A.* 1601. *fol.* 758. tit. O reſtaurowániu.

Nie doſzłá tá rewizya: znowu inſi Rewizorowie dáni, o czym Sukceſſorá I. M. P. Woiewody Pomorskiego, cztery niedźiele przed czáſem ziáchánia ſię Rewizorow, obwieśći Krol I. M. *A.* 1616. *fol.* 19. tit. Rewizorowie.

Znowu inſi. *A.* 1641. *fol.* 32. *tit. Reaſſumptio.*

Znowu inſzych Rewizorow przez liſt oſobny nzżnáczyć obiecano: Ktorzy *à parte intereſſante intra dimidium anni, non obſtante unius abſentiâ*, ſprowádzeni być máią, *ſub nullitate ſuperiorum Conſtitutionum:* á tę rewizyą odpráwić ták máią, áby tá ſummá dobr pomienionych nie onerowáłá. *A.* 1677. *fol.* 36. *tit.* Rewizya.

Municyą około Zamku Kámienieckiego, od Krolá I.M. Zygmun-

tá III. záczętą, Krol I. M. Władysław IV. kontynuować y skończyć *ſumptibus ſuis* obligował ſię, *in Pactis Conuentus*, źá ktoremi ná Kroleſtwo wźięty ieſt. *A.* 1632. *fol.* 13. §. Municyą.

Tákże y Krol I. M. Ian Káźimierz. *A.* 1648. *fol.* 17. §. Municyą.

A Krol I. M. Michał obiecał koſztem ſwoim tę fortecę *reparare*, y oney *ſufficientiſſimam munitionem ex ærario publico* záwſze *prouidere*. *A.* 1669. *In Pactis Conuentis*, §. Záwdźięczáiąc.

Zamek Lubelski Stárośćie támecznemu I. M. P. Mikołáiowi Firleiowi, Woiewodźie Sędomirskiemu budować, á gdźie może reſtaurować, *ſuis ſumptibus*, pozwolono, ná ktorych uznánie Rewizorow zeſłáć, y ſummę ná Krconowie Dobrách do tego Stároſtwá należących onęmu y potomkom iego áſſekurować obiecano. *A.* 1635. *fol.* 29. *tit.* O reſtaurácyey.

Zamek nád brzegiem Dnieprowym, gdźieby ſię nayſpoſobniey Hetmánom zdáło, zá upátrzeniem przez Indźiniery mieyſcá, ma być zbudowány. Ná ktorego prętſze zbudowánie, y ná opátrzenie doſtáteczne municyą woienną y *præſidio*, ſummę 100000. złotych Polskich z podatkow przyſzłych Rzeczypoſp. ná raty Skarb powinien wydáć. *A.* 1635. *fol.* 3. tit. Pohámowánie.

Zamku Witebskiego, *A.* 1654. obroná. *v. tit.* Mieſzczánie Witepſcy.

Zamek Brzeſcki w W. X. Lit. y Miáſto, *in quantum* być może, uforſifikować pozwolono, *ſine præiudicio* podatkow publicznych. *A.* 1654. *fol.* 35. tit. Municya.

Ná dokończenie fortece Zamku tego (poniewaſz ſummá dwoygá podymnego Conſtitucyą náznáczonego ná to *ſufficere* nie może) ieſzcze ſummę dźieśięć tyśięcy zł. z retentow Woiewodztwá Brzeſckiego náznáczono &c. *A.* 1658. fol. 40. tit. Obwárowánie.

Ná teyze fortecy, Hetman W. X. Lit. ták wiele piechoty, iáko czás potrzebować będźie, nie zwodząc oney, áni ná inną potrzebę odrywáiąc, *continuò* mieć powinien. Ktorey piechoćie Podskárbi W. X. Lit. żołd y prowiánt z podatkow podymnych, ákcyzy, y czopowego, w tym Woiewodztwie *currentibus*, tákże prochy, kule, y inne *neceſſaria* ma prowidować &c. *Ibid.*

Znowu poſtánowiono, áby ná to *præſidium* Hetman W. X. Lit. 300. ludźi ordinował z woyská, á pod czas gwałtowney potrzeby ták wiele, iako *periculorum exigentiá* wyćiągáć będźie. &c. *A.* 1659. fol. 17. tit. *Præſidium* fortece.

Zamku Mśćisłáwskiego napráwę, y obronę Woiewodztwá támecznego, ktorąby ſobie Obywátele támeczni, *ſine præiudicio iuris publici & priuatorum* poſtánowili, ápprobowano. A Mágiſter Artilleriey tęn Zamek *ſufficienter* municyą woienną záwſze opátrować ma &c. *A.* 1654. fol. 36. tit. Obroná Mśćisłáwá.

O erectiey tegoſz Zamku, *v. tit. Laudum.*

Zamki, Belski, Grábowiecki, Horodelski, Hrubieſzowski, Zydáczowski, pozwolono Stároſtom támecznym reſtaurować. *vide tit.* Aſſekurácya.

Grábowieckiemu y Hálickiemu Stároſtom áſſekurowano po tym, co wydáli. *v. tit.* Dobrá.

Zamkow, Wieluńskiego y Oſtrzeſzowskiego rewizyey pozwolono. *v. tit.* Rewizorowie.

Znowu tychże, także Sierádzkiego, y Wſchowskiego, y oraz Xiąg Grodzkich rewizya poſtánowiona. *A.* 1659. *fol.* 44. *tit.* Rewizya Zamkow.

Ná reſtaurácyą Wieluńskiego koſzt Stárośćie támecznemu áſſekurowano. *v. tit.* Summy.

Dla obrony Zamku Hálickiego ſto piechoty záćiągnąć Obywátelom Ziemie Hálickiey pozwolono. *A.* 1652. *fol.* 18. *tit.* Zámek Hálicki.

Zamek Krákowski ludźmi w służbie Rzeczypoſp. zoſtáiącemi, ſłuſznie opatrzyć, y onym doſtáteczną zapłátę obmyślić obiecano. *A.* 1661. *fol.* 15. *tit.* Deklárácyą.

Zamku wyſokiego Lwowskiego, áby *præſidium* zá wiádomośćią PP. Hetmánow, Stároſtá Lwowski, ábo Szláchćic oſiádły kommendował, deklárowano. &c. *A.* 1662. *fol.* 21. *tit.* *Præſidium.*

O reſtaurácyey tegoſz Zamku. *v. tit.* Miáſto Lwow.

Y Zamek niski pozwolono Stárośćie támecznemu reſtaurować, ná co *impenſas* do 6000. zł. tylko á nie więcey *extendentes* Rzeczpoſp. *prævia calculatione*, nágrodźić powinná. *A.* 1677. *fol.* 30. *tit.* Zamek Lwowski.

Zamku Przemyſkiego reſtaurácya. *v. tit.* Commiſſarze.

W tymże Zamku Przemyſkim áby dla Xiąg y Cáncellárycy był *competens locus.* *v. tit.* Commiſſarze.

Zamku Oświęćimskiego poprawá z cłá ná wiśle pod Brzoskowicámi od ryb z Sląská. *v. tit.* Cło.

Ná Zamku Grodźińskiego reſtaurácyą, prowent tábáczny W. X. Lit. y z oſobną 5000. złotych z pogłownego żydowskiego ordynowano. *A.* 1673. *fol.* 8. *tit.* Prowent tábáczny.

Po tym 30000. zł. z podatkow extráordynáryinych ná teráźnieyſzym Seymie uchwalonych, náznáczono, ktorą P. Podskárbi W. X. Lit. do rąk P. Kanclerzá W. X. Lit., áby ná czás fabryká, dla wcześnieyſzego tám Seymowánia wyſtáwiona byłá, wyliczyć ma. Przy tym dla rozgrániczenia ulic, y plácow ná Woiewodztwá, y Powiáty, *in fundo* Miáſtá Grodná, ná budowánie Dworow, Commiſſarzow z Senatu, y z Izby Poſelskiey náznáczono. *A.* 1676. *fol.* 15. *tit.* Zamek Grodźiński.

Reaſſumowano tę Conſtitucyą, y kończyć reſtaurácyą Zamku kazano. *A.* 1677. *fol.* 9. *tit.* Commiſſia.

Co do

Co do Miáſtá ſámego Grodná należy. *v. tit.* Miáſto Grodno.

Zamek Málborgski áby zdawná zwyczáyne miał *præſidium*, y áby Cekauz z ármátą Rzeczypoſp. *ſub diligenti* był *cuſtodia*, obiecano przyſzłemu Krolowi podáć *in Pactis*. A Stárośćie támecznemu pod *Interregnum* zálecono rezydencyą. *w Confœderácyey generalney Wárſáw. ſub Interregno. A.* 1674. *fol.* 29. §. Zamek tákże Málborgski.

Zamiáná. vide tit. Frymarki.

ZAPISY.

ZApiſow, áni żadnego zeznánia, nie ma żaden Vrząd od żadnego Stanu człowieká przyimować tylko *circa Acta*, gdy będźie *ſanus mente ad acta perſonaliter conſtitutus*. Krolowi iednák przy oſobie ſwoiey, wolno poſyłáć do káżdego, tego, potrzebuiącego chorobą złożonego. *A.* 1550. *fol.* 7. §. Zabiegáiąc. *Herburt. fol.* 14. *tit. Aeger. & fol.* 210. *tit. Officium.*

Zapiſy záſtárzáłe, te máią być rozumiáne, ktorym minęło lat dźieśięć. *A.* 1580. *fol.* 370. §. A iſz popárćie tey woyny.

O tymże. *A.* 1581. *fol.* 381. *tit.* Exemptia żołnierzow.

Kto ma pierwſzy zapis tego ieſt *potioritas ſuper bonis oneratis*, chociaſz z poſlednieyſzym Proceſſem: y choćby kto inſzy pierwey proces otrzymał do poſlednieyſzego zapiſu: wyiąwſzy gdyby kto był *triennalis Poſſeſſor*, ábo *de iure* práwo iego nálázłoby ſię być ważne. *A.* 1588. *fol.* 467. *tit.* O ważności zapiſow.

Zapiſy wſzelákie w Xięgách odległych Grodzkich, ábo Ziemskich zeznáne, *ad proprium forum Terreſtre vel Caſtren. ubi bona Recognoſcentis conſiſtunt, per modum oblatæ, per creditorem vel Debitorem*, ábo ſługę ktorego z nich, máią być podawáne: á *prioritas* tego zapiſu ma być liczona od áktu podánia onego *per oblatam in proprio foro. Ibid.*

O zapis ná zmowie, ku oſzukániu, Creditorom zeznány, ábo z iákiey przyczyny podeyrzány, wolno práwem czynić drugim Creditorom, ktorymby zapis zdał ſię być ku ſzkodźie. *Ibid.*

Woiewodztwu Wołyńskiemu wárowano, iſz *cauſæ potioritatis* żadney nie máią podlegać táxie, lecz ieśliby chćiał *poſterior Creditor* ſwoy dług *vindicare*, wolno mu *in quibuuis bonis* pierwſzych Poſſeſſorow wykupić. Dźiedźictwá záś otrzymáne przed poſlednieyſzemi Kreditoránmi, y Legatámi, máią *in ſuo* zoſtawáć *robore, non obſtantibus quibuuis decretis. A.* 1673. *fol.* 31. *tit. Securitas* dobr Ziemskich.

Zapiſy, bánnit, *etiam poſt approbationem*, ku uſpokoieniu bánnicyey, do dwunaſtu niedźiel, tak od otrzymánia bánnicyey, iáko y od oney ápprobácyey, może zeznawáć. *A.* 1588. *fol.* [illegible] *tit.* O relácyey.

Zapiſy wſzelákie Trybunálskie ták ważne ſą, iáko Seymowe, ábo Ziemskie. *A.* 1578. *fol.* 331. *tit.* O zapiśiech.

Zapiſow *per oblatam* podánych originały, máią Piſarze wracáć. Co służy Ziemi Goſtyńskiey. *A.* 1565. *fol.* 105. *tit.* Originałow.

Tákże Ziemi Drohickiey. A Xięgi *ad decurſum unius anni* powinni introligowáć, y ſtáre w ochronie mieć, *ſub pæna de negligentibus Officialibus ſancita, in Iudicio Tribunalitio, per quempiam Nobilem eiusdem Terræ repetenda*, *A.* 1613. *fol.* 21. *tit.* O wracániu Originałow.

VII. Statutum Horburti. f. 207 Zapiſy Grodzkie tęn ſobie ma przenośić, komu służą, choć po wyśćiu roku, ieśli Roki nie były: ná pierwſzych iednák Rokách Ziemskich powinien to uczynić. *Except. Maſou. A.* 1576. *fol.* 298. *tit.* O Piſarzu Ziemskim.

Zapiſy Mázowieckie zwłaſzczá wieczności, máią być piſáne, według formy w Státućie opiſaney, *Ibid. fol.* 299. §. Zapiſy.

Zapis ná przedáż, dárowiznę, ábo zamiánę, *extra Diſtrictum* uczyniony, nie ieſt ważny, okrō Seymu, y Káncellárycy Krolewskiey *Ibid. fol.* 305. *tit.* Przedánie.

Zapiſow Grodzkich, *in abſentia Recognoſcentis*, przeniesienie ma być ważne. Co służy Woiewodztwu Podláskiemu. *A.* 1581. *fol.* 377. *tit.* Przeniesienie.

Zapiſy Bełskie, Ziemskie, Grodzkie y ná leżeniu Xiąg zeznáne, approbowano. *Ibid.* fol. 376. *tit.* Zapiſy.

Tákże zapiſy Rożáńskie y Mákowskie, ktore w Pryczánowie we wśi Krolewskiey poblisko Rożáná, wedle poſtánowienia Rycerſtwá támecznego w roku teráźnieyſzym pod Rożánem zgromádzonego, przyimowano. *A.* 1607. fol. 854. *tit.* Vtwierdzenie zapiſow.

Zapiſy wſzelákie, y rezygnácye dobr wieczne, przed áktámi authentycznemi *ſub Interregno* uczynione, ważne być máią, y áby od dniá śmierći Krolewskiey, nikomu *in progreſſibus iuris fatalia* ábo *præſcriptio* do ſpráwiedliwośći ſzkodźić nie mogłá, wárowano we wſzytkich *Confœderát. generál. Wárſzáw. ſub Interregnis.*

Zapiſy wſzelákie *ſub Interregno A.* 1648. pozwolono Grodowi Smoleńskiemu przyimować, bez Piſarzá Ziemskiego.

Zapiſow wſzelakich w Kápturách w W. X. Lit. od záczęćia tychże Sądow, áſz do skończenia, walor táki, iákiby *in quouis ſubſellio, regnante Principe* uczynione były, *cauetur. w Confœderátiách generál. Wárſzáw. ſub Interregnis. A.* 1668. & 1674.

Euictor dobr exequucyámi odſądzonych, ma ewinkować tego, komu ie przedał &c. *v. tit.* Dobrá Stołu Krolewskiego.

O Zapiſách [illegible] Aktách przez nieprzyiaćielá popalonych &c. *quò ad ſecuritatem [illegible]rum, vide tit.* Szláchectwo. *quò ad ſecuritatem bonorum, v[illegible]it.* Dobrá. *quò ad ſecuritatem, ratione* długow, po

woy-

woynie. *v. tit.* Długi. *& tit.* Správy. *& tit. Acta.*

O zapiſách w Prusiech. *v. tit. Acta. tit. Salaria.*

Suſcepty Ziemie Nurskiey, ktore *Laudo communi* ná Seymiku, *vacante Capitaneatu, ex neceſſitate* uc[illegible]ili, approbowano. *A.* 1667. fol. 38. *tit. Acta.*

Zapiſu obligácyey wſi Trąbek, y Nieborowá approbácya. *v. tit.* Approbácya.

Membrany, to ieſt, ręczne zapiſy w Woiewodztwách, Wołyńskim y Brácławskim, znieśiono, y iuſz od publikácyey tey Conſtitutiey iść nie máią, miedzy Obywátelámi tych Woiewodztw. Te iednák, ktore przed tą Conſtitutią, bądź teſz dawnieyſze, ná cokolwiek dáne, od daty tey Conſtitutiey do Roku y ſześćiu niedźiel, máią być do Akt Ziemskich, ábo Grodzkich, właſnego Powiátu, przez tych, ktorym służą, *per oblatam* podáne y w wiedźione, *ſub nullitate* onych. A od tąd iuſz miáſto membran, káżdy ná káżdą rzecz zapis, nápiſawſzy go y podpiſawſzy, z pieczęćią ſwoią, y pieczęćiámi y podpiſámi naymniey dwu świádkow Szlách-chty, do Akt Grodzkich, ábo Ziemskich, ma y powinien będźie przyznáć. *A.* 1620. fol. 18. *tit.* Membrany.

ZAPŁATA.

ZApłátá po Byczyńskiey woynie z konfæderowányni, tákże y tym, ktorzy ná trwogę niebeſpieczeńſtwá Tureckiego, z Quárty przyięći byli, náznáczono w Lublinie. Ktora iako ſię odpráwić miáłá? *vide latè in Conſtit. A.* 1591. fol. 606. *tit.* Aſſekurácya.

Zapłátę długow *in fidem publicam* záćiągnionych náznáczono z poboru. *A.* 1593. fol. 650. §. A po tym.

PP. Myſzkowskim 25000. zł. Poborcá Krákowski z naypierwſzego poboru Woiewodztwá ſwego ma zapłáćić, *ſub pæna centum marc. &c. A.* 1598. fol. 699. tit. Náznáczenie.

Zapłátę, ktoby co ná potrzebę Rzeczypoſp. ná on czás wydał, áſſekurowano. *A.* 1601. fol. 733. Opátrzenie kredytu.

Zapłátá długow, záćiągu Moskiewskiego, y Inflántskiego, y innych, náznáczona z poborow. *A.* 1611. *w Vniwerſale poborowym.* tit. Száfunek tych poborow.

Zapłátá żołnierzom po[illegible]woynie Moskiewskiey z konfæderowánym poſtánowiona, y C[illegible]miſſarze ná to náznáczeni, *cum facultate* pieniędzy *in fidem publicam* pod áſſekurácyą Krolá y Rzeczypoſp. doſtawánia. *&c. vide latè in Conſtitut. A.* 1613. fol. 3. tit. Náznáczenie.

Teyże zapłáty *negotium continuatur*; do czego náznáczeni ſą Commiſſarze, y ná trzy mieyſcá rozdźieleni. z ktorych iedni Stołecznym zołnierzom we Lwowie płácić máią, drudzy w Bydgoſzczy,

goſzczy, á trzeći Inflántskim w Wilnie. *&c. vide latè Conſtit. Ná drugim Seymie. A.* 1613. fol. 1. tit. Náznáczenie.

Zapłátá woysku Pruskiemu, y Inflántskiemu w Grudźiądzu poſtánowiona, y Commiſſarze náznáczeni. *A.* 1628. tit. Commiſſarze do zapłáty.

Zapłátá woysku W. X. Lit. w Wilnie náznáczona, y Commiſſarze dáni *&c. vide latè in Conſtit. A.* 1634. fol. 9. tit. Commiſſarze.

Zapłátá woyskom, Moskiewskiemu, y Vkráinnemu, we Lwowie poſtánowiona y Commiſſarze náznáczeni *&c. vide latè Conſtitut. Ibid.* fol. 7. tit. Zapłátá woyskom.

Zapłátá woysku we Lwowie y w Pucku náznáczona. *A.* 1640. fol. 12. §. A do zapłáty.

Zapłátá woysku Vkráinnemu, y Commiſſarze do niey. *A.* 1638. fol. 2. tit. Zapłátá.

Tęmuſz znowu zapłátá náznáczona we Lwowie. *A.* 1642. fol. 9. tit. Zapłátá.

Znowu tęmuſz zapłátá we Lwowie náznáczona. *vide latè Conſtit. A.* 1643. fol. 21. Zapłatá woysku.

Znowu tęmuſz woysku zapłátá we Lwowie náznáczona: á co do ćwierći dárowney, Posłowie źiemſcy do Bráćiey wźięli, gdyſz ná to w Inſtrukcyách pozwolenia nie mieli. *A.* 1646. fol. 9. tit. Zapłátá.

Tęmuſz dáną pod Zborowem od Krolá I. M. Ianá Káźimierzá deklárácyą ápprobowano. *Ná drugim Seymie. A.* 1649. fol. 7. *tit.* Approbácya.

Commiſſarze do Lwowá ná liquidowánie długu woysku Quárćiánemu winnego: á ná przyſzłym Seymie ſpoſob zápłácenia onym obmyślony będźie. *A.* 1649. fol. 12. tit. Obroná.

Commiſſia ná zapłátę woysku *authoritate Comitiali* náznáczona, iſz w Warce nie doſzłá; do Lubliná ieſt przenieśiona od PP. Commiſſarzow, co *approbatur*; y Commiſſarze znowu *aſſignantur. A.* 1649. *Ná drugim Seymie.* fol. 4. tit. Zapłátá.

Zapłátá woysku W. X. Lit. w Wilnie poſtánowiona, y Commiſſarze ná to náznáczeni. A że *ſub idem tempus* Commiſſiey tey głowne Sądy Trybunálskie przypadáią; tedy ieśliby iákie kauzy między ſámemi Deputatámi, á Commiſſarzámi, lubo ich ſługámi *intercederent*; ná to *compoſitum Iudicium in pari numero* záſádzone być ma. Goſpody tákże *æquè* ná Commiſſarzow, iáko y Deputatow Trybunálskich Grod pokázować będźie. *&c. A.* 1649. fol. 38. tit. Zapłátá.

Zapłátá woysku W. X. Lit. y Commiſſárze, *ſecundùm normam, Ordinem, & ſecuritatem ſuperiorum Commiſſionum.* Przy ktorey zapłáćie zá expenſá woienne P. Hetmánowi Wielkiemu W. X. Lit. ktore ſię ſłuſznie z liquidácyey pokażą. Tákże P. Hetmánowi

Polne-

Polnemu, y Vr. Piſarzowi Polnemu W. X. Lit. Także I. M. P. Krzyſztofowi Chodkiewiczowi Woiewodźie Wileńskiemu zá wydatki iego, ſatisfactia być powinná. *A.* 1650. fol. 17. tit. Zapłátá.

Zapłátá woysku Koron. *ad exemplum* przeſzłych Commiſſiy, y Cõmiſſarze éi, ktorzy ná Trybunał Rádomski, deputowáni, o ktorey mieyſcu Krol I. M. gdźie nayſpoſobnieyſze upátrzy, przez Vniwerſały ſwoie obwieśćić ma. *A.* 1652. fol. 5. tit. Commiſſia.

Zapłátá woysku W. X. Lit. naznáczona. *Ibid.* fol. 19. tit. Zapłátá.

Zapłátá woyskom Koron. ſtárego y nowego zaćiągu we Lwowie náznáczona, y oraz Trybunał Skárbowy. *&c. vide latè. A.* 1653. fol. 1. tit. Zapłátá.

Zapłátá woysku W. X. Lit. nowego y ſtárego zaćiągu w Wilnie. *vide latè. Ibid.* fol. 5. *tit.* O zapłáćie.

Zapłátá woysku Koronnemu náznáczona we Lwowie &c. *A.* 1654. fol. tit. Zapłátá.

Zapłátá woysku W. X. Lit. w Orſzy, ábo w Mińsku, ieśliby w Orſzy *propter hoſtilitatem* być nie mogłá, náznáczona. &c. *A.* 1655. ſol. 12. tit. Zapłátá.

Zapłátá woysku Koronnemu w Lublinie náznáczona &c. *A.* 1658. fol. 7. *tit.* Commiſſia.

Zapłátá woysku W. X. Lit. w Wilnie, ábo ieśliby w Wilnie być nie mogłá: tám gdźie PP. Hetmánowie znioſzy ſię z ſobą náznáczą, y obwieſzczą. *&c. vide latè. Ibid. fol.* 12. *tit.* Commiſſia.

Zapłátá woysku Koron. we Lwowie y Commiſſarze do tego náznáczeni. *A.* 1659. *fol.* 2. *tit.* Commiſſia.

Zapłatá woysku W. X. Lit. w Moſtách náznáczona, y Commiſſarze miánowáni. *Ibid. fol.* 1. *tit.* Commiſſarze.

Zapłátá woyskom Koronnym we Lwowie náznáczona, y Commiſſarze dáni. *A.* 1661. *fol.* 2. *tit.* Zapłátá.

Także woysku W. X. Lit. w Słonimie. *Ibidem fol.* 1. *tit.* Commiſſarze.

Znowu woyskom Koron: we Lwowie. *A.* 1662. *fol.* 4. *tit.* Zapłátá.

Także woysku W. X. Lit. w Wilnie. *Ibid. fol.* 5. *tit.* Commiſſia. *Et fol.* 16. *tit.* Aſſekurácya reſzty.

Zapłátá woysku Koron. náznáczona z Woiewodztw, ták, áby káżde Woiewodztwo ták wielom ludźiom płáćiło, ile Trybunał Rádomski náznáczy. *A.* 1667. *fol.* 9. *tit.* Náznáczenie płacy woyskom.

Zapłátá woysku W. X. Lit. w Wilnie náznáczona y Commiſſarze dáni. *Ibid. fol.* 56. *tit.* Zapłátá.

Woysku Koron. dwie ćwierći (poniewaſz drugich dwu dobrowolnie odſtąpiło) ná przyſzłym Trybunale Rádomskim *A.* 1671. zápłáćić náznáczono. *A.* 1670. *fol.* 24. *tit.* Przebaczenie.

Okrom tego, iſz niektore Woiewodztwá y Ziemie Koronne, dla rozerwánia Seymikow y uchwalenia podatkow, zapłatę pewnym Pułkom zátrzymáły, poſtánowiono, áby według podźiału ná Cómiſſiey Lwowskiey uczynionego, nie mięſzkanie ſię im ſatisfactia ſtáłá. *Ibid. tit.* Vſpokoienie.

Woysku W. X Lit. zapłátá náznáczona. *Ibid. fol.* 42. *tit.* Zapłátá.

Nie doſzłá tá Commiſſia: reáſſumowano ią. *A.* 1673. *fol.* 2. *tit. Reaſſumptio.*

Ani tá doſzłá *ob fata* Krolá I. M. *Reaſſumuntur* tedy *in toto* przeſzłe Commiſſie *Annorum* 1670. & 1673. *&c. vide latè w Confæderátiách generál. Wárſzáw. ſub Interregno. A.* 1674. *fol.* 30. §. Poniewaſz Commiſſia.

Zapłátá woysku Koron. poſtánowiona, y áſſekurowána. *A.* 1673. *fol.* 7. & 8.

O teyże. *Ibid. fol.* 10. *tit.* Trybunał.

Nie przyſzło to *ad effectum propter fata* Krolá I. M. Michálá: przeto ná Konwokácyey generálney Wárſzáwskiey Commiſſią do tey zapłáty Seymem *ut ſupra A.* 1673. poſtanowioną reviuiſikowawſzy, y w Skárbowy Trybunał obroćiwſzy, do Lubliná przeniesiono; ták iednák, aby to nie było *cum præiudicio* ták Káptur ow Woiewodztwá Lubelskiego, *quò ad priuatas* Woiewodztwá tegoſz *actiones*, iáko y Grodu Lubelskiego, *quò ad executionem*. y áby Vrząd Ziemski támeczny dekretá piſał. *w Confæderátiey generál. Wárſzáw. A.* 1674. *fol.* 21. §. Poniewaſz Commiſſia.

Zapłátá Woysku Koron. we Lwowie náznáczona y Commiſſarze dáni. *&c. A.* 1676. *fol.* 15. *tit.* Commiſſia.

Limitowáne były te Commiſſie do teráźnieyſzego Seymu: á teraz *reaſſumuntur. A.* 1677. *fol.* 1. *tit.* Commiſſia.

A że Commiſſia we Lwowie *ſine comportatione* uchwalonych podatkow pieniędzy, *ſufficienter* z ukontentowániem woyská y Rzeczypoſp. konczyć ſię zá tym rázem nie może, áni *cauſæ priuatarum iniuriarum* ná niey rozſądzone być mogą; przeto druga Commiſſia w Sendomierzu w Roku nimieyſzym odpráwić ſię ma. Ná ktorą Commiſſarze *deputantur. Ibidem fol.* 2. §. A że teráźnieyſza.

Zapłátá woysku W. X. Lit. obmyślona y áſſekurowána z tą deklárácyą, iſz czegoby do wypłácenia z ráchunku nie doſtawáło; z przyſzłego Seymu obmyślono y wypłácono będźie. *A.* 1676. *fol.* 3. *tit.* Zapłátá.

Do ktorey zapłáty Commiſſia náznáczona. *A.* 1677. *fol.* 7. *tit. Commiſſio.*

Zapłátá woysku Koronnemu *præuiâ liquidatione* ná Trybunale Skárbowym ma *expediri. A.* 1678. *fol.* 2. *tit.* Zapłátá.

Ná zapłátę woysku *pro nunc effectiuè* w służbie Rzeczypoſp. zoſtáiące-

ſtáiącemu, ſummę dwuch millionow *monetæ currentis* w gotowiźnie do diſpoſitiey Rzeczypoſp. przypádłą, y w rękách Wielm. Xiążęcia Michała Czartoryiskiego, Wołyńskiego, y Káźimierzá Iana Sápiehy Połockiego, Woiewodow, będącą ordynowano, ták aby dwie częśći ná woysko Koronne, á trzecią część ná Litewskie, obrocone były. *Ibid. fol.* 5. *tit.* Ordynacya.

Zapłatá woysku W. X. Lit. w Grodnie naznáczona. *Ibid. fol.* 4. *tit.* Zapłatá.

Zapłatá I. M. P. Ianowi Károlowi Chodkiewiczowi Stárośćie Zmudzkiemu Hetmánowi W. X. Lit. wydatkow iego ná woynę Inflántską uczynionych z Skárbow, Koronnego y W. X. Lit. po połowicy náznáczona. *A.* 1609. fol. 927. *tit.* Száfunek.

Declarátur, iſz 29320. zł. z reſzt poborowych przeſzłych W. X. Lit. máią mu być zápłácone. *A.* 1613. *fol.* 47. *tit.* Aſſekurácya.

Zápłácono. Zapłatá y rachunek *approbatur*. *A.* 1621. *fol.* 23. *tit.* Approbacya.

Vr. Alexándrowi Korwinowi Gąśiewskiemu Referendarzowi W. X. Lit. ſummę 13525. zł. y groſzy puł trzynaſtá zápłáćić tákże máią we Lwowie przy zapłaceniu woyska Stołecznemu. *A.* 1613. *Ná drugim Seymie fol.* 12. *tit.* Zapłatá.

Zapłátá I. M. P. Stánisłáwowi Żołkiewskiemu Woiewodźie Kiiowskiemu długu 20000. zł. áſſekurowána. *A.* 1616. *fol.* 9. tit. Náznáczenie.

Tákże I. M. P. Iároſzowi Wołowiczowi Podkánclerzemu W. X. Lit. ſummá 144099. gr. 5. pieniędzy 5. *A.* 1618. *fol.* 7. *tit.* Zapłátá.

Tákże P. Hetmánowi Polnemu W. X. Lit. 21409. zł. gr. 20. *w Vniwerſale poborowym*. *A.* 1618. *tit.* Száfunek.

Znowu tęmuſz P. Hetmánowi 15000. zł. *w Vniwerſale poborowym*. *A.* 1619. tit. Száfunek.

Tákże Xiążęćiu I. M. Krzyſztophowi Rádźiwiłowi Hetmánowi Polnemu W. X. Lit. dług áſſekurowany. *A.* 1623. *fol.* 15. *tit.* Zapłátá expens.

Tęmuſz drugi raz, y woysku iego uczyniona aſſekurácya zapłáty. *A.* 1626. *fol.* 7. *tit.* Wydatki.

Tákże Vr. Krzyſztophowi Xiążęćiu Zbáráskiemu Koniuſzemu Koron. wydatki ná legácyey Tureckiey *aſſecurantur*. *A.* 1623. *fol.* 15. *tit.* Zapłátá długu.

Odpuśćił to po tym Rzeczypoſp., okrom piąći tyśięcy y ſześći ſet talerow lewkowych ná więźnie wydánych; ktore mu Skarb Koron. zápłáćić ma. *A.* 1624. fol. 9. *tit.* Odpuſczenie ſummy.

Tákże I. M. P. Krzyſztofowi Náruſzewicowi Podskárbiemu W. X. Lit. ſummy od niego *ad fidem publicam* záćiągnioney 208924. zł. y gr. 25. y pieniędzy 6. zapłátá *aſſecuratur*. *A.* 1625. §. A gdźieby: O tymże. *A.* 1626. fol. 4. tit. Długi.

Wſzytkim wzwyſs miánowánym PP. Litewſkim zapłáte od tąd, od Seymu do Seymu odkładano.

Po tym ná zapłátę tych długow podatki rożne uchwalono. *A.* 1631. fol. 14. tit. Długi W. X. Lit.

Zapłácono ie wſzytkim. *A.* 1632.

Ná zapłátę woysku Koron. Stany W. X. Lit. ſummę dwákroć ſto tyśięcy zł. ná dwie raty, z miłości Bráterskiey, pozwoliły, z tym wárunkiem, iſz to *in exemplum* nie ma być pociągano. *A.* 1638. fol. 22. tit. *Subſidium* W. X. Lit.

Zapłátá wydatkow Vr. Iozefowi Korſzakowi Stárośćie Mśćisławskiemu ná obronę Zamku Dźiśieńskiego pod czás niebeſpieczeńſtwá od Moskwy áſſekurowána. *Ibid.* fol. 46. tit. Zapłatá.

Zapłátę Piechoćie Smoleńskiey do przyſzłego Seymu *cum aſſecuntione* odłożono. *A.* 1646. fol. 9. tit. O naprawie.

Náznáczeni Commiſſarze do tey zapłáty; y Przywiley przy tym Krolewski ná oſádzenie támże piechoty *approbatur in toto*: dálſzy záś ſpoſob chowánia oney do przyſzłego *differtur* Seymu. *A.* 1647. fol. 23. tit. Zapłátá.

Nie doſzłá tá Commiſſia. znowu inśi náznáczeni Commiſſarze. *A.* 1649. fol. 43. *tit.* Commiſſia.

Y tá nie doſzłá: znowu inśi náznáczeni Commiſſarze. *A.* 1650. fol. 18. tit. *Securitas.*

Y tá nie doſzłá: znowu inśi Commiſſarze. *A.* 1652. fol. 23. *tit:* Opátrzenie.

Zapłátá Rycerſtwu Smoleńskiemu y obleżeńcom náznáczona, y Commiſſarze ná to dáni. *A.* 1635. fol. 8. *tit.* Zapłátá.

Zapłátá ludźiom *in præſidio* Smoleńská będącym, y Commiſſarze do tego náznáczeni. *A.* 1653. *fol.* 9. *tit. Securitas.*

Summá *Conſtitutione A.* 1647. (*vide tit.* Woiewodztwo Smoleńskie) ná popráwę murow Smoleńskich náznáczona, ma być z Skárbu W. X. Lit. oddána. *Ibid.*

Zapłátá Cekauzowi Smoleńskiemu zá proch, y ołow, pod czás Łoiowskiey potrzeby wydány, náznáczona z Skárbu W. X. Lit. *A.* 1653. fol. 9. tit. *Securitas.*

Do zapłáty Piechoćie Dyneburskiey Commiſſarze ſą dani, y *ad rationem* 10000. zł. to ieſt Kánon Kurlándski oney náznáczono. *A.* 1646. *fol.* 10. *tit.* Aſſekurácya.

Znowu inśi Commiſſarze ná to náznáczeni. *A.* 1647. *fol.* 24. *tit.* Aſſekurácya.

Zapłátá długu Vr. Heliaſzowi Káźimierzowi Nieſzczukowiczowi Czerniewskiemu, *præuiá liquidatione* przed tęmiſz Commiſſarzámi, náznáczona. *A.* 1649. fol. 40 §. Támże.

Approbantur Commiſſiey *A.* 1649. Sądy, dekretá, y *Acta. A.* 1650. fol. 16. tit. Approbácya.

Zapłá-

Zapłatę 160000. zł. chorągwiom Tátárskim woyská Koron. áſſekurowano nie odwłoczną. *w Confœderatiey generał· Wárſáw. A.* 1668. fol. 20. §. Ták teſz.

Ná chorągwie Xiążęćiá I. M. Wisniowieckiego Woiewody Beſkiego Hetmaná Polnego Koron. ſumpt ordynować ma Skarb Koronny, y áſſignácye wydáć do Woiewodztw y Ziem tych, ktore czterech poborow *cum abiuratu* nie wydáły. *w Exorbitáncyách ná Elekcyey Krolá I. M. Michálá, A.* 1669. tit. Oppᵗrzenie fortec Vkráinnych.

Zapłátá regimentowi Woiewodztwá Chełmińskiego náznáczona, y Commiſſarze dáni. *A.* 1638. fol. 2. *tit.* Zapłátá.

O zapłáćie żołnierzom w więźieniu będącym y Potomkom zábitych poſtánowiono, áby pieniądze onym winne w Skárbie zátrzymáne były, y nie oddawáne nikomu, tylko zá doſtátecznym wárunkiem, ábo powinnym, ábo komuby práwem ſłuſznym, y przyrodzonym należáły. A z więźienia oſwobodzonym nie ma ſię żadna zwłoká dźiać przez Skarb, y ukrzywdzenie w zapłáćie zaſług. *A.* 1620. fol. 6. *tit.* Zapłátá.

Według tey Conſtitutiey, reáſſumuiąc onę, záchować ſię Commiſſarzom kazano ná Commiſſiey do zapłáty woysku náznáczoney. *A.* 1652. fol. 5. *tit.* Commiſſia.

Chorągwie, Vr. Strzałkowskiego, Modrzeiewskiego, Zarudnego-Baubonebeká Perſá, ná Trybunał Rádomski odeſłano, y że do coæquátiey z długiem woyskowym przypuſzczone, y ćwierći ich zá płácone być máią, deklárowano. *A.* 1667. fol. 30. *tit.* Odeſłánie.

Rotmiſtrzow Woiewodztw, Ruskiego, Wołhyńskiego, y Beſkiego, ponieważ *conſtat*, że chorągwie pod Choćim ſtáwili; *ab impetitione* od Skárbu, y od Inſtigatorá Koron. względem nie podánia, y nie poprzyśiężenia regeſtrow, uwolniono. *A.* 1676. fol. 38. tit. Vwolnienie.

Regiment pieſzy Woiewody Sierádzkiego od nieprzyiaćielá zábrány, rowno z inſzemi do liquidácyey zaſług, y poprzyśiężenia regeſtrow, ná Commiſſią odeſłano, y że mu rowno z innemi Skarb płáćić powinien, deklárowano. *Ibid.* fol. 43. tit. Aſſekurácya zaſług.

Ná zapłátę woysku do pewney liczby przez skrypt *ad Archiuum* podány, y ápprobowány *in toto*, redukowánemu, ſummę uchwalono. *&c. vide latè. A.* 1677. *fol.* 3. tit. Ordynácya woyská.

Cwierć Februáriuſzową woysku Koronnemu zápłáćić ná przyſzłym Seymie obiecano. *A.* 1683. fol. 12. tit. Vkontentowánie woyská.

ZASŁVZENI· ZASŁVGI·

NA przyſzłym Seymie ma być ſpoſob náleźiony, iákoby ludźie do-

brze zásłużeni Rzeczypoſp. zapłátę cnotliwych zasług odnośili. *A.* 1565. fol. 107. tit. Odłożenie.

Odłożono to ieſcze ná drugi Seym. *A.* 1566. fol. 127. tit. Odłożenie.

Po tym poſtánowiono, iſz doſtoieńſtwá, Vrzędy, dożywoćia ná Dobrách Krolewskich, káduki, y niesłużeniem woyny dobrá przepádłe, máią być zásłużonym dawáne. *A.* 1567. fol. 130. tit. *Merita.*

Krol ma mieć ná zásłużonych báczenie, zá záleceniem Hetmáńskim. *A.* 1591. fol. 615. §. A ná te.

A miánowićie, tym ma dawać opátrzenie, ktorzy przez lat ſześć ſtátecznie służyli. *A.* 1607. fol. 859. tit. O żołnierzách.

Woytoſtwá, y Szołtyſtwá, ktore nie ſą Miaſtom inkorporowáne, tákże Iurgielty, máią im być dawane *tam poſt ceſſum, quam poſt deceſſum Poſſeſſorum. A.* 1620. fol. 6. tit. Nagroda.

W konkurrencyey, ma ná tego być pierwſzy wzgląd, ktory pod iedną chorągwią ſtátecznie y skromnie bez wſzczynánia buntow, y bez ućiążenia ludźi pięć lat służył. *Ibid.*

W zasługi że nie ma żaden Pułkownik, Rotmiſtrz, áni inny żaden woyskowy potrącáć ſobie podatkowych pieniędzy, ktore z dobr *in poſſeſſione ſua* zoſtáiących wybierze, ále że ie do Skárbu, wedle práwá poſpolitego, oddawáć máią, *lege perpetuâ cautum eſt. A.* 1661. fol. 5. §. Tákże y ći.

Zasługi Vr. Brezy Stároſty Nowodworskiego *futuro Regnanti* zálećić obiecano, áby *ex parte bene merentium* nágrodzone były. *w Confœderacyey generál. Wárſáw. A.* 1674. fol. 30.

Tákże zasługi Wielebnego X. Auguſtyná Berniczá. *Ibid.*

W zasługách áby Commiſſia Lwowska Dobrá Krolewskie mogłá onerowáć *ad extenuationẽ* czworgiem dożywoćiem, pozwolono. *v. tit.* Summy.

O zasługách I. M. X. Alexándrá Kotowiczá Biskupá Smoleńskiego, y X. Andrzeiá Oſſowskiego, Regentá Kancellaryey W. X. Lit. *A.* 1676. fol. 16. tit. Opátrzenie.

Zásłużonemu Vr. Michałowi Lwowiczowi rekompenſá od Rzeczypoſp. *ad feliciora tempora*, odłożona. *A.* 1677. fol. 20. tit. *Gratitudo.*

ZASTAWA.

Herburt. fol. 52.

PO Státućie Krolá Kázimierzá Trzećiego, *Terræ, & Caſtra principalia*, przy ktorych ieſt iurisdykcya Sądowa, záſtáwiáne być nie mogły, oprocz *munitiora bona*, to ieſt *oppida, & villas*, áſz do Státutu Krolá Alexándrá. Po tym záś Státućie, ták *Caſtra principalia*, y wielkich Rządow, iáko y iákiekolwiek grunty Stołu Krolewskiego, podług właſnego Státutu, y podług Oprawy Krolowey

Zophi-

Zophiey, exekucyey być podległe deklárowano. *A.* 1562. fol. 14 tit. O Státucie. *v. plura tit.* Exekucya.

Ieśliby iednák *propter grauem neceſſitatem Reipub. munitiora bona* ſummą iáką onerować przyſzło, tedy nie ináczey, iedno ná Seymie wálnym Koron. *cum conſenſu unanimi Ordinum* ſtáć ſię to ma *ad extenuationem.* Y ma być w Conſtitucyą onego Seymu wpiſano, ná iáką potrzebę Rzeczypoſp. iák wielka ſummá, y ná ktore dobrá wżiąć ieſt pozwolona. *A.* 1565. fol. 89. tit. Státut. *Herburt. fol.* 52.

Iákoſz záraz pozwolono ná Dobra ſtołu Krolewskiego záćiągnąć *modo obligatorio* ſummę piąći kroć ſtá tyśięcy zł. z tym dokładem, áby tychże dobr nie wolno było dawáć *in poſſeſſionem* żadnemu *ex Ducali genere*, áni onerować Zamki głowne, ábo ſądowe, áni Wielkorządy, áni Ziemię Sędomirską; także aby Krol nikomu dożywoćia nie dawał, ná przerzeczone dobrá, ktore *ex vi legis præſentis* záſtáwione będą. *Ibid.* fol. 106. tit. Nábyćie pieniędzy.

Zaſtáwnicy Dobr Krolewskich, áby przez ſię, lub przez Posły ſwe ná przyſzły Seym ſtáwili ſię, y liſty ná dźierżáwy ſwoie pod ſtrácenię ſummy pokazáli, poſtánowiono; y *publice* to obwołáć, áby ſię nikt niewiadomośćią wymawiáć nie mogł, kazano. *A.* 1567. fol. 132. tit. O zaſtáwie.

Vide plura tit. Dobrá. *tit.* Summy.

O zaſtáwie kleynotow. *vide tit.* Kleynoty.

Ná Zaſtáwnikow co zá podatki ſtánowiono? *v.* tit. Podatki.

Zaſtáwnicy z ſum, ktore ná dobrách záſtáwionych mieli, wypráwić ná woynę powinni byli. *A.* 1655. *v.* tit. Woysko.

Zaſtáwnikom wſzytkim, Mieſzczánom, Kupcom, ábo ktorzy *per arendam* dobrá Ziemskie dźiedźiczne w W. X. Lit. trzymáią, względem gwałtowney Rzeczypoſp. potrzeby, od ſtá zł. po złotych piąći do Poborce powiátu ſwego płáćić kazano. &c. *A.* 1650. fol. 21. tit Zaſtáwnicy.

Wykupno Dobr Krolewskich, zá Dworem ma być ſądzone. *A.* 1578. fol. 327. §. Co ſądźić máią.

W Koronie, w Powiatách przez Commiſſarze ma być odpráwowáne: á ná W. X. Lit. Conſtitucya generálna *Anni* 1598. ściągáć ſię ma. *A.* 1607. fol 833. tit. Pozwy Zadworne Koronne.

Wykupno Dobr Krolewskich, *ad rationem quingentorum millium* záſtawionych. *v. tit.* Summá.

Wykupná Dobr Krolewskich w Litwie, Stany támeczne podięły ſię, ná co pieniądze obmyślić máią. *A.* 1616. fol. 41. tit. O wykupowániu dobr. *v.* tit. Dobrá.

A od tego czáſu, ktore dobrá támże wákować będą; dożywoćia dáne ná nich być nie mogą. A skoro będą oſwobodzone, iedná część prowentu z nich do Skárbu Krolewskiego ma iść, druga RP. trzećia Dźierżawcy. *Ibid.*

Wyku-

Wykupná dobr zaſtáwnych Správy *per appellationem* ná Trybunał wytoczone, nie czekáiąc Woiewodztwá właſnego, *inter cauſas Officij*, máią być ſądzone: A tym ktoreby pod Trybunałem przypádły, *ab actu motionis in ſex ſeptimanis*, ma być w ruſzeniu termin præfigowány. *A.* 1588. fol. 461. tit. O wykupnie dobr zaſtáwnych.

Dla wielośći Spraw Sobotnych, oſobny im regeſtr ná káżdy Czwartek poſtánowiono. *A.* 1611. fol. 13. tit. *Cauſæ expulſionis & exemptionis.*

Te ſame *etiam ſub Conuentu generali & particulari* ná Pozycyey *Actorum Terreſtrium* mogą być ſądzone. *A.* 1589. fol. 579. tit. Sądzenie Rokow.

W Káliſzu, pod S. Ian, máią być ſądzone: á Surrogator ma ná to zieżdżáć. *A.* 1631. fol. 43. tit. *Cauſæ exemptionum.*

ZAWARCIE ZIEMIE

y Záwárćie Portow.

ZOkázyey, iſz moneta zła y nie ważna z Państw pogránicznych przez rozmáite ludźie do Korony byłá przywożona, y walor iey im dáley, tym większy ſię podnoſił, y dobre z teyże Korony pieniądze, odmieniáiąc, do cudzych Państw wywożone były; poſtánowiono záwárćie źiemie &c. *A.* 1621. fol. 19. tit. O záwárćiu Ziemie.

Záwárćie záś Portow tym ſpoſobem poſtánowiono: áby nikt wodą, áni lądem towarow ná wygodę nieprzyiaćielską, áni do żadnych Miaſt Xięſtwá Pruskiego, y Pomorskiego (wyiąwſzy Gdańsk, y Toruń) *ſtante bello Suetico* nie ſpuſzczał, *ſub pœna peculatûs* ná Szláchćicá w Trybunale Koronnym, á z W. X.Lit. ná Trybunale Litewskim *ex citatione, ad cuiusuis inſtantiam, quatuor antè ſeptimanis, editâ peremptoriè, ex ſpeciali regeſtro, in quocunq; Palatinatu vindicanda, ac per medium delatori ac fiſco Reipub. pro defenſione conuertenda.* A Plebeii w tym *delinquentes, pœnâ capitis, & confiſcationis bonorum* karáni być máią. Czego wſzytkiego Woiewodowie y Stároſtowie ſądowi, z Podskárbiemi oſtrzegáć y popieráć powinni, *ex cuiusuis delatione, ſub iisdem pœnis.* Zá gotowe iednák tylko pieniądze ták ſoli, iáko y innych wſzelákich towárow z tych Portow záćiągáć wolno. *A.* 1627. fol. 2. tit. Záwárćie Portow.

Po tym, tákim ktorzy przećiwko temu práwu wykroczyli, w W. X. Lit. ná Trybunałe Skárbowym Wileńskim *forum* náznáczono, *præmiſſâ citatione in ſpatio trium ſeptimanarum. A.* 1629. fol. 17. tit. Trybunał Skárbowy.

Zadnemu w W. X. Lit. *cuiuscunq; ſit ſtatûs, & conditionis*, ták ſtanu Szlácheckiego, iáko y *Plebeio* nie godźi ſię żadnego zboża kupnego,

pnego, ktoreby nie było własney iego kreſcencyey, áni wodą, áni lądem zá gránice W. X. Lit. prowádźić, *ſub pœna ſuper Plebeium colli*, á ná Szláchćicá *confiſcationu* zboża *& mille marcarum*. Ktora zboża *confiſcatio cedere* ma *fiſco*, á *pœnæ mille marcarum* połowicá Delatorowi, á połowicá Trybunałowi. Aby záś pod tytułem y zá quitámi Szlácheckiemi nikt zboża przekupnego nie wyprowadzał; wſzyſcy ſtanu Szlácheckiego ludźie, poſyłáiąc zbożá ſwoie, powinni dáć Száfárzom ſwoim liſty otworzyſte, *in vim atteſtationis*, obowięzuiąc ſię w tych liſtách *fide & conſcientia* że z ſwoich własnych máiętności, ták dźiedźicznych, iáko y z dźierżaw (Arendarze, y Zaſtáwniki w to inkluduiąc) á nie skupne zbożá poſyłáią, y pewną liczbę zboz łáſztow, ábo beczek, y imioná máiętności, z ktorych zboża poſyłáią, *ſpecificè* w tychże liśćiech opiſać máią: przy ktorych *nihilominus* Száfárze przyśięgę wykonáć będą powinni, podług zwyczáiu: A gdźieby tákowych liſtow Száfárze nie pokazáli, tedy tákowe zbożá zá podeyrzáne y zátrzymáne być máią do tąd, aſz *ſufficientem atteſtationem* od Panow przynioſą. Czego wſzytkiego P. Podskárbi W. X. Lit. przez oſoby przyśięgłe, ná to umyślnie deputowáne przeſtrzegać ze wſzeláką pilnośćią powinien. *A.* 1631. fol. 32. tit. Zábronienie.

Záwárćie exekucyey. *v. tit.* Exekucya.

Ziázdy. v. tit. Sądy.

ZIEMIE.

INflántska. *v. tit.* Inflánty.

Podláska, Wołhyńska, Pruska. *v. tit.* Woiewodztwá. *tit.* Xięſtwá.

Ziemskie Vrzędy, Roki, Sądy, Piſarze, Komornicy, Xięgi, &c. *vide ſub titulis propriis.*

Ziemie, Hálicka, y Zydáczowska zruinowáne, od wſzelákich Contribucyi publicznych, według Conſtitucyey *A.* 1635. Miáſtom przez nieprzyiaćielá zniesionym służącey, tákże od ſtánowisk żołnierskich wolne być máią. A ktorych tá *hoſtilitas* nie ták ćięſzko ſpuſtoſzyłá: ći *ſaluis nouis abiuratis* podatki od Rzeczypoſp. uchwalone płáćić máią. *A.* 1677. *fol.* 26. *tit.* Ziemiá.

ZEBRACY.

STátut Ianá Albrychtá Krolá *de validis mendicantibus*, tákże Státut o imániu hultáiow, reaſſumowano, *interponendo pœnam centum marcarum*, gdźieby przez Vrząd Grodzki, ábo mieyski nie był exequowan. *A.* 1588. *fol.* 489. *tit.* Zebracy. *Herburt. fol. 277. tit. Mendici.*

Plura o hultáiách. *v. tit.* Hultáie.

Zelázne liſty. vide tit. Vadia.

ZOŁNIERZE.

De militibus, vide in Statut. Herburti. tit. Bellum. & tit. Priuilegium.

Żołnierze od okázowánia, *pro una vice*, wolni. *A.* 1565. *fol.* 106. *tit.* Okázowánie.

O tymże: w Confæderácyey generálney Wárſzáw. *ſub Interregno. A.* 1587. *fol.* 412. §. A ktoby miał.

Żołnierze od Sądow *exempti* byli, do przyſzłego Seymu, okrom do zapiſow. *A.* 1564. *fol.* 48. §. Od okázowánia.

Znowu do przyſzłego Seymu. *A.* 1565 *fol.* 106. *tit.* Okázowánie.

Znowu do przyſzłego Seymu, okrom przeſądzonych w ſpráwách do zapiſu, tákże o mężoboyſtwá, gwałty, náiázdy, y gwałtowne wybićia. *A.* 1567. *fol.* 137. *tit.* Żołnierze.

Po tym *exempti iuxta Conſtitutionem* 1562. *A.* 1578. *fol.* 341. *tit.* Żołnierze.

Po tym *iuxta Conſtitutionem* 1567. & 1578. (Co służyło y żonom żołnierskim) *non obſtante*, choćby Przyiaćiel ábo Prokurator *ad actus ſententiâ interlocutoriâ* daley ſię wdał: Ci iednák, ktorzy ku zapiſom iáwnym niezáſtárzałym, po ktorych mogłoby co inſzego *intercedere*, pozwáni, mogą być, *non obſtante abſentia Reipub. causá*, ſądzeni. *A.* 1580. *fol.* 370. §. A iſz popárćie.

Reaſſumitur immediata Conſtitutio do dwunaſtu niedźiel po roſpuſzczeniu woyská: á Káncellárya Krolewska powinná ná to liſty, y świádectwá ták żołnierzom, iáko y żonom ich dawáć. Ktoremi ktoby ſię záłożył, á ná woynie nie był, ſpráwę tráći. *A.* 1581. *fol.* 381. *tit.* Exempcya.

Exempt znowu żołnierzom y żońom ich, *iuxta Conſtitutionem A.* 1581. okrom gdyby kto po daćie tey Conſtitucyey, náiętność bądź zaſtáwną, bądź wieczną gwałtem, á nie práwnie komu odiął, ábo ktoby ſię odpiſał zapiſem tákowey excepcyey. *A.* 1590. *fol.* 570. *tit.* Wyięćie.

Ci tákże ktorzy ná śiedzenie w wieży o głowy ſą skazáni, ábo ſię ſami śiedzenia podięli, á ná uſłudzeby Rzeczypoſp. w woysku byli, máią mieć *dilationem* ſwego śiedzenia do dwunaſtu niedźiel *poſt reditum* z potrzeby. *Ibid.*

Exempty ápprobowano żołnierzom, ktore, gotuiąc ſię ná woynę Turecką, w Káncelláryách otrzymáli byli. Zá nie doſzćiem iednák tey woyny, ácz służyć gotowi byli, z domow ſwoich nie wyieżdzali. Y poſtánowiono, áby ſpraw ich ſuſpenſie *in quibuscunq; ſubſellijs* zá tymiſz exemptámi uczynione, ku upadkowi onym w żadnym ſądźie nie były, áni do żadnych probácyi, ieśli kto ná tey expedycyey był, ábo nie był, przyćiskáni nie byli, ále

żeby

żeby *ſimpliciter* z onychże ſuſpenſyi, do dálſzych kontrowerſyi y obron ſpraw ſwoich przypuſzczeni byli. *A.* 1591. *fol.* 615. *tit.* Exempcye.

Od Poſpolitego ruſzenia tylko *exempti* byli żołnierze. *A.* 1593. *fol.* 642. *tit.* Exempty.

Znowu exempt żołnierzom y żonom ich, *iuxta Conſtitutionem* 1567. & 1581. do dwunaſtu niedźiel po roſpuſzczeniu woyská: w czym nie máią *obſtare* tákowe zapiſy, ktorymby przed tą Conſtitucyą fałſz był zádány. *Declaratur* przy tym, iſz liſty *exemptionis* ták Krolewskie, iáko y Hetmáńskie, przed káżdym Sądem iść máią. *A.* 1601. *fol.* 733. *tit.* Exempty.

Po tym *juxta Conſtitutionem A.* 1578. *exceptis cauſis ad inſcriptiones, expulſionis, violentiæ, & rei iudicatæ. A.* 1609. *fol.* 908. *tit.* Zołnierze.

Po tym *iuxta Conſtit. A.* 1578. & 1609. przydáiąc, áby ći, ktorzy ná woynie będą, od Krolá I. M, ábo PP. Hetmánow, liſty świádeczne mieli. Ktora Conſtitucya y W. X. Litewskiemu służyć ma. *A.* 1611. *fol.* 7. *tit.* Exempty.

Po tym *iuxta Conſtit. A.* 1609. ták Koronnym, iáko y Litewskim żołnierzom. *A.* 1616. *fol.* 43. *tit.* Exempty.

Po tym *iuxta eandem Conſtit. A.* 1609. & *ſuperiores:* co ſię ma rozumieć y o żołnierzách Inflántskich w W. X. Lit. *A.* 1618. *fol.* 6. *tit.* Exempty.

Po tym *iuxta Conſtit. A.* 1567. & 1581. *A.* 1619. *fol.* 5. *tit.* Exempty.

Po tym *iuxta Conſtit. A.* 1590. *exceptis recentibus criminibus* od daty Seymowey: Co y W. X. Lit. służyć ma. *A.* 1620. *fol.* 13. *tit.* Exempty.

Poprawiono tákroczney Conſtitucyey, ták áby pozwáni *in cauſis ad inſcriptionem, exemptionem, expulſionem, executionem rei iudicatæ*, po roſpuſzczeniu poſpolitego ruſzenia, we cztery niedźiele odpowiádáli: *à termino* iednák *merè perſonalibus iuramentorum*, ktorych przez plenipotenty odpráwowáć nie mogą, *excipiuntur. A.* 1621. *fol.* 18. *tit.* O exemptách.

Po tym *exempti iuxta Conſtitutionem immediatam A.* 1621. á te exempty ták z Káncellárycy Koronnney, y W. X. Lit. iáko y od Hetmánow oboygá narodu, u wſzelákiego Sądu ważne być máią. *A.* 1626. *fol.* 5. *tit.* Exempty.

Reaſſumuntur Conſtitucye dawne o exemptách żołnierskich. A exempty ták z Káncellárycy oboygá narodow, iáko y od PP. Hetmánow, u wſzelákich Sądow przyimowáne być máią. *A.* 1627. *fol.* 5. *tit.* Exempty.

Po tym *exempti*, wedle Conſtitucyey tákroczney. *A.* 1628. *tit.* Exempty.

Reaſſumitur immediatè przeſzłego Seymu Conſtitucya, do przyſzłego Seymu. *A.* 1629. *fol.* 10. *tit.* Exempty.

Po tym Conſtitucye o exemptách tákowych, *annorum* 1590. & 1621. *in toto* reáſſumowano ták żołnierzom, iáko y Obywátelom Zamkow od Moskwy rekuperowánych, y z powinnośći w Przywileiách ich wyrážonych, przy Zamkách rezyduiącym. A te exempty, od náſtąpienia niebeſpieczeńſtwá poczynáć ſię będą. *A.* 1632. *fol.* 6. *tit.* Exempty.

Po tym Conſtitucyą *A.* 1628. *in toto* ápprobowano, y do przyſzłego Seymu reáſſumowano. *A.* 1633. *fol.* 13. *tit.* Exempty.

Po tym Conſtit. 1620. *in toto* ápprobowano. *A.* 1634. *fol.* 5. *tit.* Exempty.

Et anni immediati. A. 1635. *fol.* 28. *tit.* Exempty.

Declaratur, iſz exempty w tych ſpráwách, ktore Conſtitucye opiſały, y ocerklowáły, wſzelkie *ſubſellia in perſonalibus* tylko przyimowáć máią, zá átteſtacyą Hetmánow, álbo Pułkownikow, ná mieyſcu Hetmánow będących. *A.* 1638. *fol.* 11. *tit.* Exempty.

Exempt generálny woysku Koronnęmu, y W. X. Lit. dány ápprobowano: *exceptis cauſis criminalibus, expulſionum, ac inſcriptionum. A.* 1658. *fol.* 21. *tit.* Approbácya exemptu.

O Exemptách Conſtitucye przeſzłe, do przyſzłego Seymu *in toto* reáſſumowano żołnierzom tym, ktorzy obecnie w woyskách Rzeczypoſp. zoſtawáli, y átteſtácye Hetmáńskie mieli. *A.* 1659. *fol.* 20. *tit.* Exempty żołnierskie.

Tęnze exempt służyć miał Vr. Xiążęćiu Rádźiwiłowi Koniuſzemu W. X. Lit. *Ibid. tit.* Exempty żołnierzom.

Declaratur, że wſzelákie Sądy, powinne przyimowáć pomienione atteſtácye. *A.* 1661. *fol.* 19. *tit.* Exempt żołnierzom.

Ná żołnierzách w woysku W. X. Lit. służących condemnaty otrzymáne znieśiono, ták áby *in principali negotio reſpondeant, & deducant*, że w tęn czás kondemnowáni ſą, kiedy byli w obożie y nie mogli do Sądu ſtawáć. *A.* 1662. *fol.* 17. *tit.* Znieśienie kondemnat.

Żadne exempty bez átteſtácyey Hetmánow, u Sądow żadnych W. X. Lit. przyimowáne być nie máią. *A.* 1667. *fol.* 63. *tit.* Znieśienie kondemnat.

Contumácye ná żołnierzách W. X. Lit. mimo exempty, *in quocunq; foro* otrzymáne, *exceptis condemnationibus Comitialibus caſſantur. &c. Ibid.*

O Zołnierskich exemptách, w ſpráwách, żołnierskich, Conſtitucye przeſzłych Seymow reáſſumowano: á Trybunały, y inſze *ſubſellia* w ſpráwách, w ktorych według práwá exempty iść powinne, zá chowáć ſię máią, według dawnego práwá. *A.* 1673. *fol.* 15. *tit.* Exempty żołnierskie. *v. plura tit.* Exempty. *tit.* Hetman.

Zoł-

Zołnierski żołd, zá Krolá Zygmuntá Auguſtá, ná ćwierć Rotmiſtrzowi ná koń zł. dźieśięć, Towárzyſzowi zł. 8. *A.* 1567. *fol.* 147. §. Rotmiſtrze.

Po tym Towárzyſzowi ná koń po zł. 20. á pieſzemu po zł. 10. ná ćwierć. *A.* 1576. *fol.* 237. §. Zołd żołnierzom.

Po tym ná koń po 15. zł. á żyć z tárgu. *w Confœderácyey generálney Wárſáw. ſub Interregno. A.* 1587. *fol.* 415. §. Iſz pod tęn czás.

Po tym po dwudźieſtu zł. á żyć tákże z tárgu, ták w leżách, iáko y wćiągnieniu, wedle táxy Hetmáńskiey. *A.* 1609. *fol.* 890. *tit.* Porządek.

A *extraordinario militi* żołdu, złotych trzydźieści. *Ibid.*

Po tym Vſárzom *intra & extra Regnum* po zł. 15. Kozakom po zł. 12. *A.* 1613. *fol.* 2. *tit.* O żołnierzu.

Po tym w W. X. Lit. Vſarzowi po zł. 18. Kozakowi po zł. 15. á żyć z tárgu. *A.* 1613. *ná drugim Seymie. fol.* 10. *tit.* O żołnierzu.

Po tym Vſarzowi zł. 30. Kozakowi 20. *A.* 1620. *fol.* 5. *tit.* O żołnierzu.

Zá żołnierzá może Rotmiſtrz ſzkodę záłożyć, y ukrzywdzonemu, pod świádectwem ſwoich towárzyſzow, záplácić, á po tym to ſobie z zołdu tegoſz żołnierzá wytrącić. *A.* 1569. *fol.* 148. §. A iſz by teſz.

Vſárze z kopią w zbroiey, w zarękawiách, w ſzyſzaku, z krotką ruśnicą, z ſzáblą, z koncerzem, ábo páłáſzem: á ći co po Kozácku, z pułhakiem, y krotką ruſznicą, ná dobre konie do potrzeby wśiádáć powinni. *w Confœderácyey generálney Wárſáw. ſub Interregno. A.* 1587. *fol.* 415. §. Iſz pod tęn czás.

Rotmiſtrz koni dźieśięć, á towárzyſz naywięcey ſześć miał oſadzáć: y mniey mogł. *Ibid.*

Rotmiſtrz o ſtácye przez towárrzyſze iego bráne, y o ſzkody u czynione wćiągnieniu, ma *forum peremptorie* w Grodźie, tám gdźie go ukrzywdzony przyśćignie, á ná mieyſcu, przed Hetmánem, *ſine ulla appellatione. A.* 1567. *fol.* 147. §. Rotmiſtrz káżdy.

Znowu, że ſtácyi brác nie ma żołnierz, ále żywnośći, y innych wſzelákich potrzeb, według tárgu, ſobie doſtawáć powinien, nikogo do ſtácyey nie przymuſzáiąc. A pozwy o każdą krzywdę (wyiąwſzy *ad inſcriptionem*, y o co powinien Hetman z Rotmiſtrzá, ábo Rotmiſtrz z towárzyſzá ſpráwiedliwość uczynić) ſześć niedźiel przed terminem kładźione być máią. *A.* 1576. *fol.* 237. §. Nie chcąc.

Z żołnierzá (*rozumiey*, z Szláchćicá, tákże z ośiádłego) gdyby Rotmiſtrz ſpráwiedliwośći nie uczynił, ábo gdyby ſam komu krzywdę, ſzkodę uczynił; ták Rotmiſtrz, iáko y żołnierz ma *forum* w Grodźie bliżſzym, *ſine exceptionibus fori*, y rzeczy oſądzoney

doſyć uczynić. *A.* 1589. *fol.* 527. *tit.* O żołnierzách.

Z żołnierzow nie oſiádłych, ábo cudzoźiemcow, ábo plebeiuſzow, tákże z pácholikow, powinien Rotmiſtrz czynić ſprawiedliwość *in inſtanti*, abo pozwány do bliżſzego Grodu, zań doſyć uczynić, ábo go ſądowi ſtáwić, ábo ieśliby ućiekł, przyśiądz, że nie był u niego, gdy był requirowan o ſpráwiedliwość. *Ibid.*

Kłádźienie pozwu ma być ná máiętności oſiádłego żołnierzá, á ná nieoſiádłego w goſpodźie, ábo legierze. Poſtępek práwny ma ſię ściągáć ná dobrá ruchome, y nie ruchome, także y ná zásłużone pieniądze, ná ktore *in talibus caſibus* od ukrzywdzonych áreſzt ma Piſarz przyimować, y z nich ukrzywdzonym, zá słuſznem y práwnem pokazániem, doſyć uczynić, *ſaluá in toto Conſtit. A.* 1588. *manente.* Ieśliby iednák pod trwogę y ruſzenie był wzdan, á po tym ná wtorym y dálſzym roku po odprawieniu potrzeby pokazał liſtem Hetmańskim, iſz ná ten czás był ná posłudze Krolá y Rzeczpoſp.; ma być od wzdánia onego wolnym; ále ná pozew ma záraz odpowiádáć. *Ibid.*

Żołnierz ſzkod, krzywd, gwałtow, bezpráwiá, ták w ćiągnieniu, iako y w ſtánowiskách nikomu czynić nie powinien: także áni podwod, ſtácyi, y żywności, ták z Krolewskich, iáko Duchownych, y Swietckich poddánych wyćiągáć nie ma; ále wſzytkę żywność zá pieniądze według tárgu kupować ma, *ſub pæna* 14. *marc. & reſuſione damnorum per actorem taxandorum*, á to *in civili exceſſu. In criminalibus* záś przez Hetmáná, podług ſtárych praw y zwyczáiow, z Rotmiſtrzámi y Porucznikámi, ktorych może dosiąc ſądzeni, y karáni, ábo teſz ná Seym od Strony pozwáni być máią. *A.* 1591. *fol.* 614. §. Przychyláiąc ſię.

Żołnierze żywność wſzeláką (okrom wołow, iáłowic, ryb, y korzenia, co tárgiem dobrowolnym płáćić máią, według uſtáwy ná tym Seymie uczynioney, gotowemi pieniędzmi, ták ná leżách, iáko y w ćiągnieniu, (ktorych tylko ieden nocleg być ma) kupować ſobie powinni, ktorey doſiągáć máią zá rekognicyą Rotmiſtrzowską, y obráchowániem Hetmáńskim, iáko wiele żywności ná mieſiąc ná ſto koni przychodźićby miáło. A tę żywność poddáni z Dobr Krolewskich, y Duchownych odwoźić im máią. *A.* 1609. *fol.* 890. *tit.* Porządek.

Żołnierz w bliskich obozu włoścíách żywność według tárgu zá gotowe pieniądze kupować y ſobie koſztem ſwoim odwoźić ma. *A.* 1591. *fol.* 613. *tit. Diſciplina.*

Żołnierz Quárćiány ma leće ſtać obozem ná grunćiech Krolewskich, á źimie ma Hetman wſzytkim leże rozdawáć wedle zdánia ſwego. *Ibid.*

Po tym że leże ma mieć w Vkráinie ták leće, iáko y źimie, także w Dobrách Krolewskich y Duchownych. *A.* 1609. *fol.* 890. *tit.* Porządek.

Towá-

Towárzyſze, y Pácholikowie Rotmiſtrzom ſwoim, á wſzyſcy w obec żołnierze Hetmánowi, y iego Porucznikowi, według árty-kułow woiennych *ſubeſſe* y posłuſzni być powinni, od ktorego, ábo Vrzędu iego ſpráwiedliwość ma być czyniona, *in inſtanti peremptorie*. *A.* 1591. *fol.* 613. *tit. Diſciplina.*

Rotmiſtrz gdyby z Towárzyſzá y z iego pácholiká ſpráwiedliwości, urzędownie *requiſitus* nie uczynił; w Trybunale ma *forum peremptorie inter cauſas officii, præmiſſâ citatione*, gdźie proces ná nim ma być przewodzon, *ad pœnam bannitionis, ſemotis omnibus dilationibus, excepto*, ieśliby Roty ruſzono przećiwko nieprzyiaćielowi Koron. po odpráwie iednák potrzeby w ſześć niedźiel, toſz powinien. *In contumaciam* záś tákim ſpoſobem ma być poſtąpiono: *in termino primo abſens* ma *condemnari*, á *poſt terminum ſatisfactionis*, záraz *ad pœnam bannitionis* ma być pozwány, ktorey exekucyą Stároſtowie *ſub amiſſione Capitaneatûs, ad inſtigationem partis læſæ*, czynić powinni. A tákowego proceſſu, *condemnati*, ináczey, tylko *ſolâ ignorantiâ* znośić nie będą mogli, ná Trybunale, ábo w Grodźiech, zá odesłániem do exekucyey. Iednák *poſt iuramentum*, ſatisfáctią, wedle skazánia Trybunálskiego, támże uczynić ma, *ſub pœna bannitionis in inſtanti decernenda*. Kłádźienie pozwu, ábo *in bonis*, ábo w ſtánowisku iego, á położenia relácya w Grodźie właſnym onego ſtánowiská, ábo dobr być ma uczyniona, w ktorym pozwie *terminus* ma być præfigowan we cztery niedźiele, od położenia onego. Hetmáni, Rotmiſtrze, y Towárzyſtwo ná żadne ſwe y Przyiaćioł ſwoich, prywatne potrzeby, Seymiki, ábo ziázdy, *ſtipendiarios* Rzeczypoſp. znácznym iákim pocztem zażywáć nie máią, *ſub pœna bannitionis*. Tákieyże pœnie podlegáią, ktorzyby ſię ważyli leże mieć ábo ſtánowiská, tak w Duchownych, iáko y Swietckich máiętnośćiách, okrom ćiągnienia, w ktorym bez czynienia ſzkody, bez bránia ſtácyi, y podwod záchowáć ſię máią *ſub pœna eadem*. A w tym ſądzeniu żołnierzow, *modo ut ſupra*, z Rotmiſtrzámi y Porucznikámi, by teſz ktory y ná gárdle, według przewinienia, był skaran, to nie ma być przywodzono *in diſquiſitionem ullam*. Gdyby iednák *abſens* był, ná poczćiwośći ináczey być karan nie może, iedno ná Seymie przez Krolá z PP. Rádámi. *Ibid.*

O żołnierzách cokolwiek ieſt ná Seymie *anni* 1590. (*vide ſupra*) uchwalono, *ſublatum Conſtitutione*. *A.* 1591. *fol.* 618. *tit.* Znieśienie.

Conſtitucyą pomienioną *A.* 1591. reáſſumowano, to przydáiąc, áby wolno Rotmiſtrzá pozwáć do Trybunału, ieśliby ſię nie chćiał ukrzywdzony dekretem Hetmáńskim kontentowáć. *A.* 1593. *fol.* 639. *tit.* Obroná.

Táſz Conſtitucya *A.* 1591. *declaratur*, iſz Hetmánowi przesłucha-

wſzy

wſzy zdánia, ták Rotmiſtrzow, iáko y towárzyſzow, wolno być ma, wedle ſumnienia, iáko będźie rozumiał, y *ex diſciplina militari*, żołnierzow ſwawolnych, y wyſtępnych przećiwko powinności Rycerskiey karáć: w oſtatku gdyby tak nagłego co było, coby klęskę, ábo ſzkodę iáką woyská Rzeczypoſp., ábo omięſzkánie y opuſzczenie pogody do uczynienia posługi, za ſobą pociągnąć mogło, wolno tęmuſz Hetmánowi, y bez namow wſzelákich Rotmiſtrzowskich, y Porucznicych winnego skaráć. *Ibid. fol.* 640. *tit.* Deklárácya.

Reaſſumuntur ſuperiores Conſtitutiones A. 1591. & 1593. & *meliorátur articulus* ſtrony nie poſtępowánia od Hetmáná przećiwko tym, ktorzyby popełniwſzy w woysku iákie *facinus* abſentowali ſię. Iſz Hetmánom wielkim, a w niebytności ich Polnym oboygá narodu, przećiwko káżdemu wyſtępcy wolno poſtąpić *in præſentem* ná gárdle, á *in abſentem* ná poczćiwości *in contumaciam*, y karáć go według zwyczáiow, ále to do przyſzłego Seymu tylko trwać miało. *A.* 1601. *fol.* 732. *tit. Declaratio.*

Znowu teſz Conſtitucye *A.* 1591. & 1593. *declarantur*, iſz ukrzywdzeni od żołnierzá Quárcianego, krzywd, y ſzkod ſwoich mogą dochodźić, bądź ná Trybunale *inter cauſas Officij* bądź w Grodźie przed Staroſtą, álbo Vrzędem tego, pod ktorego iurisdykcyą krzywdá ábo ſzkoda ſię ſtałá, *peremptorie* kładąc pozew w leży pozwánego, ábo mu w rękę on dáiąc: Ná ktorym ſądźie, bez remiſſicy, exekucya y bánnicya ma być ná pozwánych Rotmiſtrzách, ktorzyby ukrzywdzonym ſprawiedliwości nie czynili, ábo ſię ſami nieuſprawiedliwili, kończona: á *tranſgreſſores* tey Conſtitucyey winámi ſtá grzywien ná Trybunale *peremptorie ex inſtantia cuiuslibet* karáni być máią. *Ibid. fol.* 735. *tit.* O Quárcianym żołnierzu.

Reaſſumitur Conſtitutio A. 1593. dokładáiąc, iſz żołnierz ná noclegu tylko iednę noc ma ſtawáć, y leż áni przyſtawſtw, w dobrách Szlácheckich mieć nie ma, pod winą ſtá grzywien, y nágrodzenia ſzkod ſtronie ukrzywdzoney: o co *coram* z Rotmiſtrzami (ktorzy oſiedli być maią) lub ná Trybunale, według dawnych práw, lub przed Hetmanem z wolną ápellácyą ná Trybunał: żywności iednak wedle tárgu dobrowolnego zaſtągać im wolno: naoſtatek cokolwiek Hetmani przećiwko żołnierzowi obwinionemu, dekretem ſwoim nakażą, tego wſzytkiego exekucya doſtáteczna, iáko dekretow Seymowych być ma, *in bonis & perſonis*, przez Staroſty, y nigdy ni od kogo poſtępek y skazánie Hetmáńskie, *in dubium & diſquiſitionem* wokowane być nie ma. Ieśliby iednák dekret Hetmáński nie podobał ſię ukrzywdzonemu, y kontentować ſię nim nie chćiał, wolna ápellácya być powinná ná Trybunał. Ktore ápellácye *in ſpatio quatuor ſeptimanarum* Trybunáliſtowie *inter cauſas conſervatas*, ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. odpráwować

wowáć máią z oſobnego regeſtru, kiedykolwiek táka ſpráwá *ab actu appellationis in ſpatio ſupra ſcripto* przypádnie. Wedle ktorego dekretu Trybunálskiego, Hetmáni exekucyą czynić powinni. A *interim* niſz decizya Trybunálska wynidźie; Rotmiſtrze obwinionych Towárzyſzow ślubem zawiązáć, á pácholikow dotrzymáć máią, *ſub eadem pæna, quam reus ſuſtinere debuit irremiſſibiliter decernenda.* Tę iednák Conſtitucyą Posłowie Sędomirſcy do Bráći wźięli. *A.* 1609. *fol.* 890. *tit.* Porządek.

Reaſſumitur Conſtitutio A. 1609. o dochodzeniu ſpráwiedliwośći ná Trybunale, tego dokładáiąc, áby nie tylko z Rotmiſtrzem, ále y z Towárzyſzem *forum* miał ukrzywdzony. Y że o ſzkody *pæna bannitionis perpetuæ, & duplex refuſio damnorum decerni* ma. *A.* 1613. *fol.* 2. *tit.* O Quárćiánym żołnierzu.

Po tym Conſtitucye wſzytkie, y práwá o żołnierzách reáſſumowano, deklárując, iſz w ćiągnieniu do mieyſcá, od Krolá ábo Hetmáná, náznáczone°, máią ſię skromnie záchować, y proſtymi gośćińcámi iść, nád to noclegow, y pokármow, w Dobrách Krolewskich y Duchownych, iedno dwie Roćie iedná po drugiey, czynić nie máią: á drugiey Roty Rotmiſtrz, powinien dáć Dźierżawcom Krolewskim, Duchownym, ábo ich Vrzędnikom átteſtácyą, iſz w tey wśi, ábo Miaſteczku, dwie Roćie ſtały, zá ktorą átteſtácyą, drudzy Rotmiſtrze z Rotámi ſwemi onę wieś abo Miaſteczko miiáć máią, żadney ſtácyey tám nie wybieráiąc. A gdyby ktory Rotmiſtrz, zá ukazániem tákiey átteſtácyey, ważył ſię tám z trzećią Rotą ſtánąć: táki káżdy, zá uczynieniem przez Dźierżawcę Dobr Krolewskich, ábo Duchownych, przećiwko niemu proteſtácyey, y áktykowániem átteſtácyey wyżey opiſaney w Grodźie w ktorymkolwiek bliżſzym, ma być zá inſtáncyą Dźierżawce dobr onych, ábo iego Plenipotentá, przez P. Hetmáná, y Commiſſarze woienne, z Vrzędu ſwoiego zrzucony, y z woyská wytrąbiony: tákaſz *pæna* ma być ná Rothmiſtrze, y ich Poruczniki, gdyby átteſtácyey wzwyſz pomienioney dáć nie chćieli. A ieśliby w Dobrách Szlácheckich, bądź w ćiągnieniu, bądź ná ſtánowisku ważył ſię ktory Rotmiſtrz, ábo iego Towárzyſz ſtácye iákiekolwiek ábo pieniądze brać; tákowy káżdy *pænæ* w dawnym práwie y teráźnieyſzym opiſáney *priuationis Officij* podledz ma, ktora tákimże prætextem, iáko wyżey windikowána być ma. *A.* 1620. *fol.* 7. *tit.* Ciągnienie żołnierzá.

Znowu teſz práwá, miánowićie Conſtitucyą *A.* 1590. *in toto* reáſſumowano. *Ibid. fol.* 13. *tit. Diſciplina militaris.*

Żołnierz żaden nie ma mieć rynſztunku od złotá, áni śrebrá, tylko od żelázá á rzemieniá, *ſub amiſſione ſtipendii. Ibid. fol.* 5. *tit.* O żołnierzu.

Towárzyſz od Rotmiſtrzá, Pácholik od Towárzyſzá, nie ma *teme-*

rè od iedney do drugiey Roty wyieżdżáć, poki expedycya trwáć będźie, pod wytrąbieniem z woyská y utráceniem pocztu. *Ibid.*

O zapłáćie żołnierzow zmárłych, &c. *v. tit.* Zapłátá.

Żołnierze ná żołd záćiągnieni, od poſpolitego rußzenia, *pro una vice*, wolni byli. *A.* 1621, *fol.* 7. §. Hetmáni.

O wſzytkim, co należy *ad diſciplinam militarem*, Conſtitucye dawne reáſſumowano: iſż żadnych krzywd, y zbytkow, ktore Máieſtat Boski, y práwo poſpolite urażáią, czynić, ſtácyi w Dobrách Krolewskich, Duchownych, y Szlácheckich nie wyćiągáć, náleżách, y w ćiągnieniu żołdem ná ten czás poſtánowionym kontentowáć ſię, y z tárgu żyć, ſtánowisk w Dobrách Szlácheckich, y Duchownych, według dawnych praw, *ulla ratione* nie pokázuiąc, *ſub pœna mille marcarum, & refuſione damnorum, ad inſtantiam Nobilis iniuriati*, w ktoregoby Dobrách ſtánowisko żołnierżowi pokazáne było, w Trybunale *peremptorie*, *non obſtantibus etiam literis* Hetmáná ná ſtánowisko w tákie Dobrá, *repetenda*. *A.* 1624. *fol.* 1. *tit.* Supplement.

Specialitèr reáſſumowano Conſtitucyą *A.* 1620. w tym punkćie, áby Rotá ná Rotę w ćiągnieniu nie náſtępowałá &c. od ktorey Conſtitucyey, iáko y przeſzłego Seymu, W. X. Lit. excipuie ſię. *Ibidem.*

W. X. Litewskiemu Conſtitucye *A.* 1591. 1593. 1601. 1609. 1620. *de diſciplina militari cum pœna* reáſſumowano, dokładáiąc tego; ieśliby ukrzywdzony o iákąſzkolwiek krzywdę y ſzkodę ſwoię z obwinioną oſobą práwem czynić chćiał: tedy wolno mu będźie o to, bądź do Hetmáná, bądź do Trybunału, w ktorykolwiek termin, y Powiát, przez pozew Ziemski, y Woźnego onego Powiátu, w ktorym ſię exces ſtánie. *termino peremptorio* ná ſześć niedźiel pozwáć. Comprobácya záś może być gdźie ſię ſamęmu Pánu krzywdá ſtánie, w rzeczy nie kryminálney, przez Vrzędniká tey máiętności: á gdźie poddánym, ábo Mieſzczánom krzywdá będźie; oniſz ſami *ad inſtantiam & accuſationem ſuam*, probowáć y dowodźić máią w Grodźie, pod ktorego ſię iurisdykcyą krzywdá ſtánie. *A.* 1626. *fol.* 6. *tit. Diſciplina militaris.*

Żołnierze iſż w Dobrách Szlácheckich, y Duchownych, *urgente neceſſitate*, ſtánowisko mieli, wolni, *pro hac ſola vice*, od win w Conſtitucyách opiſanych: Ieśli iednák ktory z nich mimo práwo y ártykuły Hetmáńskie Seymową powagą utwierdzone, náiázdy, gwałty, ſzkody, y krzywdy iákie ludźiom iákiegokolwiek ſtanu, w Dobrách Szlácheckich, y Duchownych, poczynił; z tákowymi wolno *in foro fori iure agere*, nie deroguiąc nic Conſtitucyom *de diſciplina militari* uchwalonym. *Ibid. tit.* O żołnierzu.

Znowu wſzytkie Conſtitucye, oſobliwie Seymu przeſzłego *A.* 1626. W. X. Litewskiemu reáſſumowano. *A.* 1628. *tit.* O żołnierzu W. X. Lit.

Kto-

Ktorzyby ſtácye pieniężne, ábo w podwody konie, lub woły bráli; ná gárdle, y poczćiwośći od Hetmáná W. X. Lit. ábo iego Namieſtniká, bez żadnego proceſſu, ále tylko zá dowodem, y przyśięgą ukrzywdzonych ták Szlácheckiego, iáko y proſtego ſtanu ludźi, w bliżſzym Grodźie wykonáną, *irremiſſibiliter* máią być karáni. Co w liſtách Krolewskich przypowiednych, y w Vniwerſałách ná ściągnienie woyská od Hetmáná dánych, dokładáć ſię ma. *Ibid.*

O tych, ktorzy z woyská pod expedycyą Wołoską odbieżeli byli, dla czego przyśli Hetmáni y woysko do zguby, y ſtráty: Inſtigatorowi Koronnemu czynić kazano inquiſitią, y po tym przećiwko tákowym ná Seymie ſpráwy popierać, y onę do exekucyey przywieść. *A.* 1620 *fol.* 7. *tit.* O tych.

Zołnierze Pruſcy áby ſłuſzną żywnoścą opátrzeni byli, Deputaći ná to náznáczeni: ćiſz y táxę rzeczy uſtáwić máią, po czemu co żołnierz kupować będźie; nikomu iednák nie ma *imponi neceſſitas* przedawánia, ieśliby tego potrzeby nie miał, áni podwod dawánia do odwożenia. *A.* 1626. *fol.* 2. *tit.* Prowiánt.

O tymże. *A.* 1627. *fol.* 3. *tit.* Prowiánt. *Et A.* 1629. *fol.* 9. *tit.* Prowiant.

Zołnierze do electiey mieſzáć ſię nie máią, ále Posłow ſwych wolno im przyſłáć w potrzebie we dwudźieſtu oſob. *w Confœderácyey general. Wárſzaw. A.* 1632.

Zołnierze Quárćiáni ná Vkráinie *excubias* zá włośćiámi odptáwować powinni, *iuxta Conſtitutiones A.* 1593. 1613. 1620. 1624. á *in viſcera Regni* pomykáć ſię nie máią, chybá żeby *prægnas Reipub. neceſſitas, & euidens periculum* náſtąpiło: w ćiągnieniu záś proſto, nie krążąc' iść maią ná dźień dwie mili, á ná iednym ſtánowisku, gdy dwie Roćie będą, iuſz trzećia nie powinná ſtawáć, *ſub refuſione victualium & damnorum in duplo.* Przeto Rotmiſtrze ábo Porucznicy ábo ich Namieſtnicy, że tám dwie chorągwie ſtały, áttteſtácyą dawáć powinni, pod utráceniem żołdu. Łożney czeládźi, y koni przy chorągwiách nie powinno być więcey, tylko ile potrzebá, y ſamá ſłuſzność ukaże. *A.* 1633. *fol.* 15. *tit. Diſciplina.*

Hetman Koronny, káżdey chorągwi *diem præſcribere* ma, kiedy w obożie z ſtánowisk, y z obozu ná ſtánowisku ſtánąć ma. Tenże przy płacy woysku bywáć ma, á ieśliby ſam nie mogł być, Subdelegata ſwego, ktoryby miał w woysku *authoritatem*, ná ſwe mieyſce ześle, á żeby w niebytnośći iego áreſztá ná płacą żołnierską záłożone ſądźił. *Ibid.*

Około ſądow z żołnierzámi Conſtitucyą *A.* 1593. *in toto* záchowano. *Ibidem.*

Spráwy między żołnierzámi, y Szláchtą, y Duchownemi, y inney kondycyey ludźmi, o ſzkody, y krzywdy, w Trybunale przed

wſzytkiemi ſpráwámi ſądzone być máią. *Ibidem.*

Deputaci náznáczeni ſą do Lwowá, áby *ineant omnes rationes*, iákoby y hyberná, y prowiánt woysku Vkráinnemu mogły być obmyślone. *&c. Ibid. fol.* 16. §. A iſz ſiłá.

Conſtitucye woienne *annorum* 1590. 1593. 1601. 1609. 1620. á oſobliwie 1626. & 1628. *de diſciplina militari* uchwalone, y pæny w nich opiſane *in toto* reáſſumuiąc deklárowano: áby Rotmiſtrze, ludźie narodu Szlácheckiego *realiter & non fictè poſſeſſionati* byli, y *realem poſſeſſionem* przy pieczętowániu liſtu przypowiednego PP. Pieczętarzom ukazáli: z chorągwiámi ná mieyſce y czás (co im w liśćiech przypowiednych ma być wyrážono) proſto, nie krążąc, y nie rozſypką, ále w kupie, dwie mili ná dźień uchodźili, zbytkow nie czynili, ſtácyi, podwod nie bráli, w Dobrách, y Dworách Szlácheckich, y Dźierżaw Krolewskich nie ſtawáli, czeládźi po ſtronách nie rozſyłáli. A ktoryby żołnierz ábo Rotmiſtrz ſtácye ſobie, iákie bez náznáczenia, wymyśláć, ábo pieniężne wyćiągáć, y podwody ták w ćiągnieniu, iáko y innego wſzelákiego czáſu, w Dobrách Krolewskich, Duchownych, Szlácheckich ludźi bráć ważył ſię; tákowy káżdy ná gárdle, bez wſzelkiego reſpektu, zá dowodem, karány być ma: Gdźieby záś w ktorey wśi, ábo Miaſteczku Krolewskim, ábo Duchownym, gdźie iuſz dwie Roćie nocowáły, *in contemptum legum*, ktory Rotmiſtrz z chorągwią trzećią nocowáć ważył ſię; winą tyſiącá złotych karány być ma, y ſzkody poczynione, według tárgu, y ceny ná on czás, ſowito płácić. *Item.* Żołnierz ieden dwuch funkcyi ná ſię bráć nie powinien, y Rotmiſtrz, ktoryby iednę Rotę ná Zamku miał, drugiey w polu mieć nie powinien, áni Rotmiſtrz pieſzy, Vſarskiey, Kozáckiey, Roty Rotmiſtrzē być nie ma. *& vice verſa*, Vſarski, Raytárski, y Kozácki Rotmiſtrz, pieſzych Rot prowádźić nie ma ſię ważyć. Rotmiſtrze teſz pieſzy, żaden z nich Kozakow więcey nád 10. koni (przy chorągwi ſwey) mieć nie powinni, y tych nigdźie w ſtronę, *ſub prætextu* zápiſowánią goſpod, y dla ſtácyi wyćiągánia, záſyłáć ich nie máią. Towárzyſze woyſkowi ſwoich Rotmiſtrzow, z ktoremi ſię z rázu záćiągnęli, trzymáć ſię máią, á z pod iedney chorągwie, pod drugą, żadną miárą nie powinni wyieżdżáć, áni teſz Rotmiſtrze bez pozwolenia Hetmáńskiego wyzwalać ich máią. A ktoryby Towárzyſz iedney ćwierći dosłużywſzy, miánuiąc iákoby do domu dla potrzeby ſwoiey z woyská wyiáchał; á po tymby z drugim Rotmiſtrzem znowu ſię w krotce záćiągnął, y w woysku ſię báwił; tákowy káżdy, z woyská wytrąbiony, y konfiſzkácyą pocztu skarány być ma. A co ſię dotycze Dobr Szlácheckich, to ieſt Dworow Páńskich, y domow Szlachty chudſzey, tákże Dworow Dźierżaw Krolewskich, tám ſię żołnierz, *ſub pœna capitis*, ſtánowić nie ma; á gdźieby żadną miárą, dla odległośći y

dále-

dálekośći, Dobr Krolewskich, y Duchownych, Rotá ktora Miaſteczká ábo wśi Szlácheckich minąć nie mogłá, y tám *neceſſariò* nocleg mieć im przyſzło: tedy żywność wźiętą wſzeláką tárgiem płaćić powinni będą. A tám iuſz w tych wśiách, y Miaſteczkách Szlácheckich druga Rotá *nullatenus* pokármować, y nocować nie ma. Ktora Conſtitucya tylko W. X. Lit. służyć ma. *A.* 1633. *fol.* 17. *tit. Diſciplina.*

Reáſſumowano *ſuperiora, de diſciplina militari,* á oſobliwie te Conſtitucye, ktore ſtánowisk y ſtácyi w Dobrách, pogotowiu w Domách Szlácheckich bronią. y wárowano to *ſub pœna Infamiæ.* Tákże reáſſumuiąc Conſtitucyą *A.* 1623. o zábieżeniu Confœderácyey, poſtánowiono, áby Rotmiſtrze ták iezdni, iáko y pieſzy, oſiedli, *& non plebeij,* według dawnych zwyczáiow, od Hetmánow záleceni, y do ápprobowánia Krolowi podawáni byli. W ćiągnieniu áby ſzli noclegámi przez Hetmány opiſanemi, nic ich nie skracáiąc, áni odmieniaiąc, *ſub pœna infamiæ* ná Rotmiſtrze, ábo Porucznikà ábo iego Namieſtniká. *A.* 1635. *fol.* 12. *tit. Diſciplina.*

Wárowano przy tym *lege perpetuâ,* áby żołnierze o bránie podwod do Trybunału pozwáni (ieśli tám á nie do Hetmánow udáćby ſię chćieli *inturiati*) przez ſługę, ábo poddánych *iniuriatorũ* poprzyſiężeni, *pœnas* w Koronie *quinquaginta marc. Pol.*, á w W. X. Lit. 50. *marc. Lithuanicarum,* zá káżdą podwodę *luant.* A ktoryby od zwracáiącey ſię podwody pieniądze brał, *pœnâ capitis puniatur.* Toſz ſię ma ściągáć o pieniężne ſtácye. *Ibid.*

Rotmiſtrze nie powinni ludźi w służbie nie będących, do Com. pánrey ná chleb przybieráć, *ſub pœna peculatûs.* O co *forum* Trybunał *cum inquiſitione iurata: eadem pœna,* y ná tych, ktorzyby ſię przy nich báwili, nie będąc w służbie. *Ibidem.*

Pieſzy Rotmiſtrz, nie powinien mieć więcey iezdnych, tylko dźieśięć: *ſecùs* czyniący, *prœuiâ inquiſitione,* máią być u Hetmáńskiego Sądu, według ártykułow woyskowych; á ná Trybunale, *pœnâ infamiæ* karáni. Ale ći, ktorzy z ochoty ſwey, ludźie ná uſługę Rzeczypoſp. koſztem ſwym prowádzą, *excipiuntur* od tego. Tylko ich ludźi Przełożeni y Towárzyſtwo, o ſzkody, y krzywdy, *idem forum, & eundem proceſſum,* iáko wyżey, *patientur:* Ieśliby záś *plebeius* był Przełożony, od ſamego Paná ná niego ſpráwiedliwość *requiretur. Ibidem.*

Zołnierskie ſpráwy ná początku káżdego Trybunału Lubelskiego máią być ſądzone, przed wſzytkiemi innemi ſpráwámi, á gdy żołnierskich nie ſtánie, inſze zácząć ſię máią, wedle Conſtitucyey *A.* 1633. ktoby ináczey czynił, *in cauſa* ma *ſuccumbere*; y proceſſy, ieśliby iákie ná nich *illegitimo tempore* Sądow záſzły, *nullitati ſubiacere* maią. *Ibid.*

Trybunał żadnych *arbitrarias in poſterum,* nád te, ktore w práwie

opiſáne, *pecuniarias pœnas* od żołnierzow brać nie ma. *Ibid.*

Inhærendo tey Conſtitucyey, condemnaty *extra tempus ſupra determinatum* ná Trybunale otrzymáne zniesiono &c. *Ratione záś differentiarum fundi*, Trybunał poſtępkiem żołnierskim ſądzić nie ma, ále *ordinario proceſſu*, iáko y inſzych Obywátelow ſtanu Szlácheckiego. *A.* 1642. *fol.* 13. *tit.* O ſądách.

Żołnierz, áni ſtánowiská, áni noclegow w Dobrách Ziemskich Szlácheckich odpráwować nie ma: áni od Hetmánow y Regimentarzow áſſignácyi do nich przyimować; áni Hetmáni y Regimentarze dawáć ie powinni, *ſub pœna tripliciu refuſionis damnorum, ad inſtantiam* ukezywdzonych, w Trybunale *inter cauſas militares. A.* 1652. *fol.* 10. *tit.* Porządek.

Żołnierze iedni drugim ná ſtánowiská y áſſignácye náſtępować nie máią; áni pobocznych ſtácyi wybierać, ani żadnych pieniędzy, áni grabieży, fántow, podwod brać, áni do kupowánia korzeni, win, piw, gorzałek, pociągáć; ále ſię tylko tym do żywnoſći kontentować máią, co może ubogi człowiek w domu mieć: do wozá tákże nie powinni nic brać. *Ibid.*

W iedney wśi lub Miaſteczku więcey nie ma ſtawáć chorągwi, iedno dwie, iedná po drugiey, á trzecia iuſz tákie ſtanowisko ominąć powinná, ná co Rotmiſtrz, Kápitan, pierwſzey y drugiey chorągwi, lub Subſtitut ich, ma dáć átteſtácyą, że tám chorągiew nocleg lub pokarm odpráwiłá, *ſub pœna tripliciu refuſionis damnorum* uczynionych, od wſzytkich chorągwi, ktoreby tám po tym ſtały, zá veriſikátią dwuch *ex communitate* ſtárſzych przez przyśięgę, ze wśi lub z Miaſteczká ukrzywdzonych. Teyze winie podlegáć mą chorągiew, Rotmiſtrz, Kápitan, lub Subſtitući ich, gdyby zá ukazániem átteſtácyey dwuch chorągwi, ſtánęli w tey wśi lub Miaſteczku, w ktorych iuſz dwie chorągwie wprzod ſtały: tákże iesliby Rotmiſtrz, Kápitan, lub ich Subſtitući, y zgołá wſzyſcy żołnierze, przećiw ktorąmukolwiek punktowi, práwá zwyſz nápiſánego wyſtąpili: á to lub w Sądźie woyskowym, lub ná Trybunale, *inter cauſas militares. Ibidem.*

Żołnierzom zaćiągu cudzoźiemskiego, gdy ſię z ſtánowiská ruſzyć będą mieli, Krol, Commiſſarzá Szlácheicá dobrze oſiádłego Polskiego do prowádzenią poda, áby ich iák nayproſćiey prowádźił, Regimenty, Kornety, kompánie blisko siebie trzymał, y we wſzytkim tey Conſtitucyey przeſtrzegáiąc, krzywd, y ſzkod czynić nie dopuſczczał, á o rządźie dobrym z Oberſzterem, ábo Officierem znosił ſię. *Ibid.*

Na łożnych, y z chlebá przy chorągwiách báwiących ſię *reaſſumitur Conſtitutio* o Swawolnikách. *Ibid.*

Conſtitucye *A.* 1609. 1611. 1613. 1623. 1634. y inne wſzytkie práwá ná Swawolniki poſtánowione, ná niektorych (*ſpecificantur* w

Con-

Conſtitucyey) reaſſumowano. Ktorzy wźiąwſzy liſty przypowiedne, z Káncellaryi Koronnych, ták ná iezdne, iáko teſz ná woluntárskie cgorągwie, pod prætextem liſtow tych, kupy ſwawolne zebrawſzy, *in gyrum* po włośćiách chodząc, ſtácyámi pieniężnymi, podwodámi y innemi nieznośnemi ćiężárámi, wiolencyámi, gwałtámi, ludźie wſzelkiego ſtanu ággráwowáli, á ná uſługę Rzeczypoſp. pod władzą Hetmánow ſwoich do woyská nie ſtáwili ſię, áni żadney przyſługi Rzeczypoſp. nie uczyniwſzy porozieżdżáli ſię: tákże y ná tákich, ktorzy zwykli ſię záćiągáć pod chorągiew, gdy Rotmiſtrz od Krolá liſt przypowiedny ná chorągiew ábo ná ſupplement wźiąwſzy záćiągáć pocznie, á po tym chleb wybrawſzy, ſtácyi pieniężnych y pobocznych chlebow práwem zákazanych nábrawſzy, ludźi wſzelkiey kondycyey w ćiągnieniu pokrzywdźiwſzy, chorągwi pod oboz y po kilku ná rok przeprowadzáią: y z náſpiżowánemi wozami do domow ſwoich powracáć ſię zwykli: dekláruiąc, iſz iáko *infames & hoſtes Patriæ* wſzytkich znośić, imáć, y ná gárdle karáć Stároſtowie y ich Vrzędy powinni *ſub pæna duorum millium marcarum* ná Trybunale w Soboty *ex ſpeciali regeſtro, ad inſtantiam cuiusuis, præuiá inquiſitione, repetendá*, ieśliby z tákowego exekucyey nie czynili, ábo tákiemu *conniuerent. Declaratur* y to, iſz tákowego ſwawolniká *caput inuindicabile*, gdyby go kto zábił, być ma, y dobrá iego żołnierzom y ludźiom Rzeczypoſp. zásłużonym *iure caduco* rozdawáne będą. A ná po tym káżdy ktokolwiek pod chorągiew podiedźie, y naydáley przez trzy dni przy niey iáko żołnierz zoſtawáć będźie, powinien pod tą chorągwią przez cztery ćwierći służbę woienną odpráwowáć *ſub ijsdem pœnis. A.* 1655. *fol.* 14. *tit.* O ſwawolnych woluntáryuſzách.

Ci co przećiw przeſzłego Seymu Conſtitucyey, z Vkráiny powroćiwſzy, ſromotnie od ſwoich Rotmiſtrzow porozbiegáli ſię: y ći, ktorzy z tey okázyey chorągwie pozwiiáli; ćwierć iednę dármo służyć máią, *ſub pœna colli. &c. Ibid. fol.* 13. *tit.* O tych co z woyská pouieżdżáli.

Artykuły woienne, práwá, y Conſtitucye wſzytkie *de diſciplina militari* poſtánowiono, á oſobliwie Conſtitucyą *A.* 1652. *in toto* reáſſumowano: do ktorey to ieſzcze przydano, iſz przy liſtách przypowiednych dla werbunku Oberſzterom liſty z Káncellaryi Koronnych z pieczęćią Koronną, z podpiſem Pieczętárskim, według proporcyey záćiągu ludźi wydawáne będą, ktoremi Werbarze w ćiągnieniu wywodźić ſię maią, że ſą w służbie Rzeczypoſp. á PP. Hetmáni Káronni ná potym, káżdey chorągwi ſtánowiská ſłuſzne *ductá proportione* ludźi pod nią będących, w Dobrách Krolewskich, wyiąwſzy Dobrá Stołu Krolá I. M. Oekonomiczne, ukázowáć máią, wſzytkie Pułki, y chorągwie rowno podźieláiąc, á nie więcey iedney chorągwi, ániżeli drugiey, chlebá ukázuiąc.

Ná

Ná ktorym ſtánowisku według Conſtitucyey 1652. ſpráwować ſię káżdy żołnierz powinien. W ćiągnieniu záś ſtácyi pieniężnych, podwod, y chlebow pobocznych, zásiągáć nie máią: Liſty przypowiedne, Rotmiſtrze, y Pułkownicy á ich Werbarze áttеſtácye z Káncellaryi Koronnych ſobie dáne, káżdemu requiruiącemu ukázowáć powinni. W Dobrách Krolewskich Oekonomicznych, żaden żołnierz ſtánowisk y noclegow żołnierskich w Koronie y w W. X. Lit. odpráwować nie powinien, áni ſtácyi wybieráć, *ſub pæna capitis. Ibid. fol.* 30. *tit.* Porządek.

Liſty przypowiedne ná chorągwie woluntárskie nigdy z Káncellaryi Koronnych bez konſenſu Rzeczypoſp nie máią być wydawáne. Ná pieniężne záś chorągwie ták iezdne, iáko y pieſze Polskiego y cudzoźiemskiego trybu, tylko Szláchćie maią być dawáne, ktorzyby Krolowi od Hetmánow záleceni byli, *& docerent de reali poſſeſſione. Ibid.*

Artykuły woyskowe Conſtitucyámi *A.* 1609. y innemi przeſzłemi, y poznieyſzemi obwárowáne, tákże Conſtitucye *A.* 1652. 1653. 1655. y inne wſzytkie reáſſumowano, y PP. Hetmánow, áby *in executione* te práwá zoſtawáły, obowiązano. *A.* 1658. *fol.* 18. *tit. Diſciplina militaris* w Koronie y w W. X. Lit.

Conſtitucye *de diſciplina militari* przeſzłe wſzytkie, á oſobliwie *A.* 1652. *&* 1658. *in toto* reaſſumowano. *Ibid. fol.* 29. *tit. Diſciplina militaris* W. X. Lit.

Z żołnierzámi wyſtępnemi *cuiuis iniuriato, forum* y *terminum peremptorium* náznaczono, ták ná Commiſſey woyskowey, iáko y w Trybunale Koronnym, y przed Sądem Hetmáńskim, gdźie ſię ukrzywdzonemu naylepiey będźie zdáło; ktorzy karáni być máią *ſecundùm qualitátem exceſſûs.* A ktokolwiekby ſię ważył ſtawáć w Dworách, y Dobrách dźiedźicznych Szlácheckich, tákże w Dworách Duchownych, y Krolewskich, táki *pœna capitis* ábo *infamiæ* karány być ma. *Ratione* záś ſtánowiská we wſiách, dawne *reaſſumuntur* práwá, y wſzytkie Conſtitucye *de diſciplina militari*, oſobliwie Conſtitucya Seymu przeſzłego. A *contra aggreſſores violentos* Dobr, Dworcow Krolewskich, Szlácheckich, y Duchownych, dawne *reaſſumuntur* práwá. *A.* 1653. *fol.* 6. *tit.* Oboſtrzenie.

Wſzytkie práwá, Conſtitutie, to ieſt *annorum* 1588. 1589. 1649. 1652. 1653. 1654. 1658. 1659. y inſze wſzytkie *de diſciplina militari*, o Dobrách Szlácheckich, o werbunkách nowych, o przechodzących chorągwiách, o dochodzeniu krzywd, *in toto* reáſſumuiąc, poſtánowiono, áby nikt nie ważył ſię z przechodzących y ſupplementuiących chorągwi, ſtánowisk y noclegow w Dobrách Szlácheckich miewáć, ani ſtácyi ták pieniężnych, iáko y inſzych *cuiuscunq; generis*, pieniędzy, chlebow pobocznych, tákże y podwod

brać,

brać, y Dobrá Szlácheckie ággrawować, *ſub pœnis in Conſtitutione A.* 1652. *expreſſis.* A ktoby brał áſſignácye ná Dobrá Szlácheckie, y poſſeſſie Szlácheckie præpediował; tákowy *eo nomine conuictus, ipſo facto infamis* zoſtawáć ma, á pogotowiu y tęn, ktoryby tákowe áſſignácye ná Dobrá Szlácheckie otrzymywał. *A.* 1661. *fol.* 14. *tit.* Beſpieczeńſtwo Dobr Szlácheckich.

Reáſſumuiąc znowu wſzytkie Conſtitucye *de diſciplina militari*, deklárowano, áby żaden Pułkownik, Rotmiſtrz, ták Polskiego, iáko y cudzoźiemskiego narodu, á náwet y Hetmáni, do Dobr Szlácheckich Woiewodztw, Kiiowskiego, Brácłáwskiego, Wołyńskiego, y Czerniechowskiego, żadnego prætextu nie mieli, áni Obywátelow támecznych *in poſſeſſionibus eorum* impediować, ábo do poſſeſſiey ápprehendowánia nie przypuſczáć (choćby teſz *ex Senatus Conſulto* Krolewskie ordynánſe y informácye wydane były) áni *prætextu militari inhibere poſſeſſiones hæreditarias* Obywátelow támecznych, albo *in poſſeſſionibus bonorum* inquietować, álbo te dobrá ućiążáć nie ważyli ſię, *ſub pœna trium millium marcarum & triplici refuſione damnorum:* o co *forum* Trybunał Koronny, *inter cauſas militares, ad inſtantiam iniuriati. Ibid. fol.* 31. *tit. Securitas.*

Ráytárią, pod tytułem Arkábuzerow zwinioniono, y deklárowano, że iey od tąd więcey zaćiągáć nie będźie wolno, oprocz ſamey Gwárdyey Krolewskiey, w ktorey Officierowie Szláchtá Polska y Litewska być powinni &c. *A.* 1670. *fol.* 31. *tit.* O Ráytáriey.

Zołdatom, ktorzykolwiek do tąd z pod regimentow poućiekáli, kárę odpuſzczono y cnotliwemi ich deklárowano. A od tąd ſurowie y na gárdle według ártykułow woyská cudzoźiemskiego *irremiſſibiliter* káżdy tákowy ma być karány. *A.* 1673. *fol.* 30. *tit.* Vbeſpieczenie.

Conſtitucye *A.* 1633. 1652. 1653. 1654. 1655. 1658. y inne wſzytkie W. X. Lit. reaſſumowano, y áby *in executione* zoſtawały, Hetmánom W. X. Lit. zlecono. *Ibidem. fol.* 3. *tit. Diſciplina.*

ZOłnierze Koronni, ktorzyby ordynanſu do Woyská W. X. Lit. nie mieli, áby zágránicę W. X. Lit. nieprzechodźili, práwá otym wſzytkie, á miánowićie Conſtitutią A. 1655. reaſsumowano: A ieśliby ktory Rothmiſtrz ábo Kápitan ſwawolnie, mimo práwo, wſzedł, y ludźi vbogich depáktował; znoſzony być ma iáko ſwawolnik. *Ibid. fol.* 10. *tit.* O nie przechodzeniu.

Plura v. tit. Woysko.

De diſciplina militari wſzytkie Conſtitucye, począwſzy *ab Anno* 1590. *in toto* reaſsumowano, y áby do skutku y exekucyey przywiedźione były (obowiązawſzy PP. Hetmanow oboygá narodow *fide honore & conſcientia*, y powinnośćią vrzędow ich, áby nie odwłoczną z przeſtępcow práwá poſpolitego y w nim opiſánych ártykułow Woyskowych ſpráwiedliwość czynili) poſtáno-

wiono, áby ciſz Hetmáni, oprocz Commiſſiey y Sądow ordinaryinych, ktore ſię przy boku Hetmáńskim przed Sędźiem odpráwowáć zwykły, ſámi trzy rázy do roku ná Sądách *iniuriatorum* záśiadáli: naprzod zá skupieniem woyská do obozu, drugi raz przed Kołem generálnym y rozeſzćiem ſię, trzeći raz pod czás diſtributiey *hybernorum*. Ktore Sądy zá káżdym terminem, przez Niedźiel trzy odpráwowáć ſię máią. Ci iednák, ktorzy z woyská powyieżdżáli y plácu ſwego w potrzebie woienney nie doſtali: ná Seymách *in poſterum*, według Conſtitucyey *A.* 1620. ſądzeni być máią. *A.* 1676. *fol.* 18. *tit. Diſciplina militaris.*

Znowu *de diſciplina militari* wſzytkie Conſtitucye *ab Anno* 1590. *in toto* reáſsumowano, obowięzuiąc PP. Hetmánow oboygá narodow, *fide*, *honore*, *& conſcientiá*, áby *gemitum pauperum* ná Páńſtwá te nie záćiągáiąc, nie odwłoczną z przeſtępcow práwá Poſpolitego, według opiſánia ártykułow woyskowych, y Conſtitucyi *de diſciplina militari*, ſpráwiedliwość czynili. A w Dobrách Krolewskich, żołnierz pod czás ćiągnienia, okrom wody, trawy, y dáchu więcey *prætendere* nie ma *vllo prætextu*, Ziemskich Dobr żadnym ſpoſobem nie tykáiąc. *Caſtrorum* záś *deſertores*, lubo pułkámi, chorągwiámi, lubo cáłym woyskiem, gdyby *non proſequerentur victoriam* z nieprzyiaćielem, lubo przed potrzebą z obozu uſzli: *pœnis in Statuto deſcriptis*, w Conſtitucyách wyráżonym podlegáć máią, *& pro hoſtibus Patriæ declarantur. A.* 1683. *fol.* 1. *tit. Diſciplina militaris.*

Wſzytkie Conſtitucye *de ſecuritate* Dobr źiemskich dźiedźicznych, á oſobliwie Conſtitutią *A.* 1661. *in toto* reáſſumowano, y poſtánowiono, áby żaden *cuiuscunq; ſtatûs & conditionis, ac præeminentiæ* w Rzeczypoſp. ták w Koronie, iáko y w W. X. Lit. *exiſtens*, nie ważył ſię onych noclegámi, przechodámi, ſtácyámi werbunkámi, y ich ſupplementámi infeſtowáć, hybernami, konſiſtencyámi woysk y obozu ággráwowáć, &c. *ſub pœnis in eadem Conſtitutione A.* 1661. *expreſſis.* W czym że żadna nikogo nie ochroni ámniſtia, *lege præſenti perpetuâ* deklárowano. *Ibid. fol.* 4. *tit. Securitas.*

Żołnierzow W. X. Lit. pod Tykoćinem pobitych zasługi małżonkom y ſucceſſorom ich áſſekurowano: y ná Commiſſyey generálney zapłáty woyskowey liquidowáne zápłáćić obiecano. *A.* 1662. *fol.* 16. *tit.* Aſſekurácya.

Drágániey Vr. Mikołáiá Potockiego Stároſty Kámienieckiego ná *præſidium* w Kámieńcu Podolskim *ex ſenatusconſulto* zoſtaiącey, ná Trybunale Skárbowym Lwowskim, *præuio iuramento*, liquidowáć ſię kazano: &c. gdźie iey zapłátá ma być náznáczona: po ktorey, zwiniona być ma. *A.* 1667. *fol.* 18. *tit. Præſidium.*

Conſtitucye wſzytkie *de diſciplina militari*, ták w Koronie, iáko y w W. X.

w W. X. Lit. á miánowićie *A.* 1655. 1658. 1659. *in toto* reáſſumowano. *A.* 1678. *fol.* 5. *tit.* Diſciplina.

ołnierzá ktorego ſobie Woiewodztwo Krákowſkie *ſub Interregno* poſtánowiło było, ápprobowano, y płácą mu, wedle Vniwerſału Koronne° Woiewodztwá Krakowskiego y Sędomirskiego Kápturowego, w Skárbie Koronnym náznáczono. *w Confœderácyey generálney Wárſáw. ſub Interregno. A.* 1587. *fol.* 413. §. Zołnierzá.

Zołnierz żaden W. X. Lit. wybrawſzy hybernę (ktora ná cále trzy ćwierći *currere* zwykłá) po wysłużoney pierwſzey ćwierći w obozie, nie powinien służby wypowiádáć, áni z woyská W. X Lit. wyieżdżáć, pod pænámi, według ártykułow woyskowych. A *in deſertores Caſtrorum* przeſzłego roku po Choćimskiey potrzebie, Hetmáni *præuiâ inquiſitione ſeueram animaduerſionem* czynić máią. *w Confœderácyey generál. Wárſáw. ſub Interregno. A.* 1674. *fol.* 35. §. Aby ſię *ſcandaloſa exempla.*

O Dobrách Ziēskich tákże lennych, y Oekonomicznych, wſzytkie Conſtitucye, ták dawne, iáko y poſlednieyſze, względem ćiężarow żołnierskich, W. X. Lit. reáſſumowano. *A.* 1676. *fol.* 11. *tit. Securitas.*

Poprawiono tey Conſtitucyey *A.* 1676. iſz *non obſtante eâ, ſuper contrauentores*, ieżeliby w Domu Szlácheckim álbo rozrodzonych Bráći ktokolwiek upornie ſtánąć poważał ſię, *pœna capitis*, á ieśliby w Dobrách dźiedźicznych, u poddánych, *pœnæ criminales, irremiſſibiliter extendi* máią; y wſzytkie práwá, y Conſtitucye *de immunitate* Dobr Szlácheckich nápiſane reáſſumowano. *A.* 1677. *fol.* 7. *tit. Immunitas* Dobr.

De *immunitate* Dobr Ziemskich w W. X. Lit. wſzytkie reáſſumowano práwá, z tey okázyey, iſz Przyſtáwowie *aſſiſtentes* Posłom, y Posłánikom Moskiewskim, Perskim: y innym, lubo biorą z Skárbu W. X. Lit. ná prowádzenie onych, ſummy nie máłe, w Dobrách iednák Szlácheckich, podwody, y ugody biorą, zbożá y łąki ſpaſáią. *Ibid. fol.* 23. *tit.* O Przyſtáwách. *Plura vide tit.* Posłowie.

Znowu *de immunitatibus* Dobr Szlácheckich Ziemskich, práwá wſzytkie reáſſumowano, dekláruiąc, iſz ktokolwiekby noclegiem ábo popáſem one *aggrauare* śmiał, *pœnis criminalibus ſubiacebit*; á ktoby chleby, ábo ſtácye w Dobrách dźiedźicznych wybierał, *pœnâ capitis irremiſſibiliter* ma być karáuy. O co *forum iniuriatis* w Trybunale Koronnym z regeſtru *militarium. A.* 1678. *fol.* 26. *tit. Immunitas* dobr.

Zołnierze Sámborſcy od Quárty z Oekonomiey Sámborskiey uwolnieni byli. *v. tit.* Quártá.

Zołnierze w W. X. Lit. nie máią ſobie w zasługách potrącáć podatkow od nich przychodzących. *v. tit.* Podatki.

Około wpráwienia w porządek *militiæ equeſtris, & pedeſtris*, co Krolowie obiecáli? *vide in Pactis Conuentus. A.* 1633. 1648. 1668. 1674.

Præſidium Kámieńcá Podolskiego, y innych Miaſt ábo Zamkow. *vide ſub titulo proprijs* Miaſt ábo Zamkow.

Żołnierzom zkonfæderowánym, y tym, co ſię przy nich wiązáli, ámniſtia. *v. tit.* Woysko.

Żołnierski Szpital. *v. tit.* Szpital.

Żołnierskich ſpraw w Trybunale regeſtr. *vide tit.* Spráwy.

Żołnierze, ták Rotmiſtrz, iáko y Towárzyſze, dla powinnośći y obowiązku ſwego, áby ſię gránicá nie ogołociłá, *arcentur* od elekcyey Krolá. *v. tit.* Krol.

Plum o żołnierzách. *v. tit.* Woysko.

Z V P Y.

DO wſzytkich Zup náznáczeni ſą Rewizorowie, dla uznánia pożytkow, y nakładow. *A.* 1569. *fol.* 189. §. Myto.

Znowu Rewizorowie, áby opátrzyli, *ne quid detrimenti accidat* ná potym, y áby doyrzeli, żeby Szláchćie ſol, *eodem pretio, pondere, ac magnitudine*, w cętnarzech, báłwániech, y inna dawána byłá, iáko w Státutách pierwſzych około tego nápiſano ieſt, *ſub pœna centum marc. A.* 1581. *fol.* 378. *tit.* O Zupách Krákowskich.

Do Wielickich y Bocheńskich Zup, co dwie lećie máią być wyſyłáni Commiſſarze przy P. Podskárbim, ná to, áby do zniſzczenia, zá obmyślániem zbytnim pożytkow przez Zupniki, dla podebránia fundámentow y wybieránia ſzkodliwego rumow, zá czáſem nie przyſzły; nie uymuiąc nic práwá oſobom z dawná do Zup należącym. *A.* 1588. *fol.* 469. *tit.* O Zupách.

A filarow ſolnych, y firſztow, Zupnicy nie máią w nich umnieyſzáć, *ſub priuatione honoris & confiſcatione bonorum*; O co *forum* ná Seym, od Inſtigatorá, *ex delatione Commiſſariorum. Ibid.*

Żup Bocheńskich dochody, ták iáko ſame w ſobie ſą, y z Komoránii Gronki y Dobrzykowem, y oboiem brzegiem wiślnym, Krolowey I. M. Ludowice Máryey dożywotnim práwem áſſekurowano. *v. tit.* Krol.

Od Zup Wielickich, przez Páktá, Ceſarzowi Chrześćiáńskiemu w expenſach *reſpectu ſubſidiorum* Rzeczypoſp. *ſubmiſſorum*, inonerowánych, Commiſſarze náznáczeni ſą, dla liquidowánia, co z tych Zup wypłácono, y *competeret* ieſzcze do wypłácenia. Ciſz Commiſſarze długu Vr. Mniſzká Stároſty Lwowskiego, ktory mu u Ceſarzá I. M. pozoſtał, *cognitionem* uczynić, y on potrącić máią. *A.* 1661. *fol.* 9. *tit.* Eliberácya Zup.

W Zu-

W Zupie Bydgoskiey, Iurgielty nie máią być dawáne : á dáne *abrogantur. A.* 1576. *fol.* 293. *tit.* Sol Ruska.

Zupnicy Ruſcy nie máią wyćiągáć owſow od tych, co po ſol przyieżdżáią, *ſub pæna centum marc.* w Sądách Ziemskich *peremptorie repetenda. A.* 1588. *fol* 489. *tit.* Miárá ſoli.

Zupnikow, w Woiewodztwie Ráwskim y Ziemiách iego, *ſecuritas* przy rozdawániu ſoli wárowána, ták iáko o ziázdách publicznych ieſt opiſano. *A.* 1638. *fol.* 38. *tit. Securitas.*

Zakroćimskiemu wárowano táką *ſecuritatem*, iáką wſzelkie Sądy máią. *A.* 1635. *fol.* 46. *tit.* Beſpieczeńſtwo.

A potym iáko Zupnikom w Ziemiách Woiewodztwá Ráwskiego. *A.* 1638. *fol.* 38. *tit. Securitas.*

Zupy nowey przy Wárſzáwie y brzegu wiślnym leżącey, zá ſtárą Zupę ná przedmieśćiu Krákowskim, zamiánę, z Vr. Ianem Zaleskiem Kuchmiſtrzem Koronnym uczynioną, *cum actu Commiſſionis ibidem expeditæ* ápprobowano. *A.* 1653. *fol.* 19. *tit.* Zamiáná Zupy.

Commiſſia żupna *ſub Interregno*, *v. tit.* Commiſſie.

O ſoli. *vide tit.* Sol.

Z Y D Z I.

ZYdźi końmi przekupować nie máią, pod utráceniem ich, y ſamych obiezſzeniem. *A.* 1557. *fol.* 10. §. Aby konie.

Z ſtrony hándlow ich, ma być záchowány Státut *A.* 1538. §. *Volumus præterea. A.* 1562. *fol.* 28. *tit.* O Zydźiech. *Herburt. fol.* 233. *tit. Iudai.*

Máią pokazáć páktá, ktore maią z Miáſty około hándlow. *A.* 1565. *fol.* 98. *tit.* O kupiectwie.

Mimo páktá z Miáſty, nie máią ſię hándlámi báwić. *A.* 1567. *fol.* 131. *tit.* O Zydźiech.

Żadnych ceł, żup, y naymow trzymáć nie máią. *A.* 1562. *fol.* 28. *tit.* O Zydźiech. *Idem fol.* 242.

O tymże, *ſub pæna centum marc.* y ná tych, ktorzy tego dopuſzczáią : O co Inſtigator Koronny czynić ma, álbo Posłowie *deferre. A.* 1565. *fol.* 98. *tit.* Zeby ceł.

Znowu o tymże *ſub confiſcatione. A.* 1647. *fol.* 1. *tit.* Ordynáryine prowentá.

Plura vide tit. Cło.

Zydowi Chrześćiánie *neutrius ſexûs* służyć nie máią, *ſub pæna carceris* : á ná Zydy, o chowánie Chrześćian, *pæna centum marc.* Czego Stároſtowie, y Vrzędy mieyskie doglądáć máią, y práwo to exequowáć. O furmánách iednák y wołowcách, ktorych Zydźi ná czás w drogách potrzebować y náymować muſzą, rozumieć ſię to nie ma, ále tylko o czeládźi domowey. *A.* 1565. *fol.* 98. *tit.* Zeby.

Reaſſumitur o tymże práwo. *A.* 1670. *fol.* 34. *tit.* Poskromienie.
O tymże: áni Dobr Krolewskich żadnym práwem dzierżeć nie máią. *v. tit.* Tátárowie. *A.* 1678.
Zydźi pod *ſecuritatem* Kápturow *ſub Interregno* przyięći. *w Confœderátiey generál. Warſaw. A.* 1586. *fol.* 404. §. A iſz teſz.
Towárow y żywnośći nie máią zákupować uprzedzáiąc w tym Chrześćiány, y záchodząc przed Miáſtá dla skupowánia, oprocz iármárkow głownych: *ſub amiſſione* onego towáru y żywnośći. *A.* 1588. *fol.* 490. *tit.* Zydowie.
W W. X. Lit. przyśięgę w Bożnicách w káżdey ſpráwie, według dawnych praw, odpráwować máią. *A.* 1641. *fol.* 14. *tit.* O Trybunale.
Podwoiewodzowie ſpráwiedliwość z Zydow, według praw, y Przywileiow, *in quantum* by práwu czyiemu nie derogowały; wſzákiey kondycyey ludźiom czynić máią, ſpráwy mnieyſze *poſt definitam ſententiam*, w Sądźie ſwym terminuiąc, á w niektorych práwách ápellácyey do ſwoich Woiewodow pozwaláiąc. *A.* 1633. *fol.* 37. §. A przy tym.
Oprocz Woiewodzych Sądow, do żadnych inſzych, *in cauſis Ciuilibus*, nie máią być pociągáni: y ápellácye coby *centum florenos non excederet*, od Woiewodow zá Dworem iść nie máią, *ſub nullitate totius Proceſſus, & pœna centum marc. coram eodem Iudicio Palatinali à contrauenientibus reponenda*: wyiąwſzy, żeby ktory Zyd przez iákikolwiek zapis *recederet à proprio foro. Ibid.*
Reáſſumowano tę *in toto* Conſtitucyą *A.* 1633. y poſtánowiono, áby áni Sądy Grodzkie, áni żadne inſze, ſpraw żydowskich nie ſądźiły, *ſub nullitate* dekretow ferowánych: *ſaluo iure* Woiewodztw, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Brácłáwskiego, y Czerniechowskiego. *A.* 1661. *fol.* 9. *tit.* Pogłowne.
Conſeruantur circa ſupraſcriptas Conſtitutiones A. 1633. & 1661. O ſądách. *A.* 1667. *fol.* 27. *tit.* Ná ſupplement.
Znowu im wſzytkie práwá reáſſumowano, y deklárowano, áby według onych do Sądow Woiewodzych należeli: á Wołyńſcy przed Stárośtámi ſpráwować ſię máią, *in omnibus cauſis, ſaluá appellatione*. A ktoby ich *euocatorie ad aliud forum* pociągał; *pœnis* w ſpráwách *euocationis deſcriptis ſubiacebit, & Proceſſus nullitatis* będźie. *A.* 1678. *fol.* 10. *tit.* Pogłowne.
Tákże y Zydom W. X. Lit. Státutá y Conſtitutie reáſſumowano, dekláruiąc, iſz nie do inſzych *ſubſellia*, tylko do Sądow Woiewodzych, y Stárośćich, przez appellácye do Sądow Krolá I. M. Zadwornych pociągáni być máią, *ſub nullitate decretorum. Ibid. fol.* 23. *tit.* Dochodzenie.
Prywatnymi Laudámi nie máią być ággráwowáni. *A.* 1667. *fol.* 27. *tit.* Ná ſupplement.

Od

Od pieniędzy pożyczánych nie máią więcey brác ná rok nád złotych dwádźieśćiá od ſtá, *ſub nullitate eiusmodi ſtipulationum. A.* 1670. *fol.* 34. *tit.* Poskromienie.

Podeyrzánych rzeczy, y tych, ktorych práwo kupowáć im zábrania, kupowáć nie máią, áni ná nie zaſtaw dawáć, *ſub amiſſione* dáney ſummy. *Ibid.*

Pod czás Proceſſiey publiczney, powinni w domách ſwoich nie przechadzáiąc ſię po ulicách, zoſtawáć; A gdy Kápłan *cum Sacra Euchariſtia* idźie, powinni przez ná ſtronę uſtępowáć, *aliàs* przez Vrzędy karáni bę *ed ſaluâ Iurisdictione Palatinali, & Poſtcuriali. Ibid.*

W Mieśćie Przemyślu mięſzkáiący *ad ferenda onera ciuilia*, y do płácenia podatkow mieyskich *æqualiter* (iednák według Przywileiow ſwoich) należeć y one płácić máią. Nád ktore Przywileie, w hándlách y rzemieſłách Chrześćiánom, *in præiudicium* Cechow y Aptekárzow támtecznych, przeſzkadzáć nie máią. W czym gdy będą *delinquentes*, Sąd Ziemski ábo Grodzki Przemyſki, ma ná nich *ſeriò animaduertere. A.* 1659. *fol.* 41. *tit.* Miáſto Przemysl.

Ciſz Zydźi Przemyſłcy, przy práwách ſwoich záchowáni. *A.* 1667. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Przemyśl.

Zydowskich regeſtrow nie ma nikt ná ſię przyimowáć, y zapiſow ná to otrzymywáć, *ſub nullitate inſcriptionis*: O co *forum* ná Trybunale ktorymkolwiek, *in duabus, inter cauſas Officij.* Ktora Conſtitucya tylko Woiewodztwu Sędomirskiemu służyć ma. *A.* 1616. *fol.* 21. *tit. Indemnitas* ludźi młodych.

Aby Zydom w W. X. Lit. hándle wſzelákie w kramách y w domách, oſobliwie w Wilnie prowádźić wolno było, Krol I. M. zá przybyćiem ſwoim do Wilná, dekretem ſwoim uſpokoić przyobiecał. *A.* 1633. *fol.* 38. *tit. Libertas.*

Zydźi Grodźińſcy, do murowánia moſtu pod Grodnem, przyłożyć ſię máią. *A.* 1647. *fol.* 14. *tit.* Moſt.

Zydom Gnieźnińskim Vniwerſały Krolewskie, ná reſtaurowánie Bożnice zruinowáney, wydáne zkaſſowano, á inny pláć, *propter maiorem ſecuritatem* Kośćiołow támecznych, wydźielić im roskazano, y Commiſſarzow náznáczono. *A.* 1661. *fol.* 32. *tit.* Kośćioły.

Zydom Koronnym dawne práwá, y Conſtitutie wſzytkie *de ſecuritate* onych reáſſumowano. *A.* 1670. *fol.* 34. *tit.* Pogłowne Zydowskie.

Tákże Zydom W. X. Lit. *Ibid. fol.* 48. tit. Pogłowne.

Tymże Zydom W. X. Lit. liſty z Káncellárycy W. X. Lit. w Roku 1672. ná karánie Zydow nieposłuſznych y ſwawolnych wyſzły, ápprobowano; á te ktore *ad malè narrata* przećiwko Práwom y Przywileiom ich wydáne ſą, ánnihilowano. *A.* 1673. *fol.* 8. tit. Pogłowne.

Tymi-

Tymże skryptá z Káncellárycy W. X. Lit. *pro ſecuritate* onych wydáne reáſſumowano. *A.* 1678. *fol.* 23. tit. Dochodzenie.

Zydźi Lwowſcy mieyſcy y przedmieyſcy, *more antiquo*, do pomocy około ármáty po wáłách *obſequentes* być máią. *A.* 1676. *fol.* 29. *tit.* Miáſto Lwow.

Ieśli hándle w Mieśćie Lwowie prowádźić chcą, ſpráwuiąc ſię według Státutu 1538. y według Conſtitucyi *A.* 1562. 1567. 1569. *Pacta cum Ciuitate ineant: ſaluo per omnia decreto inter Ciuitatem & eosdem Iudæos. A.* 1670. *prolato. Ibid.*

Ciſz tám po przedmieśćiách ná gruntách mieyskich zoſtáiący, wſzytkie *onera Ciuilia ratione fundi poſſeſſi, iuxta Conſtitutionem* 1659. ponośić, y do obrony Miáſtá Lwowá tákże *concurrere* powinni. *Ibid.*

Zydow Krákowskich *ſecuritas* ták wárowána. *Tumultuantes* Grodowi Krákowskiemu, á pod czás rezydencyey Krolewskiey Márſzałkowi Koronnemu bráć, ſądźić, *& præuiâ inquiſitione, ſine appellatione* karáć wolno. W czym *Lauda* Seymiku Proſzowskiego, iedno *in A.* 1672. *die* 26. *Menſis Aprilu*, á drugie *A.* 1676. poſtánowione ápprobowano. Co ſię ma rozumieć o Miáſtách y Miaſteczkách w ktorych Zydźi mięſzkáią. *A.* 1676. *fol.* 48. *tit. Securitas* Zydow.

Reáſſumowano to Zydom Koronnym. *A.* 1678. *fol.* 10. tit. Pogłowne.

Tákże y Litewskim. *Ibidem fol.* 23. tit. Dochodzenie.

Zydom Przywiley, ná budowánie ſię w nowym Sądeczu ná puſtych plácách, z Káncellárycy Koronney wydány, ápprobowano, *non præiudicando* iednák Miaſtu y Przywileiom onego. *A.* 1676. *fol.* 49. tit. O Zydách.

Zydow Koronnych, *ratione ſecuritatis*, przy dawnych práwách záchowano *A.* 1677. *fol.* 37. tit. Zydźi.

Zydom Káźimirskim przy Krákowie áby Kreditorom *ſoluendo* być mogli, Commiſſarze náznáczeni, ktorzyby długi ták ná membrany, iáko zapiſy, kontrákty, y dekretá exequowáne, *per partes* podźielili; y ná ktory czas płáćić máią, poſtánowili: wyiąwſzy od tey Commiſſiey dług, ná ktory Proceſſy záſzły, y exekucye, Vr. Chrząſtowskich, ktory według umowy, nie záſłániáiąc ſię Conſtitutiámi, áni Commiſſią wypłáćić powinni. A *interim* poki Commiſſia (ktora *in ſpatio* ſześćiu niedźiel po Seymiku Relácyinym skończyć ſię ma) *durabit*, Kreditorowie żadnego Zydom ućiążenia, y bezprawiá *per modum repreſſaliorum, pendente lite*, czynić nie będą. *A.* 1678. fol. 19. tit. Zydźi.

Y Przemyſłkim Zydom Commiſſarzow ná toſz dano *ſimi litèr. Ibid.* fol. 21. tit. Zydźi.

Tychże, według práwá poſpolitego pogorzelcom ſłużącego, o wſze-

wſzelákich *in genere* podatkow uwolniono &c. *Ibid.*

Zydow Kálisich, y Lubelskich z Poznáńskiemi, ſtoſuiąc ſię do Conſtit. *A.* 1676. & 1677. ták *nitione* hyberny, iako y we wſzytkich práwách orownano. *A.* 1678. fol. 19. *tit.* Zydźi Káliſcy.

Zydom Pázowskim Przywileie z Káncelláryey Koron. wydáne ápprobowano, y áby im w tymże Mieśćie budować ſię, y hándle rozmáite prowádźić wolno było, deklárowano. *Ibidem fol.* 38. *tit.* Approácya Praw.

Mohilowskim Przywileie od Krolow, ná mieſzkánie w ſamym Mieśćie Mohilowskim, nádáne, wiecznemi czáſy ápprobowano. *Ibidem fol.* 23. tit. Approbácya Przywileiow Zydom.

Zydowskie pogłowne, y inne podatki. *vide tit.* Podatki.

OPVSZCZONE CONSTITVCYE.

K R O L.

KFol bez konſenſu wyráźnego wſzech Stanow Rzeczypoſp. zá grá nice Państw wyieżdżáć nie ma. *A.* 1641. fol. 4. tit. O odiezdźie Irolow Polskich.

W Y B R A N C Y.

WYbráncy z Miaſt, Miaſteczek, y wśi Krolewskich, wedle słuſzney liczby łanow, ná woynę wypráwiáni być máią. *A.* 1578. fol 342 tit. Pieſzy.

Dźiewiętnaśćie Kmieći, iednego Páchołká dobrego y ſpoſobnego powinni wybieráć. *A.* 1590. fol. 571. tit. Wybráńcy.

Wybrániec oſobą ſwoią ma ſię porządnie z ruſznicą, ſzáblą, ſickierką (á dźieśiątnicy z dardámi) y dobrze odźiano wypráwować. *Ibidem.*

Tymże ſpoſobem y w W. X. Lit. máią być wybieráni. *A.* 1595. *fol.* 663. *tit.* O Wybráńcách.

Stároſtowie w W. X. Lit. ná káżdy rok ſpiſować ich máią. *A.* 1598. *fol.* 695. *tit.* O Wybráńcách.

Wybráncy od wſzelákich czynſzow, robot, służb, Stárośćie, ábo Dźierżawcy powinnych, wolni zoſtawáć máią. A te wſzytkie *onera* drudzy poddáni *ferre* zá nich powinni. *A.* 1590. *fol.* 571. *tit.* Wybráncy.

Delectum ich nie máią Stároſtowie zábrániáć, áni im wolnośći odeymować, *ſub pæna centum marc.* O co *forum* zá Dworem *ex inſtantia Inſtigatoris. Ibid.*

Tákże w W. X. Lit. *A.* 1595. *fol.* 663. *tit.* O Wybráńcách.

O tymże, ále podwyżſzono winy ná pięć ſet grzywien ná Stáro-

ſtow, Oekonomow, y Dźierżawcow Krolewſczyzn, ktorzyby Wybráńcow ſpráwiedliwie, ná posługę Rzeczypoſp. *Laudo publico* uchwaloną, nie wydawáli; y ktorzyby ich, przećiwko práwu, do podatkow, ábo robot iákich przymuſzáli. O co *forum* zá Dworem, *ex inſtantia Inſtigatoris, ex delatione* Rotmiſtrzá onego Woiewodztwá, w ktorymby Wybráńcow nie wydano. *A.* 1616. *fol.* 4. *tit.* O Wybráńcách Koronnych.

Wybráńcow wybieránia *ordo præſcribitur.* Rotmiſtrz wźiąwſzy liſt od Krolá przypowiedny y Vniwerſał do Dźierżawcow, powinien naprzod w Grodźie onego Woiewodztwá, ábo Powiátu, z ktorego Wybráńce wybieráć ma, przez śię, ábo Poruczniká ſwego, mánifeſtácyą uczynić, á po tym, według zwyczáiu, u Dźierżawcow upomináć ſię Wybráńcow: dáiąc káżdemu z Dźierzawcow rekognicye, od ktorego wiele ich weźmie. A ieśliby Stároſtá ábo Dźierżawcá ktory był ták uporny, żeby Wybráńcow według powinności nie wydał: Rotmiſtrz ma proteſtácyą uczynić w Grodźie, á w Prusiech gdźieſzkolwiek u Akt authentycznych, y podáć káżdego tákiego ná delacie Inſtigatorowi, ktory przećiwko onym popieráć ma dálſzego, przed Sądem Krolá, poſtępku. *Ibid.*

Po tym deklárowano, iſz podług luſtrácyi oſtátnich, Stároſtowe y Dźierżawcy ná służbę woienną wypráwić ich máią; y Rotmiſtrzom od Krolá náznáczonym w liczbie zupełney podáć, y do P. Hetmáná Koron. bez wſzelákiey zwłoki, pod winámi w Práwie ná Stároſty y Rotmiſtrze opiſanemi, przezentowáć. A w ktoreyby Dźierżawie luſtrácya nie doſzłá; Rewizya Krolewska ná werifikácyą liczby tych Wybráńcow będźie. *A.* 1619. *fol.* 4. *tit* Wybráńcy.

Znowu ſtánęło, ábý wypráwieni byli, *iuxta quantitatem* włok Dźierżaw wſzytkich Krolewskich, ktore gwoli tęmu Skarb Koronny ſpiſawſzy, ma *authentice* do Dźierżawcow odesłáć, lubo Rotmiſtrzom dawáć. Rotmiſtrz záś ma wźiąć áttеſtácyą od Dźierżawce ábo Namieſtniká iego, y wedle oney, y pomienionego Skárbowego, ſpisku włok, w obożie P. Hetmánowi, ábo Piſárzowi Polnemu, ſtáwić ná Páchołki. *A.* 1624 *fol.* 3. *tit.* Wybráńcy.

Conſtitutiones Annorum 1578. & 1590. *reaſſumuntur*: á ſiedliská Wybráńcze nie máią być dawáne, tylko ludźiom ná to ſpoſobnym. *A.* 1626. *fol.* 8. *tit.* Wybráńcy.

O Wybráńcách ſtánęłá potym táka Conſtitutia, ábý rázem po wſzytkich Dobrách Krolewskich, z ktorych iedno wychodzą Wybráńcy, Commiſſia z Káncellárycy Zadworney dána byłá Vrzędnikom Ziemskim Woiewodztw y Ziem tych, w ktorych tákie Dobrá ſą, ábý pilną inquiſitią łanow Wybránieckich uczynili: tákże y to inquirowáli, gdźie ſię te łany podźiáły, ieſli gdźie indźiey ſą rozdáne, ábo od Stároſtow do folwárkow ſwych przyłączone.

czone. Zá ktorey inquiſitiey odpráwieniem, y ná przyſzłym Seymie przeczytániem, wolno będźie Rzeczypoſp. tę służbę Wybrańcow, bez utrudzenia ich, y uciążenia większego dálekim przechodzeniem do obozu ludźi, ná pieniądze obroćić, z ktorychby ſię záćiągnąć mogłá porządna y służáła piechotá. *A.* 1638. *fol.* 12. *tit.* Wybráńcy.

Wybráńcy, y ludźie z Stároſtw Vkráinnych do Vkráinnego woyská obroceni. *A.* 1640. *fol.* 15. §. Wybrańcow.

Znowu, ná Vrząd Ziemski káżdego Woiewodztwá y Powiátu, to ieſt, ná Podkomorzego, Chorążego, Sędźiego, Podsędká, Podczáſzego Podſtolego, Piſarzá, Woyskiego, powinność włożono, áby po teráźnieyſzym Seymie, znioſzy ſię iák nayprędzey z ſobą o czáśie, y przez ſwoię innoteſcentią Dźierżawcow obwieśćiwſzy, ziácháli ná czás náznáczony do Dobr Krolewskich, y łany (*abſentia nonnullorum, dummodo tres adſint, non obſtante*) *fideliter* z rewidowáli ták, áby dwudźieſtu łan wypráwie Wybrańcow podlegał, doglądáiąc tego, y pilną czyniąc inquiſitią, że ieśliby Wybránieckie role Dźierżawcy ná folwárki poobracáli, tedy *habitâ ratione*, wiele tych gruntow odebráli, żeby dwudźieſty łan ſzedł ná Wybráńcá: *ad quod onus* wypráwowánia Wybrańcow, y Dźierżawcy należeć powinni. Ktorą rewizyą, y inquiſitią iáko naydoſtáteczniey *bonâ fide* odpráwiwſzy, rewizye do naybliżſzych Grodow *ad Acta*, Originały rękámi ſwemi podpiſawſzy, *per oblatam* podáć, á podawſzy one do Skárbu Rzeczypoſp. odesłáć powinni, y quit od Skárbu z oddánia Rewizyi wźiąć: te záś quity Posłom Ziemskim ná przyſzły Seym obránym oddádzą, áby przy ráchunku w Skárbie, Deputáci z Senatu y z Izby Poſelskiey do tegoſz ráchunku náznáczeni, komput Wybrańcow uczynili, iák wiele ich być może ná służbę Rzeczypoſp. Ná ktorym to Seymie, co będźie *commodiùs* Rzeczypoſp. *ſancietur*, ábo będą ná pieniądze obroceni, ábo w dawney służbie zátrzymáni. A tey rewizyey y inquiſitiey, żaden Dźierżawcá w Dobrách y Oekonomiách Krolewskich bronić nie ma, *ſub pœna duorum millium florenorum* w Trybunale *inter cauſas fiſci repetendâ*. A ktorybykolwiek z Vrzędnikow Ziemskich był Dźierżawcą Krolewſczyzn, táki Rewizorem być nie może. *A.* 1647. *fol.* 2. *tit.* Rewizya łanow Wybránieckich.

Po tym poſtánowiono, iſz káżdy Stároſtá ábo Dźierżawcá włok Wybránieckich ná káżdy rok, miáſto Wybráńcá, do Skárbu Rzeczypoſp. z włoki, z ktorey był *ex antiquo* powinien Wybráńcá wypráwić, wnieść ma w Ráwie ná káżde Swiątki, zł. 60. y one *realiter* rowno z Quártą, przy Deputatách do Quárty z Seymu náznáczonych, zá ich y Skárbu Koronnego quitem, zápłáćić, *ſub amiſſione* Dźierżawy ſwoiey, *& pœnis* o Quárćie *ſancitis*. Czego

P. Podskárbi pilnie przeſtrzegáć, y *Retentores* ná delacie Inſtigatorowi Koron. podawáć ma, *ſub ſolutione de ſuo*. A ieśliby ktory Stároſtá, ábo Dźierżawcá, włokę Wybrániecką utáił, y onę ná folwárk, ábo robociznę ſwoię obrocił, y z niey pomienionego podatku płácić nie chciał; táki od Inſtigatorá Koron. ná Seym, *inter cauſas fiſci*, pozwány, *pœnis*, o nie wydawániu Quárty, *ſancitis* karány być ma. Czego Inſtigator Koronny z Skárbem Koron. pilnie przeſtrzegáć powinni, *ſub vinculo iuramentorum ſacrorum*. *A.* 1649. *fol.* 2. *tit.* Włoki Wybránieckie.

Znowu, ſtoſuiąc ſię do Conſtitutiey *A.* 1647. luſtrácyą włok wſzytkich Wybránieckich poſtánowiono ták, áby ná przyſzłym Seymiku Relácyinym wſzytkie Woiewodztwá y Ziemie obrály Deputatow z pośrzodká śiebie do tey funkcyey, y onym *ſalarium* obmyśliły &c. A że Woiewodztwá niektore máło Wybráńcow máią, żeby chorągiew iedná z nich *compleri* nie mogłá; tedy ná przyſzłym Seymie, zá weriſikácyą włok Wybránieckich, pomiárkuią ſię pobliżſze między ſobą Woiewodztwá, áby *alternatim* Rotmiſtrze Wybráńcow prowádźili. *A.* 1652. *fol.* 7. *tit.* Wybráńcy.

Nie doſzłá tá, dla powietrza, rewizya. Przeto wedle pomienioney Conſtitutiey *A.* 1652. odpráwiona być ma. Czego ná przyſzłym Seymie dádzą Posłowie *nuttonem &c. A.* 1653. *fol.* 9. *tit.* O Wybráńcách.

Alternatę Woiewodztwo Lubelskie z Woiewodztwem Bełskim, wprowádzeniu Wybráńcow przyięło. *Ibid.*

Wybráńcy z Woiewodztw Pruskich do służby woienney należący, támże przy Woiewodztwách *pro ſecuritate* zoſtáwieni, do przyſzłego Seymu. *Ibid. fol.* 14. *tit. Securitas* Woiewodztw.

Do Ziemie Mielnickiey, Rewizorow obiecano, dla uważenia náttury gruntow, czy podłe, czy nie, czy z łanu wypráwá być może, czy drugi przydáć trzebá, iáko proſzą Wybráńcy? *Ibidem fol.* 19. *tit.* Rewizya.

W Ziemi záś Hálickiey rewizyą, iſz dla ſpuſtoſzenia przez nieprzyiaćielá, y powietrze, do effektu nie przyſzłá; *ad feliciora tẽpora* odłożono. *Ibid.*

Z Wybráńcow prowent ná ſupplement Gwárdyey Krolewskiey ordynowano do lat pewnych. Woiewodztwo iednák Sędomirskie, wźięło to do Bráći. *A.* 1670. *fol.* 31. *tit.* Ordynácya Wybráńcow.

Po tym o rewizyey Wybránieckich łanow Conſtitutią *A.* 1647. *in toto* reáſſumowano, y aby *indilatè* do effektu przywiedźiona byłá, Vrzędnikom Ziemskim w teyże Conſtitutiey miánowánym (*abſentia unius pluriumuè*, byle ich trzech było, *non obſtante*) zlecono &c. *A.* 1676. *fol.* 18. *tit.* Piechotá Wybrániecka.

Ná *præſidium* Ziemi Sánockiey od rozboynikow 20. Łannikow ordynowano. &c. *Ibid.*

Teyże

Teyże Ziemi, Conſtitutią *A.* 1676. y *Laudum*, ktore ſobie *mtione ſecuritatis* od zboycow, ná Seymiku *Relationis* poſtánowią, ápprobowano. *A.* 1677. *fol.* 29. *tit. Securitas* Ziemie.

Ex facultatibus Dobr ludźmi támeczni Obywátele bronić ſię máią. *v. tit.* Ziemiá Sánocka.

Ziemie Przemyſłkiey Wybráńcy, ſkoro im czás *penſionis* od Obywátelow Woiewodztwá Podolskiego *ſoluendæ* Conſtitutią Seymu przeſzłego (*vide tit.* Summy) determinowány *exſpirabit*, ná *præſidium pro ſecuritate* Ziem, Przemyſłkiey y Sánockiey ordynowáni ſą. *A.* 1678. *v. tit.* Ziemiá Przemyſłka.

Podźiał ſummy z Wybráńcow, ná lat trzy, Obywátelom Woiewodztwá Podolskiego pozwoloney. *v. tit.* Commiſſia.

Ná Wybránieckim iednym łanie, nád czterech goſpodarzow, luboby ſię rozrodźili, oſadzáć ſię y náydowáć nie ma. A co nád to będźie goſpodarzow, takowi ná gruntách puſtych tychże Dobr, y powinnośćiach, *propter onera Reipub.* ośiádáć powinni z inſzemi poddánemi. W co Luſtratorowie do rewizyey łanow Wybránieckich náznáczeni, weyrzeć, y to do skutku przywieść powinni. *A.* 1676. *fol.* 18. *tit.* Piechotá Wybrániecka.

W. Xięſtwu Lit. *reaſſumitur* o Wybráńcách ordynácya Krolá Stephaná, y Conſtitutia *A.* 1590. (*vide eam ſuperiùs*) *A.* 1620. *fol.* 16. *tit.* Wybráńcy.

Tęmuſz W. Xięſtwu Lit. reáſſumowano, o Wybráńcách, Conſtitutie *Annorum* 1578. 1590. 1595. & 1598. *A.* 1628. *tit.* Wybráńcy W. X. Lit.

Ale iſz w W. X. Lit. z trudnośćią wychodzą; miáſto Wybráńcow, z káżdey włoki ośiádłey, po zł. 3. podług kwitu poborowego, do Poborce, przy poborách ná tym Seymie uchwalonych, Dźierżawcy wydáć máią, *pro hac vice*. *A.* 1629. *fol.* 21. *tit.* Wybráńcy W. X. Lit.

Po tym poſtánowiono, áby wedle ſtárych rewizyi, ná expedycyą Moskiewską wypráwieni byli. *A.* 1632. *fol.* 6. *tit.* Wybráńcy W. X. Lit.

Wybrániec, gdyby ſię wypráwił nie ten, ktory wybrány ieſt, Rotmiſtrz przepada do Stároſty, ábo Dźierżawce 200. grzywien. O co *forum* ná Trybunale. *A.* 1590. *fol.* 571. *tit.* Wybráńcy.

W W. X. Lit. Rotmiſtrze Wybránieccy nie máią poddánych Krolewskich ná okupy y rzeczy niesłuſzne wyćiągáć, áni ſamych Wybráńcow ukrzywdźáć. *A.* 1595. *fol.* 663. *tit.* O Wybráńcách.

W Koronie záś ták oboſtrzono, iſz Rotmiſtrz ktoryby Wybráńce zá okupem ábo datkiem iákim, od ſłużby libe rtował; ma być od P. Hetmáná *irremiſſibiliter* ná gárdle karány. *A.* 1616. *fol.* 4. tit. O Wybráńcách Koronnych.

O tymże & *A.* 1619. *fol.* 4. tit. Wybráńcy.

Po tym deklárowano, iſz od nieſpoſobne° może wźiąć Rotmiſtrz pieniądze, á ſpoſobnego przyiąć; ráchunek iednák ma z tego uczynić. *A.* 1624. *fol.* 3. tit. Wybráńcy.

Wybráńcy puł roká máią o ſwey ſtráwie służyć: á po tym ieśliby ich dáley trzebá, Piſarz Polny ma im dáć po kopie ná mieśiąc. *A.* 1616. *fol.* 4. tit. O Wybráńcách Koronnych.

Wybrániec gdyby ućiekł z woyská, ma być ná gárdle karány; *Ibid.*

Rotmiſtrze zebrawſzy tę Piechotę, máią iść w porządku dobrym, ná mieyſce od P. Hetmáná im pokazáne. *Ibid.*

Proſtą drogą iść máią, ſtácyey nie wybieráiąc, podwod nie biorąc, w ćiągnieniu nád ieden nocleg nie báwiąc ſię, nikomu krzywd, pogotowiu zdźierſtwá żadnego nie czyniąc. O co ieśliby ná ktorego z nich skárgá przyſzłá, ma P. Hetman onych podług árty-kułow woiennych ſądźić. *Ibid.*

Declaratur, iſz tácy, *cuiuscunq; ſtatûs, & conditionis ſint*, od P. Hetmáná, *pœnâ capitis* karáni być máią. *A.* 1619. *fol.* 4. tit. Wybráńcy.

Znowu o tymże. *A.* 1624. *fol.* 3. tit. Wybráńcy.

Rotmiſtrze oſiedli Szláchtá być máią. *A.* 1619. *fol.* 4. tit. Wybráńcy.

Po tym, że máią być służáli, y oſiedli w tym Woiewodztwie, ieśli ſię znaydą, y od P. Hetmáná záleceni. *A.* 1624. fol. 3. tit. Wybráńcy.

Po tym, iſz Krol ich ma dawáć, zá záleceniem PP. Hetmánow. *A.* 1626. fol. 8. tit. Wybrańcy.

Wybrániecką Piechotę ná przyſzłą Cámpánią ordynowano. *&c. w Conſæderátiey generál. Warſaw. A.* 1674. fol. 24. §. Do liczby woyská.

REGESTR
CONSTITVCYI KORONNYCH
y W. X. Lit.

Folia.

A.

Acceſſoria. 1.
Acta. vide tit. Xięgi. *tit.* Zapiſy.
Actor. *ibid.*
Akádemia. *ibid.*
Akcyzá. *vide tit.* Podatki.
Alternatá. 2.
Amniſtia. 3.
Annaty. *ibid.*
Apoſtatæ. 13.
Appellácye. *ibid.*
Appendices. 6.
Approbácye. *ibid.*
Arcybiskupi. 11.
Arcyxiążętá. *ibid.*
Arendá. *ibid.*
Arreſta. 12,
Aryáni. *ibid.*
Armatá. Artilleria. 13.
Aſſekurácye. 19.

B

Bánnicye. 22.
Bękárći. 25.
Beſpieczeńſtwo. *ibid.*
Biskupi. 26.
Bory. *vide tit.* Láſy.
Burgrábiowie. 28.
Bydło. *ibid.*

C.

Cancellaria. 29.
Canon Pruski. *vide tit.* Podatki.
Cechy. *ibid.*
Cekauzy. 30.
Chorąży. 38.
Ciwon. 39.
Cło. Celnicy. 31.
Coæquátia w podatkách. *v. tit.* Podatki.
Collationis Iura. v. tit. Iura Patronatûs.
Collegia OO. Iezuytow. *v. tit.* Iezuyći.
Commiſſie. 39.
Communicátie. *v. tit.* Dożywocia.
Complices. 71.
Condemnaty. *v. tit.* Správy, Bánnicye, Trybunał.
Confæderácye. 72.
Confirmácye. 73.

Folia.

Conſenſy. 74.
Conſtitutie. 75.
Contrácty. 76.
Controwerſie. *ibid.*
Correctura Praw, y Trybunału. *ibid.*
Corteſáni. *v. tit.* Státut.
Criminalia. 78.
Cudzoźiemcy. 85.
Curátoria. 86.
Cygáni. *ibid.*
O poborách. ich. *vide* w Vniwerſałach poborowych *in Conſtitutionibus.*
Czekany. *vide tit.* Mężoboycá.
Czopowe. *v. tit.* Podatki.

D.

Dániná. Dárowizná. 86.
Deklárácye. *ibid.*
Dekretá. 87.
Depozyty. 93.
Deputáci. *ibid.*
Dignitarze. *v. tit.* Senator.
Dilácye. 104.
Diſſidentes in religione. v. tit. Religia.
Długi. 105.
Dobrá. Dániny. 110.
Dobrá *feudi.* 116.
Dobrá *emphiteuſeos* 118.
Dobrá Oekonomiczne. 121.
Dobrá Krolewskie *Iuris aduitalitii.* 130.
Dobrá Duchowne. 135.
Dobrá Szlácheckie. 136.
Dożywocia. 144.
Drogi. 145.
Duchowni. 148.
Dźieći. 151.
Dźieśięćiny. *ibid.*

E.

Elekcya. 152.
Evictor. v. tit. Zapiſy.
Evocatio. 157.
Excepta Mázowieckie. *v. tit.* Woiewodztwa.
Excommunicati. v. tit. Klęći.
Executia. 158.
Exempty. 162.
Exemptiones bonorum. v. tit. Wykupno.
Exorbitáncye. 164.

Expe-

Expectátywy. *ibid.*
Exules. v. tit. Wygnáńcy.

F.

Facionatus terminus. v. tit. Licowny rok.
Fatalia. v. tit. Præſcriptio. tit. Interregnum.
Fortece. 165.
Frymárki. 166.
Fundácye. 168.

G.

Genus Ducale. v. tit. Krol.
Gleyty. 172.
Goſpody. 175.
Grabież. 176.
Gránice. *ibid.*
Græcka Religia. 180.
Grody. 186.

H.

Hæretycy. *v. tit.* Religia.
Hetman. 189.
Honoris cauſæ. v. tit. Spráwy.
Horodniczy. 193.
Hultáie. 194.

I.

Iármárki. 195.
Iázy. *vide tit.* Rzeki.
Iezuyći. 199.
Incompatibilia. v. tit. Woiewodá. *tit.* Káſztellan. *tit.* Stároſtá. *tit.* Vrzędnik Ziemski. *tit.* Márſzałek. *tit.* Burgrábiá Krákowski. *tit.* Krol. *tit.* Arcybiskup. *tit.* Biskupi.
Indigenaty. 206.
Infames. 212.
Inflánty. *ibid.*
Inhibitia. v. tit. Sądy. *tit.* Káncellárya.
Inſtructarz celny. *vide tit.* Cło.
Interregnum. 220.
Intromiſſia. *fol.* 212. miáſto. *fol.* 222.
Invaſio. 213.
Iura Patronatús. 214.
Ius Patronatus Proboſtwá S. Floryaná. *v. tit.* Akádemia.
Iurgielty. 214.

K.

Káduki. 215.
Káncłerz y Podkánclerzy. *vide tit.* Pieczętarze.
Kándidat ná Kroleſtwo. *v. tit.* Krol.
Kánon Pruski. *vide tit.* Podatki.
Káptury. 217.
Káſztellan. *ibid.*
Klaſztory. *ibid.*
Klęći. 242.
Kleynoty. *ibid.*
Koce. *ibid.*
Komory celne. *vide tit.* Cło.
Komornikowie Ziemſcy. *v. tit.* Podkomorzy.
Konie. 243.
Korce. *ibid.*
Kośćioły. 245.
Kozacy. 261.
Krol. 272.
Krolowa. 281.
Krolewic. 285.
Kupcy. 287.

L.

Láſy. 291
Lauda. 292.
Legácye. *vide tit.* Posłowie.
Legierowie. *vide tit.* Kupcy.
Lenność. *vide tit.* Dobrá.
Lex ſumptuaria. 301.
Leże Zołnierskie. *v. tit.* Zołnierz. *tit.* Hetman.
Leżenie Xiąg. *v. tit.* Sądy. *& tit.* Xięgi.
Libertácye. 302.
Licowny Rok. 319.
Liſty. *ibid.*
Liſzki młode. 321.
Loźni. *ibid.*
Ludźi służebnych w Stároſtwách Vkráinnych rewizya. *v. tit.* Rewizya.
Ludźie ſwawolni. *v. tit.* Swawolni.
Luſtrácya. 322

M.

Male contenti. 329.
Máłn ázya y muſzkátelá. *v. tit.* Wino.
Mándaty. *v. tit.* Pozwy.
Márſzałkowie. 330.
Membrany. *v. tit.* Zapiſy.
Menicá. *v. tit.* Monetá.
Metryká. 337.
Mężoboycá. 338.
Miáry. 342.
Miáſtá. Mieſzczánie. 345.
Miedź. 418.
Mieyſcá Vrzędnikow mieyskich. *v. tit.* Vrzędnicy.
Młyny. 418.
Moneta. *ibid.*
Monopolia. v. tit. Towáry.
Moratoriæ literæ. v. tit. Liſty.
Moſty. 427.
Muſzkátelá. *v. tit.* Wino.
Mytá. 429.

N.

Nieoſiádły. 433.

Nobi-